

Некрасэвіч С.М., Байкоў М.Я.
Расійска-беларускі слоўнік

491.71

Н 48

С. М. НЕКРАШЭВІЧ і М. Я. БАЙКОЎ

ЧЛЕНЫ СЛОЎНІКАВАЙ КАМІСІІ ІНСТЫТУТУ БЕЛАРУСКАЙ КУЛЬТУРЫ

РАСІЙСКА-БЕЛАРУСКІ СЛОЎНІК

~~5/452~~
Б36135

БІБЛІОТЕКА
Академии Наук БССР

БЕЛАРУСКАЕ ДЗЯРЖАЎНАЕ ВЫДАВЕЦТВА
М Е Н С К — 1928

Надрукована ў 2-й друкарні-
літографіі Беларускага
Дзяржаўнага Выд-ва.
Галоўлітбел 13471.
У ліку 7000 экз.
Заказ № 90г.

П Р А Д М О В А.

Хуткі поступ беларускага культурнага жыцця яшчэ ў пачатку 1922 г. высунаў пытаньне аб складаньні больш менш поўнага расійска-беларускага слоўніка, які зьяўляўся патрэбным, асабліва ў сувязі з беларусізацыяй, для самых шырокіх колаў беларускага грамадства. Заснаваны ў тым-жа годзе Інстытут Беларускай Культуры абмеркаваў гэтае пытаньне і даручыў складаньне расійска-беларускага слоўніка С. М. Некрашэвічу і М. Я. Байкову, вызначыўшы разьмер слоўніка прыблізна каля 30.000 расійскіх слоў. Аднак, у працэсе працы выявілася, што паказаным разьмерам слоўніка абмежавацца ня можна,—і пры заканчэньні працы вызначаны раней лік слоў павялічыўся больш, чымся ў два разы (звыш 60.000 расійскіх слоў).

Заканчаны апрацаваньнем у 1925 г. слоўнік у кастрычніку таго-ж году быў перададзены для друку Дзяржаўнаму Выдавецтву, але з прычын тэхнічнага характару, галоўным чынам з-за адсутнасьці патрэбнай колькасьці шрыфтоў, друк слоўніка расьцягнуўся больш, чым на 2 гады, і быў скончаны, незалежна ад волі аўтараў, толькі ў пачатку 1928 г.

У аснову слоўніка быў паложаны слоўны матар'ял, запісаны на карткі паводле выбаркі слоў аўтарамі з слоўнікаў беларускай мовы Ёв. Насовіча („Словарь белорусского наречия“), Ул. Дабравольскага („Смоленский областной словарь“) і Яз. Ціхінскага („Беларуска-польска-рускі слоўнік“), а таксама запісы слоў беспасярэдна з народнай мовы, зробленыя пераважна ў Бабруйшчыне. На падставе гэтых матар'ялаў з дадаткам слоў, выбраных з літаратурных твораў (Я. Купала, Я. Колас, Ц. Гартны) і з народнай мовы (А. Сержпутоўскі П. Шэйн, М. Federowski і інш.), а таксама выпускаў беларускай навуковай тэрміналёгіі (выданьне Інстытуту Беларускай Культуры), слоўнік быў укладзены ў аб'ёме, прыстасаваным да падрабязных слоўнікаў расійскай мовы,—Паўлоўскага „Русско-Немецкий словарь“ і Макарова „Русско-Французский словарь“ у іх апошніх выданьнях. Пры рэдагаваньні рабіліся прыраўнаньні да слоўнікаў: В. Ластоўскага „Руска-Крыўскі слоўнік“ (Коўна, 1924 г.), часткова—Ул. Даля „Словарь великорусского живого языка“, М. Уманца і А. Спілкі „Словарь російсько-український“ (Львоў, 1893 г.), Дуброўскага „Полный словарь русского и польского языка“ і Ф. Міклошыча „Краткий словарь шести славянских языков“.

Аднак, ня ўсе беларускія словы, што знаходзіліся ў пэўных крыніцах, былі выкарыстаны пры перакладзе адпаведных расійскіх слоў. Так, напр., літаратурнай тэрміналёгіі (II вып. Беларускай Навуковай Тэрміналёгіі) не ўвайшлі ў слоўнік пераклады, якія там маюцца: „кол-

лективизм—супольнасьць“, „комплектование—упоўналічваньне“, „плагіат - творакрадзтва“ і інш. Наагул аўтары імкнуліся ўхіляцца штучных новатвораў (нэалэгізмаў) і давалі перавагу словам, што ўжо існуюць у народнай і літаратурнай мове.

Аўтары таксама лічылі лішнім даваць і вузка-спэцыяльныя навуковыя тэрміны, якія маюцца ў выпусках Беларускай Навуковай Тэрміналёгіі.

Што датыча перакладу расійскіх слоў на беларускую мову, то аўтары па магчымасьці імкнуліся даваць пераклады расійскіх слоў у розных іх значэньнях, аддзяляючы адно значэньне ад другога (у беларускай калёнцы) або цыфрамі (1, 2, 3...), або кропкай з коскай (за выключэньнем дзеясловаў).

Адапаведныя да расійскіх слоў беларускія пераклады звычайна даюцца не адным беларускім словам, а некалькімі, з якіх першыя словы беларускай калёнкі, бліжэйшыя да расійскага слова, зьяўляюцца больш асноўнымі і больш пашыранымі ў літаратурнай мове, а далейшыя ад яго—сынонімамі і правінцыялізмамі—словамі, менш пашыранымі ў літаратурнай мове.

Дзеля практычнага значэньня слоўніка зьвернута ўвага і на пераклад расійскай фразэалёгіі, хаця і ў абмежаваным ліку з прычыны нераспрацаванасьці беларускай фразэалёгіі. Само сабой зразумела, што дадзеныя прыклады беларускай фразэалёгіі для перакладу пэўных расійскіх зваротаў не зьяўляюцца выключнымі: тут, бязумоўна, магчымы і іншыя беларускія звароты.

Абмежаваны памер слоўніка вымусіў аўтараў адмовіцца ад ілюстрацыі беларускіх слоў прыкладамі, што зьяўлялася-б вельмі пажаданым, але што разам з тым значна павялічыла-б слоўнік, які і без таго перавысіў вызначаны для яго памер (30 друк. аркушаў - запатрабаваньне Дзярж. Выдавецтва).

Беларускія словы ў слоўніку надрукаваны з націскам, за выняткам толькі літар „о“ і „э“, якія ў беларускай мове зьяўляюцца толькі пад націскам (за выключэньнем складаных і чужаземных слоў). З тае прычыны, што ў друкарні не знайшлося „і“ з націскам, для адзначэньня націску на гэтай літары ужыты курсьёны шрыфт (*i*).

Праваніс слоўніка звычайны, прыняты ў беларускай літаратурнай мове, паводле прыныпаў правапісу Тарашкевіча. Адхіленьнем ад правапісу Тарашкевіча зьяўляецца толькі правапіс ненаціскаго *о* ў чужаземных словах, якое ўсюды перадаецца праз *a*. Аўтары ўвялі гэтак правіла, папершае, дзеля яго прастаты, а значыць, каб і ўхіліцца ад лішніх памылак, якія-б, калі прытрымлівацца правапісу Тарашкевіча, няўхільна зьявіліся-б у такой працы, як слоўнік, дзе даецца правапіс цэлых тысяч чужаземных слоў; а падругое, грунтуючыся на практыцы гэтага правапісу ў замежных беларускіх выданьнях і некаторых нашых (газ. „Савецкая Беларусь“ і інш.).

Гэтаму-ж правілу падпарадкавана і злучэньне *лѣ* (*lo*) ў чужаземных словах (філязофія, аналягічны) і злучэньне *іо* (бібліятэка, фізыяномія).

Чужаземнае *e* ўсюды перадаецца праз *э*. Толькі ў злучэннях *ge, ke, che* ў адпаведнасці да такіх абеларушаных слоў, як *кепка, цукер, гестка, цынгель, шахер-махер*, чужаземнае *e* перадаецца праз беларускае *e*; злучэнне *he* перадаецца праз *гэ* (гэрб).

Адносна чужаземнага *e* яшчэ зроблена адхіленне ў канчатках пасля *н*, дзе чужаземнае *e*, адпаведна да такіх абеларушаных слоў, як *каўнер, жаўнер, інжынер, блюзьнер*, перадаецца праз *е*: *піянер*.

Францускі суфікс *eur*, што ў расійскім правапісе пішацца праз *ёр*, у нашым слоўніку, падобна да прынятага ў літаратурным вымаўленьні такіх слоў, як *рэжысэр, нэсэсэр*, перадаецца праз *эр*.

Ад правапісу Тарашкевіча таксама зроблена адхіленне ў беларускіх словах: *запэўніць, упэўніць, запэўненне*, якія пішуцца бяз аканьня, бо ў праціўным выпадку зьмяняўся б сэнс слова.

Гаворачы аб правапісе слоўніка, трэба яшчэ сказаць аб падвойных формах слоў, якія ўжываюцца ў літаратурнай мове. Аўтары такія формы лічылі патрэбным азначаць; напр., *пані і паня*. У мэтах эканоміі месца звычайна другая з падвойных форм паказваецца ў дужках; напр., *стар(э)нны, упро(а)шваць і г. д.* Азначэнне гэтых паралельных форм, аўтары лічаць, будзе вельмі карысным і для правапіснай камісіі, якая будзе ўкладаць правапісны слоўнік беларускай мовы. Самі-ж аўтары ня браліся ўзаконьваць адну з дзвюх паралельных форм у беларускай мове, бо апошняя мэта, як і пытаньне беларускага правапісу, не ўваходзіла ў іх заданьні.

Прыходзіцца яшчэ сказаць аб памылках, якіх ці мала трапіла ў слоўнік, асабліва ў першую яго частку. Тлумачацца яны прычынамі як тэхнічнага характару (друкарня давала аўтарам толькі дзьве карэктуры; навіна справы для друкарні і неспражыткаванасць наборнікаў), а таксама і тым, што пад час друку першай часткі слоўніка адзін з аўтараў знаходзіўся ў доўгатэрміновай адлучцы.

Зразумела, што ў слоўніку знойдуцца і няўхільныя недакладнасці ў перакладзе паасобных расійскіх слоў і зваротаў, знойдуцца і спрэчныя пераклады, і простыя памылкі, і пропускі патрэбных расійскіх слоў і трапных беларускіх слоў з жывой мовы, якія часткова тлумачацца пахібай аўтараў, а часткова і тым станам беларускай літаратурнай мовы, у якім яна знаходзілася пяць год назад, калі склаўся слоўнік. Падобныя словы, як *вылучэнец, абезжнік, адносьнік*, тады не існавалі. А колькі трапных слоў стварыла за гэты час жыццё! Аднак, галоўнай перашкодай для аўтараў слоўніка была адсутнасць папярэдняй працы выбаркі слоў з літаратурнай мовы. Бязумоўна, што цяпер, калі Слоўнікавай Камісіяй Інбелкульту арганізаваны шырокі збор слоў з народнай мовы і зроблена выбарка слоў бадай з усіх крыніц літаратурнай мовы (да 1 студзеня 1928 году сабрана звыш 360.000 картак), можна было-б скласьці больш дасканалы слоўнік. Але тады, калі аўтары апрацоўвалі свой слоўнік, яны толькі мелі з надрукаванага слоўнага матар'яла слоўнікі Насовіча, Дабравольскага ды невялічкі слоўнік Гарэцкага.

Заўважаныя хібы слоўніка часткова выпраўлены ў „Дадатках“ і „Папраўках“, але больш дакладна могуць быць выпраўлены толькі ў наступным выданні слоўніка.

Усіх асоб, якія могуць зрабіць выпраўленьні слоўніка, аўтары, зараней выказваючы ім сваю шчырую падзяку, просяць дасылаць свае заўвагі на адрас Камісіі для ўкладання слоўніка жывой беларускай мовы Інстытуту Беларускай Культуры.

Усім асобам, якія дапамагалі пры ўкладанні слоўніка, а асабліва Ўл. В. Чаржынскаму, які прачытаў слоўнік у рукапісу на літары А—О, і Бр. І. Эпімаху-Шыпілу, якім чыталіся некаторыя сшыткі рукапісу слоўніка і карэктурныя адбіткі, аўтары прыносяць сваю шчырую падзяку.

Аўтары.

5 студзеня 1928 году.

Сьпіс скарачэньняў.

А) У расійскім тэксьце:

агрон.—агрономия
анат.—анатомия
ариф.—арифметика
арт.—артиллерийское дело
астр.—астрономия
безлич.—безличный глагол
богосл.—богословие
бот.—ботаника
биол.—биология
в безл. зн.—в безличном значении
в перен. см.—в переносном смысле
воен.—военное дело
ветер.—ветеринария
геол.—геология
геом.—геометрия
геогр.—география
гл.—глагол
гор.—город
грам.—грамматика
дипл.—дипломатика
драм.—драматургия
ед. ч.—единственное число
жен. р.—женский род
зоол.—зоология
и. соб.—имя собственное
ист.—история
ирон.—иронически
косм.—космография
кам.—камень
ласк.—ласкательное слово
лит.—литературный термин
лог.—логика
мат.—математика
мед.—медицина
межд.—междометие
мест.—местоимение
минер.—минералогия

миф.—мифология
мн. ч.—множественное число
муз.—музыка
н. вр.—настоящее время (глагола)
нар.—наречие
опт.—оптика
пол. эк.—политическая экономия
палеон.—палеонтология
почт.—почтовое дело
празд.—праздник
прев. ст.—превосходная степень
предл.—предлог
пренебр.—пренебрежительно
прил. прилагательное (имя)
псих.—психология
р. п.—родительный падеж
раст.—растение
см.—смотреть (смотри)
сов.—совершенный вид (глагола)
собир. см.—собирательный смысл
созв.—созвездие
ср.—сравнить (сравни)
сравн. ст.—сравнительная степень
ст.-бел.—старо-белорусское (слово)
сущ.—существительное (имя)
теат.—театральное дело
тех.—технология
тип.—типографское дело
устар.—устарелое (слово)
фарм.—фармацевтика
физ.—физика
физиол.—физиология
филос.—философия
хим.—химия
хир.—хирургия
церк.—церковное слово
юрид.—юридический термин

Б) У беларускім тэксьце:

ан. т.—анатамічны тэрмін (Беларуская Навуковая Тэрміналёгія, В. в. IX і XIII. Nomina anatomica Менск, 1926-1927 г.)
б. т.—батанічны тэрмін (БНТ. В. VI. Батаніка агульная і спецыяльная. Менск, 1924 г.)

в. т.—вайсковы тэрмін (Вайсковая тэрміналёгія, апрацаваная Вайскавай Камісіяй пры Інстытуце Беларускай Культуры, - рукапіс)
г.-к. т.—геаграфічна-касмаграфічны тэрмін (БНТ. В. IV. Геаграфічныя і касмаграфічныя тэрміны. Менск, 1923 г.)

- г.-м. т.*—геалёгічна-мінэралягічны тэрмін (БНТ. В. V. Геалёгія, мінералёгія, крышталяграфія. Менск, 1924 г.)
- дзіц.*—дзіцячае (детское) слова
- т. гр.*—тэрмін грамадазнаўчы (БНТ. В. XI. Тэрміналёгія грамадазнаўства. Менск, 1926 г.)
- ж. р.*—слова жаночага роду
- з. т.*—заалягічны тэрмін (БНТ. В. XII. Назовы жывёл. Менск, 1927 г.)
- л. т.*—літаратурны тэрмін (БНТ. В. II. Практыка і тэорыя літаратурнага мастацтва. М. 1923 г.)
- лс. т.*—лесазнаўчы тэрмін (БНТ. В. VIII. Слоўнік „лясных“ тэрмінаў. Менск. 1926 г.)
- м. р.*—слова мужчынскага роду
- мн. л.*—слова ўжываецца ў множным ліку
- м. т.*—матэматычны тэрмін (БНТ. В. I. Элементарная матэматыка. Менск, 1922 г.)
- мз. т.*—музычны тэрмін (БНТ. В. VII. Музычныя тэрміны. М. 1926 г.)
- н. р.*—слова ніякага роду
- пс.-л. т.*—псыхалёгія-лягічны тэрмін (БНТ. В. IV. Тэрміналёгія Псыхалёгіі і Лёгікі. Менск, 1924 г.)
- ф. т.*—фізычны тэрмін (Фізычная тэрміналёгія, апрацаваная Камісіяй ІБК., рукапіс)
- х. т.*—хімічны тэрмін (Хімічная тэрміналёгія, апрацаваная Камісіяй ІБК., рукапіс).
- ю. т., пр. т.*—юрыдычны (праўны) тэрмін (БНТ. В. X. Тэрм налёгія права. Менск, 1926 г.)
- Бабр.*—слова ўжываецца ў Бабруйшчыне
- Дабр.*—Слоўнік Дабравольскага („Смоленский областной словарь“)
- М. Багд.*—ужывае Максім Багдановіч
- Як. Кол.*— „ Якуб Колас
- Ян. Куп.*— „ Янка Купала
- Ц. Гарт.*— „ Цішка Гартны
- В. Ласт.*—„Руска-крыўскі слоўнік“ В. Ластоўскага
- Нс.*—Слоўнік Насовіча („Словарь белорусского наречия“)
- Fed.*—М. Federowski. Lud Białoruski na Rusi Litewskiej
- Cich.*—Беларуска-польска-рускі слоўнік Ціхінскага (рукапіс).

А.

А (*союз*)—а, але; *а не то*—калі-ж не, то (дык).

А (*междом.*)—а, га, ага; ат.

Аа—аа!

Аарон—Арон.

Абажур—абажу́р, капту́р.

Аббат, -тисса—абат-, ты́са.

Аббатство—абатства.

Аберрацыя,—абэра́цыя.

Абзац—новы радок.

Абонемент, -тний перадплата, -тны.

Абонент—перадплатнік.

Абонироваться—абанава́цца, перад-
пла́чваць.

Абордаж—абарда́ж, зачаплёньне.

Абориген—тубы́лец.

Аборт—аборт, вы́кідак.

Абортировать—выкі́дваць.

Абрикос—абры́кос, марэ́ля.

Абрикосовый-абры́косавы, марэ́лявы

Абрис—на́рыс.

Абсолют (*филос.*)—абсалю́т.

Абсолютизм—самаўла́дства.

Абсолютна—абсалю́тна, самаўла́дна;
бязумо́ўна, цалком.

Абсолютный—абсалю́тны, самаўла́д-
ны, бязумо́ўны.

Абстрактный—адця́гнены, адл́учаны.

Абстракция—адця́гненьне (пс.-л. т.)

Абсурд—недарэ́чнасьць, бязглу́зь-
дзіца, бясэ́нсіца.

Абсурдный—недарэ́чны.

Авангард—аванга́рд, пярэдняе
войска.

Аванзала—аванза́ля.

Аванпост—перадава́я ва́рта.

Аванс—ава́нс.

Авансировать—авансава́ць.

Авансовый—ава́нсаваы; *-вая квитан-*
ция—кві́ток на ава́нс.

Авансцена—перадсцэ́на.

Авантажный—кары́сны, зыско́ўны.

Авантюра—аванту́ра.

Авантюрист—аванту́рнік, прайдзі-
сьве́т.

Авантюристка—аванту́рніца, аван-
ту́рка.

Авантюристический—аванту́рны.

Авария—ава́рыя.

Аввакум—Абаку́м.

Август—жні́вень.

Августейший—найясьнё́йшы.

Августовский—жні́веньскі.

Авдотья—Аўдоцьця.

Авиатор—лё́тнік.

Авиационный—лё́тніцкі.

Авиация—лё́тніцтва.

Авио-часть—лё́тная часьць (в. т.).

Авксентий—Аксё́н.

Авось—а можа; *на авось*—на
шча́сьце.

Авраам—Абра́м.

Аврора—Аўрора; *в нар. см*—досьві-
так, золак.

Австралиец—аўстра́ліец.

Австралийский—аўстра́лійскі.

Австралия—Аўстра́лія

Австриец, -риячка—аўстры́йк, -ячка,

Австрийский—аўстры́йскі

Австрия—Аўстр я.

Автентик, -тический—аўтэ́нтык,
-ты́чны.

Автобиограф—аўтабіё́граф

Автобиографический—аўтабія́гра-
фі́чны.

Автобиография—аўтабія́графія.
уласнажы́ццяпіс.

Автограф, -фический—уласнапі́с.
уласнапі́сны (л. т.).

Автокефалия—аўтакефа́лія, цар-
коўная незалежнасьць.

Автократ, -тический—самаўла́дца,
самаўла́дны.

Автомат—аўтамат, самару́х.

Автоматчик—аўтама́тнік (в. т.).

Автоматический, -тичный—аўтама-
ты́чны, самару́шны.

Автомобилист—аўтамабі́лісты.

Автомобиль, -льный—самаход,
самаходны.

Автономия, -мный—самаўра́д,
самаўра́дны

Автопортрет—аўтапартрэ́т.

Автор—аўтар; *жен. р.*—аўтарка.

Авторизировать—аўтарызава́ць.

Авторизированный—аўтарызава́ны.

Авторитет—аўтарытэт, павага, паважнасьць.
Авторитетный—аўтарытэтны, паважны.
Авторский—аўтарскі; *ское право*—аўтарскае права (ю. т.).
Авторство—аўтарства.
Автотип—адбітка (л. т.).
Ага—эгé, агá.
Агапит—Агáп.
Агафия—Агáта.
Агафон—Гапон.
Аггей—Агéй.
Агент—агэнт.
Агентский—агэнцкі.
Агенство—агэнцтва.
Агентура—агэнтúра.
Агитатор—агітатар.
Агитационный—агітацыйны.
Агитация—агітацыя.
Агитировать—агітаваць.
Агония—кананьне, агонія.
Аграрий—земляўласнік.
Аграрный—зямельны; *-ный вопрос*—зямельнае пытаньне.
Аграфена—Грыпіна.
Агрикультура—рольніцтва.
Агроном—аграном.
Агрономический—агранамічны.
Агрономия—аграномія.
Ад—пéкла; *исчадие ада*—п'якельн к.
Адам—Адáм.
Адамово яблоко (*анат.*)—кадык, гарлік.
Адамант, товый—дыямэнт, тавы.
Адаптация—прывычэнасьць (пс. т.); прыстасаваньне, дапасаваньне.
Адвокат—адвакát.
Адвокатский—адвакацкі; *ское сословие*—адвакацкі стан.
Адвокатура—адвакацтва.
Аделаида—Адэля.
Административный—адміністрацыйны, урадовы.
Администратор—адміністратар, кіраўнік.
Администрация—адміністрацыя, урад кіраўніцтва.
Адмирал, -льский—адмірал, -льскі.
Адовый—п'якельны.
Адонис (*миф.*)—Адоніс; *бот.* (*Adonis aestivalis* L.)—адонісавы цвет.
Адрес—адрэс.
Адресант—адрэсáнт.

Адресат—адрэсáт.
Адресовать—адрэсавáць, накіроўваць (да каго).
Адресоваться—адрэсавáцца, звачвацца, накіроўвацца (да каго).
Адресный—адрэсны; *-сний стол*—адрэсны стол.
Адский—п'якельны; *-ское жилище*—п'якельня; *-ский камень*—п'якельны камень.
Ад'юнкт—ад'юнкт, памочнік.
Ад'ютант—ад'ютáнт, падручны.
Ажио—наддáтак, лажа.
Ажиотаж—спэкуляцыя на грошах.
Ажурный—лэірацсты. празорысты мярэжысты; *ный узор*—мярэжа.
Азалия—(*бот.* *Azalea* L.)—азалéя.
Азарт—рйзыка, запáл, азёрд.
Азартничать—рызыкаваць, азардаваць.
Азартно,—рызыкао́на, азардо́на.
Азартный—рызыкао́ны, азардо́ны, азардовы.
Азбука—азбука, абэцэда; *гражданская*—кірыліца; *латинская*—абэцэда, лацінка.
Азбучный—азбучны, абэцэдлавы.
Азиат—азі́йт.
Азиатский, зийский—азі́йцкі.
Азия—Азія.
Азовское море—Азоўскае мора.
Азот, -тный—азот, тавы.
Ай—ай, ат; *ай да*—вось дык!
Аир (*бот.* *Acorus calamus* L.)—а́йр.
Аирный—а́йрны.
Айсберг—лёдавая гарá, лёдагор (г.-м. т.).
Аист—бўсел, баці́н; *аист чорный*—га́йстар.
Аистник (*бот.* *Epodium* L.)—бўсельнік (б. т.), буслоўнік.
Аистовый—бусловы, бацяновы; *-тово гнездо*—бусьлі́нка; буслоўка.
Академик—акадэ́мік.
Академический—акадэ́мічны.
Академия—акадэ́мія.
Акайне—аканьне.
Акать—акаць.
Акающий—акаючы.
Акация—ака́цыя.
Аквамарин—аквама́рын.
Аквамариновый—аквама́рынавы, зеленава́ты, блакі́тны.
Акварель, -льный—акварэ́ля, -рэ́льны.

Аквариум -рий— аквірыум.
Аккомодация—прыстасаваньне, да-
 пасаваньне, акамадацыя.
Акомпанимент— акампанімент,
 утураваньне.
Акомпанировать— акампанаваць,
 утураваць.
Акорд—акорд, сугалосьсе.
Акордный—акордны.
Акредитив—акрэдытыў, поўнамоц-
 тва (ю. т.) даверанасьць.
Акумулятор— акумулітар, зграма-
 джалінік.
Акумуляция— акумуліцыя, згра-
 маджаньне.
Аккуратно—акуратна, акурат, да-
 клідна.
Аккуратность, — акуратнасьць.
Аккуратный—акуратны, дакладны,
 спраўны.
Акробат—акрабат, камэдыйнішчык.
Акрополь—вышгарад.
Акростих—акрастых.
Аксиома—пэўнік (м. т.), аксыёма.
Акт—акт, дзеянне, справа; *лит.*—
 дзея; *юрид.*—акт.
Актер, триса—актор, тёрка.
Актив—актыў.
Активность, вный—дзейнасьць,
 -йны; чыннасьць, -ныы.
Актуальность—здольнадзейнасьць.
Актуальный— дзейны, здольна-
 дзейны.
Акула—акўла.
Акулина—Куліна.
Акулинка—(*бот. Verbascum L.*)—
 дзівапа.
Акустика—акўстыка.
Акустический—акустычны.
Акушер—акушэр.
Акушерка—акушэрка, баба.
Акушерский—акушэрскі.
Акушерство—акушэрства, бабіныне.
Акушерствовать—акушэрыць, бабіць.
Акцент—1) націск (*на слове*); 2) вы-
 мова, акцэнт.
Акцентировать—1) класыці націск
на слове; 2) вымаўляць (з
 націскам).
Акциденция—1) выпадковасьць;
 2) мытны штраф.
Акциз—акцыз..
Акцизный—акцызны; -зны *чинов-*
ник—акцызнік; -зное *управ-*
ление—акцызная ўправа.

Акциионер—акцыянер, супольнік.
Акциионерный—акцыяны; -рное *то-*
варищество (общество)— ак-
 цыйнае таварыства, акцыйная
 суполка.
Акция—акцыя, пай (ю. т.).
Албанец—альбанец.
Албания—Альбанія.
Алгебра—альгебра.
Алгебрический—альгебрычны.
Алебарда—галябарда.
Алебастр—алыбастар.
Александр—Аляксандар, Алесь.
Александра—Аляксандра, Алёся.
Александрия—Александрыя.
Александрийский—александрыіскі;
 -ская *бумага*—дакумэнтавая
 папера.
Алексей—Аляксей.
Алеть—чырванець.
Али—ці хіба, або.
Алкание—прага.
Алкать—прагнуць, прагчыся, га-
 ліцца.
Алкоголизм—алькагалізм.
Алкоголик—алькаголік, п'яніца.
Алкоголь—алькаголь.
Аллах—Ала́х.
Аллегорический—іншасказальны.
Аллегория—іншасказ.
Аллея—прысады.
Аллитерация—сугучнасьць (л. т.).
Аллограф—чужапіс.
Аллювий—наплыв.
Аллюзия—намянчэньне (л. т.).
Аллюр—гон (в. т.); хадзі; -ром—наў-
 завады.
Алмаз, зный—дзямэнт, тавы.
Алость—чырвань.
Алтарный—аўтарны.
Алтар—аўтар, афірнік.
Алтей (*бот. Althaea L.*)—шляз.
Алтын—шастак, тры капейкі.
Алфавит, тный—альфавэт, -бэтны.
Алхимик—альхэмік.
Алхимия—альхэмія.
Ачно—прагавіта, хціва, сквінна.
Алчность, ный—прагавітасьць, -ты;
 хцівасьць, вл.
Алый—чырвоны, румяны.
Альбинос—альбінос, бялісы.
Альбом, мный—альбом, -бомны.
Альбумин—белкавіна.
Альков—алькоў, бакоўка, алькёрык.
Альманах—альмана́х

Альпиец—альпеец.
Альпийский—альпéйскі.
Альпы—Альпы.
Альт, товый—альт, товы.
Альтернатива, - тивный — альтэрна-
 тыва, тйўны.
Альтруизм—альтруізм.
Альтруистический—альтруістычны.
Алюминий—гліняк (г.-м. т.); алю-
 мін.
Аляповатость — нязграбнасьць, ла-
 пёзнасьць.
Аляповатый—нязграбны, лапёзны,
 нехлямяжы.
Аляска—Аляска.
Амарант (*бот. Amaranthus L*)—акса-
 мітнік.
Амбар—сьвіран, клець.
Амбарный—сьвіранавы, клецяны.
Амбарщик—гаспадар сьвірна, клеці.
Амбиция—амбіцыя, гонар, пыха.
Амбра—амбра, пах.
Амбразура—бойніца.
Амбулатория, - торный — амбуля-
 торыя, торны.
Амвон—амбона, казальніца.
Амвросий—Амброз, Амброжы.
Амеба—амэба (з. т.).
Америка—Амэрыка.
Американец, -нка—амэрыканец, -нка.
Американский—амэрыканскі.
Аметист, -стовый—амэтыст, тьставы.
Аминь,—амін, аман; канец, капўт,
 капёц.
Аммуниция—аснада (в. т.).
Аммуничник—асніднік (в. т.).
Аммуничный—аснадны.
Амнистировать—амнісгаваць, памі-
 лаваць.
Амнистия—амністыя.
Аморальный — неабычайны, нема-
 ральны.
Амортизация — амартызацыя, па-
 гашэньне.
Амортизировать — амартызаваць,
 пагашаць.
Аморфный—некрышталёвы (г.-м. т.).
Амос—Амос.
Амбир — ампір, від стыля.
Амплитуда — размах (г.-к. т.),
 амплітуда.
Ампутация—ампутацыя, адцін; урэз.
Ампутировать — ампутаваць, адці-
 наць, адцяць, урэзваць, заць.
Амулет—амулёт, зачур.

Амур — Амўр (бажок каханьня);
амуры—залёты.
Амурничать — жаніхацца, кахацца,
 любіцца, заляцацца.
Амфиболия—двузначнасьць (л. т.).
Амфилогия—двуслоўе (л. т.).
Амфитеатр—паўкрўг.
Ан—аж!
Анабаптизм — анабаптызм, друга-
 хрышчэнства.
Анабаптист — анабаптысты, друга-
 хрышчэнец.
Анаграмма — анаграма, перастаўка
 літар.
Анаграф — надпіс (л. т.).
Анализ—аналіз, расклад, разбор.
Анализатор — аналізатар, раскла-
 дальнік.
Анализировать — аналізаваць, рас-
 кладаць, разьбіраць.
Аналитический — аналітычны, рас-
 кладовы; *ская химия* — аналі-
 тычная хэмія.
Аналогический, - чный — падобны,
 аналягічны.
Аналогия — падобнасьць, падабен-
 ства, аналёгія.
Ананас, -сний—ананас, насаваы.
Анапест—анапэст.
Анархизм—анархізм.
Анархист—анархісты.
Анархический — анархічны, бязу-
 радны, бязуладны.
Анархия — анархія, бязурядзьдзе,
 бязуладзьдзе.
Анастасий—Анастас.
Анастасия—Наста, Настўля.
Анастрофа—перастаўка (л. т.).
Анатолий—Анатоль.
Анатом—анатом.
Анатомирование—анатамаваньне.
Анатомировать—анатамаваць.
Анатомический—анатамічны.
Анатомия—анатомія.
Анафема—праклён.
Анафемствовать—выклінаць.
Анафора—паўтарэньне (л. т.).
Анахорет—пустэльнік, вылюдак.
Анахронизм—нясучаснасьць (л. т.)
 анахронізм.
Ангажемент—запрашэньне ў скокі.
Ангажировать—запрашаць у скокі
 (танец).
Ангел—анёл, анел.
Ангелочек, -льчик—анёлак.

- Ангельский**—анельскі.
Ангидрит—бязводнік.
Ангина—ангіна, жабка.
Английский—ангэльскі.
Англичанин, -чанка—ангэлец-гэлька.
Англия—Англія, Ангэльшчына.
Анданте—(муз.)—паволі.
Андрей—Андрэй.
Андроник—Андрон.
Анекдот—анэкдот, жарт.
Анекдотический—анэкдотычны, жартлівы.
Анемический—малакроўны.
Анемия—малокроўе.
Анемон (бот. *Anemone* L.)—сон-трава.
Анилин, -новый—анілін, -навы.
Анис, -совый—аніс, -савы.
Анкета—анкэта, апытальны ліст.
Анкетный—анкэтны, апытальны.
Анна—Ганна, Гануля.
Анналы—лётапіс.
Аннушка—Гануля, -лька.
Аномалия—адхіленне.
Аноним, -мный—бязымёньнік, -мёны (л. т.).
Анонс—паведамленьне (л. т.).
Антагонизм—супраціўнасьць.
Антагонист—супраціўнік.
Антагонистический—супраціўны.
Антарктида, -тика—паўдзёньне (г.-к. т.).
Антарктический—паўдзённы.
Антверпен—Антвэрпэн.
Антеридий—антэрыд, заплодня (б. т.).
Антидот—проціатрутнік.
Антик—старажытнік.
Антикварий, -риум—антыквар.
Антикварный—антыкварны, старажытны, старадаўні.
Антиминаль—вігін (м. т.).
Антилопа—сарна (з. т.), антылёпа.
Антипатический, -чный—нялёбы, антыпатычны.
Антипатия—нялёбасьць, нёхаць, гідлівасьць, антыпатыя.
Антиподы—проціножнікі.
Антисемит—антысэміт.
Антисемитизм—антысэмітызм.
Антитеза, -зис—проціпалажэньне (пс.-л. т.), антытэза.
Антициклон—антыцыклён.
Античность, —старажытнасьць.
Античный—старажытны.
- Антихрист**—антыхрыст.
Антон, -ний—Антон, Антось.
Антонин—Антанін.
Антонина—Антаніна, Антося.
Антоновка (яблоня)—антонаўка.
Антонов огонь—агнёвіца.
Антракт—перапынак.
Антрацит—антрацыт.
Антраша—падскок.
Антрепренер—прадпрыемер (тэатральны).
Антрениза—тэатральнае прадыпрыемства.
Антропофаг—людоед.
Анулирование—касаваньне.
Анулировать—касаваць.
Анчоус—анчоус, від селядца.
Анютины глазки—(бот. *Viola tricolor*)—браткі, залатуха.
Аорта—аорта, тутніца.
Апартаменты—пакой.
Апатично—бязуважна, бяз увагі, апяшала, млява.
Апатичный—бязуважны, абыякі, апяшалы, млявы.
Апатыя—нячуласьць, абыякасьць апяшаласьць, млявасьць.
Апаш—апаш, бадзёла.
Апеллирование—апэляваньне.
Апеллировать—апэляваць.
Апелляционный—апэляцыйны.
Апелляция—апэляцыя.
Апельсин (бот. *Citrum amaranthifolium* L.)—памяранец, арэнжык.
Апельсиновый, -новый—памяранцавы; -ная *настойка*—памяранцоўка.
Аплодировать—пляскаць у далоні.
Аплодисменты—воплескі.
Апокриф, -фический—апокрыф, -фічны.
Апология—абарона.
Апоплексия—паралюш.
Апостат—адступнік, адшчапенец.
Апостол—апостал.
Апостолический—апасталічны.
Апостольский—апастальскі.
Апостроф—пропуск літары.
Апострофа—зварот (л. т.), зваротка.
Апофеоз—апатэоз, убагаўленьне (л. т.).
Аппарат—прылада, апарат.
Аппенины—Апэніны.
Апперцептивный—апэрцэпцыйны.
Апперцепция—апэрпэцыя.

Аппетит—апэты́т; **аппетита нет**—яды́ ня прымае; *с большим аппетитом*—з вялікім смакам.
Аппетитно—аппэты́тна, са смакам.
Аппетитный—апэты́тны, сма́чны.
Апрель, льский—красаві́к,-віковы.
Аптека—аптэ́ка.
Аптекарский—аптэ́карскі; **-ский помощник**—аптэ́карскі ламочні́к.
Аптекарь, -рша—аптэ́кар,-кары́ха.
Аптечка—аптэ́чка.
Аптечный—аптэ́чны.
Араб—ара́б.
Арабский—ара́бскі.
Аравия—Ара́бія.
Арап-пка—му́рын,-нка.
Аралник—гара́пні́к, бізю́н.
Арбитр—арбі́тар, пасярэ́дні́к.
Арбитраж—арбі́траж, пасярэ́дні́цтва.
Арбуз, зный—каву́н,-новы.
Аргумент—дава́д, аргуме́нт.
Аргументация—дава́ды, дава́дзэньне, дава́джваньне.
Аргументировать—дава́дзіць, аргуме́нтава́ць.
Аргус—Аргус.
Арена—арэ́на, бегаві́шча.
Аренда—арэ́нда, пасэ́сія.
Арендатор—аранда́р, аранда́тар.
Арендаторша—аранда́рка, аранда́тарка.
Арендаторский—аранда́рскі,-тарскі.
Арендный—арэ́ндны.
Арендовать—арандава́ць, браць у пасэ́сію.
Арест—ары́шт.
Арестант—ары́штэ́нт.
Арестанский—ары́штэ́нскі.
Арестованный—ары́штэ́ваны, ары́штэ́нт.
Арестовать—ары́штава́ць.
Аржанец (*бот. Phleum*)—мяжо́ўка.
Аржанный—жы́тні.
Аристарх—Арыста́рх.
Аристократ, -тка—арыста́крат,-ра́тка.
Аристократический—арыста́краты́чны, магна́тны.
Аристократия—арыста́краты́я, магна́цтва.
Арифметика, -тический—ары́тмэты́ка,-ты́чны.
Ария—сьпе́ў (л. т.).
Арка—арка. скляпе́ньне.
Аркадий—Арка́дзь.

Аркан—арка́н.
Арктика—паўно́чка.
Арктический—паўно́чны.
Арлекин—сьмешні́к.
Арматура—армату́ра, збро́я ры́штэ́нак.
Армеец—арме́ец, вайско́вец.
Армейский—арме́йскі, вайско́вы.
Армия—а́рмія; **-мией действующая**—а́рмія дзе́йная.
Армяк—сьві́тка.
Армянин, -нка—армя́нін,-нка.
Армянский—армя́нскі.
Арнаутка—арнау́тка (гату́нак пшаві́цы).
Аромат, -тный—арома́т,-тны; паху́ часы́ць, чы.
Арсенал—збраё́ўня (в. т.).
Арсений—Арсё́н.
Артачиться—упіра́цца, нараві́цца.
Артель—сябро́ўна, супо́лка, арце́ль.
Артельный—супо́льны, арце́льны.
Артельщик—арце́льшчы́к; пага́няты.
Артемий—Арце́м.
Артерия—арте́рыя.
Артизм—маста́цкасьць (л. т.).
Артиллерийский—артыле́ры́йскі, гарма́тны.
Артиллерист—артыле́ры́сты, гарма́тні́к.
Артиллерия—артыле́рыя.
Артист—арты́сты, маста́к.
Артистический—маста́цкі.
Артистка—арты́стка, маста́чка.
Артишок—(*бот. Cynara L*)—ка́рчо́к.
Арфа—га́рфа.
Арфист, -стка—га́рфі́сты,-стка.
Архаизм, -истический—стара́сьве́тычы́на,-ве́цкі, (л. т.).
Архангел—арха́нел.
Архангельск (*гор.*)—Арха́нгельск.
Архангельский—арха́нельскі.
Архаровец—шы́бельні́к, ві́сус.
Архегозавр—стара́йшча́р (г. м. т.).
Архегоний—родні́ца (б. т.).
Археолог—археа́лёг.
Археологический—археа́лягі́чны.
Археология—археа́лёгія.
Архив—архі́ў.
Архивариус—архі́ўні́к.
Архивный—архі́ўны.
Архидиакон—архі́дзі́кан.
Архиепископ—архіе́піскап, арцы́біскуп.

Архиерей—архірэй.
 Архиерейский—архірэйскі.
 Архимандрит—архімандрыт.
 Архип—Архіп.
 Архипелаг — Архіпэліг; згрупа-
 ваньне астравоў (г.-к. т.).
 Архитектор — будаўнічы, дойдлід,
 архітэктар.
 Архитектура—будаўніцтва.
 Архитектурный—будаўніцкі.
 Аршин,-ный—аршын,-новы.
 Арьергард—ар'ергард.
 Асбест—азбэст.
 Аскет—аскёт, пустэльнік.
 Аскетизм, - тический — аскетызм,
 аскетічны.
 Аспараг (бот. Asparagus)—шпарыг.
 Аспарагин—шпарагіна (б. т.).
 Аспид—1) шыфер; 2) гасьпід, зло-
 сьнік.
 Аспидная доска—1) лупнік гасьпід-
 ны (г.-м.т.); 2) грэфельная дошка.
 Аспирин—аспірына.
 Ассенизатор — асэнізатар, бруд-
 возьнік.
 Ассенизационный—асэнізацыйны;
 -ный обоз—асэнізацыйны абоз.
 Ассенизация — асэнізацыя, вывас-
 брэду.
 Ассигнация—асыгнацыя.
 Ассигнование—асыгнаваньне, вы-
 значэньне грошай.
 Ассигновать — асыгнаваць, вы-
 значыць, чаць грошы.
 Ассигновка — асыгноўка, папэра на
 грошы.
 Ассимилировать — прыпадабляць,
 прысваяць, прывычайваць.
 Ассимиляция — прыпадабленьне,
 унадабленьне (л. т.), пры-
 сваеньне (б. г.).
 Ассирия—Асырыя.
 Ассистент—асыстэнт.
 Ассонанс—сугалосьце (л. т.).
 Ассортимент—асартымэнт, роз-
 назбор.
 Ассоциативный, - ционный — злу-
 чальны.
 Ассоциация—злучэньне, злучнасьць.
 Астма—дыхавіца, удўшша.
 Астмический—дыхавічны.
 Астра (бот. Aster L)—астра.
 Астральный—зоркавы.
 Астрагал (бот. Astragalus L) —
 куравай (б. т.).

Астролог—астралёг.
 Астрология—астралёгія.
 Астролябия—астралібія.
 Астроном—астраном.
 Астрономический—астранамічны.
 Астрономия—астраномія.
 Асфальт—асфальт, зёмная смаля.
 Асфальтовый—асфальтавы.
 Ась—га? што?
 Атавизм—атавізм, зваротная спад-
 чынасьць.
 Атавистический—атавістычны, зва-
 ротнаспадчыны.
 Атака—атака, напад, нападзеньне.
 Атаковать—атакаваць, нападаць.
 Атаман—атаман.
 Атеизм — атэізм, бязбожжа, бяз-
 божнасьць.
 Атеист—атэісты, бязбожнік.
 Атеистический — атэістычны, бяз-
 божны.
 Атлантический океан—Атлянтычны
 акіян.
 Атлас—атляс.
 Атлас,-сний—атлас,-сны.
 Атлет—атлёт, барацьбіт, асілак.
 Атлетика, - тический — атлётка,
 -тычны.
 Атмосфера—атмасфэра.
 Атмосферный — атмасфэрны; -рное
 давление — атмасфэрны ціск;
 -рные осадки—атмасфэрныя
 вопадзі.
 Атолл—атоль (г. к. т.).
 Атом—атам.
 Атомистика,-стический—атамісты-
 ка,-стычны.
 Атропин—атрапіна.
 Атрофированный—адмерлы.
 Атрофироваться—адміраць.
 Атрофия—атрофія, адміраньне.
 Аттестат—атэстат, пасьведчаньне.
 Аттестация—атэстацыя, апрабата.
 Аттестовать атэставаць.
 Атрибут—уласьцівасьць, прына-
 лёжнасьць; -буты власти—
 кляймоны.
 Ату!—ацю!
 Атукаць—цкаваць.
 Ау!—ау.
 Аудиенция—прыём.
 Аудитор—аўдытар (выслухальнік).
 Аудитория—слухальня.
 Луканье—луканьне, гойканьне, галё-
 каньне

Аукать—гукаць, гойкаць, галёкаць.
 Аукцион—аўкцыён, ліцыгацыя, публічны продаж.
 Аукционный—ліцытацыйны.
 Аул—аул, вёска на Каўказе.
 Афанасий—Апанас, Панас.
 Афареза—скарачэньне, урэз.
 Афера—афёра.
 Аферист, -стка—афэрысты, -рыстка.
 Афины—Атэны.
 Финский—атэнскі.
 Афиша—абвэстка.
 Афишировать—абвяшчаць, прагалашаць.
 Афориз—афарызм, выслоўе (л. т.).
 Афористический—афарыстычны, выслоўны.
 Африка—Афрыка.
 Африканец, -канка—афрыканец, -канка.

Африканский—афрыканскі.
 Афронт—зьянявага.
 Аффект—афэкт.
 Аффективный—афэктыўны.
 Ах!—ах! вох! авохці! авой!
 Ахание—вохі, аханьне.
 Ахать—вохаць, ахаць.
 Ахинея—плёткі; *нею нести*—плясьці лапці, чаўпсыці.
 Ахроматизм, -тический—ахраматызм, -тычны.
 Ахроматин—ахраматын.
 Ахти!—ах!; *не ахти*—ня дужа, ня вельмі, ня надта.
 Аэродром—аэрадром, лётны пляц.
 Аэролит—павётраны камень.
 Аэронавт—лётнік.
 Аэронавтика—лётніцтва.
 Аэроплан—самалёт.
 Аэростат—павётраны балён.

Б.

Ба!—ба!
 Баба—баба, жанчына.
 Баба, -Яга—Баба-Яга, Ягінья.
 Бабёнка—маладзіца, маладўха.
 Бабій—бабін, бабскі, жаночы; *бье лето*—бабіна лёта.
 Бабка—1) бабка, бабўля, бабўся, бабўня 2) *повивальная*—бабка, павітуха, пупарэзіца; 3) *в игре*—цёрка.
 Бабник—бабздыр, бабнік.
 Бабочка (Papilio)—матыль, матылёк.
 Бабушка—баба, бабўля, бабўня.
 Бабушкин—бабўлін, бабўнін.
 Бабьё (*собир.*)—бабы, бабства.
 Баварец—баварац.
 Бавария—Баварыя.
 Багаж—пакўнкі.
 Багажный—пакунковы; *жная кви-танция*—квіток на пакўнкі.
 Багет, -тний—багёт, -тны.
 Багор—багор; восьці.
 Багрить—лавіць рыбу восьцямі.
 Багрец—чырвань.
 Багроветь—чырванець.
 Багровость, -ряность—чырвань, барвістасьць.
 Багровый, -ряный—цёмначырвоны, барвісты, барвяны.
 Багульник—(*бот. Ledum palustre* L.)—багўн.

Бадейщик—бондар.
 Бадья—балёя, цэбар.
 Бадьян (*бот. Illicium* L.)—бадзян.
 База, -зис—падстава; *военная*—база (в. т.).
 Базальт—слупавік (г.-м. т.).
 Базар—рынак, кірмаш, базар.
 Базарный—рыначны, кірмашавы, базарны.
 Базилиск—базыліск.
 Байка, ковый—байка, -кавы.
 Байкал—Байкал.
 Байрам (*магом. празд.*)—Байрам.
 Баить—баіць, казаць байкі.
 Бак—чоп, чопік.
 Бакалавр—бакаляр.
 Бакалейный—бакалейны.
 Бакалейщик—бакалейнік.
 Бакалея—бакалёя.
 Бакенбарды, -кі—бакі.
 Баклага—біклага. пляшка.
 Баклажаны—кабачкі.
 Баклуши бить—брынды біць, бібікі біць.
 Бактериология—бактэрыялёгія (навука аб бактэрыях).
 Бактерия—бактэрыя.
 Бал, льный—баль, льны.
 Балабан—дўрань, цяляпень, балабон.
 Балаган—бўда, йтка, балаган.
 Балагур—балёка, гаварок.

Балагурить—гаманіць, зюзюкаць, баліакаць.
Балагурство—гамонка, балі-каньне.
Балалайка—балабайка, балалайка.
Баламут—баламўт, чмут, чмурыла.
Баламутить—баламўціць, чмўціць.
Баланс—баліяс, роўнавага, роўнасьць.
Балансёр—роўнаважнік.
Баласт—цяжар.
Балахон—балахон, насоў.
Балбес—байбус, вісус, лагіза.
Балда—доўбня, дўрань.
Балдахин—полаг.
Балерина—балерына, танцорка.
Балет, тный—балёт, тны.
Балка—1) *геогр.*—яр, роў; 2) *архит.*—балка, бярвяно, маціца; *поперечная под потолком*—трам, царык.
Балкон, нчик—балькон, нчык, гана, ганацак.
Балл—бал, адзнака.
Баллистика, стический—балістыка, стычны (в. т.).
Баллон—балён.
Баллотирование, ровка—лесаваньне, галасаваньне.
Баллотировать—лесавать, галасавать.
Баллюстрада—баліасы.
Балмошный—неразважны, кручаны.
Баловать—1) патворыць, песьціць; 2) балавацца, гарэзаваць.
Баловень—пастўн, патворшчык.
Баловник, ница—балаўнік, ніца; свавольнік, ніца, гарэза.
Баловство—1) патвора, рства; 2) свавольства.
Балык—балык.
Бальзам—бальзам.
Балзамин (*бот. Impatiens Balsamina L*)—бальзаміна.
Бальзамирование—бальзамаваньне.
Бальзамировать—бальзамаваць.
Балысина—балысіна.
Бамбук, ковый—бамбўс, совы.
Банальность, ный—будзённасьць, нны (л. т.).
Банан (*бот. Musa paradisiaca L*)—банан, райская хвіга.
Банда—банда, зграя.
Бандаж, жный—бандаж, жны.

Бандероль—бандэроля, перавязка; -льное *отправление*—пасылка пад бандэролю.
Бандит—бандыт, дыта.
Бандитизм—бандытызм.
Бандура—бандура.
Банк—банк; *государственный*—дзяржаўны банк; *заемный*—пазычковы; *коммерческий, торговый*—гандлёвы; *частный*—прыватны; *метать банк*—банкаваць.
Банка—слоік, бляшанка; (*медиц.*)—банька.
Банкет—банкет.
Банкир—банкёр.
Банкирский—банкірскі; -ская *контора*—банкірская кантора.
Банкнот—банкнот.
Банковский—банкаўскі.
Банкомёт—банкёр.
Банкрот—банкрут.
Банкротиться—банкруціцца.
Банкротство—банкруцтва.
Бант—кукарда.
Баный—лізены, банны.
Банщик—баншчык, лізеньнік.
Баня—лазня, баня.
Барабан—бўбен, барабан.
Барабанить—бубніць, барабаниць, тарабаниць.
Барабанный—бубенны, барабанны.
Барак—барак, курэнь.
Баран—баран, сямец—маркан.
Баранец (*бот. Lycopodium L*)—дзераза.
Бараний—барановы; -ные *сало*—лой; -ний *тулуп*—кажух.
Баранина—бараніна.
Барановичи—Баранавічы.
Баранок—абаранак.
Барахло—бэбахі, барахло.
Барахтание—капашэньне, ваўтужаньне.
Барахтаться—капашыцца, ваўтузіцца.
Барашек—баранчык; смўшак.
Барашковый—баранчыкавы, смушковы.
Барбаризм—барбарызм.
Барбарис (*бот. Berberis L.*)—барбарыс.
Барвинок (*бот. Vinca L.*)—барвінак.
Бард—сьпявака (л. т.).

Барда—брага, саладзіны.
Баржа—баржа, барліна.
Барин—пан; *жыць барином*—па-панску жыць.
Барит (*к а м.*)—барыт, цяжкі шпат.
Баритон—барытон.
Барка—барліна
Баркас—шаланда, баркас
Барометр—баромэтр, ціскамер (ф. т.).
Барометрический—барамэтрычны
Барон—барон.
Баронесса—баранова.
Баронский—баронскі.
Баронство—баронства.
Бароскоп—бараскоп.
Баррикада—барыкада.
Барс—пярдус, пантэра.
Барский—панскі.
Барствовать—панаваць.
Барсук—барсук.
Баренок (*бот. Farsenia L.*)—грымотнік
Бархан—відма.
Бархат—аксаміт, мошаст.
Бархатка (*бот. Tagetes patula L.*)—аксамітка (б. т.).
Бархатник (*бот. Amaranthus L.*)—аксамітнік (б. т.).
Бархатный—аксамітны, машастовы.
Барчёнак, чук—паніч.
Барщина—паншчына, прыгон.
Барщинный—прыгонны,
Барыня, нька—паня, панечка.
Барыш—зыск, прыбытак, магарыч, барышы (мн. л.); *запыць барышы*—паставіць магарыча.
Барышник—гандляр, фактар.
Барышнин—панёнскі.
Барышничать—гандляваць, барышаваць.
Барышня—панёнка, панна.
Барьер—бар'ер, рагатка.
Бас, систый—бас, сісты.
Басіць—пець баса.
Басенный—баечны.
Баснописец, писный—байкапісец, пісны (л. т.).
Баснослов—баечнік.
Баснословить—баяць.
Баснословный—баечны, казачны.
Басня—байка.
Бассейн—басэйн, вадазбор, копанка
Баста!—годзі! даволі! досыць!
Бастовать—баставаць.
Басурман—басурман, паганы.

Басурманить—паганіць.
Басурманский—паганскі.
Баталия—бітва, бойка.
Батальон, онный—батальён, ённы.
Батарей—батарэя.
Батенька—бацечка, татка, татачка.
Батист, стовый—батыст, ставы.
Батлачик (*бот. Alopecurus L.*)—лісахвост (б. т.).
Батог—бізун, гаралнік.
Батожить—бізуніць, дзіжыць, лупцаваць.
Батрак—парабак, найміт.
Батрачка—парабчанка, наймітка.
Батрацкий—парабкаўскі, найміцкі, парабочы.
Батрачить—за парабка працаваць, парабкаваць.
Батька—бацька.
Батюшка—бацюхна, татухна.
Батя—тата.
Бау—куфар, скрынка.
Бахвал—хвалько, хвастун, зухвал, самахвал.
Бахвалиться—выхваліцца, хвастаць.
Бахвальский—зухвальскі, самахвальскі.
Бахрома—махра.
Бац!—бац! бах! бабах! ляс!
Бацилла—бацыля.
Башка—мазгаўні.
Башковаты—мазгаваты, віты.
Башлык—башлык, каптур.
Башмак—чаравік, камаш.
Башмачник—шавец.
Башмачный—шавецкі.
Башмачок, мачки (*бот. Cypripedium L.*)—чаравічкі.
Башня—вежа, бакшта.
Баю, шки—люлі-люлі! баю-баю!
Баюкать—баюкаць, калыхаць, люляць.
Бдение—дбаньне; чўйнасьць; *всенощное*—нешпар, вячэрня.
Бдеть—дбаць, быць на варце, зорыць, пільнаваць.
Бдительно—дбайна, чўйна, пільна.
Бдительность—дбайнасьць, чўйнасьць, пільнасьць.
Бдительный—дбайны, чўины; пільны.
Бег—бяга, бег, гон.
Бега (*конские*)—бегавішча.
Бегание—беганьне, беганіна.
Бегать—бэгаць; *в запуски*—бэгаць навіперадкі

Бегло—шпарка, мяльком
 Беглость—шпаркасьць, спрытнасьць
 Беглый—1)шпаркі, спрытны;
 2) зьбеглы, уцёклы; *бросить*
 беглый *взгляд*—скінуць вокам
 Беглец—зьбег, бяглік, уцякач.
 Беглянка—уцякачка.
 Бегом—бягом, бёгма, наўцёкі.
 Беготня—беганіна.
 Бегство—уцёкі; *обратиться в*
 бегство—пусьціцца наўцёкі.
 Беда—бяда; бядота, ліха, злыдні;
на беду—на ліхую гадзіну; *как*
на беду—як на ліха; *беды не*
избежишь—ад ліха не ўцячэш;
беду навлечь—наклікаць бяду;
наделать бед—натварыць шко-
 ды; *помочь в беде*—выратаваць
 з бяды.
 Беднеть—бяднёць, галець, мізарнёць
 Бедниться—скнарыцца.
 Бедность—беднасьць, убоства, ба-
 быльства.
 Беднота—галота, бяднота.
 Бедный—бэдны, мізэрны, убогі, ма-
 ламожны, немаможны; *бедный*
год—ліхалецце.
 Бедняга—небарака.
 Бедняк—бэдны, бядак, галыш, ху-
 дак, злыдзень, бядуля.
 Бедовать—бедаваць, бедкаваць.
 Бедовый—адважны.
 Бедокур—шкоднік, зброднік.
 Бедокурить—шкодзіць, збродзіць.
 Бедренец (*бот. Rampionella l.*)
 - бядрынец (б. т.), ядранец,
 дзігель.
 Бедро—сыцягно, ліжка.
 Бедственный—нешчаслівы, нэн-
 дэны; *ное положение*—нэндза.
 Бедствие—ліха, ліхая гадзіна; *вие*
испытать—перажыць, пры-
 ныць бяду.
 Бедствовать—бедкаваць, гараваць.
 Бежать—бэгчы, уцякаць.
 Беженец, -нка—уцякач, -ка.
 Без—без; *перед ударением*—бяз; *при*
ассимиляции—бес, бяс; *без па-*
мяти—у няпрытомнасьці; *без*
толку—бяз сэнсу.
 Безалаберно—бяз ладу, без парадку.
 Безалаберность—бязладзьдзе, непарадак.
 Безалаберный—бяз ладу, неразваж-
 ны, нядбалы, бесклапотны,

Безбедно—з дастаткам, заможна.
 Безбедность, -ный—заможнасьць, -ны.
 Безбелковые семена—бязбелевае
 насёньне (б. т.)
 Безбожие—бязбожжа, бязбож-
 насьць.
 Безбожник, -ница—бязбожнік, -ніца.
 Безбожный—бязбожны.
 Безболезненно—бяз болю, безба-
 лёсна.
 Безболезненность—безбалёснасьць.
 Безболезненный—безбалёсны, бяз-
 больны.
 Безбородый—безбародзька.
 Безбоязненно—бязбоязна, бяз
 страху.
 Безбоязненность—бязбоязнасьць,
 адвага.
 Безбоязненный—бязбоязны, бязбо-
 язкі, адважны.
 Безбрачно—бяз шлюбу.
 Безбрачный—нежанаты, нежані; ка-
 валёр (Я. Кол.).
 Безбрежна—бяз краю, бязмежна.
 Безбрежность—бяскрайнасьць, бяз-
 межнасьць.
 Безбрежный—бяскрайны, бязмеж-
 ны.
 Безбровый—галабровы.
 Безверие—нявёра, бязвёрыца.
 Безвестно—бяз вёсьці, невядома.
 Безветренный—ціхі, зацішны.
 Безветрие—ціша, зацішша, ціхмень.
 Безвинно—непавінна, задарма.
 Безвинность—непавіннасьць.
 Безвинный—непавінны.
 Безвкуsie—нэсмак, нясмачнасьць;
 бязгустоўнасьць.
 Безвкусный—бяз смаку, нясмачны;
 бязгустоўны.
 Безвлажный—вольны ад вільгаці,
 сухі.
 Безвластие—бязуладзьдзе, бязу-
 радзьдзе.
 Безвластный—бязуладны.
 Безводный—бязводны; *ный овраг*
 —сухадол.
 Безвозбранно—без забароны, без
 перашкоды
 Безвозбранность, - нный — беспе-
 рашкоднасьць, -дны.
 Безвозвратно—без звароту, бес-
 паваротна.
 Безвозвратный—беззваротны, бес-
 паваротны, неўзваротны.

Безвоздушны—беспавётраны.
Безвозмездно—дарма, дарэмна.
Безвозмездны—дармовы, -мавы, дарэмны.
Безволосый—безвалосы, лысы, галамоўза.
Безводность, -ный—бязводзьдзе, -дны
Безвредно—ня шкодзіць, ня вадзіць
Безвредность—няшкоднасьць, бязваднасьць.
Безвредный—няшкодны, бязвадны.
Безвременно—без пары, бяз часу, няўчас.
Безвременный—бясчасны, няўчасны.
Безвременье—ліхалецьце, ліхая гадзіна, няшчасьце.
Безвыгодно—некарысна, нявыгодна.
Безвыездно—бяз выезду.
Безвыходно—нявыходна, бяз вылазу.
Безвыходный—нявыходны, беспарадны.
Безглавый—безгаловы.
Безгласно—безгалосна, бяз голасу, моўчкі.
Безгласный—безгалосы, маўклівы.
Безгодье—ліхалецьце.
Безграмотно—няпісьменна, няграмотна.
Безграмотность—няпісьменнасьць, няграмотнасьць, цямота.
Безгранично—бязмежна, бяскрайна, бяз краю.
Безграничность—бязмежнасьць, бяскрайнасьць.
Безграничный—бязмежны, бяскрайны.
Безгрешно—бязгрэшна, чыста.
Безгрешность—бязгрэшнасьць.
Безгрешный—бязгрэшны.
Безгривый—бязгрывы.
Бездарно—бяз таленту, няздатна, няздольна.
Бездарность—бесталётнасьць, няздатнасьць, няздольнасьць.
Бездарный—бесталётны, няздатны, няздольны.
Бездейственно—бяздзейна.
Бездейственный—бяздзейны, нячыжны.
Бездействие—бяздзейнасьць, нячыжнасьць.
Бездействовать—бяздзейняць, ня дзейняць, не працаваць.

Безделица—драбніца, дробязь.
Бездевушка—забаўка, цацка.
Безделье—нячыннасьць, гулі, гультайства.
Бездельник, -ница—гультай, -йка, абібок, лайдак, брында, лабятрос, латруга.
Бездельничать—гуляць, латраваць, брындабіць, лайдакаваць, гультаяваць.
Безденежно—бяз грошай.
Безденежность, -жье—безграшоўе.
Безденежный—безграшовы, дармовы, дарэмны.
Бездетность—бяздзётнасьць.
Бездетный—бяздзётны.
Бездна—бяздоньне, прорва.
Бездождие—суха, сухмень, бяздожджыца.
Бездоказательно—бяз довадаў.
Бездоказательность—бяздоваднасьць.
Бездоказательный—бяздовадны.
Бездолие—нядоля, бяздолье.
Бездольный—бесталанны, бясшчасны, бяздольны.
Бездомник—бяздомак, бесхацінец (Я. Куп.), туляга.
Бездомный—бяздомны, бясхатні.
Бездорожье—бездараж, бездарожжа.
Бездоходность—беспрыбытковасьць.
Бездоходный—беспрыбытковы, нязыскоўны.
Бездушие—бяздушнасьць, нячўласць.
Бездушно—бяздушна, нячўла.
Бездушный—бяздушны, нячўлы.
Безжалостно—бязлітасна, бязжаласьліва.
Безжалостный—бязлітасны, бязжаласьлівы.
Безжизненность—амярцьвельасьць, струпянэльасьць, няжыцьцёвасьць.
Безжизненный—амярцьвёлы, струпянэлы, нячўлы, няжыцьцёвы.
Беззаботна—бяз клопату, бяз турбот, нядбала, бязрупотна.
Беззаботность—бесклапотнасьць, бязрупотнасьць, нядбаласьць.
Беззаботный—бесклапотны, бязрупотны, нядбалы.
Беззаветно—шчыра, з цэлаю душою

Беззавістна, -ны́ — бяз за́здасьці, неза́здасны.

Беззаконіе — беззаконнасьць.

Беззаконнік, -ніца — беззаконьнік, -ніца

Беззаконнічаць — пераступаць за кон.

Беззаконны́ — беззаконны, няпраўны.

Беззапрэтны́ — незабаронены.

Беззастенчы́ — бяз сорама, нахабна.

Беззастенчы́ — бяссаромнасьць.

Беззастенчы́ — бяссаромны, нахабны.

Беззащитна — безбаронна, без абароны.

Беззащитна́ — безбароннасьць.

Беззащитны́ — безбаронны.

Беззвездны́ — бяззорны, хмарны.

Беззвучна — бяз голасу.

Безземелье, -льна́ — беззьямельле, -льнасьць.

Безземельны́ — беззьямельны.

Безладіца — бязладзьдзе, нелады.

Безлесіца — бязлёсіца, галалёсіца.

Безлесны́ — бязлёсы.

Безлічны́ — безасабовы; *ное* *предложение* — безасабовы сказ.

Безлошадны́ — бясконны.

Безьлотно — бязьлотно.

Безлюдіць — бязьлюдзіць, вылюдняць.

Безлюдна, -дны́ — бязьлюдна, -дны.

Безмен — бязмён, кантар.

Безмерна — непамерна, бязмерна, бяз мэры.

Безмерна́ — непамернасьць, бязмернасьць.

Безмерны́ — непамерны, бязмерны.

Безмозглы́ — без мазгоў, бязглуды, дурны.

Безмолвіе — ціша, цішыня.

Безмолвна — моўчкі, ціха.

Безмолвны́ — бязмоўны, нямы, ціхі, маўклівы.

Безмятежна — супакойна, ціхамірна.

Безмятежна́ — супакойнасьць, ціхамірнасьць.

Безмятежны́ — супакойны, ціхамірны.

Безнадзежна — безнадзейна.

Безнадзежна́, -жны́ — безнадзейнасьць, -жны.

Безнадобны́ — непатрэбны.

Безнаказанна — бяскарна, бескаранна.

Безнаказанна́ — бяскарнасьць.

Безнаказанны́ — бяскарны.

Безнамеренна — без намеру, ненаўмысьля, бязумьсна.

Безначаліе — бязурадзьдзе, бязураднасьць, безгалоўе.

Безначальны́ — без пачатку, адвечны, спрадвечны.

Безногі́ — бязногі.

Безносы́ — бязносы.

Безнравственна — нясумлённа, неабычайна (л. т.), няпрыкладна, распўсна.

Безнравственна́ — нясумлёнасьць, распўста.

Безнравственны́ — нясумлённы, неабычайны, немаральны, распўсны.

Безобідна — бяз крыўды, бяскрыўдна, бязуразна.

Безобідна́ — бяскрыўднасьць, бязуразнасьць.

Безобідны́ — бяскрыўдны, бязуразны.

Безоблачна — бяз хмар, бясхмарна, ясна, пагодліва.

Безоблачны́ — бясхмарны, ясны, пагодлівы.

Безобразіе — брыдота, (пс.-л. т.), брыдасьць; няпрыстойнасьць; гідота; непарадак.

Безобразіць, -знічаць — брыдзіць, гідзіць, дурэць.

Безобразнік, -ніца — брыда, брыдота.

Безобразна — брыдка, гідка; няпрыстойна.

Безобразны́ — бязвыглядны.

Безобразны́ — брыдкі, гідкі; няпрыстойны.

Безопасна — бясьпечна, у бясьпэцы.

Безопасна́ — бясьпечнасьць, бясьпэка.

Безопасны́ — бясьпечны.

Безоружны́ — бяззбройны.

Безосноватэльна — без падставы, бяз даў прычыны.

Безосноватэльна́ — беспадстаўнасьць, бязгрунтоўнасьць.

Безосноватэльны́ — беспадстаўны, бязгрунтоўны.

Безаста́новочна — без перапынку, бязупынна.

Безостановочность—бязупіннасьць.
Безостановочный—бязупінны.
Безотбойно—без адбою, неадчэпна.
Безотбойный—неадчэпны.
Безответно—без адказу.
Безответность, -тый — безадказнасьць, -зны.
Безответственно — безадпаведна; без адказнасьці.
Безответственный — безадпаведны, -вядальны; неадказны.
Безотвязно, -тый—неадчэпна; -пны.
Безотговорочно, -тый — безадмоўна, -ўны.
Безотлагательно—без адкладу, безадкладна, неадкладна, неадвалочна; пільна.
Безотлагательность — безадкладнасьць, неадкладнасьць, пільнасьць,
Безотлагательный — безадкладны, неакладны, неадвалочны, канёчна-патрэбны, пільны.
Безотлучно—без адлучкі, без адходу.
Безотлучный — безадлучны, безадходны, неадступны.
Безотменно, -тый—бяз зьмены.
Безотносительность — безадноснасьць.
Безотносительный—безадносны.
Безотплатный—без адплаты, нявыплатны.
Безотрадно—бязрадасна, бепацешна, беспатольна, безадхланна, смутна.
Безотрадный — бязрадасны, беспачешны, беспатольны, безадхланны, смутны, прыкры; -ное *чувство*—немарасьць.
Безотступно — неадступна, неадчэпна.
Безотступный — неадступны, неадчэпны.
Безотчетно—несьвядома; безрахўбна, на веру
Безотчетность—1) несьвядомасьць; 2) безрахўбнасьць.
Безотчетный — 1) несьвядомы; 2) безрахўбны.
Безошибочно—без абмылак, неабмыльна, без памылак, непамыльна, бяхібна, безаблўдна.
Безошибочность—непамылькасьць, непахібнасьць.

Безошибочный—непамыльны, непамыльны.
Безработица—беспрацоўе.
Безработный—бяз працы, беспрацоўны.
Безразборчивость — непераборлівасьць.
Безразборчивый—непераборлівы.
Безраздельно—без падзелу, непадзельна.
Безраздельность—непадзельнасьць.
Безраздельный—непадзельны.
Безразличие — аднакавасьць, абыхікасьць.
Безразлично—аднакава, абыхіка.
Безразличный—аднакавы, абыхікі.
Безрассудно—без развагі, неразважна, бязглўда.
Безрассудность, -дство — неразважнасьць, бязглўдасьць.
Безрассудный — неразважны, бязглўды.
Безрасчетливо—безрахўбна.
Безрогий—бязрогі.
Безродный—бязродны.
Безропотно—пакорліва, не наракаючы.
Безропотный — пакорлівы, ненароклівы.
Безрукавка—кабат.
Безрукавый—без рукавоў, бязрукавы.
Безрукий—бязрукі.
Безрыбный — бязрыбны.
Безрыбье—бязрыб'е.
Безубыточно — бясстратна, бязшкоды.
Безубыточность—бясстратнасьць.
Безубыточный—бясстратны.
Безударный звук—гук бяз націску, ненаціскны гук.
Безудержный—нястрыманы.
Безудержу — бяз упыну, нястрымана.
Безукоризненно—беззаганна, безганёбна, бездакорна.
Безукоризненность — беззаганнасьць, безганёбнасьць, бездакорнасьць.
Безукоризненный—беззаганны, безганёбны, бездакорны.
Безумец—вар'ят, шалёны, дурны.
Безумие — шал, шалёнства, дурасьць, вар'яцтва.
Безумно—шалёна, бяз розуму.

Безумный — шалёны, кру́чаны, вар'ят.
Безумолчно—бязусьцішна, нясьці-хана.
Безумолчный нясьціханы.
Безупречно—бяз ганьбы, безганёб-на, беззавадна, беззаганна.
Безупречность — безганёбнасьць, беззаганнасьць, беззаваднасьць.
Безупречный — безганёбны, безза-ганны, беззаважны.
Безурядица — бязуладзіца, нялад, нэлад.
Безусловно—бязумоўна.
Безусловность—бязумоўнасьць.
Безусловный—бязумоўны.
Безуспешно—без пасьпэху, бяз вы-піку, дарэмна.
Безустали — бязустаньня, бязу-станку.
Безустанный—бязустанны.
Безусый—бязвусы, галавусы.
Безутешно—беспачёшна.
Безутешный—беспачёшны.
Безухий—бязвухі.
Безучастие — бязуважнасьць, жлі-васьць, неспагадлівасьць.
Безучастный — бязуважны, неспа-гадлівы.
Безыменный—бязіменны.
Безыскусственный — няштучны, прасты, натуральны.
Безысходность—бязвыходнасьць.
Безысходный—бязвыходны.
Без'язычный—без'языкі.
Бекас—бакіс, баранчык, пёкур.
Бекеша—казачына.
Бекрень, на бекрень—на бакір.
Белемнит — бэлеміт, пяруновы стрэлы (г.-м. т.), чортаў палец.
Белена (*бот. Hyoscyamus niger* L)— блёкат, дурнап'ян.
Беление—бяленьне.
Белесоватый—бялісы, бялісты.
Белеть, ться—бялёць.
Белиберда—лухта; *ду говорить*—га-варыць на вей вёцер, плявўз-гаць, лапці плёсьці.
Белизна—бела та.
Белила—пабёл, бель.
Белильщик—бяляр.
Белить—бяліць, пабяляць.
Беличий—вавёрачы.
Белка—вавёрка.
Белковина—белкавіна

Белковый—бялковы, бёлевы; *вое ве-щество* — бялковая матэрыя;
вые семена—бёлевае насёныя (б. т.).
Беллетрист—бэлэтрысты.
Беллетристика—бэлэтрыстыка, кра-снае пісьмёнства.
Беллетристический — бэлэтры-стычны.
Белобокий—белабокі; *о воле*—пад-ласы.
Белобородый—сівабароды.
Белобровый—сівабровы.
Беловеж (*гор.*)—Белавёж.
Белобрюхий—белапурь, падласы.
Беловолосый—белавалосы, сівы.
Белоглазый—белавокі, белазоры.
Белогривый—белагрывы.
Белогрудый—белагруды.
Белозор (*бот. Parnassia Tourne.*)
 —відомец (б. т.).
Белок—бялок; *лок семени*—насённая бель (б. т.).
Белокаменный—белакаменны, бела-мұры.
Белокрыльник (*бот. Calla* L)—бела-кап'ітнік (б. т.).
Белокурый—бялівы.
Белолицый—белатвары.
Белоножка—беланожка.
Белорус—беларус, крывіч, крыві-чанін.
Белоруска—беларуска, крывічанка.
Белоруссия—Беларусь, Білая Русь, Крывія.
Белорусский—беларускі, крывіцкі, крывіскі.
Белоручка—беларучка, пяшчотка, гулішчыя рукі.
Белорыбица—беларыбіца.
Белоснежный—беласьнежны.
Белосток (*гор.*)—Беласток.
Белотелый—з бёлым цёлам.
Белоус (*бот. Nardus* L)—сівец.
Белошвейка—швачка, белашвачка.
Белошвейная мастерская—май-стэрня бялізны.
Белый—бёлы; *лая раса*—бёлая раса;
бел, как лунь—сівы, як голуб.
Белый (*гор.*)—Белы.
Бельгинец—бэльгіец.
Бельгийский—бэльгійскі.
Бельгия—Бэльгія.
Белье—бялізна, пляцьце, хўсьце.
Бельевой магазин—крама бялізны.

Бельмо—бьяльмо.

Бельетаж—пёршы павёрх.

Беляк—бья́к (белы за́яц).

Бенефис, сный—бэ́нэфіс, фісны.

Бентос—паўздо́ньне (г.-к. т.).

Берег—бе́раг, край, бок; *отлогий*—бе́раг адхонны; *обрывистый*—бе́раг зры́вісты (г.-к. т.); *итти вдоль по берегу*—бе́рагам ісьці

Береговой—бе́рагавы, узьбярэжны, надбярэжны; *вая охрана*—бе́рагавая старожа, ва́рта

Берeditь—уража́ць, ятрыць.

Бережение—хава́ньне, ашча́да.

Бережливо—ашча́дна.

Бережливость—ашча́днасьць, за-па́сьлівасьць.

Бережливый—ашча́дны, эканомны.

Бережно—асьцяро́жна, паво́лі.

Бережок—бе́ражок.

Бережком—крайком, бе́ражком.

Береза—бя́роза; *корельская*—ча-чотка.

Березина (река)—Бя́роза.

Березник, няк—бе́разак, бе́разьняк, бя́рэзьнік.

Березовик (гриб)—аба́бак, пада́сі-навік.

Березовина—бя́розавік, бя́розавы сок.

Березовый—бя́розавы.

Беременеть—чарава́цець, цяжэ́ць.

Беременная (о женщине)—чарава́-тая, пуза́тая, цяжа́рная; (о ко-быле)—жа́рэбная; (о коро́ве)—це́льная; (о сви́нье)—па́росная.

Беременность—чарава́тацьць, ця-жа́рнасьць; *ходить в последние дни беременности*—ха-дзі́ць на ча́сах; *быть беремен-ной*—бы́ць уця́жкў.

Бересклет (бот. Evonymus L)—бры́зыліна, бра́жджэліна.

Береста—бя́роста.

Берестник—бе́расьцёнь.

Берестовый—бя́роставы, бе́расьця-ны; *товая сумка*—вярэ́нька.

Беречь—сьце́рагчы, пі́льнава́ць.

Беречься—сьце́рагчы́ся, высьце́ра-га́цца, пі́льнава́цца.

Берилл—сма́рагд, ба́ры́л,

Берлин—Ба́рлін.

Берлинец—ба́рлінец.

Берлога—бя́рлог (м. р.); мя́рлога, ла́гво.

Берцо—га́лёнка.

Бес—чо́рт, ша́тан, бес, нячы́сты, ня-чы́сьцік; *рассыпается мелким бесом*—аж, сы́ццэле́цца.

Бесенок—ча́рцянь.

Беситься—ша́лець.

Бесовский—ча́ртоўскі, ша́танскі, д'я́бальскі.

Беседа—размо́ва, гу́тарка, га́монка.

Беседка—альта́нка.

Беседовать—гу́тарыць, гама́ніць, размаўля́ць, зю́юка́ць.

Бесконечно—бя́сконца, бе́з канца́, бя́з кра́ю, ве́к вя́ком.

Бесконечность—бя́сконца́сьць.

Бесконечный—бя́сконцы, не́скан-чо́ны.

Бескорыстно—бе́з інтарэ́су, нека-ры́сьліва,

Бескорыстный—бе́скарысто́ўны, некары́сьлівы.

Бескостный—бя́скосты.

Бескровный—бя́скро́ўны.

Бесноватый—ша́лёны.

Бесноваться—ша́лець, ва́р'ява́цца.

Беспалый—бя́спальцы, куцапа́л, кў́кса.

Беспамятливый, тный—бя́спамя́тны, за́памя́талы, ня́прыто́мны.

Беспамятство, тье—бя́спамя́цьце, за́памя́та́ньне, ня́прыто́мнасьць.

Беспардонный—наха́бны, бе́сцыра-мо́нны.

Беспарный—няпа́рны, ня́цотны.

Беспартийный—бе́спарты́ны.

Беспаспортный—бя́з па́шпарту, бя́збіле́тны.

Беспечно—бя́з смў́тку.

Беспечальный—ня́смў́тны, ня́жур-блвы́,

Беспечно—бя́з клопа́ту, не́рупатлі-ва, ня́дба́йна.

Беспечность—бе́склапо́тнасьць, не́рупатлі́васьць, ня́дба́йнасьць, ня́дба́льства.

Беспечный—бе́склапо́тны, не́рупатлі-вы, ня́дба́йны, ня́дба́лы.

Бесплатно—бя́спла́тна, да́рма.

Бесплатность—бя́спла́тнасьць, да́р-мо́васьць, да́рэ́мшчы́на.

Бесплатный—бя́спла́тны, да́рмавы́, да́рмо́вы, да́рэ́мны.

Бесплодие, дность—бя́спло́днасьць, ня́пло́днасьць, неўра́длі́васьць, я́ла́васьць, не́пла́дзь.

- Бесплодно**—бесплодна, неўрадліва, дарма, на дурніцу.
- Бесплодны**—бесплодны, няплодны, неўрадлівы; дарэмны.
- Бесповоротно**—см. **Безвозвратно**.
- Бесповоротность, ный**—см. **Безвозвратность, тный**.
- Бесподобно**—непараўнана, бяз прыкладу.
- Бесподобный**—непараўнаны, бяс-прыкладны.
- Беспозвоночные**—бяхрыбтовыя.
- Беспокойно**—непакойна, трывожна, клапатліва,
- Беспокойный**—непакойны, трывожны, клапатлівы.
- Беспокойство**—непакой, турбота, клопат, фатыга, калатня.
- Беспокоить**—непакоюць, трывожыць, клапаціць, фатыгаваць.
- Бесполезно**—без карысьці, некарысна, непажытачна.
- Бесполезность**—некарыснасьць.
- Бесполезный**—некарысны, непажытаны.
- Беспомощно**—бяспомачна, без парады.
- Беспомощность**—бяспомачнасьць, беспараднасьць.
- Беспомощный**—бяспомачны, беспарадны.
- Беспорочно**—бязвадна, беззаганна.
- Беспорочность**—бязваднасьць, беззаганнасьць.
- Беспорочный**—бязвадны, беззаганны.
- Беспорядок**—непарадак, бязладдзе; гармідар, нэлад, разгардзіш.
- Беспорядочный**—бязладны.
- Беспосредственно**—беспасярэдна, проста.
- Беспосредственность**—беспасярэднасьць.
- Беспосредственный**—беспасярэдны, прсты.
- Беспотомственный**—беспатомны, бяздзётны.
- Беспочвенно**—бязгрунтоўна, без падставы.
- Беспочвенность**—бязгрунтоўнасьць, беспадстаўнасьць.
- Беспочвенный**—бязгрунтоўны, беспадстаўны.
- Бешошлинный** бязмытны.
- Бешошадно**—бяз літасьці, бязлітасна, бязжаласьліва.
- Бешошадность**—бязлітаснасьць, бязжаласьлівасьць.
- Бешошадный**—бязлітасны, бязжаласьлівы.
- Бешправіе, ность**—бешпраўе, ўнасьць.
- Бешправый**—бешпраўны.
- Бешпредельно**—бязмежна, бешкрайна, бяз конца, бяз краю.
- Бешпредельность**—бязмежнасьць, бешкрайнасьць, бешконцасьць.
- Бешпредельный**—бязмежны, бешкрайны, бешконцы.
- Бешпрекословно**—без пярэчаньня, бешпярэчна, бяз спрэчкі.
- Бешпрекословный**—бешпярэчны.
- Бешпрепятствешно**—без перашкоды, бешперашкодна.
- Бешпрепятственный**—бешперашкодны.
- Бешпрерывно**—бязупінна, неперарыўна, без пярэрыв.
- Бешпрерывность**—бязупіннасьць, неперарыўнасьць.
- Бешпрерывный**—бязупінны, неперарыўны.
- Бешпрештанно**—бешперастанку, не пераставаючы.
- Бешпрыбыльно**—бяз прыбытку, бяз зыску, бешкарысна.
- Бешпрыбыльный**—бешпрыбытковы, нязыскоўны, бешкарысны, непажытачны.
- Бешпрызорно**—без назору, без дагляду, бешпрытўльна.
- Бешпрызорность**—безназорнасьць, бешпрытўльнасьць.
- Бешпрызорный**—безназорны, бешпрытўльны.
- Бешпрымерно**—бяз прыкладу, бешпрыкладна.
- Бешпрымерность**—бешпрыкладнасьць, нячуванасьць.
- Бешпрымерный**—бешпрыкладны, нячуваны.
- Бешпрыстрашно**—бешстаронна.
- Бешпрыстрашность**—бешстароннасьць.
- Бешпрыстрашный**—бешстаронны.
- Бешпрытворно**—шчыра.
- Бешпрычешно**—бяз прычыны, бешпрычынна, бяз дай прычыны, няслўшна, ні за што.
- Бешпрычешность**—бешпрычыннасьць.

Беспрычинны—бяспрычынны.
 Беспрыютно—бяз прытулку, бяспрытульна.
 Беспрыютность—бяспрытульнасць.
 Беспрыютны—бяспрытульны.
 Беспробудно—бяспроспы.
 Беспроцэнтны—бяспроцэнтавы.
 Беспутица—бездараж, бездарожжа.
 Беспутник—распуснік, аблуднік, лайдак, гультай.
 Беспутны—распусны, аблудны, гультайскі.
 Беспутство—распуста, аблуда, гультайства.
 Бессарабия—Басарабія.
 Бессарабскі—басарабскі; ский *табак*—басараб.
 Бессвязно—бяз сувязі, няскладна, бяз ладу.
 Бессвязность—няскладнасць.
 Бессвязны—няскладны.
 Бессердечие—неміласэрдзе, лютасць, бязлітаснасць, жорсткасць.
 Бессердечно—бяз літасці, неміласэрна, люта, жорстка.
 Бессердечны—бязлітасны, неміласэрны, люты, жорсткі.
 Бессилие—нязмога, нядужасць, бясыілье, нясіла.
 Бессильный—слабы, няможны, нядужы, бясыільны.
 Бессистемно—бяз сістэмы.
 Бессистемный—бясыстэмны.
 Бесскважны—шчільны.
 Бесславие—няслава, ганьба.
 Бесславить—няславіць, ганьбіць, аслаўляць, энеслаўляць.
 Бесславно—няслаўна, ганёбна.
 Бесславный—няслаўны, ганёбны.
 Бесследно—бяз сьледу.
 Бессловесно—бяз слоў, безмоўна.
 Бессловесный—безмоўны.
 Бессмертне—няўмірушчасць, несьмяротнасць.
 Бессмертник (*бот.* Centauria)—сухацвёт.
 Бессмертный—няўмірушчы, несьмяротны.
 Бессметный—нязлічоны; бескаштарыйны.
 Бесмысленно—бяз сэнсу.
 Бесмысленность—бесэнсёўнасць, недарэчнасць.

Бессмысленный—бесэнсёўны, бязглузды, безгаловы, недарэчны.
 Бесмыслица—бясэнсіца, бязглуздыца.
 Бессменно—нязьмённа, бяз зьмёны.
 Бессменность, - нный—нязьмёнасьць, -ны.
 Бесснежный—бясьсьнежны.
 Бессовестно—бяз сумлёння, нясумлённа, бясовесна, несправядліва.
 Бессовестность—нясумлёнасьць, бясовеснасць, несправядлівасць.
 Бессовестный—нясумлёны, бясовесны, несправядлівы.
 Бессодержательно, - ный—бяз зьместу.
 Бессознательно—несьвядома, няпрытомна.
 Бессознательность—несьвядомасць, няпрытомнасць.
 Бессознательный—несьведомы, няпрытомны.
 Бессолнечный—бяссонечны.
 Бессомненно—бяссумнённа, пэўна.
 Бессомненность—бяссумнёнасць, пэўнасць.
 Бессомненный—бяссумнёны, пэўны.
 Бессоница—бяссоньне, бяссонасьць; *напала* бессоница—сон не бярэ.
 Бессонный—бяссонны.
 Бессословный—бясстававы.
 Бесспорно—бяспрэчна, пэўна.
 Бесспорность—бяспрэчнасць, пэўнасць.
 Бесспорный—бяспрэчны, пэўны.
 Бесребренник, -ница—бясрэбнік, -ніца.
 Бессрочно—бяз тэрміну, на неазначаны час.
 Бессрочный—бестэрміновы.
 Бесстрастно—бяз палу, нячұла, абыйка.
 Бесстрастный—няпалкі, нячұлы, абыйкі.
 Бесстрашие—бязбоянасць, бязбоякасць, адвага.
 Бесстрашно—бяз страху, бяз боязні, бязбоязна, адважна.
 Бесстрашный—бязбояны, адважны.
 Бесструнный—бяструнны.
 Бесстыдник—сарамнік, сарамотнік, бястыднік.

Бесстыдніца—сарамніца, бясстыдніца.
Бесстыдно—бяз сорама.
Бесстыдны—бяссорамны, нясумленны.
Бесстыдство—бяссорамнасць.
Бесцётно—бяз ліку.
Бесцётны—нязвычайны; *ное количество*—бэзліч.
Бестактно—бяз такту, нетактоўна.
Бестактность—нетактоўнасць.
Бестактны—нетактоўны.
Бесталанность—бяздольнасць.
Бесталанны—бяздольны; бяздольнік, недарэка.
Бестелесный—бясцёлы.
Бестия—бэстыя.
Бестолково—бяз сэнсу, без мазгоў, тлўмна, на дурніцу.
Бестолковый—бязглыды, бязмозглы, доўбня, шалапёт, дурнагаловы, дўрань, тлўмны.
Бестолковщина—бяссэнсіца, бязглыздыца, бязладздызе.
Бестрепетно—бяз страху, бязбоязна, непалахліва.
Бестрепетный—сьмёлы, бязбоязны, непалахлівы.
Бесформенный—бязвыглядны, нязграбны.
Бесхарактерность—бязвольнасць, брак характару.
Бесхарактерный—бязвольны, нястаўлы, няцвёрды.
Бесхвосты—бяхвосты, кўцы, курдўпы.
Бесхитростно—бяз хітрыкаў, простадушна, шчыра.
Бесхитростный—няхітры, простадушны, прасты.
Бесхлебный—бяхлебны, неўрадлівы.
Бесхлопотно—бяз клопату.
Бесцвятнасьць, тны—бескаляровасць, вы.
Бесцельно—бяз мэты, не да мэты.
Бесцельный—бязмэтны.
Бесценность—нявартасць; неацэненасць.
Бесценный 1) нічога ня варты; 2) неацэнены, дарагі; 3) каханьні, лубы; *нная посылка*—пасылка без цані.
Бесцеремонно—нахабна, бесцэрэмонна

Бесцеремонность—нахабнасць, бесцэрэмоннасць.
Бесцеремонный—нахабны, бясцэрэмонны.
Бесчеловечно, -чність—нялюдзкасць, людзасць.
Бесчеловечно—не па-людску, люта.
Бесчеловечный—нялюд кі, люты.
Бесчестие—зньвага, ганьба, бясчэсьце, няслава.
Бесчестить—зьневажаць, ганьбіць, бясчэсьціць, няславіць.
Бесчестно—ганэбна, непачэсна.
Бесчестный—ганэбны, непачэсны.
Бесчинный—свавольны.
Бесчинство—сваволя, непарадак, нэлад, буянства.
Бесчинствовать—буяніць, свавольці.
Бесчисленно—бяз ліку, нязвычайна.
Бесчисленность—бэзліч.
Бесчисленный—нязвычайны; *ное количество*—бэзліч.
Бесчувственно—нячула.
Бесчувственность—нячуласць, няпрытомнасць.
Бесчувственный—нячулы, няпрытомны; жорсткі; *нное состояние*—няпрытомнасць.
Бетон, -нный—бэтон, нны.
Бечева—ліна, грубая вяроўка.
Бечевание—траляваньне.
Бечевать—траляваць.
Бечевка—лінка, вяроўка, матузок, шнур.
Бечевщик—траляўнік, бурлак.
Бешено—шалёна.
Бешенство—шал, шалёства.
Бешеный—шалёны, крўчаны, ашалёлы.
Библейский—біблійны, лейны.
Библиограф—кнігапісец (л. т.).
Библиографический—кнігапісны.
Библиография—кнігапіс.
Библиотека—бібліятэка, кніжніца, кніжня.
Библиотекарь—бібліятэкар, кнігар.
Библиотечный—бібліятэчны.
Библия—біблія.
Бивень—клык.
Бивуак, -ачный—бівак, бівачны.
Биение—біццё, стуканьне; *тиканье*—не (сэрца).
Бизон—бізон.

Билет—білет, картка, квіток.
 Билетик—білецкік.
 Билиард,-дний—більярд,-дны.
 Биллион,-нный—більён,-ённы.
 Бином—біном, двохчлен (м. т.).
 Бинобль—бінокадь.
 Бинт—бінт, павіваць.
 Бинтовать—бінтаваць, павіваць.
 Биограф,-фический—жыцццяпісец,
 -пісны (л. т.).
 Биография—жыццяцяс (л. т.)
 Биолог—біялёг
 Биологический—біялягічны.
 Биология—біялёгія.
 Биржа—біржа.
 Биржевик—біржавік
 Биржевой—біржавы.
 Бирка—бірка.
 Бирковать—біркаваць, карбаваць.
 Бирюк—бірўк, воўк.
 Бисер—бісэр, пацеркі.
 Биссектриса—роўнасечная (м. т.).
 Битва—бітва, бой, бойка.
 Битком—бітма, піхом.
 Биток—бітка.
 Бить—біць; *хлыстом*—лупцаваць,
 хлястаць; *кистью руки*—тро-
 паць; *баклуши*—брэнды біць,
 бібікі біць.
 Биться—біцца, змагацца, борацца;
лбом—бўкацца; *о заклад*—
 закладацца; *сердце* бьется—
 сэрца тыхкае.
 Битый—біты.
 Бифуркация—разьвіленьне (г.-к. т.)
 Бич—бізўн, пўга.
 Бичевать—бізўніць, катаваць.
 Благий,-гой—добры, ласкавы.
 Благо—дабро.
 Благовест—звон.
 Благовещение (*празд.*)—Зьвеста-
 ваньне.
 Благовидный—прыстойны, пазорны;
под благовидным предлогом
 —маючы добры замёр.
 Благоволение—ласка, спрыяньне,
 зычлівасьць, прыхільнасьць;
 -ние *приобрести*—увайсьці ў
 ласку.
 Благоволить—спрыяць, быць лас-
 кавым, рачыць, зычыць.
 Благовоние,-нность—добры пах,
 пахучасьць.
 Благовонный—пахучы.
 Благовоспитанный—добра выхаваны.

Благовременно—у свой час, у
 парў, заўчас.
 Благоговейно—з павягай, з паша-
 най, пакорліва, пабожна.
 Благоговейный—пабожны, пакор-
 лівы.
 Благоговение—пашана; пабож-
 насць, пакорлівасьць.
 Благодарение—падзяка, дзякавань-
 не, падзякаваньне, удзячаньне.
 Благодарить—дзякаваць, падзяка-
 ваць.
 Благодарно—удзячна, з падзякай.
 Благодарность—падзяка; -ность
приносит—аддаваць падзяку.
 Благодарственный—падзячны.
 Благодатный—поўны ласкі.
 Благодать—ласка, міласць; рас-
 коша.
 Благоденствие—дабрабыт, шчасьце.
 Благодетель—дабрадзей.
 Благодетельница—дабрадзейка.
 Благодетельно,-ный—дабрадзейна,
 -ны.
 Благодетельствовать—дзяць даб-
 ро.
 Благодеяние—дабрадзейства, доб-
 ры ўчынак.
 Благодушие—дабрадўшнасьць, даб-
 расэрдаць.
 Благодушный—дабрадўшны, даб-
 расэрды.
 Благожелание—спрыяньне, зычлі-
 васьць.
 Благожелатель,-льница—зычлівец,
 -віца.
 Благожелательный—зычлівы.
 Благозвучие,-чный—мілагучнасьць,
 -чны (л. т.).
 Благой—см. Благий
 Благолепие—хараство, украса,
 аздаба.
 Благомыслие—дабрамыснасьць,
 разважнасьць.
 Благомыслящий—дабрамысны,
 разважны.
 Благонадежность—надзейнасць,
 пэўнасьць.
 Благонадежный—надзейны, пэўны.
 Благонравие—абычайлівасьць.
 Благонравный—абычайлівы.
 Благообразный—добрай уроды,
 прыгожы, прыстойны.
 Благополучие—дабрабыт, шчасьце,
 шчаснасьць.

Благополучно—шчасна, шчасьліва.
 Благополучный—шчасны, шчасьлівы
 Благоприобретенный—нажыты, набыты (дазволеным спосабам);
 -нное *имущество*—набытак, нажытак.
 Благопристойно—прыстойна, налёжна, пачэсна.
 Благоприятный—спрыяючы, спагадны, памісны.
 Благоприятствовать—спрыяць, дапамагаць; *благоприятствует (безлич.)*—шанцуе, годзіць.
 Благоразумие—разважнасьць.
 Благоразумно,-мный—разважна, -жны.
 Благорасположение—прыхільнасьць, ласка, спагадлівасьць.
 Благорасположенный—прыхільны, ласкавы, зычлівы, спагадны, длівы.
 Благородно—шляхётна, ганарова, на шляхётнаму.
 Благородный—шляхётны;-ные *камни*—дарагія каменні.
 Благородство—шляхётнасьць.
 Благосклонно—з прыхільнасьцю, прыхільна, ласкава.
 Благосклонность—прыхільнасьць, ласкавасьць, ласка.
 Благосклонный—прыхільны, ласкавы.
 Благословение—блаславёньне, жаганьне, пажаганьне.
 Благословенный—блаславёны, жаганы, пажаганы.
 Благословлять,-вить—бласлаўляць, -славіць; жагнаць, пажагнаць.
 Благосостояние—дабрабыт, добры стан.
 Благостыня—міластыня, добры ўчынак, дабрачыннасьць.
 Благотворитель,-льница—дабрачыннец,-чынка.
 Благотворительность—дабрачыннасьць.
 Благотворительный—дабрачынны.
 Благотворно—добра, спажытачна.
 Благотворный—добры, спажытачны.
 Благоугодно—лёба, да спадобы.
 Благоусмотрение—воля, погляд, ласкавы погляд, ласка.
 Благоустроенный—добра ўпарадкаваны.

Благоустроить—ўпарадкаваць, даць добры парадак.
 Благоустройство—ўпарадкаваньне, добры парадак.
 Благоухание—пах, пахашчы, добры пах.
 Благоуханный—пахучы.
 Благоухать—пахнуць.
 Благочестиво—пабожна, цнотна, пачэсна, багабойна.
 Благочестивый—пабожны, цнотны, багабойны.
 Благочестие—пабожнасьць; цнота, багабойнасьць.
 Благочинно—у добрым парадку.
 Блаженный—шчасны, шчасьлівы.
 Блаженство—шчаснасьць, шчасьце, раваньне, рай, раскоша.
 Блаженствовать—раскашаваць.
 Блажить 1) *ублажать*—вялічаць, славіць; 2) *шалить*—блзнаваць, сваволіць, дураваць.
 Блажной—дураваты, аніякаваты, недарэка, блэзен.
 Блажь—блэзства, блэзноўства, дурога, сваволя.
 Бланк,-ковый—блянка,-кавы.
 Блевание—ванітаваньне, бляваньне.
 Блевать,-ться—ванітаваць, бляваць.
 Блевота—ваніты (мн. л.).
 Блевотина—блявоцьце, рвакі.
 Бледнеть—бляднёць, блябць, мярцьвоць.
 Бледно—блёдна, блёда.
 Бледноватость—бледнаватасьць.
 Бледноватый—бледнаваты.
 Бледножелтый—бледнажоўты, палавы.
 Бледнозеленый—бледназялёны.
 Бледнолицый—бледнатвары.
 Бледнорозовый—бледнаружовы.
 Бледность—блёднасьць, блёдасьць, зьбялёласць.
 Бледный—блёдны, бледы, бляды.
 Блеклость,-лый—блякласьць,-клы.
 Блекнуть—блякнуць, вьнуць, марнець.
 Блеск—бліск, бляск, блеск, лоск, пышната.
 Блестение—блішчэньне, блішчаніна.
 Блестеть—блішчаць, бліскаць, мігцець, зіхацець.
 Блестка—бліскаўка.
 Блестящий—бліскучы, налэскаваны.

Блеяние—мэканьне, бэканьне, блекатаньне, маркатаньне.

Блеять—мэкаць, бэкаць, блекатаць, маркатаць.

Ближайший—найбліжэйшы; *шая дорогі цянкі.*

Ближний—блізкі; бліжэйшы, суседзі.

Близ (*чэго*)—каля, край, наблізу, вобач, вобак (*чэго*).

Близёхонький, -нько—блізенькі, -нька.

Близитесь—набліжацца.

Близкий—блізкі, недалёкі, падручны.

Близлежащий—сумёжны, памёжны.

Близнец—блізніок, блізні; **-нецы**—блізніты, дваінныты.

Близорукий—паніклівы, нізкі на вочы, недабачлівы, бліндар, падсьлёпаваты.

Близорукость—паніклівасьць, нізкавокасьць, недабачлівасьць, падсьлёпаватасьць.

Близость—блізкасьць.

Близь—блізкасьць, недалёкасьць.

Блин, -нец—блін, блінец, налісьнік, сачэнь, аладка, корж.

Блиндаж—бліндаж.

Блиндровать—бліндажаваць.

Блинный—бліновы.

Блистание—блісканьне, зіхацёньне, мігцёньне.

Блистательно—бліскуча, пышна, сьвётна.

Блистательный—бліскучы, пышны, сьвётны.

Блистать—бліскаць, бліскатаць, зіхацець, мігцець.

Блок—блёк, барапёк.

Блок-пот—блёк-пот.

Блокгауз—блякгауз.

Блокада—блякада.

Блокировать—блякаваць, атачаць, абклаьці.

Блондин, -динка—бялівы, -вая.

Блоха—блыха, скочка.

Блошинный—блышны.

Блошистый—блышлівы.

Блошница (*бот. Pulicaria Gaert.*)—уман (б. т.).

Блуд—распўста, блуд.

Блудить—блудзіць, блўкаць, бахураваць.

Блудливость—блудлівасьць, свавольч. распўста.

Блудливый—блудлівы, свавольны, распўсны, збродны.

Блудник—блўднік, распўсьнік, бахўр, курвель.

Блудница—блўдніца, распўсьніца, бахўрка, кўрва.

Блудный—блўдны, распўсны.

Блудодей—блудадзёйнік, распўсьнік, курвель, бахўр.

Блудодейние, -действие—блудадзёйства, курвельства, блуд.

Блуждание—блуд, блўканьне, плўтаньне.

Блуждать—блўкаць, блудзіць, плўтацца.

Блюдечко—сподак, ісподак.

Блюдо—паўмісак; страва, патрава.

Блюдолиз—нахлёбнік, лісьлівец, дармаёд, лізўн.

Блюдолизничать—нахлёбнічаць.

Блюсти—хаваць, глядзець, даглядаць, дазіраць.

Блюститель—дазорац, даглядач.

Блюстительница—даглядачка.

Бляха—бляха.

Бляхарь—бляхар, бляшанік.

Боб (*бот. Vicia L.*)—боб; (*плод*)—стручок; **боб турецкий** (*Phaseolus L.*)—квасоля.

Бобр—бабёр.

Бобрник—бобрык.

Бобровый—бабровы.

Бобруйск—Бабрўйск.

Бобруйский—бабрўйскі; **-кий округ**—Бабрўйшчына.

Бобыль—бабыль, кўтнік, бесхачінец.

Бобыльский—бабыльскі, кўтніцкі.

Бог—бог; *на помощь*—памажы божа; *бог вам судья*—бог вас рассўдзіць; *чем бог послал*—што бог даў; *бога благодаря*—дзякаваць богу; *боже сохрани*—крый, хавай божа; *слава богу*—хвалиць бога; *ей богу*—далібог, дальбог, даліпан.

Богадельня—прытулак для старцаў і старых.

Богатеть—багацець, мажнець.

Богатство—багацьце.

Богатый—багаты, багатыр, заможны; **-тая свадьба**—гўчнае вясельце.

Богатырский эпос—гэраічны эпос (л. т.).

Богатырь—волат, асілак.
 Богач—багатыр, багацёй, тўмар.
 Богачиха,-чка—багатырка, багацёй-ка, тўмарка.
 Богдан—Багдан.
 Богдыхан—багдыхан.
 Богиня—багіня.
 Богобоязненно—багабойна, багабоязна.
 Богобоязненный—багабойны, багабоязны.
 Боговдохновенный—натхнёны богам.
 Богоматерь—божжа маці, багамаци.
 Богомолец—багамол.
 Богомолка—багамоліца.
 Богомолье—багамолье; проща.
 Богомольный—багамалёны.
 Богородица—багародзіца.
 Богородичная трава—(бот. *Saturnalia*)—чабор.
 Богослов—багаслоў.
 Богословский—багаслоўскі.
 Богословие—багаслоўе.
 Богослужение—набажэнства, царкоўная служба.
 Богоугодный—мілы богу.
 Богохульник—блюзьнёр, баглай.
 Богохульница—блюзьнёрка.
 Богохульный—блюзьнёрскі.
 Богохульство—блюзьнёрства, богазневажэнне, баглайства.
 Богоявление (празд.)—Вадохрышча, Кшчэнне.
 Богуслав—Богуш.
 Бодать,-ться—басьці,-ціся; браць на рогі, калоць рагамі.
 Бодрить—асьмэльваць, духу дадаваць.
 Бодро—бодра, сьмёла, адважна, зухліва.
 Бодрость—бодрасьць, адвага, зухлівасьць.
 Бодрый—бодры, сьмёлы, адважны, зухлівы.
 Бодрственно—дбайна, дбала, чуйна.
 Бодрственный—дбайны, дбалы, чуйны, пільны.
 Бодрствование—дбаньне, чуйнасьць.
 Бодрствовать—дбаць, пільнаваць, ня спаць.
 Боевой—баявы; вой порядок—баявы парадак; вая личинка (у ружья)—баявічок (в. т.); -вая пружина—іглічная пружына (в. т.).

Боек (ударника)—галоўка, ігліца (в. т.).
 Боеприпасы—баявыя прыпасы (в. т.).
 Боец—баец, байка.
 Божба—бажэнне.
 Боже—божа, божухна.
 Божеский—боскі.
 Божественность,-нный—боскасьць, -скі.
 Божество—боства.
 Божиться—бажыцца, прысягацца.
 Божница—бажніца, багаўні.
 Бой—бой, бойка, бітва; бой *кроваполитный*—кывавы бой.
 Бой-баба—козыр-баба.
 Бой-девка—козыр-дзяўчына.
 Бойкий—спрытны, жвавы, шпаркі; кое *место*—люднае месца.
 Бойко—спрытна, жвава, шпарка.
 Бойкость—спрытнасьць, жвавасьць, шпаркасьць, сьмэльасьць.
 Бойница—байніца, бойніца.
 Бойня—разьніца; кывавы бой.
 Бок—бок; бок-о-бок—попеч, побач, поруч; с боку *припеку*—прышый кабыле хвост.
 Боковой—бочны, прыбочны, убочны.
 Бокал—келіх, кўхаль.
 Болван—балван, стаўбён, статуя, доўбня; *играть с болваном в карты*—гуляць з дзядком.
 Болгарин—баўгарын.
 Болгария—Баўгарыя.
 Болгарский—баўгарскі.
 Болдырь—баўдыр, бўрбалка.
 Более—больш, болей, балей, звыш зверху, над; более *всего*—больш за ўсё, больш усяго, над усё; более *или менее*—больш—меньш; *гораздо* более—куды, далёка больш, *все* более *и более*—што раз больш; *немного* более—трохі больш.
 Болезненно—балёсна.
 Болезненность—хваравітасьць, хворасьць.
 Болезненный—хваравіты, хворы.
 Болезнь—хвароба; немац; *эпидемическая*—пошасьць.
 Болеть—хварэць (на што), балёць, надужаць, *что у кого болит, тот про то и говорит*—што каму рўпіць, той аб тым і жўпіць.

- Болиголов** (бот. *Conium L*)—амёжнік; лов *крапчатый*—амёжнік плямісты (б. т.).
- Болотистый**—балоцсты, багністы, імшарысты, тваплівы; *стое место*—багнішча.
- Болото**—балота, багна; *моховое (сфагновое)*—імшара.
- Болотный**—балотны, багнавы.
- Болотце** (с водой)—пеля, пелька.
- Болт**—просва, шворан.
- Болтание**—баўтаньне, цяляпаньне; *языком*—балбатаньне, лапатаньне.
- Болтать**—баўтаць; *языком*—балбатаць, лапатаць.
- Болтаться**—баўтацца, цяляпацца.
- Болтливость**—балбатлівасьць, лапатлівасьць, языкатасьць.
- Болтливый**—балбатлівы, лапатлівы, языкаты.
- Болтовня**—балбатня, лапатаньне, біліндрасы.
- Болтун**, **Болван** 1) *яйцо*—баўтун; 2) *человек*—болбат, балбатун, лапатун, таратун.
- Болтуня**, **тушка**—балбагуха, лапатуха балбатунья, лапатунья, таратуха.
- Боль**—боль (м. р.), балесьць; *под ложечкой*—запярце.
- Больница**—больніца.
- Больничный**—больнічны.
- Больно**—балюча; уразьліва, прыкра, цяжка.
- Больной**—хворы, слабы, нядужы; *-ное место*—хворае месца; *-ной вопрос*—вострае пытаньне; прыкрае пытаньне; *быть больным*—хварэць (на што).
- Большак** 1) *дорога*—гасьцінец, шлях; 2) *старший сын*—пярвак.
- Большая Медведица** (созвездие)—Воз.
- Большевик**, **вистский**—бальшавік, віцкі.
- Большевичка**—бальшавічка.
- Больший**—большы, балейшы.
- Большинство**—большасьць.
- Большой**—вялікі, завялікі, здаровы.
- Большущий**—бальшэнны, вялічэзны.
- Бомба**—бомба (в. т.), гўля.
- Бомбардир**—бамбардзір.
- Бомбардировать**—бамбардаваць.
- Бомбардировка**—бамбардаваньне.
- Бомбомёт**—бомбамёт (в. т.).
- Бомбометальщик**—бомбакідальнік (в. т.).
- Бомбометание**—бомбакіданьне (в. т.).
- Бонбоньерка**—пўшачка.
- Бонна**—бонна.
- Бор**—бор (мн. л.—бары); (бот. *Milium L*)—прасянік (б. т.).
- Бордю**—крайка, шляк.
- Бордо**—цёмначырвоны колер.
- Борение**—бораньне, барацьба.
- Борец**—1) барацьбіт, змаганьнік, змагар; 2) бот. (*Asopitum L*)—мардоўнік (б. т.).
- Борзо**—борзда, шпэрка.
- Борзописец**—пісак.
- Борзый**—борзды, шпэркі, спрытны хуткі; *зая собака*—хорт.
- Борис**—Барыс.
- Борисов** (гор.)—Барысаў.
- Бормотание**—мармытаньне, бубненьне, бурчаньне.
- Бормотать**—мармытаць, бубніць, бурчаць.
- Бормотун**—мармыль; *тун голюб*—тўрчык.
- Боров** 1) *выволощенный*—кабан; 2) *невыволощенный*—кныр, кно раз, гукач; 3) *у печи*—ляжак.
- Боровик** (гриб)—багавік, шчыры грыб.
- Борода**, **датый**—барада, даты.
- Бородач**—барадач.
- Бородашка**—бородаўка.
- Бородавчатый**—бородаўчаты.
- Борозда**—баразні; *глубокая*—разора.
- Бороздить**—баразніць, гнаць баразны.
- Бороздка**—баразёнка.
- Борона**—баран; *борона с еловыми сучьями*—смык.
- Боронение**—баранаваньне, скароджаньне.
- Боронильщик**—баранавалок, скародзька.
- Боронить**—баранаваць, скародзіць.
- Бороться**—змагання, борацца, ходацца, дужацца, барукацца.
- Борт**—край, бэраг, крайка, борт.
- Бортовой**—барцёвы.
- Бортник**—бортнік.

Бортъ—борць, калода.
 Борщ—борщ, буракі.
 Борщевник (*бот. Heracleum L.*)—
 баршчэўнік.
 Борьба—барацьба, змаганьне, дү-
 жаньне, бораньне, боркі.
 Босиком—басанож, боса.
 Босоногий—басаногі.
 Босоножка—басаножка.
 Босой—босы; *быть* босым—басіны
 спраўліць.
 Босьяк—басіак; *ки в собир. см.* басота.
 Ботаник—батанік.
 Ботаника—батаніка.
 Ботанический—батанічны.
 Ботва—бацьвіньне.
 Ботвинья (*кушаньне*)—халадзец;
 бацьвіньне.
 Бочар—бондар; *подмастерье*—бан-
 дарчук.
 Бочарничать—бандарыць.
 Бочарничество—бандарства.
 Бочарный—бандарны.
 Бочениться—1) бочыцца (схіляцца
 ў бок); 2) брацца ў бокі.
 Бочёнок—бочачка, кадўшка; *из вы-*
долбленного дерева—кадоўб-
 чык, кадаўб, ліпаўка.
 Бочка—бочка, бонда, фаска, ка-
 даўб, кўбел.
 Бочковидный, образный—бачкава-
 ты.
 Бочком—бачком, беражком.
 Боязливо—боязка, боязна, палах-
 ліва, пужліва.
 Боязливость—боязкасьць, бояз-
 насыць, палахлівасьць, пуж-
 лівасьць.
 Боязливый—боязкі, боязны, палах-
 лівы, пужлівы.
 Боязнь—боязь, страхата,
 Боярин, рыня—байрыні, рыня.
 Боярышник (*бот. Crataegus L.*)
 глог.
 Боярышня—байрышня.
 Бояться—байцца, палыхацца, пу-
 жацца.
 Бравировать—задавацца.
 Bravo—добра, слаўна, брава.
 Бравый—маладзёцкі, зухаўскі, зуха-
 ваты.
 Брага 1) *хмельная*—брага; 2) *су-*
ло вывар.
 Брандмейстер—брандмайстар.
 Брандмауер—глухі мур.
 Бранить—сварыцца (на каго), ла-
 яць; *с укорами*—ганіць.
 Браниться—сварыцца (з кім), ла-
 яцца; *в драке*—калаціцца.
 Бранливый, нчивый—сварлівы,
 звадлівы, грызьлівы, зьвяглі-
 вы; *ливая (баба)*—брахўха,
 сакатўха.
 Бранный, ное слово—лаянка; ное
 поле—поле бітвы, баёвішча.
 Брань—1) вайна, бой; 2) лаянка, ла-
 яньне; сварка, грызьні, калатні.
 Браслет—брынзалёт.
 Браслетка—брынзалётка.
 Брат—брат, брацёнік; *рат двоюрод-*
ный—стрыччыні брат; *назван-*
ный—пабрацім.
 Братание—братаньне, сябраваньне.
 Брататься—брататца, сябравець
 (з кім).
 Братец—браток, братка, браценька.
 Братина—конаўка.
 Братишка—братка.
 Братнин—братуў.
 Братолюбивый—браталюбны.
 Братолюбие—браталюбства.
 Братоубийственный—братазгўбны
 (аб вайно).
 Братоубийство—братазабойства,
 братагўбства.
 Братоубийца—братазабойца, брата-
 гўбец.
 Братский—брацкі, братэрскі; *по*
братскому, братски—пабрац-
 ку.
 Братство 1) *церк. организация*—
 брацтва; 2) *братские отноше-*
ния—братэрства.

Бражнивание—гуляньне.
 Бражничать—гуляць, піць гарэлку.
 Бражный—хмельны.
 Бразды—цўглі.
 Брак 1) *недостаток*—брак; 2)
бракосочетание—шлюб; *ком*
сочетаться—пабрацца, па-
 шлюбаватца; *в браке жить*—
 жыць у пары.
 Браковать—бракаваць.
 Браковка—бракаваньне.
 Браковный—бракоўны, бракаваль-
 ны.
 Браковщик—бракавальнік, бракоў-
 нік.
 Брандмейстер—брандмайстар.
 Брандмауер—глухі мур.
 Бранить—сварыцца (на каго), ла-
 яць; *с укорами*—ганіць.
 Браниться—сварыцца (з кім), ла-
 яцца; *в драке*—калаціцца.
 Бранливый, нчивый—сварлівы,
 звадлівы, грызьлівы, зьвяглі-
 вы; *ливая (баба)*—брахўха,
 сакатўха.
 Бранный, ное слово—лаянка; ное
 поле—поле бітвы, баёвішча.
 Брань—1) вайна, бой; 2) лаянка, ла-
 яньне; сварка, грызьні, калатні.
 Браслет—брынзалёт.
 Браслетка—брынзалётка.
 Брат—брат, брацёнік; *рат двоюрод-*
ный—стрыччыні брат; *назван-*
ный—пабрацім.
 Братание—братаньне, сябраваньне.
 Брататься—брататца, сябравець
 (з кім).
 Братец—браток, братка, браценька.
 Братина—конаўка.
 Братишка—братка.
 Братнин—братуў.
 Братолюбивый—браталюбны.
 Братолюбие—браталюбства.
 Братоубийственный—братазгўбны
 (аб вайно).
 Братоубийство—братазабойства,
 братагўбства.
 Братоубийца—братазабойца, брата-
 гўбец.
 Братский—брацкі, братэрскі; *по*
братскому, братски—пабрац-
 ку.
 Братство 1) *церк. организация*—
 брацтва; 2) *братские отноше-*
ния—братэрства.

- Братъ**—браць (*сов.* узяць, імаць, няць;) *в зям.* называць, браць на павер; *верх*—браць гору, перамагаць; *взяты* ха-барніцаць, хапаць; *лишнее*—перабіраць; *в свидетели*—за сьведку браць; *чыю сторону*—стаяць за каго.
- Братся**—брацца, хапацца.
- Брачаться**—браць шлюб, ісьці на запіс.
- Брачащиеся**—маладыя.
- Брачный**—шлюбны, вясельны; **ный** *возраст*—шлюбны век.
- Бревенчатый**—рублены, пабудава-ны з бярэвёння.
- Бревно**—бервяно, бярно, брус; *плоское*—плішка; *ны собир.*—бярэвёныне.
- Бред**—брэд, вярэза, марэньне, майчаньне.
- Бредень**—браднік (гатунак сёці).
- Бредина** (*бот.* *Salix L.*)—брэднік.
- Брезгать**—грэбаваць, брыдзіцца, гідзіцца, перабіраць.
- Брезгливо**—грэбліва, брыдліва, гідліва, пераборліва.
- Брезгливость**—грэблівасьць, брыдлівасьць, гідлівасьць, пераборлівасьць.
- Брезгливый**—грэблівы, брыдлівы, гідлівы, пераборлівы.
- Брезент, товый**—брэзэнт, тавы.
- Брезжиться** 1) мігцець, бліскаць; 2) сьвітаць, займацца на зару.
- Брелок**—падвёсак.
- Бремя**—цяжэр, ярмо; бярэма; *раз-решиться от бремени*—абра-дзіцца, раскідацца.
- Бренность**—1) тлённасьць; 2) ня-трываласьць, марнасьць.
- Бренный**—1) тлённы; 2) нятрывалы, марны.
- Бренчанье**—брынканьне, дзынканьне.
- Бренчать**—брынкаць, дзынкаць.
- Брести**—брысьці, цягнуцца.
- Брешь**—прабоіна (в. т.), пралом.
- Бригада**—брыгада.
- Бригадир**—брыгадэр.
- Бригадный**—брыгадны.
- Бриза**—брыза, паўзьбярэжны вецер.
- Брильянт**—брыльянт.
- Брильянтовый**—брыльянтавы
- Британец**—брытанец.
- Британия**—Брытанія.
- Британский**—брытанскі.
- Бритва**—брытва, галік.
- Бритый**—голены, паголены, пабры-ты.
- Брить**—галіць, брыць.
- Бритьё**—галёньне; *комната для бритья*—галёрня, цырульня.
- Бричка**—брычка, каламэжка.
- Бровы**—брыво (*мн. ч.*—бровы).
- Брод**—брод.
- Бродильный**—бушаўны, шумаўны.
- Бродить**—1) брадзіць, бадзяцца, валачыцца, цягацца, вандра-ваць; 2) бушаваць, шумавяць, кіснуць, брузьнець.
- Бродяга**—бадзяга, валацуга, шпидыга, туліга, хадзяка, шлін-да, маталыга.
- Бродяжничать**—бадзяцца, валачыцца, плутацца.
- Бродяжничество**—бадзяньне, вала-цужніцтва.
- Брожение**—бушаваньне (б. т.), бру-заваньне, шумаваньне, закіс; *притти в брожение*—забуша-ваць, зашумаваць, закісаць, зайграць.
- Бром**—бром.
- Броневи́к**—панцырнік.
- Броневой**—панцырны.
- Броненосец**—панцырнік.
- Бронепоезд**—панцырны поезд.
- Бронза**—бронза, масэнз, тамбак.
- Бронзовый**—бронзавы, масянозвы, тамбаковы; **вый век**—бронзавы век.
- Бронислав**—Браніслаў.
- Бронх**—бронха.
- Бронхит**—бранхіт.
- Броня**—панцыр.
- Бросальщик, щипца**—кідальнік, ніца.
- Бросать, бросить**—кідаць, кінуць; *-сить бездельный взгляд*—скінуць вокам; *-сать швырком*—шпур-ляць.
- Броситься**—кінуцца, рынуцца; *в но-ги*—упаьсьці ў ногі; *в полити-ку*—удацца ў палітыку.
- Броский**—1) *далеко бросающий*—кідкі; 2) *проворный*—жвавы, хуткі, спрытны.
- Броском**—кідком.
- Бросовый (материал)**—непатрэб-ны, нікчэмны.

Брошенный кінуты, пакінуты, за-
нядбаны.
Броширование, -ровка брашуруо-
ка, сшываньне.
Брошировать—брашураваць, сшы-
ваць.
Брошировщик, -щица брашура-
вальнік, -ніца.
Брошка, -шь—брошка.
Брошюра—брашўра, сшытак.
Брус—брус; *верхний на кровле*—
вільчык.
Брусовой—брусавы.
Брусинка (*бот. Vaccinium L.*)—
брусніца.
Брусничный—бруснічны; *чаяя зе-
лень*—бруснічнік.
Брыжейка—брыжыкі
Брыжи—брыжы.
Брызг!—пырск!
Брызгалка—пырскаўка, брызкаўка.
Брызгание—пырсканьне, брызкань-
не.
Брызгать, -знуть—пырскаць, -снуть,
брызкаць, -знуць.
Брызгаться—пырскацца, брызкацца.
Брыканье—брыканьне.
Брыкаться—брыкацца.
Брысь—прысь!
Брюзга—марміль, сварґга.
Брюзгливый брюзльвы, адўты,
апўхлы.
Брюзгнуть—бру́знуць, зы́знуць,
пўхнуць, адувацца.
Брюжжание—мармытаньне, бур-
чаньне.
Брюжжать—мармытаць, бурчаць.
Брюква, -венный—бру́чка, -кавы.
Брюки—нагавіцы, майткі, штаны,
пёрткі; *уменьш.*—штёнікі.
Брюнет—чарнівы.
Брюнетка—чарнівая, нйўка.
Брюхан—чараваль, брухаль, пұзач.
Брюхастый—чараваты, брухаты,
пұзаты.
Брюхо—чарава, бру́ха, пұза.
Брюшина (*анат. peritoneum*)—ча-
пц.
Брюшко—чараўца, бру́шка.
Брюшной—чараўны.
Бряк!—бразь!
Бряканье—бразканьне, зьвіканьне.
Брякать, -кнуть—бразкаць, -знуць;
зьвікаць, -кнуть; бражджаць,
абражджаць.

Брякнуться—бразнуцца, чмы́к-
нуцца.
Бубен—бўбен.
Бубенчик—балабон, эванок, бёма
(Ма к. Ба г д.).
Бубенцы—дзындзікі, брындзікі,
званкі.
Бублик—абараначак.
Бубновый—бубновы, званковы.
Бубны (*масть*)—звонкі, бўбны.
Буг (*река*)—Буг..
Бугор—гарб, груд, узгорак, паго-
рак.
Бугорок—грудок, узгорачак, па-
горачак; гарбок, гарбінка (б. т.).
Бугорчатка (*болезнь*)—сухоты.
Бугорчатый—узгоркавы, пагорка-
вы.
Бугристый—гарбасты, грудасты,
узгоркаваты.
Будда—Бўдда.
Буддизм—будызм.
Буде—калі.
Будильник—будзільнік, бўдзька.
Будить—будзіць; *толчками*—тўр-
каць.
Будка—бўда, будан; *ка сторожевая*
—вартоўня.
Будни—бўдзень.
Будний, -ничный—бўдны, будзённы
штодзённы.
Будоражить—баламўціць, узынімаць,
парушаць, непакоіць, трыво-
жыць.
Будра (*бот. Glechoma L.*)—блўщчык
(б. т.), расходнік гародні.
Будто—бы, нібы, быццам, мэрам,
маўляў, моў; *будто-бы, как*
будто—як-бы, нібыта, няўжо-ж,
хіба.
Будуар—будуар, жаночкі габінэцік.
Будущее, -чина—бўдучына, пры-
шласць.
Будущий—бўдучы, прышлы, патом-
ны; *шее время*—бўдучы час
(грам.).
Буерак—яр.
Буженина—бужаніца.
Бузина (*бот. Sambucus L.*)—бузіца
(б. т.).
Буйвол—бўйла, бўйвал.
Буйно—шалёна, гвалтоўна.
Буйны—забіцкі, шалёны, гвалтоўны.
Буйство—бу́йства, забіцтва, ша-
лёства

Буйствовать—буініць, шалёць.
Бук 1) (*бот.* *Lagus*)—бук; 2) щелок—луг; 3) посуда для бученья—жлўкта.
Букашка—казіўка.
Букашник (*бот.* *Fasione L*)—вобмарак (б. т.).
Буква—літара, бўква; *вставная*—літара ўстаўная; *концевая*—канцавая; *заглаўная*—вялікая.
Буквально, -ный—літаральна, -льны.
Букварь—лемантэр, граматыка.
Букварный—лемантэрны.
Буквенный—літарны.
Букет—букёт, пук, пучок.
Букинист—букіністы, старакніжнік, гандляр старымі кнігамі.
Булава—булава, шліга.
Булавка—шпілька.
Булавочка—шпілечка.
Булавочный—шпількавы.
Буланый—буланы, палавы.
Булат, -тный—булат, -тны.
Булка—бўлка, буката.
Булла—бўля, папскі ліст, грамата.
Булочная—пякарня.
Булочник, -ница—пéкар, -рка.
Бултых!—шабоўсь!
Бултыхнуть, -ться—шабоўснуць, -цца; плёснуць, -цца.
Булыга—грўда, скіба.
Булыжник—брукавец, брукавы камень.
Бульвар, -рный—бульвар, -рны.
Бульдог—бульдог.
Булькание, -булькательные.
Булькать—булькатаць.
Бульон—бульён, рассол.
Бумага—папэра; *оберточная*—пакавальная; *почтовая*—ліставая, паштовая; *пропускательная*—прамакальная; *хлопчатая*—баваўнная; *исходящая*—высланая; *входящая*—атрыманая.
Бумагомаратель—пісак, пэцкаль.
Бумагопрядильный—папярніны.
Бумагопрядильня—папёрня.
Бумажка—папёрка.
Бумажник—бумажнік, гамэтка, пугілырас.
Бумажный—папяровы; *жнине деньги*—папяровыя грошы.
Бумажея, -зейный—мульти-, новы.
Бунт—бунт, паўстаньне.

Бунтовать, -ться—бунтаваць, -вацца, паўставаць.
Бунтовской—бунтаўлівы, паўстанчы.
Бунтовщик—бунтаўнік, паўстанец.
Бур—свідар, сьвэрдзел.
Бура—баракс (тынкаль) (г.-м. т.).
Бурав—свэрдзел, свідар.
Буравить—свядрліць, свідраваць.
Буравление—свядрленьне, свідраваньне.
Буравчатый—свідраваць.
Буравчик—свядрэлак.
Бурак, -чок—бурак, -чок.
Буран—завіруха, завёя.
Бурачник (*бот.* *BoRRago TOrntr*)—агурочнік (б. т.).
Бургомистр—бурмістар.
Буревестник (*зоол.*)—буравеснік.
Бурелом—ветралом, павал, выварат.
Бурение—свядрленьне, свідраваньне.
Буреть—бурэць, рудавец, шарэць.
Буржуа, -жуй—буржуй.
Буржуазный—буржуазны.
Буржуазия—буржуазія; *крупная*—буржуазія буйная; *мелкая*—буржуазія дробная.
Бурильный—свядроўны, равальны.
Бурильщик—свядроўнік, равальнік.
Бурка—бўрка.
Буркать, -кнуть—бўркаць, -кнуць.
Бурлак—аспач, прасьцік, бурлак.
Бурление—бурчаньне.
Бурливый—бурлівы, непакойны, навальнічы.
Бурлить—бушаваць, клекатаць.
Бурно—бўрна, навальна, гвалтоўна.
Бурный—бўрны, навальны, навальнічы, завірушны, гвалтоўны.
Бурса—бўрса.
Бурсак—бурсак.
Бурчание—бурчаньне, буркатня.
Бурчать—бурчаць; *чит в животе*—перабірае.
Бурый—бўры, руды.
Бурьян—быльнік.
Буря—бўра; *с громом*—навальніца; *с снегом*—завёя, завіруха.
Бусурман—см. Басурман.
Бусы—каралі, пацёркі, маністы.
Бут (*щербень*)—груз.
Бутить—гаціць, засыпаць.
Бутон—пўкаўка (б. т.), пўпышка.

Бутылка—бутэлка, плішка.
Бутылочка—бутэлечка, пляшачка.
Бутылочны—бутэлечны, пляшачны.

Бутыль—бўтля
Буфер бўфэр.
Буфет—буфэт.
Буфетный—буфэтны.
Буфетчик—буфэтнік.
Буфетчица—буфэтніца.

Бух!—бах!
Бухарник (*бот. Holcus L.*),—смарганец (*б. т.*).

Бухать, -хнуць—бахаць, хнуць, бабахнуць.

Бухгалтер—бухгалтэр, кнігавод.
Бухгалтерия—бухгалтэрыя, кнігаводства.

Бухгалтерский—бухгалтэрскі, кнігаводны.

Бухта—бўкта, затока.

Бучение—залёньне, лужэньне.

Бучить—здліць, жлўкціць.

Бучиться—заліцца, жлўкціцца.

Бушевание—бушаваньне.

Бушевать—бушаваць, шумець.

Бушующий—бурлівы, бушаўны.

Буян—буян, буй, паганец, галабўрда, забійка.

Буянить—буяніць, шалець.

Буянство—буянства, шалываньне.

Бы, -б (*союз*)—бы, -б.

Бывало—бывала.

Бывалый—1) мінулы, калішні; 2) бывалы, відалы.

Бывальщина—быліца, выпадак.

Бывать 1) *случаться*—бываць, трапляцца, выпадаць; 2) *у кого*—бываць (*у каго*); хадзіць (*да каго*).

Бывший—мінулы, былы.

Бык—бык, бугай.

Былье—зэльле.

Былина, -нный—быліна, -нны.

Былой—былы, мінулы, калішні.

Былое—мінулае, мінуўшчына.

Быль—быль, быліца.

Быстрина—быстрыня.

Быстро—шыбка, шпэрка, хўтка, спрытна, борзда, прўдка, віхром, кацьма, як маўчанкай спаліць.

Быстроногий—борзды.

Быстротечный—шпаркаплўўны.

Быстроходный—скораходны.

Быстрога—шпэркасыць, спрытчасыць, шыбкасыць, прўдкасыць, хўткасыць, быстрыня.

Быстрый—шпэркі, спрытны, шыбкі прўдкі, хўткі, быстры.

Быт—быт, стан, жыцьцё, быцьцё;
быт пастушеский—быт пастырскі (*г.-к. т.*).

Бытие—быцьцё, існаваньне, жыцьцё.

Бытность—быцьцё, прысутнасьць.

Бытовой—бытавы.

Бытописание—бытапіс, дзеяпіс.

Бытописатель—бытапісец (*л. т.*), дзеяпісец.

Быть—1) быць (*прош. в.*—буў, была, было, были); 2) існаваць, жыць, трываць; *быть чем-нибудь*—быць за каго; *быть в силах*—здолець, здўжаць; *быть по сему*—гэтак мае быць; *быть без сознания (памяти)*—быць няпрытомным; *быть беременной*—быць у цяжкў; *быть больным*—нядўжаць; *быть в нерешительности*—вагацца; *быть в агонии*—канаць; *быть в чьем ведении*—належаць да каго, быць пад ведамам каго; *быть в сильном движении*—ходарам ходзіць; *быть близоруким*—недабачваць; *быть с кем на короткой ноге*—быць за панібрата; *должно быть*—мўсціць, павінна быць; *может быть*—можа быць, а можа; *стало быть*—значыцца, выходзіць; *да будет*—няхай бўдзе; *было бы болото, а черти бу.ут*—была бы галава, а шолудзі бўдуць.

Бычина—бычына.

Бычий, бычий—бычыны.

Бычок—1) бычок, бугайчык; 2) рыба—пячкўр.

Бюджет—бюджэт.

Бюджетный—бюджэтны.

Бюллетень—паведамленьне (*л. т.*), абвёсьнік.

Бюро—бюро; ро справочное—давадачнае бюро.

Бюрократ—бюракрят.

Бюрократизм—бюракратызм.

Бюрократический—бюракратычны.

Бюрократия—бюракратыя.

Бюст—паўгрудзьдзе.

Бязь—бязь, баваўнянае палатно.

В

В (во) *предлог* 1) в чем—у, ва, ува (чым); 2) *во что*—у, ва, ува (што,) да (чаго), на (што), за (чым); в *пятом часу*—а пятай гадзіне; в *третий раз*—трэйцім разам.

Вавилон—Бабілён.

Вагон—вагон.

Вагонетка—ваганэтка.

Вагранка—горан (печ, дзе топяць зялёза).

Важнича́ние—задава́ньне, фігурава́ньне.

Важнича́ть—задава́цца, фігурава́ць, высока не́сьціся, пы́шыцца.

Важно—1) ва́жна, самавіта; 2) зна́чна.

Важно́сть 1) *степенно́сть*—павя́га, павя́жнасьць; 2) *спесь*—пы́ха, пы́шняя; 3) *значе́ние*—значэньне, ва́га; 4) *в насмеш. см.*—наўда́.

Важный 1) *степенный*—ва́жны, павя́жны, самавіты; 2) *спесивый*—пы́шны, ганаровы, ганары́сты; 3) *значительный*—ва́жны, зна́чны.

Ваза—ва́за.

Вазелин—вазэліна.

Вака́ния—вака́нцыя, вольная паса́да, ме́сца.

Вакантны́й—вольны, ваканцыйны, гуля́шчы.

Вакацио́нный адпачы́пачны, вакацыйны.

Вака́ция, -ции—адпачы́нак, вакацы́я.

Вакса—ва́кса, шу́вакс.

Вакситель—вакса́вец (сов.—ва́ксавальца).

Вакуо́ля—вадні́чок (б. т.).

Вакх—Ба́хус.

Вакхический—бакхі́чны.

Вакцина—вакцы́на.

Вал 1) *на море*—вал; 2) *насыпь*—вал, на́спа, а́коп; 3) *в ткацком станке*—павой; *возвести вал*—высы́паць, на́сыпаць вал.

Валанда́ться—1) ма́рўд і́ць; 2) швэ́ндацца, туля́цца, хіля́цца.

Валах—вало́х.

Валахия—Вало́шчына.

Валахский—валоскі́.

Валежник павя́л, лама́чча, лом, ве́тэра́лом.

Вале́к—1) *для стирки*—пра́нік; 2) *для катанья белья*—кача́лка; 3) *часть экипажа*—ворчы́к.

Валенка (*шапка*)—маге́рка.

Валенки—валё́нкі.

Валерианка (*капли*)—валер'я́нка.

Валерий, -риан—Вале́р.

Валет—ні́жнік, валёт; -том—наўмі́туські́.

Валик—вале́ц.

Валить 1) *повергать*—ва́ліць; 2) *набрасывать*—ва́ліць, кі́даць, накі́дваць, награма́джаць; 3) *итти массой*—с́нуць, пе́рці; *валом валит*—хма́раю йдзе; *дым валит*—дым шу́гае, бу́хае.

Валиться—ва́ліцца, па́даць, спа́даць; *на бедного Макара и шишки валятся*—на пахі́лае дрэ́ва й ко́зы скачу́ць.

Валка—1) ва́лка, зва́льваньне; 2) бойка́.

Валовой—агу́льны, гурта́вы.

Валун—ва́лун, ка́мень ледаві́ковы (г.-м. т.).

Вальдшнеп—сло́нка, слано́ц, слукá.

Вальс—ва́лец (*р. п.*—ва́льца).

Вальсировать—ва́льцава́ць.

Валюта—ва́люта, ва́ртасьць.

Валютный—ва́лю́тны.

Валя́льный—ша́павальскі́; -ный-*промысел*—ша́павальства́.

Валя́льня—ва́люш, су́кнава́льня.

Вальщик—ша́павя́л, лі́мачні́к.

Валя́ние—ва́ліньне, ва́лькава́ньне; *промысел*—ша́павальства́.

Валять—ва́ліць, ка́чаць, лі́мчыць (*шерсть*); мясі́ць, расчы́наць (хле́б); валя́ть ду́рака—ду́рня кле́ць.

Валя́ться—ва́ляцца, ка́чацца; -т́ся *в постели*—выле́жвацца́.

Вампир—у́пыр.

Ваниль, -льный—ва́ніля, ле́вы.

Ванна—ва́нна, купо́ля; *котловина*—ка́тлі́на.

Вар 1)—сы́піка, сквар; 2) *кипяток*—вар; ша́ве́цкая сма́ла; *как варом обдало*—я́к пры́скам сы́пнула.

Варвар—ба́рбар, дзі́кі, чу́жак.

Варвара—Ва́рґа.

Варваризм—чужаслоў (л. т.).

Варварский—бярбарскі, дзікі, нялюдзкі.

Варварство—бярбарства, дзікасьць, нялюдзкасьць.

Варежки—сподкі, рукавіцы, варэнкі.

Вареники—варэнікі, сырнікі.

Варение (пищи)—гатаваньне.

Варенье—варэньне, канфітўры; нье *густое*—павідла.

Вариант—адмёньнік (л. т.).

Вариация—адмёна.

Вариво—варыва.

Варить—1) варыць, гатаваць; 2) *пекваривать*—травіць; 3) *безлич.*—парыць.

Вариться—гатавацца, варыцца.

Варка (пищи)—гатаваньне.

Варфоломей—Бутрымей, Бутрым.

Варшава—Варшава.

Василек (бот. Centaurea L)—ва-
лошка; голубой (Cyanus L)—
васілёк (б. т.).

Василий—Васіль, Базіль.

Василиск—базілішак, (В. Л.).

Василистник (бот. Thalictrum L)—
жывіцельнік.

Васильев вечер (под новый год)
шчодрок.

Васильковый—валошкавы, васіль-
ковы, блакітны.

Вассал, льный—васаль, льны.

Вата—вата, баваўна, баўна.

Ватага—грамада, бандэ; (стая)—
згря.

Ватерпас—грунтавага.

Ватикан—Ватыкан.

Ватный—ватны, баваўняны, баўня-
ны.

Вахлак—цюхцёй, цяляпёнь, байбэк.

Вахляй—партач.

Вахляить, лять—партачыць.

Вахта—варта, дазор, старожа; (бот.
Menyanthes L)—бабок.

Вахтенный—вартавы.

Вахтер—вартаўнік.

Ваш—ваш (ваша—ж. і. н. р.); ваша
милость—вашаць, ваша
мосыць; *пусть будет по ва-*
шему—няхай ваш верх будзе;
вашин пляшут, а наши плачут
—хто скача, а хто плача.

Ваяльный—разьбярскі.

Ваяние—разьбярства.

Ваятель—разьбяр.

Ваять—разьбаваць, разьбіць, вырэз-
ваць.

Вбегать, вбежать—убягаць, убегчы.

Вбивание—забіваньне, убіваньне.

Вбивать, вбить—забіваць, забіць;
убіваць, убіць; утыкаць, ут-
кнуць; упіхаць упіхнуць; зага-
няць, загнаць; уганяць, угнаць.

Вбирание—убіраньне, уцягваньне,
усяканьне.

Вбирать, вобрать—убіраць, убраць;
уцягваць, уцягнуць; насякаць,
насякнуць; усмоктваць, усмак-
таць.

Вбираться, вобраться—убірацца,
убрацца; уцягвацца, уцягнуцца.

Вблизи 1) *наречие*—блізка, збліз-
ка, пад-бокам; 2) *предл.*—блізу,
лаблізу (чаго), каля (чаго).

Вбрасывание—ускіданьне,

Вбрасывать, вбросить—ускідваць,
ускінуць.

Вброд—уброд.

Взбрызгивать, знуть—упырскваць,
успыркнуць.

Вваливать, лить—укідваць, укідаць,
укінуць.

Вваливаться, литься—увальвацца,
-ліцца; улазіць, западаць, запа-
сыць; *глаза ввалились*—вочы
пазападалі, вочы яму паўця-
гала.

Введение—уводзіны, увядзёньне,
уступ; *в слове*—прадмова; *ние*
во владение—увод у ўладаньне;
-ние закона в силу—наданьне
закону чыннасці.

Ввергать, гнуть—укідаць, укінуць,
урынуць, упіхаць, хнуць.

Ввержение—укід.

Вверженный—укінуты, урынуты.

Ввёртывать, ртеть, рнуць—ушру-
боўваць, -баваць; укрўчаць,
укруціць.

Вверх—дагары, угору; *вверх ногами*
—дагары нагамі; *вверх по ре-*
ке—проці вадзі.

Вверху—угары, увёрсе.

Вверенный—звёраны, даручаны.

Вверить, рить—звяраць, звёрыць;
даручаць, чыць; *вверить па-*
роль—перадаваць пароль (в. т.).

Вверяться, риться—здавацца, зда-
ца (на каго).

Ввести—см. Вводить.

Ввивание—увіваньне, увіваньне, уплятаньне.

Ввивать, ввить—увіваць, увіць; увінаць, нўць; уплятаць, уплесьці.

Ввинченый ушрубаваны.

Ввинчивание—ушрубаваньне, укручваньне.

Ввинчивать, нтить—ушрубаўваць, бавіць, укручваць, руціць.

Ввод—уводзіны, увядзеньне, увод.

Вводить, ввести—уводзіць, увесці; управаджаць, водзіць; **вводит** в заблуждение—зводзіць; **вести** в обыкновение—завычаіць; **вести** в расход—давесці да страты.

Вводный уводны; **ное предложение** (грам.)—пабочны сказ; **ное слово**—пабочнае слова.

Ввоз—прывоз, давоз.

Ввозить, ввезти—прывозіць, прывесці.

Ввозной, зный—прывозны.

Вволю—уволю, удосыць.

Ввязывание—увязваньне, уплятаньне.

Ввязывать, зать—увязваць, заць; уплятаць, лесьці.

Ввязываться, заться—увязвацца, зацца.

Вгиб—угіб.

Вгибание—угібаньне.

Вгибать, вогнуть—угінаць, угнуць.

Вгибаться, вогнуться—угінацца, угнуцца.

Вгладь—гладка, роўна.

Вглубь—углыб, углыбікі.

Вглядываться, деться—углядацца, дзецца; узірацца, рнуцца.

Вгонять, вогнать—1) заганаць, загнаць; *о многих*—пазаганяць; 2) **вбивать**—уганяць, угнаць; забіваць, забіць.

Вгору—пад гару, на гару.

Вгребать—уграбаць, закупаць.

Вгустую—крўта, гўста.

Вдавливание—уцісканьне, угінаньне.

Вдавливать, вить—уціскаць, уціснуць, угінаць, угнуць.

Вдавие—даўнбй, калісьці, спрадвоку.

Вдалбливание—убіваньне, уцісканьне, удэўбаньне.

Вдалбливать, долбить—убіваць, убіць; уціскаць, уціснуць, удэўбаць.

Вдалеке, ли—воддаль.

Вдаль—далёка, удалячыню.

Вдвигать, вдвинуть—усоўваць, усунуць; засоўваць, засунуць.

Вдвижной—засоўны; **ной ящик**—шуфляда.

Вдвинутый—усунуты, засунуты.

Вдвое—удвойчы, удвое.

Вдвоем—удвох (м. і н.), удзьвёх (ж.).

Вдвойне—падвойна.

Вдевание—уцігваньне, зацігваньне, унізаньне.

Вдевать, деть—уцігваць, гнуць; унізваць, заць; усоўваць, усунуць, устраіць.

Вдвятером—удзевяцёх.

Вделывание—упраўленьне, уштукаваньне.

Вделывать, лать—упраўліць, равіць, устаўляць, тавіць; прыпусціць.

Вдесятером—удзесяцёх.

Вдетый—уцігнуты, унізаны, усунуты.

Вдлину—удоўж, удоўжкі, усьціж.

Вдобавок—у дадатак.

Вдова—удава.

Вловец—удавец.

Вдовый—удавыны.

Вдоволь—даволі, досыць, удосталь, упоедзь, ці мала.

Вдовствовать—удавець.

Вдовый—удовы.

Вдогон, нку—наўздагон.

Долбить—см. Вдалбливать.

Долбленный—убіты, уціснуты.

Дволь—уьціж, ускрай, поўз, вобач, удоўж.

Ддосталь—даволі, досыць, удосыць, удосталь.

Вдохновение—натхненьне.

Вдохновенно, нный—натхнёна, нёны.

Вдохновить—натхнуць; **влять**—даваць натхненьне.

Вдохновиться—натхнуцца.

Вдохнуть—см. Вдыхать.

Вдребезги—удрэзі, ушчэнт.

Вдруг—раптам, разам, ураз, зьянацца; *как* вдруг—ні адгўль, ні адсўль, аж, раптам, калі гэта.

Вдругорядь—у другі раз, другім разам.
Вдувание—удуванье, удмуханье.
Вдуть, вдунуть—удуваць, удунуць; удмухаць, хнуць.
Вдумчивость, -ый—удумлівасць, -лівы.
Вдумываться, -маться—удумвацца, удумацца.
Вдыхание—удыханье.
Вдыхать, вдохнуть—удыхаць, удыхнуць.
Вегетирианец—вэгетарыйнец.
Вегетативный—роставы (б. т.).
Ведать что—ведаць, знаць, мець ведама; *чем*—кіраваць.
Ведение—веда, веданье.
Ведение—правод, вядзенне, правядзенне.
Ведовской—вядзьмарскі, чараўнічы.
Ведовство—вядзьмарства, чараўніцтва.
Ведомо—ведама, вядома.
Ведомость—ведамасць, веда, роспіс; *мосьть вещьная*—роспіс на рэчы.
Ведомство—ведамства, урад.
Ведомый—ведамы, вядомы.
Ведрено—пагодна, пагодліва, йдрана.
Ведренный—пагодны, пагодлівы, йдраны.
Ведреть—распагоджвацца.
Ведро—вядро; *большое*—цэбар.
Ведро—пагода.
Ведун—вядзьмар, чараўнік.
Ведь (союз)—дык (дак), аўжо-ж, такіта, да рэчы, запраўды.
Ведьма—вэдзьма.
Веер—махала, вахляр.
Вежда—века.
Важливо—далікатна, вётла, абычайліва, зважна, учціва, палітычна.
Вежливость—далікатнасць, вётласць, абычайлівасць, ласкавасць.
Вежливый—далікатны, вётлы, вётлівы, абычайлівы, зважлівы, учцівы, палітычны.
Везде—усюды, абы-дзе, скрозь.
Вездесущие, -щность—паўсюднасць.
Вездесущий—паўсюдны, які ўсюды існуе.
Везение—везенне.

Везёт (безл.)—ручыць, шанце.
Везти—везці, везці.
Везувий—Вэзўві.
Вейник (бот. Calamagrostis L.)—пажарніца (б. т.).
Век—век, сталёцце, стагодзьдзе; *бронзовый*—век бронзавы; *железный*—в. зялёны; *медный*—в. мядзяны; **Век Возрождения**—Век Адраджэння; **век коро-тат**—век векаваць; *во век*—павёк; *в век веков*—ў вякі вякоў; *век прожить*—век зьвекаваць; *в века минувшие*—з даўных вякоў; *в век этого не видал*—зроду гэтага ня бачыў; *во век этого не было*—ніколі гэтага ў сьвеце ня было; *на моем веку*—за маёй памяццю.
Веко—павека, мігаўка.
Вековать—векаваць.
Вековечность, -ный—адвечнасць, адвечны, векавечны.
Вековой—векаві.
Вексель, -льный—вэксаль, -левы.
Векша—вавёрка, бёлка.
Веленевый—вялёневы.
Веление—загад.
Велеречивость, -ый—высокамоўнасць, -уны.
Велес (миф.)—Вялёс.
Велеть—загадваць, даць загад, накізваць, каіць, вяліць.
Великан—волат, асілак.
Великий—вялікі, вялізны, вялізарны, вялічэзны; **кий князь**—вялікі князь; **кий пост**—вялікі пост; **кий четверг**—чысты чацьвёрг; *велика Федора да дура*—вырас да неба, а дурань як трэба.
Великобританец—вялікабрытанец, англец.
Великобритания—Вялікабрытанія.
Великобританский—вялікабрытанскі, ангельскі.
Великоватость—вялікаватасць.
Великоватый—вял каваты завялікі.
Великодержавие—вялікадзяржаўнасць.
Великодержавный—вялікадзяржаўны.
Великодушие—вялікадушнасць.
Великодушный—вялікадушны.

Великокняжеский—вялікакійжацкі.
Великолепие—пышнасьць, роскаш.
Великолепный—пышны, раскошны.
Великомученик—вялікамучанік.
Великопостный—вялікапосны.
Великорослый—ва́лікі на ўзрост, высокі.

Великоросс, -рус—вялікару́с, расеец, ру́скі, маска́ль; *пренебр.*—каца́п, кацапю́га.

Великороссийский, -русский—вялікару́скі, расі́йскі, расе́йскі, маскоўскі, маска́льскі, ру́скі.

Великороссия—Расі́я, Расе́я, Маскоўшчына, Вялікару́сь; *пренебр.*—Каца́пшчына.

Великосветский—вялікасьве́цкі.

Великость—вялікасць, вялізнасьць, вялічэзнасьць.

Величаво—паважна, вялічна, пышна.

Величавость—паважнасьць, пава́га, пышнасьць, вялічнасьць.

Величавый—паважны, вялічны, пышны.

Величание—слаўленьне, усхваленьне.

Величать—славіць, усхваляць, увялябляць, вялічыць.

Величаться—вялічацца, красавацца, пышыцца.

Величественность, -нный, -ный—вялічнасьць, -чны.

Величество—вялікасць, вялічнасьць.

Величие—вялікасць, паважнасьць.

Величина—велічыня.

Велосипед—вэлясыпэд, самака́т.

Велосипедист—вэлясыпэды́сты.

Велосипедистка—вэлясыпэды́стка.

Велосипедный—вэлясыпэ́дны.

Вельможа—вяльможа, вялікі пан, магна́т.

Вельможный—магна́цкі.

Вена (анат.)—жы́ла.

Вена (гор.)—Вэна.

Венгерец—вэнга́р.

Венгерский—вэнге́рскі.

Венгрия—Вэнгры́я.

Венедикт—Банэды́к, Банады́сь.

Венера—Вэне́ра; *утр. звезда*—за́ранка.

Венерический—вэне́рычны; *ческая болезнь*—пра́нцы.

Венец—вяне́ц; *свадебный*—шлю́б; *зубной*—вярхоўка зу́ба.

Венецианец—вэне́цьец.

Венецианский—вэне́цыйскі.

Венеция—Вэне́цыя.

Венечник (*бот. Anthericum L.*)—бялю́к (б. т.).

Венечный—вяне́чны.

Вензель—вэнза́ль.

Вениамин—Бэ́ньямін.

Веник—ве́нік; *трёпанный*—дзя́ркач.

Вено—паса́г.

Веновый—пасаговы.

Венозный—жы́льны.

Венок—вянок.

Венский—ве́нскі.

Вентер (*рыбол. снаряд*)—вэ́нцер.

Вентилировать—праве́трываць.

Вентилятор—вэтрагон, ду́шнік.

Вентиляция—праве́тываньне.

Венчание—шлю́б, вяне́ц.

Венчальный—шлю́бны.

Венчанный—шлюбаваны, ве́нчаньны.

Венчать—шлюбава́ць, вя́нчаць.

Венчаться—1) вя́нчацца, кара́навацца; 2) бра́ць шлю́б, да шлю́бустаць, шлюбава́цца.

Венчик—вяно́чак; *зуба*—вярхоўка зу́ба; *у ружья*—каўне́рчык ба́явічка (в. т.).

Вепрь—вяпру́к, каба́н, кно́раз (не-спакладаны).

Вера—ве́ра; *веры не дает*—ве́ры ня йме; *быть твердым в вере*—ста́яць за ве́ру; *отдать на веру*—адда́ць на паве́р; *отре-каться от веры*—зрака́цца ве́ры; *обратить в новую веру*—перава́рнуць на новую ве́ру; *потерять веру*—зы́няве́рыцца.

Веранда—вэра́нда.

Верба (*бот. Salix L.*)—вярба́.

Вербейник (*бот. Lysimachia L.*)—лазоўка (б. т.); лаза́ніца, зіма-зе́лень.

Вербена—вэ́рбэна (б. т.).

Верблюд—вярблю́д.

Верблюжий—вярблюдавы, -лю́жы.

Вербный—ве́рбны; *ное воскресенье*—ве́рбніца.

Вербование, -бовка—залучэ́ньне, ве́рбаваньне.

Вербовать—залуча́ць, ве́рбава́ць.

Верва—дра́тва.

Вердикт—прысу́д, вы́рак.

- Верёвка**—вяроўка; *толстая*—ліна; *при фартуке*—паўроз; *при оглобле*—атоса.
- Верёвочка**—вяровачка, матузок; *в лаптях*—абора.
- Верёвочник**—вераўчанік.
- Верёвочный**—вераўчаны.
- Веред**—вэрад, скула, балычка.
- Вередить**—вэрадзіць, ятрыць.
- Вередовец** (*бот. Thalictrum L.*)—скўльнік.
- Верезгливый**—верасклівы.
- Верезжание**—вэраск, верашчаньне.
- Верезжать**—верашчаць.
- Вереница**—чарада, гуж, зграя.
- Вереск** (*бот. Erica L.*)—вэрас.
- Вересковый**—вэрасавы.
- Вересчатник**—верасьяк (б. т.).
- Веретено, нце**—вэрацяно, цэнца.
- Верещага**—верашчака.
- Верещание, щать**—верашчаньне, -шчаць.
- Верёя**—шўла.
- Верзила**—байбус, лагіза, мяжджўла, дзыга.
- Вериги**—ланцугі.
- Веритель**—вэрнік, дарўчнік.
- Верительница**—вэрніца, дарўчніца.
- Верить**—вэрыць, мець вэру, даваць вэры.
- Вермишель**—макарона.
- Верно**—1) вэрна; 2) пэўна, бясхібна; 3) *вероятно*—мабыць.
- Верноподаанный**—вернападданы.
- Верность**—1) вэрнасьць, няэдрадлівасьць; 2) пэўнасьць, надзейнасьць, бясхібнасьць.
- Верный**—1) вэрны, няэдрадлівы; 2) пэўны, надзейны, бясхібны.
- Вернуть, ся**—см. **Возвращать, ся**.
- Верование**—вэра.
- Веровать**—вэраваць, вызнаваць.
- Вероисповедание**—вызнаньне.
- Вероисповедный**—датычны вызнаньня.
- Веролом**—нявэрнік, здраднік.
- Вероломный**—нявэрніцкі, здрадлівы.
- Вероломство**—нявэрніцтва, здрада.
- Вероника** (*бот. Veronica L.*)—вароніка (б. т.).
- Вероотступник**—адшчапэнец, недавэрак.
- Веротерпимость, мый**—вэразнонасьць, -сны.
- Вероучение**—навўка аб вэры.
- Вероучитель**—настаўнік вэры.
- Вероятие, тность**—праўдападобнасьць (пс.-л. т.), імавэрнасьць, магчымасьць.
- Вероятно**—мабыць, падобна, пэўна, магчыма.
- Вероятный**—праўдападобны, імавэрны, магчымы.
- Версификатор, кация**—вэршавальнік, ваньне (л. т.).
- Версия**—чўтка, погаласка.
- Верста**—вярста.
- Верстак**—варстат.
- Верстальщик**—раўнавальнік.
- Верстание**—раўнаваньне, меркаваньне.
- Верстать**—раўнаваць, меркаваць.
- Вёрстка**—см. **Верстание**.
- Вертел**—ражон, лавец, сьпічак, вожак.
- Вертеп**—батлэйка.
- Вертепный**—батлэечны; -ное *действие*—батлэйка.
- Вертеть**—вярцець, круціць, сьвідраваць.
- Вертеться**—вярцецца, круціцца, кружыцца.
- Вертикал**—старчак, простапад.
- Вертикально**—старчаком, старчма, простападна.
- Вертикальный**—старчаковы, простападны.
- Вертишейка** (*зоол.*)—круцігалоўка (з. т.).
- Вертлявость**—вэрткасьць, жвавасьць, рухавасьць.
- Вертлявый**—вэрткі, жвавы, рухавы.
- Вертопрах**—сьвістун, вярціхвост, жэўжык, вэтрам падшыты.
- Ветропрашка**—вэтрагонка, кручаная.
- Ветропрашный**—лёгкадўмны, кручаны.
- Верфь**—майстэрня караблёў (г.-к. т.).
- Верх**—верх, гары; *экипажа*—бўда; *наверх*—да гары; *наверху*—на гары; *брать верх*—перамагаць, браць гору.
- Верхи** (*сапог*) халавы.
- Верхний**—вэрхні, вышні, гаравы.
- Верховенство**—верх, верхаводства.
- Верховник**—кіраўнік, завадчык, верхавод.
- Верховничество**—вархаводства.

Верховный—найвышэйшы, найвышшы.

Верховод—верхавод.

Верховой—конны; *вой ездок*—вяршак, коньнік.

Верховье (*реки*)—вышнявіна.

Верхогляд—верхагляд, разява, саляпяка.

Верхоглядничать—пабярхоўна глядзець, варон лавіць.

Верхом—уверх.

Верхом—конна, верхам.

Верхушечный—верхавінны.

Верхушка—вяршыня, верхавіна, вяршаліна; *ка горы*—верх гары (г.-к. т.).

Верчение—кручэнне, вярчэнне.

Верченый—крўчаны, перакрўчаны.

Вершина—вяршыня, верхавіна, верх (гары).

Вершитель—галава, выканавец; *он вершитель дел*—ён усяму галава.

Вершить—вяршыць, выконваць.

Вершковый—вяршковы.

Вершок—вяршок.

Вес—вага.

Весёленький—вясёленькі.

Веселеть—вяселёць.

Веселёхонький—вясёлюсенькі.

Веселить, ться—вяселіць, ліцца; *пацяшаць, шацца*.

Весело—вёсела, вясёла, пацёшна, уцёшна, радасна.

Весёлость—вясёласць.

Весёлый—вясёлы; *лая жєница*—вясёлуха.

Весельчак—вясёлун, сьмехатун.

Весенний—вясновы, веснавы; *-ний ветер*—гліца.

Весить, ться—важыць, цца.

Веский—важкі, грунтоўны (довад).

Весло—вясло.

Весна—вясна; *ноу*—увясну, на-вясно; *в начале весны*—на прадвёсьні.

Весноватый, нушатый—веснаваты, рабы.

Веснушка—вяснінка; *ластаўчынае рабацінне*.

Весовой—ваговы.

Весовщик—вагар.

Весом—на вагу.

Весомость, мый—важкасць, жкі (ф. т.).

Вести—вёсці, накіроўваць, праваджаць; *знакомство*—знацца; *хозяйство*—гаспадарыць, правіць або дзяржаць гаспадарку; *себя хорошо*—шанавацца; *он и ухом не ведёт*—у яго й за вухам не сьвярбіць; ён і не шманяе.

Вестиболь—перадпакой.

Вестимо—вёдама, знана.

Вестник—вёсьнік, зьвястун, пасланец.

Вестовой—пасланец.

Весть—вёстка, зьвёстка, вёдамасьць, чўтка, погаласка; *-ти*—вёсткі, галасы, чўткі.

Весь, вся всё—увесь, ўся, ўсё; *цэлы, лая, лае; все до одного*—усе як адзін; *всего лучше*—найляпей; *всего дороже*—найдражэй; *все на все*—усё чыста.

Весьма—вельмі, надта, дўжа.

Ветвистость—галіністасьць, гальлістасьць.

Ветвистый—галіністы, гальлісты.

Ветвиться—галініцца.

Ветвление—галінаваньне.

Ветвь, тка—галіна, галінка, вётка; *-ви в собир. см.*—гальлё.

Ветер—вэцер; *северный*—сівер; *сквозной*—ціга.

Ветеран—вэтэран.

Ветеринар, рный—вэтэрынар.-рны.

Ветеринария—вэтэрынарыя, канавальства.

Ветка—галіна.

Ветла (*бот. Salix alba L.*)—вятліна.

Веточка—галіначка, вётачка.

Ветошка—караўка, вяхотка, рызіна, вэхцік, анучка.

Ветошник, ница—каравачнік, -ніца.

Ветошь—рызьзё, старызна, лахманьні.

Ветренник—ветрагон, узвёй-вэцер, галўза, гіцаль, пустадом, вар'ят, вэтрам падшыты.

Ветреница—1) вэтрагонка, буламутка, пустадомка, вар'ятка; 2) *раст. (Anemone nemorosa L.)*—курасьлёп (б. т.), пралёсачка.

Ветренность—пустата.

Ветренный—1) вэтравы, вэтраны; 2) пустадомны.

Ветряный—вѣтравы, вѣтраны, -ная мельница—вятрак.
 Ветхий—старѣ; хий закон—старѣ закон.
 Ветхозаветный—старезаконны.
 Ветхость—старасць, даўнасьць, старажытнасьць.
 Ветшать—старѣць, трухлѣць, паракнець.
 Ветчина—шынка, вяндліна, кумпѣя.
 Ветчинный—кумпяковы, вяндлінавы.
 Вех (бот. *Cicuta* L.)—цыкѣта (б. т.).
 Веха—вѣтка, тычка.
 Вече, чевой—вѣча, чавы.
 Вечер—вѣчар, адвечорак; *под вечер*—на адвечорку; *каждый вечер*—што-вѣчар.
 Вечереть—вечарѣць.
 Вечеринка—вечарынка, вечарына.
 Вечерком—на адвечорку.
 Вечерний—вечэрны.
 Вечерня—вечэрня, нѣшпар.
 Вечерок—вечарок.
 Вечером—увѣчар, увѣчары, упрывечар.
 Вечно—вѣчна, вячыста, векавѣчна, век вяком, павѣк.
 Вечнопамятный—векапомны.
 Вечность—вѣчнасьць, вячыстасьць.
 Вечный—вѣчны, вячысты, спрадвѣчны; -ная *память*—вѣчнае спачываньне; -ная *аренда*—чынш.
 Вечор—учора.
 Вешалка—вѣшалка, почапка.
 Вешанье—вѣшаньне, чаплянне.
 Вешать, -ться—вѣшаць, -цца; чапляць, -цца.
 Вешение—вѣжаньне, звѣжаньне.
 Вешенный—вѣжаны.
 Вешний—вясновы, веснавы.
 Вешевой—рачавы; -вой *склад*—магазын (в. т.); -вая *сумка*—рачавы мяшок (в. т.).
 Вещественность, нный—матар'яльнасьць, льны; -нное *доказательство*—рачавы довад (ю. т.).
 Вещество—матэрыя.
 Вещный—рачавы, рачоўны.
 Вещий—1) натхнёны; 2) прарокі.
 Вещица—штучка.
 Вещун, -нья—вяшчун, -нья.
 Вещь—рэч; вещи—манаткі, начынне, скарб, спрат.

Веялка—вѣялка.
 Веяльщик—вѣяльнік.
 Веять—вѣяць, навяваць, дѣць, падыхаць.
 Вживе—зажыцьцѣ,
 Вжимание—уцісканьне.
 Вжимать, вжать—уціскаць, уціс-нуць; угнятаць, угнесьці.
 Взад—узад, назад.
 Взаём, взаймы—у пазыку; *брать в заем*—пазычаць, браць на павѣр.
 Взаимно—узаёмна, супольна.
 Взаимость—узаёмнасьць.
 Взаимный—узаёмны, супольны (стан—грам.).
 Взаимодействие—узаемадзѣянне.
 Взаимо-обратный—узаёмна-адваротны (м. т.).
 Взаимоотношение—узаемаадносінны.
 Взаимопомощь—узаемадапамога.
 Взаимно-простой—узаёмна-просты (м. т.).
 Взаймы—см. Взаём.
 Взалкать—згаладацца.
 Взамен, мену—у замену, у адмѣн, замест таго, наўзамен.
 Взаперти—у замкнёньні, пад замком.
 Взаправду—запраўды.
 Взапуски—навыперадкі, наўзавады.
 Взачет—на рахунак.
 Взашей—у патыліцу, у карак.
 Взбалмошно—неразважна, па-вар'яцку.
 Взбалмошный—неразважны, вар'ят.
 Взбалтывание—мутня, ускаламучаньне.
 Взбалтывать, взболтать, тнуть—муціць, узмуціць; скаламучваць, -муціць; узыбываць, -біць, скалатнуць.
 Взбарахтаться—ускарабкацца, успаўзыць.
 Взбегать, взбежать—узыбгаць, узыбгчы.
 Взбеленить—раззлаваць, раздражніць, разьёшыць.
 Взбелениться—абурывацца, раззлавацца, раздражніцца, ашалець, разьёшыцца.
 Взбеситься—ашалець, ускруціцца, асатанець.

Взбивать, взбить—збівіаць, збііць; *волосы*—кудлачыць, ускудлачыць; *яйцо*—падбівіаць, падбіць.

Взбираться, взобраться—усходзіць, узыйсьці; карабкацца, ускарабкацца; уздрапвацца, уздрапацца; узьялязаць, узьлэзыці.

Взбороздить—забаразыніць.

Взборонить—забаранаваць, заскародзіць.

Взбрасывать, взбросить—ускідваць, ускінуць.

Взбрызгивать, знуть—успырскваць, успырснуць.

Взбудораженный—узбўраны, разьбўшаны, устрывожаны, патурбаваны.

Взбудоражить—узбўрыць, устрывожыць, разьбўшыць патурбаваць, скалануць.

Взбунтовать, ться—узбунтаваць, -вацца.

Взбучка—нагонка, лайка, чос.

Взваливать, взвалить—ускладаць, ускласьці; закідаць, закінуць (за плёчы).

Взвар—1) узвар; 2) вывар.

Взвести—см. Вводить.

Взвешенный—важаны, узважаны.

Взвешивание—важаньне, узважваньне.

Взвешивать, взвесить—важыць, узважыць; *обстоятельства дела*—разважваць; жыць, абмяркоўваць, абмеркаваць (справу).

Взвиваться, взвиться—узнімáцца, узняцца; узьятаць, узьяцець; узнасіцца, узнесьціся; *конь взвился на дыбы*;—конь стаў дыбка.

Взвидеть—углédзец, пабáчыць.

Взвинчивать, нтить—накрўчваць, накруціць; *цену*—нагнаць канў; *в см. подстрекать*—падбухторваць, рыць; падбівіаць, падбіць.

Взвод—разьдзел; *вод боевой*—узвод баявы (в. т.).

Взводить, взвести—узводзіць, узвесьці; *курок*—адво тзіць, адвесьці кўрак; адцйгваць, гнўць кўрак.

Взводный командир—камандзір разьдзлу.

Взволнованный—узварўшаны, узбўраны, усхваляваны.

Взволновать, ться—узварўшыць. -цца; узбўрыць, -цца; усхваляваць, -цца.

Взвыть—завьць, заскуголіць, загаласіць.

Взгляд 1) *зрение*—погляд, узрок, зірк; 2) *вид*—выгляд; *бросить взгляд*—скінуць вокам; *на взгляд*—на вока; на дўмку.

Взглядывать, взглянуть—кідаць, скінуць вокам, глянучь, паглінуць, узірацца, рнўцца; *нуть недовольно*—глянуць скрыва.

Взголосить—загаласіць.

Взгонять, взогнать—узганяць, узгнаць.

Взгорок—пагорак, узгорак, выпук, пук.

Взгремять—загрымёць.

Взгрустить—зажурыцца, засумаваць, засмуткаваць.

Вздёргивать, рнуть—падймаць, падняць, падцягваць, гнўць; *задзіраць, задраць (нос)*; **вздёрнутый нос**—кірпаты нос, кірпа

Вздор—лўхта, глўпства, недарэчнасьць; *говорить вздор*—плявўгаць, чаўпсьці, вярзыці.

Вздорить—сварыцца (з кім); спрачацца.

Вздорливость—сварлівасьць, звадлівасьць.

Вздорливый—сварлівы, *дллівы*, калатлівы.

Вздорный—1) см. Вздорливый;

2) бязглўзды, недарэчны, нікчэмны.

Вздорожанье—падаражэньне.

Вздорожать—падаражаць.

Вздох—уздых, уздыханьне; *испустить последний вздох*—сканаць.

Вздохнуть—см. Вдыхать.

Вздрагивание—уздрыганьне, уздрыжка, дрыжыкі.

Вздрагивать, вздрогнуть—уздрыгаць, гнўць; здрыгануцца.

Вздремнуть—трохі задрамаць.

Вздувать, вздуть—дмаць, дмўхаць, выдмўхаць; уздўць; *цену*—наганяць, нагнаць канў.

Вздуваться, дуться—надымацца, дмацца, уздўцца.

Вздумаць—уздумаць, намісьліць.
 Вздutie—напушэньне; вздуло—напушыла, абдула.
 Взымание—падніцьце, надыманьне.
 Взымаць—падымаць, уздымаць.
 Вдыхание—уздыханьне.
 Вдыхатель, льница—уздыхач, хачка
 Вдыхать, вздохнуть—уздыхаць, хнуць.
 Вз'едаться, вз'есться—узьядацца, узьбесьціся.
 Взимание—браньне, зыск, спаганьне.
 Взимать—браць, спаганяць, зысکیваць.
 Взиране—пазіраньне.
 Взирать—глядзець, пазіраць; *не* взирая на (что)—не ўважаючы на...
 Взымывать, взломать—узломваць, маць; разламаць.
 Взлезать, взлезть—узьлязаць, узьлёзыць; ускарабкацца.
 Взлет—узьлёт.
 Взлетать, теть—узьлятаць, узляцець; падымацца, падніцца.
 Взлом—палом; узымааньне.
 Взломанный—разламаны.
 Влюбить—пакахаць, упадабаць.
 Взмах—маханьне, мах; *одним* взмахом—за адзін мах.
 Взмахивать, хнуть—узмагаць, хнуць.
 Взмачивать, взмочить—мачыць, змочваць, замачыць.
 Взмёт, метание—падкіданьне, падкідваньне.
 Взмётывать, взметнуть—падкідаць, дваць, падкінуць.
 Взморье—паўзмор'е, морскае ўзбярэжжа.
 Взмущать, взмутить—муціць, узмуціць; каламуціць, ускаламуціць; бунтаваць, пабунтаваць.
 Взымливать, взымлить—мыліць, намыліць.
 Взнос—уклады, уносы (м. т.), укладка, запла́та.
 Взносить, взнести—укладаць, укладыць; узнасіць, узьнёсьці; плаціць, заплаціць.
 Взыудание—нузданьне, кілзаньне.

Внуздывать, дать—нуздаць, зануздаць; кілзаць, закілзаць.
 Взобратся—см. Взыраться.
 Взойти—см. Выходить.
 Вопревший—узапрэлы, успаце́лы.
 Вопресть—узапрэць, успацець; уваўраць.
 Взор—узор, зрок, пагляд; *потупить* взор—спусьціць вочы.
 Взорвать—см. Взырывать.
 Взрачность—пазорнасьць.
 Взрачный—пазорны, прыгожы.
 Взреветь—узраўціся.
 Взрослость—даросласьць, поўналецьце.
 Взрослый—дарослы, падрослы, поўналетні; *стать* взрослым—увайці ў леты, у гады.
 Взростать—узрастаць.
 Взрыв—выбух.
 Взырывать, взрыть (землю)—ускопваць, ускапаць.
 Взырывать, взорвать 1) на воздух—запальваць, ліць, падрываць, падарваць; 2) нервы—абурваць, абурьць.
 Взырваться, взорваться—выбухаць, выбухнуць, разарвацца.
 Взырвной, вчатый—выбуховы, разрыўны.
 Взырхленный—успушаны, ускопаны.
 Взырхлять, лить—ускопваць, ускапаць; успушыць.
 Взывание—закліканьне, кліч, благаньне.
 Взывать, воззвать—клікаць, заклікаць, заклікаць, багаць.
 Взыграть—зайграць, разгуляцца.
 Взыскание—кара, спаганьне, зысканьне.
 Взыскивать, скать—караць, пакараць; спаганяць, спагнаць; зыскаваць, скаць; *не* взыщите—выбачце.
 Взыскательно—вымагальна.
 Взыскательность—вымагальнасьць, спаганальнасьць.
 Взыскательный—вымагальны, спаганальны.
 Взытие—узыцце, забраньне.
 Взытка—1) узытка (прыгульні ў карты); 2) хабар; *дать* взятку—даць хабара, падмазаць.
 Взыточник—хабарнік.
 Взыточничество—хабарніцтва.

Взять—узяць, пяць, забраць; *добычу*—здабчыць; *направление*—па-дацца, накіраванца (на што); *верх*—перамагчы, узяць гору; *заказ*—дастаць заказ; *склада-емым*—узяць складнікам (м. т.); *назад слово*—зракчыся слова; **возьми!**—на! **возьмите!**—наце!

Взяться—узіцца; набрацца; *за работу*—распачаць працу; *за ум*—паразумынець; *откуда ни возьмись*—ні адкуль, ні адсюль.

Виадук—віядук.

Вибрация—дрыжаныне, віханыне.

Вибрировать—дрыжаць, віхацца.

Виват!—віват! няхай (хай) жыве!

Выгонь (зоол.)—вігонь.

Вид—1) выгляд, постаць, вобраз, кшталт; 2) від, гатунак; 3) *на жительство*—пасьвядчэнне; 4) *глагола*—трываныне дзеяслова; *на вид*—на выгляд, на вока, пазорам; *с виду*—з пагледу, пазорам; *при виде чего*—набачыўшы што; *выпустить из виду*—спусьціць з вачэй; *делать вид*—удаваць; *поставить на вид*—зрабіць увагу, заўважыць; *скрыться из виду*—згубіцца з вачэй; *итти за кем, не упуская из виду*—ісьці за кім пазіркам; *видом не видал*—у вочы ня бачыў.

Видалый—відалы, бывалы.

Видалящина—быліца.

Виданный—бачаны.

Видать—тэся бачыць, чыцца.

Видение—1) бачаньне; 2) зданьне (сноп.)—здань.

Видеть—бачыць, відзець; *во сне*—сьніць; *собственными глазами*—бачыць на сваё вочы; *плохо видеть*—недабачваць; *я вижу его насквозь*—я знаю яго як аблупленага; *ты ничего не видел*—ты бачыў два белых, а трэйці, як сынег.

Видеться—1) бачыцца (з кім); 2) здавацца.

Видимо 1) (*зримо*)—уіве; 2) (*очевидно*)—відочна; *видимо-невидимо*—страшэнная сіла.

Видимость 1) (*явность*)—відочнасьць, бачнасьць. 2) (*кажущийся вид*)—падобнасьць.

Видимый—відочны, відавочны, бачны.

Виднётся—бачыцца, віднецца; *неясно*—майчыць.

Видно—1) відаць, бачна, відна; 2) *вероятно*—мабыць, бадай.

Видный (*казистый*)—самавіты, пазорны.

Видовой—відавч (пс.-л. т.).

Видоизменение—адмёна, перайначваньне.

Видоизменять, нить—перайначваць, начыць; адмяняць, ніць.

Видываць—частва бачыць.

Виза—віза, пасьвядчэнне.

Визави—наўпроці.

Византиец, тийский—бізантыец, -тыйскі.

Византия—Бізантия.

Визг—віск, кігіканьне, сковыт.

Визгливый—вісклівы, скавытлівы; -вый *голос*—пісклівы голас.

Визготня—віскатні, піскатні.

Визгун—скавытун, піскун.

Визжание—скавытаньне, вішчаньне, скуголеньне.

Визжать—вішчаць, скавытаць, скуголіць.

Визирование—візаваньне, сьвядчэнне.

Визировать—візаваць, сьведчыць.

Визирь—візір.

Визит—візіт, адвэдзіны; *делать визит*—візытаваць, наведвацца; *сделать визит*—скласьці, зрабіць візіт.

Визитация—агледзіны, агляданьне.

Визитировать—аглядаць.

Визитёр—наведнік.

Визитка—візітка.

Визитный—візітны, наведны.

Вика (бот. *Vicia sativa* L.)—віка.

Викариат—вікарыят.

Викарий—вікары, намесьнік, за-стўпнік.

Викарный—вікарны.

Викентий—Вінцэс.

Виконт—віконт.

Виктор—Віктар.

Вилейка (*река*)—Вялёйка.

Вилия (*река*)—Вілья.

Вилка—відэльцы, відэлец; *вилки* (для сена).

Вилообразный—вілаваты.

Вилочка (*анат.*)—дўжка.

Вилы—*вілы*; *навозныя*—сахор.
 Вильна, льно—*Вільня*.
 Вильнуть—*см. Виялять*.
 Виялка—*круцэль*.
 Вияние—*віляньне*, *крутні*.
 Виялять, льнуть—*віляць, льнуць*; *круціць, кругнуць хвостом*.
 Вина—*віна*, *правіна*, *прычына*; *небольшая*—*правінка*; *искупать вину*—*пакўтаваць*; *сознаться в вине*—*павініцца*.
 Виндикация (*юрид.*)—*адабраванне*.
 Винительный падеж—*вінаваальны* *склон*.
 Винить—*вінаваціць, надаваць віны*.
 Виниться—*вінаваціцца, прызнавацца ў віне*.
 Винный—*вінны*, *гарэлачны*.
 Вино—*віно*; *хлебное*—*гарэлка*.
 Виноватый—*вінаваыты*; *виноват*—*выбачайце*.
 Виновник—*вінаваіца*.
 Виновность, вный—*вінаваатасць, -ваыты*.
 Виноград, дный—*вінаград, дны*.
 Виноградарь—*вінаградар*.
 Винокур—*браварнік, вінакур*.
 Винокурение 1) *занятце*—*браварніцтва, віньніцтва*; 2) *действие*—*вінакурэньне*.
 Винокуренный—*браварны*, *гарэлачны*.
 Винословный—*прычынны*, *вінаваальны*.
 Виноторговля—*вінны гандаль*.
 Виночерпий—*падчаснік, падчасы*.
 Винт—1) *шруб*; 2) *игра*—*вінт*.
 Винтик—*шрубок*.
 Винтить—*шрубаваць*.
 Винтовать (*в игре*)—*вінтаваць*.
 Винтовой—*шрубавы*.
 Винтовка *карабін (в. т.), вінтоўка*.
 Винтообразный—*шрубаваты*, *кручаны*.
 Винцо—*вінцо*, *гарэлачка*.
 Винчение—*шрубаваньне*.
 Виньетка—*віньетка*, *аздобка*, *завітунка*.
 Виолончелист—*басалісты*.
 Виолончель—*басоль*.
 Виртуоз, зный—*мастак, таці, віртуоз, зны*.
 Выселица—*шыбеніца*, *шыбельніца*.
 Висельник—*шыбенік* *шыбельнік*.

Висеть—*вісець, зьвісаць*.
 Виски—*ангельская гарэлка*.
 Висла (*река*)—*Вісла*.
 Вислоухий—*аблавухі*.
 Висмут—*бісмут*.
 Виснуть—*віснуць*.
 Висок—*вісок*, *скронь*.
 Височный—*вісочны*, *скроневаы*.
 Високос сный, год—*пераступ, тупны год*, *высакосны год*.
 Вист, товать—*віст, тавіць*.
 Витать—1) *вітаць, віншаваць*; 2) *луніць, перабываць*.
 Витеблянин, нка—*віцяблінін, нка*.
 Витебск—*Віцебск*.
 Витебский—*віцебскі; ский округ*—*Віцебшчына*.
 Витиеватость—*красамоўнасць, закруччасць*.
 Витиеватый—*красамоўны*, *закручасты*.
 Вития—*красамоўца*.
 Витрина—*вітрына*.
 Витушка—1) *скрутак*; *завітунка*; 2) *печенье*—*трубачка*, *абарачае*.
 Вить—*віць, круціць, плёсці*.
 Витьба (*река*)—*Віцьба*.
 Виться—*віцца, круціцца*.
 Витязь—*рыцар*.
 Вихорь—*чупрына*, *хахол*.
 Вихрь—*віхор*; *поднять вихрем*—*ускруціць*.
 Вихриться—*круціцца*.
 Вице-директор—*заступнік дырэктара*.
 Вишневка—*вішнёўка*.
 Вишневый—*вішнёвы*.
 Вишня—*вішня*.
 Вишняк—*вішнік*.
 Вишь—*бач!*
 Вкапывание—1) *укопванне*; 2) *упусканьне кропель*.
 Вкапывать, вкапать—*упускаць, упусціць кроплі*.
 Вкапывать, вкопать—*укопваць, укапаць*.
 Вкатывание—*укачванне*.
 Вкатывать, тить—*укачваць, ціць*.
 Вкачивать, чать—*улампоўваць, наваць*; *напаўняць, напоўніць (вадою)*.
 Вклад—*уклад, укладка, фіндуш*.
 Вкладной—*укладаны*.
 Вкладчик, чица—*укладнік, ніца*.

Вкладывать, вложить—укладаць, укладзіць.
Вклеивание, клейка—уклейваньне, уклёпваньне.
Вклеивать, ленть—уклейваць, лёіць; уклёпваць, уляіць.
Вклепаться—укляіцца.
Включать, чить—уклучаць, чыць; улучаць, чыць; залічаць, чыць; запісваць, саць.
Включение—уклучэньне, улучэньне.
Включительно, -ный—уклучна, чны.
Вковывать, вковать—укоўваць, укаваць.
Вколачивание—забіваньне.
Вколачивать, лотить—забіваць, забіць (гвозд), заганіць, загнаць (клін).
Вконец—дарэшты, дашчэнт.
Вкопанный—укопаны.
Вкопать—см. Вкапывать.
Вкоренение, -нить—укаранёньне, -раіць.
Вкорень—да кораню, дарэшты, ушчэнт.
Вкось—наўкась, наўскасяка; *вкось и вкривь*—бяз ладу.
Вкрадчивость, -вый—лісьлівасьць, -лівы.
Вкрадываться, -расться—украдацца, -расьціся; уціскацца, уціснуцца; лашчыцца, падлашчыцца.
Вкратце—каротка, сьцісла.
Вкривь—крыва, накрыва.
Вкруг—навокал.
Вкрутую—крута, густа.
Вкупе—укупе, разам, сумесна.
Вкус—1) смак; 2) густ; *по вкусу*—да смаку, да спадабы; *со вкусом*—у смак; *войти во вкус*—рассмакаваць.
Вкусно, -сний—смачна, чны.
Вкусовой—смакавы; -вые *почки* (анат.)—смакавыя пупашкі (пс.-л. т.).
Вкушать, вкусить—каштаваць; пакаштаваць; смакаваць, засмакаваць; пробаваць, спробаваць; дазнавацца, дазнацца.
Влага—вільгаць, волкасьць, вохкасьць.
Влагалище—похва.
Влагалищный—похвены.
Влагать, вложить—укладаць, укладзіць.

Влагомер—вільгацьмер (г.-к.т.)
Владелец—уласьнік, уладар, гаспадар.
Владелица—уласьніца, уладарка, гаспадыня.
Владельческий—уласьніцкі, уладарскі, гаспадарскі.
Владение—уладаньне, уладарства, трыманьне; *ние временное*—дзяржаньне.
Владетель—уладар, гаспадар.
Владельческий—уладарны, дзяржаўны.
Владеть—уладаць, валадаць, трымаць, дзяржаць.
Владимир—Ладімер.
Владислав—Уладыслаў.
Владыка—уладар.
Владычество—уладаньне, панаваньне, панства.
Владычествовать—уладаць, панаваць, панстваваць.
Владычица—1) уладарка; 2) *небесная*—божжа маці.
Влажно—вільготна, волка.
Влажность—вільготнасьць, волкасьць.
Влажный—вільготны, вокі.
Вламываться, вломаться—уламлівацца, мацца, упірацца, упёрціся.
Влас, -сий—Аўлас.
Властвование—панаваньне, уладаньне.
Властвовать—панаваць, уладаць.
Властелин—уладар, валадар, пан.
Властитель—уладар, валадар.
Властительный—уладарны, валадарны; магутны, заможны.
Властно, -стный—уладна, дны.
Властолюбец—уладалюб.
Властолюбивый, -бие—уладалюбны, любства.
Власть—улада, права, сіла, уласьць, урад; *власть верховная*—найвышэйшая ўлада; *законодательная*—улада законадаўчая; *исполнительная*—улада выканавчая; *быть в чьей-л. власти*—залёжаць ад каго; *превысит власть*—пераступіць права; *твоя власть*—тваё права; *иметь власть*—мець сілу.
Власяница—валасяніца.

Влачить—валакчы, цягнуць; **-чить** *жалкое существование*—мадзёць, нйдзёвiць.
Влево—улёва, налёва.
Влезать, влезть—улазіць, улёзць; *успаўзаць, успаўзць.*
Влеплять, -пить—уяпляць, піць; *пощечину*—даць аплявуху, поўху.
Влетать, -теть—улятаць, уляцець.
Влечение—поцяг, пацяга (пс.-л. т.) цяга, нахіл.
Влечь (привлекать)—валакчы, цягнуць; *вабіць.*
Влечься (иметь влечение)—цягнуцца, імкнуцца.
Вливание—уліваньне, усочваньне.
Вливать, влить—уліваць, уліць; *усочваць, усачіць.*
Вливаться, влиться—улівацца, уліцца; *усочвацца, усачыцца; река вливается в море*—рака ўпадае ў мора.
Влияние—уплыў.
Влиятельный—уплывовы.
Влиять—уплываць, рабіць, мець уплыў (*ср. Повлиять*).
Вложение—укладаньне.
Вложить—см. Вкладывать.
Влопаться—укляпацца, залёзць.
Влюбить (в кого)—прыкахаць, прывабіць (да каго).
Влюбленность, -нный—закаханьне, -ханы.
Влюбчивость—кахлівасьць.
Влюбчивый—кахлівы, залятлівы, вабікі.
Влюбятся, -биться—кахаць, закахацца.
Вляпаться—укляпацца, уплутацца.
Вмазка, зывание—умазваньне; *в стену*—умураваньне.
Вмазывать, -зать—умазваць, -заць; *в стену*—умуроўваць, раваць.
Вматывать, вмотать—умотваць, уматаць; *укрўчваць, укруціць.*
Вменение 1) *в обязанность*—забавізаньне; 2) *в вину*—наданьне віны.
Вменяемость, -мый—прытомнасьць, -мны.
Вменять, -нить 1) *в обязанность*—забавізваць, забавязаць; 2) *в вину*—надаваць, надаць віны; *ставіць, паставіць за віну.*

Вместе—разам, сумёсна, супольна, укупе, гўртам.
Вместилище—умяшчальня; *выделенный*—камора выдзёлінаў (б. т.).
Вместимость—ёмасьць (м. т.).
Вместимый—ёмкі, ёмісты.
Вместительность, -ный—ёмістасьць, -сты; *укладзістасьць, -сты (воз).*
Вместо—замест, заместа; **вместо того, чтобы**—дзе-б.
Вметать, вмести—умятаць, умесьці.
Вмётывать, вметать—укідваць, укідаць, укінуць.
Вмешательство—утыканьне, уступаньне.
Вмешивать, -шать—прымешваць, замешваць; *утыкаць, -кнўць; уцягваць, -гнуць.*
Вмешиваться, -шаться—утыкацца, -кнўцца; *уступаць, -піць; уцягвацца, -гнуцца.*
Вмещать, вместить—зьмяшчаць, зьмесьціць.
Вмещение—зьмяшчэньне.
Вмиг—мігам, махам.
Вмотать—см. Вматывать.
Вначале—у пачатку, сыярша, перш спачатку.
Вне (чего)—па-за (чым); *знадворку, вонках; вне сомнения*—бяз сумнёнья; *вне всякого сравнения*—над усякае параўнаньне; *быть вне себя*—быць няпрытомным.
Внебрачный—пазашлюбны; *ное дитя*—байстрўк, самасейка, бэнцаль, банкар, байстручэня.
Внедоговорный—пазаўмоўны.
Внедрение—укараньне, учамярэньне.
Внедрённый—укаранёны.
Внедрять, -рить—укарэньваць, -раіць, учамяраць, -рыць.
Внедряться, -риться—укарэньвацца, -раіцца, учамярацца, -рыцца.
Внезапно—раптам, разам, зьнячэўку, зьнянацку, наскокам.
Внезапность—раптоўнасьць, неспадзёўнасьць.
Внезапный—раптоўны, неспадзёўны.
Внеклассовый—пазаклясавы.
Внеочередной—пазачарговы; *ное заявление*—пазачарговая заява.

Внепартийный—пазапартыйны.

Внесение, 1) *в книгу*—запіс;
2) *денег*—плата, унясёны.

Внесенный—унёсены, упісаны, заплачаны.

Внести—см. **Вносить**.

Внешкольный—пазашкольны; **-ное образование**—пазашкольная асьвета, адукацыя.

Внешний—знадворны, надворны, вонкавы, выгледны, павярхоўны; **-няя торговля**—пазамежны, заграічны гандаль.

Внешность—знадворнасьць; выглед, урода; **по внешности**—на выглед.

Вниз—уніз, дадолу, удол; **вниз головой**—старчма, сторч, старчаком; **вниз по реке**—за вадой.

Внизу—унізе, надалу, падыспадом, усподзе.

Вникание—уніканьне, дахаджэньне.

Вникать, кнуть—унікаць, унікнуць; даходзіць, дайсьці (да чаго); удавацца, удацца (ува што).

Внимание—увага; *большое*—пільная ўвага; *активное*—увага дзейная; *пассивное*—нядзейная (пс.-л. т.); *достойный внимания*—слўсны; *обращать внимание*—зварочваць увагу; *принять во внимание*—узіць пад увагу, заўважыць.

Внимательно—уважна, уважліва, звяжна, пільна.

Внимательность—уважнасьць, уважлівасьць.

Внимательный—уважны, уважлівы; чўйны; пільны.

Внимать—мець увагу, слўхаць, сачыць.

Внове—нова, нядаўна.

Вновь—зноў, ізноў, нанова.

Вносить, внести—унасіць, унёсьці, запісваць, саць (у книгу); заплачваць, лаціць (грошы).

Вносный—унёсены, упісаны; **-сное предложение**—чужаслоў (грам.).

Внук—унук.

Внутренний—унўтраны, нутраны, схованы.

Внутри—унутры, у сярэдзіне.

Внутренность—унўтранасьць, нутро, сярэдзіна.

Внутренности—нутро, вантробы, шлўнны, трыбухі, бэбахі.

Внучата—унўкі.

Внучатый—трохкаланны.

Внучек, чка—унўчак, чка.

Внушение—наданьне (пс.-л. т.); натаханьне, намова, намаўленьне.

Внушительный—значны, паважны, уплывовы.

Внушить—надаць, намовіць, натахнуць.

Внятно, тный—выразна, зны.

Внять—см. **Внимать**.

Во—см. **В**.

Вобла (рыба)—таран.

Вобрать—см. **Вбирать**.

Вовек—павёк.

Вовколак—ваўкалак.

Вовлекать, лечь—зацігваць, гнуць; уцігваць, гнуць; залучаць, чыць.

Вовлечение—зацігваньне, уцігваньне.

Во-время—у пару, у самы час.

Вовсе—зусім, саўсім, суздром, цалком.

Во-вторых—па-другое.

Вогнать—см. **Вгонять**; гнаць *в миглу*—на той сьвет загнаць.

Вогнутость, тый—угнутасьць, ты.

Вогнуть—см. **Вгибать**.

Вода—вада; *почвенная*—вада грунтова; *полая*—паводка, верхаходка; *шипучая*—шыпучка; *живая*—вада жывучая; *кипяченая*—вар, гатаваная вада; *закрывать воду*—заставіць ваду; *вода закипела*—вада згатавалася; *вода поднимается вверх*—вада йдзе ўгору; *как в воду канул*—як вадой змыла; *пошел огонь и воду*—быў на кані й пад канём.

Водворение—усяляньне.

Водворять, рить—усяляць, ліць; пасяляць, ліць; умяшчаць, умясьціць.

Водворяться, риться—асядаць, асёсьці; сяліцца, пасяліцца.

Водевилист—вадэвілісты.

Водевиль—вадэвіль.

Водить—вадзіць; *знакомство*—знацьца; *за нос*—валаводзіць, абдўрваць, туману пушчаць; *дружбу*—сябраваць.

Водиться (с кем)—знацца, тава-рышаваць; *безл.—так водится*. —такі звычай, так звычайна; *за ним водится грех*—ён мае грэх.

Водица—вадзіца.

Водичка—вадзічка.

Водка—гарэлка; *в. настоенная на кореньях*—аквавітка; *в. анисовая*—анісаўка; *в. перцовая*—пярцоўка; *в. полынная*—палыноўка; *в. английская горькая*—ангельская горкая.

Водник—воднік.

Водный—вадзяны; **ный путь**—вадзяны шлях.

Водобоязь—шал, скажэнне.

Водовместилище—вадазбор.

Водовоз—вадавоз, вадавозынік.

Водовозный—вадавозны.

Водоворот—вір.

Водоворотный—вірны.

Водоём, ёмина—вадазбор, -рня.

Водоёмный—вадазборны.

Водожил (зоол.)—воднік, вадалюб.

Водокачка—вадакачка, вадацяг.

Водокрас (бот. *Hydrocharis Morsus rapae* L.)—жабнік.

Водолаз—нырэц.

Водолазный—нырцовы.

Водолей—вадаліў.

Водолечебница—вадалякарня.

Водолечебный—вадалекавы.

Водолечение—вадалёкі, вадалячэнне.

Водомер—вадамер.

Водомерный—вадамерны.

Водомёт—вадаграй, вадакід.

Водомётный—вадаграйны.

Водомоина—калдобіна, выбаіна.

Водонепроницаемость—непраніклівасць для вады.

Водонепроницаемый—непраніклівы для вады.

Водонос—ваданоша.

Водоносный—ваданосны.

Водоотопление—вадзяны апа́л

Водопад—вадаспад.

Водоплавающие (зоол.)—плывуны (з. т.).

Водопойный—поплаўны.

Водопой—вадапой.

Водопойка—карыта.

Водопойный—вадапойны.

Водополье—паводка, разводзьдзе.

Водопровод—вадаправод, вадагон.

Водопроводный—вадаправодны.

Водопроводчик—вадаправоднік.

Водопроницаемость—вадапрапускаянасць.

Водопроницаемый—вадапрапускаяны, праніклівы для вады.

Водопроницаемость—вадапраходнасць.

Водопроницаемый—вадапраходны.

Водораздел—вадападзёл, вададзёл, міжарэчча.

Водоросли—вадаросты (б. т.), багавінны.

Водосбор (бот. *Aquilegia vulgaris* L.)—ворлікі (б. т.).

Водосвятие—вадохрышча.

Водоскат—вадасце́к.

Водосток—вадасце́к; **сточная труба**—смок.

Водоспуск—вадаспу́ск.

Водоупорность—вадапорыстасць, вадастойкасць, непрамака́льнасць.

Водоупорный—вадапорысты, вадастойкі, непрамака́льны.

Водоход—вадаход.

Водохранилище—вадазбор, вадазборня.

Водочерпалка, -льный—вадачарпа́лка, -льны.

Водочка—гарэлачка.

Водочный—гарэлачны; **ный завод**—бровар.

Водружать, водрузить—узнасіць, узнёсць; ста́віць, паста́віць; уты(о)ркаваць, уторкнуць.

Водруженный—узнёсены, паста́ўлены, уторкнуты.

Водянисто—вадка.

Водянистость—вадкасць.

Водянистый—вадзяны, вадкі.

Водянка—вадзянка.

Водяной 1) *прил.*—вадзяны; 2) *миф.*—вадзянік; **ной пузырь на теле**—плюшч; **ной порост** (бот. *Spongia* L.)—бадзя́га; **-ная мельница**—вадзяны млын; **-ным путем**—вадою

Воевать—ваяваць.

Воевода—ваявода.

Воеводство—ваяводзтва.

Воедино—ра́зам, заа́дно.

Военачальник—нача́льнік войска, гётман.

Военноврачебный—вайскова-лё-кавы.
Военнопленный—ваеннапалонны.
Военнообязанный—ваеннаабавязаны.
Военнополевой—ваеннапалявы.
Военнопоходный—ваеннапаходны.
Военносанитарный—вайскова-санітарны.
Военнослужащий—вайсковец.
Военносудебный—вайскова-судовы.
Военноучебный—вайскова-наву-чальны.
Военный—вайсковы, ваенны; **-ное положение**—ваенны стан; **-ная часть**—вайсковая часць; **-ное дело**—ваяўніцтва, вайсковая справа; **-ное начальство**—вайсковое начальства; **-ное управление**—вайсковое кіраўніцтва; **-ная добыча**—баёвы здабытак; **-ная служба**—вайсковая слўжба; **быть на военной службе**—служыць у войску; **-ные действия**—ваенныя дзеянні; **театр военных действий**—месца ваенных дзеянняў; **-ные припасы**—вайсковы спажытак, вайсковыя прыпасы; **-ный устав**—вайсковы статут.
Военщина—ваёншчына, войсковая слўжба.
Вожак, тый—павадыр, верхавод.
Вожделение—прагнёньне, хцівасьць, бажаволье.
Вожделенный—пажаданы, жадааны, любы, дарагі.
Вожделеть—жадаць, хацець, прагнуць.
Вождь—правадыр, вож.
Вожжа—см. **Возжа**.
Воз—воз; **крытый**—бўда; **высокий с сеном**—астромак.
Возблагодарение—падзяка, падзякаваньне.
Возблагодарить—падзякаваць, зрабіць падзяку.
Возбрание—забарона, за́каз.
Возбранённый—забаронены, за́казаны.
Возбранительный—забаронны, за́казны.
Возбранять, нить—забараняць, за-

бараніць, за́казваць, за́казаць, за́пярэчваць, за́пярэчыць.
Возбудимость, ждаемость—узбўдж-лівасьць (пс.-л. т.).
Возбудимый, ждаемый—узбўдж-лы (пс.-л. т.).
Возбудитель—узбуджальнік.
Возбудительница—узбуджаль-ница.
Возбудительность—узбуджаль-насьць.
Возбудительный—узбуджальны.
Возбуждать, возбудить—узбуджаць, узбудзіць; узварўшваць, узварушыць; *против кого*—падбух-торваць, падбухторыць; *вопрос*—паднімаць; падняць пытань-не; *дело*—завязваць, завязаць справу; распачынаць, распа-чаць справу; *охоту*—заахвоч-ваць, заахвоціць; *дать сомне-ние*—выклікаць сумненьне.
Возбуждаться, возбудиться—узбу-джацца, узбудзіцца; узварўшва-цца, узварушыцца; запальвацца, запаліцца; абўрвацца, абўрыц-ца; заюрыцца.
Возбуждающий—узбуджальны.
Возбуждение—узбуджэньне (пс.-л. т.); узварушэньне, абурэньне, запалэньне; *половое*—юр, юр-лівасьць; **возбуждение дела**—завязак, распачацьце справы; *очаг возбуждения*—асяродак узбуджэньня.
Возбужденный—узбўджаны, узварўшаны, абўраны, запалены.
Возведение—узвядзэньне, падняць-це, паднясьэньне; **-ние здания**—збудаваньне, пабудаваньне; **-ние на высшую ступень**—прама-ваньне (Нс.).
Возведенный—узвэдзены, падняты, паднёсены; **-ный на высшую ступень**—прамаваны (Нс.).
Возвеличенный—узввялічаны, пад-вышаны.
Возвеличивание, чение—узввяліч-ваньне, падвышэньне.
Возвеличивать, чить—узввяліч-ваць, узввялічыць; падвышаць, падвысіць.
Возвеличиваться, читься—узввя-лічвацца, узввялічыцца; пы-шыцца, ганарыцца.

Возвеселить—узрадаваць, усьцешыць, пацёшыць.

Возвеселиться—узрадавацца, усьцешыцца.

Возвести—см. **Возводить**.

Возвеститель—абвёсьнік, абвяшчальнік.

Возвестительница—абвёсьніца, абвяшчальніца.

Возвестительный—абвёсны, абвяшчальны.

Возвещать, -вести—апавяшчаць, апавясыць; абвяшчаць, абвясыць; агалашаць, агаласіць; азнаймаваць.

Возвешение—апавяшчэньне, абвяшчэньне, агалашэньне.

Возвешенный—абвёшчаны, агалашаны.

Возводить, -вести—узводзіць, узвёсьці; паднімаць, падняць; *здание*—будаваць, збудаваць; *выстаўляць, выставіць будынак; каменное здание*—мураваць, змураваць; *обвинение*—абвінавачваць, абвінавачіць; *-доть на высшую ступень*—прамаваць (Нс.).

Возврат, возвращение—зварот, узварот, зьвярненьне.

Возвратимость—зваротнасьць, зварачальнасьць.

Возвратимый—зваротны, зварачальны.

Возвратный—зваротны; *-ный залог (грам.)*—зваротны стан (дзеяслову); *на-ном пути*—повертам.

Возвращать, возвратить—зварочваць, зварачаць, зьвярнуць, вярнуць; *деньги*—аддаваць, аддаць.

Возвращаться, -ратиться—зварочвацца, зварачацца, зьвярнуцца, зноў прыйсьці.

Возвращение—см. **Возврат**.

Возвращенный—звёрнены, адданы.

Возвышать, возвысить—узвышаць, узвысіць; падвышаць, падвысіць; *голос*—паднімаць, падняць голас; *в степень (мат.)*—ступеняваць, праступеняваць (м. т.).

Возвышаться, возвыситься—узвышацца, узвысіцца; узнасіцца, узьнёсьціся, паднёсьціся; пышыцца, напышыцца.

Возвышение—узвышэньне, падвышэньне, вышка, высокасьць; *в степень*—ступеняваньне, падняцьце ў ступень; *угол возвышения*—вугал падняцьця (в. т.).

Возвышенность—узвышша (г.-к. т.) узгорак; узьнёсласьць, высокасьць.

Возвышенный—высокі, узьнёслы, узгорны, пагоркавы; узвышаны, падвышаны, падняты; *-ный в степень (мат.)*—праступеняваны.

Возглавлять, -вить—стаяць, стаць на чале; ста́віць, паста́віць на чале.

Возглас—выгук.

Возглашать, возгласить—прагалашаць, прагаласіць; выклікаць, выклікнуць.

Возглашение—прагалашэньне, выкліканьне, выгук.

Возглашенный—прагалашаны, выкліканы.

Возговорить—загаварыць, загама́ніць, пачаць гутарку.

Возгораемость—гаручасьць, узгаральнасьць, палкасьць.

Возгораемый—гаручы, узгаральны, палкі.

Возгорание—узгараньне, зага́раньне.

Возгорать, -ться, возгореть, -ться—узгара́цца, узгарэ́цца; за́гара́цца, за́гарэ́цца; займа́цца, за́няцца по́лыем; за́пальва́цца, за́палі́цца.

Возгордеть, -диться—загардзе́ць, загардзі́цца; запы́шыцца; за́фа-набэ́рыцца, захварэ́ць на па́на, высока не́сьціся.

Возгремять—загрыме́ць.

Возгривец—сапля́к, смарка́ч.

Возгривица—сапля́чка, смарка́чка.

Возгривый—саплі́вы, смарка́ты.

Воздавать, воздать—аддаваць, адда́ць; адпла́чваць, адплаці́ць; *-дать по делам*—адплаці́ць за ўчы́нкі.

Возданный—адда́дзены, адпла́чаны.

Воздаяние—адда́ча, адпла́га.

Воздаятель—адпла́тнік.

Воздаятельница—адпла́тніца.

Воздаятельный—адпла́тны.

Воздвигать, гнуть—паднасіць, пад-
нёсьці; уздымаць, узьняць; *зда-
ние*—будаваць, збудаваць.

Воздвижение—паднясёньне; збуда-
ваньне; *праздн.*—Зьвіжаньне,
Узьвіжаньне.

Воздевание—падыманьне.

Воздевать, воздеть—падымаць, пад-
ніць (рўкі).

Воздействие—1) уплыў; 2) націск.

Воздействовать—1) уплываць (*сов.*
уплыць), рабіць уплыў; 2) на-
ціскаць.

Возделывание—выраб (зямлі).

Возделывать, лать—вырабляць, вы-
рабіць.

Воздержание—устрыманьне.

Воздержанность, -ный—устрыма-
ласьць, малы.

Воздерживать, жать—устрымоў-
ваць, маць, паўстрымаць.

Воздерживаться, жаться—устры-
моўвацца, устрымлівацца
-мацца, паўстрымацца; ухіляц-
ца, ліцца (ад чаго).

Воздух—павётра, дух; *х насыщен-
ный*—павётра насыкнутае; *раз-
реженный*—павётра рэдкае
(г.-к. т.); *под открытым воз-
духом*—на вольным павётры; *тя-
желый воздух*—цяжкі дух.

Воздухомер—павэтрамёр.

Воздухообразный—падобны да па-
вётра.

Воздухоплавание—лётніцтва.

Воздухоплаватель—лётнік.

Воздухоплавательный—лётны.

Воздухпровод—душнік.

Воздушность—павётранасьць.

Воздушный—павётраны; *насос*—ду-
хавы смук; *шар*—балён; *флот*—
павётраны флёт; *шная сила*—
імпэт, імпэт.

Воздыхание, -хоть—уздыханьне,
-хаць

Возжа—лэйчына, вожка; *возжи*—
лэйцы, вожкі.

Возжелать—пажадаць.

Возжигание, -жение—запальваньне.

Возжигать, возжечь—запальваць,
запаліць.

Воззвание—адозва, вокліч, покліч,
абвэстка.

Воззвать—*см.* **Взывать**.

Воззрение—погляд, пагляд.

Воззреть—спagliaнуць, зірнуць.

Возик—вазок.

Возить—вазіць.

Возиться—вазіцца, тўзацца; *ша-
лить*—сваволіць.

Возище—вазіна.

Возка—вазьба.

Возлагание—ускладаньне,

Возлагать, возложить—ускладаць,
-ласьці; *обязанность*—нада-
ваць, надаць абавязак.

Возле (чего)—калі (ля), вокал, по-
бач, вобак (чаго).

Возлегать, возлежать, возлечь—ля-
жаць, лёгчы (на чым); аблягаць,
аблёгчыся (на што).

Возлежать—выпставаць, выкахаць.

Возлетать—*см.* **Взлетать**.

Возливать, возлить—наліваць, на-
ліць, узыліць.

Возликовать—узрадавацца, усьце-
шыцца.

Возложение—узлажэньне.

Возлюбить—аблюбіць, спадабаць,
закахаць, замілаваць.

Возлюбленная—каханка; аблюбё-
ніца, аблюбёная, любка.

Возлюбленный—каханак, каханы,
аблюбёнец, аблюбёны, любы.

Возмездие—адплата, пакараньне,

Возмещать, -местить—зварочваць,
звяярнуць страты; адшкадоў-
ваць, даваць; адплачваць, ла-
ціць.

Возмещение—адшкадаваньне,
звяярненьне коштаў, адплата,
аддараваньне.

Возмогать—уздолець.

Возможно—магчыма, мажліва; *как
только возможно*—як маг.

Возможность—магчымасць, маж-
лівасьць; *по мере возмож-
ности*—як маг, як сіла ды
змога.

Возможный—магчымы, мажлівы,
можны.

Возмужалость—памужнеласьць,
узмужаласьць, сталясьць, да-
росласьць.

Возмужалый—памужнелы, узму-
жалы, сталы, дарослы.

Возмужать—памужнець, узмужаць,
пасталець.

Возмутитель, -льница—бунтаўнік,
-ніца, баламўт, мўтка.

Возмутительный 1) *возбуждающий негодование* — абурлівы; 2) *отвертительный* — агідны, гідкі, брыдкі; 3) *бунтовской* — бунтаўскі, баламўтны.

Возмущать, -тить — 1) бунтаваць, узбунтаваць, пабунтаваць; баламўціць, узбаламўціць; падбухторваць, торыць; паднімаць, падняць (бунт, паўстаньне); 2) *о жидкости* — каламўціць, ускаламўціць; 3) *приводить в негодование* — абўрваць, абўрыць; узбўрваць, узбўрыць.

Возмущаться, -титься 1) *негодовать* — абўрвацца, абўрыцца; 2) *о жидкости* — каламўціцца, ускаламўціцца; замуціцца; 3) *в полит. смысле* — бунтавацца, узбунтавацца; паўставаць, паўстаць.

Возмущение 1) *негодование* — абурэньне, узбурэньне; 2) — каламўчаньне; 3) *смута* — бунт, паўстаньне, бунтаваньне; *ния в движении планет* — збачэньні ў руху плянэт (г.-к. т.).

Вознаграждать, -радить — адплачваць, -лаціць; абдэрваць, абдарыць; узнагароджваць, узнагарадзіць.

Вознаграждение — адплата, аддарунак, узнагарода.

Вознамериться — наважыцца, узяць за мёр.

Вознегодовать — абўрыцца (на каго, проці каго), узавацца; угнёвацца.

Вознесение — узнясеньне, падняцьне; *праздник* — Ушэсьце.

Возникает, -кнуть — узнікаць, узнікнуць; вынікаць, вынікнуць; паўставаць, паўстаць; *кает вопрос* — заходзіць пытаньне.

Возникновение — узьніканьне, паўстаньне, пахаджэньне, зьяўленьне.

Возница, -ничий — возьнік, вазак, вазіла.

Возносить, вознести — 1) узнасіць, узьнёсьці; паднімаць, -няць; падвышаць, падвысіць; 2) *хвалит* — выхваляць, вьхваляць; услаўляць, уславіць.

Возноситься, вознестись — 1) нясьціся, узьнёсьціся; паднімацца, падняцца; 2) *гордиться* — задавацца, задацца; пьшыцца, напьшыцца; 3) *выхваляцца*, *выслаўляцца*.

Возношение — 1) узнашэньне, паднашэньне; 2) *выхваленіе*, *услаўленьне*.

Возня — тузаньне, тузаніна, гармідар, калатня, клопат.

Возобладание — апанавацьне.

Возобладать — апанаваць, узяць верх, гору (над кім).

Возобновитель, -льница — адноўнік, -ніца.

Возобновительный — адноўны.

Возобновление — аднова, аднаўленьне, адбудова.

Возобновлять, -вить — аднаўляць, адновіць, аднавіць; адбудоўваць, адбудаваць.

Возовик (*ломовая лошадь*) — вазавік.

Возовой — вазавы.

Возок — вазок.

Возопить — загаласіць, залементаваць.

Возрадоваться — узрадавацца.

Возражатель — адмоўнік, супярэчнік.

Возражать, -разить — прырэчыць, супярэчыць; адмаўляць, адмовіць; аскірэзацца.

Возражение — адмова, супярэчаньне, аскірэзаньне.

Возраст — век, узрост; *с малого возраста* — змалку.

Возрастание — узрастаньне, узрост.

Возрастать, -сти — узрастаць, -сьці; павялічвацца, -лічыцца.

Возрастный — узрослы, дарослы, лётны.

Возращать, возрастить — узрашчаць, узрасьціць; гадаваць, вьгадаваць.

Возращение — гадоўля; узрашчэньне.

Возревновать — пазайздросьціць.

Возрождаемость — адражальнасьць.

Возрождаемый — адраджальны.

Возрождать, возродить — адраджаць, адрадзіць.

Возрождение — адраджэньне.

Возроптать — пачаць наракаць.

Возрыдать — зарыдаць, заплакаць.

Возчик—хурман, возьнік.

Возьметь (*мысль, желание*)—надумаць, пажадаць.

Вой—вый, выццё, вык, сковыт, скавытаньне, лёмент, галашэньне.

Войлок—лямец, пільсьць.

Войлочник—лямачнік, пільсьцір.

Войлочный—лямцавы, пільсьцёвы; *-чная шляпа*—маргёлка.

Воин—воін, вайка, вой.

Война—вайна; *гражданская, междоусобная*—вайна дамовая, міжсобіца; *наступательная*—вайна заборчая або зачэпная; *оборонительная*—вайна абарончая.

Воинский—вайсковы, вайцкі; *-ская повинность*—вайсковая павіннасьць.

Воинственность, -ный—ваяўнічасць, нічы.

Воинствующий—баёвы.

Воистину—запраўды.

Войско—войска; *территориальное*—войска краёвае, мясцовае.

Войсковой—вайсковы.

Войт—войт.

Воитель—вайка.

Войти—см. Входить.

Вокальный—вакальны, сьпеўны.

Вокзал, -льный—вагзал, -льны.

Вокруг—навокал, навакол, наўкола.

Вол—вол.

Волга (*река*)—Волга.

Волжский—волскі.

Волдырь—булдыр, пузыр.

Волевой—валявы.

Волеизъявление—выяўленьне волі.

Волк—воўк; *смотрящий волком*—гаўкаваты; *уменьш.*—ваўчок.

Волковыск (*гор.*)—Ваўкавыск.

Волкодав—вѣжал, ваўкарэз.

Волна—хваля, валва (Ласт.), вал.

Волнение 1) *воды*—хваляваньне; 2) *душевное*—узбурэньне, забурэньне, узварушэньне, непакой.

Волнистый—хвалісты, вірны, зыбісты.

Волновать, -ться—хваляваць, -вацца; непакойць, быць у непакоі.

Волнообразный—хвалісты, пакручасты.

Волнуха, -нушка (*гриб Agaricus torminosus*)—ваўнянка.

Воловий—валовы, валіны.

Воловика (*бот*) Anchusa off. L)—пакрывец (б. т.).

Воловина—валовіна, ялавічына.

Володя—Уладзік, Уладзя.

Волок—волак, мажірэчча.

Волокита 1) *судебная*—цяганіна, валока, валакіта; 2) *о мужчине*—валацўга, бабнік.

Волокитство—залёты, умызгі.

Волокнистый—валакнаваты.

Волокно—валакно.

Волонтёр—ахвотнік, дабраволец.

Волоокый—валавокі, лыпаты.

Волос—волас; *волосы нодо лбом*—чупрына, чуб; *волосы растрепать*—ускудлачыць, накудлачыць валасі; *с открытыми волосами*—проставалосы; *до седых волос*—да сівлага воласу.

Волосатость, -тый—валасітасьць, -т.

Волосинка—валасінка.

Волосной—валасяны.

Волосовидный—валасаваты.

Волосок—валасок.

Волостной—валасны; *-ной старшина*—валасны старшыні, войт.

Волость—воласьць, гміна.

Волосяной—валасяны.

Волочевник, -чебный—валачобнік, -чобны.

Волочить—валачыць; *цягаць, гнуць; -чить ноги*—кандыбаць.

Волочиться—цягацца, валачыцца, бадзіцца, швэндацца, пільндаць; *за женщинами*—зляцацца (да каго), жаніхацца.

Волошка (*бот. Centaurea L*)—ва-лошка.

Волхв—чараўнік, вядзьмак.

Волхование—чараўніцтва, вядзьмацтва.

Волховать—вядзьмачыць, ведзьмакаваць, чараваць.

Волчанка (*болезнь*)—ваўчанка.

Волчёнок—ваўчаня.

Волчий—воўчы; *по волчьи*—воўкам; *-чья сыть*—воўкарэз, ваўкарэзіна; *чья яма*—ваўкаўні; *-чи ягоды* (*бот. Daphne mezereum L*)—воўчыя ягады.

Волчица—ваўчыха.

Волчок (*игрушка*)—турок, цыганчык.

Волшебник, -ница—чараўнік, -ніца.
Волшебный—чараўнічы, чароўны,
 -шебный *фонарь*—чароўная
 ліхтарня.

Волшебство—чары, чараўніцтва.

Волянка—дўда.

Воляничик—дудар.

Волянь—Валынь.

Вольготно—вольна, латва.

Вольготный—вольны, латвы.

Воляница—1) вольнае войска;
 2) распусьнік, свавольнік.

Воляничание—свавольства.

Воляничать—свавольціць, перабіраць
 мёрку.

Воляно—вольна.

Волюдумец, -мный—вольнадўмец,
 вольнадўм, -мны.

Волюдумство—вольнадўмства.

Волюнаемный—вольнанайманы,
 найміт.

Волюопределяющийся—ахвот-
 нік.

Волюотпущенник—пўшчаны на
 волю.

Волюслушатель—вольны слухач,
 вольнаслухач.

Волюслушательница—вольная
 слухачка.

Волюность—вольнасьць.

Волюный—вольны, ахвочы; сваволь-
 ны.

Волюшка—волочка.

Воля—воля; *волей не волей*—рад
 ня рад; хоцькі ня хоцькі; *по
 своей воле*—самахоць; *против
 воли*—мйма волі; *даваць волю*
 —патворыць, патвараць.

Вомчать, -ться—увамчаць, -цца.

Вон *межд.*—вон, прэч, прочкі; *кар*
 —вунь; *вон тот*—вунь той.

Вонзать, -зить—утыкаць, кнўць;
 утыркаць, кнўць; утїхаць, ува-
 пхнўць; строміць, устроміць.

Вонь—смурод, зятха.

Вонький, -нючий—сьмярдзючы,
 смуродны.

Вонючка—сьмярдзюк, -дзюха, -дзюч-
 ка.

Вонять—сьмярдзець, тухлець, тха-
 рыць.

Воображаемость, -зимость—выаб-
 ражальнасьць, уяўнасьць.

Воображаемый, -зимый—выабра-
 жальны, уяўны.

Воображать, -зить—выабражаць, -
 разіць; уяўляць, уявіць; -жать
себя—задавацца, пшыцца.

Воображение—выабражэньне, уяў-
 леньне.

Вообще—агўлам, наагўл, наогул
 (навогул).

Воодушевление 1) состояние—
 запал, натхнёньне; 2) *действие*
 —адухаўленьне.

Воодушевленный—адухоўлены, на-
 тхнёны, запалены.

Воодушевлять, -вить—адухаўліць,
 -хавіць; задаваць, задаць дўху;
 запальваць, -ліць; натхаць,
 -хніць.

Воодушевляться, -виться—запаль-
 вацца, -ліцца; набірацца, на
 брацца дўху.

Вооружать, -жить—узбройваць,
 -райць, -роіць.

Вооружаться, -житься—узб. рйвац-
 ца, узбройца, надзяваць, -дзець
 зброю.

Вооружение—узбраьньне, зброя.

Вооруженно—збройна, у зброі.

Вооруженный—збройны, узброены.

Воочию—відавочна, на вочы, ува-
 чавідкі.

Вопервых—перш, напёрш, папёр-
 шае.

Вопить—галасіць, лементаваць,
 выць, скавытаць.

Воплощать, -лотить—ажыццяў-
 ляць, -цявіць.

Воплощение—ажыццяўленьне.

Воплощенный—ажыццяўлены.

Вопль—голас, галашэньне, лёмент,
 вык, выцьцё.

Вопреки—насьуперакі, напёрак, на-
 сўпрак, проці.

Вопрос—пытаньне; *задать вопрос*
 —паставіць пытаньне, спы-
 тацца.

Вопросительный—пытальны; -ный
знак—пытальнік.

Вопросник—пытальнік.

Вопрошать, -сить—пытаць, -цца,
 спытаць, -цца; запытаць, -цца.

Вопрошатель, -льница—апыталь-
 нік, -ніца.

Вопрошение—запытаньне, запыт.

Вор—зладзей; зладзюга; *карман-
 ный вор*—кішэньнік; *сын во-
 ра*—зладзяня.

Ворвань—ворвань, ворваль.
Ворваться—см. **Врываться**.
Воришка—зладзэйчык, зладзянй.
Воркование—туркатанье, буркатанье. мілаванье.
Ворковать—туркатаць, буркатаць, мілавацца.
Воркотанье—бурчанье, мармытанье.
Воркотать—бурчаць, мармытаць.
Воркун—буркала, мармыль.
Воробей—верабей; *насмешливо*—жыдок.
Воробейник (*бот. Lithospermum L*)—верабейнік.
Воробыний—верабыны.
Воробышек—верабейчык, верабейка.
Вороватый—зладзеяваты.
Воровать—красьці, зладзеяваць.
Воровка—зладзэйка.
Воровской 1) *о воре*—зладзэйскі; 2) *о вещах*—крадзены, пакрадзены.
Воровство—зладзэйства, крадзеж; *занятыся воровством*—пусціцца на зладзэйства.
Ворожба, жение—варожба, варажэньне, шэпты.
Ворожея—варажбітка, знахарка, шаптуха.
Ворожить—варажыць, шаптаць, знахараваць.
Ворон (*Cornus*)—крук, крумкач, груган.
Ворона—варона.
Воронёнок—вараняня (*мн. ч.*-няты).
Воронёный (*о стали*)—пачарнёны.
Вороний—варонін; *нье жито* (*бот. Secale cornutum L*)—варанінае жыта.
Воронец (*бот. Actaea L*)—варанец (б. т.).
Вороника (*бот. Empetrum L*)—багноўка (б. т.).
Воронить—варон лавіць.
Воронить—чарніць (сталь).
Воронка—лейка.
Воронкообразный—лейкаваты.
Вороной—варань; *ной конь*—варанец, варонка.
Воронё (*собир.*)—круччо, крумкаччо; груганьнё.
Ворот 1) *у одежды*—каўнёр; 2) *механ.*—калаўрот.

Ворота—вароты, вёсьніцы, брама; *малые*—вёсьнічкі.
Воротила—верхаход; *у мельницы*—страла.
Воротить, ться—вярнуць, -цца, зьвярнуць, -цца; *тить делом*—арўдаваць справай.
Воротник, ничок—каўнёр, -рык, -рычк.
Воротный—варотны, брамны, вёсьнічны.
Ворох—кўча, кўпка, грўда.
Ворошение—варушэньне, тўзаньне.
Ворошить, ться—варушыць, -цца; тўзаць, -цца; пераварочваць, -цца.
Ворс—ворса, поўсьць.
Ворсильный—варсільны.
Ворсильщик—варсільнік.
Ворсистый—з ворсаю, варсісты, кашлаты, камлаты, калматы.
Ворсить—навадзіць ворсу.
Ворсянка (*бот. Dipsacus L*)—поўсьніца (б. т.).
Ворчанье, чать—бурчанье, -чаць; мармытанье, -таць, чырканье, -каць.
Ворчливый—буркатлівы, мармыль.
Ворчун, нья—буркала.
Во-свои—дамоў, дадому.
Восемнадцать—восемна́дцать, -нанцаць.
Восемнадцатый—восемна́дцаты, -нанцаты.
Восемь—восем.
Восемьдесят, тый—восемдзесят, -саты.
Воск—воск; *горный*—воск смуродны (г.-м. т.); *покрыть воском*—наваскаваць; *торговец воском*—вашчанік.
Восклицание—вокліч (л. т.), воклік, выгук.
Восклицательный—клічны; *ный знак*—клічнік.
Воскликать, воскликнуть—выклікаць, выклікнуць; выгукваць, выгукнуць.
Воскобеление—воскабялёньне.
Воскобелительный—воскабёльны.
Воскобелиться—воскабёльна.
Воскобой, бойный—воскабойні-бойны.
Восколей—воскаліў, васкоўнік.
Восковой—васковы.

Воскормить—см. Вскормить.
Воскресать, -снуть—уваскрасаць, уваскроснуць.
Воскресение 1) *из мертвых*—уваскрасёньне; 2) *день*—нядзеля; *Светлое воскресенье*—Вялікдаень; *Фомино воскресенье*—Праводная нядзеля.
Воскресный—нядзельны.
Воскреситель—васкрасіцель.
Воскрешать, -сить—васкрашаць, -расіць; ажыўляць, ажывіць.
Воскрешение—васкрашэньне, ажыўлёньне.
Воскрылять, -лить—акрыляць, -ліць; захапляць, -піць (надзеяй).
Воскурение—кўрэньне, кадзёньне.
Воскурять, -рить—пачаць курыць, закурыць, закадзіць.
Воспаление—запалёньне; *рожистое*—вогнік, рожа; *в ранах*—заятрэньне.
Воспалительный—запальны, ятрысты.
Воспалять, -лить—запаліць, -ліць.
Воспаляться, -литься—запаліцца, -ліцца; успальвацца, -ліцца; *о ранах*—ятрыцца, разьятрыцца.
Воспеваемый—апяваны.
Воспевание—апяваньне.
Воспевать, воспеть—апяваць; апець.
Воспетый—апеты.
Воспитание—1) *выхаваньне*; 2) *выкормка* - узгадаваньне, гадоўля; 3) *вышкольванне*—цвычэньне, муштра.
Воспитанник—выхаванец, -ньнік, гадунец.
Воспитанница—выхаванка, гадаванка.
Воспитатель—выхавальнік, узгадавальнік.
Воспитательница—выхавальніца.
Воспитательный—выхавальны, *выхаваўчы*; **-ный дом**—дзіцячы прытулак.
Воспитывание—выхоўваньне, гадваньне, гадоўля.
Воспитывать, -тять—выхоўваць, *ыхаваць*; гадаваць, узгадаваць, *выгадаваць*; **-тять многих**—папавыхаваць, папавыхадаваць.
Воспитываться, -таться—выхоўвацца, *ыхавацца*, узгадоўвацца, узгадавацца.

Воспитанность—ыхаванасьць.
Воспитанный—ыхаваны.
Воспламенение—запалёньне, успалымлёньне (Л а с т.).
Воспламенять, -нить—запальваць, -ліць; успалымляць, -міць.
Воспламеняться, -ниться—запальвацца, -ліцца, займацца, заняцца (полымем), узгарацца, -рэцца.
Воспламеняемость—запальнасьць, узгаральнасьць.
Воспламеняемый, -няющийся—запальны, палкі, узгаральны, гаручы.
Восполнение—запаўнёньне, папаўненьне.
Восполнять, -нить—запаўняць, запоўніць; папаўняць, папоўніць.
Воспользоваться—скарывацца.
Воспоминание—успамін, успамінаньне (пс.-л. т.), згадка, памятка.
Воспомянуть—см. Вспоминать.
Воспоследовать—настуціць, вынікнуць.
Воспособление—дапамога.
Воспособлять, -бить—дапамагаць, -гчы.
Воспрепятствование—перашкода, завада.
Воспрепятствовать—перашкодзіць, завадзіць.
Воспретительный—забаронны.
Воспрещать, -ретить—забараняць, -ніць; заказваць; заць.
Воспрещение—забарона, заказ.
Воспрещенный—забаронены, заказаны.
Восприемник—хросны бацька, кум.
Восприемница—хросная маці, кумі.
Воспримчивость, -вый—успрыямальнасьць, -льны (пс.-л. т.).
Воспринимать, -нять—1) *успрыймаць*, -рыняць; 2) *прыймаць*, -прыняць (дзіця).
Восприимчивый—успрыямны, прыйманы.
Восприятие—успрыяманьне (пс.-л. т.), пераняцьце (л. т.).
Воспроизведение—аднаўлёньне, аднова.
Воспроизводимость, -мый—адноўнасьць, -ўны

Воспроизводитель—адноўнік.
Воспроизводительность, льный—адноўчасць, ўчы.
Воспроизводить, извести—аднаўляць, адноўіць, аднавіць.
Воспротивляться, виться—супраціўляцца, цівіцца; упірацца, упярціся; упінацца, упрнуцца.
Воспылать—запалаць, распаліцца, загарэцца; **лать похотью**—заюрыцца.
Восседать, воссесть—усьсядаць, усьсесяці.
Воссиять—заяць, заясьніцца, заблішчаць.
Восславить—уславіць.
Воссоединение—спалучэньне.
Воссоединять, нить—спалучаць, спалучыць.
Воссоздавать, дать—адбудоўваць, адбудаваць.
Воссоздание—адбудова, адбудаваньне.
Восставить, восстать 1) *ставать на ноги*—уставаць, устаць, падымацца, падняцца; 2) *поднимать мятеж*—паўставаць, паўстаць (супроць каго).
Восстание—паўстаньне. бунт.
Восстановимость, мый—адбудоўнасьць, ўны.
Восстановитель—адбудавальнік, адбудоўнік.
Восстановительный—адбудавальны; адбудоўны.
Восставленный—1) адбудаваны, адноўлены; 2) падбуктораны, падбіты (супроць каго).
Восстановлять, вить—1) адбудоўваць, даваць; аднаўляць, адноўіць, аднавіць; 2) *против кого*—падбукторваць, торыць; падбіваць, падбіць; цкаваць, нашкаваць (супроць каго, на каго); 3) *в правах*—зварочваць, зьвярнуць правы.
Восток—усход; ток, *Ближний*—Блі кі Усход.
Восторг—захапленьне (пс.-л. т.), запад, узьнясеньне (л. т.), надзвычайная радасьць.
Восторгаться, гнуться—захапляцца, піцца; узнасіцца, узьнесяціся; забывацца, забыцца ад радасьці,

Восторженно—з захапленьнем.
Восторженность, ный—захопленасьць, -ны.
Восторжествовать—узяць гору, верх.
Восточный—усходні.
Востребование—вытрабаваньне, запыт.
Востребовать—вытрабаваць.
Вострубить—затрубіць.
Восхваление—выхваленьне, услаўленьне.
Восхвалять, лить—выхваляць, выхваляць; усхваляць, усхваляць, уславіць.
Восхваляться, литься—выхваляцца, выхваляцца.
Восхитительно—захопна, чароўна.
Восхитительный—захопны, чароўны.
Восхищать, хитить—захапляць, піць; зачароўваць, раваць.
Восхищаться, хититься—захапляцца, піцца, душы ў сабе ня чуць; зачаравацца.
Восхищение—захапленьне, зачараваньне (ср. Восторг).
Восхищенный—захоплены, зачарованы.
Восход—усход; с **восходом солнца**—на сьвятанні.
Восходить, взойти—усходзіць, узыйсьці; узьнімацца, узьняцца; падымацца, падняцца.
Восходящий—узбёжны, усходны.
Восхождение—усход, узьняцце, падняцце.
Восхотеть—захацець.
Восца—асца, сьверб, лішай.
Восчувствовать—адчуць.
Восшествие—устўп (на паса́д), ушэсьце.
Восьмерик, ковый—васьмяры́к, -ковы.
Восьмерка—васьмёрка
Восьмидесятый—восемдзесяты.
Восьмигранник, ный—васьмісьцённік, -ны (м. т.)
Восьмилетка—васьмігодка, васьмідэтка.
Восьмилетний—васьмілетны, васьмігадовы.
Восьминогий—васьміног.
Восьмиугольник—васьміку́тнік, васьмівугольнік.

Восьмиугольный—васьмікутны, васьмівугольны.

Вот—вось, во, аво, от; **вот-же**—ато-ж, вось-жа, ужо-ж; **вот-бы**—вось-бы; **вот-вот**—вось-вось; **вот еще**—няўж-ж, куды табё; **вот и все**—дык і годзі; **вот куда**—вунь куды; **вот тебе и на**—вось табё й маеш; **вот извольте видеть**—вось як бачыце; **вот то-то**—то-бо-то, то-бо-то-што; **вот как**—вось як; **как вот**—аж вось; **вот удивительно**—ато дзіва.

Вотирование.-вать—галасаваньне.-ваць.

Воткнуть—см. Втыкать.

Вотум—1) голас; 2) галасаваньне.

Зотчим—см. Отчим.

Вотчина—айчына, бацькаўшчына.

Вотще—мірна, дарэмна.

Вохра—вохра.

Вохристый—вахрысты, поўны вохры.

Вохрить—вохрыць.

Воцарение—уступ на трон, зацараваньне, запанаваньне.

Воцаряться, риться—уступаць, уступіць на трон, зацараваць, запанаваць.

Вочеловечение—ачалавечаньне.

Вочеловечиться—ачалавечыцца, абярнуцца, стаць чалавёкам.

Вошь, -шка—вош, -шка; **вошь травяная** (зоол. Aphis)—травяная тля; **истреблять вшей**—прэдзіць вошы.

Вошанка—цырата.

Вошина—вуза, вашчына.

Воши—васкаваць.

Вояж—падарож (ж. р.), падарожжа.

Вояжёр—падарожнік.

Вояжировать—падарожнічаць.

Впадать, впасть—упадаць, упасці; **западаць, запасці**; **впасть в бедность**—згалець, зьмізарніць, з'убожиць; **впасть в детство**—зэдзяцініцца; **впасть в летаргию**—абмёрці; **впасть в тоску**—занудзіць.

Впадение—упад; **ниие реки**—упад або ўток ракі (г.-к. т.)

Впадина (депрессия)—западзіна, нізіна

Впадистый—западзісты.

Впаивание—улітаваньне, унітаваньне.

Впаивать, впаить—літаваць, улітаваць, унітаваць.

Впалзывать, вползти—упаўзаць, упаўзыць.

Впалость, -лый—упаласьць, -лы; **запаласьць, -лы**.

Впахаться—заараць (чужое поле).

Впервые, -вой—упяршыню, папершае, у першы раз.

Вперевалку—покатам.

Вперегонку—назыперадкі.

Вперёд—уперад, наперад; **выдаваться вперёд**—высоўвацца; **ходить взад и вперед**—сноваць; **межд.**—гэй, наперад!

Впереди—уперадзе, сьпэраду.

Вперекор—насьперак, насьперакі, наўпроці; **говорить вперекор**—супярэчыць.

Вперемежку—у перамежку, на перамёну.

Вперять, -рить (глаза)—утаропліваць, -ропіць (вочы), цяміць, уціміцца.

Впечатление—уражаньне; **производить, -вести впечатление**—уражаць, уразіць; **по первому впечатлению**—з першага погляду.

Впечатлительность, -ный—уражлілівасьць, -вы.

Впиваться, впиться 1) **глазами**—см. Вперять; 2) **зубами**—уядацца, уесьціся.

Впирать—см. Впихивать.

Вписывание—упісваньне.

Вписанный—упісаны (кут—м. т.).

Вписывать, -сать—упісваць, -саць.

Впитывать, -тать—усочваць, усаць; **убіраць, убраць**.

Впихивать, -хать, -хнуть—упіхваць, -хнуць; **запіхаць, хнуць**; **много**—папазапіхаць.

Вплав—наўплаў, уплянь, уплаў.

Вплёскивать, всплеснуть—пырскаць, пырснуць.

Вплетание—уплятаньне.

Вплетать, влести—уплятаць, уплесьці.

Вплотную—шчыльна; **-ную подходить к чему**—блізка падходзіць да чаго

Зплоть (*до чего*)—аж да, аж па.
Вплывать, вплыть—уплываць, уплысьці.

Вповалку—покатам.

Вполголоса—у паўголос, ціхенька.

Вползаты—см. **Впалзываць**.

Вполне—цалком, зусім.

Вполовину—напалову.

Вполпути—на паўдарогі.

Вполпьяна—пад чаркаю.

Впоперёк—упоперак, наўпоперак.

Впопыхах—спосьпеху.

Впору—у парў, у самы час; *быть впору*—падходзіць.

Впоследствии—у пасьлёдку, пазьней, потым.

Впотмах—упоцемку.

Вправду—запраўды.

Вправе *кто*—мае права.

Вправлять, вить—упраўляць, управіць.

Вправо—управа, направа, праваруч.

Впрах—дашчэнт, улах.

Впредь—наўперад, найдалей; *впредь до*—аж да.

Вприпрыжку—подскакам.

Впробор—з праборама.

Впроголодь—галодна.

Впрок—1) на карысьць, на пажытак; 2) пра запас.

Впросак *попасться*—укляпацца.

Впросесть—з сівізною.

Впросонках—спрасонку.

Впроче—адбылі, такі, аднак, хоць.

Впрыгивание—ускакваньне, ускокваньне.

Впрыгивать, гнуть—ускакваць, ускокнуць.

Впрыскивание—упырскваньне.

Впрыскивать, снуть—упырскваць, упырснуць.

Впрягать, впрячь—запрагаць, запрагчы, упрягчы.

Впряженный—запряжаны.

Впрямь—проста, запраўды.

Впрятать—схаваць, ухаваць.

Впуск—упуск.

Впускать, стить—упускаць, упушчаць, упусьціць.

Впускной билет—картка на ўваход.

Впутывать, тать—уплўтваць, таць; уцягваць, уцягнуць.

Впутываться, таться—уплўтвацца, тацца, увязвацца, зацца; ублытацца.

Впук—см. **Впрах**.

Впяливать, лить (*глаза*)—напінаць, напіць, утаропліваць (вочы).

Впятеро—упяцера; *частей*—у пяць столак.

Впятером—у пяцёх.

Враг—вораг, нэпрыяцель, злосьнік.

Вражда—варожасьць, варажнеча, злосьць, нэпрыязнь.

Враждебно—варожа, няпрыйзна.

Враждебность—варожасьць, няпрыйзнасьць, злаба.

Враждебный—варожы, няпрыйзны, злосны.

Враждовать—быць у злосьці (з кім), мець злосьць (на каго), жыць нязгодна.

Вражеский—варожы, ворагаў, нэпрыяцельскі.

Вразброд—уроскідзь, ураскідку, розна.

Вразмах—з размаху.

Вразумительно—1) зразумела; 2) навучальна.

Вразумительность, льный—1) зразумеласьць, мелы; 2) навучальнасьць, льны.

Вразумление—навучаньне на добры розум, ушчуваньне.

Вразумлять, мить—навучаць, чыць (на добры розум); ушчуваць, ушчўнуць.

Враки—брахня, байкі, хлусьні.

Враль—хлус, манюка, брахун, шабуня.

Враньё—хлусьні, маня, брахня.

Врасплох—зыняцку, неспадзявана, ненарокам.

Врассыпную—уроссып.

Врастать—см. **Вростать**.

Врастяжку—уздоўж.

Врата—см. **Ворота**; *царские врата* (*в церкви*)—царскія дзьверы.

Врать—хлусіць, маніць, брахаць, ілгаць; *начинать врать*—заводзіць брахню; *помогать врать*—падбрахваць; *перестать врать*—набрахацца; *врать напропалую*—брахаць на ўсе застайкі.

Врач—лекар, доктар; *о женщине*—лекарка, доктарка.

Врачебный—лэкарскі.

Врачевание,-вать—лячэньне,-чыць.

Врачательный—калаваротны, калаўротны, абаротны (рух).

Вращать,-тяться—круціць,-ціцца; кружыць,-жыцца.

Вращение—вярчэньне (м. т.), кручэньне.

Вред—школа, вада, завада; *во*

вред—на шкоду; *терпеть*

вред—мець шкоду; *причинять*

вред—шкодзіць, вадзіць.

Вредитель—шкоднік.

Вредительный—шкадлівы, завадны.

Вредить—шкодзіць, вадзіць.

Вредно—шкодна, завадна.

Вредность—шкоднасьць, заваднасьць.

Вредный—шкодны, шкадлівы, завадны.

Врезывать,-зять—уразаць, урэзаць.

Врезываться,-заться—уразацца, урэзацца; заядацца, заёсыцца; *-заться в память*—дацца ў знакі, адбіцца ў памяці.

Времена—часы; *на года*—поры году.

Временить—чакаць, часаваць.

Временно—часова, тымчасова, парою.

Временник—часопіс, часопіс.

Временность—часовасьць, тымчасовасьць.

Временный—часовы, тымчасовы.

Временщик—улюбёнец.

Время—час, парá, часіна; *будущее* (грам.)—бўдучы час; *настоящее*—цяперашні час; *прошедшее*—прошлы або мінулы час; *преждепрошедшее*—пазапрошлы час; *время тяжелое*—ліхая гадзіна; *время жатвы*—жніво; *время косы*—касавіца; *время пахания*—ворыва; *время окончания жатвы*—дажынкi; *время метания икры*—час нэрасту; *время роения*—райба; *время расцвета*—час красаваньня; *не терпит время*—час не чакае; *уходит время*—час уплывае; *время от времени*—часамi, калi-нi-калi; *во время*—пад час; *во время*—у час; *сухое время*—засуха; сўша, сухмень; *в то время*—

таго часу; *в такое время*—сама тады; *в короткое время*—за малым часам, за кароткі час; *в последнее время*—астатнім часам; *в прежнее время*—даўней, за даўнія часы; *в то же время*—адначасна; *тем временем*—тым часам; *в скором времени*—неўзабаве, па малым часе; *в отдаленные времена*—за даўнейшыя часы; *до позднего времени*—дапозна; *до того времени*—даўль; *на продолжительное время*—надаўга; *около того времени*—блізка таго часу; *со временем*—з часам, з гадамі; *с незапамятного времени*—спакон веку; *с течением времени*—з часамi; *спустя некоторое время*—праз колькі часу, праз нейкі час; *всему свое время*—на ўсё свой час; *улучить время*—знайсці час; *убивать время*—марнаваць час; *определенное время*—вызначаны час; *со временем все уладится*—пакуль жаніцца—загаіцца.

Времяисчисление—часазьлічэньне.

Времяпровождение—трыманьне часу.

Вровень—упоравень, роўна.

Врожденность,-ный—прыраджонасьць,-ны.

Врозь—розна, паасобку.

Вростание—урастаньне.

Вростать,-сти—урастаць,-сьці.

Врубать,-бить—усякаць, усячы.

Врун—см. Враль.

Вручать,-чить—даручаць,-чыць; здаваць, здаць на рўкі.

Вручение—даручэньне, здаваньне на рўкі.

Вручитель—падавец.

Врывать,-ворваться—урывацца, уварвацца.

Вряд—ли—на ўдачу, бадай-не.

Всадник—коньнік, вэршнік.

Всаживание—усаджваньне.

Всаживать,-всадить—усаджваць, усадзіць; *дить штык*—утапіць штых; *дить пулю*—загнаць кўлю.

Всасывание—усысаньне, смактаньне, убіраньне, уцяганьне.

Всасывать, всосать—смактаць, усмактаць; сысаць, усысаць; убіраць, убраць; уцягваць, уцягнуць.

Всвалку—покітам.

Всё—усё; *все равно*—усё роўна; *всё решительно*—усё чыста; *всё более и более*—што раз больш; *всё-таки*—усё ж, а такі.

Всебелорусский—усебеларўскі.

Всеблагий—найдабрэйшы, найласкавейшы.

Всевластный—усеўладны.

Всевозможный—усялякі, які толькі можна.

Всевышний—найвышэйшы.

Всегда—заўсёды, заўжды, усягды; *раз на всегда*—на заўсёды; *не всегда это бывает*—ні калі тое было, ні калі тое будзе.

Всегдашний—заўсёдны.

Вседенный, дневный—штодзённы, абыдзённы.

Всеедный—усяжэрны (звер).

Всеконачо—канэчна, бязмоўна.

Вселение—усялёньне; *в новый дом*—улазіны.

Вселенная—сусьвет, увесь сьвет.

Вселенский—сусьветны.

Всемерно—як мага.

Всемеро—усэмера.

Всемером—усямёх.

Всемиловейший—найміласцьвіўшы, найласкавейшы.

Всемигнута—што-хвіліну.

Всемирный—сусьветны, цэла-сьветны.

Всемогушество—усемагутнасьць.

Всемогуший, мощный—усемагутны.

Всенародный—усенародны, паспаліты.

Всенижайший—найніжэйшы.

Всенощный—цэланачны; **всенощная** (цэрк.)—усяночная.

Всеобъемлющий—усеабнімны, усеабсяжны.

Всеобщий, -щность—агульны, -насьць.

Всеоружие—поўная зброя.

Всеподданнейший—найпадданейшы.

Всепокорный—найпакарнейшы, найпакарлівейшы.

Всереднах—у злосьці.

Всерьёз—сур'ёзна, бяз жартаў.

Всероссийский—усерасійскі.

Всесвятой—найсьвяцейшы.

Всесильный—наймацнейшы, най-сільнейшы.

Всеславный—найслаўнейшы.

Всесожжение—усеспаленьне.

Всесловный—усестанава.

Всесторонне—з усіх бакоў, усебакова.

Всехвальный—найхвалябнойшы.

Всецело—цалком, суцэль, суцэльна.

Всецелый—суцэльны.

Всечасно—што-гадзіну.

Всечистый—найчысьцейшы.

Всеядный—см. Всеедный.

Вскакивать, вскочить—ускакваць, ускочыць; усхопвацца, усяпацца.

Вскапывать, вскопать—ускопваць, ускапаць.

Вскарабкаться—уздрэпацца, узылёзыці.

Вскармливание—узгадаваньне, гадоўля.

Вскармливать, вскормить—гадаваць, узгадаваць, выга даваць; ускарміць.

Вскатывать, -тать, -тить—ускочваць, ускаціць.

Вскач—наўскач, наўскачкі, наўзавады.

Вскидываться, вскинуться на ко-го—накідвацца, нуцца.

Вскипать, -петь—загатоўвацца, тавацца; *-петь гневом*—агнявіцца.

Вскипятить 1)воду—згатаваць; 2)мо-локо—спарыць.

Вскисать, -снуть—закісаць, закіс-нуць, абрызнуць.

Вскладчину—у суполку.

Всклокотаться—заклекатаць.

Всклочивать, -чить (волосы)—куд-лачыць, ускудлачыць; паклі-чыць, усямечыць.

Всколебат, -ться—захістаць, тацца, завіхаць, хацца; узбурыць -рыцца.

Вскользь—зьлёгка, павярхоўна, мімаходзь, між іншым.

Всколыхнуть, -ться—ускалыхнуць, -нуцца, усякалахнуць, нуцца.

Вскоре—хутка, неўзабаве, борзда.

Вскормить—см. Вскармливать.

Вскрикивание—выкрыкваньне.

Вскрикивать, -кнуть, -чать—выкрык-ваць, выкрыкнуць, закрычаць, ускрыкнуць.

Вскружить *голову*—замарочыць, атума́ніць.

Вскрывать, вскрыть—адчыня́ць, -ні́ць, выкрыва́ць, вы́крыць; выяўля́ць, выя́віць; *конверт*—распакоўваць, распакава́ць; *труп*—разьбіра́ць, разабра́ць; патрашы́ць, спатрашы́ць; трыбушы́ць.

Вскрываться, рыться 1) *о ране*—раскрыва́цца, ры́цца; 2) *о реке*—узья́мацца, узья́цца.

Вскрытие—выкрыва́ньне, адчыне́ньне; *конверта*—распакава́ньне; *реки*—узья́маньне; *трупа*—разьбіра́ньне, патраше́ньне, трыбуше́ньне.

Власть—усма́к, да сма́ку, да спадо́бы.

Вслед—сьлёдам, усьлёд, насакам, утropy; *итти вслед*—йсьці на́зіркам.

Вследствие чего—дзеля (чаго), за тым, у вы́ніку, з прычыны (чаго).

Вслух—услух, услых, уголас, галосна.

Вслушиваться, шаться—услухо́вацца, услуха́цца, прыслуха́цца.

Всматриваться, всмотреться—угляда́цца, угле́дзецца, прыгляда́цца, прыгле́дзецца; узіра́цца; ці́міцца, уця́міцца; *-ваться в темную даль*—прыці́млівацца.

Вмятку—някру́та.

Всовывание—усоўваньне, усува́ньне.

Всовывать, всовать, всунуть—усоўваць, усува́ць, усуну́ць; упіра́ць, упэ́рці; утыка́ць, уткну́ць.

Всосать—*см.* Всасывать.

Вспаивать, напоить—выпойваць, выгадоўваць, выгадаваць.

Вспалывать, всползать, зти—успаўза́ць, спаўза́ць; ула́зіць, уле́зьці.

Вспаривать, рить—распа́рваць, распа́рыць; *рить лошадь*—узмылі́ць каня́.

Вспархивать, вспорхнуть—успі́рхваць, хну́ць, узья́таць, -це́ць.

Вспарывать, вспороть—распа́рваць, распа́роць.

Вспахивание—узорва́ньне.

Вспахивать, хать—узорваць, уза́раць.

Вспенивать, нить—запэ́ньваць, запэ́ніць.

Вспениться—запэ́ніцца, зашумава́ць зайгра́ць.

Всплакнуть—трохі напла́каць.

Всплеск—плёск.

Всплескивать, сну́ть—плёска́ць, -сну́ць; хлю́паць, -пну́ць.

Всплескиваться, снуться—плёска́цца, -сну́цца; хлю́пацца, -пну́цца.

Всплошную, вплоть—уся́ціж, су́цэль.

Всплывание—выпла́ваньне, усплы́ваньне.

Всплывать, лить—выпла́ваць, вы́плысць; усплы́ць; выныра́ць, выны́рнуць.

Всполаскивать, скасть, сну́ть—вы́пала́скаваць, вы́пала́скаць, па́пала́скаць, спала́сну́ць.

Всползать—*см.* Вспалывать.

Всполох—спалох, гвалт, трывога.

Всполошить, ться—спала́шыць, -шы́цца; стрыво́жыць, -жы́цца.

Вспоминание—*см.* Воспоминание.

Вспоминать, вспомнить—успа́мінаць, успамяну́ць; зга́дваць, зга́даць.

Вспомогательный—дапамажны, дапамага́льны; успамажны, успамага́льны.

Вспомогать, моществовать, вспомочь—дапамага́ць, -гчы, успамага́ць, -гчы.

Вспоможение, моществование—дапамога, успамога.

Вспороть—*см.* Вспарывать.

Вспорхнуть—*см.* Вспархивать.

Вспотевший, телый—успатне́лы, успаце́лы, уваўрэ́лы.

Впотеть—спаце́ць, успатне́ць, успаце́ць, уваўрэ́ць, угрэ́цца.

Вспрыгивать, гнуть—уска́кваць, уско́чыць.

Вспрыскивать, сну́ть—успі́рскваць, -сну́ць, пакрапі́ць; *-снуть обновку*—вы́піць мага́рыча́.

Вспухать, хну́ть—успуха́ць, успухну́ць, успухі́ць; апу́хаць, апу́хну́ць.

Вспухлость—успұхласьць, апұх-ласьць.
Вспухлый, -шыйу—успұхлы, апұхлы.
Вспучивать, чить—успұшваць, успұшыць, надзімаць, надмаць.
Вспылить—запыліцца, запаліцца, ускіпець гневам; узбұрыцца, агнявіцца.
Вспыльчивость—запальчы́васьць, апры́склівасьць.
Вспыльчивый—запальчы́вы, апры́склівы, гара́чы.
Вспыхивать, хнуть—шугаць, шугнуць; запала́цца, лі́цца, займа́цца, заня́цца (по́лымем); выбу́хаць вы́бухнуць (аб паўста́ньні).
Вспышка—пошуг (Л а с т.), запал, вы́бух.
Вспяливать, лить—напі́наць, напья́ць; наця́гваць, гну́ць.
Вспять—наза́д, наадварот.
Вставание—устава́ньне, узы́німа́ньне.
Вставать, встать—устава́ць, уста́ць; узы́німа́цца, узы́ня́цца; *о мно-гих*—паўстава́ць, паўста́ць.
Вставка 1) *в рукопись*—уста́ўка; 2) *в дерево*—распорка; 3) *в одежду*—ла́та, ла́тка.
Вставлять, вить—устаўля́ць, уста́віць; упраўля́ць, упра́віць; *лять оконное стекло*—шклі́ць; *лять нитки другого цвета*—уты́каць; *вить часть в целое*—ушту́каваць; *вить в каменную стену*—умурава́ць.
Встарину—даўне́й, удаўне́, у даўні́н, за даўне́йшыя часы́, ка-лісь.
Встаскивать, всташить—усы́ягваць, га́ць, гну́ць; *много*—паўсы́ягваць, га́ць.
Встосковаться—замаркоці́цца, зажуры́цца.
Встошнить, -ться—зану́дзіць, зану́дзіцца.
Встревоженность—устрывожа́насьць, устурбава́насьць.
Встревоженный—устрывожа́ны, устурбава́ны, узру́шаны.
Встревожить, -ться—устурбава́ць, -ва́цца; устрывожа́ць, -вожа́цца; узру́шыць, ру́шыцца.
Встрепенуться—страпяну́цца.

Встрёпка—см. Взбучка.
Встреча—сустрэ́ча, стрэ́ча; *случайная*—спатка́ньне; *на встречу*—насу́страч; *при первой встрече*—з перша́е стрэ́чы.
Встречать, ретить—сустрака́ць, сустрэ́ць, стрэ́нуць, стрэ́ць; спа́тыкаць, спатка́ць, напатка́ць.
Встречаться, ретиться—сустрака́цца, сустрэ́цца; спа́тыка́цца, спатка́цца; схадзі́цца, сайсы́цца; ба́чыцца, паба́чыцца.
Встречный 1) *ветер*—сустрэ́чны вое́р; 2) *иск*—адпорная по́з-ва.
Встряска, хивание—устраса́ньне, труше́ньне (ср. Взбучка).
Встряивать, хнуть—трусі́ць, патрусі́ць (яблыню), утраса́ць, стра-сану́ць, скалану́ць.
Вступать, -пить—уступа́ць, пиву́; увахо́дзіць, увайсы́ць; *пить в брак*—пабра́цца; *в должность*—за-ступі́ць паса́ду; *в драку*—пайсы́ць ўгрудкі́; *в разговор*—пача́ць размову́; *в предосудительную дружбу*—зляга́цца (з кі́м).
Вступаться, -питься (за кого)—ба-рані́ць, абарані́ць (каго); усту-па́цца, пі́цца (за каго).
Вступительный—усту́пны.
Вступление 1) *в речи*—усту́п, прад-мова; 2) *в новый дом*—увахо́дзіны, ула́зіны, увойсы́це, уваход.
Встягивать—см. Встаскивать.
Всуе—ма́рна, дарэ́мна.
Всунуть—см. Всовывать.
Всухомятку—нішчы́мна.
Всучивать, -чить—уці́скаць, уці́с-нуць; навя́зваць, за́ць, упе́рці.
Всхватиться—усхапі́цца, схамя-ну́цца.
Всхлипывание, -вать—усхлі́пваньне, -ваць.
Всход—усход; *всходы*—рунь; *да-вать исходы*—выру́нваць.
Всходить, взойти—усходзі́ць, узы́-сы́ць, падні́мацца, ня́цца.
Всхожесть, -жий—усхожа́сьць, -жы.
Всхрапнуть—захрапі́ць, трохі́ за-сну́ць.
Всцарапаться—уздра́пацца.
Всюду—усю́ды, абы́дзе, скрозь.

Вся—см. *Весь во всю глотку*—
благім ма́там; *на всю Иванов-*
скую—на ўсе за́стўкі.

Всякий 1)—усяккі, усялякі, жадны;
2) абь-хто, кожны; *вся ий*
раз—што-раз; *без всякой не-*
приятности—бяз жа́днае пры-
красьці; *всякий кулик свое*
болото хвалит—усякі цыган
сваю кабы́лу хва́ліць.

Всяческий—усялякі, розны.

Всячина—усячына, розна́збор, ме-
шані́на.

Втайне—потай, тайком, таёмна, па
таёмна, цішком, пакры́ема.

Вталкивание—упіханьне, утаўханьне.

Вталкивать, втолкнуть—упіхаць,
упіхну́ць, утоўхваць, утаўхну́ць;
нуть с силой—штурхану́ць.

Втаптывать, втотать—утоптаваць,
утапта́ць.

Втаскивать, втащить—уця́гваць,
-гну́ць.

Втаскиваться, втащиться—упаў-
за́ць, упаўзы́ць.

Втачивать, втачать—прыштукоў-
ваць, кава́ць.

Втекать, втечь—уліва́цца, улі́цца;
о реке—упада́ць.

Втеснять, нить—уці́скаць, уці́снуць;
упіхаць, упхну́ць.

Втирать, втереть—уціра́ць, уце́рці;
втирать очки—тума́н пуска́ць.
атума́ньваць.

Втираться, втереться—уціра́цца,
уце́рціся; *прала́зіць, прале́зці;*
в доверие—зала́зіць, залэ́зці
у душы́, прычарава́ць.

Втискивать—см. **Втеснять**.

Втихомолку—моўчкі, моўчка́м,
цішком, ціха́чом.

Втолкоть—см. **Вталкивать**.

Втолкивать—убі́ць у галаву́.

Втолочь—утаўчы́, убі́ць.

Вторгаться, гнуться—урыва́цца,
уварва́цца; *лэ́зці, залэ́зці*
гвалтам; *наяжджа́ць, наеха́ць*.

Вторжение—на́езд, гвалтоўнае
ўрыва́ньне, зала́заньне, зала́-
зіны, упіра́ньне.

Вторить—утарава́ць,

вторицею—па другое, паўторна.

вторично, чный—паўторна, рны.

вторник—аўторак, другаде́знь.

вторничный—аўторкавы.

Второбрачие—другі шлю́б.

Второбрачный—другі раз жана́ты.

Второкласник, ный—другое кля́сы.

Второй—другі; *рой сын у отца*
друга́к.

Второпях—споспеху, хапў-лапў.

Второстепенный—другара́дны.

Втретьих—патрэ́йцае.

Втрое—утрое, потройна́, тройчы.

Втроем—утрох, утра́іх.

Втулка 1) *в бочке*—шпунт; 2)
в колесе—бу́кса; 3) *в пушке*—
за́тычка, уту́лка.

Втупик—убэзвы́хадзь.

Втыкание—утыка́ньне, утырка́ньне.

Втыкать, воткнуть—утыка́ць, ут-
кну́ць; утырка́ць, уторкну́ць.

Втычка—за́тычка, шпунт.

Втюриваться, риться—улялю́шчва-
ца, чы́цца, укляпа́цца, укля-
па́цца; *каха́ць, закаха́цца*.

Втягивание—уця́гваньне, га́ньне.

Втягивать, втянуть 1) *втскивать*—
уця́гваць-га́ць, -гну́ць, 2) *вби-*
рать влагу—засмоктава́ць,
усмоктава́ць, усмакта́ць.

Втягиваться, втянуться—уця́гвацца
-гну́цца; *в дело*—захапля́цца,
-пі́цца справай.

Вуаль—вялё́на.

Вулкан—вулька́н; *действующий*
в дзейны; *потухший*—в. згас-
лы; *грязевой*—крыні́ца гразя-
ва́я (г.-к. т.)

Вульгаризм—вульга́рызм, проста-
сло́е (л. т.).

Вульгарно—папраста́кку.

Вульгарный—вульга́рны, праста́ккі
простана́родны.

Вульгата—Вульга́та (лаці́нская
бі́блія).

Вход 1) *место*—уваход, увойсьце;

2) *действие*—уваход, усту́п;

вход в новый дом—уходзі́ны,
ула́зіны.

Входить, войти—уваходзі́ць,
увайсьці́, уступа́ць, -пі́ць; *с тр-*
дом—праці́скацца, праці́снуць;
в азарт—запа́львацца, лі́цца;
в долги—запазы́чвацца, чы́цца;
в обычай—зазвыча́йвацца, ча́іць
ца; *в славу*—набыва́ць, на-
бы́ць славы; *в амбицию*—уда-
ва́цца, уда́цца ў пі́ху; *во вкус*
—набіра́цца, набра́цца сма́ку.

Входной—уваходны.
Входящий, щая бумага—атрымá-
 ная папера,
Вхожий—які мае ўступ да каго.
Вцарапать—удрапаць.
Вцеживать, вцедить—уцэджаць,
 уцадзіць.
Вцепляться, питься—учапляцца,-
 піцца ашчапéрыцца, уцупіцца.
Вчастую—ча́ста, за́ча́ста.
Вчера, рась—учора.
Вчерашний—учара́шні, учара́йшы.
Вчерне—на́чарна.
Вчетверо—учэ́цьвера.
Вчетвером—учатырох, у чацьвярых
Вчитываться, таться—учы́твацца,
 -та́цца.
Вшестие—уваход, ушэсьце.
Вшестеро—ушэсьцера
Вшестером—ушасьцёх, у шасьця-
 рых.
Вшивать, шить—ушываць, ушы́ць.
Вшиветь—вашы́вец (сов. звашы́-
 вець).
Вшивец—вашы́вец, ваша́прэ́д,
 -парх, парху́цік.
Вшивый—вашы́вы, пархаваты.
Вширину—ушы́ркі, у шыры́ню.
В'едаться, в'есться—уяда́цца, уе́сь-
 ціся.
В'езд, уезд, прыезд.
В'езжать, в'ехать—прыяжджа́ць,
 пры́ехаць.
Вяже, вь—на́йве, ува́чаві́дкі.
Выбалтывать, выболтать—выбо́ўт-
 ваць, вы́баўтаць; разбрэ́хаць,
 -раха́ць.
Выбегание—выбя́ганьне, шы́мганьне.
Выбегать, выбежать—выбя́гаць,
 вы́бегчы; шы́мгаць, вы́шмыг-
 нуць.
Выбегаться—набе́гацца, вы́бегатца.
Выбеливать, выбелить—бялі́ць,
 вы́беліць, па́бялі́ць.
Выбивание, бивка—выбі́ваньне, вы-
 лама́ньне, трапа́ньне.
Выбивать, выбить—выбі́ваць, вы́-
 біць; *дверь*—выла́мваць, вы́ла-
 маць; *лён*—трапа́ць, вы́трапаць.
Выбиваться, выбиться—выбі́вацца,
 вы́біцца; *из сил*—высі́ляцца,
 вы́сіліцца; зьнясі́ліцца; зьнема-
 гаць, зьнемагчы, прыста́ць;
выбиться в люди—вы́йсьці ў
 людзі

Выбирание—выбі́раньне, абі́раньне.
Выбирать, выбрать 1) *что*—выбі́-
 раць, вы́браць; абі́раць, ада́б-
 раць (што ; 2) *кем (напр., де-
 путатом)*—абі́раць, абра́нь.
 выбіраць, выбраць за каго;
выбирать семена—лі́чышыць;
выбрать по вкусу—вы́смака-
 ваць.
Выбираться, выбраться (*из чего*)
 --выбі́рацца, вы́брацца; выхо́-
 дзіць, вы́хадзіць, вы́йсьці; *с*
трудом—выка́расквацца, вы́-
 караскацца; **выбраться много**
раз—па́павы́брацца.
Выблёвывать, выблёвывать выблё́ў-
 ваць, вы́блеваць; ва́нітава́ць,
 зва́нітава́ць.
Выблекнуть—збля́кнуць.
Выбойна—вы́бай, калдо́біна, калю́га.
Выболеть—вы́хвараць.
Выболтать—см. **Выбалтывать.**
Выбор—вы́бар, абра́ньне.
Выборка—адбор.
Выборный—вы́барны, абі́ральны,
 для вы́бараў, для абра́нья.
Выборщик—абі́ральнік, вы́барнік.
Выборы—вы́бары, абра́ньне.
Выбранить—вы́лаяць, зля́няць, пас-
 ва́рыць, пасва́рыцца (на каго).
Выбрасывать, выбросить—выкі́-
 даць, вы́кінуць; **много**—па́па-
 вы́кідаць.
Выбривать, рить—выго́льваць, вы́-
 галі́ць.
Выбритый—вы́галены.
Выбродить—1) вы́хадзіць, вы́бду-
 каць, вы́шлындаць; 2) вы́шу-
 маваць, вы́йграць.
Выбросить—см. **Выбрасывать.**
Выбросок—вы́кідак.
Выброшенный—вы́кінуты; **много**
раз—па́выкі́даны.
Выбуравленный—вы́сьвердлены;
 вы́сьвідраваны.
Выбуравливать, выбуравить—вы́сь-
 вярді́ляць, вы́сьверді́ць; сьвід-
 рава́ць, вы́сьвідрава́ць.
Выбугить—зага́ціць.
Выбучить—вы́злаі́ць, вы́жлукці́ць,
 вы́лужы́ць.
Выбывание—вы́ступ, вы́хад, зме́зд.
Выбывать, выбыть—вы́ступіць,
 вы́ступіць; вы́ходзіць, вы́хадзіць
 вы́йсьці; вы́яжджа́ць, вы́ехаць

Выважываць, выводзіць—павыва-
дзіць, папавывадзіць.

Выважываць, вывозіць—павыва-
зіць, вывазіць, папавывазіць.

Вываліваць, ліць—вывальваць,
вываліць; выкідаць, выкінуць;
много—павывальваць, павыва-
ліць; павыкідаць, папавыкідаць

Выварываць, ріць—выварваць, вы-
варыць; гатаваць, выгатаваць.

Выварка—вывар.

Вывастрываць, вывострыць—выва-
стрываць, вывастрыць, нава-
стрыць.

Выведзенне—вывядзенне, выправа-
джэнне, вывад.

Вывядыванне—вывядванне, выве-
ды, выведка, выпытванне,
выпыты, распытванне.

Вывядываць, выведать—выведаць.
выведаць, павыведаць, папа-
выведаць; выпытваць, выпы-
таць, павыпытаць, папавыпы-
таць; даведвацца, даведвацца.

Вывезенне—вываз, вывезенне.

Вывезці—*см.* Вывозіць.

Выверка—праверка.

Вывернуць—*см.* Вывёртываць.

Вывёрстыванне—раўнаванне.

Вывёрстываць, выверстаць—раўна-
ваць, зраўнаваць, выраўнаваць

Выверт, выверты—выкрутасы.

Вывёртываць, вывернуць—1) вы-
кручваць, выкруціць; 2) *наиз-
нанку*—выварочваць, вывер-
нуць; пераварочваць, перавя-
рнуць; пераніцоўваць, цаваць.

Вывёртывацца, вывернуцца (*из
чего, изворачиваться*)—выкруч-
вацца, выкруціцца.

Вывесіць—*см.* Вывешываць.

Вывеска—1) шыльда, вывеска, таб-
ліца; 2) *весов*—ыважванне.

Выветриванне—выпатрэненне, выя-
ванне.

Выветриваць, выветрыць—выпят-
раць, выпетрыць; выяваць,
вывеяць.

Вывешываць, вывесіць—1) вывеш-
ваць, вывесіць; 2) *о ветях*—
ыважваць, выважыць.

Вывінчываць, вывинціць—вышру-
боўваць, вышрубаваць; адшру-
боўваць-бавіць; выкручваць,
выкруціць.

Вывіх—звыіх, вывіх.

Вывіхатць, вывіхнуць—звыіхаць,
-хніць, вывііхаць, вывііхнуць;
-хнуць себе плечо (*о лошади*)
—сплываць.

Вывод—вывад, вывядзенне, вынік.

Выводзіць, вывесці—выводзіць,
ывадзіць вывесці; **-дзіць**
из обыкновения—вызвычай-
ваць; **вывесці из беды**—
выратаваць ад ліха; **вывесці**
из затруднения—вывесці з
клопату; **-дзіць измором**—
звядзіць, звыесці.

Выводзіцца, вывесціся—звядзіцца,
звыесціся, перавадзіцца, пе-
равесціся; знішчацца, зні-
шчыцца.

Выводны—выводны.

Выводок—выздак, кодла, сям'я
птэшак.

Вывоз—вываз

Вывозіць, вывезці—вывозіць, вы-
вазіць, рывезці.

Вывозной—вывозны.

Выволаківаць, выволочыць—выла-
каваць, вывалакаць.

Выволошціць—*см.* Выхлостыць.

Выворачиванне—выварочванне.

Выворачываць, выворотыць—ыва-
рочваць, вывернуць; перава-
рочваць, перавярнуць; пера-
ніцоўваць, цаваць

Вывострыць—*см.* Вывастрываць.

Вывошціць—навакаваць.

Вывязыванне—вязанне, вывяз-
ванне, выплятанне.

Вывязываць, вывязаць—вывязваць,
ывязваць, выплятаць, выплесь-
ці.

Выгадыванне—выгадванне.

Выгадываць, выгадаць—выгадваць,
выгадаць

Выгіб—выгін, калена.

Выгібанне—выгінанне.

Выгібаць, выгнуць—выгінаць,
выгнуць.

Выглажыванне—1) выгладжванне;
2) *утюгом*—прасаванне, ма-
гляванне.

Выглажываць, выгладзіць—1) вы-
гладжваць, выгладзіць; 2) *утю-
гом*—прасваць, выпрасаваць;
магляваць, вымаглеваць.

Выглядаць—мець выгляд.

Выглядывать, выглянуть—выгляд-
ваць, даць, выглянуць.

Выгнаивать, выгноить—гнайць,
выгнайць, угнойваць, угнайць.

Выгнать—см. **Выгонять**.

Выгнетать, выгнестъ—выціскаць,
выціснуць, выгнесьці.

Выгнивать, выгнить—выгніваць,
выгніць; трухлёць, струхлёць;
парахнёць, спарахнёць.

Выгнутый—выгнуты, выгінасты.

Выгнуть—см. **Выгибать**.

Выговаривать, выговорить 1)
произносить—вымаўляць, вы-
мавіць; 2) *делать выговор*—
рабіць, зрабіць вымову; 3)
обусловливать—абумоўліваць,
абумовіць, дагадзіцца.

Выговор 1) *произношение*—вымаў-
леньне, вымова; 2) *замечание*—
вымоўка, нагонка, упіка, да-
кора.

Выгода—выгода, карысьць, зыск,
пажытак, інтарэс.

Выгодно—выгодна, карысна, зы-
скоўна, пажытачна.

Выгодность—выгоднасьць, карыс-
насьць, пажытачнасьць.

Выгодный—выгодны, карысны, зы-
скоўны, зыскны, пажытачны,
прыбытоўны.

Выгон—выган, папас, асёліца.

Выгонка (*водки*)—выкўрваньне,
перагон.

Выгонять, выгнать—выганяць, вы-
гнаць; вытўрваць, вытурыць;
спирт—выкўрваць, выкурыць.

Выгораживать, выгородить—1)
выгароджваць, выгарадзіць,
ставіць, паставіць агарожу;
2) *кого, себя*—вылучаць, вы-
лучыць; выплўтваць, выплу-
таць.

Выгорать, выгореть—выгараць,
выгараць; выпальваць, вы-
паліцца; *реть от солнца*—
зблякнуць, парудзёць, выць-
вісьці.

Выгребать, выгрестъ—выграбаць,
выграбіць; выгартаць, выгар-
нуць.

Выгребной—выграбны; *ная яма*—
сьмётнік.

Выгружать, выгрузить—выкладаць,
выкласьці.

Выгрузка—выкладка, выкладвань-
не, даньне.

Выгрызать, выгрызть—выгрызаць,
выгрызьці.

Выдавание—выдаваньне; *денег* вы-
плачваньне.

Выдавать, выдать—1) выдаваць,
выдаць; 2) *себя за кого*—уда-
ваць, удаць з сябе каго; 3)
предавать—зраджаць, здра-
дзіць (каму).

Выдаваться, выдаться 1) *выде-
ляться*—выдавацца, выдацца;
вызначацца, вызначыцца; 2)
вперед—высоўвацца, высуну-
цца; 3) *выпадаць, выпасыць*;
выдается (*в см. безлич.*)—бы-
вае, выпадае, трапляецца.

Выдавливать, выдавить—выці-
скаць, выціснуць, выдавіць.

Выдаивать, выдоить—выдойваць,
выдаіць; выцёркваць, выцёр-
каць, выцёркнуць.

Выдалбливать, выдолбить—выдзёўб-
ваць, выдзёўбаць; выдлубаць,
выдлубаць.

Выдача—выданьне, выдатак; *денег*—
выплата.

Выдающийся—выдатны, адзначны.

Выдвигание—высоўваньне, высу-
ваньне.

Выдвигать, выдвинуть—высоўваць,
высуваць, высунуць.

Выдвиженец—высуванец.

Выдвигаемый—высуваны.

Выдвижной—высоўны; *ной ящик*—
шуфляда.

Выдворять, выдворить—высяляць,
высёліць.

Выдел (*из семьи*)—выдзел.

Выделение 1)—выдзяленьне, вылу-
чэньне; 2) *хим.*—выдзеліна
(б. т.).

Выделка—выраб.

Выделывание—выраб, вырабленьне.

Выделывать, выделать—вырабляць,
вырабіць, павырабіць; вытва-
раць, вытварыць; **ланний**—вы-
раблены.

Выделять, выделить—выдзяляць,
выдзеліць; вылучаць, вылу-
чыць; адрозьніваць, адрозьніць.

Выделяться, выделиться 1) *выдзя-
ляцца, выдзеліцца*; 2) *см. Вы-
даваться в первом зн.*

Вызывать, вызвать—выклікаць, выклікаць; заклікаць, заклікаць; запрашаць, запрасіць; *на суд*—пазываць, запазваць; **-вать омерзение**—гідзіць, агідзіць.

Вызываемый—выкліканы, закліканы.

Вызывающий (*тон*)—зачэпны.

Вызываться, вызваться (*на что*)—напрошвацца, напасіцца.

Выигрывать, выиграть—выйграваць, выйграць.

Выигрыш—выйгрыш, выйгранка.

Выигрышный—выйгрышны.

Выиск-кивание—вышўкваньне, вышуканьне, шуканіна, вынаходжаньне.

Выискывать, выискать—вышўкваць, вышукваць; вынаходзіць, вынайсьці.

Выйти—*см.* **Выходить**.

Выказывать, выказать—выяўляць, выявіць; паказваць, паказаць.

Выкалывать, выкалить—выгартоўваць, выгартываць.

Выкалывание—выколваньне.

Выкалывать, выколоть—выколваць, выкалаць, вынізваць, вынізаць (*вочы*).

Выкапывание—выкопваньне.

Выкапывать, выкопать—выкопваць, выкапаць.

Выкарабкиваться, выкарабкаться—карабкацца, выкарабкацца; драпацца, вьдрапацца.

Выкармливание—выкармленьне, гадаваньне, гадоўля.

Выкармливать, выкормить—выкормліваць, выкарміць; гадаваць, вьгадаваць, павьгадаваць, узгадаваць.

Выкат—выкочваньне; *глаза на выкате*—вірлы.

Выкатывать, выкатить—выкочваць, выкаць.

Выкатывать, выкатать (*бельё*)—магляваць, вьмагляваць; качаць, пакачаць.

Выкачивание—выкачваньне; пампаваньне.

Выкачивать, выкачать—выкачваць, выкачаць; *насосом*—пампавачь, вьпампавачь.

Выкашивать, выкосить—выкошваць, выкасіць.

Выкидывать, выкинуть—выкідваць, выкінуць; скідаць, скінуць (*дзіця*).

Выкидыш—выкідак, неданосак.

Выкипать, выкипеть—выкіпаць, выкіпець; выпарвацца, выпарыцца; спываць, сплыць.

Выкладка, 1) груза—выкладаньне; **2) рассчитывание**—рахаваньне, меркаваньне.

Выкладывать, выложить—1) выкладаць, выкласці, выпаківаць, выпаківаць; **2) камнем**—абмуроўваць, раваць; **3) одеждою**—аблямоўваць, мавачь; **4) рассчитывать**—рахавачь, вьрахавачь; меркаваць, вьмеркаваць.

Выклёвывать, выклевать—выдзёўваць, вьдзяўбаць; выдлубаць, вьдлубаць.

Выклеивать, выклеить—выклёйваць, вьклеіць; абклёйваць, абклёіць.

Выклейка—выклёйваньне.

Выклеимить—пакляйміць, патаўраваць, пазначыць.

Выкликать, выкликнуть—выклікаць, вьклікнуць; выгукваць, вьгукнуць.

Выключатель—выключальнік.

Выключать, выключить—выключаць, вьключыць; вылучаць, вьлучыць.

Выключение—выключаньне, вылучаньне.

Выклянчить—вьклянчыць, вьканыкаць.

Выковывать, выковать—каваць, выкоўваць, вькаваць.

Выковыривать, выковырять—выкалўпваць, вькалупаць; выдлубаць, вьдлубаць; карпаць, вькарпаць.

Выковыривать—казыраць, выказырваць.

Выколачивание (*пыли*)—выбіваньне.

Выколачивать, выколотить

1) *пыль*—выбіваць, вьбіць;

2) *подати*—здзіраць, садрэць

Выколашивание—каласаваньне.

Выколашивать, выколоситься—каласіцца, вькаласіцца.

Выколоть—*см.* **Выкалывать**.

Выколотенный—вьбіты.

Вызывать, вызвать—выклікаць, выклікаць; заклікаць, заклікаць; запрашаць, запрасіць; *на суд*—пазываць, запазваць; **-вать омерзение**—гідзіць, агідзіць.

Вызываемый—выкліканы, закліканы.

Вызывающий (*тон*)—зачэпны.

Вызываться, вызваться (*на что*)—напрошвацца, напасіцца.

Выигрывать, выиграть—выйграваць, выйграць.

Выигрыш—выйгрыш, выйгранка.

Выигрышный—выйгрышны.

Выиск-кивание—вышўкваньне, вышуканьне, шуканіна, вынаходжаньне.

Выискывать, выискать—вышўкваць, вышукваць; вынаходзіць, вйнайсці.

Выйти—*см.* **Выходить**.

Выказывать, выказать—выяўляць, выявіць; паказваць, паказаць.

Выкалывать, выкалить—выгартоўваць, выгартываць.

Выкалывание—выколваньне.

Выкалывать, выколоть—выколваць, выкалаць, вынізваць, вынізаць (*вочы*).

Выкапывание—выкопваньне.

Выкапывать, выкопать—выкопваць, выкапаць.

Выкарабкиваться, выкарабкаться—карабкацца, выкарабкацца; драпацца, вьдрапацца.

Выкармливание—выкармленне, гадаваньне, гадоўля.

Выкармливать, выкормить—выкормліваць, выкарміць; гадаваць, вьгадаваць, павьгадаваць, узгадаваць.

Выкат—выкочваньне; *глаза на выкате*—вірлы.

Выкатывать, выкатить—выкочваць, выкаціць.

Выкатывать, выкатать (*бельё*)—магляваць, вьмагляваць; качаць, пакачаць.

Выкачивание—выкачваньне; пампаваньне.

Выкачивать, выкачать—выкачваць, выкачаць; *насосом*—пампавачь, вьпампавачь.

Выкашивать, выкосить—выкошваць, выкасіць.

Выкидывать, выкинуть—выкідваць, выкінуць; скідаць, скінуць (*дзіця*).

Выкидыш—выкідак, неданосак.

Выкипать, выкипеть—выкіпаць, выкіпець; выпарвацца, выпарыцца; спываць, сплыць.

Выкладка, 1) груза—выкладаньне; **2) рассчитывание**—рахаваньне, меркаваньне.

Выкладывать, выложить—1) выкладаць, выкласці, выпаківаць, выпаківаць; **2) камнем**—абмуроўваць, раваць; **3) одеждою**—аблямоўваць, мавачь; **4) рассчитывать**—рахавачь, вьрахавачь; меркаваць, вьмеркаваць.

Выклёвывать, выклевать—выдзёўваць, вьдзяўбаць; выдлубаць, вьдлубаць.

Выклеивать, выклеить—выклёйваць, вьклеіць; абклёйваць, абклёіць.

Выклейка—выклёйваньне.

Выклеимить—пакляіміць, патаўраваць, пазначыць.

Выкликать, выкликнуть—выклікаць, вьклікнуць; выгукваць, вьгукнуць.

Выключатель—выключальнік.

Выключать, выключить—выключаць, вьключыць; вылучаць, вьлучыць.

Выключение—выключаньне, вылучаньне.

Выклянчить—вьклянчыць, вьканыць.

Выковывать, выковать—каваць, выкоўваць, вькаваць.

Выковыривать, выковырять—выкалўпваць, вькалупаць; выдлубаць, вьдлубаць; карпаць, вькарпаць.

Выковыривать—казыраць, выказырваць.

Выколачивание (*пыли*)—выбіваньне.

Выколачивать, выколотить

1) *пыль*—выбіваць, вьбіць;

2) *подати*—здзіраць, садрэць

Выколашивание—каласаваньне.

Выколашивать, выколоситься—каласіцца, вькаласіцца.

Выколоть—*см.* **Выкалывать**.

Выколотенный—вьбіты.

Выкопанный—выкапаны.
Выкопать—*см.* **Выкапывать**.
Выкорм,-мка—выкарм, гадоўля.
Выкормить—*см.* **Выкармливать**.
Выкормленный—выкармлены, выгадаваны, уздаваны, -ный *боров*—кормны кабан.
Выкорчёвывать, выкорчевать—выкарчоўваць, выкарчаваць; выдзіраць, выдраць ліда.
Выкосить—*см.* **Выкашивать**.
Выкрадывание—выкрадваньне, выкраданьне.
Выкрадывать, выкрасть—выкрадваць, выкрадаць, выкрасьці.
Выкраивание—выкройваньне.
Выкраивать, выкроить—выкройваць, выкраіць; выразаць, вырзаць.
Выкрахмалить—*см.* **Накрахмалить**.
Выкрашивать, выкрасить—маляваць, вымалеваць; фарбаваць, пафарбаваць.
Выкрест—выхрыст.
Выкрестка—выхрыстка.
Выкрестить—выхрысьціць.
Выкривлять, выкривить—скрыўляць, скрывіць.
Выкрикивание—выкрыкваньне, выгукваньне.
Выкрикивать, выкрикнуть—выкрыкваць, выкрыкнуць; выгукваць, выгукнуць.
Выкройка—выкрай, выраз, выразка.
Выкрошивать, выкрошить—выкрышваць, выкрышыць.
Выкручивание—выкручваньне.
Выкручивать, выкрутить—выкручваць, выкруціць; титься—выкруціцца, вылузацца.
Выкуп—выкуп, водкуп.
Выкупать, выкупить—выкупляць, выкупіць; адкупляць, адкупіць.
Выкупной—адкупны, выкупны.
Выкуривать, выкурить—выкурваць, выкурыць; вытурваць, вытурыць; ривать *водку*—гнаць гарэлку.
Выкушать—зьесьці, скаштаваць, спрабаваць.
Вылавливать, выловить—вылаўляць, вылавіць.
Вылаз—вылаз, пералаз.
Вылазка—вылазка, выпад.

Выламывание—выламливаньне.
Выламывать, выломать—выламливаць, выламаць, папераламаць.
Вылеживаться, вылежаться—вылежвацца, вылежацца.
Вылезание—вылязаньне.
Вылезать, вылезть—вылазіць, вылезці; каракацца, выкараскацца.
Вылеплять, вылепить—выляпляць, вылепіць, зляпляць, піць.
Вылет,-тание—вылет, вылятаньне; *на вылет*—наскрозь.
Вылетать, вылететь—вылятаць, вылецець.
Вылечение—вылечваньне, вылячэньне; *раны*—выгойваньне.
Вылечивать, вылечить—вылечваць, вылечыць; *рану*—выгойваць, выгаіць.
Выливание—выліў, выліваньне.
Выливать, вылить—выліваць, выліць; *весь, как вылитый*—як выкапаны.
Вылизывать, вылизать—вылізваць, вылізаць.
Вылинявший—палінялы, зьлінялы, аблэзлы.
Вылинять—паліняць, зьліняць, аблэзці.
Вылицевать—пераніцаваць.
Выложить—*см.* **Выкладывать**.
Вылокать—выхлебтаць.
Вылом,-мка—вылам, узлом.
Выломать—*см.* **Выламывать**.
Вылощенный—выласкаваны.
Вылощить—выласкаваць, выглянсаваць.
Вылуживать, вылудить—пабяляць, -ліць, лудзіць, вылудзіць; *женный*—пабяляны, вылуджаны.
Вылупать, вылупить—вылупляць, вылупіць, павылупляць, павылупіць; *пить глаза*—вытаращыць вочы.
Вылушить—вылушчыць, вылузаць.
Вылысеть—аблысець.
Вымазывать, вымазать—вымазваць, вымазаць; *жирным*—шмараваць, вышмараваць, вышмальцаваць; *грязным*—пэцкаць, выпацкаць.
Вымазываться, вымазаться—вымазвацца, вымазацца; пэцкацца, запэцкацца.

Вымаліванне—вымольваньне, клёнчаньне.

Вымаліваць, вымоліць—вымольваць, вымаліць; выпрошваць, выпрасіць; клёнчыць, выкленчыць.

Вымалыванне—памол.

Вымалываць, вымолоть—малоць, вымалаць; зьмёльваць, змалоць.

Выманіванне—выманьваньне, выдўрваньне.

Выманіваць, выманіць—выманьваць, выманіць; выдўрваць, выдурыць; выцыганьваць, выцыганіць; мантачыць, вымантачыць.

Вымаріваць, выморіць—пераводзіць, перавёсці, выгубляць, выгубіць.

Вымарка—гацканіна, выкрасьлёньне.

Вымарыванне—выкрэсьліваньне, вычыркваньне.

Вымарываць, вымарыць—вымазваць, вымазаць; выкрасьляць, выкрасьліць; вычыркаваць, вычыркнуць.

Выматываць, вымотаць—вымотваць, выматаць.

Вымасліваць, вымасліць—масьліць, вымасьліць; алеіць, паалеіць.

Вымахіваць, вымахаць—вымахваць, вымахаць, вытрушваць, вытрусіць.

Вымачіванне—вымочваньне.

Вымачіваць, вымочіць—вымочваць, вымачыць.

Вымачіваць, вымостіць (камнем)—брукаваць, выбрукаваць; вымошчэны—брукаваны, выбрукаваны.

Вымен—вымена, памен.

Выменіваць, выменяць—мяняць, выменьваць, выменяць; выгандлёўваць, выгандляваць.

Вымер, рыванне—вымер, мэраньне, вымэрваньне.

Вымеріваць, вымеряць, вымеріць—вымерваць, вымераць, мэраць, памераць.

Вымерзавіць, вымерзнуць—вымярзаць, вымерзнуць.

Вымершы—вымерлы.

Выметанне—вымятаньне.

Выметавіць, вымести—вымятаць, вымесьці.

Вымётываць, выметавіць—выкідаць, выкінуць.

Вымешіванне—вымешваньне.

Вымешіваць, вымесіць—вымешваць, вымесіць.

Вымешаць, выместіць—см Мстыць

Выміранне—выміраньне.

Выміраць, вымерець—выміраць, вымерці; пераводзіцца, перавёсціся.

Вымоганне, гатэльство—вымаганьне, зьдзірства.

Вымогатель—вымагальнік, зьдзірца.

Вымогаць, вымочыць—вымагаць, вымагчы; зьдзіраць, садраць.

Вымоина—яма, калдобіна, раўчак.

Вымокаць, вымокнуць—вымакаць, вымакнуць, абмакаць абмокнуць.

Вымолачываць, вымолотіць—вымалочваць, вымалаціць.

Вымолвіць—вымавіць, прамовіць, сказаць.

Вымоліць—см. Вымаліваць

Вымолот—умалот.

Выморажываць, выморозіць—вымарожваць, вымаразіць.

Выморозкі—вымаразкі.

Выморочны—адмерлы, безгаспадарны.

Вымостіць—см. Вымачіваць.

Вымочіць—см. Вымачіваць.

Вымпел—вымпэль, карабельны сцяжок.

Вымудрыць—вымудраваць.

Вымучіваць, вымучіць—вымучваць, вымучыць, змучыць; мардаваць, замардаваць.

Вымуштроват—вымуштраваць.

Вымыванне—вымываньне.

Вымываць, вымыць—вымываць, вымыць, памыць.

Вымыліваць, вымыліць—мыліць, памыліць.

Вымысел—вымысел, выдумка.

Вымышляць, вымыслиць—вымышляць, вымысьліць; выдумляць, выдумаць.

Вымя—вымя.

Вынашіванне—выношваньне, вынас.

Вынашываць, выносіць—выношваць, вынасіць.

Выніманне—выняманьне.

Вынимать, вынять, вынуть—выймаць, выняць; выбіраць, выбраць.

Вынос—вынас, вынясёныне.

Выносить, вынести—1) вынасіць, вынесці; 2) вытрымоўваць, вытрымаць; цярпець, сыярэпець.

Выноска—вынаска, дапіска, зноска.

Выносливо—вытрыва́ла, выносьліва, цярпліва.

Выносливость—вытрыва́ласць, выносьліва́сць, цярпліва́сць.

Выносливый—вытрыва́лы, выносьлівы, цярплівы.

Выносок—зносок.

Вынуждать, вынудить вымушаць, вымусіць; змушаць, змусіць; прымушаць, прымусіць; прынявольваць, прыняво́ліць; прынукаць.

Вынуждение—прыму́с, вымага́ныне, прыну́ка, высі́лка.

Вынужденный—вымушаны, прыму́шаны, зму́шаны, прыняволены.

Вынуть—см. Вынимать.

Вынырнуть—выны́рнуць.

Вынюхивать, вынюхать—выню́хваць, выню́хаць.

Вынянчить—выня́нчыць, вы́песціць.

Выпад—вы́пад; *против кого-л.*—за́кід.

Выпадение, -дение—выпада́ныне, -дзе́ныне.

Выпадать, выпасть 1) *из чего*—выпада́ць, вы́пасыць; 2) *случаться*—тра́пляцца, тра́піцца; даводзіцца, даве́сьціся, прыха́дзіцца, пры́йсціся.

Выпалзывать, выползти—выпаўза́ць, выпаў́зці.

Выпаливать, выпалить—1) выпальва́ць, выпалі́ць; 2) страля́ць, стра́льнуць; 3) *о пушке*—ба́хнуць, баба́хнуць; *лить слово*—адпа́ліць.

Выпаривание—парава́ныне, выпарва́ныне.

Выпаривать, выпарить—парава́ць, выпарва́ць, выпары́ць.

Выпархивать, выпорхнуть—выпы́рхваць, вы́пырхнуць.

Выпас—па́пас.

Выпахивание—выворва́ныне.

Выпахивать, выпахать—выворва́ць, вы́араць.

Выпачкать, -ться—вы́пацкаць, -цца; забруджа́ніць, -цца; *грязью*—задры́паць, -цца; *нечистотами*—ура́біць, -цца; *дегтем, салом и проч.*—зашма́льцава́ць, -цца; зы́мўрзаць, -цца; *блевотиной*—ублява́цца.

Выпашка—воранка

Выпек, печка, -кание—вы́пеканыне, пэ́чыва.

Выпекать, выпечь—вы́пекаць, вы́печы.

Выпивание—вы́піваныне.

Выпивать, выпить—вы́піваць, вы́піць; *пить с жадностью*—вы́жлукціць, вы́цудзіць, вы́глыкаць; *за здоровье*—вы́піць за каго; *нагибая сосуд*—вы́піць нагбом; **выпивать** (*иметь привычку*)—за́піваць; **выпивши**—пад ча́ркаю.

Выпивка—пі́тво, вы́піваныне, п'я́нства.

Выпирать, выпереть—вы́піраць, вы́перці.

Выписка—вы́піска, вы́пісваныне; *из книг*—вы́нятка.

Выписывание—вы́пісваныне.

Выписывать, выписать—вы́п'сваць, вы́пісаць.

Выпихивать, выпихнуть—вы́піхаць, вы́піхнуць.

Выплавка—вы́тап.

Выплавление—вы́тапле́ныне.

Выплавливать, выплавить—вы́тапля́ць, вы́тапіць; літава́ць, вы́літаваць.

Выплакать, -ться—вы́плакаць, -цца.

Выплата—вы́плат (м. р.), спла́та; *в рассрочку*—спла́та ра́тамі.

Выплачивать, выплатать—лата́ць, вы́латаць.

Выплачивать, выплатить—вы́пла́чваць, вы́плаціць; вы́квітаць.

Выплёвывать, выплевать—вы́плёўваць, выплява́ць, вы́плюнуць; сплю́нуць.

Выплескивать, плескать, выплеснуть—вы́плёскаваць, вы́плеснуць; вы́пліскаваць, вы́пліснуць.

Выплетать, выплесть—вы́плета́ць, вы́плесці.

Выплывать, выплыть—вы́плыва́ць, вы́плысці.

Выплясывать—вытанчваць.

Выползаты, выползти—выпаўзаць, выпаўзці.

Выполнение—спаўнёньне, выкананьне; *слова*—спраўджаньне.

Выполнять, выполнить—спаўняць, споўніць; *выконваць, выканаць; слово*—спраўджаць, спраўдзіць.

Выполоскаць—выпаласкаць, выпелескаць.

Выполоть—выпалаць.

Выпорожнять, выпорожнить—выпаражніць, выпаражніць, спаражніць.

Выпороть—выпараць; *розгою*—выхлестаць, высьцебаць, набіць.

Выпот (лимфа)—пасака.

Выпотеть—выпацець.

Выпотрошить—выпатрашыць, спатрашыць.

Выправка—выпраўка, выправа.

Выправлять, выправить—1) выпраўляць, выправіць; 2) *см.* **Выпрямливать**.

Выпрашивание—выпрошваньне, клянчаньне.

Выпрашивать, выпросить—выпрошваць, выпрасіць; *нищенством*—жабракаваць, выжабракаваць; *выпрашивать настойчиво*—канькаць; *вать надоедливо*—выскна́рваць.

Выпрашиваться, выпроситься—выпрошвацца, выпрасіцца, адпрасіцца.

Выпревать, выпреть—выправаць, выпраць, управаць, упрэць.

Выпробовать—выпрабаваць, спрабаваць.

Выпрыгивание—выска́кваньне.

Выпрыгивать, выпрыгнуть—выска́кваць, выскакнуць.

Выпрыскивать, выпрыснуть—выпы́рскваць, выпырснуць.

Выпрямление—выпростваньне.

Выпрямлять, выпрямить—выпроставаць, выпрастаць.

Выпрямленный—выпрастаны.

Выпуклина—гарбавіна, выпук, пукціна.

Выпуклость—лукатасьць.

Выпуклый—пукаты.

Выпуск—выпуск.

Выпускание—выпусканьне.

Выпускать, выпустить—выпускаць, выпушчаць, выпусціць; *каць из виду*—спускаць з вачэй; *-стить тепло*—выстудзіць.

Выпускающий (в типографии)—выпускальнік.

Выпускной—выпускны, астатні.

Выпутывать, выпутать—выплўтаваць, выплутаць.

Выпутываться, выпутаться—выплўтвацца, выплутацца, выкру́чвацца, выкруціцца.

Выпучивание—выпінаньне.

Выпучивать, выпучить—выпінаць, выпнуць; *глаза*—вылупляць, вилупіць, тарашчыць, вятарашчыць.

Выпь (птица)—бўхала, бугай.

Выпяливать, выпялить—вылупляць, вилупіць (вочы).

Выпячивать, выпятить—выпінаць, выпнуць; *выпўчваць, выпўчыць; губы*—аддуваць, аддўць.

Вырабатывание—выраб, вырабленьне.

Вырабатывать, выработать—вырабляць, вырабіць; *апрацоўваць, цаваць*.

Выработка—выраб, вырабка.

Выработанный—выраблены.

Выравнивание—раўнаваньне.

Выравнивать, выровнять—раўнаваць, зраўнаваць; *выраўніваць, выраўняць*.

Выражать, выразить—выражаць, выразіць; *выяўляць, выявіць; выказаваць, выказаць*.

Выражать, выразиться—выражацца, выразіцца; *вымаўляць, вымавіць*.

Выражение—выраз, выяўленьне, вы́каз; *извините за выражение*—прабачце на слове, ня пры вас гаворачы.

Выразительно—выразна, выразліва, вымоўна.

Выразительность—выразістасьць, выразлівасьць, вымоўнасьць.

Выразительный—выразісты, выразлівы, вымоўны.

Вырастание—вырастаньне, узрастаньне.

Вырастать, вырасти—вырастаць, вырасьці; *узрастаць, узрасці; выросший*—дарослы.

Выращыванне—выросьліваньне, вырошчваньне.

Выращываць, вырастить—выросьліваць, вірасьліць, вырошчваць, вірасьціць

Вырез—выраз, зрэз.

Вырезка—выразка.

Вырезыванне—вырэзваньне.

Вырезываць, вырезать—вырэзваць, віразаць, віразаць.

Вырисовывацца, вырисовывацца—вырысоўвацца, вірысавацца, вызначацца, візначацца.

Выровняць—*см.* **Выравниваць**.

Выродок—вырадак

Вырождаемость—выраджальнасьць.

Вырождаемый, дающийся—выраджальны.

Вырождатца, выродиться—выраджацца, вірадзіцца, зводзіцца, звьёсьціцца.

Вырождение—выраджэньне, звод.

Выронить—упусьціць.

Вырости—*см.* **Выростать**.

Выросток—пэрастак, гучок.

Выросший—віраслы, падрослы.

Вырубание—высяканьне, вырубаньне.

Вырубать, вырубать—высякаць, вісечы; вірубаць, вірубіць.

Вырубка—павал; зрубка.

Выругаць—вілаяць, злаяць.

Выругацца—вілаяцца.

Выручаць, выручить 1) *из беды*—віручаць, віручыць; ратаваць, віратаваць; вызваляць, візваляць; 2) *деньги*—даставаць, дастаць; набываць, набыць; вігандляваць.

Выручка—1) візвал, паратунак; віручка; 2) прыбытак, набытак.

Вырывание—1) вырываць, выдзіраць; 2) выкопваньне.

Вырывать, вырывать—вырываць, вірваць; выдзіраць, відраць, відзерці; *о волосах*—выскубаць, віскубіць.

Вырывать, вырывать—выкопваць, вікапаць; адкопваць, адкапаць

Вырываться, вырываться 1) *из рук*—вырывацца, вірвацца; 2) *о пламени*—выбухаць, вібухнуць.

Высадка—вісадка, вісэджаваньне.

Высадок—расада; вісадкі.

Высаживание—вісэджаваньне.

Высаживать, посадить 1) *растение*—вісэджаваць, вісадзіць; 2) *из экипажа*—ссаджаваць, дзіць.

Высаживаться, посадиться—вісэджавацца, вісадзіцца; вілязаць, вілезыць.

Высаливать, высалить—шмальяваць, вішмальяваць; шмараваць, вішмараваць.

Высаливать, высолить—салиць, вісалиць.

Высасывание—высысаньне, высмоктаваньне.

Высасывать, высосать—высысаць, віссаць; высмоктаць, вісмактаць.

Высватоць—вісватаць, засватаць, прысватаць.

Высверливать, лить, лить—свьярдліць, вісьвердліць; свідраваць, вісьвідраваць.

Высвистывать—высьвістваць.

Высвободить—*см.* **Освободить**.

Высевание—высяваньне.

Высевать, посеять—высяваць, па-высяваць, вісеяць.

Высевки—вісеўкі, асеўкі.

Высекать, высечь 1) —*см.* **Вырубать**; 2) *огонь*—красаць, вікрасаць; *высечь розгою, хлыстом*—віцьвічыць, аддзяжыць, вішлебаць, вісьцебаць, віджгаць; *высечь крапивою*—абстрыкаць.

Выселение—высылэньне.

Выселок—віселах, засьцёнак.

Выселять, выселить—высяляць, віселяць; *лять из соседства*—высусэджаваць.

Высеребрить—вісерабрыць, пасерабрыць.

Высиживание—высэджаваньне.

Высидывать, высидеть—высэджаваць, вісэдзець.

Высинивать, высинить—сініць, вісініць, пасініць.

Выситься—падымацца ў гару, вісіцца.

Выскабливать, выскоблить—выскрабаць, віскрабіць.

Высказывание—віказ, віказваньне

Высказывать, высказать—выказаваць, выказаць, вымаўляць, вымавіць.

Выскакивание—выскокваньне, выскакваньне.

Выскакивать, выскочить—выскок-ваць, выскакваць, выскачыць; усхопвацца, усяпаіцца; вырывацца, вірывацца; **выс-кочить быстро**—вышмыгнуць.

Выскальзывать, выскользнуть—высьлізаць, высьлізнуць; выкаўзаць, выкаўзнуцца.

Выскоблить—см. **Выскабливать.**

Выскачка—вытычка, харахоля.

Выскребывать—см. **Выскабливать.**

Выскребки—паскробкі, адскробкі.

Высланный—высланы, выпраўлены, справаджаны.

Выслать—см. **Высылать.**

Выслеживание—сачэньне, асочка, спасьцярога.

Выслеживать, выследить—сачыць; высачыць, дасачыць, прасачыць; спасьцерагаць, церагчы.

Выслуга—выслўга, заслўга.

Выслуживать, послужить—выслу-жваць, выслужыць.

Выслужиться—выслужыцца.

Выслушивание—выслуханьне.

Выслушивать, выслушать—выслу-хаць, выслухоўваць, выслу-хаць; **выслушенный**—выслу-ханы.

Высмаливать, высмолить—сма-ліць, высмаліць.

Высмаркиваться, высморкаться—высморквацца, высмаркацца.

Высматривание—выглядваньне, выгляданьне.

Высматривать, высмотреть—вы-глядваць, выглядаць, выгле-дзець; вызіраць, вызірнуць.

Высмеивать, высмеять—высьмей-ваць, высьмеяць (каго); высь-меяцца, накіць (з каго).

Высывание—высоўваньне; *язык*—высалапляньне.

Высывывать, высунуть—высоў-ваць, высуваць, высунуць; *язык*—высалапляць, высала-піць.

Высываться, высунуться—вы-соўвацца, высунуцца; выты-кацца, выткнуцца.

Высокий—высокі, высачэнны, стромкі

Высоко—высака, высачэнна.

Высоковато—высакавата.

Высоковатый—высакаваты.

Высокодержавный—вялікадзяр-жаўны.

Высокодостойны—вельмі годны.

Высоколобый—з высокім лобам, лабасты, лабаты.

Высокомерие—заразумеласьць, задаваньне, пыха, амбіцыя.

Высокомерный—заразумелы, ам-бітны, пышлівы, фанабэрысты

Высоконый—высачэнькі.

Высокообразованный—высокааду-каваны, вельмі асьвечаны.

Высокопарность—высокамоў-насьць.

Высокопарный—высокамоўны.

Высокопоставленный—уладны.

Высокопочтенный—высокшаноў-ны, высокапаважаны.

Высокопреосвященство—правялёб-насьць.

Высокопреосвященный—правя-лёбны.

Высокопреподобие—вялёбнасьць.

Высокорослый—высокі на рост, даўгяла.

Высокотворный—падгалісты, гонкі (лес).

Высокоторжественный—вельмі ўрачысты.

Высокоуважаемый—вельмі пава-жаны, высокапаважаны.

Высокоумие—высокі розум, зара-зумеласьць.

Высокоумный—заразумелы.

Высокохудожественный—вельмі мастацкі.

Высокочитимый—высокашаноўны.

Высолить—см. **Высаливать.**

Высось—см. **Высасывать.**

Высота—высачыня, вышыня, выш, высокасьць.

Высохнуть—см. **Высыхать.**

Высочайший—найвышэйшы.

Высоченный—высачэнны.

Высочество (*титул*)—высокасьць

Выспаться—см. **Высыпаться.**

Выспрашивание—выпыты, выпыт-ваньне.

Выспрашивать, выпросить—вы-пытваць, выпытаць; дапытвацца, дапытацца.

Выспрэнний—высокі, высокамоўны.

Выставка—выстаўка.

Выставляць, выставіць—выстаўляць, выстаіць; *вперед*—выпінаць, выпнуць, выткнуць; *язык*—высалапляць, высалапіць; *зубы*—вышчарацца, вышчарыцца; *свидетелей*—ставіць паставіць сьведкаў.

Выставляцца, выставіцца—высоўвацца, высунуцца; *выпінацца, выпнуцца; вытыкацца, выткнуцца.*

Выстаіваць, выстаіць—выстойваць, выстаіць.

Выстаівацца, выстаіцца—выстойвацца, выстаіцца, адстойвацца, адстаіцца; *о краске*—блякнуць, паблякнуць.

Выстільваць, выстільваць—высьцілаць, высьлаць; *камнем*—брукаваць, выбрукаваць.

Выстілька—высьцілка, брукаваньне.

Выстираць (*белье*)—выпраць, вымыць.

Выстрадаць—выцерпець, адпакўтаваць, выбалець, выстагнаць.

Выстраіваць—будаваць; *из камня*—мураваць; *о войске*—шыхаваць, востройваць.

Выстраіваць, выстраіць—будаваць, будаваць; *из камня*—мураваць, востройваць; *войска*—шыхаваць, нашыхаваць; *устаўляць, устаіць; строіць, выстраіць.*

Выстрочіць—выфастрыгаваць.

Выстрэл—стрэл; *рел холостой*—безнабойны стрэл.

Выстрэліць, льнуць—выстраіць, стральнуць, бахнуць, бабахнуць.

Выстрогаць—выстругаць, выгаблеваць.

Выстужаць, выстудіць—выстуджаць, выстудзіць; *открываю дверь*—выскрываць (хату).

Выстужацца, выстудзіцца—выстуджацца, выстудзіцца, зімнець, пазімнець.

Выстужэны—выстужаны, выскрыпаны.

Выступ—выступ, кант.

Выступаць, выступіць—выступаць, выступіць; *высоўвацца, высунуцца; выпускацца, выпукнуцца; выходзіць, выхадзіць, выйсьці, в зачатку кого*—ставаць, стаць за каго; *из границ*—перабіраць, перабраць мёрку; *выступили против кого*—рушылі (на каго).

Выступленне—выступ, выхад, выйсьце; рухэньне.

Выстываць, выстыць, выстынуць—выстываць, выстыць, выстыгнуць.

Выстыглы—выстыглы.

Высунуць—см. **Высовываць**,

Высуліць—см. **Высасаць**.

Высучываць, высучіць—высукаць, высукаць.

Высушыванне—высушваньне.

Высушваць, высушыць, засушваць, засушыць.

Высчитываць, вылічываць—вылічываць, вылічываць.

Высчитываць, высчитываць—вылічываць, чаць, вылічыць; *вырахоўваць, вырахаваць.*

Вышэй—вышэйшы, найвышэйшы; *-шая школа*—вышэйшая школа.

Высылаць, выслать—высылаць, выслаць; *многих*—павысылаць; *много раз*—папавысылаць; *выпраўляць, выправіць.*

Высылка—высланьне, адасланьне.

Высыпанне—высыпаньне.

Высыпаць, высыпаць—высыпаць, высыпаць; *много*—павысыпаць, папавысыпаць.

Высыхаванне—высыхаваньне, усыхаваньне.

Высыхаць, высохнуць—высыхаць, высахнуць, усыхаць, усохнуць; **высохшы**—высахлы, усохлы.

Высь—выш, вышні.

Вытаіваць, вытаяць—раставаць, растагнуць, растаць.

Выталкиванне—выпыхаваньне, вытоўхаваньне, выштўрхаваньне.

Выталкиваць, вытолкнуць—выпіхаць, выпхнуць; *вытоўхваць, вытаўхваць, выштўрхваць, выштўрхаць, выпханы, вытаўханы, выштўрхнуты.*

Вытапливать, вытопить (*печь*)—
выпальваць, выпаліць; (*жир*)—
тапіць, вітапіць.

Вытаптывание—вытоптваньне, вы-
талочваньне.

Вытаптывать, вытоптать—вытоп-
тваць, вітаптаць; выталочваць,
выталакчы, драшаваць, здраса-
ваць.

Вытарашить (*глаза*)—вітарашчыць,
вылупіць.

Вытаскивание—выцяганьне, выцяг-
ваньне, выцяг.

Вытаскивать, вытащить—выцягаць,
выцягнуць; вывалакаць, вы-
валакчы.

Вытекание—выцяканьне, выплы-
ваньне, выліў.

Вытекать, вытечь—выцякаць, вы-
цечы; выплываць, выплысьці;
вылівацца, выліцца; сачыцца,
высачыцца; *в логич. смысле*—
вынікаць, вынікнуць.

Вытеревить—выцерабіць.

Вытеснение—выпінаньне, выпі-
ханьне, выцісканьне.

Вытеснять, вытеснить—выпінаць,
выпнуць; выпіхаць, выпхнуць;
выціскаць, выціснуць.

Вытёсывать, вытесать—вычосваць,
вычасаць.

Вытечка—цёча.

Вытирание—выціраньне.

Вытирать, вытереть—выціраць, вы-
церці; шараваць, вышара-
ваць.

Выткать—выткаць, павыткаць.

Вытолкнуть—см. **Выталкивать**.

Вытолочь—вытаўчы.

Вытопить—см. **Вытапливать**.

Вытопка—апал; *вытопки жира*—
шкваркі, скваркі.

Выторговать—выгандляваць.

Вытравление—вытруеньне.

Вытравлять, вить—вытрўйваць, вы-
труіць; *посевы скотом*—выпа-
саць, выпасьвіць, спасьвіць,
травіць, патравіць.

Вытрамбовать—утаптаць.

Вытребовать—вытрабаваць.

Вытрезвление—ацвярожваньне,
прачуханка.

Вытрезвляться, виться—ацвярож-
вацца, розіцца; прачухвацца,
прачухацца.

Вытрёпывать, вытрепать—трапаць,
вытрапаць.

Вытряхивание—вытрўшваньне.

Вытряхивать, вытряхнуть—вы-
трўшваць, вытрусіць.

Вытуривать, вытурить—вытўрваць,
вытурыць.

Вытыкать, выткнуть—вытыкаць,
выткнуць.

Выть—выць, галасіць, скуголіць,
скавытаць.

Вытьё—выцьё, вык, скогат, ску-
голеньне, скавытаньне.

Вытягивание—выцягваньне, ганьне,
в длину—выпроставаньне.

Вытягивать, вытянуть—выцяг-
ваць, гаць, выцягнуць; *в длину*
—прастаць, выпроставаць, вы-
простаць.

Вытягиваться, вытянуться—вы-
цягвацца, выцягнуцца; *в длину*
—прастацца, выпрастацца; *при*
смерти—дырдзіцца, здырдзіц-
ца; *ваться в струнку*—вы-
стрўнхвацца

Вытяжка—выцяг.

Выуживать, выудить—вывўджваць,
вывудзіць.

Выутюжить—выпрасоваць.

Выучивание—вывўчваньне.

Выучивать, выучить—вывўчваць,
вывучыць.

Выучка—навўка, мўштра.

Выхаживать, выходить—выходж-
ваць, выхадзіць; гадаваць, уз-
гадаваць.

Выхаживаться, выходиться (*о боль-*
ном)—ачўнхваць, няць, падў-
жаць.

Выхаркивать, выхаркнуть—выхар-
кваць, выхаркнуць; выкарх-
ваць, хнуць.

Выхваливать, хвалить—выхва-
ляць, выхваліць.

Выхватывание—выхопліваньне.

Выхватывать, хватить—выхоп-
ліваць, выхапіць; адхопліваць,
адхапіць.

Выхлебать—высербаць, выхлеб-
таць.

Выхлестывать, выхлестать—высь-
цебваць, высьцебаць, выхлю-
паць, выхлюпнуць.

Выход—выхад, выйсьце.

Выходец—выйшлы.

Выходить, выйти—выходзіць, выхадзіць, выйсьці; *наружу*—выступіць, выступіць; *выйти за муж*—пабрацца (з кім); *выйти из доверия*—зьянвэрыцца; *выйти из обычая*—вызвычайіцца; *вышло по моему*—на маё стала; *из этого ничего не выйдет*—з гэтага нічога ня будзе; *выходить из употребления*—выводзіцца, больш ня ўжывацца; вызвычайвацца,

Выходка—прастўпак, вы́брык.

Выхождение—в́ыйсьце.

Выхолаживать, выхолостить—лягчаць, в́ылегчаць; пакладаць, спакла́сьці; **лощенный**—вылегчаны, спакладаны.

Выхолить—в́ыпесьціць, в́ынянчыць

Выхулить—згáньбіць.

Выхухоль (*зоол.* *Mygale moschata*)—хахоля (з. т.)

Выцарапывать, выцарапать—выдра́пваць, вы́драпаць, вы́драць.

Выцветать, выцветь—выцвѣтаць, в́ыцвѣсьці.

Выцеживать, выцедить—в́ыцэджваць, в́ыцадзіць; выточваць, в́ытачыць.

Вычеканивать, вычеканить—выбіваць, в́ыбіць (манэту).

Вычеркивать, вычеркнуть—вычы́ркаваць, в́ычыркнуць; **выкасоуваць**, **выкасаваць**; **выкрэсьліваць**, **выкрэсьліць**.

Вычеркнутый—в́ычыркнуты, в́ыкрасьлены, в́ыкасаваны.

Вычерпывать, вычерпать—выча́рпаць, в́ыча́рпаць.

Вычёсывание—вычосваньне.

Вычёсывать, вычесать—вычосваць, в́ычасаць.

Вычень—см. **Вычитать**.

Вычет—адлічка, в́ылік, **вырахоўка**.

Вычисление—в́ылічэньне, **выраханьне**.

Вычислять, вычислить—в́ылічаць, в́ылічыць; **рахаваць**, **в́ырахаваць**.

Вычитаемое—адні́мнік (м. т.).

Вычитание—адніма́ньне, **адыма́ньне** (м. т.).

Вычитать, вычень—адыма́ць, адня́ць; в́ылічаць, в́ылічыць; **адлічаць**, **чыць**.

Вычищать, вычистить—вычы́шчаць, в́ычысьціць.

Вычурно—в́ычварна.

Вычурный—в́ычварны.

Вышарить—в́ышарыць, в́ышукаць, в́ышны́парыць.

Вышвырять, вышвырнуть—вышвыра́ць, в́ышвы́рнуць.

Выше—вышэй, наўзв́ыш, узв́ыш, верх, поверх, над; **выше силы**—над сі́лу; **выше меры**—зв́ыш ме́ры.

Вышеизложенный—вышэйпа́даны, в́ышэйпі́саны.

Вышеназванный—вышэйназв́аны, в́ышэйме́нены.

Вышеозначенный—вышэйазна́чаны.

Вышеуказанный—вышэйпака́заны.

Вышеупомянутый—вышэйпамя́нёны.

Вышибать, вышибить—выбі́ваць, в́ыбі́ць; **высаджваць**, **выса́дзіць**.

Вышивание, вка—вышыва́ньне, га́фтава́ньне.

Вышивать, вышить—вышыва́ць, в́ышы́ць; га́фтава́ць.

Вышивной—вышыва́ны, га́фтава́ны.

Вышина—вышы́ня; **-ною**—ув́ышкі.

Вышка—в́ышкі, са́лька (пакой).

Вышколить—в́ымуштраваць, в́ыцв́ічыць.

Вышлифовать—в́ышлі́хаваць, адшлі́хаваць.

Вышмыгнуть—в́ышмы́гнуць, в́ысьлі́знуць.

Вышний—найв́ышні.

Выштукатурить—в́ыты́нкаваць.

Вышучивать, вышутить—жартава́ць, **эжартава́ць**.

Вышелачивать, лочить—зalı́ць, в́ыза́ліць; **лўжыць**, в́ылужы́ць; **лугаваць**, в́ылугаваць.

Выщипывание—вышчы́пваньне, **выскуба́ньне**.

Выщипывать, выщипать—вышчы́пваць, в́ышчы́паць; **зыскуба́ць**, в́ыскуба́ці.

Выщупывать, выщупать—ма́цаць, в́ыма́цаць; абма́цаць.

Выяснение—в́ыясне́ньне, **вытлума́чэньне**.

Выяснить, няться (*о погоде*)—распаго́дзіцца.

Выяснить, выяснить—выясняць, выясьняць; тлумачыць, вытлумачыць.

Вьюга—завёя, завіруха, замятуха.

Вьюк—клўнак.

Вьючить—пакаваць, накладаць клўнкі.

Вьючный—клўначны.

Вьюн (зоол. *Petromyzon*)—уён (з. т.).

Вьюнок (бот. *Convolvulus* L.)—павой (б. т.), бярозка.

Вяжечка (бот. *Turritis* Dill.)—вёжыца (б. т.)

Вяз (раст.)—вязь.

Вязальный—вяза́льны.

Вязальщик—вяза́льнік.

Вязальщица—вяза́льніца; *чулок*—панчошніца.

Вязание—вяза́нье, пляце́нье.

Вязанка—кітка; вяза́ка, вяза́нка.

Вязать—вяза́ць, плёсьці, плясьці.
Вязель (бот. *Coronilla* L.)—цяце́рка (б. т.).

Вязига—вяза́га.

Вязка—вясло, нізка, вяза́ка.

Вязкий—гру́зкі.

Вязкость—гру́зкасьць.

Вязнуть—гру́знуць, угруза́ць; чапа́ліца да каго.

Вязовой—вязовы.

Вязь—вязь, вяза́нье.

Вязьма (гор.)—Вязьма.

Вяленный—сушаны на сонцы.

Вялить—сушы́ць на сонцы.

Вялость—вя́ласць, мля́васьць.

Вялый—вя́лы, мля́вы, апяша́лы.

Вянуть—вяць, вяну́ць, сохну́ць, марне́ць.

Вятичи (истор.)—вя́ічы.

Вяхирь (голубь)—пяхце́р.

Вячеслав—Веча́слаў.

Г.

Га (междом.)—га!, ага!

Гавань—гавань, прыстань, порт.

Гавкание—гаўка́нье, браха́нье.

Гавкать—гаўка́ць, браха́ць.

Гавриил—Габру́сь, Гаўры́ла.

Гага (зоол.)—га́га.

Гагара (зоол.)—га́гара.

Гагат—гага́т, чорны бурштýн.

Гад—гад, га́дзіна.

Гадальщик—варажбі́т.

Гадальщица—варажбі́тка.

Гадание—варажба́, варажэ́нье.

Гадательно—наўздага́д, здага́дна, няпэ́ўна.

Гадательный—здага́дны, няпэ́ўны.

Гадёныш—гадзя́ня.

Гадать—гада́ць, варажы́ць.

Гадина—га́дзіна, паску́дзь.

Гадить—га́лзіць, гідзі́ць, паску́дзіць, касы́ць; псава́ць.

Гадкий—гі́дкі, бры́дкі, агі́дны, паску́дны, пага́ны.

Гадко—гі́дка, бры́дка, агі́дна, пага́на.

Гадливость—гідлі́васьць.

Гадливый—гідлі́вы.

Гадость—гідасы́ць, гідота́, агі́да, бры́да, бры́дкасьць, погань.

Гадюка (зоол. *Vipera berus*)—га́дзю́ка, ву́жака.

Гадючий—га́дзю́чы.

Гаер—бла́зан, штука́р.

Гаечка—га́ечка, тру́бка, бачка.

Газ—газ; *ядовитый*—атру́тны газ.

Газель—газе́ля (з. т.), дзі́кая каза́.

Газета—газе́та, часопі́с.

Газетный—газе́тны.

Газетчик—газе́тнік.

Газовидный—газападобны, газава́ты

Газовый—га́завы.

Газомер—газаме́р.

Газоосвещение—га́завае асьвятле́нье.

Газопроводимость—газаправоднасьць.

Газопроводимый—газаправодны.

Газопроводчик—газаправоднік.

Газохранилище—газоўня.

Газон—дзі́рван, мурава́.

Гайворон (зоол. *Corvus frigelugus*)—гра́к.

Гайда—га́йда!, гэ́й напе́рад!

Гайдамак—гайдама́к.

Гайка—га́йка, тру́бка, мутэ́рка.

Галантерейный—гальянта́рэіны.

Галантерея—гальянта́рэя.

Галантир—халадэ́ц.

Галантно,-ный—даліка́тна,-ка́тны.

Галда,-дэж—га́лас, гармі́дар, гарла́нье, тлум, гоман.

Галдеть—галасава́ць, тлу́міць, гама́ніць; *место где галдят*—гама́рня

Галера—галёра.
 Галерея—см. Галлерейя.
 Галета—галёта, сўшка.
 Галиматъя—лўхта, бяссэнсіца, бяз-
 глўзьдзіца.
 Галица (зоол. *Synips*)—галица.
 Галиция—Галиччына, Чырвонарусь.
 Галичанин—галичанин.
 Галичанка—галичанка.
 Галка—галька, каўка.
 Галлерейя—галерэя, крыты пера-
 ход.
 Галликанский—галиканскі.
 Галлицизм—галицизм.
 Галлия—Галія.
 Галлюцинация—галюцынацыя,
 здань, марэ.
 Галлюцинировать—марыць.
 Галоп—галёп.
 Галлопировать—гарцаваць.
 Галопом—наўскач, наўскачкі.
 Галопиты—расьліны-солялюбы
 (б. т.).
 Галоша—калёша.
 Галстук—гальштук.
 Галун—галўн.
 Галушка—галўшка, клёцка.
 Гальванизация, зирование галь-
 ванізаваць.
 Гальванизировать—гальванізаваць.
 Гальванизм—гальванізм,
 Гальванический—гальванічны.
 Гальванопластика—гальванаплі-
 стыка.
 Галька—аточак, галачка.
 Гамак—гамак.
 Гамета (биол.)—гамэта.
 Гамма—гама.
 Гаммада—гамада, камяністая пу-
 стыня (г.-к. т.).
 Ганглий—ганглі, нэрвовы вузел.
 Ганглиозный—ганглііны.
 Гангрена—гангрэна, агнявіца.
 Гарантирование—гарантаваць, за-
 бясьпэка.
 Гарантировать—гарантаваць, за-
 бясьпэчваць.
 Гарантия—гарантыя, забясьпэка,
 зарўка.
 Гардероб—адзежная шафа.
 Гардина—гардына, заслона,
 фіранка.
 Гарем—гарэм.
 Гаремный—гарэмны.
 Гаркание—гьрканыне, гьрканыне.

Гаркать, кнуть—гьркаць, гьр-
 кнуць, гьркаць, гьркнуць.
 Гармонизация, зирование—сулад-
 жаньне (л. т.)
 Гармонизировать—настройваць на
 лад.
 Гармоника, мошка—гармонь.
 Гармонировать—суладзіць.
 Гармонист—гарманісты.
 Гармонический—гарманічны, су-
 ладны (л. т.).
 Гармония—гармонія, лад, згода;
 суладнасьць (л. т.), суладзьдзе
 (пс.-л. т.)
 Гарнец—гьрнец.
 Гарнизон—залога (в. т.), гьрнізон.
 Гарнизонный—залогавы (в. т.),
 гьрнізонны.
 Гарнир—гьрнір, прыправа.
 Гарнировать—гьрніраваць, пры-
 праўляць, аздабляць.
 Гарнитур—гьрнітур.
 Гарцевый—гьрцавы.
 Гарцование—гьрцаваць.
 Гарцовать—гьрцаваць.
 Гаршнеп—квачок.
 Гарь—смоль, смаль, смаліна.
 Гасильный—гасільны.
 Гасить—гасіць, тушыць.
 Гаснуть—згасаць, гьснуць.
 Гастрический—гьстрычны, чэраў-
 ны.
 Гастроном—гьстраном, ласўн, сма-
 кўн.
 Гастролёр—гьстралёр.
 Гастролировать—гьстраляваць.
 Гастроль—гьстроля.
 Гатить—гьціць.
 Гать—гьць, гьрэбля.
 Гаубица—гьўбіца.
 Гауптвахта—гьўптвэхта, галоўная
 вэрта, адвэхта.
 Гаф—гьф.
 Гашиш—гьшыш.
 Гашик—учкўр, матўз.
 Гвалт—гьвалт.
 Гвардеец—гьвардзеец.
 Гвардейский—гьвардзёйскі.
 Гвардия—гьвардыя.
 Гвиния—Гьвінэя.
 Гвоздарь—цьвёкар.
 Гвоздеобразный—цьвёкаваты.
 Гвоздевой—цьвёковы, гьздавы.
 Гвоздик—гьваздок, цьвёчок; с ушка-
 ми—вухналік.

Гвоздика (*бот.* *Dianthus* L)—іскаркі (б. т.), гвоздзікі, сардэчнік.

Гвоздить—гваздаць, забіваць гвозд.

Гвоздичный гвоздзікавы, іскаркавы.

Гвоздь—гвозд, цвік; *с ушками*—вухналь; *гонтовый*—ганталь; *костыльковый*—штыдэт.

Гвоздяной—см. Гвоздевой.

Где—дзе; *где-бы*—дзе-б; *где-бы то ни было*—дзе хаця; *где-нибудь*, *где-либо*—дзе-небудзь; *где угодно*—дзе хаця; *где пошло-абыдзё*; *где уж тебе*—куды табё.

Гегемония—гегемонія, панаваньне, першаваньне, верхаводства.

Геена—пékла.

Геенский—п'якельны.

Гей—гэй!

Гейзер—гейзар (г.к. т.).

Гекзаметр—гекзамэтр, шасьцістоп.

Гектар—гектар.

Гектограмм—гектаграм.

Гектограф—гектограф.

Гектолитр—гекталітр.

Гелиограф, -фия—гэліаграф, -фія, сонцапіс.

Гелиометр—гэліёмэтр, сонцамёр.

Гелиоскоп—гэліяскоп, сонцаглед.

Гелиотроп (*раст.*)—гэліятроп.

Гелиотропизм—гэліятрапізм, звяротнасьць да сонца.

Гелиофильный—сонцалюбны.

Гелиофобный—ценьялюбны.

Гемисфера—гемісфэра, паўкуля.

Геморой—гемарой.

Гемороидальный—гемаройны.

Генеалог—генэалёг, радавод (л. т.).

Генеалогия—генэалёгія, радавод, радаводства.

Генеалогический—генэалёгічны, радаводны.

Генезис—генэзіс, пахаджэньне, узьнікненьне.

Генетический—генэтычны.

Генерал—генэрал.

Генеральный—генэральны, галоўны, агульны; *ное сражение*—рашучая бойка.

Генеральский—генэральскі.

Генеральша—генэраліха.

Генератор—генэратар.

Генерация—генэрацыя.

Гений—гэні (л. т.).

Гениальность—гэніяльнасьць.

Гениальный—гэніяльны.

Геннадий—Ганад.

Генрих—Гэнрых.

Генуя—Гэн'я.

Географ—географ.

Географический—геаграфічны.

География—геаграфія

Геодезия—геадэзія.

Геолог—геолёг.

Геология—геалёгія.

Геометр—геомэтр.

Геометрический—геамэтрычны.

Геометрия—геамэтрыя.

Георгий—Юры, Юрка.

Георгина (*бот.* *Georgina* L)—юргіня (б. т.), вяргіня.

Геотропизм—геатрапізм, звяротнасьць да зямлі.

Геральдика—гэральдыка.

Геральдический—гэральдычны.

Герань (*бот.* *Geranium* L)—геранія (б. т.); грабелькі.

Герасим—Гарасім.

Герб—гэрб.

Гербовый—гэрбовы; *-вая бумага*—дакумантовая папэра; *-вый сбор*—гэрбавая аплата.

Гербаризировать—зб'іраць зэльле.

Гербарий—гэрб'ары, зэльнік.

Герман—Гармон, Гэрман.

Германец—гэрманец, німец.

Германия—Германія, Нямёчына.

Германский—гэрманскі, нямёцкі.

Гермафродит—мяшанец.

Герметически—шчыльна.

Герметический—шчыльны.

Герой—гэрой (л. т.).

Героизм, -ство—гэроіства.

Геройский—гэраічны.

Герольд—зв'ястун, абвесьнік.

Герцог—гэрцаг.

Герцоцкий—гэрцагскі.

Гетероченный—іншародны (пс. т.).

Гетман—гэтман.

Гетманский—гэтманскі.

Гетманша—гэтманіха.

Гетманствовать—гэтманаваць.

Гетры—гётры.

Гешефт—гешэфт.

Гешефтмахер—гешэфтмахер, шахер-махер.

Гпады (*звездное скопление*)—даж-
джавікі (г.-к. т.).

Гпацнт—гяццнт.

Гпбеллін (*истор.*)—гібэлін.

Гпбель—1) гібель, пагібель, загуба,
згуба, зьнішчэнне, пропасць,
садухі; 2) *несметное мно-
жество*—гібель, бэзьліч, плой-
ма, процьма; *гибель ему!*—
няхай ён згіне!

Гпбельно—пагібельна, згубна.

Гпбельный—пагібельны, згубны.

Гпбкий—гібкі, гнўткі, выгінасты.

Гпбкость—гібкасць, гнўткасць.

Гпбнуть—гінуць, гібець, прападаць.

Гпбрид—гібрыд, мяшанец (б. т.).

Гпгант—волат.

Гпгантский—высачэнны, вялізарны.

Гпгигиена—гігіена.

Гпгигиенически,-чно—гігіенічна.

Гпгигиенический,-чный—гігіеніч-
ны.

Гпгро(метр—гігромэтр ,вільгацьмёр
г.-к. т.).

Гпгроскоп—гіграскоп.

Гпгроскопический—гіграскапічны.

Гпгروفиты—расьліны-мокралябы
(б. т.).

Гпдра (*зоол.*)—гідра.

Гпдравлика—гідраўліка.

Гпдрографический—гідраграфічны.

Гпдрография—гідраграфія.

Гпдрология—гідралёгія.

Гпдрометр—вадамер.

Гпдропатия—вадалячэнне, гідра-
патыя.

Гпдростатика—гідрастатыка.

Гпдротерапия—вадалячэнне.

Гпдрوفиты—расьліны-вадалюбы
(б. т.).

Гпена—гёна.

Гпк, гпканье—крык, зык, гой-
канье, выгук.

Гпкать—гойкаць, гукаць, зыкаць.

Гпль 1)—недарэчнасць, бяссэнсіца,
лўхта; 2) *бот.* (*Motacilla*
erithacus L)—чырвананожка.

Гпльдия—гільдыя.

Гпльза—гільза; *патрон*—ладунак.

Гпльзовый—гільзавы, ладункавы.

Гпльотина—гільятына.

Гпльотинировать—сцінаць галаву
на гільятыне.

Гпмн—гымн.

Гпмназист—гмназісты.

Гпмназистка—гмназістка.

Гпмназический—гмназічны.

Гпмназия—гмназія.

Гпмнаст—гмнаст.

Гпмнастика—гмнастыка.

Гпмнастический—гмнастычны.

Гпнеколог—гінэкалёг, жаночы
лёкар.

Гпнекология—гінэкалёгія.

Гпнуть, сгпнуть—гінуць, згінуць,
загінуць, прападаць, прапасці.

Гппербола—гпперболя (м. т.), пе-
раўвялічэнне.

Гпперболический—пераўвялічаны
(л. т.).

Гппертрофия—гппертрофія, пера-
рост.

Гппертрофированный—перарослы.

Гппноз—гппноз.

Гппнотизёр—гппнатызёр.

Гппнотизирование—гппнатыза-
ванне.

Гппнотизировать—гппнатызаваць.

Гппнотизм—гппнатызм.

Гппнотический—гппнатычны.

Гппотеза—дапушчэнне (пс.-л. т.).

Гппотетический—дапушчальны.

Гппотенуза—гппатэнўза.

Гппподром—гппадрам, бегавішча.

Гпппократ—Гпакрат; Гпппогра-
товы *луночки* (*мат.*)—Гпак-
ратавы сярпчкі (м. т.).

Гпппопотам—рэчны конь.

Гппс—гппс.

Гппсовый—гппсавы.

Гпрло—гарлавіна (г.-к. т.).

Гприя—вага, гпа.

Гпстология—гпсталёгія.

Гптара—гптара.

Гптарист—гптарысты.

Гпфы—гпфы.

Глава 1) галава; 2) *в книге*—разь-
дзел; 3) *на церкви*—макаўка.

Главарь—верхавод, правадыр.

Главенство—верхаводства.

Главенствовать—верхаводзіць.

Главкомандующий—галоўны на-
чальнік войска.

Главначальствующий—галоўны
начальнік.

Главнуправляющий—галоўны кі-
раўнік.

Главный—галоўны; *ное предложе-
ние* (*грам.*)—асноўны або га-
лоўны сказ.

Глагол (*грам.*)—дзеяслоў.
Глагольный—дзеяслоўны.
Гладиатор—глядыйтар.
Гладильный—прасавальны.
Гладильня—прасавальня.
Гладить 1)—гладзіць, раўнаваць; 2) *белье*—прасавать.
Гладкий—гладкі, роўны.
Гладко—роўна.
Гладкость—гладкасць, роўнасць.
Гладь—гладзь, роўнядзь.
Гладыш (*зоол.*)—грабёц.
Глажение (*утюгом*)—прасаваньне.
Глаз—вока; *близорукий*—вока папаніклівае, вока нізкае; *дальнорзорный*—вока далёказрочнае; *нормальный*—вока звычайнае; *глаза* (мн. ч.)—вочы, зёркі, бельмы; *зоркие*—быстрыя вочы; *за глаза*—заачы; *в глазах*—уваччў; *на глаз*—на вока; *з глаз на глаз*—сам-на-сам; *видеть собственными глазами*—на сваё вочы бачыць; *глаза рзбежались*—вочы забегалі; *выходит с глаз*—зьнікаць з вачэй; *с дурным глазом*—ліхі на вока; *пустить пыль в глаза*—пусьціць туману; *сомкнуть глаза*—заплюснуць вочы; *стрелять глазами*—зіркаць; *хлопать глазами*—лыпаць вачыма; *щурить глаза*—шчэліцца; *окинуть глазом*—скінуць вокам; *не на чем глаза остановит*—нейдзе й вокам зачэпіць; *прочь с глаз*—прэч з маіх вачэй; *глаз нельзя оторвать*—аж вочы адбірае.
Глазастый—лупаты, зіркасты, вірлавокі.
Глаzenie—зірканьне.
Глазеть—зіркаць, разьзяўліцца, дзівавацца.
Глаzet—глязэт.
Глазировать (*о посуде*)—паліваць; *глясавать*; *зирванный* (*о посуде*)—паліваны.
Глазной—вочны; *яблоко*—вочнае яблыка, вірла.
Глазок—вочка; *зок спящий*—вочка сьпячае (*б. т.*).
Глазомер—вокамер.
Глазурь (*для посуду*)—паліва.
Глас—см. **Голос**.

Гласить (*юрид.*)—казаць, гаварыць.
Гласно—галосна, на людзях.
Гласность—галоснасьць, яўнасьць.
Гласный—галосны, яўны; *ый звук*—галосны гук.
Глафира—Глапіра.
Глашатай—зьявстун, заклікач.
Глеб—Глеб.
Глетчер—ледавік (*г.-к. т.*).
Глина—гліна; *горшечная*—ганчарная; *лепная*—разьбіраная; *жирная*—тлўстая; *осадочная*—пластовая; *фарфоровая*—парцалінка (*г.-м. т.*).
Глиний—алюмін, гліняк.
Глинистый—гліністы; *-стая земля*—глей.
Глиновал—глінар.
Глиновальня—гліна́рня.
Глинозем—гліна́зем.
Глинокопня—глінішча.
Глист—гліст.
Глистогон (*бот. Santonina L*)—цытвар.
Глицерин—рыцына.
Глицериновый—рыцынавы.
Глобус—глёбус.
Глог—см. **Спиж**.
Глодать—грызьці, жвакаць.
Глотание—глытаньне, каўтаньне.
Глотать, тнуть—глытаць, глынуць; *каўтаць, тнуць, тануць*.
Глотка—горла, глотка.
Глоток—глык, каўток, сёрб.
Глохнуть—глўхнуць.
Глубже—глыбей.
Глубина—глыбіні, глыбачыні, глыбокасьць; *в глубину, глубиной*—углыбкі; *до самой глубины*—да споду.
Глубокий—глыбокі, глыбачэнны; *-кий траур*—вялікая жалоба; *-кая печаль*—засмучэньне; *-кая тишина*—надзвычайная ціша; *до глубокой ночи*—да познае ночы.
Глубоко—глыбока.
Глубоководный—глыбокаводны.
Глубокомысленность—мысьліе—удўмлівасьць, разважнасьць.
Глубокомысленный—удўмлівы, вельмі разважны.
Глубокость—глыбокасьць.
Глубокоуважаемый—вельмі паважаны, шаноўны.

Глубочайший—найглыбшы; шее
уважение—шчырая пашана.

Глумиться—зьдэквацца, кпіць (з каго).

Глумление—зьдэк, зьдэкі, глум, кпіны.

Глупенький—дурнёнькі, анікаваты.

Глупенькая—дурнёнькая, дурніца.

Глупеть—дурнець, бязглыздзець.

Глупец—дурань, дурны, дурыла;
ёлуп, таўкач.

Глупить—дуріць.

Глупо—падурному, неразумна, неразважна, з дурнога розуму, кепска.

Глуповатый—прыдуркаваты, анікаваты.

Глупость—1) дурата, дурота, дурнота, дурны розум, блазнота; 2) глупства.

Глупый—дурны, бязглызды, неразумны, на розум небагаты;
глуп как пробка—дурны як пень

Глупыш—см. Глупец.

Глухарка—глушыца.

Глухарь (Tetrao)—глушэц.

Глухо—глуха.

Глуховатый—глухаваты, недачутлівы.

Глухой—глухі, глушэц, тўкала.

Глухонемой—глуханямі.

Глухота—глухата; *неполная*—недачуваньне.

Глушица (бот. *Lamium album* L)—яснотка белая (б. т.).

Глушить—глушыць.

Глушь—глуш, глушыні.

Глыба—камлыга, скіба, брыла, ком

Глядение—глядзёньне, бачаньне, пазіраньне.

Глядеть—глядзець, бачыць, пазіраць.

Гляды!—бач!, зір!, зірк!

Глядя—гледзячы.

Глина—гліна.

Гнать—гнаць, ганіць, выганяць, туріць; паганяць; *выгнал из дома*—выжануў з хаты.

Гнаться—гнацца, імкніцца.

Гнев—гнеў, гнёваньне, сердаваньне.

Гневаться—гневацца, сердавацца, злавацца.

Гневливосг—гнаўлівасьць.

Гневливый—гнаўлівы.

Гневный—гнеўны, сярдзіты.

Гнедко—гнёды.

Гнедой—гнёды.

Гнездиться—гнязьдзіцца, кубліцца

Гнездо—гняздо, кубло; *беличье*—хайлук.

Гнездовка (бот. *Neottia L*)—гняздоўнік (б. т.).

Гнёздышко—гнязьдэчка, кубельца

Гнейс—гнэйс.

Гнести—гнёсьці, гнясьці, ціснуць, уціскаць.

Гнет—уціск, уцісканьне, ціск, прыціск; *орудие для увязки снопов*—рубель, рубліна.

Гнида—гнида.

Гниение—гницьцё.

Гниловатый—пагнілы, гнілёнькі.

Гнилой—гнілы, трухлявы, трупэхлыспаракнёлы.

Гнилотный—гнилотны, гнойны.

Гнилость—гнилота, трухлявасьць, трупэхласьць, спаракнёласьць

Гниль—гниль, гнільлё, гной, тлень

Гнильё—гнільлё.

Гнить—гніць; *о дереве*—трухлець, прухнуць, паракнець

Гноение—гнаёньне.

Гноетечение—гноячэца.

Гной—гной; бруд, матэрыя; *затянуться гноем*—загнайца.

Гнойник—гнайўка, валасень.

Гнойный—гнойны.

Гноить—гнаіць.

Гноиться—гніць, гнаіцца.

Гном—гном.

Гномон—гноман, ляска.

Гноючесть—гнаістасьць.

Гноющий—гнаісты.

Гну (зоол. *Antilope gnu*)—гну.

Гнусавец—гамзэль, гомза.

Гнусавить—гамзаць, гугнявіць, гугняць.

Гнусавость—гамзатасьць, гугнявасьць

Гнусавый—гамзаты, гугнявы.

Гнусно—гідка, брыдка, ганёбна, паскўдна.

Гнусность—гідота, ганёбнасьць, паскўдства.

Гнусный—гідкі, ганёбны брыдкі, паскўдны, плюгавы.

Гнуть—гнуць, гбаць, хіліць, згінаць

Гнуться—гнуцца, хіліцца, схіляцца.

Гнушаться—грэбаваць, брыдзіцца, перабіраць.

Гнушийся—гну́ткі.
 Гобой—габой.
 Говельщик—гавельнік.
 Говение—гавёньне.
 Говеть—гавець.
 Говор 1) *диалект*—гаворка, гўтарка; 2) *шум голосов*—гоман.
 Говорение—гаварэньне, балаканьне, гамонка.
 Говорильня—гавары́льня.
 Говорить—гавары́ць, каза́ць, мо́віць; *беседовать*—размаўля́ць, гамані́ць, гўтары́ць, зю́юка́ць; *несерьёзно*—бала́каць, дуду́каць; *говорить скороговоркой*—як гаро́хам сы́паць; *не с тобой говорят*—не да цябе ка́жуць; *говорить в шутку*—каза́ць на жарт.
 Говорится—гаворы́цца; *как говорится*—як ка́жуць.
 Говорливость—гутарлі́васьць.
 Говорливый—гутарлі́вы, гаманлі́вы, гаваркі.
 Говорун—гаварок, раздаба́ра, болба́т.
 Говору́ня—гавару́ха, балба́ту́ха.
 Говядина—я́лавічы́на.
 Говяжий—я́лавічы.
 Гоголь (*птица*)—гогаль; *ходит гоголем*—ходзі́ць пёўнем, за́драўшы нос.
 Гоготать 1) *по гусиному*—гэга́ць; 2) *кричать*—гойка́ць, галё́каць; 3) *смеяться*—рагата́ць.
 Год—год, лёта, рок; *високосный*,—год пераступны, пераступ; *текущий*—сяго́летні, бягу́чы год; *в этом году*—сё́лета; *в прошлом году*—лё́тась; *на другой год*—нале́тась; *в позапрошлом году*—па́залётась.
 Година—гадзі́на, час, часі́на.
 Годичный—гадавы́, рочны́.
 Годность—ужы́тачнасьць, ужы́тнасьць, прыда́тнасьць, зда́тнасьць.
 Годный—ужы́тачны, ужы́тны, го́жы, прыда́тны, зда́тны.
 Годовалый—аднаго́дак; *лый теле-нок*—пярэзі́мак.
 Годовать—векава́ць.
 Годовой—гадавы́, рочны́; *вой ребенок*—аднале́так.
 Годовщина—уго́дкі, гадаві́на.

Голавль—галавёнь.
 Голенастый—цыба́ты.
 Голенище—халя́ва.
 Голень—галё́нка, лы́тка; *ная кость*—цэ́ўка.
 Голенький—галю́сенкі.
 Голик—дзярка́ч.
 Голить, ться—гали́ць, лі́цца.
 Голландец—галянды́ец.
 Голландия—Галы́ндзя.
 Голландский—галяндый́скі, галяндэ́рскі.
 Голо—гола.
 Голобородый—галабаро́ды, безба́родзька.
 Голобрюхий—галапэ́зы, галапэ́зік.
 Голова—галава́, голаў; *рубить, срубить голову*—сы́ціна́ць, сы́яць галава́ў; *ломать голову*—марочы́ць галава́ў; *навесить голову*—спусьці́ць, схі́ліць галава́ў; *покачать головой*—пакру́ціць галава́й; *очертя голову*—стры́м-галоў; *сорви голова*—шы́бені́к, ві́сус, ві́рвас; *терять голову*—ня даць сабе́ ра́ды; *голова не в порядке*—у галава́ не ўсе кле́пкі; *сколько голов, столько умов*—што галава́, то розум; *как снег на голову*—неўспа́дзёўкі.
 Головастик—1) галава́н; 2) (*зоол.*)—апа́лоні́к, па́лоні́к.
 Головастый—галава́ты, мазгава́ты.
 Головешка, головня—галава́шка, галаўні́, галу́за.
 Головище—верха́віна, пача́так (ракі́).
 Головка—галоўка; *маку*—ма́каўка.
 Головной—галаўны́; *ной платок*—ху́стка.
 Головня—см. Головешка.
 Головокружение—за́марака, за́памаро́ка.
 Головоломка—галаваломка, лама́ні́на.
 Головомер—галаваме́р.
 Головомоёй—наго́нка.
 Головоногий (*зоол.*)—галаваног.
 Головорез—галаварэ́з, шы́бені́к, ві́сус, галі́на.
 Головушка—галавачка.
 Головчатый—галоўча́ты.
 Гологоловый—галамоў́за.

Голод — голод; *заморить голод* — угамаваць голод, перакусіць.
Голодание, -дать — галадава́нне, -дава́ць.
Голодно — голадна.
Голодный — галодны; **-ный год** — ня-хлебны год, бяхслёбіца.
Голодовка — галадоўля, галадава́нне.
Голодуха — галадўха.
Гололедица — вобліў, галашчок, галалёд, галалёд.
Голоногий — галаногі.
Голоперый — галапёры, галапупік.
Голопятий — галапята, галадра́нец.
Голорукий — з голымі рукамі.
Голос — голас, мат; *совещательный* — голас дара́дчы; *понижать* го-
лос — зьніжаць голас; *повы-
 шать* го**лос** — падвышаць го-
 лас; паднімаць голас; *кричать*
во весь го**лос** — гарлаць, гар-
 ла́ніць; *в один* го**лос** — аднага-
 лосна; *подавать за кого* го-
 лос — галасаваць за каго.
**Голосеменные (бот. Gymnosper-
 mae)** — голанасённые (б. т.).
Голосистость — галасістасць, га-
 ласьлівасьць.
Голосистый — галасісты, галасьлівы,
 звонкі.
Голосить — галасіць, выць, лемента-
 ваць.
Голословно — бяз довадаў, без пад-
 ставы, бязгрунтоўна.
Голословность — бяздоваднасьць,
 беспадстаўнасьць, бяздаказ-
 насьць, бязгрунтоўнасьць.
Голословный — бяздовадны, беспад-
 стаўны, бездаказны, бязгрун-
 тоўны.
Голосование — галасава́нне.
Голосовать — галасаваць (за каго).
Голосовой — галасавы; **-вой звук**
 (грам.) — гўчны (звонкі) гук;
-вая связка — галосьніца.
Голосок — галасок.
Голоусый — галавўсы, галавўс.
Галоштанник — галадра́нец.
Голубёнок — галубяні.
Голубец 1) — блакіт, блакітная
 фарба, 2) кобец.
Голубизна — блакіць.
**Голубика (бот. Vaccinium uligino-
 sum L.)** — буякі (б. т.), дурніцы.

Голубиный — галубячы, галубіны.
Голубить — мілаваць, песьціць.
Голубичник — буя́чнік.
Голубка (ласкат.) — галубка.
Голубой (цвет) — блакітны, васіль-
 ковы.
Голубочек — галубок.
Голубушка — галубка, мая каханая.
Голубчик — галубочак.
Голубь (зоол. Columba) — голуб; го-
лубька каменны — (Columba livia)
 — дзікі голуб; **голубь воркун**
 (C. tympanisans) — тўрчык, ту-
 рок.
Голубятник, -тня — галубоўнік,
 -боўня.
Голый — голы; **голыми руками** — га-
 ла́ручы; **голая правда** — шчырая
 праўда; **гол, как сокол** — голы,
 як бізўн, як бўбен.
Голытьба — галота, галытва; злы́дні.
Голыш — голы, галя́к, галы́ш; гала-
 дра́нец, злы́дзень.
Голь — галёча, злы́дні.
Гомель (гор.) — Гомель.
Гомельский — Гомельскі; **-ская гу-
 берния** — Гомельшчына.
Гомеопат — гамэапат.
Гомеопатия — гамэапатыя.
Гомер — Гамэр.
Гомерический — гамэры́чны, заходзі-
 сты; *смеяться гомерическим*
смехом — рагатаць, аж захо-
 дзіцца.
Гомогенный — аднародны (пс.-л. т.)
Гомографический — аднапісны.
Гомоним — аднайменьнік (л. т.).
Гомонимия — аднайменьнасьць (л. т.).
Гомонимный — аднайменьны.
Гон — гон; *в* го**ны** — наві́перадкі.
Гонг — гонг.
Гонение — гане́нне, гнацьцё, пагон.
 уі́ск.
Гонец — 1) ганец, пасланец; 2) *раст.*
 (Sedum acre L.) — расходнік
 востры (б. т.).
Гонимый — гна́ны.
Гонитель — напасьнік, вораг.
Гонительница — напасьніца.
Гонка — гон, сплаў лёсу.
Гонобобель — см. Голубика.
Гонор — гонар.
Гонорар — ганара́р, аўтарская пла-
 та.
Гоноррея — ганарэя.

Гонт—гонт, гонты.

Гонтовый—гонтавы.

Гончар - ганчар, гаршкаль.

Гончарничать—ганчараваць.

Гончарный—ганчарны; ный *промысел*—ганчарніцтва.

Гончарня—ганчарня.

Гончий—гончы; *ная собака*—ганчак.

Гоньба—гнацьцё, пагон.

Гонять—ганяць, гнаць, ганиць, туріць.

Гоняться—ганяцца, гнацца (за чым) імкнуцца (да чаго), лавіць (што).

Гора—гарà; *под гору*—з гары; в *гору*—на гору; *ходить по горе*—хадзіць гарою, пагары; *как гора с плеч*—як камень ад сэрца; *гора денег*—сіла, бэзліч грошай; *у него гора денег*—у яго грошай кўры ня ключоць.

Горазд—прыдатны.

Гораздо—шмат, далёка, багата.

Горб—горб.

Горбатый—гарбаты; *того исправит могила*—маленькі сабачка да сьмерці (да веку) шчаня.

Горбик—гарбок.

Горбина—гарбіна, гарбавіна.

Горбить—горбіць, гарбаціць.

Горбится—горбіцца, гарбаціцца.

Горбун—гарбаты, гарбач.

Горбунья—гарбатая.

Горбушка (*хлеба*)—акраец, акраічык.

Горбыль (*вид тёса*)—аполак.

Горделивость—гардаватасьць, фанабэрнасьць

Горделивый—гардаваты, фанабэрны.

Гордец—горды, гардўн, надўцік, амбіт, пшышка.

Гордиться—гардзіцца, надзімацца пшыцца, занасіцца, задавацца, амбіціцца, фанабэрыцца; мець многа мух у носе (*Як Коля*).

Гордость—гордасьць, пыха, фанабэрыя.

Гордый—горды, пшыны, амбітны, фанабэрысты.

Гордыня—гардыня, гардота.

Гордячка—гордая, пшыная, надўтая, фанабэрыстая.

Горе 1) гора, ліха; 2) жаль, смўтак, туга; *горя не знает*—жывё ані гадкі; *на горе*—на жаль; *изведать горе*—зазнаць гора; *с горя*—з жалю.

Горевание—гарава́ньне, бедава́ньне

Горевать—гарава́ць; *печалиться*—тужыць, нўдзіцца, сумаваць; *бедствовать*—бедаваць.

Горелка (у лампы)—палілка.

Горение—гарэньне, паленьне.

Горелки (*игра*)—гарэлкі, гарыпні.

Горелый—гарэлы, палены.

Горемыка—гаротнік, гарапашнік, небарака, бядак.

Горемычный—гаротлівы, бяздольны.

Горенка—сьвятлічка, пакойчык.

Горестно—балёсна, тужліва.

Горестный—гаротны, тужлівы, прыкры; *ная жизнь* злыдні.

Горесть—гаротнасьць, гарэча; жаль (*м. р.*), туга, смўтак.

Гореть—гарэць, паліцца; цяпліцца; сьвяціцца; *реть нетерпением* прагчыся; *горит во рту*—пячэ ў роце.

Горец—гарняк.

Горец (*бот. Polygonum*)—драсён (*б. т.*); *аптечный* (*Pol. bistorta L.*)—рачыкі, ракавыя шыйкі; *узловатый* (*Pol. convolvul vus L.*)—дрост, драсён павойны.

Горечавка, горчанка (*бот. Gentiana L.*)—гарычка (*б. т.*)

Горечь—горкасьць, гарката, ёлкасьць; *чью отдаёт*—гарэніць.

Горизонт—кругавід, пазэм.

Горизонталь—пазэмнік (*г.-к. т.*).

Горизонтальный—пазэмны.

Горилла (*зоол.*)—гарыля.

Гористость—гарыстасьць.

Гористый—гарысты, узгоркаваты.

Горицвет (*бот. Lychnis dioica L.*)—сьвётнік (*б. т.*), гарыцвёт.

Горка—горка; *Красная горка*—Радаўніца, вясновыя дзяды.

Горлан—гарлач.

Горланить—гарла́ніць, гарлаць.

Горластый—гарласты.

Горлач (*кувшин*)—гладыш.

Горлец—*см. Горец.*

Горлица (*зоол. Columba turtur*)—тўрчык, турок.

Горло—горла, гарляк, гарлянка;
зеў, жарало; *кричать во все гор-*
ло—гарлаць, гарляніць.

Горловина—гарлавіна, жарало.

Горловой—гарлавой.

Горлодёр—гарлач.

Горлышко—горлачка, шыйка.

Горлянка (*бот. C. curbita lagena-*
ria L.)—гарлянка.

Горн 1) *на заводах*—горан; 2) *муз.*
горн.

Горний—вышні.

Горнило—горан.

Горнист—гарністы.

Горница—пакой, сьвятліца.

Горничная—пакаёўка.

Горнозаводский—гісэрневы (г.-к. т.)

Горнокаменный—горнакаменны.

Горнорабочий—гарняк, шахцёр.

Горнопромышленник—нетрака-
пальнік.

Горнопромышленность—нетрака-
пальная прамысловасьць
(г.-к. т.).

Горноста́й (*зоол. Mustella*)—гарна-
ста́й.

Горный—горны, гаравы, гарнічы;
-ное *масло*—нафта, зёмны
алей.

Город—места, горад; *ни к селу ни*
к городу—ні да склэду, ні да
ладу.

Городить—гарадзіць; *дить чушь*—
пляўзгаць, чаўпсыць.

Городище—гарадзец.

Городовой 1) *прил.*—мэскі, гарада-
вы́; 2) *сущ.*—міліцыянер.

Городок—гарадок, мястэчка.

Городской—гарадзкі, мэскі.

Городчастый (*лист*)—зарубча́сты,
(б. т.).

Горожанин—гарадчанін, мешчанін.

Горожанка—гарадчанка, мяшчанка.

Горообразование—гораўтварэньне,
(г.-к. т.).

Гороскоп—гараскоп.

Горох—гарох; *место, где рос го-*
рох—гароха́вішча; *гороховая*
солома—гароха́віны.

Гороховина—гароха́віна.

Гороховинка—гароха́вінка.

Гороховый—гароха́вы.

Горошек—гарошак; *посевный* (*бот.*
Vicia sativa L.)—ві́ка сёўная
(б. т.).

Горошина—гарошы́на.

Горошинка—гарошы́нка.

Горст—горст.

Горсть, горстка—жме́ня; *льна—*
мычка.

Гортанный—гартанны.

Гортань—гартань, гарля́нка.

Гортензия (*бот. Hortensia L.*)—гар-
тэ́нзія.

Горчейший—найга́рчэйшы.

Горчица (*бот. Sinapis L.*)—га́рчыца.

Горчичник—га́рчы́чнік.

Горчичница—га́рчы́чніца.

Горчичный—га́рчы́чны.

Горшечник—га́ршка́ль, га́ршкалёп.

Горшечный—га́ршэ́чны.

Горшок—га́ршчок (р.—га́ршка́);
с узким горлышком—гья́к.

Горшочек—га́ршчочак, га́ршэ́чак,
га́рну́шак.

Горький—го́ркі, ё́лкі.

Горькнуть—га́ркавець, га́рчэць, я́л-
чэць.

Горько—го́рка, ё́лка; пры́кра.

Горьковатость—га́ркава́сьць, е́лка-
ва́тасьць.

Горьковатый—га́ркава́вы, е́лкава́ты.

Горькость—го́ркасьць, ё́лкасьць.

Горы-Горки—Го́ркі.

Горюн—га́рун, ма́рмытун.

Горючесть—га́рчы́асьць, па́лкасьць

Горючий—га́рчы́чы, па́лкі, пя́кчы;

-чие *слезы*—го́ркія сьлёзы;

-чий *материал*—па́ліва.

Горюшко—го́ранька, го́рачка.

Горячечный—га́ра́чкавы.

Горячий—га́рачы, пя́кчы, па́лкі;

горячий человек—на ім аж

ску́ра га́рыць, га́рачы ча́лаве́к.

Горячиться—га́рачы́цца, за́паля́цца,
распа́ляцца, аза́рдава́ць.

Горячка—га́рачка, га́ру́чка.

Горячность—га́ра́чнасьць, па́л,
за́па́л; *в работе*—ру́плівасьць,
а́гнева́сьць.

Горячо—го́рача, па́лка.

Госпиталь—шпіта́ль.

Госпитальный—шпіта́льны.

Господин—па́н; го́спода—па́нове,
па́ны́; *собир.*—па́нства.

Господский—па́нскі; -ский *дом*
га́спода, дво́р.

Господство, -ование—па́нава́ньне.

Господствовать—па́нава́ць па́н-
ствава́ць.

Господь—гаспод, пан бог.
 Господствующий—пануючы; пераважны.
 Госпожа—паня; *дома (хозяйка)*—гаспадыня.
 Гостеприимный—гасьцінны.
 Гостеприимство—гасьціннасьць.
 Гостинница—гасьцініца, гатэль.
 Гостить—гасьцяваць, гасьціць.
 Гость—госьць.
 Гостья—госьцейка.
 Государственность—дзяржаўнасьць, гаспадарнасьць.
 Государственный—дзяржаўны, гаспадарны; *ная казна*—скарб.
 Государство—дзяржава; гаспадарства, панства.
 Государыня—валадарка, паня, каралёва.
 Государь—гаспадар, пан; *милостивый государь*—Ваша міласць.
 Гот—гот.
 Готика—готыка.
 Готический—гатычны.
 Готовальный, лья—гатавальны, лья.
 Готовить—гатаваць, рыхтаваць, ладзіць.
 Готовиться—гатавацца, рыхтавацца.
 Готовление—гатаваньне.
 Готовность—готовасьць; *в готовности*—напагатоўе.
 Готовный, вый—готовы, ахвочы.
 Гощение гасьцяваньне.
 Граб (*бот. Carpinus*)—граб.
 Грабаздать—лапаць, хапаць.
 Грабёж—грабеж, рабўнак, драпёжніцтва.
 Грабелина—грабліна.
 Грабельщик—грабец.
 Грабитель—грабежнік, рабоўнік, драпёжнік, зьдзірца.
 Грабительский—грабежніцкі, рабоўніцкі, драпёжніцкі, зьдзірскі.
 Грабительство—рабоўніцтва, драпёжніцтва, зьдзірства; рабаваньне, гвалт.
 Грабить—грабіць, рабаваць, драпёжнічаць.
 Грабли—граблі.
 Грабовый—грабавы.
 Гравий—жвір, жарства.

Гравилат (*бот. Geum*)—гарлачоўка.
 Гравировальный—грававальны.
 Гравировальня—грававальня.
 Гравировка—грававаньне.
 Гравюра—гравюра.
 Град—град.
 Градация—ступеньваньне (л. т.).
 Градобитие—градабіцце.
 Градоначальник—начальнік гораду, (мэста), бурмістар (*устарелое*).
 Градской—гарадзкі, мэскі.
 Градуирование—падзел на градусы.
 Градус—градус, ступень.
 Градусник—градуснік.
 Гражданин—грамадзянін.
 Гражданка—грамадзянка.
 Гражданский—грамадзянскі, цывільны.
 Гражданственность—грамадзянства.
 Гражданственный—грамадзянскі.
 Гражданство—грамадзянства.
 Грамм—грам.
 Грамматик—граматысты.
 Грамматика—граматыка.
 Грамматический—граматычны.
 Грамота 1)—грамата, пісьмо; 2) *юрид.*—грамата, прывілей, унівэрсал, дэкрэт, ліст; *охранная грамота*—абаронны, ахоўны ліст; *дарственная грамота*—даравальны ліст.
 Грамотей—грамацей, пісьмёны.
 Грамотка—пісёлка, цыдулка.
 Грамотность—грамагнасьць, пісьмённасьць.
 Грамотный—грамажны, пісьмёны.
 Гран (*аптеч. вес*)—гран.
 Гранат (*бот. Punicum granatum L*)—гранат.
 Граната (*воен.*)—граната.
 Гранатный—гранатавы, гранатны.
 Гранатометчик—гранатамётнік.
 Грандиозность—вялізарнасьць, вялічэзнасьць.
 Грандиозный—вялізарны, вялічэзны, вялічэзны.
 Гранение—шліхаваньне.
 Граненый—шліхаваны.
 Гранильный—шліхавальны.
 Гранильщик—шліхавальнік.
 Гранильный—шліхавальны.
 Гранильня—шліхавальня.

Гранит—граніт, зярняк (г.-м. т.);
гранит *гнилой*—граніт вы-
петралы.
Гранитный—гранітны.
Гранить—шліхаваць.
Граница—граніца, мяжа, рубёж,
кардон; *выйти из границ*—
перабраць мерку.
Граничить—гранічыць, межавацца
(з чым), упінаць (ува што).
Граничный—гранічны, сумёжны,
рубёжны, кардонны.
Гранка—шпальта.
Грань—сьцёнка (м. т.).
Граф—граф, грап.
Графиня—графіня, грапіня.
Графа—графя; шпальта.
Графин—карафа.
Графинчик—карафка.
Графит—графіт.
Графить—лінаваць.
Графический—графічны, пісоўны.
Грациозность—павабнасьць, строй-
насьць.
Грациозный—павабны, стройны.
Грация 1) *мифол.*—грацыя; 2) ваб-
насьць, стройнасьць, прыго-
жасьць.
Грач (зоол. *Corvus*)—грак.
Грачёнок—грачаня.
Гребёнка—шчотка.
Гребень—грэбень; „*волны*—грэбень
хвалі;“ *горной цепи*—грэбень
горнага ланцуга (г.-к. т.).
Гребец—грабец, вясляр.
Гребешок—грабянец, грабёнчык.
Гребной—вясловы.
Гребник (бот. *Synosurus L.*)—
грэбнік (б. т.).
Греза - вярза (Як. Кол.); ма́ра.
Грезить—вярозіць (Як. Кол.), ма-
рыць.
Грезиться—ма́рыцца, вярзы́цца.
Грек—грэк.
Грековосточный—грэкаўсходны.
Греметь 1)—грымёць; 2) *о посуде*—
звінець, бразкатаць; 3) *об*
экипаже—тарахцець.
Гремучий—грымучы; *гремучая змея*—
грымучка, бражджоўніца
(з. т.)
Гремушка—брызгаўка.
Гренадер—грэнадэ́р.
Гренадерский—грэнадэ́рскі.
Гренок—грэнка.

Грести 1) *веслом*—грабці, гарну́ць,
веславаць; 2) *граблями*—грабці.
Греть—грэць.
Грех—грэх, віна, правіна; *загладить*
грех—адпакўтаваць; *с грехом*
пополам—так-сяк.
Греховность—грахоўнасьць.
Греховный—грахоўны.
Греховодник—грахаводнік.
Грехопадение—праграшэньне.
Греция—Грэцыя.
Греча, гречиха (бот. *Polygonum*
lagopus L.)—грэчка, грэ́ка,
грэка.
Гречанка—грачанка.
Греческий—грэцкі.
Гречневый—грэцкі; *вая солома*—
грачанка.
Грешить—грашыць, рабіць грэх.
Грешник—грэ́шнік. грахаводнік.
Грешница—грэ́шніца, грахаводніца.
Грешный—грэ́шны.
Грешок—грашок, правінка.
Гриб (бот. *Fungus*)—грыб; *белый*
(*Boletus bovinus*)—бараві́к,
шчы́ры, пра́ўдзівы грыб;
дождевик—порхаўка; *масле-*
ник—казёл; *сыроежка*—су-
равэ́жка, сыра́жка; *опенок*—
апёнькі (мн. л.).
Грибастый—губаты, губа́р, губа́ч.
Грибница—грыбні (б. т.).
Грибной—грыбны.
Грибовидный—грыба́сты.
Грибозвон—цымба́лы.
Грибок—грыбок.
Грива—грыва.
Гривенник—дзеса́тка.
Гривка—грывка.
Григорий—Рыгор, Грыгор.
Грим—грым.
Гримаса—грымаса, крыва́я ми́на,
гі́мора.
Гримасничать—грымасы́нічаць, ра-
біць гі́мору, ми́ны.
Гриф (зоол.)—грыф.
Грифель—грыфель.
Грифельный—грыфельны.
Гроб—труна́, дамаві́на; *вогнать в*
гроб—на той сьвет загна́ць.
Гробница—надгробак.
Гробовой—тру́нны, дамаві́навы.
Гробовщик—труна́р.
Гробокопатель—грабакоп.
Гродно Горадня, Гора́дзен.

Гродненскі—Горадзенскі.
 Гроза—навальніца, бура.
 Гроздь—гранка, грона, пук.
 Гроздевы—гранкавы, гронавы.
 Грозить—пагражаць (каму), страшыць (каго), гразіць.
 Грозно—грозна, з пагрозаю.
 Грозность—грознасць, страшэннасць.
 Грозный—грозна, страшэнны.
 Грозовой—навальнічны, грамавы;
 -вая *ночь*—вераб'іная ноч.
 Гром—гром (р.-му), грымоты; *удар грома*—пярун.
 Громада, -дина—вёліч.
 Громадность—вялізарнасць, вялічэзнасць.
 Громадный—вялізны, вялізарны, вялічэзны, вагромністы.
 Громила—граміла.
 Громить—руйнаваць, буріць, нішчыць, пустошыць, разбурваць.
 Громкий—голасны, галасьлівы, гучны, зычны, моцны; *выразны, слаўны*.
 Громко—голасна, галасьліва, гучна, зычна, моцна, *выразна; громко кричать*—благань.
 Громкость—голаснасць, гучнасць, зычнасць.
 Громовержец—грамавік.
 Громовой—пяруновы.
 Громовый—гучны, зычны (голас).
 Громогласие—галоснасць, гучнасць.
 Громогласный—галосны, гучны.
 Громоздить—накладаць, награмаджаць.
 Громоздкий—няўкладзісты, грамозны.
 Громоотвод—пярунавод, пярун-нік.
 Громыхание—грукат, грукатаньне, тарахценьне.
 Громыхать—грукаць, тарахцець.
 Громыхнуться—*см.* Грохнуться.
 Гросс—грос.
 Грот—пячора.
 Гротеск—гратэск.
 Гротовый—пячорны.
 Грохнуть—грукнуць, грымнуцца, бўхнуць.
 Грохнуться—грукнуцца, грымнуцца, бўхнуцца, упасьці.
 Грохот—грукат.

Грохотанье—груканьне, грукатаньне.
 Грохотать—грукаць, грукатаць, тарахцець.
 Грош—грош, шаг, шэлег.
 Грошевой—грашовы, шаговы.
 Грубеть—цвярдзець, калянэць, шурпацець, грубнуць.
 Грубить, -биянить—грубіць, грубіяніць.
 Грубо—груба, па-грубіянску, па просту, нязграбна.
 Грубоватый 1)—трохі грубы; 2) *о ткани*—жорскі, шурпаты, цўбкі.
 Грубость—грубіянства.
 Грубый 1)—грубы, грубіянскі, просты, недалікатны; 2) *о ткани*—жорскі, шурпаты; 3) *о работе*—нязграбны.
 Груда—груда, кўпа, брыла, мноства.
 Грудастый—грудзісты.
 Грудина—грудзіна.
 Грудинка—грудзінка.
 Грудой—грудны, пелькавы; -ная *клетка (анат.)*—агрўдзьдэ.
 Грудобрюшная преграда (*анат.*)—плява.
 Грудь—грудзі (*только в множ. ч.*); пелькі; (*сосцы*)—цыцкі; *взяться за грудь в драке*—узяцца за грудкі.
 Груз—цяжар.
 Груздь (*бот. Agaricus piperatus*)—грузд.
 Грузин—грузін.
 Грузинка—грузінка.
 Грузинский—грузінскі.
 Грузить—класьці, накладаць, пакаваць.
 Грузия—Грузія.
 Грузно—цяжка, важка.
 Грузный—цяжкі, важкі; *человек*—тоўсты, гадкі.
 Грузнуть—грузнуць, загрузаць.
 Грузовой—цяжаровы, пакоўны, пакавальны.
 Грузчик—пакоўнік, пакавальнік.
 Грунт—грунт.
 Грунтование, -товка—грунтаваньне, кітаваньне.
 Грунтовать (*готовить фон*)—грунтаваць, кітаваць.
 Группа—група, кўпа, гурток.

Группирование, ровка — групава́ньне, гуртава́ньне.
 Группировать — групава́ць, гуртава́ць.
 Групповый — гру́павы.
 Грустить — сму́ціцца, сумава́ць, смуткава́ць, журы́цца, нудзі́цца.
 Грустно — сму́тна, сѹмна, журблѹва, маркотна.
 Грустный — сму́тны, сѹмны, журблѹвы, маркотны.
 Грусть — журба́ (пс.-л. т.), сму́так, маркота, туга́.
 Груша (*бот. Prunus*) — ігру́ша.
 Грушевидный — груша́сты.
 Грушевый — ігру́шавы.
 Грушовка — грушо́ўка.
 Грыжа — кіла́.
 Грыжевой — кілава́ты; кілѹн.
 Грыжник (*бот. Herniaria glabra L.*) — гладѹн (б. т.).
 Грызение — грызе́ньне.
 Грызня — грызнья́, сва́рка, згрызоты, гі́рканьне.
 Грызть — гры́зыці; *семечки* — луза́ць.
 Грызться — гры́зыціся, сва́рыцца, гі́ркацца.
 Грызуны (*зоол. glires*) — грызунѹ.
 Гряда — 1) града́; 2) загон.
 Грядка — ра́дка.
 Грядущее — бѹдучына.
 Грядущий — бѹдучы, нато́мны, на́стѹпны.
 Грязевой — гра́зевы.
 Грязелечебный — гразяле́кавы.
 Грязи (*мед.*) — гра́зі.
 Грязнить — брѹ́дзіць, брудзя́ніць.
 Грязно — брѹ́дна, балотна.
 Грязнуха — плѹ́ндра, лахѹ́дра, за́дрыпа, няхло́йка.
 Грязный — брѹ́дны, балотны, ня́чысты.
 Грязь — гра́зь, брѹ́д, балота.
 Грнуть 1) *о грое* — грѹ́мнуць, грѹ́кнуць; 2) *о пушке* — бѹ́хнуць, ба́бахнуць.
 Грнаться — *см. Грохнуть*.
 Губа — гу́ба; губы — гу́бы, вѹсны; *насмешливо* — грыбы́, цымбалы; *дуть губы* — закапы́льваць гу́бы; *сжать губы* — сы́ціснуць гу́бы.
 Губа (*залив*) — зато́ка, зава́д.
 Губан — губа́р, губа́ч.
 Губастый — губа́ты, грыба́сты.
 Губернатор — губе́рнатар.

Губерния — губе́рня.
 Губернский — губе́рскі.
 Губитель — згу́бнік, згу́бца.
 Губительный — згу́бны, згу́блѹвы.
 Губительство — згу́ба, зы́ншчэньне.
 Губить — губі́ць, нішчы́ць, пагубля́ць, зва́дзіць.
 Губка — гу́бка.
 Губной — губны́.
 Губошлёп — разя́ва, разява́ка.
 Губчатость (*ткани*) — губкава́тасць.
 Губчатый — губкава́ты.
 Гувернер — гуве́рне́р, выхавальнік.
 Гувернантка — гуве́рнантка, выхавальніца.
 Гугнивый — *см. Гнусавый*.
 Гудение — гудзе́ньне.
 Гудеть — гусы́ці, гудзе́ць.
 Гудок — гудок.
 Гуж — гуж; *гужом* — гу́жам.
 Гужевой — гужавы́.
 Гул — гудзе́ньне, гук, гул.
 Гулѣж — гульня́.
 Гулкий — гу́чны, галосны.
 Гулко — гу́чна, галосна.
 Гульба — *см. Гулѣж*.
 Гульбище — ігру́шча.
 Гуляка — гуля́ка, гульта́й, лодар, латру́га, бусайла.
 Гулянье — гу́лі, гульня́, гуля́ньне, ігру́шча.
 Гулять 1) — гуля́ць; 2) *лентяйничать* — гульта́яваць, латрава́ць, (*ср. Баклуши битъ*).
 Гулящий — *см. Гуляка; щая девка* — ку́рва.
 Гуманизм — гумані́зм.
 Гуманист — гумані́сты.
 Гуманистический — гумані́стычны.
 Гуманитарный — гумані́тарны.
 Гуманность — гума́ннасьць, людза́касьць.
 Гуманный — гума́нны, людзкі.
 Гуменник — прыгуме́ньне.
 Гуменце — гуме́нца.
 Гуммиарабик — гуміа́рабік.
 Гумно — гумно, клѹ́ня.
 Гумус — гу́мус, перагно́й.
 Гурья — гу́рья, райская дзяўчы́на.
 Гурт — гурт, агу́л.
 Гуртовой — гуртавы́, агу́льны.
 Гуртом — агу́лам, ра́зам.
 Гурьба — гу́рма; *гурьбой* — гу́рмам, грамадой.
 Гусар — гуса́р.

Гусарскі—гусарскі.
 Гусеница—вўсень.
 Гусёнок—гусяня.
 Гусиный—гусіны, гусячы; ный
жир—шмалец.
 Гусли—гўсьлі.
 Гуслар—гусьлар.
 Густенек—гусьцёнькі.
 Густеть—гусьцёць.
 Густо—гўста.
 Густой—густы.

Густота—гушчыня, гўшча, гўстасьць
 Густошерстный—руністы.
 Гусь (зоол. Anser)—гусак.
 Гусыня—гўска, гусь.
 Гуськом—гўжам, наўсьцяж, ключом.
 Гусятина—гусяціна.
 Гусятник—гусятнік.
 Гуттаперча—гўма.
 Гуттаперчевый—гўмавы.
 Гуша—гўшча, гушчар; *остатки на дне*—фуз.

Д.

Да—але, але-ж, ды, дый, ага, эга,
 а то-ж, а ўжо-ж, так; да *вот*
 —ужо-ж; да *разве*—ці-ж, аль-
 бо-ж, няўжо-ж, хіба-ж; да *уже*
 —ужо-ж; да *и только*—дый
 годзі; да *будет*—няхай бўдзе,
 станься; да *и то правда*—то
 бо й то; *ни да, ни нет*—ні так,
 ні сьак.

Дабы—каб.

Давалец—давальнік.

Даватель—давец.

Давать, дать—даваць, даць, нада-
 ваць; *давать взаимы*—пазы-
 чаць; *дороже*—перадаваць;
залп—выпальваць; *знать*—па-
 ведамляць, накізваць; *клятву*--
 запрысягаць; *насилно*—упі-
 раць; *дать отступного*—даць
 адчэпнага; *отчет*—здаць
 справу; *очную ставку*—зьяв-
 сьці вочы-на-вочы; *промах*—
 схібіць, спудлаваць; *приют*—
 прытуліць; *себя знать*—дацца
 ў знакі; *тумака*—штурхануць,
 даць штурханца; *тягу*—даць
 драпак, пусьціцца на ўцёкі;
что-нибудь—перакінуць; *делу*
другой оборот—пераварнуць
 справу; *давать обед, ужин,*
пир—спраўляць абёд, вячэру,
 банкет.

Даваться, даться—давацца, дацца.

Давеча—надоячы, анагдысь, ня-
 даўна.

Давешний—надоячны, нядаўні.

Давид—Давыд.

Давильный—ціскальны.

Давить—1) ціскаць, давіць, гнясьці,
 душыць; 2) мўліць; *давит*
грудь—сэрца сьціскае; *боти-*
нок давит—камаш мўляе.

Давка—сьціск, даўка, даўката.

Давление—ціск, націск, даўлёньне,
 нагнёт.

Давненько—даўнётка, подаўна.

Давний, нишний—даўні, даўнёткі.

Давно—даўно, даўнэй; *довольно*
давно—подаўна; *давно это*
было—гэта было, калі яшчэ
 швэд босы хадзіў; *давным*
давно—даўно-даўно.

Давнопрошедший—даўномінулы
 (грам.).

Давность—даўнасьць, даўніна.

Дажбог (миф.)—Дажбог.

Даже—аж, ажно, нават, нят, ані;
даже до—аж да, што да; *и*
даже—а то й; *если даже*—
 калі нават.

Дактилический—дактылічны
 (верш).

Дактиль—дактыль.

Далее, дальше—далей, далей,
 дальш, надалей, далі.

Далекий—далёкі, дальні.

Далеко—далёка; *далеко так итти*
 —такі сьвет ісьці.

Далеконько—далекавата, падалёка.

Далекость—далёкасьць.

Даль—даль, далячыня, далеч; *в*
дали—зводаль.

Дальнейший—далейшы, напатамны;
в дальнейшем—надалей.

Дальний—дальні, далёкі; *дальний*
путь—вялікая дарога.

Дальнобойность—далекабойнасьць,
 далекастрэльнасьць.

Дальнобойный—далекабойны, да-
 лекастрэльны.

Дальновидность—празорнасьць,
 абачлівасьць.

Дальновидный—празорны, празор-
 лівы, абачлівы.

Дальнезоркий — далеказрочны.
 Дальнезоркость — далеказрочнасьць.
 Дальномер — дальнамер.
 Дальномерщик — дальнамернік.
 Дальномерный — дальнамерны.
 Дальность — см. Далекость.
 Дальше — см. Далее.
 Дама — дама, паныя.
 Дамаск (гор.) — Дамаск.
 Дамба — дамба, грэбля, гаць.
 Дамка (в игре в шашки, карты) — дымка.
 Дамский — дамскі, жаночы.
 Даниил — Данила.
 Дания — Данія.
 Даниик — даньнік.
 Даниический — даньніцкі.
 Данный — дадзены, даны; данное — данае (м. т.), дадзенае.
 Дантист — дантысты, зубны лекар.
 Данциг гор. — Гданск.
 Данцигский — гданскі.
 Дань — даніна; дань зерном — асяніна; дань за проезд — вазовае.
 Дар — дар, падарунак; дар на память — памятка; дар слова — моўнасьць.
 Дарданеллы — Дарданэлы.
 Дарование — дараваньне.
 Дарёный — дараваны.
 Дарить — дарыць, дараваць, абдарваць (каго чым).
 Дармовой — см. Даровой.
 Дармод — дармаэд.
 Дарование (талант) — талент, талань, здольнасьць, здатнасьць.
 Даровать — дараваць, абдарваць (каго чым).
 Даровитость — талэнтнасьць, таланавітасьць, здольнасьць, здатнасьць.
 Даровитый — талэнтны, таланавіты, здольны, здатны.
 Даровой — дарэмны, дармаві; даравы, дараваны.
 Даровщина — дарэмщина.
 Даром 1) — дарма, задарма; 2) напрасно — дарэмна, задарэмна, марна, надурніцу.
 Дароносица — дараносіца.
 Дарственный — дараваны; -ная грамота — даравальны ліст.
 Дарья — Адар'я, Дар'я, Дарка.
 Дата — дата.
 Датель — давец.

Дательный (падеж) — давальны (склон).
 Датировать — азначаць дату, датаваць.
 Датский — даньскі.
 Датчанин — даньчанін.
 Дать — см. Давать.
 Дача 1) даньне, даваньне, падача; 2) лётніца; 3) лесная дача — дзялянка.
 Даяние — даваньне.
 Даятель — см. Даватель.
 Два — два.
 Двадцатигранник — дваццацісьценнік правільны, ікасаэдр (м. т.).
 Двадцатигранный — дваццацісьценны.
 Двадцатилетний — дваццацігадовы.
 Двадцатый — дваццаты.
 Двадцать — дваццаць.
 Дважды — двойчы, падвойчы, падвакроць, два разы.
 Две — дзве (р — дзвёх, дзвюх).
 Двенадцатигранник — дванаццацісьценнік.
 Двенадцатый — дванаццаты, дванаццаты.
 Двенадцать — дванаццаць, дванаццаць.
 Дверка — дзвёрцы, дзвёркі.
 Дверной — дзвёрны.
 Дверцы — дзвёрцы, дзвёркі; у ворот — фортка; дверцы револьвера — засланка рэвальвёру (в. т.).
 Дверь — дзвёры (только в множ. ч.); дверь одностворчатая — дзвёры ардынэрныя.
 Двести — дзвёсьце.
 Двигатель — рухавік.
 Двигательный — рухавы.
 Двигать, двинуть — рухаць, рушыць; соваць, сьнуць; кратаць, крануць; пасуваць, пасунаць; парушыць, папхнуць.
 Двигаться, двинуться — рухацца, рушыцца; совацца, сьнуцца; падавацца, падацца; с места не двинусь — з месца ня рухуся.
 Движение — рух, рухэньне; ход, бег; движение населения — зьмена люднасьці (г.-к. т.); движение произвольное — рух адвольны (пс.-л. т.); дать делу движение — даць справе ход;

дело лежит без движения—
справа ня рўхае напéрад; *при-*
вести в движение—зварухнуць,
пасу́нуць.

Движимость—рухомасьць.

Движимый—рухомы; *мое имуще-*
ство—рухомая маёмасьць.

Двина (*река*)—Дзьвіна.

Двинск (*гор.*)—Дзьвінск, Дынабург.

Двое—двое.

Двоебрачие—1) другажонства, дру-
гі шлюб; 2) двужонства.

Двоебрачный—1) другажэнец,
другашлюбны; 2) двушлюбны.

Двоедушие—двуду́шнасьць, фаль-
шы́васьць, няшчы́расць.

Двоедушничать—двуду́шнічаць,
фальшы́віць, крыві́ць.

Двоедушный—двуду́шны, фальшы́-
вы, няшчы́ры.

Двоеженство—*см.* Двоебрачие.

Двоекратный—двукра́тны, двура-
зовы.

Двоемыслие—двузначнасьць, ва-
ганьне, думаньне надвое.

Двоение—дваёньне; падваёньне,
раздваёньне.

Двоеточие (*грам.*)—двукроп'е.

Двойка—двойка.

Двойни—двайняты, блізьняты.

Двойник—спары́ш.

Двойной—падвойны, двойчаты, ду-
бальтовы; *двойное количе-*
ство—дубальт.

Двойственность—двоістасьць.

Двойственный—двоісты; *ное число*
(*грам.*)—па́рны лік.

Двоить—дваіць, падваяць.

Двоиться—двоіцца.

Двор—двор, панадворак, дзядзінец;
двор постоялый—заезны двор;
скотный двор—загарада.

Дворец—пала́ц.

Дворецкий—аканом.

Дворик—дварок.

Дворище—вялікі двор, двoryшча,
панадворышча.

Дворник—дворнік, вартаўнік.

Дворническая—дворніцкая.

Дворничиха—дворнічыха.

Дворня—чэлядзь.

Дворняга, няжка—дварнік.

Дворовый—дваровы, дамовы.

Дворянин—дваранін, шляхціц.

Дворянка—дваранка, шляхціцка.

Дворянский—дваранскі, шляхецкі.
Дворянство—дваранства, шляхец-
тва.

Дворянчик—шляхцічок.

Двоюродный—стры́ечны, збратдзёт-
ны; *ная сестра*—стры́ечка; *ные*
родственники—з-брат-дзётці.

Двоязычный—двуязы́кі, няшчы́ры.

Двоязыкий—два́які, падвойны.

Двояко—два́йка, на́двае.

Двояковыпуклый—два́якавы́гнуты.

Двоякоперистый (*лист*)—двойча-
пе́ры (б. т.)

Двоякость—два́йкасьць.

Двубрачие—*см.* Двоебрачие.

Двуглавый—двугаловы.

Двуглазый—двувокі, двохово́кі.

Двугласный—двугалосны.

Двугодичный, довалый, довой—
друга́к, двохла́тні, двугадо́вы.

Двугривенник, -ный—двацца́тка, са-
ракоўка.

Двугубый—двугу́бы.

Двудневный—двудзённы, двоходнё-
вы.

Двудомные (*бот.*)—рознапнёвыя.

Двузначный—двохза́чны; *ное чис-*
ло (мат.)—двохза́наквы лік.

Двузубец (*бот.* *bidens*)—саба́чка.

Двузубый—двузу́бы.

Двуколейный—двукале́йны.

Двуколка—бяда́.

Двуконечный—двуканцовы.

Двуконный—двуконны, паракон-
ный.

Двукопытный—двукапы́тны.

Двукратно—два́краць.

Двукратный—двукра́тны.

Двукрылый—двукры́лы.

Двулетие—двохла́цце; *-тний, -ток*
—*см.* Двугодичный.

Двулистный—двохлі́сты.

Двуликие—двуду́шнасьць, фальшы́-
васьць, няшчы́расць.

Двуличный—двуду́шны, фальшы́вы,
няшчы́ры.

Двуместный—двумясцовы, на два
мэсцы.

Двумесечный—двумёсячны, двохла́-
мёсякавы; *на двумесечный*
срок—на два месяцы.

Двуногий—двуногі.

Двупарный—двохпа́рны.

Двупалый—двохпа́лы.

Двуполый—двохродавы.

Двурогий—двурогі.
 Двурядный—двайчасты.
 Двусложный—двохскладаны.
 Двусмысленность—двузначнасьць.
 Двусмысленный—двузначны.
 Двусотый—двусотны.
 Двустволка—дубальтоўка.
 Двуствольный—дубальтовы.
 Двустворчатый—двойчаты; *двустворчатая дверь*—дзвяверы на дзье палавіны.
 Двустепенный—двуступянёвы.
 Двустиишие—двуверш.
 Двусторонний—двубокі, абапольны.
 Двуутробка (зоол. Didelphus)—торбанаша (з. т.)
 Двух'аршинный—двох'аршынавы.
 Двухвёрстный—двуварстовы.
 Двухвершковый—двохваршковы.
 Двухвостка (зоол. Naupha)—двухвостка (з. т.)
 Двухколёсный—двукольны.
 Двухкопеечный—двакапеечны.
 Двухлетие—см. Двуетие.
 Двухмесячный—см. Двумесачный.
 Двухнедельный—двохтыднёвы.
 Двухпудовый—двохпудовы.
 Двухстепенный—см. Двустепенный.
 Двухчлен (мат.)—двохчлен.
 Двухчленный—двохчлённы.
 Двух'этажный—двохпавёрхавы.
 Двухцветный—двухкаляровы.
 Де, дескать—маўляў, моў, бок.
 Дебаркадер—дэбаркадэр, станцыя, прыстань.
 Дебаты—дэбаты, дыскусія, разважаньне, абгаворваньне справы, спрэчкі.
 Дебатируют—дэбатаваць, абгаворваць справу, спрачацца.
 Дебелость—дзябеласьць.
 Дебелый—дзябёлы, моцны.
 Дебет—дэбэт, прыбытак.
 Дебитор—вінаваіца, даўжнік.
 Дебош—буінства.
 Дебошир—буян, свавольнік.
 Дебоширить—буяніць, свавольць.
 Дебоширство—буінства, свавольства.
 Дебристый—нётраны.
 Дебрь—нётра, пушча.
 Дебют—дэбют, першы выхад (першае выступленьне актора на сцэне).

Дебютант, -тка—дэбютант, -тка.
 Дебютировать—дэбютаваць, выступаць.
 Дева, девица—дзяўчына, дзеўка, панна; *взрослая девица*—дзеўка на выданьні.
 Деваться, деться—дзявацца, дзецца; падзявацца, падзецца.
 Деверь—дзёвер.
 Девиз—дэвіз, знак.
 Девий, -ческий, -чий—дзеўчын, дзявочы, дзявоцкі, панёнскі.
 Девица—см. Дева.
 Девичество—дзявоцтва.
 Девка—дзеўка; *бой-девка*—kozyр-дзяўчына.
 Девочка—дзяўчінка, дзяўча, дзяўчатка, панёначка.
 Девочкин—дзяўчынчын.
 Девочник—дзяўчур.
 Девственница—чыстая дзяўчына, дзявочніца, цёлка.
 Девственность—дзявоцтва, дзявоцкасьць, дзявічнасьць, дзявочы стан.
 Девственный—дзявоцкі, дзявічны, панёнскі, нечапаны, няярўшаны, цэлы; *ная земля*—цаліна, навіна; *ная-плева (анат.)*—дзявочая балонка; *ный лес*—нечапаны лес (г.-к. т.)
 Девушка—дзяўчына.
 Девушкин—дзеўчын
 Девчонка—дзеўчаня
 Девяносто—дзевяцьдзiesiąт.
 Девяностый—дзевяцьдзiesiąты.
 Девясил (бот. Jnula L.)—дзівасіл (б. т.).
 Девятерик—дзевяцярыйк.
 Деятельник (бот.) 1) Achillea nobilis L.—кываўнік шляхётны; 2) Tanacetum vulgare L.—піжма звычайная (б. т.).
 Деятины—дзевяціны.
 Деятисотый—дзевяцьсотны.
 Девятка—дзевятка.
 Деятнадцатый—дзевятнаццаці, дзевятнаццаты.
 Деятнадцать—дзевятнаццаць, дзевятнаццаты.
 Десятый—дзевяты.
 Девять—дзевяць.
 Девятьсот—дзевяцьсот.
 Дегенерат—см. Выродок.
 Деготь—дзёгаць; *колесный*—каланіца

Дегтарка—мазьніца.
Дегтарник—дзягцяр.
Дегтарничать—гнаць дзёгаць.
Дегтарный—дзягцярны-ный; завод—дзягцярня.
Дед—дзед (мн. л.—дзяды); *быть* дедом—дзёдаваць.
Дедина—дзёдаўшчына.
Дедовник (бот. *Cirsium* L.)—асот.
Дедовской—дзёдаўскі.
Дедуктивный—дэдукцыйны, выводны.
Дедукция—дэдўкцыя, выяждзёньне.
Дедушка—дзядуля, дзядулька, дзядуня.
Дедушкин—дзядулін, дзядулькаў.
Дееписание—дзеяпіс.
Дееписатель—дзеяпісец.
Деепричастие (грам.)—дзеяпрыслоўе.
Деепричастный—дзеяпрыслоўны.
Дееспособность (юрид.)—дзеяздольнасьць.
Дееспособный—дзеяздольны.
Дежурить—дзяжўрыць, чаргаваць, вартаваць.
Дежурный—дзяжўрны, чарговы.
Дежурство—дзяжўрства, чарга, варта.
Дезертир—дэзэртір, зьбег, уцякач.
Дезертировать—дэзэртаваць, зьбягаць, уцякаць.
Дизинтерия—см. Дизентерия.
Дезинфекционный—дэзынфэкцыйны.
Дезинфекция—дэзынфэкцыя.
Дезинфекцировать—дэзынфэктаваць.
Дейзм—дэізм.
Действенный—дзейсны.
Действие, 1) дзеянне, дзея; 2) учынак, чын, чыннасьць; (влияние)—уплыв; *военные действия*—ваенныя дзеянны (в. т.).
Действительно—запраўды, дапраўды, да-рэчы, папраўдзе, рачавіста.
Действительность—рачавістасьць, запраўднасьць, сапраўднасьць.
Действительный—рачавісты, запраўдны, сапраўдны, праўдзівы, *новый залог* (грам.)—дзейны або актыўны стан; **-ный**

член (научного общества) правадзейны член.
Действование—дэбнне, чыннасьць.
Действователь—дзэяльнік, чыннік.
Действовать—дзэяць, чыніць, арудаваць; *о машинах*—працаваць.
Действующий—дзейны, чынны; *шлях армия*—дзейная армія (в. т.); *шлях лица*—асобы дзе (л. т.)—дзёвья асобы.
Декабрь—сьнежань.
Декабрьский—сьнежаньскі.
Декаграмм—дэкаграм.
Декада—дэкада, дзэсятка.
Декаданс—дэкаданс, заняпад.
Декадент—дэкадэнт, заняпаднік.
Декадентский—дэкадэнцкі.
Декадентство—дэкадэнства.
Декалитр—дэкалітр.
Декаметр—дэкамэтр.
Декан—дэкан, старшыня факультэту.
Деканат—дэканат.
Декламатор—дэклямаатар.
Декламация—дэклямацыя.
Декламировать—дэклямаваць.
Декларация—дэкларацыя, абвешчэньне.
Декларировать—дэклараваць, абвешчаць.
Деклассированный—дэклясаваны.
Деклассировать—дэклясавачь.
Декокт—вывар.
Декольте—дэкальте, горс, вістрыг, выраз.
Декольтироваться—дэкальтавацца.
Декоративный—аздобны, дэкарацыйны.
Декорация—дэкарацыя, аздоба.
Декорировать—дэкараваць, аздабляць.
Декрет—дэкрэт, пастанова.
Декретировать—дэкрэтаваць.
Делание—дзёянне, раблёньне, чынёньне.
Деланный—паказны, удаваны.
Делатель—дзёяч, працаўнік.
Деятельница—дзёячка, працаўніца.
Делать—рабіць, дзёяць, чыніць, тварыць; *медленно*—марудзіць; *делать выговор*—дамаўляць; *замечание*—рабіць увагу, за-

ўважаць; **делать** *кротким*—гумаваць; *непригодным*—нікчэмніць; **делать кому приятное**—дагаджаць; **делать удавление**—класьці націск; **делать шире**—шырыць.

Делаться—дзэяцца, рабіцца, тварыцца; *нежнее*—далікатнёць; *похожим*—удавацца; *прорвнее*—праварнёць; *спесивым*—тапірыцца; *стройнее*—складнёць; *шире*—шырачэць.

Делегат—дэлегат, прадстаўнік.

Делегация—дэлегацыя, прадстаўніцтва.

Делёж—дзяльба.

Деление 1)—падзёл; 2) *арифм.*—дзялёньне; *ние перекрестное (лог.)*—падзёл крыжавы.

Делец—дзялок.

Деликатес—ласунак, марцыпаны.

Деликатничать—быць далікатным, абыходзіцца далікатна.

Деликатность—далікатнасьць.

Деликатный—далікатны; *в смысле хрупкий*—кволы, крохкі.

Делимое (мат.)—дзёліва (м. т.).

Делимость (чисел)—падзёльнасьць; *признаки делимости*—прыметы падзёльнасьці (м. т.).

Делимый—падзёльны.

Делитель (мат.)—дзёльнік (м. т.).

Делить—дзяліць, падзяляць; *на двое, на трое и т. д.*—двоіць, троіць.

Делиться—дзяліцца, падзяляцца.

Дело—справа, учынак, рэч, інтарэс, дзела, работа, праца, акт, бой; *дурные дела*—дрэнныя учынкi; *обыкновенное дело*—звычайная рэч; *военное, ратное дело*—вайсковая справа; *быть не у дел*—ня мець абавязкаў; *в самом деле*—запраўды, дапраўды; *говорить дело*—гаварыць да рэчы; *дело плохо*—кепская справа; *известное дело*—вядомая рэч; *плёвое дело*—наўда; *какое тебе дело*—што табе да таго; *мое дело сторона*—мая хата з краю; *не в том дело*—ня ў тым сіла; *по делом*—па заслуге; *употреблять на дело*—ужываць на карысьць; *это дело*—гэта

добра: *неподходящее дело*—не на рўку, нязручна; *итти в дело*—ісьці на патрэбу; *что дело, то дело*—што праўда, то праўда; *это особое дело*—гэта іншая рэч; *в том то и дело*—а то-ж бо то; *сидит без дела*—палец аб палец ня вьтне; *то и дело*—раз-у-раз, раз-по-раз

Деловитость—спраўнасьць, працавітасьць.

Деловитый—спраўны, працавіты.

Деловой—спраўны, дзялок, дзелавы; **деловые бумаги**—справавыя папэры.

Делопроизводитель—дзелавод, справавод.

Делопроизводство—дзелаводзтва, справаводзтва.

Дельно—да рэчы, слўшна, пўтна.

Дельный—слўшны, пўтны, здольны працавіты, дарэчны.

Дельта—дэльта.

Дельфин (зоол. Delphinus)—дэльфін.

Демагог—дэмагог.

Демагогия—дэмагогія.

Демаркационный—адмежавальны, паўзёмжны.

Дементий—Дзям'ян.

Демобилизационный—дэмабілізацыйны.

Демобилизация—дэмабілізацыя.

Демократ—дэмакрат.

Демократизация—дэмакратызацыя.

Демократический—дэмакратычны, народаўладны.

Демократия—дэмакратыя, народаўладзтва.

Демон—дэман.

Демонический—дэманічны.

Демонстративный—дэманстрацыйны.

Демонстрация—дэманстрацыя, паказ, выява.

Демонстрировать—дэманстраваць, паказваць, выяўляць.

Денатурат—дэнатурат.

Денационализация—дэнацыяналізацыя.

Денежка—грошык; **денежки**—грашаньты, грошыкі.

Денежный 1)—грашовы; 2) *о человеке*—грашавіты; **-ный знак**—

грашовы знак; -ны́й *ящик*—
грашовая скры́ня (в. т.),
скарбонка.

Денёк—дзянёк, дні́на.

Денис—Дяні́с.

Денной—*см.* Дневной.

День—дзень; *будний*—бўдзень; *воскресный*—нядзёля; *неприсутственный*—дзень няпрысу́тны; *постный*—дзень посны; *праздничный*—сва́ята; *присутственный*—дзень прысу́тны, дзень працоўны; *день рождения*—радзі́нны дзень; *днём*—у дзень; *день в день*—што дня; *день за днем*—дзень па дню; *на днях*—надоячы; *добрый день, доброго дня*;—дзень добры, дабро́рдзень; *день денской*—цэлы дзень; *день увеличился, уменьшился*—дзень пабольшаў, памёншаў; *третьего дня*—пазаўчора.

Деньга—грошык; *деньги*—грошы; -*ги бумажные*—папяровыя грошы; -*ги медные*—мёдныя грошы; *медзякі*; -*ги наличные*—гатоўка; *деньжонки*—грашаняты; *за деньги*—за грошы; *быть при деньгах*—мець грошы.

Деньщик—дзяньшчы́к.

Департамент—дэпарта́мент, аддзел.

Департаментский—дэпарта́менцкі.

Депеша—дэпэ́ша.

Депо—дэпо, склад.

Депозит—дэпазы́т, укладаньне.

Депозитный—дэпазы́тны.

Депутат—дэпу́тат.

Депутатский—дэпу́тацкі.

Депутация—дэпу́тацыя

Дербеник (*бот. Lythrum L.*)—чалча́к (б. т.).

Дёрганье—торганьне, таргані́на, ту́заньне, тузані́на; смя́каньне, вырыва́ньне, скуба́ньне.

Дёргать, дёрнуть—торгаць, таргану́ць; ту́заць, тузану́ць; смя́каць; рваць, вырываць; *за волосы*—скубаць, скў́бці, скуба́нуць; чу́біць, пачу́біць; *дергать ногами*—дрыгаць; *дёрнуть водки*—хліснуць гарэ́лкі.

Дёргаться, дёрнуться—торгацца, таргану́цца; ту́зацца, туза́-

ну́цца; шморгацца, шмарга́нуцца; рва́цца, рвану́цца.

Дергач (*зоол.*)—дзярка́ч.

Деревенение—дэравяно́ньне, дэравяно́ньне.

Деревенеть—дэравяне́ць, дэравяне́ць.

Деревенский—вясковы, вясня́цкі, сёльскі; -скі́й *житель*—вясковец, вясня́к.

Деревенщина—просты чалавёк.

Деревенька, вушка—вёска, вёсачка.

Деревня—вёска, сяло.

Дерево—дрэ́ва, дэра́ва, драўля́ка; *д. вывороченное с корнем*—вы́варат; *д. корявое*—дрэ́ва кара́вае; *деревья кустарниковые*—хмызьня́к; *д. плодое*—пладовае дрэ́ва; *д. усохшее*—сухастой; *д. дубовое*—дубі́на; *д. липовое*—лі́піна; *д. клёновое*—кляні́на; *д. ольховое*—але́шчына; *д. ореховое*—арэ́шчына; *д. сосновое*—хва́іна.

Дерево—дрэ́ўца.

Деревообрабатывающий—дрэ́ва-апрацо́вчы.

Деревянный—дэравя́ны, драўня́ны.

Деревяник (*жук*)—ша́шаль.

Деревяшка 1) *кусок дерева*—драўні́нка, дэраўля́ка; 2) *костыль*—мы́ліца.

Дёрен (*бот. Cornus L.*)—дэ́ран.

Держава—дзяржа́ва.

Державность—дзяржаўнасьць, уладарнасьць.

Державный—дзяржаўны, уладарны.

Держалка—дзяржа́льна; трона́к; *лка цепа*—цапі́льна; *лка кнута*—пу́гаў.

Держание—трыма́ньне, дзяржа́ньне.

Держатель—трыма́ч, дзяржаўца, дзяржа́льнік.

Держательница—трыма́чка, дзяржа́льніца.

Держать, -ться—трыма́ць, ма́цца; дзяржа́ць, жа́цца; *держать в памяти*—па́мятаць; *держать слово*—быць крэ́пкім на сло́ве, праўдзі́ць; *держать курс*—браць кі́рунак на што; *держать чью-либо сторону*—цягну́ць чы́ю руку́.

Дерзание—зва́га, асьме́льваньне, заўзя́тасьць.

Дерзать, дерзнуть—зв'яжвацца, зв'яжыцца; асьмэльвацца, асьмэліцца; адзв'яжвацца, адзв'яжыцца.

Дерзить—грубініць.

Дерзкий—дзёрзкі, грубі́н, насты́рлівы, гарэзны.

Дерзко—дзёрзка, насты́рліва, нахрапам.

Дерзновение—адва́га, сьмеласьць.

Дерзновенно—адва́жна, сьмела; гарэзьліва.

Дерзновенный—адважны, сьмелы, гарэзьлівы.

Дерзостный—см. **Дерзкий**.

Дерзость—дзёрзкасьць, грубі́нства, гарэзнасьць; *говорить дерзости*—грубініць, настырацца.

Дёрка—нагонка, прачуханка.

Дермо—пасьлёдкі, гной.

Дёрн—дзёран, дзірвін, дзярно; *заросшее дерном поле*—аблога.

Дерновый—дзярновы, абложны.

Дерун (табак)—гарладзёр.

Дерюга, жына—дзяру́га, радно, дзяру́жына.

Дерюжный—дзяру́жны, радніны.

Десант—дэсант, высадка.

Десантный—дэсантавы.

Десерт—дэсэрт, марцыпаны.

Десертный—дэсэртавы, марцыпанавы.

Дескать—см. **Де**.

Десна (река)—Дзясьна.

Дёсны—дзісны, дзіслы.

Десница—правіца

Деспот—дэспат, самаўладца.

Деспотический—дэспатычны, самаўладны.

Деспотия—дэспотыя, самаўладства.

Деструктивный—руйнавальны.

Десть—лібра.

Десятерик—дзесцяры́к.

Десятериковый—дзесцярыковы.

Десятерицею—удзёсяцера.

Десятеричный—дзесцяры́ны.

Десятерной—дзесяткавы.

Десятидневный—дзесяцідзённы.

Десятилетие—дзесяцігодзьдзе, дзесяцілёцьце.

Десятилетний—дзесяцігодні, дзесяцілётні.

Десятимесячный—дзесяцімёсячны, дзесяцімёсяцавы.

Десятина—дзесяціна.

Десятирублёвка—дзесятка, дзёсяць рублёў.

Десятисторонник—дзесяцісьце́ньнік.

Десятиугольник—дзесяціку́тнік.

Десятиугольный—дзесяціку́тны.

Десятичный—дзесяткавы; *ная дробь*—дзесяткавы дроб (м. т.).

Десятка—дзесятка.

Десятник—дзесятнік.

Десяток—дзесятак.

Десятский—дзесяткі.

Десятый—дзесяты.

Десять—дзёсяць.

Детализировать—дэталізаваць, падрабніць.

Деталь—дэталё, драбніца.

Детвора—дзятва, бланота.

Детеныш—дзіцяні; *кошки*—кацяні; *собаки*—шчані; *волчихи*—ваўчані; *гусячи*—гусяні; *гадюки*—гадзючані.

Детерминант—дэтэрміна́нт, вызначнік (м. т.)

Детина—дзяцюк, хлопец, хлапчына

Детише—дзяціна, дзётка.

Детка—дзётка.

Детолюбивый—дзеталю́бны.

Детолюбие—дзеталю́бства,

Детородный—дзетародны.

Детоубийство—дзетагу́бства.

Детоубийца. 1) *мужчина*—дэстагубец; 2) *женщина*—дзетагубка.

Деточка—дзётка, дзётачка.

Детский—дзіцячы, дзяціны; *-ский дом*—дзіцячы дом; *-ский прыют*—дзіцячы прытулак; *-ский сад*—дзіцячы сад; *-ский возраст*—дзяціныя гады.

Детство—дзяці́нства, малё́нства; *впасть в детство*—зьдзяцініцца; *с детства*—з малку, з малё́нства, з малку дзе́н.

Детушки—дзёткі, дзётачкі.

Дефект—дэфэ́кт, брак, загана.

Дефективность—дэфэ́ктыўнасьць.

Дефективный—бракоўны, дэфэ́ктыўны.

Дефилирование—дэфілява́ньне, прахадзе́ньне.

Дефилировать—дэфілява́ць, праходзі́ць.

Дефиниция—см. **Определение**.

Дефицит—дэфі́цыт, недабор, неда́лік, недалі́чка.

Дефицитный—дэфіцытны, недаборны.
Дехтарка (*бот. Conium maculatum L.*)—амёжнік плямісты (б. т.).
Децентрализация—дэцэнтралізацыя
Децентрализовать—дэцэнтралізаваць.
Дециграмм—дэцыграм,
Децилитр—дэцылітр.
Дециметр—дэцымэтр.
Дешевее, дешевле—дзешавей.
Дешевейший—дзешавейшы, танейшы, таньшы; *самый дешевый*—найдзешавейшы.
Дешевенький—дзешавюсенькі, танюсенькі.
Дешеветь—дзешавець, танець.
Дешевизна, шевка—дзешавіня, танасьць, тань.
Дешевинка дзяшавая, танная рэч.
Дешевить—дзешавіць, таніць.
Дешёво—дзешава, танна, затаанна, малым коштам.
Дешевый—дзяшавы, танны; *любочной работы*—тандэтны.
Деяние—дзэяньне, дзэя, чын, учынак.
Деятель—дзэяч, чыннік.
Деятельность—дзэяльнасьць, чынасьць, дзэйнасьць; старэннасьць.
Деятельный—дзэйны, чынны, старэнны; *принять деятельное участие*—узяць дзэйны (шчыры) ўдзел.
Деять, ться—дзэяць, яцца; чыніць, ніцца.
Диавол—см. Дъявол.
Диагноз—дыягноз.
Диагональ, нальная линия—ускосіна (м. т.), дыяганаль.
Диагонально—наўскась, дыяганальна.
Диагональный—ускосны, дыяганальны.
Диаграмма—дыяграма.
Диадема—дыядэма, карона.
Диакон—дзякан, дыякан.
Диаконица—дзяканіха.
Диаконский—дзяканскі.
Диалект—гаворка (л. т.).
Диалектика—дыялэктыка.
Диалектический—дыялэктычны.
Диалектологический—дыялэкцалогічны.

Диалог—дыялёг, размова.
Диалогический—размоўны.
Диамант—см. Алмаз.
Диаметр—прамёр (м. т.).
Диаметральный—прамёрны.
Диафрагма—дыяфрагма, плява.
Дивала (*бот. Scleranthus L.*)—галадок (б. т.).
Диван—канэпа.
Диванчик—канэпка.
Диверсия—дывэрсія.
Дивертисмент—дывэртэсмэнт, рознабор (л. т.).
Дивидент—дывідэнт, прыбытак.
Дивизион—дывізіён.
Дивизионный—дывізіённы, дывізійны.
Дивизия—дывізія.
Дивить—дзівіць, дзіваваць.
Дивиться чему—дзівіцца, дзівавацца з чаго.
Дивно—дзіўна, дзівосна.
Дивный—дзіўні, дзівачны, дзівосны, цудоўны.
Диво—дзіва, дзівасія, цуд.
Дидакт—навуцальнік.
Дидактизм—навуцальнасьць.
Дидактика—дыдактыка.
Дидактический—дыдактычны, навуцальны.
Дизентерия—крываўка.
Дикарка—дзікуха.
Дикарский—дзікунскі.
Дикарь—дзікун, чўрка.
Ликий—дзікі, дзіклівы, зьдзічэлы;
дикая коза—сэрна; *дикая роза*—шыпшына; *дикое животное*—дзікая жывёла; *стать диким*—зьдзічэць.
Дикобраз (*зоол*)—іглак (з. т.).
Диковатость—дзікавасьць.
Диковатый—дзікавы.
Диковина—дзівота, дзіўнасьць, невідаль.
Диковинка—нявідаліца.
Диковинный—дзівотны, дзіўны.
Дикообразный—пачварны.
Дикорастущий—дзікарослы (б. т.).
Дикость—дзікунства, дзікасьць.
Диктант—дыктант.
Диктатор—дыктатар.
Диктаторский—дыктатарскі.
Диктатура—дыктатўра.
Диктовать—дыктаваць.
Диктовка—дыктаваньне, дыктоўка.

Дикция—вымаўленьне (л. т.), дыкцыя.

Дилемма—дылёма.

Дилетант—дылетант, аматар.

Дилетантка—дылетантка, аматарка.

Дилетантство—дылетанства, аматарства.

Дилижанс—дыліжан, балагола.

Дилувий (геол.)—дылюві (змыў).

Димитрий—Зьміцер, Зьмітрок;
димитриевская суббота—тоўстая субота.

Динамика—дынаміка.

Динамит—дынаміт.

Динамитный—дынамітны.

Динамический—дынамічны.

Династия—дынастыя.

Диплом—дыплём.

Дипломат—дыплямат.

Дипломатический—дыпляматычны.

Дипломатия—дыпляматыя.

Дипломный—дыплёмны.

Директор—дырэктар, дарэктар, кіраўнік, загадчык.

Директорский—дырэктарскі.

Директорша—жонка дырэктара.

Дирекция—дырэкцыя, кіраўніцтва.

Директриссы (линии)—дырэктрысы, кіраўніцы (м. т.), накіравальныя лініі.

Дирижер—дырыгэнт.

Дисгармонический—рознагучны.

Дисгармония—разладзьдзе, рознагучнасьць.

Диск—дыск, кружало.

Дискант—дышкант.

Дискантовый—дышкантовы.

Дисконт—дысконт, адлічэньне з вэксяля.

Дисконтировать—дыскантаваць, адлічаць з вэксяля.

Дискредитировать—дыскрэдытаваць, зганьбіць, абняславіць.

Дискриминант—адрозьнік (м. т.).

Дискуссионный—дыскусійны, супярэчны; *в дискуссионном порядке*—у парадку супярэчкі.

Дискуссировать—дыскусаваць, спрачацца.

Дискуссия—дыскўсія, супярэчка.

Дислокация—зьмяшчэньне (г.-м. т.).

Дисна—Дзісна.

Диспозиция—разьмяшчэньне.

Диспут—дыспут.

Диспутант—дыспутант.

Диспутировать—дыспутаваць.

Диссертация—дысэртацыя.

Диссидент—недаверак.

Диссонанс—розначўчнасьць, разгалосьсе.

Дистанция—дыстанцыя, адлегласьць.

Дистиллирование, лияция—дыстыляцыя, перагонка.

Дистиллировать—дыстыляваць, пераганяць.

Дисциплина—дысцыпліна, карнасьць.

Дисциплинарный—карны.

Дисциплинированный—дысцыплінаваны.

Дисциплинировать—дысцыплінаваць.

Дитя—дзіця, дзіцяня; *дитя внебрачное*—байструк, самасейка; *банкар, байстручэня; дитя блудницы*—кўрвіч; *корчитъ из себя дитя*—дзяцініцца.

Дитятко—дзіцятка.

Дифирамб (лит.)—дыфірамб, выхваленьне (л. т.).

Дифтерит (мед.)—дзехтарык.

Дифтонг (грам.)—дыфтонг, двугук.

Диффаматор—абняслаўнік.

Диффамация (юрид.)—абняслава.

Дифференциал—дыфэрэнцыяль.

Дифференциальный—дыфэрэнцыяльны; *ное исчисление*—дыфэрэнцыяльнае лічэньне (м. т.).

Дифференциация—дыфэрэнцыяцыя, разрозьненьне (пс.-л. т.).

Дифференцировать—дыфэрэнцыяваць, разрозьніваць.

Дихотомия—двохчлэнны падзел.

Дичать—дзічаць.

Дичина—дзічына, зьвярына.

Дичиться—дзічыцца.

Дичок—дзічка.

Дичь 1) дзічына; **2)** бяссэнсіца, недарэчнсьць; *пороть дичь*—баласы тачыць, плявузгаць.

Диез (муз.)—дыэз.

Диэта—дыэта.

Длань—см. Ладонь.

Длина—даўжыня, доўгасьць, длінь; *в длину*—удоўж, удоўжкі, усьцяж, уздоўж; *у даўжыню*.

Длиною—удоўжкі.

Длиннее—даўжэй.

Длиннейший—даўжэйшы; *самый длинный*—найдаўжэйшы.
Длинноватый—даўгаваты, задоўгі
Длинновязый—дылда, даўгяла, даўгаль, дзыбаты.
Длинноголовый—доўгагаловы.
Длинногровый—доўгагрывы.
Длинноногий—доўганогі; дзыбаты, дылда.
Длинноносик (зоол.)—насач.
Длиннорукий—доўгарукі.
Длиннота 1) даўжыня; 2) працягласць.
Длинноухий—віславухі, вухласты.
Длиннохвостый—доўгахвосты.
Длинный—доўгі, даўгі, працяглы, *-ная решетина*—лата; *очень длинный*—даўжэнны.
Длительно—працяжна, працягла; марудна.
Длительность—працяжнасць, працягласць.
Длительный—працяжны, працяглы, даўгачасны; марудны.
Длиться—доўжыцца, працягацца.
Для (чего)—для, ля, дзеля (чаго); пра (што) да (чаго); на (што), *для продажи*—на продаж; *для чего*—навошта, нашто; *не для чего*—няма чаго; *одежда для праздников*—адзежа на свята.
Дневальный—днявальны, чарговы.
Дневание, днёвка—дняванне.
Дневник—дзёньнік.
Дневной—дзённы.
Днем—у дзень.
Днепр—Дняпро.
Днестр—Днестар.
Днище, дно—дно; *на печи*—спод, чарэн; *на дне*—падыспад; *на дне*—падыспад; *вставить дно*—задніць; *все вверх дном*—палетам—прахач усе згінула.
До (чего)—да, аж, да (чаго); перад (чым); блізка (чаго); *до верху*—да гары; *до времени*—да часу; *до коих пор*—дакуль, дакіды; *до конца*—дашчэнт; *до основания*, *до тла*—дарэшты, нагалаву; *до остатка*—доставь, дашчэнт; *до отказа*—да канца (в. т.), колькі магчыма; *до сих пор*—дасюль, дагэтуль; *до сята*—досыць; *до тех пор*—дакуль, дагэтуль, аж па-

куль; *до тонкости*—навілег; *до утра*—да раньня.
Добавка, вление—дадатка.
Добавлять, дабавить—дадаваць, дадаць; дакладваць, дакладваць, дакладваць; далучаць, далучыць.
Добавочный—дадатковы.
Добежать, добежать—дабегачы, дабегчы.
Добежаться—дабегачца.
Добела—дабела.
Добивание—дабіванне.
Добивать, добить—дабівачы, дабівчы.
Добиваться, добиться—дамагачы, дамагчыся; дахадзіць, дайсьці; дастукацца.
Добирать, добрать—дабіраць, дабраць; даставаць, дастаць.
Добираться, добраться (до чего)—дабірацца, дабрацца; падбірацца, падабрацца; дахадзіць, дайсьці; даплосьціся, дацягнуцца, дадыбаць.
Добить—см. Добивать.
Доблестный—мужны, адважны.
Доблесть—мужнасць, адвага, храбрасць.
Доболтаться—дабалікацца, дабалбатацца.
Добр—дабёр.
Дображничать—дапіцца, дагуліцца.
Добраниться—далаяцца.
Добрасывание—дакідванне, дакіданне.
Добрасывать, добросить—дакідваць, дакідваць, дакіднуць; шпурляць, шпурнуць.
Добрачный—дашлюбны.
Добрейший—дабрэйшы, найласкавейшы.
Добренький—добрэнькі, ласкавенькі.
Добрести—дабрысьці; дадыбаць, дакладваць, дацягнуцца.
Добро—дабро; *не к добру*—не на дабро; *нет худа без добра*—ліха без добра.
Доброволец—ахвотнік, самаахвотнік.
Добровольно—самохаць.
Добровольный—самаахвотны, дабравольны.
Добровольческий—самаахвотніцкі.
Добродетель—дабрачыннасць, цнота, сумленнасць.

Добродетельны — дабрачынны, цнотны, сумлённы.
Добродее — добры ўчынак, дабрадзейства, дабрачыннасць.
Добродушыя — дабрадушнасць, дабраціласць.
Добродушны — дабрадушны, дабрацімы.
Доброжелатель — зычлівец, дабрахот.
Доброжелательница — зычлівіца, дабрахотка.
Доброжелательность, -тельство — зычлівасць, дабрахотнасць, дабрахотства.
Доброжелательный — зычлівы, дабрахотны.
Доброжелательствовать — зычыць (каму).
Доброкачественность — дабраякаскасць.
Доброкачественный — дабраякасны.
Добронравіе — см. *Благонравіе*.
Добросердечіе, -дечность — сардэчнасць.
Добросердечный — сардэчны.
Добросовестность — сумлённасць, совеснасць.
Добросовестный — сумлённы, совесны.
Доброта — дабрата, добрасць, ласка, ласкавасць.
Добротность — дабротлівасць.
Добротный — дабротлівы.
Доброхот, -ный — дабрахот, зычлівец.
Добрый — добры, ласкавы; *добрый день* — дабрыйдзень; *добрая совет* — добрае сумлённе; *добрый ночи* — дабранач; *будьте добры* — бўдзьце ласкавы, зрабеце ласку; *в добром ли здорыви* — ці добра маецца.
Добывание — дабыванне, здабыванне.
Добывать, добыть — дабываць, дабыць; здабываць, здабыць.
Добывающий, -ющая промышленность — здабывальная прамысловасць.
Добываемый — здабываны.
Добытый — здабыты.
Добыча — здабытак, здабыцыцё, пажыва.
Доваливать, довалить — давальваць, даваліць.

Доваривать, доварить — даварваць, даварыць.
Доведываться, доведаться — даведвацца, даведацца; *дазнавацца, дазнацца; путем расспросов* — дапытвацца, дапытання.
Доведение — даправаджэнне; *до белизны* — убельванне.
Довезти — см. *Довозить*.
Доверенность — даверанасць, да-ручанне, вера.
Доверенный — давераны, даручаны.
Доверие — вера, даверанне; *лишить доверия* — пазбаўіць веры; *лишиться доверия* — зняверыцца.
Доверитель — вернік.
Доверительница — верніца.
Доверчиво — даверліва, імаверна.
Доверчивый — даверлівы, імаверны.
Довершать, довершить — даваршаць, даваршыць; даканчаць, дакончыць; даконваць, даканнаць.
Довершение — даваршэнне, даканчэнне, дакананне.
Доверять, доверить — верыць, павяраць, звяраць, здаваряць, здаверыць; *он все ему доверил* — ён усё зьверыў на яго.
Доверяться, довериться — здаваррацца, здаверыцца; здавацца, здацца; аддавацца, аддацца.
Довесок — даважка.
Довести — см. *Доводить*.
Довешивание — 1) даважванне; 2) давешванне.
Довешивать, довесить 1) *на весах* — даважваць, даважыць; 2) — давешваць, давесіць.
Довивать, довить — давіваць, давіць.
Довинчивать, довинтить — дашрубоўваць, дашрубаваць.
Довод — довад, аргумент.
Доводить, довести — давадзіць, даводзіць, давесці; даправаджаць, даправадзіць; *доводить до белизны* — убельваць; *доводить до конца* — даканчваць; *до нищеты* — абгалачаць.
Довоеваться — даваявацца.
Довозить, довести — давазіць, давазіць, давезці; *быстро довести* — доймаць.
Довозиться (до чего) — давазіцца.

Довольно—даволі, досыць, годзі, до; **довольно далеко**—пода-лека; **довольно до го**—задоўга; **довольно хорошо**—нэзла.

Довольный—задавольнены, задаво-лены.

Довольствие—утрымáньне, дастá-так, кошт, харчавáньне, да-става, забяспячэньне.

До. ольство—выгода, роскаш; *жить в довольстве*—жыць на вы-годзе, раскашавáць, жыць сабе аніга́дкі.

Довольствоваться—здавальня́ць, хар-чава́ць, дастаўля́ць.

Довольствоваться—здавальня́цца, задавальня́цца; абыходзі́цца, перабыва́цца, харчавáцца.

Доворовать, -ться—дакрáсьці, -ціся.

Довязывание, -зка—давя́званьне, даплята́ньне.

Довязывать, довязать—давя́зваць, давяза́ць; даплята́ць, да-плéсьці.

Догадка—здага́дка, домысел; *те-ряться в догадках*—розуму на прыбра́ць.

Догадливость—здага́длівасць, да-мысьлі́васць, дамы́снасьць, ця́млівасць.

Догадливый—здага́длівы, дамы́сь-лівы, дамы́сны, ця́млівы.

Догадываться, догадаться—да-га́двацца, дагада́цца; дамы́сь-лівацца, дамы́сьлі́цца; даду́м-вацца, даду́мацца.

Доглаживать, доглодать—дагры́-заць, дагры́зыці.

Догма, -мат—догма, догма́т.

Догматика—дагма́тыка.

Догматический—дагма́тычны.

Догнаивание—дагна́йваньне.

Догнаивать, догноить—дагна́йваць, дагна́іць.

Догнивать, догнить—дагна́іваць, дагна́іць, спа́рахнець.

Договаривать, договорить—дамаў-ля́ць, дамові́ць; дагавáрваць, дагавары́ць.

Договариваться, договориться 1) *с кем*—дамаўля́цца, дамові́цца; умаўля́цца, умові́цца; дага-джа́цца, дагадзі́цца; 2) *до чего*—дагавáрвацца, дагавары́цца, ла́бала́кацца.

Договор—умова, дагавор, уговор; *заключить договор*—скла́сьці ўмову; *нарушить договор*—злама́ць умову, адкіну́цца ад умовы.

Договорный—умоўны, дагаворны.

Догон, догонка—здагон; *в догонку*—наўздагон.

Догонять, догнать—наганя́ць, наг-на́ць; даганя́ць, дагна́ць; над'яжджа́ць, над'еха́ць.

Догорать, догореть—дагара́ць, да-гарэ́ць.

Догревание—дагравáньне.

Догревать, догреть—дагравáць, дагрэ́ць.

Догрызать, догрызть—дагрыза́ць, дагры́зыці.

Догуливаться, догуляться (*до чего*)—дагу́львацца, дагуля́ц-ца.

Додавать, добавить—дадава́ць, да-да́ць; *доданный*—дада́дзены.

Додалбливать, додолбить—да-дзёўбаць, дадзяўба́ць.

Доделанный—дароблены.

Доделка, -ывание—даробка, дараб-лёньне.

Доделывать, доделать—дароблі-ваць, дарабі́ць.

Додерживать, додержать—датры́м-ліваць, датрыма́ць.

Доднесь—дасяго́дня.

Додумываться, додуматься—да-ду́мвацца, даду́мацца; дамы́сь-лівацца, дамы́сьлі́цца, даразу-ме́цца.

Доедание—даяда́ньне.

Доедать, доесть—даяда́ць, дае́сьці.

Доезжать, доехать—даяжджа́ць, даеха́ць.

Доение—дае́ньне, цы́рканьне.

Доёный—доены, цы́рканы.

Дожд (ист.)—дож.

Дожаривание—дасма́жваньне, да-пья́каньне.

Дожаривать, -рить—дасма́жваць, дасма́жыць; дапья́каць, дапья́чы.

Дожариваться, -риться—дасмаж-вацца, дасма́жыцца; дапья́ка-цца, дапья́кчыся.

Дождевик (гриб)—порхаўка.

Дождевой—дажджавы.

Дождензимеритель, дождемер—даж-джаме́р.

Дождик, -дичек—дожджык, дожд-
жычак.

Дождить—дажджыць, задаж-
джыць.

Дождливость—дажджлівасць.

Дождливый—дажджлівы, дажд-
жысты; *вая погода*—слота, ха-
лепа, негадзь.

Дождь—дождж; *крупный*—бўйны;
мелкий—дробны, імжак; *об-
ложный*—зацяжны; *частый*—
густы; *дождь льет, как из
ведра*—дождж лье, як з лўба;
дождь хлещет—дождж сячэ.

Дожевать—дажаваць, дажвѣкаць.

Доживание—дажываньне.

Доживать, дожить—дажываць, да-
жыць, давѣкаваць, дажыць
вѣку; *дожить до седых волос*—
дажыць да сівізны, да сівых
валосаў; *дожиться*—дажыцца;
до последнего—дажыліся па-
лякі: ні хлеба ні табакі.

Дожигание—дапальваньне.

Дожигать, дожечь—дапальваць,
дапаліць.

Дождаться, дожждаться—чакаць,
дачкакаць, дачакацца.

Дожимать, дожать—даціскаць, да-
ціснуць.

Дожинать, дожать—дажынаць, да-
жаць.

Дожитие—дажывоцьце.

Доза—доза.

Дозваться—дагукацца, даклікаць-
ца.

Дозволение, -лять—см. Позволе-
ние, -лять.

Дозеваться—дазявацца, дапазі-
хацца.

Дознаваться, дознаться—дазна-
вацца, дазнацца; даведвацца,
даведацца; *путем расспросов*—
дапытвацца, дапытатца.

Дознание—допыт, дазнаньне.

Дозор—дазор, абход; *ходить с до-
зором*—рабіць абход.

Дозорщик—дазорац.

Дозревание—даспяваньне.

Дозревать, дозреть—даспяваць,
дасьпець.

Дозревший, дозрелый—дасьпелы.

Доигрывать, доиграть—дайграваць,
дайграць; *в карты*—дагуль-
ваць, дагуляць.

Доигрываться, доиграться—дай-
гравацца, дайграцца; дагуль-
вацца, дагуляцца.

Доильщик—даільнік.

Доильщица—даільніца.

Дойник—даёнка, дайнiца.

Дойный—дойны.

Доискивание—дашўкваньне. дапыт-
ваньне.

Доискиваться, доискаться—дашўк-
вацца, дашукатца; дапыт-
вацца, дапытатца; дахадзіць,
дайсыць.

Доисторический—дагістарычны.

Дойти—см. Доходить.

Доить—даіць, цыркаць.

Док—док.

Дока—дук, мастак; штукар.

Доказательно—слўшна.

Доказательный—слўсны, даводны.

Доказательство—довад, доказ; *пря-
мое*—довад прасты; *от про-
тивного*—довад ад супраціў-
нага.

Доказывание—даводжваньне.

Доказывать, доказать—даводзіць,
давясыць, давесьці; дасьвед-
чаць, дасьвѣдчыць.

Докалывать, доколоть—даколваць,
дакалоць.

Доканчивание—даканчэньне.

Доканчивать, докончить—канчаць,
дакончыць; даконваць, дака-
наць; даробліваць, дарабіць.

Докапывание—дакопваньне.

Докапывать, докопать—дакопваць,
дакапаць.

Докарабаться—дакарабкацца, да-
кара́скацца.

Докармливать, докормить—дакор-
мливаць, дакарміць; дагадоў-
ваць, дагадаваць.

Докатывать, докатать (вальком)—
дакочваць, дакачаць; дамаглёў-
ваць, дамагляваць; давалкоў-
ваць, давалкаваць.

Докатывать, докатить—дака́тваць,
дакаціць.

Докашивание—дакошваньне.

Докашивать, докосить—дакошваць,
дакасiць.

Докидать, докинуть—дакісаць, да-
кіснуць.

Доклад—даклад; *отчет*—справа-
здача.

Докладчик—дакладач, дакладчык.
Докладывание—дакладаньне.
Докладывать, докласть—даклад-
 аць, дакладьці; дадаваць, да-
 даць.
Докладывать, доложить—даклад-
 ваць, дакладьці; паведамляць,
 паведаміць.
Доковыливать, -лять—калдываць,
 дакалдываць.
Доковыривать, -рять—дакалупваць,
 дакалупаць.
Доколачивать, -лотить—забіваць,
 забіць.
Доколе, -ль—дакуль.
Доконать—даканаць, дабіць, зьні-
 шчыць.
Докрасна—дачырвана.
Докрашивать, покрасить—дафар-
 боўваць, дафарбаваць; дама-
 лёўваць, дамаляваць.
Докричаться—дакрычацца, дагу-
 кацца.
До-крови—да крыві.
Доктор—доктар, лекар.
Докторский—доктарскі, лекарскі.
Докторша 1) *жена доктора*—док-
 тарыха; 2) *врач*—доктарка,
 лекарка.
Доктрина—дактрына, навука.
Доктринер—дактрынэр.
Докука—дакука, назола, назаліньне,
 дадзявіньне, зьвягі.
Документ—дакумант, акт, папэра.
Докучать (кому)—дакучаць, наза-
 ляць, дадзяваць.
Докучливый, -чный—дакучны, на-
 зольны, зьвяглівы, прыкры,
 нудны, абрыдны.
Докушивать, -шать—дадаць, да-
 ёсьці.
Долбёжка—завучваньне на памяць.
Долбить—дзяўбаць.
Долбление—дзяўбаньне, длубаньне.
Долбня—доўбня.
Долг—пазыка, доўг, абавязак, па-
 віннасьць, вінаватае; *в долг*—
 на павэр; *давать в долг*—па-
 зычаць; *взыскать долг*—спаг-
 наць грошы; *служить за*
долг—адслужваць; *вернуть за*
долг—зьявнуць вінаватае.
Долгобородый—доўгабароды.
Долговатый—даўгаваты, задоўгі.

Долговечность—доўгавэчнасьць,
 векавечны.
Долговечный—доўгавечны, века-
 вечны.
Долговой—пазычковы, даўгавы.
Долговолосый—доўгавалосы.
Долговременный—доўгачасны.
Долговязый—дылда, даўгіла, дзы-
 баты.
Долгогривый—доўгагрывы.
Долгоденствие—доўгі век.
Долголетие—доўгалёцьце.
Долголетний—доўгалётны.
Долгоногий—доўганогі, дзыбаты,
 цыбаты.
Долгоносик (зоол. Cuniculio)—насац,
 доўганосік; **-сик амбарный** (Sa-
 langra granaria)—зернаэд клетны.
Долгоносый—доўганосы.
Долгонько—задоўга.
Долгополый—доўгаполы.
Долгорукий—доўгарукі.
Долгосрочный—доўгатэрміновы.
Долгота—даўжыня, доўгасьць.
Долготерпеливый—доўгачярплівы.
Долготерпение—вялікая цярплі-
 васьць.
Долгоухий—вухласты, віславухі,
 аблавухі.
Долгохвостый—доўгахвосты, хва-
 статы.
Долгоязычный—языкаты.
Долежать, -ться—даляжаць, жацца,
 зьяжацца.
Долезать, долезть—далазіць, далёзь-
 ці.
Долетать, -теть—далятаць, даляцець.
Долечивать, -чить—далёчваць, даля-
 чыць.
Долженствование—абавязковасьць.
Долженствовать, быть должным—
 мусіць; *должен*—павінен; *дол-*
жно быть—мусіць; *как дол-*
жно быть—як мае быць.
Должник—даўжнік, вінавайца, па-
 зычальнік.
Должница—даўжніца, пазычаль-
 ніца.
Должное—павіннае, вінаватае, на-
 лёжнае, абавязковае.
Должностной—урадовы, службовы;
-ная особа—урадовец.
Должность—пасада; *получить, за-*
нять должность—дастаць па-
 саду.

Должны́й—павінны, налёжны, абавязковы.

Должок—даўжок, пазычка.

Доливание—даліва́ньне.

Доливать, долить—даліва́ць, даліць.

Долизывать, зать—далізваць, далізаць.

Долина—далі́на, дол, лог, лагчы́на: *болотистая*—імша́ра; *сквозная*—далі́на скрозьгорная (г.-к. т.).

Долинка—лагчы́нка.

Долинный, новый—далі́навы.

Доллар—даля́р.

Доложить—см. Докладывать.

Долой—далоў.

Долотить—дзяўбаць долатам.

Долото—долата.

Долька—ча́стка, пайка.

Дольный—до́льны, сподні.

Доля 1) *судьба*—до́ля, талань; 2) *часть*—ча́сьць, ча́сьціна, ча́стка, пайка, до́ля, дзяля́нка; *доли единицы (мат.)*—ча́сткі адзінкі; *третья доля*—тра́ціна.

Дом—дом, хата, гаспода; *дом со строениями*—двор; *дом каменный*—камяні́ца; *дом питьевой*—шынок, карчма́; *дом предварительного заключения*—арышта́нская, арыштоўня; *дом терпимости*—публі́чны дом.

Дома—дома, удому, у дварэ, у хатце.

Доматывать, домотать—дамотваць, даматáць.

Домашний—хатні, дамовы; дворны, свойскі; *нeе арест*—хатні арышт; *нeе имущество*—ма́наткі; *худоба; нeе животное*—хатняя жывёла, бы́дла, худо́ба, жы́ўнасьць; *нeе производство*—хатні выраб; *нeе изделия*—самадзё́ль.

Домёк—наме́к, намяно́ньне; *не в домёк*—няўца́м.

Домекать, домекнуть—намякаць, намякн́ць.

Домешивание—дамешва́ньне.

Домешивать, домесить—дамешваць, дамясі́ць.

Домик—дамок, хатка.

Домишка—хаці́нка, халупка.

Домище—хаці́на, буды́ніна.

Домкрат (*механ.*)—калаўрот.

Домна—Домна.

Домовитость—гаспада́рнасьць.

Домовитый—гаспада́рны.

Домовладыка—пан дому, гаспада́р.

Домовладелец—домаўла́сьнік, гаспада́р.

Домовладелица—домаўла́сьніца, гаспады́ня.

Домовладельческий—домаўла́сьніцкі.

Домовничать—даматў́рнічаць, сядзе́ць у хатце.

Домовод—дамавод, дамаводнік.

Домоводка—дамаводка, дамаводніца.

Домоводство—дамаводзтва.

Домовой 1) *как существит. (миф.)*—дамаві́к; 2) *как прил.*—дамо́вы, хатні; *домовая книга*—дамаво́я кні́га.

Домогание, гательство—дамага́ньне, дабіва́ньне.

Домогаться—дамага́цца, намага́цца, дабіва́цца.

Домой—дамоў, дадому, да-хаты.

Домок—см. Домик.

Домолачивание—дамалочва́ньне.

Домолачивать, домолотить—дамалочваць, дамалаці́ць.

Домоправитель—кіраўні́к дому, аканом.

Домоправительница—гаспады́ня; кіраўні́ца дому, аканомка, ахмі́стрыня.

Домосед—даматў́р.

Домоседка—даматў́рка.

Домоседство—даматў́рства, даматў́рнічаньне.

Домостроитель—будаўні́чы, будаўні́к.

Домоуправление—дамаво́я ўпра́ва.

Домохозяин—см. Домовладелец.

Домчать, ться—даймчаць, ча́цца.

Домывание—дамыва́ньне, дамы́цьце.

Домывать, домыть—дамываць, дамы́ць.

Дон (*река*)—Дон.

Донашивание—даношва́ньне.

Донашивать, доносить—даношваць, данасі́ць.

Донельзя—да нязмогі.

Донесение—данясёньне.

Донец (*река*)—Данец.

Донимание—дадзява́ньне, наза-
лёньне.

Донимать, донять—дадзява́ць, да-
дзёць; назаліа́ць, назаліа́ць (*ка-
му*); ушкуліа́ць, ушкўліа́ць.

Донник (*бот. Trifolium melilotus L.*)—
баркўн; (*Melilotus officinalis L.*)
—томка.

Донос—данос, доказ, уда́ньне; служ-
бовае паведамлёньне.

Доносить, донести 1) *что*—дано-
сіць, данёсьці; 2) *на кого*—да-
ка́зваць, даказа́ць, удава́ць,
удаць; 3) *об чем*—паведамля́ць,
паведаміць.

Доносчик—даношчык, дака́зчык.

Доносчица—даношчыца, дака́зчы-
ца.

Донце—донца; *луковицы*—пята́ка
цыбу́ліны (б. т.).

Доныне—дагэтуль.

Дообеденный—даабёдни.

Допаивать, допоить—дапойваць,
дапаіць.

Допалзывать, доползать, доползти
—дапаўза́ць, дапаўзы́ць.

Допаривать, допарить—дапа́рваць,
дапа́рыць.

Допахивать, допахать—даворваць,
даара́ць.

Допекание (*хлеба*)—дапяка́ньне.

Допекать, допечь—дапяка́ць, дапя-
чы́; *в переносном смысле*—да-
дзява́ць, дапяка́ць.

Допечатывать, тать—дадрукоўваць,
дадрукава́ць.

Дописывание—дапісва́ньне, допіс.

Дописывать, сать—дапісваць, дапі-
са́ць.

Допихивать, допихнуть—дапіха́ць,
дапіхну́ць.

Доплата—дапла́та.

Доплатный—дапла́тны.

Доплачивание—дапла́чваньне.

Доплачивать, доплатить—дапла́ч-
ваць, даплаці́ць.

Доплестись—дакалды́баць, дашкан-
ды́баць.

Доплетание—даплята́ньне.

Доплетать, доплести—даплята́ць,
даплёсьці.

Доплывать, доплыть—даплыва́ць,
даплы́сьці, даплы́ць.

Доподлинно—запра́ўды.

Доподлинный—запра́ўдны.

Доползать—*см.* Допалзывать.

Дополнение—дада́так, дапаўне́н-
не.

Дополнительный—дадатковы; *тель-
ное предложение*—сказ дапаў-
не́ння.

Дополнять, дополнить—дадава́ць,
дада́ць; дапаўня́ць, дапоўні́ць;
даклада́ць, дакла́сьці.

Дополусмерти—да няпрытомнасьці.

Допотопный—дапато́пны.

Допраздновать—дасвяткава́ць.

Допрашивание—дапы́тваньне, до-
пыты.

Допрашивать, допросить—дапы́т-
ваць, дапыта́ць.

Допрашиваться, допроситься—да-
прашва́цца, дапрасі́цца.

Допризывный (*возраст*)—дапры-
зы́ўны.

Допрос—допыт, допыты.

Допросный—дапытальны.

Допросчик—дапытальнік.

Допрыгивать, допрыгать, допры-
гнуть—даскокваць, даскака́ць,
даскочы́ць; допрыга́ться—да-
скака́цца.

Допрыскивать, допрыснуть—да-
пы́рскаваць, дапы́рснуць.

Допускать, допустить—дапушча́ць,
дапуска́ць, дапусьці́ць; папу-
шча́ць, папусьці́ць; дазваля́ць,
дазволі́ць.

Допустимость, скаемость—дапу-
шча́льнасьць, магчы́масць.

Допустимый, скаемый—дапу-
шча́льны, магчы́мы.

Допущение—дапушчэ́ньне.

Дор (*о земле*)—навіна́, цаліна́.

Доработаться—дапрацава́цца.

Доработывать, тать—дарабля́ць,
дарабі́ць.

Дорезывать, зать—дарэзваць, да-
рэзаць.

Дорисовывать, вать—дарысоўваць,
дарысва́ць.

Дорический—дары́скі.

Дорога—дарога, шлях, пуці́на; *грун-
товая*—дарога грунтава́я; *же-
лезная*—чыгу́нка; *зимняя*—зі́м-
нік; *летняя*—лётнік; *проселоч-
ная*—дарога вясковая, паля-
ва́я; *столбовая*—шлях, гасьці́-

нец; *ухабистая*—дарога выбоістая; *сбiтсья с дароги*—дарогу згубіць; *свернуць с дароги*—збочыць; *дарога окольная*—аб'езда; *этой дарогой*—сюдою, тудою; *устать с дароги*—здарожыцца; *стать поперек дароги*—заступіць дарогу.

Дарогобуж (гор.)—Дарагабуж.

Дарого—дарага; *го ценiть*—даражыцца.

Дароговаты—трохі дарагі.

Дароговизна—дарагоўля, даражнёча.

Дарогой—1) дарагі, каштоўны, ценны; 2) мілы, каханы.

Дарогонький—дарагёнькі, даражэнькі.

Дародность, -ство—урода, уродлівасьць.

Дародный—уродны, уродлівы.

Дарожайший—найдаражэйшы, наймільшы.

Дароже—даражэй.

Дарожить *чем*—шанаваць (што).

Дарожка, дорожечка—сьцэжка, сьцэжачка, пуцінка, дарожка.

Дарожный—дарожны, падарожны.

Доростать, дорости—дарастаць, дарасьці.

Дорофея—Дарота.

Дортуар—дартуар, спальны пакой.

Дорубать, -бить—дасякаць, дасячы.

Доругаться—далаяцца, дасварыцца.

Дорывать, дарвать—дарываць, дарваць; дадзіраць, дадзірці.

Дорывать, дорить—дакопваць, дакапаць.

Досада—назола, прыкрасьць; *какая досада*—якая шкода.

Досадливый, -дный—назольны, прыкры, абрыдлы.

Досадно—прыкра, перцам.

Досаждать, досадить *кому*—дадзяваць, дадзёць; апрыкрацца, апрыкрыць; дакараць, дакарыць; назаліць, назаліць; данімаць, даняць; дапякаць, дапячы; зарваць, перцу даць, дыхту даць; у знак дацца.

Досаждение—дадзяваньне, апрыкрэньне, упрыкрэньне, дакарэньне, даніманьне.

Досаживать, -дить—дасаджваць, дасадзіць.

Досаливать, досолить—дасольваць, дасаліць.

Досверливать, -лить—дасьвідроўваць, дасьвідраваць, дасьвярдліць.

Досевать, посеять—дасяваць, дасеяць.

Доселе—дагэтуль, дасюль, пасюль, дасюды, пасюды.

Досиживание—дасёдджваньне.

Досиживать, досидеть—дасёдджваць, дасядзёць.

Досинивать, -нить—дасіньваць, дасініць.

Доска—дошка; *аспидная*—дошка грэфельная; *горбылина*—аполак; *гробовая*—вёчка; *дюймовая*—цалёўка; *классная*—табліца; *в настиле пола*—памасьніца, памасьнічына; *тонкая*—шалёўка; *широкая*—тарчыца; *обшить досками*—абшалаваць.

Доскабливать, доскоблить—даскрабаць, даскрабці.

Досказ, досказывание—даказваньне, дамаўленьне.

Досказывать, досказать—даказваць, даказаць; дамаўляць, дамовіць.

Доскакивать, доскочить—даскокваць, даскакаць, даскочыць.

Доследование—дадатковае сьледзтва.

Доследовать—чыніць дадатковае сьледзтва.

Дословно—літаральна, даслоўна.

Дословный—літаральны, даслоўны.

Дослуживать, -жить—даслужваць, даслужыць.

Дослушивать, дослушать—даслухваць, даслухаць.

Дослышать—дачуць.

Досматривать, досмотреть—даглядаць, дагледзець; пільнаваць, упільнаваць; дасьцерагаць, дасьцярэгчы.

Досмотр—догляд, дагляд.

Досмотрщик—даглядач.

Досовывать, досунуть—дасоўваць, дасуваць, дасунуць.

Досол—дасол, дасольваньне.

Досолить—см. Досаливать.

Доспех, доспехи—зброя, узбраеньне.

Доспорить—даспрачацца.

Доссоріцца—дасварыцца.

Доставанне 1)—даставаньне; 2) дасягненьне.

Даставать, достать 1) *што*—даставіць, дастаць; здабываць, здабыць; атрымліваць, атрымаць; набываць, набыць; 2) *до чэго*—дасягаць, дасягнуць; дабірацца, дабрацца; 3) *із чэго*—выймаць, выняць; *не дастае*—бракце.

Даставаться, достаться—даставіцца, дастацца; *случайно*—спадзець, спасьці.

Доставка, вленье—дастава; прыстаўка.

Доставлять, доставить 1)—дастаўляць, даставіць; падаваць, падаць; 2)—прыстаўляць, прыставіць.

Доставщик—дастаўнік.

Достаивать, достоять—дастойваць, дастаяць.

Достаток—дастатак; *иметь достаток*—мажнэць; *он живет в достатке*—у яго ўсяго хапае.

Достаточно—даволі, досыць, досі, годзі, удосталь.

Достаточность—дастатнасьць, заможнасьць.

Достаточный 1)—дастатны, заможны; 2)—здавальняючы, выстарчаючы.

Достигаь, достигнуть, достичь—дасягаць, дасягнуць.

Достигший—дасяглы.

Достижение—дасягненьне, дасіг.

Достижимость, гаемость—дасягальнасьць.

Достижимый, гаемый—дасягальны, дасяжны.

Достирать—дапраць.

Достоверно—пэўна, верагодна.

Достоверность—пэўнасьць, верагоднасьць, праўдзівасьць.

Достоверный—пэўны, верагодны, праўдзівы, дасьведчаны.

Достодолжный—належны.

Достойнейший—найпаважнейшы.

Достойно—па заслуге, як належыць.

Достойный, достойн—годны, годзен, варты.

Достоинство—вартасьць, годнасьць; павага; *ценить по достоинству*—шанаваць па заслуге; *с достоинством*—паважна.

Достопамятный—годны памяці.

Достопочтенный—пачэсны, высокашаноўны.

Достопримечательность—рэдкасьць, рэч вартая ўвагі.

Достопримечательный—варты ўвагі, выдатны, рэдкі.

Достославный—славуты, вельмі слаўны.

Достохвальный—вельмі хвалебны.

Достоуважаемый—паважаны.

Достояние—дабро, маёмасьць, набытак, уласнасьць.

Достраивание—дабудаваньне; *из камня*—дамураваньне.

Достраивать, достроить—дабудоўваць, дабудоваць; *из камня*—дамуроўваць, дамураваць.

Достреливать, дострелять—дастрэльваць, дастрэліць.

Достройка—см. **Достраивание**.

Достряпывать, пать—дагатоўваць, дагатаваць.

Доступ к кому—прыступ да каго; *к нему нет доступа*—да яго не прыступіцца.

Доступаться, питься—прыступіцца; прыступіцца; падыходзіць, падыйсьці.

Доступность—прыступнасьць.

Доступный—прыступны.

Достучаться—дастучацца.

Досуг—вольны час.

Досужий, жливый, жный—вольны, гуляшчы.

Досуха—насуха.

Досучивать, чить—дасу́кваць, дасукаць.

Досушивание—дасушваньне.

Досушивать, шить—дасушваць, дасушыць.

Досчитывание—далічваньне.

Досчитывать, тать—далічваць, далічыць.

Досчитываться, таться—далічвацца, далічыцца.

Досылать, дослать—дасылаць, даслаць.

Досыпать, досыпать—дасыпаць, дасыпаць.

Досыпать, доспать—дасыпаць, даспаць.

Досыпка—дасыпаньне, досыпка.

Досыта—досыта, удосыць.

Досыхать, досохнуть—дасыхаць, дасохнуць.
 Досюда—дасюль.
 Досягаемость—дасягальнасьць, дасяжнасьць.
 Досягаемый—дасягальны, дасяжны
 Досягать, гнуть—дасягаць, дасягнуць.
 Доталкивать, дотолкнуть—дапіхаць, дапхнуць; датоўхваць, датаўхнуць.
 Дотаптывать, дотоптать—датоптаваць; датаптаць.
 Дотаскивать, доташить—дацягваць, дацягнуць; давалакваць, давалакчы; дапіраць, дапёрці, датарбаіць.
 Доташиться—дацягнуцца, давалакчыся, дапхання, даштўрхання.
 Дотачивать, доточить—давостраваць, давастрыць.
 Дотекать, дотечь—даплываць, даплысьці.
 Дотёсывать, дотесать—дачосваць, дачасаць.
 Дотирать, дотереть—даціраць, дацёрці.
 Дотла—да-шчэнту, ушчэнт, да астанку.
 Дотолкнуть—*см.* Доталкивать.
 Дотолё—датўль, патўль, патўды.
 Доторговаться—дагандлявіцца.
 Дотрогивание—дотыканьне, дотык, торканьне, датырканьне.
 Дотрогиваться, дотронуться—датыканца, даткнуцца; датаркнуцца; дакранацца, дакрануцца.
 Дотрудиться—дапрацавіцца.
 Дотуда—датўль.
 Доужинать—давачэраць.
 Доучивать, доучить—давучваць, даўчыць.
 Доха—дахі.
 Дохватывать, дохватать—дахопваць, дахапіць.
 Дохлабать—дахлябтаць, дасярбаць.
 Дохлый—здохлы.
 Дохлятина—здыхліціна, падла.
 Дохнуть—здыхаць.
 Дохнуть—дыхнуць, тхнуць, хўкнуць.
 Дохныкаться—дарўмзацца.
 Доход—прыбытак, даход; *валовой*—агульны прыбытак.

Доходить, дойти—дахадзіць, даходзіць, дайсьці; доходить *до нищеты*—галёць, зжывацца; *до приторности*—спрыкываць; *до бессилия*—зьянясьлівацца.
 Доходиться—дахадзіцца.
 Доходно—прыбыткова, прыбытачна, зыскоўна; даходна.
 Доходность—прыбыткі, зыск.
 Доходный—прыбытковы, прыбытачны, зыскоўны, даходны.
 Доцветание—дацьвітаньне.
 Доцветать, доцветь—дацьвітаць, дацьвісьці.
 Доцент—дацэнт.
 Дочиста—начыста, чысьцітка.
 Дочерин, дочерний—доччын.
 Дочернить—дачарніць.
 Дочёсывать, дочесать—дачосваць, дачасаць.
 Дочерь, дочка, дочь—дачка, дачўхна, дачўшка.
 Дочитывать, дочитать—дачытваць, дачытаць.
 Дочитываться, дочитаться—дачытвацца, дачытацца.
 Дочищать, дочистить—дачышчаць, дачысьціць.
 Дочурка—дачўшка.
 Дочь—*см.* Дочерь.
 Дошагать—дасігаць, даступаць.
 Дошатать, ться—дахістаць, тацца.
 Дошвырнуть—дашвырнуць, дашпурнуць.
 Дошивать, дошить—дашываць, дашыць.
 Дошкольный—дашкольны; *ное воспитание*—дашкольнае выхаваньне.
 Дошлый—дасьціпны, цімкі, спраўны.
 Дошутиться—дажартавацца.
 Дошаний, тый—дашчаны, зроблены з дошак.
 Дошечка—дошачка.
 Дошипать—даскубсьці, дашчыпаць.
 Дошупаться—дамацацца.
 Драгоман—драгаман, тлумач.
 Драгоценность—каштоўнасьць.
 Драгоценный—каштоўны, драгі; *-ные камни*—шляхётнае каменьне.
 Драгун—драгун.
 Драгунский—драгунскі.

Дражайший—найдражэйшы.
Дразнение—дражнёньне.
Дразнить—дражніць, наругацца.
Дразниться—дражніцца.
Драка—бойка, калатня.
Дракон—цмок, дракон.
Драма—драма.
Драматизация—драматызацыя.
Драматизировать—драматызаваць.
Драматизм—драматызм.
Драматический—драматычны; **-ский**
кружок—драматычны гурток.
Драматург—драматысты (л. т.),
 драматург, драмапісец.
Драматургия—драматыка (л. т.),
 драматургія.
Драница, драмка—дранка; **драницы**
 —дор.
Дранье—драньне; *за волосы*—ску-
 баньне.
Дранный—драты, скўбаны.
Драп—драп.
Драпировать—драпаваць.
Драпировка—драпаваньне.
Драпировочный—драпавальны.
Драпировщик—драпавальнік.
Драповый—драпава.
Драпри—заслона.
Дратва—дратва.
Драть—драць, дзёрці; *плеткой*—
 лупіць, лупцаваць; *за волосы*
 —скубаць; *одежду*—шарпаць;
в ключья—шматаць, шкума-
 ціць; *за уши*—цягаць за вушы;
драть горло—гарлаць, гарла-
 ніць.
Драться—драцца, дзёрціся; *біцца*,
 чубы, хахлы дзяліць.
Драфа, драхва (зоол. *Otis tarda*)—
 драхва, дуда́к, грон.
Драхвинный—драхвіны.
Драч—драч.
Драчливость—задзірыстасць.
Драчливый—задзірысты.
Драчун—бітун, задзіра.
Дребедень—недарэчнасць, лўхта.
Дребезги—дрўзкі, трўсак, брўзкі.
Дребезжание—дры́нканьне, бразка-
 таньне, дзілінканьне, тарах-
 ценьне.
Дребезжать—дры́нкаць, трымцець,
 бразкатаць, дзілінкаць, тарах-
 цець.
Дребезжащий—дры́нкатлівы, браз-
 катлівы,

Древесина—драўніна (б. т.).
Древесный—драўны; **-сний** *клей*—
 жывіца.
Древко—дрэўца, тронак, дзяржаль-
 на; *у гроблей*—грабільна; *у*
косы—касьсё; *у цепа*—цапільна;
Древнегреческий—старагрэцкі.
Древнеиндейский—стараіндэйскі.
Древнеперсидский—старапэрсыйскі.
Древнехранилище—музэй.
Древний—старажытны, старасьвёцкі,
 старадаўні, старавёчны;
древний мир—стары сьвет.
Древность—старажытнасьць, ста-
 расьвётчына, даўніна.
Древо—см. **Дерево**.
Древодный—драваваты (б. т.).
Древоном (зоол. *Epidendrum*)—
 караэд.
Древонасаждение—насаджэньне
 дрэў.
Древообделочный—дрэваабробны.
Древоразведение—дрэвагадоўля.
Древооточащие (зоол. *Xylophagi*)—
 шашалі.
Древооточец (зоол. *Teredo*)—ша-
 шаль, шашолка.
Древооточина—дрываточына.
Дрезина—дрэзіна.
Дрейф—збачэньне, дрэйф.
Дреколие—кольле, дручко.
Дрема клейкая (бот. *Tychus visca-
 ria* L.)—смолка
Дремание—дрыманьне.
Дремасть—дрымаць, дзяды валзіць.
Дремливость—дрымлівасьць.
Дремливый—дрымлівы.
Дремлик (бот. *Epipactis* Rich.)—гай-
 нік (б. т.)
Дремота—дрымоты.
Дремучий—густь, цёмны; **дремучий**
лес—пўшча, нётра.
Дресва—жарства, жвір.
Дренаж—дрэнаж.
Дрессировать—муштраваць.
Дрессировка—муштроўка, муштра-
 ваньне.
Дрессировщик—муштравальнік.
Дробильный—драбільны, кры-
 шылны.
Дробина, бинка—шрацна, шрацінка
Дробить, ться—драбіць, ншца;
 крышыць, шшца.
Дробление—крышэньне, падраб-
 неньне.

Дробность—дробнасьць, дробавасьць.

Дробный—дробны, дробавы.

Дробь—шрот; (*мат*)—дроб; *правильная*—дроб уласьцівы, меншы за адзінку; *неправильная*—дроб няўласьцівы; *десятичная*—дзсятковы дроб; *периодическая*—дроб пэрыядычны, паўторны; *простая*—дроб прасты. *Гарышчы*

Дрова—дровы.

Дровни—саны, розвальні.

Дровокол, сек—дрывасёк, дрыва-рўб.

Дровяник 1)—гайдляр на дровы, дроўнік; **2)** *дровяной сарай*—дрывотнік.

Дровяной—дрывяны.

Дроги—драбы.

Дрогнуть—дрыгнуць, дрыжаць.

Дрожание—дрыжаньне, дрыгота, дрыгаценьне.

Дрожать—дрыжаць, трасьцця, трымцёць.

Дрождевой—дражджовы; *вой завод*—дражджовы; *вой раствор*—рошчына.

Дрожди—дрожды; *ходит как на дрожжах*—ходарам ходзіць.

Дрожь—дрыгота, дрыготка, дрыжыкі, уздрыгі; трасца.

Дрозд (*зоол. Turdus*)—дрозд.

Дроздовый—дроздовы.

Дрок (*бот. Genista L.*)—яновец; жоўтазэль (б. т.)

Дромадер (*зоол.*)—драмадзёр, аднагорбы вярблюд.

Дрочена—грыбок.

Друг—сйбар, сйбра, прыяцель, друг; *друг за другом*—усыяж, адзін па аднаму; *друг с другом*—адзін з адным.

Другобережный—тамабочны.

Другой—другі, іншы; *в другое время*—іншым часам; *ни то, ни другое*—ні тое, ні сёе; *это — другое дело*—гэта іншая рэч (справа); *с другой стороны*—з другога боку.

Дружба—сяброўства, дружба; *быть в дружбе*—сябраваць, таварышаваць.

Дружить—сябраваць, таварышаваць, хаўрусаваць.

Дружелюбие, -любность—прыязнасьць, зычлівасьць.

Дружелюбный—прыяжны, зычлівы, ласкавы (да каго).

Дружеский, -ственный—сяброўскі, прыяжны, прыяцельскі.

Дружество—сяброўства, прыяцельства.

Дружина—таварыства,

Дружка(*на свадьбе*)—дружка, шафер

Дружно—дружна, разам, згодна.

Дружный—дружны, згодны.

Друза (*минер.*)—друза.

Друмлины (*ледниковые*)—друмлины, лабавіны (г.-м. т.)

Друцк (*гор.*)—Друцк.

Дрыгать, -гнуть—дрыгаць, дрыгнуць.

Дрыхнуть—спаць бяз проспы.

Дряблость—дрўзласць, трухлявасьць, трупэхласць.

Дряблый 1)—дрўзлы, трухлявы, трупэхлы, трухляк; **2)** *рыхлый*—пўхкі.

Дрызг—бруд, сьмецце; **дрязги**—плёткі, абгаворы, прыкрыя драбніцы.

Дрянно—дрэнна, блáга, паскўдна.

Дрянноватый—дрэньненькі, блáгенькі.

Дрянной—дрэнны, блáгі, паскўдны, плюгавы, паганы.

Дрянь—дрэнь, паскудзь, погань, брыда, шваль.

Дряхлеть—старэць, друзлёць, грыбець, трухлёць.

Дряхлец—стары, трухляк, грыб.

Дряхлость—стáрасць, дрўзласць, трухлявасьць.

Дряхлый—стары, дрўзлы, трухлявы

Дуализм—дуалізм; *двуіснасьць*.

Дуалист—дуалісты; *в религии*—двубожнік.

Дуб (*бот. Quercus*)—дуб.

Дубик—дубок.

Дубильный—гарбоўны.

Дубильщик—гарбар.

Дубина—дубіна, дручок.

Дубить—гарбаваць.

Дублет—падвойнік, дўбальт.

Дубликат—падвойнік, дублікат.

Дубняк—дубняк.

Дубоватость—дубаватасьць, нязграбнасьць.

Дубоватый—дубаваты, нязграбны, лапэзны.

Дубовый — дубовы.
Дубонос, носка (*птица*) — дубанос.
Дубрава — дуброва.
Дубровка (*раст.*) см. Лапчатка.
Дубьё — ламача.
Дуга 1) — дуга, дужка; 2) *изгиб* лука.
Дуговатый, видный — дугаваты.
Дуговой — дугавы.
Дуда, дудка — дуда, дудка, жалейка.
Дудник (*бот. Angelica L.*) — дзясгель (б. т.).
Дудочник — дудар.
Дуло — рўля, дўла.
Дульный — рўлявы, дулавы.
Дуля (*бот. Pyrus communis L.*) — дўля.
Дума — дума, думка, гадка.
Думать — думаць, гадаць, разважаць; *думать о себе много* — занасіцца; *думается* — здаецца.
Думец — думец.
Думушка — думка, гадка.
Дунай (*река*) — Дунай.
Дуновение — подых, дмўханьне.
Дунуть — дмунуць, падмўхнуць.
Дупло — дуплё.
Дупловатый — дуплясты, дуплівы, дуплянаты.
Дура — дурная, дурница, дурнуля.
Дурак — дўрань, блэзен, дурница, ёлуп, ёлапень, недарэка; *набитый дурак* — дурны як пень; *оставить в дураках* — пашыць у дўрні; *валяць дурака* — дўрня клёць.
Дуралей — дурыла, дурбола.
Дурацкий — дурны.
Дурачество — дурота, блэзніства.
Дурачина — дурыла, дурница.
Дурачить — дурыць, чмуціць, туманіць.
Дурачиться — дурэць, блазнаваць, дўрня клёць.
Дурачок — дурненьні, блэзен.
Дурачбё — дўрні.
Дуреть — дурэць, ачмурацца.
Дурить — блазнаваць, дураваць, круціць.
Дурман (*бот. Datura Stramonium L.*) — дурнап'ян.
Дурманить — марочыць, туману пускіць.
Дурненький — дурненьні, блэгенькі, паганенькі.

Дурно — 1) дрэнна, кепска, ліха, гідка, блэга; пагана, партачка; 2) — млосна, моташна; *мне дурно* — мне млосна, мне лядаць.
Дурной — дрэнны, кепскі, благі, брыдкі, ліхі, партацкі, паганы.
Дурнота — брыдота, дурнота, нягожасьць; млосьць, лядаік.
Дурнушка — дурненькая.
Дурость — дўрасць.
Дурь — дурнота, шал, глум, дур.
Дутый — дўты, парожні.
Дуть — дмўхаць, дуць, хўкаць; *шугаць; дуй во всю ивановскую* — вайай на ўсе застаўкі.
Дух 1) — дух, душа, дых; 2) *пар* — пах, пара; 3) *настроение* — гўмар; *дух нечистый* — нячысьцік; *дух святой* — дух сьвяты; *духом* — у момант; *собратсья с духом* — дадаць сабё сьмеласьці; *дух захватывает* — дух захапліе; *быть не в духе* — быць ня ў добрым гуморы; *перевести дух* — адсапацца; *сколько хватит духу* — як магі.
Духи — пахі, парфўма.
Духоборец (*сектант*) — духаборац.
Духовенство — духавенства.
Духовник — духоўнік.
Духовный — духоўны; *ное завешание* — духоўніца тэстамэнт, запіс, адказ.
Духовой — духавы.
Духовщина (*гор.*) — Духаўшчына.
Духота — духаті.
Душ — душ, дождж.
Душа — душа; *душою отвести* — спацьчыць душою; *от души* — ад шчырага сэрца, шчыра, сардэчна; *по душе* — да спадобы; *душа в душу* — як адна душа; *чуть душа держится* — як толькі душа ў целе.
Душевик (*бот. Calamintha Benth.*) — чабрнца (б. т.).
Душевнобольной — вар'ят, хворы на дўшу.
Душевный — 1) душэўны; шчыры, сардэчны; *ная болезнь* — душэўная хвароба; *ная тревога* — парушэньне; *ное явление* (*псих.*) — душэўная зьява.
Душевой (*о подати*) — падушны.
Душегрейка — кабат.

Душегуб, —бец—душагуб, забойца.
 Душегуство—забойства.
 Душенька—дўшачка, ясачка.
 Душепагубный—душагубны.
 Душеприкащик—выканавец тэстамэнту, павёрнік.
 Душеспасительный—душаспасёны.
 Душечка—см. Душенька.
 Душистый—пахучы.
 Душить, —ться—душыць, —шыцца.
 Душица (бот. *Origanum* L.)—мацяр-дўшка (б. т.).
 Душка—дўшка, ясачка.
 Душник—душнік.
 Душно—дўшна, парна.
 Душный—дўшны, парны.
 Душок—пах; смурод.
 Дуэлист—дуэлянт.
 Дуэль—паядынак, палтацы.
 Дуэт (муз.)—дуэт, двусьпёў.
 Дщерь—см. Дочь.
 Дыба—дыба; *у колодца*—журавель, вага, асьвэр.
 Дыбом—старчаком, дўба, на дыбкі, дубка; *поставить дыбом*—натапырыць; *встать дыбом*—натапырыцца.
 Дым—дым, куро́дым, кўрава; *густой*—копаць; *дым коросмылом*—гармідар;
 Дымить—дыміць, чадыць, курыць.
 Дымиться—дыміцца, курыцца.
 Дымка (летний туман)—смуга.
 Дымно—дымна, чадна, копатна.
 Дымный—дымны, чадны, копатны.
 Дымовой—дымавы; *вая труба*—комін; *вая завеса*—дымавая заслона (в. т.).
 Дымок—дымок.
 Дымоход—дымаход, дымацяг.
 Дымчатый—дымаваты.
 Дымянка (бот. *Fumaria* Tourm.)—дымніца (б. т.).
 Дыня (бот. *Cucumis melo* L.)—дыня, малён.
 Дыра—дзіра, дзюра; *во льду*—лўнка.
 Дырка—дзірка, дзёрка.
 Дырочка—дзірочка; *дырочки в лапте*—забарсьні.

Дырявить—дзіравіць, дзіркаваць.
 Дырявый—дзіравы, дзірчасты.
 Дыхание—дыханьне, дых, подых, дух; *свободное дыхание*—вольнае дыханьне; *остановить дыхание*—затаіць дух; *испустить последнее дыхание*—хаўкнуць.
 Дыхательный—дыхальны; *ное горло*—дышнік; *ная трубка* (trachea)—дыхаўка.
 Дышать—дыхаць, тхаць, хўкаць.
 Дышельный, дышловый—дышальны.
 Дышло—дыла, дышаль.
 Дьявол—д'ябал, шатан, нячысьцік, злы дух, кадўк, гаман.
 Дьявольский—д'ябальскі, шатанскі, ліхі.
 Дьявольщина—д'ябальшчына, ліха.
 Дьяк—дзяк.
 Дьякон, —ница—см. Диакон и проч.
 Дьячок—дзячок; *жена дьячка*—дзячыха; *дочь дьячка*—дзякоўна.
 Дюжий—дўжы, моцны.
 Дюжина—тўзін.
 Дюжинный—1) тўзінавы; 2) звычайны, абіякі.
 Дюйм—цаль.
 Дюймовка (доска)—цалёўка, шалёўка.
 Дюймовый—цалёвы.
 Дюна—выдма.
 Дягель, дягиль (бот. *Angelica archangelica* L.)—дзягіль, дзягеліца.
 Дяденька—дзядзечка.
 Дядин—дзядзькаў.
 Дядька 1)—дзядзька; 2) *воспитатель*—пястўн.
 Дядя—дзядзька (мн. ч.—дзядзькі); *дядя со стороны отца*—стрый; *жена дяди*—дзядна, дзядзіна.
 Дятел—дзяцел.
 Дятельник (бот. *Trifolium repens* L.)—дзятлоўнік, дзяцеліна.
 Дятлина красная (бот. *Trifolium pratense* L.)—дзяцеліна чырвоная (б. т.).

Е.

Ева—Ева.
 Евангелие—евангельле.
 Евангелист—евангелісты.

Евангелический—евангелічны.
 Евангельский—евангельскі.
 Евгений—Аўгень.

Евгеника—эўгеніка.
 Евгения—Аўгінья, Еўга.
 Евграф—Аўграп.
 Евдоким—Аўдакім.
 Евдокия—см. Авдотья.
 Евклид—Эўклід.
 Евлогий—Аўлох.
 Евмений—Яўмён.
 Евнух—эўнух, лягчанец.
 Евпраксия—Пракседа.
 Еврей—яўрэй, жyd.
 Еврейка—яўрэйка, жыдоўка.
 Еврейский—яўрэйскі, жыдоўскі.
 Еврейство—яўрэйства, жыдоўства.
 Еврейчик—яўрэйчык, жydок.
 Европа—Эўропа.
 Европеец—эўрапеец.
 Европейский—эўрапейскі.
 Евсевий—Аўсэй, Аўсёк.
 Евстафий—Астап.
 Евстратий—Аўстрат.
 Евфимий—Аўхім, Яўхім.
 Евфимия—Хіма.
 Евфросиния—Прузына.
 Егермейстер—лоўчы.
 Егерь—стралец, мыслівец, лавец.
 Египет—Эгіпт.
 Египтология—эгіптазнаўства.
 Его—яго; его *милость*—яго мі-
 ласьць, яго мосць; яго масьць.
 Егоза—жэўжык, брыкун, вяртун.
 Егозить—варцеца, круціца, мя-
 тусіца.
 Егор, Егорий—Юры, Юрка.
 Еда—эжа, яда, страва, ядзёньне.
 Едва—лёдзь, лёдзьве; *едва-ли*—
 бадэй ці, амаль, наўдачу; *едва*
едва—налёдзьве, лёдзь-на-лёдзь,
 залёдзьве; *едва не*—трохі не,
 • ма́ла не, як не.
 Единение—яднаньне, згода.
 Единить—яднаць.
 Единица—адзінка, ядінка; ца
измерения (мат.)—адзінка
 памёру, мэрка.
 Единичный—адзінкавы, адзіначны.
 Единобожие—аднабожжа.
 Единоборец—аднаборац.
 Единоборство—паядынак, палтацы.
 Единобрачие—аднажэнства.
 Единоверец—аднавер.
 Единоверный—аднаверны.
 Единовластие—аднаўладзьдзе, са-
 маўладства.
 Единовластитель—аднаўладца

Единовластный—аднаўладны,
 самаўладны.
 Единовременно—адначасна.
 Единовременный—адначасны.
 Единогласие, -сний—аднагалос-
 насць, лосны.
 Единодержавие—см. Единовластие.
 Единодушие—аднамыснасьць, зго-
 да.
 Единодушный—аднамысны, згодны.
 Единожды—см. Однажды.
 Единоженец—аднажэнец.
 Единокровный—аднакроўны.
 Единолетка—аднагодак.
 Единоличный—аднаасабовы.
 Единомысленный—аднамысны,
 аднадумны.
 Единомыслие—аднамыснасьць,
 аднадумства.
 Единомышленник—аднамысны,
 аднадум.
 Единоначалие—адначальнасьць.
 Единоначальный—адначальны
 (ср. Единовластный).
 Единообразие, -зный—аднастай-
 насць, -ны.
 Единоплеменник—аднаплемённік.
 Единорог (зоол. Rhinocerus)—адна-
 рог.
 Единородный (о сыне)—адзінец;
 (о дочери)—адзіночка.
 Единосушие—аднаіснасьць.
 Единосушный—аднаісны, аднаістот-
 ны.
 Единоутробный—аднамацерыны.
 Единоязычный—аднамоўны.
 Единственный—адзіны, ад іначны;
 -венная доч—адзіночка; -венное
 число (грам.)—адзіночны лік.
 Единство—адзінства.
 Единый, -ная, -ное—адзіны, -ная, -нае.
 Едкий—ёдкі, востры, моцны.
 Едкость—ёдкасьць, моцнасьць,
 вострасьць.
 Едок—ядун.
 Её вин. пад. от мест. она—яё.
 Еж (зоол. Erinaceus)—вожык.
 Ежа (бот. Dactylis L.)—купкоўка
 (б. т.).
 Ежевика (бот. Rubus fruticosus L.)
 —ажына.
 Ежевичный—ажынавы; -ный кустар-
 ник—ажыньнік.
 Ежегодник (журнал)—што-годнік;
 Ежегодный—што-гадовы, што-рочны

Ежеголовка, -ник (бот. *Sparganium* L.) — плюшчай.

Ежедневно — што-дня, што-дзень, што-дзённа, абыдзень, дзень-у-дзень; дзень-пры-днё.

Ежедневный — штодзённы, абыдзённы.

Ежели — см. Если.

Ежемесячник — што-месячнік.

Ежемесячно — што-месяц.

Ежемесячный — што-месячны.

Ежeminутно — што-мінуту, раз-у-раз.

Еженедельник — тыднёвік.

Еженедельно — што-тыдзень, што-тыдня.

Еженедельный — што-тыднёвы.

Еженочно — ноч-пры-ноч, ноч-у-ноч, што-ноч, што-ночы.

Еженочный — што-ночны.

Ежесекундно — што-момент.

Ежечасно — кожную гадзіну, што-гадзіны.

Ежечасный — што-гадзінны.

Ёжик — вожык, вожычак.

Ежовый — вожыкавы.

Езда — язда.

Ездить — ёздыць.

Ездок — яздок; ездок *верховой* — вяршак.

Ей — гэі! ей — ей — да душы, за-праўды; ей *богу* — да-льбог, да-лібог, да-льбо, да-ліпан, да-душы.

Екатерина — Кацярына.

Екзарх — экзарх.

Екзархат — экзархат.

Екипаж — каліса, калямашка.

Екклезиаст — Еклезыіст.

Еклога (юр.) — вiнятка.

Еле — лёдзь, лёдзьве; еле-еле — на-сілу, ледзь.

Елевые (бот. *Abietaceae*) — ёльніцавыя (б. т.).

Елей — алэй.

Елейный — алэйны, алэйсты.

Елена — Алёна, Галёна.

Елец (рыба) — ялец.

Елизавета — Альжбэта, Лізавета.

Елка, ель (бот. *Pinus picea* L.) — ёлка, яліна, ель.

Елдада — см. Греция.

Еловый — яловы, ялінавы.

Ельник — ёльнік.

Ёмкий — ёмісты, укладзісты.

Емельян — Мілян.

Ём...ость — ёмістасьць, укладзі-стасьць.

Енот (зоол.) — янот.

Енотовый — янотавы.

Епархиальный — эпархіяльны; -ный *совет* — эпархіяльная рада.

Епархия — эпархія дыяцэзія.

Епископ 1) *православный* — япіскап;

2) *католический* — біскуп.

Епископский — япіскапскі, біскупскі.

Епископство — япіскапства, біскупства.

Епистолярный (*стиль*) — лістоўны.

Епитимия пакўта; *нести епитимю* — пакўтаваць; *выполнить епитимию* — адпакўтаваць.

Ер — цвьёрды знак.

Ералаш — гармідар, разгардзіш, лўхта, бязлїдзіца, бяссэнсіца, недарэчнасьць.

Еремей — Ерамей.

Ерепени́ться упірацца, тапірыцца, фардыбачыцца, карагодзіцца, наравіцца, натўрыцца.

Ересь — ерась, гарэзія.

Еретик — ератык, гэратык, недаве-рак.

Еретический — ератычны, гэратычны гэратыцкі.

Ёрзатъ, -ться — ваўтўзіцца, шморгацца.

Ермак — Ёрмак.

Ермолка — ярмолка.

Еромыжник — гультай, шалапұт.

Ерофей — Яраш.

Ерошить (*волосы*) — кудлачыць, тапірыць.

Ерошиться — кудлачыцца, тапірыцца.

Ерунда — бяссэнсіца, недарэчнасьць, лўхта, глупства.

Ерундить — плявўзаць, вярзць, дўрня клейць.

Ёрш (зоол.) — ёрш.

Ёршик — яршок.

Ершовый — яршовы.

Ершиться — см. Ерепени́ться.

Ерыга, ерыжник — см. Еромыжник.

Есаул — есавул.

Если — калі; *если-бы* — калі-б; *если бы не* — каб-не; *если только* — як толькі.

Естественник — прыроднік, натуралісты.

Естэстэвенно—натуральна.
Естэстэвеннасць—натуральнасць, прыроднасць.
Естэстэвенны—натуральны, прыродны; *ное дело (вещь)*—звычайная рэч.
Естэство—прырода, натурэ.
Естэствовед—прыродазнаўца.
Естэствоведение, знанне—прыродазнаўства.
Естэстоиспытатель—дасьледнік прыроды.
Есть (*3 л. ед. ч. н. вр. от быть*)—ёсць, ёсцэка, ёсцэка; *то-есть* (*т. е.*)—гэта значыцца (г. зн.).
Есть, едаць—ёсці.

Жаба (*зоол.*)—жаба, рапўха; *медиц. (болезнь)*—жаба, яшчар.
Жабенок—жабяня.
Жаберный—жабравы, зэбравы.
Жабий—жабіны; *жабыя икра*—жабурыньне.
Жабинец (*раст.*)—см. Лютик.
Жабник (*бот. Stachys silvatica L.*)—калматка—(б. т.).
Жабный—жабіны.
Жабо—жабо.
Жабрей (*бот. Galeopsis Ladanum L.*)—зябер (б. т.).
Жабровидный—зябраваты.
Жабры—жабры, зябры, шчыбры.
Жавкание—жаваканьне, чаўканьне.
Жавкать—жавакаць, чаўкаць.
Жаворонок (*зоол. Falco nisus*)—жаўранак, жаўрык; *нок лесной*—янчўк; *птенец жаворонка*—жаўраня (мн. ч.—жавараняты).
Жадничать—хцівіцца, прагнуць, сквапіцца.
Жадно—прагавіта, сквапна, хціва, жадліва.
Жадность—прагавітасць, сквапнасць, хцівасць, жадлівасць.
Жадный—хцівец, хцівы, прагавіты, сквапны, жадлівы, ненажэрлівы.
Жажда—прагненьне, смага, жада, жадоба; *утолить жажду*—прагнаць смагу.
Жаждаць—прагнуць; *в см. желать*—жадаць.

Ефес (*у сабли*)—дзяржальна, трымак.
Ефиоп—мўрын, нэгра.
Ефиопия—Эпіопія.
Ефир—этэр.
Ефрем—Ахрэм.
Ехать—ехаць; *ехать шагом*—ехаць ступою.
Ехидна (*зоол. Vipera*)—калўчка.
Ехидничать—злосьнічаць, хітраваць.
Ехидный—падкалодны, зласьлівы, шкадлівы; *змея ты ехидная*—гадзіка ты падкалодная.
Ехидство—злоснасць, злосць, хітрасць.
Еще—яшчэ; *еще бы*—атож! чаму не?

Ж.

Жажущий—спраглы, сасмаглы.
Жакет, тка—жакёт, жакётка.
Жалеть 1) *сожалеть*—шкадаваць, жалкаваць; 2) *щадить*—шанаваць.
Жалить—джгаць, кусаць; *крапивой*—стрыкаць.
Жалиться—джгацца, кусацца.
Жалкий—1) жаласны, жаласьлівы; 2) мізэрны, убогі, злыдзень.
Жалко 1) *чего*—жаль, шкода; 2) *жалобно*—жаласна, жаласьліва.
Жало—джала, жала, джгала, жыгала.
Жалоба—скарга, жалба, нараканьне; *приносить жалобу*—скаржыцца, скардзіцца (на што).
Жалобно—жаласна, жаласьліва, жалобліва.
Жалобный 1)—жаласны, жаласьлівы, жалоблівы; 2) *относящийся к жалобе*—скарговы (скарговая кніга).
Жалобщик—скаржнік.
Жалованье—1) дараваньне, надаваньне; 2) пэнсія, заплаца, плаца, утрыманьне, дажа (Л а с т.).
Жалованный—дараваны, наданы.
Жаловать 1) *кого*—быць прыхільным да каго; *рабѣть ласку каму*; 2) *кому что*—дараваць, надаваць, абдараўваць; 3) *к кому*—хадзіць, давѣдвацца (да каго).

Жаловаться, *на что нибудь, на кого-нибудь*—скаржыцца, скардзіцца, жаліцца; наракаць, бедкавацца.

Жаловидный—джалаваты.

Жалон—тычка, вітка.

Жалостно—жаласна, жаласьліва, жалобна.

Жалостный—жаласны, жаласьлівы, жалобны.

Жалость—жаль (*род.*—жалю), літасьць; *какая жалость*—які жаль! якáя шкода!

Жаль *сущ.*—см. **Жалость**; *на-речие*—жаль, шкода.

Жалюзи—заслона.

Жандарм—жандар; *жена -ма*—жандарыха.

Жандармерия—жандармерыя.

Жандармский—жандарскі.

Жанр (*литературный*)—жанр.

Жанровый—жанравы, бытавы.

Жар—1) жар, сьпека, пал, гарачы-ні; 2) *уголья*—прысак; *быть в жару*—палаць агнём.

Жара—сьпека, сыпкота, пякота, сквар, сквара; *адская жара*—пякельная сьпека.

Жараток—прыпёчак.

Жаргон—жаргон, мяшаная мова.

Жаргонный—жаргонны.

Жарение—смажаньне, пражэньне, пячэньне.

Жареный—смажаны, прыжаны.

Жарить—смажыць, прыжыць, сква-рыць, пячы.

Жариться—смажыцца, прагчыся, скварыцца, пячыся; (*обжигаться*)—смаліцца.

Жаркий—гарачы, палкі, скварны;—*кий бой*—заўзяты, гарачы бой;—*кий день*—гарачы, дўшны дзень.

Жарко—горача, палка, скварна, пякотна.

Жаркое—смажаніна, пражаніна, пячыстае.

Жаровник—вогнішча.

Жаровня—жароўня.

Жасмин (*бот. Jasminum officinale L.*)—язьмён.

Жасминный—новый—язьмёнавы.

Жатва—жніво; *начало жатвы*—зажы́нкі; *окончание жатвы*—да-жы́нкі.

Жатвенный—жніўны;—*ная машина*—жняйрка.

Жать (*жму*)—ціскаць, ціснуць; гнёсьці, гнясьці, сьціскаць; *об обуви*—мўліць; *жать мас-ло*—біць масла.

Жать (*жну*)—жаць; *начинать жать*—зажынаць; *оканчивать жать*—дажынаць.

Жаться (*жмётся*) *к чему, к кому*—ціснуцца, ціскацца, туліцца, гарнуцца, жмацца; 2)—*см.*

Ежиться.

Жаться (*жнётся*)—жацца.

Збан—збан; *уменьш.*—збанок, збаночак.

Жваканье—жваканьне, жваканьне.

Жвакать—жвакаць, жвйкаць.

Жвачка—жвачка, жўйка; *как про-цесс*—жваканьне.

Жвачный—жвачны, жўйны.

Жгун-корень—(*бот. Cnidium Cuss.*)—клявешчына (б. т.)

Жгут—джгут, бізўн; *игра*—джгут.

Жгутик—джгўцік (б. т.), джгуток, бізунок.

Жгутовый—джгўтавы.

Жгутообразный—джгутаваты.

Жгуче—палка, палюча, пякуча, востра, горача.

Жгучесть—палкасьць, пякучасьць, палючасць.

Жгучий—палкі, палючы, пякучы, востры, гарачы;—*чая кровь*—гарачая кроў;—*чая боль*—пякучы боль; *жгучий мороз*—люты мороз.

Ждание—чаканьне, жданьне, жданкі.

Ждать—чакаць, ждаць, часаваць, спадзявацца (каго, чаго); *ждал, ждал и не дождался*—ждаў, ды́й жданкі паёў.

Же—жа, ж.

Жевание—жаваньне, жваканьне,

Жевательный—жавальны.

Жевать—жаваць, жвакаць, жмакаць.

Жегало—жыгала.

Жезл—ляска, булава.

Желаемый—жаданы, пажаданы.

Желание—жаданьне, бажаньне; *сильное*—бажаволье, жадоба, прагненьне; *по собственному, желанию*—па сваёй воле; *против желания*—супраць волі.

Желательно—жадана, пажадана.

Желательность—жаданацьць, пажаданацьць.

Желательный, желанный—жаданы, пажаданы.

Желать—жадаць, бажаць, воліць; зычыць; *сильно*—прагнуць, бажаволіць; *лающий*—ахвочы (да чаго).

Желвак—жаўлак, гўля, гуз; *ки фосфоритовые*—галкі фасфарытавыя (г. м. т.).

Желвачок—жаўлачок, гўлька; *чки у бобовых растений*—каранёвыя бародаўкі (б. т.).

Желе—жэле.

Железа (glanula)—залоза.

Железистый—залозісты.

Железистый—зелязісты, жалязісты.

Железко—зялёzca, жалёzca.

Железник (бот. Caragana Hutescena L.)—дзераза.

Железнодорожник—чыгўначнік.

Железнодорожный—чыгўначны; *-ный поезд*—цягнік.

Железный—зялёзны, жалёзны; *ная дорога*—чыгўнка; *ный болт*—ніт, просва; *ный рудник*—рўдня; *ный корень* (бот. Centaurea scabiosa L.)—валошка вялікакветная (б. т.).

Железняк (камень)—зялязьнік; *няк шпатовый*—палявік зялёзны (г.-м. т.).

Железо—зялёза, залёза, жалёза; *лиственное*—аркушовае зялёза.

Железодельательный завод—гамарня

Железосодержащий—зелязісты, жалязісты.

Желна (зоол.)—жаўна.

Желобоватый—жалабаваы.

Желобок, чек—жалабок, лотак.

Желтение—жаўценьне.

Желтеть—жаўцець, жоўкнуць, палавець.

Желтёхонек, -нький—жаўціосенькі.

Желтизна—жаўцізна, жаўціня.

Желтить—жаўціць.

Желто—жоўта.

Желтобрюхий—жоўтапўзы.

Желтоватость, -тый—жаўтава-тасьць, -ваы.

Желтозелёный—жоўтазялёны.

Желток—жаўток.

Желтокрасный—жоўтачырвоны, **Желтолен** (бот. Peucedanum officinale L.)—цмьянёц лёкавы (б.т.).

Жёлтость—см. **Желтизна**.

Желтоцвет (бот. Adonis)—гарыццвёт, жоўтацвёт.

Желтоцветник (бот.)—см. **Пахучий колосок**.

Желточный—жаўтковы.

Желтуха (мед.)—жаўтачка, жаўтуха.

Желтушник (бот. Erysimum L.)—жаўтушка (б. т.).

Желтый—жоўты; *-тый огурец*—жаўтўн.

Желудник (бот. Aesculus Hippocastanum L.)—каштан дзікі (б. т.).

Желудок—кіньдзюк, шлўнак, трыбўх; *несварение-ка*—нястраўнасьць.

Желудочек—кіньдзючок, шлўначак, трыбушок.

Желудочный—кіньдзюковы, шлўначны, трыбуховы.

Жёлудь—жолуд.

Желчный—жоўчны.

Жельч (анат. bilis) жоўць; *говорить с желчью*—гаварыць са злосьцю.

Жеманистый, -ный—манэжны, манёрны

Жеманиться—манэжыцца, фігуравацца.

Жеманница—фігурантка.

Жеманность, -ство—манэжнасьць, манёрнасьць, фігураваньне.

Жемчуг—пэрлы.

Жемчужина—пэрла.

Жемчужный—пэрлавы.

Жена—жонка (*мн.*—жонкі); *в см. супруга*—дружына; *жена брата* братавая; *жена дяди* дзядзіна, дзідна; *разведенная жена*—разводка; *жена Ивана, Степана*—Янчыха, Сыцяпаніха і т. д.; *взять в жены*—ажаніцца з кім, узяць сабэ за жонку.

Женатый—жанаты.

Жениться на ком—жаніцца (*сов.*—ажаніцца, пажаніцца) з кім, пабрацца з кім, узяць сабэ за жонку, адружыцца.

Женитьба—жаніцьба, ажанэньне, шлюб.

Жених—жаніх, малады.

Женихаться—жаніхацца, заляцацца.

Женолюбивый, —бец—бабнік, баб-
здір, ахвочы да жонак.
Женолюбие—бабздзірства.
Женоподобный—падобны да бабы.
Женский—жаночы, жаноцкі, кабё-
чы; —кий *род (грам.)*—жаночы
род; —кая *болезнь*—жаночае;
—кий *цветок*—слупковая кветка
(б. т.).
Женственность, —ный—жаночнасьць,
—чны.
Женщина—жанчына, кабета, баба;
молодая—маладзіца.
Жердина, жердь—жардзіна, жэрдка;
для придавливания снопов на
возу—рубель, рубліна; *у ко-*
лодца—асьвэр.
Жердочка—жэрдачка.
Жеребенок—жарабі, жараб'ё, жа-
рэбчык.
Жеребец—жарабёц, вогер; *молодой*
—жарабок.
Жеребиться—жарабіцца.
Жеребёвка—лесаваньне.
Жеребёвщик—лесавальнік.
Жерло, ловина—жарало.
Жёрнов—жоран (*мн.*—жорны)
Жерновой—жорнавы.
Жертва—ахвіра, дар, наданьне.
Жертвенник—ахвірнік, аўтар.
Жертвенный—ахвірны, ахвяравальны
Жертвовател—ахвяроўнік, ахвяра-
вальнік.
Жертвовательница—ахвяроўніца,
ахвяравальніца.
Жертвовать—ахвяраваць, дараваць,
надаваць.
Жертвоприношение—ахвіра, ахвя-
раваньне.
Жеруха (*бот. Nasturtium B. Br.*)—
кустоўнік (б. т.).
Жестикулировать—мігаваць.
Жестикуляция—мігаваньне.
Жесткий—жорсткі, каляны, цўпкі,
шорсткі, мўлкі, цвёрды.
Жестко—жорстка, каляна, мўлка,
цвёрда.
Жестковатый—жарсткаваты, мул-
каваты.
Жесткокрылый—цвёрдакрылы.
Жёсткость—жорсткасьць, каля-
насьць, мўкасьць, цвёрдасьць
Жестокий—лўты, акрўтны, жор-
сткі, неміласэрны.
Жестоко—лўта, акрўтна.

Жестоконравный—няліодзкі.
Жестокосердие—см. **Жестокость**.
Жестокость—лўтасьць, акрўт-
насьць, жорсткасьць, суро-
васьць, неміласэрнасьць.
Жесточайший—занідта лўты.
Жесть—бляха; *кусок жести*—бляш-
ка.
Жестяник—бляхар.
Жестянка—бляшанка.
Жестянный, —ной—бляшаны.
Жечь—паліць, пяці; *крапивою*—
стрыкаць; *жечь кирпичи*—
паліць цэглу.
Жечья—паліцца, пяціся, смаліцца;
крапивою—стрыкацца.
Жжение—паленьне; *крапивою*—
стрыканьне.
Жжёнка—гарэлка.
Жжёт безлич.—пячэ, скварыць.
Живетса безлич.—паводзіцца, жы-
вёцца.
Живёхонько—хўценька, борзьдзень-
ка.
Живее—хутчэй, баржджэй.
Живительный—жыўны, жыватвор-
чы.
Живить—жывіць, ажыўляць.
Живица—жывіца
Живность—жыўнасьць.
Живо—жвава, жыва, спрытна, хўт-
ка, раптам, у момант.
Живоглот—жываёд.
Живодёр—скурадзёр, лупека, гі-
цаль.
Живодёрня—скурадзёрня, гіцлоў-
ка.
Живой 1) —жывы, жыцьцёвы;
2) *оживленный* жвавы, спрыт-
ны, шпэркі; —вой *мальчик*
—жэўжык; —вая *лошадь*—пор-
скі конь; *остаться в живых*
выжыць; *зидеть к.-л. за живое*
—ушкўліць, данаць, дапяці.
Живокость (*бот. Delphinium*
Consolida L.)—казёлкі, рагуль-
кі (б. т.)
Живолисец—малір.
Живолисно—маляўніца.
Живописный—маляўнічы; —сная
мастерская—малірня.
Живопись—маляваньне; *как про-*
фессия—малярства.
Живость—жвавасьць, спрытнасьць,
рухавасьць.

Живот 1) *жизнь*—жыцьцё, живот;
2) *чрево*—живот, чэрава, пўза,
трыбўх; *с большим животом*
—чараваты, чаравэль; *надса-*
дить живот—надарвацца;
надорвать животики, смеясь—
— парваць з рогату кішкі.

Животворный—см. Живительный.

Животина—тварына.

Животик—чэраўца.

Животноводство—гадоўля жывёлы
(г.-к. т.).

Животное—жывёла (р. - лы), жывё-
ліна; *ное дикое*—звьярына, звья-
рўга; *-ные млекопитающие*—
сысуны; *-ные позвоночные*—
хрыбтовыя; *-ные пресмыкаю-*
щиеся—паўзуны.

Животный—жывёлінны, звьярыны,
животны.

Животропещущий—поўны жыцьцё.

Живучесть, чий—жывўчасць, -чы.

Живучка бот. 1) *Ajuga reptans* L.
—казакі; 2) *Sempervivum*
soboliferum L.—гарлянка (б. т.),
скочка.

Живчик 1) *о человеке*—жэўжык;
2)—жівўчык, зароднік (б. т.).

Жигучка—джыгучка, стрыкатка.

Жид—см. Еврей.

Жидкий—рэдка; 2) вадкі, цякучы,
плынны.

Жидко—1) рэдка; 2) вадка.

Жидковатый—радкаваты.

Жидкость—вадкасьць, жыжка.

Жидова—см. Еврейство.

Жидовствовать—жыдзець.

Жидовствующий—зжыдзёлы.

Жиж—жыжка.

Жиж—радзёй.

Жизнедатель—жыцьцядавец.

Жизнедеятельность—жыцьцячын-
насьць,

Жизнедеятельный—жыцьцячынны.

Жизненность—жыцьцёвасьць.

Жизненный—жыцьцёвы; *-ная сила*—
клёк, жывец.

Жизнеописание—жыцьцяпіс.

Жизнеописательный—жыцьця-
пісны.

Жизнерадостный—жыцьцярадасны,
жыцьцярады.

Жизнеспособный—жыцьцяздольны.

Жизнь—жыцьцё, живот; *-нь загроб-*
-ная—тагосьветнае жыцьцё;

-нь совместная—жыцьцё су-
польное; *провести жизнь*—
звьекаваць.

Жила 1)—жыла; *минеральная*—
зложжа (г.-м. т.); 2) *о чело-*
-веке—скнара.

Жилет, тка—камзэлька, жылетка.

Жилетный—камзэлькавы, жылёт-
ны.

Жилец—1) жыхар; 2) кватаранг.

Жилистый—1) жылаваты, дўж; 2)
скупы.

Жилиться—1) напруджвацца, жы-
ліцца; 2) скнарыцца.

Жилица—1) жыхарка; 2) кват-
рантка.

Жилище—памяшканьне, жытло,
гаспода, кватэра.

Жилищный—кватэрны, памяш-
кальны; *-ное товарищество*—
кватэрнае таварыства.

Жилка—жылка; *иметь поэтиче-*
-скую жилку—мець нахіл да
паэзіі.

Жилой—жылы, памяшкарны.

Жильё—жытло, дамоўка, памяш-
каньне, жыллё.

Жильный—жыльны, зложжавы.

Жимолость (бот. *Lonicera* L.)—
бружмель, брызліна.

Жир—тлўшч, тлўстасьць, сала, сыць,
тук; *гусиный*—шмалец; *овечий,*
бараний—лой; *свиной на*
брюхе—здор; *вытопки жира*
—шкваркі.

Жираф, фа (зоол.)—жырад а.

Жиреть—тлўсьцець, сыцьць, глад-
чэць, таўсьцець.

Жирно—тлўста, сыта.

Жирность—тлўстасьць, сытасьць,
гладкасьць.

Жирный—тлўсты, сыты, гладкі.
тоўсты; *-ный человек*—гладыш;
-ная капля на воде—скалка.

Жировик—1) тлушчак (г.-м. т.); 2)
каганец.

Жировой—тлўшчавы.

Жиротоп, пня—салатоп, пня.

Житейский—жыцьцёвы, абызей-
ны, звычайны.

Житель—жыхар, мяшканец, насель-
нік; *исконный*—тубылец, ту-
тэйшы.

Жительница—жыхарка, мяшканка,
насельніца.

Жителство—асёласць, перабы-
ваньне, побыт, мяшканьне.
Жителствовать—жыхарстваваць,
жыць, мяшкаць, мець асе-
ласць.
Жителствующий—асёлы.
Житие—см. **Жизнь**.
Житница—збожніца, жытніца, арўд,
гумно.
Житный—жытні.
Жито—жыта, збожжа.
Жить, 1) — жыць, існаваць; 2) *где*—
мяшкаць, трываць, перабы-
ваць; *жить век*—векаваць;
жить чем—жыць з чаго; *жить*
роскошно—раскашаваць; *жить*
кое-как—мадзэць; *жить по-*
барски—панаваць; *жить в со-*
седстве—суседзіць; *жить в*
семье жены—быць у прымах;
житься—жыць сабе; *живет*
хорошо—жыве сабе ані гадкі;
не живи, как хочется, а как
велено—трэба жыць, як на-
бяжыць.
Житьё—жыцьцё.
Жмуриться—гмурыцца.
Жмурки—жму́ркі.
Жмыхи—макўха, жмакі.
Жнейка, жнея—жнэйка, жняя.
Жнец—жнец (*р.*—жаница).
Жолна—жаўна.
Жокей—джакей, гайдук.
Жолудь—жолуд.
Жонглёр—жанглёр.
Жох—зух, праноза.
Жранье—жраньё.
Жрать—жэрці, лопаць, трэскаць,
лыгаць.
Жребий—лёс, кон, доля; **бий ме-**
тать—лёсавец.
Жрец—каплан, ахвярнік, жрэц,
аўтарнік.

Жреческий—капланскі, ахвярніцкі,
жрэцкі.
Жречество—капланства, жрэцтва.
Жрица—жрыца, аўтарніца.
Жужелица, лка (*зоол. Carabus*)—
—жўжаль.
Жужжание—зык, зыканьне, гу-
дзеньне.
Жужжать—жўжаць, гусьці.
Жук (*зоол. Coleopteron*)—жук; *на-*
возный (*Geotrypes*)—гнаваяк;
майский (*Melolontha vulgaris*)
хрушч; *древесный*—шашаль.
Жулик—жўлік, зброд, зброднік,
круцель, банкрут.
Жульничать—жулікаваць, банкру-
таваць.
Жульничество—жулікаваньне, бан-
крутаваньне.
Жупан—жупан.
Журавль—журавель, жораў; у
колодца—вочап, журавель.
Журить—жўчыць, сварыцца (на
каго), лаяцца, прабіраць.
Журнал—журнал, дзеньнік, часо-
піс, часапіс.
Журналист—журналісты, дзянь-
нікар.
Журналистика—журналістыка,
дзяньнікарства
Журнальный—журнальны, дзянь-
нікарскі, часапісны.
Журчало (*зоол. Bombylius*)—шэр-
шань, бўрка.
Журчание—цурчаньне, гурчаньне,
бурчаньне.
Журчат—цурчаць, гурчаць, бур-
чаць.
Жуткий—жўдасны, жахлівы.
Жутко—жўдасна, жахліва, страшна.
Жуть—жуда, страхата, жах.
Жучка—чорны сабачка.
Жучок—жучок.

3.

За что—за, праз (што); **за чем**—
за, сьлёдам за (чым), па (чым);
за кого—за, замест (каго); **пой-**
ти за водой—пайсьці па вадў;
за мною очередь—май чарга;
за неимением—ня маючы.
Заалеть, -ться—зачырванець.
Заамвонный—заамбонны.
Заарендование—заарандаваньне.

Заарендованный—заарандаваны.
Заарендовать—заарандаваць.
Заарестование—заарыштаваньне.
Заарестованный—заарыштаваны.
Заарестовывать, -товать—заарыш-
тоўваць, тавяць.
Заартачиться—упэрціся, заўпар-
ціцца, занаравіцца.
Заукаць—загўкаць, загойкаць.

Заахатъ—заахаць, завохаць.
Забава—бава, забаўка, баўленьне, пацёха; *ігрушка*—забаўка, цацка; *забавы*—забаўкі, гўлі.
Забавлять, забавить—забаўляць, забавіць; пацяшаць, пацешыць.
Забавляться, забавиться—бавіцца, забаўляцца, забавіцца; пацяшацца, пацешыцца; *лягься ігрушкамі*—цацкацца.
Забавник—пацешнік, пракўднік, жартаўнік.
Забавница—пацешніца, пракўдніца, жартаўніца.
Забавно—баўна, пацешна, пракўдна.
Забавный—баўны, пацешны, пракўдны.
Забагроветь—зачырванець.
Забаламутить—забаламўціць.
Забаловать—забалаваць, запэставаць.
Забаловаться—забалавацца, запэставацца.
Забаллотировать—залесаваць, не абраць.
Забалтывать, заболтать 1) *ногами* забоўтваць, забаўтаць; 2) *языком*—лапатаць, залапатаць; балбатаць, забалбатаць.
Забарабанить—забарабаниць, задаарабаниць, забубніць.
Забарахтаться—закапашыцца, заваўтўзіцца.
Забарствовать—запанаваць, запанець.
Забастовать—забаставіць.
Забастовка—забастоўка.
Забастовочный—забастовачны.
Забастовщик, -щица—забастоўшчык, -ца.
Забавание—закалыхаць, залюляць.
Забвение—забыцьцё, запамін, запамненьне, *запамкі, замста*; занядабненьне; *в забвении*—у няпрытомнасьці; *предать забвению*—адшкадаваць.
Забвенный—забыты, запомнены, занядабаны, заняжаны.
Забегать, забежать—забягаць, забегчы; *вперед*—папярэдаць, папярэзіць.
Забегать—забэгаць.
Забегаться—забэгацца, захадзіцца, прыстаць.

Забеглый—прыбеглы, прыблўдны.
Забелевший, -леть—забялелы, -лець.
Забелить—забяліць.
Забережный—забарэжны, тагабочны.
Забережье—забаражжа.
Забеременеть—зацяжэць, зачараваць, панёсьці, заступіць плодам.
Забеспокоиться—занепакоіцца, заклапаціцца, затурбавацца.
Забивать, забить 1)—забіваць, забіць; убываць, убіць; *во что-нибудь*—упіхаць упхнуць; *бочку*—затыкаць, заткнуць, шпунтаваць, зашпунтаваць; 2) *-см* Убивать.
Забиваться, забиться 1) *прятаться*—забівацца, забіцца; хавацца, ухавацца; зашывацца, зашыцца; 2) *о сердце и пульсе*—застўкацца, калаціцца, закалаціцца, затыхкацца.
Забитый—забіты; *-тый топор*—затўпленая сякёра.
Забирать, забрать—забіраць, забраць; *в долг*—браць, узяць на павёр, на рахўнак; *за душу*—захопліваць, захапіць; *охота забирает*—хоцацца, карціць.
Забираться, забраться куда—забірацца, забрацца; узносіцца, узьнёсьціся; залезіць, залезьці.
Забияка—буян, зводнік, задзіра, калатнік.
Забиячество—буынства, калатня.
Забиячить—буяніць, задзірацца, калаціцца.
Забиячивый—задзірысты, звадлівы, калатлівы.
Заблаговестить—зазваніць да царквы.
Заблаговременно—загадзя, заўчасна, заўчасу, зараньня.
Заблаговременный—заўчасны.
Заблаженствовать—зараяваць.
Заблажить—задураваць.
Заблевать—забляваць, абрыгаць, заванітаваць.
Заблѣклый—забляклы, збляклы, пабляклы.
Заблѣкнуть—заблякнуць.
Заблестеть—забліскаць.
Заблнстать—забліскаць, забліскацца, зазіхацьцё.

Заблеать заблекатаць, забэкаць, замэкаць.
Заблудить, -ться — заблудзіць, -цца, заблўкацца.
Заблудивший — заблўдны, заблўканы.
Заблуждаться, -диться — памыліцца, памыліцца, заблўкацца.
Заблуждение — памылка, аблўда, заблўканьне.
Забогатеть — багагацець.
Забодать — забосыці, закалоць рагамі.
Забодаться — забосыціся.
Забожиться — забажыцца, забожкацца.
Забойка — заклінаваньне; *-ка для ловли рыбы* — яз.
Заболевать, -леть — захвараваць, захварэць; заняўджаваць, заняўджаць; *-леть чахоткой* — упасьці на сухоты.
Заболонь (бот. *alburnum*) — балоніна.
Заболотный — забалотны.
Заболоть — забалацьце.
Заболтать — *см.* Забалтывать.
Заболтаться — залапатацца.
Забор 1) плот, паркан, пераплот, тын; 2) набор.
Забористый — моцны; *-стая брань* — мацюганьне.
Забормотать — замармытаць, забурчаць.
Заборный — наборны.
Заборонованный — забаранованы, заскароджаны.
Забороновать, -нить — забаранаваць, заскародзіць.
Заборщик, -ца — наборнік, -ца.
Забота — клопат (м. р.), турбота, дбаньне.
Заботить — клапаціць, турбаваць.
Заботиться — клапаціцца, турбавацца, дбаць; *-ться о чести* — шанавацца.
Заботливо — клапацліва, рупатліва, рупліва, дбайна.
Заботливость — клапацлівасьць, рупатлівасьць, рупнасьць, дбайнасьць.
Заботливый — клапацлівы, рупатлівы, дбайны, старэнны.
Заботник — клопатун, апякун.
Забракованный — бракаваны.

Забраковывать, -ковать — бракаваць, забракаваць.
Забрало — шалом.
Забранить — насварыцца (на каго), зляяць.
Забрасывание — закідваньне.
Забрасывать, забросить — закідваць, закідаць, закінуць; заштўрхваць, заштурхаць.
Забрать — *см.* Забирать.
Забредить — забрэдзіць, пачаць вёрзці.
Забредиться (безлич.) — забрэдзіцца.
Забрезжиться — заняцца на сьвято, заднёць.
Забренчать — забрынкаць, забразкатаць.
Забрести — забрысьці, заблўкаць.
Забривать, -рить — загольваць, загаліць; забрываць, забрыць.
Забритый — заголены.
Забродить — забушаваць, зашумаваць.
Забросать — закідаць.
Забрызгать — забрызкаць, запырскаць.
Забрызгаться — забрызкацца; *-ться грязью* — задрыпацца.
Забрыкаться (о лошади) — забрыкацца.
Забрюзжать — замармытаць.
Забубенный — гулявы, гуляшчы; *-ная головушка* — вісус, гультай.
Забулдыга — гулька, нядбаліца.
Забунтовать, -ться — забунтаваць, -цца; паўстаць.
Забурлить — заклёкатаць, забушаваць.
Забухать — забыхаць.
Забучивание — пазаленьне.
Забучивать, -чить — заліць, пазаліць, жлукціць, пажлукціць.
Забушевать — забушаваць.
Забывание — забываньне, запамтаньне, запамненьне, занянаваньне.
Забывать, забыть — забываць, забыць, запамтаваць, запамтаць, занядбаць.
Забываться, забыться — забывацца, забыцца.
Забывчивость — забыўчасць, запамталасць.
Забывчивый — забыўчы, запамталы, забывака.

Забыцьё—забыцьцё, запамін; няпры-
томнасьць.

Забутый—забыты, запомнены, за-
нядбаны.

Заважничать—заважнёць, пачаць
задавацца, зафанбэрыцца, узяць
на пыхі.

Завазжывать, завозжить—ляйцаць,
залайцаць.

Заваксить—заваксаваць.

Завал—завал, завала.

Заваленка—прызбачка.

Завалец—(бот. *Scrophularia nodosa*
L.)—залозьніца вузлаватая (б.т.)

Заваливание—завальваньне.

Заваливать, лить—завальваць, за-
валіць.

Заваливать, лять—завальваць, за-
валіць.

Завалиться—заваліцца, лёгчы спаць.

Завалина—прызба.

Заваль—завалішча.

Завар, рка—завар, заварваньне, за-
парваньне, загатаваньне.

Заваривать, рить—заварваць, зава-
рыць; запарваць, запарыць.

Завевать, завеять—завяваць, заве-
яць.

Заведение—1) заклад, установа;
2) накручваньне (загарка); **-ние**
богоугодное—дабрачынная уста-
нова; **-ние лечебное**—лёкавая
ўстанова; **учебное-ние**—вучэб-
ная установа.

Заведома—завёдама, напэрад вя-
дома.

Заведомый—вядомы, пэўны, даве-
дзены.

Заведующий, -щая—загадчык, -ца.

Заведывание—загадваць, кіра-
ваньне.

Заведывать—загадваць, кіраваць.

Завезение—завязэньне.

Завезти—см. Завозить.

Завербование—залучэньне.

Завербовать—залучыць.

Заверение—запэўнэньне, засьвед-
чэньне.

Заверенный—запэўнены, засьвед-
чаны.

Заверить, заверять—запэўніць,
запэўніваць.

Завертеть, -ться—закруціць, -ціцца.

Завёртка—закрутка; **-ка у саней**—
заваратні.

Завёртывание—закручваньне, за-
варочваньне, загортваньне.

Завёртывать, завернуть—закруч-
ваць, закруціць; заварочваць,
завярнуць; загортаваць, загар-
нуць; завінаць, завінуць.

Заверть—завіруха.

Завершать, -шить—закончваць, за-
кончыць.

Завершение—заканчэньне.

Завершенный—закончаны.

Завеса—заслона, завёса, фіранка,
апона; **-са дымовая**—дымавая
заслона (в. т.).

Завесить—см. Завешивать.

Завести—см. Заводить.

Завет—закон, запавёт, тэстамэнт;
ветхий завет—стары закон;
новый з.—новы закон.

Заветный—запавётны.

Заветренный—зацішны.

Завешивание, -шение—засланэньне,
завэшваньне.

Завешивать, завесить—засланяць,
засланіць; завэшваць, завёсіць.

Завешиваться, завеситься—засла-
ніцца, засланіцца; завэшвацца,
завёсіцца.

Завешание—адказ, адказаньне, за-
піс, тэстамэнт; **-ние духовное**—
духоўніца.

Завещатель—адказальнік.

Завещательница—адказальніца.

Завещевать, -щать—адказваць, ад-
казаць, адпісваць, адпісць
(спадчыну).

Завздорить—засварыцца (з кім).

Завивальный—завівальны.

Завивание—завіваньне, заплятань-
не, закручваньне.

Завивать, завить—завіваць, завіць;
заплятаць, заплёсьці; закруч-
ваць, закруціць.

Завивной—см. Завивальный.

Завидеть—забачыць, угледзіць.

Завидеться—забачыцца.

Завидливый—зайздросьлівы.

Завидно—зайздросна, завідна.

Завидный—зайздросны, завідны.

Завидовать—зайздросіць, квіпі-
ца (на што).

Завидуший—зайздросны, квіпны,
завідушчы.

Завизжать—завішчаць, заскавы-
таць, завіскатаць.

Завилец (бот. *Chelidonium majus* L.)— падтіннык вялікі (б. т.).
Завіляць—завіляць, закруціць.
Завинчивание—зашрубоўванне.
Завинчивать, завинтить—зашрубоўваць, зашрубаваць.
Завірацца, завяртацца—хлусіць, захлусіцца, маніць, забрахацца.
Завісць—залёжаць, падлягаць.
Завісимо—залёжна, падлэгла.
Завісимость—залёжнасць, падлэгласць.
Завісимый—залёжны, падлэглы;
 -мая *величина* (мат.)—залёжная велічыня (м. т.).
Завістліва—зайздросьліва, зайздросна, завісна.
Завістлівость—зайздросьлівасць.
Завістлівы—зайздросьлівы, зайздросны, завісны.
Завістник, -ница—зайздросьнік, -ніца.
Завістнічаць—зайздросьціцца, кваліцца.
Завісьць—зайздрасць, завісьць.
Завітой, -тый—завіты, закручаны.
Завіток—завітка; у *жите*—падчарэвіна.
Завладение—заваладанне, апанаванне.
Завладеть—заваладаць, апанаваць.
Завластвовать—запанаваць.
Завлечение—прывабліванне, прынаджванне, зацяг.
Завлекательно, -ный—см. *Увлека-тельно, -ный*.
Завлекать, завлечь—прывабліваць, прывабіць; прынаджваць, прынадзіць; уцягваць, уцягнуць.
Завлечение—ваба, прываба, зацяг.
Завод—фабрыка, завод; вод *типографский*—наклад; завод *винокурный*—бровар, віньніца; *восковой*—васкабойня; *дрожжевой*—дражджоўня; *железоплавильный*—рўдня; *жестяной*—бляхярня; *кирпичный*—цагелня; *кожевенный*—гарбарня; *крахмальный*—крухмалня; *лесопильный*—пільня, гартак; *литейный*—гісэрня; *маслобойный*—алейня; *медноплавильный*—катлярня; *металлоплавильный*—гамірня; *мукомольный*—паравы

млын; *мыловаренный*—мылавярня; *орудийный*—гарматня; *оружейный*—зброяня; *пивоваренный*—бровар; *пороховой*—парахоўня; *сахарный*—цукравярня; *смолокурный*—смалярня, смалакурня; *стеклянный*—гўта шклёная; *сахарный*—сухарня; завод *конский*—конскі завод.

Заводить, завести—заводзіць, завесці; *предприятие*—закладаць, закласці; *дело*—пачынаць, пачаць, распачынаць, распачаць (справу); *часы*—накручваць, накруціць (гадзіннік); -*сти знакомство*—зазнаёміцца, зазнацца.

Заводь плёс.

Заводной—запасны, павадовы (конь).

Заводовладелец—уласьнік заводу.

Заводовладелица—уласьніца заводу

Заводоуправление—кіраўніцтва заводам.

Заводский—заводскі, фабрычны.

Заволчик—гаспадар заводу, фабрыконт.

Завоевание—заваяванне, заваёва.

Завоеватель—заваёўнік.

Завоевательный—заваёўны.

Завоёвываць, завоеваць—заваёўваць, заваяваць; здабываць, здабіць вайной.

Завоз—завоз.

Завозить, завести—завозіць, завесці.

Завозной, -ный—завозны, прывозны.

Заволакивание—зацягненне, зацямяненне; *раны*—гаенне, загойванне.

Заволакивать, заволочь—зацягваць, зацягнуць; завалакваць, завалакаць; зацямяняць, ніць; *о ране*—загойвацца, загаіцца; *заволокло небо*—нахмарыла.

Заволока—завалака.

Заволноваться—захвалявацца, узварушыцца.

Завонять—засьмярдзець, запавётрыць, заваняць; *нявший*—засьмярдзелы, заванёлы.

Завопить—загаласіць, залемантаваць.

Заворажываць, -рожыць - зачароўваць, зачараваць.
Заворачивание — заворочванне, закручванне, запінанне; *рукавов* — закісванне.
Заворажываць, заворотыць, завернуть — заварочваць, завярнуць; закручваць, закруціць; загортваць, загарнуць; *полу* — захінаць, захінуць; *рукава* — закісваць, закасаць.
Заворковать — затуркатаць.
Заворот — заварат, закрутак.
Заворошить заварушыць, перавярнуць.
Заворошиться — заварушыцца.
Заворчатъ — забурчаць.
Завострить — завойстрыць, заострыць.
Завратъся — см. **Завираться**.
Завредить — зашкодзіць, завадзіць.
Завсегда — заўсёды.
Завсегдатай — заўсёднік (Л а с т.).
Завсегдашний — заўсёдны.
Завтра — заўтра.
Завтрак — сьнеданне, сьнеданнік.
Завтракать — сьнедаць.
Завтрашний — заўтрашні.
Завшиветь — завашавець.
Завывание — вык, выцыць, скогат, сковыт.
Завывать, завыть — выць, завываць, завяць; скуголіць, заскуголіць; скавытаць, заскавытаць.
Завядаць, завянуть — вянуць, завянуць, паблільнуць, пажоўкнуць.
Завязать, завязнуть — грэзнуць, загрэзнуць, угрузаць, угрэзці; застраваць, застрэці.
Завязка — завязка; у *фартука* — паўрозы; *литерат.* інтрыга (л. т.).
Завязывание — завязванне.
Завязывать, зать — завязваць, завязаць; **зывать сношения** — уваходзіць у зносіны.
Завязь (бот. germen) — плодзавязь (б. т.).
Завялый — завялы, засьмуглы, паблільны.
Загадка — загадка.
Загадочно — загадкава, цёмна, незразумела.
Загадочность — загадкавасць.
Загадочный — загадкавы, цёмны, незразумелы.

Загадывание — загадванне.
Загадывать, -дать — загадваць, загадаць.
Загаженный — запаскуджаны.
Загаживать, загадить — запаскуджаваць, запаскудзіць; запаганьваць, запаганіць.
Загар — запал, смага, засмаленне.
Загасание — загасанне.
Загасать, загаснуть — гаснуць, загаснуць.
Загатить — загаціць.
Загашивать, загасить — загішваць, загасіць.
Загвоздить загваздзіць.
Загвоздка (чека) — загваздка.
Загиб — загіб, залом.
Загибание — загібанне, захіленне.
Загибать, загнуть — загінаць, загнуць; захіліць, захіліць; захінаць, захінуць.
Загибаться, загнуться — загінацца, загнуцца; захіліцца, захіліцца.
Загибка, -бинка — загібка.
Загибнуть — загінуць, прапасьці.
Заглавие — заглавак.
Заглавный — заглавачны; *-ная буква* — пачатковая літара.
Заглаживание — загляджанне, выроўніванне; *одежды* — магляванне.
Заглаживать, заглядить — загляджаваць, заглядзіць; *выроўніваць, выраўняць; одежду* — магляваць, замагляваць.
Заглаза, -зно — завочна, зячы.
Заглазеться — задзівіцца, вытарапчыцца.
Заглазный — завочны.
Заглохлый, -хший — заглэхлы.
Заглохнуть — заглэхнуць.
Заглушенный — заглушоны.
Заглушать, -шить — заглушаць, заглушыць.
Заглушение — заглушэнне.
Загладенье — задзіўленне, дзіва.
Заглядеться — см. **Заглазеться**.
Заглядывание — заглядванне, зазіранне.
Заглядывать, заглянуть — заглядваць, заглянуць; зазіраць, зазіраць.
Загнаивать, загноить — загнойваць, загнаіць.
Загнивание — загниванне.

Загнiваць, -нiць - загнiваць, загнiць.
Загнiвший - загнiлы.
Загну́сить - загамзаць, загну́гнiць.
Загну́тие - загiн, загiнка, захiлёньне.
Загну́тый - загнiты, захiлены.
Загнуть - см. Загибать.
Заговаривание - замаўленьне.
Заговаривать, -ворить - замаўляць, замовіць; заводзіць гiтарку, загаманіць; адзывацца, адзвiацца; **вать зубы** - бакі забiваць; **ва́ться** зьбiвацца ў мове.
Заговенье - загавiны, зiпусты.
Заговля́ться, -ве́ться - загаўляцца, загаве́цца.
Заговор - змова, замова.
Заговориться - загаманіцца.
Заговорщик - змоўнік.
Заговори́ца - змоўніца.
Заголовок - см. Заглавие.
Загон - загон, загнаньне; **гон для скота** - загарада; **жить в загоне** - жыць у зьнявазе.
Загонять, загнать - заганіць, загнiць.
Загораживание - загароджваньне.
Загораживать, загородить - загароджваць, загарадзіць.
Загорание - загараньне, запальваньне.
Загораться, -реться - загарацца, загарэцца; запальвацца, запаліцца.
Загорбок - каршэнь, карак.
Загордиться - загардзіцца, запiшыцца, зафанабэрыцца.
Загоревать - засмуктваць, засумаваць, затужыць.
Загорелый, -вший - запалены, засмалены.
Загорный - загорны.
Загородка - загарадка, сьцёнка.
Загородный - загарадны, замёскі.
Загорье - загор'е.
Загоститься - загасьцяваць, -вацца.
Заготовка - загатоўка.
Заготовление - загатаўленьне, нарыхтаваньне.
Заготовлять, заготовить - запасаць, запiсаць, назапiсаць; загатаўляць, загатаваць; нарыхтоўваць, нарыхтаваць.
Заготовщик - загатавальнік.
Заготовочный - нарыхтавальны; -ная (*мастерская*) - штапэ́рня.

Заграбление - заграбaньне.
Заграблять, заграбить - заграбаць, загрэбiць.
Заграждать, заградить - загароджваць, загарадзіць, заступаць, заступіць (дарогу).
Заграждение - загарада, плот; **ние плеточное** - драцяная загарада.
Заграничный - загра́нiчны, замежны, закардонны.
Загребала - хапiн.
Загребание - заграбaньне, хапаньне.
Загребать, загрести - заграбаць, загрэбiць. хапаць, нахапаць.
Загребущий заграбiшчы.
Загremеть 1) *о громе* - загremець; 2) *о телеге* - затарахцець.
Загривный, -вочный - пазакаркавы.
Загривок - карак; *дать по загривку* - даць у патыліцу.
Загробный - тагасьветны, пасьмертны; **ный мир** - той сьвет.
Загрозить - загразіць.
Загромаживание, -мождение - зава́льваньне.
Загромаживать, -моздить - зава́льваць, зава́ліць.
Загрохотать - загрiкаць, загрукаць, загрукаець; *о телеге* - затарахцець.
Загрубелость - загрубеласьць, зацывярдзеласьць, зашкарiпласьць.
Загрубелый, -вший - загрубэлы, загрублы, зацывярдзелы, зашкарiплы.
Загрубение - загрубэньне, зацывярдзэньне.
Загрубевать, -беть - грубець, загрубець; цывярдзець, зацывярдзець; шкарiпець, зашкарiпець.
Загрубить, -биянить - загрубiініць.
Загружать, загрузить - закладваць, закла́сьці; закі́дваць, закі́даць.
Загрузка - закладка.
Загрунтование - загрунтаваньне, закі́таваньне.
Загрунтовывать, -товать - загрунтоўваць, загрунтаваць; закі́тоўваць, закі́таваць.
Загрустить - зажурыцца, засумаваць, засмуктваць, замаркоціцца.
Загрызть, -зть - загрызаць, загрызiць.

Загрязнивание, -ение—забрѣджваньне, забрудненьне.
Загрязнивать, -нить—забрѣджаць, забрѣдзіць, забрудзяніць; пэцкаць, запэцкаць; *загряз-нить подол одежды (платья)* зашлёпаць, захлёндрыць. *задрѣпать; -нить ч. л. салным—* замасоліць, замѣрзаць.
Загрязниваться, -ниться—забрѣджацца, забрѣдзіцца; пэцкацца, запэцкацца; захлёндрыцца, задрѣпацца.
Загрязнуть—затапіцца, загрѣзнуць.
Загудеть—загусьці.
Загуливать, -лять—загўльваць, загуліць; пачаць гультаяваць, загультаяваць.
Загуливаться, -ляться—загўльвацца, загуліцца.
Загульный—гуліка, п'яніца.
Загуменный—прыгумёны.
Загуменье—прыгуменьне.
Загустелость—згусьцеласьць.
Загустелый—згусьцёлы.
Загустеть—згусьцець, загусьцець.
Зад—зад, тыл, гуз, задок, азадак, азадыдзе.
Забавивание—задобрываньне, загоджваньне,
Забавивать, забавить—задобрываць, задабрыць; загоджваць, загадзіць.
Задавание—задаваньне.
Задавать, задать—задаваць, задаць; *урок*—прызначаць, прызначаць; *задавать тон*—весьці рэй; *задать жару*—справіць лязню; *задать трёпку*—задаць чосу.
Задаваться, задаться—задавацца, задзіцца; узнасіцца, узьнёсьціся—*ваться целью*—браць у галаву.
Задавленный—засілены, задўшаны, прыгнёчаны.
Задавливать, -вить—душыць, задўшыць; давіць, задавіць; прыгнятаць, прыгнёсьці; *сишком*—засіляць, засіліць.
Задавливать, задолбить—задзёўваць, задзёўбаць; *бить урок*—завучыць лекцыю.
Задание—заданьне, прызначэньне.
Заданный—зададзены, прызначаны.
Задаривать, -рить—абдараўваць, абдарыць.

Задаток—задатак.
Задаточный—задатковы; *-ная квитанция*—квіт на задатак.
Задача—задача, заданьне; *решить задачу*—развязаць задачу, *выканаць заданьне*; *нет ему задачи*—яму не шанцы; ён ня мае шчасця, долі.
Задачить—азадачваць.
Задачник—задачнік, зборнік задач.
Задверный—задзвёрны.
Задвигать, задвинуть—засоўваць, засўнуць.
Задвигаться—заварўшыцца, закратацца.
Задвижка—засаўка, засаў, клямка.
Задвижной—засоўны.
Задвинутый—засўнуты.
Задворный—задворны, прыгумёны.
Задворок—задворак, пазадворак, прыгуменьне.
Задевание—чапляньне.
Задевать, задеть—чапляць, зачапіць; *дети за живое*—за жывое; *закалупишь; не задевай*—ня руш, не чапай.
Заделка, лывание—запраўленьне, закладаньне; *лка семян*—урабленьне насёння.
Заделывать, -лать—запраўляць, заправіць; закладаць, закласці; *камями*—замуроўваць, замураваць.
Задёргивание—зацягваньне, зашморганьне; *раны*—загойваньне.
Задёргивать, задернуть—зацягваць, зацягнуць; зашморгаваць, зашмаргнуць; *гивать завесой*—засланіць, засланіць; *гать ногами*—задрыгаць; *небо задернулось—облаками* нахмарыла.
Задервянелость—зьдзервянеласьць.
Задервянелый—зьдзервянелы, задубёлы.
Задервянение—зьдзервяненьне.
Задервянеть—зьдзервянець, задубець.
Задержание, -живание—затрыманьне, прытрыманьне; *жание под стражей*—заарыштаваньне, арышт.
Задерживать, -жать—затрымліваць, затрымаць; прытрымліваць,

прытрымаць; прыпыніць, прыпыніць; *под стражей*—заарыштоўваць, заарыштаваць.

Задерживаться, -жаться—затрымацца, затрымацца, прыпыніцца, прыпыніцца; забавіцца, забавіцца; пазыніцца, спазыніцца.

Задержка—затрымка, затрыманьне, прыпын; *у ружья*—задэжэка (в. т.)

Задивиться—задзівавацца.

Задира—задзіра, зачэпа, задзірака, напаснік, ніца.

Задирать, задрать—задзіраць, задраць; заскёпліваць, заскёпіць; **задрать нос**—узіцца на пыхі, зафанабэрыцца.

Задираться, задратся—задзірацца, задрацца; зарывацца, зарвацца; заядацца, заёсьціся; зачапляцца, зачапіцца.

Задирчиво—задзірліва, зачэпна, напасліва.

Задирчивость—задзірлівасьць, зачэпнасьць, напаслівасьць.

Заднепроходный (*анат.*)—заднепраходны, кутнічны.

Задний задні, адзадні, тыльны, тылавы; **ний проход** (*анат.*)—кутніца.

Задники—заднікі.

Задница—задніца, какаўка, дупа, аздак.

Задолжить—задажджыць.

Задок—задок.

Задолбить—см. **Задалбливать**.

Задолго заўдаўга.

Задолжавший, -лый—вінны, вінаваты.

Задолжаться—запазычыцца, завініцца, завінаваціцца.

Задолженность—запазычанасьць.

Задолженный—запазычаны.

Задор—запал, заўзіцце, зайдласць, юр, юрлівасьць.

Задористый заўзіты, зайдлы, задзірысты, звадлівы, юрлівы.

Задорливо—заўзіта, задзірыста.

Задорливость—заўзітасьць, задзірыстасьць.

Задорливый—заўзіты, задзірысты.

Задохный—задохны.

Задохнуться—см. **Задыхаться**.

Задразнивать, -нить—дражніць, задражніць.

Задребезжать—забразкатаць, забрынкаць, затарахцець.

Задремасть—задрымаць.

Задрожать—задрыжыць.

Задрыхлеть—састарэцца, задрузьлёць, згрыбець.

Задувание—задуваньне, задмуханьне.

Задувать, задуть—задуваць, задўць; задмухаць, задмухаць.

Задумчиво—задуманна, задўмна.

Задумчивость—задуманьне, задумённасьць.

Задумчивый—задуманны, задўмны.

Задумывание—задўманьне, загадваньне.

Задумывать, -мать—задумляць.

задўмаць; загадваць, загадаць.

Задумываться, -маться—задўмацца, задўмацца.

Задурачиться, задурить—задураваць.

Задушевно—сардэчна, шчыра.

Задушевный—сардэчны, лчыры.

Задушение—задушэньне, задўха.

Задушенный задўшаны.

Задушить—задушыць.

Задымлять, -мить—задымляць, задыміць; закурваць, закуріць;

-миться—задыміцца, закуріцца

Задыхаться, задохнуться—затыхацца, затхніцца.

Задышать—задыхаць.

Заедание—заяданьне.

Заедать, заесть—заядаць, заёсьці; загрызаць, загрызці.

Заедаться—заядацца; сварыцца.

Заегозить—замятусіцца.

Заезд—заезд.

Заездить—заёздыць (кані).

Заезжать, заехать—заяжджаць, заехаць.

Заезжий—заезны.

Заём—пазыка; пазычка; **з. бессрочный**—пазыка бестэрміновая; **з. выигрышный**—п. выйгрышная; **з. краткосрочный**—п. кароткатэрміновая; **з. долгосрочный**—п. доўгатэрміновая.

Заёмный—пазычковы; **ное письмо**—пазычковы ліст.

Заёмщик—пазычальнік, пазычнік.

Заёмщина—пазычальніца, пазычніца.

Заершиться—ускудлачыцца, натапірыцца.

Зажаіраванне—засмажваньне, зажа-
каньне.
Зажаіравать, -рць—засмажваць,
засмажыць; зажакаць, зажаць;
-рэнны—засмажаны.
Зажаціе—зацісканьне, сашчамлен-
не.
Зажаць—*см.* Зажамаць.
Зажадацца—зажакацца, перажакацца.
Зажагелтэвішый, -тэлы—зажаўклы.
Зажагелтэць—зажаўкнуць.
Зажагчы—*см.* Зажагаць.
Зажагнёны—зажалены.
Зажаіванне—зажаіваньне, зажаў-
ленне; *ніе раны*—зажаівань-
не.
Зажаіваць, зажаіць—зажаіваць, за-
жаіць; *о рана*—зажаівацца, зажаі-
цца; *жыцца*—зажаіцца.
Зажаіленне (раны)—зажаіваньне,
зажаённе.
Зажаіляць, -віць (рану)—зажаіваць,
зажаіць.
Зажаіляюшый—жаічы.
Зажаіва—жаўдом, зажаўцыць.
Зажаіганне—зажаілаваньне, падажаі-
ванне.
Зажаігаль—падажаішчык, -льнік.
Зажаігальны—зажаілы; *ное*
зеркало—жаілае шкло; *ные*
спічкі—жаілкі, сёрнічкі.
Зажаігаць, зажагчы—зажаілаваць, за-
жаіліць; падажаілаваць, падажаі-
ліць.
Зажаіліваць, -ліць—прысваілаваць,
прысваіць.
Зажаі—жаіск.
Зажаіманне—зацісканьне.
Зажаімаць, зажаціць—заціскаць, за-
ціснуць; сашчамаілаваць, сашча-
міць.
Зажаімка—жаішчык, жаішчоткі.
Зажаімны—заціскны; *ное прысо-*
саванне (воен.)—заціскная
прылада.
Зажаі—жаінікі.
Зажаінаць, зажаціць—зажаінаць, за-
жаціць.
Зажаірэвішый, -рэлы—жаісты,
жаідкі.
Зажаірэць—жаілушыць, жаіць
жаікашыць, жаідаваць жаіза,
жаірава.
Зажаіце—жаітае, выслуаонае.
Зажаіток—жаітатак, жаімашыць.

Зажаіточнасць—жаіаонашыць, да-
стаіташыць.
Зажаіточны—жаіаоны, жаіташы.
Зажаіуіраваць, -рць (глаза)—жа-
лаішываць, жаілаішыць, жа-
лаіснуць (вачы).
Зажаўжжаць—жаўжакаць, жаўжаць.
Зажаўраць—жаўракаць.
Зажаваіваць, зажаваіць—жаваі-
ваць, жаваіць.
Зажаваіны—жакаіканы, жапрашаны.
Зажаваць—*см.* Зажаваць.
Зажаваіць, -цца—жаваіцца, жа-
каіцца жаікамі.
Зажаваіць—жаваіць.
Зажаваць—жаваць, жаваць.
Зажаваць—жаваць.
Зажавацца—жавацца, жаваі-
цца (на што), жаваіцца
(з чаа).
Зажаваіць, -цца—жаваіць,
-нацца; *о входах*—жаваіць,
жаваіць.
Зажаімаккі, -ма—жаімакі.
Зажаімаваць—жаімаваць.
Зажаірацца—жааірацца.
Зажаавацца, жааацца—жааі-
вацца, жааацца; жааіцца,
жааіцца; жааіцца, жааіцца, жааі-
цца, жааіцца, жааіцца на жааі,
жааіць.
Зажааба, -бушка—жааіка.
Зажаабаіць—1) жааіцца, жааа-
іцца; 2) жааіцца жааінем,
жаааваць.
Зажаа 1)—жааі, жаааі, жааіба;
2) *воен.*—жааа (в. т.).
Зажааіва, -на—жааіна, жааіба.
Зажааівы, -ны—жааіны, жааі-
ны.
Зажааі—жааа.
Зажааіраванне—жааілаваньне, жа-
лаілаваньне (жааі).
Зажааіраваць, -рць—жааіраць,
жааіраваць, жааіраваць, жааіраваць,
жааіраваць (жааі); *рць урок*—жа-
ваіць на жааі; *рэны*
жааіба, жааілаваць.
Зажааірава, -на—жааірава, жааірава,
жааірава.
Зажааірышый—жааіраваць.
Зажааіць—жааімаць, жааіраваць.
Зажааіва, -на—жааіва, жааіва.
Зажааіва—жааіва.

Зазывать, зазвать—заклікаць, заклікаць.

Зазябать, зазябнуть—замярзаць, замёрзнуць; зазябаць, зазібнуць.

Зазябый—замёрзлы, зьмёрзлы, зазіблы.

Зайграць, ться—зайграць, -цца.

Зайгрывание (флирт)—жартачкі, жаніханьне.

Зайгрывать с кем—жаніхацца, жартаваць.

Заика—зайка, пйкала.

Заикание—заіканьне, пйканьне.

Заикается, кнуться—зайкацца, зайкнуцца; запінацца, запнуцца.

Заикливый—заіклівы.

Займка—займка.

Займодавец—пазычальнік, пазычковец.

Займообразно—на пазыку, пазыкова.

Займообразный—пазычковы.

Займствование—пазычаньне, запазычаньне.

Займствовать—пазычаць, запазычаць, запазычваць.

Зайндивевший, -вельй—зашаранёлы, зайнёлы.

Зайндиветь—зашаранець, зайнець, запушыцца.

Зайнтересованность—зацікаўленасць.

Зайнтересованный—зацікаўлены.

Зайнтересоваться—зацікавіцца, захапіцца цікавасцю.

Зайнтересовывать, -совать—наддаваць цікавасці, зацікавіць.

Зайныка—зайчык, зайныка.

Зайскивание—забегі, забяганьне, уляганьне.

Зайскивать—забгаць ляскі, падкочвацца (да каго), улягаць.

Зайскриться—зайскрыцца.

Зайченок—зайчані (м. ч.—зайчаніты).

Зайчик—зайчык.

Зайчиха—зайчыха.

Закабаленный—заняволены.

Закабаливание—занявольваньне.

Закабаливать, -лить—занявольваць, занявольць.

Закаблутье—западбор.

Закавказский—закаўказкі.

Закавказье—Закаўказзе.

Закадычный—сардэчны, шчыры (сібар).

Заказ—замова, закіз.

Заказной—замоўлены, заказны; -ное *письмо*—казакны ліст.

Заказывать, -зять—1) замаўляць, замовіць, закізваць, казакзаць; 2) забараніць, забараніць.

Закаиваться, закаяться—закайвацца, закайца; заракацца, заракацца.

Закал, -лка—гарт.

Закаленный—загартаваны.

Закаливание—гартаваньне.

Закаливать, -лить—загартоўваць, загартаваць.

Закалиться—загартавацца.

Закалина (на хлебе)—закалец.

Закальщик—гартаўнік.

Закалывание—заколваньне.

Закалывать, заколоть—заколваць, закалоць.

Закаменевший, -нелый—скамянелы.

Закаменеть—скамянець.

Заканчивание—заканчэньне.

Заканчивать, закончить—канчаць, закончыць, скончыць.

Закапывать, закоптить—закопчваць, закапціць; закурваць закуріць; задымляць, задыміць.

Закапывание 1) *воском*—закапваньне; 2) *в землю*—закопваньне.

Закапывать, закапать—закапваць, закапаць.

Закапывать, закопать—закопваць, закапаць.

Закапризничать—закапрысіць, занатўрыцца.

Закаркать—закракаць.

Закармливание—закармленьне.

Закармливать, закормить—закармливаць, закарміць.

Закат—за́хад, заход.

Закатывание—закочваньне.

Закатывать, -тать—закочваць, закачаць.

Закатываться, -титься—заходзіць, зайсьці.

Закачивание—закачваньне.

Закачивать, -чать—закачваць, закачаць; -чать *ребенка в люльке*—закалыхаць; -ча́ться (*о деревьях*)—загойдацца, закалыхацца.

Закашыванне—закошваньне.

Закашываць, закосіць (*траву*)—закошваць, закасіць.

Закашливаць, закашляць—закашліваць, закашляць; **лягся**—закашляцца, закахікацца, закархацца.

Закваска—рошчына, рашчына.

Заквашенный—заквашаны.

Заквашиваць, заквасіць—заквашваць, заквасіць; *тесто*—расчыніць, расчыніць.

Закаваць (*головай*)—закаваць, замаціць.

Закадыванне—закадваньне.

Закадываць, закінуць—закадваць, закінуць.

Закапванне—загатаваньне.

Закапаць, паць—загатавацца, загатавацца, забушаваць.

Закасанне—закасаньне, закасаць—закасаць.

Закасаць, закасаць—закасаць, закасаць.

Закасленне—закасленне.

Закаслаць, лаць—закаслаць, закаслаць.

Закаслы—закаслы.

Закалка, 1) *дома*—закалка; 2) *лошадей*—запраганьне.

Закаладная—закаладная, закаладная; *запис* (*юрид.*)—акт аб заставе.

Закаладчык—закаладчык, закаладчык, закаладчык.

Закаладванне 1) закаладваньне, закаладаньне; 2) *камями*—закаладаньне; 3) *лошадей*—запраганьне.

Закаладваць, заклаць (*камями*)—закаладваць, закаладваць.

Закаладваць, заложіць, 1) *дом*—закаладваць, заклаць; 2) *вещи*—закаладваць, заклаць; даць у заставу; 3) *лошадей*—запрагаць, запрагчы.

Закалёванне—закалёванне.

Закалёваны—закалёваны.

Закалёваць, заклаваць—закалёваць, заклаваць, заклаваць.

Закалёны—закалёны, закалёны.

Закалёванне—закалёванне, закалёванне.

Закалёваць, лаць—закалёваць, закалёваць, закалёваць.

Закалёжны—закалёжны, закалёжны.

Закалёжыць, лаць—1) закалёжыць, закалёжыць; 2) закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалёжыць, лаць—закалёжыць, закалёжыць.

Закалдовыванне, -дованне—чары, зачарава́нне.
Закалдованный—зачарованы.
Закалдовываць, -доваць—зачароў-
 →баць, зачарава́ць.
Заколебаць, -тэся—захістаць, -цца.
Заколосіцца—закаласіцца.
Заколыхаць, -тэся—закалыхаць, -цца.
Заколоть—*см.* Закалываць.
Закон—закон, права; *по закону*—згодна з законам; *против закона, вопреки закону*—супраць закону.
Законнік—законьнік, праўнік.
Законніцтва—законніцтва.
Законнічаць—рабіць па закону.
Законно—згодна з законам.
Законнасць—згоднасць з законам.
Законны—згодны з законам, праўны.
Законове́д—правазнаўца.
Законо́ведение—правазнаўства.
Законода́тель—законадавец, правадавец.
Законода́тельный—законадаўчы, законадальны; *ное собрание*—законадаўчы сойм.
Законода́тельство—законадаўства.
Законода́тельствоваць—выдаваць, выдаць закон.
Закономе́рный—*см.* Законны.
Законопа́чивание—шпаклява́нне, канапа́чанне.
Законопа́чивать, -патіць—шпакляваць, зашпакляваць; канапа́ціць, заканапа́ціць.
Законопо́ложение—законапалажэ́нне (ю. т.).
Законоп́реступник—правазломнік, злачынца.
Законоп́реступный—правазломны, злачынны.
Законоп́роект—праэкт закону.
Законоу́читель—настаўнік закону (вёры).
Законтра́ктаваць—закантрактаваць, замовіць.
Закопанный—закапаны.
Закопаць—*см.* Закапываць.
Закопо́шиться—заварушыцца, закішэць.
Закопте́вший, -тёлый—ку́рны, зады́млены.
Зако́птедь—закуры́цца, задымі́цца, закапце́ць.

Закоптыць—*см.* Закапчываць.
Закорене́вший, -нелый—закаранёлы.
Закорене́ть—закаране́ць.
Закоре́вший, -релый—закарэлы.
Закоре́ть—закарэць.
Закоржаве́вший, -вёлый—каржакава́ты, шка́рўплы.
Закоржаве́ть—скаржакава́ць, зашка́рўпацца.
Закорми́ть—*см.* Закармливаць.
Закору́злый—кару́злы.
Закору́чиваць, -чыць—закару́чваць, закару́чыць.
Закору́чка—закару́чка, заа́кляўка.
Закоря́веть—скараве́ць, закаржэ́ць.
Закос—1) закос, закошванне; 2) сенажаць.
Закоси́ть—*см.* Закашываць.
Закосне́ваць, -не́ть—закарэньвацца, закара́ніцца; закаржэ́ць, закамяне́ць.
Закосне́лость—закара́неласць, закамяне́ласць.
Закосне́лый, -в́ший—закара́нелы, закамяне́лы.
Закостене́вший, -нелый—закасы́я-нелы.
Закостене́ть—закасы́яне́ць.
Закоу́лок—закаву́лак.
Закоче́вать—завандраваць.
Закочене́вший, -нелый—адубе́лы, скале́лы.
Закочене́ть—адубе́ць, скале́ць.
Закра́дывацца, закра́сться—закра́дацца, закра́сься; зала́зіць, залё́зці.
Закра́ивание—закройва́нне.
Закра́иваць, закро́ить—закройваць, закра́іць.
Закра́ина—закра́іна, ускра́іна, край, бе́раг.
Закра́пываць, -паць—закра́пваць, закра́паць.
Закраска—зафарбоўка.
Закрасне́вший—зачырванёлы.
Закрасне́ть, -тэся—зачырване́ць, -не́цца.
Закра́шенный—зафарбаваны.
Закра́шивание—зафарбаванне.
Закра́шивать, закраси́ть—зафарба́ваць, зафарбава́ць.
Закре́пление—замацава́нне.
Закре́плённый—замацаваны.
Закре́плять, -пи́ть—замацо́ваць, замацава́ць.

Закрепощать, постить — заняволь-
ваць, занявольці.

Закрестить — захрысьціць.

Закривина — крывуліна, загінка.

Закривление — закрыўленьне, загін.

Закривлять, вить — закрыўляць, за-
крывіць.

Закричать — закрычаць, загаласіць.

Закрой — закрой.

Закройка — закройка.

Закроить — см. **Закраивать**.

Закройщик — закройнік, закройчы
(Л а с т.).

Закром — засёк, арўд.

Закругление — закругленьне.

Закруглять, лить — закругляць, ліць.

Закружить, ться — закруціць, ціцца;
завярціць, цецца; замарочыць,
чыцца.

Закрутенъ — закрутка, вір.

Закручивание — закручваньне.

Закручивать, закрутить — закруч-
ваць, закруціць.

Закручиниться — затужыць, засму-
ціцца, засмуткаваць.

Закрывание — закрываньне, зачы-
неньне, засланеньне, зату-
леньне.

Закрывать, рыть 1) *двери* — зачы-
ніць, зачыніць; 2) *ноги* — за-
крываць, закрывць; 3) *глаза* —
заплішчваць, заплішчыць (во-
чы); 4) *занавеской* — засланяць,
засланіць.

Закрытый — закрыты, засланёны;
зачынены; *тая позиция (воен.)*
— засланёная пазіцыя.

Закрытие — заслона.

Закрышка — см. **Покрышка**.

Закрючивание — закрыўленьне.

Закрючивать, чить — закрыўляць,
закрывіць.

Закряхтеть — закратаць.

Закудряветь, виться — закучаравець.

Закуковать — закукаваць.

Закулисный — засьценны.

Закупать, пить — закупляць, закупіць

Закупщик, ца — закупнік, ца.

Закупоренный — заткнуты; *проб-
кой* — закаркованы.

Закупоривать, закупорить — заты-
каць, заткнуць; *пробкой* —
закаркоўваць, закаркаваць;
бочку — зашпунтоўваць, за-
шпунтаваць.

Закупорка — затыканьне, закарка-
ваньне, шпунтоўка.

Закуражиться — закарэжыцца, заў-
паўціцца.

Закуривать, рить — закурваць, за-
курыць; запальваць, запаліць.

Закусать — закусаць, заёсьці, за-
грызьці.

Закуска — заку́ска, пряку́ска, заед-
кі; *ска перед ужином* — пад-
вячорак; *утром* — сьнеданьне;
в полдень — полуднік.

Закусывать, сить — заядаць, заёсьці;
пад'ядаць, пад'ёсьці; закус-
ваць, закусіць; *силь губы* — за-
мамыліцца; *силь удила (о ло-
шади)* — зацўгліцца; *силь перед
ужином* — падвячоркаваць.

Закутанный — закутаны.

Закутывать, тать — закутваць, заку-
таць; захінаць, захінуць; атуль-
ваць, атуліць.

Закутить — загуліць.

Зал, зала — заля.

Залавок — залавак; услон.

Залаживать, заладить — запраўляць,
заправіць; заладжваць, за-
ладзіць.

Залакировывать, ровать — лякаваць,
залякаваць.

Заламывание — заломліваньне.

Заламывать, заломить — заломлі-
ваць, заламіць; загінаць, за-
гнуць; *вать цену* — запрашваць
цану.

Залащивать, залощить — ласкаваць,
заласкаваць; ляскаваць, за-
ляскаваць (боты).

Залаять — загаўкаць, забрахаць.

Залгаться — захлусіцца.

Залегание — заляганьне, паклад.

Залегать, залечь — залягаць, залёг-
чы; класьціся, паклаьціся.

Заледеневший, нелый — зьледзянёлы.

Заледение, неть — зьледзяненьне,
нёць.

Залежалый (товар) — заляжлы.

Залеживаться, жаться — залёж-
вацца, заляжыцца.

Залечь 1) заваль; 2) паклад (г.-м.т.).

Залезание — залязаньне.

Залезать, зть — залазіць, залязаць,
залёзьці.

Залениться — заленавацца, загуль-
таяваць.

Залепетать—залапатать.
 Залепливание—залепливаньне, заляпеньне; *замазкой*—закітаваньне.
 Залепливать, -пить—залепліваць, заляпліць, заляпіць; *замазкой*—закітоўваць, закітаваць.
 Залетание—залёты, залятаньне.
 Залетать, -теть—залятаць, зяляцець.
 Залеченный—залёчаны, вы́гаены.
 Залечивание—залёчваньне; *о ране*—загойваньне, выгойваньне.
 Залечивать, -чить—залёчваць, залячыць; *вылечваць, вылечыць; раку*—загойваць, загаіць.
 Залив—затока (г.-к. т.).
 Заливание—заліваньне, затаплённе.
 Заливать, залить—заліваць, заліць; затапліваць, затапіць.
 Заливаться, залиться—залівацца, заліцца; затаплівацца, затапіцца; *вацься слезами*—умывацца сьлёзамі.
 Заливка—заліўка.
 Заливной—зэліўны; *ной луг*—пойма, поплаў.
 Зализывание—залізваньне.
 Зализывать, -зять—залізваць, залізаць.
 Заликовать—узрэдавацца.
 Залипать, залипнуть—заліпаць, заліпнуць.
 Залихватский—зухаваты, зухаўскі.
 Залишек—залішак, надмёр.
 Залог 1) *грам.*—стан; 2) *юр.*—застава; *брать в залог*—браць у заставу; *отдать в залог*—даць у заставу, заставіць.
 Залоговый—застаўны; *вое свидетельство*—застаўны ліст.
 Залогодатель—застаўнік.
 Заложенный—закладзены; застаўлены.
 Заложить—см. Закладывать.
 Заложник—закладнік (в. т.).
 Заложница—закладніца.
 Залом—залом, зламка.
 Заломить—см. Заламывать.
 Залопатать—заёсьціся.
 Залопотать—см. Залепетать.
 Залп—залп, вы́пал; *дать залп*—выналіць.
 Залужать, залудить—пабяляць, пабяліць.
 Залуна—залу́на, задзірына.

Залупить (*цену*)—задраць цану.
 Залюбезничать—залашчыцца.
 Залюбиться—закахацца, замілавацца.
 Залюбопытствовать—зацікавіцца.
 Залюбоваться—загледзецца, заздзіцца.
 Залюлюкать—залюліць.
 Замазка—замазка, замазваньне; *-ка оконная*—кіт.
 Замазывание—замазваньне.
 Замазывать, -зять—замазваць, замазаць; *грязным*—пэцкаць, запэцкаць; *оконной замазкой*—закітоўваць, закітаваць.
 Замаливать, замолить—замольваць, замаліць; *грехи*—адпакўтваць, адпакўтаць.
 Замалчивание—замоўчваньне.
 Замалчивать, замолчать—замоўчваць, замаўчаць.
 Заманенный—заманены, заваблены, прынаджаны.
 Заманивание—заманьваньне, ва́ба, завабліваньне.
 Заманивать, -нить—заманьваць, заманіць; ва́біць, зава́біць. зава́бліваць, зава́біць; прынаджваць, прынадзіць.
 Заманчиво—ва́бна, прыва́бна, прына́дна.
 Заманчивость—ва́бнасьць, прыва́бнасьць, прына́днасьць.
 Заманчивый—ва́бны, прыва́бны, прына́дны.
 Замараха, -шка—му́рза, пэцкаль, пю́ндра, задры́па, няхлю́йка, шмаравоз, чурылка.
 Замаривание—заморваньне.
 Замаривать, заморить—заморваць, замарыць; *ритель, червячка*—перакусіць.
 Замарывание—забрўджваньне, забрудненьне.
 Замарывать, -рать—забрўджваць, забрўдзіць.
 Замаскирование—замаскаваньне.
 Замаскированный—замаскаваны.
 Замаскироваться—замаскавацца.
 Замаскировать, -ровать—маскаваць, замаскаваць.
 Замасленный—замасьлены, заалеены, замасолены.
 Замасливание—замасьліваньне, замасоленьне.

Замирать, замереть—заміраць, замёрці; самляваць, самлёць.
 Замирение—замірэнне.
 Замирать, рить—заміраць, замірыць.
 Замкнутый—замкнёны.
 Замкнуть—*см.* Замыкать.
 Замковый—замкавы.
 Замковый, мочный—замковы.
 Замлевший—самлёлы.
 Замлеть—самлёць.
 Замогильный—замагільны, тагасьветны.
 Замок—замак, палац.
 Замок—замок; *к* *висячий*—калодка.
 Замокать, замокнуть—мькнуць, замькнуць; замакаць, замокнуть.
 Замокший—замоклы, замькылы.
 Замолат—замол.
 Замоленный—замоўлены.
 Замолять, вить—замаўляць, замовіць.
 Замолить—замаліць.
 Замокать, замолкнуть—замаўкаць, замоўкнуць, змоўкнуць.
 Замолат—замалаткі, замалоткі.
 Замолатить—замалаціць.
 Замолоть—замалоць; *ть* *языком*—забалбатаць.
 Замолать—*см.* Замалчивать.
 Замораживание—замарожваньне, падмарожваньне.
 Замораживать, розить—замарожваць, замарозіць; падмарожваць, падмарозіць.
 Замороженный—замарожаны, падмарожаны.
 Заморозки—замаразкі.
 Заморосить—займжыць, зашёрскаць.
 Заморочивание—замарочваньне, атуманьваньне.
 Заморочивать, чить—замарочваць, замарочыць; атуманьваць, атуманіць.
 Заморский—заморскі, чужазёмны.
 Заморыш—заморак.
 Заморье—замор'е.
 Замостить—*см.* Замасчивать.
 Замощение—замашчэнне, забрукаванне.
 Замощенный—замашчоны, забрукаваны.
 Замотать—*см.* Заматывать.

Замочек—замочак.
 Замочить—*см.* Замачивать.
 Замочный—*см.* Замковый.
 Замошенничать—замахляваць, заматаць.
 Замудрить, рствовать—замудрыць, замудраваць, замудрагеліць.
 Замужем—замужам.
 Замужество—замужаства.
 Замужняя—замужка, мужняя, маладзіца.
 Замуравленный—паліваны.
 Замуравливать, вить—паліваць, паліць.
 Замурлыкать—замуркатаць.
 Замусленный—замасолены, зашмальцаваны, замурзаны.
 Замусливать, лить—замасольваць, замасоліць; зашмальцоўваць, зашмальцаваць; замурзавць, замурзавць.
 Замутить, ться—замуціць, цца; ускаламүціць, цца.
 Замутнеть, ться—замутніць, цца.
 Замухрышка—мурза, не дапека.
 Замученный—замучаны, замардаваны, закатаваны.
 Замучивать, чить—замучваць, замучыць; замардоўваць, замардаваць; *чить* *истязаниями*—закатаваць.
 Замчать (*лошадь*)—займчаць, загнаць.
 Замчатся—займчацца.
 Замша—замш, замша.
 Замшевый—замшавы.
 Замшить—займшыць.
 Замывание—замыванне.
 Замывать, замыть—замываць, замьмыць.
 Замызгивать, гать—замасольваць, замасоліць; замурзавць, замурзавць.
 Замыкание—замканы, замыканы.
 Замыкатель—замкальнік, замыкальнік.
 Замыкать, замкнуть—замкаць, замыкаць, замкнүць; *о дверях*—зачыняць, зачыняць.
 Замыкающий—замыкальны.
 Замыливание—замыльваньне.
 Замыливать, лить—замыльваць, замьміць.
 Замысел, замысл—замысел, задум, замёр.

- Замыслова́то**—адмыслова, штучна, вы́чварна.
- Замыслова́то́сьць**—адмыслова́сьць, штучна́сьць, вы́чварна́сьць.
- Замыслова́ты**—адмысловы, штучны, вы́чварны.
- Замыча́ць**—за́ры́каць.
- Замы́шляць, замы́сліць**—за́думля́ць, за́ду́маць; за́мы́шля́ць, за́мы́сьлі́ць.
- Замя́ля́ць**—зама́рмы́ля́ць, зама́ру́дзі́ць.
- Занавес**—засло́на, за́ве́са, по́лаг, апо́на.
- Занавеска́ (на окна́х)**—фі́ранка.
- Занавешенны́**—засла́нёны.
- Занавешива́ние**—засла́нёньне, за́вешыва́ньне.
- Занавешива́ць, весе́ць**—засла́ня́ць, засла́ня́ць; за́вешыва́ць, за́вешы́ць.
- Занашива́ць, заноси́ць**—зано́шва́ць, занася́ць.
- Зане́бны**—паза́небны.
- Занего́доваць**—абу́ры́цца.
- Зане́жыцца**—за́пысьці́цца.
- Занемога́ние**—зая́дзжаньне.
- Занемога́ць, мочы́ць**—зая́дзжа́ць, зая́дзжа́ць.
- Занесе́ние**—за́нясе́ньне; ние *в кни́гу*—за́піс (м. р.).
- Занесе́нны**—за́пэ́сены, за́пі́саны.
- Занести́**—*см.* За́но́сіць.
- Занима́тельно**—за́пытна, ба́ўна, ці́каўна.
- Занима́тельность**—за́пытна́сьць, ба́ўна́сьць, ці́каўна́сьць.
- Занима́тельны́**—за́пытны, ба́ўны, ці́каўны.
- Занима́ць, заня́ць** 1) *одо́лжа́ць*—пазы́чыць, запазы́чыць; 2) *ме́сто*—за́ймаць, за́няць; 3) *раз-влека́ць*—ба́віць, заба́ўля́ць, за́ба́віць; 4) *интересе́ваць*—ці́кавіць, заці́кавіць; 5) *захва́тыва́ць*—заха́пляць, заха́піць; *дух* за́нимае́—дух заха́пліе.
- Занима́цца, заня́цца**—за́йма́цца, за́ня́цца; заха́пліцца, заха́піцца; за́няла́сь *за́ря*—за́няло́ся на за́ру́.
- Зани́щенствава́ць**—зажабракава́ць, па́чаць жабракава́ць.
- Заново́**—на́нова, на́пова.
- Заноза́**—стра́мка, скаба́, ска́бка, заноза́
- Занозисты́**—за́дзі́рысты, за́чэ́плівы
- Занозы́ць**—за́стра́мліць, за́ска́біць, за́гна́ць стра́мку.
- Занозка́** (*бот.* *Festula* L.)—а́ўсік.
- Зано́с**—за́мень, за́мёт.
- Зано́сіць, зане́сти**—за́но́сіць, за́на́сіць, за́несы́ць.
- Зано́сіцца**—за́но́сіцца, за́дава́цца, вы́сока не́сьцы́ся, пы́шыцца.
- Заносны́**—за́пэ́сены.
- Заносчы́ць**—амба́тна, пы́шліва.
- Заносчы́вость**—пы́ха.
- Заносчы́вы**—амба́тны, пы́шлівы.
- Заносы́**—*см.* За́но́с.
- Зано́ч**—за́нач.
- Зано́чыва́ць**—за́начыва́ць.
- Зано́шны** (*о пла́цьце*)—аба́дра́ны, за́ношаны, а́бшарпаны.
- Занумерованны́**—за нумэ́рам.
- Занумеровыва́ць, рова́ць**—а́дзна́ча́ць, а́дзна́чыць, нумэ́рам.
- Заныва́ць, заня́ць**—за́нява́ць, за́ня́ць; за́нудзе́ць, за́нудзі́цца.
- Заня́тие**—1) за́нятак, фа́х; 2) за́ня́цьце, за́йма́ньне.
- Заня́тно, ны́**—*см.* За́нима́тельно, -ны́.
- Заня́той**—за́няты́, за пра́цаю.
- Заня́ты** (*о де́ньгах*)—за́чы́саны.
- Заобла́чны**—па́завабла́чны, па́за-хма́рны.
- Зао́дно**—заа́дно, заа́дзін, у́купне, су́польна, су́месна.
- Заозе́рный**—зава́зэ́рны.
- Заора́ць**—зага́рля́ць, за́гуква́ць.
- Заостре́нны**—зава́стрыны.
- Заострива́ць, рыві́ць**—зава́стрыва́ць, зава́стрыць, зава́стрыць.
- Зао́хавць**—зава́хоць.
- Заохоті́цца**—заа́хвоці́цца; *на охо́те*—запа́лява́цца, заба́віцца *на* ло́вах.
- Заохочыва́ние**—заа́хвочыва́ньне.
- Заохочыва́ць**—заа́хвочва́ць.
- Зао́чно**—зава́чна, за́чы.
- Зао́чны**—зава́чны.
- Запа́д**—за́хад, за́ход; *на запа́де*—на за́хадзе, на за́хад со́нца.
- Запа́д**—запа́дзі́на.
- Запа́даць, запасты́ць**—запа́даць, за́пысьці́ць; за́сяда́ць, за́сэсьці́ць; за́няпа́даць, за́няпа́сыць; *слух* за́па́д—і́ чу́ткі́ няма́.
- Запа́днеўрапейскі**—за́ходняэўрапейскі́.

Западный — заходні; -ная *Европа* — Заходняя Эўропа.

Западня — пастка.

Запаздывание — спазьнічнне.

Запаздывать, запоздать — пазьніца, спазьніца, запазьніца; забавліцца, забавіцца.

Запавать, запаять — залітоўваць, залітаваць.

Запавать, запоить — запойваць, запайць.

Запакованный — запакованы.

Запаковка — залакаваньне.

Запаковывать, ковать — запакоўваць, запакаваць.

Запаковщик — пакавальнік.

Запакошенный — запаскўджаны.

Запакошивать, костить — паскўдзіць, запаскўдзіць.

Запалзывание — запоўзваньне.

Запалывать, поползти — запаўзаць, запаўзці; залязаць, залезці.

Запал — запал; *конская болезнь* — конская дыхавіца.

Запаленный — запалены, дыхавічны (конь).

Запаливать, лить — запальваць, запаліць.

Запалывать, запалоть — пачынаць палоць, запалоць.

Запалый — запалы, заняпалы.

Запальчиво — горача, палка, апрыскліва, з запалам.

Запальчивость — палкасьць, апрысклівасьць, запал.

Запальчивый — палкі, гарачы, апрысклівы, запальчывы.

Запаренный — запараны.

Запаривание — запарваньне.

Запарывать, рить — запарваць, запарыць.

Запариваться, риться — запарвацца, запарыцца.

Запаривать, запороть — запорваць, запароць; *ротъ розгами* — засячы, забіць.

Запас — запас, прыпас; *про запас* — на запас; *запас беды не чинит* — з прыбытку галава не баліць.

Запасать, -сти — запасаць, назапасаць, запасіць, назапасіць.

Запасливый — запасьлівы.

Запасной, -ный — запасны.

Запасть — см. Западать.

Запах — пах, дух, пахашчы; *издавать з.* — пахнуць.

Запахнуть — запахнуць, запахі.

Запахивание (одежды) — захінаньне, загортваньне.

Запахивание, запашка — заворваньне, воранка, ворыва.

Запахивать, хать — заворваць, зараць.

Запахивать, хнуть (одежду) — захінаць, захінуць; загортаць, загартуць.

Запачканный — запэцканы, забруджаны; *слюною* зарўмзаны; *соплями* — усоплены; *чем-либо салным* — замўрзаны; *грязью* — задрьпаны; *калом* — загаджаны.

Запачкивать, запачкать — пэцкаць, запэцкаць; забруджваць, забрудзіць; *слюною* — зарўмзваць, зарўмзаць; *соплями* — усопліваць, усопліць; *чем-либо салным* — замўрзваць, замўрзаць; *грязью (подол платья)* — задрьпваць, задрьпаць; *калом* — загаджваць, загадзіць.

Запашник — барана.

Запаянный — залітаваны.

Запаять — см. Запавать.

Запев — запёў.

Запевала — запявіка.

Запевать, запеть — запяваць, запеліць, запяіць.

Запекание — запяканьне.

Запеканка — запяканка.

Запекать, запечь — запякаць, запячы.

Запеленать — спавіць, сьпелянаць.

Запентиться — запэніцца, зашумаваць.

Запенять — пачаць наракаць.

Запереть — см. Запирать.

Заперхатъ, тся — запірхацца.

Запестовать — запэставаць, запесьціць.

Запестреть — застрыкаець.

Запетливать, лить — гафтаваць, загафтаваць.

Запечалить, -ться — засьмуціць, -цца, засмуткаваць.

Запечатание — запячтаньне.

Запечатанный — запячтаны.

Запечатлеть, летъ — уражаць, уразіць; адбіваць, адбіць у памяці.

- Запечатлеваться**—уражацца, заўражацца, адбівацца ў памяці, давацца ў знак.
- Запечатление**—уражаньне, заўражаньне, адбітак, адбіцьцё.
- Запечатывание**—запачатваньне.
- Запечатывать, -тать**—запачатваць, запачатаць.
- Запечек**—запечак.
- Запечный**—запечны, закомінны.
- Запечь**—см. Запекать.
- Запечься** (о губах)—засмагнуць.
- Запивание**—запіваньне.
- Запивать, запить**—запіваць, запіць.
- Запивка**—запоіны.
- Запивоха**—запівака.
- Запиливать, лить**—запілоўваць, запілаваць.
- Запильщик**—запілоўнік.
- Запинание**—запінаньне.
- Запинаться, запнуться**—запінацца, запіцца, запнуцца; пькацца, пькацца.
- Запинка**—запінка; *врет без запинки*—гладка брэша.
- Запирание**—запіраньне, замканьне, зачыненьне.
- Запирательство**—адмаўленьне, адпінаньне, выраканьне.
- Запирать, запереть**—замкаць, замкнуць, запіраць, заперці; зачыняць, зачыніць; зашчапляць, зашчапіць.
- Запираться, запереться** 1) *где*—замкацца, замкнуцца; зачыніцца, зачыніцца; 2) *переносно*—адпінацца, адагнуцца; выракацца, выракчыся.
- Запировать**—загуляць, забаяваць, забанкетавать.
- Записка**—запіска, квіток, пісўлька, картка; *-ска докладная*—дакладная запіска.
- Записной**—1) запісны; 2) заўзіты (гулец).
- Записывание**—запісваньне.
- Записывать, -сать**—запісваць, запісаць.
- Запись**—запіс (м. р.); *-сь дарственная*—даравальны запіс; *-сь запродажная*—запродажны запіс; *-сь имущественная*—запіс аб маёмасьці.
- Запихивание, -хание**—запіхваньне, запіханьне.
- Запихивать, -хать, -хнуть**—запіхваць, запіхаць, запіхнуць; *-нутый*—запіхнуты.
- Запищать**—запішчаць.
- Заплавать**—заплысьці.
- Заплавлять, заплавить**—залітоўваць, залітаваць.
- Заплаканный**—заплаканы, захліпаны, зарўмзаны.
- Заплакать**—заплакаць; *сильно*—загаласіць, зарыдаць; (*пренебрежительно*)—зарўмзаць, захліпаць.
- Заплата** 1)—запліта, адплата, аддзяка; 2)—лата.
- Заплатанный**—залатаны.
- Заплатник**—абадранец, абшарпанец.
- Заплаточка**—латка.
- Заплатывание**—латаньне.
- Заплатывать, -тать**—латаць, залатаць.
- Заплаченный**—заплачаны.
- Заплачивать, заплатить**—заплачваць, заплаціць; *-тить за услугу*—аддзячыць.
- Заплёванный**—заплёваны.
- Заплёвывать, заплевать**—заплёваць, запляваць.
- Заплёскивать, -скать, -снуть**—заплёскаць, запляскаць; захлопваць, захлопаць.
- Заплесневевший, -велый**—зацвёлы, збрасьнёлы, сплясьнёлы.
- Заплесневеть**—зацвесьці, збрасьнець, сплясьнець.
- Заплетание**—заплетаньне.
- Заплетать, заплести**—заплетачь, заплясьці, заплёсьці.
- Заплетаться**—заплетатца; *о волосах*—кучаравіцца; *язык заплетается*—язык заскаквае.
- Заплётка**—заплетка, закосьніца, касьнік.
- Заплетный**—заплечны.
- Заплечье**—заплечча.
- Запломбированный**—заплямбаваны.
- Запломбировать**—заплямбаваць.
- Заплутаться**—заплутацца, заблітацца.
- Заплутовать**—замахляваць.
- Заплывать, заплыть**—заплываць, заплысьці; *-вать жиром*—тлусцьць.
- Заплюсны** (*анат. tarsus*)—пятэ.

Заплясывать, -сать—пачаць скокі, заскакаць, зата́ньчыць; **-саться**—заскака́цца, зата́ньчыцца.

Заповедник—заказьнік.

Заповедный—казаньні, забаронены, ахоўны (лес).

Заповедывание—заказваньне, забарона.

Заповедывать, -дать—заказваць, загадаць; забараніць, забараніць; на́казваць, на́казаць.

Заповёт—запавёт, на́кіз.

Заподозренный—западозраны.

Заподозрить—западозрыць, западазрыць.

Запоздалый, -вший—запозьнены, запозны.

Запоздание, -дать—запазьнёньне, -ніцца.

Запой, -ный—запой, -йны.

Запойть—см. **Запаивать**.

Заполаскивать, -лоскать—запалоскваць, запаласкаць.

Заползать—см. **Запалзывать**.

Заполонять, -нить—браць, узяць у палон.

Запоминание—прыпамін.

Запоминать, запомнить—помніць, упомніць, зацяміць.

Запонка—шпонка.

Запор 1) *желудка*—запор; 2) у *дверей*—за́саў, за́саўка, за́вала; *держатъ на за́поре*—трымаць пад замком.

Запорашивать, -рошить—запарошваць, запарашыць; зацярўшваць, зацярўшыць.

Запорожец—запарожца.

Запорожский—запароскі; *-ская Сечь*—Запароская Сеча.

Запорожье—Запарожжа.

Запорскать—запырскаць.

Запорхатъ—запырхаць.

Запоститься—запасыцца.

Запотевший, -телый—запацёлы, запатнёлы.

Запотеть—запацець, запатнець.

Запотчевать—зачаставаць.

Заплясывать, -сать—падпяра́зваць, падпяра́заць.

Заправила—галава, верхавод.

Заправка, -вление—запраўлёньне; *щей сметаной*—забялёньне.

Заправлять, заправить—запраўляць, запра́віць; упраўляць,

упра́віць; *щи сметаной*—забяляць, забяліць; *кашу маслом*—зацераць, зацэ́рці; *лять дела-ми*—верха́водзіць, ару́даваць.

Заправский—вядомы, запраўдны.

Запраздновать—засьвяткаваць, загуляць.

Запрашивать, запросить 1) *цену*—запрашваць, запрасіць; пака́зваць, паказаць *цану*; 2) *кого нибудь к себе*—запрашаць, запрасіць; заклі́каць, заклі́каць; 3) *кого-н. об чем*—запы́тваць, запытаць.

Запрекословить—запярэчыць, заспрачацца.

Запрет, -ще, -ие—забарона, за́каз.

Запретный—казаньні, забаронены.

Запрещать, запретить—забараніць, забараніць; за́казваць, за́казаць.

Запрещенный—забаронены, за́кізаны.

Запримечать, -метить—заўва́жваць, заўва́жыць; спасьце́рагаць, спасьце́рагчы.

Запродавать, -дать—запрадаваць, прада́ць.

Запродажа—запродаж.

Запрокидывать, -кинуть—закі́дваць, закі́нуць.

Запропавший—згі́блы.

Запропадать, -пасть—гі́нуць, згі́нуць; прапа́даць, прапа́сьці.

Запропасться—запрапа́сьціся, па́дзецца, згі́нуць, зы́ікнуць, счэ́знуць.

Запрос 1) за́пыт, запыта́ньне;

2) вы́мога; *цена без за́просу*—ца́на бяз то́ргу.

Запросить—см. **Запрашивать**.

Запросто—папросту, проста.

Запруда—гаць, грэ́бля, стаў, ста́вок, та́ма.

Запруживание—загачваньне, тама́ваньне.

Запруживать, запрудить—га́ціць, за́гаціць; тама́ваць, затама́ваць;

Запрыгивать, -гать—заско́кваць, за́скакаць.

Запрысканный—запы́рсканы.

Запрыскивать, -скать—запы́рскваць, запы́рскаць.

Запрягать, запрячь—запра́гаць, за́прагчы.

Запярэжка—запраганьне, запярэжка.
Запярэдываць, запярэць—запярэдыць, запрасыць; *сьць ушамі (о лошади)*—застрыгчы вушамі
Запярэжваць, тать—захоўваць, захаваць; падзяваць, падзець; *-таться*—захавацца, схавацца.
Запуганный—запужаны.
Запугиваць, гать—запужваць, запужаць, пазапужаць; запалохваць, запалохаць; застрашваць, застрашыць.
Запускание—запусканьне.
Запуски—выперадкі, перагонка; *бегают в запуски*—бэгаць на выперадкі, наўзавады.
Запускать, запустить—запушчаць, запускаяць, запусыць; заняджаць, заняхаць; *руку*—усоўваць, усунуць.
Запустелость, лый—спусьцеласьць, лы.
Запустение—пуставаньне, спусташэньне.
Запустеть—спусьцець.
Запутанный—заблытаны.
Запутывание—заблытваньне, заплутваньне.
Запутываць, тать—заблытваць, заблытаць; заплутваць, заплутаць, пазаплутаць.
Запустаць, шить—запарашваць, запарашыць.
Запущение—заняджаць, заняхаць, заняць.
Запущенный—заняджаць, заняхаць; *ная нива*—аблога.
Запыляць—запалаць, захапіцца пылым.
Запыливать, лить—запыльваць, запыліць; зацярушваць, зацярушыць; **ленный**—запылены, закураны пылам.
Запытать—закатаваць, замардаваць.
Запыхаться—задыхацца, засапціся.
Запыхтеть—запыхкаць.
Запышливый—дыхавічны.
Запястье (анат.)—плюсна.
Запятая—коска.
Запятнанный—заплімланы.
Запятнывать, нать—заплімліваць, запліміць; абмаўляць, абмовіць.
Запяток—задок.
Зарабываньне—зарабляньне.

Зарабываць, ботать—зарабляць, зарабляць; запрацоўваць, запрацаваць, загараваць.
Заработанный—зароблены.
Заработаться—запрацавацца, загаравацца.
Заработный—заработны, заробны.
Заработок—заработак, заробак.
Заравнивать, нять—зароўніваць, зараўняць.
Заражать, заразить—заражаць, заразіць.
Заражаться, заразиться—заражацца, заразіцца, запавестрыцца.
Заражение—заражэньне, запавестраньне.
Зараза—зараза, пошасць.
Заразительно—заразліва, ліпуча.
Заразительность—заразлівасць, ліпучасць.
Заразительный—заразлівы, ліпучы, чэпкі, пошасны.
Заразиха (бот. Orobanchе L.)—зараза (б. т.).
Заразный—заразны, пошасны.
Заранее—загадзя.
Заранивать, заронить—упускаць, упусыць; закідаць, закінуць; губляць, загубіць.
Зарастание—зарастаньне.
Зарастать, зарости—зрастаць, зарасць; *о ране*—загойвацца, загаіцца.
Зарделость, лый—зачырванеласьць, лы.
Зардеться—зачырванець, цца.
Зареветь—зараўці, зарыкаць, загаласіць.
Зарево—зарыва, полынь.
Заредеть—зарадзець.
Зарез—зарэз; *нужно до зарезу*—пільна патрэбна.
Зарезвиться—разыйграцца, разжатавацца.
Зарезывать, зать—зарэзваць, зарэзаць.
Зарекаться, заречься—заракацца, зарачыся.
Заречный—зарэчны.
Заречье—зарэчча.
Заржавевший, велый—іржава.
Заржаветь—зайржаваць.
Заржать—зайржаць, заржаць.
Зарыться—галаціцца, квапіцца, надыціцца, ягліцца.

Зарница—бліскавіца, зарніца.
Зарничный—бліскавічны.
Зародыш—зародак, заплодак.
Зародышевый—зародкавы.
Зарождаць, зародить—зараджаць, зарадзіць, запладніць, запладніць.
Зарождацца, зародиться—зараджацца, зарадзіцца, запладніцца, запладніцца, зачынацца, зачынацца.
Зарождение—зараджэнне, запладненне.
Зарок—зарок, зараканне.
Заронить—см. **Заранивать**.
Зароптать—заскардзіцца.
Заросль—хмызьнік, зараснік.
Заросток—прадростак (б. т.).
Заруб, б-ка—зісэчка, зарубка, карб.
Зарубание—засяканне; зарубанне, карбаванне.
Зарубаць, бить—засякаць, засячы; зарубаць, зарубіць; закарбаваць, закарбаваць.
Зарубежный—замежны, закардонны, зарубежны.
Заругать—злаяць.
Заругаться—пачаць лаянку, засварыцца (на каго).
Зарумяниваться, ниться—зарумянавацца, зарумяніцца, зачырванецца.
Заручаться, читься—абнадзеівацца, абнадзеіцца; заручыцца.
Зарывание—закопванне.
Зарывать, зарыть—закопваць, закапаць; заграбаць, загрэбці.
Зарываться, зарваться—перабіраць, перабраць мёрку.
Зарыдать—зарыдаць, загаласіць.
Зарыжеть—зарыжэць.
Зарыскать—забэгаць, засноўдацца, зацмыгаць.
Зарыхлеть—зрабіцца пухкім, мяккім, запульхнёць.
Зарычать—зарыкаць.
Заря—зара; *утренняя*—золак; *пред-рассветная*—досьвітак; *на заре*—досьвіткам.
Заря (бот. *Levisticum officinale* L.)—любиста.
Зарябить—зарабіць, зацмыць.
Заряд—набой.
Зарядный—набойны; **ный ящик**—набойная скрыня (в. т.).

Заряжать, зарядить—набіваць, набіць.
Заряжение—набіванне.
Заряженный—набіты.
Засада—засада.
Засадка, ждение—засаджэнне.
Засаживать, засадить—засаджаваць, засадзіць.
Засаленный—засалены, замасолены, зашмальцованы, затлущаны.
Засаливание—1) засальванне, замасольванне; 2) засольванне.
Засаливать, засалить—засальваць, засаліць; замасольваць, замасоліць, зашмальцоўваць, зашмальцаваць; затлущваць, затлущыць.
Засаливать, засолить—засольваць, засаліць.
Засамовольничать—засваволіць.
Засаривание—зацярушванне.
Засаривать, засорить—зацярушваць, зацярушыць; засураваць, засурыць; засьмечваць.
Засасывание—засмоктванне, зацягванне.
Засасывать, засосать—засмоктаваць, засмактаць; зацягваць, зацягнуць.
Засахаренный—зацукраваны.
Засахарить—зацукраваць.
Засваторь, ться—засватаць, цца.
Засверкать—засьвіць, забліскаць, замігнець.
Засверлить—засьвядліць, засьвядраваць.
Засветить, ться—засьвядзіць, цца.
Засветлеть—засьвятлечь, засьвенець, зазориць.
Засветло—завідна, да цёмнага.
Засвидетельствование—засьведчанне.
Засвидетельствовать—засьведчыць, пасьведчыць.
Засвирепеть—залютаваць.
Засвистать—засьвістаць.
Засев—засеў, сяўба.
Засевание—засяванне.
Засевать, засеять—засяваць, засеяць; *мы уже все поле засеяли*—мы ўжо абсеяліся.
Засевки—засеўкі.
Заседание—пасаджэнне, сход, сесія.

Заседатель—засядацель, асэсар, падсўдак.
Заседать—быць на пасяджэньні.
Засека—засёк, завала. завал (в. т.)
Засекание—засяканьне.
Засекать, засечь—засякаць, засячы.
Заселение—засяленьне, залюдненьне.
Заселять, лить—засяляць, засяліць; залюдняць, залюдніць; асаджваць, асадзіць.
Засеменить (ногами)—задрабіць, задрыпатаць.
Засеребрить, ться—засерабрыць, -цца.
Засердиться—засявацца.
Засесть—засёсьці; *в горле*—захраснуць.
Засиживаться, засидеться—засёджавацца, засядзецца; деться *в девках*—заважаваць.
Засиле—запаланеньне.
Засинеть—засінець.
Засинять, нить—засіньваць, засініць.
Засипнуть—асіпці, асіпнуць.
Засиять—засьзіць.
Заскабливать, заскоблить—заскрабаць, заскрабіць, застругаць.
Заскакать—заскакаць.
Заскорбет—затузіць, засмуціцца, замаркоціцца.
Заскорузлый—заскарузлы.
Заскорузнуть—заскарузнуць, зашкарэпнуць.
Заскрёбок—драчка.
Заскрёбывать, заскребать—заскрабаць, заскрабіць; драць, задраць, задзёрці.
Заскрежетать—заскрыгатаць.
Заскрипеть—зарыпаць, заскрыпаць.
Заскрябаться—заскнарыцца.
Заскулить—заскавытаць, заскуголіць.
Заскупиться—заскупіцца, заскнарыцца.
Заскучать—замаркоціцца, занудзіцца, зажурыцца.
Заслать—см. Засылать.
Заслащенный—засалоджаны.
Заслащивание—засалоджваньне.
Заслащивать, засластить—засалоджваць, засаладжаць, засаладзіць.
Заслонка—засланка.

Заслонять, нить—засланяць, засланіць; засьсіць, зазасьсіць; затуляць, затуліць.
Заслуга—заслўга.
Заслуженный, жёный—заслужоны.
Заслуживать, жить—заслугоўваць, заслужыць; *вает (чего)*—варты.
Заслушание, шивание—заслухоўваньне, ханьне.
Заслушанный—заслўханы.
Заслушивать, шать—заслухоўваць, заслухаць, заслўхаць.
Заслышать—зачуць, пачуць.
Засмаливание—засмольваньне.
Засмаливать, засмолить—засмольваць, засмаліць.
Засматриваться, засмотреться—заглядацца, заглядзецца; зазірацца, зазірнуцца.
Засмердеть—засьмярдзець.
Засмеивать, засмеять—высьмейваць, высьмяіць, высьмеяць.
Засмеяться—засьмяіцца, зарагатаць.
Засмолить—см. Засмаливать.
Засморканный—засмарканы.
Засморкать, ться—засмаркаць, -цца.
Засмотреться—см. Засматриваться.
Засмуглеть—засмуглець, засмаліцца.
Заснуровка—шнуроўка.
Заснуровывать, ровать—зашнуроўваць, зашнураваць.
Заснуть—см. Засыпать.
Засов—завала, засаў, засаўка.
Засовеститься—засароміцца.
Засовный, вочный—завальны, засоўны.
Засовывание—засоўваньне, засуваньне, завальваньне.
Засовывать, засунуть—засоўваць, засуваць, заснуць; завальваць, заваліць.
Засол—засол, засольваньне.
Засолить—см. Засаливать.
Засолодеть—засаладзець, пасаладзець.
Засопеть—засапці.
Засорение—зацярушэньне.
Засорённый—зацярушаны.
Засорить—см. Засаривать.
Засос (болото)—твань, багна; *в засос*—у засмакт.
Засосать—см. Засасывать.

Засохлы́й, -хшы́й — засохлы, за-
смаглы, закарэлы.
Засохну́ть — *см.* Засыха́ть.
Заспа́ць, ться — заспаць, -цца; -паць
ребенка — прыспаць дзіці.
Заспесиве́ць, ві́тсья — запышыцца,
зафанабэрыцца.
Заспешы́ць — засыпяшыцца.
Заспоры́ць — заспорыць, заспра-
чацца, пачаць спрэчку.
Засра́мьць — абняславіць, засара-
міць.
Заста́ва — застава, рагатка.
Застава́ние — застава́ньне.
Застава́ць, заста́ць — заставаць, за-
стаць; засыпяваць, засыпець.
Заста́вка (в кни́ге) — застаўка.
Заста́вляць, -ві́ць 1) застаўляць,
заста́віць, заступа́ць, засту-
піць; за́сланя́ць, за́слані́ць;
засы́ціць, за́засы́ціць; 2) пры-
муша́ць, прыму́сіць, прыня-
вольва́ць, прыняво́ліць.
Заста́вля́цца, заста́ва́цца — застой-
вацца, заста́йца; забрасьне́ць,
зацьві́сьці.
Застаре́лость, -лы́й — застарэ-
ласць, -лы.
Застаре́ць, -тсья — застарэць, -цца.
Засте́гива́ние — зашпі́льваньне, за-
сыця́ганьне, запліка́ньне.
Засте́гива́ць, за́стегну́ць — засыця-
гаць, засыця́гнуць; зашпі́ляць,
зашпі́ліць; запліка́ць, заплік-
ну́ць.
Засте́жка — за́сыцэжка, гаплі́к,
шпонка.
Засте́кляць — зашкля́ць.
Засте́наць — застагна́ць.
Засте́нный — засыце́нны, пазась-
це́нны.
Засте́нок — катава́льня.
Засте́нчыво — дзі́кліва, сарамя́жліва.
Засте́нчыво́сть — дзі́клівасць, сара-
мя́жлівасць, дзіка́ньне.
Засте́нчывы́й — дзі́клівы, сарамя́ж-
лівы.
Засты́гаць, за́стыгну́ць, за́стыць —
засы́гаць, засы́гнуць; зась-
пява́ць, засьпе́ць; заха́пляць,
заха́піць.
Засты́лаць, за́стыла́ць — засы́лаць,
засла́ць; на́крыва́ць, на́крыць.
Застой — застой, пры́пын.
Засто́льный, -ны́й — засто́льнік, -ны.

Застона́ць — застагна́ць, зае́нкаць,
зае́катаць.
Застрахо́ванный — застрахованы,
забясьпэчаны,
Застрахо́выва́ние — застрахоўва́ньне,
забясьпэчва́ньне.
Застрахо́вывать, -хова́ць — застра-
хоўва́ць, хава́ць; забясьпэч-
ва́ць, забясьпэчы́ць.
Застра́шыва́ць, -ша́ць — запужа́ць,
запу́жаць; застра́шваць застра́-
шыць; запало́хваць запало́-
хаць; загража́ць, загра́зіць.
Застре́ваць, -ре́ць — застрава́ць, за-
стра́ць, захра́снуць.
Застре́кота́ць — заласката́ць.
Застре́ленный — застрэ́лены.
Застре́лива́ць, -лі́ць — застрэ́льваць,
застрэ́ляць застрэ́ліць.
Застре́льщик — завады́ш, страле́ц.
Застры́гаць, -ры́ць — застры́гаць, за-
стры́гчы.
Застро́гаць — застру́гаць.
Застро́енны́й — забудованы.
Застро́йка — забудава́ньне, забу-
доўка.
Застро́іць, -тсья — забудава́ць, -цца.
Застру́іцца — зацурка́ець, за-
бру́ціцца.
Застры́нуць — *см.* Застре́ваць.
Засту́женны́й — застуджаны.
Засту́жива́ць, за́студі́ць — застудж-
ваць застудзі́ць; заха́ладжа́ць,
заха́ладзі́ць; ды́тсья — засту-
дзі́цца, прастудзі́цца.
Засту́каць — засту́каць, застука́ець;
о се́рдце — закала́ціцца, за́тых-
каць.
Засту́п — зяля́зны́к, рыдлёўка, ры-
да́ль, грацоўка
Засту́паць, -пы́ць — заступа́ць, засту-
піць; за́гароджа́ць, за́гара-
дзі́ць; пера́ймаць, пера́ніць
(дарогу).
Засту́пацца, -пы́цца (за ко́го) — ба-
ра́ніць, абара́ніць (каго), ста-
я́ць, ста́нуць (за каго), дапа-
мага́ць, дапамагчы́ (каму).
Засту́пнік, -ні́ца — абаро́нец, -ні́ца.
Засту́пнічэ́ство — абарона.
Засты́ва́ние — засты́ва́ньне.
Засты́ваць, за́стыць — засты́ваць, за-
сты́ць, засты́нуць; -шы́й — за-
сты́лы.
Засты́дыць, -тсья — засара́міць, -цца.

Засуе́тцца—замяту́цца, заклапа́цца, захапа́цца, заха́дзіцца.

Засужа́ць, засужа́ць, засуді́ць—засу́джаць, засуджа́ць, засудзі́ць.

Засуну́ць—см. **Засовыва́ць**.

Засусліва́ць, лі́ць—замасо́льваць, замасо́ліць, заму́рзаць, заму́рзаць.

Засуха́—сухме́нь, су́ша, суш, за́сха, бяздожджы́ца.

Засуче́нны—засука́ны; *о рукаве*—зака́саны.

Засучыва́ние—засу́кваньне; *рукаво́в*—зака́сваньне.

Засучыва́ць, чы́ць—засу́кваць, засу́ка́ць; *рукава́*—зака́сваць, за́касаць; падко́чваць, падка́чаць.

Засуше́ние, шыва́ние—засу́шваньне.

Засуше́нны—засу́шаны.

Засушы́ваць, шы́ць—засу́шваць, за́сушы́ць.

Засушы́вы—сухі́.

Засыла́ць, засла́ць—засыла́ць, за́слаць.

Засы́лка—засла́нне.

Засыпа́ние—засыпа́нне.

Засыпа́ць, засыпа́ць—засыпа́ць, за́сыпаць.

Засыпа́ць, засну́ць—засыпа́ць, за́снуць.

Засы́пка—засы́пка.

Засы́рць—завільжа́ць.

Засыха́ние—засыха́нне.

Засыха́ць, засохну́ць—засыха́ць, за́сохнуць.

Затаі́ва́ние—затойва́нне.

Затаі́ваць, і́ць—затойва́ць, затаі́ць.

Зата́лкаваць, зата́кнуць—зашту́рхваць, зашту́рхаць, зату́хваць, зату́хаць.

Зата́плываць, зата́піць—запа́льваць, запалі́ць; заце́плываць, заця́пліць; зата́плываць, зата́піць.

Зата́пываць, зата́птаць—зато́птаваць, зата́птаць.

Зата́сканны (*об оде́жде*)—зано́шаны, абадра́ны.

Зата́скыва́ние—заця́гваньне.

Зата́скыва́ць, зата́шыць—заця́гваць, заця́гнуць; зава́лакаць, зава́лачы; *пла́цце*—зано́шваць, занасі́ць.

Зата́чваць, зата́чыць—завостры́ваць, зава́стрыць; вы́точваць, вы́тачыць.

Зата́яць—пача́ць расстава́ць.

Затве́рделасць—зацьвярдза́ласць, сы́цьвярдза́ласць.

Затве́рделы, -де́вший—зацьвярдза́лы, сы́цьвярдза́лы.

Затве́рđenje—зацьвярдза́нне.

Затве́рдець—зацьвярдза́ць, сы́цьвярдза́ць; за́дубе́ць.

Затве́ржыва́ць, рды́ць (*уро́к*)—заву́чваць, завучы́ць на па́мяць.

Затво́р—1) замкнё́нне; 2) за́саўка, за́крутка; замо́к (в. т.); 3) пу́стэльні́ца.

Затво́рнік (*аске́т*)—пу́стэльні́к.

Затво́рніцкі—пу́стэльні́цкі.

Затво́рніцтва—пу́стэльні́цтва.

Затво́раць, ры́ць (*двері*)—зачы́няць, зачы́ніць; сты́каць, сты́кнуць.

Затво́рацца, ры́цца—зачы́няцца, зачы́ніцца, ухадзі́ць, ада́йсць на са́моту.

Зате́ва́ние—выму́драва́нне, выга́дваньне.

Зате́ваць, зата́ць—выму́дроўваць, выму́драваць, му́драге́ліць, му́драге́ліць; пачы́няць, пача́ць; бра́цца, узя́цца (за спра́ву); выга́дваць, выга́даць.

Зате́и—выму́дры, выга́дкі.

Зате́йліва—выду́мна, шту́чна, хі́тра.

Зате́йлівасць—выду́мнасць, выму́драсць; выга́длівасць, шту́чнасць.

Зате́йлівы—выду́мны, выга́длівы, хі́тры, шту́чны.

Зате́йшык—му́драге́ль, штука́р.

Зате́йшыца—му́драге́лька, штука́р, ка́.

Зате́к—вопу́х, пухлі́на.

Зате́ка́ние—запла́ваньне.

Зате́каць, зате́ць—запла́ваць, за́плысці.

Зате́м—заты́м, потым; *зате́м, што таму́, што*.

Зате́мнение—за́цьма, заця́мненне, замаро́ка.

Зате́мненны—за́цьме́ны, замаро́чаны.

Зате́мнець—за́цьме́ць, за́цьмі́цца.

Зате́мнець, ні́ць—за́цьмява́ць, за́цьмі́ць; заця́мняць, заця́мніць; за́ставаць, за́заставаць; *разум*—замаро́чваць, замаро́чыць; абду́рваць, абду́рыць.

Зате́мно—за́це́мна, пры́це́мкам.

+4

Затешение—зацяненне.

Затенять, нить—зацяняць, зацяняць;
затуляць, затуляць; заста-
ваць, заставаць.Затепливать, лить—зацёпляваць, за-
цёпліць; запальваць, запаліць,
(свёчку).Затеребивать, бить—зацярэблі-
ваць, зацерабіць; засмыкаць,
засмыкаць, заскубаць, заскуб-
сць.Затеривать, рять—загубляць, загу-
бляць; затрачваць, затраціць.

Затеряться—загубіцца, загінуць.

Затёсывать, затесать—зачосваць,
зачасаць.

Затирание—заціранне.

Затирать, затереть—заціраць, за-
цёрці.Затискивать, скать, снуть—заціска-
ваць, заціскаць, заціснуць.
-снутый—заціснуты.Затихать, затихнуть—заціхаць, за-
ціхнуць; сціхаць, сціхнуць;
сцішацца, сцішыцца.Затишный—зацішны; -ный уголок—
зацішак.

Затишье—заціш, зацішша.

Заткнуть—см. Затыкать.

Затлевать, леть—затляваць, затлэць;
загніваць, загніць.Затмевать, затмить—зацьмяваць,
цьміць, зацьміць; цямніць, за-
цямніць; затуманьваць, зату-
маніць.Затмение (солнца, луны)—зацьма,
зацьменьне.Заток 1) воды—затока; 2) в ткани
уток, крайка.

Затоковать—затакаваць.

Затолкать—см. Заталкивать.

Затолковаться—загутарыцца, зага-
маніцца.

Затолочь—затаўчы.

Затон—затон.

Затонуть—затануць, затапіцца.

Затопление—разліў, затапленне.

Затоплять, пить (о реке)—зата-
пляць, затапіць (ср. Затапли-
вать).

Затор—затор, натаўп, сыціск.

Заторговать—затаргаваць, заганд-
ляваць.Заторговаться—затаргавацца, за-
гандлявацца.Затормозить—затармазіць; зить
движение—прыпыніць рух.

Затормошить—затармашыць.

Заторопить—заспяшыць.

Заторопиться—заспяшыцца, заспя-
шаць.Затосковать, ться—засмуткаваць,
зажурываць, засумаваць, зату-
жыць.Заточать, чить 1) в тюрьму—са-
джаць, пасадзіць у вастрог;
2) нож заостриваць, зава-
стрыць.Заточение (в тюрьме)—увязьнін-
не, няволя.

Заточенный увязьнены, заняволены

Затошило (безлич.)—занудзіла,
замлосціла.

Затошеть—зьмі арнець.

Затрава—1) цкаванне, зацкаван-
не; 2) у пушки—запал.Затравливание 1) собаками—за-
цкаванне; 2) пороху запаль-
ванне.Затравливать, вить 1) собаками
цкаваць, зацкаваць; лавіць,
злавіць; 2) порох—запальваць,
запаліць.Затравочный—агнявы (в. т.), за-
пальны; -ное отверстие (арт.)
—агнявая шчыліна (в. т.).Затрапезник, -ный—см. Застольник
-ный.

Затрата—затрата, выдатак.

Затраченный—затрачаны, выда-
дзены.Затрачивать, затратить—затрач-
ваць, затраціць.

Затребование—затрабаванне.

Затребованный—затрабаваны.

Затребовать—затрабаваць, заклі-
каць.Затревожить—затривожаць, зане-
пакоіць.Затреноживать, -жить—стрынож-
ваць, стрыножаць.Затрепетать—затрапятаць, задры-
жаць; о струнах—затрымцець.Затрещать—затрашчаць, затарах-
цець.Затрещина—поўха, аплявўха; дать
-ну—даць поўху.Затрогивать, затронуть—чапаць,
чапляць, зачапіць; задзяваць,
задзець.

Затрубить—затрубіць.
Затруднение—трэ́днасьць, перашкода, зава́да.
Затруднительно—ця́жка, трэ́дна.
Затруднительность—ця́жкасьць, трэ́днасьць.
Затруднительный—ця́жкі, трэ́дны.
Затрусить (о лошади)—затрусіць.
Затрусить—запалоха́цца.
Затряхивать, затрясти—затраса́ць, затрэ́сьці; **-стись**—затрэ́сьціся, задрыжа́ць.
Затужить—затужы́ць.
Затуманивать, нить—затума́ньваць, затума́ніць.
Затупевший, пелый—затупе́лы.
Затупеть—затупе́ць.
Затуплять, пить—затуплі́ць, затупі́ць.
Затухать, затухнуть—згаса́ць, згасну́ць; затуха́ць, зату́хнуць.
Затушить—затушы́ць, загасі́ць.
Затушёвывать, шевать—зачарня́ць, зачарні́ць; затушо́ваць, затушава́ць.
Затхлость—за́тх, за́тхласьць.
Затхлый—за́тхлы, пры́тхлы, прытохлы.
Затыкание—затыка́ньне.
Затыкать, заткнуть—затыка́ць, заткну́ць; *пробкой*—закарко́ваць, закаркава́ць.
Затылок (анат.)—паты́ліца, ка́рак, каршэ́нь, зашы́ек, зашы́й, **лок приклада (у ружья)**—тылі́на прыкладу (в. т.); *чесать* **затылок**—чу́хаць паты́ліцу.
Затылочный—паты́лічны.
Затыльник (пулемёта)—паты́льнік (в. т.).
Затычка—затычка.
Затявкать—зага́ўкаць.
Затягивание—заця́гваньне, заця́г.
Затягивать, затянуть—заця́гваць, зацягну́ць; *дело*—да́ўніць, зада́ўніць.
Затяжка—заця́г. цяга́ніна; **-жка у штанов**—учку́р.
Защажной—праці́глы доўгі.
Заугольник, -ный—завугольні́к, -ны.
Зауздать—занузда́ць.
Заулок—заву́лак, закаву́лак, закутак.
Заумничать—замудрава́ць.
Заунывно—жалобна, сьму́на.

Заунывный—жалобны, сьму́тны, сьму́ны.
Заупокойны—заду́шны.
Заупрямиться—заўпа́рціцца, занара́віцца, занату́рыцца.
Заурчать—забурча́ць, завурча́ць.
Зауряд—за-звы́чай, звыча́йна.
Заусеница—задзёр, задзі́рына вальсы́нік.
Зауськивать, -кать—цакава́ць, ца́чкава́ць.
Заутренний—ра́ньні, ра́нічны, до́сьветны.
Заутрениа—ю́трэня.
Заутюживать, -жить—запра́соўваць, запра́савва́ць.
Заученный—заву́чаны.
Заучивание—заву́чваньне.
Заучивать, -чить—заву́чаць, завучы́ць.
Заушать, -шить—завуша́ць, завушы́ць; апляву́шыць.
Заушение—завушэ́ньне.
Заушина—заву́шына, каршэ́нь.
Зафрантить—зафарсі́ць.
Зафрахтование—зафрактава́ньне.
Зафрахтовывать, -товать—зафракто́ваць, зафрактава́ць.
Зафыркать, -ться—запы́рскаць, -ца.
Захаживание—за́хады, даве́дваньне.
Захаживать, заходить—заха́дзваць, заха́дзіць; даве́дацца да каго.
Захандрить—занудзі́цца, замарко́ціцца.
Захапывание—захо́п, захо́пваньне.
Захапывать, -пать—захо́пваць, заха́паць.
Захар, -рий—Заха́р.
Захаркать—зака́рхаць.
Захваливать, -лить—захва́льваць, захва́ліць.
Захвастать, -ться—захва́стаць, -цца, захва́ліцца.
Захват—захва́т, захо́п, займа́ньне.
Захватный—захо́пны.
Захватчик, -ца—захо́пнік, -ца.
Захватывание—захо́пваньне, заха́тваньне.
Захватывать, -тить—захо́пваць, заха́пляць, заха́піць; заха́тваць, заха́ціць; за́ставяць, за́стаць.
Захворать—захва́рэць, заня́ду́жаць.
Захирелый—заны́ялы, зма́рнелы.

Захиреть—заняпасьці, змарнёць.
 Захитрить—захітраваць.
 Захихикаць—захіхаць.
 Захлёбывать, захлебнуть—засёр-
 бваць, засёрбаць, засёрбнуць;
 Захлёбываться, захлебнуться—за-
 хлябацца, захлябнуцца; захліс-
 нуцца; залівацца, заліцца.
 Захлестнуться—захліснуцца, заліцца,
 захлынуцца.
 Захлёстка—клёмка.
 Захлёстывать, захлестать—захлі-
 стваць, захлістаць.
 Захлопотать—заходзіцца, заклапа-
 ціцца.
 Захлопать 1) *глазами*—заліпаць;
 2) *руками*—запляскаць, заля-
 паць; 3) *бичем*—заляскаць.
 Захлопка—клёмка, зашчапка,
 засаўка.
 Захлопывать, хлопнуть (двери)
 —зачыняць, зачыніць.
 Захныкать—зарумзаць.
 Заход—за́хад, заход, зайсьце.
 Заходить, **зайти**—заходзіць, заход-
 зіць, зайсьці; *доть далеко*—
 удавацца; *йти с поздравлением*
 —завітаць.
 Захождение—за́хад, зайсьце.
 Захожий—за́шлы, заха́жалы.
 Захозяйничать—загаспадарваць,
 -рыць.
 Захоложивать, лодить—захалодж-
 ваць, захаладзіць.
 Захолоделый, вший—захаладзёлы,
 зазімнэлы.
 Захолустный—глухі.
 Захолустье—глуш.
 Захотеть—захацець, зажадаць,
 забажаць, *-теть сильно*—закар-
 цець; *-телось*—зарупіла, заба-
 жалася, заманулася.
 Захотать, **тсья**—зарагатаць, -цца.
 Захрабриться—захрабрыцца, набраць
 адвагі.
 Захрапеть—захрапці.
 Захрипеть—захрыпець.
 Захромать—закульгаць, заканды-
 баць, захрамаць.
 Захрустеть—захрустаць, захрум-
 стаць.
 Захрюкать—зарохкаць.
 Захряснуть—захрыснуць застрэць.
 Захудалый—змарнэлы, зьмізарнэ-
 лы, заняпалы.

Захудать—змарнёць, зьмізарнёць.
 Зацарапывать, **пать**—задра́пваць,
 задра́паць.
 Зацветание—зацьвітаньне.
 Зацветать, зацвести—зацьвітаць,
 зацьвісьці, закрасаваць.
 Зацеловать—зацалаваць.
 Зацепа—зачэпа.
 Зацепка—зачапка, прычэпка.
 Зацепление—зачаплёньне.
 Зацепливать, **пять, пить**—зачэплі-
 ваць, зачапляць, зачапаць,
 зачапіць; *пить (в см. рассердить)*
 —уцьвяліць.
 Зацепной—зачэпны.
 Зацавкать—зачмыкаць, зачвы́каць.
 Зацало (церк.)—разьдзел.
 Зачатие—пача́цце, зачы́н,
 Зачарование—зачараваньне.
 Зачаровывать, **ровать**—зачароў-
 ваць, зачараваць.
 Зачастую—ча́ста.
 Зачаток—зача́так (б. т.).
 Зачаточный—зача́ткавы (б. т.).
Зачать—см. **Зачинать**.
 Зачашать, **зачастить**—зачашчаць,
 зачасы́ць.
 Зачахлый—змарнэлы, зану́джаны.
 Зачахнуть—змарнёць, занудзіцца.
 Зачваниться—зафанабэрыцца,
 запанець.
 Зачем—нашто, навошта, завошта,
 чаго, чаму́, зачы́м, дзе́ля чаго;
зачем, -то—чаго-сь, чаму́-сь.
 Зачеркивание—зачы́ркваньне,
 закасоўваньне.
 Зачеркивать, **кнуть**—зачы́ркаваць,
 зачы́ркнуць; закрэсьліваць, за-
 крэсьліць; закасоўваць, закаса-
 ваць.
 Зачеркнутый—зачы́ркнуты, закрэсь-
 лены закасованы.
 Зачерновший, **нелый**—зачарнэлы,
 пачарнэлы.
 Зачернеть—зачарнёць, пачарнёць.
 Зачернять, **нить**—зачарняць, зачар-
 ніць.
 Зачерпывать, **пнуть**—зачарпаць,
 зачарпнуць.
 Зачерствелый—зачарсьцьвёлы.
 Зачерстветь—зачарсьцьвёць.
 Зачерчивать—зачы́ркаваць, зарысоў-
 ваць, закрэсьляць.
 Зачёсанный—зачосаны.
 Зачёсывание—зачосваньне.

Зачёсывать, зачесать—зачосваць, зачасаць; **-саться**—зачасацца, зачухацца, засьвярбэць.

Зачёт—залік; *не в зачёт*—ня лічачы, без залічэння.

Зачётный—залікавы, залічальны.

Зачин, -ание—зачын, пачын, пачынаньне.

Зачинать, зачать—зачынаць, зачаць; пачынаць, пачаць; **-чать** *ребенка*—панёсці.

Зачинщик—пачынальнік. завадыш, павадыр.

Зачинять, -нить 1) *карандаш*—завострываць, завастрыць; 2) *платье*—залатваць, залатаць.

Зачисление—залічэнне.

Зачислять, зачислить—залічваць, залічыць.

Зачитывание (книги)—зачытваньне.

Зачитывать, зачитать—зачытваць, зачытаць.

Зачитывать, зачесть—залічваць, залічыць.

Зачихать, -ться—зачхаць, -цца.

Зачмокать—зацмокаць.

Зачудачить—заблазнаваць.

Зачуждаться—зачурацца.

Зачумленный—чўмны.

Зачумлять, -мить—зачумляць, зачуміць.

Зачуять—зачуць.

Зашагать—захадзіць, засігаць, зашагаць.

Зашалить—задурэць, заблазнаваць, засваволіць.

Зашаркать—зашорхаць, зашўрхаць.

Зашастать—зашамацець, зашамаць.

Зашатывать, -тать—хістаць, захістаць.

Зашвыривать, -рнуть—зашвырваць, зашвырнуць, закінуць.

Зашевеливать, -лить—заварушваць, заварушыць, зашавольваць, зашаволіць.

Зашеек—карак, зашы.

Зашелестеть—зашамаць, зашамацець, зашалохаць.

Зашелудиветь—зашалудзівець.

Зашепелявать—зашаплявіць.

Зашершаветь—зашурпацець.

Зашибать, -бить—забіваць, забіць; пабіваць, пабіць; **-бать** *деньгу*—гнаць грошы; **-бать** *водку*—запіваць.

Зашивание—зашываньне.

Зашивать, зашить—зашываць, зашыць.

Зашипеть 1) *о гусях*—засыкаць;

2) *о гадюке*—засіпець; 2) *о жирах*—заскварыцца.

Зашлёпать (подола)—задрыпаць, заплёндрыцца, зацеляпацца.

Зашмыгать—зацмыгаць.

Зашпиливать, -лить—зашпільваць, зашпіліць.

Заштат, выйти заштат—звольніцца з пасады.

Заштатный—заштатны.

Заштопанный—зацыраваны.

Заштопывать, -пать—зацыроўваць, зацыраваць.

Заштукатуренный—затынкаваны.

Заштукатуривать, -рить—тынкаваць, затынкаваць.

Зашуметь—зашумець, зашамацець.

Зашутить—зажартаваць.

Зашушукаться—зашаптацца.

Защебетать—засакатаць.

Защеголять—зафарсіць.

Защекотать—заказлыгаць, заласкатаць.

Зашёлка—клёмка, зашчапка; *ка прицела*—заскочка прыцэльніка (в.т.)

Зашелкать (зубами)—залискаць; (*семячками*)—залўскаць.

Зашёлкивать, зашелкнуть—зачыняць, зачыніць, сплшчаць, сплшчыць клёмку.

Зашемление—зашчамленне.

Зашемлять, -лить—зашчамляць, зашчаміць.

Защепина задзёр на дрэве.

Защеплять, -пить—задзіраць, задзірці, задраць.

Зашёчина—поўха, аплявўха.

Зашипывать, -пать, -пнуть—заскубаць, заскўбці.

Защита—абарона, затўла, заслона, апэка.

Защитник, -ца—абаронец, ніца.

Защитный—абаронны (вал), ахоўны (лес), забясьпэчны (колер).

Защищать, защитить—бараніць, абараняць, абараніць; **затулять, затулить**.

Защуривать, -рить—заплюскаваць, заплюскаць, заплюснуць (вочы).

Заюлить—закруціцца, зашныпаць.

Заявитель, -ца — зайўнік, -ца.
 Заявка — зайўка.
 Заявление — заява.
 Заявлять, -вить — заяўляць, заявіць;
 -виться — заявіцца.
 Заявочный — зайўны.
 Заяснетъ — заясьнець, -ца.
 Заяц (зоол. *Lepus*) — заяц; *белый* — бяляк; *серый* — шарак; *яц морской* (зоол. *Phoca barbata*) — заяц морскі.
 Заячий — заячы, забчы, зайчы; *чий жир* — скром; *чий овес* (бот. *Avena rubescens* L.) — аўсюк; *-чья капуста* (бот. *Sedum maximum* Sutt.) — расходнік вялікі (б. т.).
 Збруя — збру́я, шоры, паўшоры, набэдрыкі.
 Звание — годнасьць, стан.
 Званный — запрошаны, закліканы.
 Звательный — клічны (склон.).
 Звать — 1) зваць, называць; 2) клікаць, гукіць, запрашаць.
 Зваться — звацца, называцца.
 Звезда — зорка, зьвязда (М. Б. а. г.); *звезда вечерняя* — вячорка; *утренняя* — заранка; *падающая* — зьнічка; *ды неподвижные* — зоркі нярухомыя.
 Звездистость — стый — зорыстасьць, -ты.
 Звездить — зорыць.
 Звездно — зорна.
 Звездный — зорны, зорысты, зоркавы.
 Звездовидный, -образный — заркаваты.
 Звездопоклонник — зоркахвал.
 Звездопоклонение — зоркахвальства.
 Звездочёт — зьвяздёр (стар.-бел.).
 Звездочка — зорачка.
 Звездочница (бот. *Stellaria* L.) — зоркаўка (б. т.), грызьняк.
 Звездочный — зоркавы.
 Звездчатка (бот. *Stellaria media*) — макрыца.
 Звездчатый — зорысты, заркаваты.
 Звепие — петь — зьвініць, пець.
 Звено 1) *дуби* — сусьцяў (м. т.); 2) *в заборе* — прасла; 3) калёнца.
 Зверёк — зьвярок, зьвераня.
 Зверинец — зьвернік, зьвярынец.
 Зверинный — зьвярыны, зьверавы.

Зверобой -йник (бот. *Hypericum perforatum* L.) — сьвятайны́к (б. т.), сьвятайнскае зэльле.
 Звероватость, -тый — зьвераватасьць, -ты.
 Зверовод — зьвяроўнік.
 Звероводство — зьвяроўніцтва.
 Зверолов — зьвералоў.
 Звероловство — ловы зьвяроў, зьвералоўства.
 Зверонравие — акрутнасьць, дзікасьць.
 Зверонравный — акрутны, дзікі, люты.
 Зверски — тыграм, як зьвер, дзіка люта.
 Зверский — зьвярыны, зьверавы, дзікі, люты, нялюдзікі.
 Зверство — лютасьць.
 Зверствовать — лютаваць, зьверавать.
 Зверь — зьвер; *пушной (красный)* — хутровы; *хищный* — мясажерны.
 Зверье — зьверы, зьвяр'е.
 Звон — звон; *в ушах* — зьвініненне.
 Звонарь — звона́р; *риха* — звона́рка.
 Звонить — званиць, дзылінкаць, зьві́каць.
 Звонкий — звонкі; *кий звук (грам.)* — звонкі гук; *кая монета* — мэтальныя грошы.
 Звонко — звонка, гучна.
 Звонница — званица.
 Званок — званок.
 Звук — гук. *зык; -к гласный* — гук галосны; *-к согласный* — гук зычны. або сугалосны або зык.
 Звуковой — гукавы, зыкавы; *вой анализ (физиол.)* — расклад гўкаў, зыкаў.
 Звукоизмеритель — гукамер.
 Звукоподражание — гукаперайманьне.
 Звукоподражательный — гукапераймальны.
 Звучание — гучаньне, зычаньне.
 Звучать — гучаць, зычаць.
 Звучно — гучна, зычна, галосна.
 Звучность — гучнасьць, зычнасьць.
 Звучный — гучны, зычны, галосны, галасьлівы.
 Звякать, -кну́ть — бра́зкаць, бра́знуць, бражджаць.
 Здание — будынак, будова, будоўля; *-ние большое и высокое* — будыніна, гмах; *-ние каменное* —

- камяніца; *возвестні-ніе*—ві-
ставіць будынак.
- Здесь**—тут, тутак, вось-дзе, вось
тут.
- Здешний**—тутэйшы.
- Здороватся**—вітання, здароўка-
ца, даваць дзень добры (ве-
чар добры).
- Здоровенный**—здараўенны, дужы.
- Здоровенький**—здараўенкі.
- Здороветь**—здараўець, дужэць.
- Здорово**—здорава.
- Здоровый**—здаровы, дужы, моцны;
быць здаровым—здолець.
- Здоровье**—здароўе; *беречь здо-
ровье*—шанаваць здароўе;
пейте на здоровье—пійце
здаровы; *дай бог здоровья*—
паздароў божа.
- Здравие**—здароўе.
- Здравица**—заздароўніца.
- Здравница**—здароўніца, больніца.
- Здраво**—здорава, разважна.
- Здравомыслие, лясный**—разважлі-
васць, вы.
- Здравствовать**—быць здаровым,
здолець; *-вуй, -вуйте*—дабры-
дзень, дзень добры; здаровы
былі; *да вует* няхай (хай)
жывё!
- Зебра** (зоол. *Equus zebra*)—зэбра.
- Зев**—зеў, зыпа, ліпа, пашча.
- Зевака**—разыва, разывака, разіпа.
- Зевание**—разываньне, пазіханьне.
- Зевать, зевнуть**—пазіхаць, зіхнуць,
пазіхнуць; зываць, зяўнуць.
- Зевота**—пазіханьне, зывачка, пазя-
вота.
- Зеление, неть**—зянянённе, нець.
- Зеленить**—зеляніць.
- Зеленовато**—зеленавата.
- Зеленоватый**—зеленаваты, зеля-
насты.
- Зелёность**—зялёнасць.
- Зелёный**—зялёны, маёвы.
- Зеленуха**—сяляніўха.
- Зеленчук** (бот. *Galeobdolon Huds.*)
—дабраноль (б. т.)
- Зеленщик**—зелянір.
- Зеленщица**—зелянірка.
- Зелень**—зеляніна, зеляшва, сырыз-
на, сыравізна, гародніна.
- Зелье**—зэльле, атрутa.
- Зельный**—атрутны.
- Земелька, земляца**—зямёлька.
- Земельный**—зямёльны.
- Земец**—зёмец.
- Землеватость, -тый**—зямлістасць,
-ты.
- Землеведение**—землязнаўства
- Земледелец**—земляўласнік, га-
спадар зямлі.
- Землевладелица**—земляўласніца.
- Землевладение**—земляўладаньне.
- Землекоп**—грабяр.
- Землекопный**—грабярны, гра-
бярскі.
- Земледелец**—земляроб, рольнік,
хлебароб.
- Земледелие**—земляробства, роль-
ніцтва; *Комиссарнат-лия*—
Камісарыят земляробства.
- Земледельческий**—земляробскі,
рольніцкі, рольнічы.
- Землемер**—каморнік.
- Землемерие, -рное дело**—камор-
ніцтва.
- Землемерный**—каморніцкі; *-ная
лента*—істужка каморніцкая
(м. т.)
- Земленеть**—землянець.
- Землеоборот**—землязварот.
- Землеописание**—земляпіс.
- Землеописатель**—земляпісец.
- Землеописательный**—земляпісны.
- Земленашество**—рольніцтва.
- Земленашец**—рольнік, ратай, хле-
бароб.
- Землеройка** (зоол. *Sorex araneus*)—
рудая мыш.
- Землетрясение**—землятрасэнне
(г.-к. т.)
- Землеудобрение**—угнаўненне глёбы.
- Землеустройство**—земляўпарадка-
ванне.
- Землеустроитель**—земляўпарадка-
вальнік.
- Землеустроительный**—земляўпа-
радкавальны.
- Землечерпальный**—землячарпаль-
ны; *-ная машина*—землячар-
палка.
- Землистость, -тый**—зямлістасць,
-сты.
- Землица**—см. **Земелька**.
- Земля**—зямля, грунт, дол; *на зем-
лю*—дадолу; *земля девствен-
ная*—цаліна; *дерновая*—зямля
абложная; *общественная*—
уру́га; *пастбищная*—паша;

пахотная — ральля, ворня
 земля; *усадебная* — сядзібная
 земля; *черноземная* — чарназём.
 Земляк — зямляк.
 Земляника (*бот. Fragaria L.*) — суні-
 ца, пазёмка.
 Земляничный — сунічны.
 Землянка, -ковый — зямлянка, -кавы.
 Земляной — земляны; **ные, груши**
 (*бот. Helianthus tuberosus L.*) —
 бульбіны (б. т.).
 Земляческий — зямляцкі.
 Землячество — зямліцтва.
 Землячка — зямлячка.
 Земной — зёмны; **ной шар** — зёмная
 кўля (г.-к. т.); **ной поклон** —
 дазёмны ўклон.
 Земноводный — зямнаводны.
 Земский, -ство — зёмскі, -ства.
 Земщина — зёмшчына.
 Зенит — зэніт.
 Зенитный — зэнітны, -тавы.
 Зеркало — люстра; **лице** — люстэрка,
 люстэрца.
 Зеркальность, -ный — люстранасьць,
 -ны.
 Зернистость, -тый — зярністасьць,
 -сты.
 Зерниться — драбіцца.
 Зерно — зэрня, каліва; *множ. ч.* —
 зярныты; зерно *конопли* — ка-
 паліўка; *мака* — мачыўка; *фа-*
соли — квасоліўка; *зерна тык-*
вы — гарбузікі.
 Зерноватый — зернаваты.
 Зерновой — зэрневы; **вой хлеб** —
 збожжа.
 Зерновка (*бот. caryopsis*) — зэрняў-
 ка (б. т.).
 Зернодробильный — зернядрабільны.
 Зернодробильня — зернядрабіля.
 Зерносушилка — зернясушына.
 Зерноядный — зерняядны.
 Зернышко — зярнітка, зэрнейка,
 бўбка.
 Зерцало — люстра.
 Зефир — зэфір.
 Зигзаг — зыгзаг, крывуліна.
 Зигзаговый — пакручасты.
 Зиждитель — тварэц, будаўнік.
 Зиждательный — творчы.
 Зиждить — тварыць, будаваць.
 Зима — зіма; **мою** — узімку, зімою.
 Зимний — зімовы, зімні, -няя *доро-*
га — зімнік.

Зимовалый — зімавалы, перазімова-
 ны; *лая телушка* — пярэзімка.
 Зимованье — зімаваліне, зімоўля.
 Зимовать — зімаваць.
 Зимовка, -вье — зімовішча.
 Зимогор — басік, абшарпанец, га-
 ладранец.
 Зимушка — зімка.
 Зимолубка (*бот. Chimophila Pug-*
sh.) — парушэнец (б. т.).
 Зинаида — Зяноўя.
 Зиновий — Зянон, Зыноў
 Зипун — жупан.
 Зиение — разьзяўляньне, расчы-
 пеньне.
 Зиять — разьзяўляцца, разьзявіцца
 Зияющий — разьзіўлены.
 Злаки (*бот. Gramineae*) — травы,
 зэльле.
 Злаковый — травяністы, хлёбны.
 Златарь — злотнік.
 Злато — см. Золото.
 Златоглавый — з залатымі макаў-
 камі.
 Златокрылый — з залатымі крыль-
 лямі.
 Златокудрый — злотакудры.
 Златолюбец — злоталюб.
 Златорогий — злотарогі.
 Златострунный — злотаструнны.
 Златоуст — златаўсны, красамоўны.
 Златоцвет (*бот. Chrysanthemum*
L.) — злотацвёт.
 Злачный — хлёбны.
 Злить — злавать, гнявіць, агняўліць.
 Злиться — злаватца, гнявіцца, аш-
 чэрватца.
 Зло — зло, ліха, злыбеда, злыдні; *на*
зло — на ліха.
 Злоба — злаба, злосьць.
 Злобиться (*на кого*) — мець злабў,
 злаватца.
 Злобно — злосна, у злосьці.
 Злобность, -ный — злоснасьць, -ны.
 Злободневный — штодзённы, во-
 стры, пякучы.
 Злобствовать — злосьнічаць.
 Зловещий — злавёсны.
 Зловоние, -ность — смурод.
 Зловонный — смуродны.
 Зловредность — шкадлівасьць.
 Зловредный — шкадлівы, школьны.
 Злодей — злачынёц, ліхадзёй, зброд.
 Злодейка — злачынца, ліхадзёйка,
 збродніца.

Злодейский—злачынны, ліхадзе́йны.
 Злодейство, деяние—злачынства, ліхадзе́йства.
 Зложелание, лательство—няязычлівасць, злосць.
 Зложелатель—злосьнік, няязычлівец, вораг.
 Зложелательница—злосьніца, няязычлі́віца.
 Зложелательный—злосьніцкі, няязычлівы.
 Злой, злый—злы, ліхі, люты, падкалодны; *лой дух*—нячы́сты, нячысьцік; *лая сила*—ліха.
 Злокачественный—шкадлівы, небясы́пчны.
 Злоключение—ліхая прыгода, ліха, нячы́сыце.
 Злонамеренно—зламы́сна, з злым за́ме́рам.
 Злонамеренность—зламы́снасьць.
 Злонамеренный—зламы́сны.
 Злонаравие—зласьлі́васць, злы звы́чай.
 Злонаравный—зласьлі́вы.
 Злопамятливость, ность—злапомнасьць, злапомста́сьць, мсьці́васць.
 Злопамятливый, ный—злапомны, злапомсты, мсьці́вы.
 Злорадный—зларэ́ды, няязычлівы.
 Злорадство—злая ра́дасьць, зларэ́дасьць.
 Злорадствовать—зларэ́давацца.
 Злоречивый—зламоўны.
 Злоречие—зламоўнасьць.
 Злославие—ганьба, абнясла́ва, нясла́ва, зьнява́га.
 Злославить—ганьбіць, нясла́віць, зьневажа́ць, чарніць.
 Злославный—гане́бны, няслаўны.
 Злостный—злосны, зьлючы.
 Злость—злосыць, злаба́.
 Злосчастный—пешчасьлівы, бяздо́льны, небара́ка, злі́дзень.
 Злосчастье—ліха, няшча́сьце, злі́беда, злі́дні, насла́ньне.
 Злотый—злоты, пятна́ццатка (15 к.)
 Злоумышленник, ца—зламы́сьнік, ца.
 Злоумышленно—зламы́сна, з злым за́ме́рам.
 Злоумышленный—зламы́сны.

Злоупотребление—надужы́цце, злаўжыва́ньне, марнатра́ўства, лум.
 Злоупотреблять—надужыва́ць, злаўжыва́ць, марнатра́віць, ужыва́ць на ліха.
 Злочестивый—бязбожны, пяцнотны.
 Злочестие—бязбожнасьць.
 Злюка, чка—злю́ка, злосьніца.
 Злющий—зьлючы.
 Змеевидный—вужака́выты.
 Змеевик (минер.)—см. Серпентин.
 Змеек—вужок.
 Змеёныш—вужаня, гадзяні́.
 Змееобразный, подобный—см. Змеевидный.
 Змей, змий—зьмей, вуж, вужо́ка, гад; *мей водяной*—зьмей ва́дзяні́; *мей крылатый*—цмок.
 Змейка—зьме́йка, вужо́чка, гадзю́чка.
 Змеиный—вужа́чы, зьмяі́ны.
 Змеиться—накруча́цца.
 Змея—зьмя́я, гадзі́на, вужа́ка, гадзю́ка, асы́піда; *змея медянка*—сьлі́вень; *гремучая*—зьмя́я грыву́чая; *браждежаўніца*; *змея очковая* (*Naja tripudians*)—акуля́рніца.
 Знаемый—зна́ны.
 Знак—знак, адзна́ка; *-к межевой*—капе́ц; *-ки прерывания*—зна́кі прыпы́нку; *-к вопросительный*—пыта́льнік; *-к восклицательный*—клі́чнік; *-к отличия*—адзна́ка; *-к почтовый*—ма́рка; *разговаривать знаками*—гавары́ць на мі́гі.
 Знакомец—знаёмец, знакомец.
 Знакомить—знаёміць, азнаёмі́ваць, знако́міць.
 Знакомиться—знаёмі́цца, азнаёмі́вацца, знако́міцца.
 Знакомка—зна́мая.
 Знакомство—знаёмасьць, знаёмства, знакомства, спазна́ньне; *иметь-ство*—зна́цца.
 Знакомый—знаёмы, зна́ны, вядомы.
 Знаменатель—паказальні́к; *-тель дробы*—назоўні́к дробу; *-тель отношения*—зьмест ста́сунку; *-тель прогрессии*—мно́жнік прагрэ́сіі (м. т.).

Знаменательно—паказальна, адзначна.
Знаменательный—паказальны, адзначны.
Знамение—знак, адзнака, азнака.
Знаменитость—славута́сьць, слі́ннасьць.
Знаменитый—славуты, слінны, вядомы, знаны, сліўны.
Знаменный—харўнгавы.
Знаменованіе—адзначэньне.
Знаменовати—адзначаць, значыць.
Знаменоносец, -щик—харўнжы.
Знамо—ведама, вядома, пэўна.
Знамя—сьцяг, харўнгава.
Знание—веда, веданьне, значыць.
Знатно—выд́атна, слаўна, добра.
Знатность—знатнасьць, сьвётнасьць.
Знатный—знатны, сьвётны.
Знато́к—знавец, знаўца, гэрц.
Знати́—сущ.ст.в.—магна́цтва, пана́ства.
Знати́ что—ведаць, мець ведама, умець, цяміць; *кого*—знаць; *дать себя знати*—да́цца ў зна́кі.
Знати́ нар.—мабыць.
Зна́ться—зна́цца.
Знахарь—знахар, вядзьма́р, вядзьмак, чараўнік.
Знахарка—знахарка, ведзьма, чараўніца.
Знахарский—знахарскі, вядзьмарскі, вядзьмачы.
Знахарство—знахарства, вядзьмарства, ведзьмакоўства.
Значёк—значок.
Значение—1) значэньне, вага́, сіла; 2) значэньне, сэнс.
Значительно—значна, паважна.
Значительность—значнасьць, паважнасьць.
Значительный—значны, паважны, вялікі, дўжы.
Значи́ть—значыць; мець вагу́; *значит*—значыцца, выходзіць.
Значи́ться на счёту—лічыцца.
Зно́бит—марозіць, халадзіць, трэсьці; *знобит*—трэ́се.
Зно́бкий—мярзлявы, мерзлякаваты.
Зно́бкость—мерзлякава́тасьць.
Зно́бь—дры́жачка, дры́жыкі.
Зно́й—сьпе́ка, сьпякота, вар, сквар, гарачыні, духа́ці.

Знойно—горача, ва́рна; па́рыш.
Знойный—га́рачы, пяку́чы, ва́рны, сква́рны, ва́дны.
Зоб—ва́льлэ, ва́льляк.
Зобастый—ва́льлясты.
Зобный—ва́льлявы.
Зов—гук, гука́ньне, клі́каньне, поклі́ч.
Зодиак—зады́к, зьве́ракру́г.
Зодческий—будаўнічы, будаўні́цкі.
Зодчество—будаўні́цтва.
Зодчий—будаўнічы, до́йлід.
Зола—за́ля, попел, луг; *горячая*—пры́сак; *после бучения*—па́залкі; *золой побучить бельё*—па́залиць бялі́зну.
Золистый—за́лісты, па́пяловы.
Золистость—за́ліста́сьць.
Золовка—за́львіца.
Золотарь, -тильщик—злотні́к, па́зало́тнік.
Золотарить—злотні́чаць.
Золотарник (*бот. Caragana arborescens L.*)—уплаўні́к.
Золотень (*бот. Solidago virga aurea L.*)—сўмні́к зала́цсты (б. т.).
Золотистый—зала́цсты.
Золотить—зала́ціць, па́зало́чваць.
Золотник ($\frac{1}{100}$ ф.)—зала́тнік.
Золото—зо́лата, зло́та; *то листо́вое*—зо́лата лі́ставое, аркушо́вае; *накладное*—накладное *сусальное*—су́хазло́та.
Золотоватый—зала́тава́ты.
Золотой—зала́ты, чы́рвонец; *той жук*—бе́драні́ц.
Золотоискание—шу́каньне зо́лата.
Золотоискатель—шу́кальні́к зо́лата.
Золотолистник (*бот. Chrysophyllum L.*)—зо́латалі́сьнік.
Золотоносный—зо́латаносны, зо́латаро́дны.
Золотообрезный—з зала́тымі бе́рага́мі.
Золотопромышленник—зо́латапрамы́словец; *-ный*—зо́латапрамы́слы.
Золотородный—зо́латаро́дны.
Золоторудный—зо́латару́дны.
Золоторунный—зо́латару́нны.
Золототысячник (*бот. Erythraea centaurium L.*)—цві́нтарэ́й.
Золотошвейка—зо́латашва́чка.

- Золотошвейный**—золаташва́льны;
-ная *мастерская*—золата-
шва́льня.
- Залотуха** (*мед.*)—залату́ха, вярэда-
вец.
- Золотушный**—залату́шны.
- Золочение**—пазалачэньне.
- Золоченный**—пазалочаны.
- Зона**—зона, пас.
- Зонд**—зонд, пратычка.
- Зондирование**—зандава́ньне, пад-
рыхтава́ньне.
- Зондировать**—зандава́ць, рыхта-
ва́ць, пама́цаваць.
- Зонт**—заслона.
- Зонтик**—парасон, парасоль.
- Зонтичный**—парасонавы (б. т.).
- Зоолог**—заалёг, жывёлазнаўца.
- Зоологический**—заалягічны, жы-
вёлазнаўчы.
- Зоология**—заалёгія, жывёлазнаў-
ства.
- Зооспора**—жыўчык, зароднік (б. т.).
- Зоркий**—зоркі, зіркі, зіркасты,
празорысты, пільны.
- Зорко** (*смотреть*) пільна.
- Зоркость** пільнасьць, зіркасьць,
зіркастасьць.
- Зорька**—зорка, зорачка.
- Зрачек** (*анат. pupilla*)—зрэнка
(пс.-л. т.), зенка.
- Зрелище**—відавішча (л. т.), прад-
стаўленьне, пазорышча.
- Зрело**—сьпела, дасьпела; ста́ла,
разва́жна.
- Зрелость**—сьпеласьць, дасьпе-
ласьць, даросласьць, ста́ласьць.
- Зрелый**—сьпелы, дасьпелы, ста́лы,
дарослы, разва́жны.
- Зрение**—зрок; -ние *прямое*—просты
зрок; -ние *бинокулярное*—
двохвочны зрок; -ние *моноку-
лярное*—аднавочны зрок;
получать зрение—празіра́ць;
точка зрения—пагляд; *чело-
век с плохим зрением*—пад-
сьлепава́ты.
- Зреть**—1) сьпець, дасьпява́ць, высь-
пява́ць, даходзіць; 2) бачыць,
відзець, глядзець.
- Зримый**—бачны, відочны, відомы.
- Зритель**—глядач, глядзельнік, сьвед-
ка; суглядач.
- Зрительница**—глядачка, суглядач-
ка, глядзельніца.
- Зрительный**—зрокавы (нэрв), гля-
дзельны; -ный *зал*—глядзельня.
- Зря**—ма́рна, дарэмна, дарма́.
- Зрячий**—відучы, відучы.
- Зуб**—зуб; *коренной*—карэнны; *пе-
редний*—пярэдні зуб, разец;
молочный—зуб малочны; *зуб
мудрости*—кутавы зуб; *вер-
хушка зуба*—вянец; *заговари-
вать зубы*—ба́кі забіва́ць;
скрежетать зубами—скры-
гаць зубамі; *щелкать зуба-
ми*—ляскаць; *острить на что-
н. зубы*—ласіцца.
- Зубан**, бач, басти́к—зуба́ч.
- Зубастый**, бата́ый—зуба́ты.
- Зубец**—зубе́ц
- Зубной**—зубны́; -ной *врач*—данти-
сты, зубны́ лека́р.
- Зубоврачебный**—зубале́кавы; -ный
кабинет—зубаляка́рня.
- Зубоскал**—рагату́н.
- Зубоскалить**—кпіць, стро́ць кпіны
(з каго).
- Зубочистка**—зубачы́стка.
- Зубр**—зу́бар.
- Зубрила**—таўка́ч; той, хто завучае
на па́мяць.
- Зубрило**—зубі́ла.
- Зубильный**—зубі́льны.
- Зубрить**—зубіць, шча́рбіць, выш-
ча́рбляць; -рить *урок*—вывуч-
ваць на па́мяць.
- Зубровка** (*бот. Hierochloa*)—с.м.
Лядник.
- Зубровый**—зубровы.
- Зубчатка 1)** (*бот. Odontites Hall.*),
—дзярэ́га (б. т.); 2) (*зоол. Gen-
talium*)—зубча́тка.
- Зубчатый**—зубча́сты, шча́рба́ты.
- Зубчик**—дзю́бка.
- Зуд**—сьверб, сьвярба́чка; -д *под-
кожный*—асца́.
- Зудеть**—сьвярба́ець.
- Зыбаться**—зыба́цца, калыха́цца.
- Зыбистый**—зыба́сты, зыбі́сты.
- Зыбка**—зы́бка, калы́ска, калыбе́ль.
- Зыбкий**—зы́бкі, хі́сткі, дрыгва́ны;
-кое *болото*—дрыгва́.
- Зыбучий**—сы́пкі (пясок).
- Зыбь**—зы́б, зыба́ньне.
- Зычный**—зы́чны, гучны, галася́вы.
- Зюйд**—поўдзень, паўднёвы ве́цер.
- Зюйд-вест**—с.м. Юго-запад.
- Зюйд-ост**—с.м. Юго-восток.

Зябкий—мерзлякаваты, мяззьяк.
Зябкость—мерзлякаватасць,
Зяблик (зоол. *Fringilla coelebs*)—
 зябка, берасьцянка.
Зябнуть—мерзнуць.

Зябра (бот. *Galeopsis speciosa* M.)
 —зябер вялікі (б. т.)
Зять—зяць (мн. ч.—зяці), швагер;
 -ть, *принятый в дом тестя*—
 прымак.

И.

И (союз)—і (й), да, ды, а; и-и—і—і;
 да и только—дый годзі.

Иakov—Якўб.

Ибис—ібіс.

Ибо—бо, таму што, затым што.

Ива (бот. *Salix*)—вярба; **ва** *полевая* (бот. *Salix incubacea* L.)—
 ракітнік.

Иван—Іван, Янка, Янук, Ясь.

Иван-да-Марья (бот. *Melampyrum nemorosum* L.)—брат-сястра,
 браткі.

Иван-чай (бот. *Epilobium angustifolium* L.)—скрыпень вузкалісты
 (б. т.).

Иванушка—Яначка, Ясечка, Іван-
 чык.

Ивенец (гор.)—Іванец.

Иверень—адломак, адскёпак; *от*
камня—скалка; *от дерева*—
 трэска.

Ивина—вярбіна.

Ивняк—вербалос.

Ивовый—вярбовы, лазовы.

Иволга (зоол. *Oriolus galbula*)—
 івал.

Игла, иголка—іголка, голка; *игла*
толстая—шаршатка; *ла у*
сосны—ігліца; *ла для плете-*
ния—пруток, сьпіца; *лы у*
льна, конопли—кастрыца.

Иглиный—іголкавы, голкавы.

Иглистый—ігольчаты, гальчасты.

Игловидный, подобный—іглаваты.

Иглокожие (зоол.)—ігласкурья
 (з. т.)

Игнат, -тий—Ігнат.

Игнорирование—ігнараваньне, не-
 зважаньне, нязвага.

Игнорировать—ігнараваць, незва-
 жаць, занядабаць.

Иго—ярмо, няволя.

Иголочка—іголачка, голачка.

Игольный—іголкавы, голкавы.

Игольчатый—гальчасты.

Игольщик—іглір.

Игорный—ігральны, гуляльны.

Игорь—Ігар.

Игра—ігра, гра́нье, гульні, гу-
 ліньне, забавы, забаўка; **ры**—
 гўлі, гўльні, шалы.

Игральный—ігральны; *ная кость*—
 цярка.

Игральщик—гулец, ігрэц.

Игранице—гра́нье, гулі́нье; цац-
 канье

Играть—іграць, граць; гуляць, ба-
 віца; **рать в карты**—гуляць у
 карты; **рать в игрушки**—цац-
 кацца; **рать свадьбу**—спраў-
 ляць вясельле.

Игрек (буква)—ігрык.

Игрово—гульліва, жартаўліва.

Игровость—гульлівасьць, жартаў-
 лівасьць, жартоўнасьць.

Игривый—гульлівы, жартаўлівы;
 жартоўны.

Игрище—ігрышча.

Игрок в карты—гулец; **рок на ду-**
де—дудар; **рок на лире**—дэрнік

Игрунка (зоол. *Harale iacchus*)—
 грўнка.

Игрушечка—цацачка.

Игрушечный—цацачны (ср. Куколь-
 ный).

Игрушка—цацка, цаца, забаўка.

Игумен—ігу́мен.

Игумен (гор.)— см. Червень.

Игуменский—ігу́менскі.

Игуменя—ігу́меньня.

Идеал—ідэал.

Идеализирование, **-вать**—ідэліза-
 ваньне, ваць.

Идеализм—ідэалізм.

Идеалист, -стка—ідэалісты, -стка.

Идеалистический—ідэалістычны

Идеально—ідэальна, дасканала.

Идеальность, -ный—ідэальнасьць, -ны.

Идейность—ідэйнасьць, ідэёвасьць.

Идейный—ідэйны, ідэёвы.

Идентичность—тоесамасьць, тож-
 самасьць.

Идентичный—той-самы, тож-самы.

Идеолог—ідэалёг.

Идеологический—ідэалёгічны.

Идеология—ідэалёгія.

Идея—ідэя, думка; *я навязчивая* (idee fixe)—прычэпная думка (пс.-л. т.)

Идиллический—ідылічны, сялянчаны (л. т.)

Идиллия—ідылія, сялянка (л. т.)

Идиот—ёлуп, балван, ідыёт, дурань.

Идиотизм—ідыётызм.

Идиотский—ідыёцкі, ёлупскі.

Идол—ідал, балван, статуя, бажок.

Идолище—бажышча.

Идолопоклонник—балванахвал.

Идолопоклоннический—балванахвальскі.

Идолопоклонство—балванахвальства.

Идольский—балванскі, ідалаў.

Идти—см. Итти.

Иегова (миф.)—Егавя.

Иезуит—езувіт.

Иезуитизм—езувітызм.

Иезуитский—езувіцкі.

Иерей—каплан сьвяшчэньнік.

Иеремия—Ярэма.

Иероглиф—сьвятапіс.

Иероним—Еранім.

Иерусалим (геогр.)—Ерусалім.

Иждивенец—утрымалец, выхавалец.

Иждивение— апекаваньне, утрыманьне, кошт, выдатак, наклад.

Иждивитель—апякун, утрымальнік.

Из (чего)—з; *из детства*—з дзяцінства; *из всех сил*—як мага, што сілы; *из-за (чего)*—з-за, дзеля, з прычыны (чаго), праз (што); *из-за вас я поссорился с ним*—праз вас я з ім пасварыўся.

Имба—хата хаціна.

Избавитель—збавіцель, вызваліцель, збаўца.

Избавительный—збавіцельны, збаўчы.

Избавление—збаўленьне, збавеньне, выбаўленьне, вызваленьне, выратаваньне, ратунк.

Избавлять, избавить—збаўляць, збавіць, пазбавіць; *выбаўляць, выбавіць; вызваляць, вызваліць; ратаваць, выратаваць; избави бог*—баронь божа, крый божа хавай божа.

Избавляться, избавиться—збаўліцца, збавіцца; *витель от опасности*—выратавацца; *-витель от хлопот*—клопат з галавы скінуць.

Избалованный—балаўні, расьпешчаны, распушчаны, спатвораны, разбэшчаны, здалікачаны.

Избаловывать, ловать—балаваць, збалаваць; *патворыць, спатворыць, распусьціць, разбэшціць, расьпешціць, здалікаціць; ловаться*—збалавацца, спатворыцца, расьпешціцца, распусьціцца, разбэшціцца, здалікаціцца.

Избегать, избежать, избегнуть—унікаць, унікнуць, ухіляцца, ухіліцца (чаго).

Избегать (что)—аббэгаць, выбэгаць, выгасаць.

Избегаться—набэгацца.

Избеженный—унікнуты

Избедоваться—набедавацца.

Избела—белавага.

Избёнка—хацінка, халупка

Избивание—збіваньне, забіваньне.

Избивать, избить—збіваль, збіць; *набіваць, набіць; выгубляць, выгубіць; бить хлыстом*—вудупцаваць; *бить обувь*—стаптаць; *бить до крови*—пусьціць крывінку.

Избитый—збіты, набіты, абабіты.

Избиратель—абіральнік.

Избирательница—абіральніца.

Избирательный—абіральны, абіральны.

Избирать, избрать—абіраць, абраць; *выбіраць, выбрань; -рать кем*—абраць за каго.

Изблёвывать, излевать—выблёваць, выблеваць; *званітоўваць, званітаваць.*

Изблизить—зблізу зблізку.

Избой—хатні.

Избодать, избости—збадаць, збосьці; *скалоць, акалоць, рагамі.*

Избоина—выбай, калдобіна.

Избрание—абраньне, выбар.

Избранник—абранец, абраны.

Избранница—абранка, абраніца, абраная.

Ізбранны—абраны, выбраны.
Ізбродзіць—выхадзіць, абшвэндаць.
Ізбушка—хатка, хацінка, халупка.
Ізбыванне—збываньне, пазбываньне.
Ізбываць, ізбываць—збываць, збываць, пазбываць.
Ізбыток—збытак, надмер, лішка, перавышка; *с избытком*—з лішкай, з каптуром, багата.
Ізбыточествавать—збыткаваць.
Ізбыточна—збыткуна, збытна, багата.
Ізбыточный—збыткуны, збытны, багаты.
Ізбяной—хацінны.
Ізваленны—вывалены.
Ізваливанне—вывальваньне.
Ізваливаць, лить—вывальваць, вываліць.
Ізваліць, ться—вываліць, -цца.
Ізваяніе—вылепак, выразак.
Ізваяны—вылеплены, выразь-баваны.
Ізваяць—выляпіць, зьяліць, выразьбаваць.
Ізведаны—азнаёны, спрабаваны.
Ізведываць, даць—азнаваць, азнаць (гора); выведваць, выведаць; спрабавачь.
Ізверг—кат, тыран.
Ізвергаць, ізвергнуць—выкідваць, выкідаць, выкінуць.
Ізвергаться, ізвергнуться—выкідвацца, выкідацца, выкінуцца; выбухаць, выбухнуць.
Ізвержэнне—выкід, выкіданьне, выбух.
Ізвержанны—выкінуты; *-ные породы*—выбуховыя пароды (г.-к. т.).
Ізверывацца, рывацца—знявэрвацца, знявэрывацца.
Ізвёстываць, ізверстаць—выроўніваць, выраўняць.
Ізвёртываць, ізвернуць—скручваць, скруціць; зварочваць, зьявруціць.
Ізвёртывацца, ізвернуцца—выкручвацца, выкруціцца; ухіліцца, ухіліцца; зварочвацца, зьявруціцца; выкружвацца, выкружвацца.

Ізверчиваць, ізвертэць—выкручваць, выкруціць; пракручваць, пракруціць; зварочваць, зварочваць; зьявруціць; **тэцца**—завіліцца, закруціцца, зьявруціцца.
Ізвести—*см.* **Ізводзіць**.
Ізвестіе—вэстка, зьвэстка, чутка, навіна, вэсьць, вёдамасць.
Ізвестіць—*см.* **Ізвешчаць**.
Ізвестковы—вапняны; *-вый камень*—маргель; *-вая коп*—вапнішча.
Ізвестна—вёдама, вядома.
Ізвестнасьць—вядомасць, сьлінасьць, слава, слаўтасць; *прывесці в известность*—выявіць; *получить известность*—здабыць славы, набіць славы.
Ізвестны—вёдамы, вядомы, знаёмы, сьліны, слаўты, зьвёсны; *ное дело*—вядомая рэч.
Ізвестняк—вапняк.
Ізвесьць—вапняк; *сть гашёная*—распушчаная вапняк.
Ізвет—абмова, удаваньне, паклёп.
Ізветны—абмоўны, паклёпны.
Ізветшавшы, **шалы**—пастарэлы, струхлёлы, спаракнёлы, здружылы.
Ізвешчаць—пастарэць, струхлёць, спаракнёць, здружыць.
Ізвечна—спрадвёку, зьвёку, адвёку.
Ізвечны—спрадвечны, адвечны.
Ізвешчаць, ізвестіць—паведамліць, паведаміць; абвешчаць, абвешчаць; падаваць, падаць вэстку; накізваць, накізаць.
Ізвешчэнне—паведамленьне; абвешчана, накіз, накізваньне.
Ізвешчаны—паведамлены, абвешчаны.
Ізвивацца, ізвешчацца—віцца, зьвівацца, зьвіцца; выгінацца, выгінуцца.
Ізвільвацца—зьявільвацца, выгінацца.
Ізвільна—зьявіліна, лукавіна, закрутак, закрутка, крывізна.
Ізвільны—зьявілісты, па круцісты вілаваты, выгінасты, крывы.
Ізвиненне—выбачэньне; прабачэньне; *просить извинения*—перапрашваць.

Ізвинітальна—выбачна, выбачальна.

Ізвинітальнасць—выбачнасць, выбачальнасць.

Ізвинітальны—выбачны, выбачальны.

Ізвіняць, нить—выбачаць, выбачыць; прабачаць, прабачыць, дараваць; **ізвініце**—выбачце даруйце.

Ізвіняцца, ніцца—вініцца, павініцца; прасіць, папрасіць выбачэння (прабачэння); перапрашаць, перапрасяць.

Ізвлекать, извлечь—выцягваць, выцягнуць; **выймаць, выняць**; даставаць, дастаць; **-каць** *корень (мат.)*—дабываць *корень*; *-лець из опасности*—выратаваць; *-каць прибыль*—вызйскаваць.

Извлечение—выцягненне; (*лит.*)—вынятка, выпіска; **ние** *корня (мат.)*—караняванне, дабыванне караню; **ние** *прибыли (выгоды)*—вызйскаванне.

Извне—знадворку, звонку.

Извод—звод, знішчэнне, згуба.

Изводить, извести 1) *измором*—пераводзіць, перавёсці; *зводзіць, звёсці*; 2) *деньги*—траціць, страціць; 3) *раздражать*—цвяліць, злаваць, зазлаваць; *дить насмешками*—выбіраць вочы, строіць кпіны, кпіць (з каго).

Изводится, известись—пераводзіцца, перавёсціся; *зводзіцца, звёсціся*.

Извоз 1) *вывоз*; 2) *промысел*—вазачства, рамізьніцтва.

Извозить, извезти—вывзіць, вывазіць, вывезці.

Извозный (промысел)—вазачкі, фурманскі, балагольскі, рамізьніцкі.

Извозчик—вознік, звозчык, фурман, рамізьнік, вазак.

Изволение—воля, хацэнне, прызваленне.

Изволить—жадаць, хацець, уважаць (за што), мець за дабро; *чего изволите*—чаго хочаце; **извольте выйти**—проша вййсці; **извольте видеть**—вось як бачыце. **зволон**—згор'е, стромкая гар.

Извольничаться—збалавацца, распусціцца.

Изворачивание—пераварочванне, выкручванне, выкрутас.

Изворачивать, ротить—пераварочваць, перавярнуць; *выварочваць, вйвернуць*;

Изворачиваться, извернуться (*из затруднений*)—выкручвацца, выкруціцца.

Изворотаться—звыкнуць да зладзейства.

Изворот, тка—выкрут, выкрутас, вйваратка.

Изворотливый, тный—выкруцісты, выкрутны, вываротлівы.

Извращать, извратить—перакрўчваць, перакруціць; *скажаць, сказаць*; пераварочваць, перавярнуць; *скалечваць, скалечыць*; *псавать, сапсавать*.

Извращение—перакрўчванне, пераварочванне, скажэнне, скалечанне.

Извращённый—нязвычайны; перавёрнуты, перакрўчаны, скажоны, скалечаны.

Изгаженный—спаскўджаны, спаганены.

Изгаживать, изгадить—паскўдзіць, паскўдзіць; *спаганьваць, спаганіць, пазапаганіць*; *загнйшваць, загнйюсь*.

Изгиб—вйгін, закрут.

Изгибание—вйгінанне.

Изгибать, изогнуть—вйгінать, вйгнуць.

Изгибаться, изогнуться—вйгінать, вйгнуцца, згінать, сагнуцца.

Изгибка—вйгінка, вйгінка, залом; *-ка в реке*—калена.

Изгнать—загнйць, перавёсціся.

Изглаживание—вйгладжванне, вйроўніванне.

Изглаживать, изгладить 1) *вйгладжваць, вйгладзіць, загладжваць, загладзіць*; 2) *ошибки*—касаваць, вйкасаваць.

Изглодать—абгрызці, згрызці, паабгрызці.

Изгнание—вйгнэнне.

Изгнание—вйгнённік, вйгнённе.

Изгнание—вйгнённіца, вйгнёнка.

Ізгнанніцкі—выгнанніцкі.
Ізгнать—см. **Ізгонять**.
Ізгнётать, изгнести—выгнэаць, выгнесці; выціскаць, выціснуць.
Ізгнивание—згніванне, спаракненне.
Ізгнивать, изгнить—згніваць, згніць; паракнець, спаракнець.
Ізгнивший—згнілы, спаракнелы.
Ізгнута—см. **Ізгибать**.
Ізгой—ізгой, выгнанец.
Ізголовье—узгалоўе; *в* **изголовьи**—у галовах.
Ізголодавший—галодны.
Ізголодаться—прагаладацца, нагаладацца, нагаладавацца.
Ізгон—выган.
Ізгонять, изгнать—выганяць, выгнаць; **справдзаць, справодзіць; вытураць, вытурыць, павытурыць**.
Ізгораживать, родить—загароджваць, загарадзіць; абгароджваць, абгарадзіць.
Ізгорбить, ться—згорбіць, -цца; перагорбіцца.
Ізгорать, изгореть—згараць, згарэць; спальвацца, спаліцца.
Ізгоревший-релый—спалены.
Ізгородь—агарожа, плот, прасла, загарадзь.
Ізготовка к стрельбе (воен.)—нарыхтаванне да стральбы.
Ізготовление—гатаванне, гатоўля, згатаванне, выраб, змайстраванне.
Ізготовленный—згатаваны, выраблены, змайстраваны.
Ізготовлять, изготовить—згатаўліць, згатовіць; вырабляць, вырабіць; майстраваць, змайстраваць; **лягься к стрельбе (воен.)**—нарыхтоўвацца да стральбы.
Ізгрызать, изгрызть—згрызаць, згрызці, пагрызці; пакусаць.
Ізгряивать, нить забруджваць, забрудзіць, забрудзяніць; пэцкаць; запэцкаць; **нить калом**—закліць; **нить подол одежды**—зашлёпаць, захлэндрыць, задрыпаць.
Іздавание—выдаванне.

Іздавать, издать—выдаваць, выдаць; выпускаць, выпусціць; **дать последний звук (при смерти)**—хаўкнуць.
Іздавна—здаўна, здавен-даўна. [*з даўнейшых часоў*.
Іздалбливать, издолбить—выдзёўбаць, выдзяўбаць; выдлубаць, выдлубаць.
Іздалёка, издали—здалёк, здаля, зводаль.
Іздание—выданне.
Ізданный—выдадзены, пущаны на сьвет (аб кнізе).
Іздатель—выдавец.
Іздательница—выдаўніца.
Іздательский—выдавецкі; **ское дело**—выдаўніцтва, друк.
Іздательство—выдавецтва.
Іздевательство, издевка—зэдзек, зэдзэкі, глум, кпіны, зрўга.
Іздеваться (над кем)—зэдзэквацца, глуміцца, кпіць (з каго).
Ізделанный—выраблены.
Ізделие—выраб, вырабка.
Ізделивание—вырабленне.
Ізделивать, изделать—вырабіць, вырабіць.
Іздельный—вырабні.
Іздерганный—падраны пашарпаны; *на клочки*—пашматаны.
Іздёргивать, издёргать—драць, падрэць, шэпаць, пашарпаць; *на клочки*—шматаць, пашматаць; *нервы*—трывожыць, растрывожыць.
Іздержанный—страчаны, патрачаны.
Іздерживать, жать—траціць, страціць, растрэчваць, растрэціць; пражывацца, пражыцца; **выдаваць, выдаць; жать напрасно**—патраціць, **жать на лакомства**—паласаваць; **жать на продовольствие**—прахарчваць, -вацца.
Іздерживаться, жаться—траціцца, патраціцца, прамантачыць.
Іздержка, ки—страта, наклад, выдатак, выдаткі, кошт.
Іздирать, изодрать—драць, падрэць; паразьдзіраць, паразьдзіраць; **изодрать на клочки**—пашматаць.
Іздицалый, чать—зэдзіцэлы, чэць.

Іздохлыі, -хшыі—здохлы.

Іздревле—спакон веку, спрадвёку, зьвёку, здавен-даўна.

Іздробляць, біць—драбіць, падрабіць; раздрабляць, раздрабіць; крышыць, пакрышыць.

Іздрыхлеть—здрузьлёць, згрыбець аслабнуць.

Іздырываіваць, -віць—дзіравіць, зьдзіраііць, зьдзіркаваць.

Іздыханіе—здыханьне, кананьне.

Іздыхаць, іздохнуць—здыхаць, здохнуць; канаць, сканаць; скачурьца, здырдіца.

Ізжаліць—скусаць, пакусаць (джа-лам), саджаць.

Ізжаріваць, ріць—засмажваць, засмажыць; засква́рваць, засква́рыць, спрэгчы.

Ізжэваць—жэваць.

Ізжелта—жаўтавата.

Ізжелтеть—жэаўцець, жэоўкнуць.

Ізжіваніе—жываньне, выжываньне.

Ізжываць, ізжыць—жываць, жжыць; выжываць, выжыць; пераводзіць, перавэсьці.

Ізжігаць, ізжечь—выпальваць, выпаліць; пяць, сьпяць.

Ізжога (во рту)—пакотка, печай, жга́чка.

Ізелена—зеленавата.

Ізеленеть—зьзеланець, пазеланець.

Ізеленіць—пазеляніць.

Іззубриваць, -ріць—вышчарбіць, вышчарбіць; шчарбіць, пашчарбіць.

Іззябаць, іззябнуць—мерзнуць, зьмерзнуць.

Іззяблыі, -бшыі—зьмерзлы.

Ізлавліваць, ізловіць—лавіць, злавіць.

Ізлагатальныі—выкладальны.

Ізлагаць, ізложіць—выкладаць, вы́класьці.

Ізламываць, ізломать—ламаць, зламаць, паламаць.

Ізлегка—зьлёгка, зьлёгенька, палмалу, сьціха.

Ізленіцца—зьленавацца, згультаіцца.

Ізлёт—вылет.

Ізлетаніе—вылетаньне.

Ізлетать, -теть 1) вылятаць, вы́лецець; 2) *что*—аблятаць, абляцець.

Ізлетучіваніе—выпарваньне.

Ізлетучівацца, -чыцца—выходзіць, выйсьці парай; вылятаць, вы́лецець.

Ізлеченіе—вылячэньне; гаёньне (раны).

Ізлечіваць, -чыць—вылечваць, вы́лечыць; выгойваць, вы́гаіць, загаіць (рану).

Ізлечівацца, -чыцца—вылечвацца, вы́лечыцца.

Ізлечымоць, -мыі—выгойлі васыць, вы́.

Ізліваніе—выліваньне.

Ізліваць, ізліць—выліваць, вы́ліць; *-тсья о реке*—выплываць, вы́плысьці.

Ізлізываць, -затъ—вылізваць, вы́лізаць, зьлізаць.

Ізлішек—збытак, лішка, лішак, надмер, перавышка; *фигурально*—каптур.

Ізлішество—збыткунасьць, надужыцьце.

Ізлішествоваць—збыткаваць.

Ізлішне—занадта, надмерна; *не взятый*—перабраны.

Ізлішний—лішні, збытны, лішаквы.

Ізліянне—выліў.

Ізловіць—*см.* Ізлавліваць.

Ізловіцца—налаўчыцца, навік-нуць, прытарнавацца.

Ізложаніе—выклад, выкладаньне.

Ізложанныі—выкладзены.

Ізложіць—*см.* Ізлагаць.

Ізлом—злом, пералом; выгін.

Ізломать—*см.* Ізламываць.

Ізломныі, -мыстыі—выгінасты.

Ізлупіць—набіць, адлупцаваць; злупіць.

Ізлучаць, -чыць—вылучаць, вы́лучыць. выдзяляць, вы́дзеліць.

Ізлучіна—лукавіна, лука; выгін.

Ізлюбіць—аблюбіць, закахаць.

Ізлюбленныі (человек)—аблюбёнец, аблюбёны.

Ізмазываць, -затъ—вымазваць, вы́мазаць; шма́раваць, вы́шма-раваць; *-затсья*—вымазацца; *салным*—замурзацца.

Ізмачіваць, ізмочіць—змочваць, змачыць, умочваць, умачыць; *-чыцца*—змачыцца, умачыцца.

Ізмаіацца—змучыцца, змардавацца, змарнавацца.

Измельеть—памялёць, памяльчаць.
Измельчавший, чать—здрабнёлы, -нёць.
Измельчивать, чить—драбніць, па-драбніць, перадрабіць; крышыць, пакрышыць.
Измена (кому)—з(д)рада.
Изменение—зьмена, перайначваньне.
Изменник—з(д)раднік, з(д)радца, перакінчык.
Изменница—з(д)радніца, перакінчыца.
Изменнически (нар.)—з(д)радлива
Изменнический—1) з(д)радливы, з(д)рачны; 2) з(д)радніцкі.
Изменчивость, няемость—зьменнасьць.
Изменчивый, няемый—зьменны.
Изменять, нить что—зьмяняць, зьмяніць; адмяняць, адмяніць, перайначваць, перайначыць; -нить кому—з(д)радзіць; *натуры не изменить*—натуры не пераставіш; *рука изменила*—рука схібіла.
Изменяться, ниться—зьмяняцца, зьмяніцца; адмяняцца, адмяніцца; перакідацца, перакінуцца.
Измерение—мэраньне, памер, вымер.
Измерзать, измерзнуть—мэрзнуць, зьмэрзнуць.
Измёрзлый, зший—зьмёрзлы.
Измеривание—мэраньне, вымэраваньне.
Измеривать, рять, рить—мэраць, вымэраваць, вымяраць, вымераць, памераць.
Измеримость, мый—вымэрнасьць, -ны.
Измеритель—вымернік, вымяральнік.
Измерительный—вымяральны.
Изметание—вымятаньне, выкід, выкіданьне.
Изметать, изместь—вымятаць, вымесць; выкідаць, выкінуць.
Изминать, измять—мяць, зьмяць, памяць; камёчыць, пакамёчыць, скамёчыць; паклічыць.
Измождать, дить—зьянясільваць, зьянясіліць; зморваць, змарыць; таміць, стаміць.

Измождаться, диться—зьянясільвацца, зьянясіліцца; зморвацца, змарыцца; зьянябывацца, зьянябыцца; змардавацца, таміцца, стаміцца.
Измождение—зьянясіленьне, змора, змарэньне, зьянмога, зьянбыцьцё, утома.
Изможденный—зьянясілены, змораны, зьянбіты, стомлены, змардаваны.
Измокать, измокнуть—змакіць, змокнуць.
Измоклый, кший—змоклы.
Измол—зьмэльваньне, мліва.
Измолачивание—змалочваньне.
Измолачивать, лотить—змалочваць, змалаціць.
Измолоть—змалоць.
Измор—замор, звод; братъ *измором* заморваць.
Изморить—змарыць, замарыць, выгубіць, зьнішчыць, перавёсьці, вытруціць.
Изморозь—шэрань, намаразь.
Измочить—см. Измачивать
Измудрять, рить—вымудраць, вымудрыць.
Измусливать, лить—замасольваць-соліць; мўзаць, замўзаць; засьліняваць, ніць.
Измученность—змўчанасьць, змардаванасьць.
Измученный—змўчаны, змардаваны; *с дороги*—здарожаны
Измучивание—мучэньне, мардаваньне.
Измучивать, чить—мўчыць, змўчыць, замўчыць; мардаваць, змардаваць, замардаваць, умардаваць, вымардаваць.
Измучиться—змўчыцца, змардавацца.
Измывание—вымываньне.
Измывать, измыть—вымываць, вымыць.
Измышление—вымысел.
Измышленный—вымышлены, выдуманы, вымудраваны.
Измышлять, измыслить—вымышляць, вымысьліць; выдумляць, выдумаць; вымудроўваць, вымудраваць.
Измякать, измякнуть—зьмякаць, зьмякнуць.

Ізмятый—зьмяты, пакамечаны, паклычаны.

Ізмяць—*см.* **Ізминать**.

Ізнанка—ніц, спод, выварат, подшыўка; *на изнанку*—на выварат.

Ізнаночный, -нковый—ніцавы.

Ізнасілованне—згвалтаваньне, згвалчэньне.

Ізнасілованный—згвалтаваны, згвалчаны.

Ізнасіловаць (кого)—згвалтаваць, згвалціць.

Ізначала—спачатку.

Ізначальны—першапачатковы, спрадвечны.

Ізнашыванне—зношваньне.

Ізнашываць, изнасить зношваць, знасіць; *обувь*—стоптваць, стаптаць.

Ізнеженнасьць—расьпешчанасьць, здалікачанасьць.

Ізнежанны—расьпешчаны, здалікачаны.

Ізнежываць, -жить расьпешчваць, расьпешыць; здалікачваць, здалікачыць, скукобіць.

Ізнемогаць, -мочь—зьнемагаць, зьнемагаць; зьянсьлівацца, зьянсьліцца; прыставаць, прыстаць.

Ізнемоглы, -женный—*см.* **Ізможденный**.

Ізнеможэньне—*см.* **Ізможэньне**.

Ізнести—*см.* **Ізносить**.

Ізнімаць, из'ять—выймаць, выняць.

Ізнова—ізноў, зноў.

Ізнораўлівацца, -ровіцца—дастаюцца, дастасавацца; нарыхтоўвацца, нарыхтавацца; навыкаць, навывкнуць.

Ізноровка—навучка.

Ізнос—зношваньне.

Ізносить, изнасти—вынасіць, вынесці.

Ізносок—зносак.

Ізнуранне—нурá, занурэньне, вынурэньне; тамаваньне, змардаваньне.

Ізнуранны—занураны, стамаваны, змардаваны.

Ізнурыцельна—цяжка.

Ізнурыцельны—цяжкі, мардоўны.

Ізнурыць, -рить—нурыць, занураць, занурыць; марыць, замарыць; мардаваць, змардаваць.

Ізнурыцца, -риться—нурыцца, занурацца, занурыцца; марыцца, замарыцца; мардавацца, змардавацца; тамавацца, стамавацца.

Ізнутры—з сярэдзіны.

Ізныць, -ныть—ныць, нйдзіць, зныдзіць, нудзіць, знудзіцца.

Ізобаты (геогр.)—ізабаты, роўнаглыбінёвыя лініі.

Ізобидець—пакрыўдзіць, укрывдзіць, скрывдзіць.

Ізобилие—дастатак, збытак, раскоша; *в изобилии*—з роскашшу, збытна, збытачна, у дастатку.

Ізобіловаць—раскашаваць, збыткаваць.

Ізобільна—багата, збыткоўна.

Ізобільны—багаты, збыткоўны, дастатны.

Ізоблічаць, -чить—выяўляць, выявіць, высьведчаць, высьведчыць; даказваць, даказаць; выводзіць, вывесці на чыстую ваду.

Ізоблічэньне—выяўленьне, высьведчэньне, даказваньне.

Ізоблічэньны—выяўлены, высьведчаны, даказаны, выведзены на чыстую ваду.

Ізображаць, изобразить—выяўляць, выявіць; выябражаць, выябразіць; рысаваць, нарысавач; *красками*—маляваць, намаляваць; *жаты из себя кого*—удаваць.

Ізображэньне 1) *действие*—выяўленьне, выябражэньне, рысаваньне (*лікаў*—м. т.) 2) *результат*—вобраз, нарыс, рысунак.

Ізобразіцельнасьць—вобразнасьць; маляўнічасць.

Ізобразіцельны—вобразны, маляўнічы; *-ные искусства*—вобразныя мастацтвы.

Ізобретатэль, -льница—вынаходца, вынаходнік, ніца.

Ізобретатэльнасьць—вынаходнасьць, вынаходлівасьць, адмысловасьць.

Ізобретатэльны—вынаходны, вынаходлівы, хітры, адмысловы.

Ізобретаць, изобрести—вынаходзіць, вынайдаваць, вынайсьці; *-танный*—вынайдзены.

Изобретение—вынаходка, вынайда-
ваньне.

Изогипсы (*геар.*)—роўнавышынёвыя
(лініі).

Изогнутость—выгнутасць, пагну-
тасць.

Изогнутый—выгнуты, пагнуты.

Изогнуть—см. **Изгибать**.

Изодрать—сдраць, пашарпаць,
пашматаць.

Изойти—см. **Исходить**.

Изолгаться—збрахацца, схлусіцца.

Изолирование—ізаляваньне, адлу-
чэньне, адзьдзяленьне.

Изолировать—ізаляваць, адлучаць,
адзьдзяліць.

Изолятор—ізалятор.

Изорвать—падраць, пашмагаць, са-
шморгаць;—**ться**—падрацца,
пашмагацца, сашморгацца.

Изоржавелый—веть—паржавёлы,
—вещь.

Изошрение—завострываньне.

Изошренность—завостранасць

Изошренный—завостраны, востры;
—**ный вкус**—тонкі смак.

Изошрять, изострить—завостры-
ваць, завастрыць, вывастрыць.

Изработать—вырабіць, выпраца-
ваць;—**таться**—спрацавацца,
прыстаць.

Изразец—кахля.

Изразцовый—кахліны;—**вый мастер**
—кахлір;—**вая мастерская**—
кахлірня.

Израиль—ізраіль

Израильский (народ)—ізраільскі.

Израильтянин—ізраіль.

Израна—зранку, зранья.

Израненный—зранены, паранены.

Израивать, нить—раіць, зраіць,
параніць.

Израстание—вырастаньне.

Израстать, израсти—вырастаць,
вырасці.

Израсходование, дывание—выда-
ваньне, выдаткі.

Израсходовать, дывать—выдаваць,
выдаць.

Изредеший, деть—парадэлы,
—дзёць.

Изредка—зрэдка, часам, часамі.

Изрезанный—зрэзаны, парэзаны;
пакрышаны; *о хлебе*—пакры-
шаны.

Изрезывать, изрезать,—зрэзаваць,
зрэзаць, парэзаць; *пакрышыць*
хлеб на ломти—кроіць, па-
пачыкрыжыць.

Изрекатель—высловаец, праракальнік

Изрекать, изречь—вымаўляць, вы-
мавіць; *выказаць, выказаць*.

Изречение—выслоўе, сказ, выказ.

Изреченный—выказаны.

Изрешетить—прадзіраваць, пасітка
ваць.

Изрубать, бить—ссякаць, сьсёкчы
пасёкчы; *парубіць*.

Изрубка—парубка.

Изругать—злаяць.

Изрывать, изрыть—зрываць, зрыць
парыць, пакалупаць; *капаць*,
скапаць, раскапаць.

Изрыгать, изрыгнуть—вырыгаць,
вырыгнуць; *адрыгаць, адрыг-
нуць*.

Изрыскивать, кать—гойсаць, згой-
саць; *бэгаць, аббэгаць; лятаць*
аблятаць, абгасаць.

Изрядно—досыць, добра, ладна,
дабрача; *даволі, ці мала*.

Изрядный—досыць добры, ладны,
нязгоршы, дабрачы; *ладны, ці*
малы.

Изубыточный—шкодны, стратны

Изувер, рка—фанатык, тымчка.

Изуверский, рный—фанатычны.

Изуверство—фанатызм.

Изуверствовать—удавацца ў фана-
тызм.

Изувечение—калёчаньне, абязьвё-
чаньне.

Изувеченный—скалёчаны, пака-
тэчаны, абязьвечаны.

Изувечивать, чить—калёчыць, ска-
лёчыць, пакалёчыць; *абязьвёч-
ваць, абязьвёчыць*.

Изукраса, рашивание—аздоба, аз-
дабленьне.

Изукрашенный—аздоблены.

Изукрашивать, изукрасить—азда-
бляць, аздобіць.

Изумительно—дзіўна.

Изумительный—дзіўны, дзівачны.

Изумление—зьдзіўленьне, подзіў;
прывесці в-ние—зьдзівіць;
падзівіць; прыйти в-ние—
зьдзівіцца, задзівіцца.

Изумлять, мить—задзіўляць, задзі-
віць, зьдзівіць.

Изумляться, миться—задзіўляцца, задзіўіцца, падзіўіцца (з чаго).

Изумруд (*минер*)—смарэгд.

Изумрудный, довый—смарэгдавы.

Изупрямиться—заўпярціцца, занатўрыцца.

Изуродование—зьянявэчаньне, скалэчаньне.

Изуродовать—зьянявэчыць, скалэчыць, пакалэчыць; *вещь*—сказіць, сапсавіць.

Изурочение—сурочаньне.

Изуроченный—сурочаны.

Изурочивать, чить—уракаць, уракаць; урочыць, сурочыць.

Изустный—вўсны.

Изучать, чить—вывўчваць, вывўчаць, вўвучыць.

Изучение—вывучэньне.

Изученный—вывучаны.

Изыскание—вышукі, выведы.

Изыскивание—вышўкваньне, выведваньне, вынаходжэньне.

Изыскивать, скать—вышўкваць, вышўкаць; выведваць, выведаць; вынаходзіць, вынайсьці; дазнавацца, дазнацца.

Изысканность—даборнасьць, вытворнасьць, тонкасьць.

Изысканный—1) вышуканы, вынайдзены; 2) *вкус*—тонкі, да лікатны; вычварны.

Изюм—разынкі (мн. л.).

Изюмина, нка—разынка.

Изюмный—разынкавы.

Изящество, щность—прыгоства, прыгожасьць.

Изяшно—прыгожа, хораша.

Изяшный—прыгожы, пэкны, красны.

Из'едать, из'есть—выядаць, вўесяць; зьядаць, зьесяць; травіць, патравіць; кусаць, пакусаць.

Из'ездить—аб'езьдзіць, выезьдзіць; зьезьдзіць.

Из'явительный, льное наклонение (*грам.*)—абвяшчальны лад.

Из'явление—абвяшчэньне, выяўленьне, выява.

Из'являть, вить—абвяшчаць, абвясьціць, абвёсьціць; выяўляць, выявіць; выказваць, выказаць.

Из'язвление—паранэньне; пакалэчаньне.

Из'язвлять, вить—раініць, параніць, зраініць; калэчыць, пакалэчыць; ятрыць, разьятрыць.

Из'ян—завада, вада, загана, шкода, страта.

Из'яснение—паясьнэньне, выясьнэньне, тлумачэньне.

Из'яснитель—тлумач.

Из'яснительный—паясьняльны, выясьняльны.

Из'яснять, нить—паясьняць, паясьніць; выясьняць, выясьніць; тлумачыць, вўтлумачыць.

Из'ятие—вўнятак, вўймаьне, выключэньне.

Из'ять—*см.* Изнимать.

Иисус—Ісўс, Ёзус.

Иканье—іканьне, гіканьне.

Икать, икнуть—ікаць, ікнуць; гікаць, гікнуць.

Икона—абраз, ікона; **ны**—абразы, багі.

Иконка—абразок, абразочак.

Иконный—абразовы, іконны.

Икономаз—багамаз.

Иконописец—абразапісец.

Иконописный—абразапісны.

Иконо-поклонение, почитание—абразажальства.

Иконостас—іконастас.

Икосаедр (*мат.*)—роўнаку́тнік.

Икота—ікаўка, гікаўка.

Икра—ікра; *на ноге* (*анат.*)—лытка; *метать икру*—нераставіць; *время метания икры*—час нерасту.

Ил—глеі, твань, намўл.

Или (*союз*)—ці, або, альбо, хіба; **или-или**—ці-ці.

Илистый, иловагий—глеікі, глеісты, тваньлівы, намўльны.

Илим (*бот. Ulmus campestris L.*)—лём; бэраст (б. т.).

Ильмени (*озёра между песчаными буграми*)—азяркі, ільмэні (г.-к. т.).

Илья—Ілья.

Иллюзия—ілюзія (абмылка адчуваньняў).

Иллюзорный—ілюзі́ны.

Иллюминатор, рша—ілюміна́тар, -рка.

Иллюминационный—ілюміна́цыйны.

Иллюминация—ілюміна́цыя (каляровае асьвятленьне).

Иллюминировать—ілюмінаваць (асвятляць рознакалярова).
Иллюстративный—ілюстрацыйны.
Иллюстрация—ілюстрацыя, аздоба малюнкамі.
Иллюстрированный—ілюстраваны, аздоблены малюнкамі.
Иллюстрировать—ілюстраваць, аздабляць малюнкамі.
Имажинизм—імажынізм.
Имение маёнтка, двор.
Именинник, -ница—імяніннык, -ніца.
Именинный—імянінны.
Именины—імяніны.
Именительный (*падеж*)—назоўны (склон).
Именитость—значнасьць, слаў- тасьць.
Именитый—значны, слаўты.
Именно—уласна, як-раз, дакладна, менавіта.
Именной—іменны.
Именование—назва, менаваньне, найменьне.
Именованный, -ное число (*мат.*)— найменьны лік.
Именованье—назваць, менаваць.
Именоваться—звацца.
Иметь—мець, імаць; *ть вес*—ва- жыць; *ть гнев* (*на кого*)—гне- вацца, сердавацца, злавацца; *-ть опеку* (*над кем*)— апека- ваць (каго); *ть основание*— мець рацыю; *ть привязан- ность* (*к кому*)—гарнуцца (да каго); *он имеет с ним полное сходство*—ён усе капачкі яго падабраў; *он уже не имеет силы работать*—ён ужо ня здолее працаваць; *я имею не- достаток в деньгах*—у мяне бракуе грошы; *имеется*—маец- ца, ёсць; *не имеется*—няма.
Имитатор—імітатар, пераймальнік.
Имитация—імітацыя, перайманьне.
Имитировать—імітаваць, перай- маць.
Иммиграция—усяленьне.
Иммигрировать—усяляцца.
Император—імпэратар.
Императорский—імпэратарскі.
Императрица—імпэратрыца.
Империал—імпэрыял.
Империализм—імпэрыялізм.
Империалист—імпэрыялісты.

Империалистический—імпэрыя- лістычны.
Империя—імпэрыя.
Имперский—імпэрскі.
Импонировать—імпанаваць, спры- яць (каму).
Импорт—імпорт. прывоз, завоз.
Импортировать—прывозіць.
Импортный—імпартны, прывозны.
Импрессионизм—імпрэсыянізм.
Импровизатор—імправізатар.
Импровизация—імправізацыя.
Импровизировать—імправізаваць.
Импульс, -сивный—імпўльс, сіўны.
Имущественный—маёмасны, ма- ёнтны.
Имущество—маёмасьць, маёнт- насць, скарб; *во благоприоб- ретенное*—нажытак, набытак; *наследственное*—спадчына, спадак; *родовое*—дзёдаўшчы- на, бацькаўшчына; *движимое*—маёмасьць рухомая; *скоти- на*—худоба, стагатак, тавар; *недвижимое*—нярухомая маё- масць.
Имуший—заможны, маёмны.
Имя—імя, назва; слава; *нарица- тельное*—імя агульнае, звы- чайнае; *собственное*—уласнае; *существительное*—іменьнік, імя, імя назоўнае, назоўнік; *прилагательное*—прыметнік, прымета; *числительное*—лі- чэбнік, імя лічэбнае; *от моего имени*—ад мяне.
Инакий—см. Иной.
Иначе—інакш, іначай.
Инбирь (*бот. Zingiberis L.*)—імбаір.
Инвалид, -дный—інвалід, -дны.
Инвентарный—інвэнтарны.
Инвентарь—інвэнтар, спіс рухо- масьці, рэчаспіс.
Индеветь—шаранець, намярзаць.
Индеец—індыец.
Индейка (*зоол.*)—індычка.
Индийский—індыіскі; *-ский петух* (*зоол. Meleagris gallopavo*)—індык.
Индекс—азначнік (г.-м т.).
Индивид—індывід, асобнік, адзінка.
Индивидуализм—індывідуалізм.
Индивидуалист, -стка—індывідуа- лісты, -стка.
Индивидуалистический—індыві- дуалістычны.

Індыідуальна—паасобку.
Індыідуальнасць—індыідуальнасьць, асавовасьць, асабістасьць.
Індыідуальны—індыідуальны, асавовы, асабісты.
Індыго (*мінер.*)—індыга.
Індыец—індыец.
Індыя (*географ.*)—Індыя.
Індифэрэнтны—індыфэрэнтны, абы-які.
Індо-Кітай—Інда-Кітай.
Індоссіраваць (*юрід.*)—перадаваць.
Індастан (*географ.*)—Індастан.
Індуктыўны—індукцыйны, наводны.
Індукцыя—індукцыя, навадзеньне.
Індус—індус.
Індустрыялізм—індустрыялізм.
Індустрыяльны—індустрыяльны.
Індустрыя—індустрыя.
Іней—шэрань, намаразь, іней, садзь.
Інертнасьць—інэртнасьць, нярухавасьць.
Інертны—інэртны, нярухавы.
Інерцыя—інэрцыя.
Інжэнер—інжынэр.
Інжэнерны—інжынэрны; ное *дело*—інжынэрства.
Ініцыялы—ініцыялы, пачатнікі (л. т.).
Ініцыятыва—ініцыятыва, пачын.
Ініцыятыўны—пачынальны.
Ініцыятар—ініцыятар, пачынальнік.
Ініцыятарша—ініцыятарка, пачынальніца.
Інквізітар—інквізытар.
Інквізіцыйны—інквізыцыйны.
Інквізіцыя—інквізыцыя.
Інкогніто—патаёмна, нязнана.
Інкрімініраваць—надаваць віны.
Іноверец—чужавэр, схізматык.
Іноверіе—чужая вера, схізма.
Іноверны, **рчэскі**—чужавэрны.
Іногда—часам, часамі, пад-час, парок, іншы раз.
Іногородны—з іншага гораду (мэста).
Іноземец—чужаземец, чужынец, чужак.
Іноземны—чужаземны, чужынскі, чужацкі.
Інозначны—іншазначны.

Іной—іншы, інакшы; ное *дело*—іншая рэч.
Інок—*см.* Монах.
Інокія—*см.* Монахія.
Іночэскі—манаскі, чарнэцкі, чарнэчы.
Іночэство—манаства, чарнэцтва.
Іночэстваваць—манахаваць.
Іноплемяннік, ніца—іншага племні, чужынец.
Інородец, дка—чужак, чка.
Інородны—іншародны.
Інородчэскі—чужынскі, чужога роду.
Іносказанне, тельны—іншасказ, -зны.
Іностранец—*см.* Іноземец.
Іностранны—чужаземны, заграничны, замежны.
Іноходец (*конь*)—ступак.
Іноходь—ступак.
Іноцветны—іншага колеру.
Інсінуатар—абмоўнік.
Інсінуацыя—абмова.
Інспэктыванне—інспэктаваньне, аглядаць, агляд.
Інспэктываць—інспэктаваць, аглядваць, аглядаць.
Інспэктар—інспэктар.
Інспэктарскі—інспэктарскі.
Інспэктарстваваць—быць за інспэктара.
Інспэктарша—інспэктарыша.
Інспэктрыса—інспэктарка.
Інспірацыя—натханьне (л. т.).
Інстанцыя—інстанцыя.
Інстынгт—інстынгт.
Інстынгтыўна—інстынгтам.
Інстынгтыўны—інстынгтыўны.
Інстытут—інстытут; тут *исследования*—дасьледчы інстытут.
Інстытутка—інстытутка.
Інстытутскі—інстытутскі.
Інстытуцыя—інстытуцыя, установа.
Інструктаж—інструктаж.
Інструктыраванне—інструктаваньне.
Інструктыраваць—інструктаваць.
Інструктар—інструктар.
Інструкцыя—інструкцыя.
Інструмент—інструмант; ты—прылады, начынне.
Інструментальны (*о музыке*)—інструмантальны.

Исургент—паўстанец.
Исценизация—інсцэнізацыя.
Интеграл—інтэграл.
Интегральный, -ное исчисление (мат.)—інтэгральнае лічэнне (м. т.).
Интеллект—інтэлект, розум.
Интеллектуальность—інтэлектуальнасьць, разумовасьць.
Интеллектуальный—інтэлектуальны, разумовы.
Интеллигент—інтэлігэнт.
Интеллигентный—інтэлігэнтны.
Интеллигенция—інтэлігэнцыя.
Интендант—інтэндант.
Интенсивно—моцна, сільна.
Интенсивность—інтэнсыўнасьць, моц, сіла, напруж(дж)анасьць.
Интенсивный—інтэнсыўны, моцны, напруж(дж)аны.
Интервал—прамэжак, прагал.
Интервенция—інтэрвенцыя.
Интервью—размова (л. т.).
Интервьюер—размовец.
Интервьюировать—распытваць.
Интерес—інтарэс, цікавасьць.
Интересно—цікава, цікаўна.
Интересный—цікавы, цікаўны, інтарэсны.
Интересовать—цікавіць, займаць, інтарэсаваць.
Интересоваться—цікавіцца.
Интерлюдия, -редия—паміждзея (л. т.).
Интернационал—інтэрнацыянал, міжнародня (л. т.).
Интернациональный—інтэрнацыянальны, міжнародны.
Интернировать—інтэрнаваць.
Интимно—сакрэтна, патаёмна.
Интимность—інтымнасьць, сакрэтнасьць.
Интимный—інтымны, сакрэтны.
Интонация—інтанацыя, вымова, вымаўленьне (л. т.).
Интрига—крутня баламўцтва; (лит.)—інтрыга.
Интригант—круцэль, баламўцень.
Интригантка—круцелька баламўтка.
Интриговать—інтрыгаваць, круціць, баламўціць.
Интуитивный—інтуіцыйны.
Интуиция (филос.)—інтуіцыя.
Инулин (хим.)—інулін.

Инфекционный—заразны.
Информатор—інфарматар, абвесьнік.
Информация—інфармацыя, асьведамленьне (л. т.).
Информировать—інфармаваць, асьведамляць.
Инфузория—інфузорыя.
Инцидент—выпадак.
Иод—ёд.
Иона—Ёна.
Иордань (река)—Ердань.
Иосиф—Язэп, Восіп.
Иота—ёта.
Иотированный (звук)—ятаваны (л. т.).
Иотировать—ятаваць.
Иприт (хим.)—іпрыт.
Иридий (хим.)—ірыд.
Ирис (бот. *iris*)—ірыс.
Ирландец, -дка—ірляндзец, -дка.
Ирландия—Ірляндыя.
Ирландский—ірляндзкі.
Ирод—Ірад.
Иронизирование—высьмяханьне (л. т.).
Иронизировать (над кем)—высьмяхацца (з каго), кпіць (з каго).
Иронический—высьмешлівы.
Ирония—высьмешка, кпіны, іронія.
Иrrадияция—пашырэньне, ірадыяцыя; -ция *серпа луны*—краёсьветнасьць сярпа месяца (г.-к. т.).
Иrrациональный—ірацыянальны; -ный *звук* (лингв.)—глухі гук, -ное *число* (мат.)—нявымочны лік (м. т.).
Иrrегулярный—ірэгулярны, нястаўлы, зьмённы.
Исав—Сава.
Исаак—Ісак.
Исидор—Сідар.
Иск (юр.)—іск, позва; *предъявлять иск*—пазываць, запазываць, падаваць іск.
Искажать, изказить—скажаць, сказіць; перакручваць, перакруціць; псаваць, папсаваць; скалёчваць, скалёчыць.
Искажаться, исказиться—скажацца, сказіцца.
Искажение—сказ, скажэньне, перэкрутка, перакручваньне, псэпта, псаваньне.

Искаженный—скажоны, перакручаны, папсаваны.
Искалечивание—калечаньне, абязьвэчаньне.
Искалечивать, чить—калэчыць, скалэчыць, пакалэчыць; зьнявэчваць, зьнявэчыць; абязьвэчваць, абязьвэчыць.
Искалывать, исколоть—1) калоць, скалоць, пакалоць; 2) папароць (вочы).
Искапывать ископать—выкопваць, выкапаць.
Искание—шуканьне, вышукі, шуканіна; шныпараньне, дасьлэдзіны.
Искать—шукаць, цікаць, шнырыць, шныпарыць; *ть взором*—прагледжваць; *ть предлога*—шукаць зачэпкі.
Искатель—шукальнік, шукач; *тель приключений*—авантўрнік, прайдзісьвет.
Искательница—шукальніца, шукачка.
Искательный—дамагальны; лисьлівы, забэгливы.
Искательство—дамаганьне; забэгі, запабяганьне, лисьлівасьць.
Искательствовать—забягаць, запабягаць.
Искашенный—выквашаны, сквашаны.
Искашивать, исквасить—выквашваць, выквасіць, сквасіць; *-сить физиономию*—умыцца ў крыві.
Исклёвывать, исклевать—кляваць, пакляваць; дзюбаць, падзюбаць.
Исключать, чить—выключаць, выключыць; вылучаць, вылучыць; выкасоўваць, выкасаваць; выкідаць, выкінуць; выймаць, выняць; *чить со счета*—павырахаваць; *чая (за исключением)*—за выняткам, апрача, апроч.
Исключение—выключэньне, вылучэньне, вынятак.
Исключительно—выключна, надзвычай.
Исключительность—выключнасьць, вынятковасьць, надзвычайнасьць.

Исключительный—выключны, вынятковы, надзвычайны, выдатны.
Исковеркать—папсаваць, пакрывіць; зьнявэчыць, перакруціць, *-катся*—скрывіцца, сказіцца.
Исковыривать, рять—калупаць, пакалупаць.
Исколачивать, исколотить—зьбіваць, зьбіць.
Исколесить (дорогу)—аб'езьдзіць, аб'ехаць.
Исколоть—см. Искалывать.
Искомый—шуканы; *мое (мат.)*—шуканае (м. т.).
Искони—спрадвеку, спаконвэку.
Исконный—спрадвечны, спаконвечны.
Ископаемые (геол.)—выкапні (г.-м. т.).
Ископание—выкапаньне.
Ископать—см. Искапывать.
Искоренение—выкаранэньне.
Искоренять, нить—выкараніць, выкарэньваць, выкараніць; нішчыць, вынішчыць; *-нимый*—выкараняльны.
Искорка—іскарка, йскарка.
Искоса—скрыва, скоса.
Искосить 1) *поле*—пакасіць; 2) *глаза*—скрывіць, скасавурыць.
Искр—іскра; *ры из глаз посыпались*—аж зоры ўваччу засьвяцілі.
Искрашивать, искрасить—фарбаваць, пафарбаваць; маляваць, памаляваць.
Искрашивать, искрошить—крышыць, скрышыць, пакрышыць.
Искренний—шчыры, сардэчны (сябар).
Искренно—шчыра, сардэчна, ад душы.
Искренность—шчырасьць, сардэчнасьць.
Искрещивать, искрестить—пакрыжоўваць, жаваць, хрысьціць, пахрысьціць.
Искривление—скрыўлёньне; карабачаньне.
Искривлять, вить—скрыўляць, віць; пакрыўляць, пакрывіць; *выкрыўлять*; карабаціць, пакарабаціць.
Искристый—іскравы, іскрысты.

скрыцца—іскрыцца, яскравец.
 іскрысць—парваць, падраць, па-чыкрыжыць (хлеб).
 Іскрык (минер.)—іскра́к (г.-м. т.).
 Іскупать, -пляць, -пить—адкупаць, адкупляць, адкупіць; выкупаць, выкупляць, выкупіць; -пать грех—пакўтаваць, адпакўтаваць.
 Іскупитель—збавіцель, адпакўтнік.
 Іскупительный—збавіцельны, збаўчы, адпакўтны.
 Іскупление—выкуп, збаўленьне, адпакўтаваньне.
 Іскус—спакўса; вільт; спроба.
 Іскушитель, -льница—спакўсьнік, -ніца.
 Іскусник—штукар, мастак, сточнік.
 Іскусница—штукарка, мастачка, сточніца.
 Іскусно—памастацку.
 Іскусный—мастацкі, умёлы.
 Іскуственно—штўчна, ненатуральна.
 Іскусственность—штўчнасьць.
 Іскусственный—штўчны.
 Іскусство—мастацтва, штукярства; здатнасьць, умёласьць, зручнасьць, хітрасьць; іскусства изящныя—мастацтвы прыгожыя; изобразительные—вобразныя, маляўнічыя; пластические—плястычныя.
 Іскушать, іскушить—спакушаць, спакусіць; змушчаць, змушціць.
 Іскушение—спакўса, спакушэньне, змўста.
 Іскушенный—спакушоны; в чем—спрактыкаваны, дасьведчаны.
 Іслам—ісла́м.
 Іспанец, -нка—гішпанец, -нка.
 Іспания—Гішпанія.
 Іспанский—гішпанскі.
 Іспарение—параваньне, выпарэньне, пара.
 Іспарина—поты; *вызвать испарину*—узяць на поты.
 Іспарять, -ться—параваць, -цца.
 Іспахивать, -хать—узорваць, узраць.
 Іспачкивать, -кать—пэцкаць, запэцкаць, спэцкаць, папэцкаць;

бру́дзіць, забру́дзіць, выбру́дзіць.

Испекание—выпяканьне.
 Испекать, испечь—выпякаць, выпечы; сыпакцаць, сыпачы.
 Испепелить—спопеліць.
 Испестрять, -рить—пярэсьціць, сыпярэсьціць, сыпелесаваць.
 Испивать, -пить—выпіваць, выпіць.
 Испитый—сыпіты; худы, змарнелы.
 Испиливать, -лить—піліць, папіліць.
 Исписывать, -сать—сыпісаць, папісаць; *кнотом*—пярэсьціць, спярэсьціць.
 Исплёвывать, исплевать—выплёўваць, выплеваць; паапляваць.
 Исповедание—вызнаньне.
 Исповедник—1) спаведнік; 2) *веры*—вызнавец.
 Исповедница—спаведніца.
 Исповедный—спаведны, спавядальны.
 Исповедывание (*веры*)—вызнаваньне.
 Исповедывать, -дать 1) в церкви—спавядаць, паспавядаць; 2) *веру*—вызнаваць, вьзнаць.
 Исповедываться, -даться—спавядацца, паспавядацца.
 Исповедь—споведзь.
 Исподволь—спаквалі, паволі, павольна, зволі, памалу, злёгка.
 Исподлобья—спадлоба.
 Исодтишка—цішком, сьціха.
 Исполон—спакон; *кон веку*—справеку, спаконвеку.
 Исполать хай жывё; слава.
 Исполин—волат, асілак; нский—волатаўскі; вялізарны.
 Исполна—поўнасьцю, акурат.
 Исполнение—выкананьне, спаўненьне, выпаўненьне.
 Исполненный—выкананы, споўнены.
 Исполнимость, -мый—выканальнасьць, -ны.
 Исполнитель—выканавец, выканаўца.
 Исполнительность—спраўнасьць.
 Исполнительный—спраўны (чалавек); выканаўчы (камітэт).
 Исполнять, исполнить—выконваць, выканаць; спаўняць, споўніць; выпаўняць, выпаўніць; спраўляць, справіць; нить сказанное—спраўдзіць.

Исполовник—палавіншчык, пала-
віннык.
Исполосовать—спаласаваць, па-
шматаць.
Исполу—з палавіны.
Использование—выкарыстаньне,
ужытак; вы́зыск.
Использовать—выкарастаць, ужыць,
спажыць, вы́зыкаць.
Испортить—сапсаваць, зглуміць,
спаскўдзіць; **тишь вещь**—спар-
тачыць; **тишь кого глазом**—
сурочыць.
Испортиться—сапсаватца.
Испорченность—сапсаванасьць,
сапсўтасьць.
Испорченный—сапсаваны, сапсўты;
зглумлены; *человек*—сурочаны;
продукт—стўхлы.
Испоститься—спасьціца.
Исправимость, -мый—папраўнасьць,
-ны.
Исправительный—папраўны, на-
праўны.
Исправление—паправа, на́права,
выправа; *-ние обязанностей*—
выконваньне абавязкаў.
Исправленный—папраўлены.
Исправлять, -вить—папраўляць, па-
пра́віць; на́праўляць, на́пра-
віць; *выпраўлять, выправить*;
-влять обязанности—выкон-
ваць абавязкі.
Исправник—спраўнік.
Исправно—спраўна, дакладна.
Исправность—спраўнасьць.
Исправный—спраўны, дакладны.
Испражнение—выпаражненьне, кал.
Испражняться, -ниться—выпараж-
няцца, выпаражніцца.
Испрашивание—выпрошваньне.
Испрашивать, испросить—выпрош-
ваць, выпрасіць; *-сить мольбой*
вы́кленчыць.
Испробование—спрабаваньне,
спроба.
Испуг—спалох, сполах, пярэпуд,
торап, ляк, пераляк.
Испугать—спалохаць, спужаць,
спўдзіць, перапўдзіць, настра-
шыць пералякаць.
Испугаться—спалохацца, перапа-
лохацца, спужацца, спўдзіцца,
зьякацца.
Испускание—выпусканьне.

Ипускать, испустить—выпускаць,
выпуска́ць, выпу́скаць; *-сти*
последний вздох—каўкнуць,
хаўкнуць.
Испытание, -тывание—спроба, апра-
баваньне, іспыт.
Испытанный—апрабаваны, праба-
баваны, дазваны.
Испытывать, -тать—спрабаваць, п-
спрабаваць, выспрабаваць, да-
знавацца, дазнацца; дасьвед-
чацца, дасьведчыцца; бадзіць
збадаць; *-тать горе*—азнаць
гора.
Испытатель—дасьледнік.
Испытательный, -льский—дасьлед-
ны, дасьледны, дасьледчы.
Испятнанный—сплямлены.
Испятнать, -ться—спляміць, -цца.
Иссаливать, иссалить—замасоль-
ваць, замасо́ліць; заса́льваць,
заса́ліць; шмальцаваць, вы-
шмальцаваць.
Иссаливать, иссолить—сالیць, вы-
салиць.
Иссасывать, иссосать—высы́сваць,
вы́ссаць; *высмоктаваць, вы́сма*
таць.
Исверлить—высьвярдліць, высь-
відраваць.
Иссекание—высяканьне.
Иссекать, иссечь—высякаць, вы-
секчы.
Исследова-ние—дасьледваньне, да-
сьледавацьне, дасьледзіньне. *да*
сьлед. бад. н.н.е устарелое
Исследователь—дасьледнік, бада-
Исследовательница—дасьледніца
Исследовательский—дасьледны,
дасьледны, дасьледчы,
Исследовать—дасьледаваць, дас-
даваць, дазнаваць, бадаць.
Исключивать, -нить—высьліняваць,
высьлініць.
Иссоп (*бот. Hyssopus L.*)—ісоп
Иссохлый, -хий—высахлы.
Иссохнуть—см. **Иссыхать**.
Истари—здаўна, здавен даўна.
Исступление—выступаньне.
Иступать, -пить—выступаць, вы-
ступіць.
Исступление (*состояние*)—няпра-
томнасьць, захапленне, ра-
юшаньне, захват, шал, ша-
ства.

Иступленность—захопленасьць, разьёшанасьць, вар'яцтва.
Иступленный (-ник)—шалёны, вар'ят, захоплённый; **-ная (женищина)**—шалёная, вар'ятка, захоплённая.
Иступляться, питься—захапляцца, захапіцца; разьёшвацца, разьёшыцца; шалёць, вар'яваць, звар'яваць.
Иссушенный—высахлы, высушаны.
Иссушать, шить—высушаць, высушыць.
Иссыхание—высыханьне.
Иссыхать, иссохнуть—высыхаць, высыхнуць.
Иссыкание—высыханьне, зьніканьне.
Иссыкать, иссыкнуть—высыхаць, высыхнуць; зьнікаць, знікнуць.
Иссыкший—высахлы, зьніклы.
Иставание—раставаньне.
Иставать, истаять—раставаць, растаць; растапіцца, растапіцца.
Истапливать, топить—выпальваць, выпаліць; напальваць, напаліць.
Истатывание—вытоптваньне.
Истатывать, истоптать—вытоптаваць, вытаптаць; талачыць, сталачыць; драсаваць, здрасаваць; пелесаваць, спелесаваць.
Истаскивать, -скать—валакчы, звалакчы; зношваць, знасіць; падраць, пашафраць.
Истачивать, источить—завострываць, завастрыць; сшываць, сшыць.
Истекание—выплываньне, выцяканьне.
Истекать, истечь 1) *о воде*—выцякаць, выцячы; выплываць, выплыць, выплысьці; 2) *о сроке*—выходзіць, выйсьці; **-каль кровью**—зыходзіць кроўю.
Истекший—мінўлы (час).
Истерпеться—нацярапёцца.
Истереть—см. **Истирать**.
Истерзать, -ться—змўчыць, -цца; змардаваць, -цца.
Истрика—гістэрыка.
Истрический—гістэрычны.
Истричка (женищина)—гістэрычка.
Истёсывать, истесать—вычосаваць, вычасаць.

Истец—істэц, пазывальнік, пазываўч.
Истечение—выцячэньне, выцяканьне, выцёк.
Истина—ісьціна, праўда; *дойти до истины*—дайсці праўды; *говорю по истине*—праўду кажуць.
Истинно—праўдзіва, запраўдна, пэўна.
Истинность—праўдзівасьць, запраўднасьць, пэўнасьць.
Истинный—праўдзівы, запраўдны, пэўны, справядлівы, шчыры.
Истискивать, -скать, -снуть—сьціскаць, сьціснуць.
Истирать, истереть—выціраць, выцерці; *материю*—шмўльгаць, сашмўльгаць; **истереться (о платье)**—пацёрціся, сашмўльгацца, сашморгацца.
Истица—пазывальніца, пазываўка.
Истлевание, -ление—сатляваньне, трухлэньне, паракнёньне.
Истлеть, истлеть—сатляваць, сатлэць; трухлэць, струхлэць; трупёхнуць, струпёхнуць; прухнець, спрухнець; паракнёць, спаракнець.
Истово—ста́ла, самавіта, паважна, як след.
Истовость—ста́ласць, самавітасьць, паважнасьць.
Истовый—ста́лы, самавіты, паважны.
Истод (бот. Polygala L.)—крапнец (б. т.).
Истодовый—крапінцовы.
Исток (реки)—пачатак (г.- к. т), верхавіна, вытак (ракі).
Истолкование—тлумачэньне, вытлумачэньне, выяснэньне.
Истолкованный—вытлумачаны.
Истолкователь—тлумач.
Истолковательный—тлумачальны, вытлумачальны, высьняльны.
Истолковывание—вытлумачваньне.
Истолковывать, -ковать—тлумачыць, вытлумачваць, вытлумачыць; высьняць, высьняць.
Истолочь—вытаўчы.
Истома—млявасьць, млосьць.
Истомление—утома, тамлэньне, знябыцьцё.
Истомленный—утомлены, стомлены, змардаваны.

Істомляць, мить—таміць, стаміць; утамляць, утаміць; мардаваць, змардаваць, замардаваць, умардаваць.

Істомляцца, миться—таміцца, стаміцца; утамляцца, утаміцца; мардавацца, замардавацца, змардавацца, умардавацца; зьянябывацца, зьянябыцца; **мить ся** *от работы*—спрацавацца; *от ходьбы*—падбіцца, уверадзіцца.

Істомны—млявы, млосны.

Істончаць, чить—патаньчаць, патаньчыць, станіць.

Істопіць—см. **Істапливаць**.

Істопка—апал, выпалёны.

Істопнік—грэбнік, апальнік, палільнік.

Істоптаць—см. **Істаптываць**.

Історгаць, исторгнуць—вырываць, вірваць; выдзіраць, выдраць; *из неволи*—вызваляць, вызваляць.

Історик—гісторык.

Істориограф—гісторыяграф.

Істориографический—гісторыяграфічны.

Істориография—гісторыяграфія.

Історический, чный—гістарычны.

Істория—гісторыя; **рия** *всемирная*—сусьветная (агульная) гісторыя; *древняя*—старажытная; *средняя*—сярэдняя; **рия** *культуры*—гісторыя культуры; *рия естественная*—см. **Естествознание**.

Істочаць, чить—выточваць, вітачыць; падзіць, выпадзіць; выпушчаць, выпусьціць; выліваць, зліць.

Істочина—чырваточына.

Істочнік—крыніца, жыла; **істочнік целебный**—крыніца лекавая; **-нік минеральный**—крыніца мінеральная.

Істочнічны—крынічны.

Істочны—выточны.

Істошавшы, лый—схудаў, змарнелы, высілены.

Істошаць, шить—высіляць, высіліць, зьянсіліць; вычарпаць, вічарпаць.

Істошацца, шиться—высіляцца, высіліцца; зьянсіліцца, змар-

нець; вічарпацца; **-шиться** *на работе*—выпрацавацца, спрацавацца.

Істошэньне—высіленне, зьянсіленне, змора.

Істошэньны—высілены, зьянсілены, змораны, вічарпаны.

Істравіць (*траву*)—спасьвіць, спасьціць, патравіць.

Істрачываньне—страчваньне, гвадзінне.

Істрачываць, истратить—страваць, страціць; **-ить деньги** *готовством*—прамантыць.

Істребіць—зьянішчаць (в. т. згубнік).

Істребіцельны—зьянішчальны, згубны.

Істребленне—зьянішчэнне, выянішчэнне; згуба, выгубленне; выкараненне, звод, перавод.

Істребляць, бить—зьянішчаць, зьянішчыць; выянішчаць, выянішчыць; выгубляць, выгубіць; выкараць, выкараціць; **-блять, бить** *измором*—пераводзіць, перавесці; трыць, вітрукціць.

Істребаваньне—вітрабаванне.

Істребаваны—вітрабаваны.

Істребаваць—вітрабаваць.

Істрэпаны—падраны, зношаны; абшарпаны; **-ная обувь**—адопак.

Істрываць, истрепать—драць, падраць; зношваць, зносіць, абшарпаць.

Істрэскацца—патрэскацца, папскацца.

Істрысаньне, сение—вытрасанне.

Істрысаць, сти—вытрасаць, вітрасціць; калаціць, скалаціць.

Істужыцца—затужыцца, засмуціцца.

Істукан—статуй, балван, ідал, бажок.

Іступляць, пить—вытупляць, витупіць; ступіць; **-питься**—прытупіцца, витупіцца.

Істцовы—ісцовы; пазывальны.

Істы—існы, запраўдны, праўды.

Істыкаваць, кать—вытыкаць, патыкаць, вітыкаць.

Істыжаньне—катаванне, мардаванне.

Истязатель—кат, тыран.
Истязательница—тыранка.
Истязательство—тыранства, катаваньне.
Истязать—катаваць, мардаваць, тыраніць, мучыць.
Исхаживание—выхад, выходжваньне, выйсьце.
Исхаживать, исходить 1) *откуда*—выходжваць, выхадзіць; 2) *что*—абхадзіць, абыйсьці; шлындаць, вышлындаць.
Исхвастаться—ыхваліцца, расхваліцца, расхвастацца.
Исхищать, исхитить—выкрадаць, выкрасьці; вырываць, вырваць; выдзіраць, выдраць.
Исхищение—выкраньне, вырываньне, выдзіраньне.
Исхлестать—высьцебаць, вышлебаць, набіць.
Исхлопотать—дайсьці (*чаго*), вьпрасіць, выклапатаць.
Исхлопотаться—заклапатацца.
Исходатайствовать—выстарацца, выклапатаць.
Исход, ждение—выхад, выйсьце; *д дела*—вынік справы; *д души*—кананьне; *на исходе*—у канцы.
Исходить, изойти—выходзіць, выйсьці; абхадзіць, абыйсьці.
Исходиться—захадзіцца, падбіцца.
Исходящий, щая бумага—см. Бумага.
Исходный (пункт)—выходны.
Исхолодавший—схаладзёлы, замерзлы.
Исхолодать—схаладзёць, схаладаць, застудзіцца.
Исхудалый—схудалы, змарнелы, зьмізарнелы, замораны, заморак.
Исхудать, деть—схудаць, схудзёць, змарнець; зьмізарнець, памізарнець, змарыцца.
Исцарапанный—здрэпаны, падрэпаны.
Исцарапывать, пать—здрэпваць, здрэпаць, падрэпаць.
Исцеление—вылечаньне, выгааньне.
Исцеленный—вылечаны, выгааны.
Исцелимость—вылечнасьць, выгойлівасьць.
Исцелимый—вылечны, выгойлівы.

Исцелитель—вылечнік.
Исцелительный—вылечны.
Исцелять, исцелить—вылечваць, вылечыць; выгойваць, выгаіць.
Исчадие—вырадак, адродзедзе, вьлупак, кодла; *дие ада*—пьякельнік.
Исчахлый, хший—высахлы, змарнелы.
Исчехнуть—высахнуць, змарнець.
Исчезание, зновение—зьніканьне.
Исчезать, исчезнуть—зьнікаць, зьнікнуць; прападаць, прапасьці; гінуць, згінуць.
Исчезающий—зьнікальны.
Исчерна—чарнавата
Исчерневший, нелый—пачарнелы
Исчернить—пачарніць.
Исчерпание, пывание—вычарпаньне, вычэрпваньне.
Исчерпывать, пать—вычэрпваць, вычарпаць.
Исчерпывающий—вычарпальны.
Исчерчивать, исчертить—рысавань, зарываць; крэсьліць, пакрысьліць, пачырціць.
Исчёсывать, исчесать—вычосваць, вычасаць.
Исчисление—вылічэнне, рахуба, вырахаваньне, вырахоўка.
Исчисленный—вылічаны, вырахаваны.
Исчислитель—вылічальнік.
Исчислительный—вылічальны.
Исчислять, исчислить—вылічаць, вылічыць; лічыць, зьлічыць; вырахоўваць, вырахаваць.
Ишарить—вышарыць, перашукаць.
Ишаркать—пашорхаць.
Ишарпать—пашарпаць.
Ишествие—см. Исход.
Ищепать—пашчапаць.
Ищипывать, пать—шчыпаць, вьшчыпаць, вьскубіць.
Ищупывать, пать—мацаць, вьмамацаць, абмацаць.
Итак—такім спосабам, такім чынам, выходзіць, значыцца.
Италия—Італія.
Итальянец—італіец.
Итальянский—італійскі.
Итог—падрахунак, падсумаваньне.
Итого—разам.
Итожить—падрахоўваць, рабіць падрахунак, падлічаць.

Ітти—ісьці (па чым); *на ципочках*—дзёбцаць, ісьці на цыпках; *прыхрамываць*—кульгаць, *по гразі*—шлёпаць; *на чотвэреньках*—ракам паўзці; *ітти напрамик*—ісьці нацянькі, на прасьцікі; *-ти по стопам*—ісьці сьлёдам; *ідёт (гл. безлич.)*—годзіць, таланіць, шчасьціць, вядзецца; *дорога ідёт в город*—дарога вядзе ў горад; *ідёт слух*—йдзе чутка, погаласка; *ідёт к лицу*—да твару прыстае; *нет, это не ідёт*—не, гэта ня рука; *гди к чорту*—ідзі к чорту.

К *пред.*—к чаму), да (чаго); *к западу, востоку*—на захад, усход; *дело было к осени*—справа была пад восень; *подходя к селу*—падыходзячы да сяла; *приближаться к чему*—набліжацца да чаго; *к вечеру*—пад вечар.

Кабак—карчма, шынок.

Кабала—няволя, прыгон.

Кабаление—нявольенне.

Кабаліты—няволіць, занявольваць, прадаваць у няволю.

Кабальны—нявольніцкі, прыгонны.

Кабан 1) *дикий*—дзік; 2) *домашний*—вяпрўк, кабан; 3) *нехолощенный*—кныр, кнораз, гукач; **бан**, *оставленный на выкорм*—кормны кабан; **бан некормленный**—надворны кабан.

Кабаний—дзікавы, вяпруковы, кабановы.

Кабанина—кабаніна.

Кабатчик—карчмар, шынкар.

Кабатчица—качмарка, шынкарка.

Кабатский—карчмарскі, шынкарскі.

Кабачить—карчмаваць, шынкарыць.

Кабачки—кабачкі, гарбўзікі,

Кабачный—карчмарскі, шынкарны;

-ный промысел—карчмарства.

Кабачок—карчомка, шынок.

Кабель, льный—кабэль, льны.

Кабинет—габінэт, пакой.

Кабинетик—габінэтык.

Кабинетный—габінэтны.

Иуда—Юда.

Иудей, йка—юдзэй, дзэйка.

Иудейский—юдзэйскі.

Иудея—Юдзёя.

Ихневмон (зоол.)—іхнэўмон.

Ихтиолог—рыбазнавец.

Ихтиология—рыбазнаўства.

Ишак—мул.

Ишь—бач.

Ишейка (собака)—сабака-выведнік.

Июль—ліпень.

Июльский—ліпнёвы, ліпеньскі.

Июнь—чэрвень.

Июньский—чэрвеньскі.

К

Каблук—абсцц, зіднік.

Каблучник, -ный мастер—абсццнік.

Каблучница—абсццніца.

Каблучный—абсццны.

Каботаж—кабатаж.

Каботажный—кабатажны.

Кавалер—кавалёр.

Кавалерийский—кавалеры́йскі, конны.

Кавалерист—кавалеры́сты, коньнік.

Кавалерия—коньніца, кавалёрыя.

Кавалерский—кавалёрскі.

Кавардак—гармідар, разгардзііш, гамарня, мешаніна.

Кавардачить—гармідараваць.

Кавардачный—гармідарны.

Каверза—капасьць, абмова, нагавор, каверза.

Каверзник—капасьнік, каверзьнік, абмоўнік, баламўт.

Каверзница—капасьніца, каверзьніца, абмоўніца, баламўтка.

Каверзничать—капасьнічаць, каверзаваць, абмаўляць, зводзіць баламўціць.

Каверзный—капасны, каверзны

Кавказ—Каўказ,

Кавказец—каўказец.

Кавказский—каўкаскі.

Кавычки—дужкі, чужаслоў.

Кагал—кагал.

Кагальный—кагальны.

Кагор—кагор (віно).

Кадастр—кадастар, ацэнка зямельнай маёмасьці

Кадет—кадэт.

Кадетский—кадэцкі.

Кадило—кадзіла; жыгала.
Кадильничка—кадзільня.
Кадильный—кадзільны.
Кадить—кадзіць, жыгаць.
Кадка, кадушка—дзяжа, дзежка, кадўшка, кадка, кадаўба; *для мытья белья*—балёя.
Кадочка—дзежачка; *с ушками*—фаска; *сельдяная*—селядоўка; *из липы*—ліпаўка; *с крышкой и замком*—кўбел, кўблік.
Кадочник—бондар.
Кадр, ровый—кадр, равы.
Кадык—кадык. гарлянка.
Кадычный—кадыковы.
Каемка, мочка—беражок, ускраёк.
Каждодневно—абыдзённа, штодзёна, што-дзень,
Каждодневный—абыдзённы, што-дзённы.
Каждолетний—штогодні, штोरочны.
Каждомесячный—штомёсячны.
Каждоминутный—штомінутны.
Каждонедельный—штотыднёвы.
Каждочасный—штогадзінны.
Каждение—каджэньне.
Каждый—кожны (*сокращ.*—кожан), абы хто, усякі, усялякі; *при отрицании*—жадны; **дый день**—што-дзень, дзень-у-дзень, дзень-пры-дню; *дую ночь*—што-ноч, што-ночы; *решительно* **каждый**—кажнёсенькі.
Кажется *гл. безлич.*—здаецца, здэца, баыцца, падобна.
Казак—казак.
Казакін—казачына.
Казацкий, чий—казацкі, казаковы.
Казачёк, чок—казачок.
Казачка—казачка.
Казачить—казакаваць.
Казарма—казарма, кашары.
Казарменный—казарменны, кашаравы, камаровы.
Казать что—паказваць (что).
Казаться—паказвацца; *гл. безл.*—здавацца.
Казеин (*хим.*)—казеін.
Каземат—каземат.
Казёнка—прыпечак; каморка, сьпіжарня; манаполька.
Казённый—скарбовы, дзяржаўны, казёны; *ная часть ружья*—задняя часьціна стрэльбы

Казимир—Казімер.
Казисто—паказна, прыкладна.
Казистый—паказны, прыкладны.
Казна—скарб, скарбніца.
Казначей—скарбнік; **йский**—скарбовы.
Казначейство—скарбоўня.
Казначейша—жонка скарбніка.
Казнить каго—караць сьмерцю, катаваць (каго).
Казниться—мўчыцца.
Казнь—кара, кара сьмерцю, катаваньне; *приговорить к смертной казни*—асудзіць на сьмерць.
Казнохранилище—скарбоўня, скарбахаваляня.
Казнохранитель—скарбнік.
Казовый—паказны.
Казус—прыгода, выпадак, здарэньне.
Кайма—бэраг, ускраёк, аблямоўка.
Каин—Каін.
Как—як; *как-бы*—як бы, нібы; *как же*—чамў-ж; *как же не так*—чаму-ж не; *как-либо, как-нибудь*—як-небудзь, як-колечы, абы-як; *как-то*—нёяк, якаясь; *как-будто*—мэрам; як быццам, нібы, нібы-то; *как будто так*—то-бо-то, то-бо-то-што; *как будто не*—як быццам не; *как ни как*—як ні як; *как придется*—як трапіцца, як здарыцца; *как угодно*—як знаёце, як хаця; *как следует*—як налёжыць, як мае быць; *как вдруг*—аж-вось; *как скоро*—як толькі; *как попало*—як-небудзь, нядбала; *как нарочно*—як на тое, як наўмысьля; *как раз*—як раз; *как так*—як то; *как есть*—зусім, цалком, чыста.
Какао—какава.
Каков, вой,—які; **каково**—як; *каково вам живется*—як маецца.
Какой—які; *какой-либо,нибудь*—які-небудзь, які-колечы, абы-які, сякі-такі; *какой-то*—якійсь, якісь.
Кактус (*бот. Cactus*)—кактус.
Кал—кал; гной.
Каламбур—жарт, жартаслоўе (л. т.).
Каламбурист—жартаўнік, жартасловец.

Каламбурістка—жартаўнічка.
 Каламенок—каламайка.
 Каланча—вежа, бакшта; каланча.
 Калач—калѧч, пірог;-чик—калѧчык.
 Калачник—калѧчнік;-ца—калѧчніца.
 Калачный—калѧчны.
 Каледа—см. Коледа.
 Калейдоскоп—калейдаскоп.
 Календарный—каляндарны.
 Календарь—каляндар;-дарчик—каляндарык.
 Календы—калѧнды.
 Калека—калѧка, калѧчка.
 Каление—гартаваньне; расьпеканьне; пражэньне.
 Каленкор—паркаль;-ровый—паркалёвы.
 Каленый—гартаваны, гартны; расьпечаны; пражаны.
 Калечить—калѧчыць, бязьвѧчыць.
 Калечный—калѧкі, пакалѧчаны, скалѧчаны, абязьвѧчаны.
 Калиберный—калібравы.
 Калибр—калібар.
 Калиевый—каліевы.
 Калий—калі.
 Калика—старац.
 Калильный—гартавальны.
 Калильня—гартавальня, гартуя.
 Калина (бот. *Viburnum opulus* L.)—каліна.
 Калинник—каліньнік;-новый—калінавы.
 Калита—каліта, машна; *кожаная*—шабѧта.
 Калитка—фортка;-точка—фортачка.
 Калкун—індык.
 Калить—гартваць; расьпекать, пражыць, смажыць.
 Каллиграф—каліграф, прыгожапісец.
 Каллиграфия—каліграфія, прыгожапісаньне.
 Калмык,-чка—калмык,-чка.
 Калорий—калѧры.
 Калорийность,-ный—калярыйнасьць,-ны.
 Калориметр—калярымѧтр.
 Калоша—калоша.
 Калуга (гор.)—Калѧга.
 Калужница (бот. *Caltha* L.)—лапацѧ, лопаць (б. т.).
 Калужер (бот. *Tanacetum Balsamita* L.)—см. Кануфер.
 Калым—калым, даніна.

Калькулятор—таксатар, калькулятор.
 Калькуляция—таксаваньне, калькуляцыя.
 Кальсоны—споднія, майткі, штаны.
 Кальций—кальцы.
 Кальцит—кальцыт, шпат вапняковы (г.-м. т.).
 Калякание—балѧканьне, гамонка, раздабарваньне, дудѧканьне.
 Калякать—балѧкаць, гаманіць, зѧкаць, раздабарваць, дудѧкаць.
 Камаша—камашы, чаравікі.
 Камбала (зоол. *Pleuronectes*)—камбала.
 Камбий—мязга, твор.
 Камедь—гѧма;-дь *свинцовая*—смолка валавіная (г.-м. т.).
 Камелия (бот. *Camellia* L.)—камѧлія.
 Каменистый—камяністы.
 Каменка—каменка.
 Каменный—каменны, муравыны;
 -ный дом—камяніца;-ный фундамент—падмѧрак;-ная настилка—брукоўка;-ная стена—мур;-ная болезнь—каменны;
 -ный уголь—каменны вѧгаль.
 Каменобитный—каменябітны.
 Каменобитня—каменябітня.
 Каменование,-вать—каменаваньне;-ваць.
 Каменолом—каменялом.
 Каменоломка—см. Камнеломка.
 Каменоломный,-ня—каменаломны;-ня.
 Каменотесный—каменячосны.
 Каменноугольный—каменна-вѧгальны.
 Камень—камень; к. *адский*—к. пякѧльны; к. *амазонский*—к. амазонскі, амазаніт; к. *аспидный*—лупняк аспідны, к. грѧфельны; к. *горновой*—к. горнавы; к. *горшечный*—к. гаршэчны, тальк; к. *драгоценный*—дарагі камень; к. *жерновой*—к. жорнавы, к. млыновы; к. *квасцовый*—к. галыновы, галѧн, алюніт; к. *краеугольный*—к. нарожны; к. *лунный*—к. месячавы; к. *лучистый*—к. прамяністы; к. *облицовочный*—к. нацавальны; к. *оловянный* (касе́терит)—цыняк (касітэры́т); к. *пробный* (чорная яшма)—лі-

Кануть — каннуць, крапнуць; пра-
пасці, запрапісці, зынікнуць,
патануць.

Кануфер (бот. *Tanacetum Balsa-
mita* L.) — калуфер (б. т.).

Канцелярист — канцылярысты.

Канцелярия — канцылярыя; -рскі —
канцылярскі, канцылярыіны.

Канцион (лит.) — канцыён.

Канцлер — канцлер; -рскі — канцлер-
скі.

Канцона (лит.) — канцона.

Канюк (зоол. *Strix scopus*) — каня.

Канючить — назаліць, канькаць,
цыганіць.

Каолин — каалін, белаглінь (г.-м. т.)
белая гліна.

Капаніе — капаньне, крапаньне.

Капать, пнуць — капаць, каннуць;
крапаць, крапнуць.

Капелла — капэля.

Капелька — капелька, капачка, кро-
пелька, крапінка, слязінка,
брызга.

Капельмейстер — капэльмайстар,
кіраўнік аркестру.

Капер — капёр, морскі разбойнік.

Каперс (бот. *Capparis spinosa* L.) —
капар.

Каперцы — капары.

Капитал — капітал, грошы, іста; к.
вспомогательный — к. дапа-
можны; к. *оборотный* — к. зва-
ротны; к. *основной* — к. асноў-
ны, іста.

Капиталец — капітальчык, граша-
няты.

Капиталист — капіталісты, багатыр.

Капиталистический — капіталістыч-
ны.

Капиталистка — капіталістка, бага-
тырка.

Капитальный — капіталны, грун-
тоўны, асноўны.

Капитан — капітан.

Капитель (архит.) — капітэль, ма-
каўка.

Капитул — капітул.

Капитулировать — капітуляваць,
здавацца.

Капитуляция — капітуляцыя.

Капишон — см. Капюшон.

Капище — мольбішча, бажніца.

Капкан — пастка; на птуц — сіло.

Каплун — каплюн; -ны — каплуновы.

Капля — капля, кропля, капка; к.
росы — расіца; к. *жира на*
воде — скалка.

Капор — каптур.

Капот — капота.

Капрал — капрал; -льскі — кап-
ральскі.

Каприз — капрыс, вібрык.

Капризник — капрысьнік.

Капризничать — капрысіць, нара-
віцца, карожыцца.

Капризный — капрысны, наравісты,
натўрысты.

Капсула — капсюля.

Капсуль — капсюль, пістон; -льны —
капсюльны, пістонавы.

Капуста (бот. *Brassica* L.) — ка-
пўста; к. *брюссельская* (B. oleracea
gemmifera L.) — к. бру-
сэльская; к. *кочанная* (B. ol.
capitata) — к. качановая; к. *са-
войская* (B. ol. *Sabauda*) — к.
савойская; к. *спаржевая* (B. ol.
asparagoides) — к. шпараговая;
к. *цветная* (B. ol. *caulifera*) —
к. кучаравая, каліфаравая;
заячья (бот. *Sedum maximum*
Suff.) — расходнік вялікі; *сечь*
капусту — шаткаваць, кр-
шыць капўсту.

Капустка (бот. *Sedum acre* L.) — см.
Очиток едкий.

Капустница — бёлы матыль.

Капустный — капўсны.

Капут — капўт, капёц, садўхі.

Кара — кара, караньне.

Карабин — карабін.

Карабиновый — карабінавы, стрэл-
бавы.

Карабкание — карабканьне, дра-
паньне.

Карабкаться — карабкацца, дра-
пацца.

Каравай — каравай, бохан.

Каравайчик — каравайчык.

Караван — караван.

Карагазчи (бот. *Anabasis aphylla* L.)
карагазын.

Караган (зоол. *Canis melanotus*) —
караган, стэпавы ліс.

Карагатка (зоол. *Anas rutila*) — чыр-
воная качка.

Карагач (бот. *Ulmus campestris*)
бёраст (б. т.).

Караим — карайм.

Каракавица (*Sepia officinalis*) —
 сьлізень.
 Караковый — руды, цёмнагнёды.
 Каракулевый — смушковы.
 Каракуль — смўшак.
 Каракуля — крывуля, грывзаніна.
 Каракушки — куцярэчкі.
 Карандаш — аловак, карандаш;
 -шик — аловачок, карандашык.
 Карантин — карантын.
 Карантинный — карантынавы.
 Карапуз, зик — курдупель, плік, ка-
 рантыш.
 Карапузистый — курдуплісты, ка-
 рантышны.
 Карась — карась.
 Карат (*мера*) — карат.
 Каратель — карнік, карацель.
 Карательный — карны.
 Карать *кого* — караць.
 Караул — варта, старожа, калавур;
вступать в караул — стаць на
 варту; *караул!* — ратуйце! *кри-*
чать караул — на гвалт кры-
 чаць.
 Караулить — вартаваць, калавурцыць,
 сьцерагчы, пільнаваць.
 Караульник, -ный, -щик — вартаўнік,
 вартавы, вартаўнічы, кала-
 вурны.
 Караульная, -ня — калавурка, вахта,
 будка, старожа.
 Карачун — карачун, капёц.
 Карболка — карболка, карболь.
 Карбонат (*мин.*) — карбанат, вугляк,
 сьвідравальны камень (г.-м. т.).
 Карбункул (*мин.*) — іскрак; (*мед.*) —
 карбункул.
 Карга — карга, качарга.
 Каргаль (*зоол.* *Anas tadorta*) — кач-
 ка, чырка.
 Карда — часалка.
 Кардамон (*бот.* *Amonum Cardamomum* L.) — кардамон.
 Кардинал — 1) *церк.* — кардынал;
 2) (*зоол.* *Tanagra*) — кардынал.
 Кардинальный — кардынальны, га-
 лоўны.
 Карета — карэта, каламажка; -тка —
 карэтка.
 Каретник — калёсьнік, стальмах.
 Каретный — карэтны, каламажка-
 вы.
 Карий — кары.
 Карикатура — карыкатура.

Карикатурист — карыкатурысты.
 Каркание — краканьне, карканьне.
 каўканьне.
 Каркать, кнуть — кракаць, -кнуць;
 каўкаць, -кнуць; наклікаць, на-
 клікаць (бяду).
 Карл — Кароль.
 Карлик — карла.
 Карлица — карліца.
 Карличий — карлавы.
 Кармазин — кармазын.
 Кармазиновый — кармазыновы.
 Карман — кішэня, кішэнь.
 Карманник (*вор*) — кішэньнік, маш-
 нарэз.
 Карманный — кішэнны, кішанёвы.
 Кармашек, -ничик — кішэнька, кі-
 шонка.
 Кармин — кармін.
 Карминовый — карміновы.
 Карнавал — карнавал.
 Карнавальный — карнавальны.
 Карниз — гзымс, карніз, ліштоўка,
 паліца; прыкамінак (у печы).
 Карнизный — гзымсавы, карнізавы.
 Карпаты — Карпаты.
 Карп (*зоол.* *Cyprinus carpio*) — карп.
 Карта — карта, мапа; *играть в кар-*
ты — гуляць у карты.
 Картавить — картавіць.
 Картавость, -вый — картавасьць, -вы.
 Картеж — заўзятае гуляньне ў карты,
 картыж.
 Картежник — картэжнік, картаграч.
 Картежница — картэжніца, карта-
 грачка.
 Картежный — картэжны.
 Картечь — картэча.
 Картина, -тинка — малюнак, -начак,
 абраз-зок; карціна, карцінка.
 Картинность — маляўнічасць, воб-
 разнасьць.
 Картинный — маляўнічы, вобразны.
 Картишки — картачкі.
 Картография — картаграфія.
 Картон — картон, кардон, бібула;
 к. *горный (мин.)* — аркуш зём-
 ны, асбэст (г.-м. т.).
 Картофелина, -лька — бульбачка,
 картоплінка.
 Картофель (*бот.* *Solanum tuberosum* L.) — бульба, картопля, ба-
 раболя.
 Картофельник, -ное поле — бульбоў-
 нішча, картапланішча.

- Картофельный** — бульбяны, картаплянны; *льная зелень* — бульбоўнік, картапляннік.
- Карточка** — картка, картачка.
- Карточный** — карткавы.
- Картуз** — шапка з казырком.
- Карусель** — карусэля, круцёлка.
- Карцер** — карцар, катух.
- Карьер** — трушок; **в карьер** — трушком, наўзгалёп.
- Карьера** — кар'ера.
- Карьерист** — кар'ерысты.
- Каряка** — раскірэка.
- Карячить** — раскірэчваць.
- Касание** — датыканьне, дачыненне, чырканы, дакрананьне, касаньне; *точка касания (мат.)* — пункт дотыку.
- Касательно** — датычна, адносна.
- Касательство** — датычнасьць, дачыненне.
- Касательный** — датычны.
- Касаться** *чего, до чего* — датыкацца, дакранацца, чыркацца, торкацца (чаго, да чаго); *займацца* (чаго, што), *кісацца*; *что касається до меня* — што да мяне; *это мало меня касается* — гэта мала мяне датыча абходзіць.
- Касатик** (*бот. Iris L.*) — касач, касіца; *тик водяной, болотный, желтый (I. pseudacorus L.)* — касач жоўты (б. т.), вужачкі.
- Касатка** — лябёдка.
- Каска** — каска.
- Каскад** — каскад, валаспад прыступкавы (г.-к. т.).
- Каспий, пийское море** — Каспійскае мора.
- Касса** — каса; *несгораемая* — незгаральная; *сберегательная* — каса ашчэднасьці.
- Кассационный** — касацыйны.
- Кассация** — касацыя.
- Кассиопея (созвездие)** — Вісажар.
- Кассир** — касір, ска́рбнік.
- Кассирование** — касаваньне.
- Кассировать** — касавать.
- Кассирша** — касірка, ска́рбніца.
- Кассовый** — касавы.
- Каста** — каста.
- Кастелян** — кашталян.
- Кастить** — касыць, гадзіць.
- Кастор** — кастор.
- Кастор (Альфа Близнецов)** — Кастар.
- Касторка** — рыцына.
- Касторовый** — касторавы, рыцынавы; *вая шляпа* — капялюш.
- Кастрат** — кастрат, лягчанец, спакаданы.
- Кастрация** — кастрацыя, лягчаньне, спакаданы.
- Кастрирование** — лягчаньне, спакаданы.
- Кастрировать** — лягчаць, спакадаць.
- Кастрюлька, ля** — рондаль, каструля.
- Катавасия** — катавасія, свάρка, калатнеча, гармідар, завіруха.
- Катакомбы** — катакомбы, пяхоры.
- Каталепсия** — каталепсія.
- Каталептик** — каталептык.
- Каталог** — каталёг, рэчасьпіс, кнігасьпіс.
- Каталогизация, зирование** — каталагаваньне, **зировать** — каталагаваць.
- Катальный** — качальны; *ный станок* — магаль, качалка.
- Катальщик, ца** — качальнік, ца.
- Катание** — паездка, паяжджаньне; *на льду* — коўзаньне; *белья* — маглаваньне, маглёўка, прасаваньне, качаньне.
- Катанный** — качаны, маглаваны, пасуканы.
- Катать** — качаць, каціць; *вазіць, бельё* — маглаваць, прасавать.
- Кататься** — качацца, езьдзіць; *гойдацца; ться со смеху* — сьмяяцца, аж за бакі брацца; *ться по льду* — коўзацца.
- Катаракта (мед.)** — катаракта, бямо.
- Катар (мед.)** — катар.
- Катастрофа (драм.)** — катастрофа, разьвязка.
- Катафалк** — катафалк.
- Категорический, чный** — катэгарычны; *рашучы, бязумоўны.*
- Категорично** — рашуча, бязумоўна.
- Категория** — катэгорыя.
- Катенька (ласк.)** — Кацярыначка.
- Катерина** — Кацярына, Катарына.
- Катер** — катэр.
- Катет (мат.)** — катэт.
- Катетер (хир.)** — катэтэр.

Катить—каціць, тўрыць; -ться—каціцца.

Катихизис—катахізм.

Катки—качолкі, маглі.

Каткий—коткі.

Катком—кацьма.

Каткость—коткасьць.

Катод (физ.)—катод.

Каток—качёлка, магаль; коўзанка, коўзалка, сьлізкаўка, каўзэль.

Католик—каталік.

Католикос—каталікос.

Католицизм, -чество—каталіцызм, каталіцтва.

Католический—каталіцкі.

Католичка—каталічка.

Катоптрика—катоптрыка.

Каторга—ка́тарга.

Каторжанин, -жник—ка́таржнік.

Каторжанка—катаржа́нка.

Каторжный—ка́таржны.

Катушечка—шпўлечка.

Катушка—шпўлька.

Каюша, -тя—Ка́ся.

Каурка—була́нка.

Каучук—каўчўк, гу́ма, гумалёстык.

Каучуковый—каўчўкавы, гумалёстыкавы.

Кафельный—кахляны.

Кафедра—катэдра, казальніца.

Кафедральный—катэдра́льны; -ный *собор, костел*—катэдра.

Кафля—ка́хля.

Кафтан—каптан; жупа́н.

Качалка—калы́ска, зы́бка.

Качание—кача́ньне, калыха́ньне, гу́таньне, гоцаньне, люля́ньне, хіста́ньне; -ние *воды насосом*—пампаваньне.

Качать—кача́ць, калыха́ць, гу́таць, гоца́ць, зыба́ць, ма́таць; -ть *воду*—пампава́ць; -ться—кача́цца, калыха́цца, гойда́цца, гу́тацца, зыба́цца, хіста́цца.

Качель, -чели—гу́шканка, гу́шкалка, арэ́лі, гутарэ́лі.

Качественный—якасны.

Качество—якасьць.

Качим (бот. *Gypsophila* L.)—ва́пнаўка. (б. т.)

Качка—хіста́ньне, гойданьне, гойдаўка, калыха́нка.

Каша—ка́ша; *жидкая*—кулёш; *в перен. см.*—гармідар.

Кашевар—кашавар.

Кашель—ка́шаль.

Кашемир—кашамір.

Кашемировый—кашаміравы.

Кашица, -шка—ка́шка.

Кашляние—кашля́ньне, кахі́каньне.

Кашлять, нуть—кашля́ць, кашля́нўць, кахі́каць, кахі́кнуць.

Кашне—ша́лік.

Кашник—1) гаршчок ад ка́шы;

2) кашалю́б, крў́пнік.

Каштан (бот. *Fagus costanea*)—кашта́н; *конский* (*Aesculus Hippocastanum* L.)—кашта́н конскі.

Кашей 1) *сухой человек*—шкільда, шкіляндзя; 2) *скупец*—скна́ра, скупяндзя; 3) *миф.*—кашчэ́й.

Каюта—каю́та, пакой на караб́лі.

Каютный—каю́тавы.

Каяк—ка́йк.

Каяние—ка́яньне; -ться—ка́яцца, паку́таваць, шкадава́ць.

Квадерный песчанник (мин.)—кантаслўпавы пескавік (г.-м. т.).

Квадрант—квадра́нт.

Квадрат—квадра́т.

Квадратный—квадратовы, -тны

Квадратура—квадрату́ра

Квака (зоол. *Botaurus*)—ча́пля.

Квакание—квакта́ньне, кракта́ньне.

Квакать, -кнуть—квакта́ць, кну́ць; кракта́ць, кў́мкаць.

Квакер—квэ́кер; -рский—квэ́керскі.

Квакуха, -кушка—жа́ба; ка́чка.

Кварта—квэ́рта.

Квартал—квартáл, цы́куль.

Квартальный—квартáльны.

Квартет, -ный—квартэ́т, -ны

Квартира—кватэ́ра, дамоўка.

Квартирант—кватэра́нт.

Квартирантка—кватэра́нтка.

Квартирка—кватэ́рка.

Квартирмейстер—кватэ́рмайстар.

Квартирный—кватэ́рны.

Квартирование—кватэ́раваньне.

Квартировать—кватэ́рава́ць.

Квартиронаниматель—кватэ́ранайма́льнік.

Квартиросдатчик, -рохозяин—гаспадар кватэ́ры.

Квартовый, -точный—квэ́ртавы.

Кварц (мин.)—кварц, крамня́к.

Квас—квас; *березовый*—бярозаві́к; *кленовый*—кляно́вік.

Квасить—квасіць, кісьліць;—ться—квасіцца.

Квасноватый—кваснава́ты.

Квасной, -ный—квасны.

Квасовар—квасавар; **-ренный**—квасаварны; **-ренный завод**—квасаварня.

Квасок—квасок.

Квасцовый—галыновы.

Квасцы—галын, галун.

Кваша—запа́ра.

Квашение—кваша́нье.

Квашенина—кваша́нина, халадзё стўдзень.

Квашенный—квашаны,

Квашня—дзяжа́.

Кверху—дагары́, угару́.

Квинта (муз.)—кві́нта.

Квит, -ты—кві́т, кві́ты.

Квитанция—кві́т, кві́ток.

Квохтать—квакта́ць.

Кегель—ке́гэль.

Кегельный—ке́глявы.

Кеглевидный, -образный—ке́глява́ты.

Кегля—крэ́гля.

Кедр (бот. Pinus Cedrus L.)—кедр.

Кедровый—ке́дравы.

Кейпер—кейпе́р (г.-м. т.)

Келарский—ке́ларскі

Келарь—ке́лар.

Келейник—кя́лейнік.

Келейно—сакрэ́тна, таё́мна, адзі́н на адзі́н.

Келейность—сакрэ́тнасьць.

Келейный—сакрэ́тны, таё́мны.

Келия, -лья—ке́лья, ке́льня.

Кельнер, -рша—ке́льне́р, -рка.

Кенгуру—кангу́р.

Кентавр—цэ́нтаўр.

Керамика—ке́раміка.

Кербер (созв.)—Цэ́рбэ́р.

Керкание—кі́ркanye; **-ть**—кі́ркаць.

Керосин—га́за, на́фта, ка́расі́на.

Керосинка—бляша́нка (на́)га́зу.

Керосиновый—га́завы, ка́расі́навы; **-вая лампочка**—газо́ўка.

Кесарский—цэ́зарскі, **-рь**—цэ́зар.

Кефаль (зоол. Mugil)—кефа́ль.

Кибитка—бу́да, буда́н.

Кивание—кiváнье.

Кивать, -внуть—kiváць, kiўnúць.

Кивок—kiў, kiвok.

Кивот—kивот, аса́да на абра́з, скры́ня.

Кидальщик—kidáльнік.

Кидание—kidáнье.

Кидать—kidáць, шпу́рляць.

Кидаться—kidáцца, ры́нуцца; **кидается в глаза**—бе́е ў вочы.

Кидком—kідма́

Киев—Kieў.

Кизельгур—kizéльгу́р.

Кизерит—kizéры́т.

Кизяк—су́шаны карова́чы гной (на апа́л).

Кий—kій.

Кикимора—ма́ра, вы́чва́ра.

Кила—kі́ла, грызь.

Кило—kі́ле.

Килограмм—kі́лягра́м.

Килолитр—kі́лялі́тр.

Километр—kі́лямэ́тр.

Килосечение—апе́ра́цыя kі́лы, kі́ла-ся́чэньне.

Килуат-час—kі́луат-гадзі́на.

Киль—трам, kі́ль.

Килька (зоол. Clupea latulus)—kі́лька.

Кимвал—цымба́лы.

Кинжил—штыле́т, kінджа́л.

Кинжальный—kінджа́льны.

Киноварный—цынобра́вы.

Киноварь—цынобра́.

Кинематограф—кіно, kінэматограф

Кинематографический—kінэматаграфі́чны.

Киновия—кіно́вія; бра́цтва.

Кинофильма—кіно-фі́льма.

Кино-сеанс—кіно-сэа́нс.

Кинутый—kінуты.

Кинуть—kі́нуць, ры́нуць; **-ться**—kі́нуцца, ры́нуцца.

Киоск—kіёск.

Киот—kівот, скры́ня.

Кипа—пак, па́чка, вязка, рэ́за (папе́ры)

Кипарис (бот. Cupressus L.)—цыпры́с, kіпары́с.

Кипарисовый—цыпры́савы, kіпары́савы.

Кипение—kіпе́нье.

Кипеть—kіпе́ць, гатава́цца, шумава́ць; **сильно**—клеката́ць, бу́льката́ць.

Кипрей (бот. Epilobium L.)—скры́пень (б. т.).

Киприан—Купрэ́й.

Кипучесть—kіпка́сьць, kіпу́часць

Кипучий—kі́пкі, kіпу́чы.

Кипятильник—гатавальнік, кіпяцільнік, казань.
 Кипятить—гатаваць, варыць.
 Кипяток—вар, кіпень, кіпяток.
 Кипяточный—кіпяточны, кіпнёвы.
 Кипячёный—гатаваны (гатаваная вада)
 Кипячий, щий—кіпучы.
 Кир—Кір.
 Кирасир—панцырнік, кірасір.
 Киргиз—кіргіз; зскі—кіргіскі.
 Киргизия—Кіргізія.
 Кирик—Кірык.
 Кирилл—Кірыла.
 Кириллица (азбука)—кірыліца.
 Кирка—капаніца, матыка, кірка.
 Кирпич—цэгла; *непаленный*—сырэц; *чина*—цагляна.
 Кирпичник—цагельнік, цагляр.
 Кирпичный—цагляны, мураваны;
 -ный *завод*—цагельня; -ный *дом*—камяніца
 Кирха—кірха.
 Киса—шабёта, капшук.
 Киса, санька—котка.
 Кисейный—мусьліновы, сітаваты.
 Кисель—кісэль; *овсяный*—жур.
 Кисельный—кісэльны.
 Кисет—кісэт, капшук.
 Кисея—мусьлін.
 Киска—котка.
 Кисление—кісьлёньне.
 Кисленький—кісьленькі, квасьненькі; нько—кісьленька.
 Кислить *что*—кісьліць, квасіць.
 Кислиться—кісьліцца, квасіцца.
 Кислица (*бот. Oxalis L.*)—кісьліца;
обыкновенная (*O. acetosella*)—забчы шчавэль.
 Кисличные (*Oxalidaceae DC.*)—кісьлічныя (расьліны).
 Кисло—кісла, квасна.
 Кисловато—кісьлява, кіславата, кваснавата.
 Кисловатый—кісьлявы, кіславаты, кваснаваты.
 Кислород—тлён, кіслатвор (Л а с т.).
 Кислосладкий—кісласалодкі.
 Кислота—кісласьць, кісьліня, кісьля, квас.
 Кислый—кіслы, квасны; *сделать кислую мину*—скрывіцца, як серада на пятніцу.
 Кислятина—кісьля, кісьліня.
 Киснуть—кіснуць, кваснуць.

Кистевой—пясьцёвы, кутасовы, гранкавы.
 Кистень—кісьцень.
 Кисточка—граначка, кутасік; пэнзль.
 Кисть *орехов, ягод*—гранка, гронка;
кукурузы—кіях; *у пояса*—кутас;
для рисования—пэнзаль; *для мазания*—квач.
 Кит (*зоол. Balaena*)—кіт; (*созв.*)—Рыбазьвэр (г.к. т.)
 Китель—кулёк, кіцель.
 Китовый—кітавы.
 Китолов—кіталюў.
 Китоловство—кіталюўства.
 Китаец—кітаец.
 Китай—Кітай.
 Китайка, янка—кітайка.
 Китайский—кітайскі.
 Кичиться—пышыцца, фанабэрыцца, выстаўляцца, высока несьціся.
 Кичливо—фанабэрыста, пышліва.
 Кичливость—фанабэрыя.
 Кичливый—фанабэрысты, пышлівы.
 Кишение—кішэньне, капашэньне.
 Кишетъ—кішэць, капашыцца.
 Кишечка—кішачка.
 Кишечный—кішчавы.
 Кишка—кішка; *ка прямая*—кўтніца.
 Клавиша—клявіш, пішчык.
 Клад—скарб.
 Кладбище—могілкі, магілкі, магільнік, могілцы.
 Кладбищенский—могілкавы.
 Кладение—кладзеньне, укладаньне; лягчаньне.
 Кладеный—1) кладзены; 2) вылегчаны, спакладаны.
 Кладка—1) кладзеньне; 2) лягчаньне, спакладаньне.
 Кладовая—камора, клець, сьпіжарня; *для овощей*—істопка, варыўні.
 Кладь—кладзь, паклажа.
 Кланяться—кланяцца, укланяцца; вітаць (каго), вітацца (з кім).
 Клапан—кляпа; нчик—кляпка.
 Кларнет—клярнэт.
 Класс—кляса; разьдзел.
 Классик—клясык.
 Классический—клясычны.
 Классификация—клясыфікацыя, падзел.
 Классифицировать—клясыфікаваць, падзяляць.

Класны—клясны, клясавы.

Класовы—клясавы.

Класть—клясьці, пакладаць, ла-
жыць; *кирпичи*—мураваць; *зем-
ные поклоны*—біць паклоны.

Клевание—кляваньне, дзяўбаньне.

Клевать—кляваць, дзяўбаць, дзя-
баць, клякаць; *ть носом*—дзя-
ды вадзіць.

Клевер (*бот. Trifolium L.*)—каню-
шына, дзяцеліна (б. т.); дзят-
ліна.

Клевета—абмова, зводы, кляпань-
не, намоўка, плятня.

Клеветание—абмаўленьне, абня-
слаўленьне, кляпаньне.

Клеветать на кого—абмаўляць,
зводзіць (каго); кляпаць,
плясці, брахаць (на каго);
шальмаваць (каго), ўдзіць.

Клеветник—абмоўнік, паклёпнік,
звод, зводзень.

Клеветница—зводніца, абмоўніца,
паклёпніца.

Клеветничать—зводнічаць.

Клеветнический—зводнічы.

Клевец—клявец, сьпічак.

Клеврет—сідбар, таварыш, паплёч-
нік; падхлёбнік.

Клееварный—клеяварны; *-ный за-
вод*—клеяварня.

Клееватый—клеяваты.

Клеевой—клеевы.

Клеёнка—цырата; *-чатый*—цыра-
тавы.

Клейильный—кляільны.

Клейистость—кляістасьць

Клейистый—кляісты.

Клеить—клеіць, ляпіць; *тёся*—
клеіцца; *не клеится*—ня вы-
ходзіць.

Клей—клей.

Клейкий—клэйкі, ліпкі, ліпучы.

Клейковатость—клеякаватасьць,
ліпучасьць.

Клейковатый—клеякаваты, лі-
пучы.

Клейкость—клэйкасьць, ліпкасьць.

Клеймение—кляймёньне, значаньне,
таўраваньне.

Клеймить—значыць, таўраваць,
штампаваць, адбіваць.

Клеймо—кляймо, кляіно, знак,
штэмпаль, таўро; пачатка.

Клейстер—клэйстар.

Клёк—кракта́ньне (жаб).

Клён (*бот. Асег*)—клён.

Кленовый—кляновы.

Клепала—біла.

Клепать—кляпаць, пляскаць; літа-
ваць.

Клёпка—клёпка.

Клерикал—клерыкал.

Клерикальный—клерыкальны.

Клёст (*зоол. Loxia curvirostra*)—
крыжадзюб (з. т.).

Клетка—1) клетка; 2) каморка.

Клеточка—клётачка, каморачка.

Клеточный—каморкавы; *-ный сок*—
каморкавы сок; *-ная оболочка*—
каморкавая абалонка; *-ное*
ядро—каморкавае ядро (б. т.)

Клетушка—камора.

Клетчатка—абалоніна.

Клетчатый—у клётачкі.

Клеть—клёць, камора, сьвіран.

Клецк (*гор.*)—Клёцак.

Клёцка—клёцка.

Клешневый—клёшневы.

Клешня—клёшня.

Клещ (*зоол. Асарус*)—клещ.

Клещи—абцугі; кляшчы (у хамуты).

Клиент—кліент.

Клизма—клізма, прамывачка

Клик—клік, поклік крык, гук, гу-
каньне.

Клика—кліка, зграя,

Кликание—кліканьне, гуканьне.

Кликать, кнуть—клікаць, кнуць;
гукіць, кнуць.

Кликуша—апантаная, дурная, гістэ-
рычка.

Клим—Клім.

Климат—клімат; *к. влажный, сырой*—
к. вільготны; *к. жаркий*—
к. гарачы; *к. континенталь-
ный*—сухазёмны; *к. морской*—
к. морскі; *к. подтропический*—
к. падзваротнікавы; *к. сухой*—
к. сухі; *к. умеренный*—мёрны;
к. *холодный*—к. халодны,
(г.-к. т.).

Климатический—кліматычны; *-ская*
станция—кліматычная стан-
цыя.

Климатология—кліматалёгія.

Климент—Клімэнт.

Клин—клін, скаба.

Клиника—клініка.

Клинить—клінаваць.

Клинический—клінічны.
 Клиновидный, клинообразный —
 клінаваты.
 Клинок—клінок, штылёт, лязо.
 Клицевать—клінцаваць.
 Клир - клер, духавенства.
 Клирик—клёрык, духоўнік.
 Клирос—крылас.
 Клистир—клізма, канка.
 Клитор (*анат.*)—клітар, сікель,
 сёкіль.
 Клич—кліч, пакліч, заклік,
 Кличка—мянўшка, прозьвішча.
 Клише—клішэ.
 Клобук—каптур, падкапак.
 Клозет—сўтачкі, клязэт.
 Клок—клок, жмут, шкумат, пук,
 чуб, пасма (валасоў).
 Клокот—клёкат, шлэхат.
 Клокотание—клекатаньне, булька-
 таньне.
 Клокотать—клекатаць, шлехатаць,
 булькатаць.
 Клонить—хіліць, нахіляцца,гнуць;
 -ться—хіліцца, хінўцца, нік-
 нуць; набліжацца;-ться - *к*
упадку—занепадаць; *к чему*
это клонится—да чаго яно
 йдзе.
 Клоп (*зоол. Сітэх*)—клоп; *полевой*
 —бэздзюль.
 Клопик—клапок.
 Клоповник—клапоўнік; (*бот. Ledum*
palustre L.)—багун балотны.
 Клопс—клёпс.
 Клохтание—квактаньне.
 Клохтать—квактаць, кохаць.
 Клохтунья—квактуха.
 Клочѣк—клачок, жмуток, шкума-
 ток, пучок, чубок.
 Клочение—кльчаньне;-чить—кль-
 чыць, скльчваць;-читься—
 скльчвацца.
 Клочковатый—кльчаны.
 Ключья—клучча, шкумацьцё.
 Клуб—клуб.
 Клубить—клубіць;-ться—клубіцца;
дым клубится—дым шугае.
 Клубника (*Fragaria collina L.*)—
 клубніца; (*Fragaria viridis*
Duch.)—трўскаўкі.
 Клубничный—клубнічны, сунічны.
 Клубный—клубны.
 Клубовидный—клубкаваты.
 Клубок—клубок; чек—клубочак.

Клумба—клямба, квётня.
 Клуша—квактуха, хлуя.
 Клык—ікла, кел, зуб.
 Клы астый—іклáсты.
 Клюв—дзюба, дзюбка, дзеўб.
 Клюка—кульба, качарэжка, ляска,
 каваня.
 Клюква (*бот. Vaccinium Oxococcus*
L.)—журавіны.
 Клюквенный—журавінавы, жура-
 вінны.
 Клюковка—журавінка.
 Ключуть—клянуць, дзеўбануць,
 дзюбнуць.
 Ключ 1) *от замка*—ключ; 2) *ис-*
точник—крыніца.
 Ключевой—ключовы, крынічны.
 Ключик—клячок; крынічка.
 Ключица (*анат.*)—дўжка, лучок.
 Ключник—клячнік, ахмістар.
 Ключница—ахмістрыня, кляч-
 ніца.
 Клякса—пляма.
 Клянчение—каньканьне;-чить—
 канькаць, клянчыць.
 Кляпец—пастка.
 Кляпка—затычка; кляп *тебе в*
рот—каб цябё зарвала.
 Клясть—клясьці, праклінаць.
 Клясться—клясьціся, прысяга-
 ца.
 Клятва—кляцьба; праклён, прыся-
 ганьне, бажба; зарок.
 Клятвенно—з кляцьбой, прысяга-
 ючыся.
 Клятвенный—прысяжны.
 Клятвопреступление—кывапры-
 сја
 Клятвопреступник—кывапрысяж-
 нік, вералом.
 Клятвопреступный—кывапрысяж-
 ны, вераломны.
 Кляуза—абмова, паклёп, каверза.
 Кляузык—абмоўнік, капасьнік,
 каверзьнік.
 Кляузыца—абмоўніца, капасьніца,
 каверзьніца.
 Кляузный—абмоўны, паклёпны.
 Кляузы—абмовы, плёткі, капасьці.
 Кляча—кляча, шкапа, шаўлюжка,
 драба, падла.
 Книга—кніга; *к. домовая*—к. дамо-
 вая; *к. жалобная*—кніга для
 скаргаў; *к. конторская*—кніга
 канторская; *к. разносная*—к.

разносная; к. *входящих бумаг*— книга атрыманных папёр; к. *исходящих бумаг*—к. адасланых папёр.

Книгоиздатель—выдавец кніг.

Книгоиздательство—выдавецтва кніг.

Книгоноша—кніганоша.

Книгопечатание—друкаванье.

Книгопродавец, торговец—кнігяр.

Книготорговля—кніжны гандаль.

Книгохранилище—бібліятэка; кнігахавальня.

Книженка, жечка, жка—кніжка, кніжачка.

Книжник—кніжнік.

Книжный—кніжны; *-ный магазин*—кнігярня; *-ная палата*—кніжная палата.

Книзу—данізу, унізу, дадолу.

Кнопка—кнопка, цвічок.

Кнут—пўга, бізўн, канчўк, біч, гарпнік.

Кнугик—пўжка, бізунок.

Кнутовище—пугаўё.

Княгиня—княгіня.

Княжение—княжэньне.

Княжеский—княжацкі, князеў.

Княжество—княства.

Княжий—князеў, княжы.

Княжить—князяваць, княжыць.

Княжна—князеўна; *-нин*—князеўнін.

Князек—князёк.

Князь—князь; *великий к.*—вялікі князь; *зь на крыше*—грэбень.

Коалиционный—кааліцыйны.

Коалиция—кааліцыя.

Кобальт (*мин.*)—кабальт.

Кобель—сабака, пёс (самец).

Кобелятник—сабакяр.

Кобенить—кўрчыць, выкрыўляць; *-ться*—кўрчыцца, выкрыўляцца, тапырыцца.

Кобза—кобза; *-зарь*—кабзар, лёрнік.

Кобец (*зоол. Falco arivorus*)—каня.

Кобура—кабура, похва.

Кобчик—кабец.

Кобыла—кабыла, кабыляка.

Кобылица—кабыліца.

Кобылка—кабылка.

Кобылятина—кабыляціна, кабыліна, каніна.

Кование—каванье.

Кованный—кованы, кўты.

Ковать—каваць, куць.

Коварный—здрэдливы, падступны, крывадушы.

Коварство—здрада, подступ.

Ковач—каваль, кавач.

Ковер—дыван, кілім, кабэрац.

Коверкание—скажэньне, крў-ляньне, псаванье.

Коверкать—казіць, кўрчыць, перакрўчваць, калечыць, псавать, крўшыць, ламать, крўвіць.

Ковка—каванье, падкоўванье (коняй).

Ковкий, -кость—коўкі, -касьць.

Ковна (*гор.*)—Коўна.

Коврига—лўста, скіба; бохан, кулідка.

Коврижка—лўстачка, скібачка.

Коврик—дыванок, кабэрац.

Ковровый—дывановы, кабэрцавы.

Ковчег—скрыня; карабэль.

Ковш, -шик—коўш, конаўка, карэц, чарпак, чарпёнь.

Ковы—подступ; *строить ковы*—падкопвацца пад каго.

Ковыль (*бот. Stipa L.*)—кавыль.

Ковыляние—кльпанье, кандыбанье; *-ть*—кльпаць, кандыбаць, шкандыбаць.

Ковыркком—кулём, стрымгалоў.

Ковыряние—калупанье, карпанье, длўбанье.

Ковырять—калупаць, карпаць, длўбаць.

Когда—калі; *когда-бы*—каб; *когда-либо, -нибудь*—калі-небудзь, абы-калі; *когда-то*—калісь, ці, нэкалі, нэяк, даўнэй; *когда-же*—а як; *когда-удогно*—абы-калі, калі-хаця.

Коготок—кіпцік, капцюрок.

Коготь—кіпець, капцёр, кіпцёр, пазўр.

Кодекс—кодэкс, зборнік законаў.

Кое-где—абы-дзе, дзе-ня-дзе, дзе-а-дзе, дзе-колечы; *кое-как*—мясцамі, абы-як, так-сяк, ні-то ні-сё, н што, нічога, нічагэнька, як колечы; *кое-когда*—абы-калі, калі-ні-калі, дзе-калі; *кое-кто*—абы-хто, нэхта, дзе-хто, хтось; *кое-куда*—абы-куды, дзе-куды; *кое-что*—абы-што, нэхта, дзе-што; *кое-чего*—абы-чаго, дзе-чаго.

Кожа—скўра, скўрка, шкўра; луш-
пайка; лушпина; *выделанная*
(в кусках)—скурат, шкурат;
шкурлат; *невыделанная*—
сырэц; *сыромятная*—сырыца;
-жа горная (мин.)—тканіна
мінэральная; *змеиная*—зьлі-
нак; *ягненка*—смўшак.

Кожан (зоол. *Vespertilio*)—кажан.

Кожанный—скуранны, шкуранны.

Кожевник—гарбар, кажаміка.

Кожевенный—гарбарны; ный за-
вод—гарбарня.

Кожевничать—гарбаравать.

Кожевничество—гарбарства, кажа-
міцтва.

Кожевнический—гарбарскі, кажа-
міцкі.

Кожед (зоол. *Dermestes*)—скураёд.

Кожемяка—см. Кожевенник.

Кожица—скўрка, шкўрка; плёўка.

Кожистый—скураваты.

Кожный—скўрны, шкўрны.

Кожура—лушпайка, плёўка; шалу-
пайка, луска; скўрка.

Кожуринка—скўрачка, лушпаечка,
плёвачка.

Коза—казя.

Козак—см. Казак.

Козел—казёл.

Козелец (бот. *Scorconera* L.)—чор-
накорань (б. т.).

Козелки (бот. *Pastinaca sativa* L.)—
пастарнак.

Козельник (бот. *Tanacetum vul-
gare* L.)—піжма.

Козий—казіны, казячы.

Козиться—казіцца, каціцца.

Козица—козка, козачка, казіца.

Козлёнок—казяляня.

Козлик—козьлік.

Козлиный—казьліны, казловы.

Козлить (петь козлиным голосом)—
кёпска сьпяваць.

Козлобродник (бот. *Tragopogon*)—
казлабарод (б. т.).

Козловый—казловы.

Козлоногий—казланогі.

Козлорогий—казларогі.

Козлы—перадок, козлы; казлы,
рыштунак.

Козляк (бот. *Boletus granula-
tus* L.)—казьляк.

Козлятина—казьліна, казьляціна.

Козлячий—казьлячы, казьліны.

Козни—подступы, падкопы, ка-
пасыці; *строить козни*—пад-
копвацца пад каго.

Козодой (зоол. *Caprimulgus euro-
raeus*)—лёжань, ляляк.

Козуля (зоол. *Cervus capreolus*)—
сарна.

Козырёк—брыль, казырок.

Козыристый—казырысты.

Козырной, ный—казырны.

Козырь—козырь; свои козыри (игра)
—всз.

Козырьять, рнуть—казыраць, рнуць.

Козюля—казюля.

Козявка, вочка—казяўка, казюлька
казу́рка.

Кой, кая, кое—які, якая, какое.

Койка—ложак, койка.

Кой-как см. Кое-как.

Кой-какой—абы-які, такі-сякі.

Кой-кто см. Кое-кто.

Кокарда—кукарда.

Кокетка—баламўтка, баламўтніца,
залётніца, харашўха.

Кокетливо—баламўтна, залётна.

Кокетливый—баламўтны, залётны.

Кокетство—баламўцтва, залёты.

Коккостеус (рыба, —мин.)—чарапы,
косткі.

Коклюха—вераценца.

Коклюш—коклюш.

Кокон—лялька, капшучок, вопро-
дзень. (Л а с т.).

Кокорыш (бот. *Aethusa cyna-
rium* L.)—блёкат.

Кокос (бот. *Cocos nucifera* L.)—
какос.

Кокотание—сакатаньне; ть—са-
катать.

Кокотун—сакатун; нья—сакатуха.

Кокошник—какошнік, чапёц.

Кокс—кокс, каменны вугаль.

Коксовый—коксавы.

Кол—кол, колік, друк, дручок,
пайка, паля, тычка; мн. ч.—
колье.

Колба—коўба; бачка—коўбачка.

Колбаса—каўбаса; са из внутрен-
ностей—вантрабянка; са кровя-
ная—кывянка.

Колбасник—каўбаснік; сьница—
каўбасніца.

Колбасная—каўбасня, каўбасная.

Колдовской—вядзьмацкі, вядзь-
марскі, знахарскі, чараўніцкі.

Колдовство—вядзьма́цтва, вядзьма́рства, чарау́ництва, зна́харства.

Колдовать—вядзьма́чыць, ведзьма́кава́ць, чарава́ць, знахарава́ць, варажы́ць, шапта́ць.

Колдун—вядзьма́к, вядзьма́р, чарау́нік, зна́хар, варажбіт, шаптун.

Колдунья—ве́дзьма, вядзьма́чка, вядзьма́рка, чарау́ніца, зна́харка, варажбітка, шапту́ха.

Колебание—вага́ньне, віха́ньне, хіста́ньне, зыба́ньне, кача́ньне.

Колебательный—вага́льны, зы́бісты.

Колебать—вага́ць, віха́ць, хіста́ць, зыба́ць, гойда́ць, ша́стаць, калы́хаць, ру́хаць, ківа́ць;—**ться**—віха́цца, вага́цца, трасьці́ся, хіста́цца, зыба́цца, ру́хацца, ківа́цца, гойда́цца.

Колеблемость—вага́льнасьць, хісткасьць, зы́бкасьць;—**мый**—вага́льны, хі́сткі, зы́бкі.

Колейный—каля́інавы.

Колеить—рабі́ць каля́іны.

Коленко—кале́нка, кале́нца.

Коленкор—парка́ль, ма́міс;—**ровый**—паркалёвы.

Коленный—кале́нны, кале́ністы;—**ная чашка**—галёнка.

Колено—кале́на; *мн. ч.*—кале́ны.

Коленопреклонение—кле́нчаньне, —**нно**—укле́нчыўшы.

Коленце—кале́нка, кале́нца.

Коленчатый—кале́нчасты, каленкава́ты.

Колер—колер, масьць.

Колесить—калясі́ць, гавара́ць на ўздага́д.

Колесник—кале́сьнік, стальма́х.

Колёсный—колавы, калёсны;—**ная мазь**—калані́ца, коламась.

Колесо—кола; *две пары колёс*—каток.

Колесование—калесаваньне, катаваньне.

Колесовать—калесава́ць, катава́ць.

Колесовидный—калесава́ты, падобны на кола.

Колесовой—колавы, кругавы.

Колесцо—колка.

Колечко—пярсце́начак, абручы́к, колка, кольца, колца.

Колея—каля́іна.

Колибри (*зоол. Trochillus*)—калі́бры.

Коливо—куцця́.

Колика—колька.

Количественный—колькасны, лі́чэбы.

Количество—колькасьць, лі́чэнасьць, лі́чба.

Колка—расколка, кало́цьце, ськапа́ньне.

Колкий—колкі, калю́чы, скё́пкі, тклівы, упі́клівы, ура́зьлівы.

Колко—тклі́ва, упі́кліва, ура́зьліва.

Колковатость—ткліва́сьць, ура́зьліва́сьць.

Колковатый—тклі́вы, ура́зьлівы, упі́чны, ушкúльны.

Количество—скё́пкасьць, пры́тыка, ткліва́сьць, упі́ка, ушчы́пліва́сьць;—**сти**—дамовы, пстры́чкі, дапі́нкі, шу́ляньне, пры́тыкі.

Коллега—кале́га, тавары́ш.

Коллегиальный—кале́гіяльны.

Коллегия—кале́гія.

Колледж—кале́дж.

Коллектив—калекты́ў, гурток.

Коллективизм—калектыві́зм.

Коллективный—калекты́ўны, зборны, суспольны, гурта́вы.

Коллекционер—кале́кцыяне́р.

Коллекция—кале́кцыя, збор.

Коллизия—суспрэ́чнасьць.

Колобок—баханка.

Колобродник—плятка́р, збро́д.

Колобродить—плясы́ць, збро́днічаць, блазнава́ць.

Коловерт,—**ть**—ві́р.

Коловорот—сьве́рдзел, сьві́дар; ві́р.

Коловратно—зьме́нна, колаваро́тна.

Коловратность—зьме́ннасьць, колава́ротнасьць;—**ный**—зьме́нны, няпэ́ўны; колаваро́тны.

Колода—кало́да, калодка, пень, жолаб, кары́та;—*да карт*—та́лія.

Колодезь—калодзе́ж, стúдня.

Колодезный—калодзе́жны;—**ный журавль**—коварат, вочап.

Колодка—кало́дка; *для сапог*—ка́пыл.

Колодник—вя́зень, нявольні́к, ары́штэнт.

Калодніца—нявольніца.
Колокол—звон; ла—званы.
Колоколенка—званічка; -ны́й—званічны.
Колоколец—званок, балабон, браждодка, бома (М. Багд.).
Колокольный—званічны.
Колокольна—званіца.
Колокольчик—званочак; -ки (бот. *Campanula* L.)—званкі, ворлікі.
Колокольчиковые (*Campanulaceae*)—званковыя (расыліны).
Коломазь—каланіца, коламазь.
Коломенская верста—дылда, дырда, дзыга.
Колониальный—каляніяльны, высялковы, асідніцкі; -ныя *товары*—бакалёя.
Колонизация—калянізацыя, асідніцтва.
Колонизировать—калянізаваць, асіджаваць.
Колонист—каляністы, высялёнец, асіднік.
Колония—калёнія, выселак; асід.
Колонка—калёнка, калюмка, слупок.
Колоннада—калянада, калюмнада.
Колорит—калярыт, афарбоўка.
Колоритность—калярытнасць, яскравасць.
Колоритный—калярытны, яскравы, барвісты.
Колос—колас; *мн. ч.*—калосье, каласы.
Колосистый—каласісты; -тсья—каласіца, каласаваць.
Колосница (бот. *Stachys* L.)—чысьцец.
Колосок—каласок.
Колосс—волат, веліч.
Колоссальный—вялічэзны, вялізарны.
Колотилка, -товка—бойка.
Колотить битъ—біць, зьбіваць, таўчы, пэтаваць, пэтаць, трапаць, лупцаваць; *бельё*—праць; *грушу*—трасыць.
Колотуха, -шка—доўбня, даўбешка.
Колотырить—гандляваць; займацца плёткамі, брахаць.
Колотырка—пляткарка, брахуха.
Колотырник—пляткар, брахун.
Колоть—калоць, шчапаць, сцяпаць; *варсаць, басыць; -ть в глаза*—упікаць.

Колотье—1) колька, коліка; 2) *см.* Колка
Колочение—біццё, забіваньне, пэтаваньне; бразканьне.
Колпак—каўпак, каптур; цяляпень, разява.
Колпачок—каўпачок, каптурок.
Колтун (мед. *plica polonica*)—каўтун; каўцюх.
Колтуноватый—каўтунаваты, кудлаваты.
Колупание—калупаньне, карпаньне, длубаньне.
Колупать, -пнуть—калупаць, пнуць; карпаць, карпаўць; длубаць, длубаўць.
Колчан—каўчан.
Колчедан—іскрак.
Колченогий—клышаногі, клыпаты, клышаты, кулявы, кульгавы, клышун, шкандыба.
Колыбель—калыска, зыбка, люлька.
Колыбелька—калысачка.
Колыбельный—калыскавы.
Колымага—каламага, каламажка, рыдван.
Колыхание—калыханьне, зыбаньне, гойданьне, качаньне.
Колыхать—калыхаць, зыбаць, гутаць, гойдаць, качаць; -тсья—калыхацца, гойдацца, зыбацца, гутацца, качацца.
Колышек—калок, калочак, тычка.
Коль—як, калі.
Кольнуть—кальнуць, калануць.
Кольца древесины (бот.)—драўніновыя персьцяні (б. т.)
Кольцевание (бот.)—абручкаваньне (б. т.).
Кольцевидный—кальцаваты, пярсьцёністы.
Кольцевой—кольцавы, кругавы.
Кольцо—пёрсьцень, пярсьцёнак, жуковіна, кольца; абручк; банька, скрутка; калач; -цо *с пачатку*—сыгнэт; *торговец кольцамі*—пярсьцёначнік.
Кольчатый—кальчаты, кольчаты пярсьцёністы.
Кольчуга—панцыр.
Колючесть—калючасць.
Колючий—калючы, колкі.
Колючка—калючка.
Колючник (бот. *Carlina Tourn.*)—урочнік (б. т.).

Колюшка (зоол. *Gasterosteus aculeatus*)—калючка.

Коляда—каляда; дный—калядны.

Колядовать—калядаваць, шчадраваць.

Коляска—каляска.

Ком—кам'як, камлыга, грудка, брыла.

Команда—каманда, загад.

Командир—камандзір.

Командировать—камандыраваць, выпраўляць.

Командировка—камандыроўка, выпраўленьне (куды).

Командировочный—выправачны, камандыровачны.

Командирша—жонка камандзіра.

Командование—камандаваньне.

Командовать—камандаваць, загадваць.

Командующий—камандзір, начальнік войска.

Комар (*Culex*)—камар; *в см. соб.*—камарэча.

Комбинация—камбінацыя, злучэньне.

Комбинировать—камбінаваць, злучаць.

Комедиант—камэдыянт, камэдыяншчык.

Комедиантка—камэдыянтка, камэдыяншчыца.

Комедия—камэдыя; кумэдыя; *ку-кольная комедия*—батлэйка.

Комелёк—камінак; камлёк.

Комель—камель.

Комендант—камэндант.

Комендантский—камэнданскі.

Комендатура—камэндатура.

Комета—камэта, мятля.

Комизм—камізм, сьмешнасьць.

Комик—комік, сьмешнік.

Комический—камічны, сьмешны, пракўны.

Комиссар—камісар.

Комиссарский—камісарскі.

Комисариат—камісарыят; *Внутренних дел*—Унутраных спраў; *Иностранных дел*—Чужаземных, Замёжных спраў; *Земледелия*—Земляробства, Ральніцтва; *Просвещения*—Асьветы; *Путей сообщения*—Шляхаў зносін; *Социального Обеспечения*—Сацыяльнае за-

бясьпёкі; *Внешней торговли*—Замёжнага гандлю; *Труда*—Працы; *Почт и Телеграфа*—Пошты й тэлеграфу; *Юстиции*—Юстыцыі, Судовых спраў; *Финансу*—Грашовых спраў; *Военный*—Вайсковых спраў.

Комиссионер—камісыянэр.

Комиссионный—камісійны.

Комиссия—камісія.

Комитет—камітэт; тскі—камітэцкі.

Комкать—мяць, комкаць.

Комковатый—зьмяты, памяты, камякаваты, грудаваты.

Комком—камяком, жмўтам.

Комментарий—тлумачэньне.

Комментатор—тлумач.

Коммерсант—гандляр.

Коммерция—гандаль, камэрцыя.

Коммерческий—камэрцыйны, гандлёвы.

Коммуна—камўна.

Коммунист, -стка—камуністы, -стка.

Коммунизм—камунізм.

Коммунистический—камуністычны. *-ский союз молодежи*—камуністычны саюз моладзі; *-ский интернационал*—камуністычын інтэрнацыянал.

Комната—пакой, бакоўка, сьвятліца, камора.

Комнатка—пакойчык, баковачка, сьвятлічка, каморка.

Комнатный—пакаёвы.

Комод—камод.

Комок, мочек—камок, камячок.

Компактный—сьціслы, шчыльны.

Компания—кампанія, кумпанія, сяброўства, таварыства, хэўра

Компанейский—таварыскі, кампанейскі.

Компаньон—сэбра, супольнік, кумпаньнік.

Компаньонка—сяброўка, супольніца.

Компас—компас.

Компенсация—узнагарода, адшкадаваньне, кампэнсацыя.

Компенсировать—узнагараджаць, адшкадоўваць, кампэнсаваль

Компилировать—кампіляваць, пабіраць.

Компильтивный—кампіляцыйны, зборны.

Компілятор—кампілятар.
Компіляцыя—кампіляцыя, збор, збіраніна.
Комплекс—комплекс.
Комплект—камплэкт, поўналік.
Комплектование—камплектаванне.
Комплектовать—камплектаваць.
Комплимент—лёстка, камплімент.
Композитор—кампазітар.
Композиция—кампазіцыя.
Компост—гной.
Компресс—кампрэс, прыпарка.
Компрометировать—бясчэсьціць, бэсьціць, паганіць.
Компромисс—уступка; згода.
Комфорт—камфорт, раскашаванне, раскоша.
Конвенция—канвэнцыя, умова, згода.
Конверт—канвэрт, агортка (Л а с т.).
Конвой—канвой.
Конвоир—канвойны; **-ировать**—вёсьці пад канвоем.
Конвульсии—корчы, сўтарга; кіданьне.
Конгломерат—канглямэрат, зьлёпішча, зьляпняк, мешаніна.
Конгресс—кангрэс.
Кондитер—цукэрнік.
Кондитерская—цукэрня; **-рский**—цукэрны.
Кондиция—кандыцыя умова.
Конденсация—кандэнсацыя, згушчэньне.
Кондрашка—паралюш.
Кондуктор—кандуктар.
Коневод—канявод; **-ство**—гадоўля коняй.
Конёк—конік, конічак; (*на крыше*)—шчыт, грэбень.
Конец—канец, край, канчатак, ускрай, шчэнт, пасьлёдак, *√* каюк, амін, садўхі, капец; **-ствола**—камэль; **- в конец**—дарэшты, дашчэнту, упень; *в конце концов*—нарэшце; *с конца в конец*—ад краю да краю; *тут ему и конец*—тут яму й капцы, садўхі.
Конечно—канэчна, конча, пэўна, вядома, а ўжо-ж, а тож, а як-жа.
Конечность—канцовасьць, канэчнасьць.
Конечный—канцовы, канэчны, канчатковы, канчатны, астатні.

Коник—конік.
Кони́на—каніна, каняціна.
Кони́ческий—канічны, стажковы.
Конка—конка.
Конкретный—канкрэтны, прадмётны.
Конкурент—канкурэнт, сўпар.
Конкуренция—канкурэнцыя.
Конкурировать—канкураваць.
Конкурс—конкурс.
Конкурсный—конкурсны.
Конник—коньнік.
Конный—конны.
Коновал—канавал, лягчай.
Коновалить—канаваліць, лягчаць, спакладаць.
Коновязь—прывязь для коняй.
Конокрад—канакрад.
Конокра́дство—крадзеж коняй.
Конопатить—шпакляваць, канапаціць, імшыць.
Конопачение—шпакляванне, канопачаньне, імшэньне.
Конопля (*бот. Cannabis sativa L.*)—каноплі, канаплі.
Коноплянка (*зоол. Fringilla cannabina*)—канаплінка.
Конопля́нник, -ное поле—канаплі́ннык, канаплі́нішча.
Конопля́ный—канаплі́ны; **-ное масло**—алей.
Консерватор—кансэрватар.
Консерватория—кансэрваторыя.
Консервация, -вирование—кансэрвацыя, кансэрваваньне.
Консервировать—кансэрваваць.
Консервы—кансэрвы.
Консилиум—кансыліум, нарада (лёкараў).
Консистория—кансысторыя.
Конский—конскі, канячы, канёвы; **-ский волос**—валасьні.
Конспиративный—патаёмны.
Константи́н—Касту́с, Косту́с, Косьцік.
Констатирование—зацьвярджэньне.
Констатировать—зацьвярджаць, зацьвёрдзіць.
Конституционный—канстытуцыйны.
Конституция—канстытуцыя.
Конструкция—канструкцыя, лабудова.
Консул—консул.

Консульство—консульства.
Контингент—кантынгент, набор.
Континент—кантынэнт, сухазём'е.
Континентальный—сухазёмны.
Контора—кантора.
Канторка—канторка.
Канторский—канторскі.
Канторщик—канторшчык.
Контакт—канта́кт, згода, с'вязь.
Контра—с'упраць; *сущ.*-супярэчка.
Контрабанда—кантраба́нда, шмуклярства.
Контрабандист—кантрабанды́сты, шмуклер.
Контрабандистка—кантрабанды́стка, шмукля́рка.
Контрабандный—кантраба́ндны, шмуклерскі.
Контрабас—басэ́тля, банду́ра.
Контрагент—кантрагэ́нт.
Контрагентство—кантрагэ́нцтва.
Контракт—кантра́кт, умова; **товый**—канкра́ктавы, **-товы**.
Контраст—кантра́ст, супраціўнасьць.
Контрастный—супраціўны.
Контрибуция—кантрыбу́цыя, да́ніна.
Контролер—кантрале́р.
Контролировать—кантралява́ць, павяра́ць, назіра́ць.
Контроль—кантроль.
Контр-революционер—кантр-рэвалюцыяне́р.
Контр революционный—кантр-рэвалюцы́йны.
Контузить—канту́зіць, падбіва́ць, бязьвэчыць, калёчыць.
Контузия—канту́зія, калёчаньне.
Контур—а́брыс.
Конура, -рка—б'удка, закану́рка, зату́лак.
Конус—конус, стажок.
Конусовидный—стажкава́ты.
Конфедерат—канфэ́дэрат.
Конфедеративный—канфэ́дэрацы́йны; **-ция**—канфэ́дэра́цыя, с'вязь.
Конференция—канфэ́рэнцыя, нара́да.
Конфета, -тка—цукэ́рка.
Конфиденциальный—сакрэ́тны, таёмны.
Конфискация—канфі́ска́цыя.
Конфисковать—канфі́скава́ць, забіра́ць маёмасьць у казню́.

Конфликт—канфлі́кт.
Конфликтный—канфлі́кжны.
Конфуз—сорам.
Конфузить, -ся—сарами́ць, **-цца**, **Конфузливый, -зный**—сара́млівы; сара́міжны, сара́міжлівы.
Конфузно—сара́мліва, сара́міжна.
Концевой—канцовы.
Концентр—канце́нтар, круг.
Концентрация—канце́нтра́цыя, асяроджаньне, згрупава́ньне.
Концентрировать—канце́нтрава́ць, асяроджава́ць, групова́ць, гуртава́ць.
Концентрический—канце́нтрычны, згрупава́ны, згуртава́ны.
Концепт, -ция—пані́цце, разу́меньне.
Концерт, -тный—канце́рт, **-тны**.
Концессионный—канце́сі́йны.
Концессия—канце́сія, перау́ступка.
Кончатъ, -чить—канча́ць, сканча́ць, скончы́ць; **выконва́ць, выкана́ць**.
Кончатся, читься—канча́цца, скончы́цца; *умира́ть*—пака́наць, памэ́рці; *о сроке*—выха́дзіць.
Кончик—кончык.
Кончина—кана́ньне, скана́ньне, па́кон, капу́т, саду́хі.
Конь—ко́нь; *нь скаковой*—скаку́н.
Коньки (для катанья)—ко́нікі.
Конькобежец—коўза́нік.
Коньяк—канья́к.
Коньячный—канья́чны, каньяковы.
Конъюктура—канью́кту́ра.
Конюх—каню́х.
Конюшенный—стаё́нны.
Конюший—ста́йнік.
Конюшина—с.м. **Клевер**.
Конюшня—ста́йня, каню́шня.
Коняковка (бот.)—с.м. **Вика**.
Кооператив—каапе́ратыў.
Кооперативный—каапе́ратыўны.
Кооператор—каапе́ратар.
Кооперация—каапе́ра́цыя, суполка.
Кооптация—каапта́цыя, далучэ́ньне.
Кооптировать—кааптава́ць, далуча́ць.
Координаты (мат.)—каардына́ты.
Координация—каардына́цыя, узга́днёньне (пс.-л. т.).
Координированный—узгоднены.
Координировать, -ться—узга́дняць, **-цца**, каардынава́ць, **-цца**.

Копя—капа.
Копальный—капальны
Копальщик,-патель—капальнік, капач.
Копание—капанье.
Копать,-ться—капаць,-цца.
Копеечка—капёчка.
Копеечный—капёчны.
Копейка—капёйка.
Копейный—кап'ёвы, дзідавы.
Копейщик—капёўшчык.
Копёнка—копка.
Копёр—баба для забівання паль; укроп.
Копиист—кап'явальнік.
Копилка—скарбонка.
Копильщик—збірач.
Копить—збіраць, складаць.
Копировальный—кап'явальны.
Копирование,-вать—кап'яваньне,-ваць.
Копия—копія.
Копна—капа; *ны волос*—кўдлы, кўчмы.
Копоть—копаць, копат, кўрава.
Копошиться—капашыцца, варушыцца.
Коптеть—капцець, чадзіць.
Коптилка—смаркачын, газыніца.
Коптильный—капцільны, дымарны.
Коптильня—капцільня, дымарня, кўрня, вандлірня.
Коптильщик—капцільнік, дымар, вандлір.
Коптить—капціць, задымляць, за-кўрваць.
Копуляция—капуляцыя, спалкаваньне (б. т.).
Копун;-нья—марўда.
Копчение—капчэньне, вандляваньне.
Копченный—копчаны, вандляваны.
Копыль (мест.)—Капыль.
Копытень (бот. Asarum europaе-um L.)—пад'алешнік (б. т.), капытнік.
Копытный—капытны.
Копыто,-тце—капыта,-тца.
Копь—капальня (г.-к.т.); *-пь известковая*—вапніца, вапнішча; *-пь железная*—рўдня.
Копьё—кап'ё, дзіда, піка.
Копьеносец—см. Капейщик.
Копьевидный,-образный—падобны на кап'ё, дзідаваты, востры.

Кора—кара, шкарўпа.
Корабельный—карабёльны, караблёвы.
Корабельщик—карабёльнік.
Кораблекрушение—згўба карабля.
Кораблеплавание—плаваньне на караблі.
Кораблик—караблік.
Корабль—карабёль; *ль воздушный*—павётраны балён.
Коралл—караль.
Коралловый—каралявы.
Корда—корда.
Кордон,-ный—кардон,-ны.
Корел,-ляк—карэл.
Корелия,-льский—Карэлія,-льскі; *-ская берёза*—чачотка.
Коренастый—асадзісты, прысадзісты, карчасты.
Корениться—караніцца.
Коренной (зуб)—карэнны;-ной *житель*—тубылец, тутэйшы.
Коренчатый—караньковы.
Корень—карэнь, корань; **корни**—корані, карані; *в собир. см.*—карэньне; **реньуравнения(мат.)**—разьвязак раўнаньня (м. т.)
Коренье (собир.)—карэньне.
Корешок—карэньчык.
Корешковый—карэньчыкавы.
Коржавый—каравы, каржавы, зашкарўплы.
Корзина,-нка—кош, кошык.
Корзиночка—кошычак.
Корзиночник,-нщик—кошнік.
Корзиночный—кошыкавы.
Корить—дапікаць (камў).
Корифей—карыфэй.
Корица (бот. Laurus cinnamomum L.)—цынамон.
Коричневый—цынамонавы.
Корка—корка; *ка хлеба*—скарпінка.
Корма—карма, зад.
Корм—корм, лакорм, спажыва; *к. подножный*—паша.
Кормёжка—жыр, папас, папаска.
Кормилец—гадаваньнік, гадўн, дабродзей.
Кормилица—мамка.
Кормить,-ться—карміць,-цца; гадаваць,-цца; жыць,-цца; пасьвіцца; жыраваць,-цца.
Кормление—гадоўля, гадаваньне, кармленьне, жыраваньне.

Кормный—кормны, глэдкі.
Кормовой—кармаві, спажывны.
Кормчий—кармач, сьцірнік; чая
книга—кормчая кніга.
Корнать—абцінаць, абсякаць, аб-
 разаць, карнаць
Корневатик—кошык з карэньня.
Корневатый, видный—караняваты.
Корневище—сьцябло-корань (б. т.),
 каранішча, корч.
Корневой—каранёвы, карчовы;
 -вой *чехлик*—каранёвы капту-
 рок (б. т.).
Корнеплод—корань-плод (б. т.),
 кораняплод.
Корнеплодный—кораняплодны.
Корнет—карнэт.
Корнишоны—карнішоны, марыно-
 ваныя гуркі.
Корноухий—карнавухі.
Короб—кораб, дораб, кош.
Коробейник, йщик—кошнік.
Коробить, ться—карабаціць, -цца;
 кўрчыць, -цца; крывіць, -цца.
Коробка—каробка, пўшка.
Коробление—карабачаньне.
Коробчатый, бовой—каробкавы.
Коробочка, бушка—каробачка,
 пўшачка, скрынчачка.
Коробочник—каробачнік.
Коробочный—каробачны.
Корова—карова; ва *молодая*—цёл-
 ка, цялўшка; ва *яловая*—яла-
 вая карова, ялаўка, пярэдай-
 ка.
Коровай—каравай, бохан.
Коровий—каравячы.
Коровка—кароўка; *божья коров-*
ка (зоол. *Coccinella*)—божжа
 кароўка.
Коровник—кароўнік.
Коровяк (бот. *Verbascum* L.)—дзі-
 ванна, каўтўчнік, пінна-дзі-
 ванна.
Королева—каралёва, караліха.
Королевич—каралёвіч.
Королевна—каралёўна.
Королевский—каралёўскі.
Королевство—каралёўства.
Королёк—каролік.
Король—кароль.
Коромысло—каромысел; ло у *ко-*
лодца—журавель.
Корона—карона.
Коронационный—каранацыйны.

Коронация—каранацыя.
Коронный—каронны.
Коронование—каранаваньне.
Короновать, ться—каранаваць, -цца.
Короста—караста.
Коростель (зоол. *Rallus crex*)—дзяр-
 гач, драч, хрусцель.
Коростовник (бот. *Knautia arvensis*
 Coult.)—паўночнік (б. т.),
 раннік.
Коростовый—кароставы, карась-
 цыны, карасьлівы.
Коротание (времени)—каратаньне.
Коротать (время)—каратаць, ба-
 віць.
Коротенький—кароценькі.
Короткий—кароткі, кўцы; *быть с*
кем на короткой ноге—быць
 за панібрата.
Коротко—каротка; блізка (знаё-
 мы).
Коротковатый—караткаваты.
Коротковолосый—караткавалосы.
Короткогивый—караткагывы.
Короткокрылый—караткакрылы.
Коротконогий—куцаногі.
Короткорукий—караткарўкі, куца-
 лапы.
Короткость—караткасьць.
Короткохвостый—куцахвосты.
Короткошерстный—нізкашэрсты.
Короткошея—караткашый.
Коротыш, шка—карантыш, курдў-
 пель. *Куртыш*
Короче—карацэй; *как можно ко-*
роче—найкарацэй.
Корочка—корка, корачка, скары-
 начка.
Корочный—коркавы, скарыначкавы.
Корочун—капўт, садўхі, капёц.
Корпение, петь—гарбёньне, бёць.
Корпия—корпія.
Корпорация—карпарацыя, асабовы
 склад.
Корпус—корпус; цёла; -пус *пуле-*
мёта—тулава кулямёта (в. т.).
Корпусный—корпусны.
Корректив—папраўка.
Корректный—спраўны, тактоўны.
Корректирование—карэктаваньне,
 выпраўленьне.
Корректировать—карэктаваць, вы-
 праўляць (друкарскія памылкі).
Корректор—карэктар, выпраўш-
 чык (л. т.).

Корректорша—карэктарка, выпраўшчыца.
Корректорский—карэктарскі; ская (*комната*)—карэктарскі пакой.
Корректурa—карэктўра, выпраўка (л. т.).
Корректурный—карэктўрны.
Корреспондент—дапішчык, карэспандэнт (л. т.).
Корреспонденция—допіс (л. т.), карэспандэнцыя.
Корридор—калідор.
Корридорный—калідорны.
Корсаж—карсаж.
Корсет—гарсэт, кабат.
Корсетик—гарсэцік, кабацік.
Корсетница—гарсэтніца.
Корсетный—гарсэтны; *ная мастерская*—гарсэтня.
Кортик—корцік.
Корточки—карачкі, кўкішкі, кукарэчкі.
Корч—корч.
Корчага—дзэжка.
Корчевание—карчаваньне.
Корчевальный—карчавальны.
Корчевать—карчаваць, выкарчоўваць.
Корчемник—карчмёр.
Корчемница—карчмёрка.
Корчемничество—карчмёрства.
Корчение—карэчаньне, курчэньне.
Корчи—корчы, кўрчы, кіданьне.
Корчить, -ться—корчыць, -цца; карэчыць, -цца; кўрчыць, -цца.
Корчма—карчма.
Коршун (зоол. *Falco Milvus*)—каршўн, коршак; *к. стервятник*—шуляк; *к. курятник*—(*Milvus regalis*)—каня.
Корыстность, столюбие—хцівасьць.
Корыстный, столюбивый—хцівы.
Корысть—зыск, карысьць.
Корыто—карыта; *для водопоя*—камяга; *для белья*—начоўкі.
Корытный—карытны.
Корытце—карытца, начовачкі (*ср. Корыто*).
Корь (*болезнь*)—адзёр, вёдра.
Корюха, -шка (зоол. *Osmerus eperlanus*)—корушка.
Корявый—каравы, карўзлы, заскарўзлы, каржааны.
Коряга—карчага.
Коряка—раскірэка.

Корячить, -ться—кірэчыць, -цца.
Коса—1) *землед. орудие*—каса; 2) *у женщины*—каса, коска; 3) *географ.*—гак, пярэспа (г.-к. т.), стрэлка, *конец косы*—пйтка; *лента в косе*—жычка, касьнік.
Косарь—касёц.
Косатик—см. Касатик.
Косач (зоол. *Tetrao tetrix*)—цеця-рўк.
Косачка—цяцёрка.
Косвенно—ускосна.
Косвенный—ускосны, пабочны; **ный падеж** (*грам.*)—залёжны склон.
Косец—касёц.
Косилка—касілка.
Косить 1) *траву*—касіць; 2) *глазами*—касавўрыцца.
Косичка—касіца, коска.
Косматеть—кашлатець, кудлатець.
Косматость—кашлатасьць, кудлатасьць, кудлаватасьць.
Косматый—кашлаты, кудлаты, кудлаваты.
Космач—кудлач.
Косметика—касмэтыка, парфўма.
Косметический—касмэтычны, парфўмавы.
Космический—сусьвэтны (л. т.).
Космогония—касмагонія.
Космография—касмаграфія, сьветазнаўства.
Космология—касмалёгія.
Космос—сўсьвёт (л. т.).
Космополит—касмапаліт, сусьвётнік.
Космы—касмькі, кўдлы, кўчмы, пасьмы, касмоўце.
Коснение—закараньне, зацьвярдзеньне.
Коснеть—закараньвацца, цьвярдзець.
Косность—закараньласць, зацьвярдзэльасць, упартасьць.
Козноязычие—гамзатасьць, гугнявасьць, гугніўства, заклівасьць.
Косноязычный—гамзаты, гамзэль, гамзўн, гугнівы, заікаты.
Косный—закаранёлы, упарты; *марда*.
Косо—коса, скоса, крыва.
Кособокий—кывабокі.

Косоватость, -тый—касава́тасьць, -ты.

Косоворотка—кашў́ля з косым каўняром.

Косоглазие, -зый—касавакасьць, -кі.

Косогор—спад, узбочына.

Косой—косы, крывы, укосны.

Косолапый—клыша́сты, клышано́гі, клыпаногі.

Косоротый—касароты, кривароты.

Косоугольник—крывавугольнік, крываку́тнік.

Косоугольный—з крывым вуглом, кутом.

Костел—касьцёл.

Костельный—касьцёльны; -ный *служитель (служка)*—арганісты.

Костенение, -неть—касьцяне́ньне, -не́ць.

Костеожигание—косы́цяпале́ньне.

Костеожигательный—косы́ця-апа́льны; -ный *завод*—касьця-апа́льня.

Костёр—вогні́шча, цяпло, касьцёр.

Костерь костря (*бот. Bromus L.*)—каласоўнік (б. т.), кастры́ца.

Костистый, -стлявый—кастля́вы.

Костный—касьцяны́.

Костоватость, -тый—касьцява́тасьць, -ты.

Костоед (*мед.*)—каста́ед, касы́цяед.

Костолом—касталом, касы́цялом.

Косточка—костка, костачка.

Кострец (*анат.*)—крыж, лядво, сы́цягно.

Кострика—кастры́ца.

Кострюль, -лька—кастры́ля, ронда́ль, рондлі́к.

Костыль—мы́ліца, кў́льба.

Костыльный—мы́лічны.

Костылять—1) шканды́баць;

2) біць, акла́даць мы́ліцай або кіем.

Кость—косы́ць, костка́; -сть *голенная*—цэўка, гале́нка; -сть *ноги от колена*—сулды́га; -сть *ребра*—ска́ба.

Костюм—гарніту́р.

Костюмировать, -ться—гарнітурава́ць, ва́цца.

Костюмный—гарніту́рны.

Костя—Касту́сь, Косы́ця.

Костяк—касьця́к, касы́цятру́п.

Костяника (*бот. Rubus saxatilis*)—касы́цянка (б. т.), камяні́ца.

Костянка (*бот.*)—костаўка (б. т.), касы́цянка.

Костяной—касы́цяны́.

Костяшка—касы́цяны́ гўзі́к.

Косуля—ра́ла, кава́дла.

Косынка—на́метка.

Косьба—каса́віца.

Косяк боковой—вуша́к; *верхний*—кася́к.

Кот—кот; *к. морской (зоол. Phoca ursina)*—кот морскі.

Котёл—каце́л, каза́н.

Котелок—казанок, казане́ц, каця́лок.

Котельник, -ный—катля́р, -рны.

Котёнок—каця́ня, каця́тка.

Котик—каток, коці́к.

Котиковый—коці́кавы.

Котиться—каці́цца.

Котище—вялі́кі кот.

Котлета, -ты—зрэ́зы, катле́ты.

Котловидный, -образный—лагава́ты.

Котловина—лагчы́на (г.-к. т.), нізі́на, лог.

Котомка—хатомка, торба, кайстра, клўма́к, хату́ль.

Котомочка—хатомачка, тарба́нка.

Который, -рая, -рое—які́, якая́, якое́; *каторы, -рая, -рае; -рый, -ни, -будь*—які́-небудзь, абы́-хто.

Коты—каты́.

Кофе—ка́ва.

Кофеин—кафе́ін.

Кофейник—імбры́чак да ка́вы.

Кофейный—ка́вавы.

Кофейня—каві́рня.

Кофта—кофта, кофта́чка.

Кочан—кача́н, галоўка́ (капу́сты).

Кочаниться (*о капусте*)—заві́вацца.

Кочевание, -вать—вандрава́ньне, -ва́ць.

Кочёвка—вандроўка́, вандрава́ньне.

Кочевник—вандроўні́к.

Кочевой—вандроўны́.

Кочевье—вандроўе́ (г.-к. т.), вандро́вішча.

Кочегар—качага́р.

Коченеть—дубе́ць, дубяне́ць, дра́нцыве́ць, кале́ць.

Кочерга—качарга́, кавя́ня, кацюба́.

Кочерыга, -рыжка—хра́пка; кача́н.

Кочет—пéвень.

Кочешок—кача́нчык.

Кочка—кўпіна, кўпінка, кўпка, грўдка; **ки** в собир. см.—кўпник, куп'ё.

Кочковатый—кўписты.

Кошати́на—кац'чына, кашэчына.

Кошатник—кац'ны бацька.

Кошачий—кац'ны, кац'чы; **-чы лапки** (бот. *Antennaria dioica* L.)—ага́ткі рознапнёвыя (б. т.), сухотнік палявы́; **-чья петрушка** (бот. *Cicuta virosa* L.)—см. Вех; **-чья трава** (бот. *Valeriana* L.)—см. Маун.

Кошелёк—партманэцік; для табака—капшўк.

Кошель—кашэль, торба; каліта.

Кошение—кашэньне.

Кошениль 1) зоол. *Coccis*—чарвёк; 2) *краска*—кармазын.

Кошер, -рный—кошар, -ры

Кошечка—котка, котачка, кошачка.

Кошка—кошка, котка.

Кошкова́—каталўп.

Кошмар—немарасьць.

Кошунник, -ница—блюзьнёр; -рка.

Кошунничать, -нствовать—блюзьніць.

Кошунство—блюзьнёрства.

Коэффи́циент—каэфіцыэ́нт, паказальнік, раўнава́льнік.

Кравчий—кравец.

Краденый—крадзены.

Краевед—краявёд, краязнавец.

Краеведение—краявёда́ньне, краязнаўства.

Краеведный; -дческий—краявёдны, краязнаўчы.

Краевой—краёвы.

Краешек—крайчык.

Краеугольный—нарожны.

Кража—крадзёж.

Край—край, краіна; бок, бе́раг, руб; *острый*—кант; **край** *полы*—крыса́; *теплый край*—вырай.

Крайне—надзвычайна, вельмі, пільна

Крайний—крайні; узьбярэжны, канцавы; **-ние члены пропорции**—канцавыя члены прапорцы (м. т.); *по крайней мере*—прынамсі; **-няя необходимость**—пільная патрэба.

Крайность—крайнасьць (л. т.), надзвычайнасьць; *помочь в-сти*—дапамагчы ў бядзе.

Кракание—краканьне, карканьне.

Кракать—кракаць, каркаць.

Краков (гор.)—Кракаў.

Краковьяк (танец)—кракавяк.

Крамола—здра́да, калатнёча.

Крамольник—здра́днік; баламу́т, бунтаўнік.

Крамольничать—здра́днічаць, баламу́ціць.

Кран—крант.

Крап—кропкі.

Крапание—крапаньне, кáпаньне.

Крапать—крапаць, ка́паць.

Крапива (бот. *Urtica dioica* L.)—крапіва́; *-ва жгучая* (*U. urens*)—джыгучка (б. т.), жгучка, жычка, стрыкачка.

Крапивистый—крапівісты.

Крапивный—крапіўны.

Крапина, -нка—крапка.

Крапленый—у кропкі.

Краса—краса́, хараство, аздоба.

Красавец—красе́н, харашўн, прыгожы.

Красавица—красі́ня, харашў́ха; *-ца ночная* (бот. *Hesperis matronalis* L.)—вячорніца (б. т.).

Красивее, -вей—прыгажэй; **-вее** *делаться*—прыгажэць.

Красивенький—прыгожанькі, пекненькі.

Красиво—прыгожа, хора́ша, пекна; пазорна.

Красивый—прыгожы, лекны, пазорны, красны.

Красильный—фарбоўны; **-ное вещество** (бот.)—фарбоўнік (б. т.).

Красильня—фарбоўня.

Красильщик—фарба́р.

Красить, -ться—фарбава́ць, ва́цца.

Краска—фа́рба, кра́ска, лаза́ўрка; *белила*—пабе́ла.

Краскотёр—фарбаце́р.

Красненький—чырвенкі.

Краснение, -нет—чырванёньне, -не́ць.

Красно—чырвона.

Красноармеец—чырвонаарме́ец.

Красноармейский—чырвонаарме́йскі.

Краснобай—красамоўца, гаварок.

Краснобайный—красамоўны, гаваркі.

Краснобайство—гаварлівасьць.

- Краснобров** (зоол. *Phoenicopterus*) - чырвонаброўка.
- Краснобурый**—чма́ры, чырвона-ру́ды.
- Красноватость**—зачырванеласьць, чырванаватасьць.
- Красноватый**—зачырванёлы, чырванаваты.
- Красногубый**—чырванавусны, чырвонагубы.
- Красножелтый** (цвет)—чырванажоўты.
- Краснозем**—чырваназём (г.-м. т.).
- Краснокожий**—чырвонаскўры.
- Краснолицый**—чырвонатвары.
- Краснопёрка** (зоол.)—плотка.
- Краснопёрый**—чырвонапёры.
- Краснописец**—прыгожапісец (л. т.).
- Краснопочивый**—красамоўны (л. т.), моўны.
- Красноречие**—красамоўства (л. т.), красамоўнасьць, моўнасьць.
- Краснота**—чырвань, чырвонасьць.
- Красноцвет** (бот. *Butomus umbellatus* L.)—гарыцьвет.
- Красноцветный**—чырванара колеру.
- Красношейка** (зоол. *Sylvia rubecula*)—чырванашийка.
- Краснощекий**—чырванашчокі, чырвонатвары.
- Краснуха** (мед. *tubeola*)—краснўха, крапіўніца.
- Красный**—1) чырвоны, руміны; 2) прыгожы, красны, гожа, пёкны; 3) ясны, пагодны; **-ный звер**—хутраві зьвер; **-ный Крест** (Полумесьяц);—Чырвоны Крыж (Паўмесьяц); **-ный лес**—ігласты лес (г.-к. т.), хваёвы лес; **-ный угол**—покуць; **-ная Армия**—Чырвоная Армія; **-ная горка**—вясновыя дзядзі; **-ная девица**—ірдель-дзяўчына; **-ная сарамяжная дзяўчына**; **-ная изба**—сьвятліца; **-ная строка**—новы радок; **-ное дерево**—чырвонае дрэва; **-ное крыльцо**—пярэдні ганак; **-ное солнышко**—яснае сонейка; **-ные товары**—крамліна.
- Краснянка** (бот. *Erythraea centaureum* L.)—см. Золототысячник.
- Красование**—красаваньне.
- Красоваться**—красавіцца, пішыцца.
- Красота**—хараство, прыгожасьць, гожацьць, пёкнасьць, пекнатá, красá, урода.
- Красотка**—1) красўня, красў-ха; 2) (бот. *Amaranthus caudatus* L.)—пралёсачка.
- Красочно,-ный**—маляўніча,-чы.
- Красть**—красьці, выкрадаць.
- Красться**—красьціся, падкрадацца, падцікацца.
- Кратер**—кратэр, жарало; **-ры лунные**—кратэры мясяцавыя (г.-к. т.).
- Краткий**—кароткі, сьціслы.
- Кратко**—каротка, сьцісла.
- Кратковременно**—нядоўга, малачасьна.
- Кратковременность**—малачасьна, нядоўгачасьна.
- Кратковременный**—малачасьны, нядоўгачасьны, нядоўгі.
- Краткожизненный**—нядоўгавочны.
- Краткосрочный**—на кароткі тэрмін, кароткатэрміновы.
- Краткость**—кароткасьць, сьцісласьць.
- Крах**—банкруцтва.
- Крахмал**—крухмал.
- Крахмалить**—крухмаліць
- Крахмальный**—крухмальны; **-ные зерна** (бот.)—крухмальныя галачкі (б. т.).
- Крахмальщик,-ца**—крухмальнік,-ца.
- Краше**—прыгажэй, пякнэй, харашэй, лепш.
- Крашение**—фарбаваньне.
- Крашенина**—фарбаванае палатно.
- Крашенный**—фарбаваны, пафарбаваны.
- Краюха** (хлеба)—акраец, лўста.
- Кредит**—крэдыт, павэр; **в кредит**—напавэр; **иметь кредит**—быць у давераньні.
- Кредитив**—даверны ліст.
- Кредитка**—крэдытка.
- Кредитный**—крэдытовы, павэрны, пазычковы; **-ный билет**—крэдытовы білет.
- Кредитование**—крэдытаваньне.
- Кредитовать**—крэдытаваць, пазычаць.
- Кредитор**—крэдытор, пазычальнік, вёрнік.
- Кредитоспособность** (юрид.)—крэдытаздольнасьць.

Кредитоспособный—кредытаздольны.

Крейсер—крэйсэр; *сер броненосный*—панцырны крэйсэр.

Крем—крэм.

Кремешок—краменьчык

Кременистый—крамністы, скалкавы

Кремень—крамень, крэмух, скалка.

Кремлевский—крамлёўскі.

Кремль—крэмль.

Кремнёвый—крамённы, скалкавы.

Кремний (*хим.*)—крэмні.

Кренговать—нахіляць, схіляць.

Кренделёк—калачык, абаранчак.

Крендель—калач.

Кренить-ся—нахіляць, цца (на бок).

Креозот (*хим.*)—крэазот.

Крепить—узмацяць, падсільваць.

Крепиться—узмацяцца, падсільвацца, трымацца, тываць.

Крепкий—моцны, дужы, цвёрды, тывалы, нязломкі, крэпкі, здаровы; **кий напиток**—моцны напой; **кий сон**—глыбокі сон.

Крепко—моцна, дужа, туга, крэпка, тывала, грунтоўна.

Крепнуть—мацнець, дужэць; здравець; *о морозе*—ядранець.

Крепостной 1) *человек*—прыгоннік, падданы; 2) *как прил.*—прыгонны, крапасны; **ное право**—паншчына, прыгон.

Крепость 1) *как свойство*—моц, моцнасьць, дужасьць, крэп-касьць; 2) *воен.*—крэпасць, цытадэля; **сть-склад**—крэ-пасць-кладоўня (в. т.); **-сть духа**—адвага, нязломкасьць; *купчая крепость*—см. **Купчая**.

Крест—крыж; *положить (на себя) крест*—перахрысьціцца, перажагнацца; *нести кр.*—пакутаваць; *распина́ть на кр.*—крыжаваць; *на крест*—накрыж

Крестец (*анат.*)—крыж, храсты, сярэдзіна.

Крестцовый—крыжовы.

Крестик—крыжык, хрэсьцік.

Крестильница (*церк.*)—купеля, хрысьцільніца.

Крестильный—купельны.

Крестины—хрысьціны, хрэзьбіны, ксьціны.

Креститель—хрысьціцель, ксьціцель.

Крестить—хрысьціць, ксьціць, жагнаць.

Креститься—хрысьціцца, ксьціцца, жагнацца.

Крестник—хрэсьнік, хрышчэнік.

Крестница—хрэсьніца, хрышчэніца.

Крестная (*мать*)—хросная (маці).

Крестный (*отец*)—хросны (бацька).

Крестный—крыжовы; **ный ход**—працэсія; **ное распятие**—укрыжаваньне.

Крестовик (*зоол.* Epeira)—крыжавік (з. т.).

Крестовидно, образно—накрыж, крыжам.

Крестовидный, образный—крыжовы, крыжасты.

Крестовик (*бот.* Polygala vulgaris L.)—см. **Истод**.

Крестовник (*бот.* Senecio L.)—старасьцень (б. т.).

Крестовый—крыжовы; (*в картах*)—жыровы; **вый поход**—крыжацкі паход; **вый брат**—пабрацім.

Крестоносец (*ист.*)—крыжак.

Крестоносный—крыжацкі.

Крестопоклонный, -ная неделя—хростапаклонная нядзеля.

Крестчатый—крыжасты, крыжаваты.

Крестьянин—сялянін, валасьцінін.

Крестьянка—сялянка.

Крестьянский—сялянскі; мужычы, мужыцкі.

Крестьянство—сялянства, мужыкі.

Кретин, низм—крэтын, низм.

Кречет (*зоол.* Falco gyrfalco)—сокал.

Крещальный—хрысьцільны.

Крещение—хрышчэньне, кшчэньне, хрэст (*ср. Крестины*); *праздн.*—Вадохрышча, Кшчэньне.

Крещенский—кшчэнскі; **ский сочельник**—посная куцця.

Крещеный—кшчоны, хрышчоны.

Кривая (*линия*)—крывая, ускосьніца.

Кривда—крыўда.

Кривдить—крыўдзіць.

Кривизна—крывізна, крывіна, кривасьць.

Кривить—крывіць; **-ть душой**—віляць душой, вілаводзіць.

Кривиться—крывіцца.

Кривич, чанин — крывіч.
Кривичанка — крывічанка.
Кривление, ляние — крывуліньне, выкрыўленьне.
Кривляка — крывуляк, крывуліка, дзівак, дзівачка.
Кривляться — крывуляцца, выкрыўляцца, віляцца, строіць міны.
Криво — крыва, коса; **во судить** — судзіць крыва, не па праўдзе.
Кривобокий — крывабокі.
Кривовато — крывава́та.
Кривоватый — крывава́ты, крыве́нькі.
Кривовер — ерэтык.
Кривоглазый — касавокі.
Криводушие — двуду́шша, няшчырасьць.
Криводушно — двуду́шна, не па праўдзе, вілаводна, няшчыра, фальшы́ва.
Криводушный — двуду́шны, няшчыры, фальшы́вы.
Кривоzubый — кривазу́бы.
Кривой — крывы, скрыву́лены; фальшы́вы, несправядлівы; **вой толк** — круцельства.
Кривок (зоол. *Haematorpus ostralegus*) — кривок.
Криволапый — касала́пі, клышано́гі.
Криволинейный — кривалі́нейны.
Кривоногий — кривано́гі, клышава́ты, клышун, канды́ба.
Кривоносый — кривано́сы.
Криворотый — касаро́ты, касаморды, криваро́ты.
Кривость — крывасьць, фальшы́васьць.
Кривосудие — няпра́вы суд, несправядлівасьць.
Кривота — крыву́да.
Кривошейный — крыва́шый.
Кривоцвет (бот. *Lycopsis* L.) — крыва́цэвэ́т (б. т.).
Кривули (на письме) — крыву́лі.
Кривулина — крыву́ля, крыву́ліна.
Кризис — крыві́с, пералом.
Крик — крывк, галас, гарла́ньне; к. *гусиный* — гергата́ньне; к. *аистовый* — клеката́ньне.
Крикливость — крывклі́васьць, галасьлі́васьць.
Крикливый — крывклі́вы, галасьлі́вы, разлі́высты.

Крикнуть — крывкну́ць, гукну́ць, галёкну́ць.
Крикун — крывкун, крывкса, крывксун, гарла́ч.
Крикуня — крывку́ха, крывкса.
Криминалист — крывміна́лісты.
Криминальный — крывміна́льны, ка́рны.
Кринка — глады́шык, гарла́чык, ко́наўка.
Кринолин, новый крывналі́н.-навы.
Криoceroc (*палеонт.*) — барапа́рог (г.-м. т.).
Кристалл — крывста́ль.
Кристаллизация — крывста́ліза́цыя.
Кристаллический — крывста́лічны; **-ские сланцы** — крывста́лічныя лупня́кі (г.-м. т.).
Красталловидный, подобный — крывста́лява́ты.
Кристалльный — крывста́лёвы.
Критерий — крывтэ́рыум, крывтэ́ры.
Критик, -ка — крывты́к, -ка.
Критиковать — крывты́кава́ць.
Критический — крывты́чны; перало́мны.
Кричание — крывча́ньне, гукі́ньне.
Кричать — крывча́ць, гука́ць, галаса́ваць, верашча́ць, зыча́ць, лементава́ць; *об аистах* — клеката́ць; *о воронах* — ка́ркаць, кра́каць; *о гусях* — гэга́ць, гергата́ць; *о кузнечиках* — цыві́ркаць; *о змеях* — сыча́ць, сіпе́ць; *о лягушках* — кумка́ць.
Кров — прыту́лак, ату́лак, засло́на.
Кровавец (бот.) — см. **Зверобой**.
Кровавик (мин.) — крыва́вік, чырва́ная во́хра (г.-м. т.).
Кровавить — крыва́віць, крыва́ніць.
Кровавник (бот.) — см. **Тысячелистник**.
Кровавый — крыва́вы, крыва́ны; **выно́с** — крыва́ўка.
Кровать — ложка́, карава́ць; **-ть односпальная, двухспальная** — ложка́ на аднаго, на дво́х.
Кровельный — да́хавы, стрэ́хавы.
Кровельщик — бля́хар, крывтні́к (са́ломаю).
Кровеносный — крыва́носны.
Кровеобращение — зваро́т крыва́.
Крови — упла́вы.
Кровинка — крыва́нка.

Крoвя—дах, страхá, стрéха.
Крoвный—кpoўны; *ная* *обида*—цяжкая абраза; *ная* *лошадь*—завадзкі конь; *ное* *родство*—кpoўнасць; *ный* *родственник*—кpoўнік, свайк.
Крoвожаднoсть—кpывязёрнасьць, кpывязядасьць.
Крoвожадный—кpывязёрны, кpывязяды.
Крoвоизлияние—вiллiў кpывi.
Крoвомшeние—кpывавая помста.
Крoвообращение—см. **Кpoeoбращение**.
Кpовопийца—кpывяпiвец, кpывясмок.
Кpоποдтёк—сiняк.
Кpовoпрoлитие—кpывавая бойка.
Кpовoпрoлитный—кpывавы (бой).
Кpовoпускание—кpывяпyск, пyскáньне кpывi.
Кpовoсмешанне—мяшáнiна кpывi.
Кpовoсoс—кpывясмок.
Кpовoсoска (зоол. *Hirrobosca*)—кpывясмочка (з. т.).
Кpовoтeчeние—цéча кpывi.
Кpовoхapкание—кpывавae хapкавiньне.
Кpовoхлeбка (бот. *Sanguisorba L.*)—кpывясмок (б. т.).
Кpовь—кpoў, iўхa, пáсакa; род, плéмя; *истекать кpовью*—зыхoдзiць кpoўю, *избить в кpовь*—збiць да кpывi; *это у него в кpови*—гэта яго такáя ўдáча.
Кpовянистый—кpывавiсты.
Кpовянить—кpывяниць, кpывавiць.
Кpовяной—кpывяны, рудзяны; *ные шарики*—кpывяни́я гáлaчкi.
Кpойка—кpaeньне.
Кpойльшик—кpавéц.
Кpойть—кpoйць.
Кpокoдил (зоол.)—кpакaдзiл.
Кpолик—тpус, пясoк; *уменьш.*—тpусoк.
Кpоличий—тpуcавы.
Кpоме—aпpачa, aпpоч, aкpом, aкpамя, aпpыч.
Кpомешный—пякeльны.
Кpомка—aкpайчык, бepажoк; шлaк, лямка.
Кpомсать (хлeб)—чыкpыжыць.
Кpонa (дepeвa)—кapонa (б. т.).
Кpонвepк—кpонвэpк.
Кpонпpинц—кpонпpынц.

Кpопило—кpапiла, кpапiдла.
Кpопильница—кpапiльница.
Кpопильный—кpапiльны.
Кpопить—кpапiць, бpызкаць, пiр-скаць.
Кpопление—кpаплéньне, бpыз-каньне.
Кpопoтливо—мapудна, мapудлiва.
Кpопoтливoсть—кapпáньне, мapуд-насьць.
Кpопoтливый—кapпатлiвы мapуд-ны, мapудлiвы.
Кpот (зоол. *Talpa*)—кpот.
Кpоткий—цiхi, лaгoдны paxмá-ны.
Кpоткo—цiхa, лaгoднa, paxмáна.
Кpотовина—кpатавiна.
Кpотовый—кpатовы.
Кpотoсть—цiхacьць, лaгoднacьць, paxмáнасьць.
Кpoxa—кpыхá, кpышaчка, дpабiнка, pасiнка.
Кpoxoбop—кpупнiк.
Кpoxoтный, шeчный—малiусенькi. *кpoxoт*
 дpабiюткi, малiюхны.
Кpoшeчка—кpышaчка, кpoшaчка, малiютка.
Кpoшить, ться—кpышiць, -ццa.
Кpoшкa—кpoшкa, кpыхáтка, дpабiнка.
Кpуг—кpуг, кoлa; вoбaд, абсiг; к. *мepидиальный (гeогp.)*—кpуг пaўдзéньнiкaвы; к. *пoлярный*—кpуг пaлáрны; к. *пoвoртный (тpoпик)*—звapотнiк; к. *склoнeния*—кpуг збачéння; к. *oбщeства*—гpaмaдзянcкaе кoлa; к. *дeятeльнoсти*—пoлe дзéй-насьцi.
Кpуглeнький, лéxoнький—кpуг-лeнькi.
Кpугли́на—кpуглiня, aкpуглacьць.
Кpуглo—кpуглa, aкpуглa.
Кpуглoвaтoсть—кpуглaвáтacьць, кpуглiвacьць.
Кpуглoвaтый—кpуглaвáты, кpуг-лiвы.
Кpуглoгoлoвый—кpуглaгaлoвы.
Кpуглoлий—з кpуглым твapам.
Кpуглoнoсый—лaпaнoсы.
Кpуглoрoткa (зоол. *Cyclostoma*)—кpуглapoткa.
Кpуглoрoтый—кpуглapoты.
Кpуглoсть, лoтa—кpуглacьць, кpуг-лaтá.

Круглый—крѣглы, акрѣглы;—**лый**
год цѣлы год;—**лый дурак**—
 набіты дўрань;—**лая сирота**—
 кругом сирата.
Круглыш (*полено*)—кругляк.
Круговидный—кругаваты; як кола.
Круговой—кругавы;—**вое движение**
 —кругавы рух;—**вая порука**—
 супольная парўка.
Круговорот—кругаварот, калаў-
 рот;—**рот воды**—вір.
Круговращательный—кругазва-
 ротны.
Кругозор—кругавід.
Кругом—навакол, навокала, наў-
 кола; у аб'езд, кружка; цал-
 кам;—**гом идет голова**—у га-
 лавѣ закруціла.
Кругообразный—кругаваты.
Кругообращение—кругазварот.
Кругосветный—кругасьветны;—**ное**
путешествие—кругасьветны
 падарож.
Кружевник—мярэжнік.
Кружевница—мярэжніца.
Кружевной—мярэжны, карўнкавы.
Кружево—мярэжа, брыжы, фар-
 боты, карўнкі.
Кружение—кружэньне, кручэньне.
Кружечка—кўбачак, корчык; скар-
 боначка.
Кружечный сбор—скарбоначны
 збор.
Кружить—кружыць, круціць, мв-
 ціць, марочыць (галавў).
Кружиться—кружыцца, круціцца.
Кружка—кўбак, карэц, конаўка;
 жестяная—бляшанка; *для де-
 нег*—скарбонка
Кружок—кружок, кацёлка, качол-
 ка; гурток.
Круп (*у лошади*)—клўбы.
Крупа—крўпы; *вид атмосферных*
осадков—крўпка (г.-к. т.).
Крупеник—крупёня, крўпнік.
Крупинка—крўпка, зёрно, крупінка.
Крупичатый—крупчаты, пытля-
 ваны
Крупно—бўйна.
Крупность—бўйнасьць.
Крупный—бўйны, значны
Крупнеть—бўйнаець, грубець,
 бальшэць.
Крупчатка (*мука*)—крупчатка; пы-
 таль.

Крупчатый—крупчаты, пытлёвы.
Крупяной—крупяны.
Крутить, ться—круціць, -цца.
Круто—крўта, спадзіста, тўга, моц-
 на, гўста, цвёрда; раітам
 (звьярнўць).
Крутоватый—крутаваты.
Крутой—круты, спадзісты (бѣраг);
 густы, цвёрды (аб ййках);
 раптоўны (паварот); жорсткі
 (характар).
Крутояр—круць, крўча.
Круча—крўча, круць, страмніна.
Круче—круцѣй.
Кручение—кручэньне.
Крученный—крўчаны.
Кручина—тугя, сум, смўтак.
Кручиниться—тужыць, сумаваць,
 смуткаваць.
Крушение—палом, зруйнаваньне,
 згўба, крушэньне.
Крушина (*бот. Rhamnus frangula L*)
 —крушына.
Крушинный—крушынавы.
Крыжовник (*бот. Ribes grossula-
 ria L.*) агрыст.
Крыжовенный—агрыставы;—**ный**
куст—агрысьнік.
Крылатка (*бот. samaga*)—крылаўка
 (б. т.).
Крылатый—крыласты.
Крылечко—ганачак.
Крыло—крыло;—**ло у мельницы**—
 маха.
Крылообразный (*мускул*)—падобны
 на крыло.
Крылышко—крылка.
Крыльцо—ганкі, ганак.
Крым—Крым.
Крымский—крымскі.
Крыса—пацўк, пац, шчўр.
Крысий, синий—пацуковы.
Крыситься—вызьвьярацца, злавяцца.
Крысоловка—пастка.
Крыша—дах, страхя, стрѣха, верх.
Крышечка *плода*—вѣчка (б. т.).
Крышка—вѣка, вѣчка, накрўжа,
 покрўжа; *тут тебе и крыш-
 ка*—тут табѣ й капўт.
Крюк—крук, гак, зачэпка, за-
 крутка.
Крючек—кручок, гаплік, гачок;
спусковой крючок (у ружья)—
 цїнгель (в. т.).
Крючить—крывіць, гнуць.

Крючковатый—крукаваты, кручкаваты; скрыўлены, забытаны; *о человеке*—прычэплівы.

Крюкотворец—прычэпа, пісака.

Крючник—аснач.

Кряж горный—вал горны (г.-к. т.).

Кряжистый (человек)—прысэдзісты.

Крякание—краканьне.

Крякать, кнуть—кракаць, кракнуць.

Кряхтение, теть—крактаньне, таць.

Ксантофил (бот.)—ксантафіл.

Ксаверий—Ксавёр, -ры.

Ксёндз—ксёндз.

Ксения—Аксэнья.

Ксерофиты—сухалюбныя расьліны.

Ксилограф—дрэвапісец.

Ксилография, ческий—дрэвапіс, -ны.

Кстати—дарэчы, даладу, у час, балазе.

Ктитор—фундатар; стараста.

Кто—хто; *кто-то*—нехта, хтось; *кто-либо, кто-нибудь*—абы-хто; *кто-нибудь*—абы-хто; *кто-либо другой*—хтось-іншы.

Ктому (нар.)—да таго.

Куб—куб.

Кубарём—кўмільгам, кулём.

Кубатура—кубатўра.

Кубик, ческий—кубік, -чны.

Кубок—кўбак, келіх.

Кубышечка—збаночак, банька.

Кубышка (бот. Nuphar Sn.)—збанкі (б. т.).

Кувшин—збан, стаўбўн; *с узким горлом*—гарлач, гладыш.

Кувшинка (бот. Nymphaea L.)—вадзяніца (б. т.).

Кувшинковые растения—збанковыя расьліны.

Кувшинчик—збаночак, гладышык, стаўбўнчык.

Кувырк междом.—кулік.

Кувыркание—куляньне, перакіданьне.

Кувыряться, кнуться—куляцца, перакуліцца, перакідацца, перакінуцца.

Кувырком—кўмільгам, кулём, старчаком.

Кугуар (зоол. Ciguar)—кугуар.

Куда—куды, кудую, дзе; *куда-либо, куда-нибудь*—абы-куды; *куда-то*—кудысь, некуды.

Кудахтанье—кудахтаньне, сака-таньне.

Кудахтать—кудахтаць, сакатаць.

Кудель, ля—кудзеля; *высший сорт*—кўжаль.

Куделька—кудзелька.

Кудесить—чараваць, вядзьмачыць, пракўдзіць.

Кудесник—чараўнік, знахар, вядзьмак.

Кудесница—чараўніца, знахарка, вядзьмачка.

Кудлатый—кудлаты, руністы.

Кудри—кўчары; *в униз. см.*—кўдлы.

Кудрявость, вый—кучаравасьць, вь.

Кузнец—каваль; *падмастерье*—кавалёнак.

Кузнечик (зоол. Gryllus)—конік.

Кузнечный—кавальскі.

Кузнечество—кавальства.

Кузница—кўзня, кавальня.

Кузов—кош, кораб, скрынка.

Кукиш—кўкіш, хвіга, дўля.

Кукла—лялька.

Куковать—кукаваць.

Куколка—лялечка; *у личинок*—капшучок.

Кукольный—лялечны.

Кукуруза (бот. Zea Mays L.)—кіяхі (б. т.), кукурўза.

Кукурузный, зовый—кіяховы, кукурўзавы.

Кукушка (зоол.)—зязюля, зяўзюля, зязюлька.

Кукушкины слёзки (бот. Orchis maculata L.)—зязюлька (б. т.).

Кулага (кушанье)—кулага, саладўха.

Кулак—кулак; *сжатый*—корх, кўкса.

Кулачок—кулачок.

Кулачничество—кулацтва.

Кулачный—кулачны, корхавы.

Кулебяка—пірог з рыбай і кашай.

Кулёк—кулёк, мяшочак, клўнак.

Кулик (зоол. Scolopax)—кулік.

Кулинар, рия—кўхар, -рства.

Кулиса—засыценьне (л. т.), куліса.

Кулич—куліч, бўлік.

Куль—куль, мяшок.

Кульбаба (бот. Leontodon L.)—лаганец (б. т.).

Кульбака—кульбака.

Кульминационный—кульмінацыйны, найвышэйшы.

Кульминация (астр.)—кульміна-

- цыя; -цыя *верхняя*—кульміна-
цыя *вышняя*, *верхаўіньне*; -цыя
ніжняя—кульмінацыя *ніжняя*,
нізаваньне (г.-к т.).
- Култ**—культ; к. *предков*—культ
дзядоў.
- Культивировать**—выросьліваць,
гадаваць.
- Культура**—культура, вырасліваньне,
гадоўля; -ра *духовная*—куль-
тура *разумовая*; -ра *мате-
рыяльная*—культура *рачавая*.
- Культурник, -ца**—культу́рнік, -ца.
- Культурный**—культу́рны.
- Культипа**—кўкса.
- Кум, -ма**—кум, ма; -*мовья*—кўмы.
- Куманёк**—кумочак, кумок.
- Куманика** (*бот. Rubus chamaemorus L.*)—ажына.
- Кумач**—кітайка.
- Кумачевый**—кітайкавы.
- Кумир**—балван, бажок, бажышча
(Я. Куп.).
- Кумирня**—бажніца, багаўні.
- Кумиться**—куміцца.
- Кумушка**—кўмка.
- Кумыс**—кумыс.
- Куний**—кунічы.
- Куница** (*зоол. Mustela*)—куніца.
- Купальница** (*бот. Trollius L.*)—
пярэсна (б. т.).
- Купальный**—купальны.
- Купальщик, -ца**—купальшчык, -ца.
- Купать, -ться**—купаць, -цца.
- Купель**—купеля.
- Купена** (*бот. Convallaria polygonatum L.*)—куп-купёна (б. т.).
- Купец**—купёц, гандляр; *быть куп-
цом*—купчаваць.
- Купеческий**—купёцкі, купцоў, ганд-
лярскі.
- Купечество**—купецтва.
- Купина**—кўпіна.
- Купить**—купіць, набыць.
- Купленный**—куплены.
- Куплет**—прыпеўка (л. т.).
- Куплетист**—прыпявальнік (л. т.).
- Купля**—кўпля, покуп.
- Купно**—укўпе, сумёсна, разам.
- Купол, -льный**—кўпал, -льны.
- Купон**—купон; к. *отрезной*—адраз-
ны купон.
- Купорос**—купарвас; к. *медный* (*си-
ний*)—сіні камень (г.-м. т.).
- Купоросный**—купарвасны.
- Куприт** (*минер.*)—купры́т, мяднік
(г.-м. т.).
- Купчая** (*крепость*)—кўпчая.
- Купчик**—кўпчык.
- Купчиха**—купчы́ха.
- Купырь** (*бот. Anthriscus Hoffm.*)—
маркоўнік (б. т.).
- Кураж**—фардыбачаньне.
- Куражиться**—фардыбачыць, -цца.
- Курган**—курга́н, капёц.
- Курганний**—курга́нны.
- Кургузить**—куртаціць, абсякаць
(хвост).
- Кургузо**—курта́та, кўца.
- Кургузы**—куртаты, кўцы, кур-
дўпы.
- Курево**—кўрава, дым.
- Курение**—курэньне, палёньне.
- Курёнок**—курча́, курані.
- Курильный**—куры́льны, для ку-
рэньня.
- Курильщик**—курэц; *из трубки*—
трубакўр.
- Курильщина**—куры́льніца.
- Куриный**—кура́чы, куры́ны; -ная
слепота (*бот.*)—куры́ная сьле-
пата́; -ное *просо* (*бот. Echinochloa Crus galli PB.*)—бры́ца
(б. т.).
- Курительный**—куры́льны; -ная
трубка—піпка, люлька.
- Курить**—1) куры́ць, палі́ць, дымі́ць,
смакта́ць (з люлькі); 2) ку-
ры́ць, гна́ць (гарэлку).
- Курица**—кўра, кўрка, кўрыца.
- Курыкать** (*о журавлях*)—куры́ў-
каць.
- Курляндец**—курля́ндзец.
- Курляндия**—Курля́ндья.
- Куринок**—1) піро́г з кўрай; 2) ку-
рашчўп.
- Курный**—кўрны; -ная *изба*—кўрная
ха́та; ды́мніца.
- Курносый**—кі́рпа, кі́рпаты.
- Куроводство**—гадоўля кур.
- Курок**—кўрак, ку́рок; *взвести* к—
адцягну́ць кўрак; *спустить* к—
звесьсы́ць кўрак.
- Куролесница**—куламе́са, кудаса́,
гарміда́р.
- Куролесить**—куламе́сіць.
- Куропатка** (*зоол. Perdix cinerea*)—
курапа́тва, курапа́тка.
- Курорт**—курорт, це́плыя вады.
- Курортный**—курортны.

Курслеп (*бот.* *Anagallis arvensis* L.)—курасьлёп, чырвонка падвая (б. т.).

Куроцап—курахвѣт, хабарнік.

Курочка—кўрка, кўрачка.

Курс—курс, бег; *к учебный*—курс навўкі.

Курсив, -внй—курсыў, ўны.

Куртаж—факторства.

Куртизанка—куртызанка.

Куртка—кўртка, сьвітка; сьвітатчка.

Курчаветь, -виться—кучаравець, -віцца.

Курчавый—кучаравы.

Куры *строить*—заляцацца.

Курьёз—чудася, пракўда, дзівота, прайва, камедыя.

Курьёзный—чудасійны, пракўдны, камэдыйны.

Курьер—кур'ёр, пасланец.

Курьерский (поезд)—кур'ёрскі, прысьпешаны.

Курятина—кураціна.

Курящий—*см.* Курильщик.

Кусание—кусаньне, кусаніна.

Кусать, -ться—кусаць, цца; *-ть губы*—замамыльваць.

Кусковой, -вое железо—зялёза ў кавалках.

Кусок—кавалак; *кожи*—шкурат.

Куст—куст.

Кустарник—хмызьнік.

Кустарниковый—хмызьняковы.

Кустарничать—вырабляць рэчы саматўгам.

Кустарничество, -ный промысел—саматўжніцтва.

Лабаз—мучны сьвіран.

Лабазник—мучнік, уласьнік „лабаза“.

Лабазничать—гандляваць мукой.

Лабазный—сьвіронны, належачы да „лабаза“.

Лабиринт—лябірынт; *анат.*—унўтранае вўха.

Лаборант—лябарант.

Лаборатория—лябараторыя.

Лабораторный—лябараторны.

Лава—лява.

Лаванда (*бот.* *Lavandula spica* L.)—лявѣнда (б. т.).

Кустарный—саматўжны, самадзельны; **-ным способом**—саматўгам.

Кустарь—саматўжнік

Кустик—кўсьцік, кусток.

Кутание—кўтаньне, ахўтваньне.

Кутать—кўтаць, хўтаць, ахўтваць.

Кутѣж—гульба, п'інства.

Кутерьма—гармідар, куламеса, калатня.

Кутикула (*бот.*)—кутўкуля, надскўрка (б. т.).

Кутила—гуляка, п'їница

Кутить—гуляць, п'їнстваваць.

Кутузка—халодная, казі, арыштоўня.

Кутья—куцьці; *с медом*—канон.

Кухарить—кухараваць.

Кухарка—кухърка.

Кухмистер—кухмістар, кўхар.

Кухмистерская—сталоўня, харчоўня.

Кухня—кўхня.

Кухонный—кухѣнны.

Куций, -цехвостый—кўцы, куртаты кўрта.

Куча—кўпа, кўча, нѣтаўп, грамадѣ (людзѣй).

Кучевой (*об облаках*)—клубкаваты

Кучер—фўрман, возьнік, вазак.

Куш—кус, кавалак.

Кушак—дзѣга, пас, пасак; *сечь кушаком*—дзѣжыць.

Кушанье—страва, патрава; ежа.

Кушетка—канѣпа.

Куща—бўдка, намѣт.

Кущи (*евр. праздн.*)—Кўчки.

Л.

Лавина—сьнегазвал (г.-к т.).

Лавировать—абходзіць ухїліцца.

Лавка 1) *скамья*—лява, ляўка; *со спинкой*—услон; 2) *ка торговая*—крама.

Лавочка—крамка.

Лавочник—крамнік, крамар.

Лавочница—крамніца.

Лавр (*бот.* *Laurus*)—лаўр; *имя собст.*—Лаўра.

Лавра—лаўра.

Лаврентий—Лаўрѣн.

Лавровишневый—лаўравішнѣвы.

Лавровый—лаўровы, *вый лист*
бабковы ліст, лаўровы ліст.
Лавчонка—кράмка.
Лагерный—лягерны.
Лагерь—лягер.
Лагуна—лягуна.
Лад—лад, парáдак, згода; *неть в лад*—пець згодна; *дело пошло на лад*—справа пайшла глáдка; *жить не в ладах*—жыць нязгодна.
Ладан—ладун.
Ладейка—чоўнік.
Ладить—лáдзіць, лагодзіць, дагаджаць, умаўляць; прыстасоўваць, настрайваць; *ть между собою*—пагаджацца, дагаджацца.
Ладком—у згодзе.
Ладно—лáдна, добра.
Ладный—лáдны, добры.
Ладога (гор.)—Лáдага.
Ладожское озеро—Лáдаскае возера.
Ладонка—зачур, ладўнка.
Ладонный—далоневы.
Ладонь, ша—далонь, далоня, лáдка; *бить в ладоши*—пляскаць у лáдкі.
Ладьевидный—чаўнаваты.
Ладья—чайка, човен, лодка.
Ладышка—ладышка.
Лаж—лáжа, наддáтак.
Лажный—лáжавы, наддатковы.
Лазальщик—лазўн.
Лазание—лазаньне.
Лазать—лáзаць, лáзіць; поўзаць; драпацца, карáбкацца, карáскацца.
Лазарет—шпітáль.
Лазаретный—шпітáльны.
Лазарь—Лазар; *неть Лазаря*—сьпяваць Лázара.
Лазеечный—пералáзны.
Лазейка—лаз, пералáз, пералáзка.
Лазком—паўзком.
Лазоревый, лазурный—блакітны, нябёсны.
Лазурь—блакіць; сiнь.
Лазутчик—шпіён, шпег.
Лай—брэх, брахáньне, гаўканьне, зьвягá.
Лайка 1)—лáйка, вiрабленая сабачая скўрка; 2) брахлiвы сабака, брахўн.

Лайковый—лáйкавы, з сабачае скўры.
Лак—ляк, пакост.
Лакей—лэкай, лакей, пакаёвы.
Лакейский—лэкайскі, лакейскі.
Лакейство—лэкайства, лакейства.
Лакировальный—лякіравáльны, глянсоўны.
Лакирование, -вка—лякіравáньне, глянсавáньне.
Лакировать—лякіравáць, глянсаваць.
Лакировщик—лякіроўнік, глянсоўнік.
Лакмус—лякмус, блакітная фáрба.
Лакмусовый—лякмусовы.
Лаковый—лáкавы.
Лакомка—ласўн, ласік; ласўха, ласоха, лáсаўка.
Лакомства—ласўнікі, прысмáкі, ласікі.
Лакомиться (чем)—ласаваць, вáцца (з чаго).
Лакомый—лáсы, смáчны.
Лаконизм—ляканiзм, маласлоўе (л. т.).
Лаконический—ляканiчны, маласлоўны (л. т.).
Лакрица—салодкая гразь, люкрэцыя.
Лакричник (бот. Glycyrrhiza glabra L.)—саладзёц.
Лактук (бот. Lactuca sativa L.)—салáта агародная (б. т.).
Лама (зоол. Auchenia lama)—лiмá.
Лампа—лiмпа; *коптилка*—газы́нца газоўка, смаркачык.
Лампада, -дка—лiмпáда, -дка.
Лампадный—лiмпáдны; *-ное масло*—алéй.
Лампас—лiмпáс.
Лампопо—на-пáлову.
Ламповщик—лiмпáўнік.
Ламповый—лiмпáвы.
Лампочка—лiмпáчка, *керосиновая*—газы́нчка; *-ка накаливания*—палiлка.
Ландкарта—мáпа, кáрта мясцовасьцi, лiндкáрта.
Ландшафт—крайвiд (г.-к. т.).
Ландыш (бот. Convallaria majalis L.)—лáнтух (б. т.), лáнтуш, лáндыш.
Ландышевый—лáнтуховы, лáндышавы.

Ланита—см. Щека.
 Ланцет,-тний—лянцэт,-тны.
 Ланцетообразный (бот.)—лянцэта-
 ваты.
 Лань (зоол. *Cervus dama*)—лань,
 ланя.
 Лапа—лапа; па лъвиная (бот.
Alchemilla vulgaris L.)—гуся-
 лапка (б. т.), ільвіная лапа.
 Лapidарный (стиль)—ляпідарны,
 сьціслы (л. т.).
 Лапистый—лапісты.
 Лапка—лапка; ки гусиные (бот.), —
 см. Лапчатка.
 Лапландец—ляпландзец.
 Лапландия—Ляпландыя.
 Лапотник—лапцюжнік.
 Лапотница—лапцюжніца.
 Лапотный—лапцевы.
 Лапоток—лапцік. кавярэньчык.
 Лапоть—лапаць лапечь, пастол.
 Лапочка—лапачка.
 Лапта (игра в мяч)—лапта.
 Лапушник см.—Лопух.
 Лапчатка (бот. *Potentilla anserina*
 L.)—дуброўка гусіная (б. т.).
 Лапчатый—лапчаты, лапчасты.
 Лапша—макароны; резать-лапшу—
 крышыць макароны.
 Ларёк—крамка.
 Ларец—скарбёц, скрынка.
 Ларь—скрыня, кўфар, кораб.
 Ласица,-ска (зоол. *Mustela nivalis*)
 ласка, ласіца, ласачка.
 Ласка—ла ка. міласьць, зычлі-
 васьць.
 Ласкатель—ласкальнік.
 Ласкательница—ласкальніца.
 Ласкательный—ласкальны.
 Ласкательство—ластачкі, лісьлі-
 васьць.
 Ласкать—ласьціць, лашчыць, мі-
 лаваць, песьціць, пэставаць,
 галубіць.
 Ласкаться—ласьціцца, лашчыцца,
 гарнуцца.
 Ласково—ласкава, ласкава, ла-
 годна.
 Ласковость—ласкавасьць, лагод-
 насць.
 Ласковый—ласкавы, ласкавы ла-
 годны.
 Ластиться—ласьціцца, лашчыцца.
 Ластича (зоол. *Hirundo urbica*)—
 ластаўка, муроўка (Сич.).

Ласточка (зоол. *Hirundo*)—ластаў-
 ка, ластка.
 Латвия—Латвія.
 Латерит—лятэрыт.
 Латинизм—лацінізм, латынізм.
 Латинский—лацінскі, латынскі;
 -ская азбука—лацінка.
 Латинянин—лацінец.
 Латный—панцырны.
 Латунный—масянзовы.
 Латунь—мосенз.
 Латы—панцыр.
 Латынь—лаціна.
 Лаун-теннис—лаўн-тэніс.
 Латыш—латыш.
 Латышский—латвіскі.
 Лафа—карысьць, зыск.
 Лафет,-тний—ляфэт,-тны.
 Лацкан—кляпа.
 Лачуга, жка—халупа, пка.
 Лаяние—браханьне, гаўканьне,
 дзяўканьне, зьвягя.
 Лаять—брахун.
 Лаять—брахаць, гаўкаць, дзяўкаць,
 зьвягаць.
 Лаяться—сварыцца, лаяцца, грызь-
 ціся.
 Лбище—лабіна, лабаціна.
 Лганье—хлусьня, маня, лганьне.
 Лгать—ілгачь, хлусіць, маніць, бра-
 хачь, плёсыць.
 Лгун—манюка, хлус, брахун, ілгун.
 Лгунишка—манючка.
 Лгунья—манюка, брахуха.
 Лебеда (бот. *Atriplex* L.)—лябёд-
 нік (б. т.), лебядя.
 Лебедёнок—лебядзятка.
 Лебёдка—лябёдка; кацярынка.
 Лебединый—лебядзіны.
 Лебедь (Anser cygnus)—лебедзь.
 Лебяжий—лебядзіны, лябяджы.
 Лебезить—лісьціць (камў), падкоч-
 вацца, падсыпацца (да каго).
 Лев (зоол. *Leo*)—леў (род. п.—лёва,
 ільва); л. морской (зоол. *Otaria*
lubata)—леў морскі.
 Лев собст. имя—Леў, Лявон.
 Лев Большой (созвездие)—Леў Вя-
 лікі; Малый—Леў Малы.
 Левизна—лявізна.
 Левит—левіт.
 Левкой (цветок)—ляўконія.
 Лево—лёва, налёва.
 Левша—ляўша, ляўшун.
 Левый—лёвы.

Легалізацыя—легалізацыя.
 Легалізаванне—легалізаваць.
 Легальна—легальна.
 Легальны—легальны, праўны, законны.
 Легат—папскі пасол, пасланец.
 Легационны—легацыйны.
 Легель—*см.* Лежень.
 Легенда—легенда.
 Легендарны—легендарны; баечны.
 Легитимист—легітымісты.
 Легион—легіён.
 Легионер—легіянер.
 Лёгкі—лёгка, няважкі, латвы;
 -кий сон—чуткі сон; на легкую руку—у шчаслівую гадзіну.
 Легко—лёгка, латва, павольна.
 Легковатый—легкаваты.
 Легковой (*извозчик*)—легкавы вознік.
 Легковерие—легкавернасьць, даверлівасьць.
 Легковерный—легкаверны, даверлівы.
 Легковесный—няважкі, лёгкі на вагу.
 Легковоспламеняемый, няюшыся—палкі.
 Лёгкае (*анат.*)—лёгкае.
 Легкокрылый—легкакрылы.
 Легкомысленно—легкамысна, лёгкадумна.
 Легкомысленность, лие—легкамыснасьць, легкадумнасьць.
 Легкомысленный—легкамысны, лёгкадумны.
 Легконогий—легканогі.
 Легкоплавкий—легкатопгі.
 Легкоплавкость—легкатопкасьць, латвасьць.
 Лёгонькі—лёгенькі, слабосенькі, слабюткі.
 Лёгонько—лёгенька.
 Легохонький—лягусенькі.
 Легумин—легуміна.
 Легчать—легчыць, адлягаць, заціхаць.
 Легче—лягчэй, лацвэй, вальготней.
 Легчить—*см.* Оскоплять.
 Лёд—лёд; лёд тронулся—крыга пайшла.
 Ледащий—лядашчы, хворы, нядужы, недалужны.

Ледвянец (*бот. Lotus L.*)—путвіца (б. т.).
 Леденение—ледзяненьне.
 Леденеть—ледзянец, ледавец.
 Леденец—ледзянец (цукерка).
 Леденить—ледзяніць.
 Ледник—ледавік, лядоўня.
 Ледниковый—ледавіковы, лядоўны.
 Ледовитый—ледавіты; тое мора (-тый океан)—Ледавітае мора.
 Ледовой—лядовы.
 Ледокол—ледалом.
 Ледостав—ледастаў, зьледзяненьне.
 Ледоход—ледаход; весенний—крыгі; осенний—сала.
 Ледянка—лёдзень.
 Ледяной—лёдавы; -ная глыба—крыга.
 Лежа—лёжма, лёжачы.
 Лежак—ляжак, ляжанка.
 Лежалый—зляжалы.
 Лежание—ляжаньне.
 Лежанка—ляжанка, прыпечак.
 Лежаночка—прыпечак.
 Лежать—ляжаць; -ть долго—вылёжацца.
 Лежачий—ляжачы.
 Лежачка—ляжаньне.
 Лежебок—лёжань, абібок, баглай.
 Лежень—лёжань, лёгаль.
 Лёжка—ляжаньне, лагво.
 Лежкой—*см.* Лежа.
 Лезвее—лёзіва, лязіва, лязо, жалёзка.
 Лезгин, -нка—лезгін, -нка.
 Лезготать—бразкатаць.
 Лейденский, -ская банка (*физ.*)—лёйдэнскі слоік.
 Лейка—лёйка, палівачка, брызгаўка.
 Лейтенант—лейтэнант.
 Лейт-мотив—кіраўнічая думка (л. т.).
 Лекало—прымернік, узор.
 Лекарь—лёкар; быть-рем—лекаваць.
 Лекарский—лёкарскі; -ский помощник—лёкарскі памочнік; -ский ученик—лёкарскі вучань.
 Лекарственный—*см.* Лечебный.
 Лекарство—лякарства, лякоба, зэльле.
 Лексика—лёксыка.
 Лексиколог—словазнаўца (л. т.).
 Лексикология—словазнаўства.

Лексикон—слоўнік.

Лексический—лексічны, слоўні-кавы.

Лектор—лэктар, выкладчык.

Лекторша—лэктарка, выкладчыца.

Лекционный—лекцыйны, выкла-довы.

Лекция—лэ́кцыя.

Лелеять—пэставаць, пэсьціць, мі-лаваць, пелегаваць.

Лемех—лямеш, нарэг.

Лемма—лэ́ма.

Лемматический—лематычны.

Лен (ист.)—лен.

Лён (бот. *Linum* L.)—лён; *сланец*—сланец; *в волокнах*—кудзёля, кудзёлька.

Ленивец 1) —гультай, лодар, бін-дзюк; 2) зоол. *Bradypus*—ля-нивец.

Ленивица—см. **Лентяйка**

Лениво—лэ́на.

Ленивый—ляны́, гультайны, гультай.

Ленинград—Ленінград.

Ленинизм—ленінізм.

Лениться—ленавацца, гультаяваць, гультаіць, бакі абіваць.

Ленок—лянок.

Леностный—ляны́.

Леность—ляна́, лэ́на, лэ́насьць, гультайства.

Лента—істужка, тасьма; *в косе*—касьнік, жычка; *-та землемерная*—істужка каморніцкая (м. т.), ланцуг; *-та пулеметная*—тасьма кулямётная.

Лентовидный—стужкаваты (б. т.).

Ленточка—істужачка.

Ленточный—стужкавы.

Лентяй—гультай, вахляй, дзяньгуб, абібок, біндус, баглай.

Лентяйка—гультайка, вахляйка, дзяньгубка, баглайка.

Лентяйничание—гультаяваньне.

Лентяйничать—гультаяваць, гультаіць.

Лентяйство—гультайства, вахляйства.

Лень—ляна́, гультайства.

Леонтий—Лявон; *жена-тия*—Ля-воніха.

Лепесток—пялёстка, кветкалісьцік.

Лепестковый—пялёсткавы.

Лепет—лопат.

Лепетание—лапата́ньне, кулды́а-чаньне.

Лепетать—лапатаць, кулды́ачыць.

Лепетун—лапату́н.

Лепетунья—лапату́ха, сакату́ха.

Лепёшечка—перапéчка, коржык.

Лепёшка—перапéчка, корж; *пресная*—праснок; *паджаренная на сковороде*—скавароднік; *из тертого сырого картофеля с салом*—драчона.

Лепешник (бот. *Asotus calamus* L.)—см. **Аир**.

Лепить—ляпіць, зьлёпліваць.

Лепка—лёпка, ляпéньне.

Лепной—ляпны́; *ное украшение*—налёпка.

Лепта—ахвя́ра.

Лес—лес, гай; *березовый*—бераза́к, бярэзьнік; *дубовый*—дубнік; *ольховый*—алёшнік, алёс; *л. высокоствольный*—л.гонкі, падга-лісты; *л. красный (хвойный)*—л. ігласты, хваёвы; *лиственный*—л. ліставы; *л. смешанный*—л. мяшаны; *л. девственный*—щыр-лес, лес нечапаны; (г.-к. т.); *л. заповедный*—за-казьнік, заказны́ лес; *л. ксерофильный*—л. сухалю́бны; *л. тропический*—л. міжзваротні-кавы; *л. экваториальный*—л. роўнікавы; *л. буреломный*—павал; *дремучий (густой) л.*—пўшча, нётра; *молодой л.*—ма-ладняк; *небольшой л.*—гай, гаёк; *лес сухоподстойный*—сухастой; *опушка леса*—узьлёсьсе, узварат, край лёсу.

Леса (*в строении*)—рыштава́ньне; *ставит леса*—рыштаваць.

Лёса—валасьнік.

Лесенка—драбінкі, сходкі, лёсь-вічка.

Лесистость—лясі́стасьць.

Лесистый—лясі́сты, палёсісты; *-стая местность*—палёсьсе.

Лесник—лясьнік, палясоўшчык.

Лесничество—лясьніцтва.

Лесничий—лясьнічы.

Лесной—лясны́, лесавы́; *ное дело*—лесаўніцтва; *ное хозяйство*—лясная гаспадарка; *ная стра-жа*—лясная старожа; *ной сто-рож*—лясьнік.

Лесовладелец — лесаўласьнік.
 Лесоводный, -дственный — лесага-доўны.
 Лесоводство — гадоўля лесу.
 Лесок — лясок, гаёк, гаёчак.
 Лесонасаждение — пасадка лесу.
 Лесоохранение — ахова лесу.
 Лесоохранительный — лесаахоўны.
 Лесопильня — пільня, лесапілька.
 Лесоплав — гон лесу, сплаў лесу.
 Лесопромышленник — лесапрамы-словец.
 Лесоразведение — см. Лесоводство.
 Лесосека — дзялянка.
 Лесоторговец — гандляр лесам.
 Лесоторговля — лясны гандаль.
 Лесоулучшение — паляпшэньне лесу.
 Лесоуправление — лясная ўправа.
 Лесочек — лясочак, гаёчак.
 Лестница — драбіна, сходы, лескі, лёсьвіца.
 Лестно — лёсна, пахвálnа, вáбна, павáблiва, прына́дна.
 Лестный — лёсны, пахвálnы, павáблiвы, добры, прыёмны, прына́дны.
 Лесть — лiсьлiвасьць, лёсткі, лё-стачкі; *стыю донимают* — лё-стачкамі дўшу выймае.
 Лёт — лёт.
 Летание — лятáньне.
 Летальный, -тельный — лётны.
 Летаргический — летаргічны.
 Летаргия — летаргія.
 Летать, -теть — лятаць, ляцець; *тать с шумом* — шугаць.
 Летний — лётні; *няя дорога* — лётнік.
 Лето 1) — лёта; 2) лёта, год; 3) век; *том* — улётку; *прошлого лета* — лётась; *позапрошлого лета* — позалётась; *быть в летах* — быць у веку, быць у гадох; *средних лет* — сярэдняга веку.
 Летовать — лётаваць.
 Летописец — летапісец.
 Летописный — летапісны.
 Летопись — летапіс (м. р., р. д. п. — летапісу).
 Летосчисление — часалічэньне.
 Летун — лятўн.
 Летунья — лятўха.
 Летучий — лёткі, лятўчы; *чая мышь* (зоол. *Vespertilio*) — кажан; *чая почта* — лятўчая пошта.

Летчик — лётнік.
 Летяга (белка, зоол. *Sciurus vo-lans*) — палятўха.
 Лечебница — здароўніца, больніца.
 Лечебный — лекавы; *ное заведение* — лекавая ўстанова.
 Лечение — лёкі, лекаваньне, лячэнь-не.
 Лечить — лячыць, лекаваць; *рану* — гаіць.
 Лечиться — лячыцца.
 Лечь — лёгчы; *спать* — паклáсьціся.
 Леший — лесавік, лясўн.
 Лещ (зоол. *Cyprinus brama*) — лещ.
 Лещица (бот. *Isorugum L.*) — пў-каўка.
 Лжеакация (бот. *Robinia pseudasacia L.*) — нібы-акацыя.
 Лжемудрствование — мудрагэль-ства.
 Лжемудрствовать — мудрагеліць.
 Лжепоп — непраўдзiвы поп.
 Лжепророк — непраўдзiвы прарок, фальшы́вы прарок.
 Лжеприсяга — фальшы́вая прысяга.
 Лжесвидетель — фальшы́вы сьведка, крывасьведка.
 Лжесвидетельствовать — фальшы́ва сьведчыць.
 Лжесвидетельство — фальшы́вае сьведчаньне, крывасьведоцтва.
 Лжеучение — фальшы́вая наву́ка.
 Лжеучитель — фальшы́вы настаўнік.
 Лжец — хлус, маню́ка, брахўн, ілгўн.
 Лживо — хлусьліва, брахліва, фальшы́ва.
 Лживость — хлусьлівасьць, брахлі-васьць, фальш, непраўдзi-васьць.
 Лживый — хлусьлівы, брахлівы, не-праўдзiвы, фальшы́вы.
 Ли — ці, або, альбо; *ли ли* — ці-ці.
 Лианы — ліяны.
 Либерал — лібэра́л.
 Либерализм — лібэра́лізм.
 Либеральный — лібэра́льны.
 Либо — або, альбо, ці; *либо либо* — або-або; *ці-ці*; *когда-либо* — калі-небудзь; *абы-калі*; *где-нибудь* — дзе-небудзь, абы-дзе.
 Либрация — вага́ньне, лібра́цыя (месяца — г. - к. т.).
 Либретто — зьме́сьнік (л. т.).
 Ливень — залёва, улёва; *нем льет* — як з вядра́ хлэшча, плюшчыць

Ливер, рный — лівэр, -рны.
 Ливонец — лівонец.
 Ливония — Лівонія.
 Ливонский — лівонскі; -ский *орден* — Лівонскі ордэн.
 Ливрея — ліўрэя, адзёжа з галу-намі.
 Лига — ліга, лўчнасьць.
 Лигатура — лігатура.
 Лигнит (*минер.*) — лігніт.
 Лида (*гор., и. соб.*) — Ліда.
 Лидийский — лідыйскі.
 Лидия (*геогр.*) — Лідыя.
 Лизание, -затъ — ліза́ньне, -заць.
 Лизоблюд — салупайла.
 Лизун — лізун.
 Лизунья — лізўха.
 Лик — абраз, твар, аблічча, постаць, выгляд.
 Ликвидатор — ліквідатар.
 Ликвидационный — ліквідацыйны.
 Ликвидация — ліквідацыя.
 Ликвидировать, -ться — ліквідаваць -цца.
 Ликер — лікер.
 Ликование — радаваньне.
 Ликовать — радавацца, весяліцца.
 Ликтор (*ист.*) — ліктар.
 Ликующий — радасны, вясёлы.
 Лилейный — лілейны, лялейны.
 Лилия (*бот. Lilium L.*) — лілія, ля-лёя (б. т.); *лиля дикая* — чамя-рыца.
 Лиловый — лілёвы.
 Лиман — ліман, затока.
 Лимон — цытрына, лімон.
 Лимонад — ліманад.
 Лимонный — цытрынавы, лімонны.
 Лимончик — цытрынка, лімончык.
 Лимфа (*анат.*) — лімфа.
 Лингвист — мовазнаўца, навец, лін-гвісты.
 Лингвистика — мовазнаўства, лін-гвістыка.
 Лингвистический — мовазнаўчы, лін-гвістычны.
 Линевание — лінаваньне.
 Линевать, -неить — лінаваць, -неіць.
 Линейка — лінейка; *ка рисовальная (чертежная)* — лінейка рыса-вальная.
 Линейный — лінейны; *ный корабль* — баявы карабэль.
 Линия — лінія (*мат.*); *рыска (грам.)*; *-ния родства* — лінія сваяцтва,

роду, калёна; *л. касательная* лінія датычная; *л. конечная* — л. канцовая; *л. направляющая* — л. накіравальная; *л. обемлемая* — л. абыманая; *л. обемлющая* — л. абыймальная; *л. пересечения* — л. пера-сёку; *л. полупрямая* — л. адна-канцовая; *л. ровнodelящая* — л. роўнасечная; *л. секущая* — л. сяку́чая (м. т.); *береговая л.* — берагавая лінія; *демаркационная л.* — адмежавальная (рубежная) лінія; *железнодорожная л.* — лінія чыгункі; *л. фронта* — л. фронту (в. т.); *линии параллельные* — лініі роўналежныя; *нии пересекающиеся* — лініі перасечныя; *нии прилежащие* — лініі прылег-лыя; *нии скрещивающиеся* — лініі зьбёжныя, мімабёжныя (м. т.).

Линь (*зоол. Cyprinus tinca*) — лін, лінок.

Линючьестъ — лінючасьць.

Линючий — лінючы.

Линяние — ліняньне.

Линять — ліняць, аблазіць, бляк-нуць, выцьвітаць.

Липа (*бот. Tilia L.*) — ліпа; *дерево* — ліпіна.

Липка — ліпка.

Липкий — ліпучы, ліпкі.

Липкость — ліпучасьць, ліпкасьць.

Липнуть — ліпнуць; гарну́цца.

Липовый — ліпавы; *вый мед* — ліпа-вец; *ліпец-вая кадка* — ліпаў-ка; *вый чай* — ліпавы цвет.

Липучий — см. Липкий.

Лира — ліра, лэра.

Лирик — лірык.

Лирика, -ческий — лірыка, -чны.

Лировидный — падобны да ліры.

Лиса (*зоол. Canis vulpes*) — ліс, лі-сца (саміца).

Лисёнок — лісяня, лісёк.

Лисица — см. Лиса.

Лисицын — лісічын.

Лисий — лісіны, лісічы; *-сий хвост (бот. Alopecurus pratensis L.)* — лісахвост лугавы (б. т.).

Лисичка — лісічка.

Лист 1) *на дереве* — ліст; 2) *бумаги* — аркуш; л. *исполнительный* —

папэра на выкананьне; л. *похвальный*—пахвальны ліст.
Ліства—лісьце (б. т.).
Лиственница (бот. *Larix Tourm.*)—мадрына (б. т.).
Листик—лісьцік, лісток.
Листиться—лісьціцца.
Лиственный—ліставы, лісьцяны;
 -ный *лес*—ліставы лес.
Листоватый, видный—ліставаты.
Листовка 1) *лит.*—лістоўка (л. т.);
 2) *бот.*—торбачка (б. т.).
Листовой—ліставы, аркушова; *вое железо*—аркушовае зьлёза;
 -вой *табак*—ліставая табак.
Листок—лісток.
Листорасположение (бот.)—ліста-
 лад (б. т.).
Листосложение (почки—бот.)—
 лістасклад (б. т.).
Листочек—лісток (б. т.), лісточак;
 -чек *бумаги*—аркушык.
Листье, тья—лісьце.
Литавры—бўбны.
Литания—літанья.
Литва—Літва.
Литвин, товец—ліцьвін, літовец.
Литвинка—ліцьвінка, літоўка.
Литейный—літоўны, гісэрны; *ная мастерская*—гісэрня.
Литейщик—літоўнік.
Литера—літара.
Литерный—літарны.
Литератор—літаратар, пісьменьнік.
Литература—літарату́ра, пісьмень-
 ства; *изящная-ра*—прыгожае
 (краснае) пісьменьства.
Литературный—літарату́рны; *ные труды*—пісьменьныя працы.
Лития—літанья.
Литовец—см. Литвин.
Литовский—літоўскі, ліцьвінскі.
Литограф—камяндрукар (л. т.),
 літограф.
Литографирование—літаграфаваньне.
Литографировать—літаграфаваць.
Литография—літаграфія.
Литографский—літаграфскі.
Литой—выліваны.
Литосфера—літасфэра.
Литр—літар.
Литургия—імша, служба.
Лить—ліць, выліваць, тачыць, баў-
 дырыць.

Лиф, чик—ста́нік.
Лифляндец—ліфля́ндзец.
Лифляндия (геогр.)—Ліфля́ндзя.
Лифляндский—ліфля́ндзкі.
Лихач—1) зух, сьмяляк; 2) рысако-
 вы возьнік, рамізьнік.
Лихва—квота, хабар.
Лихвенный—хабарніцкі, квотніцкі.
Лихо—лі́ха, зухлі́ва, хва́цка.
Лиходей, йка—лі́хадзе́й, йка.
Лихой—1) ліхі, злы; 2) зухлівы,
 хва́цкі.
Лихоимец—хабарнік, квотнік.
Лихоимный—хабарны.
Лихоимство—хабарніцтва.
Лихоимствовать—хабарнічаць.
Лихорадит (гл. безл.)—тра́сца
 тра́се.
Лихорадка—тра́сца, тра́су́ха.
Лихорадочный—тра́сцавы.
Лихость—зласьлі́васьць, зухлі-
 васьць.
Лицевание—ніцава́ньне.
Лицевать—ніцава́ць.
Лицевой—пярэ́дні, вы́глядны; аса-
 бовы; *вой счет*—асабовы ра-
 ху́нак; *вая сторона*—пярэ́дні,
 пра́вы бок.
Лицедей—камэды́яншчык, актёр.
Лицедейный—камэды́янскі, актёр-
 скі.
Лицезрение—бача́ньне, глядзе́ньне.
Лицезреть—бачы́ць, відзе́ць.
Лицей—ліце́й.
Лицейст—ліце́істы.
Лицемер—фа́льшывы, двуду́шнік.
Лицемерие—фа́льшы́васьць, дву-
 ду́шнасьць.
Лицемерка—фа́льшы́вая, двуду́ш-
 ніца.
Лицемерно—фа́льшы́ва.
Лицемерный—фа́льшы́вы, двуду́ш-
 ны, няшчыры.
Лицензия—ліце́нзія, да́звол.
Лицеприятие—ста́роннасьць.
Лицеприятный—ста́ронны.
Лицо—1) твар, від, аблі́к, аблі́чка;
в ругат. смысле—морда, пі́ка;
 2) *в см. личность*—аса́ба, пэр-
 со́на; *знатное л.*—значна́я, па-
 ва́жная, ганаровая аса́ба;
юридическое л.—юры́дычная
 аса́ба; *частное л.*—прыва́тная
 аса́ба; *знать в лицо*—зна́ць
 тва́ру; *идет к лицу*—да тва́-

ру; *измениться* в лице — змя-
ница з твару; *лицом к лицу* — сам-на-сам, вочы-на-вочы,
хороший лицом — добры на
уроде, мілазрочны; мілатвары.
Личико — тварык, тварычак.
Личина — маска; у замка — застаўка;
надеть л. — перакінуцца.
Личинка (биол.) — вўсень, чарва; — ка
боевая (у ружья) — баявічок
(в. т.).
Личинный — вўсеневы.
Личище — тварына.
Лично — асабова, асабіста.
Личность — асоба.
Личный — асабовы; — *ный состав* —
асабовы, пэрсанальны склад;
— *ное местоимение (грам.)* —
асабовы займённік; — *ное мне-
ние* — асабова (прыватная)
думка; асабовы (прыватны)
погляд; *мое личное дело* —
мая прыватная справа.
Лишай (бот. Lichen L.) — лішай; на
дереве — плысьнік, цэра.
Лишать, шить — збаўляць, збавіць;
пазбаўляць, пазбаіць (чаго);
— *шать детей* — абязьдэзваць;
— *шить жизни* — веку збаіць;
звёсьці са сьвету; — *шить долже-
ности* — скінуць, зьняць з па-
сады; — *шить свободы* — зьняво-
ліць.
Лишаться, шиться — пазбаўляцца,
пазбаіцца (чаго); — *шиться до-
верия* — зьнявэрыцца; — *долж-
ности* — пазбыцца пасады;
— *прав состояния* — пазбыцца
ўсіх правоў; — *силы* — зьнясілі-
цца; — *ума* з розуму зьехаць, з
розуму зыйсьці, абязглузі-
дзець, звар'яцець.
Лишек — лішак, лішка.
Лишение — пазбаўленьне, страта
недастача.
Лишне — залішне, з каптуром.
Лишний — лішні, непатрэбны; — *ние
деньги* — ляжачыя грошы.
Лишь — толькі, ледзь, ледзьве, ле-
два; — *бы* — абі; — *бы где* — абы-дзе;
— *бы что* — абы-што; — *бы только*
— абы-б; — *только* — залэдзьве.
Лоб — лоб (р. п. — лоба), чало, чола.
Лобан, — ч. — лабач.
Лобастый, батый — лабаты.

Лобзание — цалаваньне, цмоканьне.
Лобзаться, ться — цалаваць, цца; цмо-
каць, цца.
Лобик — лабок.
Лобковый — лабковы.
Лобный — лобны, лобавы, чолавы,
пярэдні; — *ное место* — кальва-
рыя.
Лобок (анат.) — лабок.
Лоботряс — лабатрос.
Лобызание, зать — с.м. Лобзание,
— зать.
Лов — ловы, уловы.
Ловец — лавец, мысьлівец, мысьлівы.
Ловецкий — лавецкі.
Ловить — лавіць, хапаць пераймаць,
цапаць.
Ловелас — валацўга.
Ловкий — спрытны, ёмкі, бойкі, уда-
лы, зручны, хваткі.
Ловко — спрытна, ёмка, зручна,
хватка, па-мастацку; — *ко сол-
гать* — глэдка збрахаць.
Ловкость — спрыт, спрытнасьць,
ёмкасьць, бойкасьць, удаласьць,
зручнасьць.
Ловкач — спрытніга.
Ловче — спрытнай, ямчэй зручней.
Ловля — ловы, уловы.
Ловушка — пастка, сіліца, сілок, сіло
Ловчий — лоўчы, лавец; — *чая собака*
— ганчак, хорт.
Лог — лог, лагчына.
Логаритм — лягарытм.
Логаритмический — лягарытмічны.
Логик — лёгік.
Логика — лёгіка.
Логовина — лагчына.
Логово, вище — лагво, бярлог.
Лодарничать — латраваць, брында-
віць, байбы біць, гультай-
ваць.
Лодарь — лотр, лодар, гультай,
дзяньгуб.
Лодка — човен, лодка, чайка.
Лодочка — чаўнок, чаўначок, ло-
дачка.
Лодочник — перавозьнік.
Лодочный — чаўновы, лодачны.
Лодыга, жка — галёнка, костка ў
нагі.
Ложа — ложа (у стрэльбы); лёжа
(у тэатры).
Ложбина, -нка — лагчына, -нка.
Ложбинный — лагчынавы.

- Ложэ**—ложак, пасьцёля; *же реки*—рэчыніца.
- Ложемент**—акоп.
- Ложесна**—маціца ў жанчын, пахвіны.
- Ложечка**—ложачка, лыжачка.
- Ложечный**—лыжжавы.
- Ложиться**—клясьціся, лажыцца.
- Ложка**—ложка, лыжка; *большая разливальная*—апалонік, палонік.
- Ложкомоя**—памывачка.
- Ложно**—непраўдзіва, памылна, хібна, аблўдна, фальшыва.
- Ложноклассицизм** (*лит.*)—нібыклясыцызм.
- Ложноклассический**—нібыклясычны.
- Ложность**—непраўдзівасьць, памылнасьць, хібнасьць, аблўднасьць.
- Ложный**—непраўдзівы, памылны, хібны, аблўдны; *ная ось (бот.)*—нібы-вось; *ный плод*—нібы-плод (б. т.); *ные слухи*—плёткі, дзікі, байкі.
- Ложь**—брахня, маня, хлусня.
- Лоза** (*бот. Salix viminalis L.*)—лаза, лазіна.
- Лозка**—лазінка, дубчык.
- Лозный**—лазовы, лазінавы.
- Лозняк**—лазьяк, лазьнік.
- Лозунг**—лёзунг, гасла.
- Локализация**—лякалізацыя, прыўмяшчэньне.
- Локализовать**—лякалізаваць, прыўмяшчаць.
- Локальный** (*знак—псих.*)—мясцовы (пс.-л. т.).
- Локание**—хлябтаньне, сёрбаньне, жлўктаньне.
- Локать**—хлябтаць, сёрбаць, жлўктаць.
- Локомотив**—лякаматыв, цягнік.
- Локон**—кўдзер, пасма, кўдла.
- Локоть**—локаць.
- Локтевый**—лакцёвы.
- Локтистый**—лакцёсты.
- Лом** 1) *материал*—ламачча, трус, лом; 2) *орудие для долбления*—пёшня; 3) *в костях*—ламаніна.
- Ломака**—ламачка.
- Ломаный, -ная линия**—ламаная лінія (м. т.).
- Ломание**—ламаньне.
- Ломать**—ламаць, крышыць; *развальваць, разбўрваць, трўсыць; -ть язык*—калёчыць мову, псаваць мову; *лихорадка ломает*—тра́сца тра́сць.
- Ломаться**—1) ламацца, трэскацца, разбывацца, крышыцца, трўшыцца; 2) казіцца, манёжыцца, упірацца, ламацца.
- Ломбард**—лямбард.
- Ломбардия** (*геогр.*)—Лямбардыя.
- Ломберный столик**—столік для гульні ў карты.
- Ломить**—ламаць, крышыць, разбываць, трўшыць, разбўрваць; *-ть цену*—загінаць цану; *-т в голове*—галава трашчыць.
- Ломиться**—ламіцца, пёрці, гвалтам лёзці.
- Ломка**—ламаньне, ламаніна.
- Ломкий**—крохкі, ломкі, ломны.
- Ломкость**—крохкасьць, ломкасьць, ломнасьць.
- Ломовик, -вая лошадь**—біньдзюг, ламавоз.
- Ломовой**—біньдзюжны; *-вой извозчик*—біньдзюжнік; *-вая работа*—ціжкая праца.
- Ломонос** (*бот. Clematis vitalba L.*)—павойнік звычайны (б. т.).
- Ломота**—ламаніна.
- Ломоть**—скіба, скібка, лўста, скрыль, скройка.
- Ломтик**—скібачка, лўстачка, кавалак, скрылёк.
- Лоно**—лоні, улоньне.
- Лондон**—Лёндан.
- Лопание**—трэсканьне; *поканьне*.
- Лопарь**—лапяр.
- Лопастник**—лопаснік.
- Лопастный**—лопасны.
- Лопасть** (*бот. lobus*)—лопасць.
- Лопата**—лапата; (*заступ*)—рыдлёўка, жалызынік, зільзынек; (*у косцов*)—мянташка.
- Лопатка** (*анат.*)—лапатка; *безжалт во все лопатки*—дралам бёгчы, задаць драпакі.
- Лопатный**—лапатавы.
- Лопаточка**—лапатачка.
- Лопать** (*пищу*)—жраць, жэрці, лопаць.
- Лопаться, лопнуть**—трэскацца, трэснуць; *покацца, покинуць*.

юлот, тання — ланатаньне, балба-
таньне.

юлогатъ — ланатанць, балбатанць.

юлук, шиник (бот. Larra tomentosa L.) — лапцук, лопух.

юриетка — лярнётка.

юсий — ласіны, ласёвы.

юсіна — ласіна.

юск — глінец, бляск.

юскут — шкумат, шмат, шматок,
анучка, караўка.

юскутник — каравачник, анучник,
рызынік.

юскутница — каравачница; галад-
ранка, плюндра.

юскуток — шкуматок, шматок,
анучка.

юскуте (соб.) — шкумацьцё, шма-
цьцё, рызыё, анучы, караўкі.

юснстый — блішчасты.

юсниться — блішчаць, ласкавацца.

юсосний — ласасёвы.

юсосина — ласасіна.

юсось (Salmo salar) — ласось.

ют — лот.

ютарингия — лятарынгія.

ютерийный — лятарэйны.

ютерся — лятарэя, розыйгрыш.

ютль — глыбамёр (гр.-к. т.).

юто — лато.

юток — 1) почвы, начоўкі; 2) в
мельнице — лотак; 3) для чер-
пания — коўш, шуплік; 4) для
птицы — паўмісак; 5) клёпка;
лотки с живностью — йткі.

юханка, нь — балёя, памыйніца.

юхматый — кашлаты, таўсматы.

юхотник — галадранец, галыш.

юхотья — рызыё, лахмані, шку-
мацьцё, плюндры.

юшман — лёцман.

юшадёнка — каніка, шаўлюжка.

юшадный — конскі, канёвы.

юшадка — конік.

юшадь — конь, кабыла; л. арабская

— конь арабскі; л. буланая (кау-
рая) — булань конь; л. белая

сівы конь; сівак; л. верховая

верхавік; л. вороная — варон-

ка; л. гнедая — гнёды конь;

л. доморощенная — сваёй га-

доўлі конь; л. заводская, кров-

ная — завадзкі конь; л. корен-

ная — корань; л. пегая — конь

стрыкаты, у йблык; л. пры-

стяжная — ворчыкавы конь;

молодая л. — жарабок, жара-

біца; загнать л. — перагнаць

каня; замучить л. — змарда-

ваць каня.

Лошак (зоол. Equus mulus) —
асьяк.

Лощёный — глянсаваны, ласкаваны.

Лощение — глянсаваньне, ласка-
ваньне.

Лощина — лагчына.

Лошить — глянсавать, ласкаваць

Луб — луб, лыка.

Лубенеть — шару́піцца, караба-
ціцца.

Лубок — лубок.

Лубочный (о изделиях) — тапдэтны,
таньны.

Лубяной — з лубу, лубяны, лыкавы.

Лубянка — лубка.

Луг — луг; болотный — луг балотны;
заливной — поплаў, пойма; се-

нокосный — сенажаць; сухой —
луг-мужны.

Луговик (бот. Deschampsia PB) —
вострыца (б. т.).

Луговое — лугавіцтва.

Луговой — лугавы, сенажатны.

Лудильная — масёжняя.

Лудильный — масянзовы.

Лудильщик — масёжнік, бяляр.

Лудить — пабяляць, лудзіць; жёный
— пабяляны.

Лужа — лужа, лужына, калюга, ка-
люжына,

Лужайка — палінка, лугавінка.

Лужок — лужок, лажок; сенокосный
— сенажатка.

Лук 1) (бот. Allium Cera L.) — цы-
буля; оружие — лук.

Лука имя соб. — Лукаш.

Лука — лука, калёна, лукавіна, залом.

Лукавец — хітрый, круцель, юда.

Лукавить — хітраваць, фальшы́ць,
юдзіць, юдашыць.

Лукавица — хітрый, круцелька,
юдашка, аблудніца.

Лукаво — здрадліва, аблудна.

Лукавство — хітрасьць, хітрыкі,
здрадлівасьць, юдаства, па-
дыйсьце.

Лукавый — хітры, здрадлівы, пад-
ступны, аблудны.

Лукерья — Лукер'я.

Луковица — цыбуліна.

Луковичный—цыбульны, цыбуле-вы.

Луковицевидный (бот.)—падобны да цыбуліны.

Луковка—цыбулька.

Луковый—цыбульны.

Лукоморье—затока.

Лукошко—лўбка, сяўнік, сяўні, сьвалка; у сита—абячайка.

Луна—мёсяц, мёсячка; в первой четверти—маладзік (або першая квадра); во второй ч.—поўня, поўнік, падпоўнае (другая квадра); в третьей ч.—сход (трэцяя квадра); в четвертой ч.—вятох (чацьвертая квадра).

Лунатизм—лунатызм.

Лунатик—лунатык.

Лунка—ямка.

Лунный—мёсяцавы, мёсячны.

Луночка—сярпочак; ки Гипократа (мат.)—Гіпакратавы сярпчкі (м. т.).

Лунь—род сокала; бел, как лунь—сівы, як голуб.

Лупин (бот. *Lupinus* L.)—лўбін.

Лупить 1) *бить*—лупіць, біць, лупцаваць; 2) *цену*—здзіраць; 3) *глаза*—тарашчыць, вылупляць (вочы), лыпаць (вачыма).

Лупиться (о *птенецах*)—выклёўвацца, вылупляцца.

Лупление—лупленьне.

Лупоглазый—лупаты, лыпаты, вірлавокі.

Лупулин—люпуліна (б. т.).

Луска—лузга, лушпайка.

Луч—прамень; *испускать лучи*—праменьваць.

Лучевой—прамянёвы, праменьны.

Лучевидный—прамяннысты.

Лучезарность—прамянныстасьць.

Лучезарный—прамяннысты, йсны, праменьна-сьветлы (Я к. Кол.).

Лучёк—лучок; праменьчык.

Лучеиспускание—праменьваньне.

Лучеотражение—адбіваньне праменьняў.

Лучина, -нка—лучына, -нка.

Лучинный—лучынавы.

Лучистый—прамяннысты.

Лучиночка, -нушка—лучыначка.

Лучить (рыбу)—лавіць (рыбу) поччу пры лучыне.

Лучше—лепш, ляпей, лепей, лацвей; *ше всего*—найлепш, найляпей, лепш за усё; *стать лучше*—налепшаць.

Лучший—найлепшы.

Лушение—лўганьне.

Лушить, -ться—лўгаць, -цца.

Лыжа—лўжа, нарта; *наострить лыжи*—даць драпа, пусьціцца паўцёкі.

Лыжный—лўжны.

Лыко—лўка, луб; *волчье лыко* (бот. *Daphne mezereum* L.)—воўчая йгада (б. т.), воўчае лўка.

Лыковый—лўка, лўкавы, лўчаны.

Лысастый—лысаты.

Лысеть—лысець, аблэзіць.

Лысина—лўсіна, плех, плеш.

Лысинка—лўсінка.

Лысо—лўса, гола.

Лысый—лўсы, галамоўзы.

Львёнок—ільвяні, левяні.

Львиный—ільвіны; **-ный зев** (раст.—званец).

Львица—ільвіца, льявіха.

Львов (гор.)—Львоў.

Льгота—ільгота, ільга, палёгка.

Льготный—ільготны.

Льдина—крыга, крўжына, ільдзіна.

Льдистый—лёдзісты.

Льновы—лэнавы (б. т.).

Льноводство—ільнярства.

Льнуть—лїпнуць, вінуцца гарніўца, хіліцца, туліцца; наддобравацца.

Льянка (бот. *Linaria* Luss.)—зарніца (б. т.), пякотка.

Льяной—ільняны, альняны, ной *ходст*—ільняніна; *грубый*—зрэб'е.

Льстец—лястўн, надлўжнік, віла-хвост, пад'езьдзень.

Льстиво—лїсьліва.

Льстивость—лїсьлівасьць.

Льстивый—лїсьлівы, падлўжны.

Льстить (кому)—лїсьціць, лїсіць, падлўгваць.

Льститься (на что)—лїсіцца, квіпіцца.

Лювеобильный—поўны каханьня любові.

Любезник—жартаўнік, залётнік, жаніхайла.

Любезница—жартаўніца, залётніца.

Любезничать — заляцацца, жаніхацца, мілавацца.

Любезно — ласкава, міла.

Любезность — ласкавасць, ласка.

Любезный 1) *сердцу* — мілы, любы, каханы; 2) *в обращении* — ласкавы, вётлівы, далікатны; *будьте любезны* — калі ласка, будзь ласкаў, будзьце ласкавы.

Любек (*гор.*) — Любэк.

Любимец — улюбёнец, каханак.

Любимица — улюбёнка, каханка, мілка.

Любимчик — улюбёныч, каханчык.

Любимый — улюбёны, каханы, любы, мілы.

Любиста, сток (*бот. Levisticum officinale* L.) — любіста (б. т.), любчык.

Любитель — аматар.

Любительница — аматарка.

Любительский — аматарскі.

Любить — любіць, кахаць, падабаць, мілаваць.

Любится — любіцца, кахацца, мілавацца.

Любка — любка, мілка, мая каханая.

Любо — любя, міла, прыемна, дорага, да спадабы.

Любование — любаваньне, мілаваньне.

Любоваться — любавацца, мілавацца.

Любовник — палюбоўнік (л. т.), каханак.

Любовница — палюбоўніца (л. т.), каханка.

Любовно — мілосна, закахана.

Любовный — палюбоўны (л. т.).

Любовь — любоў, любашчы, любва, каханьне, падабаньне, замілаваньне; *объясниться в любви* — прызнацца ў каханьні; *смотреть с любовью* — глядзець з замілаваньнем.

Любодей — блўднік, распўсьнік.

Любодейка — блўдніца, распўсьніца.

Любодейный — блўдны, распўсны.

Любодейство — блўдніцтва, распўста.

Любодействовать — блўдзіць.

Любодейание — блуд.

Любознательность — цікавасць да ведаў, дапытлівасць.

Любознательный — цікавы да ведаў, дапытлівы.

Любой — кожны, абы-хто, усялякі, да ўпадобы, першы-лепшы.

Любопытно — цікава.

Любопытный — цікавы, цікаўлівы.

Любопытство — цікавасць.

Любопытствовать — цікавіцца.

Любострастие — сластота, юрлівасць, корць, юр.

Любострастный — блудлівы, юрлівы.

Любостязание — хцівасць, квапнасьць.

Любостязатель — хц/вец.

Любостязательный — хц/вы, квапны.

Люд — люд; *ди* — людзі, чэлядзь, па-рабкі; *выйти в люди* — выйсьці на (ў) людзі.

Людишки — людцы.

Людно, ный — людна, ны.

Людоед, дка — людоед, дка.

Людоедство — людоедства, людаяжэрства.

Людская (изба) — чалядня.

Людской — людзкі, чалавечы.

Люли — люлі.

Люлька — люлька, калыска, зыбка.

Люлюкание — люлянне, калыханьне.

Люлюкать — люляць, калыхаць.

Люстра — жырандоля.

Люстрин (материя) — люстрын.

Люстриновый — люстрынавы.

Лютер — Лютар.

Лютеранин — лютаранін.

Лютеранский — лютаранскі.

Лютеранство — лютаранства.

Лютиков — казыляцовы (б. т.).

Лютик (*бот. Ranunculus polyanthemus* L.) — казялец (б. т.), л. *ползучий* (*R. repens* L.) — за рўжа.

Лютня — лўтня.

Люто — люта, акрутна, бязьлітна.

Лютость — лўтасць, акрутнасьць, бязьлітнасьць.

Лютый — лўты, акружны, бязьлітаны, сібэрны.

Люцерна (*бот. Medicago falcata* L.)

— баркўн, люцэрна серпаватая (б. т.).

Люцин (гор.) — Лўцын.

Люцифер — Лўцыпар.

Лягавая собака — выжла, выжал.

Лягание — брыканьне.

Лягать, гнуть — брыкаць, брыкнуць.

Лягаться — брыкацца.

Лягушёнок — жабяня.

Лягушечий—жабіны; чья *икра*—
квок, жабур'ныне.
Лягушечка—жабка.
Лягушка—жаба.
Ляда (*невспаханное поле*)—ляда.
Лядаший—нядужы, хворы, хвара-
віты, нягёглы.
Лядвея—ляжка, сыцягно.
Лядеть—нядужаць.
Лядник (*бот. Hierochloa odorata L.*)
—зуброўка.
Лязг—ляск.

Лязганье, гать—лясканье, -каць.
Лямка—цягло, шлёйка, ярэмца,
лямка.
Ляпать, пнуть—ляпаць, ляпнуць;
бразкаць, біць.
Ляпис—ляпіс, ультрамарын (г.-м.т.).
Ляскаць (*зубами*)—ляскаць.
Лясы *точить*—языком часаць, ба-
лясы тачыць, зюзюкаць, ба-
лякаць.
Лях—лях.
Ляшка—ляшка.

М.

Мавзолей—маўзалей, надгробак.
Мавр—мўрын.
Мавра *и. соб.*—Маўра.
Мавритания (*геогр.*)—Мурытанія.
Мавританка—мўрынка.
Маг—маг, чарадзёй, чараўнік, чар-
накніжнік.
Магазин—магзын, крама; *зин*
книжный—кнігарня.
Магазинный—магзынавы.
Магазинчик—крамка.
Магазинщик—магзыннык.
Магдаліна *и. соб.*—Магда, Магда-
лена.
Магистерский—магістарскі.
Магистерство—годнасьць магістра.
Магистр—магістар (*р. п.-стра*).
Магистрат—магістрат, ратуша,
гарадзкая рада.
Магистратский—магістрацкі.
Магистраль—магістраль.
Магический—магічны, чарадзёйны,
чараўнічы.
Магия—магія, чары, чараўніцтва.
Магнат—магнат.
Магнатский—магнацкі.
Магnezия—магнезія.
Магнетизм—магнэтызм.
Магнетический—магнэтычны.
Магнетизёр—магнэтызёр.
Магний (*хим.*)—магні.
Магнит—магнэс.
Магнитный—магнэсавы.
Магнолия (*бот. Magnolia L.*)—
магнолія.
Магомет—Магамэт.
Магометанин—магамэтанін.
Магометанка—магамэтанка.
Магометанский—магамэтанскі, ба-
сурманскі.
Магометанство—магамэтанства.

Мадам—паня.
Мадера (*вино*)—мадэра.
Мадригал (*лит.*)—мадрыгал.
Мадьяр—вэнгар.
Маевка—маёўка.
Маestro—майстар, мастак.
Мажор (*муз.*)—мажор.
Мажорный (*тон*)—мажорны.
Мазальщик—мазальнік.
Мазание—мазанье, шмараванье.
Мазанка—мазанка.
Мазанковый—мазанкавы.
Мазать, знуть—мазаць, мазануць;
шмараваць; *грязным*—пэцкаць.
Мазилка—квач, помаз, шмаравіда.
Мазильный—мазынчы.
Мазильня—мазынца.
Мазур—мазур.
Мазурик—пройда, ашуканец.
Мазурка (*танец*)—мазурка.
Мазурские озера—Мазурскія ва-
зёры.
Мазут—мазут.
Мазь—мазь, масьць; *колесная*—ко-
ламазь, каланица.
Мазья—пацканіна.
Май—май, травень.
Майник (*бот. Majanthemum bifo-
lium L.*)—майнік (б. т.), заёчая
кроў.
Майор—маёр.
Майорат—маярат.
Майоратный, тский—маярацкі.
Майорша—маёрыха.
Маис (*бот. Zea Mays L.*)—маіс,
кіяхі.
Майский—маёвы, травеньскі; *ский*
жук—хрушч.
Мак (*бот. Papaver L.*)—мак; *м. са-
мосейка* (*P. Rhoeas L.*)—відка
цікун, цякучка, самасейка.

Макальныі—мача́льны.
Макание—мача́ньне.
Макать—мача́ць.
Макар, рый—Макар.
Макаронныі—макаронавы.
Макароны—макароны.
Македонія—Македонія.
Македонскіі—македонскі.
Маклак—фа́ктар.
Маклер—ма́клер.
Маковица, -вка—ма́кавіца, ма́каўка, верх, чуб, вярша́ліна (дрэ́ва).
Маковыі—ма́кавы; -вые *стебли*—макаві́нне.
Макроспора—вялі́казародні́к (б. т.).
Максим—Ма́ксім.
Максимальныі—ма́ксыма́льны, най-большы, найвялі́кшы.
Максимилиан—Ма́ксіміля́н.
Максимум—ма́ксымум, найбольш.
Макулатура—макуля́тура (псу́тая непатрэ́бная папе́ра).
Макушка—*см.* Маковка.
Малага (вино)—маля́га.
Маланья—Маля́ньня, Маля́нка.
Малахит (минер.)—маляхі́т.
Малая Азія—Маля́я Азія.
Малевание—малява́ньне.
Малевать—малява́ць.
Малейшыі—найме́ньшы, найдраб-нейшы.
Маленькіі—малё́нькі, невялі́чкі.
Маленько—трохі́, трошачкі.
Малёхонек, лёшенек—маля́сенькі.
Малец—хлопец, хлопчык, хлапе́ц.
Малина, -нка—маля́на, -нка.
Малинник—маля́ннік.
Малиновка (зоол. Sylvia hortensis)—маля́наўка.
Малиновыі—маля́навы, кармазы-новы.
Малить, -ться—маля́ць, -цца.
Мало—ма́ла; трохі́, трошкі; *слиш-ком-ло*—зана́дта ма́ла; *мало-по-малу*—трохі́-па-трохі́, па-волі́, спакваля́.
Маловажность—малава́жнасьць, малазна́чнасьць, драбні́ца.
Маловажныі—малава́жны, нязна́чны, драбны.
Маловато—малава́та, зама́ла.
Маловатость—малава́тасьць.
Маловатыі—малава́ты, нязна́чны, драбны.
Маловідныі—мі́зэрны, няві́дны.

Маловодіе—малаводзьдзе.
Маловодныі—малаводны.
Маловер—малаве́р.
Маловеріе—маля́я ве́ра.
Маловерныі—малаве́рны.
Маловесныі—нява́жкі.
Маловременныі—*см.* Кра́ткова-менныі.
Маловыгодныі—непажы́тачны, ня-зыско́уны.
Малограмотность—малапісьме́на-насьць, малагра́матнасьць.
Малограмотныі—малапісьме́нны, малагра́матны.
Малодушество, -шіе—бра́к адва́гі, маладу́шнасьць, баязьлі́васьць.
Малодушныі—маладу́шны, баязь-лі́вы.
Малоземелье—малазяме́льле.
Малоземельныі—малазяме́льны.
Малозначительность—малазна́ч-насьць.
Малозначительныі—малазна́чны.
Малоизвестность—малавядома́сьць.
Малоизвестныі—малавядомы.
Малоимушыі—незаможны.
Малоискусныі—неспрактыкава́-ны.
Малокровіе—малакро́ўе, -роўнасьць.
Малокровныі—малакро́ўны.
Малолесіе—малалёсі́ца.
Малолесныі—малалёсны.
Малолетіе, -тство—маля́я гады́, ма-лёнства, бязьлё́тнасьць, дзя-ці́нства.
Малолетныі—маля́, бязьлё́тны, бязьлё́тка, бла́зен, недалё́так.
Малолюдно, -ныі—нялю́дна, -ны.
Маломальскіі—абы́-як, як-не-будзь.
Маломальскіі—абы́-які.
Маломерныі—маламе́рны, недаме́-рак.
Маломощность—нясі́ла, маля́я сі́ла.
Маломощныі—нясі́льны, нямо́цны.
Малонаселенныі—нялю́дны.
Малоопытность—неспрактыкава́-насьць.
Малоопытныі—неспрактыкава́ны.
Малопрыбыльныі—нязыско́уны, не-пажы́тачны.
Малопрыгодность—малапрыда́т-насьць.
Малопрыгодныі—малапрыда́тны.
Малораслосць—маля́ рост,

- Малорослы**—малога росту, куртаты; карантыш, карапзік.
Малоросс—см. Украинец.
Малороссия—см. Украина.
Малорассудительный—неразважны.
Малосведущий—малазнайка.
Малосемейный—маласямейны.
Малосилие—малая сіла, нядужасьць.
Малосильный—маласільны, нядужы, кволы.
Малоснежный—маласьнежны.
Малословный—маласлоўны.
Малосольный—маласалоны.
Малосостоятельный 1) *человек*—незаможны; 2) *довод*—няўгрунтованы, няважкі.
Малосочный—маласочысты.
Малоспособный—малаздольны малаздатны.
Малость—драбніца, маласьць.
Малоумие—брак розуму.
Малоумный—недарэка, слабы на розум.
Малоупотребительный—малаўжываны.
Малоуспешность—малы посьпех.
Малочисленный—малалічны.
Малый—малы, малёнькі, дробны; *добры малый*—добры хлопец.
Малыш—карантыш, курдупель.
Мальва (*бот. Malva L.*)—мальва, проскурка; *ва северная* (*Althaea rosea L.*)—перапёчкі.
Мальчик—хлопец, хлапчук, хлапец, хлапчына.
Мальчишеский—блазёнскі.
Мальчишество—блазёнства.
Мальчишествовать—блазнаваць.
Мальчишка—блазёнёк, смаркач.
Мальчуган—хлапчына.
Малютка—малютка, малюта, дзіцятка.
Мальвка—малёўка, мільгоўка.
Маляр—маляр.
Малярный—малярскі.
Мама, мамаша—мама мамуля.
Маменька—матулечка, мамачка.
Маменькин—мамчыны.
Мамка—мамка.
Мамона—брўха, чэрава, багацьце.
Мамонт—мамант.
Мандарин—мандарын.
Мандат—мандат.
Мандола (*муз.*)—мандоля.
Мандолина—мандаліна.
- Маневр**—манэўр.
Маневренный—манэўраны.
Маневрировать—манэўраваць, арывадаць.
Манеж—манеж.
Манежиться—манежыцца.
Манежный—манежны.
Манекен—манэкэн.
Манер, на манер—на манэр.
Манера—манэра, звычка.
Манерный—манэрны.
Манжета—манкэта.
Манжетка (*бот. Alchemilla vulgaris L.*)—трыпёрсьніца, гусінец.
Манжетный—манкэтавы.
Манить—вабіць, на́дзіць, ма́ніць (саба́ку).
Манифест—маніфэст, унівэрсал.
Манифестант—маніфэстант.
Манифестация—маніфэстацыя.
Манишка—манішка.
Мания—манія.
Манияк—маніяк, вар'ят.
Манка—ваб.
Манкировать—заняджаць, адносіцца няджа́ла (няшчы́ра).
Манкировка—заняджа́ньне.
Манна—манна.
Маннык (*бот. Glyceria R. Br.*)—манна (б. т.).
Манный—манны.
Манок—вабік.
Мансандра—салька.
Мантилья—мантылья.
Мантия—мантыя.
Манускрипт—манускрыпт, рэ́капіс.
Мануфактура—мануфакту́ра.
Мануфактурист—фабрыка́нг мануфакту́ры.
Мануфактурный—мануфакту́рны.
Маранье—пэцканьне, пацкані́на, шмава́ньне.
Маратель—пэцкаль.
Марать—пэцкаць, шмава́ць, брэ́дзіць.
Мараться—пэцкацца, брудзіцца, шмава́цца, ма́зацца.
Марганец—марганец.
Маргарин—маргары́на.
Маргариновы—маргарынавы.
Маргарита—Мальгрэ́та.
Маргаритка (*бот. Bellis perennis L.*)—стакротка.
Марево—ма́рыва.
Мариамна—Мар'яна.

Марина—Марына.
 Маринование—марынаваньне.
 Мариновать—марынаваць; -нован-
 ный—марынованы.
 Марионетка—лілька; *театр-ток*—
 лілечны тэатр, батлейка.
 Мария,-рья—Марыя, Мар'я, Мары-
 ся, Марыля.
 Марк—Марка.
 Марка—марка, квіток.
 Маркёр—маркер.
 Маркёрский—маркерскі.
 Маркиз—маркіз,
 Маркиза—маркіза.
 Маркий—мазкі.
 Маркировать—маркаваць, адзна-
 чаць вочкі на біліярдзе.
 Маркитант—маркітант.
 Маркитантка—маркітантка.
 Марксизм—марксызм.
 Марксист—марксысты.
 Марксистский—марксыцкі.
 Мармелад—павідла.
 Мародёр—марадзёр, зьдзірца, кры-
 вясмок.
 Марс (*планета*)—Марс.
 Март—сакавік, маірац.
 Мартовский—сакавіковы, марцо-
 вы; *ское пиво*—мартаўскае
 піва.
 Мартин—Мартын, Марцін.
 Мартышка—малпа.
 Марфа—Марта.
 Марш *сущ.*—марш; *междом.*—марш,
 гайда.
 Маршал—маршалак.
 Маршальский—маршалкоўскі.
 Маршальство—маршалкоўства.
 Маршировать—маршаваць.
 Маршировка—маршаваньне.
 Марь (*бот.*)—см. Лебеда.
 Марьянник(*бот.* *Melampyrum arvense*
 L.)—браўка палявая (б. т.).
 Маска—маска.
 Маскарад—маскарад.
 Маскарадний—маскарадны.
 Маскирование—маскаваньне.
 Маскировать,-ться—маскаваць,-цца.
 Маскировочный—маскавальны;
 -ные *средства (воен.)*—сродкі
 маскавання.
 Масленая,-ница—масьленка,
 сырніца.
 Масленик (*бот.* *Boletus luteus* L.)—
 масьлішак

Масленистость—масьлістасьць,
 алёістасьць
 Масленистый—масьлісты, алёісты.
 Маслёнка—масьлёнка.
 Масленный—масьлены, паалёены.
 Маслина (*бот.* *Olea europaea*
 L.)—аліва.
 Маслиничный—аліўны.
 Маслистый—масьлісты, алёісты.
 Маслить—масьліць, алёіць.
 Маслиться—масьліцца, алёіцца.
 Маслице—маселка.
 Масло—масла; *растительное (пост-
 ное)*—алёй; *ло гарное*—алёй
 зёмны, нафта; *ло деревянное*
 (*лампадное*)—аліва; *ло сли-
 вочное*—сьметанковыя масла, а
 масле *кататься*—раскашаван
 пошло, *как по маслу*—рукой
 пайшло; *бить масло*—масла
 біць, гнаць алёй.
 Маслобойка—маслабойка, алёйніца
 Маслобойный—маслабойны,
 алёйны.
 Маслобойня—алёйня.
 Маслобойщик—алёйнік.
 Маслотоп—маслатоп.
 Маслянистый—масьлісты, алёісты
 Масон,-ский—масон,-скі.
 Масса—маца, плойма, гбель, мно-
 ства.
 Массаж—масаж, прыціраньне.
 Массажист—масажысты, прыці-
 ральнік.
 Массажистка—масажыстка прыці-
 ральніца.
 Массив—масыў.
 Массивный—масыўны, вялізарны;
 -ные *породы (геол.)*—выбухо-
 выя пароды (г.-м. т.)
 Массикот—глёт (г.-м. т.).
 Мастер—майстар; *золотых дел м.*—
 залатар, *сапожный м.*—шавец,
седельный м.—рымар, *м на*
все руки—да ўсяго здатны, *м*
своего дела—адмысловец у
 сваёй справе.
 Мастерить—майстраваць.
 Мастерница—майстроўка.
 Мастеровой—майстровы
 Мастерская—майстэрня май-
 строўня.
 Мастерски—памастацку.
 Мастерской—мастацкі, майстроўскі,
 штуркёрскі.

Мастерство—майсѣрства, май-
строўства, умѣласць.

Мастика—мастыка.

Маститый—паважны, самавіты,
шаноўны.

Мастодонт (зоол.)—мастадонт.

Масть—масць; м. *бубновая*—м.
званковая; м. *пиковая*—м.
вінная; м. *трефовая*—м. кра-
стовая; м. *червовая*—м. чыр-
вовая.

Масштаб—маштаб.

Матвей—Мацѣй.

Мятеж—мяцѣж, паўстаньне.

Мятежник—мяцѣжнік, паўстанец.

Мятежный—мяцѣжны, бурлівы,
завірушны.

Математик—матэматык,

Математика—матэматыка.

Математический—матэматычны.

Матереубийца—забойца мацеры.

Материал—матар'ял.

Материализм—матар'ялізм.

Материалист—матар'ялісты.

Материалистический—матар'ялі-
стычны.

Материальность—матар'яльнасьць.

Материальный—матар'яльны.

Материк—сухазэм'е.

Материковый—сухазэмны.

Материнский—мацерын, мацярын-
скі, матчын, матчынскі.

Материнство—мацярынства.

Материя—матэрыя; *рия сужде-*
ния—істота сужэньня.

Матернин—мацерын, матчын.

Матерный—ны *слова*—мацярызна,
мацёркі, мацюгі.

Матерой—дўжы, моцны, здаровы.

Матерость—дўжасьць.

Матерчатый—ядвабны, шаўковы.

Матерщина—мацярызна, мацёркі,
мацюгі.

Матерь—маці, матка, мацер, мацера.

Матка 1) *анат.* (uterus)—маціца;
2) матка (пчэліная).

Матовый—цёмны.

Маточный—маціцавы.

Матрац—матра́с; м. *сенный*—сяньнік;
из перья—пя́рнат.

Матрёна—Матру́на.

Матримониальный—шлюбны.

Матрица—матрыца.

Матрос-ский—матрос-скі.

Матушка—матухна, матуля.

Мать—с.м. Матеръ; м. *крестная*—
хросная; м. *пасаженная*—
пасаджоная ма́ці.

Мать и мачеха (бот. *Tussilago*
Farfara L.)—падбѣл (б. т.).

Маун (бот. *Valeriana officinalis*
L.)—валяр'яна (б. т.).

Мах—мах, ма́ха (ветраковае кры-
ло), хват; *дать маху*—абмах-
ну́цца, схі́біць, памылі́цца;
адним махом—адным ма́хам,
у момант.

Махальный—махальны, віхальны.

Махание—маханьне, віханьне.

Махать, хнуть—маха́ць, махну́ць;
віля́ць, вільну́ць (хвостом);
хіста́ць, пахісну́ць.

Махина—махі́на, абѣржа (Я. Кол.).

Махинация—махіна́цыя.

Маховик—махаві́к.

Маховой—махавы́; *вое колесо*—
калаўрот.

Махонький—малюсенькі.

Махорка—махорка, тытун.

Махорочный—махоркавы, тытуновы.

Махровый—махра́сты, з фрэнз-
лямі; *вый цветок*—поўная
квѣтка (б. т.).

Маца́—маца́.

Мачеха—мачыха.

Мачта—шчогла.

Мачтовый (*лес*)—шчоглавы.

Маша, шенька—Мары́ся, ська.

Машина—машы́на; *на пневматиче-*
ская—помпа паветраная; *на*
швейная—швальный машы́на.

Машиналино—мімаволі, машыналь-
на.

Машинальный—мімавольны, машы-
нальны.

Машинист—машыністы.

Машинистка (*в канцелярии*)—дру-
ка́ршчыца, машыні́стка

Машинный—машы́навы.

Машиностроение—вы́раб машы́н.

Машиностроительный—машынавы-
робны.

Маяк—мая́к.

Маятник—хіста́льнік, маха́ла.

Маяться—мадзѣць, марнава́цца, зьне-
мага́цца, нудзі́цца.

Маячить—міту́сіцца, перабі́вацца.

Мгла—імгла́, імжа́, муць, рось.

Мглин (*гор.*)—Імглі́н.

Мглистый, ляный—імжы́сты, імгла́ны.

Мгновение—момент, мах, імгненне.
Мгновенно, *во мгновение*—у момент, адным махам, раптам, ківам, адным дхам.

Мебель—мэбля.

Мебельный—мэбелевы.

Мебельщик—мэбельнік.

Меблировать—мэбляваць, абсталяваць мэбеляю.

Меблировка—умэбляванне.

Мегера—магэра.

Мёд—мёд; *м. сотовый*—м. сыцальніковы; *м. липовый*—ліпец; *м. разведенный водой*—сыта.

Медаль—мэдаля.

Медальон—мэдаляён.

Медведь—мядзвэдзь, вядзьмэдзь; *-дь бурый*—мядзвэдзь бұры; *-дь белый, полярный* (*Ursus maritimus*)—мядзвэдзь бёлы.

Медведица—мядзвэдзіха, дзіца.

Медвежатина—медзьвяжэціна.

Медвежатник—мядзвэднік.

Медвежёнок—медзьведзяня, медзьвянёнак.

Медвежий—мядзвэдзьы, вядзьмэдзьы; *-жье ухо* (*бот. Verbascum Thapsus L.*)—дзівапа вялікая (б. т.); *-жьи ягоды* (*бот. Argostaphylos officinalis L.*)—мучаньнік (б. т.).

Медвяный—мядовы.

Меделянка (*собака*)—брытан;

Мелиана—сярэдніца (м. г.).

Мелианта (*муз.*)—мэлыянта.

Медик—мэдык.

Медикамент—мэдыкамэнт.

Медицина—мэдыцына.

Медицинский—мэдыцынскі, мэдычны.

Медиум—мэдыум, пасярэднік.

Медичка—мэдычка.

Медленно—марудна, паволі, павольна, спакваля.

Медленность, лительность—маруднасьць, павольнасьць, баўнасьць.

Медленный, лительный—марудны, павольны, баўны.

Медлитель—маруда, марудзка.

Медлить—марудзіць, бавіць, бавіцца.

Медник—катляр, масэнжнік.

Меднозеленый—мядзяна-зялёны.

Меднокрасный—мядзяна-чырвоны.

Медный—мядзяны; *-ные деньги*—мэляжы; *-ный завод*—гамарня; *-ный таз*—мядница.

Медовар—медавар.

Медоварение—медаварэньне.

Медовик—мядовік.

Медовник (*бот. Galeopsis Tetrahit L.*)—зябер дробнакветкавы (б. т.).

Медовой, -вый—мядовы.

Медок—мядок.

Медоносный—меданосны.

Медоцвет (*бот. Melianthus L.*)—мядоўнік.

Медуза (*зоол. Medusa*)—мэдўза.

Медуница (*бот. Pulmonaria L.*)—шчамяліца, жамярыца.

Медунка (*бот. Medicago L.*)—люцэрна (б. т.), дзяцельнік.

Медь—мэдзь; *жолтая*—мосенз; *красная*—тапнак.

Меж—см. **Между**.

Межа—мяжа.

Межгорный—міжгорны.

Межгорье—міжгор'е.

Междометие (*грам.*)—выклічнік.

Междоузлие (*бот.*)—цэўка (б. т.), стрэлка.

Междоусобица—міжсобіца, нязгода свάρка, грызьня.

Междоусобный—міжсобны; *-ная война*—дамовая вайна.

Между—між, паміж, спаміж; *-ду прочим*—між іншым; *-ду тем*—тым часам.

Междубровие—міжброўе.

Междубровный—міжброўны.

Междуклеточный—міжкаморкавы.

Междуколенный—міжкаленны.

Междукостный—міжкосткавы.

Международный—міжнародны; *-ное право*—міжнароднае права.

Междуреберный—міжрэбравы.

Междуречие—міжрэчка.

Междустрочный—міжрадковы.

Междусуставный (*анат.*)—міжсустаўны.

Междутканый (*анат.*)—міжтканкавы; *-ная жидкость* (*мед.*)—міжтканкавая вільгаць.

Междучарствие—бескаралёўе.

Межевание—межаваньне, памер.

Межевать—межаваць, рабіць памер.

Межевой—межавы, паўзьмежны; *-вой знак*—капэц; *-вая цепь*—памерны ланцуг.

гл. 14

Межевщик—каморнік.
Межелесье—міжлесьсе.
Межень—межаніна, малаводзьдзе.
Межеумок—недарэка, аніякаваты.
Межклоточный—см. Междуклеточный.
Межледниковый—міжледавіковы (г. м. т.).
Мезга (бот. *alburnum*)—мязга.
Мездра—мяздра.
Мездрить—мяздрыць.
Мезонин—вышка, салька.
Мезоцефал—сярэднягаловы.
Мекка (гор.)—Мэка.
Мексика—Мэхіка.
Мексиканец—мэхіканец.
Мексиканский—мэхіканскі.
Мел—крэйда.
Меламед—мэламэд.
Мелания—см. Маланья.
Меланхолик—мэлянхалік, маркотнік, жоўнік.
Меланхолический (*темперамент*)—мэлянхалічны, маркотны.
Меланхолия—мэлянхалія, маркота.
Меливо—мліва.
Мелеть—мялёць.
Мелинит (*минер.*)—мэлініт, вохра (г. м. т.).
Мелиоративный—мэліярацыйны.
Мелиоратор—мэліяратар.
Мелиорация—мэліярацыя.
Мелисса (бот. *Melissa L.*)—мяліса (б. т.).
Мелкий—дробны, драбязковы, драбязны; мелкі; кий *берег*—мелкі, плыткі *бэраг*; кий *скот*—дробная скаціна; кие *деньги*—дробныя грошы; кая *буржуазия*—дробная буржуазія.
Мелко—дробна, мелка, няглыбока.
Мелкобережный—мелкабярэжны.
Мелкобуржуазный—дробнабуржуазны.
Мелковатость—мелкаватасьць.
Мелковатый—мелкаваты.
Мелководье—малаводзьдзе.
Мелководный—малаводны.
Мелкодонный—плыткі.
Мелкозернистый—дробназерністы.
Мелкокалиберный—дробнакалібравы.
Мелкокоственный—дробнакоствавы.
Мелколепестник (бот. *Erigeron L.*)—купалка (б. т.).

Мелколесье—дробны лес.
Мелколиственный—дробналісты.
Мелкопоместный—з дробнае шляхты.
Мелкость—кота—мяліна, мяліня; драбнасьць, чамяра.
Мелкосемейный—см. Малосемейный.
Мелкочешуйчатый—дробналіскі.
Мелкошерстный—дробнашэсты.
Меллит (*минер.*)—мэліт, медавік.
Меловой—крэйдавы.
Мелодический—мілагучны, міласьпёўны.
Мелодия—мілагучца, мілагучнасьць, міласьпёў, мэлёдыя.
Мелодрама—мэлядрама.
Меломан—мэляман, аматар музыкі.
Мелочно—драбязьліва.
Мелочной—драбязьлівы, падрабязны; ная *лавка*—крымка; ная *торговля*—дробны гандаль.
Мелочность—драбязьлівасьць.
Мелочь—драбязь, драбніца, драбязь, драбнасьць, падрабязак, друкі.
Мель—мель. мяліна.
Мелькание—мільганьне, мітусеньне.
Мелькаты—кнуты—мільгаць, мільгунь, мітусіца.
Мельком—мімаходзь, мільгам.
Мельник—млынар, мельнік.
Мельница—млын; ца *ветряная*—вятрак; *водяная*—млын вадзяны; *лесопильная*—тартак; *ручная*—жорны.
Мельничиха—млынарыха.
Мельничий—млынарскі.
Мельхиор—мэльхіёр.
Мельхиоровый—мэльхіёравы.
Мельчать—драбнець.
Мельче—драбнэй.
Мельчить—драбніць, падрабняць.
Мелюзга—малэча, драбнота, блэзнота.
Меморандум—напамінаньне (л. т.) мэмарандум.
Мемориал—памятнік (л. т.) мэмарыял.
Мемория—памятка (л. т.), мэморыя.
Мемуары—успаміны, мэмуары.
Мена—мэна, памэна, памэн.
Менее—меньш, мэней; *нее всего*—найменьш.
Мензула—мэнзуля.

Мензура, -рка—мэнзўра, -рка.
Меновой—памённы, менаві.
Менструация—мэсячнае, аплавы.
Ментор—выхавальнік, настаўнік.
Ментуз, мень (Cadus Lota)—мянтуз.
Меньшак, -шой (сын)—паследыш, малодшы сын.
Меньше—см. Менее.
Меньшевик—меньшавік.
Меньший—мёньшы, драбнейшы.
Меньшинство—мёньшасць.
Меньшой—см. Меньшак.
Меняла—мяняйла.
Меняльный—мяняльны.
Менять—мяняць, змяняць.
Меняться—мяняцца.
Мера—мэра, мэрка; **-ра** *десятичная*—мэра дзесятковая; **ры** *кубические*—мэры кубічныя; **ры** *квадратные*—мэры квадратныя; **-ры** *действия*—захады; **ры** *воздействия*—сродкі ўплыву; **ры** *предосторожности*—спосабы перасьцярогі; *по крайней мере*—прынамсі; *по мере возможности*—па змозе, як мага; *в меру*—па мэры; *не в меру*—не да мэры, занадта.
Мергель—мэргель.
Мерёжа—мэрат.
Мерекать—маракаваць.
Мерещиться—вярзьціся, мэрыцца.
Мерзавец—паганец, погань, паскўднік, паскўдзь, агіднік, брыда.
Мерзавка—паганка, паскўдніца, плюгаўка, агідніца.
Мерзкий—паганы, паскўдны, агідны, брыдкі, гнёсны, плюгавы.
Мерзко—пагана, паскўдна, агідна, брыдка, гнёсна, плюгава.
Мерзость—погань, паганства, агіда, брыда, брыдота, гнёснасьць, плюгаўства.
Мерзловатость—мерзлаватасьць, мярзлявасьць.
Мерзловатый—мерзлаваты, мярзлявы.
Мерзлота вечная—грунт вечнамерзлы (г.-к. т.).
Мерзлый—мерзлы.
Мерзнуть—мэрзнуць, мэрзці.
Меридиан—палудзеньнік (г.-к. т.).
Мерило—мэрка, мэрыва, крытэры.
Мерин—мэрын.
Меринос—мярынос.

Меритель—мэльнік.
Мерительный—мэрны, памэрны.
Мерить—мэрыць, памяраць, вымяраць.
Мерка—мэрка.
Меркантилизм—мэркантилізм.
Меркантильный—мэркантильны, гандлярскі.
Меркнуть—тускнець, блякнуць, пагасіць, марнець.
Меркурий—Мэркўр.
Мерлушковый—смушковы.
Мерлушки—смўшак, баранькі.
Мерно—мэрна, вагам, крок за крокам.
Мерность—мэрнасьць.
Мерный—мэрны.
Мероприятие—мерапрыёмства; **-тия**—захады.
Мертвение—мярцьвёньне.
Мертвенность—зьмярцьвёласьць, зьняжывёласьць.
Мертвенный—зьмярцьвёлы; зьняжывёлы.
Мертвель—абміраць, мярцьвёць.
Мертвец—мярцьвяк, нябожчык.
Мертвечая—трупярня.
Мертвецки—як мярцьвяк; **-ки** *пьян*—п’яны, як зямлі.
Мертвецкий—мерцьвяковы, нябожчычы, наўскі; **-кий** *сон*—неабудны сон.
Мертвечина—мерцьвячына, падла, падліна.
Мертвить—мярцьвіць, пазбаўляць жыцьця.
Мертво—мёртва, няжыва.
Мертворожденный—раджоны няжывым.
Мертвый—мёртвы, умерлы, няжывы, зьняжывёлы; **-вая** *вода*—стаячая вада; **-вая** *тишина*—грабавая ціша; **-вое** *пространство* (воен.)—непаражальная прастора; **-вый** *капитал*—бяззасны капітал; **-вое** *море* (геогр.)—Мёртвае мора.
Мерцание—мігацёньне, мігцёньне.
Мерцательный (эпитетный)—мігцальны.
Мерцать—мігацець, мігцець, мітуціць.
Меряться (силою)—мэрацца, дужацца.
Месиво—мэсіва, замёшка.

Месильный—мясілыны.
Месильщик—мясільнік.
Месить—мясіць.
Месмеризм—мэсмэрызм.
Месса—імша.
Мессанизм—пасланьніцтва (л. т.), мэсыянізм.
Мессіанскі—пасланьніцкі, мэсыянскі.
Мессія—Масіяш, пасланьнік.
Местечко—мястэчка.
Местечковый—местачковы.
Меститься—мясіцца, умяшчацца.
Местничество—мэсьніцтва (спрэчка за першае месца пры ўрадзе).
Местность—мясцовасьць; м. *болотистая*—імшара; м. *волнистая*—мясцовасьць зібістая (г.-к. т.); м. *гористая*—м. гарыстая; м. *очень лесистая*—палёсьсе; м. *пересеченная*—мясцовасьць пасэчаная; м. *холмистая*—узгор’е, мясцовасьць узгоркаватая.
Местнотимый—шанаваны ў краі.
Местный—мясцовы, тутэйшы, краёвы; **местный житель**—тубылец.
Место 1) *пространство*,—мэсца, пляц; 2) *место службы*—пасада; 3) *багажное*—пакўнак, клўнак; *в одно место*—да кўпы; **местами**—дзе-ня-дзе; *в темном месте*—упоцёмках; *у цёмным кутку*; *ни с места*—ані руш!; *на месте преступления*—на гарачым учынку; *не у места*—не дарэчы; *к месту*—дарэчы; *сто заключения*—мэсца заключэньня, астрог; *сто присутственное*—урадовая ўстанова.
Местоблюститель—намесьнік, заступнік.
Местоительство—мэсца пражываньня.
Местоимение—займеньнік, займі.
Местоименный—займённы.
Местонахождение—мэсца знаходжэньня, побыту.
Местоположение—мэсца палажэньня, асёласьць.
Местопребывание—мэсца побыту.
Месть—помста; *месть кровная*—кывавая помста.
Месгь-сти—мэсьці, мясьці.

Месяц—мэсяц; м. *сферический (звездный)*—м. зоркавы; м. *синодический*—м. субэжны; м. *тропический*—м. зваротнікавы (г.-к. т.).
Месяцеслов—каляндар.
Месячник (журнал)—штомесячнік.
Месячный—мэсячны, мэсяцавы; **-ные очищения (у женщин)**—мэсячнае, аплавы.
Метабола (лит.)—перастано́за.
Металл—мэтал.
Металлический—мэталічны.
Металлизировать—мэталізаваць.
Металлургический—мэталюргічны.
Металлургия—мэталюргія.
Метаморфоза—мэтамарфоза, перакіданьне, зьмена постаці.
Метампсихоз—мэтампсихоз, душа-перасялёньне.
Метание—кіданьне; **-ние икры**—нэраставаньне.
Метатель—кідальнік.
Метательный—кідальны.
Метать 1) —кідаць, шыбаць, шпурліць; 2) *фастрыгаваць*; **-ть взор**—кідаць вокам; **-ть икру**—нэраставаць.
Метаться—кідацца; *мятусіцца*, *падацца*; *от зноя*—зыркаць.
Метастрофа—ухіл (л. т.).
Метафизик—мэтафізык.
Метафизика—мэтафізыка.
Метафизический—мэтафізічны.
Метафора—мэтафара, пераньне.
Метёлка—мяцёлка; *ка у кукурузы*, кіях.
Метелочка—мяцёлачка.
Метель, лица—мяцёліца, завёя, завірўха, замярўха; *сырая*—халепа.
Метеличный, льный—мяцёлічны, завейны, завірўны.
Метеор—мэтэор.
Метеорит—мэтэарыт.
Метеоролог—мэтэаралёг.
Метеорологический—мэтэаралёгічны.
Метеорология—мэтэаралёгія.
Метить 1) *во что*—цаляць, лучаць мэціць; 2) *ставить метку*—значыць, таўраваць.
Метка—знак, таўро, азнака.
Меткий—трапны, бяххібны.
Метко—трапна, бяххібна.

Меткость — трапнасьць, бясхібнасьць.
Мёткий — кідкі.
Метла — мятла.
Метлица (*бот.* *Apera Spica Venti* РВ) — мятла (б. т.), мятліца.
Метнуть — кідануць, жбурнуць, шпурнуць.
Метод — мэтад, мэтода; спосаб.
Методика — мэтодыка.
Методист — мэтадысты.
Методический — мэтадычны.
Методологический — мэтадалагічны.
Методология — мэтадалёгія.
Метонимический — пераймённы (л. т.).
Метонимия — пераймённе (л. т.).
Метр 1) *мера* — мэтар; 2) *лит.* — мэра, стапа.
Метранпаж — раўнавальнік.
Метрика — мэтрыка.
Метрический — мэтрычны; *-ская выпись* — мэтрычны выпіс; *-ская система* — мэтрычная сыстэма.
Метроном — мэтраном.
Метрополитен — мэтрапалітэн (га-радзкая падзёмная дарога).
Мэфистофель — Мэфістофэль.
Мефодий — Мятод, Мяхвод.
Мех 1) мех, мяшок, ворак; 2) *на шу-бу* — аблам; *хўтра*; м. *волчий* — ваўкі; м. *кошачий* — каты; м. *ягненка*, *барацкавы* — смўшак, баранькі.
Механизировать — мэханізаваць.
Механизм — мэханізм.
Механик — мэханік.
Механика — мэханіка.
Механический — мэханічны.
Меховой — хутровы, хутравы.
Меховщик — кушнёр.
Меценат — мэцэнат.
Меч — меч, палаш.
Меч-рыба (*созвездие*) — Рыба-меч (г.-к. т.).
Мчевидный, образный — падобны на меч, мечавыгі.
Меченосец — мечнік.
Мечеть — мячэць.
Мечехвостый, стые раки — мечавостыя ракі.
Мечта — мэра, лятўнак, вярзоа.
Мечтание — марэньне, лятуцэньне.
Мечтатель — лятуцэньнік.

Мечтательный — лятуцьлівы, мройлівы.
Мечтать — мэрыць, лятуцець, мроіць.
Мешалка — мэшалка.
Мешание — мяшаньне; замінаньне.
Мешать 1) *что* — мяшаць, узбаламўчаць; 2) *кому* — замінаць, шкодзіць, ступіць на дарозе;
 • *-шать карты* — тасаваць карты.
Мешаться 1) *куда* — совацца, утыкаць нос; 2) *сходить с ума* — зглуздоў зьбівацца, вар'яцець.
Мешёчек — мяшочак, торбачка.
Мешечник, -ца — мяшочнік, -ца.
Мешечный — мяшочны.
Мешкала — марўдзка, марўда, піпля.
Мешкание — марўджаньне, баўла, баўленьне.
Мешкать — марўдзіць, бавіць.
Мешковатый — мехаваты, цюхцэй.
Мешконосец — механоша, торбаноша.
Мешкотность — марўдлівасьць, баўнасьць.
Мешкотный — марўдлівы, баўны.
Мешкотня — марўджаньне, баўленьне.
Мешок — мяшок, мех, ворак, торба; *для сена* — пяхцёр.
Мещанин — мешчанін.
Мещанка — мяшчанка.
Мещанский — мяшчанскі.
Мещанство — мяшчанства.
Мзда — плата, адплата, нагорода.
Мздовоздаяние — адплата.
Мздовоздатель — адплатнік.
Мздоимец — квотнік, хабарнік.
Мздоимный — квотны, хабарны.
Мздоимство — квотніцтва, хабарніцтва.
Миазма — міязма.
Миг — міг, мах, момант; *в миг* — мігам, ківам, махам, раптам, адразу, як маланкай спаліць.
Мигание — міганьне, міганьне, ліпаньне.
Мигать, гнуть — міргаць, міргнуць; ліпаць, ліпнуць; *гающий* — мігай.
Мигрень (*мед.*) — мігрэнь.
Мигун — мігун, мігай, мігун.
Мигунья — мігўха, мірўха.
Мизантроп — мизантроп.
Мизантропия — мизантропія.

Мизгирь (зоол. *Lycosa tarantula*)—мухаэд.

Мизерно—мізэрна, убога, нішчымна.

Мизерность—мізэрнасьць, убоства, нішчымнасьць.

Мизерный—мізэрны, убогі, нішчымны; злыдзень.

Мизинец—мэзенец.

Мизинный—мезянцовы.

Мизинчик—мэзенчык.

Микорица—корнягрыб (б. т.).

Микроб—мікроб.

Микрокосм—мікракосм, малы свет.

Микроскоп—мікраскоп.

Микроскопический—мікраскапічны, дробны, нязначны.

Микроспора—дробны зароднік.

Микстура—мікстўра.

Милан (гор.)—Мілян.

Милаха, шка—мілка, мілая.

Миленький—мілёныкі, мілёткі.

Милитаризм—мілітарызм.

Милитаристический—мілітарыстычны.

Милиционер—міліцыянер.

Милиционный—міліцыйны.

Милиция—міліцыя.

Милка—см. Милаха.

Миллиметр—мілімэтр.

Миллион—мільён.

Миллионер, ка—мільянер, ка.

Миллионный—мільённы.

Миллиард—мільярд.

Миллиардный—мільярдны.

Мило—міла, любя, мілосна.

Милование—мілаваньне.

Миловать—мілаваць, галубіць.

Миловидность—прыгожасьць, пазорнасьць, вабнасьць, мілазронасьць.

Миловидный—прыгожы, пазорны, вабны, мілазронны.

Милосердие—міласэрдзе, міласэрнасьць, міласць, літасьць.

Милосердный—міласэрны, міласьлівы, літасны.

Милостивец—дабрадзёй.

Милостивица—дабрадзейка.

Милостиво—міласьліва, ласкава, жаласьліва, па-людзку.

Милостивый—міласьлівы, ласкавы, жаласьлівы.

Милость—ласка, любасьць, міласць, імацьць; *быть в милости*—быць у ласцы; *сделай-*

те милость—калі ласка, будзьце ласкавы.

Милостыня—міласьціна, міласьціня; *жить нею*—жабраваць.

Милочка, луша—мілачка, мілка, галубка.

Милый—мілы, любы, каханы.

Миля, лный—міля, лны.

Миляга—прыцель.

Мимика—міміка, мігаваньне (л. т.); *говорить кой*—гаварыць на мімічеські.

Мимический—мімічны, мігоўны.

Мимо—міма, паўз, поўз, праз.

Мимовольно, ный—мімаволь, лны.

Мимоездом—пераездам, прыездам.

Мимоза (бот. *Mimosa L.*)—мімоза.

Мимолётный—мімалётны.

Мимоходам—мімаходзь.

Мина—міна; *заложить мину*—заласьці міну; *взорвать м.*—падарваць міну.

Минарет—мініарэт.

Миндаль—мігдал.

Миндальник (бот. *Amigdalus communis L.*)—мігдальнік.

Миндальный—мігдаловы.

Минер—мініер.

Минерал—мініэрал.

Минералог—мініэралёг.

Минералогия—мініэралёгія.

Минеральный—мініэральны; *ное масло*—нафта, алэй зёмны.

Миниатура—мініятура.

Миниатурный—мініятурны.

Минимальный—мінімальны, найменьшы.

Минимум—мінімум, найменьш.

Минированный—замінаваны.

Минировать—закладаць міны.

Министерство—міністэрства.

Министр—міністар.

Минный—мінны; *ное заграждение*—мінная заграда.

Минование—мінаваньне, абмінаньне.

Миновать—мінаць, абмінаць.

Минога (зоол. *Petromyzon*)—міног.

Миномёт (воен.)—мінамёт (в. т.).

Миномётный—мінамётны.

Мионосец, ска—мінаносец, ска.

Минор (муз.)—мінор.

Минорный—мінорны, журблівы.

Минотавр (миф.)—мінатэўр.

Минск—Менск.

Минский—мёнскі; *ский округ*—Мёншчына.

Минувшее—мінўшчына, мінўлае.
 Минувший—мінўлы, прамінўлы, былы.
 Минус—мінус, меньш (м. т.).
 Минута—мінўта, мінўта, хвіліна;
сию минуту—зараз; *на минуту*
 —на адну хвіліну.
 Минутка—хвілінка, мінўтка.
 Минутный—мінўтны, мінўтны.
 Минуть—с.м. Миновать.
 Минчанин—мянчўк.
 Миоцен, новый—мяцэн, навы.
 Мир 1) *свет*—сьвет; м. *горный*—
 найвышні сьвет; м. *загробный*—
 той сьвет; 2) *согласие*—мір,
 згода; 3) *договор*—мір, замі-
 рэньне; 4) *общество*—людзі,
 людзтва, грамадзтва, грамада;
жить в мире—жыць у згодзе;
итти по миру—жабраваць,
 старцаваць; *от начала мира*—
 спрадвёку.
 Мираж—марыва, міраж.
 Мирволение—патураньне.
 Мирволить—патураць.
 Мириады—бэзьліч, цьма.
 Мирить, ться—гадзіць, цца; лаго-
 дзіць, цца; мірыцца, замірыцца.
 Мирненко—лагодненька, мір-
 ненька.
 Мирно—мірна, спакойна, лагодна,
 згодна, ціха.
 Мирный—мірны, спакойны, лагод-
 ны, ціхі; *ное положение*—
 мірны стан (в. т.).
 Мир—міра.
 Мироззрение—сьветапогляд,
 сьветагляд.
 Мироведение—сьветазнаўства.
 Мировой 1)—сусьветны; 2) міравы;
-вая сделка—палюбоўная
 ўмова; *вой суд*—міравы суд.
 Миродержец—уладар сьвету.
 Мироздание—1) тварэньне сьвету;
 2) сьветабудова (г.-к. т.).
 Мирозидитель—тварэц сьвету.
 Мирок—малы сьвет.
 Миротворность, бие—ціхамір-
 насьць.
 Миротворный—ціхамірны.
 Мирон—Мірон.
 Миронник (бот. *Veronica chamaed-
 rus L.*)—с.м. Дубровка.
 Мироощущение—сьветаадчуваньне.
 Миропознание—паманьне мірам.

Миропонимание—сьветаразумеьне.
 Мирозерцание—с.м. Мироззрение.
 Мирской 1)—сьвэцкі; 2)—грамадзкі;
-ская изба—зборня; *-ская сход-
 ка*—грамада;
 Мирт (бот. *Myrtus*)—мірта.
 Мирянин—парафіянін, сьвэцкая
 асоба.
 Миска—міска, латўшка.
 Мисочка—паўмісак; *из глины*—
 чаропка.
 Миспикель (минер.)—іскрак мыша-
 каваты (г.-м. т.).
 Миссионер—місіянер.
 Миссия—місія, пасольства.
 Мистерия—містэрыя,
 Мистик, -ка—містык, -ка.
 Мистический—містычны.
 Мистицизм—містыцызм.
 Митава (гор.)—Мітава.
 Миткаль, левый—міткаль, левы.
 Митра—мітра.
 Митрополит—мітраполіт.
 Митрополия—мітраполія.
 Митрофан—Мітрафан.
 Митинг—мітынг.
 Митинговать—мітынгаваць.
 Михаил—Міхал, Міхаль, Міхась.
 Миф—міт, байка.
 Мифический—мітычны, баечны.
 Мифолог—міталёг.
 Мифология—міталёгія.
 Мифологический—міталёгічны.
 Мицелий—грыбні (б. т.).
 Мичман—мічман.
 Мишень—мішэнь (в. т.), цэль,
 мэта.
 Мишура—сухазлота.
 Младенец—маладзёнец, дзіця
 Младенческий—маладзёнскі, дзя-
 цыны.
 Младенчество—маладзёнства, дзя-
 цінства.
 Младенчик—маладзёнчык, дзіцятка.
 Младой—с.м. Молодой.
 Младший—малодшы, маладзёйшы,
 меньшы.
 Млекопитающие (зоол. *Mammalia*)—
 сысуні (з. т.).
 Млеть—млеть; *ть на солнце*—
 смагнуць.
 Млечный путь (астр.)—Птушыная
 дарога, Малочны шлях.
 Мнемоника—мнэмоніка.

Мнемонический—мнэманічны.

Мнение—зданьне (пс.-л. т.), дўмка, погляд; *по моему мнению*—на маю дўмку, як на мяне, як мне здаецца; *особое мнение*—асобная дўмка; *общественное мнение*—грамадская дўмка; *иметь о себе высокое мнение*—высока нёсьціся.

Мнимо—уіўна, гадана, выбражальна.

Мнимость—уіўнасьць, гаданасьць, выбражальнасьць.

Мнимоумерший—нібымёртвы, абумёрлы.

Мнимый—уіўны, гаданы, выбражальны, зданьнёвы, непраўдзівы; *мая величина (мат.)*—уіўная велічыня.

Мнительность—падазронасьць, памысьлівасьць, спадумлівасьць.

Мнительный—падазроны, памысьлівы, спадумлівы.

Многий—шмат хто, шмат які, многі; *е-же так думают*—шмат хто так дўмае; *он многое знает*—ён багата чаго ведае.

Много—многа, шмат, багата, гібель, страх.

Многобожие—многабоства, паганства.

Многобожник—многабожнік, паганін.

Многобрачие—многажэнства, многашлюбнасьць.

Многобрачные (бот. polygamia)—многашлюбныя (расьліны).

Многовато—замнога, зашмат, мнагавата.

Многоветвистый—гальлісты.

Многовластие—многаўладства, многагалоўе.

Многоводье—разводзьдзе.

Многоводный—многаводны.

Многоглавый—многаловы, шматгаловы.

Многоглазое—многаслоўе.

Многоглазый—многавокі.

Многогнездный—многагнезны.

Многогранник—многасьцённік (м. т.).

Многогранный—многасьцённы.

Многогрешный—вельмі грэшны.

Многоденный, дневный—шматдзённы.

Многодетный—многадзётны.

Многоженец—многажэнец.

Многоженство—многажэнства.

Многоземельный—шматзямельны.

Многознаменательно—вельмі значна.

Многознаменательный—вельмі значны.

Многозначщий, -чительный—многазначны.

Многозначный, -ное число—многазначавы лік (м. т.).

Многоизвестный—вельмі вядомы.

Многоколенный—многакалённы.

Многокопытный—многакапытны.

Многократно—колькі разоў, многакроць.

Многокрылый—крыласты.

Многолестковый (бот. polypetalus)—многапалёсткавы.

Многолистный—многалісты.

Многолетие—доўгія гады, многалёцце.

Многолетний—доўгалётні, шматгадовы, шматрочны.

Многолюдно—людна, натоўпна.

Многолюдность—люднасьць, натоўп.

Многолюдный—людны, натоўпны.

Многомачтовый—многашчоглавы.

Многомощный—вельмі магутны.

Многомужие—многамўства

Многомятежный—бурлівы, завірушны, бунтоўны.

Многоначалие—многанацальнасьць, многагалоўе.

Многоногий—многоногі.

Многоножка—многоножка.

Многоножье—зашмат.

Многообразие—рознастайнасьць, размаітасьць,

Многообразно—рознастайна, у розных постацях (выглядах).

Многообразный—рознастайны.

Многополюй—многародавы.

Многополье—шматпалёўка.

Многопольный—шматпольны.

Многорогий—шматрогі.

Многосемейный—многасямейны.

Многосемянный (бот.)—шматнасе́ны.

Многословие—многаслоўе.

Многословный—многаслоўны.

Многосложный—вельмі складаны.

Многостебельный (*бот.*)—многосъябловы.
Многосторонний—многобочны.
Многоточие (*грам.*)—недаказ.
Многоуважаемый—вельмі паважаны, вельмі шануюны.
Многоугольник—многокутнік (м. т.).
Многоугольный—многокутны.
Многоцветный—рознакалёжны, шматкаляровы.
Многоценный—вельмі каштоўны.
Многочисленно—многолічна.
Многочисленность—мноства, многалікасць.
Многочисленный—многі, многалікі, многалічны, натоўпны.
Многочлен (*мат.*)—многачлэн.
Многоэтажный—шматпавярховы.
Многоязычный 1)—языкасты; 2)—шматмоўны.
Множественность—множнасць.
Множественный—множны; *ное число*—множны лік.
Множество—мноства, гібель, сіла, страх, пропасць, цьма.
Множимое (*мат.*)—множыва (м. т.).
Множитель (*мат.*)—множнік (м. т.).
Множить—множыць.
Множиться—множыцца, распладняцца.
Мобилизационный—мабілізацыйны.
Мобилизация—мабілізацыя.
Мобилизовать—мабілізаваць.
Могарыч—магарыч.
Могила—магіла.
Могилев—Магілёў.
Могиловец—магілёвец.
Могилевский—магілёўскі; *ский округ*—Магілёўшчына.
Могилка—магілка, могілка.
Могильница (*бот. Vinca L.*)—*см. Барвинок*.
Могильный—магільны, трынны (пах.).
Могильщик—далакоп, магільнік.
Могота—мага, моц, змога; *не в моготу*—не да змогі, не пад сілу.
Могучесть, -шественность, -шество—магутнасць.
Могучий, -шественный—магутны.
Мода—мода, почат.
Модель—мадэль, узор, кшталт, балван.
Модельный—мадэльны, узоравы.

Модерато (*муз.*)—памяркоўна.
Модерн (*стиль*)—малэрн.
Модернизм—мадэрнізм.
Модернизированный—мадэрнізаваны.
Модернист—мадэрністы.
Модистка—мадыстка.
Модификация—мадыфікацыя, адмёна, відазьмёна.
Модифицировать—мадыфікаваць, перайначваць.
Модник, -ца—моднік, -ца.
Модничать—трымацца моды.
Модуляция—мадуляцыя.
Модус—модус, спосаб, від.
Может быть—мабыць, мо', а можа.
Можжевательник (*бот. Juniperus communis L.*)—ялавёц, яловец, ялёнец, мажджэліна.
Можжевательный—ялаўцовы.
Можно—можна, магчыма, мажліва, льга; *как можно*—як маг; *если только можно*—калі-б.
Мозаика, чный—мазаіка, чны.
Мозг—мазгі (пс.-л. т.), мозаг, мозак, глудзі; *м. большой* (cerebrum)—вялікія мазгі (пс.-л. т.); *м. малый* (cerebellum)—малія мазгі, мозачкі (пс.-л. т.); *м. продолговатый* (medulla oblongata)—прадоўжныя мазгі; *м. спинной*—(m. spinalis)—хрыбтовыя мазгі.
Мозги (*кушанье*)—мазгі.
Мозглый—ёлкі, збучьвёлы, прытхлы, гнілы.
Мозглявость—мяздрыстасць, тухлявасць.
Мозглявый—мяздрысты, тухлявы.
Мозгляк—трухляк.
Мозговатый—мазгаваты, кэмлівы.
Мозговать—кёміць, меркаваць, кумёкаць.
Мозговой—мазгавы; *вая борозна*—мазгавая барэзна; *вые полушария*—паўкулі мазгоў.
Мозголомный—*см. Головоломный*.
Мозготряс—ламі-галава.
Мозжечок (cerebellum)—мозачкі (пс.-л. т.), мазжок.
Можильный—мажджыльны, мяжджэрны; *ный пестик*—мяжджэр.
Мозолеватый, -листый—мазолісты.

- Мозоліць**—мўліць, мазоліць;—ть
глаза—назаяць.
- Мозоль**—мазоль.
- Мозольны**—мазольны.
- Мозырскі**—мазырскі;—скі *ок-
руг*—Мазыршчына.
- Мозыр**—Мазыр.
- Мой, моя, моё**—мой, мая, маё; **мои**—
маё; *вышло по моему*—на маё
ста́ла.
- Мойка**—мыцьцё, праньне.
- Мойсей**—Майсей, Масей.
- Мокка** (*кофе*)—мока.
- Мокнуть**—мокнуць, мякнуць.
- Мокредь**—слота.
- Мокренький, ко**—мокренькі, -ка.
- Мокрец** (*болельщик у лошадей*)—ма-
крэц.
- Мокрица** (*зоол. Oniscus asellus*)—
макрыца, бубўра.
- Мокро**—мокра, волка.
- Мокроватый**—макравы, макраваты.
- Мокротá, рость**—мокрасьць, ма-
кроцьце, волкасьць.
- Мокрота, тина**—харкавіньне.
- Мокрый**—мокры, волкі.
- Мол** *сущ.*—хваляспын (г.-к. т.), мол;
нар.—моў, маўліў, дзей.
- Молва**—чўтка, погаласка, пагалоска,
слых, гаворка, памоўка, дзейка,
прослых; *пускать молву*—дзей-
каць.
- Молвить**—мовіць, казаць.
- Молдавия** (*геогр.*)—Малдавія.
- Молебн**—малебень, малебнае наба-
жэнства.
- Молебный**—малебны.
- Молебня**—малёная, мальбішча,
капліца.
- Моление**—малёньне.
- Молеточина**—маляточына.
- Молитва**—малітва;—вы—модлы, ма-
літвы, пацеры.
- Молитвенник**—малітаўнік; *с цер-
ковн. стихотворениями*—кан-
тычка.
- Молитвенный**—малітаўны;—ный *зал
(дом)*—малёная.
- Молить, тся**—маліць, -цца, мовіць
пацеры.
- Моллюск**—*см. Молюск.*
- Молниевежец**—пярўн (бог), грама-
вік.
- Молниевидный**—падобны да малан-
кі (бліскавіцы).
- Молниеносный**—раптоўны, як ма-
ланка.
- Молния**—маланка, бліскавіца, блі-
скаўка; *сверкает м.*—бліскае
маланка; *ударила м.*—стўк-
нуў (ударыў) пярўн.
- Молодая, лица**—маладая, дзіца.
- Молодёжь**—моладзь;—дэжь *уча-
щаяся*—вучнёўская моладзь.
- Молодец**—маладзец, зух, юнак.
- Молодецкий**—маладзецкі, юнацкі,
зухаваты.
- Молодечество**—маладэцтва, зуха-
ватасьць.
- Молодечно** (*станция*)—Маладэ-
чына.
- Молодильник** (*бот. Turritis glabra
L.*)—скопкі, вёжыца (б т.).
- Молодильный**—маладзільны.
- Молодить**—маладзіць, адмало-
джаць.
- Молодиться**—маладзіцца, падма-
лоджацца.
- Молодица**—*см. Молодя.*
- Молодка**—маладзічка.
- Молодняк**—маладнік.
- Молодожены**—маладыя.
- Молодой**—малады;—дой *месяц*—ма-
ладзік; *с молодых лет*—змо-
ладу, зымаладу.
- Молодость**—маладосьць, маладыя
гады.
- Молодуха**—маладўха.
- Молодцеватость**—зухаватасьць.
- Молодцеватый**—зухаваты.
- Молодчик**—малойчык.
- Молодина**—малайчына.
- Моложавость**—маладжавасьць.
- Моложавый**—маладжавы.
- Моложе**—маладзэй.
- Молозиво**—малодзіва.
- Молокан** 1) *сектант*—малакан;
2) *растение (бот. Lactuca L.)*—
салата.
- Молюки**—малако (у рыб).
- Молоко**—малако; *от сыра*—сыро-
ватка; *от сметаны*—масьлён-
ка; *парное*—сырадой; *м. кипя-
ченное*—малако гатаванае.
- Молокосос**—маладзён, блазён,
блазённік.
- Молот**—молат; *м. наклёпный*—кля-
вэц.
- Молотилка**—малатарня, малатарка.
- Молотильный**—малатарны.

Молотильщик—малацьбіт.
Молотить—малаціць, тарнаваць.
Молотобой—малатабоец.
Молотобойный—малатабойны.
Молотовище—цапільна.
Молоток, чек—малаток, чак.
Молоть—малоць; *мелко*—пытля-ваць; *ть языком чушь*—вярэзці, плявузгаць.
Молотьба—малацьба, малачэньне; *начало молотьбы*—замалаткі; *окончание молотьбы*—дама-лоткі.
Молотьё—мліва, мёліва.
Молочай, йник (*бот. Euphorbia L.*)—малачай.
Молочко—малачко, млэчка.
Молочная (*лавка*)—малачарня, ма-лочная.
Молочник (*кувшин*)—малочнік.
Молочница—малачарка, малочніца.
Молочный—малочны; *-ное хозяй-ство*—малачарства.
Молча—моўчкі, маўчком.
Молчаливость, вый—маўкліва-сьць, -вы.
Молчальник—маўчун, маўклівец.
Молчание—маўчаньне.
Молчанка—маўчанка.
Молчать—маўчаць.
Моль (*зоол. Tinea*)—моль, моля.
Мольба—малёньне, благаньне.
Мольберт—сталюга, траяны, маль-бэрт.
Молюск (*зоол. Cochlen*)—малюск, сьлімак.
Момент—момант.
Моментально—у момант, раптам, увачавідкі.
Моментальный—мамантальны.
Монарх, хиня—манарх, хиня.
Монархический—манархічны.
Монархия—манархія.
Монарший—манархаў.
Монастырский—манастьрскі, кля-шторны.
Монастырь—манастьр, кляштар.
Монах—манах, чарнец, мніх (*устар.*).
Монахиня, -шка—манашка, чарніца, чарнушка, мнішка.
Монашек—манашак.
Монашеский—манаскі, чарнецкі.
Монашество—манаства, чарнецтва.
Монгол—мангол.
Монголия—Манголія.

Монгольский—мангольскі.
Монета—манэта; *ты медные*—ме-дзякі; *та поддельная*—манэта фальшывая.
Монетка—манэтка, грошык.
Монетный—манэтны.
Монисты—маністы, намісты; *из би-сера*—каралі.
Моногамический—аднажэнны.
Моногамия—аднажэнства.
Монограмма—манаграма, адналі-тарнік.
Монография—манаграфія.
Монокль—манакаль, аднавочнік.
Монолит, -тый—маналіт, -тны.
Монолог—маналёг.
Мондлогический—маналягічны.
Монополист—манапалісты.
Монополия—манаполія; *м. винная*—манаполька.
Монопольный—манапольны, вы-клічны.
Моносиллабический (*стих*)—ад-наскладовы (л. т.).
Моностих—аднаверш (л. т.).
Монотеизм—манатэізм, аднабожжа.
Монотеист—аднабожнік.
Монотеистический—аднабожны.
Монотонно—аднагучна, аднастай-на; нўдна.
Монотонность—аднагучнасьць, ад-настайнасьць.
Монотонный—аднагучны, адна-стайны, нўдны.
Монохорд (*муз.*)—аднастрўн.
Монтёр—мантэр.
Монумент—помнік (л. т.), ману-мэнт.
Монументальный—помнікавы (л. т.), манумэнтальны, грун-тоўны.
Мопс, -сик—мопса, сік.
Мор—пошасьць, звод, паморак, павётра.
Морализатор, -лист—навучальнік (л. т.), маралісты.
Морализировать—навучаць.
Мораль—1) мараль, навўка; 2) абы-чайнасьць, навучальнасьць (л. т.).
Моральный—маральны, навучаль-ны, абычайны.
Морг—1) морг (мэра); 2) трупярня.
Морг! *межд.*—морг! мірг! лып! плюсь!

Моргание — мірганьне, плюсканьне.
Моргать, гнуть — міргаць, міргнуць;
 плюскаць, плюснуць; лыпаць
 (вачыма).

Морда — морда, пыка, рыла, храпа,
 мурло.

Мордастый — мардасты, мурласты.

Мордасы — мурло, мардзель.

Мордашка — мордка, мордачка.

Мордва — мардва.

Мордочка — мордачка, мордка, пыска.

Море — мора; *Балтийское м.* — Бал-
 тыйцае мора; *Белое м.* — Бэлае
 мора; *Каспийское м.* — Касьпій-
 скае м.; *Красное м.* — Чырво-
 нае м.; *Средиземное м.* — Між-
 зёмнае м.

Морена — навал ледавіковы (г.-к. т.),
 марэна.

Моренный (*ландшафт*) — марэнавы.

Мореплавание — мораплаўства.

Мореплаватель — мараплавец.

Мореплавательный — марапла-
 вальны.

Мореход — мораход.

Мореходство — мораходства.

Морж (*зоол.*) — морскі конь, морж.

Моржовый — морскага каня, мар-
 жовы.

Морить — зводзіць, вынішчаць; *ть*
голодом — галадзіць.

Мориться — мардавацца, ёнчыцца,
 мучыцца.

Морковка — морквачка.

Морковина — морквіна.

Морковный — моркаўны.

Морковь (*бот. Daucus carota L.*) —
 морква.

Моровой — пошасны, зводны; *вое*
поветрие — *см. Мор.*

Морожение — маражэньне.

Мороженник, -ца — марожанік, -ца.

Мороженое — марожанае.

Мороз — мароз; *крепкий м.* — ядраны
 мароз.

Морозливый — марозьлівы.

Морозит *гл. безл.* — бярэцца на
 мороз.

Морозить — марозіць, зьбіць.

Морозно — марозна, ядрана.

Морозный — марозны, маразіны,
 ядраны.

Морока — марока.

Моросить — імжыць, імжыцца, кра-
 піць.

Морочение — марочаньне, ачмўр-
 ваньне, абдўрваньне.

Морочить (*голову*) — марочыць,
 ачмўраць, ачмўрваць, дурыць,
 абдўрваць.

Морошка (*бот. Rubus chamaemorus*
L.) — марошка.

Морс — морс, напой (з журавін).

Морской — морскі, марскі; *-ской*
путь — морскі шлях.

Мортира, -рка — мартыра, -рка.

Морфей (*миф.*) — Марфэй.

Морфий — морфі.

Морщеватый — маршчакаваты.

Морщина, -нка — маршчына, змор-
 щка.

Морщинистый — зморшчаны.

Морщить — зморшчваць; *брови* — гмў-
 рыць, сўпіць.

Моряк — марак, мораплавец.

Москва — Масква.

Москвитянин, -ка — маскаль, -лька.

Москвич — масковец.

Москит — маскіт.

Московский — маскоўскі.

Мост — мост; *м. арочный* — м. аркавы;
м. висячий — м. вісячы; *м. пло-*
вучий — мост плывучы; *м. пон-*
тонный — м. жывы, пантонны; *м.*
решетчатый — м. кратчаты.

Мостик, -точек — масток -точак.

Мостильный (*камень*) — брука-
 вальны.

Мостильщик — брукавальнік.

Мостить — масыць; *досками* —
 слаць; *камнем* — брукаваць.

Мостки — кладкі, ходні; *при по-*
стройке — рыштаваньне.

Мостовая 1) *каменная* — брук; 2) *де-*
ревянная — памост.

Мостовина — маставіна, памасьні-
 чына.

Мостовой — брукавы, брукаваль-
 ны.

Моська — мопсік.

Мот — лотр, матавіла, круцель, та-
 лызьнік, марнатравец, раскідон,
 раскідыха.

Мотальный — матальны.

Мотальщик — матальнік.

Мотание — матаньне, ківаньне, цяля-
 паньне.

Мотать 1) *чем* — матаць, круціць,
 віляць; 2) *что (деньги)* — ман-
 тачыць, марнатравіць.

Мотатся—матáцца, віляцца, віха́цца, перакі́двацца.

Мотив—матý; аснова, падста́ва (л. т.).

Мотивированный—угрунтава́ны, абаснованы.

Мотивировать—маты́ваваць, прыводзіць матýвы, угрунтоўваць, абасноўваць.

Мотивировка—маты́вава́нне, угрунтава́нне, абаснава́нне.

Мотоватый—маталýжны.

Мотовилка—матаві́ла.

Мотовка—маталýга, маталýжка, раскі́даха.

Мотовство—марнатра́ўства, раскі́даньне.

Мотовяз—матýз, матузок.

Моток—маток.

Мотор, рный—матор, рны.

Мотушка—см. **Мотовка**.

Мотыка—матýка, капані́ца.

Мотылёк—матылёк, матýль, мятлі́к, мітульга.

Мотыльковый—матыльковы, матылёвы (б. т.); **-вые (растения)**—стру́кавія (б. т.).

Мох—мох (*род. п.*—моху).

Мохнатость—махна́тасць, калма́тасць, кашла́тасць.

Мохнатый—махна́ты, калма́ты, кашла́ты.

Мохнач—махна́ч, калма́ч, машэ́ка.

Моховатый—махавáты, імшы́сты.

Моховик (гриб)—імшэ́нік.

Моховой—махавá; імховы, імшы́сты; **-вое болото**—імша́ра, імша́рына; **-вое колесо**—матаві́ла.

Мохообразный—махавáты (б. т.).

Моча—мачá.

Мочала—мачу́лье.

Мочалина—мачу́ліна.

Мочалка—мачу́лка, мачáлка.

Мочальный—мачу́льны.

Мочевина—мачаві́на, мачаві́нне.

Мочевой—мачавá; **-вой пузырь**—мачавá пухі́р.

Мочегонный—мачагонны.

Мочеиспускание—мачаспу́ск.

Мочение—мачэ́нне.

Мочёный—мочаны.

Мочить—мачы́ць, абмочваць; **-ть росой**—расі́ць.

Мочиться—мачы́цца, бру́цца, пу́скаць мачу́, бу́рыць.

Мочка—мачэ́нне.

Мочки (бот.)—валасьнікі (б. т.).

Мочь 1) *сущ.*—моц, сі́ла, ма́га;

2) *гл.*—мачы́, прыме́ць.

Мошенник—ашука́нец, круце́ль, гі́даль, шальме́ц, шалахвост, абармот, махлі́р.

Мошенница—круце́лька, махлі́рка, шалахвостка, абармотка, щальмо́ўка.

Мошенничать—махля́ваць, круці́ць.

Мошеннически—па-ашука́нску, па-махлі́рску.

Мошэннический—ашука́нскі, махлі́рскі, круце́льскі, шальмо́ўскі.

Мошенничество—ашука́нства, махлі́рства, круце́льства, шальмо́ўства.

Мошка—мошка.

Мошкара—машка́ра, за́едзь.

Мошна—калі́та, машна́, магалёй́ка.

Мошонка—машонка, шмонка.

Мошение—машчэ́нне; *камнем*—брукава́нне.

Мошённый—замосчаны; *камнем*—брукава́ны.

Моши—мошчы.

Мошно—мачу́тна.

Мощность—мачу́тнасць; **-сть отложенный**—тоу́шча адкла́даў (г.-к. т.); **-сть слоев**—глыбі́ня пластоу (г.-м. т.).

Мощный—мачу́тны, моцны.

Мошь—моц, сі́ла.

Мразь—поску́дзь, бры́да.

Мрак—мрок, цёме́нь, цёмрадзь, цёмра.

Мракобес—нёвук, неасьвечаны.

Мракобесие—нёвучтва, неасьвеча́насць.

Мрамор—ма́рмур, ма́рмар.

Мраморный—мармуровы.

Мрачно—хму́ра, цёмна, цы́яна, пану́ра.

Мрачный 1) *день*—хму́ры, хма́рны, пахму́рны; 2) *фон*—цёмны; 3) *взгляд*—хму́рны, пану́ры, маркотны.

Мста (река)—Імста́.

Мстиславль—Амсы́цслаў.

Мститель—мсы́цвец

Мстительница—мсы́цвіца.

Мстительность—мсьці́васьць; імсь-
лі́васьць.

Мстительный—мсьці́вы, імсьлі́вы.

Мстит—мсьці́цца, адпла́чваць.

Мудрен—дзіўна, дзі́ва (што...).

Мудрён—му́дра, хі́тра.

Мудрёность—тру́днасьць.

Мудрёный—тру́дны, неразга́даны.

Мудрец—мудрэц, мудры́ла, мудра-
гэль.

Мудро—му́дра, хі́тра.

Мудрование, -ствование—мудра-
ва́ньне.

Мудровать, -ствовать—мудрава́ць,
мудраге́ліць.

Мудрость—му́драсьць, хі́трасьць,
вялі́кі розум.

Муж—муж, чалавёк, мужы́к, муж-
чы́на.

Мужатая—мужа́тка.

Мужать—мужне́ць.

Мужеский—см. Мужской.

Мужественно—му́жна.

Мужественность, -ство—му́жнасьць;
му́ства.

Мужественный—му́жны, сьме́лы,
адва́жны.

Мужеубийство—забойства му́жа.

Мужик—мужы́к, селяні́н; в пренебр.
см.—хам, халоп, грубі́ян.

Мужиковатый—мужыкава́ты, прась-
це́цкі.

Мужицкий, -чий—мужы́чы, мужы́цкі,
сяля́нскі, халопскі.

Мужичина—халоп, хам.

Мужичок—мужы́чок.

Мужичка—мужы́чка, сяля́нка, ха-
маў́ка, праста́чка, грубі́янка.

Мужлан—мядзье́дзь, каца́п, каца-
пю́га, не́вук, цюхце́й.

Мужний—му́жавы; -ная жена—
за́мужка, мужа́тка, му́жавая
жонка.

Мужской—мужчы́нскі.

Мужчина—мужчы́на.

Муза—му́за.

Музей, -йный—музе́й, -йны.

Музыка—му́зыка; -ка инструмен-
та́льная—інструме́нтная
му́зыка.

Музыкальность—музы́чнасьць.

Музыкальный—музы́чны.

Музыкант—музы́ка, музыкан́т.

Мука—му́ка, паку́та; -ка смер́тная—
пяке́льная паку́та,

Мука́—мука́; -ка пекле́вания—
шatroў́ка, пы́тлява́ная му́ка.

Мукомол—мукамол, ме́льнік.

Мукомольный—мукамольны.

Мул (зоол.)—мул, асьлю́к.

Мулат, -тка—мула́т, -тка.

Мулла—мула́.

Мульда—му́льда, угі́н (г.-к. т.),
угну́цьце (г.-м. т.).

Мультиполярный—шматканцаво́сны.

Мумия—му́мія.

Мундир—мундзі́р, мундзе́р, мунді́р.

Мундирный—мундзі́рны, мунді́рны.

Мундировать—мундзі́раваць.

Мундировочный—мундзі́ровачны.

Мундштук—цыбу́к, муштук; у лоша-
дей—цу́глі.

Муниципальный—му́ніцыпа́льны.

Муравá—му́рава, му́рог.

Мура́ва—па́ліва.

Муравей (зоол. Formica)—мура́шка.

Муравейник—мура́шнік.

Муравейный, -выный—мура́шкавы,
мура́шчын, мура́шны.

Муравить—па́ліваць.

Муравление—па́ліва́ньне.

Муравленный, -вчатый—па́ліва́ны.

Муравьед (зоол. Myrmecophaga)—
мура́шкаед.

Мурашка—мура́шка.

Мурза́ (у татар)—мурза́.

Мурлыка (кот)—му́рка, курняў́ка,
курны́ка.

Мурлыканье—му́рканьне, курняў́-
каньне, курны́каньне.

Мурлыкать—му́ркаць, курняў́каць,
курны́каць.

Мурман (геогр.)—Му́рман.

Мурчание, -чат—мурката́ньне, -таць.

Мускат, -тный—мушкат, -товы.

Мусковик—лушча́к паташoвы,
маскоўскае шкло (г.-м. т.).

Мускул—му́скул, мясе́нь.

Мускулатура—мускулату́ра.

Мускулистый—му́скулісты, жылі́сты.

Мускульный—му́скульны, мясене́вы.

Мускус—му́скус, пі́жма.

Мускусный—му́скусны, пі́жмавы.

Муслин, -новый—мусы́лін, -новы.

Муслить, -ться—му́рзаць, -цца; масо-
ліць, -цца; шма́льцава́ць, -цца.

Мусяк—му́рза.

Мусор—сьме́цце, сьмя́цьце,
ш́ума.

Мусорить—за́кідваць сьме́ццём.

Мусорный—сьмяцьцёвы; **ная яма**—сьмётнік.

Муссон—мусон.

Мусульманин—мусульманін, басурманін.

Мусульманский—мусульманскі, басурманскі.

Мутить—муціць, каламуціць, баламуціць, узбаламучваць, бунтаваць.

Мутнеть—мутнець.

Мутно—мутна, каламутна, баламутна.

Мутный—мутны, каламутны, цёмны.

Мутовка—кальчак (б. т.), калатоўка, галыманка.

Мутовчатый—кальчаковы.

Мута—мут, мута.

Муфта—муфта, мутэрка.

Муха (зоол. *Musca*)—мұха; **ха испанская** (*Lytta vesicatoria*)—шпанская мұха, шпанка.

Мухоловка—мухалоўка.

Мучение—мучэньне, мардаваньне, катаваньне, пакўта.

Мученик—мўчанік, мўчальнік, пакўтнік.

Мученица—мўчаніца, мўчальніца, пакўтніца.

Мученический—мўчаніцкі.

Мученичество—мўчаніцтва.

Мучитель—тыран, кат, мардавальнік.

Мучительница—тыранка.

Мучительно—балюча.

Мучительный—балючы, пякельны.

Мучительство—тыранства.

Мучить—мўчыць, мардаваць, катаваць, тыраніць.

Мучиться—мўчыцца, мардавацца, пакўтаваць.

Мучник—мучнік, гандляр мукою.

Мучнистый—мучністы.

Мучной—мучны.

Муший, шиный—мушыны.

Мушка—мўшка.

Мушкет—мушкёт.

Мушкетер—мушкётнік.

Муштра—мўштра.

Муштровать—муштраваць.

Муштровка—муштроўка.

Мховина—імшчына.

Мховый—см. **Моховой**.

Мчатся—імчацца, імкнўцца.

Мшанка (бот. *Sagina L.*)—гарыца (б. т.).

Мшистый—імшысты.

Мшить—імшыць.

Мщение—помста.

Мы мест.—мы.

Мыза—мыза, фальварак.

Мызгание—шмыганьне, цмыганьне.

Мызгать—шмыгаць, цмыгаць, швэндацца, сначаць.

Мызник—гаспадар фальварку.

Мыкание (льна) — часаньне (лёну, канапэль).

Мыкаться—сноўдацца, перабівацца.

Мыленка—мыльніца, пўшка на мыла.

Мылить, ться—мыліць, цца.

Мыло—мїла; **на лошади**—пéна.

Мылозар—мылавар, мыляр.

Мыловарение—мылаварства, мылярства; **действие**—мылаварэньне.

Мыловаренный—мылаварны; **ный завод**—мылаварня, мылярня.

Мыльница—мыльніца.

Мыльный—мыльны; **ная трава** (бот. *Salsola L.*)—мыльнік.

Мыльце—мыльца.

Мыс—мыс.

Мысленно—у дўмках, дўмкаю.

Мысленный—мысленны, мыслёвы.

Мыслитель—мысльцель (л. т.), мысленьнік.

Мыслительный—мыслёвы.

Мыслить—мысльць, дўмаць, гадаць, разважаць.

Мысль—мысль, дўмка; **иметь в мыслях**—мець на дўмцы.

Мытарить—мўчыць, вымўчваць.

Мытарь—мытнік.

Мытник (бот. *Pedicularis L.*)—уварэднік (б. т.).

Мыть, ться—мыць, мыцца.

Мытьё—мыццё; **белья**—праньне.

Мытый—мыты; **в белье**—праны.

Мычание—рык, рыканьне.

Мычать—рыкаць, мўкаць.

Мышеловка—пастка, пасадка.

Мышёнок—мышаня, нїтка.

Мыший, шиный—мышыны; **ный горошек** (бот. *Vicia cracca L.*)—мышак.

Мышка 1)—мїшка, мышатка; 2) **анат.**—паха.

Мышление—мышленьне.

Мышца—см. **Мысул**.

Мышь (зоол. *Mus*)—мыш; **шь летучая** (зоол. *Vespertilio*)—кажан.

Мышьяк—аршэньнік, мышшак.
Мышьяковый—аршаніковы.
Мягкий—м'яккі; *о человеке*—лагодны, рахманы.
Мягко—м'якка.
Мягковатый—мяккаваты, трохі м'яккі.
Мягкосердечие—мяккасэрдасць.
Мягкосердечный—мяккасэрдды, людзі.
Мягкость—м'яккасць.
Мягкотельный—мяккацэлы, п'ухкі.
Мягкошерстный—мяккашэсты.
Мягчить—*см.* Смягчать.
Мязга—мязгá.
Мязговый—мязговы.
Мякина—м'якіна, палова.
Мякинник—м'якіньнік.
Мякинний—м'якінавы.
Мякиш—м'якіш, м'як'ун, м'якішак.
Мякоть—м'якаць.
Мялица, лка—м'яла (для маку); цёрніца (для лёну).
Мяльщик—мнец.
Мямлить—пыплюць, мар'удзіць.
Мямля—мар'уда, пыпля.
Мясистость—мясістасьць.
Мясистый—мясісты.
Мясник—разьнік.
Мясной—мясны; *ные лотки*—яткі; *-ное блюдо*—мясная страва.
Мясо—м'яса; *м. баранье*—бараніна; *м. говяжье*—ялавчына; *м. с груди*—грудзінка; *с брюха*—

падчарэўе; *м. свежее*—связа-
жынка.

Мясоед—мясаэд.

Мясопуст—пост на м'яса.

Мясопустный, -ная неделя—сёрніца.

Мясцо—м'яска.

Мята (*бот. Mentha L.*)—м'ята; (*M. arvensis L.*)—р'ута; (*M. piperita L.*)—пахучка, м'ята пярцовая.

Мятеж—мяцэж, бунт, паўстаньне, мут, вярхал, забурэньне; *поднимать мятеж*—паўставаць.

Мятежник—мяцэжнік, бунтаўнік, паўстанец.

Мятежница—мяцэжніца, бунтаўніца, паўстанка.

Мятежный—мяцэжны, бунтарскі, паўстанчы, бурлівы, неспакойны, бунтоўны.

Мятеличный, -льный—*см.* Метеличный.

Мятель—*см.* Метель.

Мятлик (*бот. Poa pratensis L.*)—мятлюжок (б. т.).

Мятный—м'ятны, р'тавы.

Мять—м'яць, цёрці (лён), камечыць (папэру, валасы), драсаваць, дратаваць (траву).

Мяться—м'яцца, цёрціся, камёчыцца.

Мяукание—м'яўканьне.

Мяукать—м'яўкаць.

Мяч—м'яч.

Мячик—м'ячык.

Н.

На предл.—на, у, ува (што), да (чаго, каго), на (каго, што); *на берегу*—на бэразе, ускраі; *на будущий год*—на лёта; *на выбор*—на выбар, на л'обкі; *на дне*—на сподзе, у ісподкі, пад'спаддам; *на основании чего*—на падставе чаго, на моцы чаго; *на отлёте*—на адш'ыбе; *на пользу*—на карысьць, на пажытак; *на что*—на ліха; *быть похожим на кого*—быць падобным да каго; *жениться на ком*—жаніцца з кім.

На, нате межд.—на, на́це; бяры́, бярэ́це; ма́еш; *вот тебе и на*—вось табе й ма́еш.

Наахать—наахаць.

Набавка—*см.* Надбавка.

Набавлять—*см.* Надбавлять.

Набагривать, -рить—налаўліваць, налавіць рыбы восьцямі.

Набалагурить—набалакаць, назюзякаць.

Набаламутить—набаламу́ціць.

Набалдашник—булдавешка, була-
вешка, галоўка (м'ыліцы).

Набаятывание—набоўтвацьне.

Набалтывать, наболтать 1) *жидкость*—набоўтваць, набаўтаць; 2) *языком*—набрахаць, начаў-
сьці, наварэзці.

Набальзамирование—набальзама-
ваньне.

Набальзамировать—набальзама-
ваць.

Набарабаніць—набарабаніць, надарабаніць, набубніць.
 Набарахтаться—наваўтузіцца.
 Набарышничать—нагандляваць.
 Набасить—набасаваць.
 Набат—трывога; *бить в набат*—званіць на трывогу.
 Набатный—трывожны.
 Набег—наезд, напад, нава́ла, на́ход.
 Набегать, **набежать**—набга́ць, набе́гчы, на́падаць, на́пасьці; нава́львацца, нава́ліцца.
 Набегаться—набегацца.
 Набегом—наскокам.
 Набедить, **докурить**—назбродзіць, нашкодзіць.
 Набедренник—набе́дранік.
 Набедренный—набе́драны.
 Набедствоваться—набедава́цца, нагарава́цца, зазна́ць гора.
 Набездельничать, **-ться**—нагульта́іцца, нагультаява́цца.
 На-бекрень—наба́кір.
 Набелить, **лить**—набяля́ць, набялі́ць; **литься**—набялі́цца.
 Набело—начы́ста.
 Набередить (*рану*)—разы́трыць.
 Набережная—надбярэ́жжа, узбярэ́жная, прыбярэ́жная (вўлі́ца).
 Набеседоваться—нагамані́цца, нагу́тарыцца.
 Набивальный—набі́ўны, набіва́льны.
 Набивальщик—набіва́льнік.
 Набивальщица—набіва́льніца.
 Набивание—набіва́ньне.
 Набивать, **набить**—набіва́ць, набі́ць; на́пакоўваць, на́пакава́ць; на́піхаць, на́пхаць; **-вать цену**—па́дбіва́ць, па́двыша́ць ца́нў.
 Набиваться, **набиться** (*на что*)—набіва́цца, набі́цца; на́прошва́цца, на́прасі́цца; на́вяза́цца, на́вяза́цца.
 Набивка—набі́ўка, набіва́ньне.
 Набивной—набіва́ны, набіва́льны.
 Набивщик—*см.* Набивальщик.
 Набирание—набіра́ньне, вербава́ньне (жаўне́раў), скла́да́ньне (у друка́рні).
 Набирать, **набрать**—набіра́ць, набра́ць, вербава́ць, на́вербава́ць (жаўне́раў), скла́даць, скла́сьці (у друка́рні).

Набираться, **набраться**—набіра́цца, набра́цца; *браться влаги, сырости, воды*—набра́кнуць.
 Набитый—набі́ты, на́пакава́ны; **-тый дурак**—дурны́, як пень, як пуп.
 Наблажить—насваво́ліць, наблазнава́ць.
 Наблевать—наванітава́ць, наблява́ць.
 Наблоснить—напусьці́ць блох.
 Наблудить—назбродзі́ць, наблу́дзіць.
 Наблудиться—наблукáцца, наба́дзя́цца.
 Наблюдатель—назіра́льнік, наглядальні́к, наглядáч, спасьцерага́льнік, дазора́ц.
 Наблюдательность—назіра́льнасьць, назорнасьць, наглядальнасьць, здо́льнасьць да назіра́ньня, наглядáньня.
 Наблюдательный—назіра́льны, назорны́, назорчы́, наглядальны́, зірка́ты, бачлі́вы; **-ный пункт**—назорны пункт.
 Наблюдать—нагляда́ць (што), назіра́ць, спасьцерага́ць, дагля́даць, вартава́ць, пільнава́ць (што); *в см. следить*—сачы́ць.
 Наблюдение—назіра́ньне, наглядáньне, нагляд, наглядáньне, догляд, спасьцяро́га, вартава́ньне, пільнава́ньне.
 Наблюдник—покры́ўка на мі́скі.
 Набожно—пабо́жна.
 Набожность—пабо́жнасьць.
 Набожный—пабо́жны.
 Набойка—набойка, крашані́на.
 Набойник—шомпа́л, штэ́мпель.
 Набойный—набіва́ны.
 Наболтаться (*языком*)—набалба́тацца, на́саката́цца.
 Наболевший—набалéлы.
 Наболевть—набалéць.
 Набольший—найстарэйшы́, найпéршы.
 Набор 1) *воинский*—набор, на́біра́ньне, вербава́ньне; 2) *то-варов*—набор; 3) *типографский*—скла́да́ньне; *быть в наборе*—скла́дацца.
 Набористый—маршчы́нава́ты.
 Наборка—набіра́ньне.
 Набороздить—набаразы́ньць.

Наборный набіральны.
Наборщик—складальнік (літар), друкар.
Набранить—злаяць, налаяць, насварыцца (на каго).
Набраниться—налаяцца, насварыцца (з кім).
Набрасывать, набросать, набросить—накідваць, накідаць, накінуць; панакідаць.
Набрасываться, наброситься—накідвацца, накідацца, накінуцца.
Набрести—набрэдзіць, навярзэці, наплёсьці.
Набрести, сть—набрысьці. натрапіць.
Набродиться—набадзяцца, навалачыцца, нашвэндацца.
Набросок—нарыс, накідак.
Набрызгивание—набрызкваньне.
Набрызгивать, знуть—набрызкваць, набрызнуць.
Набрызжать—намармытаць, набурчаць.
Набрюшник—набрушнік.
Набрякнуть—набракнуць.
Набунтовать, ться—набунтаваць, -цца.
Набуравливать, вить—насьвёрдліваць, насьвярдліць; насьвдроўваць, насьвідраваць.
Набухание—набуканьне.
Набухать, набухнуть—набрукаць, набракнуць.
Набухший—набраклы.
Набушевать, ться—набушаваць, -цца.
Набуянить, ться—набуяніць, -цца.
Навага (рыба)—дорш.
Наваждение—см. Навождение.
Наваживать, навозить—навожваць, панавозіць, навэзці.
Наваксить—наваксаваць.
Навакшенный—наваксаваны.
Наваландаться—нашвэндацца.
Навал, ливание—навал, навальваньне, накідваньне.
Наваливать, лить—навальваць, наваліць; накідаць, накінуць.
Наваливаться, литься—навальвацца, наваліцца; усьсядаць, усьсёсьці (на каго).
Навалять—наваляць.
Наваляться—наваляцца, нападацца.

Навар—навар.
Наваривать, рить—наварваць, наварыць, нагатаваць.
Навастривать, наострить—наостриваць, наастрываць.
Наващивание—навакаваньне.
Наващивать, навощить—навакаваць, навакаваць.
Навевание—навяваньне, надмуханьне.
Навевать, навевать—навяваць, навяваць; надмухваць, надмухаць.
Наведение—навадзеньне, навод.
Наведенный—наведзены.
Наведываться, даться—наведвацца, наведвацца; даведвацца, даведвацца.
Навек, ки—давеку, навек.
Навербовать—навербаваць.
Навередить—наверадзіць, разьярыць (рану).
Наверезжать—наверашчаць.
Наверно, ное, няка—напэўна, пэўна.
Навернуть—см. Навёртывать.
Навёрстывание—наганяньне.
Навёрстывать, наверстать—наганяць, нагнаць.
Навертеть—см. Наверчивать.
Навертеться (в танцах)—накруціцца.
Навёртка—1) накручваньне; навёрчваньне; 2) сьвёрдлік, шруба.
Навёртывание—накручваньне; *ниток*—намотваньне.
Навёртывать, навернуть—накручваць, накруціць; навёрчваць, навярцець; *нити*—намотваць, наматаць.
Навёртываться, навернуться—накручвацца, накруціцца; навярчваць, навярцець.
Наверх—наверх, угору.
Наверху—угары.
Наверчивать, навертеть—навёрчваць, навярцець.
Навес—павець, павётка.
Навеселе—пад чаркаю, падвыпішы трохі.
Навеселиться—навесяліцца, нацешыцца.
Навесный—павёткавы.
Навести—см. Наводить.

Навестить — см. **Навешать**.

Навет — абмова.

Наветер бросать слова — наветцер гаварыць.

Наветник — абмоўнік, зводзень, зводнік.

Наветница — абмоўніца, зводніца.

Наветный — абмоўны, зводніцкі.

Навечно — навек, даўёку.

Навешивание (на весах) — наважваньне.

Навешивать, навесить — наवेशваць, навесіць, панавешваць; *на весах* — наважваць, наважыць.

Навешиваться, навеситься — нахіляцца, нахіліцца.

Навешать — навестить — даведвацца, даведацца; наведвацца, наведдацца; хадзіць, прыйсці (да каго).

Навешение — даведваньне, наведваньне, водведкі.

Навзгляд — на-погляд, наўзрок.

Навзнич — ніц, нічком, наўзнак.

Навзор — см. **Навзгляд**.

Навзрыд — рыдмі.

Навивальный — навівальны.

Навивальня — матавіла.

Навивальщик, -ца — навівальнік, -ца.

Навивание — навіваньне, намотваньне.

Навивать, навить — навіваць, навиць; намотваць, наматаць.

Навивка — навіваньне.

Навигационный — навігацыйны.

Навигация — навігацыя.

Навид — см. **Навзгляд**.

Навизжать — навішчаць, навіскатаць, наскуголіць, наскавытаць.

Навий — наўскі (Наўскі чацьвэр).

Навилять — навіляць, намахаць (хвостом).

Навиляться — навіляцца, наматацца, накруціць.

Навинчивание — нашрубоўваньне.

Навинчивать, -нтить — нашрубоўваць, нашрубаваць; **-ченый** — нашрубованы, баваны.

Нависать, нависнуть — навісаць, навіснуць; зьвісаць, зьвіснуць, зьвісьці.

Навислый, -ший — навіслы, зьвіслы.

Навластвовать — напанаваць, наўладарыць, нагаспадарыць.

Навлекание — нацягненьне, накліканьне.

Навлекать, навлечь — нацягаць, нацягнуць; наклікаць, наклікаць; зварочваць, зьвярнуць; **навлечь на себя гнев** — зьвярнуць, наклікаць на себе гнеў.

Наводит, навести — наводзіць, навадзіць, навесыць; напускаць, напусыць; **нацэльваць, нацэліць** (гармату); **накіроўваць, накіраваць; дить грусть** — засмучаць; **-дить лоск** — ласкаваць; **навести мост** — наслаць, настаіць мост.

Наводка (воен.) — наводка (в. т.), нацэльваньне.

Наводнение — паводка, разводзьдзе.

Наводнять, -нить — затапляць, затапіць; заліваць, заліць.

Наводок — см. **Наводнение**.

Наводчик — наводнік (в. т.).

Наводящий — наводны, накіравальны.

Навождение — насланьне.

Навоз — гной.

Навозить, навезти — навазіць, навозіць, навезыць, панавозіць.

Навозиться — навазіцца, наўтузацца, наваўтузіцца; *о ребятах* — на-сваволіцца.

Навозник — гнаявоз.

Навозный — гноевы; **-ный жук** — чорны жук, гнаявік.

Навозрасте — у гадох; *девица на -сте* — дзяўчына на выданьні.

Навой — навой, субой.

Наволакивать, наволочить — навалікаваць, навалакці; **наволокло на небо** — неба замурзалася, неба нахмарыла.

Наволок — см. **Шариаж**.

Наволока, лочка — навалка, наўлечка, насыпка.

Навонять — наванець, насьмярдзец.

Навонявший — наванёлы, насьмярдзёлы.

Навопить — нагаласаваць, налементавать, накрычаць, нагарлаіць.

Наворачивать, наворотить — наварочваць, навярнуць; **накідваць, накідаць; накладаць, накласыць**.

Наворашивать, -рошить — наварушваць, наварушыць; **навальваць, наваліць**.

Наворовать, -ться—накрáсьці, -ціся;
-ванн^{ый}—накра́дзены.

Наворожить—наваражыць, начараваць.

Наворотить—*см.* Наворачивать.

Наворошить—*см.* Наворашивать.

Наворсить—наварсіць, надаць ворсы.

Наворчать, -ться—набурчаць, -цца, намармытаць, -цца.

Навострить—*см.* Навастривать.

Навростро—навростра.

Навохрить—навохрыць.

Навошить—*см.* Навашивать.

Наврать—набрахаць, нахлусіць.

Навратсья—набрахацца, нахлусіцца, наплёсьці.

Навредить—нашкодзіць, панашкодзіць.

Навряд, навряд ли—залéдзьве, наудáчу.

Навсегда—назаўсёды, назаўжды, давёку.

Навскач—наўскачкі.

Навстречу—насу́страч.

Навывание—галашэньне, выцьце.

Навывать—выць, галасіць, скуголіць.

Навыорот—навы́варат, наадварот.

Навык—звы́чка, навы́чка, налог, налога, прызвы́класць, прызвыча́енасьць.

Навыкать, навикнуть—звы́каць, звы́кнуць, налага́цца, налажы́цца; прызвы́чайвацца, запрызвы́чайца.

Навыклый, -кий—звы́клы, запрызвы́чаны.

Навылет—наскрозь, навы́лет.

Навычка—навы́чка, звы́чка.

Навыючивать, -чить—наклада́ць, накла́сьці клѣ́нкі, напако́ўваць, напакава́ць.

Навязка—на́вязка, прычэ́пка, прыча́пка.

Навязывание—навя́званьне.

Навязывать, -зять—навя́зваць, навяза́ць.

Навязываться, -заться—навя́звацца, навяза́цца; прыча́пляцца, прыча́піцца.

Навязь—на́вязка.

Навливать, -лить—насу́шваць, насушы́ць на сонцы.

Навязчиво—прычэ́пна, навя́зна, неадсту́пна.

Навязчивость—прычэ́пнасьць, навя́знасьць.

Навязчивый—прычэ́пны, навя́зны, неадсту́пны; -вая *идея* (псих.)—прычэ́пная думка (пс.-л. т.).

Навянуть—навя́нуць; *на солнце*—на́смагнуць.

Нагадать—нагада́ць.

Нагадить—нага́дзіць, напаску́дзіць.

Нагайка—нага́йка, бізѣ́н, джѣ́пла (у цыганоў).

Наган (*револьвер*)—нага́н.

Наганивать, нагонять (*лошадь*)—нага́ньваць, наганя́ць.

Нагар 1) *у свечи*—нага́рак; **2)** *в горшке*—шума́вінне, прыга́ркі; **3)** *на устах*—сма́га.

Нагарочный—нага́ркавы.

Нагачивать, нагатить—нага́чваць, нага́ціць.

Нагвоздить—нагва́здыць, панаты́каць цѣ́вікоў.

Нагель—на́гель (драўляны гвозд).

Нагиб—нагі́н, нахі́л, нагі́б.

Нагибание—нагі́наньне, нахі́леньне.

Нагибать, нагнуть—нагі́наць, нагну́ць, нага́ць; нахі́ляць, нахі́ліць; схі́ляць, схі́ліць.

Нагибаться, нагнуться—нагі́нацца, нагну́цца; нахі́ляцца, нахі́ліцца.

Нагнутый—нагну́ты, нага́ны, нахі́лены; схі́лены.

Нагибной—нагну́ты.

Нагишом—гальшо́м, гальшма́, нага́нагі́м.

Наглаживать, нагладить—нагаб́лёўваць, нагаблява́ць, *белье*—напрасо́ўваць, напрасава́ць.

Наглаз—навока.

Наглазеться—надзі́віцца, надзі́ваба́цца.

Наглазный—навочны.

Наглатывать, наглотать—нагла́тваць, наглыта́ць, накаўта́ць.

Наглотаться—наглыта́цца, накаўта́цца.

Наглец—наха́бнік, басала́й.

Наглеть—наха́бнічаць.

Нагло—наха́бна, на́гла.

Нагловатый—трохі наха́бны.

Наглость—наха́ба, наха́бнасьць, на́гласьць.

Наглотать—*см.* Наглатывать.

Наглу́мьтсья—назьдэ́квацца (з каго, чаго).

Наглу́хо—шчы́льна.

Наглы́й—наха́бны, на́глы.

Нагля́д—нагля́д.

Нагляда́ние—нагляда́ньне.

Нагляда́тель—нагляда́чы, да́льнік.

Нагляде́ться—нагляде́цца, надзі́ўца.

Нагля́дно—відаво́чна, увача́вдкі, на́глядна (л. т.).

Нагля́дность—відавочнасьць, навочнасьць, на́гляднасьць.

Нагля́дный—відавочны, навочны, на́глядны.

Нагля́нцтва—нагля́нства́ць.

Нагна́ива́ние—нагно́йваньне.

Нагна́ива́цца, **нагно́іцца**—нагно́йвацца, нагна́іцца.

Нагна́ць—см. **Нагона́ць**.

Нагнева́цца—нагне́вацца, на́сердава́цца, на́злава́цца.

Нагнё́т—на́ціск, нагнё́т, ма́золь.

Нагнетать, нагнести—на́ціска́ць, на́цісну́ць; на́гна́таць, на́гне́сьці; на́му́ляць.

Нагнива́ть, нагнить—на́гнива́ць, на́гни́ць.

Нагно́ение—нагна́е́ньне.

Нагно́іцца—см. **Нагна́ива́цца**.

Нагну́ть—см. **Нагиба́ць**.

Нагова́рива́ние—нама́ўле́ньне.

Нагова́рива́ць, воры́ць—нама́ўля́ць, на́мові́ць; на́ка́зваць, на́каза́ць; *на ко́го*—а́бма́ўля́ць, а́бма́ві́ць (каго).

Нагове́цца—напо́сьнікава́ць, на́пасьці́цца.

Наго́вор—на́мова, а́бмова.

Наго́воріцца—нагама́ніцца, на́гу́тары́цца.

Наго́ворны́й—намо́ўны, а́бмо́ўны.

Наго́воршы́к, -ца—а́бмо́ўнік, -ца.

Наго́готатся—нара́гата́цца.

Нагой—на́гі, го́лы, хры́сьце́нь.

Наголо́—зго́ла, наго́ла; да́шчэ́нту, да́рэшты.

Наголо́дацца—нага́ладава́цца.

Наго́лосіцца—нага́ласі́цца, на́ле́ментава́цца.

Наго́льный (ту́лун)—бя́з ве́рху, непа́крыты.

Нагонка́ 1) *погона́*—дагон, да́ганя́ньне; 2) *наса́дка*—на́са́дка, на́цяга́ньне (шын, а́бручо́ў).

Нагона́й—нагонка, пра́чуха́нка, вы́моўка, чо́с.

Нагона́ць, нагна́ць—на́ганя́ць, на́гна́ць; да́ганя́ць, да́гна́ць; **-ня́ць тоску**—ну́дзі́ць; **-гна́ць стра́ху**—на́стра́шы́ць.

Нагона́цца—на́ганя́цца.

Нагора́жива́ць, роді́ць—на́гара́джва́ць, на́гара́дзі́ць; **-роді́ць взо́ру**—на́чаўпсы́ць, на́вярзы́ць, на́лу́хці́ць.

Нагора́ние—на́гара́ньне, на́па́льва́ньне.

Нагора́ць, -ре́ть—на́гара́ць, на́гара́ць; на́па́льва́цца, на́палі́цца; **рело́ в го́рле**—за́сма́гла.

Нагоре́вацца—на́гарава́цца, за́зна́ць го́ра.

Нагоре́лый, -вший—на́гара́лы, на́па́лены.

Нагора́нны—на́гара́нны, на́гара́лаць.

Нагорны́й—сугорны, на́горны.

Нагоро́к—па́горак.

Нагору́—па́д го́ру.

Нагоре́—суго́р'е (г.-к. т.).

Нагосе́нные—см. **Голосе́нные**.

Нагосі́цца—на́гасы́ява́цца, на́гасы́ці́цца.

Нагота́—на́гата́, на́гасы́ць.

Нагота́вля́ние—на́рыхтава́ньне, на́гатава́ньне.

Нагота́вля́ць, тові́ць—на́рыхто́ўваць, на́рыхтава́ць; на́гато́ўваць, на́гатава́ць; **тові́ць в про́к**—на́запа́сіць.

Нагото́ве—на́пагато́ве.

Нагото́вленный—на́рыхтава́ны, на́гатава́ны.

Нагоче́рный—з го́лым че́рапам.

Награ́бать—на́грабі́ць, на́рабава́ць, на́хапа́ць.

Награ́да—на́гара́да, у́знага́рада, вы́нага́рада, а́дзя́жка.

Награ́дный, -ной—на́гара́дны.

Награ́ждать, награ́дить—на́гара́джа́ць, у́знага́радзі́ць; а́дзя́чваць, а́дзя́чы́ць.

Награна́ваць, -ні́ць—на́канто́ўваць, на́кантава́ць.

Награ́фля́ць—на́лінава́ць.

Награбе́ние—на́граба́ньне, на́гортва́ньне.

Нагребать, нагрести́—на́граба́ць, на́грабі́ць; на́гортава́ць, на́гартну́ць.

Нагривальны, вательны—нагривальны.

Нагривание—нагриваньне.

Нагривать, нагреть—нагриваць, нагрэць; напальваць, напаліць; **нагреть** в см. *обмануть*—абдурэць; **нагреть** *руки*—пагрэць рукі.

Нагреть—нагрываць.

Нагретый—нагрэты, напалены.

Нагрешить—нагрываць.

Нагротить—нагрываць (кам’), настрашыць (каго).

Нагромить—нагрываць, наруйнаваць, напусташыць.

Нагромоздить, моздить—награмаджаць, награмаджаць; навальваць, назаляць; накідаць, накінуць; намнажаць, намножаць.

Нагромозжение—награмаджаць, навал, наатаўп, намнажаць.

Нагрохотать—нагрываць, нагрукваць.

Нагрубить—нагрываць.

Нагрудник—нагрывнік. закладка.

Нагрудный—нагрывны.

Нагружать, нагрузить—накладваць, наклацьці (цяжару).

Нагружаться, нагрузиться—набіраць, набраць цяжару; *едой*—наядвацца, наесяцца; *питьём*—напывацца, напіцца.

Нагрузка—кладзь, цяжар; нагрывка (у працы).

Нагрузчик—пакавальнік.

Нагрунтовать—нагрунтаваць.

Нагрустить—нажурбавацца, нажурывацца, насмуткавацца.

Нагрызать, нагрызть—нагрызаць, нагрызаць; *зть орехов*—налузаць.

Нагрязнить—нагрываць, напэчкаць.

Нагривать—нагрываць, нагрываць, нагрываць.

Нагудеть—нагудэць.

Нагуливать, лять—нагульваць, нагуляць; набываць, набыць (гуляючы).

Нагуляться—нагуляцца, нагуляцца.

Над—над (чым), зверху, павёрх, звыш (чаго).

Надавать, надать—надаваць, надаваць.

Надавливание—націскаць.

Надавливать, вить—націскаць, націскаць; надаваць, гнэсьці, нагнэсьці; мўліць, намуліць.

Надаивать, надоить—надойваць, надаіць; нацёркваць, нацёркваць.

Надалбливать, надолбить—надзеўваць, надзеўваць.

Надаривать, рить—надарваць, надарваць.

Надбавка—наддаваць, надбаўка, падвышэньне.

Надбавлять, надбавить—наддаваць, наддаваць; надбаўляць, надбаўляць; падвышаць, падвысць.

Надбавочный—наддаваць.

Надбрасывать, надбросить—надкідаваць, надкідаць, надкінуць.

Надбровный—надброўны.

Надбровье—надброўе.

Надбрюшный—надчэрэўны.

Надвёртывать, надвернуть—надыкручваць, надыкручваць; надымотваць, надымотваць.

Надвигание—насыўваньне.

Надвигать, надвинуть—насываць, насунуць.

Надвигаться—набліжацца, надыходзіць.

Надводный—надводны; *ное пространство*—надводная прастора, надводзьдзе.

Надвое—надвое, напалам, напалам.

Надвоздушный—надпавётраны.

Надворный—надворны; *ное строение*—панадворная будова.

Надворье—панадворак.

Надвязка, зывание—надвязаць, надызваць.

Надвязывать, зать—надызваць, надызваць.

Надгиб—надгін.

Надгибать, надогнуть—надгінваць, надыгнуць.

Надглазный—надвожны.

Надглоточный—надглоткавы.

Надгнивать—надыгнаваць, надыгнаваць.

Надгортанник (*анат. epiglottis*)—язычок.

Надгортанный—язычковы.

Надгробный—надгробны, намагільны, хаўтўрны; *ный камень*—надгробак.

Надгрудный—нагрывны, надыгрудны.

Надгрудзе—надгрудзьдзе.
Наддавание—наддаваньне, дада-
 ваньне.
Наддавать, наддаты—наддаваць,
 наддаць; дадаваць, дадаць;
 накідаць, накінуць (цану).
Наддаблівать, наддолбить—над-
 дзеўбаць, наддзяўбаць.
Наддача—наддатак, прыплата.
Наддверный—наддзвёрны.
Надделка—надробка, надраблён-
 не.
Надделывать, надделаты—надроблі-
 ваць, надрабіць.
Наддирать, наддереть—наддзіраць,
 наддзёрці, надрадаць.
Надевание—надзяваньне, апра-
 наньне.
Надевать, надеть—надзяваць, на-
 дзець (кашўлю, шапку); апра-
 наць, апрануць (сьвітку).
Надежда—надзея; да *тщётная*—
 марная надзея.
Надежно—надзейна, пэўна; нее—
 надзейней, пэўней.
Надежность—надзейнасьць, пэў-
 насьць; сталасьць.
Надежный—надзейны, пэўны;
 сталы.
Надел—надзёл, пайка.
Наделение—надзяленьне.
Наделывать, латы—нарабляць, нара-
 біць; натвараць, натварыць;
 латы *бед*—нацкодіць, пана-
 шкодзіць; набрэсціць.
Наделять, лить—надзяляць, надзя-
 ліць.
Надёргивание—нашморганьне.
Надёргивать, надергаты—нашморг-
 ваць, нашморгаць, насмыкаць
 (лён).
Надержать—натрымаць.
Надержаться—натрымацца.
Надеяние—спадзяваньне, спадзя-
 ванка.
Надяться—спадзявацца, пакладаць-
 ца (на каго, што).
Наджигать, наджечь—надпальваць,
 надпаліць.
Наджильный—наджыльны.
Наджинать, наджаты (жито)—над-
 жынаць, наджаць.
Надземный—надзёмны.
Надзирание—назіраньне, догляд,
 дагляданьне.

Надзиратель—назірачы (Як. Кол.),
 назорца, назорац; прыгляднік,
 нагляднік; *тель за рабочими*—
 прыганяты, нагляднік.
Надзирательница—назірачая, да-
 глядніца, даглядальніца.
Надзирать—назіраць, дазіраць,
 даглядаць, наглядаць.
Назор—назор, дагляд, догляд,
 нагляд.
Надивить—надзівіць, задзівіць.
Надивиться (чему)—надзівіцца,
 надзівавацца (з чаго).
Надиво—надзіва, наўздзіў.
Надир—надзір.
Надирание—надзіраньне.
Надирать, надраты—надзіраць,
 надзёрці, надраць; *за волосы*—
 наскубаць, наскубсьці; начу-
 біць.
Надкалывать, надколоть—надкол-
 ваць, надкалоць; надшчэплі-
 ваць, надшчапіць.
Надкапывать, надкопаты—надкоп-
 ваць, надкапаць.
Надкарный—надгзымсавы.
Надкачивать, тить—надкачваць,
 надкаціць.
Надкашивать, надкосить—надкош-
 ваць, надкасіць.
Надкаладка—надкладаньне.
**Надкалывать, надкласть, надло-
 жить**—надкладваць, надкла-
 даць, надкалсьці.
**Надклёвывать, надклёвовать, над-
 клёнуть**—надзеўбаць, на-
 дзяўбаць.
Надковыривать, рять—надкалуп-
 ваць, надкалупаць.
Надкожица—надскўрка.
Надкожный—надскўрны.
Надкол—расколіна, шпар.
Надколенный—надкалённы; *ная*
чашка (анат. patella)—нака-
 лённыца (ан. т.).
Надкось—см. Надкалывать.
Надкопаты—см. Надкапывать.
Надкопанный—надкапатыны.
Надкосить—см. Надкашивать.
Надкостный—надкосткавы.
Надкостница (анат.)—надкосьніца.
Надкрылье, лычик (анат. elytrum)—
 надкрылле.
Надкусовать, сить—надкўсваць,
 надкўсаць, надкўсіць.

Надламліванне—надломліваньне, наломліваньне.

Надламліваць, надломіць—надломліваць, надломіць; наломліваць, наломіць.

Належаць—належаць, -цца, выпадаць, гадзіцца.

Належаць, -шым образом—належаць, як трэба, як мае быць.

Належаць—належаць, адпаведны.

Надлетать, -теть—надлятаць, надляцець.

Надліваць, надліць—надліваць, надліць.

Надлізаць, -зат—надлізаць, надлізаць.

Надлобны—надлобны, надчолавы.

Надлобье—надлоб'е.

Надлокотны—надлокотны.

Надлом—налом, вышчарб.

Надломіць—см. **Надламліваць**.

Надломок—наломак, вышчарбак.

Надлопаточны (*анат.*)—надлапаткавы.

Надлунны—надмесячны, -сяцавы.

Надматываць, надмотаць—надмотваць, надматаць.

Надмеваться—надзімацца, п'яшыцца, высока несціся, ганарыцца.

Надменно—надзімана, надута, напышліва, ганарыста.

Надменность—надзіманасць, надутасць, рыха, напышлівасць, ганарыстасць.

Надменный—надзіманы, надуты, напышлівы, ганарысты, надуты.

Надмерны—надмерны.

Надмогильны—надмагільны.

Надо, надобно—трэба (трэ'), патрэбна, належацца.

Надоблачны—надхмарны, пазахмарны.

Надобность—патрэба.

Надобны—патрэбны, варты.

Надоедала—назола, дакучнык, дакучніца.

Надоедание—назалёны, дакучка, надакучваньне.

Надоедать, надоесть—назалаць, назалаць; дакучаць, надакучваць, надакучыць; дадзяваць, дадзец; апыкрыць, абрыдзец, абрыднуць, ачамярэць

Надоедливо—назольна, дакучна, ачамерна.

Надоедливость—назольнасць, дакучнасць, ачамернасць.

Надоедливый—назольны, дакучны, ачамерны.

Надоить—см. **Надаиваць**.

Надоконник—надзаконнік.

Надолбить—см. **Надалбливаць**.

Надолго—надаўга, на доўгі час.

Надорванный—надарваны (голас), парўшаны, зрушаны (жывот).

Надорвать—см. **Надрываць**.

Надосаждать—см. **Досаждаць**.

Надоспело—прырынула, прыйшлося.

Надоумлить, -мь—настаўляць, настаўіць на добры розум; падаваць, падаць думку.

Надпарывать, надпороть—надпоруваць, надпоруць.

Надпечный—надпечны, панадпечны.

Надпиленный—надпілаваны.

Надпиливание, -лка—надпільванне, надпілаваньне.

Надпиливать, -лить—надпільваць, надпіліць; надпілоўваць, надпілаваць.

Надписание—надпісанне.

Надпись—надпіс, напіс; *сь надгробная*—намагільны надпіс.

Надписывать, -сать—надпісваць, надпісаць.

Надплечный—надплечны.

Надплодник (*бот.* epicarpium)—надплоднік.

Надпочечный—надглёбавы, надгрунтовы.

Надпечный—надпечны.

Надразнивать, -нить—надражніваць, надражніць.

Надрастание—надрастанне.

Надростать, надрости—надрастаць, надрасць.

Надрашивать, надрастить—надрасьліваць, надрасьліць.

Надреберный—надрэберны.

Надрез—надрэз.

Надрезывать, -зат—надрэзваць, надрэзаць.

Надробить—надрабніць, панадрабніць.

Надрожаться—надрыжацца.

Надруб, -бка—надруб, -бка, насечка.

Надрубание—надрубанне, насечканне.

Надрубать, -бить—надрубаць, надрубіць; насякаць, насячы.

Надругательство—зьдзек, наруга, глум.

Надругаться—зьдэквацца, наглуміцца (з чаго).

Надрыв—надрыв, порва, парушэньне.

Надрывание—надрываньне, парушэньне.

Надрывать, надорвать—надрываць, надарваць; надсаджаваць, надсаджаць (здараўе, живот); **надорвать живот, смеясь**—парваць з рогату кішкі.

Надрываться, надорваться—надрывацца, надарвацца; надсаджавацца, надсаджацца.

Надрыхнуться—наспацца.

Надсаживать, надсадить—надсаджаваць, надсаджаць.

Надсаживаться—высіляцца,

Надсекать—см. **Надрубать**.

Надсматривать—назіраць, надглядаць, даглядаць.

Надсмотр—назор, нагляд, догляд.

Надсмотрщик—прыганяты, назорац

Надсмехаться, надсмеяться—надсьміхацца, надсьмяяцца.

Надстраи́вать, надстрои́ть—надбудоўваць, надбудаваць.

Надстройка—надбудаваць, надбудоўка.

Надстрочный—надрадковы.

Надсыпание—надсыпаньне.

Надсыпать, насыпать—надсыпаць, надсыпаць; насыпаць, дасыпаць.

Надсыхать, надсохнуть—надсыхаць, надсохнуць.

Надтемянной—надцемянны.

Надувала, ватель—ашуканец, падшывальнік, абармот, круцель.

Надувательство—ашуканства, круцельства, крутня.

Надувать, надуть—1) надуваць, надуць; надзімаць, надмаць; 2) *обманывать*—ашукваць, ашукать; падшываць, падшыць; абакўльваць, абакўліць; паддўрваць, паддурьць.

Надуваться, надуться—надувацца, надуцца; надзімацца, надмацца; насупливацца, насупіцца.

Надумывать, мать—надумліць, надумаць; намісьліваць, намісьліць; нагадваць, нагадаць.

Надурачиться—надураваць, надурэць, наблазнаваць.

Надутость—надутасьць, насуплівасьць.

Надутый—надуты, насуплівы.

Надушить (духа ии)—напарфумаваць.

Надушиться—напарфумавацца.

Надхрящница (анат.)—надхрэбніца.

Надчерепный (анат.)—надчэрэпны.

Надшивать, надшить—надшываць, надшыць.

Надыбы—надыбкі, удыбкі.

Надымлять, -мить—надымляць, надымляць; накурваць, накурываць.

Надышать, -ться—надыхаць, -цца.

Наегозить—насаваголіць, накруціць.

Наедаться, наестся—наядацца, наесяцца; пад'ядаць, пад'есяці.

Наедине—на самоце, на адзіноце, сам-на-сам.

Наезд—наезд.

Наездиться—наезьдзіцца, нагарцавацца.

Наездник—наезьнік, язьдзец, коньнік, гарцаўнік.

Наездница—наезьніца, гарцаўніца.

Наезжать, наехать—наезджаць, наехаць, над'яжджаць, над'ехаць.

Наезженный (конь)—наезджаны.

Наезжий—наезны.

Наём—наймы, найманьне.

Наёмник—найміт.

Наёмница—наймітка, наймічка.

Наёмничество—найміцтва.

Наёмный—найманы.

Наёмщик—наймальнік.

Наёрзаться—наваўтузіцца, нашморгацца.

Наерошиться, наершиться—натапырыцца.

Наестся—см. **Наедаться**.

Нажаловаться—нажаліцца, наскаржыцца, наскардзіцца.

Нажалить—наджаць, накусаць.

Нажаривание—насмажваньне.

Нажаривать, -рить—насмажваць, насмажыць; напякаць, напячы.

Нажвакаться—нажвакацца, нажвакацца.

Наждак—наждак, шмэргель.

Наждаться—начакацца, наждацца.

Наждачны́й—наждаковы, шма́ргелевы.

Нажевать—нажавáць, нажв́якаць.

Нажелать—нажада́ць.

Нажелтить—нажаў́ціць.

Нажелто—да жоў́тага.

Нажеманиться—наманéжыцца.

Нажива—нажыва, зыск, кары́сьць, набы́так.

Наживание—нажывáньне, набы́ваньне.

Нажива́ть, нажи́ть—нажывáць, нажы́ць; набы́ваць, набы́ць; пры́даваць.

Нажива́ться, нажи́ться—нажывáцца, нажы́цца; разжывáцца, разжы́цца.

Наживной—нажывáны, набы́ваны.

Наживо (*на живую руку*)—хў́тка, хў́ценька.

Нажигать, нажечь—напа́льваць, напáліць.

Нажилиться—нажы́ліцца, напы́ўца.

Нажим—на́ціск, пры́ціск, нагнёт.

Нажимать, нажать—наці́скаць, наці́снуць; нагна́таць, нагна́сьці; надушы́ць, наму́льваць, лі́ць.

Нажимки—жма́кі.

Нажимный—наці́скны.

Нажин—ужы́н.

Нажинать, нажать—нажына́ць, нажа́ць, ужнына́ць.

Нажираться, нажратся—нажыра́цца, нажра́цца, нажэ́рціся.

Нажитое—нажы́тае, нажывáнае, набы́тае.

Нажитой—нажы́тны, набы́ты, пры́дбаны.

Нажиток—набы́так, нажы́так, заробак.

Нажиточно—кары́сна, спажы́ўна.

Нажужжать—нагусы́ці, назы́каць.

Нажурить—насвары́ць, на́лаяць.

Нажуриться—насвары́цца, на́лаяцца.

Назабавить—назаба́віць, назабаў́ляць.

Назавтра—назаў́тра, на ра́ніцу.

Назад—наза́д, у ты́л.

Назапрете—пад забарона́й.

Назарий—Наза́р.

Название—на́зва.

Названный—назва́ны; *ный брат*—пабраці́м.

Назвать—*см.* Называть

Назеваться—напазі́хацца, нахаў́кацца, наргэ́зляцца, назывáцца.

Назеленить—назеля́ніць.

Наземь—дадо́лу, ні́ц, вобзе́млю.

Наземный—назе́мны.

Назидание—нав́ука, навучáньне.

Назидательно—навуча́льна, пры́кладна.

Назидательность—навуча́льнасьць.

Назидательный—навуча́льны, пры́кладны.

Назидать—навучáць, настаў́ляць.

Назлиться—назлава́цца.

Назло—на́ лі́ха, насуперак.

Назлобствовать—назлосы́нічаць.

Назначать, назначить—назнача́ць, на́значаць; пры́значаць, пры́значы́ць (на па́саду); визна́чаць, вы́значаць (зада́ньне); дава́ць, даць пры́значэ́ньне.

Назначение—назначэ́ньне, пры́значэ́ньне; зада́ньне.

Назначенный—на́знача́ны, пры́значаны, вы́значаны, на́канавáны; зада́дзены.

Назойливо—назо́льна.

Назойливость—назо́ла, назо́льнасьць.

Назойливый—назо́льны, назо́лісты, наха́бны (*ср.* Надоедливый).

Назревание—насы́пяваньне; надб́ліжэ́ньне.

Назревать, назреть—насы́пяваць, насы́пець; надб́ліжа́цца, надб́ліжы́цца.

Назревший—насы́пелы.

Назря—*см.* Наветер.

Назубец—зубі́ла.

Назубрить—назубі́ць, нашча́рбіць.

Называние—назывáньне; *по имени*—мена́ваньне.

Называть, назвать—назывáць, назва́ць; *по имени*—намяноў́ваць, намена́ваць.

Называться, назваться—назывáцца, назва́цца; мена́вацца, найме́навацца; *так называемый*—та́к зва́ны.

Назююкаться (*о пьянице*)—нажл́у́кціцца, нахліста́цца.

Назябнуть, ться—наме́рзнуць, наме́рзы́цца, назя́бнуць.

Назяблый, бший—наме́рзлы, назя́блы.

Наиболее—на́йбольш, на́йболей.

Наибольший—найбольшы.
Наивеличайший—найвялікшы, найвялічэзны.
Наивно—наўна, проста, бясхітра, прастадўшна.
Наивность—наўнасьць, бясхіт-расць, прастадўшнасьць.
Наивный—наўны, просты, бясхітры, прастадўшны.
Наиграться 1) *в карты*—нагуляцца; 2) *на муз. INSTR.*—найграцца.
Наигрывать—найграваньне.
Наигрывать, наиграть—найгравать, найграць.
Найдёныш—знайдыш, знайда.
Наиздеваться—назьдэкавацца, накіцца (з каго).
Наизнанку—навыварат.
Наизусть—напам'яць, з галавы.
Наизъянить—нарабіць шкоды.
Наилучше—найлепш, найлепей.
Наилучший—найлепшы.
Наименее—найменш.
Наименование—найменьне, менаваньне.
Наименовывать, новать—наймяноўваць, найменаваць.
Наискать, ться—нашукать, цца.
Наискось—наўскасі, накась, наўскаскасі.
Найти—см. **Находить**.
Наитие—натхнёньне, нагод дўху.
Наихудший—найгоршы.
Наихуже—найгорш.
Накаверзить, зничать—накапасьціць.
Накадить—накадзіць, надыміць.
Наказ—наказ.
Наказание—кара, пакараньне, ушчўнак; *ние розгами*—цвёчэньне; *подвергнуть*—*нию*—пакараць.
Наказывать, наказать 1) *давать* *наказ*—наказваць, наказваць; *загадывать, загадать*; 2) *карать*—караць, пакараць; *ушчуваць, ушчўць, ушчўнуць*; *зывать розгами*—сьцёбаць, цвёчыць, хвастаць.
Наказуемость—каранасьць, пакаральнасьць.
Наказуемый—караны, пакаральны.
Накаливание—расьпяканьне, напальваньне; *лампочка*—*ния*—палільная лямпачка.

Накалывать, лить—расьпякаць, расьпячы; напальваць, напаліць.
Накаливаться, литься—расьпякацца, расьпячыся; напальвацца, напаліцца; распальвацца, распаліцца.
Накалывание 1) *дров*—наколваньне; 2) *булавки*—прышпільваньне.
Накалывать, наколоть 1) *дрова*—нако(а)лваць, наколоць; 2) *булавку*—прышпільваць, прышпільціць.
Накалякаться—нагўтарыцца, наду-дўкацца.
Накануне—напярэдадні.
Накапливание, накопление—назапашваньне, прымнажэньне, намнажэньне, назьбіраньне.
Накапливать, накопить—назапашваць, назапасіць; прымнажаць, прымножыць; намнажаць, намножыць; назьбіраць.
Накапчивать, накоптить—накопчваць, накапціць.
Накапывать, накапать—накапваць, накапаць.
Накапывать, накопать—накопваць, накапаць.
Накаркать—накракаць, наклікаць (*ліха*).
Накаркаться—накракацца.
Накармливать, накормить—накармливаць, накарміць, нагадаваць.
Накарнизный—панадгэымсавы.
Накат, тник—пакот, пакотнік, кругляк.
Накатать—накачаць; навалкаваць, (бялізны).
Накататься—наездзіцца; накоўзацца, навазіцца.
Накатник—пакотнік; качалка.
Накатывание—накачваньне.
Накатывать, тить—накачваць, накаціць; навіваць, намотваць; намаглёўваць; *тиваться*—накачвацца.
Накачаться—накачацца, нагойдацца.
Накачивание насосом—пампаваньне.
Накачивать, чать—напампоўваць, напампавать; напайць, нагойдаць, налюляць, *ченый*—напампованы, накачаны.

Накашивание—накошванье.

Накашивать, накосить—накошваць, накасiць.

Накаяться—нака́яцца, напакúтаваць

Наквашение, шивание—наквашванье.

Наквашивать, накvasить—наквашваць, наквашiць.

Навоктать, хтать—наквактаць.

Накидка 1) *цены*—накiдка, накiданье, надд́атак; 2) *плащ*—трынiца, накiдка.

Накидной—накiданы, накiдны.

Накидывание—накiдванье.

Никидывать, ки́дывать, ки́нуть—накiдваць, накiдаць, накiнуць.

Накидываться, ки́нуться—накiдвацца, накiнуцца; ускiдвацца, ускiнуцца.

Накипание—накiпанье, шумаванье.

Накипать, -петь—накiпаць, накiпець.

Накипь—шум, шúма, шумавiньне; *на губах от жары*—смáга.

Накипятить—нагатаваць.

Наклад—наклáд, стрáта; *оставаться в накладе*—мець стрáту.

Накладка—наклáдка; надд́атак (дацань); *на платье*—лáта.

Накладная—накладна́я.

Накладно—стрáтна, нявыгодна, нязру́чна.

Накладной—накладны, наддатковы (расход).

Накладный—стрáтны, нявыгодны, нязру́чны.

Накладывание—наклáдванье, наклáданье.

Накладывать, накласть, наложить—наклáдваць, наклáдаць, наклáсьцi; **накласть яиц**—нане́сьцi я́чка.

Накланяться—наклáняцца.

Накласться (о курице)—нане́сьцi я́чка.

Наклеивать, наклевать—наклéйваць, накле́ваць, надзе́ўбаць, надзе́ўбаць, надзе́баць; **выдается дело**—ма́е быць справа.

Наклеветать—намовiць (на каго), абмовiць (каго), назводзiць, набрахаць, накле́паць, наплéсьцi.

Наклеивание—наклéйванье, налéплiванье.

Наклеивать, -ить—наклéйваць, наклéйць, налéплiваць, наля́пiць.

Наклейка—наклéйка.

Наклеить—накле́ймаць, ната́ўраваць.

Наклещик—наклéйник.

Наклепать—см. Наклеветать.

Наклéпка—наклéпка.

Наклéпный—наклéпны.

Накликать—наклéкаць, нагукáць.

Накликаться—нагукáцца.

Наклобучить—нас́нуць.

Наклон—нахiл.

Наклонение—нахiлэ́нье, схiлэ́нье; глагола (грам.)—лад; н. *изъявительное*—абвяшчальны, абвэ́сны лад; н. *неопределенное*—неазначальная форма; н. *повелительное*—зага́дны лад; н. *сослагательное*—умо́ўны лад.

Наклонность—нахiл, нахiльнасьць, нахiленасьць.

Наклонный—пахiлы, нахiльны.

Наклонять, -нить—нахiляць, нахiлiць; нагiнаць, нагн́уць; *пить, наклонивши сосуд*—пиць нагбom.

Наклоняться, -ниться—нахiляцца, нахiлiцца; схiляцца, схiлiцца; нагiнацца, нагн́уцца.

Наклокаться—см. Назюзюкаться.

Накляузничать—назводзiць.

Наковальня, -ленка—кава́дла, ба́бка.

Наковывать, наковать—нако́уваць, нака́ваць; нася́каць (ка́мень).

Наковылять—накульгаць, нашкандыбаць.

Наковыривать, -рять—накал́упливаць, накалупа́ць; накарпа́ць надл́убаць.

Накожный—насќурны.

Наколачивание—набíванье.

Наколачивать, наколотить—набíваць, набíць; накалочваць, на́калацiць; *лотить бока*—накúксiць.

Наколдовать—начарава́ць, наварáжыць, назнахарава́ць.

Наколенный—накалéнны.

Наколесить—накаля́сьцi, наэ́здзiць.

Наколобродить—назбродзiць, накуламéсьцi.

Наколоть—см. Накалывать.

Наколоться—накалоцца.
 Наколупывать—см. Наковыривать.
 Накомиссарить—пажыць каміса-
 рам, накамісараваць.
 Накомкать—намяць, накамёчыць.
 Наконец—урэшце, нарэшце, на-
 пасьлёдак, у канцы.
 Наконечник, -ный—наканёчнік, -ны.
 Наконопатить—наканалаціць.
 Накопление—назапашваньне, пры-
 множэньне, намнажэньне, на-
 грамаджэньне.
 Накопить—см. Накапливать.
 Накопошиться—накапашыцца, на-
 варушыцца.
 Накоптевший, -телый—закўраны,
 задымлены, накапцёлы.
 Накормить—см. Накармливать.
 Накорпеть—пасядзець карчуком.
 Накорчёвывать, -чевать—накарчоў-
 ваць, накарчываць.
 Накосить—см. Накашивать.
 Накосница—гуз на назе ў каня.
 Накосный—ускосны.
 Накрадавать, красть—накрадаць,
 красьці.
 Накраивать, кроить—накрой-
 ваць, кроіць.
 Накрапывать, -пать—накропляць,
 крапаць.
 Накрыснуть, -ться—начырванець,
 -цца.
 Накрысываться—накрысывацца, на-
 харашыцца.
 Накрыхмаливание—накрыхмаль-
 ваньне.
 Накрыхмаливать, -лить—накрых-
 мальваць, -ліць.
 Накрышивание—нафарбоўваньне.
 Накрышивать, красить—нафар-
 боўваць, нафарбаваць.
 Накрышивать—нахіляць, нахіліць;
 наварочваць, наварнуць на бок.
 Накрынуться—нахіліцца, наварнуцца.
 Накрыпко—моцна, тўга, востра.
 Накрыст—накрыж, крыжам.
 Накрыстить—накрысьціць.
 Накрыститься—накрысьціцца, на-
 жагнацца.
 Накрыwienie—накрыўленьне,
 скрыўленьне.
 Накрывлять, -вить—накрыўляць,
 накрывіць.
 Накрыво—зусім крыва.
 Накрычать—накрычаць.

Накрычаться—накрычацца, нагу-
 кацца.
 Накровельный—наддахавы.
 Накрой—накрой
 Накроить—см. Накраивать.
 Накройщик (крыши)—крытнік.
 Накромсать—нарваць, надраць;
 начыкрыжыць.
 Накрыпить—накрыпіць.
 Накрыпать—накрытачыць.
 Накрошенный—накрышаны.
 Накрошить—накрышыць.
 Накрыжить, -ться—накрыжыць, -цца;
 накрыціць, -цца; наварцець, -цца.
 Накрычивание—накрычваньне.
 Накрычивать, накрынуть—накрыч-
 ваць, накрыціць.
 Накрычиниться—накрыжыцца, на-
 смеціцца, натужыцца.
 Накрывало—накрыўка.
 Накрывать, накрыть—накрываць,
 накрывіць; ахінаць, ахінуць;
 акўтваць, акўтаць; -рыть на
 месте преступления—злавіць
 на гарачым учынку.
 Накрываться, накрыться—накры-
 вацца, накрывіцца.
 Накрытие—накрывіцце.
 Накувыркаться—накуляцца.
 Накупать, -пить—накупляць, наку-
 піць.
 Накупаться—накупацца.
 Накуражаться—нафардыбачыцца.
 Накуранный—накуранны.
 Накурить—накрыць, надыміць.
 Накуриться—накрыцца, нады-
 міцца.
 Накурлесить—накуламісьць, на-
 пракўдзіць, назбродзіць.
 Накусать, -сить—накусаць, наку-
 сіць.
 Накутиться—нагуляцца.
 Накутывать, -тять—накутваць, на-
 кўтаць, нахўтаць.
 Накушаться—наеьсьціся, пад'еьсьці.
 Налавливать, наловить—налоўлі-
 ваць, налавіць.
 Налаягать, наложить—накладаць,
 наклаьці, налажыць.
 Налаживать, наладить—налажываць,
 наладзіць, упарадкаваць.
 Налакированный—налякіраваны.
 Налакомиться—налакавацца.

Напамыванне—наломліваньне.
Напамываць, наломать—наломліваць, наламаць.
Наласкаць—налашчыць.
Налгаць, ться—набрахаць, цца; нахлусіць, цца.
Налезаць, налезць—налягаць, налісіць.
Налегать, налець—налягаць, налёгчы.
Налево—налёва.
Налегке—налёгчы, улёгчы.
Налезаць, ться—налягаць, цца.
Налезаць, налезць—налязіць, налезьці.
Налепестный (бот. epipetalus)—надплясцэткавы.
Налепетаць, ться—налапатаць, цца.
Налепка—налёпка.
Налепливаць, налепляць, налепить—налёпліваць, наляпляць, наляпіць.
Налепной—налёпны.
Налёт—налёт, наскок; **т** *восковой*—павалака vascaва́я (б. т.).
Налетание—налятаньне.
Налетать, теть—налятаць, наляцець.
Налетаться—налятацца.
Налетчик—налётчык, бандыт.
Налетчица—налётчыца, бандытка.
Налив, вание—наліваньне (збожжа).
Наливаць, наліць—наліваць, наліць; нацурболіць, нацадзіць; **наливается водою**—набіраецца вады.
Наливка—наліўка.
Наливной—наліўны, наліваны.
Наливочка, чный—налівачка, чны.
Нализываться, заться—налізвацца, налізацца.
Налим (зоол. *Lota vulgaris*)—мянтўз, мень, мянёк.
Налимониться—наліцца, насмактацца гарэлкі.
Налиневаць—налінаваць.
Налипать, налипнуть—наліпаць, наліпнуць.
Налипший—наліплы.
Налитографировать—надрукаваць на камені, налітаграфавать.
Налицевать—наліцаваць.
Налицо—найве, у найўнасьці.
Наличность—наўўнасьць, прысутнасьць; *деньги*—гатоўка.
Наличный—наўўны, прысутны; **ный состав**—дзейны склад.

Налобный—налобны.
Налобызаться—нацалавацца, нацмокацца.
Наловчиться—нарыхтавацца, элаўчыцца.
Налог—падатак; **н. косвенный**—ускосны падатак; **н. прямой**—просты падатак; **н. подоходный**—падатак ад прыбыткаў; **свободный от налогов**—вольны ад падаткаў.
Налоговый—падатковы.
Наложение—накладаньне.
Наложенный—накладны; **ный платёж**—накладная плата.
Наложница—наложніца, палюбоўніца.
Налокаться—наглыктацца.
Налокотный—налокцевы.
Наломать—см. **Напамываць**.
Налудить—набяліць, налудзіць.
Налупить (*каго*)—адлупцаваць, набіць.
Нальстигь—налісіць, падысьці (да каго) з лёскамі.
Налюбезничать—намілавацца, нажартавацца.
Налюбиться—накахацца.
Налюбоваться—налюбавацца, нацешыцца, намілавацца.
Намагнетизировать—намагнэтызаваць.
Намагничивать, чить—магнэсаваць, намагнэсаваць.
Намазывание—намазваньне; **шмараваньне**.
Намазывать, зать—намазваць, намазаць; **шмаравать, нашмаравать**.
Намалывание—намолваньне.
Намалывать, намолоть—намолваць, намельваць, намалоць.
Намаршироваться—намаршавацца.
Намарать—напэцкаць, набрўдзіць.
Намасливание—намасьліваньне.
Намасливать, лить—масьліць, намасьліваць, намасьліць; *раст. маслом*—алеіць, наалеіць; *гусиным жиром*—шмальцаваць, нашмальцаваць.
Наматывание—намотваньне.
Наматывать, намотать—намотваць, наматаць; **навінаць, навінуць**.
Намахивать, хать—намахваць, намахаць; **хаться**—намахацца.

Намачиваць, намочить—намочваць, намачыць.

Намашиваць, намостить—намошчваць, намасыціць; *камнем*—брукаваць, выбрукаваць.

Намаяцца—намучыцца, намарнавацца, натаміцца, прыстаць.

Намедвянеть—набрацца мёду.

Намедни—надоечы, надыйсь.

Намёк—намянёньне (л. т.), намёк, прымёк, намінка, дамовы.

Намекать, намекнуть—намінаць, намінуць; паказваць, паказаць (намёкам); намякаць, намякнуць.

Намелить—набяліць (крэйдаць).

Наменивать, нять—наменьваць, намяняць.

Намереваться—намервацца, мець намер, замяраць, важацца, рыхтавацца.

Намерение—намер, замер.

Намеренно—наўмысна, наўмысля.

Намеренность—замернасьць, наўмыснасьць.

Намеренный—замерны, наўмысны.

Намерешиться—наманіцца, навярэцца, эдацца.

Намерзнуть, ться—намерзнуць, перамерзнуць, перамерзці.

Намеривать, рить—намерваць, намераць.

Наместник—намеснік.

Наместнический—намеснічы, намесніцкі.

Наместничество—намесніцтва.

Намёт, тывание—накід, накідваньне; тывание *ниток*—фастрыгаваньне.

Наметать, намети—намятаць, намясыць.

Наметаться—накідацца, нагасаць, намятусіцца.

Намётка—намітка; латка, накід.

Намётывать, наметать—накідваць, накідаць; —*нити*—фастрыгавць, нафастрыгавць.

Намеченный—пазначаны, намечаны, вызначаны, нацэлены.

Намечивать, наметить—значыць, пазначыць; намячаць, намёціць, вызначаць, вызначыць; нацэльваць, нацэліць.

Намечтаться—намарыцца, налятулецца.

Намешивать, намесить—намышваць, намясыць.

Намешивать, шать—намышваць, намяшаць; шкодзіць, нашкодзіць.

Намешкаться—намарудзіць.

Намигаться—наміргацца.

Наминать, намять—намінаць, намяць; ціснуць, націснуць; намўльваць, намўліць.

Намозоливать, лить—мўліць, намўліць; *лить глаза*—высыць вочы, у знакі дацца.

Намокать, намокнуть—намакаць, намокнуць; намякаць, намякнуць; набракаць, набракнуць.

Намокший—намоклы, набраклы.

Намолачивание—намалочваньне.

Намолачивать, намолотить—намалочваць, намалаціць.

Намолиться—намаліцца.

Намолчаться—намаўчацца.

Намораживание—намарожваньне.

Наморазивать, розить—намарожаваць, намарозіць.

Наморгать, ться—наміргаць, -цца.

Намордасить—набіць па мордзе.

Намордник—наморднік.

Наморосить—наймжыць, наймгліць.

Наморочить—намарочыць, абдуріць.

Наморщивать, щить—наморшчваць, наморшчыць; *брови*—нахмўрваць, нахмўрыць.

Намост—памост, кладкі.

Намостить—см. Намашивать.

Намочалить—набіць мачўльля; -*лить к.-л. в шею*—накласыць ў патыліцу.

Намочить—см. Намачивать.

Намочиться—намачыцца, пусьціць мачў, набўрыць.

Намудрить—намудраваць, намудрагэліць.

Намуравливать, вить—паліваць, паліць (паліваю).

Намуслить, ться—намасоліць, -цца; намўрзаць, -цца.

Намусорить—насьмёцьціць.

Намутить—намуціць, набаламўціць, набунтаваць.

Намучить, ться—намучыць, цца; намардаваць, -цца.

Намуштровать—намуштраваць.

Намчаться—наскочыць, наймчацца.

Намывание—намываньне.

Намываць, намыць—намываць, намыць.

Намывной—нанёсены вадой.

Намыкацца—набадзяцца, нашвендацца; зазнаць гора.

Намыливание—намыльваньне.

Намыливать, -лить—намыльваць, намыліць; **лить голову**—задаць чосу.

Намычать, -ться—нарыкаць, -цца.

Намять—см. **Наминать**.

Намятый—намяты, пакамечаны.

Намяукаться—накурняўкацца.

Нанашивание—наношваньне.

Нанашивать, наносить—наношваць, нанасіць.

Нанёбный—нападнябённый.

Нанежиться—напёсьціцца, накукобіцца.

Нанести—см. **Наносить**.

На-нет—нанішто, набыкі.

Нанизывать, -зять—нанізваць, нанізаць; **начапляць, начапіць**.

Нанизь—нізка.

Наниматель, -ница—наймальнік, наймальніца.

Нанимать, нанять—наймаць, наняць.

Нанка, -ковый—кітайка, -кавы.

Наноготный—напазногцевы.

Наножный—наножны.

Наносить, нанести, нанести—нанасіць, наносіць, нанёсьці; **наносить снегу**—надуваць сьнегу; **нанести бесчестие**—абняславіць, зьняважыць, **обиду**—пакрыўдзіць, **поражение**—зьбіць ворага; **убытки**—учыняць страты; **нанести яиц**—нанёсьці яечак.

Наноситься, нанестись—наскокваць, наскочыць; **наймчацца**.

Наносный—нанёсены.

Нанюхать, -ться—нанюхаць, -цца

Наняничать, -ться—нанянычыць, -цца, напёсьціць, -цца.

Наобещать—наабяцаць. **надаклятваць**.

Наоборот—навыварат, наўзварот.

Наобум—неразважна, навосьлеп, наўцям.

Наоконник—наваконьнік.

Наораться—см. **Нагорланить**.

Наосгрить—см. **Навастривать**.

Наотмашь—наводлеў, наўзмах.

Наотрез—рашўча, швёўда; **-рез отказать**—адмовіць, як адсячы.

Наохаться—навохкацца, навохацца.

Наохотиться—напалявацца.

Наощупь—навобмацак, вобмацкам.

Нападать—нападаць, нападацца.

Нападать, напасть—нападаць, напасьці; **навальвацца, наваліцца; натрапляць, натрапіць; -пасть на след**—насачыць, націкаць.

Нападение—напад, нападаньне, нава́ла, наезд.

Нападки—папікі, папіканьне, дакоры

Напаивание—1) напойваньне; 2) *з металла*—налітаваньне.

Напаивать, напоить—напойваць, напаіць.

Напаивать, напаять—налітоўваць, налітаваць.

Напаклить—накласьці пакульля.

Напакостить—напaskўдзіць, напaганіць.

Напалзывать, наползать, наползти—напоўзваць, напаўзыці.

Напаливать, -лить—напальваць, напаліць.

Напаривать, -рить—напaрваць, напaрыць; **-риться**—напaрыцца, набрацца пары.

Напасти—напaсьвіць, напaсьціць.

Напасть—напaсьць, нава́ла.

Напасть—см. **Нападать**.

Напахивание (земли)—наворваньне

Напахивать, -хать (землю)—наворваць, наараць; **-хаться**—наарацца.

Напахнуть (пальто)—нахінюць.

Напахнуть—напахнуць, напусьціць паху.

Напачкивать, -кать—пацкаць, напaцкаць; **-катся**—напaцкацца, намўрзацца

Напаять—см. **Напаивать**.

Напев—напеў, сьпеў.

Напевание—напяваньне, **высьпёўваньне**.

Напевать, напеть—напяваць, напяць, напéць; **высьпёўваць; -петься**—напяцца, насьпявацца.

Напекать, напечь—напякаць, напячы.

Напенять—надакарыць (каму), нагаварыць упікаў.

Наперво—найпёрш, насампэрад.
Наперёд—напэрад, напярод; пэрадам.
Напреди—сьпэраду, папэраду.
Наперекор—насьуперакі, насўперак;
делать наперекор—рабіць на злосьць.
Наперез—напярэймы; напярэсьцікі.
Наперерыв—навьпэрадкі.
Наперехват—наперахвát, напярэймы.
Наперсник—павёрнік, палюбоўнік.
Наперсница—павёрніца, палюбоўніца.
Наперсний—нагрўдны.
Наперсток—напáрстак.
Наперстянка (*бот. Digitalis lutea L.*)
 —напёрстаўка (б. т.).
Напестовать, -ться—напéставаць, -цца.
Напечалиться—насмущіцца, насмукáваць, нажурьіцца.
Напечатание—надрукаваньне.
Напечатанный—надрукаваны.
Напечатывать, -тать—надрукоўваць, надрукаваць, вьдрукаваць.
Напечатлевать, -леть—адбíваць, адбíць (у памяці)
Напиваться, напиться—напíвацца, напíцца; нажлуктацца, нажлўкíцца; наглыктацца, надзю́бца.
Напиливать, -лить—напíлоўваць, напíлаваць, напíльваць, напíльць.
Напилок, -льник—напíльнік.
Напирать, напереть—напíраць, напёрці; нацíскаць, нацíснуць;
напёрло (*народу*)—прываліла.
Напировать, -ться—набаляваць, на-банкетаваць, -цца.
Написать—напíсаць.
Напиток—напой, трўнак; -тки *крепкие*—моцныя напоі.
Напитывать, -тать—карміць, накарміць; насычаць, насы́ціць.
Напитываться, -таться *влагой*—насякаць, нася́кнуць.
Напихивание—напíхваньне.
Напихивать, напихать—напíхваць, напíхаць, напх́аць.
Напичкивать, -кать—напíхваць, напх́аць; насоўваць, насўнуць.
Напищать—напíшчаць.
Напишаться—напíшчацца.

Наплав—наплаў, поплаў.
Наплавать, -ться—напла́ваць, -цца.
Наплавление—натаплéньне.
Наплавливать, -вить—натопліваць, натапíць, ператапíць; насплаў-ляць, сплаўляць.
Наплакать—напла́каць.
Наплакаться—напла́кацца, на́рўм-зацца, нагаласі́цца.
Напластовывание, -вани е—напла-стоўваньне, ставаньне.
Напластовывать, -товать—напластоў-ваць, напластаваць; нарэзаць.
Наплевать, наплюнуть—напльаваць, наплёнуць.
Наплескание—напльска́ньне.
Наплескивать, -скать—наплёскаваць, напльска́ць; наплёскаваць, -снуць; -скаться—напльска́цца, наплёска́цца.
Наплетать, наплести—напльта́ць, напльсць; -сти *вздору*—на-начаўсьці.
Наплечник—наплéчнік, пàлік.
Наплечный—наплéчны.
Напложить, наплодить—наплодж-ваць, напладзіць; -диться—на-пладзіцца, панапладзіцца.
Наплотно—шчы́льна.
Наплутать—набл́ятаць, напл́утаць.
Наплутаться—набл́ятацца, напл́у-тацца.
Наплутовать—намахляваць, накру-ціць.
Наплыв—наплыў.
Наплывать, наплыть—наплыва́ць, наплы́ць, наплы́сьці.
Наплюшивать, -шить—наплёшч-ваць, наплёшчыць.
Наплясывать, -сать—скака́ць, наска-ка́ць; -саться—наскака́цца.
Наповал—упокат, покатам; *убить наповал*—адразу забіць.
Напоганивать, -нить—напага́нь-ваць, напага́ніць, напаскўдзіць.
Напогребница—насклё́пніца.
Напогребный—насклё́пны.
Наподличать—нарабіць подласьці.
Наподобие—на ўзор, на *мшталт*.
Напоzdно—запозна.
Напоить—*см.* Напаивать.
Напоказ—напака́з.
Наполаскивать, -лоскать—напало-скаваць, напалі́скаць.
Наползаты—*см.* Напалзывать.

Напрямик—напрасьцёнь, нацянькі, напрасьцікі; бяз хітрыкаў, проста (казэць).

Напрясть—*см.* Напрядать.

Напрятывать, -тать—нахоўваць, нахаваць.

Напугать—напужаць, напўдзіць, напалохаць, настрашыць, задаць страху.

Напугаться—напужацца, напўдзіцца, напалохацца, настрашыцца; набрацца страху, налякацца; **-ганный**—напўжаны, напўджаны, напалоханы, настрашаны.

Напудрить, -ться—напўдрыць, -цца.

Напуск—напуск, напад.

Напускание—напусканьне; *собак*—нацкаваньне.

Напускать, -стить—напушчаць, напускаць, напусціць; **-скать на себя вид**—удаваць з сябе; **-стить собак**—нацкаваць.

Напускной—напўшчаны; *о физиономии*—фальшывы, удаваны.

Напустословить—названіць, насакатаць, нагаварыць марных слоў.

Напутствие—перадсьмертнае прычасьце; выправа; нападарожнае слова.

Напутывание—наблытваньне, наплўтваньне.

Напутывать, -тать—наблытваць, наблытаць; наплўтваць, наплўтаць.

Напухать, напухнуть—напухаць, напўхнуць.

Напухлость—вопух, пухліна.

Напухлый, -хший—напўхлы.

Напыление—напыленьне.

Напылять, -лить—напыляць, -ліць; напарашыць, накурыйць, нацарушыць.

Напыльник—напыльнік.

Напыщаться—пйшыцца, надзімацца.

Напыщенно—надзімана, надўта, напышліва.

Напышенность—надзіманьне, надзіманасьць, надўтасьць, напышлівасьць.

Напыщенный—надзіманы, надўты, напышлівы.

Напяливание—напінаньне.

Напяливать, -лить—напінать, напнўць; нацягаць, нацягнуць; насоўваць, насўнуць.

Напятнать—напяміць.

Напяточный—напятачны.

Нарабатывать, -ботать—нарабляць, нарабіць; зарабляць, зарабіць, запрацаваць.

Наработаться—нарабіцца, нарацавацца, нагаравацца.

Наравне—зароўна, уроўні, роўна.

Наравнивать, -нять—нароўніваць, нараўняць.

Нарадеть (кому)—назычыць.

Нарадовать—нарадаваць, нацешыць.

Нарадоваться—нарадавацца, нацешыцца.

Нараждать, народить—нараджаць, нарадзіць, напладзіць.

Наразно—парознаму.

Наразумыть, -млять—настаўіць, настаўляць на розум.

Нараменный—наплечны, нарамёны.

Нарамник—нарамнік, прырамак.

Нараспашку—наросхрыст.

Нарасхват—нарасхвāt.

Нарашивать, нарастить—наросьліваць, наросьліць, нагадаваць.

Нарвал (зоол. Monodon monosceros)—зубарог.

Нарвать, -ться—*см.* Нарывать, -ться.

Нард (бот. Nardostachys jatamansi)—нардус.

Нардеть, -ться—начырванець, надрдзецца.

Нареветься—нараўціся, нарўмзацца, набэчыцца.

Нарезвиться—набегацца, нагуляцца.

Нарез—нарэз.

Нарезка—нарэз, шрўба.

Нарезной—наразны, з нарэзамі.

Нарезывание—нарезваньне.

Нарезывать, -зять—нарезаць, нарэзаць; *зять ломтиками*—накроіць, начыкрыжыць.

Нарекание—нараканьне, папкі.

Нарекать—наракаць, папікаць.

Нарекать, наречь—назваць, назваць; намяноўваць, наменаваць.

Наречение—названьне, наменаваньне.

Нареченный—названы, наменаваны.

Наречие 1) *диалект*—гўтарка, гаворка, падмова (л. г.); 2) *часть речи*—прыслоўе.

Нарешетить—нарашаціць.
Наржаветь—найржавець.
Нарисовать—нарысаваць.
Наричание—называнье.
Нарицательный (*смысл*)—назоўны, намінальны (пс.-л. т.); *на-я стоимость*—паказаная вартасць; *ное имя*—звычайнае імя; *агульнае або супольнае імя*.
Наркоз—наркоз.
Наркотизм—наркатызм.
Наркотик—наркотык.
Наркотический, чный—наркатычны.
Народ—народ, люднасць, людства; *-ды бродячие*—народы бадзяжныя; *-ды кочующие*—народы вандроўныя; *-ды оседлые*—народы асёлыя.
Народник—народнік.
Народничество—народніцтва.
Народнический—народніцкі.
Народность—народнасць.
Народный—народны, людзкі, сельскі; *-ный дом*—народны дом, зборня.
Народовластие, начало—народапраўства, улада народу.
Народонаселение—люднасць, насельнасць, насельніцтва.
Нарождать, народить—нараджаць, нарадзіць.
Нарождение—нараджэнне.
Нарознь—розна.
Нароить—нараіць.
Наронять—нагубляць, наўпускаць.
Нароптать (*на кого*)—нанаракіць.
Наросить—нарасіць.
Наросль—нарасьць.
Нарост—нарасьць, нарасьцень, шышка; *на лбу*—гуз.
Наростание—нарастаньне.
Наростать—нарастаць.
Нарочито—сумысьля, наўмысьля.
Нарочитый—сумысны.
Нарочно—нарокам, нарэчна, сумысна, наўмысьля, наўмысна.
Нарочный—умысны, наўмысны; пасланец.
Нарубание—насяканьне, нарубаньне.
Нарубать, бить—насякаць, насячы; нарубіць, нарубіць, націюкаць.
Нарубка—насечка.

Нарубленный—насечаны, нарубаны.
Нарубежный—нарубэжны.
Наругать, ться—налаяць, ца; на-сварыцца (на каго), накіцца (з каго).
Наружи—знадворку, павярхоўна, звонку.
Наружно—павярхоўна, знадворку, з выгляду, на вока, зверху.
Наружность—павярхоўнасць, знадворнасць, выгляд, выгляднасць.
Наружный—павярхоўны, знадворны, выглядны.
Наружу—вонкі, на двор.
Нарукавник, ный—нарукаўнік, -ны.
Нарумянивать, нить—нарумэ(я)наваць, нарумэ(я)ніць.
Нарушать, нарушить—нарушаць, нарушыць, ламаць, зламаць (слова, умову); пераступаць, пераступіць (закон).
Нарушение—нарушэнне; ламааньне (слова, умовы); пераступаньне (закону).
Нарушитель—нарушыцель, зломца.
Нарцис (*бот. Narcissus poeticus L.*)—нарцыз.
Нары—палок, пол.
Нарыв—скулё, болька, валасень, скулёнка; *-вы в собират. см.*—скулёле.
Нарывание—1) нарывааньне; 2) на-копваньне (зямлі).
Нарывать, нарвать—нарываць, на-рваць; *-вает (безлич.)*—торгае, разьётрываецца; *-рваться (на кого)*—наскочыць.
Нарывать, нарыть—накопваць, накапаць; насыпаць, насыпаць.
Нарывной—нарыўны, скулёны.
Нарываться—наплакацца, нараў-ціся.
Нарыскаться—нагойсацца, нані-кацца, набэгацца.
Нарычать, ться—нарыкаць, ца.
Наряд, 1) *урок (воен.)*—прызна-чэнне (в. т.); 2) убор, убранны, строі; *любить наряды*—любіць строіцца.
Нарядность—стройнасць, пры-бранаць, убраннысць.
Нарядный—стройны, прыбраны, увабраны, убранны, выстраены.
Наряду—побач, поплеч (з чым).

Наряжать, нарядить 1) *во что*—строіць, выстраіць; убіраць; убраць; 2) *на что*—прызначаць, прызначаць; 3) наймаць, наніць.

Наряжаться, нарядиться—строіцца; прыстроіцца; прыбірацца, прыбірацца.

Насадка—1) насаджэньне; 2) асадка.

Насаждать, насадить—насаджваць, насадзіць (*см. Насаживать*).

Насаждение—насадкі.

Насаживание—насаджваньне, асаджваньне.

Насаживать, насадить—насаджваць, насадзіць; асаджваць, асадзіць; прыстаўляць, прыстаўляць асадку.

Насаливать, насалить—здобываць, здобываць садам; нашмалцоўваць, нашмалцаваць.

Насаливать, насолить—насольваць, насаліць; *лить кому*—дыхту даць, пёрцу даць, назаліць, дадзец.

Насаривать, насорить—накідваць, накідаць сьмецьця; насьмечваць, насьмечыць.

Насасывать, насосать—насмоктаваць, назмактаць; *-вать воду*—пампаваць.

Насахаренный—нацукраваны.

Насахаривание—нацукраваньне.

Насахарить—нацукраваць.

Насватать, ться—насватаць, -цца.

Насверливать, -лить—насьвердліваць, насьвердліць; насьвідроўваць, насьвідраваць.

Насвистывание—насьвістваньне.

Насвистывать, -стать—насьвістваць, насьвістаць.

Насвятить—насьвяціць.

Насдирать—наздзіраць.

Насевать, засеять—насяваць, насяяць, панасяваць.

Наседание—насяданьне, наляганьне.

Наседать, насесть—насядаць, насьесяць; налягаць, налегчы.

Наседка—квактўха, сядўха.

Насек, -кание—насек, насяканьне.

Насекать, насечь—насякаць, насьекаць, насячы; *знаки*—накарбоўваць, накарбаваць.

Насекомое—казяўка, казёрка, казёрка; жўжла, шасьціножка (з. т.), жамяра.

Насекомоядный—казяўкаедны, мошкаедны (б. т.).

Население—насьельніцтва, насьельнасьць, насяленьне, люднасьць жыхарства.

Населенность—залюднёнасьць (г.-к. т.), гушчыня люднасьці.

Населенный—залюднёны, людны.

Населять, -лить—залюдняць, залюдніць; насяляць, насяліць.

Насеребрить—насерабрыць.

Насест—курасадня, сэдала.

Насечка—насьчка, карб.

Насечь—*см. Насекать*; *-сечь розгами*—нацьвічыць.

Насеять—*см. Насевать*.

Насиживание—насьджваньне.

Насиживать, насидеть—насьджваць, насядзец; *-дётся*—насядзецца, набыцца; *-женный*—насьджаны.

Насилие—гвалт, гвалтоўнасьць.

Насиловать—гвалтаваць.

Насилу—лёдзёва, насілу.

Насильник—гвалтоўнік, гвалтаўнік.

Насильничать—гвалціць.

Насильно—гвалтам, гвалтоўна, праз сілу.

Насильственный—гвалтоўны.

Насинивание—насьіньваньне.

Насинивать, -нить—насьіньваць, насьініць.

Насипеть—насьіпец.

Наскабливать, наскоблить—наскрбавць, наскрбаць, надзіраць, надраць, наскабліць.

Насказывать, насказать—наказваць, наказаць; нагаварыць; намаўляць, намовіць.

Наскакивание—наск(о)ўканьне.

Наскакивать, наскать, наскочить—наск(о)ўкаваць, наскакаць, наскочыць.

Насквернить—напаськўдзіць, напаяганіць.

Насквозь—наскрозь, скрозь, наўбілет.

Наскитаться—навандравацца, нашвэндацца.

Наскок—наскок.

Наскоблить—*см. Наскабливать*.

Насколько, -лько—наколькі.

Наскользать, -зить—накоўзвацца, накоўзацца, насьлізгацца.

Наскорбеть—натужыць, насмуціцца.

Наскоро—наспёх, хўценька, сьпёхам.

Наскрёбывать—см. Наскабливать.

Наскрипеть—нарыпаць.

Наскупо—скўпа.

Наскучивать, -чить—надакўчваць, надакучаць, надакўчыць, абрыднуць, абрыдзец.

Наслаждаться, насладиться чем—цёшыцца, пацёшыцца (з чаго, чым) зажываць, зажыць раскошы, асалоды, нарасавацца; раскашавацца, нараскашаваць.

Наслаждение—асалода (пс.-л. т.), раскоша, раскашаваньне, уцёха; *есть с-нием*—ёсьці са смакам.

Насластить—насаладзіць.

Наслать—см. Насылать.

Наследие—см. Наследство.

Наследить—пакінуць сьляды, набрудзіць (падлогу).

Наследник—настўпнік, насьледнік, дзедзіч, спадкаёмец.

Наследница—настўпніца, насьледніца, дзедзічка, спадкаёмка.

Наследование—насьледваньне, перайманьне спадчыны.

Наследовать—насьледваць, пераймаць, атрымаць спадчыну.

Наследственность—спадчыннасьць (пс.-л., б. т.), насьледнасьць.

Наследственный—спадчынны, насьледны, спадкавы.

Наследство—спадчына, спадкі, насьледзьдзе; *лишать наследство*—пазбаўляць спадчыны; *пакідаць бяз спадчыны*; *получить—ство*—атрымаць спадчыну; *-ство по отцу*—айчызна; *-ство по матери*—мацярызна; *-ство по деду*—дзёдаўшына.

Наслюнивать, -нить—насьліньваць, насьлініць.

Насмаливать, насмолить—насмольваць, насмаліць.

Насмердеть—насмуродзіць, насьмярдзец, напусьціць смуроду.

Насмерть—дасьмерці.

Насмех—насьмёх, наглўм.

Насмехаться, насмеяться—насьміхацца, насьмяяцца, сакпіць, пакпіць (з каго).

Насмешить—насьмяшыць, наздзіць.

Насмешка—насьмёшка; *-ки—кпіны*; *подвергать себя-кам*—сьмех з сябе рабіць.

Насмешливо—насьмёшна, глумліва.

Насмешливый—насьмёшны, глумлівы.

Насмешник—насьмёшнік, перасьмёшнік.

Насморк—катар, на́смарга.

Насмотреться (на что)—наглядзецца, надзівіцца (з чаго).

Наснежить—насьняжыць, зацярушыць сьнегам.

Насобирать—назьбіраць, пазьбіраць.

Насоветовать—нара́дзіць, нара́іць; *-танный*—нара́ены, нара́джаны.

Насовывать, насовать—насоўваць, насоваць; напіхаць, напхаць.

Насовывать, насунуть—насоўваць, насўнуць.

Насолить—см. Насаливать.

Насорение—насьмечваньне.

Насорить—см. Насаривать.

Насос—помпа; н. *винтовой*—шрубавая помпа; н. *воздушный*—п. павётраная; н. *всасывающий*—п. насякальная.

Насосать—см. Насасывать.

Насосный—помпавы.

Насочинять, -нить—навыдумляць, навыдумаць; выдумляць, павыдумляць, павыдумаць.

Наспаться—наспацца, выспацца.

Насплетничать—напляткарыць, наплесьці, назводзіць.

Насплошь—наскрозь.

Наспориться—наспрачацца.

Насрамить, -ться—насараміць, -цца.

Наст (смежный)—шарон, шарўн.

Наставать, настать—наставаць, настаць; надыходзіць, надыёсьці; *-стаёт праздник*—прыходзіць сьвята.

Наставительный—навучальны.

Наставка (на что)—даточка.

Наставление 1) чего—настаўленьне, даточваньне, прыштукаваньне.
2) *в чем*—наві́ка, на́каз, на́права.

Наставлять, наставить 1) *что* на *что*—настаўляць, наставіць; дачоваць, дачаць; прыштукоўваць, прыштукаваць; 2) *кого в чем (на что)*—настаўляць, наставіць; навучаць, навучыць; накіроўваць, накіраваць.

Наставник—настаўнік; *к домашний*—дарэктар, бакаляр, хатні настаўнік.

Наставной—настаўны, даточаны, прыштукованы.

Настаивание—1) настойванье; 2) наляганьне.

Настаивать, настоять 1) *что*—настойваць, настаяць; 2) *на чем*—упірацца, упёрціся; налягаць, налёгчы (на што); намагаць, намагацца.

Настаиваться, настояться—настойвацца, настаяцца; набірацца, набрацца (пра гарбату).

Настальти—насталіць.

Настасья—Наста; *стенка, стя*—Настўля, Настўлька.

Настёгивание—насьцёбваньне; *в рукоделии*—нафастрыгаваньне.

Настёгивать, настегать 1) *розгами*—насьцёбваць, насьцябаць; *нахлястаць*; 2) *в рукоделии*—нафастрыгаваць, нафастрыгаваць.

Настеж—насьцеж.

Настенный—насьцённы.

Настигать, настигнуть—насьцігаць, насьцігнуць; наганяць, нагнаць, насягаць, насягнуць.

Настил 1) *деревянный*—насьціл; *памост*; 2) *каменный*—брук.

Настилание 1) *пола*—машчэньне; 2) *потолка*—застольваньне; 3) *камня*—брукаваньне.

Настилать, настлать—насьцілаць, наслаць; *пол*—масьціць, намасьціць; *потолок*—застольваць, застоліць.

Настирать—напраць (бялізны).

Настойка—настойка.

Настойный—настойны, настоечны.

Настойчиво—упарта, заўзята, настойліва, упорчыва.

Настойчивость—упартасьць, заўзятасьць, настойлівасьць, упорчывасьць.

Настойчивый—упарты, заўзяты, настойлівы, упорчывы.

Настолько—натолькі, настолькі.

Настольник, -ная скатерть—абрус, настольнік.

Настольный—настойны; *ный прибор*—настойнае начынне.

Настораживать, насторожить *слух*—натапырваць, натапырыць *вўшы*; *зрение*—наострываць, навастрыць *вочы*.

Настороже—настарожы, *быть настороже*—высьцерагацца.

Насторожить—навартаваць, напільнаваць (*ср. Настораживать*).

Насторожиться—настаражыцца.

Настояние—наляганьне.

Настоять—*см. Настаивать*.

Настояться—*см. Настаиваться*.

Настоятель церкви—старэйшы сьвяшчэньнік; *костела*—плябан; *монастыря*—ігумен.

Настоятельница монастыря—ігуменьня.

Настоятельно—канэчна, пільна; *но необходимо*—пільна патрэбна.

Настоятельный—канэчны, пільны; *-ная необходимость*—пільная патрэба.

Настоящий—1) цяперашні, сучасны; 2) праўдзівы, запраўдны, шчыры; *шее время (грам.)*—цяперашні час; *теперь* настоящая *пора*—цяпер самы час.

Настрагивать, настрогать—настрўгаць, настругаць.

Настрадаться—нацярпецца, намучыцца, напакўтаваць.

Настраиивание 1) *зданий*—набудаваньне; 2) *муз. инструментов*—настройваньне.

Настраиивать, настроить 1) *здания*—набудоўваць, набудаваць; *из камня*—намуроўваць, намураваць; 2) *муз. инструмент*—настройваць, настроіць; 3) *душу на извест. лад*—надаваць, надаць *настрою*; 4) *кого-л. против другого*—падмаўляць, падмовіць.

Настранствоваться—навандравацца.

Настрастка—прыгроза.

Настращать—настрашыць, напалохаць, задаць страху.

Настращаться—настрашыцца, зазнаць страху.

Настрекотать, -ться—натуркатаць, -цца; наласкатаць, -цца.

Настреливать, -лять—настрэльваць, настраляць; **ляться**—настраляцца.

Настрогать—см. **Настрагивать**.

Настрого—вельмі строга, як найсуравей, як найстражэй.

Настроение—настрой, гўмар; *быть в добром-нии*—быць у гўмары.

Настроенный—1) набудаваны, намураваны; 2) настроены; 3) падмоўлены (ср. **Настраивать**).

Настройка (муз. инструментов)—настройка.

Настройщик—настройнік, на-стройшчык.

Настряпывать, -пать—нагатоўваць, нагатаваць.

Настуживать, настудить—настўджаваць, настудзіць; **-диться**—застудзіцца, перамерзнуць.

Наступание—наступаньне.

Наступательно—зачэпна, на-ступам.

Наступательный—наступальны, зачэпны, настўпны.

Наступать, -пить—наступаць, наступіць; **нападаць, напасыць; кидать, напіраць, наставать.**

Наступление—наступ, напад; на-ставаньне.

Наступчивый—напасны.

Настурция (бот. *Трораеолит majus* L.)—настўрцыя, на-стўлькі.

Настучаться—настўкацца.

Насудачить—насудосіць (Ласт.).

Насудиться—насудзіцца, нацягацца па судох.

Насуетиться—намятусіцца, наклапаціцца, прамарнавацца.

Насулить—наабяцаць; насуліць.

Насупливать, -пить—насўпліваць, насўпіць (бровы, твар).

Насупливаться, -питься—насўплівацца, насўпіцца; нахму́р-вацца, нахму́рыцца.

Насупившийся, -пленный—насўплены, нахму́раны.

Насупротив—насўпраць, насўперак.

Насухо—насу́ха, да сухога.

Насучивать, -чить—насу́кваць, на-сукаць; накру́чваць, накру́ціць

Насушивание, -шка—насу́шваньне, сушэньне.

Насушивать, -шить—насу́шваць, насушыць.

Насушно—неабходна, пыльна.

Насушность—неабходнасьць.

Насущный—неабходны; *ная необ-ходимость*—пыльная патрэба; **-ный хлеб**—штодзённы хлеб.

Насчет—налічка (ср. **Счет**).

Насчитывание—налічваньне.

Насчитывать, -тать—налічваць, налічыць.

Насыла́ть, насыла́ть—насылаць, на-слаць, напускаць, напусыць.

Насыпание—насыпаньне.

Насыпать, насыпать—насыпаць, насы́паць, **насы́пать с излиш-ком**—насы́паць з каптуром.

Насыпка—насыпка.

Насыпь—наспа, грэбля, калёц, высып.

Насыхать, насохнуть—насыхаць, насохнуць, насохці.

Насыщать, насытить—насычаць, насы́ць; **укарміць, зада-вальняць; титься**—насы́цца, накарміцца.

Насыщение—насычэньне, сыць, пад'яданьне.

Наталкивание—наштўрхваньне, на-трапляньне.

Наталкивать, натолкнуть—наштўрх-ваць, хну́ць; напі́хаць, напі-раць, натрапляць.

Наталкиваться—наштўрхвацца, на-трапляцца.

Наталкивать, натолкать—натоў-хваць, натаўхаць.

Наталья—Ната́лья.

Натанцоваться—наскакацца, ната-нцавацца.

Натапливание—напальваньне, на-це́плваньне.

Натапливать, натопить—напаль-ваць, напаліць; **наце́пливать, наце́плить.**

Натаптывание—нато́птвацьне.

Натаптывать, натоптать—нато́п-ваць, ната́птаць; **наталачыць, надрасаваць**

Натараторить—налапатаць.

Натарашивать, -шить—вытара́шч-ваць, вы́тарашчыць; **-шиться**—вы́тарашчыцца.

Натаскивание—нацягваньне, нацяганьне, нашошваньне.

Натаскивать, скать, щить—нацягваць, гаць, гнуць; нашошваць, наносіць; навала(к)чы; **-скаться**—нацягацца, нанасіцца, навалачыся, наваландацца, навандравацца.

Натачивать, наточить—наострываць, навастрыць, набрусавать; наточваць, натачыць.

Натаять—нарастваць.

Натверделый—нацвярдзелы.

Натвердеть—нацвярдзец.

Натверживать, дить—завучваць на памяць; убиваць у галаву.

Натворять, рить (бео)—тварыць, натварыць, нарабіць.

Натёк—капэж.

Натеклый, кший—нацёклы.

Натекать, натечь—нацякаць, нацячы; накапваць, накапаць.

Натеребливать, натеребить—нацярэбляваць, нацерабіць.

Натереть—см. Натирать.

Натерзать—намучыць, накатаваць.

Натерпеться—нацярпецца, набедавацца; **-ться страху**—набрацца страху.

Натерять—нагубіць.

Натёсывание—начосваньне.

Натёсывать, натесать—начосваць, начасаць, налысіць.

Натешить, -ться—нацёшыць, -цца.

Натирание—націраньне.

Натирать, натереть—націраць, націрці; **-рать до ссадины**—намільваць; **-рать песком**—шараваць.

Натиск—націск, наляганьне, напад, наход; *стремительный н.*—імпатны націск.

Наткать—наткаць.

Наткнуться—см. Натыкаться.

Натолкать—см. Наталкивать.

Натолковать—натлумачыць, нагамаіць.

Натолковаться—нагаманіцца, нагутарыцца.

Натолочь—натаўчы.

Натомить, -ться—натаміць, -цца.

Натонко—зусім тонка.

Натопать, -ться—натупаць, -цца.

Натопорщить, -ться—натапырыць, натапырыцца.

Наторачивать, наторочить—паабшываць, паабшыць.

Наторговывать, -вать—натаргоўваць, натаргаваць, нагандляваць; **-ваться**—натаргавацца, нагандлявацца.

Натореть—звыкці, звыйкнуць, прызвычаіцца.

Наторкать—наторкаць, натыкаць.

Натосковаться—нажурыцца, насмуткаваць.

Натошак—нашча.

Натр (хим.)—натры.

Натравление, ливание—1) цкаваньне; 2) натручваньне.

Натравливать, -вить—1) цкаваць, нацкаваць; 2) натручваць, натруціць.

Натравленный—нацкаваны; натручаны.

Натрафлять, -фить (на что)—натрапляць, натрапіць.

Натревожить—натрывожыць.

Натрёпка—трапаніна.

Натрёпывать, натрепать—тропаць, натропаць, нахлястаць.

Натрескиваться, -скаться—наколавацца, накалоцца; налускавацца, налускацца; **-скиваться пищи**—нажырацца.

Натреснуть—накалоцца.

Натрещать—натрашчаць, натаракцець.

Натрещина—накол.

Натриевый—натравы.

Натрий—см. Натр.

Натрубить—натрубіць; **-бить в уши**—натуркаць.

Натруджать, натрудить—натруджаць, натрудзіць.

Натрасывание—натрушваньне

Натрасывать, -сать, -сти—натрасваць, натрасаць, натрэсыць.

Натрахивание—натрушваньне.

Натрахивать, -хать—натрушваць, натрэсыць, нацярушыць.

Натуга—натўга, напру́га.

Натуживать, -жить—натўжваць, натўжыць; напру́джваць, напру́дзіць; напінаць, напнуць.

Натуживаться, -житься—натўжвацца, натўжыцца; напру́джвацца, напру́дзіцца; напінацца, напнуцца.

Натужный—натўжлівы.

Натузить—натўзаць, наку́ксіць.
Натуманить, -ться—натуманіць, -цца.
Натуплять, -пить—натупляць, натупіць.
Натура—натўра, прырода, істота; уда́ча.
Натурализация—натураліза́цыя.
Натурализм—натуралі́зм.
Натуралист—натуралі́сты, прыродні́к.
Натуралистический—натуралі́стычны.
Натурально—натуральна, прыродна; пэўна.
Натуральный—натуральны, прыродны.
Натуришк—натўршчык.
Натурищица—натўршчыца.
Натушёвывать, -шевать—натушоўваць, натушаваць.
Натыкание—натыка́ньне.
Натыка́ть, натыка́ть, наткну́ть—натыка́ць, натыка́ць, наторка́ць, наткну́ць (на што), настра́міць.
Натыкаться, наткнуться (*на что*)—натыка́цца, наткну́цца, на́ра́зіцца.
Натыльный—наты́льны.
Натыльник (*бот. Solanum Dulcamara L.*)—лісьні́к салодкагоркі (б. т.).
Натычка—наты́чка.
Натягивание—наця́гваньне.
Натягивать, натянуть—наця́гваць, нацяга́ць, нацягну́ць, напну́ць.
Натяжка—нацяга́ньне, напінаньне.
Натяжной—нацяга́льны.
Натянуто—вы́мушана, наця́гнена.
Натянутость—вы́мушанасьць, наця́гненасьць.
Натянутый—вы́мушаны, наця́гнены, няшчы́ры.
Наугад—наўга́д, наздага́д.
Наугольник—наку́тнік, нарожні́к.
Наугольный—наку́тны, нарожны.
Наудачу—наўда́чу, на шча́сьце.
Наудить, -ться—наўдзі́ць, -цца.
Наужинаться—навячэра́цца.
Наука—наву́ка.
Наум—Наву́м.
Наутёк—наўце́кі.
Научать, -чить—наву́чаць, наву́чыць.
Научение—наву́чаньне.
Научно—навукова.

Научность—навуковасьць.
Научный—навуковы.
Наушник—зводні́к, шапту́н.
Наушники—ву́шнікі.
Наушничать—зводзі́ць, нашэптваць, пад'юджа́ць, намаўля́ць.
Наушать—намаўля́ць.
Наушение—намова, намаўле́ньне.
Нафталин—нафталі́на.
Нафталиновый—нафталі́навы.
Нафыркать—напы́рхаць.
Нахал—наха́ба, наха́бнік, на́глы.
Нахалка—наха́ба, наха́бніца, на́глая.
Нахальничать—наха́бна паводзі́цца, на́гліць.
Нахально—наха́бна, на́гла.
Нахальный—наха́бны, на́глы.
Нахальство—наха́бнасьць, на́гласць.
Нахаркивать, -кать—наха́ркаваць, наха́ркаць.
Нахваливать, -лить—выхва́льваць, выхва́ліць.
Нахвалиться—нахва́ліцца.
Нахвастаца—нахва́стаца.
Нахвастывать, нахвостать—нахва́стваць, нахва́стаць.
Нахватывание—нахо́плваньне, нахо́пваньне.
Нахватывать, -тать—нахо́плваць, нахо́пваць, нахапа́ць.
Нахлебник—застольні́к, настольні́к, сталаўні́к, утрыма́нец, гадунё́ц.
Нахлебница—настольні́ца, застрэ́лі́ца; гадава́нка.
Нахлёбывать, нахлеба́ть—насе́рбаваць, насярба́ць; -ба́ться—насярба́ца, нажлокта́ца.
Нахлёстывать, нахлестать—насе́бваць, насьцяба́ць; нашлё́пваць, нашлёпа́ць.
Нахлобучка—нагонка, пра́чуханка, чо́с.
Нахлопать—наля́скаць.
Нахлопотаться—наклапа́ціцца.
Нахлынуть—нары́нуць, нава́ліцца.
Нахмуренный—хму́ры, нахму́раны.
Нахмуривать, -рить (*брови, лицо*)—нахму́рваць, нахму́рыць; нагму́рваць, нагму́рыць; -ры́ться—нах(г)му́рыцца, насу́піцца.
Нахныкаться—нахлі́пацца, на́рўмаца́ца; наскардзі́цца, на́канькаць.

Находить, найти—1) знаходзіць, знаходзіць, знайсці; адшукаваць, адшукаць; 2) *на что, на кого*—находзіць, нахадзіць, найсці; трапіць, натрапіць; навалявацца, наваліцца; нападаць, напасці; *нашел кому верить*—*рыць*—ёсць каму верыць.

Находиться 1) *в чем*—знаходзіцца, змяшчацца, месціцца; 2) *по чему*—нахадзіцца, нашвэндацца; прыстаць (ходзячы).

Находка—знаходка.

Находчивость—дамыснасьць, дамысьлівасьць.

Находчивый—дамысны, дамысьлівы, выкрутны, дасьціпны.

Нахождение—знахаджэньне.

Нахозяйничать—нагаспадарыць, нагаспадарваць.

Нахоложивать, нахолодить—нахалоджваць, нахаладзіць; настуджваць, настудзіць.

Нахохотаться—насьмяяцца, нагатацца.

Нахрапом—гвалтам (лёзці).

Нахрапываться, -петься—нахрапвацца, нахрапіцца.

Нахулить—наганіць, нагудзіць, налаяць.

Нацарапать—надрапаць, нашкрабаць.

Нацеживать, нацедить—нацэджваць, нацадзіць.

Нацелиться—нацэліцца, нарыхтавацца.

Нацело—насуцэль, цалком.

Нацеловаться—нацалавацца.

Нацепление—начапленне.

Нацеплять, нацепить—начапляць, начапіць; навязваць, навязаць.

Национализация—нацыяналізацыя.

Национализировать—нацыяналізаваць.

Националист—нацыяналісты.

Националистический—нацыяналістычны.

Национальность—нацыянальнасьць.

Национальный—нацыянальны.

Нация—нацыя.

Начавганить—начыганіць.

Начавкать—начыйкаць, нажмыкаць.

Начало—пачатак, пачын; грунт, аснова; *н. действий*—зачын; *н. жатвы*—зажынкi; *н. зимы*—

зазімак; *н. молотбы*—зама-латкі; *н. пахания*—заворкі; *с начала*—з пачатку.

Начальник—начальнік.

Начальница—начальніца.

Начальный—пачатковы.

Начальство—начальства.

Начальствовать—быць за начальніка.

Начаток—пачын, пачатак.

Начать—см. Начинать.

Начваниваться—нафанабэрыцца, напышыцца, назадавацца, нафардыбачыцца.

Начеканить—выбіць (манэту).

Начернить—начарніць.

Начерно—начорна.

Начерпывать, начерпать—начэрпваць, начарпаць.

Начертание—нарыс.

Начертательный—нарысны.

Начерчивать, начертить—рысаваць, нарысаваць; накрэсьляць, накрэсьліць; начырчваць, начырціць.

Начёсывать, начесать—начосваць, начасаць; начухаць.

Начёска—чос, прачуханка.

Начёт—налічка, налік.

Начетвереньках—ракам, рачком, прыпаўзкам.

Начетверо—на чатыры часы, на чатыры рэдзі.

Начётистый—стратны, нявыгодны.

Начётчик—начотчык.

Начинание—пачынаньне.

Начинатель—пачынальнік, завадыш.

Начинать, начать—пачынаць, пачаць; распачынаць, распачаць.

Начинивать, нить—1) начыньваць, начыніць (чым); 2) наострываць, навастрыць.

Начинка—начынка, фарш.

Начиркать—начыркаць.

Начислять, начислить—налічаць, налічыць.

Начисто—начыста, зусім чыста.

Начитанность—начытанасьць, кніжнасьць.

Начитанный—начытаны, кніжны.

Начитывать, -тать, начесть—налічваць, налічыць.

Начитываться, -таться—начытвацца, начытацца.

Начихаться—начхацца.

Начищать, начистить—начышчаць, начысьціць; *стить песком*—нашараваць.

Начудить—надзіваць.

Наш, наша, наше—наш, наша (нашая), наша (нашае); наскі, наская, наскае.

Нашалить, -ться—наблзнаваць, насаваліць, надурэць, -цца.

Нашаркать—нашорхаць.

Нашатывать, -тать, -тнуть—нахістваць, нахістаць, нахіснўць; *-таться где*—нахадзіцца, нашвэндацца.

Нашатырный—сальмяковы (г.-м. т.) нашатырны.

Нашатырь—сальмяк (г.-м. т.), нашатыр.

Нашвырять, -ться—нашвыраць, -цца, нашпурляць.

Нашевелить—нашавяліць, наварушыць.

Нашейник—нашыйнік.

Нашейный—нашыйны.

Нашелушить—налузаць, налу́скаць, нацярушыць.

Нашёптывание—шэпты, намова.

Нашёптывать, шептать—шаптаць, нашаптаць; *-таться*—нашаптацца.

Нашествие—наход, найсьце; нава́ла.

Нашест (куриный)—кураса́дня.

Нашивание—нашыва́ньне.

Нашивать, нашить—нашываць, нашыць.

Нашивка—нашыўка, лямоўка.

Нашивной—нашыўны, нашываны.

Нашильник—нашыльнік.

Нашинковать—нашаткаваць (капўсту).

Нашипеть, -ться—насіпець, -цца; *о змеях*—насычаць, насіпець; *о гусях*—насы́каць.

Нашколовать, -лить—муштраваць, намуштраваць.

Нашлёпать—нашлёпаць.

Нашпиковать—нашпікаваць.

Нашпилить—нашпіліць.

Наштопать—нацыраваць.

Наштукатурить—натынкаваць.

Нашуметь—нагаманіць, нашумець.

Нашутиться—нажартавацца (з каго)

Нашекотать—наласкатаць, наказытаць, нашлакатаць.

Нашёлкать—наляскаць; налузаць; напстры́каць.

Нашелочить—назалиць.

Нашепать—нашчапаць, наскяпаць.

Нашипать—нашчыпаць; надзіраць, надэ́рці; *волосы*—наскубаць, наскўбці; *лен*—набіраць, набраць.

Нашупывание—нама́цваньне.

Нашупывать, -пать—нама́цваць, намацаць; нашчў́паць, нашчў́паць.

Наэкономить—наэканоміць.

Наэлектризовать—наэлектрызаваць.

Наюлить—накруці́цца, назабгаць.

Наябедничать—накляпаць.

Наяву—на́йве, уя́ве, ува́чавідкі.

Наяриться—найры́цца, нагне́вацца, насердавацца.

Не отриц.—не; няма́; *не только, но и*—ня то што, а і; *не за что*—няма́ за што; *не у кого спросить*—няма́ каго спыта́цца.

Неаккуратно—неакура́тна, недакладна, нязгра́бна.

Неаккуратность—неакура́тнасьць, недакладнасьць, нязгра́бнасьць.

Неаккуратный—неакура́тны, недакладны, нязгра́бны.

Неаполь (гор.)—Нэ́апаль.

Небезвредно, -ный—не бяз шкоды.

Небезвыгодно, -ный—не без карысьці.

Небезопасно, -ный—небясьпэ́чна, -ны.

Небезосновательно—не без падста́вы, небеспадста́ўна.

Небезосновательный—небеспадста́ўны.

Небережливо—без ашча́ды, неэка́номна.

Небережливость—неашча́днасьць, неэка́номнасьць.

Небережливый—неашча́дны, неэка́номны.

Небеса—нябёсы (*ср. Небо*).

Небесный—нябёсны.

Небеспорный—небя́спрэчны.

Неблаговоспитанный—нявы́хавані, неадукаваны.

Неблаговременно—ня ў добры́ ча́няўча́сна.

Неблаговременный—няўча́сны.

Неблагодарно—няўдзячна, без падзякі.

Неблагодарность—няўдзячнасць.

Неблагодарный—няўдзячны.

Неблагозвучие—немілагучнасць.

Неблагозвучный—немілагучны.

Неблагонадежность—няпэўнасць, ненадзейнасць; *политическая-ность*—палітычная няпэўнасць.

Неблагонадежный—няпэўны.

Неблагоденность—нядобрамыснасць.

Неблагоденный—нядобрамысны.

Неблагополучие—няшчасьце, злыдні.

Неблагополучно—няшчасна, нядобра.

Неблагополучный—няшчасны, нядобра.

Неблагопристойно—няпрыстойна, непачэсна.

Неблагопристойность—няпрыстойнасць, непачэснасць.

Неблагопристойный—няпрыстойны, непачэсны, недарэчны.

Неблагоприятно—непамысна, няспрыяюча, неспягадна.

Неблагоприятный—непамысны, няспрыяючы, неспягадны; непагодлівы.

Неблагоприятствовать—няспрыяць, не спягадаць, не шанцаваць.

Неблагоразумие—неразважнасць, неразмьснасць.

Неблагоразумно—неразважна, неразмьсна.

Неблагоразумный—неразважны, неразмьсны.

Неблагорасположенный—няпрыхільны, нязычлівы.

Неблагородный—нешляхётны, подлы.

Неблагородство—нешляхётнасць.

Неблагосклонность—няпрыхільнасць, неласкавасць.

Неблагосклонный—няпрыхільны, неласкавы.

Неблагочестивый—непабожны.

Неблагочестие—непабожнасць.

Небный—паднябённы.

Небо—неба (*ср. Небеса*); *заволокло небо*—нахмарыла; *вознесись на небо*—узняцца, узыйсці на неба.

Неба (*анат.*)—паднябёны.

Небожитель—жыхар неба.

Небольшой—невялікі, невялічкі, малы, нязначны, дробны; *шое количество*—нязначны лік; *пять вёрст с небольшим*—пять вёрст з гакам, з чымсь.

Небосвод—небаскляпёны (г.-к. т.).

Небосклон—небасхіл (г.-к. т.).

Небоязливо—бяз боязні.

Небоязливость, зненность—нябоязкасць, непалахлівасць.

Небоязливый, зненный—нябоязкі, непалахлівы.

Небрежение, жность—нядбальства, нядбайнасць, заняханьне.

Небрежно—нядбайна, нядбала.

Небрежный—нядбалы; нядбальскі, *как существ.*—нядбаліца, апушчэнец, апушчэнка.

Небречь (*чем*)—*см. Пренебрегать.*

Небритый—няголены, нябрыты.

Небывалый—нябывалы, нябылы, нячўлы.

Небывальщина, лица—яёбыль, нябыліца, байка.

Неважный—няважны, нязначны.

Невдалеке—нездалёк, няподалеку, зблізу.

Невдомёк—няўцём.

Неведение—нявёданьне.

Невежа—грубіян, прастак, мужык, сьвінтўх.

Невежда—нёвук, сьляпак.

Невежественный—недукаваны, цёмны, прастакі.

Невежество—цямота, нёвучтва.

Невежливо—груба, нявётліва, няпрыстойна.

Невежливость—грубасць, нявётлівасць, няпрыстойнасць.

Невежливый—грубы, нявётлівы, няпрыстойны.

Неверие—нявёра, нявэрства.

Неверно—няпэўна, памылкова.

Неверность—нявэрнасць.

Неверный—1) нявэрны, нявэрнік; —2) няпэўны, хібны, памылковы.

Невероятие, тность—непраўдападобнасць, непадобнасць, неймавэрнасць.

Невероятный—непраўдападобны, неймавэрны.

Неверующий—нявэрны.

Невесёлый—невясёлы, смутны.
Невесомость, -мый—бязважнасьць, бязважны.
Невеста—нявэста, маладзіца, маладая; *ста невестная*—нявэста бязмужняя.
Невестин—нявэшчын.
Невестка—нявэстка, нявэхна; ятроўка, сыновая, братовая, братава.
Невесть (что)—не палічыць.
Невещественность—нематар'яльнасьць.
Невещественный—нематар'яльны, бясцёблы.
Невеянный—нявёяны, паловы.
Невзгода—ліхая гадзіна.
Невзирая (на что)—не зважаючы, ня гледзячы.
Невзлюбить—неўпадабаць.
Невзначай—зьнячэўку, ненарокам, незнарок, зьнянацку.
Невзнос—няплата.
Невзрачность—мізэрнасьць, непазорнасьць.
Невзрачный—мізэрны, непазорны.
Невыскательность—непераборлівасць.
Невыскательный—непераборлівы, невымагальны.
Невидаць, -льщина—дзіва; *что за невидаць*—вось ня бачылі; *вот невидаць*—вось дзіва.
Невиданный—нябачаны.
Невидимка—нявідзімка.
Невидимо—нябачна, нязьлічана; *видимо-невидимо*—бэзліч.
Невидимость—нябачнасьць, нявіднасьць.
Невидимый—нябачны, нявідны.
Невидный—непазорны, непаказны.
Невинность—бязьвіннасьць, непавіннасьць; *лишить невинности*—пазбавіць цноты; *потерять невинность*—згубіць вянок.
Невинный—нявінны, непавінны, непарушны; *ная девушка*—правічка, шчырдзяўчына.
Невкусно, -ный—нясмачна, -ны.
Невлад—няўлад, незгодна.
Невладах (жить)—нязгодна, ня ў згодзе.
Невластный—няўладны.
Невозмогу, -мочь—ня ў змогу.

Невменяемость—няпрытомнасьць, неасуднасьць.
Невменяемый—няпрытомны, неасудны.
Невместимый—неўмяшчальны.
Невместительный—няёмкі, неўпакоўны.
Невнимательно—няўважліва, няўважна.
Невнимательность—няўважлівасць, няўважнасьць.
Невнимательный—няўважлівы, няўважны.
Невнятно—нявыразна.
Невнятность—нявыразнасьць.
Невнятный—нявыразны; *ная речь*—кулдыячаньне.
Невод—нёвад, нэрат.
Невозбранно—незабаронца, без забароны, вольна.
Невозбранный—незабаронены, вольны.
Невозвратно—без павароту, неўзваротна.
Невозвратный—беспаваротны, неўзваротны.
Невозделанный—неаброблены.
Невоздержание—няўстрыманьне.
Невоздержанность, -жность—няўстрыманасьць.
Невоздержанный, -жный—няўстрыманы; *ный на язык*—языкаты, языкаваты.
Невозможно—немагчыма, немажліва, нельга.
Невозможность—немагчымасць, немажлівасць.
Невозможный—немагчымы, немажлівы.
Невознаградимый—см. Неоплатный.
Невозрастный—недарослы.
Неволить—няволіць, прынявольваць, прымушаць, прысіляць.
Невольник, -ница—нявольнік, -ніца.
Невольнический, -чий—нявольніцкі.
Невольно—мімаволі, зьнёхаця.
Невольный—мімавольны, нявольны.
Неволя—няволя.
Невообразимо—невяабражальна.
Невообразимость—невяабражальнасьць.
Невообразимый—невяабражальны.

Невооруженный—бяз зброі, няўзброены.
Невоспитанность—нявѣхаванасьць.
Невоспитанный—нявѣхаваны, грубіян.
Невпопад—няўлад, недарэчы.
Невпору—без пары, няўчас.
Невпример—не да прыкладу.
Невразумительно—незразумела, ненавучальна.
Невразумительный—незразумелы, ненавучальны.
Невралгический—нэўральгічны.
Невралгия—нэўральгія.
Неврастеник—нэўрастэнік.
Неврастения—нэўрастэнія.
Невредимо—бяз шкоды.
Невредимость—цэласць, непашкоджанасьць.
Невредимый—цэлы, непашкоджаны.
Невредно—няшкодна, незавадна.
Невредный—няшкодны, незавадны.
Невроз—нэўроз.
Невтерпёж—няўсілу; карціць, няцёрпіцца.
Невыгода—нявыгода, страта, шкода, некарысьць.
Невыгодно—некарысна, нявыгодна, непажытачна.
Невыгодность—некарыснасьць, нявыгоднасьць, стратнасьць, непажытачнасьць.
Невыгодный—некарысны, нявыгодны, стратны, непажытачны.
Невылазны—непралязны, нявылазны.
Невыносимо, -мый—нязносна, -ны.
Невыплата—нявыплат, нявыплата.
Невыполнение—невыхананьне.
Невыполнимый—невыханальны.
Невыразимость—невывражальнасьць, невьяўнасьць, нявымоўнасьць.
Невыразимый—невывражальны, нявымоўны, нявьяўны.
Невыразительно—невывразліва, нявыразна.
Невыразительный—невывразліваць, нявыразнасьць.
Невысокий—нявысокі; **кого** *роста*—нявысокі на ўзрост.
Невысказанный—нявыказаны.
Нега—пляшчота.
Негатив—нэгатыў.

Негативный—см. **Отрицательный**.
Негашённый—нягашаны; *ная из-весть*—сьвёжая вапна.
Негде—нэдзе, няма дзе.
Негибкий—нягібкі, нягнуткі.
Негибкость—нягібкасьць, нягнуткасьць.
Негласно—патаёмна, няўна.
Негласный—патаёмны, няўны.
Неглижировать—грэбаваць (чым).
Негодник—нягоднік.
Негодница—нягодніца.
Негодно—нягожа, нягодна.
Негодность—нягожасьць, нягоднасьць, няздатнасьць.
Негодный—нягожы, нягодны, няздатны, непатрэбны; **-ный к употреблению**—няўжытны; **-ная вещь**—непатрэбчына.
Негодование—абурэньне (пс.-л. т.).
Негодовать—абурвацца, абурэцца.
Негодяй—агіднік, нягоднік, басалай, паганец.
Негодяйка—агідніца, нягодніца.
Негожий—см. **Негодный**.
Негостеприимно—негасьцінна, неласкава.
Негостеприимный—негасьцінны.
Неготовый—негатовы.
Негр—мўрын, нэгар.
Неграмотно—няпісьмэнна, няграмадна.
Неграмотность—няпісьмэннасьць, няграмаднасьць.
Неграмотный—няпісьмэнны, няграмадны.
Неграциозный—нястройны, няпрыгожы.
Негртенок—мурын.
Негртянка—мўрынка.
Негустой—нягусты.
Недавний—нядаўні.
Недавно—нядаўна.
Недалёкий—недалёкі; **-кий человек**—аніякаваты, недарэка, чалавек невялікага розуму.
Недалеко—недалёка, недалёчка, паблізу.
Недальновидно—недабачліва, непразорна.
Недальновидность—недабачліваць, непразорнасьць.
Недальновидный—непразорны, недабачлівы.
Недаром—недарма, нядарма.

Недвижимо — нярухома, непарушна.
Недвижимость, мое имущество — нярухома маёмасць.
Недвижно, -ный — непарушна, -ны.
Недеепособность (юрид.) — нядзеяздольнасць.
Недействительно — незапраўдна, не-несапраўдна, нерачавіста.
Недействительность — незапраўднасць, несапраўднасць, нерачавістасць.
Недействительный — незапраўдны, несапраўдны, нерачавісты.
Неделимость, -мый — непадзельнасць, -ны.
Недельный — тыднёвы.
Неделя — тыдзень, нядзеля; *ля святая* — вялікадне; *ля Фомина* — Праводная нядзеля; *н. тройцына* — Сёмуха; *через неделю* — за тыдзень.
Недеятельно — нядзейна.
Недеятельный — нядзейны, апяшалы.
Недабор — недабор, недалічка.
Недоброжелатель — нязычлівец, злосьнік.
Недоброжелательница — нязычлівица, злосьніца.
Недоброжелательно — нязычліва, са злосьцю.
Недоброжелательный — нязычлівы.
Недоброжелательство — нязычлівасць.
Недоброкачественный — ня добрае якасць, нядобраякасны.
Недобросовестно — ня сумлённа.
Недобросовестность — ня сумлёнасць.
Недобросовестный — ня сумлённы.
Недоброхот — см. Недоброжелатель.
Недоброхотный — прымусовы, вымушаны.
Недобрый — нядобры.
Недоверие, -рчивость — недавера, брак веры, недаверлівасць.
Недоверчивый — недаверлівы.
Недовес, -ска, -сок — недаважка.
Недовешенный — недаважаны.
Недовешивать, недовесить — недаважваць, недаважыць.
Недовидеть — недабачыць.
Недовольный — незадаволены.
Недовольствие, -ство — незадаволенасць, незадавальненне.

Недогадливость — недамысласць, недагадлівасць.
Недогадливый — недамыслны, недагадлівы.
Недогляд — недагляд.
Недоглядывать, -деть — недаглядваць, недагледзець.
Недоговоренный — недамоўлены.
Недодача — недаданне.
Недоделанный — недароблены.
Недоделка — недаробка.
Недоедки — недаедкі, аб'едкі.
Недожаренный — неасмажаны, неапражаны, неапечаны.
Недозрелость, -лый — недаспеласць, -лы; *лая ягода* — зелянуха, зялёпуха.
Недоимка — нядоімка.
Недоимочный — нядоімны.
Недоимщик — нядоімнік, нядоімшчык.
Недоискиваться — недашуквацца (чаго).
Недоказательно — бяздовадна, неўгрунтавана.
Недоказательный, -зuemый — бяздовадны, неўгрунтаваны, недаказальны.
Недоквасить — неаквасіць; -шенны — неаквашаны.
Недоконченный — недакончаны, няскончаны.
Недолгий — нядоўгі.
Недолго — нядоўга.
Надолговечность — нядоўгавечнасць, нядоўгі век.
Недолговечный — нядоўгавечны, малачасны.
Недолет — недалёт.
Недолжный — неналежны.
Недолов — недаловы.
Недолюбивать — ня дужа падабаць.
Недоля — нядоля.
Недомеривать, -рить — недамерваць, -раць; -ренный — недамераны, недамерак.
Недомогание — недамаганне, няджанне.
Недомогать — недамагаць, няджужаць.
Недомолвка — недамоўка, недаказ.
Недонашивание — неданошванне.
Недоносок — неданосак, выкідак, скідак.

Недопёк — недапёк.
Недопеклый, печенный — недапёчаны, ацесьлівы.
Недопивать, пить — недапіваць, недапіць.
Недописка — недапіска.
Недоплата — недаплата.
Недопой — недапой.
Недополучить — недаатрымаць.
Недополучка — недаатрыманыне.
Недоработанный — недароблены.
Недоразвитый — недаразвіты; недапёка.
Недоразумевать — непаразумяваць.
Недоразумение — непаразумыньне.
Недорастать — недарастаць.
Недород — недарод.
Недородный 1) год — недародны;
 2) *человек* — няўродны, непазорны, мізэрны.
Недоросль — недалётак.
Недоруб, -ка — недасёчка.
Недосев — недасеў.
Недосиживать, недосидеть — недаседжаць, недасядзець.
Недослух — недачўтка.
Недослышать — недачўць, недачуваць.
Недослышка — недачуваньне, недачўцьце.
Недослышанный — недачўты.
Недосматривать, смотреть — недаглядваць, дзець.
Недосмотр — недагляд.
Недосол — недосол.
Недосолить — недасаліць.
Недоставать — бракаваць; —стае — бракуе, абходзіць, не хапае.
Недостаток — брак, загана, вада; недахвát, недахоп.
Недостаточно — нядосыць, неаволі; недавальняюча.
Недостаточный — 1) недавальняючы; **2)** незаможны, бедны.
Недостижимость — недасяжнасьць, недасягальнасьць.
Недостижимый — недасяжны, недасягальны.
Недостовечно — няпэўна, няверагодна.
Недостоверность — няпэўнасьць, няверагоднасьць.
Недостоверный — няпэўны, няверогодны, непраўдзівы.
Недостойно — няварты, нягодна.

Недостоинство — нявартасьць, нягоднасьць.
Недостойный — няварты, нягодны.
Недоступность — недаступнасьць, няпрыступнасьць.
Недоступный — недаступны, няпрыступны.
Недосуг — брак часу, некальства;
мне недосуг — мне некалі.
Недосужливый, -жный — заняты.
Недосужно — некалькі, няма часу.
Недосчитывать, -тать — недалічваць, недалічыць.
Недосылать, -слать — недасылаць, недаслаць.
Недосылка — недасылка.
Недосыпать, -спать — недасынаць, недаспаць.
Недосыпать, недосыпать — недасыпаць, недасыпаць.
Недосягаемость — недасяжнасьць.
Недосягаемый — недасяжны.
Недотрога — недатыка, незачэпны;
(бот. Impatiens noli me tangere L.) — пстрыкаўка жоўтая
(б. т.).
Недоуздок — аброць, абротка.
Недоумевать — неўразумяваць.
Недоумение — неўразумыньне.
Недочёт — недалік, недалічка, аблічк.
Недочитывать, -тать — недачытваць, недачытаць.
Недочитывать, -честь — недалічваць, недалічыць.
Недошлый — недасыпелы, недапёчаны, няздátны.
Недра — нётры.
Недруг — нэпрыяцель.
Недружелюбивый, -бный — няпрыязны, варожы.
Недружелюбие — няпрыязьнь.
Недружеский — нэпрыяцельскі, несяброўскі.
Недружно — нядружна, паасобку, розна.
Недружный — нядружны, розны.
Недуг — нёмах, хвароба.
Недужиться — нядўжаць.
Недужливый, -жный — нядўжны.
Недурён — непаганы, дабэр.
Неезжалый — няежджаны.
Неестественность — ненатуральнасьць, штўчнасьць.
Неестественный — ненатуральны, штўчны.

- Нежадны**—нясквапны, няхцівы.
Нежданно—нечакана, неспадзявана.
Нежданный—нечаканы, неспадзяваны.
Нежелание—нежаданьне, нехаць.
Нежеланный—нежаданы.
Нежели—чымся, аніж, за, як; *прежде, нежели*—перад тым як; перш як.
Неженка—пясчун, далікацік, пышка, раскошнік, панятка, манэжка.
Нежилец—безнадзейна хворы.
Нежить—песьціць, пэставаць, мілаваць, далікаціць, кукобіць, пелегаваць.
Нежиться—песьціцца, мілавацца, кукобіцца, пелегавацца.
Нежничание—пэставаньне, пелегаваньне.
Нежно—пясчотна, далікатна.
Нежность—пясчотнасьць, пясчота.
Нежный—1) пясчотны, далікатны; 2) вольны.
Незабвенный—незабытны, незабываны, незабыўны.
Незабудка (*бот. Myosotis L.*)—незабудка (б. т.).
Незавидно-ный—незайздросна-ны.
Независимо—незалёжна.
Независимость—незалёжнасьць, самастойнасьць.
Независимый—незалёжны, самастойны, непадлеглы.
Независтливо,-вый—незайздросліва,-вы.
Незадача—незадача, непасьпэх.
Незадачливый—непаспешны.
Незадолго—нязадаўга, неўзабаве.
Незакорно—безганёбна, безганна, бездакорна.
Незакорный—безганёбны, безганны, бездакорны.
Незаконно—супраць закону, няпраўна.
Незаконный—незаконны, няпраўны.
Незалечимый (*о ране*)—незагойны, незагойлівы.
Незалупа (*мед.*)—незалупа, неакрутка.
Не-замай—не чапай, ня руш.
Незамедлительно—неўзабаве, безадкладу; не марудзячы.
Незамедлительный—незабаўны, безадкладны.
- Незаменимость**—незамённасьць.
Незаменимый—незамённы.
Незаметно—няпрыметна, нязначна, няўпрыцым, неўзамётку.
Незаметный—няпрыметны, няпрыкметны, нязначны.
Незамужняя—незамужка.
Незанятой 1) *о человеке*—гуляшчы, вольны, бяз працы; 2) *о месте*—вольны, незаняты.
Незапамятно, с-ных времен—з даўвен даўна, спрадвёку, спаконвёку.
Незапамятный—даўні, спрадвечны, спаконвечны.
Незапрещенный—незабаронены.
Незапятнанный—незаплямлены.
Незаслуженно—незаслужана, нішто, занявінна.
Незаслуженный—незаслужаны, занявінны.
Незастегнутый—незашпілены, расхрыстаны, расхлістаны, невязаны.
Незатейливо—папросту, прастакавата, няхітра.
Незатейливый—просты, прастацкі, нямудры, няхітры, нявыдумны.
Незаходимый—незаходны.
Незванный—няпрошаны, някліканы.
Нездоровится *гл. безл.*—нядужыцца.
Нездоровый—нездаровы, хворы, нядужы; *-вый мужчина*—трухляк; *-вая женщина*—трухлячка.
Нездоровье—нездароўе, хворасьць, нядужасьць.
Неземной—незямны.
Незлоба,-бие—лагода, ласкавасьць, незласьлівацьць.
Незловивый,-бный—лагодны, ласкавы, незласьлівы.
Незнаемый—нявёдамы, нязнаны.
Незнайка—нязнайка.
Незнакомка—незнамка.
Незнакомый—незнаёмы; нязнаны.
Незнание—нявёданьне, нязнаньне, невядомасьць.
Незначащий—які ня мае значэньня; *-шая цифра (мат.)*—лічбіна без значэньня.
Незначительно—нязначна.
Незначительность—нязначнасьць, мізэрнасьць.

значительный—нязначны, мі-
зэрны.
зрелость—няспеласьць, недась-
пеласьць.
зрелый—няспелы, недасьпелы.
зримо,-мый—нябачна,-ны.
языблемо—непарушна, цвёрда,
нярухома.
языблемость—непарушнасць.
языблемый—непарушны, няру-
хомы.
избежно—няўхільна, нямінуча.
избежность—няўхільнасьць, ня-
мінучасьць.
избежный—няўхільны, нямі-
нучы.
изведанный—неспрабаваны, ня-
зведаны.
известно—невядома, няведама.
известность—невядомасьць, ня-
ведомасьць.
известный—невядомы, няведа-
мы, недасьледжаны.
извинительно—нявыбачна, невы-
бачальна.
извинительность—нявыбач-
насьць, невыбачальнасьць.
извинительный—нявыбачны, не-
выбачальны.
изгладимо—незгладжальна.
изгладимость—незгладжаль-
насьць.
изгладимый—незгладжальны.
излечимость—нявыгойнасьць,
нявыгойлівасьць.
излечимый—нявыгойны,-йлівы.
изменно,-ный—нязмённа,-ны.
измеримо—нявымерна, нязмер-
на.
измеримость—нявымернасьць,
нязмёрнасьць.
измеримый—нявымерны, ня-
змёрны.
изобразимый—неперадаваны
вобразам.
изреченный—несказаны.
из'яснимый—невытлумачальны,
незьясьняльны.
Имение—брак, адсутнасьць, ня-
хватка.
Неимоверно,-ный—неймавёрна,-ны.
Неимуший—незаможны.
Неискренно—няшчыра, фальшыва.
Неискренность—няшчырасць,
фальшывасьць.

Неискоренимый—невыкараняльны.
Неискусно—няўмела, нязграбна.
Неискусный—няўмёлы, нязграбны,
неспрактыкаваны; немастак.
Неисповедимый—нявызнаны.
Неисполнимость—невыканаль-
насьць.
Неисполнимый—невыканальны.
Неисправимость—непапраўнасьць.
Неисправимый—непапраўны.
Неисправно—няспраўна, неаку-
ратна, нядбала.
Неисправность—няспраўнасьць,
неакуратнасьць, нядбаласьць.
Неисправный—няспраўны, неаку-
ратны, нядбалы.
Неиспытанный—неспрабаваны, ня-
выпрабаваны, нязведаны.
Неиссякаемый—нявычэрпны, не-
вычарпальны, нявыводны.
Неистленность—нятлённасьць.
Неистленный—нятлёны, ня-
гнібчы.
Неистово—шалёна, люта, гвал-
тоўна, гнёўна.
Неистовство—шалёнства, лютасьць.
Неистовствовать—шалець, люта-
ваць, казіцца.
Неистовый—шалёны; люты, гнёўны,
ачмурэлы.
Неистомный—няўтомны.
Неистошимо—нявыводна, не-
вычэрпна, невычарпальна.
Неистошимость—нявыводнасьць,
невычарпальнасьць.
Неистошимый—нявыводны, невы-
чарпальны.
Неисчерпаемость—невычарпаль-
насьць.
Неисчерпаемый—невычарпальны.
Неисчислимость—нязлічонасьць.
Неисчислимый—нязлічоны, невы-
лічальны.
Нейтрализация—нэўтралізацыя.
Нейтралитет—нэўтралітэт.
Нейтральный—нэўтральны.
Неказистый—непазорны, несама-
віты.
Некапризный—некапрызны, бска-
прызлівы.
Некий—нэйкі.
Неклассный—неклясавы.
Неключимый—непатрабны.
Некнижный—няпісьмённым, не-
кніжны.

Некогда—1) калісь, калісьці;
 2) некалі, няма калі.
Неколеблемый—невагадны, ня-
 хісткі, няшаткі.
Неконституционный—некансты-
 тучны.
Некорректно—груба, нетактоўна.
Некорректный—грубы, нетактоўны.
Некорыстолюбивый—бескарысны.
Некоторый—некаторы.
Некрасиво—брэдка, нядобра, ня-
 хораша, лапэзна.
Некрасивый—брэдки, нядобры,
 нехарошы.
Некрепкий—нямоцны, някрэпкі.
Некрещенный—няхрышчоны.
Некролог—нэкралёг, пасьмерце
 (л. т.).
Некстати—недарэчы, недачасу.
Нектарник (*бот.*)—мёднік (б. т.).
Некто—нэхта, хтось.
Некуда—нэкуды, няма куды.
Неладно—недаладу, блэга, дрэнна.
Неладный—няладны, блэгі, кёпскі.
Нелады—нэлад, свэрка.
Нелёгкая—ліха, мара, кадзук; *куда*
его нелёгкая занесла—куды
 яго чэрці панёсьлі.
Нелепо—недарэчна, бяз сэнсу.
Нелепость, пица—недарэчнасьць,
 лухта.
Нелепый—недарэчны.
Нелицеприятие—бесстароннасьць.
Нелицеприятный—бесстаронны,
 бесстаронні.
Неловкий—нязграбны, няёмкі.
Неловко—нязграбна, няёмка, ня-
 зручна.
Неловкость—нязграбнасьць, няём-
 касьць, нязручнасьць.
Нелогично—супраць лёгікі.
Неложно, ный—няхібна, -ны.
Нельзя—нэльга, няможна; *как*
нельзя хуже—як найгорш.
Нелюбимый—нялюбы, некаханы,
 якога ня любяць.
Нелюбзна—неласкава.
Нелюбезность—няласка.
Нелюбезный—неласкавы, няла-
 скавы.
Нелюдим—адлюдак, чурка, дзік-
 лівы.
Нелюдимость, мый—дзіклівасьць,
 дзіклівы.
Нелюдно—нялюдна.

Нелюдный—нялюдны.
Немало—ці мала.
Немаловажный—немалаважны.
Немалый—немалы, ці малы.
Неман (*река*)—Нёман.
Немедленно—неўзабаве, незабаўна
 без адкладу.
Немедленный—незабаўны, безад-
 кладны.
Немезида (*миф.*)—Нэмэзыда (ба-
 гinya справядлівасьці).
Немец, -кий—нёмец, нямёцкі.
Немилосердие—неміласэрдзе.
Немилосердно—неміласэрна, бязь-
 літасна.
Немилосердный—неміласэрны,
 бязьлітасны.
Немилостивый—няміласьцівы, не-
 ласкавы.
Немилость—няласка; *впасть в не-*
милость—страціць ласку.
Немилый—нямільны, нялюбы.
Немка—нёмка.
Неминуемо, мый—нямінуча, -чы.
Немногий—нялічны, мала хто.
Немного—нямнога, трохі, крыху;
немного не достаёт—мала
 што бракуе.
Немногоцветный—няшматкаля-
 ровы.
Немногочисленно—нялічна.
Немногочисленный—нялічны, ня-
 людны.
Немножечко, -жко—трошкі, тро-
 шачкі, крышачку.
Неможется—нядужыцца.
Немой—нямы, нёмы, нёмец.
Немолчно—бясьсьціхання.
Немолчный—бясьсьціханны, ня-
 змоўны, нясьціханны.
Немота—нёмасьць.
Немоществовать—няздолець, ня-
 дужаць.
Немощный—нёмачны, слабы; ня-
 дужы, хворы.
Немощь, -чь—нёмач, хвароба.
Немудрый—нямудры.
Немыслимо—непадобна, немажліва,
 невыабражальна.
Немыслимый—непадобны, немаж-
 лівы, невыабражальны.
Немытый—нямыты, нямыцік.
Ненаблюдательный—бяспрыцымны,
 ненаглядальны.
Ненавидеть—ненавідзець.

Ненавистник, -ница — ненавісьнік, -ніца.
Ненавистный — ненавісны, абрыдлы.
Ненависть — нана́вісьць.
Ненаглядный — каханы, любы, да-рагі.
Ненадежно — ненадзейна, няпэўна.
Ненадежность — ненадзейнасьць, няпэўнасьць.
Ненадежный — ненадзейны, няпэўны.
Ненадлежащий — неналежны.
Ненадобно — непатрэбна.
Ненаказанность — непакаранасьць.
Ненаказанный — непакараны.
Ненаказуемость — непакаральнасьць.
Ненаказуемый — непакаральны, бяс-карны.
Ненамеренно — без за́меру, няў-мысьля, няўмысна.
Ненамеренность — няўмыснасьць, ненаўмыснасьць.
Ненамеренный — няўмысны, ненаў-мысны.
Ненапрасно — недарма́, няда́рма.
Ненарушимо — непару́шна, нязлом-на.
Ненарушимый — непару́шны, ня-зломны.
Ненастный — непагодлівы, нягодлі-вы, непагодны.
Ненастье — нягода, пля́га, халепа, слота; *будет* **ненастье** — на нягоду йдзе.
Ненасытимый, -тый — ненасы́тны, ненажэрны.
Ненасытность — ненасы́тнасьць, не-сыць, хці́васьць, прагаві́тасьць.
Ненасытный — см. *выше* **Ненасыти-мый**.
Ненормально — супраць нормы, ня-правільна.
Ненормальный — няправільны, не-нарма́льны; *человек* — вар'ят.
Ненужно — ня трэ́ба, непатрэ́бна, няма́ на што.
Ненужный — непатрэ́бны; *ная вещь* — непатрэ́бшчына.
Необдуманно — неабду́мана, неаб-мяркована.
Необдуманный — неабду́маны, неаб-мяркованы.
Необделанный — неаброблены.
Необ'езженный — неаб'е́джаны.
Необеспеченный — незабясьпэчаны.

Необитаемый — незалюднены, неза-сёлены.
Необиходный — няўжы́тны.
Необлегчаемый — безатхля́нны.
Необманчивый — неабмы́льны, бяс-хі́бны.
Необозримо — неагля́дно, неабся́ж-на.
Необозримый — неагля́дны, неаб-ся́жны.
Необоснованный — неўгрунтава́ны, беспадста́ўны.
Необразованность — неадуква́-насьць, неасьвэ́чанасьць.
Необразованный — неадуква́ны, не-асьвэ́чаны.
Необрезанный — неабраза́ны.
Необузданно — нястрыма́на.
Необузданность — нястрыма́насьць; *в моральном см.* — распу́ста.
Необузданный — нястрыма́ны; *в мо-ральном см.* — распу́сны.
Необходимо — канэ́чна-патрэ́бна, не-абходна.
Необходимость — канэ́чнасьць, ка-не́чная патрэ́ба, неабходнасьць.
Необходимый — канэ́чны, канэ́чна-патрэ́бны, неабходны, пі́льны.
Необходительно — няве́тліва, неда-ліка́тна.
Необходительный — няве́тлівы, не-даліка́тны, неабыходлівы.
Необыкновенно, -чайно, -чно — ня-звычайна, не зазвы́чай.
Необыкновенность, -чайность, -чность — нязвы́чайнасьць, не-абы́чайнасьць.
Необыкновенный, -чайный, -чный — нязвы́чайны, неабы́чайны.
Необязательно — неабавязкова.
Необязательный — неабавязковы.
Необ'яснимость — незьясьня́ль-насьць.
Необ'яснимый — незьясьня́льны, не-вытлумачальны.
Необ'ятно, -ный — неабся́жна, -ны.
Неограниченно — неабмежава́на.
Неограниченность — неабмежава́-насьць.
Неограниченный — неабмежава́ны, неаграница́ны (м. т.).
Неодинакий, -ковый — неадна́кі; не-адна́кавы, неаднолькавы.
Неоднократно — неадна́кроць.
Неоднократный — неадна́кратны.

Неодобрение—неўхвалёныя, няўхвала, нагана.

Неодобренный—няўхвалены.

Неодобрительно—непахвальна, ганёбна.

Неодобрительный—непахвальны, ганёбны.

Неодолимый—непераможны, непобораны.

Неодушевленный—няжывы, бяздушны.

Неожиданно—неспадзявана, неспадзеўга, нечакана, знячэўку, знячэўку.

Неожиданность—неспадзяванасць, неспадзеўка, неспадзяванка, нечаканасць.

Неожиданный—неспадзяваны, неспадзеўны, нечаканы.

Неоконченный—няскончаны.

Неокрепший—кволы, неўзмацнелы.

Неологизм—нэалогізм (л. т.), новатвор.

Неологический—новатворны.

Неонила—Неваніла.

Неопалимый—неапальны.

Неопасно, -ный—бяспэчна, -ны.

Неоперившийся—галапупы, бясцэпы; *п. тенец*—галапупак.

Неописанный, -сумый—неапісаны, неапісаны.

Неоплатно—без адплаты, безадплатна.

Неоплатный—безадплатны.

Неопределенно—неазначана, нявызначана, нявыразна, няясна.

Неопределенность—неазначанасць, нявызначанасць.

Неопределенный—неазначаны, нявызначаны; *ное* *наклонение* (грам.)—неазначальная форма.

Неопределимость—неазначальнасць.

Неопределимый—неазначальны.

Неопровержимо—бяспрэчна.

Неопровержимый—бяспрэчны.

Неопрятно—неахайна, няхлойна, нячыста.

Неопрятность—неахайнасць, няхлойства.

Неопрятный—неахайны, няхлойны, нячысты, брудны.

Неопытность—неспрактыкаванасць, недасведчанасць.

Неопытный—неспрактыкаваны, недасведчаны, няўмёлы.

Неорганический, -чный—неарганічны.

Неоседлый—неасёлы.

Неоскорбительный—неабразьлівы, няўразны.

Неослабно—бязупынны, нясупынны.

Неослабный—бязупынны, нясупынны.

Неосмотрительно—неабачліва, неабачна.

Неосмотрительность—неабачлівасць, неабачнасць.

Неосмотрительный—неабачлівы, неабачны.

Неосновательно—бязгрунтоўна, бязрацыі, беспадстаўна.

Неосновательность—бязгрунтоўнасць, беспадстаўнасць.

Неосновательный—бязгрунтоўны, беспадстаўны.

Неоспоримо, -мый—бяспрэчна, -ны.

Неосторожно—неасцярожна.

Неосторожность—неасцярожнасць.

Неосторожный—неасцярожны, бясцэпны.

Неосуществимость—невыканальнасць.

Неосуществимый—невыканальны.

Неосязаемость, -мый—недатыкальнасць, -ны.

Неответственный—не адказны.

Неотвратимо—неадхільна, няўхільна, нямінуча.

Неотвратимость—неадхільнасць, нямінучасць.

Неотвратимый—неадхільны, нямінучы.

Неотвратно, -ный—неадчэпна, -ны.

Неотемлемо, -мый—неад'ёмна, -ны.

Неотёса—кацап, хам, мурло.

Неоткуда—неадкуль, няма адкуль.

Неотложно, -ный—безадкладна, -ны.

Неотлучно—неадлучна.

Неотлучный—неадлучны, безадлучны.

Неотменно—неадмэнна, без адмёны.

Неотменный—неадмэнны.

Неотменяемо—неадмяняльна.

Неотменяемый—неадмяняльны, якога нельга адмяняць.

Неотмольный—неадпакўтны.

Неотразимо—неадбівальна; павабна.
Неотразимый—неадбівальны; павабны.
Неотступно—неадступна, неадчэпна; *но просить*—канькаць.
Неотступный—неадступны, неадчэпны; *ная просьба*—каньканьне; *ный проситель*—канькала.
Неоттуда—неадкуль.
Неотходный—неадходны.
Неотчуждаемый (юрид.)—неадчужальны.
Неофициально—неафіцыйльна; *ный неофициальный*, неафіцыйны.
Неохота—нэхаць, неахвота.
Неохотно—нэхаця, зьнэхаця, неахвотна.
Неохотный—неахвотны, неахвочы, безахвотны.
Неоцененный—неацэнены.
Неочевидный—невідавочны.
Неочищенный—неачышчаны.
Неошутительно, тимо—неадчувальна.
Неошутительность—неадчувальнасьць.
Неошутительный, тимый—неадчувальны.
Непамятливы—няпамятлівы, няпрытомны.
Непамятливость—няпамятлівасьць, няпрытомнасьць.
Непамятный—няпамятлівы, няпрытомны.
Непарный—няпарны, няцотны.
Непарноперистый (бот.)—няпарнапёры.
Непартийный—непартыйны.
Непереносимый—нязносны.
Непереходящий (грам.)—непераходны.
Непечатный—не да друку; *ные слова*—брэдкае словы.
Неплакий—нятопкі.
Неплатеж—няплата.
Неплательщик—няплатнік.
Неплодие, дный—няплоднасьць, няплодны.
Неплодородный—неўрадлівы, неўраджайны.
Неплотно, ный—няшчыльна, -ны.
Непобедимо—непераможна, неперамагальна.
Непобедимость—непераможнасьць, неперамагальнасьць.

Непобедимый—непераможны, неперамагальны.
Неповадно, ный—непавадна, -ны.
Неповинно, ный—нявінна, -ны.
Неповиновение—няслуханьне, непаслушэнства, няпослух.
Неповоротливо—непаваротна, някрутка.
Неповоротливость—непаваротнасьць, някруткасьць.
Неповоротливый—непаваротны, някруткі; непаварачень, мяжжула; вахляй.
Непогода—нягода, халепа, слота.
Непогодливый, дный—непагодлівы, непагодны.
Непогрешимо—без граха, непамыльна, бясхібна.
Непогрешимость—бязгрэшнасьць, непамыльнасьць, бясхібнасьць.
Непогрешимый—бязгрэшны, непамыльны, бясхібны; неаблудны.
Неподалеку—непадалё(ё)к, блізка.
Неподатливость—непадатнасьць, упартасьць.
Неподатливый—непадатны, упарты.
Неподвижно—нярухома, неарушна.
Неподвижный—нярухомы, неарушны.
Неподдельно—без падробкі, непадроблена, шчыра, праўдзіва.
Неподдельность—непадробленасьць, шчырасць, праўдзівасьць.
Неподдельный—непадроблены, шчыры, праўдзівы.
Неподкупно—непадкупна.
Неподкупный—непадкупны, чэсны.
Неподлинность—незапраўднасьць, неаўтэнтчнасьць.
Неподлинный—незапраўдны, падроблены, няшчыры, неаўтэнтчны.
Неподобно, ный—непадобна, -ны.
Неподражаемый—непераймальны.
Неподстать—не на рукі, не да рэчы.
Неподступный—непадступны, няпрыступны.
Неподсудность, ный—непадсуднасьць, -ны.
Неподходящий—нязручны.
Непозволительно—нэльга, няможна; забаронена, недазволена, недапушчальна.

Неповольтельность—недазволь-
насьць, недазволенасьць, неда-
пушчальнасьць.

Неповольтельный—недазвольны,
недазволены, недапушчальны,
забаронены.

Непокладистый—непакладзісты,
непадатны, упарты.

Непокойный—см. **Неспокойный**.

Непоколебимо,-мый—нязру́шна,-ны

Непокорно—непакорліва, непа-
корна.

Непокорность—непакорлівасьць,
непакорнасьць, непакора.

Непокорный—непакорлівы, непа-
корны.

Непокрытый—непакрыты.

Непопно—няпоўна, няцэла.

Неполнота—няпоўнасьць, непаў-
ната́.

Неполный—няпоўны; **ный** *цветок*—
няцэлая кветка (б. т.).

Непомерно—надме́ру, звыш ме́ры,
надме́рна.

Непомерный—надме́рны.

Непомнящий—запамята́лы.

Непонятливость—няця́мкасьць.

Непонятливый—няця́мкі, даўбе́нь.

Непонятно,-ный—незразуме́ла,-лы.

Непоправимо—непапра́ўна.

Непоправимость—непапра́ўнасьць.

Непоправимый—непапра́ўны.

Непорочность—беззава́днасьць,
беззага́ннасьць.

Непорочный—беззава́дны, безза-
га́нны, чысты.

Непорядок—непара́дак, гармі́дар,
бязла́дзьдзе.

Непорядочно—няпрыстойна.

Непорядочность—няпрыстойнасьць,
бязла́дзіца.

Непорядочный—няпрыстойны, ня-
сумле́нны.

Непосебе—моташна, аніякава́та.

Непоседа—непаса́да; *мальчик*—
жэўжык, няўры́мсыцік.

Непосильно,-ный—не пад сі́лу.

Непоследовательно—непасья́доў-
на, непаступова.

Неследовательность—непасья́-
доўнасьць, непаступовасьць.

Неследовательный—непасья́-
доўны, непаступовы.

Непослушание—няпослу́х, непа-
слушэ́ства.

Непослушно—няслухмя́на.

Непослушный—няслухмя́ны, сва-
вольны; *как существ.*—не́слух.

Непосредственно—беспасяра́дна.

Непосредственность (*в обраще-
нии*)—прастэ́ча.

Непосредственный—беспасяра́дны,
просты.

Непостижимо—няўця́мна, незра-
зумэ́ла.

Непостижимость—няўця́мнасьць,
незразуме́ласьць.

Непостижимый—няўця́мны, незра-
зумэ́лы.

Непостоянно—няста́ла.

Непостоянный—няста́лы.

Непостоянство—няста́ласьць.

Непстыдно,-ный—негане́бна,-ны.

Непотребный—непатрэ́бны, рас-
пу́сны; *ная женщина*—ля́рва.
ку́рва.

Непотребство—распу́ста.

Непохвально,-ный—непахва́льна,
непахва́льны.

Непохоже,-жий—непадобна,-ны.

Непочтительно—непачці́ва, бязу-
ва́жна.

Непочтительность—непачці́васьць,
бязува́жнасьць.

Непочтительный—непачці́вы, га-
рэзьлівы, бязува́жны.

Неправда—няпра́ўда, брахня́,
хлусьня́.

Неправдивость—непраў́дзівасьць,
крываду́шнасьць.

Неправдивый—непраў́дзівы, крыва-
ду́шны.

Неправдоподобие—непраў́дапа-
добнасьць.

Неправдоподобно—непраў́дападоб-
на, не па праў́дзе, непра́вед-
на.

Неправдоподобный—непраў́дапа-
добны, непадобны да праў́ды.

Неправедность—няпра́веднасьць,
неспра́вядлівасьць.

Неправедный—няпра́ведны, непра-
вядлівы.

Неправильно—няпра́вільна, хі́бна.

Неправильность—няпра́вільнасьць,
хі́бнасьць.

Неправильный—няпра́вільны, хі́бны.

Неправость—няпра́васьць.

Неправый—няпра́вы, неспра́вяд-
на́.

Непраздны—нягуляшчы.
Непредвиденный—непрадбачаны, неспадзяваны.
Непредусмотрительность—неабачнасьць, неабачлівасьць.
Непредусмотрительный—неабачны, неабачлівы.
Непреклонность—цвёрдасьць, няхісткасьць.
Непреклонный—цвёрды, няхісткі, няўмольны, нязломны.
Непрекословный—бясспрэчны.
Непреложно, -ный—нязьмённа, -ны.
Непременно—канэчна, пэўна, напэўна, абавязкова, няпроменна.
Непременный—канэчны, абавязковы, няпроменны, неадмённы.
Непреодолимо—непераможна, неперамагальна.
Непреодолимость—непераможнасьць, неперамагальнасьць.
Непреодолимый—непераможны, неперамагальны.
Непрерывно—бязупынку, бязупынна, без пярэвы.
Непрерывный—бязупынны.
Непрестанно—бязупынна, неперастанна, бязустанна, не перастаючы, бесьперастанку.
Непрестанность—бязупыннасьць, бесьперастаннасьць.
Непрестанный—бязупынны, бесьперастанны.
Неприветливо—няпрывётна.
Неприветливый—няпрывётны, нявётлы.
Непривилегированный—бяспрывілёжны.
Непривлекательно—непавабна, няпрынадна.
Непривлекательный—непавабны, няпрынадны.
Непривыкший—нязвыклы, няпрызвычаны.
Непривычка—нязвычка, няпрывычка.
Непривычно—нязвычна, няпрывычна.
Непривычный—нязвычны, няпрывычны, нязвыклы.
Неприглядно—нягожа, непазорна.
Неприглядный—нягожы, непазорны.
Непригодно—няпрыдатна.
Непригодность—няпрыдатнасьць, няздатнасьць.

Непригодный—няпрыдатны, няздатны.
Непригоже—нягожа, не гадзіца.
Непригожий—нягожы, няпрыгожы, брыдкі.
Неприкосновенность—недатыкальнасьць.
Неприкосновенный—недатыкальны, непарушны, незачэпны.
Неприличие—няпрыстойнасьць.
Неприлично—няпрыстойна, нягожа, ганёбна.
Неприличный—няпрыстойны, нягожы, ганёбны.
Неприманчивый—няпрынадны, няпрывабны.
Неприменимо—не да ўжывання.
Неприменимость—няўжывнасьць, непрыстасаванасьць.
Неприменимый—няўжывуны, непрыстасаваны.
Неприметно—няпрыметна, няўпрыцям, неўзамёткі, нязначна.
Неприметный—няпры(к)мётны, нязначны.
Непримиримой, -мый—без прымірэння; *мый враг*—зайдлы, упарты вораг.
Непринужденно—бяз прымусу, вольна.
Непринужденность (в обращении)—вольнасьць.
Непринужденный—бяспрымусны, бяспрымусовы, вольны.
Непринятие (юрид.)—няпрыняццё.
Непринятый—няпрыняты.
Непристойный—см. **Неприличный**.
Неприступность—няпрыступнасьць.
Неприступный—няпрыступны.
Неприсутственный (день)—см. **День**.
Непритворно—шчыра, ад душы, ад сэрца, сардэчна.
Непритворный—шчыры.
Неприхотливо—непераборліва.
Неприхотливый—непераборлівы, нягрэблівы.
Непричастность—адсутнасьць удзелу, няўдзельнасьць.
Непричастный—няўдзельны, старонні.
Неприятно, -ный—няпрытульна, няпрытульны.
Неприятно—няпрыязна, няпрхільна.

Неприязненность—няпрыйзнасць, няпрыхільнасць, варожасць.

Неприязненный—няпрыйзны, няпрыхільны, нязычлівы, варожы.

Неприязнь—непрыязнь.

Неприятель—непрыяцель, вораг, злосьнік.

Неприятельский—непрыяцельскі, варожы, злосьніцкі.

Неприятно—непрыёмна, прыкра, брыдка.

Неприятность—няпрыёмнасць, няпрыятнасць, прыкрасць, *доставить неприятность*—упрыкрыць.

Неприятный—няпрыёмны, няпрыятны, прыкры; *сделаться неприятным*—апрыкрыцца.

Непробудно—бясспросы.

Непробудный—беспрасьпны.

Неповорно—няспрытна, марудна.

Неповорный—няспрытны, марудны; *как существ.*—цюхцей, марудзка, мяшок.

Неповорство—няспрытнасць, маруднасць.

Непроглядно—непраглядна, без прасьвету.

Непроглядный—непраглядны, беспрасьветны; *ная тьма*—лютая цёмрадзь.

Непродолжительно—малачасна, нядоўгачасна.

Непродолжительность—малачаснасць, нядоўгачаснасць.

Непродолжительный—малачасны, нядоўгачасны; *в-ном времени*—у малым часе, неўзабаве.

Непроездный—непраезны.

Непрозрачный—непразрысты.

Непроизвольно—мімаволі, мімавольна.

Непроизвольный—мімавольны.

Непроизводительно—марна, без карысці.

Непроизводительный—марны.

Непроизводственный—нявытворчы.

Непролазный—непразны.

Непромах, *он непромах*—ён ня спудлё.

Непромаемость—непрамакальнасць.

промаемый—непрамакальны.

Непроницаемость—непранікальнасць, непраніклівасць.

Непроницаемый—непранікальны, непраніклівы.

Непропорционально—непрапарцыянальна.

Непропорциональность—непрапарцыянальнасць.

Непропорциональный—непрапарцыянальны.

Непросвещенный—неасвечаны.

Непростительно—невывучальна, нявывучна.

Непростительный—невывучальны, нявывучны.

Непроходимость—непраходнасць.

Непроходимый—непраходны, непразны; *мое место в лесу*—немерач (ж. р.)

Непрочно, -ный—нятрывала, -лы.

Нептун (*миф.*)—Нэптун.

Нептунический—нэптунічны.

Непугливый—непалахлівы, няпужлівы, неляклівы.

Непустой—непарожні.

Непутевой—гуляка, вісус, шыбенік.

Непьющий—цвярозы, няп'яніца.

Нерабочий 1) *день*—нерабочы, непрацоўны, вольны ад работы (працы); 2) *о скоте*—нерабочы, гуляшчы.

Неравенство—няроўнасць.

Неравно—няроўна.

Неравномерно, -ный—няроўнай меры.

Неравный—няроўны, неаднакавы, неаднолькавы.

Нерадение, дивость—нядбалства, нядбаласць, занядбаньне, няшчырасць.

Нерадетель, -льница—нядбаліца.

Нерадеть 1) *о чем*—нядбачь, неклапаціцца; 2) *кому*—нязычыць, неспрыць.

Нерадиво—нядбала, няшчыра, бязшчырасці; аб'як.

Нерадивый—нядбалы, лянны; няшчыры.

Неразборчиво—1) непераборліва; 2) нячытальна.

Неразборчивость непераборлівасць; 2) *почерка*—нячытальнасць.

Неразборчивый человек—непераборлівы, нягрэблівы; *почерк*—нячытальны.

Неразвитость—няразвѣтасць, не-
дапѣчанасць.
Неразвитой—няразвѣты, недапѣча-
ны, недапѣка.
Неразвязный—сарамлівы, пры-
мушаны, няжвавы, нязграбны.
Неразгаданный—неадгаданы, не-
разгаданы,
Разговорчивый—негаваркі, маў-
клівы.
Разделимый, -льный—непадзель-
ны, супольны.
Раздельно—непадзельна, суполь-
на.
Разлучно—неразлучна, неадлуч-
на.
Разлучность—неразлучнасьць,
неадлучнасьць.
Разлучный—неразлучны, неад-
лучны.
Разработанный—неапрацаваны.
Разрешимый—неразвѣзальны.
Разрушимо—непарушна, незруй-
навальна.
Разрушимость—непарушнасьць,
незруйнавальнасьць.
Разрушимый—непарушны, не-
зруйнавальны.
Разрывно—неразарвана, нераз-
рыўна.
Разрывность—неразарванасьць,
неразрыўнасьць.
Разрывный—неразарваны, не-
разрыўны.
Разумие—брак розуму.
Разумно—неразўмна, неразваж-
на, на дурніцу.
Разумный—неразўмны, нераз-
важны; блазен.
Раскаянность—нераскаянасьць.
Раскаянный—нераскаяны, неад-
пакўтны.
Расположение, -нность—няпры-
хільнасьць, няласка, нязычлі-
васьць.
Расположенно—няпрыхільна, ня-
зычліва.
Расположенный—няпрыхільны,
нязычлівы.
Распорядительный—нераспарад-
ны, не гаспадар.
Рассудительность—неразваж-
насьць.
Рассудительный—неразважны,
неразважлівы.

Нерастворимость—нераспушчаль-
насьць.
Нерастворимый (в воде)—нераспуш-
чальны.
Нерасторжимый—см. **Неразрывный**.
Нерасторпно—нерастаропна, ня-
спрытна, няжвава.
Нерасторпность—нерастароп-
насьць, няспрытнасьць, няжва-
васьць.
Нерасторпный—нерастаропны, ня-
спрытны, няжвавы.
Нерасчетливо—раскідліва, бяз ра-
хубы, неашчадна.
Нерасчетливость—раскідлівасьць,
безрахубнасьць, неашчад-
насьць.
Нерасчетливый—раскідлівы, неаш-
чадны; безрахубны; *вая жён-
щина*—раскідоха.
Нерачительно—нестара(э)нна, ня-
зычліва, няшчыра.
Нерачительность—нязычлівасьць,
нестара(э)ннасьць.
Нерачительный—нязычлівы, неста-
ра(э)нны.
Нерв—нэрва (ан. т.); *-вы двигатель-
ные*—нэрвы рухальныя; *-вы
чувствительные*—нэрвы адчу-
вальныя (пс.-л. т.); *-вы у ра-
стений*—жыўкі (б. т.).
Нервация (бот.)—жылкаваньне.
Нервно—нэрвова, заходліва.
Нервность—нэрвовасьць, заходлі-
васьць.
Нервный—1) нэрвовы; 2) *раздра-
жительный*—нэрвовы, заход-
лівы; *ная клетка*—нэрвовая
каморка; *ная система*—нэрво-
вая сыстэма; *ное вещество*—
нэрвовая матэрыя (пс.-л. т.).
Нервозность—см. **Нервность**.
Нередкий, -ко—нярэдка, -ка.
Нерешительно—нерашўча, вагаю-
чыся.
Нерешительность—нярашўчасць,
нясьмеласьць; ваганьне.
Нерешительный—нерашўчы, хісткі.
Неробкий—непалахлівы (ср. **Непуг-
ливый**).
Неровно, -ный—няроўна, -ны.
Неровня—нераўня, няроўны.
Нерукотворенный—нерукатворны.
Нерушимо—непарушна, нязломна.
Нерушимый—непарушны, нязломны.

Неряха—няхлүй,-йка; нязграй,-ка; апушчэнец,-нка; зяткала, шма-равоз; плюндра.

Неряшество—няхлүйства, апушчэнства.

Неряшливо—няхлүйна, неахайна.

Неряшливость—няхлүйнасьць, неахайнасьць, анушчэнства.

Неряшливый—няхлүйны, неахайны, апушчэны.

Несбыточный—нязбытны.

Несварение (*желудка*)—нястраўнасьць.

Несведущий—недасьведчаны, неспрактыкаваны, нёвук.

Несвоевременно—ня ў свой час, несваячасна.

Несвоевременность—несваячаснасьць.

Несвоевременный—несваячасны.

Несвойственно,-ный—неўласьціва, неўласьцівы.

Несвязно—бяз сувязі, бяссувязна.

Несвязность—бяссувязнасьць.

Несвязный—бяссувязны.

Несговорчивый—упарты (у слове).

Несгибаемый—нягнуткі.

Несгораемый—незгаральны.

Несъедобный—нястраўны, неядомы.

Несение—нясэнне,-ние *обязанностей*—выконваньне, спаўнэньне абавязкаў.

Несерьезно—нясур'ёзна.

Несерьезный—нясур'ёзны.

Несжимаемость—нясьціскальнасьць.

Несжимаемый—нясьціскальны.

Несильный—нядужы, нямоцны.

Несказанный—нявымоўны.

Нескладница—няскладзіца, бязладзіца.

Нескладно—няскладна, нязграбна.

Нескладный—няскладны, нязграбны, лапёзны.

Несклоняемый (*грам.*)—нескланяльны.

Несколько—некалькі; абь-колькі.

Нескоро—няхўтка, няскора, няшўбка.

Нескромно—няскромна, нясьціпна.

Нескромность—няскромнасьць, нясьціпнасьць.

Нескромный—няскромны, нясьціпны, несарамяжы, гарэзьлівы.

Нескучно,-ный—нянўдна,-ны.

Неслишком—нявельмі, нянапта.

Несложность—нескладанасьць.

Несложный—нескладаны, просты, нямногалучны.

Неслыханный—начуваны.

Неслышно—нячўтна, нячутно, нечуваць;-но *итти*—ціха йсьці.

Несмело—нясьмёла, неадважна.

Несмелость—нясьмёласьць, брак адвагі.

Несмелый—нясьмёлы, неадважны.

Несменяемость—незьмяняльнасьць, сталясьць.

Несменяемый—незьмяняльны, сты.

Несметно—бяз ліку, нявылічона.

Несметный—нязлічоны.

Несмотря на—ня гледзячы на..., не ў(з)важаючы на..., дарма, ш.

Несмысленный—неразўмны.

Несмыслёный—няцёмкі.

Несносно—нязносна, не да сьцёпу, цяжка.

Несносный—нязносны, цяжкі.

Несоблюдение—незахаваньне, невыкананьне.

Несобственный—няўласны, неўласцівы.

Несовершеннолетие—няпоўныя гады, няпоўналеццце.

Несовершеннолетний—няпоўны гадоў, няпоўналетні.

Несовершенный—недасканалы, -льны;-ный *вид глагола*—незакончанае трываньне.

Несовершенство—недасканаласьць.

Несовместимость—нясумёснасьць, несумяшчальнасьць.

Несовместимый—нясумёсны, несумяшчальны, нязгодны.

Несовместно,-ный—нясумёсна,-ны.

Несовпадение—несупаданьне.

Несогласие—нязгода, нэлад.

Несогласно—нязгодна, розна.

Несогласный—нязгодны.

Несогласованность—няўзгоднасьць, няўзгоджанасьць.

Несогласованный—няўзгоднены, няўзгоджаны.

Несознательно—несьвядома, няўтомна.

Несознательный—несьведомы.

Несозревший,-вший—недасьпелы.

Несоизмеримо—несуразьмерна.

Несоизмеримый—нясупольнамерны (м. т.), несуразьмерны.

Несокрытый—нескарачальны.
Несокрытый—нязломны.
Несомненно,-ный—пэўна,-ны.
Несообразительность—няцям-касьць, някёмкасьць.
Несообразительный—няцямкі, немяркоўны, някёмкі.
Несообразно—непадобна, не дарэчы.
Несообразность—непадобнасьць; недарэчнасьць.
Несообразный—непадобны; недарэчны.
Несоответственно—неадпаведна, нестасоўна.
Несоответственный—неадпаведны, нестасоўны.
Несоразмерно—непамёрна, нясуразьмерна.
Несоразмерный—непамёрны, несуразьмерны.
Несостоятельность—мнения—бязгрунтоўнасьць; *о человеке* немажоннасьць.
Несостоятельный—1) нясталы, бязгрунтоўны; 2) немажонны, немажоннік; *объявить себя-ным должником*—збанкрутавацца.
Несподручный—нязручны.
Неспокойно—неспакойна, несупакойна.
Неспокойный—неспакойны, несупакойны.
Неспокойствие—несупакой.
Неспориться—няспорна йсьці.
Неспособность—няздольнасьць, няздатнасьць.
Неспособный—няздольны, няздатны.
Несправедливо—несправядліва, з крыўдаю, не па праўдзе.
Несправедливость—несправядлівасьць, крыўда, няпраўда.
Несправедливый—несправядлівы, крыўдны, няпраўдзівы.
Несравненно—непараўнана, непараўнальна, без параўнаньня.
Несравненный—непараўнаны.
Несравнимый—непараўнальны.
Несродный—неўласьцівы, нясвойскі.
Нестарательно—нестара(э)нна, нядбала, абм-як.
Нестарательность—нестара(э)насьць, нядбаласьць.
Нестарательный—нестара(э)нны, нядбалы.

Нестерпимо—нястрывала, нязносна.
Нестерпимый—нястрывалы, нязносны.
Нести—нёсьці, нясьці; *-сти обязаности*—выконваць, спаўняць, абавязкі; *-сти покаяние*—пакўтаваць; *-сти чушь*—плявўзгаць, вёрзці, лўхту пароць, плясьці.
Нестись—нёсьціся, нясьціся; *о реке*—плыць, бегчы; *о курах*—нёсьціся; *носятся слухи*—ходзяць чўткі.
Нестоящий—няварты (чаго).
Нестроевой воен.—нестраівы, няшыховы; *о лесе*—нябудуны.
Нестроение—нэлад, бязладзьдзе, безгалоўе.
Нестройно—бяз ладу, нястройна.
Нестройный—нястройны.
Несудходный—несуднаходны.
Несуразно—не дарэчы.
Несуразность—недарэчнасьць.
Несуразный—недарэчны.
Несущественный—няістотны, малазначны, няважны.
Несходный—непадобны, неаднакі; *-ная цена*—недаступная цана.
Несходство—непадобнасьць.
Несчастливец—гаротнік, гарапашнік.
Несчастливо—нешчасьліва, няшчасна, бяз долі.
Несчастливый—нешчасьлівы, няшчасны, бяздолны, гаротны.
Несчастье—няшчасьце, нядоля, ліха, ліхая гадзіна, злыдні.
Несчётно—бяз ліку, нязьлічона.
Несчётный—нязьлічоны.
Нет—няма, нямашака, нямаш; *нет времени*—некалі; *нет и нет*—няма ды й няма.
Нетактично—нетактоўна.
Нетактичность—нетактоўнасьць.
Нетактичный—нетактоўны.
Нетерпёж,-ление—нецярплівасьць, нецярпэньне, нэцерп.
Нетерпеливо—нецярпліва.
Нетерпеливость—нецярплівасьць.
Нетерпимо—нязносна.
Нетерпимость—нязноснасьць.
Нетерпимый—нязносны, недапушчальны.
Нетление—нятлэннасьць.
Нетленный—нятлэнны.

Нетопырь (зоол. *Vespertilio*) — кажан.
Неточно, -ный — недакладна, -ны.
Нетрезво — нецвяроза.
Нетрезвость — нецвярозасць.
Нетрезвый — нецвярозы.
Нетронутый — нязрушаны, незайманы, непачаты, некрануты.
Неубыточный — бясстратны.
Неуважение — няўвага, зьянявага, непашана.
Неуважительно — зьяняважліва, непачціва.
Неуважительность — зьяняважлівасць, непачцівасць.
Неуважительный — зьяняважлівы, зьневажальны, непачцівы.
Неувядаемый — нябляклы.
Неугасаемый, -симый — незгасальны.
Неугодно, -ный — не даспадобы, не падабаецца.
Неугомонный — неўгамаваны, неспакойны, галўза.
Неудалый — няўдалы, няўдатны.
Неудача — няўдача, нядоля.
Неудачник, -ница — няўдаліца.
Неудачно — няўдала, няўдатна, нятрапна.
Неудачный — няўдалы, няўдатны, нятрапны.
Неудержимо — нястрымана, нясутрымана, нясупынна.
Неудержимый — нястрыманы, нясутрыманы.
Неудобно — няма як, нявыгодна, нязручна.
Неудобный — нявыгодны, нязручны.
Неудобоваримый — нястраўны.
Неудобоисполнимый — цяжкі для выканання.
Неудобопонятный — незразумёлы.
Неудобопроеходимый — цяжкі для праходу.
Неудобство — нявыгода, нязручнасць.
Неудовлетворенный — незадаволены.
Неудовлетворительно — незадавальняюча.
Неудовлетворительный — незадавальняючы.
Неудовольствие — няпрыёмнасць, незадаволенасць, незадаволенне, прыкрасць.
Неужели — няўжо, няўжо-ж, хіба.

Неуживчивость — няўжывчасць.
Неуживчивый — няўжывчы.
Неуклонно, -ный — няўхільна, -ны.
Неуклюже — няўклёдна, нязграбна, папартакцу.
Неуклюжий — няўклёдны, нязграбны; *как суц.* — мяжджўла, бамбіза, байбус, цяляпень.
Неукоризненно — бездакорна, без папікаў.
Неукоризненный — см. Безукоризненный.
Неукоснительно — абавязкова, незаняхана.
Неукоснительный — абавязковы, незаняханы.
Неукротимость — неўгамаванасць, няўсходанасць.
Неукротимый — неўгамаваны, няўсходаны.
Неулаженный — няўладжаны, неўпарадкаваны.
Неуловимый — нязлоўны, выкрўцісты.
Неумело — няўмёла.
Неумелость — няўмеласць, няўмелства.
Неумелый — няўмёлы, неспрачываны; *как суц.* — няўмёка (аг.).
Неумение — няўмёны, няўмелства.
Неумеренно — над меры, праз меры, неўмеркавана.
Неумеренность — неўмеркаванасць.
Неумеренный — надмеры, неўмеркаваны.
Неуместно — не дарэчы.
Неуместный — недарэчны, няпрыстойны, нягожы.
Неумолимость — няўмольнасць, неўлітаванасць.
Неумолимый — няўмольны, неўлітаваны.
Неумолчно — няўмоўчна, бясціханьня.
Неумолчный — няўмоўчны.
Неумытый — няўмыты, непамыты; *как суц.* — нямыцік.
Неумышленно — ненаўмысна, ненамысьля, няўмысна, няўмысьля без замеры.
Неумышленный — ненаўмысны, няўмысны.
Неуплата — нявыплат(а).
Неупотребительность — няўжывчасць.

Неупотребительный—няўжываны, няўжыўны.
Неурожай—неўраджай, няўрода, няўрод, бясхлёбіца.
Неурожайный—няўраджайны, неўрадлівы, бясхлёбны (год).
Неурочный—няўчасны, нявызначаны, нязаданы.
Неурядица—сварка, бязладзіца.
Неусердие—нязычлівасць, нестар(э)ннасьць, няшчырасць.
Неусердно—нязычліва, нестар(э)на, няшчыра.
Неусердный—нязычлівы, нестар(э)нны, няшчыры.
Неусидчивость—непасёдлівасць.
Неусидчивый—непасёдлівы.
Неуслужливый—непаслужны, непаслужлівы.
Неуспех—непаспёх.
Неуспешно—непаспёшна, няўпраўна.
Неуспешный—непаспешны, няўпраўны.
Неустанно—бязустанку, нясупынна.
Неустанный—бязустанны, нясупынны.
Неустойка—няўстойка.
Неустойчиво—хістка, нястанна, няўстойліва.
Неустойчивость—хісткасць, нястаннасць, няўстойлівасць.
Неустойчивый—хісткі, нястанны, няўстойлівы.
Неустрашимый—неадхільны.
Неустрашимо—бязбоязна, адважна, сьмела.
Неустрашимость—бязбоязнасць, адвага, сьмеласць.
Неустрашимый—бязбоязны, адважны, сьмелы.
Неустроенный—неўпарадкаваны.
Неустройство—непарадак, неўпарадкаванасць, бязладзьдзе.
Неуступчивость—няўступнасць, упартасць.
Неуступчивый—няўступны, упарты.
Неусыпно—дбайна, дбала, пільна.
Неусыпность—дбайнасць, дбаласць.
Неусыпный, пающий—дбайны, дбалы, пільны.
Неутешительно, -ный—непацешна, непацешны,

Неутешно, -ный—няўцешна, -ны.
Неутомимо—няўтомна, бяз утомы.
Неутомимость, -мый—няўтомнасьць, -ны.
Неутомительный—няцяжкі, нятрудны.
Неук—нёвук.
Неучёный—нявучоны.
Неучтиво—непачціва, недалікатна, нявётліва.
Неучтивый—непачцівы, недалікатны, нявётлівы.
Неуютно, -ный—няпрытульна, -ны.
Неуязвимо—неўразьліва, непаражальна.
Неуязвимость—неўразьлівасць, непаражальнасць.
Неуязвимый—неўразьлівы, непаражальны.
Нефрит (минер.)—нэфрыт.
Нефтепромышленник—нафтар, нафтапрамысловец.
Нефть—нафта, алей зёмны (г.-м. т.)
Нефтяной—нафтавы.
Нехватка—няхватака.
Нехитро—няхітра.
Нехитростный, -рый—няхітры.
Нехозяйственный—негаспадарны.
Нехорошо—ня добра, блэга, кепска, няладна, пагана.
Нехороший—нядобры, блэгі, кепскі, брыдкі, няўдалы, неха-рошы.
Нехотение—нехаценьне.
Нехотя—нехаця.
Нехудо—няблага, някепска.
Нехудой—неблагі, някепскі.
Нецелесообразно—нямэтазгодна, недамэтна.
Нецелесообразность—нямэтазгоднасць, недамэтнасць.
Нецелесообразный—нямэтазгодны, недамэтны.
Нецеломудренный—няцэлы.
Нечаянно—нечакана, неспадзявана, неспадзёйна, знячэўку, няўмысля, няўмысна.
Нечаянность—нечаканасць, неспадзяванасць, нечаканка, неспадзяванка.
Нечаянный—нечаканы, неспадзяваны, неспадзёўны, няўмысны.
Ничего—няма чаго, нечага, годзі;
 -го *делать*—няма чаго рабіць;
 -го *и говорить*—няма чаго

казаць; **го вам об этом рас-суждать**—годзі вам пра гэта разважаць.

Нечёса—кўдла, кудлач, чка.

Нечёсанный—кудлаты, нячосаны, нячэсаны.

Нечестивец—пагáнец, басурман.

Нечестивица—пагáнка, басурманка.

Нечестивый—пагáны, пагáнскі, басурманскі.

Нечестно—нясумлённа, нячэсна.

Нечестие—пагáнства.

Нечестность—нясумлённасьць, нячэснасьць.

Нечестный—нясумлённы, нячэсны.

Нечёт, ный—няцот, няцотны.

Нечеткий—нячытэльны, нявыразны.

Нечистоплотно—неахайна.

Нечистоплотность—неахайнасьць, няхлюйнасьць.

Нечистоплотный—неахайны, няхлюйны; *-ная женщина*—плюндра.

Нечисто—нячыста, брудна.

Нечистота—бруд, нечысьць, мут.

Нечистый—нячысты, брудны; *-тый дух*—нячысьцік.

Нечто—нешта, што-сь.

Нечувствительно—нячу́ла.

Нечувствительность—нячу́ласьць, нячульлівасьць.

Нечувствительный—нячу́лы, нячульлівы.

Нешадно—бязьлітасна, не шкадуючы, неміласэрна; *-но бить*—пэрыць.

Нешадный—бязьлітасны, неміласэрны.

Неявственно, неясно—няясна, нявыразна.

Неявственный, неясный—няясны, нявыразны.

Неядовитый—неатру́тны.

Ни союз—ні, ані; **ни-ни**—ні-ні, ані-ані; **ни за-что**—нізавошта; **ни к чему**—нідачога; **ни зги**—ні а́зу; **ни малейше**—нісколькі; **ни с места**—ані руш; **ни с того, ни с сего**—так, бяздай прычыны.

Нива—ніва, збажы́на, ральля.

Нивный—нівавы.

Низоросль (*бот. Gramineae*)—см.

Неужли

Нигде—нідзё, нямá дзе

Нигилизм—нігілі́зм.

Нигилист, -стка—нігілісты, -стка.

Нигилистический—нігілісты́чны.

Нигрин (*минер.*)—нігры́н.

Нидерландец—нідэрля́ндзец.

Нидерландия (*геогр.*)—Нідэрля́ндья.

Нидерландский—нідэрля́ндзкі.

Нижайший—найніжэйшы.

Нижé союз—ані.

Нижé сравн. ст.—ніжэй; *-же критики*—няварта крытыкі.

Нижезложенный—ніжэйзьме́шчаны.

Нижеозначенный—ніжэйазна́чаны.

Нижепоименованный—ніжэйпамя́нёны.

Нижеподписавшийся—ніжэйпадпі́саны.

Нижеприведенный—ніжэйпамя́нёны, ніжэйпака́заны.

Нижесказанный—ніжэйка́заны.

Нижеупомянутый—ніжэйпамя́нуты.

Нижнечелюстной (*анат.*)—ніжняскі́вічны.

Нижний—ніжні, ніжэйшы, сподні; *-няя челюсть*—сáнкі; *-няя часть груди*—пад узду́хі.

Низ—ніз, дол, спод.

Низание, -зать—ніза́ньне, ніза́ць.

Низведение—спуска́ньне.

Низвергать, низвергнуть—скіда́ць, скіну́ць; зры́нуць.

Низвергнутый—скіну́ты, зры́нуты.

Низвержение—скіда́ньне, зры́нэ́ньне.

Низводит, низвести—спуска́ць, спусьці́ць.

Низенький—нізенькі.

Низина—нізі́на.

Низить, -ться—нізі́ць, -цца.

Низкий предмет—нізкі; *человек*—подлы, нікчэмны; *кое место в заборе*—перала́з.

Низко—1) нізка; 2) подла.

Низковатый—нізкава́ты.

Низкость—нізката́.

Низкопоклонничать—гну́ць ка́рак, пада́цца.

Низкопоклонник—падхлёбнік.

Низкопоклонство, -ничество—забя́ганьне, упада́ньне.

Низкопробный—нізкапробны, та́нны.

Низкорослый—нявысокі на ўзрост.

Низкоствольный—нізкаствольны.

Низлагать, низложить—скідаць, скінуць (з пасады).

Низложение—скідаўне.

Низменность—нізіна (г.-к. т.), су-хадоліна.

Низменный *о месте*—нізкі, за-падзісты; *о характере*—подлы, нікчэмны.

Низовой—нізавінны.

Низовье—нізавіна (г.-к. т.).

Никак—ніяк, аніяк, нівошта, ніза-што.

Никакой, -кая, -кое—ніякі, ніякая, ніякое; *кой возможности*—ніякой рады; *ким образом* ні-якім чынам, жадным споса-бам.

Никелевый—нікелевы.

Никелировать—нікеляваць.

Никель—нікель.

Никита—Мікіта.

Никифор—Нічылар.

Никнуть—нікнуць.

Никого—нікога, нікагўтка.

Никогда—ніколі, ніра́зу, зроду, па-век, даўе́ку; *никогда больше*—ніколі ў сьвёце; *я тебя ни-когда не оставляю*—я цябе да-вёку не пакіну.

Никодим—Мікодым.

Никола, -лай—Мікола, Мікала́й.

Никон—Нікан.

Никто—ніхто.

Никуда—ніку́ды, нідзё, нінавошта, нідачога; *да не годен*—ні на што ня гож.

Никчемность, -ный—нікчэмнасьць, нікчэмны.

Нил (*река*)—Ніл.

Нильский—нільскі.

Нимало—ніколёчкі, ані трохі, ні-званьня, ані званьня, ні каліва.

Нимфа—німфа, русалка.

Ниоткуда—ніадку́ль.

Нипочём—ані гадкі, нічога.

Нипочто—хоць бы што.

Нисколько—ніко́лькі, нічагёнька, ні каліва, ні кроплі, ні расінкі.

Ниспадание—спад.

Ниспослание—пасыланьне.

Ниспосылать, -слать—пасылаць, па-слаць.

Ниспровергать, -гнуть—скідаць, скінуць, зрынуць.

Нисходит—саступаць.

Нисходящий—саступны; збёжны (б. т.).

Нисхождение, -шествие—састу-паньне.

Нитевидный—падобны да ніткі, ніткаваты.

Нитка—нітка.

Ниточка—нітачка; *ходит по-ке*—па стру́нцы хадзіць.

Ниточник—нітачнік.

Ниточница—нітачніца.

Ниточный—нітачны, ніцяны.

Нитроглицерин (*хим.*)—нітраглі-цырына.

Нить—нітка, ніць.

Ниц—ніц.

Ницелоз (*бот. Salix repens L.*)—ніцая лаза.

Ничего—нічога; *нар.*—ані званьня, нівошта, ні-ані; *то себе*—нічога сабе (*ср. Ничто*).

Ничей, -чья, -чье—нічы́й, -чы́я, -чыё.

Ничком—см. Ниц.

Ничто—нішто; *за ничто*—за няма што; *ничего!*—дарма; *реши-тельно ничего*—анічагёнькі, анічагўсенькі.

Ничтожество—нікчэмнасьць, мі-зэрнасьць, бязва́ртасьць, ня-зна́чнасьць, ма́рнасьць, блага́та.

Ничтожный—нікчэмны, нікчэмнік, мізэрны, бязва́рты, нязна́чны, ма́рны.

Ничуть—ані трохі.

Нищать—галёць, бяднець.

Нишай, -шенка—жабра́чка, стар-чы́ха.

Нишенски—пажабра́чку, паста-рэчку.

Нишенский—жабра́цкі, старэ́цкі, старцоўскі.

Нишенство—жабра́цтва, жабра-ва́ньне, убо́ства.

Нишенствовать—жабра(ка)ва́ць, старцава́ць.

Нишета—галота, убо́ства, бядота, нуда; *приводит в н.*—нішчыць; *доводит до н.*—абгаляць.

Нищий—жабра́к, ста́рац. убогі; *сделаться нищим*—у старцы́ пайсьці.

Но союз—але́, адна́к, аж.

Новелла (*лит.*)—наве́ля, апа́ва-да́ньне (л. т.).

Новелліст—навэлісты, апавядальнік (л. т.).

Новее—наве́й.

Новейший—наве́йшы, найноўшы.

Новенький—новенькі.

Новеть—наве́ць, ноўшаць.

Новизна—навіна; цаліна.

Новинка—навінка.

Новичок—нава́к, навічок.

Новобранец—рэкрут, навабра́нец.

Новобрачный—малады.

Новобрачная—маладая, маладзіца.

Нововведение—навіна.

Новогодний—новагодні, новарочны

Новогрудок—Нава́градак.

Новожёны—маладыя.

Новозеландия (*геогр.*)—Новозэ́ляндія.

Новоизбранный—новаабра́ны.

Новоизданный—новавы́даны.

Новоизобретенный—новавы́найзлены.

Новокрещенец—новакшчэнец,

Новолетний—новагодні.

Новолуние—маладзік.

Новомодный—навамо́дны.

Новоприезжий—новапрыбы́лы.

Новопоселенец—новапасе́льнік, новасе́лец.

Новопреставленный—новапаме́рлы.

Новорожденный—нараджэнец, нованара́джаны.

Новоселье—навасе́льле, улазіны, уходзіны.

Новость—навіна.

Новоявленный—новаяўлены.

Новшество—навіна.

Новый—новы.

Новь—навіна, цаліна.

Нога—нага́; *ми вверх*—дагары́ нага́мі; *быть с кем на короткой ноге*—таварышава́ць, быць з кім запанібра́та; *давай бог ноги*—наўце́кі; *нога-в-ногу*—крок у крок, згодна; *жить на большую ногу*—жыць ~~напáнку~~; *протянуть ноги*—здзірдзі́цца; *побежать со всех ног*—зада́ць дра́ла, драпа́ка; *ни ногой ко мне*—каб твая́ нага́ ў мяне́ ня бы́ла; *он сегодня встал левой ногой с постели*—ён ся́годня ня ў до́брым гумо́ры.

Ногаец—нага́ец.

Ногайский—нага́йскі.

Ногастый—цыба́ты, даўга́ла.

Ноготок—кі́пцік, пазуро́к.

Ноготь—кі́пець, нога́ць, пазнога́ць.

Ногтевидный—кі́пцява́ты, падо́бны да пазно́гця.

Ногтевой—кі́пцявы, пазно́гцевы.

Ногтотод (*болезнь*)—волас, валасе́нь.

Нож, ножик—нож, ножы́к; *с тупым концом*—карма́чык; *перочинный*—цызо́рык; *складной*—склада́нчык; *нож не режет*—нож не бярэ́.

Ножницы—нажні́цы.

Ножной—ножны́.

Ножны—по́хва.

Ноздреватость—наздрава́тасьць.

Ноздреватый—наздрава́ты.

Ноздря—наздра́; *лошадиная*—хра́па.

Ноль—см. Нуль.

Номенклатура—наме́нкляту́ра.

Номинальный—наміна́льны, напісо́ўны.

Нора—нара́, лёх.

Норд—поўнач.

Норд-Ост—см. Северо-Восток.

Норд-Вест—см. Северо-Запад.

Норичник (*бот. Scrofularia L.*)—залозы́ніца (б. т.).

Норичниковый—залозы́нікавы (б. т.).

Норка—норка; *зоол. Mustela lutreola*—нары́ца.

Норма—но́рма.

Нормально—нарма́льна, звыча́йна.

Нормальный—нарма́льны, звыча́йны.

Норов—нораў, нату́ра; *с норовом*—нараві́сты.

Норовить—гадзі́ць, гнуць, схіля́ць.

Нос—нос, пі́ка; дзю́ба (у пту́шак); пе́рад (карабля); клі́н, ро́г; *вздёрнутый нос*—кі́рпаты нос; кі́рпа; *задираешь нос*—закапы́льваць, драць но́с; *говорить в нос*—гамза́ць, гугня́віць; *говорить под нос*—мармыта́ць; *утереть нос*—уце́рці нос; *водить за нос*—дуры́ць.

Носатый—наса́сты, носар, насач.

Носатик (*зоол. Curculio*)—доўга́носі́к.

Носик—насо́к, насоча́к.

Носилки—насі́лкі.

Носильный — насільны; тое, што носіцца.
 Носильщик — насільнік, насільшчык.
 Носить — насіць; носить *траур* — хадзіць у жалобе (ср. Нести).
 Носиться — насіцца; плаваць; дзе́рціся (пра адзёжу); хадзіць (пра чуткі).
 Носище — насіна.
 Носка — нашэньне.
 Ноский — моцны, тыва́лы.
 Носкость — моцнасьць, тыва́ласць.
 Носовой — насава́; -вой *платок* — насава́я хўстачка, насоўка; -вая *кость* — насава́ца.
 Носок — 1) насок; 2) шкарпэтка, панчошка; *ходить на носках* — хадзіць на цыпках.
 Носорог (зоол. *Rhinocerus*) — наса-рог.
 Носороговый — насарогавы.
 Носослёзный канал (анат.) — носасьлёзны ход.
 Нота (муз., дипл.) — нота.
 Нотариальный — натарыяльны; -ная *кантора* — натарыяльная кантора.
 Нотариат — натарыят.
 Нотариус — натарус.
 Нотация — вымова, нагонка; *дать нотацию* — задаць нагонку, чосу.
 Нотный — нотны.
 Ночевать — начаваць.
 Ночёвка — начава́ньне.
 Ноченька — ночка.
 Ночлег — начлёг.
 Ночлежный — начлёжны; -ный *дом* — начлёжны прытулак.
 Ночник — начник, газы́ца, газоўка.
 Ночная красавица (бот. *Hesperis matronalis* L.) — вячорніца (б.г.).
 Ночь — ноч; *длинная ночь* — доўгая ночь; *в ночь* — уночы; -чью — ноччу; *в ночь под* — проці ночы; *желать спокойной ночи* — дабра́нач дава́ць; *наступила ночь* — наста́ла ноч; *ночь целую* — цалю́сенскую ноч.
 Ноша — ношка, бярэма.
 Ноябрь — лістапад.
 Ноябрьский — лістападавы.
 Прав — нораў, на́тура, уда́ча, абычай, звычай, характар; *по праву* — даспадобы, да сма́ку.

Правиться — падабацца.
 Правность — наравітасць, прыда́члівасьць.
 Правный — на́турысты, наравісты, прыда́члівы.
 Правоучение — навуча́ньне; *давать* -ние — на дабро настаўляць.
 Правоучитель — навуча́льнік.
 Правоучительно, -ный — навуча́льна, навуча́льны.
 Правственно — ма́ральна, абыча́йна.
 Правственность — ма́ральнасьць, абыча́йнасьць (л. т.).
 Правственный — ма́ральны, абыча́йны (л. т.).
 Ну — ну, ат; ну-ка — ато-ж, нўтка, анўтка, анў; ну-уж — аўжо-ж; ну вот он и говорит — ато-ж ён і ка́жа.
 Нудить, -ться — нўдзіць, -цца.
 Нужда — патрэба, нэндза; нўжа, жу́да, нура́; прыму́с; няволя; няста́так; *живет без нужды* — жы́ве сабе́ ані га́дкі.
 Нуждаться — адчува́ць патрэбу, па-трабава́ць (чаго).
 Нужно — данўж! нужба!
 Нужник — сўтачкі.
 Нужно — патрэбна, трэба; прыхо-дзіцца.
 Нужный — патрэбны, пі́льны.
 Нукание — нўканьне, паганя́ньне.
 Нукать — нўкаць, паганя́ць.
 Нулевой — нулявы.
 Нуль — нуль.
 Нумер — нўмар, лі́чба.
 Нумерация — нумара́цыя.
 Нумерованный — нумара́ваны.
 Нумеровать — нумарава́ць.
 Нумизматик — нумізма́тык.
 Нумизматика — нумізма́тыка.
 Нумизматический — нумізма́тычны.
 Нунций — нўнцы, па́пскі пасол.
 Нутреной, -ряный — нутраны.
 Нутро — нутро; *не по нутру* — не да сма́ку, не даспадобы.
 Ныне, -ныньче — цяпе́р.
 Нынешний — цяпе́рашні, суча́сны.
 Нырок — нырэц, нырка.
 Ныряльщик — нырэц.
 Ныряние — ныра́ньне.
 Нырать — ныра́ць, дава́ць ныра́.
 Ныть — ныць, нўдзві́ць.
 Нытьё — ныцьце́.
 Нью-Йорк (гор.) — Нью Ёрк.

Нюанс—адцёньне (пс.-л. т.).
Нюнить—плакаць, рўмзаць.
Нюх—нюх.
Нюхальщик—нюхальнік.
Нюхание—нюханьне
Нюхательный нюхальны; **ный табак**—цюцён.
Нюхать—нюхаць; **хать табак**—зажываць табакі.

Нянька—нянька, пясту́нка.
Нянькин—няньчын.
Няньчение—няньчаньне.
Няньчить—няньчыць, пёставаць, пелегаваць, кукобіць.
Няньчиться—няньчыцца, кукобіцца; цацкацца.
Нянюшка—нянечка.
Няня—няня, пясту́нка.

О.

О (об) *предл.*—аб, а, пра; *он ни об чем не заботится*—ні пра што ня дбае; *это случилось о Рождестве*—гэта здарылася на Каляды; *изба о четырех углах*—хата з чатырма вугламі; *рука об руку*—поруч; *бросил об землю*—кінуў вобземлю.

О *межд.*—во!

Оба—абодва, абадва, абое (для ўсіх радоў); *глядеть в оба*—пільна сачыць; *они оба одинаковые*—яны абое рабое (у зьневажаўным сэнсе).

Обабить—абабіць.

Обабиться—абабіцца, зрабіцца падобным на бабу.

Обабок (*Boletus scaber* Bull. Bolh)—бабка, абабак.

Обагранный—обагроўлены, акрываўлены.

Обагрить—обагравіць, акрываваць, убрўдзіць (кроў).

Обайщик—ашуканец.

Обалдеть—ачмурэць, абязглузьдзец, з розуму зыйсці.

Обанкрутиться—збанкрутавацца, збанкруціцца.

Обасурманиваться—абасурма́ніцца.

Обаяние—зачараваньне, чары, прываба.

Обаятельно—чароўна, прывабна, прывабліва.

Обаятельность—чароўнасьць, прывабнасьць.

Обаятельный—чароўны, прывабны, прываблівы, заварожлівы.

Оббирать, обобрать—аббіраць, аббраць.

Обвал—авал, звал (г.-к. т.); *забурэньне*,

Обваливать, -лить—абва́льваць, абва́ліць, зру́шыць, забу́рыць; **-литься**—абва́ліцца, зру́шыцца, забу́рыцца.

Обваливать, лять—абва́льваць, абва́ляць; абкочваць, абкачаць.

Обваренный (кипятком)—абшпа́раны, абвараны.

Обваривание—абпа́рваньне, абва́рваньне.

Обваривать, -рить—апа́рваць, апа́рыць; абшпа́рваць, абшпа́рыць; абва́рваць, абва́рыць.

Обварка—апа́ра.

Обварной—апа́раны, абва́раны.

Обвастривать, обострить—абвострываць, абвастрыць.

Обвашивать, обвоштить—наваскоўваць, наваскаваць; націраць, націрці воскам.

Обведение—абвадзёньне; *оградой*—агароджваньне.

Обвенчать, -ться—пашлюбаваць, пашлюбавацца; абвянчаць, абвянчацца; даць, узяць, шлюб.

Обвертка (*bot. involucreum*)—акры́ўка (б. т.).

Обве́ртывание—абвіна́ньне, абго́ртваньне, ахіна́ньне.

Обве́ртывать, обвертеть, обвернуть—абго́ртваць, абга́ртаць, абга́рнуць; абвіна́ць, абвіну́ць, увіна́ць, увіну́ць; ахіна́ць, ахіну́ць; абкру́чваць, абкру́ціць; завіна́ць, завіць.

Обвести, -сть—см. **Обводить**.

Обветрить лицо—засівераць.

Обветшалость—пастарэласць, застарэласць

Обветшалый—пастарэлы, застарэлы, згрыбёлы, трухлявы, прўхкі.
Обветшать—пастарэць, застарэць, згрыбёць, струхлёць, спаракнець, спрухнець.
Обвешенный—абважаны; абвешаны.
Обвешивание—абважваньне; *чем*—абвешваньне.
Обвешивать, обвесить на весах—абважваць, абважыць; абдўрваць, абдурьць; *что чем*—абвешваць, абвёсьць.
Обвешать, обвести—абвяшчаць, абвясцьць; апавяшчаць, апавясцьць.
Обвивание—абвінаньне, абвіваньне, увінаньне.
Обвивать, обвить—абвінаць, абвінуць; абвіваць, абвіць; увінаць, увінуць; увіваць, увіць.
Обвинение—абвінавачваньне.
Обвиненный—абвінавачаны.
Обвинитель, ница—абвінавальнік, абвінавальніца.
Обвинительный—абвінавальны;
-ный акт—абвінавальны акт, акт абвінавачваньня.
Обвиняемый—абвінавачваны.
Обвинять, нить—вініць, вінаваціць, абвінавачваць, абвінаваціць.
Обвислость—абвісласьць, зьвісласьць
Обвислый—абвіслы, зьвіслы.
Обвиснуть—абвіснуць, зьвіснуць.
Обвод—абвод.
Обводить, обвести—абвадзіць, абводзіць, абвёсьці; *оградой*—агароджваць, агарадзіць.
Обводный—абводны.
Обводнение—абвадненьне.
Обводнять, нить—абвадніць, абвадніць.
Обвоз—абвоз.
Обвозить, обвезти—абвазіць, абвазіць, абвёзьці.
Обвозный—абвозны.
Обвойник (*бот. Periploca graeca L.*)—акрыўка.
Обволакивание—акрывацьне, ахінаньне, абцягваньне, абцяганьне, абвалокваньне.
Обволакивать, обволочь—акрываць, акрыць; ахінаць, ахінуць; абцягваць, абцягаць.

абцягнуць; абвалокваць, абвалачы.
Обволосатеть—абрасьці валасамі.
Обвораживание—зачароўваньне, ачароўваньне.
Обвораживать, рожить—зачароўваць, зачараваць; ачароўваць, ачараваць; захапляць, захапіць; абварожваць, абваражыць.
Обворожительница—чараўніца; спакусьніца.
Обворожительно—чароўна, чаруюча, прываба.
Обворожительный—чароўны, чаруючы, чараўнічы, прывабы.
Обворовывание—абкрадваньне, абкраданьне.
Обворовывать, ровать—абкрадваць, абкрадаць, абкрасьці; абабраць; **-рованный**—абкрадзены; **-рованный неоднократно**—абкраданы.
Обвязка, зывание—абвязваньне.
Обвязывать, зать—абвязваць, абвязаць; *пеленками*—спавіваць, спаіць.
Обгаживать, обгадить—апаскуджваць, апаскудзіць; абгаджваць, абгадзіць, апаганіць, урабіць, (калам).
Обгибать, обогнуть—абгінаць, абагнуць.
Обгладывать, обглодать (кость)—абгрызаць, абгрызьці.
Обглаживать, обгладить—абгладжваць, абгладзіць.
Обглядывать, обглядеть—абгладжваць, абгладзіць, абгледзець.
Обговаривание—абгаворваньне.
Обговаривать, обговорить—абгаворваць, абгаварыць; разважваць, разважыць (пытаньне); **-рить кого**—абмовіць.
Обговор—абмова.
Обговоренный—абгавораны, разважаны, абмоўлены.
Обгонка, в-ку—навыперадкі.
Обгонять, обогнать—абганяць, абагнаць; выпераджаць, выперадзіць.
Обгораживание—абгароджваньне.
Обгораживать, обгородить—абгароджваць, абгарадзіць.

- Обгорать, -реть**—абгараць, абгарэць; абсма́львацца, абсма́ліцца; а(б)па́львацца, а(б)па́ліцца; у него **обгорела шинель**—ён злавіў на шынэлі ліса.
- Обгорелый, -ревший**—абгарэлы, абсма́лены, а(б)па́лены.
- Обгрызание**—абгрыза́ньне.
- Обгрызать, обгрызть**—абгрыза́ць, абгры́зці.
- Обгрызенный**—абгры́заны.
- Обгрызок**—абгры́зак, згры́зак, ку-са́нік.
- Обдавать, обдать** *водой*—абліва́ць, абліць; *паром*—ашпа́рваць, ашпа́рыць.
- Обдаривать, -рить**—абдарао́ваць, абдарава́ць, абдары́ць.
- Обделка**—абрабле́ньне, абробка; *украшениями*—аздоба.
- Обделочный**—абробны, абробачны, аздобны.
- Обделывание**—абрабле́ньне.
- Обделывать, -лать**—абрабля́ць, аб-рабі́ць; аздабля́ць, аздабі́ць.
- Обделять, -лить**—абдзяля́ць, абдзя-ліць; пакры́ўдзіць, дзелячы.
- Обдёргивание**—абшморгваньне, абсмы́кваньне.
- Обдёргивать, обдёрнуть**—абшморгваць, абшмар-гаць, абшмаргну́ць; абсмы́к-ваць, абсмы́каць; абдзіра́ць, абдзі́рці, абадра́ць; *волосы, перья*—абскуба́ць, абску́бсьці.
- Обдирала**—зьдзі́рца, драпе́жнік, лупе́ка; ха́барнік, шкурадзёр.
- Обдирательство**—зьдзі́рства, дра-пе́жніства; ха́барн і́тва.
- Обдирать, ободрать**—абдзіра́ць, абдзі́рці, абадра́ць; абша́р-паць, аблупі́ць; **ободратся**—абдзі́рціся, абша́рпа́цца, абна-сі́цца.
- Обдувала**—ашу́канец, абармот.
- Обдувание**—абдзьмуха́ньне, абду-ва́ньне.
- Обдувательство**—ашу́канства
- Сбдувать, обдуть**—абдзьмуха́ць, абдзьму́хаць; абдува́ць, аб-ду́ць; *в перенос. см.*—ашу́к-ваць, ашу́каць; абду́рваць, абду́рыць.
- Обдуманно**—абду́мана, абмеркава́-на, разва́жна.
- Обдуманность**—абду́манасьць, аб-меркава́насьць, разва́жнасьць.
- Обдуманный**—абду́маны, абмерка-ва́ны, разва́жаны; разва́жны.
- Обдумывание**—абду́мваньне, абмер-кава́ньне, меркава́ньне, разва-жа́ньне.
- Обдумывать, -мать**—абду́мваць, абдумля́ць, абду́маць; абмяр-ко́ваць, абмяркава́ць; разва́ж-ваць, разва́жыць; абрахава́ць.
- Обе**—абедзьве; *обеими руками*—абэруч, абэручкі; *по обеим сторонам*—абапал, абапольна.
- Обегать, обжать**—абяга́ць, абэг-чы (*ср. Оббегать*).
- Обегать**—абэга́ць.
- Об'егорить**—ашу́каць, падашукáць.
- Обед**—абéд; *пред обедом*—да абéду; *после обеда*—па абé-дзе, паабéдкі.
- Обедать**—абéдаць; *в полдень*—па-луднаваць.
- Об'едала**—абжора, аб'яда́йла.
- Об'едать, об'есть**—аб'яда́ць, аб'е́сьці.
- Обеденный**—абéдны.
- Об'единение**—аб'ядна́ньне, злу-ча́ньне, злу́чнасьць.
- Об'единенный**—аб'ядна́ны, злу́чаны.
- Об'единять, -нить**—ядна́ць, аб'яд-на́ць; злуча́ць, злучы́ць.
- Об'едки**—аб'е́дкі, неда́едкі, вье́дкі, зье́дкі, да́едкі.
- Обеднелый, -вший**—зьбяднэ́лы, згале́лы, зьмізарнэ́лы, падупа́лы, зубожалы.
- Обеднение**—зьбяднё́ньне, згале́ньне, зубожаньне.
- Обеднеть**—зьбяднё́ць, згале́ць, зьмізарне́ць, зубожа́ць, падупа́сь.
- Обедня**—імша́, служба́, абéдня.
- Обезглавленный**—з сьсэ́чанай, сьця́тай галавой, сьця́ты.
- Обезглавливание**—сьсяка́ньне, сьціна́ньне галавы́.
- Обезглавить**—сьсячы́, сьця́ць га-лаву́.
- Об'еврентся**—аб'яўрэ́іцца, ажы-даве́ць.
- Об'езд**—аб'е́зд; *по дороге*—разь-мінка, аб'е́здка.
- Об'езди́ть**—аб'е́здзіць.
- Об'ездной, -ный**—аб'е́зны; -ная *до рога* поваратка.

Об'ездчик—аб'ежчык.
Об'езжать, об'ехать—аб'яжджаць, аб'ехаць.
Обезденежиться—пазбыцца грошай, страціцца.
Обездоленный—абяздолены, бяздолны, гаротнік.
Обездоливать, лить—абяздольваць, абяздольць.
Обеззграживать, разить—пазбаўляць, пазбаўіць заразы.
Обезличить—пазбаўіць асабістасці, згнібіць.
Обезлюднеть—вылюднець, абязлюднець.
Обезмозглеть—абязглузьдзець.
Обезнадёженный—абезнадзеены.
Обезнадёживать, жить—абезнадзейнаць, абезнадзеіць; пазбаўляць, пазбаўіць надзеі.
Обезноживать, жить—пазбаўляць, пазбаўіць ног.
Обезображенный—сапсаваны, знявечаны.
Обезобразить—сапсаваць, знявечыць, зрабіць брыдкім, збрыдзіць.
Обезопасение—забесьпячэнне.
Обезопасить—забясьпечыць.
Обезоружение, живание—абязбройванне, раззбраенне, раззбройванне.
Обезоруженный—абязброены, раззброены, пазбаўлены зброі.
Обезоруживать, жить—абяззбройваць, абяззброіць; раззбройваць, раззброіць; пазбаўляць, пазбаўіць зброі.
Обезумелый, вший—звар'яцёлы, ашалёлы, ачмурэлы, здурнелы.
Обезуметь—звар'яцець, ашалець, ачмурэць, затлуміцца, здурнець.
Обезьяна—мал(ў)па; нка—мал(ў)пачка.
Обезьяничать—трымацца, як мал(ў)па, мал(ў)паваць.
Об'ект—аб'ект, прадмёт.
Об'ектив—аб'ектыў.
Об'ективация—аб'ектывацыя.
Об'ективирование—аб'ектаванне.
Об'ективировать—аб'ектаваць.
Об'ективно—аб'ектыўна, бесстаронна.
Об'ективность—аб'ектыўнасць, бесстароннасць.

Об'ективный—аб'ектыўны, знадворны; бесстаронны.
Обелиск—абэліск, востраслуп (г.-к. т.).
Об'ём—аб'ём, абойма, абнім, *ажа*.
Об'ёмистый—ёмісты.
Оберегание, режение—ахоўванне, абарона.
Оберегать, оберечь—ахоўваць, ахаваць; бараніць, абараніць, засьцерагаць, засьцерагчы; **-гаться**—ахоўвацца, абараняцца, засьцерагацца; перасьцерагацца (чаго).
Обеременить—см. Обременить.
Обернуть—см. Обвёртывать.
Обвернутый—абгорнуты, загорнуты, абвінуты, укручаны.
Обер-кондуктор—галоўны кандуктар.
Обёртка—вокладка.
Обертон—абэртон, дадатковы тон (пс.-л. т.).
Обёрточный, -ная бумага—пакавальная папэра.
Обёртывать, обернуть—абгортваць, абгарнуць; завінаць, завінуць; укручваць, укруціць.
Обёртываться, обернуться—абарочвацца, абярнуцца; завінацца, завінуцца; **-нуться с деньгами**—абыйсьціся з грашыма; **-нуться в кого**—перакінуцца (у каго).
Обескроветь—зыйсьці кроўю.
Обескровить—абяскרוіць.
Обескураженный—збянтэжаны.
Обескураживать, жить—бянтэжыць, збянтэжыць.
Обеспамятевший—зняпрымлены.
Обеспамятеть—зняпрымнець, страціць прытомнасць.
Обеспечение—забясьпэка, забесьпячэнне; зарўка.
Обеспеченный—забясьпечаны, заможны.
Обеспечивать, -чить—забясьпечваць, забесьпячаць, забясьпечыць.
Обеспокоенный—занепакоены, патурбаваны.
Обеспокоивать, -ить—турбаваць, патурбаваць; занепакойваць, занепакойць; закладчыць, за-

клапаціць; парушаць, парўшыць.

Обессиление—зьянісіленьне.

Обессиленный—зьянісілены, аслаблы, зьянможаны.

Обессилеть—зьянісіліцца, пазбаўіцца сілы; змардавацца.

Обессиливать, лить—зьянісьліваць, зьянісіліць; мардаваць, змардаваць; пазбывацца, пазбыіцца сілы.

Обесславленный—абняслаўлены, зганены.

Обесславливать, вить—абняслаўліваць, абнеслаўляць, абняславіць; ганіць, зганіць.

смертить—пазбаўіць сьмерці, унесмяротніць.

Обессудить—зганіць; *не обессудите*—бўдзьце ласкавы.

Обесцвечиваться—траціць колер, блё(я)кнуць.

Обесцестить—зьяняважыць, зганіць, зьяшчэсьціць, абняславіць, збэсьціць.

Обесчещенный—зьяняважаны, зганены, абняслаўлены, збэшчаны.

Обет—аф'яра, зарок; абяцанка.

Обетный—аф'ірны.

Обечайка—абячэйка (у сіце).

Обещание—абяцанка, абяцаньне, дакляраваньне, прыраканьне, аф'яраваньне.

Обещенный—абяцаны, дакляраваны.

Обещать, ться—абяцаць, абяцацца; дакляраваць; прыракаць, падмавацца.

Обжалование—аскаржэньне, абжалваньне.

Обжаловать—аскаржыць, аскардзіць, абжаліць.

Обжаренный—абсмажаны, а(б)печаны.

Обжаривание—абсмажваньне.

Обжаривать, рить—абсмажваць, а(б)смажыць; а(б)пякаць, а(б)пячы.

Обжать—*см.* Обжимать и Обжигать.

Обжечь—*см.* Обжигать.

Обжигаться, обжиться—абжывацца, абжыіцца; зажывацца, зажыіцца.

Обжигательный—выпальны, які слўжыць да выпальваньня.

Обжигальщик—выпальнік.

Обжигание—а(б)пальваньне, выпальваньне.

Обжигать, обжечь—аб(п)альваць, а(б)паліць; *смолой*—абсмальваць, абсмаліць, *кипятком*—а(б)пэрваць, а(б)пэрыць; *киричи*—выпальваць, выпаліць.

Обжимать, обжать—абціскаць, абціснуць.

Обжигать, обжать—абжынаць, абжаць.

Обжирание—абжыраньне.

Обжираться—абжыраць, абжырацца.

Обжора—абжора, жрун, аб'ядайла, прорва.

Обжирелый—тлўсты, гладкі.

Обжорливый—ненажэрлівы, ненаёдлівы, абжорлівы.

Обжорство—ненажэрлівасьць, ненаёдлівасьць, абжорлівасьць.

Обзаведение—абсталяваньне.

Обзаводить, обзавести—набываць, набыць абсталяваньне; абзаводзіць, абзавэсьці.

Обзаводиться, обзавестись—абсталёўвацца, абсталявацца; абзаводзіцца, абзавэсьціся; загаспадараваць.

Обзор—агляд; агляданьне.

Обзорщик—аглядальнік, аглядач.

Обзывать, обозвать—абзываць, абзываць; называць, назваць.

Обивала, льщик—абівач.

Обивание—абіваньне, абабіваньне.

Обивать, обить—абіваць, абіць; абабіваць, абабіць, паабіваць, паабіваць.

Обивка—абіцыцё, абіваньне, абабіваньне.

Обида—крыўда, ураза, укрыўджэньне, пакрыўджэньне, абраз; *выносить*, *обида*—цярэць крыўду; *нанести* *обида*—пакрыўдзіць, уразіць.

Обидно—крыўдна, уразьліва, абразьліва; *мне это необходимо*—мяне гэта мала абходзіць.

Обидный—крыўдны, уражны, абразьлівы.

Обидчивый—крыўдлівы, абразьлівы.

Обидчик—крыўднік, крыўдзіцель, напасьнік.

- Обкусывать, -сать**—абку́сваць, абку́саць.
- Облава**—абла́ва.
- Облагание**—абкладаньне.
- Облагаемый**—абкладальны; *налогами*—падатны.
- Облагатель**—абкладальнік.
- Облагать, обложить**—абкладаць, абкла́сьці, аблажыць; *крепость*—аблягаць, аблажыць; абступаць, абступіць; *кого налогами*—накладаць, накла́сьці (на кого) падаткі, ападаткаваць.
- Облагодетельствованный**—абласкаўлены, абдараны.
- Облагодетельствовать**—абласка́віць, абдарыць, зрабіць каму шмат добра.
- Облагорожение**—ушляхтнёньне.
- Облагороженный**—ушляхтнены.
- Облагороживать, -родить**—ушляхтняць, ушляхтніць; рабіць, зрабіць шляхетным; паляпшаць, палёпшыць (уроду).
- Обладание**—валаданьне, уладаньне, дзяржаньне, панаваньне.
- Обладатель**—валадар, валадарнік, уласьнік, дзяржавец.
- Обладательница**—валадарка, валадарніца, уласьніца.
- Обладать (чем)**—валадаць, уладать (чым), дзяржаць (што); панавать (над чым).
- Облаживать, обладить**—абладжаваць, абла́дзіць; наладжваць, наладзіць.
- Облазить**—абла́зіць.
- Облаивать, облаять**—абляйваць, абля́яць, зля́яць; брахаць, набрахаць (на каго), абрахаць (каго).
- Облако**—воблак, вобалак; хма́ра; *о. дождевое*—воблак дажджавы; *о. кучевое*—воблак клубавіты; *о. перистое*—воблак перкава́ты; *о. слоистое*—воблак пластаваты (г.-к. т.).
- Обламливание**—абломліваньне.
- Обламывать, обломать, обломить**—абломліваць, абламляць, абламіць; разьбіваць, разьбіць; патру́шчыць.
- Облапить**—абла́піць.
- Облапошить**—абду́рыць, абаку́ліць, абшукаць, аблапошыць.
- Обласканный**—аблашчаны, абласкаўлены.
- Обласкивать, -скать**—аблашчваць, аблашчыць, абласьціць; абласкаўліваць, абласкавіць.
- Областной**—краёвы.
- Область**—край, краіна; *-сть знания*—галіна ве́ды; *-сть арктическая (геогр.)*—схіл надморскі (г.-к. т.).
- Облатка**—аплатка, аплатак.
- Облаточный**—аплаткавы.
- Облачать, -чить**—прыбіраць, прыбраць; адзяваць, адзе́ць у ша́ты.
- Облачатся, -читься**—прыбірацца, прыбрацца; адзявацца, адзе́цца; апранацца, апрану́цца ў ша́ты.
- Облачение**—ша́ты, убор, адзе́ньне.
- Облаченный**—прыбраны, адзе́ты ў ша́ты.
- Облачко**—воблачак, хма́рка.
- Облачно**—хма́рна; *стало облачно*—нахмарыла.
- Облачность, -ный**—хма́рнасьць, хма́рны.
- Облегание**—абляганьне, абкружэньне.
- Облегать, облечь**—аблягаць, абле́чы; абкружаць, абкружыць; атачаць, атачыць.
- Облегать, облечься (на что)**—аблягацца, абле́гчыся; апірацца, абапе́рціся.
- Облегчать, -чить**—палягчаць, палёчыць; даваць, даць палёгку (чым); ла́цьвіць, пала́цьвіць; ўльжыць.
- Облегчение**—палёгка, палягчэньне.
- Облегченный**—палёгчаны, пала́чвыны.
- Обледеневший, -нелый**—абледзянэлы, зьледзянэлы.
- Обледенение**—аблядзянэньне.
- Обледенеть**—абледзяне́ць, зьледзе́нець.
- Облежалый**—заляжа́лы.
- Облежать, -ться**—заляжаць, заляжацца.
- Облезать, облезнуть**—аблязаць, абле́зыць; аблазіць, паабла́зіць.
- Облезлый**—абле́злы, голаску́ры.
- Облекание**—апрананьне, адзява́не, прыбіраньне.

- Облекать, облечь**—апранаць, апра-
нуць; адзяваць, адзець; прыбі-
раць, прыбраць; *чь кого дове-
рим*—звёрыцца на каго; *чь
кого властью*—надаць каму
права (ср. **Облачать**).
- Облениться**—заленавацца, разле-
навацца, разгультаявацца, раз-
гультаіцца.
- Облепка**—аблёпка, абмазка.
- Облепливать, -пить**—аблёпляваць,
'абляпіць; абмазваць, абмазаць;
абляпаць; абсядаць (мўхамі);
абступаць.
- Облетание**—аблятаньне; *листьев*—
лістапад.
- Облетать, -теть**—аблятаць, абля-
цець, аблётаць; *о листьях*—
ападаць, апасці.
- Облечь**—см. **Облегать и Обле-
кать**.
- Обливальный, -тельный**—аблі-
вальны.
- Обливанец**—абліवानец.
- Обливать, облить**—абліваць, аб-
ліць; *ваться слезами*—заліваць-
ца слязьмі.
- Обливка**—абліваньне.
- Облигатный (муз.)**—абавязковы
(мз. т.).
- Облигационный**—аблігацыйны.
- Облигация**—аблігацыя.
- Облизывание, -зание**—аблізваньне,
аблізаньне.
- Облизывать, -зать, -знуць**—абліз-
ваць, аблізаць, аблізнуць.
- Облик**—аблічча, аблік, твар, від.
- Облипание**—абліпаньне.
- Облипать, облипнуть**—абліпаць,
абліпнуць.
- Облиплый, -пший**—абліплы.
- Облинялый, -вший**—палінялы, выць-
вілы.
- Облинять**—паліняць, вільняць, вы-
цьвісці.
- Облицевание, -цовка**—абніцаваньне.
- Облицовочный**—абніцавальны.
- Облицовывать, -цовать**—абніцоў-
ваць, абніцаваць.
- Обличать, -чить**—высьведчаць,
высьведчыць; выкрываць, вы-
крыць; выяўляць, выявіць; да-
казаваць, даказаць (на каго);
вінавадзіць, абвінавадзіць.
- Обличение**—высьведчэньне, выяў-
леньне, даказ (на каго), віна-
вачаньне.
- Обличитель**—высьведчальнік, да-
казчык, даказальнік, вінаваць-
нік (л. т.).
- Обличительница**—высьведчальніца,
даказчыца, выяўніца, дака-
зальніца.
- Обличительный**—высьведчальны,
даказальны, выяўны, абвіналь-
ны (л. т.), абвінавальны.
- Обличье**—аблічча, тварына.
- Облобызывать, -ться**—пацалаваць, па-
цалавацца.
- Обложение** абкладаньне, аблога
(крэпасьці).
- Обложечный, обложной (о бумаге)**
—вокладачны.
- Обложить**—см. **Облагать**.
- Обложка (книги)**—вокладка.
- Обложный (дождь)**—зацяжны (г.-к.
т.), абложысты.
- Облокачивание**—абляганьне.
- Облокачиваться, -котиться**—абля-
гацца; аблегчыся; абпірацца,
абапёрціся.
- Обломать**—см. **Обламывать**.
- Обломки**—адломкі, астаткі.
- Обломковый, -мочный**—адломкавы.
- Обломный**—адломны.
- Обломок**—адломак, зломак, кам-
лыга (г.-м. т.).
- Облопаться**—абжэрціся, аблопацца.
- Облупало**—ашуканец, шуст.
- Облупливание**—аблўпліваньне.
- Облупливать, -плать, -пить**—аблўп-
ліваць, аблўпляць, аблўпіць,
абдзіраць, абдзёрці, абадраць.
- Облупляться**—аблўпляцца, залўп-
ляцца.
- Облучок**—козлы, перадок.
- Облущивать, -шить**—аблўзваць, аб-
лўзаць.
- Облысевший, -селый**—аблысёлы;
пляшывы.
- Облысеть**—аблысёць, вільсёць,
палысёць.
- Облюбить**—аблюбіць, аблюбаваць,
упадабаць, абмілаваць.
- Облюбовать по вкусу**—высмака-
ваць.
- Обляпать, -ться**—абляпаць, абля-
пацца; упэцкацца.
- Обмазка, -зывание**—абмазваньне;
оком замазкой—кітаваньне.

Обмазывать, зать — абмазваць, абмазаць; шмаравіць, абшмаравіць; *окна зам.зкой* — кітаваць, абкітаваць.

Обмазываться, заться — абмазвацца, абмазацца; пэчкацца, запэчкацца; мўрзацца, умўрзацца.

Обмакивать, обмакнуть — мачаць, абмакнўць; **кнуться** — умачыцца, абмакнўцца.

Обмалывать, обмолоть — абдзіраць, абдзёрці; абмолваць, абмалоць.

Обман — ашуканства, ашўка, ашуканьне, маня, крутня, падман, абман, марочаньне, фальш.

Обманка (минер.) — падабняк (г.-м. т.)

Обманный ашўкны, ашуканскі, падступны.

Обманчиво — ашўкліва, падманна, манліва.

Обманчивость — ашўклівасьць, ашўкнасьць, падманнасьць, манлівасьць.

Обманчивый — ашўклівы, ашўкны, падманны, манлівы.

Обманик — ашуканец, ашукальнік, падшывальнік, абакўла, круцель, вілаводнік, абармот, маіюка, чмурыла, махціц.

Обманища — ашуканка, падшывальніца, маіюка, вілаводніца, круцелька, абармотка.

Обманывание — ашўкваньне, падманьваньне.

Обманывать, нуть — ашўкваць, ашукіць; падманьваць, падманіць; абакўльваць, абакўліць; абыходзіць, абыйсці; абдўрваць, абдурьць; ачмўчваць, ачмуціць; падводзіць, падвесьці; азяляць, азяліць.

Обманываться, нуться — ашўквацца, ашукіцца; абмыліцца, абмыліцца.

Обмарывание — пэцканьне.

Обмарывать, рать — пэчкаць, а(б)пэчкаць; урабіць (калам); **рагаться** — а(б)пэчкацца, урабіцца (калам).

Обмасленный — абмаслены, замаслены, абшмальцованы.

Обмасливать, лить — абмасьліваць, абмасьліць; замасьліваць, замасьліць; замасольваць, замасолюць.

Обматывание — абмотваньне, абвінаньне, завінаньне.

Обматывать, обмотать — абмотваць, абматаць, абвінаць, абвінуць; завінаць, завінуць.

Обмахивать, хать, хнуть — абмахваць, абмахаць, абмахнўць; **хнуться в см. ошибиться** — абмахнўцца, схібіць, памыліцца, спудлаваць, даць пўдла.

Обмачивание — абмочваньне, умочваньне.

Обмачивать, обмочить — абмочваць, абмачыць; умочваць, умачыць; **чить уриной** — убрўіць.

Обмашивать, обмостить — абмошчваць, абмасьціць; *камнем* — брукаваць, забрукаваць.

Обмеблирование, ровка — абмэбляваньне, умэбляваньне.

Обмеблировать — абмэбляваць, умэбляваць.

Обмежевание — адмежаваньне.

Обмежевывать, жевать — адмяжоўваць, адмежаваць; **жеваться** — адмежавацца.

Обмелевший — абмялелы.

Обмеление — абмяленьне.

Обмелеть — абмялець.

Обмен — замён, памён, мэна, мэнка, абмён.

Обменивание — замёнваньне, вымёнваньне.

Обменивать, нять, нить — мяняць, замёнваць, замяняць, замяніць; вымёнваць, вымяняць, памяняць.

Обмениваться, няться — мяняцца, памяняцца.

Обменный — замённы, памённы.

Обмер земли — абмёр, вымер, памёр; *при недостатке* — недамёр.

Обмереть — см. Обмирать.

Обмерзание — абмярзаньне.

Обмерзать, обмерзнуть — абмярзаць, абмёрзыць, абмёрзнуць, паабмярзаць.

Обмерзлый, зший — абмёрзлы.

Обмеривание — 1) абмёрваньне, вымёрваньне; 2) недамёрваньне, абдўрваньне.

Обмеривать, рить — 1) абмёрваць, абмёраць; вымёрваць, вымёраць; 2) недамёрваць, недамёраць.

Омертвевший, -вельй—абмярць-вёлы, адубёлы, спруцянёлы.
Омертвеець—абмярцьзець, апруцянець, адубець, спруцянець.
Омерший—абмерлы.
Обметание—абмятаньне.
Обметать, обмести—абмятаць, абмясьці, паабмятаць.
Обмётывать, обметать—абкідваць, абкідзіць; фастрыгаваць, абфастрыгаваць.
Обминать, обмять—утоптаць, утаптаць; уціскаць, уціснуць; угнятаць, угнясьці.
Обминать, нуть—абмінаць, нўць.
Обмирание—абміраньне.
Обмирать, обмереть—абміраць, абмерці; млець, самлець.
Обмокать, обмокнуть—абмакаць, абмокаці, абмокнуць; абмякаць, абмякнуць.
Обмокнуть—*см.* **Обмакивать**.
Обмокший, -клый—абмоклы, абмьклы.
Обмолачивание—абмалочваньне.
Обмолачивать, обмолотить—абмалочваць, абмалаціць.
Обмолвка—абмоўка, памылка ў слове, прамоўка.
Обмолвляться, -виться—абмаўляцца, абмовіцца; памыляцца, памыліцца ў слове.
Обмолот—абмалот, умалот.
Обмолотить—*см.* **Обмолачивать**.
Обмолоть—*см.* **Обмалывать**.
Обмолоченный—абмалочаны.
Обмороженный—адмарожаны, замарожаны.
Обмороживать, -розить—адмарожваць, адмарозіць; замарожваць, замарозіць.
Обморок—абамлёньне, самлёньне; *упасть в-рок*—самлець, абамлець.
Обмороченный—абмарочаны, ачмўчаны, абдўраны, атуманены.
Обморочивать, -чить—абмарочваць, абмарочыць; ачмўчваць, ачмуціць; абдўрваць, абдурьць; атуманьваць, атуманіць.
Обморочный, -ное состояние—самлеласьць, няпрытомнасьць.
Обмотать—*см.* **Обматывать**.
Обмотка—абмотка, абматаньне.
Обмоченный—абмочаны, умочаны.

Обмочить—*см.* **Обмачивать**.
Обмошенничать—абшукаць, абмахляваць.
Обмужать—узмужнець.
Обмундирование—абмундзіраваньне.
Обмундировка—абмундзіроўка.
Обмундировочный—абмундзіравальны, абмундзіравачны.
Обмундировывать, -ровать—абмундзіроўваць, абмундзіраваць.
Обмундировщик—абмундзіравальнік.
Обмуслить—замасоліць.
Обмывание—абмываньне.
Обмывать, обмыть—мыць, абмываць, абмыць.
Обмывки—памыі, змыўкі.
Обмыливать, -лить—намыльваць, намыліць.
Обмяклость—абмякласьць, набракласьць.
Обмяклый—абмяклы, набраклы.
Обмякнуть—абмякнуць, набракнуць.
Обнаглеть—абнаглець, зрабіцца нахабным.
Обнадёжение, -живание—абнадзейваньне, запэўненьне.
Обнадёживать, -жить—абнадзейваць, абнадзеіць; запэўняць, запэўніць.
Обнадёживаться, -житься—абнадзейвацца, абнадзеіцца; запэўняцца, запэўніцца (у чым).
Обнадёженный—абнадзёсны, запэўнены, убяспэчаны.
Обнажать, -жить—агальць, агаліць, *-жать оружие*—выймаць зброю.
Обнажаться, -житься—агальца, агаліцца; загольвацца, загаліцца.
Обнажение—агаленьне, абгаленьне, выйманьне зброі.
Обнаженный—голы, абголены, заголены, высалуплены.
Обнаrodование, -дование—агалашэньне, апавяшчэньне, публікацыя.
Обнаrodовать, -довать—агалашаць, апавяшчаць, публікаваць.
Обнаrodованный—агалошаны, апавешчаны.
Обнаружение—выяўленьне, выява.
Обнаруженный—выяўлены, знойдзены, выказаны.

Омертвевший, -вельй—абмярць-вёлы, адубёлы, спруцянёлы.
Омертвеець—абмярцьзець, апруцянець, адубець, спруцянець.
Омерший—абмерлы.
Обметание—абмятаньне.
Обметать, обмести—абмятаць, абмясьці, паабмятаць.
Обмётывать, обметать—абкідваць, абкідзіць; фастрыгаваць, абфастрыгаваць.
Обминать, обмять—утоптаць, утаптаць; уціскаць, уціснуць; угнятаць, угнясьці.
Обминать, нуть—абмінаць, нўць.
Обмирание—абміраньне.
Обмирать, обмереть—абміраць, абмерці; млець, самлець.
Обмокать, обмокнуть—абмакаць, абмокаці, абмокнуць; абмякаць, абмякнуць.
Обмокнуть—*см.* **Обмакивать**.
Обмокший, -клый—абмоклы, абмьклы.
Обмолачивание—абмалочваньне.
Обмолачивать, обмолотить—абмалочваць, абмалаціць.
Обмолвка—абмоўка, памылка ў слове, прамоўка.
Обмолвляться, -виться—абмаўляцца, абмовіцца; памыляцца, памыліцца ў слове.
Обмолот—абмалот, умалот.
Обмолотить—*см.* **Обмолачивать**.
Обмолоть—*см.* **Обмалывать**.
Обмолоченный—абмалочаны.
Обмороженный—адмарожаны, замарожаны.
Обмороживать, -розить—адмарожваць, адмарозіць; замарожваць, замарозіць.
Обморок—абамлёньне, самлёньне; *упасть в-рок*—самлець, абамлець.
Обмороченный—абмарочаны, ачмўчаны, абдўраны, атуманены.
Обморочивать, -чить—абмарочваць, абмарочыць; ачмўчваць, ачмуціць; абдўрваць, абдурьць; атуманьваць, атуманіць.
Обморочный, -ное состояние—самлеласьць, няпрытомнасьць.
Обмотать—*см.* **Обматывать**.
Обмотка—абмотка, абматаньне.
Обмоченный—абмочаны, умочаны.

Обмочить—*см.* **Обмачивать**.
Обмошенничать—абшукаць, абмахляваць.
Обмужать—узмужнець.
Обмундирование—абмундзіраваньне.
Обмундировка—абмундзіроўка.
Обмундировочный—абмундзіравальны, абмундзіравачны.
Обмундировывать, -ровать—абмундзіроўваць, абмундзіраваць.
Обмундировщик—абмундзіравальнік.
Обмуслить—замасоліць.
Обмывание—абмываньне.
Обмывать, обмыть—мыць, абмываць, абмыць.
Обмывки—памыі, змыўкі.
Обмыливать, -лить—намыльваць, намыліць.
Обмяклость—абмякласьць, набракласьць.
Обмяклый—абмяклы, набраклы.
Обмякнуть—абмякнуць, набракнуць.
Обнаглеть—абнаглець, зрабіцца нахабным.
Обнадёжение, -живание—абнадзейваньне, запэўненьне.
Обнадёживать, -жить—абнадзейваць, абнадзеіць; запэўняць, запэўніць.
Обнадёживаться, -житься—абнадзейвацца, абнадзеіцца; запэўняцца, запэўніцца (у чым).
Обнадёженный—абнадзёсны, запэўнены, убяспэчаны.
Обнажать, -жить—агальць, агаліць, *-жать оружие*—выймаць зброю.
Обнажаться, -житься—агальца, агаліцца; загольвацца, загаліцца.
Обнажение—агаленьне, абгаленьне, выйманьне зброі.
Обнаженный—голы, абголены, заголены, высалуплены.
Обнаrodование, -дование—агалашэньне, апавяшчэньне, публікацыя.
Обнаrodовать, -довать—агалашаць, апавяшчаць, публікаваць.
Обнаrodованный—агалошаны, апавешчаны.
Обнаружение—выяўленьне, выява.
Обнаруженный—выяўлены, знойдзены, выказаны.

Обожатель—абажальнік.
Обожательница—абажальніца, улюбёнка, закаханка.
Обожать—абажаць, мець за бога; шыра, дадушы кахаць.
Обождаць—пачакаць, перачакаць.
Обожжение—апальваньне, апяканьне.
Обожженный—апалены, палены, апечаны.
Обожествление—абагаўленьне (л.т.).
Обоз—абоз.
Обозвать—см. **Обызывать**.
Обознаваться, обознаться—абазнавацца, абазнацца; абмыляцца, абмыліцца.
Обозначать, обозначить—азначаць, азначыць; адзначаць, адзначыць; значыць, пазначыць.
Обозначение—азначэньне, адзначэньне.
Обозначенный—азначаны, значаны, пазначаны.
Обозначиться—вызначыцца, выказацца, выявіцца.
Обозник—абознік.
Обозный—абозны.
Обозревание—аглядаьне, агляд, азіраньне.
Обозреватель—аглядач, аглядальнік, азірач, азіральнік.
Обозревательница—аглядачка, аглядальніца, азірачка, азіральніца.
Обозревать, обозреть—аглядаць, аглядзець; азіраць, азірнуць.
Обозрение—агляд, агледзіны.
Обои—шпалеры.
Обойма (у ружья)—абойма.
Обойный—шпалёрны; *ная фабрика*—шпалёрня.
Обойти—см. **Обходить**.
Обойщик—абойнік, шпалёрнік.
Обок—вобак, бокам.
Обокрасть—см. **Обкрадывать**.
Оболакивать, ться—закрываць, закрывацца; *ться тучами*—нахмарваць.
Обовлаживать, нить дерево—абчосваць, абчасаць; *в перен. см.*—абдурваць, абдурчыць; ачмуцаць, ачмуціць.
Обогатить—абрахаць, абмовіць; наманіць, нахлусіць (на каго).
Оболдуй—байбус.

Оболочка—абалонка; *ка твёрдая*—цвёрдая абалонка, шкарупіна; *ка роговая* (сognaea)—рагавіца; *ка сетчатая* (retina)—сеткавіца; *ка соединительная* (conjunctiva)—абалонка злучальная.
Оболтус—байбус, басалай.
Обольститель—спакўсьнік, зводнік, баламўт.
Обольстительница—спакўсьніца, зводніца, баламўтка, уводка, увядзёнка.
Обольстительно—спакўсна, звадліва, вабна.
Обольстительный—спакўсны, звадлівы, вабны.
Обольшать, обольшить—спакушаць, спакусіць; зводзіць, зьвёсьці; звабліваць, звабіць; абдурваць, абдурчыць; баламўціць, збаламўціць; азяляць, азяліць.
Обольшение—спакўса, зводы, ваба, баламўцтва.
Обомлевший, лелый—абамлелы, самлелы, няпрытомны.
Обомлеть—абамлэць, самлэць, зняпрытомнець.
Обомшить—амшыць.
Обоняние—нюх, чуцьцё; *ощущения*—адчуваньні нюху.
Обонятельный—нюхальны; *ная клетка (физиол.)*—нюхальная каморка.
Обонять—нюхаць, чуць нюхам; *о собаке*—нюхціць.
Обопревать, обопреть—абাপраваць, абাপрэць.
Обопревший, обопрелый—абাপрэлы.
Оборачивать, оборотить—зварочваць, зварачаць, зьварнуць; абарочваць, абараціць, абярнуць; *на другую сторону*—перагортваць, перагартаць, перагартнуць.
Оборачиваться, оборотиться—зварочвацца, зварачацца, зьварнуцца; перакўльвацца, перакўліцца; *во что*—перакідвацца, перакідацца, перакінуцца, скінуцца.
Оборванец—абадранец, абшарпанец, галадранец.

- Оборваный**—абадраны, абдэарты, абшарпаны.
- Оборвать**—*см.* Обрывать.
- Оборка**, *ки у оджды*—фальбоны, брынды; *у воротника и рукавов*—брыжы, брыжыкі.
- Оборона**—абарона.
- Оборонитель**—*см.* Защитник.
- Оборонительный**—абаронны, абарончы.
- Обороять, нить**—бараніць, абараняць, абараніць.
- Оборот**—зварот; абаротка, абыход, абыходка; адварот; *наоборот*—наадварот.
- Оборотень**—скідзень, пераварачень, ваўкалак.
- Оборотить**—*см.* Оборачивать.
- Оборотливо**—зваротліва, спрытна, зручна.
- Оборотливость**—зваротлівасць, спрытнасць.
- Оборотливый**—зваротлівы, спрытны.
- Оборотный**—зваротны (капітал); адваротны (бок).
- Оборудование**—абсталяванне.
- Оборудовать**—абсталяваць.
- Оборчатый**—фальбоністы, брыжасты.
- Обоснование**—абаснаванне (л. т.), угрунтаванне.
- Обоснованность**—абаснаванасць (л. т.), угрунтаванасць.
- Обоснованный**—абаснаваны, угрунтаваны.
- Обосновывать, обосновать**—абасноўваць, абаснаваць; угрунтаўваць, угрунтаваць.
- Обособление**—адасабленне, адлучэнне, аддзяленне.
- Обособленный**—адасоблены, адлучаны, адлучны, адзелены.
- Обособлять, обособить**—адасабляць, адасобиць; адлучаць, адлучыць; вылучаць, вылучыць; выдзяляць, выдзеліць; *-биться*—адасобицца, адлучыцца, аддзяліцца, усамотніцца.
- Обострение**—завастрэнне.
- Обостренность**—завастранасць.
- Обостренный**—завастраны.
- Обострять, рить**—завастрываць, завастраць, завастрыць.
- Оботкнуть**—*см.* Обтыкать.
- Обоюдно**—узаёмна, абапольна.
- Обоюдность**—узаёмнасць.
- Обоюдный**—узаёмны, абапольны.
- Обоюдоострый**—двуостры.
- Обоюду**—абапал, з абадвух бакоў.
- Обоюдуюгнутый** (*опт.*)—двуўгнуты.
- Обоюдуювупуклый** (*опт.*)—двупукаты.
- Обрабатывание**—абраблённе; *выраб* (зямлi).
- Обрабатывать, ботать**—абрабляць, абрабіць; апрацоўваць, апрацаваць.
- Обработка**—абраблённе, абробка, апрацоўка, *выраб*.
- Обрабатывающий, щая** *промышленность*—апрацоўчая прамысловасць.
- Обравнивать, нять**—зроўніваць, зраўнаваць, зраўняць, зраўнаць.
- Обрадовать, ться**—узрадаваць, узрадавацца; пацешыць, усьцешыць, усьцешыцца.
- Образ**—вобраз, выгляд, постаць, стан; форма, кшталт; спосаб, чын, парадак; *икона*—абраз; *-раз жизни*—побыт, спосаб жыцця (г.-к. т.); *никаким образом*—жадным спосабам, ніяк; *таким образом*—такім чынам (спосабам, родам, паралкам, родам); *ни лежащим образом*—як налёжыць; *принять чей образ*—скінуцца, перакінуцца (у каго).
- Образец**—узор, прыклад; *по образцу*—узорам, на ўзор, прыкладам.
- Образина**—пачвара, абразіны.
- Образно**—вобразна.
- Образность**—вобразнасць, малянічасць.
- Образный**—вобразны, маляўнічы.
- Образование**—1) утварэнне, *вытварэнне*; 2) адукацыя, асьвецэнне *профессионально-техническое*—прафесіянальна-тэхнічная адукацыя.
- Образованность**—адукаванасць, асьвечанасць.
- Образованный**—адукаваны, асьвечаны.

зовательный, -ный процесс—
вытворчы працэс; **ное учреждение**—
адукацыйная (асьвет-
ная) установа; **ная ткань**—
(*биол.*)—творная тканка (б. т.).
вовывать, образовывать—1) ут-
вараць, утвараць; вытвараць,
вытвараць; 2) надаваць, на-
даць форму (фігуру, кшталт),
фармаваць; 3) адукаваць, вы-
адукаваць; **зоваты**. *многих*—
папавшадукаваць.
зрок—абразок.
зумление—ушчўнак, ушчўн-
ваньне.
зумливать, -мить—настаўляць,
настаўляць на розум; ушчўн-
ваць, ушчўнуць; **миться**—
узіцца за розум, прыйсьці да
глазудоў, схамінуцца.
зцовый—узорны, узоравы,
адузорны, прыкладны, нака-
зальны.
зчик—узор.
вливать, -мить—аблямоўваць,
аблямаваць.
инивать, обронить—упускаць,
упускаць; згубляць, згубіць.
стание—абрастаньне.
стать, обрасти—абрастаць,
абрасці.
римость—зваротнасьць.
тимый—зваротны.
тно—назад, наадварот, адва-
ротна.
тно-пропорциональный—адва-
ротна-прапарцыянальны (м. т.).
тний—адваротны, зваротны,
паваротны; **ная сторона**—
другі бок; **ное отношение**—
адваротны стасунак; **-ный**
смысл—іншы сэнс; **-ный ход**—
здыі ход.
щатель—зварачальнік.
щательный—зварачальны.
щать, обратить—зварочваць,
зварачаць, зьвярнуць; нава-
рочваць, навярнуць; накіроў-
ваць, накіраваць; **число**—замя-
няць, замяніць; **внимание**—
браць, узіць пад увагу; заў-
важваць, заўважыць; **щать на**
кого глаза—утаропліваць во-
чы; **туть в бегство**—пагнаць,
задаць латаць; **туть в прах**—

стліць; **туть в ничто**—зніш-
чыць, зніштожыць.

Обращаться, обратиться к кому—
зварочвацца, зварачацца, зьвяр-
нуцца (да каго); накіроўвацца,
накіравацца (да каго); **с кем**—
абыходзіцца, абыйсціся; **во**
что—зьямяніцца, зьямяніцца;
пераходзіць, перайсьці (ўва-
што); **в иную веру**—перакідаць-
ца, перакінуцца; **щаться в см.**
быть в обращении—ужывацца;
-щаться вокруг оси—звароч-
вацца, абарачацца; **туться в**
бегство—даць драля, пусь-
ціцца наўцёкі; **туться в маго-**
метанство—абасурмаіцца;
-туться к кому с вопросом—
запытаць каго, спытацца ў
каго.

Обращение—зварот, абарот; *грам.*
—зваротак; *лог.*—зьявэрненьне
(пс.-л. т.); *мат.*—замена (м. т.);
-щение с кем—абыходжаньне
(далікітнае, недалікітнае),
абхаджэньне; **щение земли**
вокруг своей оси—абарот
(г.-к. т.), зварот зямлі навокал
свайей восі; **быть, находится**
в обращении—ужывацца.

Обревизовать—абравізаваць.

Обредить (лес)—парадзіць.

Обрез—абрэз (стрэльбы); бэраг,
край (кнігі); разак, нож; *книга*
с золотыми обрезами—кніга
з залатымі берагамі; **в обрез**—
ні больш, ні менш; як раз.

Обрезанец—абрэзанец.

Обрезание—абрэзаньне.

Обрезанный—абрэзаны.

Обрезать—см. **Обрезывать**.

Обрезной—абрэзны.

Обрезок—абрэзак, акравак; *сапо-*
га—апорак; *продолный доски*
—аполак.

Обрезочек—абрэзачак, акравачак.

Обрезывать, зать—абрэзваць, абра-
заць, абрэзаць; адкрываць,
адкрыць; абстрыгаць, аб-
стрыгчы.

Обрекать, обречь—прызначаць,
прызначаць; асуджаць, асу-
дзіць.

Обременение—абцяжарваньне, аця-
жэньне, цяжар.

- Обремененный**—абцяжараны, абціжапы.
- Обременительно**—ціжка.
- Обременительный**—ціжкі.
- Обременять, нить**—абцяжарваць, абцяжарыць; абціжваць, абціжыць.
- Обретать, обрести**—знаходзіць, знаходзіць, знайсці; натрапіць, натрапіць (на што); -таться—быць, знаходзіцца.
- Обречение**—вынаходжэнне, адкрыццё.
- Обреченный**—прызначаны, асуджаны.
- Обривать, обрить**—агольваць, агаляць, агальць, пагальць.
- Обрисовывать, совать**—абрысоўваць, абрысавіць; вивацься—абрысоўвацца, выяўляцца.
- Обробець**—спалохацца, спужацца.
- Обровнять**—см. Обравнивать.
- Оброк**—чынш, аброк, падатак, даніна.
- Обросить, ться**—урасіць, урасіцца.
- Обростание**—абрастанне.
- Обростать, сти**—абрастаць, абрасці; сти *мохом*—амшыцца.
- Оброчник (сидящий на оброке)**—чыншавік.
- Оброчный**—чыншаві; ная *статья (юрид.)*—прыбытак ад чыншу.
- Обрубание**—абсяканне, абцінанне, абрубанне.
- Обрубать, бить**—абсякаць, абсячы; абцінаць, абцяць; абрубачь, абрубіць.
- Обрубок**—адцінак, цялёш, калодачка.
- Обругать**—абляяць, выляяць, зляяць, зганіць.
- Обрусение**—русіфікацыя, абмаскальванне.
- Обруселый, севший**—зрусіфікаваны, абмаскалены, зруселы.
- Обрусеть**—зрусіфікавацца, абмаскаліцца, зрусець.
- Обруситель**—русіфікатар, абрушальнік.
- Обрусительный**—русіфікацыйны, абрушальны.
- Обрусить**—зрусіфікаваць, абмаскаліць, зрусіць.
- Обруч**—абруч.
- Обручальный**—заручальны.
- Обручать, чить**—заручаць, заручыць; рабіць, зрабіць заручыны.
- Обручение**—заручыны, запоіны.
- Обрученный**—заручаны, засва-таны.
- Обручник**—1) бондар, 2) заручнік.
- Обручный**—абручны, вобручны.
- Обрушиваться, шиться**—завальвацца, заваліцца; забурвацца, забурывацца; зрывацца, сарвацца; *на мою голову обрушилось несчастье*—на мяне навалілася ліха.
- Обрыв**—крўча, яр, зрыў.
- Обрывание (земли)**—акопванне.
- Обрывать, обрыть**—акопваць, акапаць; ваться (*землей*)—акопвацца.
- Обрывать, оборвать**—абрываць, абарваць, парваць.
- Обрывистый**—зрывісты, спадзісты, круты, стромкі.
- Обрывок**—зрывац; *веревки*—матэз.
- Обрызгивать, згать, знуть**—апырскваць, апырскаць, апырснуць; абрызкваць, абрызкаць, паабрызкаць; крапіць, акрапіць.
- Обрызганный**—апырсканы, абрызканы.
- Обрызглость**—абрызласць, апырхласць.
- Обрызглый**—абрызлы, апырхлы.
- Обрызгнуть**—абрызнуць, апырхнуць.
- Обряд**—абрад, цырамонія; о. *крещения*—ксыціны, хрэзьбіны; о. *похоронный*—хаўтўры; о. *свадебный*—вяселье.
- Обрядность**—абраднасць.
- Обрядный**—абрачны, абрадавы (л. т.).
- Обряжать, обрядить**—прыбіраць, прыбраць; диться—прыбрацца, прыстроіцца, прычапурыцца.
- Обсаживание, ждение**—абсаджванне.
- Обсаживать, обсадить**—абсаджваць, абсадыць; паабсаджваць.
- Обсаливать, обсалить**—абсальваць, абсалиць; шмаравачь, вышмаравачь салам.
- Обсаливать, обсолить**—абсольваць, абсалиць.

Обсасывание—абсмоктаванье, абсмактаванье; абсысаванье.
Обсасывать, обсосать—абсмоктаваць, абсмактаваць; абсысаць, абассаць.
Обсахаренный—абцукраваны.
Обсахарить—абцукраваць.
Обсев—абсёў.
Обсевать, обсеять—абсяваць, абсеяць.
Обсевки—высеўкі.
Обсевок—агрэх, узгрэх.
Обседать, обсесть—абсядаць, абсёсць, паабсядаць.
Обсекать—*см.* Обрубать.
Обселять, лить—зясяляць, засяляць; асаджаваць, асаджаць.
Обсеменение—абсяванье.
Обсеменять, нить—абсяваць, абсеяць.
Обсерватор—*см.* Наблюдатель.
Обсерватория—абсэрваторыя, наглядальня, назіральня.
Обсервационный—абсэрвацыйны, наглядальны, назіральны.
Обсервация—*см.* Наблюдение.
Обсечение—абсяканье, абцінанье.
Обсидеть—абсёдзець; **-ться**—абжыцца, абвыкнуць.
Обсинивать, пить—абсіньваць, абсініць; засіньваць, засініць.
Обскакать—вынераджаць (скачучы).
Обскурант—цёмны, абскурант.
Обследование—дасьледзіны, дасьлед(а)ванье.
Обследовать—дасьлед(а)ваць; рабіць, зрабіць дасьледзіны.
Обслиновать, нить—абсьліньваць, абсьлініць.
Обсмеивать, обсмеять—абсьмейваць, абсьмеяць, высьмеяць.
Обсолить—*см.* Обсаливать.
Обсосать—*см.* Обсасывать.
Обсохлый, хший—абсохлы.
Обсушить—*см.* Обсыхать.
Обсюзить—зрабіць прышвы.
Обтавливать, обтавить—абстаўляць, абстаўіць; абстанаўляць, абстанавіць.
Обстановка—абстаноўка (л. т.), абстаўіны; абсталяванье.
Обстановочность—абстаноўчасць (л. т.).
Обстановочный—абстаноўчы (л. т.)

Обстоятельно—дакладна, грунтоўна.

Обстоятельность—дакладнасьць, грунтоўнасьць.

Обстоятельный—дакладны, грунтоўны (довад); стаўлы (чалавек).

Обстоятельство—акалічнасьць; **-ства**—абстаўіны; **ство** *времени*—акалічнасьць часу; **ство** *места*—акалічнасьць месца; **ство** *образа действия*—акалічнасьць, спосабу дзеяння; *смотря по* обстоятельствам—гледзячы на тое, як; *при дурных* обстоятельствах—у ліхую гадзіну.

Обстоять—ісьці, мецца, быць; *все* обстоит благополучно—усё добра.

Обстрагивание—абстрэганье.

Обстрагивать, обстрогать—абстрэгаваць, абстругаць; **-гать** рубанком—абгабляваць.

Обстраи́вание—забудава́нне.

Обстраивать, обстроить—забудоваваць, забудаваць, пазабудоваваць.

Обстрел—абстрэл.

Обстреленный—абстрэлены, падстрэлены.

Обстреливать, обстрелять—абстрэльваць, абстраляць.

Обстригать, обстричь—абстрыгаць, абстрыгчы.

Обстрогать—*см.* Обстрагивать.

Обстроить—*см.* Обстраи́вать.

Обстрочить—абштабнаваць, абшыць.

Обстрочка—абштабноўка, абшыўка.

Обструкция—абстрэ́кцыя.

Обстряпать дело (дельце)—абрабіць справу.

Обступ, обступание—вобступ, абступанье, аступанье.

Обступать, пить—абступаць, абступіць; атачаць, атачыць; аступаць, аступіць.

Обсуждать, обсудить—меркаваць, абмеркаваць, абмеркаваць; разважаць, разважыць; абгаворваць, абгаварыць; разбіраць, разабраць (справу).

Обсуждение—меркаванье, абмеркаванье, разважванье, абга-

парэньне; *быць аб'ектам абсуждэння*—абгаворвацца.
Обсушивать—шаць, -шить абесушваць, абесушаць, абесушаць.
Обсушка—сüşка.
Обсчитывание—аблічваньне, абрахоўваньне.
Обсчитывать, -тать—аблічваць, аблічыць; абрахоўваць, абрахаваць; абдурваць, абдуріць пры разрахунку; -таться—аблічыцца, памыліцца.
Обсылать—абсылаць, абаслаць, разаслаць.
Обсыпание—абсыпаньне.
Обсыпать, обсыпать—абсыпаць, абсыпаць.
Обсыпаться—абсыпацца; запасыць, абсүнуцца.
Обсыпка абсыпка, абсыпаньне.
Обсыхание—абсыханьне.
Обсыхать, обсохнуть—абсыхаць, абсохнуць.
Обтачивать, обточить—адвострываць, адвастрыць, адточваць, адтачыць.
Обтачивать, обтачать—прышываць, прышыць.
Обтекать, обтечь—абцякаць, абцячы; абліываць, аблілысьці; аблівацца, абліцца.
Обтерпелся—абцярэцца.
Обтёска, -сывание—абчосваньне.
Обтёсывать, обтесать—абчосваць, абчасаць.
Обтирание, -рка—абціраньне.
Обтирать, обтереть—абціраць, абціраць.
Обтолачивать, -лочь—таўчыць, абгаўчыць.
Обтrepать, -ться—абтропаць, абтрапаць, абтрапацца.
Обтыкать, оботкнуть—абтыкаць, абаткнуць.
Обтягивание—абцягваньне, абцяганьне.
Обтягивать, обтянуть—абцягваць, абцягаць, абцягнуць.
Обтяжка, в обтяжку—цёсна.
Обтяпать—абціркаць, абсячыць; -пать *дело*—зрабіць справу.
Обувальный—азувальны, абувальны.
Обувание—азуваньне, абуваньне.
Обувать, обуť—азуваць, азучь; абуваць, абучь.

Обувной—азутковы, абутковы.
Обувь—азутак, абутак, абўцце; *стоптаная обувь*—стопкі.
Обугливатьcя, -литься—брацца, узійца ў вугаль; спальвацца, спаліцца.
Обуза—клонат, цяжар, напасьць.
Обузить—абвўзіць.
Обуздание—угамаваньне, уціхаміраньне.
Обуздывать, обуздать—угамоўваць, угамаваць; уціхаміроваць, уціхамірыць, сыціхамірыць; прытрымаць, заспакоіць.
Обуреваемый—кіданы бұраю, парўшаны.
Обуревать (*чем*)—кідваць, узбўрваць, узрушаць; -ваться—кідвацца бұраю, узбўрвацца, парушацца; -ваться *страстями*—шаліць ад палу.
Обусловленность—абумоўленасць (л. т.).
Обусловленный—абумоўлены.
Обусловливать, -вить—ставіць, па-стаўляць (што) умоваю; абумоўліваць, абумовіць.
Обух абўх.
Обучать, -чить—навучаць, навучыць, адукоўваць, адукаваць; -читьс *чему*—навучыцца, напрактыкавацца ў чым.
Обучение—навучаньне, навўка.
Обученный—навучаны.
Обушный—абуховы.
Обуять—ананаваць, аханаць, агарніць.
Обхаживать—см. Обходить.
Обхаркивать, -кать—абхяркваць, абхяркаць; абхярхваць, абхярхаць.
Обхват—ахоп, абхоп, абійм, абойма.
Обхватывание—ахопліваньне, абхопліваньне, абыйманьне.
Обхватывать, -тить—ахопліваць, аханаць; абхопліваць, абханаць, абыймаць, абияць; агарніць.
Обход—абход; дазор.
Обходительно—далікатна, вётліва, ласкава, абыходліва.
Обходительность—далікатнасць, вётлівасць, абыходлівасць.
Обходительный—далікатны, вётлівы, ласкавы, абыходлівы.

аднѣ, обхаживать, обойти—
абхадзіць, абходжаць, абы
ходзіць, абыйсьці; абмінаць,
абмінуць.
однѣся, обойтись *с кем*—
абыходзіцца, абыйсьціся; па-
водзіцца, павесціся; *чем*—
перабывацца, перабываць; зда-
вальніцца, здаволіцца; *мне*
обошлось *3 руб.*—мне каштуе
3 рублі.
одный—абходны, абыходны.
ождение *вокруг чего*—абход,
абхаджэнне; *з кем*—абы-
ходжанне, паводжанне,
трыманне.
ернить—абчарніць, зганіць.
исывание—абчосванне.
иснать, обчесать—абчосваць,
абчасаць.
ищать, обчистить—абчышчаць,
абчысціць; паабчышчаць, пааб-
чысціць.
аривать, -рить—вышныраваць,
вышныраць; вышпярваць, вы-
шпараць, вышныпараць; *ощу-
лявая*—абмацаваць, абмацаць.
лушить—аблузаць.
ивать, обшить—абшываць, аб-
шыць; апраўляць, аправіць;
обшить *досками*—абшалаваць;
-ть *мехом*—абфутраваць; -ть
каёмкой—аблямаваць.
ивка—абшыўка; аправа; абля-
мўка, абшалаванне; абфут-
роўка; ліштва (у вокан).
ивочный—абшыўны.
ивно—абшыўна, прасторна,
раскошна, разьлёгла, разло-
жыста.
ивность—абшыўнасьць, пра-
сторнасьць, раскоша, разьлёг-
ласьць, разложыстасьць.
ивный—абшыўны, прасторны,
раскошны, разьлёглы, разло-
жысты.
иг—закаўраш.
ивывать, пать—абшлёпваць,
абшлёпаць.
пся—зносіцца, мець зносіны,
бач у хаўрусе, таварышаваць.
доступный—агульнадаступ-
ны, агульнаразумёлы.
жительный—супольны ў па-
мяшканні, таварыскі.

Общежитие—агульнае памяшкань-
не, супольнае памяшканьне,
інтэрнат (пры школе), тава-
рыскасць.
Общезвестность—агульнавядо-
масць.
Общезвестный—агульнавядомы.
Общенародный—усенародны, па-
спольны, паспаліты.
Общение—зносіны, сувязь.
Общепольный—агульнакарысны.
Общепонятный—агульнаразумёлы.
Общепринятый—агульнапрыняты,
звычайны.
Общественник—грамадзкі дзеяч.
Общественность—грамадзкасьць.
Общественный—грамадзкі; *ное бла-
го*—грамадзкая карысць; *ная
жизнь*—грамадзкае жыццё;
-ное дело—рэч паспалітая; *-ное
мнение*—грамадзкая думка; *вы-
разительного мнения*—выў-
нік грамадзкае думкі.
Общество—грамадства (гр. т.);
грамада; таварыства; *о. ак-
ционерное*—акцыйная суполка;
о. благотворительное—добра-
чыннае таварыства; *о. граж-
данское*—грамадзянства; *о.
кредитное*—пазычковае тава-
рыства; *крестьянское о.*—ся-
лінская грамада; *о. купе-
ческое*—купецкае таварыства;
о. научное—навуковае тава-
рыства; *о. страховое*—стра-
хавое (забесьпячальнае) тава-
рыства; *коммунистическое о.*
камуністычнае грамадства;
ремесленное о.—рамёсыніцкае
таварыства.
Обществовед—грамадазнавец,
- грамадавед.
Обществоведение—грамадазнаў-
ства.
Общеуважаемый—агульнапава-
жаны.
Общеупотребительный—агульна-
ўжываны.
Общечеловеческий—агульналюдзкі.
Община—супольная, грамада; *на
церковная*—брацтва; *на еврей-
ская религиозная*—кагал.
Общий—агульны, супольны; *шая
собственность*—супольная
маёмасьць; *щее дело*—па-

польная спірава; *шце менше*—
агульны погляд; *іцый найбольшы
дэліцель (мат.)*—най-
большы супольны надзельнік
(м. т.); *іцый род (грам.)*—
абшчыкі род, агульны род; *іцый
член рэды (мат.)*—агульны
член рэды (м. т.); *я абшчых
чэртах*—наагул, у агульных
рысах; *шце іждивенне*—
агульны кошт.

Обшпыванне—абшчыпванне;
абскўбванне.

Обшпынаць, -паць—абшчыпваць,
абшчыпаць; абскўбваць, абску-
баць, абскўбсьці; **паный**—
абшчыпаны, абскўбаны.

Обшчальнасць—таварыскасць,
размоўнасць, людзкасць.

Обшчальны—таварыскі, размоў-
ны, людзкі.

Обшчык, -ца—супольнік, суполь-
ніца; удзельнік, удзельніца.

Обшчальнік—абшчальнік, жыхар,
перабытнік, тубылец, мешча-
нін, мяшчанец.

Обшчальніца—абшчальніца, жы-
харка, перабытніца, мяшчанка.

Обшчальскі—абшчальскі, жы-
харскі, мяшчанскі; абшчальны.

Обшчальніца—мяшчанства;
абшчальніца.

Обшчыць, обшчыць—абшчыгра-
ваць, абшчыграць; абшчываць,
абшчыць.

Обшчальна—абшчальна, што-дзень,
звычайна.

Обшчальны—абшчальны, звы-
чайны.

Обшчальнасць—звычайнасць, звы-
чай, звычайная рэч; *сверх-ныя*
—над звычай.

Обшчальна—звычайна, зазвычай.

Обшчальны—звычайны.

Обшчальнік—пошукі, шуканне, шука-
ніна; агляд, сьледства, пера-
труска.

Обшчальніца—вышукванне.

Обшчальніца—вышукваць,
вышукаць; перашукаць, пера-
шукаць; ператрэсьці, зрабіць
ператруску.

Обшчальна—вышукальны, вышукны.

Обшчальны—звычай; *быць у обычае*—
паводзіцца, вёсціся; *входзіць*

у обычае—зазвычайна; *по
обычаю*—як заведзена, як
звычайна; *по свому обычаю*
з свайго звычайна, з сваёй на-
тўры.

Обшчальны—звычайна, зазвычай.

Обшчальны—звычайны; *ное право
(юрид.)*—звычайнае права.

Обшчальнасць—абавязак; *возлагать
налагать на кого -сть*—уска-
даць абавязак; *исполнять*
-сти—выконваць абавязкі;
ставить себе в-сть—браць
сабе за абавязак.

Обшчальны—абавязаны.

Обшчальна—абавязкова, канечна,
конча.

Обшчальнасць—абавязковасць,
канечнасць.

Обшчальны—абавязковы, ка-
нечны.

Обшчальна—абавязак, павін-
насць, умова; *взять на себя*
-ство, вступить в-ство—за-
абавязвацца.

Обшчальна—заць—абавязваць, аб-
вязаць; прымушаць, прымусяць.

Обшчальнік—абшчальнік, абшчаль-
нік.

Обшчальніца—абшчальніца,
абшчальніца.

Обшчальна—абшчальна, абшчальна-
не; *не о браке*—запаведзь;
сделай-не о браке—даць
на запаведзі.

Обшчальны—абшчальны, пакі-
заны; *ная ценность (почт.)*—
пакізаная вартасць.

Обшчальна—абшчальна,
абшчальна; *заказваць, зака-
заць; абшчальна, абшчальна.*

Обшчальна—абшчальна—зьяўляцца;
зьяўляцца; абшчальна, абшчальна;
абшчальна, абшчальна.

Обшчальна—акаціцца.

Обшчальна—абшчальна, абшчаль-
на; самы смак.

Обшчальна—(о корове)—заялавец.

Обшчальна—тлумачэнне, вытлу-
мачэнне, абшчальна, вы-
сьнянне.

Обшчальны—вытлумачальны,
абшчальны.

Обшчальна—ніць—тлумачыць, вы-
тлумачыць; абшчальна, абшчальна.

ни́ць; вя́ясні́ць, ві́ясні́ць;
 -ня́тьс^я с кем — размаўля́ць,
 паразу́мля́цца; -ня́тьс^я в любві
 прызнава́цца ў каханні.
 я́тне — абі́ня́цце, абі́йм,
 абі́йма́нне, абі́ім; уло́нне,
 ло́ні.
 я́ць — абся́гну́ць; аха́піць.
 я́ — ава́л.
 я́льн^ый — ава́льн^ы.
 я́вешы́й, ве́лый — заўдаве́лы,
 аўдаве́лы.
 я́веть — заўдаве́ць, аўдаве́ць,
 я́н (знак зодіака) — бара́н.
 я́с (бот. *Avena Sativa* L.) — авёс;
 о. ди́кий (*Avena fatua* L.) —
 авёс дзі́кі, аўсю́к.
 я́чм^і — а́пчы; -чы́й хлєв — аўча́р-
 ні́к, каша́ра; -чы́й сыр — бры́н-
 дза; -чы́я мя́со — авёчы́на; -чы́я
 шерсть — воўна.
 я́чка — авёчка, шкі́рка.
 я́н — ёўня, асе́ць, рэ́я, сўш́ня.
 я́нны́й — асе́тны.
 я́дава́ць, -де́ць — апаноўва́ць,
 апанава́ць; заўлада́ць, здабы́-
 ва́ць, здабы́ць.
 я́ (зоол. *Oestrus*) — ава́дзэ́нь
 (р. п. — ава́дні́; мн. ч. — ава́ды́).
 я́дыры́цца — абваўды́рыцца, па-
 бі́цца ў ску́лі́нкі.
 я́ц, -цы — гара́дні́на, ва́рыва, зёль-
 ле.
 я́цні́к — гара́дні́к.
 я́цны́й — на́лѡжа́чы да гара́дні́ны,
 да ва́рыва; -ны́й по́греб —
 ва́рыўні́; -ная ла́вка — кра́ма
 гара́дні́ны.
 я́г — роў (р. п. — ро́ву), я́р; о.
 безводны́й — су́хадол.
 я́жек — раво́к, раўча́к, руча́іна.
 я́жысты́й — раўча́сты.
 я́нь — аўсе́нь.
 я́нн^ік — аўся́ны хлеб.
 я́ніца (бот. *Festuca* L.) — му-
 ро́жні́ца (б. т.).
 я́нка (зоол. *Emberiza hortulana*)
 — жоўтагрудка, аўся́нка.
 я́ны́й — аўся́ны; -ная со́лома —
 аўся́нка.
 я́ — аўца́, авё́чка (мн. ч. — авё́чкі).
 я́вод — аўча́р.
 я́водство — аўча́рства, гадоўля
 авё́чак.
 я́рка (порода собак) — аўчу́ган.

Овча́рня — аўча́рні́к, авё́чні́к, каша́ра.
 Овчи́на, -нка — аўча́іна, аўча́інка;
 -на бара́шка — смў́шак.
 Овчи́нн^ік — аўча́інны́к.
 Овчи́нны́й — аўча́іннавы́; -ны́й ту́луп
 — кажух.
 Овши́веть — зва́шы́вецца.
 Ога́д^іць, ога́жыва́ць — апа́скудзі́ць,
 апа́скуджа́ць; упа́скудзі́ць.
 Ога́рок — недага́рак, ага́рак.
 Огво́зди́ць — абабі́ць гва́здамі.
 Оги́банне — абгі́на́нне.
 Оги́баць — абгі́на́ць.
 Огінскі́й кана́л — Агі́нскі́ кана́л.
 Огла́вление (жні́ги) — зьме́ст,
 сьпі́с.
 Огла́дыва́ць — см. Обгла́дыва́ць.
 Огла́жыва́ць — см. Обгла́жыва́ць.
 Огласи́тель — апа́вяшча́льні́к.
 Огласи́тельны́й — апа́вяшча́льн^ы.
 Огласка — ага́лоска, ага́лашэ́нне,
 розгала́с; *это дело получило*
-ску — гэ́та спра́ва зрабі́лася
 агу́льнава́домай.
 Огла́шаць, огласи́ць — ага́лаша́ць,
 ага́ласі́ць; разгала́ша́ць, разга́-
 ласі́ць; апа́вяшча́ць, апа́вясь-
 ці́ць.
 Огла́шэ́ние — ага́лашэ́нне, апа́вя-
 шэ́нне; *в церкви* — за́паведзь.
 Огла́шэ́нны́й (цэрк.) — ага́лошаны́.
 Огло́бельны́й — агло́бельн^ы.
 Огло́бля — агло́бля, агла́бля.
 Огло́данны́й — агры́заны, абгры́за-
 ны, абмасо́лены.
 Огло́док — абгры́зак, агры́зак.
 Огло́хлы́й, -хшы́й — аглу́хлы.
 Огло́хну́ць — аглу́хну́ць, аглу́хці́.
 Оглу́певшы́й, -пелы́й — здурне́лы.
 Оглу́петъ — здурне́ць, з розу́му
 зыйсьці́, з глу́зду зьеха́ць.
 Оглу́шаць, -шы́ць — аглу́ша́ць, аглу-
 шы́ць; атлу́мліва́ць, атлу́міць.
 Оглу́шэ́ние — аглу́шэ́нне, атлу́м-
 лэ́нне.
 Оглу́шэ́нны́й — аглу́шаны́, атлу́м-
 лены́.
 Оглу́шэ́тельно — аглу́шлі́ва, аглу-
 ша́льна, тлу́мна.
 Оглу́шэ́тельны́й — аглу́шлі́вы, аглу-
 ша́льны, тлу́мны.
 Огладя́ние — агла́да́нне, агла́д.
 Огладыва́ць, -да́ць, -де́ць — агла́два́ць,
 агла́да́ць, агла́дзе́ць; азі́ра́ць,
 азі́рну́ць.

Оглядываться, -даться, -деться,
-нуться—аглядвацца, агля-
дацца, аглядзецца, аглянуцца;
азірацца, азірінуцца; нисць—
глянь.

Оглядка—азіраньне, возірк; *итти с оглядкой*—ісьці возіркам;
пить чай с оглядкой—піць
гарбату ў прыкўску.

Огнебоязнь—байзьнь агні, шалён-
ства.

Огневидный—агністы.

Огневик (*нарыв*)—вогнік.

Огневой—агнёвы.

Огнегаситель—агнегасільнік.

Огнедышащий—які паліе агнём;
-щая *гора*—вулькян; вогненная
гарэ.

Огнемер (*физ.*)—агнямер.

Огнемётный—агнякідальны.

Огненный—агнёвы, вогненны, аг-
ністы, паліючы; чырвоны.

Огнеобразный, подобный—агня-
ваўты, падобны да агні.

Огнепоклонение—агняхваляства.

Огнепоклонник—агняхваляльнік.

Огнестойкий—агнятрываўлы, агня-
стойкі.

Огнестрельный—агнястрэльны.

Огнеупорный—см. Огнестойкий.

Огниво—красіла, крэсіва.

Огнистый—агністы.

Огноить—загнаць.

Оговаривать, оговорить *кого*—
абмаўляць, абмовіць; *многих*—
паабмаўляць; *что*—амаўляць,
амовіць; заўважваць, заўва-
жыць.

Оговор—абмова, намова, паклёп,
набрэхі.

Оговоренный—абмоўлены.

Оговорка—абмоўка (л. т.); увага.

Оговорщик, -ца—абмоўнік, абмоў-
ніца.

Оголять, лить—агальць, агаліць,
абгальць.

Оголтелый—ачмурэлы, ачмўчаны.

Оголеть—ачмурэць, ачмучыць.

Огонёк—вогнік, аганёк, агоньчэк.

Огонь—агонь, цяпло, жыжа (*дет-
ское*); *быть в огне*—быць у
агні; *сильно гореть огнём*—
полымем паліць; *предать*
огню—спаняліць; *сидеть с*
огнём—пры агні сядзець.

Огораживание—гарадзьба; агарожд-
ваньне.

Огораживать, огородить—агародж-
ваць, агарадзіць; *тыном*—
тыніць, затыніць; *кўтаць*, *за-
кўтаць*; роженный—агароджа-
ны, затынены.

Огоркнуть—агоркнуць, апрік-
рыцца.

Огород—гарод, (а)гарод.

Огородишко, -дчик—(а)гародчык.

Огородник, -ца—гароднік, гародніца.

Огороднический—гародніцкі.

Огородничество—гародніцтва.

Огородный—гародны; -ные *овощи*—
гародніна.

Огорошить—зблянтэжыць.

Огорчать, -чить—засмучаць, засму-
чыць; апыркаць, апыркыць.

Огорчаться, -читься—засмучацца,
засмучыцца.

Огорчение—засмучэньне, пры-
красьць, смутак.

Огорченный—засмучоны.

Огорчительный—смўтны, невясёлы.

Ограбление—рабўнак, рабаваньне,
грабёж.

Ограблять, -бить—рабаваць, аграба-
ваць.

Ограда—агарожа; *из бревен*—
плот, паркан; *из кольев*—тын;
из прутьев—пераплот; *камен-
ная*—мур; *железная*—краты.

Оградный—агарожны.

Ограждать, оградить—агараджаць,
агарадзіць; бараніць, абара-
ніць; атуляць, атуліць; адстой-
ваць, адстаяць (каго).

Ограждение—агарожа; абарона,
атулёньне, заслона.

Ограничение—абмежаваньне, агра-
нічаньне.

Ограниченность—абмежаванасьць,
агранічанасьць.

Ограниченный—абмежаваны, агра-
нічаны; -ный *человек*—недарэка,
аніякаваты.

Ограничивание—абмяжоўваньне,
агранічваньне.

Ограничивать, -чить—абмяжоўваць,
абмежаваць; агранічваць,
агранічыць.

Ограничиваться, -читься—абмяжоў-
вацца, абмежавацца; здаваль-
ніцца, здаволіцца.

граничительный—абмежавальны.
 ранка—пліхоўка, сьценкатва-
 рэньне (г.-м. т.), абсьценка-
 ваньне, абкантаваньне.
 раіць—абкантоўваць, рабіць
 канты; пліхаваць.
 рабаваньне—аграбаваньне.
 рабаваць, огрести—аграбаваць, аг-
 рабці.
 раваньне—аграваньне, ацэлі-
 ваньне.
 рэваць, огреть—аграваць, агрэць;
 ацэліваць, ацэліць;—реть *по
 щёке*—пліснуць па мордэ.
 ромно—вялізна, вялічэзна, вялі-
 зарна.
 ромность—вялізнасьць, вялі-
 чэзнасьць, агромністасьць.
 ромный—вяліжны, вялічэжны,
 вялізарны, агромністы, баль-
 шэнны, нязьмерны.
 рубенный, белый—агрэблы, за-
 грэблы, зьдзічэлы.
 рубеть—агрэбнуць, загрэбнуць,
 зьдзічэць.
 рызаваньне, огрызть—абгрызаць,
 абгрызаць.
 рызаваньне—агрызаваць, аскірэзаваць,
 выскаліваць, прырэзаць.
 рызок—абгрызак, кусанік.
 рызніць—убрэдзіць.
 рызок—агузак, зад.
 рызок—падхвосцьніца.
 рысок—гурок, агурок;—рысок *жел-
 тый*—жаўтук.
 рысокнік, -ца—агурочнік, агуроч-
 ніца.
 рысокный—агурочны;—ная *травя
 (бот. Borrago officinalis L.)*—
 агурочнік лекавы (б. т.).
 рысокты—згусьцець.
 рысокты (лит.)—ода.
 рысокты—адаліска.
 рысокты, рысокты—абдарваць, абда-
 рыць, абдарываць.
 рысокты—даравітасьць (л. т.),
 уздольненасьць, таленаві-
 тасьць.
 рысокты—даравіты (л. т.),
 уздольнены, таленавіты.
 рысокты—адзявальны пакой,
 адзявальня.
 рысокты—адзяваньне, апранань-
 не,
 рысокты, одеть—адзяваць, адзець;

верхнее платье—апранаць,
 апрануць.
 Одега—ся, одеться—адзяваць,
 адзець; апрананьне, апрануць;
 прыбіраваць, прыбіраць;
 -вацца *чопорно*—чанураваць,
 строіцца.
 Одежда—адзеньне, адзежа; *верхняя*
 —вопратка.
 Одежина—адзежына.
 Одежинка—адзежынка.
 Одежный—адзёжны;—ный *шкаф*—
 шафа для адзёння.
 Одеколон—адэкалён.
 Одёргивать—см. Обдёргивать.
 Одеревяневший, нелый—зьдэсхва-
 нёлы, адубэлы.
 Одеревянелость—зьдэсхва-
 нёласць, адубэласць.
 Одеревянение—зьдэсхва-
 нёньне, адубэньне.
 Одеревянет—зьдэсхва-
 нёць, адубэць.
 Одерживать, жать—атрымліваць,
 атрымаць;—жать *верх*—узіць
 верх, (гору);—жать *победу*—
 узіць перамогу, адалець.
 Одержимый—апантаньне, вар'ят.
 Одернуть—зьдзірванець.
 Одесную—праваруч.
 Одесса (гор.)—Адэса.
 Одессит—адэсіт.
 Одеало—коўдра; *каньёвое*—капа.
 Одеальный—коўдрава.
 Одеальце—коўдрачка.
 Одевание—см. Одежда.
 Один, одна, одно—адзін, адна,
 адно; один *на* один—адзін
 на адзін, сам на сам; один
к другому—адзін да аднаго;
 один *с другим*—адзін з адным;
 один *другого*—адзін аднаго;
стоит один рубль—каштэе
 рублі; *в одну прядь*—у адну
 столку; *одно и то же*—тое ж
 самае: *быть за одно с кем*—
 трымацца з кім: *все до* адно-
 го—усё чыста.
 Одинакий, ковый—аднакі, адна-
 кавы, аднолькавы, такі самы.
 Одинакость, ковость—аднакасьць,
 аднакавасьць, аднолькавасьць.
 Одинаково—аднака, аднакава, ад-
 нолькава, таксама.
 Одинёхонек, -нький, -шенек—адзі-
 ніёнскі.

Одиннадцатый—адзіна́ццаты, адзіна́ццаты.
 Одиннадцать—адзіна́ццаць, адзіна́ццаць.
 Одинокий—самотны, самотнік, адзіно́ты, бязродны, адзіно́кі.
 Одиночество—самота, адзіно́цтва, адзіно́та; *в-стве*—на самоце.
 Одиночка—адзіно́ц, самотнік, самотніца; *по-чке*—па аднім; *в-чку*—саматугам.
 Одичалость—зьд́ічэласьць.
 Одичалый, -вший—зьд́ічэлы.
 Одичать—зьд́ічэць.
 Одна—*см.* Один.
 Однажды—раз, аднаго́ разу, аднім разам, аднойчы.
 Однако—адна́к; *же*—адна́к-жа, а вось-жа.
 Однобокий—аднабо́кі.
 Однобочка—аднабо́чка.
 Однобрачие—аднашлі́бнасьць, аднажэ́нства.
 Однобрачный—аднашлі́бны, адзі́н раз жа́наты.
 Одноверец—*см.* Единоверец.
 Одноверный—*см.* Единоверный.
 Одноверхний—аднаве́рхі.
 Односельский—аднаве́славы.
 Одновременно—аднача́сна, разам, аднаразава.
 Одновременность—аднача́снасьць.
 Одновременный—аднача́сны, -совы.
 Одноглавый—аднагало́вы, аднаве́рхі; *-вая церковь*—ца́рквa з адно́ю ма́каўкай.
 Одноглазый—аднаво́кі.
 Одногодок—*см.* Ровесник.
 Одноголовый—аднагало́вы.
 Одногорбый—аднаго́рбы.
 Одногубка, -бый—аднагу́бка, -бы.
 Однодневный—аднадзё́ны.
 Однодольный, -ные растения (*бот. monocotyledonae*)—адналі́сьце-невяя расьлі́ны (б. т.).
 Однодомный—аднадомны; *бот.*—аднапі́евы (б. т.).
 Одноженец—аднажэ́нец.
 Одноженства—аднажэ́нства.
 Однозвучие—аднагу́чнасьць.
 Однозвучно, -чный—аднагу́чна, аднагу́чны.
 Однозначный—адназначны.
 Однозубый—адназу́бы.
 Одноименность—аднайме́ннасьць.

Одноименный—аднайме́нны.
 Однокалиберный—аднакалі́бравы.
 Однокарманный—аднакі́шанёвы.
 Однокашник—аднака́шнік, калё́га па школе.
 Одноклеточный (*биол.*)—аднака́моркавы.
 Одноколейный—аднакалё́жны, аднакаля́навы.
 Одноколенчатый—аднакалё́нкавы.
 Одноколка—аднако́лка.
 Одноконечный—аднака́нцовы, аднако́нцы.
 Одноконный—аднако́нны.
 Однокопытный—аднака́птыны.
 Однократно—аднакра́ць, аднакро́ш аднаразава.
 Однократный—аднакра́тны, аднакро́тны, аднаразава.
 Однокровный—аднакро́ўны.
 Однолапый—аднала́пы.
 Однолепестковый, -стный—аднале́сткавы.
 Однолетний—аднага́довы, аднале́тні.
 Однолеток—аднаго́дак, аднале́тац, раво́сьнік.
 Однолистный—адналі́сты.
 Однолитровый—адналі́тровы.
 Одноличный—аднааса́бовы.
 Одномачтовый—аднашчо́главы.
 Одномерный—аднаме́рны.
 Одноместный—аднаме́сны.
 Одномесячный—аднаме́сячны.
 Однометровый—аднаме́травы.
 Одноногий—аднано́гі.
 Однообразие—аднаста́йнасьць.
 Однообразно, -ный—аднаста́йна, аднаста́йна.
 Однопалубный—аднапа́лубны.
 Однопалый, -перстный—аднапа́льцавы.
 Однопестиковый (*бот. monogynus*)—аднаслупко́вы.
 Одноплодный—аднапло́дны.
 Однопокровный (*бот. monochlamydeus*)—аднапакры́ўны.
 Однополый—1) аднапо́лы, з адна́ палю́; 2) аднаро́давы.
 Однорогий—аднаро́гі.
 Однородный—аднаро́дны, аднаста́йны.
 Однорукий—аднару́кі.
 Однорядка—святочны́ сурд́т.
 Односелье—прысе́лак.
 Односельчанин—з адна́ ве́скі.

Односемейный—аднасямэйны.
 Односеменный—аднапасённы.
 Односкатный—аднаспáдавы.
 Однослоговой, Односложный—аднаскладовы.
 Односотенный—аднасоткавы.
 Односпальный, -ная *кровать*—ложак на адну асобу.
 Одностволка (*ружыё*)—паядынка.
 Одноствольный—аднаствольны.
 Одностебельный—аднасьцябловы.
 Односторонне—аднабока.
 Односторонний—аднабокі, аднабочны (м. т.).
 Однострунный—аднаструнны.
 Односуставный—аднасустаўны.
 Одноугольный—аднаку́тны.
 Одноухий—аднаву́хі, бязву́хі.
 Однофамилец—аднаё фаміліі, аднаго прозьвішча.
 Одноцветный—аднакаляровы, аднамасны.
 Одноценный—аднацэнны.
 Одночертный (*муз.*)—аднары́сны.
 Одночлен (*мат.*)—адначлён (м. т.).
 Одноэтажный—аднапавярховы.
 Одноягодный—аднайгадны.
 Одобрение—ухва́ла, ухва́леньне.
 Одобрять, одобрить—ухва́льваць, ухва́ляць, ухва́ліць; -ренный—ухва́лены.
 Одолевать, леть—перамага́ць, перамагчы́; асі́льваць, асі́ліць; д́жаць, зд́жаць; здольваць, здолець; адале́ць; бораць; збораць, ваява́ць, зваява́ць.
 Одоление—перамага́ньне, пера́мога; адо́ля; асі́льваньне.
 Одолжать, одолжить—пазыча́ць, пазы́чыць; дапамага́ць, дапамагчы́; услу́жаць, услу́жыць.
 Одолжаться, житься—пазыча́ць, запазы́чыць; пазыча́цца, запазы́чыцца.
 Одолжение—пазы́ка, пазы́чка, пазыча́ньне; услу́га, паслу́га, ла́ска; *сделайте*-ние—зрабё́це ла́ску.
 Одолженный—пазы́чаны, запазы́чаны.
 Одолжительный—услу́жлівы.
 Одр—ложак, пасыце́ля; о. *смерти*—сьмяротная пасыце́ля.
 Одряхлевший, -лелый—састарэлы, здрузьлёлы, згрыбёлы; трухля́к

Одряхлеть—састарэць, здрузьлёць, згрыбёць.
 Одувание—абдува́ньне, абдмуха́ньне, абдзьмуха́ньне.
 Одуванчик (*бот.* *Taraxacum vulgare* Schrank)—дмухавец (б. т.), ксяндзоў плеш.
 Одувать, одуть—абдува́ць, абду́ць; абдму́хваць, абдму́хаць; абдзьму́хваць, абдзьму́хаць.
 Одуматься—разду́мацца, схамяну́цца.
 Одурачивание—абду́рваньне.
 Одурачивать, -чить—абду́рваць, абду́рыць.
 Одуревший, -релый—здурэлы, здурне́лы, ачму́раны, атлу́млены, зьяняпрытомнелы.
 Одурение—здурэ́ньне, здурне́ньне, ачмурэ́ньне, атлумле́ньне.
 Одуреть—здурэ́ць, здурне́ць, ачмурэ́ць, зьяняпрытомне́ць.
 Одурманить—адурма́ніць; ачмуці́ць, атума́ніць.
 Одурь—здурэ́ньне, адурэ́ньне.
 Одурять, -рить—адурма́нхваць, адурма́ніць; атума́нхваць, атума́ніць; затлу́мліць, затлу́міць; чмуці́ць, ачмуці́ць.
 Одутловатость—адутасьць, азі́зласць.
 Одутловатый—адуты́, азі́злы.
 Одухотворение—адухаўле́ньне.
 Одухотворенность—адухоўленасьць.
 Одухотворенный—адухоўлены.
 Одухотворять, -рить—адухаўлі́ць, адухаві́ць; запальва́ць, запалі́ць натхне́ньнем.
 Одушевление—адухаўле́ньне; патхне́ньне; ажыўле́ньне.
 Одушевленный—адухоўлены; натхне́ны.
 Одушевлять, -вить—адухаўлі́ць, адухаві́ць; натыха́ць, натхну́ць; надава́ць, нада́ць д́ху; ажыўлі́ць, ажыві́ць.
 Одышка—ды́хавіца.
 Одышливый—дыхаві́чны.
 Ожёг—апёк.
 Ожеледь—галале́д, абліва́ха, вобліў.
 Ожениться—ажані́цца, абабі́цца.
 Ожеребиться—ажарабі́цца.
 Ожерелье—кара́лі, мані́сты.
 Ожерельный—мані́ставы.

Ожесточать, -чить — зрабіць жорсткім (літым); абурваць, абурьць; азьвяраць, азьвярыць.
Ожесточение — зайдласць, заўзятасьць, літасьць, азьвярэньне.
Ожесточенно — зайдла, заўзіта, люта, пазьвірску.
Ожесточенный — зайдлы, заўзіты, разьлютаваны, літы, зьвёрскі; **-ный бой** — заўзітая бойка.
Ожесточиться — разьлютавацца, разьлютаваць, заўзіцца (на каго), абурьцца, азьвярэць.
Ожечь — апаліць, апяць.
Ожечься — апаліцца, апячыся.
Оживание — аджываньне.
Оживать, ожить — аджываць, аджыць.
Оживление — ажыўленьне, жывавасьць.
Оживленный — ажыўлены, жывы, спрытны.
Оживлять, -вить — ажыўляць, ажывіць; аджыўляць, аджывіць.
Ожидание — чаканьне, пачакаўка; часаваньне; спадзяваньне, спадзяўка, жданьне; *в ожидании чего* — чакаючы (чаго), спадзяючыся (на што).
Ожидать — чакаць, спадзявацца, ждаць; даемый — чаканы, спадзяваны.
Ожика (*бот. Luzula DC*) — сітніца (б. т.).
Ожиревший, -релый — тлусты, гладкі; адкармлены, гладун.
Ожирение — затлусьценьне, паглядчэньне.
Ожиреть — затлусьцець, паглядчэць, зрабіцца тоўстым (тлустым, гладкім); адкарміцца.
Озабоченность — заклапочанасьць.
Озабоченный — заклапочаны.
Озабочивать, -ботить — заклапочваць, заклапаць; **-ботиться** — заклапацца, паклапацца.
Озаглавить (книгу) — даць, паставіць загалоўка.
Озадки — пазадкі, азадзьдзе.
Озадчивать, -дчить — азадчваць, азадчыць; зьбіваць, зьбіць з панталыку; **-ченный** — азадчаны, зьбіты з панталыку.
Озарение — азарэньне, асьвятленьне.
Озарять, -рить — азараць, азарыць; асьвятляць, асьвятліць.

Озверевший, -релый — азьвярэлы.
Озвереть — азьвярэць.
Оздоровливать, -ровить — аздараўляць, аздараваць.
Оздороветь — выздаравецць, ачуняць, паправіцца.
Оздоровление — аздараўленьне.
Оздоровленный — аздараўлены.
Озеленять, -нить — пазеляняць, пазеляніць.
Оземь — вобземлю.
Озёрыстый — вазёрысты.
Озёрный — вазёрны.
Озеро — возера (*мн. ч.* — вазёры), плёса; *о. концевое (устьеовое)* — возера бластокавае; *о. краевое* — в. ускрайнае; *о. кратерное* — в. жарлавае; *о. плотинное* — в. грэблевае; *о. проточное (речное)* — в. стокавае, рэчнае; *о. самосадочное* — в. самасадкавае (г. к. т.).
Озимый — зімавы, азімы; **-мые всходы** — рунь.
Озимь — азіміна, зімавое; рунь.
Озираться, озирнуться — азірацца, азірнуцца; аглядацца, аглянуцца.
Озлатить — пазалаціць.
Озлобление — злаба, злосць, зласьлівасьць, раззлаваньне.
Озлобленно — злосна, злобна.
Озлобленность — раззлаванасьць, злобнасьць.
Озлобленный — раззлаваны, злобы, разгнёваны.
Озлоблять, озлобить — злаваць, раззлаваць; азлабіць, разгнавіць; раздражніць, раздражніць.
Ознакомление — азнаёмленьне.
Ознакомленный — азнаёмлены, азнаёмлены.
Ознакомливать, ознакомить — азнаёмліваць, азнаёміць, азнаёміць, пазнаёміць; **-миться** — азнаёміцца, аглядзецца, асвойтацца, спазнацца, агоўтацца.
Ознаменование — азнака, знак, адзначэньне, паметка.
Ознаменовывать, -новать — адзначаць, адзначаць; азнаймаваць; выяўляць, выявіць; выславіць.
Означать, -чить — значыць, азначаць, азначаць, пазначаць, вызначаць.

Означенне — азначэнне.
 Означенный — азначаны.
 Ошоб — дрэўжыкі; *лихорадочный* — трэсца.
 Озолотить — азалаціць; пазалаціць.
 Озон (хим.) — азон.
 Озорник — свавольнік, шыбенянік, вісус, галіна, буйн.
 Озорница — свавольніца, шыбеняніца.
 Озорной — свавольны.
 Озорство — свавольства, буйнства.
 Озяблый, бшый — зьмёрзлы, скалёлы.
 Озянуть — зьмёрзнуць, зьмёрзці, скалёць, пакалёць.
 Ой — вой, ай; ой-ли! — хіба-ж, няўжо-ж.
 Ойканье — войканьне, ёнчаньне.
 Ойкать — войкаць, ёнчыць, ёнкаць.
 Ока (река) — Акі.
 Оказия — акізія, выпáдак, здарэньне.
 Оказывать, зать (кому что) — выяўляць, выявіць; чыніць учыніць; рабіць, зрабіць; зать *давление* — намаганьне, націснуць; *заботливость* — даглядзець; *помощь (действие)* — дапамога, даць рáду; *сопротивление* — супрацівіцца, папрацівіцца; *уважение* — ушанаваць.
 Оказываться, заться чем — зьяўляцца, зьявіцца; стаць, стацца; заться *где* — апынуцца.
 Окаймление — аблямаваньне.
 Окаймленный — аблямаваны.
 Окаймлять, мить — аблямоўваць, аблямаваць.
 Окалечить — пакалёчыць, скалёчыць.
 Окаменевший, нелый — скамянелы.
 Окаменелость — скамянеласьць.
 Окаменеть — скамянець, закамянець; укамянець.
 Оканчивание — закончваньне.
 Оканчивать, окончить — канчаць, скончыць; закончыць, дакончыць; *работу* — упрáвіцца, падупрáвіцца; *чить вспашку* — абарацца; *косьбу* — абкасіцца; *молотьбу* — абмалаціцца; *посев* — абсеяцца; *счёты* — расквітацца; *курс учения* — скончыць навукі, выадукавацца.
 Оканчивать, окоптить — закопчваць, закапціць.

Оканывать, оканать — абкапваць, абкапаць; закапваць, закапаць; акрапіць.
 Оканывать, оконать — акапваць, акапаць; абкопваць, абкапаць.
 Окармливать, окормить — абкармливаць, абкарміць.
 Окарнывать, нять — адцінаць, адціць; абразыць, абрэзаць.
 Окатывать, окатать — акругліць, акругліць; абкочваць, абкачаць.
 Окачивать, окатить — абліваць, абліць.
 Окашивать, окосить — абкошваць, абкасіць.
 Окаянный — пракляты; бязбожны.
 Окаянство — бязбожнасьць; бядá, няшчасьце.
 Окаять — праклінаць.
 Океан — акіян; *Великий (Тихий) о.* — Вялікі акіян; *Атлантический о.* — Атлянтычны акіян.
 Океанический (к. ист.) — акіянічны.
 Океанский — акіянскі.
 Окидывать, окинуть — абкідваць, абкідаць, абкінуць; абсыпаць, абсыпаць; абгортаць, абгарнуць; нуть *взором* — скінуць вокам (вачыма) на што; нуло губы — абсыпала губы.
 Окидываться, окинуться — акідвацца, акідацца, акінуцца; акрывацца, акрыцца; ахўтвацца, ахўтацца; нуться *платком* — акрыцца, ахінуцца хўсткай, завінуцца ў хўстку.
 Окисать, окиснуть — скісаць, скіснуць; сквішвацца, сквісіцца.
 Окисление — акісьленьне.
 Окисленный — акісьлены, сквішаны.
 Окислость — акісласьць, сквісласьць, сквасьнябласьць.
 Окислый — акіслы, скіслы, сквіслы, сквасьнелы.
 Окислять, лить — сьліць, акісьліць, скісьліць.
 Окись (хим.) — акісласьць.
 Оккупант — акупáнт.
 Оккупационный — акупацыйны.
 Оккупация — акупацыя, забраньне.
 Оккупировать — акупаваць, забіраць; -анный — акупаваны, забраны.
 Оклад 1) *жалованья* — аклáд, пэнсія;
 2) *у иконы* — апра́ва, шáты; о. *лица* — аблічча.

Окладистый—асадзісты; стая *борода*—широкая барада.
Окладка—вокладка, аправа.
Окладной, -ное жалованье—вызначаная па штату пэнсія.
Окладывание—абкладванне, абкладанне.
Окладывать, окласть—абкладваць, абкладаць, абкла́сьці; абшываць, абшыць (дошкамі); асіджаваць, асідзіць; апраўляць, апра́віць; *камнем, кирпичом*—абмураўваць, абмураваць.
Оклеветание—абмаўленне, абмова; уданне.
Оклеветанный—абмоўлены, уданы.
Оклеветать—абмовіць, аббрахаць, ашальмаваць, абняславіць, збэсьціць; удаць.
Оклёвывать—см. Обклёвывать.
Оклеивать, оклеить—абклёйваць, абклёіць; аклёйваць, аклёіць; абляпляць, абляпіць.
Оклейка, -ивание—абклёйванне, аклёйванне.
Оклейщик—абклёйнік, аклёйнік, шпалёрнік.
Оклик—гуканне, выгук, воклік.
Окликать, окликивать, окликнуть—гукіць, гукіць; аклікаць, аклікнуць.
Окликаться—усклічыцца.
Окно—вакно; *вставить стекло в окно*—уста́віць шы́бу, балонку.
Око—вока; *о. воробьиное (бот. Capsella Bursa pastoris Moench.)*—стрэлкі (б. т.).
Окованный—акуты, закуты.
Оковы—аковы, кайданы, зялёзы, ланцугі.
Оковывание—акоўванне, акўцце.
Оковывать, оковать—акоўваць, акаваць, акўць; закоўваць, закаваць, закуць.
Околачивать, околотить—абабіваць, абабіць; атру́шваць, атру́сіць; наса́джваць, наса́дзіць.
Околачиваться—абабівацца; бры́нды біць, бі́бікі біць, агі́нацца, ту́ліцца.
Околдованный—ачараваны, зачараваны.
Околдовывать, околдовать—ачароўваць, ачаравіць; зачароўваць, зачаравіць.

Околевающий, -лелый эдохлы; акалёлы.
Околевать, околеть—здыхаць, эдохнуць, паздыхаць; акаляваць, акалёць, эды́рдзіцца, ска́піціцца.
Околесить—скалясіць, аб'э́здзіць.
Околесица—лұхта; *нести о.*—лұхціць, малоць лұхту, пляву́згаць, чаўпсы́ці (ня ведаючы што).
Околица—ваколіца, акру́га.
Околичный—вакольны, акалічны, наўкольны.
Около—калі, акалі, вокал, вакол, навокал, наўкола, край; блізка, зблізу; *обойти около дома*—абыйсьці навокал хаты; *сестъ около дома*—сёсьці каля хаты *около 3 вёрст*—блізка трох вёрст; на валоў рык; *около осени*—пад восень; *около того*—блізка таго.
Околопестиковый (бот. perigynus)—каляслупковы.
Околоплодник—(бот. pericarpium) каляплоднік, насёны́к.
Околотить—см. Околачивать.
Околоток—ваколіца; раён, акру́га.
Околоточный—раёны; сусё́дні, памё́жны.
Околоцветие (бот. perianthium)—аквёцце (б. т.).
Околошейный—каляшыйны.
Околпачивать, -чить—абду́рваць, абду́рыць.
Околыш—аколак.
Окольный—кру́жны, узбочны, памёжны; *ная дорога*—кру́жня.
Оконечность—канец, канча́так, аканцава́нне.
Оконечный—канцавы, канцовы.
Оконница—см. Ставень.
Оконный—ваконны, вакё́нны; *ное стекло*—шы́ба (*уменьш.*—шы́бка), кватэ́рка, балонка.
Оконопачивать, -патить—аканапа́чваць, аканапа́ціць; зашпа́клёўваць, зашпа́клява́ць.
Оконфузить—см. Сконфузить.
Оконце—ваконца, акё́нца.
Окончание—заканча́нне (як дэ́ляньне); канец, канча́так; *ние вспашки*—даворкі; *ние мольбы*—дама́лоткі; *ние жат-*

с—дажынкі; нне *посева*—да-
с—нне *следует*—канец
сас.

кательно—канчаткова, кан-
альна, аканчальна; у канец,
шчэнт, данчэнт, упрэх.

кательный—канчатковы, кан-
альны, аканчальны.

аченный—скончаны, закончаны.

ачить—см. *Оканчивать*.

а—акоп.

ать—см. *Оканывать*.

аник (*бот. Symphytum officinale*
L.)—жывакост (б. т.).

ачный—акопны.

ачивать, *окоротить*—укаро-
ваць, укараціць, пакараціць.

ачець—укарацець, укараціць.

ачавець—скаржавець, скарэць;
ачевший—скаржавёлы, ска-
рэлы.

ачить—см. *Окармливать*.

ачать—см. *Окарнивать*.

ачок—кумняк, шынка, сыягняк,
ляжка.

ачостельный—карасьлівы.

ачувать—скарэвець, скарэць.

ачателый—кашлэты, касмэты.

ачатеть—акашлэцець, акасма-
цець.

аченелость—скасэцячэласэць,
закасэцячэласэць.

аченелый—скасэцячэлы, закасэ-
цячэлы.

аченение—скасэцячэньне, за-
касэцячэньне.

аченеть—скасэцячэць, закасэ-
цячэць.

ачиться—акаціцца.

ачевший, челый—адубёлы,
адубячэлы.

аченение—адубэньне.

аченеть—адубэць, задубэць;
ачэмерзнуць.

ачина—ускраіна, паўзьмежока,
мяжа.

ачинный—ускраінны, паўзь-
межны.

ачска—афарбоўка, афарбаваньне,
абмаляваньне.

ачшеный—афарбаваны, абма-
лёваны, абмаляваны.

ачивание—фарбаваньне, афар-
баваньне, маляваньне, абма-
лёваньне.

Окрашивать, окрасить—афарбоў-
ваць, афарбавачь; абмалёўваць,
абмаляваць.

Окренуть—узмацнёць, узмацніцца,
уздужаць, пакрапчэць; пішый—
узмацнёлы.

Окрест—см. *Кругом*.

Окрестить—ахрысэціць, віахрысэ-
ціць.

Окрестность—ваколіца, ваколь-
насьць, акружына.

Окрестный—ваколічны, вакольны.

Окривевший, велый—аднавокі.

Окриветь—пакалёчыць вока.

Окрик—гуканьне, выгук.

Окрикивать, кнуть—гукачь, гук-
нуць.

Окристаллизоваться—акрышталіза-
вацца, выкрышталізавацца.

Окروавливать, окроавить—акры-
ваўліваць, акрываваць, акры-
ваініць; укрываўліваць, укры-
ваваць.

Окровоанить—акрываініць.

Окроек—акравак.

Окроплять, пить—акрапляць, акра-
піць; пакарапіць.

Окрошка (кушанье)—халаднік,
халадзец.

Округ—акруга.

Округленный—акруглены, закруг-
лены.

Округло—акругла, кругліва.

Округлость—акругласць, круглі-
васьць.

Округлый—акруглы, круглівы.

Округлять—акругліць, акругліць;
закругліць, закругліць.

Окружать, жить—а(б)кружачь, а(б)-
кружыць; атачачь, атачыць;
абсэджваць, абсядаць, абсэсь-
ці; апаноўваць, апанаваць; аб-
гарніць.

Окружающий—вакольны, наўколь-
ны, навакольны.

Окружение—а(б)кружэньне, ата-
чэньне; асяданьне; апанаваньне.

Окружность—акружына (м. т.),
абадніца; о. *вписанная*—ак-
ружына ўпісаная; о. *описанная*
—акружына апісаная (м. т.).

Окружной, ный—акруговы,
акружны.

Окручивать, окрутить—акручваць,
акруціць; закручваць, закруціць

Окрыленне—акрылёныне.
 Окрыляць, лить—акрыляць, акрыліць; падаваць, падаць пагхнёння.
 Окрыситься—патапырыцца, настаўбурыцца.
 Октава 1) муз.—актава; 2) лит. васьмівёрш.
 Октябрины—акцябрыны.
 Октябрь—кастрычнік.
 Октябрьский—кастрычнікавы, кастрычніцкі.
 Окудряветь—закучаравець.
 Окулирование—прышчэпліваньне.
 Окулировать—прышчапляць, прышчэпляць.
 Окулировка—прышчэнка.
 Окулист—вочны доктар, акулісты.
 Окунать, нуть—анускаць, анусьціць у ваду, нутся—анусьціцца ў ваду, чабоўхнуцца.
 Окуневый—акунёвы.
 Окунь (зоол. *Petra fluviatilis*)—вокунь.
 Окупать, пить—акупляць, акупіць; выкупляць, выкупіць; адшкадоўваць, ашкадаваць (выда́ткі).
 Окуривать, рить—абку́рваць, абкурыць.
 Окурносить—зрабіць кірпаносым.
 Окурок—акўрак, недакўрак.
 Окутывание—акўтаньне, атуленьне, закўтаньне.
 Окутывать, тать—ак(х)ўтаць, ак(х)ўтаць; атуляць, атуліць; закўтваць, закўтаць.
 Окучивание—абкопваньне.
 Окучивать, чить—абкопваць, абкапць; *мотыкой*—капанічыць, абкапанічыць.
 Оладья, дейка—ала́дка.
 Олеандр (бот. *Nerium oleander* L.)—але́ндар.
 Олег—Алёг.
 Оледенелий—абледзянёлы, зьледзянёлы.
 Обледенеть—абледзяніць, зьледзяніць.
 Оленеводство—гадоўля алёняў.
 Олений—алёневы.
 Олень—алёнь.
 Олива—алі́ва.
 Оливковый—алі́вавы.
 Олигарх—аліга́рх.
 Олигархия—аліга́рхія.

Олимп (геогр.)—Алі́мп.
 Олимпиада (истор.)—алі́мпіада.
 Олимпинец—алі́мпінец.
 Олимпийский—алі́мпійскі.
 Олифа—пакост.
 Олицетворение—увасаблёньне (л т).
 Олицетворенный—увасоблены.
 Олицетворять, рить—увасабляць, увасобіць.
 Олово—цýна.
 Оловянный—цы́повы, цýнавы.
 Олух—ёлуп, ёлапень, стату́й.
 Ольга (и. соб.)—Во́льга.
 Ольха (бот. *Alnus* L.)—во́льха, альха́, альшы́на.
 Ольховина—алёшы́на.
 Ольховый—альховы; *вый лес*—алёшнік, альшэўнік; *вая тра-сина*—алёс.
 Омар (зоол. *Homarus*)—амар.
 Омачивать, омочить—абмочваць, абмачыць; умочваць, умачыць.
 Омела (бот. *Viscum album* L.)—амяла́, вяха́.
 Омерзевший, зелый—абры́длы.
 Омерзение—бры́дота, гідота.
 Омерзеть—абры́дзець, абры́днуць, агідзець, апры́крыць.
 Омерзительно—агідна, гідка, гідліва, бры́дка, пагі́на.
 Омерзительность—агіднасьць, гідкасьць, бры́дкасьць.
 Омерзительный—агідны, гідкі, гідлівы, бры́дкі.
 Омертвелость—амярцьвёласьць, адубёласьць.
 Омертвелый, вевший—амярцьвёлы, зьямрцьвёлы, струпянёлы, адубёлы, апруцянёлы.
 Омертвление—амярцьвёньне, зьямрцьвёньне, адубёньне.
 Омертветь—амярцьвёць, зьямрцьвёць, струпянець, адубець, апруцянець.
 Омёт—торпа, скі́рта.
 Омнибус—амнібу́с.
 Омнибусный, совый—амнібу́сный, савы.
 Омовение—а́мываньне.
 Омолаживать, омолажить—а́малажваць, а́малажыць; *омолаживающий*—а́малажнік, *омолаживающая*—а́малажніца.
 Омолаживать, омолажить—а́малажваць, а́малажыць; *омолаживающий*—а́малажнік, *омолаживающая*—а́малажніца.
 Омоложение—а́малажэньне.

Омоним—см. Гомоним.
 Омофор—амафор, наплечник.
 Омочение—абмачэньне.
 Омочать, чить—мачыць, абмачыць.
 Омрачить, чить—зацямяіць, зацямяіць; зацямяваць, зацяміць; атума́ньваць, атума́ніць; марочыць, замарочваць, замарочыць; засьляпляць, засьляпіць; ачмучаць, ачмуціць.
 Омрачение—зацьма, зацьмёньне, марока, засьляпёньне, ачмучэньне.
 Омраченный—зацямянёны, атума́нены, замарочаны, засьляплёны, ачмучаны.
 Омут—вір.
 Омывать—см. Обмывать.
 Он, она, оно—ён, яна, яно.
 Опагр (зоол. *Equus asinus opager*)—анягар.
 Опанизм—ананізм, самаблудства
 Опанист—ананісты, самаблуднік, рукаблуднік.
 Онега (*река*)—Анёга.
 Онежский, кое озеро—Анёскае возера.
 Онемевший, лый—анямёлы.
 Онеметь—анямёць.
 Оникс (*минер.*)—анікс.
 Ономедни—надзьсь, анадзьсь.
 Опуча—ануча; *суконная*—суконка.
 Опый—той, пёйкі.
 Опавший, лый—апалы, спалы, палёлы.
 Опадание, дение—ападаньне, апад, спад; дение *листьев*—лістапад.
 Опадать, опасть—ападаць, апасьці; спадаць, спасьці; абсыпацца, абсыпацца; палягаць, палогчы.
 Опалки—падалкі (іблыкі).
 Опалздывание—пазыпёньне.
 Опалзывать, опоздать—спозы́ивацца, спазыніцца.
 Опаивание—апойваньне.
 Опаивать, оноить—апойваць, апаіць.
 Опал (*минер.*)—апал.
 Опала—няласка; *попасть в опалу*—страціць ласку.
 Опальный—хто ўпаў у няласку, хто страціў ласку.
 Опалость—апаласьць.
 Опалый—см. Опавший.
 Опалывать, ополоть—аполваць, апалоць.

Опалять, лить—а(б)пальваць, а(б)паліць; абсма́льваць, абсма́ліць; -литься—а(б)паліцца, абсма́ліцца, апячыся; -ленный—а(б)палены, абсма́лены, апэчаны.
 Опамятоваться—апа́мятацца, апрытомнец, ачуіць; ачу́хацца, схаману́цца.
 Опара—апа́ра; рош(с)чына.
 Опаривать, рить—апа́рваць, апа́рыць.
 Опарник, опарыш—дзяжа (хлебная).
 Опаршивелый—спаршыве́лы, шалудзівы.
 Опаршиветь—спаршы́вець, сшалу́дзівець.
 Опасаться—непакоіцца; баяцца, палохацца, сыцерагчыся.
 Опасение, опаска—непакой, байзьнь, сыцеражлівасьць, асыцярога: с опаской—асыцярожна.
 Опасливо—сыцеражліва.
 Опасливость—сыцеражлівасьць.
 Опасливый—сыцеражлівы.
 Опасно—небясьпэчна.
 Опасность—небясьпэка.
 Опасный—небясьпэчны.
 Опахало—махала, вахляр.
 Опахивание (*поля*)—абворваньне.
 Опахивать, хать (*поле*)—абворваць, абараць, паабворваць.
 Опахивать, хнуть—абма́хваць, абмахну́ць; абтроптаць, абтрапа́ць (пыл).
 Опашка, на-ку—на плёчы.
 Опеска—апёска; *быть в о.*—апескавацца.
 Опекать—апекавіць.
 Опекуи, -нша—апяку́н, апяку́нка.
 Опекунский—апяку́нскі.
 Опекуństwo—апяку́ства, апёка.
 Опеленать—спавіць, павіць.
 Опёнковый—апёнькавы.
 Опёнок (*бот. Agaricus melleus L.*)—апёнька.
 Опера—опэра.
 Оператор—апэра́тар.
 Операционный—апэра́цыйны.
 Операция—апэра́цыя.
 опережать, редить—выпераджа́ць, выперадзіць.
 Оперение—апярэньне.
 Оперетка—апэра́тка.

Опереточный—аперэ́тачны.
Опереться—*см.* Опи́раться.
Оперировать—аперэ́ваць, рабіць аперэ́цыю, дзе́зяць.
Оперный—опэ́рны.
Оперяться, риться—аперэ́цца, аперы́цца; убіра́цца, убра́цца ў пер'е, пакры́цца пер'ем; **рившийся**—убра́ны ў пер'е, пакры́ты пер'ем; **неоперившийся**—*птенец*—галапу́пак.
Опечаленный—засмучоны, замаркочаны.
Опечаливать, лить—засмуча́ць, засмучы́ць; марко́ціць, замарко́ціць.
Опечалиться—засмучы́цца, засмуква́цца, засумава́ць, зажуры́цца, замарко́ціцца.
Опечатка—друка́рская памылка, памылка дру́ку, хіба дру́ку.
Опечатывать, тать—запечата́ць, запечата́ць.
Опешивать, шить—утаропліва́цца, утаропі́цца; бянэ́жыцца, зьбянэ́жыцца; зьбіва́цца, зьбі́цца з панталы́ку.
Опивать, опить—а(б)піва́ць, абапі́ць; **опиться**—абапі́цца, упі́цца.
Опивки—сьпі́ткі, недапі́ткі.
Опий, ум—опіум.
Опилки—апі́лкі, пілаві́ныне (збор.).
Опи́раться, опере́ться—а(б)піра́цца, абапе́рціся; абляга́цца, абле́гчыся.
Описание—апіса́ньне.
Описанный—апісаны.
Описатель, ца—апіса́льнік, апіса́льніца.
Описательный—апіса́льны, апи́соўны.
Описаться—схібі́ць у пісьме́ (пішучы), зрабі́ць пішучы памылку; апіса́цца.
Описка—хіба (памылка) пісьма́; апіска.
Описывание—апісва́ньне.
Описывать, сать—апісва́ць, апіса́ць.
Опись—сьпі́с, попі́с; *сь вещей*—рэча́сьпі́с.
Оплавлиять, оплавить—ачышча́ць, ачы́сьціць, топячы што.
Оплакивать, оплакать—апла́кваць, апла́каць.
Опламенеть—заны́цца полымем.

Опластование—спластаваньне.
Опластовать—спластава́ць, скласы́ць пласта́мі.
Оплата—апла́та, выпла́та, вы́плат (м. р.).
Оплатный—апла́тны, вы́платны.
Оплачивать, оплатить—апла́чваць, апла́ціць.
Оплёвывать, плевать—а(б)плё́ваць, а(б)плява́ць; **ванный**—а(б)плёваны, а(б)плява́ны.
Оплесневеть—*см.* Заплесневеть.
Оплетание—аплета́ньне.
Оплетать, оплести—аплета́ць, апля́сьці; *в перен. см.*—абду́рваць, абдуры́ць.
Оплеуха, шина—апляву́ха, поў́ха, поў́х, плю́ха.
Оплечье—аплéчка.
Опленивуть—абысо́ць, вы́лысець, зрабі́цца лысым (пляшы́вым).
Оплодотворение—запладне́ньне.
Оплодотворенный—заплоднены.
Оплодотворять, рить—запладня́ць, запладні́ць.
Оплот—заслона, зату́ла, абарона.
Оплошать—схібі́ць, пахібі́ць, памы́ліцца, абмахи́ўцца; *при выстреле*—спудлава́ць.
Оплошно—хі́бна.
Оплошность—хі́ба, пахі́ба, хі́бнасьць.
Оплошный—хі́бны, пахі́бны, памы́льны.
Оплывать, опыть—аплыва́ць, аплы́ць; тапі́цца (пра сьвечку).
Оповещать, оповестить (о чем)—апавяшча́ць, апавясы́ціць; абвешча́ць, абвясы́ціць; паведа́ляць, паведа́міць.
Оповещение—апавяшчэ́ньне, абвешчэ́ньне, абвэ́стка, паведа́мле́ньне.
Опоганивать, нить—спага́ньваць, спага́ніць; запага́ньваць, запага́ніць; паску́дзіць, спаску́дзіць.
Опоек—апойка.
Опоенный—апоены.
Опоздалый, -вший—спозьнены.
Опоздание—спазне́ньне.
Опоздать—*см.* Опаздывать.
Опознавать, опознать—распазна́ваць, распазна́ць.
Опознаться—памы́ліцца (пры спатка́ньні).

Опозоренный—абняслаўлены, згнанены, ашальмованы, збэшчаны.
Опозорить—абняславіць, зганіць, зганьбіць, ашальмаваць, збэшчыць.

Опой—апой.

Опойть—см. Опаивать.

Ополаскивать, ополоснуть—аполаскваць, апаласкаць, апаласнуць.

Ополдни—апоўдні, апоўдзень.

Оползать, оползти—апаўзаць, апаўзыць.

Оползень—апоўзак.

Ополноч—апоўначы.

Ополоуметь—звар'яцець, з розуму зыйсьці, з глуздой збыцца.

Ополудни—см. Ополдни.

Ополчаться, -читься—узбройвацца, узброіцца, нарыхтавацца да бітвы.

Ополченец—ратнік, ваяўнік, ваяка.

Ополчение—узбраенне; ратніцтва.

Ополение—аपालчаньне.

Ополениенный—аपालчаны, спольшчаны.

полячивать, -чить—аपालчваць, аपालчыць, спольшчыць, спалінізаваць.

Опомёлок—дзяркак.

Опомелье—памялішча.

Опомниться—см. Опамятоваться.

Опона—напона, апона, гўнька.

Опор, во весь опор—учвал, наўскачкі.

Опора—падпора, падстава, апора; затўла, абарона; *точка о.*—апорны пункт.

Опораживание, рождение—апаражненьне.

Опораживать, -рождать—апаражніць, апаражніць; спаражніць, спаражніць.

Опорный—падпорны, падстаўны, апорны.

Опорок—атонак, стопак, абносак.

Опороситься—апарасіцца.

Опорочивать, -чить—ганьбіць, зганьбіць; ганіць, зганіць; абняславіць; -ченный—зганьбены, зганены, абняслаўлены.

Опорошить—абцярушыць.

Опору—у самы час.

Опостылеть—абрыдзець, абрыднуць, апастылець; -левший—абрыдлы, апастылы, спастылены

Опохмеляться, -литься—пахмяляцца, пахмяліцца.

Опочивальня—спачывальня, спальня, бакоўка.

Опочивать, -чить—спачываць, спачыць; адпачываць, адпачыць.

Опошлеть, опошлиться—аплюгаваць, аплюгавіцца; зрабіцца нікчэмным, брыдкім, гідкім.

Опояска—падпяразка; *из лент*—бандзёла.

Опоясывание, -сание—падпяразванне, падперазаныне.

Опоясывать, -сать—падпяразваць, падперазаць.

Оппозиционер—апазыцыянер.

Оппозиционный—апазыцыйны.

Оппозиция—апазыцыя; -ция *светила с луной (космогр.)*—процістаянне сьвяціла з месяцам (г.-к. т.).

Оппонент—апанэнт, супярэчнік (л. т.), процімоўца.

Оппонентка—апанэнтка, супярэчніца

Оппонировать—супярэчыць.

Оправа—аправа, асідка.

Оправдание—апраўданне.

Оправдательный—апраўдальны.

Оправдывать, -дать—апраўдваць, апраўдаць; абязьвіняць, абязьвініць; усправядліваць.

Оправдываться, -даться—апраўдвацца, апраўдацца, усправядлівацца; *о словах*—спраўджвацца, спраўдзіцца.

Оправление—апраўленне, асіджаванне, упарадкаванне

Оправлять, оправить—апраўляць, аправіць; асіджваць асідзіць; папраўляць, паправіць; упарадкаваць.

Оправляться, оправиться—папраўляцца, паправіцца, вяхвараць, ачуніць (паслы хваробы); асіджвацца; лягчы *в пер. см.*—хадзіць да вётру.

Опрашивание—апытванне.

Опрашивать, опросить—апытваць, апытать.

Определение—азначэнне, вызначэнне; *судебное*—прысуд, вырак, пастанова.

Определено—азначана, пэўна.

Определенность—азначанасць, пэўнасьць.

Определенный—азначаны, пэўны;
вызначаны.

Определитель—вызначнік (м. т.),
азначнік.

Определительный, -ляемый—азна-
чальны.

Определять, -лить—азначаць, азна-
чыць (мяжу); вызначаць, вы-
значаць; прызначаць, пры-
значаць (на пасаду); прысу-
джаць, прысудзіць; выракаць,
выракаць; -литься *ни долж-*
ность—дастаць пасаду.

Опреснок—перапёчка.

Опричник (ист.)—апрычнік.

Опричь—апроч, апрача.

Опробковение (оболочки)—скарка-
вёньне (б. т.)

Опробковать—скаркаваць.

Опровергать, -вергнуть—абвяргаць
абвэргнуць; зьяняпраўджаць,
зьяняпраўдзіць; даводзіць, да-
вёсьці няпраўду (чаго); заня-
рэчваць, запырэчыць.

Опровержение—абвяржэньне, зьяня-
праўджаньне, адгавор.

Опроверженный, -гнутий—абвэр-
жаны, зьяняпраўджаны.

Опрокидывание—завальваньне, пе-
ракільваньне, абарочваньне.

Опрокидывать, -кинуть—валяць,
завальваць, заваліць, наваліць;
перакідаць, перакінуць.

Опрокидываться, -кинуться—пера-
куліцца, перакуліцца; аба-
рочвацца, абярнуцца; -кину-
тый—завалены, абэрнуты, пе-
ракілены, абураны.

Опрометчиво—неразважна, нераз-
важліва, раптам, безгалова,
парыўча, неабачліва.

Опрометчивость—неразважнасьць,
неразважлівасьць; безгало-
васьць, неабачлівасьць, па-
рыўчасць.

Опрометчивый—неразважны, нераз-
важлівы, безгаловы, неабач-
лівы, парыўчы.

Опрометью—стрымгалаў, кулём,
кумільгам, раптам.

Опрос—апытаньне.

Опросный—апытальны.

Опросить—см. Опрашивать.

Опроститься—апросьніцца, зра-
біцца простым чалавёкам.

Опростоволоситься (в перен. см.)
—схібіць, здураваць.

Опросчика—пытальнік.

Опротестовать—апратэставаць,
запырэчыць.

Опротивевший—апрыкры, зьяня-
любёлы, абрыдлы, спастылены.

Опротиветь—апрыкраць, зьяня-
любёць, абрыдзець, абрыднуць.

Опрыскивание—а(б)пырскаваньне.

Опрыскивать, -скать, -снуть—а(б)-
пырскаваць, а(б)пырскаць,
а(б)пырснуць.

Опрятливо, -тно—ахайна, чыста.

Опрятливость, -тность—ахайнасьць.

Опрятливый, -тный—ахайны, чысты,
-тная—чысьцёха.

Оптик, -ка—оптык, оптыка.

Оптический—аптычны.

Оптимизм—аптызм, сьветлагляд-
насьць (л. т.).

Оптимист—аптымісты, сьветла-
гледнік (л. т.).

Оптимистический—аптымістычны,
сьветлагледны (л. т.).

Оптимум—оптымум.

Оптовой, -вый—гуртавы; -вая *тор-*
говля—гуртавы гандаль.

Оптовщик—гуртаўнік.

Оптом—гуртам, агўлам.

Опубликование—апублікаваньне,
агалашэньне.

Опубликовывать, -ковать—апублі-
коўваць, апублікаваць; ага-
лашаць, агаласыць; абвешчаць,
абвясыць.

Опускание—апусканьне, зьніжэньне,
заняпад.

Опускать, -стить—апускаць, апуш-
чаць, апусыць; зьніжаць, зьні-
зіць; траціць, страціць;
западаць, занепадаць.

Эпускаться, -ститься—апускацца,
апусыцца; зьніжацца, зьні-
зіцца; занепадаць, заняпа-
сьці; *о доме*—асядаць, асёсьці.

Опустевший, -телый—спусьцёлы,
спустошаны.

Опустение—спусьцёньне, пустэча.

Опустеть—спусьцець.

Опустошать, -шить—пустошыць,
спусташаць, спустошыць;
апуштаць, апуштаць.

Опустошение—спусташэньне, пу-
сташэньне, зьнішчэньне.

Опустошенный—спустошаны, апу-
стошаны, вынішчаны.
Опустошитель—спусташальнік,
вынішчальнік.
Опустошительный—спусташальны,
спустошлівы, вынішчальны.
Опутывание—пўтаньне, апўтваньне.
Опутывать, тать—пўтаць, апўтваць,
апўтаць; *в пер. см*—аплўтваць;
аплўтаць; абшўкваць, абшу-
каць; тать *провоолокой*—абдра-
тавіць.
Опухание—апуханыне.
Опухать, опухнуть—апухаць, апўх-
нуць, апўхці; набрузаць, на-
брузнуць.
Опухлость—апўхласьць.
Опухлый—апўхлы.
Опухоль—вонух, пухліна.
Опушать, шить—аблямоўваць, аб-
лямаваць хўтрам.
Опушка (*плата*)—аблямоўка;
(*леса*)—заварат, узьлёсьсе,
узлёсак, край лёсу.
Опущение—апушчэньне, памылка,
пахіба, недагляд.
Опущенный (*взор*)—панўраны.
Опыление—запылкаваньне (б. т.),
апылкаваньне.
Опылять, лить—запылкоўваць,
запылкаваць; апылкоўваць,
апылкаваць.
Опыт—дасьведчаньне, дасьвед-
чаньне, досьлед, спроба, прак-
тыка.
Опытно—з дасьведчаньнем, досьле-
дам, у практыцы, практычна.
Опытность—дасьведчанасьць,
спрактыкаванасьць.
Опытный 1) *метод*—дасьведчаль-
ны, дасьледчы, спробавы;
2) *человек*—дасьведчаны,
спрактыкаваны; *ная школа*—
дасьледчая, практыкавальная
школа; *ное поле*—дасьледчае
поле.
Опьяневший, нелый—ап'янёлы,
захмялёлы.
Опьянение—ап'янёньне.
Опьянеть—ап'янець, захмялець,
упіцца.
Опьяняющий—п'янючы, хмёльны.
Опять—зноў, ізноў, другім разам.
Орава—тлум, мноства, зграя,
плойма.

Оракул—аракул, вяшчун, прара-
кальнік.
Оранг-утанг (*зоол.* *Phithecus saty-
gus*)—аранг-утанг.
Оранжевый—аранжавы, памеран-
цовы.
Орание—гарляньне.
Оратор—прамовец, красамовец,
аратар.
Оратория—араторыя, прамова.
Ораторский—аратарскі, красамоў-
ны; *ский дар*—красамоўнасьць.
Ораторство—красамоўства.
Орать—гарлаць, галасіць, дзёрці
горла.
Орбита—акружына (м. т.), арбіта.
Орбитальный—акружны, арбі-
тальны.
Орган—орган; о. *печати*—часопіс,
орган друку; *ны внешних
ощущений*—органы знадвор-
ных адчуваньняў.
Орган (*в костеле*)—арганы (м. л.).
Организатор—арганізатар.
Организаторша—арганізатарка.
Организация—арганізацыя.
Организм—арганізм.
Органический—арганічны; *ское
вещество*—арганічная матэ-
рыя.
Организовано—арганізавана, у
парадку.
Организованность—арганізава-
насьць, упарадкаванасьць.
Организованный—арганізаваны,
упарадкаваны.
Организовывать, зовать—аргані-
зоўваць, арганізаваць; налад-
жваваць, наладзіць; упарад-
каваць.
Органист—арганісты.
Органный—арганны.
Оргия—оргія, распўсная гульня.
Орда—арда.
Орден 1) *знак*—ордэн, знак; 2) *об-
щество*—ордэн; *монашеский
о.*—закон; *ден Красного Зна-
мени*—ордэн Чырвонага
Сьцягу.
Орденский—ордэнскі.
Ордер—ордэр, загад, квіток.
Ординарец (*воен.*)—ардынарац,
даручнік.
Ординарный—ардынажны, звы-
чайны.

Ордината (*мат.*)—ардыната, залёжніца.

Орел (*зоол.* *Aquila*)—арол.

Ореол—аўрэоля (*л. т.*), златабліск (*л. т.*), залаты бліск.

Орех—арэх; *с двойным ядром спарыш; созревший, вылуццившийся*—лузганец; *с свищем*—свьістун; **о. водяной** (*бот.* *Tigra natans* L.)—вадзяні арэх (*б. т.*); **о. грецкий** (*бот.* *Juglans regia* L.)—грэцкі, валоскі арэх; **о. земной** (*бот.* *Equisetum pratense* Ehrh.)—хвощ лугавы, (*б. т.*); **о. кокосовый** (*бот.* *Cocos nucifera* L.)—какосавы арэх.

Ореховый—арэхавы, ляшчынавы; **-вый наплыв (лесов.)**—арэхавая нарасьць (*лс. т.*).

Орешек—арэшак; **-шки (галлы, цецидии)**—бародаўкі, яблычкі (*лс. т.*).

Орешина—арэшына, ляшчына.

Орешинка (*бот.* *Coryllus avellana* L.)—арэшынка, ляшчына лясавая (*лс. т.*).

Орешник—арэшнік, ляскоўнік.

Оржавевший, велый—зайржавёлы.

Оржаветь—зайржавець.

Оржаной—жытні; *нос поле*—жытнішча.

Оригинал 1) *рукопись*—арыгінал, першаўзор, уласнапіс, аўтэнтык; 2) *человек*—дзівак, нязвычайны, чудасей.

Оригинальничать—дзівачыць.

Оригинально—арыгінальна, самабытна, дзівачна.

Оригинальность—арыгінальнасць, самабытнасць, дзівачнасць.

Оригинальный—арыгінальны, самабытны, дзівачны.

Ориент—*см.* Восток.

Ориенталист—усходавэд.

Ориентация—арыентацыя, кірунак (*на што*).

Ориентироваться на что—арыентавацца, накіроўвацца (*на што*); *в чем*—арыентавацца, разбірацца (*у чым*).

Орион (*созвездие*)—Касці.

Оркестр—аркэстар.

Оркестровать—аркэстраваць.

Оркестровый—аркэстравы.

Оркыш (*бот.* *Triticum monococtum* L.)—воркш.

Орлёнок—арляні.

Орлиный—арліны.

Орлица—арліца.

Орличник (*бот.* *Pteris aquilina* L.)—папараць.

Орлянка (*игра*)—арлінка.

Орнамент—арнамент, укрэса, аздаба.

Орнаментальный—арнаментальны.

Орнаментика—арнаментыка.

Оробевший, белый—спалоханы.

Оробеть—спалохацца.

Орология—горазнаўства (*г.-к. т.*), гораваданьне.

Оросительный—абвадніцкі.

Орошать, оросить—абвадніць, абвадніць; арашаць, арасіць; акрапляць, акрапіць.

Орошение—абвадніцтва.

Ортодокс—прававер.

Ортопедический—артапэдычны.

Ортопедия—артапэдыя.

Ортштейн (*минер.*)—рудзік (*г.-м. т.*).

Орудеть—зрудзець.

Орудие—1) прылада, начынне, снасць; 2) гармата.

Орудийный—гарматны.

Орудовать—арудаваць, дзеіць.

Оружейник—збраёўнік.

Оружейный—збраёўны; *ная мастерская, -ный завод*—збраёўня збройна.

Оруженосец—зброяносец.

Оружие—зброя; *холодное о.*—вострая зброя; **о. огнестрельное**—агнястрэльная зброя; *с оружием в руках*—збройна.

Оружный—збройны.

Орфографический—правапісны, артаграфічны.

Орфография—правапіс, артаграфія.

Орша (*гор.*)—Ворша.

Оршанский—аршанскі; *-кий округ*—Аршаншчына, Аршанская акруга.

Оса—ася; *осы в собир. см.*—асва.

Осада—аблога.

Осадка (*здания*)—асяданьне, западаньне.

Осадки—вопадзі, ападкі.

Осадный—аблогавы, абложны; *нос*

Жалок — вопадзь; мута, фуз.
 Жадочный — ападкавы, фўзавы;
 -ные породы (минер.) — ападка-
 вые або пластовыя пароды
 (Г.-М. Т.).
 Осаждать, осадить — аблягаць,
 аблэгчы; абсядаць, абсёсьці.
 Осаживание — асáджваньне, спы-
 неньне.
 Осаживать, осадить — асáджаць,
 асáдзіць; спынаць, спыніць
 (кані); *в непер. зн.* — адступіць,
 адступіць; падавацца, падацца
 назад.
 Осанисто — самавіта, павáжна.
 Осанистость — самавітасьць, па-
 вáжнасьць.
 Осанистый — самавіты, павáжны.
 Осанка — постаць, пастáва, фі-
 гúра.
 Осанеть — ас(ш)атанець.
 Осваиваться, освои́ться — асвой-
 вацца, асвоіцца; асвойтвацца,
 асвойтацца; прызвычайвацца,
 прызвычайіцца (да чаго).
 Осведомление — даведваньне, да-
 пэўненьне.
 Осведомленность — веданьне, дась-
 вэдчанасьць.
 Осведомленный — знаўца, дасьвед-
 чаны.
 Осведомляться, миться — даведвац-
 ца, даведатца (аб чым); дазна-
 вацца, дазнацца (аб кім); да-
 пэўнівацца, дапэўніцца.
 Освежать, жить — асьвяжаць, асьвя-
 жіць; ахаладжаць, ахаладзіць;
 правётрываць, правётрыць
 (пакой).
 Освежающий — ахаладжальны.
 Осветительный — належаць да ась-
 вятленьня.
 Осветить — см. Освещать.
 Освещение — асьвятленьне.
 Осветлить — асьвятліць.
 Освещать, осветить — асьвятляць,
 асьвятліць.
 Освещение — асьвятленьне.
 Освидетельствование — агляд,
 асьвядчэньне.
 Освидетельствованный — агляджа-
 ны; асьвэдчаны, *несколько раз*
 — агляданы.
 Освидетельствовать — аглядзець,
 асьвэдчыць.

Освирепеть — разьлютавацца, разью-
 шыцца.
 Освистывать, стать — абсьвістваць,
 абсьвістаць.
 Освободитель — вызваліцель
 Освободительница — вызваліцелька.
 Освободительный — вызвалёнчы,
 вызвольны.
 Освободжать, бодить из неволи —
 вызваляць, вьзваліць; выбаў-
 ляць, выбавіць; *от должности*
 — аслабанаць, аслабаниць; дить
 из опасности — вьратаваць.
 Освободжаться, бодиться из нево-
 ли — вызваляцца, вьзваліцца;
 выбаўляцца, выбавіцца; *от*
должности — аслабанацца,
 аслабаницца; диться из опас-
 ности — вьратавацца; *от пут*
 — апрастацца, вьпрастацца.
 Освобожденный — вьзвалены, вь-
 баўлены.
 Освящать, освятить — сьвяціць,
 асьвячаць, асьвяціць.
 Освящение — асьвячэньне; -ние воды
 — вадохрышча.
 Освященный — асьвэчаны; -ная вода
 — сьвятая вада.
 Осевой — восевы, асявы.
 Оседание — асяданьне.
 Оседать, осесть — асядаць, асёсьці.
 Оседлать — асáдлаць, акульбачыць;
 -ланный — асэдланы, акуль-
 бачаны.
 Оседлость — асэласьць.
 Оседлый — асэлы.
 Осекаться, осечься — асякацца,
 асэкчыся.
 Осел — асёл.
 Оселок — брусок, брус, тачыла.
 Осеменение — абсяваньне.
 Осемять, нить — абсяваць, аб-
 сёяць.
 Осенение — ахінаньне, абцянёньне;
крестом — хрышчэньне, жа-
 гнаньне.
 Осенять, нить — ахінаць, ахінуць;
крестом — хрысьціць, пера-
 хрысьціць; жагнаць, пажа-
 гнаць.
 Осенний — асёньні, восенскі; -няя
 плата — асяніна.
 Осень — восень; -нюю — у восень; -нюю
родившийся — асянчук.
 Осеребрить — пасерабрыць.

Осерчать—см. Рассердиться.
Осесть—см. Оседать.
Осестр (зоол. *Accipenser sturio*) — асяцёр.
Осетрина—асятрина.
Осетровый—асятровый.
Осечка—асёчка.
Осечся—см. Осекаться.
Осиленный—асілены, пераможаны, здўжаны.
Осилить, лить—асільваць, асіліць; перамагаць, перамагаць, здўжаць.
Осина (бот. *Populus tremula* L.)—асіна.
Осинник—асіньнік.
Осиновик (бот. *Boletus luteus*)—падасінавік, асавік.
Осиновый—асінавы, асовы.
Осиный—асіны.
Осип—см. Иосиф.
Осипать, осипнуть—асіпаць, асіпаць, асіпіць.
Осиплость—асіпка.
Осиплый, пший—асіплы.
Осиротелый, тевший—асірацёлы, асірочаны.
Осиротеть—асірацець, асіраціцца.
Осиротить—асіраціць.
Оскабливание—аскробваньне, аскабліваньне.
Оскабливать, оскоблить—аскробваць, аскабаць; аскабліваць, аскабляць.
Оскалывать, лить (зубы)—шчэрыць, вышчараць, вышчарыць; выскаляць, выскаліць.
Оскандалить, ться—асароміць, асароміцца скандальна.
Оскверненный—апаганены, спаганены, апаскўджаны, паскўджаны.
Осквернитель—паганін.
Осквернять, нить—паганіць, апаганьваць, апаганіць, спаганіць; паскўдзіць, апаскўджаць, апаскўдзіць, паскўдзіць; гнюсіць, абгнюсіць; ганіць, зганіць; зьняважыць.
Ослабляться, биться—ухмыліцца, ухмыльнуцца, ашчэрыцца.
Осколок—аскопак, трэска, адломак; *от камня*—скялка.
Осколочный—аскопавы, скапавы.

Оскользать, знуть—выкоўзацца, выкаўзнуцца.
Оскомина—аскома; *набить о.*—нааскомиць.
Оскопитель—лягчай, капавал.
Оскопление—лягчэньне, спакладэньне.
Оскопленный—вылегчаны, спакладаны.
Оскопять, пить—лягчаць, вылегчаць; спакладаць, спакласьці; вывалашыць.
Оскорбитель—абразьнік, уразьнік, зьневажальнік.
Оскорбительно—абразьліва, уразьліва, зьневажальна.
Оскорбительность—абразьлівасьць, уразьлівасьць, зьневажальнасьць.
Оскорбительный—абразьлівы, уразьлівы, зьневажальны, тклівы.
Оскорбление—абраза, ураза, зьнявага, зьневажэньне.
Оскорбленный—уражаны, абражаны, зьняважаны.
Оскорблять, бить—абражаць, абразіць; уражаць, уразіць; зьневажаць, зьняважыць.
Оскорняжить—абкушнёрыць.
Оскоромить, ться—аскароміць, аскароміцца, паскароміцца.
Оскорузлеть, закаравець.
Оскотинеть, ниться—збыдлець.
Оскребки—паскробкі, выскрабкі.
Оскрёбок—аскробак, паскробак, выскрабак.
Оскрёбывать, оскребать, оскресть—аскробваць, аскабаць, аскрэбці; падскробваць, падскрэбці.
Оскудевать, деть—убожаць, зубожаць; галёць, згалёць; зьмяншацца, зьменьшыцца.
Оскудель, девший—зубожалы, згалёлы, зьменьшаны.
Оскудение—зубожаньне, згалёньне, заняпад, зьмяншэньне.
Ослабление—аслаба, паслабленьне, занядужаньне, попуск.
Ослабевать, ослабеть, ослабнуть—слабець, слабнуць, аслабнуць; занепадаць, заняпасьці; траціць, страціць сілы; заняджаць.
Ослабевший, белый—аслаблы.

Ослабленный — аслаблены; слабікі.
 Ослаблять, ослабить — аслабляць, аслабіць; паслабляць, паслабіць; панушчаць, панусьціць; зьяясільваць, зьяясіліць.
 Ослава — абняслава, благая слава аслава.
 Ославлять, ославить — абнеслаўляць, абняславіць; аслаўляць, аславіць.
 Ослащать, осластить — асалоджваць, асаладзіць.
 Ослёнок — асьляня.
 Ослепительно — асьляпільюча, сьляпўча.
 Ослепительность — асьляпільючасць, сьляпўчасць.
 Ослепительный — асьляпільючы, сьляпўчы.
 Ослепление — асьляплёньне, засьляплёньне.
 Ослепленный — асьлёплсны, абязвоцаны.
 Ослеплять, нить — асьляпільць, асьляпільць; засьляпільць, засьляпільць; абязвочваць, атуманіць.
 Слепнуть — асьлёпнуць, асьлёпці.
 Слепший — асьлёплы.
 Слепую — павосьлеп.
 Слизлость — абсьлізласць.
 Слизлый — абсьлізлы, сьлізкі.
 Слизнение (оболочки) — абсьлізлёньне (б. т.).
 Слизнуть — асьлізнуць.
 Слинник (бот. *Oenothera biennis* L.) — каўтунішнік (б. т.).
 Слинный — асьліны, асьлячы.
 Слица — асьліца.
 Сложнение — ускладнёньне.
 Сложненный — ускладнёны, завільы.
 Сложнять, нить — ускладніць, ускладніць; блытаць, заблытаць.
 Слушание — няпослух, непаслушэнства, непаслухмянасьць.
 Слушиваться, шаться — недачуваць, недачуць; ня слўхацца, не паслўхаць, ня выканаць; нярэчыць, супярэчыць.
 Слушливый, -шный — непаслухмяны.
 Слушник — нёслух, непаслўшнік.
 Слышаться — недачуць, недаслўхаць.
 Слышка — недачўтка.
 Слюнивать — см. Обслюнивать.

Осляк (зоол.) — асьлюк.
 Осмаливать, осмолить — абсмольваць, абсмаліць.
 Осматривание — аглядаьне, аглід.
 Осматривать, осмотреть — аглядаць, агледзец; азіраць, азірнуць.
 Осматриваться, осмотреться — аглядацца, агледзецца; азірацца, азірнуцца.
 Осмеивание — высьмёйваньне.
 Осмеивать, осмеять — высьмёйваць, высьмеяць; засьмёйваць, засьмяяць; сакпіць; -яный — высьмеены, засьмёны.
 Осмеливаться, литься — асьмёльвацца, асьмёліцца; адважвацца, адважыцца; лившийся — асьмёлены.
 Осмельчать — асьмялёць, пасмялёць, набрацца адвагі.
 Осмерня — васьмёрка.
 Осмий (хим.) — осьмі.
 Осмол — смалік.
 Осмолить — см. Осмаливать.
 Осмотр — агляд, агледзіны.
 Осмотреть — см. Осматривать.
 Осмотрительно — аглядчыва, абачліва, асьцярожна.
 Осмотрительность — аглядчывасьць, абачлівасьць, асьцярожнасьць.
 Осмотрительный — аглядчывы, абачлівы, асьцярожны.
 Осмысленно — азмысьлена, зсэнсам, разважна.
 Осмысленность — азмысьленасьць, сэноўнасьць, разважнасьць, цімкасьць.
 Осмысленный — азмысьлены, сэноўны, разважны.
 Осмысливать, лить — азмышляць, азмысьліць; разумець, зразумець; раскумекаць, уціміць.
 Оснастить — аснасьціць.
 Оснастчик — аснач.
 Основа — аснова, падстава, падваліна, грунт.
 Основание 1) см. — Основа; 2) заснаваньне, закладзіны; 3) фундамант, падмурак, падруба; до-ния — дашэнт, ушэнт, дапня; на каком -нии — на якой падставе; он имеет -ние — ён мае рацыю.
 Основатель — аснавальнік, заснавальнік, закладальнік, фундаатар.

Основательница—аснава́льніца, заснава́льніца, заклада́льніца, фунда́тарка.

Основательно—грунтоўна, станоўча, трыва́ла, цьвёрда.

Основательность—грунтоўнасьць, трыва́ласьць, станоўчасць.

Основательный—грунтоўны, які мае падста́ву, трыва́лы, моцны, станоўчы.

Основной—асноўны, аснаўны; *-ной капітал*—іста.

Основоположение—асноўнае палажэ́ньне.

Основоположник—см. Основатель.

Основывать, основать—заклада́ць, закла́сьці; засноўваць, заснава́ць; будава́ць, пабудава́ць.

Особа—асоба, пэрсона.

Особачиться—асабічыцца, сапсо́ць; збэсы́цца.

Особенно—асабліва; адмённа, і́га ш, найбольш, а зла́шча.

Особенность—асаблівасьць, адмёнасьць.

Особенный—асаблівы; выда́тлівы, адмённы, нязвычайны; адме́тны.

Особняк—асабняк (буды́нак).

Особняком—паасобку, з'асобку, самотна.

Особый—асобны; *-бое мнение*—асобны погляд.

Осовет—асаве́ць, асалаве́ць.

Осовываться, осунуться—асоўвацца, асу́нуцца; марне́ць, змарне́ць.

Осока (*бот. Carex L.*)—асакá; *о. мохнатая* (*C. hirta L.*)—асакá калма́тая; *о. повислая* (*C. litorea L.*)—асакá багна́вая (б.т.).

Осокорина—ясакарына.

Осокорь (*бот. Populus nigra L.*)—ясакар.

Осолаживать, осолодить—пасалоджаваць, пасаладзі́ць.

Осоловелый—асалавёлы.

Осоловеть—асалаве́ць.

Осолоделый, девший—пасаладзёлы.

Осолодеть—пасаладзё́ць.

Осот (*бот. Cirsium Scop.*)—асот.

Осотный—асота́вы.

Оспа—воспа; *о. ветренная*—вётраная воспа; *прививать о.*—прышчапля́ць воспу.

Оспаривать, оспорить что—пярэчыць, супярэчыць каму́ ў чым; спрача́цца сўпраць чаго; сьпіра́цца за што.

Оспенный—восьпены, асьпя́ны.

Оспина, -ка—восьпі́на, восьпі́нка.

Оспопрививание—прышчаплéньне воспы.

Оспопрививатель—асьпя́нік.

Осрамить—асаромі́ць.

Осрамиться—асаромі́цца, набра́цца сора́му, насвяці́цца пачы́ма.

Осрамление—сора́м, сарамлё́ньне.

Ост—см. Восток.

Оставаться, остаться—застава́цца, заста́цца, пазастава́цца; *-ва́ться в живых*—выжыва́ць; *-та́ться в дураках*—заста́цца ду́рнем; *✓ -та́ться должным*—заві́ніцца; *счастливо* *оставаться*—бы́вайце здаровы; *в накладе не -те́сь*—стра́т ме́ць ня бу́дзе; *что мне -тсь в подобном случае*—што я маю рабі́ць у гэтым вы́падку; *оставаться в девицах*—векава́ць дзе́ўкаю.

Оставлять, оставить—пакіда́ць, пакіну́ць; застаўлі́ць, заста́віць, пазастаўлі́ць; адклада́ць, адкла́сьці; *-лять без внимания*—не шма́наць, не заўважа́ць, заня́дбаць; *-вить в дураках*—перакпі́ць; *-лять без последствий*—пакіда́ць бяз вы́нікаў; *оставь это*—ня руш гэта́га; *оставьте меня в покое*—да́йце мне спакой; *не на кого оставить дом*—няма́ на каго пакіну́ць ха́ту; *оставлять службу*—пакіда́ць службу.

Остальной—аста́тні, пазаста́лы; *это возьми, а -ное брось*—гэта вазьмі, а рэ́штку кінь.

Останапливать, остановить—сьпы́няць, сы́пыніць; затры́мліваць, затры́маць; перайма́ць, пера́няць (на шляху́); перашка́джаць, перашкодзі́ць; *-новить*—спы́ніцца, ста́ць, затры́міцца; *часы* *новились*—гадзі́ньнік стаў; *он работает не останавливаясь*—ён пра́цэ бязу́пынку, без адпачы́нку.

Остановка—прыпы́нак, упы́н, спы́нёньне, супы́нка, пачака́нка.

Останки (*святых*) — аста́нкі, рэшткі.
Остаток — рэшта, аста́ча; -ткі — аста́ткі, аста́нкі, недабі́ркі, паскروبкі, абі́ркі; *без* -тка — цалком, усё чыста, да аста́тняга, дарэ́шты, дашчэ́нту.
Остеклять, -лить — шклі́ць, ашклі́ць.
Остеология — астэа́лёгія, костказнаўства, наву́ка аб касьця́х.
Остепеняться, -ниться — суніма́цца, суні́цца; ста́лець, пастале́ць.
Остервенение — азьвярэ́нне.
Остервенеть — азьвярэ́ць, разьлютава́цца; -невши́й — азьвярэ́лы.
Остерегать — сы́церагчы́, пі́льнава́ць.
Остерегаться — сы́церагчы́ся, пі́льнава́цца, перасы́церага́цца.
Остережение — перасы́царога.
Остие — асы́юк.
Остов — касы́юк.
Остолбеневший, -нелый — аслупе́лы, аслупяне́лы, скамяне́лы.
Остолбенеть — аслупе́ць, аслупяне́ць, скамяне́ць.
Ослоп — боўдзі́ла, ёлуп.
Осторожно — асы́цярोजना, паво́лі, паці́ху, памалу́.
Осторожность — асы́цярोजनाсьць, асы́цярога, высы́церага́нне.
Осторожный — асы́цярожны, чы́ны.
Остракизм (*ист.*) — астракíзм.
Острак — пагро́за, гро́зьба.
Острение — вастра́нне.
Остренький — востра́нкі.
Остригать, остричь — астрыга́ць, астры́гы; -женны́й — астры́жаны.
Острие — (д)жа́ла, лязо, сы́піча́к.
Остриль — вастры́ць, мянташы́ць (касё́); жартава́ць, кпі́ць.
Остро — востра; *держать ухо -ро* — пі́льнава́цца.
Остробокий — вострабо́кі.
Остров — востраў, вы́спа.
Островатость, -тый — вастрава́тасьць, вастрава́ты.
Озверехий — востраве́рхі, сы́пічасты́.
Озвонящий — астрава́нін.
Озвонянка — астрава́нка.
Озвонной — астрау́ні, вы́спавы.
Острог — астрог, турма́.
Острога — восьці́.
Острогание — абструга́нне.
Остроганный — абструга́ны.

Острогать — абструга́ць.
Остроглазый — востраво́кі.
Острожник — астрожні́к, вазе́нь, арышта́нт.
Острожный — астрожны́; арышта́нскі.
Острозубый — востразу́бы.
Остроконечность — сы́пічастасьць, шпі́лістасьць, дзю́бчастасьць.
Остроконечный — сы́пічасты́, шпі́лісты́, дзю́бчасты́.
Остролиций — востратва́ры.
Остроногий — востраногі́; борзды́.
Остроносик (*зоол. Chelmo*) — вострайосі́к.
Остропиливать, -лить — ста́віць, па́ста́віць кроквы.
Острость — вострасьць; досы́ціп; тклі́васьць.
Острота — астрына́; жарт, кпі́ны, досы́ціп.
Остроугольник — востраку́тнік.
Остроумие — дасы́ціпнасьць.
Остроумно — дасы́ціпна.
Остроумный — дасы́ціпны́, востры на розум.
Остроухий — востраву́хі.
Остроязычный — востры на язы́к, языка́ты.
Острупеть — заструпе́ць.
Острый — 1) востры, канча́ты, каля́ючы; 2) *человек* — дасы́ціпны́, тклі́вы.
Остряк — дасы́ціпні́к, празу́х.
Остуда — прасту́да; астуджа́нне.
Остужать, остудить — астуджа́ць, астудзі́ць; охаладжа́ць, ахаладзі́ць.
Оступаться, -питься — спатыка́цца, спаткну́цца; *о лошади* — капі́ціцца.
Остывание — астыва́нне.
Остывать, остыть — астыва́ць, асты́ць; вы́чахнуць.
Ость — восьць (б. т.), асы́юк, асы́чень.
Осуд, -да — агу́да, абмова́.
Осуждать, осудить — асужда́ць, асудзі́ць, засудзі́ць; га́ніць, зга́ніць; гудзі́ць, агу́дзіць; абмау́ляць, абмові́ць.
Осуждение — асуджа́нне; абмау́лённе.
Осужденный — асу́джаны, засу́джаны.
Осунуться — *см.* Осовываться.
Осушение, -шка — асу́шка, абсу́шка.

Осушывание—асушываньне, абсушываньне.

Осушивать, -шить—асушываць, асушыць; абсушываць, абсушыць;
-шить *стакан*—выліць да дна.

Осушитель—асушальнік.

Осушительный—асушальны.

Осуществимость—выпаўнільнасьць

Осуществимый—выпаўнільны, выканальны, магчымы.

Осуществление—ажыццяўленьне, выкананьне, зьдзяйсненьне.

Осуществленный—ажыццёўлены, зьдзейснены, выпаўнены, спраўджаны, выкананы.

Осуществлять, -вить—ажыццяўляць, ажыццёвіць; зьдзяйсняць, зьдзейсніць; выпаўняць, выпаўніць; спраўджваць, спраўдзіць; выконваць, выканаць; зышчаць, зысьціць (Ласт.).

Осчастливить—ашчасьлівіць.

Осыпание—абсыпаньне.

Осыпать, осыпать—абсыпаць, абсыпаць, паабсыпаць.

Осыпаться, осыпаться—асыпацца, асыпацца; абвальвацца, абваліцца; завальвацца, заваліцца.

Осыпка—высыпка, асыпка.

Осыпь—асыпка (г.-к. т.), крушня, завальле (г.-м. т.).

Осыреть—адсырэць, адлёгчы.

Ось—вось; *о. вращения*—вось вярчэння або абаротава (м. т.).

Осмерик—васьмярык, васьмёрка.

Осмерицею—у восем столак, у восем рэдзей.

Осьмина—асьміна, пўра.

Осязание—датыканьне, дотык.

Осязательный—1) датыкальны;
2) адчувальны.

Осязать—датыкацца, датыркацца, адчуваць на дотык.

От (чего)—ад, з (чаго); *от роду*—зроду; *плакать от досады*—плакаць са злосьці; *время от времени*—калі-ні-калі.

Отава—атава.

Отапливание—апальваньне, ацёплваньне.

Отапливать, отопить—апальваць, апаліць; ацёпліваць, ацёпліць.

Отапывать, отоптать—абтоптаваць, абтаптаць.

Отара—стада (ж. р.).

Отбавка, -вление—зьмяншэньне, адбаўленьне.

Отбавлять, отбавить—зьмяншаць, зьмёншыць; адбаўляць, адбаўіць; надбіраць, надабраць.

Отбарабанить—адбубніць, адбарабаніць, аддарабаніць.

Отбегать, отбежать—адбегачь, адбегчы.

Отбеливать, отбелить—адбёльваць, адбяліць; пабяліць, пабяліць, выбеліць.

Отбеседовать—скончыць гутарку, перагаманіць.

Отбивание—адбіваньне, адбіццё.

Отбивать, отбить—адбіваць, адбіць; адсіджваць, адсадзіць; адкідваць, адкінуць (ворага); таўчы, патаўчы; здабіць; адбараніць; адарваць, адгокаць (пяхонкі); адкалупіць; *-бить охоту*—адахвоціць, аднадзіць; *отбивать дурной вкус*—перабіваць дрэнны смак; *ружьё отбивает*—стрэльба аддае.

Отбиваться, отбиться—адбівацца, адбіцца; абараніцца, абараніцца (ад ворага); *-биться от рук*—засваволіць, распусціцца; *он совсем отбил от работы*—ён палец аб палец ня вьтне.

Отбивка—адбіваньне.

Отбивной (о комлетах)—адбіўні; *-ной ветер*—супраціўны вецер.

Отбирание—адбіраньне; *-ние свидетельских показаний*—выслуханьне сьведак.

Отбирать, отобрать—адбіраць, адабраць; перабіраць, перабраць; *-рать свидетельские показания*—выслухоўваць сьведак.

Отблаговестить—адзваніць.

Отблагодарить—аддзякаваць, аддзячыць.

Отблаженствовать—папараяваць, папанавальваць.

Отблажить—адблазнаваць, скончыць блазнаваць.

Отблеск—водбліск, адсвят, адбітак (святла).

Отбой—адбой, адбіццё, водступ; *мне нет от него отбою*—я

не магу ад яго адчашніца, адкасацца.

Отбойный—адбойны.

Отболеть—адхваляць, перахваляць, перабалець.

Отбор—адбор, падбор; *половой о.*—родавы адбор.

Отборка—адбірэнне, перабірэнне.

Отборный—адборны, выборны, перабраны; *о семенах*—якарны (Нс.).

Отборонить—адбаранаваць, адскародзіць.

Отбращивать—адгуляць, адп'янстваць.

Отбраниваться—адбрэхвацца, адгрызацца.

Отбранить—вылаяць, злаяць.

Отбрасывание—адкідванне, адкіданне.

Отбрасывать, отбросить—адкідваць, адкідваць, адкінуць; *-сить с силою*—адштурхнуць; *-сывать лучи света*—адбіваць, адсвятчаць.

Отбривать, отбрить—канчаць, скончыць галенне; адбрываць, адбрыць; адсячы, адлупцаваць; *-риться*—пагалацца.

Отбродить—1) адбродзіцца, папавалачыцца; 2) *о жидкости*, адшумаваць, адбушаваць, перабушаваць, адбрузаваць.

Отброс—водкід, брак.

Отбросить—с.м. Отбрасывать,

Отбухать—адбахаць; адлупіць (набіць).

Отбучить (*бельё*)—адзалаць.

Отбушевать—набуўніць, набушавіць.

Отбывание—адбыванне; *службы, повинности*—выконванне, спаўненне.

Отбывать, отбыть 1) *куда*—адбываць, адбываць; ад'яжджаць, ад'ехаць; *выежджаць, выехаць*; 2) *службу, повинност*—выконваць, выканаць; спаўніць, споўніць.

Отбытие—адбыццё, ад'езд, выезд.

Отвага—адвага.

Отвадка—аднада, аднаджванне.

Отваживать, отвадить—аднаджваць, аднадзіць; адахвочваць, адахвоціць.

Отваживаться, отважиться—адважвацца, адважыцца; асьмёльвацца, асьмёліцца.

Отважно—адважна, сьмёла.

Отважность—адважнасць.

Отважный—адважны, сьмёлы, рызыкаўны, саманадзейлівы

Отвал—адвал; заваля; паліца (у сахі); *наестся до-лу*—наесяціся па горла.

Отваливать, -лить—адвальваць, адваліць; адкочваць, адкачаць; адпльваць, адплываць, адпльваць; *-лить камень*—адкаціць камень; *-литься*—адваліцца.

Отвалять *сукно*—вываляць; *тесто*—выкачаць.

Отвар—адвар, ёшка, цэд.

Отваривать, -рить—выварваць, выварыць; адварваць, адварыць.

Отварной—вывараны, адварны.

Отвеать, отвеять—адвяваць, адвёваць.

Отведение—адвядзенне, адвод.

Отведывание; 1) *пищи*—каштаванне, смакаванне, паспытанне; 2) *кого*—адвядванне.

Отведывать, -дать 1) *пищу*—каштаваць, пакаштаваць, закаштаваць; смакаваць, пасмакаваць; паспытваць, паспытаць; прабаваць, паспрабаваць (што); *дасьвядчацца, дасьвядчыцца* (учым); 2) *кого*—адвёдваць, адвёдаць.

Отвезение—адвезенне.

Отвезти—с.м. Отвозить.

Отвенчать—адвянчаць, пашлюбавіць.

Отвергать, отвергнуть—адкідваць, адкінуць; бракаваць, забракаваць; адхіляць, адхіліць; адрынаць, адрынуць; *-гаться (от кого)*—зракацца, адкідвацца, адцурацца.

Отвердевать, -деть—цвярдзець, ацвярдзець зацвярдзець; дубець, адубець, закасыянёць, зыдзервянёць.

Отвердевший, -делый—ацвярдзелы, зацвярдзелы; скарэлы.

Отвердение—ацвярдзенне, зацвярдзенне; калянасьць, карэласць.

Отверженец—адшчапенец.

Отверженный—адкiнуты, няпры-
няты, якога зракліся.
Отверзати—*см.* Открывать.
Отвернуться—*см.* Отвёртывать.
Отверстие—дзіра, адтуліна (б. т.),
жарало; тие у мешка—ворат;
в музык. інструменте—га-
ласьнік; заднепроходное о.
—кўтнічнае вйісьце (ан. т.).
Отверстый—*см.* Открытый.
Отвёртка—адмйчка, адкрўтка,
шрўбнік.
**Отвёртывать, отвертеть, отвер-
нуть**—адкрўчаць, адкруціць;
винт—адшрубоўваць, адшру-
баваць; теться—адкруціцца,
выкруціцца; нуться в сторону
—адварнўцца, завярнўцца.
Отверху—зьвёрху.
Отвес—проставёс (ф. т.), проста-
пад, строма.
Отвеселиться—адвесяліцца, папаве-
сяліцца.
Отвесно—проставёсна, простападна,
стромка, старчаком, старчма,
сторч.
Отвесный—проставёсны, проста-
падны; в *см. крутой*—стромкі,
старчовы, высокі, кругі.
Отвести—*см.* Отводить.
Ответ—адказ, адповедзь, адпавя-
дальне.
Ответный, -ное письмо—ліст з ад-
казам; -ное движение—зварот-
ны рух.
Ответственность—адказнасьць,
адпавядальнасьць.
Ответственный—адказны, адпавя-
дальны.
Ответствовать—*см.* Отвечать.
Ответчик, -ца—адказчык, -чыца.
Отвечать, ответить—адказваць,
адказаць (што і за што);
адракаць, адрачы; чать чему—
адпавядаць; *письменно*—адпіс-
ваць, адпісаць.
Отвешивание—адважваньне.
Отвешивать, отвесить—адважваць,
адважыць; сить поклон—накла-
піцца (нізка).
Отвивать, отвить—разьвіваць,
разьвіць, адвіць.
Отвиливание—выкрўчваньне.
Отвиливать, лять, лнуть—выкрўч-
вацца, выкруціцца.

Отвинченный—адшрубованы, ад-
шрубаваны.
Отвинчивание—адшрубоўваньне.
Отвинчивать, -тить—адшрубоўваць,
адшрубаваць; адкручваць, ад-
круціць.
Отвисать, отвиснуть—адвісаць,
адвіснуць; абвісаць, абвіснуць.
Отвислый, -сший—адвіслы, аб-
віслы.
Отвлечение—адцйгваньне, адры-
ваньне.
Отвлекать, отвlechъ—адцйгваць,
адцягнуць; адрываць, адар-
ваць; адводзіць, адвёсьці.
Отвлекаться, отвlechся—адцйг-
вацца, адцягнуцца; адры-
вацца, адарвацца; адвароч-
вацца, адварнўцца.
Отвлечение—адцйг, адцягненьне,
адарваньне.
Отвлечённо—адцйгнена, адарвана,
адлўчана.
Отвлечённость—адцйгненасьць,
адарванасьць.
Отвлечённый—адцйгнены, адар-
ваны, адлўчаны; -ное число
(*мат.*)—бязьмённы лік (м. т.).
Отвне—звонку, знадворку, звакола.
Отвод—адвод; о. лесосек—адбіўка
для лінак (лс. т.).
Отводить, отвести—адвадзіць, ад-
водзіць, адвёсьці; адварочваць,
адварнўць; сти душу—супа-
чыць душою; дить землю—
вызначаць зямлю; дить удар—
ухіляцца ўдару; сти что-нибудь
в сторону—адварнўць у бок;
отведи лошадь в конюшню—
завядзі каня на стайню.
Отводный—адводны; -ная канава—
сток.
Отводок—адводак (б. т.), атожы-
лак, парастак, псынак; прыш-
чэпа.
Отвоёвывать, -евать—адваёўваць,
адваяваць.
Отвоз—адвоз.
Отвозить, отвезти—адвазіць, адво-
зіць, адвёсьці, наперавозьваць.
Отволакивать, отволочь—адва-
лак(о)ваць, адвалаці.
Отвопить—адгаласіць, адраўці.
Отвораживать, -рожить—адварож-
ваць, адваражыць.

Отварачваанне—адварочваньне;
полы, рукавоў—адкасваньне.
 Отварачваць, ротить—адвароч-
 ваць, адварнуць; адхіляць,
 адхіліць; *полы, рукава*—ад-
 казваць, адкасаць, паадкасваць.
 Отворот—адварот, манкета.
 Отворотный—адваротны, адхільны.
 Отворяць, рить—адчыняць, адчы-
 ніць; *рять кровь*—пускаць
 кроў.
 Отвратимый—адхільны, якога
 можна адхіліць.
 Отвратительно—брэдка, гідка,
 агідна, пагана, плюгава, гнёсна.
 Отвратительность—брэдкасьць,
 гідкасьць, агіднасьць, агідлі-
 васьць, плюгавасьць.
 Отвратительный—брэдкі, гідкі,
 агідны, паганы, агідлівы,
 плюгавы, гнёсны.
 Отвращать, отвратить—адвароч-
 ваць, адварнуць; адхіляць,
 адхіліць;—*шась нешчасце*—
 ухіліцца *ліха*; *шась слух*—ня
 слухаць, не шманяць; *шасься*
 адварочвацца, адхіляцца, ухі-
 ляцца.
 Отвращение—агіда, агіднасьць,
 гідкасьць, брыда; *чувствовать*
 о.—гідзіцца (чым).
 Отвыкать, отвыкнуть—адвыкаць,
 адвыкнуць.
 Отвыкий—адвыклы.
 Отвычка—адвычка.
 Отвязка—адвяза.
 Отвязывание—адвизваньне, адчэп-
 ліваньне.
 Отвязывать, зать—адвизваць, адвя-
 заць; адчэпліваць, адчапіць.
 Отвязываться, заться—адвизвацца,
 адвязацца; адчэплівацца, адча-
 піцца; адкасвацца, адкасацца;
 адкара́скацца, адкара́скацца;
 отвязись!—адкасьніся!
 Отгадка—адгадка.
 Отгадчик, -ца—адгадчык, -ца.
 Отгадывание—адгадваньне, угад-
 ваньне.
 Отгадывать, дать—адгадваць, ад-
 гадаць; угадваць, угадаць.
 Отгашивать, отгостить—гасьціць,
 адгасьціць, адгасьцяваць.
 Отгиб—адхіл (б. т.), адгін, адгі-
 наньне.

Отгибать, отогнуть—адгінаць,
 адагнуць.
 Отглагольный (*грам.*)—дзеяслоў-
 ны-ное *прилагательное*—
 дзеяпрыметнік; -ное *причастие*-
 дзеяпрыслоўе.
 Отглаживать, отгладить—адгладж-
 ваць, адгладзіць; адпрасоў-
 ваць, адпрасаваль.
 Отгнивание—адгніваньне, згні-
 ваньне.
 Отгнивать, отгнить—адгніваць,
 адгніць; згніваць, згніць;
 -нивший—адгнілы.
 Отговаривание—адмаўлянне, адга-
 ворваньне.
 Отговаривать, отговорить—1) ад-
 маўляць, адмовіць; адгавор-
 ваць, адгаварыць; адра́дзіць,
 адра́іць; 2) спыняць, спыніць
 гутарку.
 Отговариваться, отговориться—
 адмаўліцца, адмовіцца; адпі-
 нацца, адапнуцца.
 Отговореть—адгавець, напасыціцца.
 Отговор, -рка—адмова, адмоўка.
 Отговорщик—адмоўнік.
 Отголос—водгалас, водгульс,
 пошчак, рэха.
 Отгон—адгон.
 Отгонять, отогнать—адганяць,
 адагнаць; жануць, аджануць.
 Отгораживание—адгароджваньне.
 Отгораживать, родить—адгародж-
 ваць, адгарадзіць, перага-
 радзіць; -роженный—адгаро-
 джаны.
 Отгорание—адгараньне, згасаньне.
 Отгорать, реть—адгараць, адгарэць;
 згасаць, згаснуць.
 Отгоревать—адгараваць, адбеда-
 ваць, адпакўтаваць.
 Отгородка—перагародка, заку́та,
 заку́тка.
 Отграфить—адлінаваць.
 Отгребание—адграбьне, адгорт-
 ваньне.
 Отгребать, отгрести—адграбаць,
 адгрэбіць; адгортваць, адгар-
 нуць.
 Отгремять—адгрымець, перагры-
 мець.
 Отгружать, отгрузить—выкладаць,
 выкласці; вымаць, выняць,
 павымаць; выладаваць (трохі).

Отгрузка—выманьне, выкладаньне.
 Отгрызати, отгрызти—адгрызаць, адгрызці; затыся—агрызацца, аскірзацца.
 Отгрызной—адгрызаны.
 Отгрызок агрызак.
 Отгуливать, лять—адгульваць, адгуляць.
 Отдавание—аддаваньне.
 Отдавать, отдать—аддаваць, аддаць; *в залог*—застаўляць, застаўціць; *приказание*—загадваць, загадаць; *обратно*—зварочваць, зьвярнуць; *от него* **отдает водкой**—ад яго гоніць гарэлкай; *даю на ваше усмотрение*—пакідаю на ваш погляд; *дает (о запахе)*—тхне.
 Отдаваться, отдаться—атдавацца, аддацца; спускацца, спусціцца (на каго); разьлягацца, адбівацца; *эхо далеко* **отдает-ся в лесу**—водгала далёка разьлягаецца па лесе.
 Отдавливать, вить—адціскаць, адціснуць; аддавіць.
 Отдаивать, отдоить—аддойваць, аддаіць; адціркаваць, адціркаць.
 Отдавна—здаўна.
 Отдаление—аддаленьне; адлегласць; *в-нии*—воддаль; адлегла, далёка.
 Отдалённость—аддаленасьць, далёкасць; адлегласць.
 Отдаленный—аддалены, далёкі, адлеглы.
 Отдалять, лить—аддаляць, аддаляць; адсоўваць, адсунуць; ляться—аддальвацца, адсоўвацца, адварочвацца, адступіць, зьнікаць, цурацца.
 Отдание—адданьне.
 Отдаривание—аддарваньне.
 Отдаривать, рить—аддарваць, аддаравіць, аддарыць; **ренный**—аддараны, аддараваны.
 Отдаток—адданьне.
 Отдать—*см.* Отдавать.
 Отдача—аддача, адданьне.
 Отдвигать—*см.* Отодвигать.
 Отдвижной—адсоўны, высуваны; *-ной ящик*—шэфліда.
 Отдежурить—адбыць чаргу, аддзяжурыць.

Отдел—аддзел, разьдзел.
 Отделение—аддзел; аддзяленьне, адлучэньне; *-ние наследства*—выдзяленьне пайкі ад спадчыны.
 Отделенный—аддзелены, адлучаны.
 Отделимость—адлучальнасьць.
 Отделимый—адлучальны.
 Отделитель—адлучнік, адлучальнік.
 Отделка—абробка, абрабленьне, аздоба, аправа.
 Отделывать, лать—абрабляць, абрабіць; аздабляць, аздобіць; *-ваться*—абрабляцца, аздабляцца; *я отделался тем, что меня побранили*—скончылася на тым, што на мяне насварыліся.
 Отдельно—асобна, паасобку, у асобку, розна.
 Отдельность—асобнасьць.
 Отдельный—асобны, паасобны, розны.
 Отделять, лить—аддзяляць, аддзяляць; вылучаць, вылучыць; адрозьніваць, адрозьніць; *отделять из семейства*—выдзяляць; ляться—аддзяляцца, вылучацца.
 Отдёргивать, отдернуть—адсоўваць, адсунуць, адхпаіць.
 Отдирать, отодрать—адзіраць, ададраць; адшарпаць, адшарпуць.
 Отднвать—перадняваць.
 Отдолу—здола, сыспаду.
 Отдохновение—адпачынак, адпачын, спачываньне, аддыханьне.
 Отдохнуть—*см.* Отдыхать.
 Отдубасить—аддубасіць, адлупіць, адлупцаваць.
 Отдувание—аддзьмуханьне, аддуваньне.
 Отдувать, отдут—аддзьмухаць, аддзьмухнуць; аддуваць, аддучь; лупцаваць, адлупцаваць; *-ться*—адсупавацца, адсупацца.
 Отдумывать, мать—перадумліць, перадумаць.
 Отдушина—прадўха.
 Отдых—адпачынак, супачын, адпачын.
 Отдыхать, отдохнуть—адпачываць, адпачыць; супачываць, супачыць; аддыхаць, аддыхіць; *-хоть лёжа*—вылёжвацца.

Отдышать, -ться—аддыхаць, адды-
хацца, адсапіцца, адсапацца.
Отдышка—аддышка.
От'едание—ад'яданьне.
От'едать, от'есть—ад'ядаць, ад'-
еьці.
От'езд—ад'езд.
От'ездить—ад'ездзіць.
От'езжать, от'ехать—ад'яждж ^{ть},
ад'ехаць.
Отёк—пухліна, набрэкласьць, ацёк.
Отекание—напуханьне, набрэкань-
не, ацёк; аплываньне (сьвечкі).
Отекать, отець—аплываць, апліць;
напухаць, напўхнуць; набра-
каць, набракнуць; наплываць,
напліць, натапіцца.
Отёклость—апўхласьць, набрэк-
ласьць, пухліна.
Отёклый, -кий—апўхлы, набрэклы.
Отелиться—ацяліцца.
Отель—гатэль, гасьцініца. **У**
Отемнять, -мнить—зацямяняць, зацям-
ніць, зацямяваць, зацяміць.
Отенять, -нить—ацяняць, ацяніць;
затўльваць, затуліць.
Отеснять, -нить—пацясьняць, па-
цясьніць.
От'емлемость—аднімнасьць.
Отец—бацька, тата, айцёк; *о. крест-
ный*—хросны бацька; *о. поса-
женный*—пасаджоны бацька.
Отчески—па бацькаўску.
Отческий—бацькаўскі, айцоўскі.
Отчественный—бацькаўскі, ай-
чысты, айчызна.
Отчество—бацькаўшчына, айчына,
айчызна.
Отжаривать, -рить—1) адсмажваць,
адсмажыць; 2) адлупцоўваць,
адлупцаваць.
Отжать—с.м. **Отжимать и От-
жинать.**
Отжевать—перажаваць.
Отжечь—с.м. **Отжигать.**
Отживать, отжить—аджываць, ад-
жыць; перажываць, перажыць.
Отжигать, отжечь—адпальваць,
адапаліць; адпякаць, адпячы.
Отжим, -мание—адцісканьне, выдаў-
ліваньне.
Отжимальный—адціскальны.
Отжимной—адціскны, выдаўлены.
Отжимать, отжать—адціскаць, ад-
ціснуць; выдаўліваць.

Отжिनать, отжать—аджынаць,
аджаць.
Отжиревший, -релый—адсыцёлы,
пагладчэлы, патлусьцёлы, выга-
даваны, гладкі, выкармлены.
Отжиреть—адсыцець, патлусьцець,
адкарміцца, загадаваць сала.
Отжурить—насварыцца (на каго).
Отзав'ракать—пасьнедаць.
Отзвенеть—адзвініць, перазвініць
Отзвонить—адзваніць, спыніць звон.
Отзвук—водгук, водгулье, вод-
галас.
Отзвучать—даваць водгук, водга-
лас; перагучаць.
Отзимова́ть—перазімаваць.
Отзимо́нь—адмарозіць, памарозіць.
Отзолотить—пазалаціць.
Отзудеть—пашчымець (аб зубах);
адсьвярбець.
Отзыв—водзыў, адозва; водпіс, ад-
поведзь; водгалас, водгук.
Отзывание—адкліканьне, адзывань-
не, адгўкваньне.
Отзывать, отозвать—адклікаць,
адклікнуць; адзываць, ада-
зваць; **-ваться**—адклікацца, ад-
гўквацца.
Отзяблый, -бий—адмёрзлы.
Отзябнуть—адмарозіць; адмёрзнуць.
Отзывчиво—спагадна, спагадліва,
чўла.
Отзывчивость—спагаднасьць, спа-
гадлівасьць, чўласьць.
Отзывчивый—спагадны, спагадлівы,
чўлы.
Отказ—адмова; адповедзь; *до -зу*—
да канца, колькі магчыма.
Отказывать, -зать—адмаўляць; ад-
мовіць; **-зывать чему**—адпа-
вядаць; **-зать по завещанию**—
адпісаць; **отказать в службе**—
адправіць са службы.
Отказываться, -заться—адмаўляцца,
адмовіцца; адпінацца, адпа-
нуцца; зракацца, зра(к)чыся; ад-
цурацца, пакінуць; *жених от-
казался от невесты*—жаніх
адкінуўся ад нявесты.
Откалывать, -лить—адгартоўваць,
адгартваць, загартваць.
Откалывать, отколоть—адкольваць,
адкалоць; адшчапляць, адшча-
піць; **-лывать штуки**—выраб-
ляць.

Откапывание—адкопванье.

Откапывать, откопать—адкопчаць адкапаць; -копанный—адкопаны, адкапаны.

Откараулить—адбѣць варту.

Откармливать, откормить—адкармливаць, адкарміць, выкарміць; адгадаваць, выгадаваць; *на пастбище*—адпасаць, адпасаць.

Откатывание—адкочванье; магляванье (бялізны); закасванье (рукавоў).

Откатывать, откатать—адкочваць, адкачаць; адмаглёўваць, адмагляваць (бялізну); закасваць, закасаць (рукавы).

Откачивание—адкочванье; *воды*—пампаванье.

Откачивать, чать—адкочваць, адкачаць; адваляваць, адваліць (камень); пампавачь, выпампавачь (ваду).

Откашивать, откосить—адкошпаць, адкасіць; -кошенный—адкошаны.

Откашливание—адкашліванье, адхаркванье.

Откашливать, лять—адкашліваць, адкашляць; адхаркваць, адхаркнуць.

Отквкать—пераквактаць.

Отквашивать, сить—заквашваць, заквасіць.

Откидка—адкідак, адкіданье, адкладанье.

Откидной—адкідны, адкладаны.

Откидывать, откинуть—адкідваць, адкідаць, адкінуць; адкладаць, адкласці.

Откипать, откипеть—адкіпаць, адкіпець; перакіпаць, перакіпець.

Откипятить—адгатаваць.

Откладка—адклад, адкладанье.

Откладной—адкладны, адкладаны.

Откладывание—адкладванье, адкладанье.

Откладывать, откласть, отложить—адкладваць, адкладаць, адкласці; *жить на долгое время*—задаўніць; *лошадь*—адпрагаць, адпрэгчы.

Откланиваться, няться—прашчацца, папрашчацца; адвітацца, разьвітацца.

Отклёвывать, отклевать—аддзёўбаваць, аддзяўбаць, наддзяўбаць.

Отклеивать, отклеить—адклёйваць, адклёіць; выклёіць; -иться—адклёіцца, паадклёйвацца.

Отклеить—пакляіміць, пазначыць, патаўраваць.

Отклёпывать, отклепать—адклёпваць, адкляпаць; пакляпаць; адцягнуць (касць).

Отклик—водгук, водгулье, водгалас.

Откликивать, -кнуть—гукачь, гукнуць, пагукачь; паэваць.

Откликнуться—адклікнуцца, адгукнуцца, азвацца.

Отклон, -ение—адхіл, адхіленье.

Отклонный—адхонны, адхонаваты.

Отклонять, -нить—адхіляць, адхіліць; адводзіць, адвёсці; адцягваць, адцягнуць; адхінаць, адхінуць; адраіць, адрадіць.

Отковать—адкаваць, адкуць, раскаваць.

Отковыривание—адкалупванье.

Отковыривать, -рять—адкалупваць, адкалупаць, адкалупіць, надкалупіць, укалупіць.

Откозыривать, -рять—адказыраваць, адказыраць.

Отколачивать, отколотить—адбіваць, адбіць; лупцаваць, адлупцаваць; -лоченный—адбиты, адлупцаваны.

Отколдовать—адваражыць, адчараваць, адрабіць.

Отколоситься—адкаласіцца, перакаласіцца.

Отколотый—адколаты, адшчэплены.

Отколоть—см. Откалывать.

Откомандирование, -вка—адправа, выправа, адпраўленье, адкамандыраванье.

Откомандировывать, -ровать—адпраўляць, адправіць; выпраўляць, выправіць; адкамандыроўваць, адкамандыргаваць.

Откомиссарить—адкамісараваць.

Отконопачивать, -патить—адканапачваць, адканапаціць, выканапаціць; вышпакляваць.

Откоп, -пка—адкоп.

Откопать—см. Откапывать.

Откормить—*см.* Откармливать. .
Откормка—выкарм, гадоўля, адкармлёньне; папас.
Откормленный—адкормлены, выкармлены.
Откормить—адсячы, адцяць.
Откорчевать—выкарчаваць.
Откос—спад, пакат.
Откосить—*см.* Откашивать.
Откосный—спадзісты.
Откочевать—адвандраваць; перавандраваць.
Откраивать, откромить—адкройваць, адкроміць.
Открашивать, открасить—адмалёўваць, адмалываць; адфарбаваць.
Открещиваться, окреститься—адхрышчывацца, адхрысьціцца.
Откровение—выяў, адкрыцьцё.
Откровенничать—шчыра гаварыць.
Откровенно—шчыра, ня тоячыся, адкрыта.
Откровенность—шчырасьць, адкрытасьць.
Откровенный—шчыры, нетаёмны, адкрыты.
Откружиться—адкружыцца, перакружыцца.
Откручивать, открутить—адкручваць, адкруціць.
Открывать, открыть—адчыняць, адчыніць; адкрываць, адкрыць; распачыняць, распачаць (заняткі, страляніну); адтуляць, растуляць, растуліць; выяўляць, выявіць; выказваць, выказаць (думкі); вынаходзіць, вынайсьці (зьявішча); **-рыть грудь**—расхлістацца; **-рыть глаза**—расплюшчыць, пралупіць вочы; **-рыть книгу**—разгарнуць книгу; **-рыть рот**—раззьвіць рот, раззьвіцца; **-рой сообщника**—выкажы супольніка; **-рыть книжный магазин**—закласьці кнігарню; **-вається возможность**—выпадае, зьяўляецца магчымым; **открылся колдун**—аб'явіўся знахар; **открылась новая болезнь**—паказалася новая хвароба.
Открытие—вынаходка; адчыненне, адкрыцьцё, адкрыццё.
Открыто—шчыра, сардэчна, адкрыт(н)а.

Открытость—шчырасьць, сардэчнасьць, адкрыт(н)асьць, праўдзівасьць, нетаёмнасьць.
Открытый—адкрыт(н)ы, шчыры, нетаёмны; **-тое письмо**—паштовая картка; **-тый воздух**—вольнае паветра; **-тый враг**—яўны вораг.
Откуда—адкуль, скуль; **-да-то**—аднёкуль.
Откуп—водкуп, пасэсія, арэнда.
Откуплять, пить—адкупляць, адкупіць, выкупіць; браць, узяць у пасэсію, у арэнду.
Откупаться—1) адкупляцца (*сов.* адкупіцца); выкупляцца; 2) адкупляцца, выкупацца.
Откупленный—адкуплены, выкуплены.
Откупной—адкупны.
Откупоривать, рить—адкаркоўваць, адкаркаваць; адтыкаць, адаткнуць.
Откуривать, рить—адкурваць, адкурыць; перакурваць, перакурыць.
Откусывать, сить—адкусваць, адкусьць.
Откупщик—адкупнік, рандар, пасэсар.
Откутить—адгуляць.
Откутывать, тать—адк(х)ўтваць, адк(х)ўтаць; разгортваць, разгарнуць.
Откушивать, шать—каштаваць, закаштаваць, пакаштаваць; запрабаваць; паёсьці, папіць.
Отлагательный—адкладны.
Отлагательство—адклад, акладаньне, адвалока.
Отлагать, отложить—*см.* Откладывать.
Отлакировать—адлякіраваць, палякаваць.
Отламывать, отломать, отломить—адломліваць, адламляць, адламаць, адламіць.
Отлегать, отлечь—адлягаць, адлегчы; адходзіць, адыйсьці; **глю на сердце**—палэгчала на сэрцы.
Отлеживать, отлежать—адлёжваць, адляжаць; пераляжаць.
Отлеживаться, отлежаться—адлёжвацца, адляжацца; вылёжвацца, вылежацца.

Отлезать, отлезть—адлязаць, ад-
лэзыці.
Отлепливать, отлеплять, отлепить
—адлэпліваць, адляпляць, ад-
ляпіць.
Отлёт—адлёт; *птиц*—вырай.
Отлетать, теть—адлятаць, адля-
цець.
Отлив—адплыву, спад (вады); *отлив
воды с крыши*—капёж.
Отливать, отлить 1) *водою или
воду*—адліваць, адліць; *вылі-
ваць, выліць*; 2) *что-н. из
металла*—адлітоўваць, адлі-
таваць; *вать цветами*—зьмя-
няцца ў розныя колеры.
Отливной—адліўны, літы, выліваны.
Отливок—адлівак.
Отлизывать, зать—адлізваць, ад-
лізаць.
Отлипать, отлипнуть—адліпаць,
адліпнуць; *пший*—адліплы.
Отличать, чить—адрозьніваць, ад-
разняць, адрозьніць; адзна-
чаць, адзначаць; *выдзяляць,
выдзеліць*; *чатся*—адрозьні-
вацца, адзначацца, розьніцца,
выдавацца.
Отличие—адзнака, розьніца, адмёна.
Отличительный—адзначны, адмёт-
ны, асобны; *ный признак*—
адзнака.
Отлично—1) адзначна, розна; 2)
выдатна, дасканала, добра.
Отличный—1) адзначны, асобны,
розны, адмётны; 2) выдатны
дасканалы, добры.
Отлогий—адхонны, пакаты, спа-
дзісты, пахілы.
Отлого—адхонна, паката, спадзі-
ста, пахіла.
Отлогость—адхон, адхоннасьць,
пакатасьць, спадзістасьць,
пахіласць.
Отложение—адклад, адкладаньне.
Отложенный—адкладзены, адка-
саны (рукаў).
Отложистый—спадзісты, адхонны.
Отложить—*см. Откладывать*.
Отложиться—адпасьці, з(д)радіць.
Отложной—адкладаны, адкасаны
(рукаў).
Отломать, мить—*см. Отламывать*.
Отломок—адломак, уломак.
Отлокать—адхлябтаць, выхлебтаць.

Отлудить—пабяліць.
Отлуп (дерева)—пазушка (лс. т.).
Отлупить—адлупіць, адкалупіць;
адлупцаваць.
Отлучать, чить—адлучаць, адлу-
чыць, вылучыць; *выдаляць,
выдаліць*.
Отлучаться, читься—адлучацца,
адлучыцца; *ад'яжджаць, ад'-
ехаць; адходзіць, адыйсьці*.
Отлучение—адлучэньне.
Отлученный—адлучаны.
Отлучка—адлўчка, ад'езд, адход.
Отлыгаться, отолгаться—аббрэ-
вацца, аббрахацца, адхлусіцца.
Отлынивать—ухіляцца, унікаць.
Отлюбить—адкахаць, адлюбіць,
распадабаць.
Отлягать—адлягаць, адходзіць.
Отляпать, отляпнуть—адсякаць,
адсячы, адцяць.
Отмазывать, зать—вымазваць, вы-
мазаць.
Отмаливать, отмолить—адмоль-
ваць, адмаліць; *литься*—кон-
чыць маліцца, адмаліцца.
Отмалчиваться, отмолчаться—ад-
моўчвацца, адмаўчацца.
Отмалывать, отмолоть—адмолваць,
адмэльваць, адмалоць.
Отманивать, нить—аднаджаваць,
аднадзіць; *адвабліваць, адва-
біць; адманіць*.
Отмасливать, лить—адмасьліваць,
адмасьліць; *вымасьліць, вы-
шмальцаваць; литься от кого*—
адкупіцца.
Отматывать, отмотать—адмотваць,
адматаць; *адвіваць, адвіць*.
Отмахивать, хать, хнуть—адма-
хваць, адмахаць, адмакнуць;
адганяць, адагнаць; *адсякаць*.
Отмачивать, отмочить—адмочваць,
адмачыць, вымачыць; *мочен-
ный*—адмочаны.
Отмашь, на отмашь—наўзмах,
наводмах, наводлеў.
Отмаяться—адмадзець, прамарна-
вацца, перагібець.
Отмежевание—адмежаваньне; па-
мёр.
Отмежевывать, жевать—адмяжоў-
ваць, адмежаваць; *мёраць, па-
мёраць*.
Отмель—мель, мяліна, мялізна.

Отмена—адмэна, скасаваньне (закону).
Отменно—адмэнна, выдátна, адзнáчна.
Отменный—адмэнты, выдátны, адзнáчны.
Отменять, нить—адмяняць, адмяніць; касавáць, скасавáць (закон).
Отмереть—*см.* **Отмирать**.
Отмерзание—адмярзánьне.
Отмерзать, отмерзнуть—адмярзаць, адмёрзнуць, адмёрзэці; -зший—адмёрзлы.
Отмеривание—адмёрваньне.
Отмеривать, рить—адмёрваць, адмёраць.
Отметать, отместить—адмятаць, адмясэці; адкíдаць, адкíнуць.
Отметка—адзнака, знак, мётка, памётка, натáтка.
Отмётный—адкíдны.
Отмечать, отметить—адзначаць, адзнáчыць; знáчыць, пазнáчыць; ме́ціць, паме́ціць; занатаваць.
Отмигать, гнуть—адміргаць, адміргнуць.
Отминать, отмять—адціскаць, адціснуць; адмінаць, адмяць.
Отмирание—адміра́ньне.
Отмирать, отмереть—адміраць, адмёрэці; рший—адмёрлы.
Отмокание—адмака́ньне.
Отмокать, отмокнуть—адмакаць, адмокнуць; -кший—адмоклы.
Отмолаживать, лодить—адмалоджаваць, адмаладзіць; -ся—адмаладзіцца, амаладзіцца.
Отмолачивать, отмолотить—адмалочваць, адмалациць.
Отмолвиться—адклікнуцца, адгукнуцца, адазвацца.
Отмолить—*см.* **Отмаливать**.
Отмолоть—*см.* **Отмалывать**.
Отмолчаться—*см.* **Отмалчиваться**.
Отмораживание—адмаро́жваньне.
Отмораживать, розить—адмаро́жваць, адмарозіць; **роженный**—адмаро́жаны.
Отмостить—адмасьціць; *камнем*—выбрукаваць.
Отмочить—*см.* **Отмачивать**.
Отмучить—адму́чыць, намучыць, намардаваць.

Отмщать—*см.* **Отомщать**.
Отмывание—адмыва́ньне.
Отмывать, отмыть—адмываць, адмыць.
Отмыкание—адамка́ньне, адмыка́ньне,
Отмыкатель—адамка́льнік, адмыка́льнік.
Отмыкать горе—набедава́цца; лён—пачасаць.
Отмыкать, отомкнуть—адамкаць, адмыкаць, адамкну́ць.
Отмыливать, лить—адмы́льваць, адмы́ліць.
Отмычка—адмы́чка, адмыка́ч, зладзейскі ключ.
Отмякать, отмякнуть—адмякаць, адмя́кнуць; -кший—адмя́клы.
Отнекиваться—адмау́ляцца, адпіна́цца.
Отнесение—аднясе́ньне.
Отнести—*см.* **Относить**.
Отнимание—ады(й)ма́ньне.
Отнимать, отнять—ады(й)ма́ць, адня́ць; адбіраць, адабра́ць; зьяняшаць, зья́ншыць; **нять дитя от груди**—адлучы́ць дзіця ад грудэ́й; **нять руку**—адрэзаць, адця́ць рукі.
Относительно чего, кого—адносна, у адносінах да чаго, каго, што да..., на конт.
Относительность—адноснасьць, памяркоўнасьць.
Относительный—адносны, памяркоўны.
Относить, отнести—аднасі́ць, аднесэ́ці, занэ́сьці; прыпі́сваць, прыпіса́ць, звья́зваць, звяза́ць; ста́віць, стана́віць.
Относиться—адносі́цца, належа́ць, стасавáцца (да чаго); абыхо́дзіцца (з кім), ста́віцца (да каго), датыка́цца,
Отношение—адносі́ны (мн. л.), стасу́нак; *канцел.*—адносьнік; *в этом-нии*—у гэтых адносінах, з гэтага погляду.
Отныне—ад гэтага часу.
Отнюдь—зусім, ані́к, ані́, ні ў якім ра́зе, нічога.
Отнятие—адні́цьце, адыйма́ньне, но́ги—адці́наньне.
Отнять—*см.* **Отнимать**.
Отобедать—адабе́даць, паабе́даць.

Отобра́ние—адабра́нье.
Отобрати́ть—*см.* Отбрати́ть.
Отовсю́ду—адусю́ль, з усіх бакоў,
Отогна́ние—адагна́нье.
Отогна́ть—*см.* Отгна́ть.
Отогну́ть—*см.* Отгиба́ть.
Отогрева́ние—адагравáнье; дыха́нием—адху́кванье.
Отогрева́ть, отогре́ть—адагравáць, адагрэ́ць; **рева́ть дыха́нием**—адху́кваць, адху́каць.
Отодвига́ть, отодвину́ть—адсоўваць, адсу́нуць.
Отодра́ние—аддзіра́нье.
Отодра́ть—*см.* Отдира́ть.
Отозва́ние—адкліка́нье, адзыва́нье.
Отозва́ть—*см.* Отзывать.
Отойти́—*см.* Отходить.
Отолачива́ть—утаўка́ць (*сов.* утаўчы́), вы́таўчы.
Отолиты́ (*физиол.*)—аталі́ты, вушны́я камя́ны.
Отолстеть—патаўсьце́ць, пагрубе́ць.
Отоманка—кана́па.
Отомкну́ть—*см.* Отмы́кать.
Отомща́ть, отомсти́ть—памшча́цца, памсьці́цца; адамшча́ць, адамсьці́ць; помстава́ць, паквіта́цца;
Отомщенны́й—памшчо́ны, адамшчо́ны.
Отопле́ние—апа́л.
Отопля́ть, отопи́ть—апа́льваць, апа́ліць.
Отопори́ться—натапы́рыцца, наста́віць хі́б.
Отопрева́ть, отопре́ть—адаправа́ць, адапрэ́ць; -вший—адапрэ́лы.
Ототпа́ть—*см.* Отапты́вать.
Отораплива́ть, ропи́ть—прысьпяша́ць, прысьпяшы́ць.
Оторачива́ть, рочи́ть—аблямоўваць, абстраы́гаваць, абшы́ваць тасёмка́мі.
Оторванно́сть—адарва́насьць.
Оторванны́й—адарва́ны.
Оторва́ть—*см.* Отрыва́ть.
Ототопелос́ть—утароплена́сьць.
Оторопелы́й, певши́й—утароплены́, спало́ханы, ату́каны.
Оторопе́ть—утаропі́цца, спалоха́цца.
Оторо́пь—утарapéньне, пры́эпалах.
Оторо́чка—аблямоўка.
Оторо́чить—*см.* Оторачива́ть.

Отосла́ние—адасла́нье.
Отосла́нный—адасла́ны.
Отосла́ть—*см.* Отсыла́ть.
Отохочива́ть, хоти́ть—адахвочва́ць, адахво́ціць; адна́дзва́ць, адна́дзі́ць; **хоті́цца**—напалява́цца.
Отошала́й, шавши́й—схудзе́лы, схудне́лы, асла́блы, змарне́лы.
Отоща́ть—схудзе́ць, асла́бнуць, змарне́ць; вы́сахнуць, паду́пасьці; зьмі́зарнець.
Отпавши́й—адпа́лы.
Отпада́ть, отпа́сть—адпада́ць, адпа́сьці; адшчапі́цца; -сть *от веры́*—адступі́ць ад ве́ры.
Отпаде́ние—адпа́д, адпа́дзёньне; адступле́ньне.
Отпады́ш—1) па́даліца; 2) адшчапéнец.
Отпайва́ть, отпои́ть—адпойва́ць, адпаі́ць.
Отпаива́ть, отпая́ть—адлітоўва́ць, адлітава́ць.
Отпалива́ть, -ли́ть—аьпа́льваць, адпалі́ць.
Отпалыва́ть, отполза́ть, отползти́—адпоўзва́ць, адпаўза́ць, адпаўзы́ць.
Отпалыва́ть, отполот́ь—адполва́ць, адпало́ць.
Отпарива́ть, -ри́ть—адпа́рваць, адпа́рыць; -ри́цца—адпа́рыцца, выпары́цца.
Отпарыва́ть, отпорот́ь—адпорва́ць, адпаро́ць.
Отпасти́—адпа́сьціць, адпа́сьвіць.
Отпаханны́й—адара́ны.
Отпахива́ние—адворва́нье.
Отпахива́ть, -хат́ь—адворва́ць, ада́раць.
Отпев, -вание—адпра́ва набажэ́нства па нябожчыку.
Отпева́ть, отпе́ть—адсьпява́ць, адпява́ць, адпяі́ць; адпраўлі́ць набажэ́нства па нябожчыку; **я́ ему́ сла́вно отпе́л**—я́ яму́ добра́ вы́чытаў.
Отпекать, отпеч́ь—адпяка́ць, адпя́ць.
Отпестова́ть—адпéставаць, вы́пéставаць.
Отпетый—адсьпява́ны, адпя́ны; -тый *человек (в перен. см.)*—прапа́шчы, ляда́шчы.

Отпечатание—надрукаванье.
 Отпечаток—адбітак.
 Отпечатлеть, -ться—адбіць, адбіцца.
 Отпечатывать, -тать—надрукоўваць, надрукаваць.
 Отпивание—адпіванье, надпіванье.
 Отпивать, отпить—адпіваць, адпіць; надпіваць, надпіць.
 Отпиливание—адпілаванье, адпільванье.
 Отпиливать, -лить—адпілоўваць, адпілаваць; адпільваць, адпільць.
 Отпирание—адамканье, адмыканье; адчынянье.
 Отпирательство—адпіранье, адраканье.
 Отпирать, отпереть—адамкаць, адмыкаць, адамкнуць; адчыняць, адчыніць.
 Отпираться, отпереться *от чего*—адпірацца, адперціся, адпінацца; адмаўляцца, адмовіцца; адракацца, адрачыся.
 Отпировать—адгуляць, адбаляваць, адбанкетаваць.
 Отписка—водпіс.
 Отписывание—адпісванье.
 Отписывать, -сать—адпісваць, адпісаць.
 Отпись—водпіс (м. р.).
 Отпихивать, -хать, -хнуть—адпихваць, адпихаць, адпихнуць, адпхнуць; адтаўхнуць, адштурхнуць.
 Отплакать—адплакаць, адрўмаць.
 Отплата—адплата, аддзяка.
 Отплачивание—адплачванье.
 Отплачивать, отплатить—адплачваць, адплаціць; аддзякаваць.
 Отплёвывать, отплевать, отплюнуть—адплёўваць, адпляваць, адплёнуць.
 Отплескивать, -снуть—выплёскаць, выпліснуць.
 Отплетать, отплести—адплятаць, адплясць; выплятаць, выплесць; -тенный—адплёцены, выплечены.
 Отплывать, отплыть—адплываць, адплысць.
 Отплясывать, -сать—адскокваць, адскакаць; адтанцоўваць, адтанцаваць.

Отповедь—адповедзь, адказ.
 Отпойный—адпоены.
 Отполаскивать, -лоскать—адпалоскаваць, адпаласкаць.
 Отползание—адпаўзненне.
 Отползать—см. Отпалзывать.
 Отполировать—адпаліраваць, выпаліраваць, выгляскаваць.
 Отполосовать—адпаласаваць, аддзяжыць.
 Отпор—адпор.
 Отпорный—адпорны, сустрачны.
 Отпоститься—выпасыцца.
 Отпотеть—адпацець, успацець, уваўрэць.
 Отпоясывать, отпоясать—адпяраваць, адперазаць.
 Отпотчивать—адчаставаць, пачаставаць.
 Отправитель—адпраўнік, перасылч.
 Отправительница—адпраўніца.
 Отправление—1) адпраўленне, адправа, выпраўленне, перасыланье; 2) *обязанностей*—выкананье абавязкаў.
 Отправлять, отправить—1) адпраўляць, адправіць; выпраўляць, выправіць; адсылаць, адаслаць; высылать, выслаць; 2) *обязанности*—адпраўляць, адправіць; выконваць, выканаць; -*влять службу (церк.)*—адпраўляць службу; -*вить свадьбу*—згуляць вяселье; -*вить на тот свет*—на той сьвет загнаць.
 Отправляться, отправиться—адпраўляцца, адправіцца.
 Отпраздновать—адсвяткаваць, згуляць; -*вать субботу (об евреях)*—адшабасаваць.
 Отпрашиваться, отпроситься—адпрошвацца, адпрасіцца; выпрасіцца.
 Отпрыгивать, -гнуть—адскокваць, адскочыць, адскакнуць.
 Отпрыск—парастака, атожылак, гучок, пасынак.
 Отпрягать, отпрячь—адпрагаць, адпрэгчы; выпрагчы.
 Отпрядать, отпрясть—адпрадаць, адпрасць.
 Отпрянуть—адскочыць.

Отпугивать, -гать, -гнуть — адпўджаваць, адпўдзіць, адпужаць; адпалохаць.

Отпудрить, -ться — адпўдрыць, адпўдрыцца.

Отпуск — водпуск, пабыўка; *чэго* *либо* — вы́дача, выдава́ньне.

Отпускать, -тить — адпускаць, адпушчаць, адпусьціць; выпу́скаць, выпушчаць, выпу́сьціць; *в см.* *прощать* — дараваць, падараваць, вы́бачыць.

Отпускной — адпускны; прашча́льны

Отпутешествовать — адвандраваць.

Отпутывать, -тать — распўтаць, распўтаць; адпўтаць; разблы́таць.

Отпучивать, -чить — выпінаць, выпнуць.

Отпущение — адпушчэньне; *вины* — дарава́ньне, выбачэ́ньне.

Отпущенник — вызваленец.

Отпущенница — вызвалёнка.

Отрабатывать, -тать — адробліваць, адрабляць, адрабіць; **-танный** — адроблены.

Отрава — атру́та, труці́зна.

Отравитель — атру́тнік, труці́цель.

Отравление — атручэ́ньне, атруе́ньне

Отравлять, отравить — атру́чваць, атручаць, атру́ціць; тры́ць, атру́іць; **-вленный** — атру́чаны, атру́ены.

Отрада — пацё́ха, уцё́ха, ра́дасьць, пато́ля.

Отрадно — пацё́шна, ра́дасна, пры́ёмна, пато́льна.

Отрадный — пацё́шны, ра́дасны, пры́ёмны, пато́льны.

Отражаемость — адбіва́льнасьць.

Отражаемый, -тельный — адбіва́льны

Отражатель — адбіва́льнік, адбіва́ч.

Отражать, отразить — адбіваць, адбіць; адкі́даць, адкіну́ць; адпі́раць, адпі́рці; адпі́хаць, адапхну́ць.

Отражаться, отразиться — адбі́вацца, адбі́цца; адкі́дацца; адсьвэ́чвацца; *о звуке* — адгуква́цца, адгукну́цца.

Отражение — адбі́так, адбі́ццё, адпор; *ние лучей света* — адсьвэ́т.

Отрасль 1) — *см.* *Отпрыск*; 2) — га́ліна, галу́за (вёды).

Отрастать — адраста́ць.

Отребе — сьме́цце, вы́бірка; лахмань, рызьзё.

Отрез 1) *сукна* — адрэ́з; 2) *дерева* — адці́нак, ця́льпук, ця́лёш; 3) *лыка* — акра́вак; *на отрез отказать* — рашуча адмові́ць.

Отрезвление — ацвэражэ́ньне, вы́цвэражэ́ньне.

Отрезвленный — ацвэрожа́ны, вы́цвэража́ны.

Отрезвлять, отрезвить — ацвэража́ць, ацвэра́зіць, вы́цвэра́зіць; **-виться** — ацвэра́зіцца, ацў́хацца, апры́томнець.

Отрезок — адрэ́зак, адці́нак, акра́вак; *скіба* (зя́млі).

Отрезывать, отрезать, отрэзать — адрэ́зваць, адра́заць, адрэ́заць; адці́наць, адці́ць; адчы́кнуць; адкро́йваць, адкро́іць; **отре-зать полосой** — адпаласава́ць; **-зять чего** — урэ́зваць, укро́іць.

Отрекаться, отречься — зрака́цца, зрачы́ся, вырака́цца; адкі́дацца, адкі́нуцца; цура́цца, адцура́цца; **-каться с клятвою** — пазаклі́нацца.

Отрекомендовать — адрэкаме́ндаваць, пазнаё́міць.

Отремонтировать — адрэмантава́ць, папра́віць.

Отрёпки — пачоскі; кастры́ца.

Отрёпывать — *см.* *Обтрепывать*.

Отрёпье — лахмань, рызьзё.

Отречение — зрака́ньне, вырака́ньне, цура́ньне.

Отрешать, -шить — аддаля́ць, адда́ліць; адлуча́ць, адлучы́ць, адсоўва́ць, адсў́нуць; **-шить от должности** — скі́нуць, зня́ць з па́сады.

Отрешение — адлучэ́ньне, адсоўва́ньне.

Отринуть — адры́нуць, адкі́нуць, адапхну́ць.

Отрицание — адмо́уе, адмо́ва, адмаўле́ньне.

Отрицательно — адмо́ўна, ад'ёмна.

Отрицательность — адмо́ўнасьць, ад'ёмнасьць.

Отрицательный — адмо́ўны, ад'ёмны; запярэ́чны.

Отрицать — адмаўля́ць, адкі́даць, адвара́чаць; запярэ́чваць.

Отрог—адгор'е (г.-к. т.).
 Отроду—зроду.
 Отродье—вырадак, вырад, уродзьдзе.
 Отрождаться, отродиться—адра-
 джацца, адрадзіцца.
 Отрок—хлалчўк
 Отроковица—дзяўча, дзяўчына.
 Отростать, -сти—адрастаць, адрась-
 ці.
 Отросток—пáрастак, гучок, ато-
 жылак, пáсынак.
 Отроческий—хлалéцкі, малéнскі,
 дзяціны.
 Отрочество—хлалéцтва, малéнства,
 дзяцінства, блазéнства.
 Отруб—адцiн, уцiн; водруб.
 Отрубать, -бить—адрубаць, адру-
 біць; адцiнаць, адцяць; уцiнаць,
 уцяць; адсякаць, адсячы.
 Отруби—вотрубі, высеўкі.
 Отрубленный—адру́блены, адцяты,
 уцяты, адсэчаны.
 Отрыв—адрыў, адарваньне.
 Отрывание (*земли*)—адкопваньне.
 Отрывать, оторвать—адрываць,
 адарваць.
 Отрывать, отрыть—адкопваць,
 адкапаць.
 Отрывисто—каротка, адры́віста.
 Отрывистость—кароткасьць, ад-
 ры́вістасьць.
 Отрывистый—кароткі, адры́вісты.
 Отрывок—адры́вак, уры́вак; адло-
 мак.
 Отрывочно—адры́ўкамі, уры́ўкамі.
 Отрывочный—адры́ўкавы, уры́ў-
 кавы.
 Отрыгать, -гнуть—адрыгаць, ад-
 рыгнуць.
 Отрыжка—адрыганьне; *у меня-жка*
 мянэ штосьці адры́гвае.
 Отряд—аддзёл, аддзяленьне.
 Отрывать, отрядить—вызначаць,
 вызначыць; выпраўляць, вы-
 правіць; адсылаць, адаслаць.
 Отрясывать, -сти—атру́шваць, ад-
 трусіць; абкалаціць (яблыню,
 гру́шу).
 Отряхивать, -хоть, -хнуть—атра́х-
 ваць, атрахаць, атрахнуць;
 атру́шваць, атрусіць; абтроп-
 ваць, абтрапаць.
 Отсадок—адсадак.
 Отсаживание—адса́джваньне, пера-
 са́джваньне.

Отсаживать, отсадить—адса́дж-
 ваць, адса́дзіць; пераса́джваць,
 пераса́дзіць.
 Отсасывание—адсы́саньне, вы-
 смоктваньне.
 Отсасывать, отсосать—адсы́саць,
 адас́саць; высмоктваць, вы-
 смактаць.
 Отсверливать, -лить—высьвёрдлі-
 ваць, вы́сьвёрдліць; высьві-
 дроўваць, вы́сьвідраваць.
 Отсвет—адсьвёт.
 Отсветить—адсьвіціць.
 Отсвечивать—адсьвэчваць.
 Отсебятина, -ну *говорить*—гаварыць
 ад сябё.
 Отсевать, отсеять—адсяваць, ад-
 сеяць.
 Отсевка—дасеўкі.
 Отседание—адсяда́ньне, асяда́ньне.
 Отседать, отсесть—адсядаць, ад-
 сесьці; асядаць, асесьці; адста-
 ваць, адстаць.
 Отседина—расколіна.
 Отсекать, отсечь—адсякаць, адся-
 чы; адцiнаць, адцяць.
 Отселе—адсьоль, адгэтуль.
 Отсёлок—выселак.
 Отселять, -лить—высяляць, высе-
 лиць.
 Отсердиться—адзлава́цца, адсерда-
 ва́цца, адгнёвацца.
 Отсеребрить—адсерабрыць, пасе-
 рабрыць.
 Отсечение—адсяка́ньне, адцiна́ньне.
 Отсидивание—адсёджваньне.
 Отсидывать, отсидеть—адсёджаць,
 адсядзець; перагнаць (гарэлку).
 Отсинивать, -нить—адсі́нваць, ад-
 сі́ніць.
 Отскабливать, отскоблить—ад-
 скробаць, адскрабаць, ад-
 скрабіць; адскобліваць, адскаб-
 лиць.
 Отсказать—скончыць гаварыць.
 Отскакивать, отскочить—адска́к-
 ваць, адскокваць, адскачыць.
 Отскок—адскок.
 Отскребать, -сти—адскрабаць, ад-
 скрабіць, адскрэбіць.
 Отскрежетать—адскры́гаць.
 Отславить—выславіць.
 Отслаиваться, отслоиться—адслой-
 вацца, адслоі́цца; адпластоў-
 вацца, адпластава́цца.

Отслоение, слойка—адслойванье, адпластаванье.
Отслонять, ниться—адсланіць, адсланіцца; адкрыць, адкрыцца.
Отслуживать, жить—адслужваць, адслужыць; выслужваць, выслужыць; канчаць, скончыць лужбу; адпраўляць, адправіць (набажэнства).
Отслушать—адслухаць, выслухаць.
Отсменваться, отсмеяться—адсьмэйвацца, адсьмяяцца; ятыся зло—адакпіць.
Отсоветать—адраіць, адрадзіць.
Отсовывание—адсоўванье.
Отсовывать, отсунуть—адсоўваць, адсуваць, адсунуць; **сунутый**—адсунуты.
Отсолить—пасаліць, высаліць.
Отсолодеть—пасаладзець.
Отсосать—см. **Отсасывать**.
Отсохлый, хший—адсохлы.
Отсохнуть—см. **Отсыхать**.
Отсрочивать, чить—адкладаць, адлажыць на пэўны тэрмін; адтэрміноўваць, адтэрмінаваць.
Отсрочка—адкладанье на тэрмін, адтэрмінаванье.
Отставать, отстать—адставаць, адстаць; адліпаць, адліпнуць; адкасацца, адкаснўцца; адкідацца, адкінуцца; адчапляцца, адчапіцца; **нь от меня**—адкасьніся; **часы-стают**—гадзіннік позьніца.
Отставка—адстаўка; звальненьне з пасады.
Отставлять, отставить—адстаўляць, адставіць; адсоўваць, адсунуць; зьнімаць, зьняць з пасады; касавач, скасавач.
Отставной—адстаўны.
Отстаивание—адстойванье; абарона.
Отстаивать, отстоять—адстойваць, адстаяць; бараніць, абараніць.
Отстаиваться, отстояться (о жидкости)—адстойвацца, адстаяцца.
Отсталость—адсталасьць.
Отсталый, тавший—адсталы, пазасталы.
Отстегать—адсьцябаць, адсьцебаць.
Отстёгивать, отстегнуть—адшпільваць, адшпільіць; адштабноў-

ваць, адштабнаваць (коўдру).
Отстирать—выпраць, адапраць, адмыць.
Отстой—фуз, падонкі, апэд.
Отстоловаться—адсталавацца.
Отстоять—см. **Отстаивать**.
Отстояться—см. **Отстаиваться**.
Отстрадать—адпакўтаваць, адцярпець, перацярпець, адмўчыцца.
Отстраивать, отстроить—адбудоўваць, адбудаваць.
Отстранять, нить—адхіляць, адхіліць; адкідаць, адкінуць; адсоўваць, адсуваць, адсунуць; зьнімаць, зьняць (з пасады).
Отстраняться, ниться—адхіляцца, адхіліцца; адсоўвацца, адсунуцца; адкідацца, адкінуцца; адыходзіць, адыйсьці.
Отстранствовать—адвандраваць, павандраваць.
Отсреливаться—адстрэльвацца.
Отстрелять—адстраляць, скончыць страляць.
Отстригать—адстрыгаць.
Отстрогать—адстругаць, выстругаць; *рубанком*—выгаблеваць.
Отступление—адступанье.
Отступательный—адступальны.
Отступать, пить—адступаць, адступіць; пакідаць, пакінуць; ухільца, ухіліцца; адыходзіць, адыйсьці; адшчапляцца, адшчапіцца; нарушаць, нарушыць; зракацца, зрачыся; **пить от родителей**—адцурацца бацькоў; **пить от истины**—ухіліцца праўды; **пить от веры**—перакінуцца ў іншую веру.
Отступление—водступ, адступленьне, ухільеньне.
Отступник—адшчапёнец, перакінчык.
Отступница—адшчапёнка, перакінчыца.
Отступничество—адшчапёнства.
Отступное—адчэпнае.
Отступной—адступны, адчэпны.
Отсуждать, отсудить—адсуджаць, адсудзіць.
Отсунуть—см. **Отсовывать**.
Отсутствие—адсўтнасьць; нябыцьцё.
Отсутствовать—быць адсўтным, адсўтнічаць, ня быць.

Отсутствующий—адсўтны, няпрысўтны.
Отсушивание—адсўкваньне; *рука-вог*—закасваньне.
Отсучивать, чить—адсўкваць, адсукáць; *рукава*—закасваць, за-касáць.
Отсушивать, шить—абсўшваць, адсушыць, высушыць.
Отсчитывание—адлічваньне.
Отсчитывать, тать—адлічваць, адлічаць, адлічыць, вылічыць;
-таться перед кем—даць спра-ваздачу, разлічыцца; **-танный**—адлічаны.
Отсылать, отослать—адсылаць, адаслаць.
Отсылка—адасла́ньне.
Отсыпáть, отсыпáть—адсыпаць, адсы́паць.
Отсыпка—адсыпа́ньне, адсы́пка.
Отсыревший, релый—адлэглы, па-вільжэлы, адсырэлы.
Отсырение—адляга́ньне, павіль-жэньне, адсырэ́ньне.
Отсыреть—адлэгчы, павільжэць, адсырэць.
Отсыхание—адсыха́ньне.
Отсыхать, отсохнуть—адсыхаць, адсохнуць.
Отсюда—адсўль, адгэтуль.
Оттаивание—растава́ньне.
Оттаивать, оттаять—раставаць, растаць, адмярзаць, адтаваць;
-таявший—раста́лы.
Отталина—ла́піна, ла́пінка.
Отталкивание—адтоўхваньне, ад-штўрхваньне, адпíхáньне.
Отталкивать, оттолкнуть—адтоўх-ваць, адтаўхнуць; адштўрх-ваць, адштурхнуць; адпíхаць, адапхнуць
Отталкивающий—см. Отворачи-тельный.
Оттанцевать—адскакаць, скончыць скокі, адтанцаваць.
Оттаптывание—адтоптваньне.
Оттаптывать, оттоптать адтопт-ваць, адтаптаць; адбíваць, адбíць; **тать себе ноги при ходьбе**—падбíцца.
Оттараторить—адсакатаць, адла-патаць.
Оттаскивание—адпíгваньне.
Оттаскивать, оттащить—адпíгваць,

адцягаць, адцягнуць; адвала-каць, адвалачы.
Оттачивать, отточить—адвостры-ваць, адвастрыць, адтачыць;
-точенный—адвостраны, адто-чаны.
Оттекать, оттечь—адцякаць, ад-цячы.
Оттенок—адцёньне, водцень.
Оттенять, нить—адцяняць, адця-ніць.
Оттепель—адлэга, адліга.
Оттеревливать, бить—адцярэблі-ваць, адцерабіць.
Оттереть—см. Оттирать.
Оттерзать—намўчыць, намардаваць.
Оттерпеть—адцярпець, выцерпець аднакўтаваць.
Оттеснять, нить—адцискаць, адцiс-нуць; адпíхаць, адапхнуць.
Оттёсывать, оттесать—адчосваць, адчасáць.
Оттирать, оттереть—адцiраць, адцiрці.
Оттиск—адбíтак, адбíтка.
Оттискивать, скать, снуть—адцi-скаць, адцiснуць; адбíваць, адбíць.
Оттого—тамў, затое, дзеля таго, з таё прычыны.
Оттолочь—адтаўчы.
Оттоле, ль—адтўль.
Оттопить печь—напаліць; *жир*—адтапíць.
Оттопыривать, рить—адтапы́рваць, адтапы́рыць, натапы́рыць.
Отторгать, отторгнуть—адрываць, адарваць; адцягаць, адцягнуць; адлучаць, адлучыць; **-гнутый**—адарваны, адцягнуты, адлў-чаны.
Отторжение—адарва́ньне, адлу-чэ́ньне.
Отторжествовать—спра́віць ура-чы́стасьць; адсвяткаваць, ад-гуляць.
Оттосковать—аджуры́цца, адсму́т-каваць, адсумаваць.
Оттрёпывать, оттрепать—адтроп-ваць, адтрапаць; **-пать за воло-сы**—начўбіць.
Оттрубить—адтрубіць.
Оттрудиться—папрацаваць, напра-цава́цца.
Оттрясти—адтрэсы́ці, адтрэсы́ць.

Оттуда—адтуль.
 Оттузить—адтузаць, адлупцаваць.
 Оттыкать, ототкнуть—адтыкаць, адаткнўць.
 Оттягивание—адцягваньне; -ние, косы—кляпаньне.
 Оттягивать, оттянуть—адцягваць, адцягнуць; гивать косу—кляпаць.
 Оттяжка—адцяг, адвалока.
 Оттяпать—адцюкаць, адцяць.
 Отужинать—павячэраць, адвячэраць.
 Отуманивать, -нить—атуманьваць, атуманіць.
 Отупевший, пелый—затупёлы.
 Отупеть—затупець, атупець.
 Отучивать, -чить—адвучваць, адвучаць, адвучыць; аднаджваць, аднадзіць.
 Отфрантить—адфарсіць.
 Отхаживать, отходить—адха(о)джаць, адхадзіць; адхайваць, адхаяць (каго).
 Отхандрить—адныдзець.
 Отхаркивать, -нуть—адхаркваць, адхаркнуць; адкархваць, адкархнуць.
 Отхворать—адхварэць, перахварэць.
 Отхвастывать—нахваліцца, нахвастацца.
 Отхватывать, -тать, -тить—адхопліваць, адхопваць, адхапляць, адхапіць; адчухрыць.
 Отхвостать—адхвастаць, адлупцаваць, адбізўніць.
 Отхлёбывать, отхлебать—адсёрбваць, адсярбаць.
 Отхлёстывание (ветвей)—ашалёстваньне гальля (лс. т.).
 Отхлёстывать, отхлестать—адсьцебваць, адсьцябаць; адплёскаваць, адпляскаць; адшлёбаць, адсьвістаць.
 Отхлопать—адляскаць, адпляскаць.
 Отхлынуть—адхлынуць, адрынуць.
 Отход—адход, адыход; ад'езд, канец, адступленьне; на отходе—на канцы.
 Отходить, отойти—адхадзіць, адходзіць, адыйсьці; адступаць, адступіць; пакідаць, пакінуць; канаць, сканаць, памёрці; адставаць, адстаць; адхіляцца, адхіліцца; -йти от места—па-

кінуць месца; -йти с носом—мыла зьёсьці.
 Отходная (служба)—служба пры кананьні.
 Отходный—асобны, адходны.
 Отходчиво—адходліва, адлёгла.
 Отходчивость—адходлівасьць, адлёгласьць.
 Отхожий—асобны, адходны (промысел); -жее место—сўтачкі.
 Отхолаживать, отхолодить—замаражваць, замарозіць.
 Отхотеть—перахацець.
 Отхототать—нарагатацца.
 Отцарствовать—адцараваць, пацарстваваць, папанаваць.
 Отцвет, -тание—адцвёт, адцвітаньне, адквітаньне.
 Отцветать, отцвести—адцвітаць, адцвісьці; адквітаць, адквісьці; -тший—адцвілы.
 Отцвечивать—адбіваць колеры.
 Отцеживание—адцэдзваньне.
 Отцеживать, отцедить—адцэджаваць, адцадзіць, працадзіць.
 Отцеловать—нацалаваць.
 Отцепка, -пление—адчэпка, адчапленьне.
 Оттеплять, -пить—адчэпляваць, адчапляць, адчапіць; адскяпіць (трэску).
 Отцеубийство—забойства бацькі.
 Отцеубийца—забойца бацькі.
 Отцовский—бацькаўскі, бацькаў, айцоўскі, таткаў.
 Отцыганить—выцыганіць.
 Отцавкать—аджыкаць, аджмякаць.
 Отчал—адвальваньне, адплываньне.
 Отчаливать, -лить—адвальваць, адваліць; адплываць, адплыць.
 Отчасти—трохі, часткова.
 Отчаяние—роспач (ж. р.); в-нии—з распачы; приходит в-ние—упадаць у распач.
 Отчаянно—распачліва, безнадзейна.
 Отчаянность—распачлівасьць, безнадзейнасьць.
 Отчаянный—распачлівы, безнадзейны; адважны, сьмёлы, шалёны.
 Отчаяться—упаьсьці ў распач.
 Отчего—чаго, чаму, дзеля чаго.
 Отчеканивать, -нить—выбіваць, выбіць.

Отчёркивать, отчеркнуть—адчыркаваць, адчыркнуць; адзначаць, адзначаць.

Отчернить—пачарніць.

Отчерпывание—адчэрпваньне.

Отчерпывать, пать, -пнуть—адчэрпваць, адчарпаць, адчарпнуць, надчарпнуць.

Отчерчивать, отчертить—адзначаць, адзначаць рыскай; адкрэсьліваць, адкрэсьліць; нарысаваць.

Отчество—прозвішча (пабацьку); *как твое-во*—як цябе пабацьку.

Отчёсывание—адчосваньне.

Отчёсывать, отчесать—адчосваць, адчасаць; адлупцаваць.

Отчет—справаздача; *финансовый*—рахунак; *отдать себе в чем отчет*—уявіць сабе справу.

Отчетливо—выразна; *о написанном*—чытальна.

Отчетливость—выразнасьць; *о письме*—чытальнасьць.

Отчетливый—выразны; *о письме*—чытальны.

Отчетность—рахунковасьць.

Отчетный—рахунковы.

Отчизна—бацькаўшчына, айчына.

Отчий—бацькаў, бацькаўскі, айцоўскі.

Отчим—айчым, войчым.

Отчисление—адлічэньне, адлічка.

Отчислять, отчислить—адлічаць, адлічыць; **ленный**—адлічаны.

Отчитывание книги—адчытваньне; *в делах перед кем-л.*—здаваньне справаздачы.

Отчитывать, тать (книгу)—адчытваць, адчытаць; *тать кого в перен. см.*—даць чосу.

Отчитываться перед кем-л.—рабіць справаздачу, здаваць справаздачу (справы, рахунковасьць).

Отчик—дзедзіч, вотчыч.

Отчищать, отчистить—адчышчаць, адчысьціць.

Отчленение—адлучэньне, адрозьненьне.

Отчленять, нить—адлучаць, адлучыць; адрозьніваць, адрозьніць.

Отчмокать—адцмокаць.

Отчудачить—напракўдзіць.

Отчуждать, отчудить—адчужаць, адчужыць; адлучаць, адлучыць; адбіраць, адабраць з уласнасьці.

Отчуждение—адчужэньне; адлучэньне, адабраць з уласнасьці.

Отчужденный—адчужоны, адабраны.

Отшагать, гнуть—адступаць, адступіць; перайсьці; вымераць крокамі.

Отшалить—перадурэць.

Отшастать—адшамалець, адшамалець, адшастаць.

Отшатнуть—пашатнуць, пахіліць.

Отшатнуться—адхіліцца, адхіліцца.

Отшвыривать, рять, -рнуть—адшвырваць, адшвыраць, адшвырнуць, аджбурнуць.

Отшевелить—паварушыць, пашаволіць.

Отшельмовать—абшальмаваць, зганьбіць.

Отшельник—пустэльнік.

Отшельница—пустэльніца.

Отшельнический—пустэльніцкі.

Отшельничество—пустэльніцтва.

Отшествие—адход, адшэсьце, адыйсьце.

Отшибать, бить—адбіваць, адбіць, адтаўць; *у него-бло память*—ён абязглыздыць.

Отшивание—адшываньне.

Отшивать, шить—адшываць, адшыць; адхіліць, адапхнуць.

Отшипеть 1) *о гусях*—адсыкаць; 2) *о гадюке*—адсіпець; 3) *о жирах*—адскварацца.

Отшлёпывать, отшлёпать (по телу)—шлёпаць, адшлёпаць; *-пать подол*—задрыпаць, заплёндрыць.

Отшлифование, -вка—адшліхаваньне.

Отшлифовывать, -фовать—шліхаваць, адшліхоўваць, адшліхаваць.

Отшпаклевать—адшпакляваць, абкітаваць.

Отшпиливать, -лить—адшпільваць, адшпіліць.

Отштопывать, -пать—цыраваць, пацыраваць.

Отштукатуривать, -рить—абтынкаваць, абтынкаваць; **ренный**—абтынкованы.

Отшуметь—перашумець; *о кипящей жидкости*—перашумаваць; *о детях*—перадурець.

Отшутить—аджартаваць.

Отшутиться—адказаць жартамі; -**тисься** *зло*—адакпіцца.

Отщебетать—перасакатаць, перашчабятца.

Отщекотать—паласкатаць, адласкатаць; пашлакатаць, паказытаць.

Отщёлкнуть, отщелкать щелчков—пстрыкаць, напстрыкаць; *орехов*—лузаць, адлузаць.

Отщемление—прышчамленьне.

Отщемлять, мить—прышчамляць, прышчаміць, прышчыкнуць.

Отщепенец—*см.* Отступник.

Отщепенство—*см.* Отступничество.

Отщеплять, -пить—адшчапляць, адшчапіць; адскёпліваць, адскяпіць.

Ошерблять, -бить—вышчарбляць, вышчарбіць, павышчарбляць.

Отщипывание, пание—адшчыпваньне, адшчыпаньне; адшчыкваньне, абскубаньне, адскубаньне.

Отщипывать, -пать, -пнуть—адшчыпваць, адшчыпаць, адшчыпнуць; адшчыкваць, адшчыкнуць; абскубаць, абскубіць; адскураць, адскураць.

Отынивать, -нить—абтыньваць, абтыніць.

Отыскивание—адшўкваньне, пошукі; **-ние**—*взором*—асочваньне.

Отыскивать, -кать—адшўкваць, адшукваць; знаходзіць, знайсці; *по следах*—абсочваць, высочваць; *он свое отыскивает*—ён свайго даходзіць; **-сканный**—адшуканы, знойдзены, дойдзены.

Отэкзаменовать—праэкзамінаваць.

Отюливать, -лить—назабгаць, назабгацца; наўпадаць, наўпадацца; адлынаць.

Отъявленный, -тый—ўсім вядомы.

Отяготевший, -телый—абцяжэлы, абцяжаны.

Отяготеть—абцяжэць.

Отяготительно—абцяжліва, цяжка, нязручна.

Отяготительность—абцяжлівасць, нязручнасць.

Отяготительный—абцяжлівы, цяжкі, нязручны.

Отягощать, отяготить—абцяжаць, абцяжыць; абцяжарваць, абцяжарыць.

Отягощение—абцяжэньне, абцяжараньне.

Отяжелелый—абцяжэлы.

Отяжелеть—абцяжэць.

Офеня—каробачнік.

Офицер—афіцэр.

Офицерский—афіцэрскі; **-ский чин**—годнасьць афіцэра.

Офицерша—афіцэрыха.

Официально—афіцыйльна, афіцыйна, ад імя ўраду.

Официальность—афіцыйнасьць, афіцыйнасьць, урадовасць.

Официальный—афіцыйны, афіцыйны, урадовы.

Официоз—урадовы часопіс (л. т.).

Официозный, -ное сообщение—паведамленьне ўраду.

Оформить—аформіць.

Охальник—нахабнік, нахаба.

Охальничать—быць нахабным.

Оханье—вохканьне, воханьне.

Охапка—ахапак, бярэма, абярэмак.

Охачка—ахачак, бярэма.

Охарактеризовать—ахарактарызаваць.

Охать, охнуть—вохаць, вохнуць; вохкаць, вохнуць.

Охват—ахоп, абыйм, абнім.

Охватывать, -тить—ахапляць, ахапіць; абыймаць, абняць, агарнуць.

Охладевать, -деть—халадзец, ахаладзец; **-девший**—ахаладзёлы.

Охлаждать, охладить—ахаладжваць, ахаладзіць; астуджаць, астудзіць; **-жденный**—ахаладжаны.

Охлопье—клучча, шмацьцё, шкумацьцё.

Охмельть—ахмялёць, захмялёць;

-левший—ахмялёлы, захмялёлы.

Охлащивание—лягчаньне, спакладаньне.

Охлащивать, охолостить—лягчаць, вылегчаць; спакладаць, выпакладаць; валашыць.

Охолопиться—абмужычыцца.
Охорашивание—чапурэньне.
Охорашиваться—чапурыцца, прыбірацца, харашыцца, харахоніцца.
Охота *жэланіе*—ахвота; *нет охоты*—ахвота не бярэ; *возбуждать о.*—заахвочваць; *отбивать о.*—зьнеахвочваць; *на зверей*—паляваньне, паляўніцтва, мысліўства, ловы, уловы; *убить на о.*—упаляваць.
Охотиться—паляваць, лавэчыць.
Охотник—паляўнічы, мыслівец, лавец, ахвотнік.
Охотничий—паляўніцкі, лавецкі, мысліўскі; ахвотніцкі.
Охотно—ахвоча, ахвотна, з ахвотай.
Охотность—ахвочасьць, ахвотнасьць.
Охотный, охочий—ахвотны, рады, ахвочы.
Охра—вохра; **о. красная**—вохра чырвоная, крыва́вік (г.-м. т).
Охрана—ахова, ахарона, ахаваньне, абарона, старожа.
Охранитель—сторож, ахавальнік, ахароньнік, абаронец.
Охранительный—ахавальны, ахаронны, абаронны.
Охранка—ахранка (царская таёмная паліцыя).
Охранный—ахоўны, ахаронны, абаронны, забяспэчны (колер).
Охранять, нить—ахоўваць ахаваць; ахараняць, ахараніць; абараняць, абараніць; пільнаваць, дапільнаваць, упільнаваць.
Охрипать, охрипнуть—хрыпнуць, ахрыпнуць.
Охриплость—хрыпка, ахрыпласьць, хрыпата.
Охриплый, ший—ахрыплы, хрыпун.
Охромевший, мелый—крывы, кульгавы, кўльга.
Охрометь—скрывець, закульгавець.
Охудение—ганьбёньне, ганьба, згана, нагана, гўда.
Охудать, охудить—ганьбіць, зганьбіць; ганіць, зганьваць, аганіць, зганіць; гўдзіць, згўдзіць.
Охулка—см. Охудение.
Охулять, лить—гўдзіць, згўдзіць, (ср. Охудать).

Оцарапывать, -пать—абдрапваць, абдрапаць; абдзіраць, абдзіраць;
-панный—абдрапаны.
Оцененный—ацэнены, атаксаваны.
Оценивание—ацэньваньне, таксаваньне.
Оценивать, нить—ацэньваць, ацаніць; таксаваць, атаксоўваць, атаксаваць.
Оценка—ацэнка, таксаваньне.
Оценочный—ацэначны, таксавальны.
Оценщик—ацэньнік, таксавальнік.
Оцеп (у колодца)—вочап, журавель, асьвэр.
Оцепенение—аслупянёньне, здрантвёньне.
Оцепенелый, -невший—аслупянелы, здрантвёлы, здубянелы.
Оцепенеть—аслупянець, здрантвёць, здубянець, зьдзервянець.
Оцепление—акружэньне, атачэньне; абчаплёньне.
Оцеплять, -пить—акружаць, -жыць; атачыць; абчапляць, абчапіць.
Очаг—комін, камінак, вогнішча;
о. заразы—асяродак пошашы; **о. лавы**—гарно лявы (г.-к. т).
Очажок—пяколак.
Очанка (*бот. Euphrasia officinalis L.*)—цяціўшнік лёкавы (б. т.), зельле найсьвяцейшай маткі.
Очарование—ачараваньне, чары, ма́на.
Очарованный—ачарованы.
Очарователь—чараўнік.
Очаровательница—чараўніца.
Очаровательно—чароўна, чаруюча.
Очаровательность—чароўнасьць.
Очаровательный—чароўны, чаруючы.
Очаровывать, -ровать—ачароўваць, ачараваць; зачароўваць, зачараваць; заварожваць, заваражыць.
Очевидец—навочны сьведка, відавочнік.
Очевидно—відавочна, відочна, увачавідкі.
Очевидность—відавочнасьць, відочнасьць.
Очевидный—відавочны, відочны, яўны.
Очеловечиться—абярнуцца ў чалавэка.

- Очелок** (у *печи*)—чалесьнік.
Очень—вельмі, надта, дужа, пільна, страх; **о. богатый**—страшэнна багаты.
Очервель—чарвівы.
Очерветь—пачарвівець.
Очерёвок—падчаровак.
Очередной—чарговы, чародны.
Очередоваться—чаргавацца, чарадавацца.
Очередь—чарга, чарод, чарада; *в свою о.*—у свой чарод; *по очереди*—па чарзе; *не в очередь*—без чаргі.
Очерет (*раст.*)—чарот.
Очерк—нарыс; зарыс.
Очернять, нить—чарніць, ачарніць, пачарніць; заплямліваць, запляміць; абняславіць, згудзіць.
Очерствелый, вевший—зачарсьць-вёлы.
Очерстветь—зачарсьцьвець.
Очертание—абрыс.
Очерчивать, очертить—абрысоўваць, абрысаваль.
Очёски—пачосы, сучаскі.
Очёсывать, очесать—ачосваць, ачасаль.
Очечный—акуляравы.
Очи—вочы.
Очинивать, нить (*карандаш*)—завострываць, завастрыць.
Очистительный—ачышчальны.
Очистка—ачышчэньне.
Очиток (*бот. Sedum acre L.*)—расходнік востры (б. т.).
Очищать, очистить—чысьціць, ачышчаць, ачысьціць; **абчышчаць, абчысьціць; -шать** *орех*—аблўзваць; **-шать** *картофель*—абскрабаць, абіраць.
Очищаются, очиститься—ачышчацца, ачысьціцца; **-ститься** *пакаянием от грехов*—адпакўтаваць грахі.
Очищение—ачышчэньне.
Очки—акуляры.
Очко *в картах*—вочка; *у растений*—пучок; *он даст ему несколько очков вперед*—ён яму ўтрэ нос.
Очкование—пучкаваньне.
Очковать—пучкаваць.
Очковый, -вая змея (*Naja tripudians*)—акулярніца (з. т.)
- Очной**—вочны; **-ной цвет** (*бот. Anagalis phaenicea L.*)—макрэц.
Очнуться—прачнуцца, прахапіцца ачуніць, працўхацца, апрытомнець.
Очуметь—ачумець, запавётрыцца.
Очутиться—апынуцца, апыніцца.
Очухаться—працўхацца.
Ошалелый—шалёны, ашалёлы.
Ошалеть—ашалёць, сшалёць.
Ошарашивать, -шить—зьбіваць, зьбіць; аглушыць.
Ошаривать, -рить—выш кваць, вышчукаць, вышныраць, перашарыць.
Ошейник—ашыйнік, аброжка.
Ошеломлять, -мить—шаламіць, ашаламіць, ашаламаніць; зьбіваць, зьбіць з панталыку.
Ошельмовать—абшальмаваць.
Ошершавать—зашурпацець.
Ошибаться, -биться—памыляцца, памыліцца; абмыляцца, абмыліцца; ашўквацца, ашукацца; хібіць, схібіць.
Ошибка—памылка, абмылка, хіба, пахіба.
Ошибочно—памылкова, абмылкова, памылна, хібна.
Ошибочность—памылковасьць, абмылковасьць, хібнасьць.
Ошибочный—памылковы, абмылковы, памылны, хібны, пахібны.
Ошкуривание—абдзіраньне кары.
Ошкуривать—абдзіраць кару, аблупляць.
Ошпаривать, -рить—абварваць, абварыць; абшпарваць, абшпарыць; **-ренный**—абвараны, абшпараны.
Оштрафовать—аштрафаваць.
Оштукатуривать, -рить—тынкаваць, абтынкоўваць, абтынкаваць.
Ошетиниться—натапырыцца, настаўбўрыцца.
Ошериваться, -риться—ашчэрвацца, ашчэрыцца; вышчарацца, вышчарыцца.
Ошпывать, -пать—абшчываць, абшчыпаць; абскўбваць, абскубаць, абскубсьць; абшчыкваць, абшчыкнуць.

Ощупывание—абмацваньне, на-
мацваньне, ашчўпваньне.
Ощупывать, -пать—абмацваць,
абмацаць; намацваць, на-
мацаць; ашчўпваць, ашчў-
паць.
Ощупью—вобмацкам; *на* **ощупь**—
на вобмацак.
Ощутительно—адчува́льна, чу-
тліва.

Ощутительность—адчува́льнасьць,
чутлівасьць.
Ощутительный—адчува́льны,
чутлівы.
Ощущать, ощутить—адчува́ць,
адчу́ць.
Ощущение—адчува́ньне (пс.-л. т.)
-*ния внешние*—адчува́ньні
знадворныя.
Оягниться—акаціцца.

П.

Пава—па́ва.
Павел—Па́вел, Паўлю́к, Па́вал.
Павиан—паві́ян.
Павильон—павільён, альтана.
Павлин—паву́к, па́ва.
Павлиный—паві́ны, павуковы; **-ные**
очки (*бот. Aquilegia vulga-*
ris)—ворлікі.
Павочка—паў́ка, павучок, па́вачка.
Павший—здохлы.
Пагода—па́гада.
Пагуба—згуба, загуба, пагібель,
гібель.
Пагубник—згубні́к.
Пагубно—згубна.
Пагубность—згубнасьць, шкадлі-
васьць.
Пагубный—згубны, шкадлівы.
Падалица—падалка, падали́ца, во-
падзь.
Падаль—1) па́дла, па́дліна, здыхлі-
ціна, здыха́та, здыхлі́на,
сьця́рвяці́на; 2) *см.* Падали́ца.
Падание—па́даньне, спада́ньне,
зва́льваньне.
Падать, пасть—па́даць, упасьці; ва-
лі́цца, зва́львацца, звалі́цца;
занепада́ць, па́дупада́ць, па-
ду́пасьці; гі́нуць, загі́нуць;
(*о волосах*)—выла́зіць; **пасть**
к ногам—прыпа́сьці; **падать**
в виде росы—парашы́ць; **пасть**
на поле битвы—лёгчы на по-
лі бойкі; **пасть духом**—засмуг-
кава́ць, зажуры́цца; **падает**
жеребий—яму выпада́е; **пасть**
в обморок—самле́ць.
Падающий, -щие звезды—зы́нічкі.
Падёж—склон; *п. винительный*—
с. вінава́льны, *п. дательный*—
с. дава́льны; *п. звательный*—
с. клі́чны; *п. именительный*—

с. назоўны; *п. предложный*—
с. ме́сны; *п. родительный*—с.
родны; *п. творительный*—с.
творны, прыла́дны.
Падежный—склонавы.
Падёж—пошасьць, паморак на ска-
ціну, падзе́ж.
Падение—па́даньне, упа́д; *п. реки*—
спад або нахі́л ракі (г.-к. т.);
п. пластов—нахі́л пластоў
(г.-м. т.).
Падина, пады́--глыбокая да́ліна, лаш-
чы́на, прорва.
Падкий—ла́сы (да чаго-небудзь),
кв́алны, уна́длівы, ува́блівы.
Падкость—ла́сасьць, кв́алнасьць,
уна́длівасьць, ува́блівасьць.
Падуб (*бот.*)—*см.* Ясень.
Падучая болезнь—падучка, прыпа́-
дак, валёнтава хвароба.
Падчерница—па́дчарка, па́сербка.
Падший—спа́лы, упáлы.
Паевой—па́йкавы, бондавы.
Паёк—па́йка, бонда.
Паж—паж.
Пажитный—па́стаўны.
Пажить—па́ша, па́ста; пожня, дзе
пасе́цца бы́дла.
Паз—шпар, жолаб, паз, утора.
Пазовый—шпа́равы, жолабавы, па́-
завы, уторавы.
Пазуха—па́зуха; *п. листовая*—па́зу-
ха ліста́вая (б. т.).
Пазушный—па́зухавы.
Пай—пай, па́йка, бонда, дзель.
Пайка—літоўка, літава́ньне.
Пайщик—пайні́к, супольні́к.
Пайщина—суполка, тавары́ства.
Пайщица—пайні́ца, супольні́ца.
Пакет—пакéт, пак.
Пакетец—пакéцік, па́чка.
Пакетный—пакéтны.

Паклён (*бот. Asper campestris L.*)—клён палявы (б. т.).

Пакля—пакулье, сўвалака, клочча, пачоскі.

Пакляны—пакульны, сўвалачны.

Паковать—пакаваць.

Пакостить—паскўдзіць, капасьціць, пакасьціць, пагáніць, шкодзіць, псаваць.

Пакостник, -ница—паскўднік, -ница, капасьнік, -ница; пакасьнік, -ница; плюгавец, плюгаўка, брыда, паскўднік, -ница, паскўда, шкоднік, -ница.

Пакостно—паскўдна, капасна, плюгава, брыдка.

Пакостный—паскўдны, капасны, плюгавы, брыдкі, пакасны.

Пакость—паскўдства, поскудзь, капасць, пакасьць, брыда, брыдота.

Палата—пакой, палáта; *палаты*—палáц; *п. больничная*—пакой хворых; *ума палата*—розуму багáта.

Палатка—шацёр, бўдка, халабўда; *ка с сестными товарами*—ятка.

Палатный—палáтавы.

Палаточный—шатровы.

Палач—кат.

Палаш—ша́бля, меч, палáш.

Палевый—блёда-жоўты, палавы; *принимать палевый цвет*—палавець.

Паление—палéньне.

Палёный—смáлены.

Палеограф—палеограф.

Палеографический—палеаграфічны.

Палеография—палеаграфія.

Палеонтология—палеанталёгія.

Палестина—Палесты́на.

Палец—пáлец; *п. безымянный*—п. бязы́менны; *п. большой*—п. вялі́кі.

Палисада—паль, кол для агарожы.

Палисад, -дник—паліса́днік, гародчык.

Палисадный—паліса́дны, частако́лавы.

Палительный—запáльны.

Палитра—палі́тра,

Палить—палі́ць, пячы́.

Палица—пáліца.

Палка—пáлка кій, лама́ка, ля́ска.

Паломник—паломні́к, багамол.

Паломничество—паломні́цтва, багамолье; *на место с „святой“ водой*—прошча.

Палочка—пáлачка, кіё́чак, ля́сачка.

Палочник (*бот. Turpha L.*)—см. Ро́з.

Палочный—пáлачны, кіё́вы.

Палочье—пáлачча, лама́чча.

Палуба—пáлуба, страха́, дах (карабля́).

Палубный—пáлубны, стрэ́хавы, да́хавы.

Пальба—страля́ніна.

Пальма—па́льма.

Пальмовый—па́льмовы.

Пальто—па́льто; *короткое на вате*—ва́тоўка.

Пальцевой—па́льцавы.

Пальчатый (*лист*)—па́льча́ты (б. т.).

Пальчик—па́льчык, па́лушак.

Палящий—пя́кучы.

Памятливость—па́мятліва́сьць, ца́мкасьць.

Памятливый—па́мятлі́вы, ца́мкі.

Памятник—помні́к; *надгробный*—надгробак.

Памятка—па́мятка.

Памятно—па́мятна, ца́мка, усьця́м.

Памятный—па́мятны; *ная книжка*—запі́сная кні́жка.

Памятование—па́мята́ньне, па́мятаваньне.

Памятовать—па́мятаваць, па́мятаць, помні́ць.

Память—па́мяць, успа́мінак, па́мятка, мазгі; *оставить на память*—у зна́кі да́цца; *а мне и не в память*—а мне і ня ў помкі; *без памяти*—няпры́томна; *без памяти влюблен*—ша́лёна закахáны; *выбросить из памяти*—вы́кінуць з гала́вы; *вылетело из памяти*—вы́пала з гала́вы; *лишиться памяти*—стра́ціць па́мяць.

Панагия—панагі́я.

Панама (*шляпа*)—пана́ма.

Панёва—спадні́ца, анда́ра́к.

Панегирик—выхва́ла (л. т.).

Панегирист—выхва́льнік (л. т.), па́негіры́сты.

Панегирический—выхва́льны (л. т.)

Панель—планка; панэль (для хады),
 Панельный—планкавы, панэльны.
 Панибратский—панібрацкі.
 Паника—паніка, нястрыманы жаж, перапуд.
 Паникадило—панікадзіла.
 Панихида—паніхіда.
 Панихидный—паніхідны, хаўтўрны; жалобны.
 Панический—панічны, жудасны.
 Панорама—панарама, кругавід.
 Панталоны—нагавіцы, порткі, штаны; *нижние*—сподні.
 Пансион—пансыён.
 Пантеизм—пантэізм, многабожжа.
 Пантеист—пантэісты, многабожнік.
 Пантеистический—пантэістычны, многабожны.
 Пантера—пантэра.
 Пантомима—пантаміма, мігадзёя (л. т.).
 Пантомимический—пантамімічны, мігадзёйны.
 Паницырный—панцырны.
 Паницырь—панцыр.
 Папа—тата, татка; *п. римский*—папа, папёж.
 Паперть—бабінец.
 Папильотка—папілётка.
 Папироса—папяроса, цыгарка.
 Папиросник—папяроснік, цыбук.
 Папиросный—папяросны, цыгаркавы.
 Папирус—папірус.
 Папка—папка, абгортка.
 Папоротник—папараць.
 Папский—папёскі, папскі.
 Папство—папёства, папства.
 Пар 1) *водяной*—пара; *в бане*—дух; 2) *поле паровое*—папар; *быть под паром*—параваць.
 Пара—парка, пара, раўня; *ра ведер*—суды, сўдачкі; *он мне не пара*—ён мне не раўня; *подбирать под пару*—да пары дабіраць, спарваць; *пара сросшихся орехов*—спарыш.
 Парабола 1) *лит.*—прыповесьць, прыраўнаньне (л. т.) 2); *мат.*—парабала (м. т.).
 Параболический—прыповесьцевы, прыраўнальны (л. т.).
 Параграф—параграф, артыкул, разьдзел, знак (§).
 Параграмма—параграма (л. т.).

Парад—парад (в. т.).
 Парадный—парадны, урачысты, пышны; *ное крыльцо*—парадны, чысты ганак.
 Парадокс—парадокс (процiзвычайнае зданьне).
 Парадоксальный—парадаксальны, процiзвычайны.
 Паразит—чужаёд (б. т.), паразыт.
 Паразитический—чужаёды, паразытычны.
 Паралитик—паралітык.
 Паралич (*мед.* Paralysis)—паралюш, падвёй.
 Параллакс (*астр.*)—паралякса (г.-к. т.).
 Параллелизм (*лит.*)—роўналежнасьць, супастава (л. т.).
 Параллелограмм—роўналежнабочнік (м. т.).
 Параллель—роўналежнасьць, паўзбежнасьць.
 Параллельно—роўналежна, паўзбежна.
 Параллельный—роўналежны (м. т.), паўзбежны; супастаўны (л. т.).
 Параметр—парамэтар (м. т.).
 Параскева—Параска.
 Парафин (*озокерит*)—парафіна, зёмны воск (г.-м. т.).
 Паренёк—дзяцючок, хлапчук.
 Парение—параньне.
 Парение—лунаньне, плаваньне (у павётры), нашэньне, шуганьне.
 Парень—дзяцюк, хлопец.
 Пари—заклад, застава; *держать пари*—ісьці ў заклад, пабіцца аб заклад.
 Париж—Парыж.
 Парижанин, -нка—парыжанін, -нка.
 Парик—парык.
 Парикмахер—цырульнік, цырулік, галяр.
 Парикмахерская—цырульня, галёрня.
 Парильный—які належаць да паранья.
 Парильня—паравая лазня, парня.
 Парильщик, -щица—паршчык, -чыца.
 Парить—лунаць, унасіцца, лётаць, шугаць.
 Парить—парыць, хвастаць; застаўляць поле на папар; спарваць.
 Парк—парк, прысаднік, гаёк.
 Паркет—паркет.

Паркетный—паркѣтны, тафляваны.
Парламент—парлѣмѣнт, дзяржаўная рада, сойм.

Парламентарий—парлѣмѣнтар.

Парламентский—парлѣмѣнцкі.

Парник—шклѣрніца, парнік.

Парниковый—парніковы.

Парнишка—см. Паренёк.

Парной—параны; **ное** *молоко*—сырадой, цѣплае малако.

Парный—паравы, чотавы.

Паровик—паравік.

Паровоз—цягнік, паравоз.

Паровозный—цягніковы, паравозны.

Паровой—паравы; **-вая** *машина*—паравая машына, паравік; **-вое поле**—папяр; **-вое отопление**—паравы апал.

Пародирование—пераніцоўванне (л. т.).

Пародировать—пераніцоўваць.

Пародист—пераніцавальнік (л. т.).

Пародия—пераніцаванне (л. т.), перасьмѣшка, пародыя.

Пароконный—двуконны.

Пароль—гасла, пароль.

Парольный—гаславы, парольны.

Паром—паром, тар.

Паромный—паромны.

Паромщик—перавозьнік.

Пароним, мический—сугўчнік, сугўчны (л. т.).

Парообразование—параўтварэнне (ф. т.).

Пароход—параход; *буксирный*—параход-цягун (г.-к. т.).

Пароходный—параходны.

Пароходство—параходства.

Партизан, -нский—партызан, -нскі.

Партикулярный—прыватны.

Партитура—партытура.

Партия—партыя.

Партиец—партыец.

Партийный—партыйны.

Парус—парус, вятрыла, сыцяжок, жагель.

Парусина—парусіна, каламянка.

Парусиновый—парусінавы, каламянкавы.

Парусный—парусны, жаглёвы.

Парча—парча, грызэт.

Парчевой—парчовы, грызэтавы.

Парши—пархі, шолудзі.

Паршивец—пархавец, шалудзівец.

Паршивец—парх, пархуцкі, паршивец, пархуцка, шалудзівец.

Паршивица, шивка—пархаўка, паршыўка, шалудзівіца, шалудзіўка.

Паршиво—пагана (зроблена), папартяцку.

Паршивость—пархатасць, шалудзівасць.

Паршивый—пархаты, паршывы, шалудзівы.

Пасека—пчальнік.

Пасение—пасенне, паста.

Пасечник—бортнік, зямец.

Пасечный—бортніцкі.

Пасквиль—пасквіль, брахняпіс (л. т.).

Пасквильный—пасквільны, брахняпісны (л. т.).

Пасквильянт—пасквільянт, брахняпісец (л. т.).

Паслен (*бот. Solanum Dulcamara L.*)—глісьнік, лісьнік, заложнік, гўзічнік.

Пасленовый—глісьнікавы, лісьнікавы.

Пасмурно—хмарна, хму́рна, пахму́рна.

Пасмурность—хмарнасьць, хму́рнасьць, пахму́рнасьць.

Пасмурный—хмарны, хму́рны, пахму́рны; *делаться*-ным (*о погоде*)—нахмарваць, хмурнець.

Пасовать—пасаваць.

Паспорт—пашпарт.

Паспортист—пашпартысты.

Паспортный—пашпартавы, пашпартны.

Пассажир—падарожнік, сядак, пасажыр.

Пассажирка—падарожніца, пасажырка.

Пассажирский—падарожны, пасажырскі.

Пассат—пасат (г.-к. т.).

Пассив—пасыў.

Пассивный—пасыўны, нядзейны.

Пастбище—паша, паста, папас, вѣган.

Пастбищный—пастаўны.

Паства—парафія, парафіяне.

Пастернак (*бот. Pastinaca sativa L.*)—пастарнак.

Пасти—пасьвіць, пасьціць, выпасаць; *пастись без пастуха*—самапасам пасьвіцца.

Пастила—павідла.
Пастор—пастар.
Пастораль, ный—пастырка, пастырскі (л. т.).
Пастух—пастўх, пастыр; п. *гусей*—гусіны пастўх; *овечий*—аўчар; *лошадей*—конскі пастўх, канюх; *свиней*—сьвінапас; *телят*—цялятнік; *помощник пастуха*—падпасак.
Пастушеский, ший—пастухоўскі, пастырскі; **шыи сумки** (бот. *Capsella bursa pastoris* L.)—см. Сумочник.
Пастушка—пастўшка, пастырка.
Пастушок—пастушок, падпасак.
Пастырский—пастырскі.
Пастырство—пастырства.
Пастырь—пастыр.
Пасть 1) (анат.)—пашча, ляпа, зяпа, зеў; 2) пастка.
Пасть—пасьці, упасьці; к ногам—прыпасьці.
Пасха (празд.) *еврейская*—пэйсах; *христианская*—вялікдзень, вялікадзень.
Пасхальный—вялікодны.
Пасынок—пасынак, пасерб.
Патент—патэнт.
Патентованный—патэнтаваны.
Патентовать—патэнтаваць.
Патетизм—патэтызм, надпачуцьцёвасьць (л. т.).
Патетический—патэтычны, надпачуцьцёвы (л. т.).
Патетичность—патэтычнасьць, надпачуцьцёвасьць (л. т.).
Патока—патака, меляс.
Патолог—паталёг.
Патологический—паталягічны.
Патология—паталёгія.
Паточный—патачны, мелясавы.
Патриарх—патрыярх.
Патриархально—патрыярхальна, пастарасьвёцку.
Патриархальность—патрыярхальнасьць, старасьвёцкасьць.
Патриархальный—патрыярхальны, старасьвёцкі.
Патриархат—патрыярхат.
Патриаршеский—патрыяршы.
Патриаршество—патрыярства.
Патриот, тка—патрыёт, тка.
Патриотизм—патрыятызм, замілаваньне да бацькаўшчыны.

Патриотический—патрыятычны.
Патриций—патрыцы.
Патрон 1) (воен.)—патрон; 2) *покровитель*—апякун, пратэктар.
Патронесса—апякунка, пратэктарка.
Патронник—патроньнік (в. т.).
Патронный—патронны; *ная сумка*—ладаўніца; *ная гильза*—ладунак.
Патронопоносчик—падавец патронаў (в. т.).
Патронташ—ладульнік.
Патруль—дазор, патруль; *ходить патрулем*—хадзіць дазорам.
Патрульный—дазорны, патрульны.
Пауза—перапынак (л. т.), паўза.
Паук—павук.
Пауковый—павуковы.
Паукообразный—павучасты.
Паукоядный—павукаядны.
Пауперизм—бедната, галота.
Паутина—павучына, павуціна, павуцінне, павучынне.
Паутинный—павучынны, павуцінны.
Паучий—павучыны, павуковы.
Паучок—павучок.
Пафос—напышлівасьць (л. т.), патас, пал, запалёньне.
Пах—похва.
Пахание—араньне, вораньне, ворка.
Пахарский—ратайскі.
Пахарь—араты, ратай, аратай, хлебароб.
Пахать—аратць; *во второй, третий раз*—дваіць, траіць.
Пахнуць—дзьмухнуць, тхнуць.
Пахнуть—пахнуць; *дурно*—сьмярдзёць, троніць.
Паховина—пахвіна.
Паховой—похавы.
Пахота—воранка, вораньне, ворка, ральлі.
Пахотный—ворны, ралейны; *ная земля*—ральлі.
Пахталка—бойка.
Пахтальщик—пактар.
Пахтаты—біць, зьбіваць (масла).
Пахучесть—пахучасьць.
Пахучий—пахучы; *чий колосок* (бот. *Antoxanthum odoratum* L.)—томка пахучая (б. т.).
Пахучка (бот. *Clinopodium vulgare* L.)—вырачка (б. т.).
Пациент—пацыент, хворы.
Паче—а злашча; *тем паче*—тым больш.

Пачка—пачка, жмут, вязка.
Пачкание—пэцканьне, мўрзаньне.
Пачкаты, ться—пэцкаць, цца; мўр-
 заць, цца; гадзіць, цца; брў-
 дзіць, цца; пляміць, цца; шмаль-
 цаваць, цца, квэцаць.
Пачкотня—пацканіна.
Пачкун—пэцкаль, мўрза, фэндрык.
Паша—паша.
Пашня—ральля, ворнае поле.
Паштет—паштэт.
Паюсный, сная икра—паяусная ікра.
Паяльный—літавальны.
Паяльщик—літоўнік, літавальнік.
Паяный—літаваны.
Паяние—літаваньне, нітаваньне.
Паясничать—кумэднічаць, блазна-
 ваць, дўрня клеіць.
Паять—літаваць, нітаваць.
Паяц—блэзен, камэдыйнішчык, паяц.
Певец—пясьніяр; сьпявака, пявўн.
Певица—сьпявачка.
Певческий—сьпявацкі.
Певчий—1) —сьпявак, сьпявака, пёў-
 чы; 2) *прил.*—пывўчы, сьпёў-
 ны, чие *птицы*—пывунь (з т.).
Пегас (зоол.)—крылаты конь.
Пегий—буланы.
Педагог—педагог.
Педагогика—пэдагогіка, навўка аб
 выхаваньні.
Педагогически—пэдагагічна.
Педагогический—пэдагагічны.
Педагогия—пэдагогія.
Педаль—панаж.
Педант—пэдэнт.
Педантизм—пэдантызм.
Педантический—пэдантычны.
Педолог—пэдалёг, дзетазнавец.
Педология—пэдалёгія, дзетазнаўства
Педологический—пэдалагічны, дзе-
 тазнаўчы.
Пейзаж—краябраз (л. т.), краявід,
 пэйзаж.
Пейзажист—рысавальнік краяві-
 даў, пэйзажысты.
Пейзажный—краявідны, пэйзажны.
Пейсы—пэйсы.
Пекарский—пёкарскі.
Пекарня—пёкарня.
Пекарь—пёкар.
Пеклевание—пытляваньне, шатра-
 ваньне.
Пеклеванный (хлеб)—пытляваны,
 шатраваны.

Пеклевать—пытляваць, шатраваць.
Пекло—пёкла.
Пелена—пакрыва́ла; абру́с, настоль-
 нік.
Пеленание—спаві́ваньне.
Пеленать, ться—спаві́ваць, цца.
Пелёнка, -ночка—полка, пялёнка,
 пялюшка; плёўка.
Пелёночный—полкавы, пялёнкавы,
 пялюшкавы.
Пелерина, -нка—паляры́на, -нка.
Пелесый—пярэсты, стрыка́ты.
Пеликан (зоол.)—ба́ба.
Пельменевый—калдуновы.
Пельмень, -ни—калдунь, варэ́нікі,
 вўшкі.
Пемза (минер.)—пэмза (г.-м. т.).
Пемзовый—пэмзавы.
Пена—пэна, шўма, шум; *при варке*
 —шумаві́ны, шумаві́ньне.
Пенёк, -чек—пянёк, пянё́чак.
Пенистый—пéністы, шумлі́вы.
Пение—сьпява́ньне, пя́ньне, сьпéвы.
Пенить, ться—пéніць, пéніцца, шу-
 мава́ць.
Пенка—пéнка, плéўка.
Пенный—пéнны.
Пенсион—пансіён.
Пенсионер—пансіяне́р.
Пенсионерка—пансіяне́рка.
Пенсионный—пансіённы.
Пенсия—пэнсія.
Пенснэ—акуля́ры, пэнснэ.
Пентаметр—пяціме́р, пяці́стоп.
Пентюх—боўдзі́ла, цяляпéнь, цюх-
 цей.
Пень—пень, корч; ёлуп, цяляпéнь,
 пень; *стал в пень*—як пень
 стаў.
Пенька—пянька́, каноплі́.
Пеньковый—пяньковы, канаплéны.
Пеня—штраф, пэ́ня.
Пенять—нарака́ць, дакара́ць, папі-
 каць, вымаўля́ць.
Пепел—попел; *горячий*—пры́сак;
обратиться в пепел—спая-
 лёць.
Пепелистый—папалéсты.
Пепелить, ться—попелі́ць, попе-
 лі́ца.
Пепелище—попелі́шча, цéплішча,
 вогні́шча.
Пепельница—попелéніца, папалéўка.
Пепельный—папалéясты, папалéвы,
 попелéны.

Первенец—пяршак, пярвак, первачок.
Первенство—пяршыństwo, перавага; *иметь-ство в чем-н.*—пераваць.
Первенствовать—першаваць, перваваць.
Первина—пяршыня.
Первичный—першаісты.
Первобрачие—пёршы шлюб.
Первобрачный—пёршага шлюб.
Первобытно—першабытна.
Первобытность—першабытнасьць.
Первобытний—першабытны; *ные жители*—тубыльцы.
Первозванный—першазваны.
Первозданный—першатворны, спрадвечны (г.-м. т.).
Первоисточник—пёршая крыніца.
Первоклассный—першаклясовы.
Первоначально—першапачаткова.
Первоначальность—першапачатковасць.
Первоначальный—першапачатковы; *-ные множители*—простыя множнікі (м. т.).
Первообраз—першатвор, першаўзор.
Первообразный—першатворны, першаўзорны.
Первооснова—першааснова.
Первопечатник—пёршы друкар.
Первопечатный—першадрукаваны.
Первопрестольный *град*—пёршая сталіца.
Первоприсутствующий—старшыня.
Первопричина—першапрычына.
Первопутие, -ток—пёршая санныя дарога.
Первородный—першародны.
Первородство—першародства.
Первосвященник—архірэі.
Первостатейный—пёршае якасьці, першайкасны, адборны.
Первостепенный—першаступянёвы, першарадны.
Первоцвет (*бот. Primula veris L.*)—кляччыкі (б. т.), буквіца, грабелькі (*Fed.*).
Первый—пёршы; *в первый раз*—у пяршыню, *в первом часу*—а пёршай гадзіне; *во-первых*—папёршае, у пяршыню.
Пергамент—пергамін.
Пергаментовый—пэргамінавы.

Перебавлять, -вить—перадаваць, перадаць; перабіраць, перабраць; надаваць, надаць; перабавіць.
Перебалавать—перабалаваць, перапесьціць, распусціць.
Перебаловаться—перабалавацца, распусціцца.
Перебаллотировать—пералясавач, перагаласавач.
Перебаллотировка—пералясаваньне, перагаласаваньне.
Перебалтывать, переболтать—перабоўтваць, перабаўтаць; перабрэхваць, перабрахаць.
Перебег—перабег.
Перебегать, -жать—перабягаць, перабегчы; *на чью сторону*—перакідвацца, перакінуцца.
Перебежка—перабегі, перакіданьне.
Перебежчик, -чица—перабегнік, -ніца, перакінчык, -чыца.
Перебеливать, -лить—перабэльваць, перабяліць, пабяліць.
Перебеситься—перашалець.
Перебивание—перабіваньне.
Перебивать, перебить—перабіваць, перабіць; пазабіваць, пазабіць; пералупцаваць, пералупіць, ператрэшчыць, ператаўчыць; перапінаць, перахопліваць, перашкаджаць, перамагаць; перабэдкаваць.
Перебиваться (*кое-как*)—мадзець.
Перебивка—перабіваньне; перасыпаньне; перабой.
Перебинтовать—перабінтаваць.
Перебиратель—пераборнік.
Перебирательница—пераборніца.
Перебирать, перебрать—перабіраць, перабраць; ператрэшваць, ператрусіць; *книгу*—перагартыць, перагарнуць; *дом*—перасыпаць, перасыпаць.
Перебираться, перебраться *на другую квартиру*—перабірацца, перабрацца; пераносіцца, перанесьціся; *через гору*—перахадзіць, перайсьці.
Перемой—перабіваньне, перабой.
Перемойщик—перакуп, перакупнік.
Перемойщица—перакупка, перакупніца.
Переболтать—см. **Перебалтывать**.
Переболеть—перахварэць, выхварэць; перабалець.

Перабор—перабор, пераборка.
Пераборка—1) пярэбары; 2) *дома*—перасыпаньне; 3) ператру́ска.
Перабороніць—перабаранаваць, пераскародзіць.
Перабороты—перабораць, перамагчы.
Пераборчывосьць—пераборлівасьць, перабірлівасьць.
Пераборчывы—пераборлівы, перабірлівы.
Пераборы—пярэбары, перабіраньне.
Перабрацца (*между собою*)—перала́яцца, перасвары́цца.
Перабраць (*кого*)—зла́яць, за-свары́ць.
Перабранка—ла́йка, ла́янка, сва́рка.
Перабрасываць—перакіда́ць.
Перабрасываць, перабросіць—перакі́дваць, перакі́даць, пера-кіну́ць; перашвыра́ць, перашвырну́ць.
Перабрасывацца, перабросіцца—перакі́двацца, перакі́дацца, пера-кіну́цца.
Перабраць—*см.* Перабіраць.
Перабрысці—пералё́зці, перава-лачы́ся, перабры́сці, перайсь-ці ў брод.
Перабродзіць—перабушаваць, ад-шумаваць.
Пераброшаны—перакі́нуты.
Пераброска—пярэ́кідка, перакі-да́ньне.
Перабудіць—пабудзі́ць.
Перабунтавацца—перабунтава́цца.
Перабываць—перабыва́ць, пабыва́ць; перавярну́цца, перакіну́цца.
Перавал—перава́л, пераця́г; **перава-лом**—пярэ́кулем.
Перавалина—перава́льваньне, пераку́льваньне.
Пераваливаць, лить—перава́льваць, перавалі́ць; перакі́даць, пера-кіну́ць; пераку́льваць, пераку-лі́ць; перахі́ляць, перахі́ліць; перавозі́ць, перавёзці́; пера-ходзі́ць, перайсьці́; *ему ўжо пераваліло за сямьдесят—яму ўжо міну́ла сэмдзсят гадоў, яму ўжо перайшло за 70 гадоў*.
Пераваливацца—перава́львацца, перакі́дацца, перахі́ляцца, пе-раку́львацца; *ходзіць з перавал-кой*—ходзі́ць, як качка.

Перавалка—перава́л; пераку́ль-ваньне.
Пераваляцца—1) вы́качацца, вы-валяцца; 2) перахварэ́ць, пе-рабале́ць.
Перавариваць (*пищи*)—страва-ва́ньне, ператраўлі́ваньне.
Перавариваць, рыць—перава́рваць, перавары́ць; перагата́ўваць, перава́ць; перапа́рваць, перапа́-рыць; *о желудке*—стравава́ць, перастравава́ць; ператраўля́ць, ператраві́ць; *он способен все переварить*—ён усё перанясе.
Пераварка—пераварэ́ньне, перава́р, перагатава́ньне.
Пераведзены—перава́дзены, пе-равод.
Перавезены—перавоз, перавя-зены.
Перавезці, зць—*см.* Перавозіць.
Перавенчыць, чать—перавенч-ваць, перавянча́ць, перашлю-баваць.
Перавернуць—*см.* Перавэртываць.
Перавэрстка—перава́рваньне.
Перавэрстываць, перавэрстаць—найзно́ў раўнава́ць, перараў-наваць.
Перавэртываць, перавярнуць—пера-варочва́ць, перавярну́ць; пе-ракі́дваць, перакі́даць; пера-гортва́ць, перагарну́ць; пера-кру́чваць, перакруці́ць; *на из-нанку*—перані́цаваць, перані-цава́ць; *нуты*—пераку́льва-нуцца, пераку́ліцца.
Пераверыць, перавярціць—перава-ра́ць, перавэ́рыць; звяра́ць, звя́рыць.
Перавес—перава́га; перамога.
Перавеска, вешивание—перава́жка, перава́жваньне.
Перавести—*см.* Пераводзіць.
Перавешываць, перавесіць—пера-ва́жваць, перава́жыць; пера-мага́ць, перамага́чы.
Перавеяць—пераве́яць; *на ре-шете*—перакру́жыць.
Перавиваць, вивка—пераві́ваньне, пераплята́ньне.
Перавиваць, вить—пераві́ваць, пе-раві́наць, пераві́ць; перапля-та́ць, пераплэ́сці; перакі́даць, перакіну́ць.

Перевинтить—перашрубаваць.

Перевирать, переврять—перахлу́ш-ваць, перахлусіць; пералгаць, пералгацца; перакру́чваць, перакруціць.

Перевисать, виснуть—перавісаць, перавіснуць, перавесіцца.

Перевод—перавод, пераклад, перанясенне; *денег*—пераказ; *литерат.*—пераклад.

Переводить, перевести—перава-дзіць, пераводзіць, перавесыць; *мышей*—выводзіць, вывёсць; выгубляць, выгубіць; вынішчыць; *литерат.*—перекла-даць, перакласыць, пералажыць, ператлумачыць; *на новое место*—перасяляць, перася-ліць; *деньги*—пераказваць, пераказаць; *вести дыхание*—перадыхнуць.

Переводный—пераводны, пера-кладны, перанесены.

Переводчик—перакладчык, пера-кладальнік, тлумач.

Переводчица—перакладчыца, пе-ракладальніца.

Перевоз—перавоз, перавязенне; пераправа; *заниматься*-зом—дзяржаць перавоз.

Перевозить, перевезти—перава-зіць, перавозіць, перавёзці, паперавозіць.

Перевозка—перавоз, перавозіны, перавозка, перавязенне; вазавіца (збожжа).

Перевозный—перавозны, пераво-завы.

Перевозчик—перавознік.

Переволакивать, переволочь—пе-равалакаць, перавалачыць; пе-рацягваць, перацягнуць.

Переволноваться—пературбавацца, ператрывожыцца, перахваля-вацца; перакіпець.

Переооружать, -жить—пераўзброй-ваць, пераўзброіць; аснаджаць, аснадзіць новай зброяй.

Переооружение—пераўзбраенне.

Переооруженный—пераўзброены.

Переворачивание—пераварочван-не; пераварачэнне, перагорт-ванне; гартанне; *на изнанку*—пераніцоўванне, пераніца-ванне.

Переворачивать, перевернуть—пераварочваць, пераварачаць, перавярнуць; *страницы в книге*—перагортваць, перагартнуць, перагартаць; *на изнанку*—пераніцоўваць, пераніцаваць; выніцоўваць, выніцаваць.

Переворачиваться, перевернуться—пераварочвацца, перавярнуцца; перакўльвацца, перакўліцца; перакідвацца, перакінуцца.

Переворашивать, рошить—перава-рушваць, пераварушыць; пе-ратрэсваць, ператрэсыць; пе-раварочваць, перавярнуць.

Переворот—пераварот, перамёна; пераварочванне.

Переворчать—перабурчаць, пера-гъркаць.

Перевоспитывать, -тать—перавы-хоўваць, перавыхаваць.

Переверать—см. **Перевирать**.

Перевыручка—перавышка.

Перевыючивать, -чить—пераклўнь-ваць, пераклўніць.

Перевязка—перавязванне, пера-вязка.

Перевязочный—перавязны, пера-вязачны.

Перевязывание—перавязванне.

Перевязывать, -зять—перавязваць, перавязаць; перачапаць, пера-чапіць; *снопы*—перагузаць.

Перевязь—вязмо; *у ведра*—пачоп-ка, пачапка.

Перегаживать, перегадить—пера-гаджваць, перагадзіць; пера-паскўджваць, перапаскўдзіць; перагідзіць, перапаганіць, пе-рапакасыць, перагнуціць.

Перегар—перапал; прыгάρка.

Перегарный—перапалены.

Перегасит—ператушыць, перага-сіць.

Перегачивать, перегатить—пера-гачваць, перагачыць.

Перегиб—перагін, перагінанне, залом.

Перегибание—перагін, перагінан-не, перагбанне.

Перегибать, перегнуть—перагі-наць, перагнуць, перагбаць; перахіляць, перахіліць.

Перегибнуть—пагінуць, зывесціся, перавесціся.

Переглаживать, перегладить—перегладжваць, перагладзіць; перапрасоўваць, перапрасаваць (прасам).
Переглохнуть—паглухнуць.
Переглотать—пераглытаць, паглытаць, пакаўтаць.
Переглушить—паглушыць, пераглушыць.
Перегляд—перагляд, прыгляды.
Переглядывание—пераглядванне, перагляданне.
Переглядывать, -деть—пераглядваць, пераглядзець.
Переглядываться, -лянуться—пераглядвацца, пераглянуцца, перазірнуцца.
Перегнаивать, перегноить—перагнойваць, перагнаіць; згнойваць, згнаіць.
Перегневаться—перагневацца; перасердаваць, перасердавацца.
Перегнивать, -гнить—перагніваць, перагніць; тухлець, ператухлець.
Перегной, -йный—перагной, -йны.
Перегнуть—*см.* Перегибать.
Переговаривать, -ворить—перамаўляць, перамоўіць; перагаворваць, перагаварыць; пераказваць пераказаць; перабалакаць; судзіць, перасудзіць.
Переговариваться, -вориться—перамаўляцца, перамоўіцца; перагаворвацца, перагаварыцца.
Переговорный—перамоўны, перагаворны.
Переговоры—перамовы, перамаўленні; перагаворы, прысуды, абмова.
Перегодить—перачкаць.
Перегон—перэгон.
Перегонка—перэгонка, перэганняне; *в перегонку*—навыперадкі, навісьцігі.
Перегонный—належаць да перэгонкі, перэгонны.
Перегонять, перегнать—пераганяць, перагнаць; выпераджаць, выпярджваць, выперадзіць; абмінаць, абмінуць; *жидкость*—перапускаць, перапусціць.
Перегораживание—перагароджванне.
Перегораживать, -родить—перага

роджваць, перагарадзіць; перапыняць, перапыніць; перацінаць, перацяць; заступаць, заступіць (дарогу).
Перегорание—перагаранне, перапаленне.
Перегорать, -реть—перагараць, перагарваць, перагарэць; паліцца, перапаліцца.
Перегоревать—перагараваць, перабдаваць, перабэдкаваць, ператужыць.
Перегорклый—згорклы.
Перегоркнуть—згоркнуць.
Перегородка—прыгарадка, пераборка, загарадка, прырэтыка.
Перегреть, перегрести—пераграбаць, перагрэбі, перагарнуць.
Перегревание—пераграванне.
Перегревать, -реть—пераграваць, перагрэць.
Перегреть—перамаўрыць.
Перегруживать, перегрузить—перакладаць, перакласці; перапакоўваць, перапакаваць; перавальваць, пераваліць.
Перегрузка—перапакоўка, перавалка, перакладанне.
Перегрызание—перагрызанне.
Перегрызать, -зть—перагрызаць, перагрызці, паперагрызаць; выгрызаць, выгрызці, павыгрызаць.
Перегрызнить, -ться—перапэцкаць, перапэцкацца; перамурзаць, перамурзацца; перабрудзіць, перабрудзіцца.
Перегубить—перавесці, перагубіць, выгубіць, вынішчыць.
Перегулять—перагуляць; перапіць.
Перегушать—перагушчаць, перагусціць, загусціць.
Перёд—пярэд, перадок; чало; *взять перёд*—выперадзіць.
Передавать, передать—перадаваць, перадаць; аддаваць, аддаць; даручаць, даручыць; перасылаць, пераслаць; *на словах*—пераказваць, пераказаць; *деньги*—пераплачваць, пераплаціць, *-давать многим*—паперадаваць, *-дать мысль автору*—вылажыць думку аўтара.
Передавливать, -вить—перадаўліваць, перадавіць; душыць, пера-

душыць; ціснуць, пераціснуць.
Передаривать, -рить—абдароўваць, абдарываць; раздароўваць, раздарываць.
Передаточный—пераносны, перадатны.
Передача—перадаваньне, перабаўка; пераказ; надда́так; адступаньне (пра́ва); надпла́та.
Передбанник—прыла́зьнік, пакой перад ла́зьняй.
Передваивать, передвоить—пераганяць, перагнаць (гарэлку).
Передвигать, передвинуть—перасоўваць, перасуваць, перасьнуць; перастаўляць, пераставіць; *еле передвигает ноги*—ледзь ходзіць, ледзь кратаецца.
Передвигаться, передвинуться—перасоўвацца, перасувацца, перасьнуцца; рухацца, кратацца.
Передвижение—перасоўваньне, перастаўленьне.
Передвижной—перасоўны, рухомы.
Передевать—перадзяваць, перапра́наць.
Передел—перадзёл.
Переделка—пераробка, пера́рабленьне; перасы́пка.
Передельвание—пераробліваньне.
Передельвать, -лать—пераробліваць, перарабіць, перамайстроўваць, перамаістраваць; перасыпаць, перасы́пка (ха́ту); *он своего характера не переделает*—ён сваёй нату́ры не пераставіць; **переделать на свой лад**—перайна́чыць.
Передельный—перадзельны.
Переделять, -лить—перадзяляць, перадзяліць.
Передёргивание—перасмы́кваньне; падтасоўваньне.
Передёргивать, -дёргать, -дернуть—перасмы́кваць, перасмы́каць, перасмы́каць; *-вать факты*—падтасоўваць факты.
Передержание—ператры́маньне, перадзяржа́ньне.
Передерживать, -жать—ператрымоўваць, ператры́мліваць, ператрыма́ць; перадзе́ржваць, перадзяржа́ць; перахо́ўваць, перахава́ць; ператра́чваць, ператра́ціць.

Передержка—ператры́мка, ператра́та.
Передирать, передрать—перадзіра́ць, перадзе́рці, перадра́ць; пераша́рпваць, пераша́рваць, пашкума́таць.
Передираться, передрататься—біцца, пабіцца.
Передить—выпераджа́ць.
Передки—см. **Передок**.
Передковый—перадковы.
Передневать—пераднява́ць.
Передний—пярэ́дні, пе́ршы; *-няя часть веревки в телеге*—пярэ́дня.
Передник—хварту́х, хвартушок, заполак.
Передняя—перадпакой, прысе́нак.
Передовение—перадаве́ранасьць, перадаве́раньне.
Передоверять, -рить—перавяра́ць, пераве́рыць; перадава́раць, перадаве́рыць.
Передовица—усту́пны артыку́л, перада́віца.
Передовой—пярэ́дні; перадавы́; перада́вік.
Передок—перадок.
Передом—перадком; у́пярод.
Передопрашивать, передопросить—перадапы́тваць, перадапы́таць.
Передохнуть—паздыха́ць, павыдыха́ць, зьве́сыцца, ві́нішчыцца.
Передохну́ть—см. **Передыха́ть**.
Передразнивание—перадра́жніваньне, крыўля́ньне.
Передразнивать, -нить—перадра́жніваць, перадра́жніць; перакры́ўляць, перакры́віць.
Передроблять, -бить—перадра́бняць, перадра́бніць; перакры́шваць, перакры́шыць; *раздру́шчыць*.
Передроглый, -гший—перазі́блы, перака́лелы, пераме́рзлы.
Передрогнуть—перадры́гнуць, пера́зібці, перака́лець, пераме́рзнуць.
Передрябнуть—стру́хнуць, стру́пхнуць.
Передрыга—ператру́ска, калатні́, калатні́на, тры́вога.
Передумывание—перад́умваньне, пера́д́дваньне.

Передумывать, -мать—перадўмаць, перадўмаць; перагадваць, перагадаць; перамяркоўваць, перамяркаваць.

Передушить—перадушыць, выдушыць, падушыць.

Передыхать, передохнуть—перадыхаць, перадыхнуць; перапачываць, перапачыць.

Передышка—аддышка, адпачынак, перапачынак.

Переём—перайма́ньне, займа́ньне; пры́ём.

Переждать, переест—пераядаць, перае́сьці.

Переезжать, переехать—пераезджаць, пераехаць; перабра́цца, перабра́цца.

Переезд—пераезд; *в новое помещение*—пры́езды.

Пережаренный—перасма́жаны, перасквара́ны, перапэ́чаны.

Пережаривать, рить—перасма́жваць, перасма́жыць; перасквара́ваць, перасквара́ць; перапя́каць, перапя́чы.

Пережёвывать, пережевать—перажоўваць, перажаваць.

Пережелать—перахаце́ць.

Пережелтить—перажаўціць, пажаўціць.

Переженить, -ться—перажани́ць, перажані́цца.

Переживание—перажыва́ньне, перажы́так.

Переживать, пережить—перажыва́ць, перажы́ць; перабыва́ць, перабы́ць; прабаўля́цца.

Пережигать, пережечь—перапальваць, перапалі́ць; *шилом*—прапя́каць, прапя́чы.

Пережидание—перачака́ньне, перачака́нка.

Пережидать, переждать—чака́ць, перачака́ць; ператрыва́ць, перацяра́пць; *день*—пераднява́ць; *лето*—пералётава́ць; *зиму*—перазімава́ць; *стоя*—пераста́йць; *сидя*—перасядзе́ць; *лежа*—пераляжа́ць.

Пережижать—перарэ́дзіць.

Пережим—прырэ́ск.

Пережимать, пережать—пераці́скаць, пераці́снуць; *белье*—перакру́чваць, перакруці́ць.

Пережинать, пережать—перажы́наць, перажы́ць.

Пережирать, пережрать—перажы́раць, перажэ́рці, перажра́ць; пераяда́ць, перае́сьці, перало́паць.

Пережиток—перажы́так.

Перезакладывать, перезаложить—перазакла́дваць, перезакла́сьці; *вещи*—перазастаўля́ць, перазаста́віць.

Перезанимать, -нять—перазайма́ць, перазаня́ць; *деньги*—пазыча́ць, пазычы́ць.

Перезаряжать, -рядить—перанабі́ваць, перанабі́ць.

Перезаряжение—перанабі́ваньне.

Перезванивание—перазвон, перазвоньва́ньне.

Перезванивать, -звонить—перазвоньва́ць, перазвані́ць.

Перезвон—перазвон.

Перездороваться—перавіта́цца, перазадо́рукацца.

Перезимовый, -вший—перазімава́лы; *лая телушка*—пры́зімка.

Перезимование, -вка—перазімава́ньне.

Перезимовать—перазімава́ць.

Перезнакомить, -ться—перазнаё́міць, перазнаё́міцца.

Перезнобить—перастудзі́ць, перама́розіць.

Перезреть, перезреть—перасьпява́ць, перасьпе́ць; перасьпельва́цца, перасьпелі́цца; пераста́рыцца.

Перезрелость—перасьпеласьць.

Перезрелый, -вший—перасьпелы́, перасьпелены́; *о возрасте*—у гадох, стары́.

Перезудить—перасьвярбе́ць.

Перезывание—пераклі́каньне, перазыва́ньне; *гостей*—пры́звы.

Перезывать, перезвать—пераклі́каць, пераклі́каць; перазыва́ць, перазва́ць; перама́ньваць, перама́ніць.

Переязать, -бнуть—перамярза́ць, перамерза́ць; перакале́ць, перадрыва́ць; пераяза́ць, пераязі́бнуць.

Переязблый, -бший—перамерза́лы, перакале́лы, пераязі́блы.

Шерыгрыванне—пэрайграваньне.
Шерыгрываць, рать—пэрайграваць, пэрайграць.
Пэрайменаваньне—пэрайменаваць.
Пэрайменаваньны—пэрайменаваны.
Пэрайменавываць, новат—пэрай-няноўваць, пэрайменаваць; пэрамяноўваць, пэраменаваць.
Пэраймка—пэраймы.
Пэраймчывасць—пэраймальнасьць, пэрайтлівасьць.
Пэраймчывы—пэраймальны, пэрайтлівы, цяжкі, кэмкі.
Пэраиначэньны—пэрайначаны, пэрайнакшаны.
Пэраиначэньне—пэрайначваньне, пэрайнакшваньне.
Пэраиначываць, чыць—пэрайнач-ваць, пэрайначыць; пэрайнакш-ваць, пэрайнакшыць.
Пэраісківаньне—пэрашукваньне, пэратрушваньне.
Пэраісківаць, кат—пэрашукваць, пэрашукіць; трэсьці, пэра-трэсьці, пэратрусіць.
Пэраіспрабаваць—пэраспрабаваць, выпрабаваць.
Пэраіці—см. **Пэраходзіць**.
Пэракал, лка—пэрагарт, пэрагар-тоўваньне.
Пэракалечыць—пэракалечыць, ска-лечыць.
Пэракаліваць, ліць—пэрагарту-ваць, пэрагартваць; лэньны—пэрагартваны.
Пэракальваньне—пэраколваньне; пэрашпільваньне.
Пэракальваць, пэракалоць—пэра-колваць, пэракалоць; выкол-ваць, выкалаць, пакалоць (пальцы); пэрашпільваць, пэрашпільці (кветку).
Пэракапчываць, пэракапціць—пэракапчываць, пэракапціць, пэрадыміць.
Пэракапчываньне—пэракапчываньне.
Пэракапчываць, пэракапаць—пэра-капчываць, пэракапаць.
Пэракат—пэракат, пэракачваньне.
Пэракатны—пэракатны, пэрако-цсты; *голь пэракатная*—басота.
Пэракачваньне—пэракачваньне.
Пэракачываць, тать (бэлье)—пэра-качываць, пэракачаць; пэра-маглаўваць, пэрамаглаваць.

Пэракачываць, тить—пэракачываць, пэракаціць.
Пэракачываньне (воды)—пэрапампа-ваньне.
Пэракачываць, пэракачаць (воду)—пампавач, пэрапампавач, пэрапусьціць.
Пэракачываць, пэракачнўць—пэра-хіляць, пэрахіляць; пэраваж-ваць, пэраважыць; пэрахісьнўць.
Пэракашываньне—пэракашваньне.
Пэракашываць, пэракасіць—пэракашваць, пэракасіць; -сіць *лицо*—пэракрыўціць твар.
Пэракашываньне—пэракашваньне, пэракісьлэньне.
Пэракашываць, пэракасіць—пэра-кашываць, пэракасіць; пэра-касісьліваць, пэракасісьліць.
Пэракідка—пэракіданьне, пэракідка.
Пэракідкай—пэракідкай.
Пэракідкаваньне—пэракідкаваньне.
Пэракідкаваць, пэракідкаць—пэра-кідкаваць, пэракідкаць, пэракі-нуць; *нуцься словамі*—пэра-мовіцца.
Пэракіпаць, пэць—пэракіпаць, пэракіпець; пэрагартуваць, пэра-гатаваць.
Пэракіпельны, пэвшы—пэракіпелы, пэрагатаваны.
Пэракісаць, снўць—пэракісаць, пэра-кісьнўць.
Пэракіслэньны, сшы—пэракісьлэ-ны, пэракашаны.
Пэракісь (хім.)—пэракісь.
Пэракладэньны—пэракладэньны.
Пэракладзіна—пэракладзіна, жэрд-ка; *в избе*—курчына, трам; *у телегі*—рубель, рубліна; *чрез канаву*—кладка; *в строении под крышей*—сволак; *в саях*—пэрачка.
Пэракладка—пэракладаньне; пэра-стаўленьне.
Пэракладной—пэракладной.
Пэракладываць, пэраклаць, пэра-ложыць—пэракладваць, пэра-кладаць, пэракладзіць; пэрабі-раць, пэрабраць; пэралічваць, пэралічыць, пэрарахаваць.
Пэраклэньны—пэраклэньны.
Пэраклэньваньне—пэраклэньваньне.
Пэраклэньваць, лэць—пэраклэ-ваць, пэраклэць.

Переклеймёный—пераклёймены, ператаўраваны, перазначаны.
Переклеймить—перакляйміць, ператаўраваць, перазначыць, пазначыць.
Перекликаніе—перакліканьне, перагукваньне.
Перекликатся, кнутыся—пераклікацца, пераклікнуцца; перагукіцца, перагукнуцца.
Перекличка—пярэклічка, перакліканьне.
Перековеркивать, кать—перакрўчваць, перакруціць; пераварочваць, перавярнуць; скажаць, сказаць; канны — перакрўчаны, скажоны.
Перековка, перековывание—перакоўваньне.
Перековывать, перековать—перакоўваць, перакаваць, пакаваць.
Перековыривать, рять—перакалупваць, перакалупаць.
Переколачивать, лотить—перабіваць, перабіць, паперабіваць.
Переколоть—см. Перакалываць.
Перекомкать—перакамэчыць, перамяць.
Переконопатить—пераканапаціць, перашпакляваць.
Перекоп—перакоп.
Перекопать—см. Перакапываць.
Перекопный—перакопны.
Перекоптить—см. Перакапчваць.
Перекоптельный, вший—перакапцёлы, закапцёлы, задымлены.
Перекоптеть—перакапцець, закапцець, задымнець.
Перекор—перакора, узруга; *на перекор*—на суперак, -ракі; *на злосьць*.
Перекорщик—перакорлівы, перакорнік.
Перекоробить—перакарабаціць, перакрывіць.
Перекосина—перакосіна, крывізна.
Перекосить—см. Перакашываць.
Перекочевывание, чёвка—перавандрваньне.
Перекочевывать, чевать—перавандроўваць, перавандраваць; перасяляцца, перасяліцца; пераяджаць, пераехаць.
Перекрадывать—перакрадаць, перакрадваць.

Перекраивание—перакройваньне.
Перекраивать, перекроить—перакройваць, перакроіць.
Перекраска—перафарбоўваньне, перафарбоўка.
Перекрашивание—перафарбаваньне, перафарбоўваньне.
Перекрашивать, красить—перафарбоўваць, перафарбаваць; перамалёўваць, перамалёўваць.
Перекрашиваться, перекраситься—перафарбоўвацца, перафарбаватца; перамалёўвацца, перамалёўвацца.
Перекреплять-пить—перачэпляваць, перачапіць.
Перекрестный (огонь)—крыжавы; *о дорогах*—раздарожны, растанцовы.
Перекрёсток (дорог)—ростань, растань, растані; раздарожжа.
Перекрещенец—пярэхрыст, пярэкта.
Перекрещенка—пярэхрыстка, пярэкта, вххрыстка.
Перекрещивание—перахр(э)шчваньне; крыжаваньне.
Перекрещивать, перекрестить—перахр(э)шчваць, перахрысьціць, пераксыціць, перажагнаць; крыжаваць, скрыжаваць; *выхр(э)шчваць, вххрысьціць*.
Перекрещиваться, перекреститься—1) перахрэшчвацца, перахрысьціцца, пераксыціцца, перажагнацца; 2) *о линиях*—крыжавацца, скрыжавацца; *в христианскую веру*—вххрысьціцца.
Перекрывать—перакрывіць, пакрывіць.
Перекривать, кричать—перакрываць, перакрываць; перагарлаць.
Перекроенный—перакроены.
Перекройка—перакройка.
Перекроить—см. Перакраиваць.
Перекрошвать, шить—крышыць, перакрышыць, пакрышыць.
Перекручивание—перакрўчваньне.
Перекручивать, перекрутить—перакрўчваць, перакруціць.
Перекрывание—перакрываньне.
Перекрывать, рыть—перакрываць, перакрываць (страху); біць, пабіць (карту).

Перекувыркивание—пераку́льваньне, перакіда́ньне.

Перекувыркаться, -кнуться—пераку́львацца, перакулі́цца; перакі́двацца, перакі́нуцца.

Перекуковать—перакукава́ць.

Перекумиться—пакумі́цца.

Перекупать, -пить—перакупі́ць, перакупі́ць; выкупля́ць, вы́купіць.

Перекупаться—вы́купацца.

Перекупка—пярэкуп.

Перекупной—пераку́плены.

Перекупщик, -щица—пераку́пнік, перакуп́ніца.

Перекуривать, -рить—пераку́рваць, перакуры́ць.

Перекусать—перакуса́ць, перагры́зці.

Перекусывание—пераку́сваньне, пад'яда́ньне; перагры́заньне.

Перекусывать, -сить—пераку́сваць, перакусі́ць; пад'яда́ць, пад'ё́сці; перагры́заць, перагры́зці.

Перекутывать, -тать—пераку́тваць, пераку́таць; абку́тваць, абку́таць; абгортваць, абгарну́ць.

Перекутывать—перагулі́ць, перапа́йнаствава́цца.

Перелавливать, переловить—пералоўліваць, пералаві́ць; перахо́пваць, перахапі́ць.

Перелagать, переложить—перакладáць, перакла́сьці.

Перелаживать, переладить—пераля́джваць, перала́дзіць.

Переламывание—пераломва́ньне.

Переламывать, переломать, переломить—пераломва́ць, пералама́ць, пераламі́ць, папераломва́ць; перабі́ваць, перабі́ць; перакры́шваць, перакры́шыць.

Переламываться, переломиться—пераломва́цца, пераламі́цца; *-миться с треском*—трэ́снуць, хро́пнуць.

Переласкать—перала́шчыць, перала́сьціць; абласка́віць; замі́лаваць.

Перелять—перабраха́ць, перапа́ўкаць.

Перележалый—пераляжа́лы (тава́р); зья́жальны.

Перележать—пераляжа́ць, адляжа́ць; зья́жацца, заваля́цца.

Перелезание—перала́з, пераляза́ньне.

Перелезать, -лезть—пераляза́ць, перала́зці.

Перелеска (бот. *Нератика* L.)—пра́лэска (б. т.).

Перелесок—перале́сак.

Перелесье—перале́сьсе.

Перелёт—пералё́т; *-лет птиц*—вы́рай.

Перелетать, перелететь—пералята́ць, пераляце́ць; *быстро стаяй*—перашугну́ць.

Перелётный—пералё́тны.

Переливание—пералі́ваньне, пералі́ўкі; пералі́таваньне.

Переливать, -лить 1) *воду*—пералі́ваць, пералі́ць; ператочва́ць. ператачы́ць; 2) *колокол*—пералі́тоўваць, пералі́тава́ць; *цвета* переливаются—зі́хаць.

Переливка—см. Переливание.

Переливной—пералі́ўны.

Переливчатый—пералі́ўны, адме́нны.

Перелизывать, -зять—вылі́зваць, вылі́заць; аблі́зваць, пааблі́зваць.

Перелиневать—пералі́наваць.

Перелинка—пера́лінка.

Перелинялый, -нявший—зы́ліналы, зы́ліналы, зы́ліяклы.

Перелинять—зы́ліня́ць, зы́ліна́ць, зы́ліякну́ць, вы́ліня́ць.

Пералистовывать, -стовать (*книгу*)—перагортва́ць, перагартáць.

Перелицовывать, -цовать—перані́цоўваць, перані́цава́ць.

Переловить—см. Перелаживать.

Перелог—аблога, дзі́рван.

Переложение—пераклад, перакла́да́ньне; *-ние на стихи*—верша́ваньне.

Переложенный—перакладзе́ны; *-ный на стихи*—вершава́ны.

Переложить—см. Перелagать.

Перелом—пералом; злом, злама́ньне, палом

Перелопатиться—ператрэ́скацца, пералопáцца, перапока́цца; перажэ́рціся.

Перелощить—пераласка́ваць; *-ленный*—пераласка́ваны.

Перелуживание—перабе́льваньне.

Перелуживать, -лудить—перабе́льваць, перабя́ліць, папераба́ляць; пералуджа́ць, пералу-

- дзіць; **женный**—перабелены, перабяляны.
- Перемазка, зыванне**—перама́званьне.
- Перемазывать, зать**—перама́зваць, перама́заць; перашмароўваць, перашмаравáць.
- Перемалывание**—пераме́льваньне.
- Перемалывать, перемолоть**—пераме́(о)льваць, перамалоць, ма-лоць, памалоць.
- Переманивание**—перама́ньваньне, перава́бліваньне, перана́джваньне.
- Переманивать, -нить**—перама́ньваць, перамані́ць; перава́бліваць, перава́біць; перана́джваць, перана́дзіць; перамаўля́ць, перамо́віць; **-маненный**—перама́ненны, перава́блены, перана́джаны, перамоўлены.
- Переманщик**—перама́ншчык, перава́бнік, перамоўнік.
- Переманщица**—перама́ншчыца, перава́бніца, перамоўніца.
- Перемарывание**—перапэ́цкваньне, перачы́ркваньне.
- Перемарывать, -рать**—перапэ́цкваць, перапэ́цкаць; перама́зваць, перама́заць; закасоўваць, закасава́ць; перачы́ркаваць, перачы́ркаць; *калом*—перака́шчваць, перакасы́ць; **-ранный**—перапэ́цканы, перака́шчаны; перакасо́ваны, зачы́ркнуты.
- Перемасливание**—перама́сьліваньне, перашмальцава́ньне.
- Перемасливать, -лить**—перама́сьліваць, перама́сьліць; перашмальцоўваць, перашмальцава́ць; перамасольваць, перамасо́ліць.
- Перематывание**—перамотва́ньне.
- Перематывать, перемотать**—перамотваць, перамата́ць.
- Перемахивать, -хать, -хнуть**—перама́хваць, перамаха́ць, перамаха́нць; перасяга́ць, перасягáнць; пераскочы́ць, перабéгчы.
- Перемачиваться, перемочиться**—перамочва́цца, перамачы́цца, умачы́цца; **-читься уриной**—забру́іцца.
- Перемасчивание**—перамошчваньне; *камнем*—перабрукава́ньне.

- Перемасчивать, -мостить**—перамошчва́ць, перамасы́ць; *камнем*—перабрукоўва́ць, -кава́ць; **-моштенный**—перамошчаны, перабрукава́ны.
- Перемаяться**—перамадзэ́ць, перамарнава́цца, пераму́чыцца.
- Перемедлить**—перамару́дзіць.
- Перемежаться**—чаргавáцца, пераходзі́ць, перапада́цца, перарывáцца, зьмяня́цца, перамяня́цца.
- Персмежающийся**—перахожы, перапа́дзісты, пераме́нлівы.
- Перемежевание, -жевка**—перамежава́ньне.
- Перемежевывать, -жевать**—перамяжоўваць, перамежава́ць; размяжоўваць, размежава́ць.
- Перемежеываться, -жеваться**—перамяжоўвацца, перамежава́цца; размяжоўвацца, размежава́цца; перамерва́цца, перамера́цца.
- Перемежка**—пераме́жка, пераме́жак, мiтускi; пярэ́ва; перастáнак; *без-ки*—бесьпераста́нку.
- Перемена**—пераме́на, адме́на, зьме́на, перайна́чваньне.
- Переменить**—*см.* **Переменять.**
- Переменность, -нчивость**—зьме́насьць, няста́ласць.
- Переменный, -нчивый**—зьме́нны, няста́лы.
- Переменяемость**—зьмяня́льнасьць.
- Переменяемый**—зьмяня́льны.
- Переменять, -нить**—адмяня́ць, адмяня́ць; зьмяня́ць, зьмяня́ць; перамяня́ць, перамяня́ць; перайна́чваць, перайна́чыць; з’іна́чваць, з’іна́чыць; з’іна́кшваць, з’іна́кшыць; **-нить веру**—перакіну́цца ў іншую ве́ру; **-нить меры**—перамеркава́ць; **-ниться с кем**—памяня́цца.
- Перемереть**—пераме́рці, павыміра́ць, вы́весьціся; *их весь род* перемер—іх усё ко́дла зья́лося.
- Перемерзнуть**—пераме́рзнуць, перамерзэ́ць, вы́мерза́ць, павы́мерза́ць.
- Перемеривание**—пераме́рваньне, вы́мерваньне.

Перамерываць, -рiць—перамёрваць, перамерыць; вымяраць, вымераць.
Перамерзлы́й, -зшый—перамёрзлы, вымерзлы.
Перамерка—перамёр.
Пераместіць, -тэся—*см.* Перамешчаць, -тэся.
Пераметать, перемести—перамятаць, перамесьці.
Пераметіць—перазначыць, паперамячаць, патаўраваць.
Перамётны́й—перакідлівы, перакідны; *-ная сума*—узвешвёцёр, ветрагон, няпэўны.
Пераметчык—перакінчык, перакідчык.
Пераметчыца—перакінчыца, перакідчыца.
Перамётыванне—перакідванне.
Перамётываць, -метаць, -метнуць—перакідваць, перакінуць.
Перамешиванне—перамешванне.
Перамешиваць, -месіць—перамешваць, перамясіць.
Перамешиваць, -мешаць—перамешваць, перамяшаць; пераварушваць, пераварушыць; перагортаваць, перагарнуць; **-мешанный**—перамешаны, пераварушаны, перагорнуты (у пэчы).
Перамешчаць, переместить—перамяшчаць, перамясціць; перасоўваць, перасунуць; перастаўляць, пераставіць; перакладаць, пераклаسیць; пераносіць, перанёсці.
Перамешчацца, переместиться—перамяшчацца, перамясціцца; перасоўвацца, перасунуцца; пераносіцца, перанёсціся; перасяляцца, перасяліцца.
Перамещение—перамяшчэнне, перастава, перанясенне.
Перамешэ́нны́й—перамешчаны, перастаўлены, перасунуты, перанесены.
Перамякнуць—змякнуць, перамякнуць; перабракнуць.
Перамигива́ться, перемигну́ться—пераміргаваць, перамігнуцца, перамаргнуцца.
Пераминанне—пераміна́нне, перакамёчванне.
Перамина́ць, -мяць—перамінаць, пе-

рамяць; перакамёчваць, пераракамёчыць; пераціраць, перацірці; **-мяты́й**—пераматы, перакамечаны, перацірты.
Перамирие—замірэ́нне, перамі́р'е; *заклучіць-рие*—часова замірыцца.
Перамириць—памірыць, пагадзіць, паяднаць.
Перамножа́ць, -жыць—перамнажаць, перамножыць.
Перамога́ць, перемочь—перамагаць, перамагчы; дужаць, здужаць.
Перамока́ць, перемокну́ть—перамакаць, перамокнуць; перамякаць, перамякнуць.
Перамокля́й, -кшый—перамяклы, перамоклы, набра́клы.
Перамол—памол, мліва.
Перамолачиванне—перамалочванне.
Перамолачива́ць, -лотіць—перамалочваць, перамалаціць; памалаціць.
Перамолви́ць—перамовіць.
Перамолоть—*см.* Перамалываць.
Пераморі́ць—звёсыць, вынішчыць, выгубіць, вытруціць, павыводзіць.
Перамороженны́й—перамарожаны.
Пераморозі́ць—перамарозіць, памарозіць.
Пераморосі́ць—пераймжыць, перакрапаць.
Перамості́ць—*см.* Перамашываць.
Перамота́ць—*см.* Пераматываць.
Перамочі́цца—*см.* Перамачыва́цца.
Перамудри́ць—перамудраваць, перахітрыць.
Перамути́ць—змуціць, перабунтаваць, скаламүціць.
Перамучі́ць—вымучыць, замүчыць, перамардаваць, замардаваць.
Перамыва́нне—перамыванне.
Перамыва́ць, перемыть—перамываць, перамыць; *белье*—перапраць; *посуду*—перашароўваць, перашараваць; **-мыва́ць кому косточки**—перабіраць костачкі.
Перамыка́ць горе—зазнаць гора, перацярапэць; *лён*—перачасіць.
Перамычка—скляпé́нне, дўжка; загата; прычка; перачосванне.

Перемяклы́й, -кшы́й—перамя́ккы.

Перемякну́ць—перамя́кнуць.

Перемя́ць—см. **Перемина́ць**.

Перенасе́ление—пералю́днёньне
(г.-к. т.).

Перенашыва́ние—пераношва́ньне.

Перенашыва́ць, переноси́ць—пера-
ношва́ць, перанаси́ць, папера-
ношва́ць; на́сіць, панаси́ць.

Перенесе́ние—перанос, пераня-
се́ньне.

Перени́зыва́ние—перані́званьне.

Перени́зывать, -за́ць—перані́зваць,
перані́заць, пані́заць, папера-
ні́зваць.

Перени́мание—перайма́ньне, пера-
ня́цце, запазы́чаньне.

Перенима́ць, ня́ць—перайма́ць, пе-
раня́ць; перахо́пваць, пераха-
пи́ць.

Перенос—перанос.

Переноси́мый—зносны.

Переноси́ць, перене́сти, перене́сть
—пераноси́ць, перане́сьці; зно-
си́ць, зьне́сьці; *бо́ль*—ця́рпéць,
пераця́рпéць, перача́паца.

Переноси́ться, перене́стись—пера-
носі́цца, перане́сьціся; *сiться*
мыслию—ляце́ць у думках.

Перене́сица—пераносе́сье.

Переноска—перанясе́ньне, перано-
сіны.

Переносно, -сны́й—пераносна, -сны

Переносчик—плятка́р.

Переносе́—см. **Перене́сица**.

Переночева́ць—пераначава́ць, абна-
чава́ць, пераспа́ць.

Перену́дывать—перану́здаць, пера-
кі́лзаць.

Перенуме́ровать—перануме́рава́ць.

Перены́нуть—пераны́нуць.

Переню́хива́ць, -ха́ць—пераню́хваць,
пераню́хаць; *-хива́цься*—пера-
ню́хваца (з кім).

Переобра́зовывать—см. **Преобра́зо-
вывать**.

Переобу́вание—пераазува́ньне, пе-
раабува́ньне.

Переобу́вать, -бу́ць—пераазува́ць,
пераазу́ць; пераабува́ць, пе-
раабу́ць.

Переобу́ваться, -бу́ться—пераазу-
ва́цца, пераазу́цца; пераабува́-
цца, пераабу́цца; **-бу́тый**—пера-
азу́ты, пераабу́ты.

Переоде́вание—пераапра́няньне, ~~раа~~
раадзява́ньне, перау́біра́ньне,

Переоде́вать, -де́ць—пераапра́няць,
пераапра́нуць; пераадзява́ць, ~~па~~
раадзе́ць; перау́біра́ць, пера-
у́браць.

Переоде́ваться, -де́ться—пераапра-
на́цца, пераапра́нуцца; пераадз-
ва́цца, пераадзе́цца; перау́бі-
ра́цца, перау́брацца.

Переора́ць—перага́рлаць.

Переорга́низация—пераарга́ніза-
ва́ньне.

Переорга́низовывать, -зова́ць—пе-
раарга́нізо́ваць, пераарга́ніза-
ва́ць.

Перео́свидетельствовать—пера-
сьве́дчыць.

Перео́ценивать, -ни́ць—1) за́на́дта
ца́ніць, даражы́цца; 2) пераце́нь-
ва́ць, пераца́ніць; перата́ксоў-
ва́ць, перата́ксава́ць.

Перео́ценка—пераце́нка, пераце́нь-
ва́ньне, перата́ксава́ньне.

Перапа́дать, перепе́сть—перапа-
да́ць, перапада́цца; перапа́сьці,
перапа́сьціся; выпада́ць.

Перапае́нный—пералі́тованы.

Перапа́дчы́ый—перапа́дзісты.

Перапа́ива́ние, -йка—пералі́тава́ньне,
пералі́тоўка.

Перапа́ива́ць, перепая́ць—пералі́тоў-
ва́ць, пералі́тава́ць.

Перапа́ива́ць, перепой́ць—перапой-
ва́ць, перапая́ць; напойва́ць, па-
напойва́ць.

Перапа́кості́ць—перапака́сьціць, пе-
рага́дзіць, папаску́дзіць.

Перапа́лзы́вание—перапоў́званьне.

Перапа́лзы́вать, переползти́ пера-
поў́зваць, перапаў́зыць; пералі́-
зіць, пералё́зыць.

Перапа́лка—страля́ніна; сварка,
спрэчка.

Перапа́лыва́ць, переполоты́ць—пера-
полва́ць, перапало́ць, папало́ць.

Перапа́рива́ние—перапа́рваньне.

Перапа́рива́ць, -ри́ць—перапа́рваць,
перапа́рыць.

Перапа́рхива́ць, перепорхну́ць—пе-
рапы́рхваць, перапы́рхнуць.

Перапа́рыва́ць, перепоро́ць—пера-
пора́ваць, перапара́ць, папара́ць;
розга́ми—цыві́чыць, пацыві́-
чыць; сыце́баць, пасыце́баць.

Перапасть—см. Перападать.

Перапахивание—пераворка, пераворваньне.

Перапахивать, хать—пераворваць, пераараць; адворваць, адараць; *второй раз*—дваіць; *третий раз*—траіць; паханный—перавораны, адараны.

Перапачкивать, кать—перапэцкаваць, перапэцкаць; перабрўджаваць, перабрўдзіць; перагаджаваць, перагадзіць, перапаскўдзіць.

Перапашка—пераворка, пераворваньне.

Перапаять—см. Перапаивать.

Перапевать, перепеть—пераспяваць, перапяаць, перапець.

Перапекать, перелечь—перапякаць, перапячы, папячы; ченный—перапечаны.

Пераплёнывать, ленать—перапавіваць, перапавіць.

Перапёл, пёлка—перапёлка.

Перапелесый—рабы, прысты.

Перапечатание, тка—перадрук.

Перапечатывать, тать—перадрукоўваць, каваць; чатанный—перадрукованы, каваны.

Перапивать, перепить—перапіваць, перапіць; паперапіваць; піцца—перапіцца, абавіцца.

Перапиливание—перапілоўваньне, перапільваньне.

Перапиливать, лить—перапілоўваць, перапілаваць; перапільваць, перапіліць.

Пераписка—перапіска; перапісваньне.

Пераписной—перапісны.

Пераписчик—перапішчык, пісар.

Пераписчица—перапішчыца.

Пераписывание—перапісваньне.

Пераписывать, сать—перапісваць, перапісаць; сывацца, перапісвацца, зносіцца лістамі.

Перапись—перапіс (м. р.), попіс; *всенародная*—паспаліты, усенародны перапіс.

Перапиживать, хать, хнуть—перапіхваць, перапіхаць, перапіхнуць; паўпіхаць.

Пераплавка—ператапленне.

Пераплавливание—ператапліванне, пераліваанне.

Пераплавливать, лять, вить—пераліваць, пераліць; ператапліваць, ператапіць; пераганяць, перагнаць.

Пераплакать—пераплакаць.

Перапланировать—пераплянаваць.

Перапланировка—пераплянаваньне.

Перапластать—аплытаць, расплытаць.

Пераплата—пераплата.

Пераплачивать, латить—пераплачваць, пераплаціць.

Пераплёт—пераплятанне; аправа, вокладка; *попался в переплёт*—папаўся ў нэрат, што ні ў зад, ні ўперад.

Пераплетание—пераплятанне.

Пераплетать, переплесть—пераплатаць, пераплэсьці; апраўляць, аправіць (кнігу).

Пераплетная мастерская—пераплётня.

Пераплетный—пераплётны, апраўны.

Пераплетчик—пераплётнік, апраўнік.

Пераплётчица—пераплётніца, апраўніца.

Пераплутовать—перамахляваць.

Пераплывание—пераплываньне.

Пераплывать, лить—пераплываць, пераплыць, пераплысьці.

Пераплясать—пераскакаць, ператанчыць; касься—пераскакацца, ператанчыцца.

Пераподготовка—перападрыхтоўка.

Пераподготавливаться, говиться—перападрыхтоўвацца, перападрыхтавацца; перападгатаўляцца, перападгатавацца.

Перапой—перапой.

Перапойть—см. Перапаивать.

Пераполаскивать, лоскать—перапалоскваць, перапаласкаць, папаласкаць.

Пераползать—см. Пераползывать.

Пераполнение—перапаўненне.

Пераполнять, переполнить—перапаўняць, перапоўніць.

Пераполняться, переполниться—перапаўняцца, перапоўніцца; *-ниться радостью (о сердце)*—узрадавацца, усьцёшыцца.

раіць; перашарпаць, перашарпнуць; заты *дору*—перасячы.
Перерешать, шить *вопрос*—перашаць, перашаіць
Перержавелый, вший—пераржавелы, паржавелы.
Перержаветь—пераржавець, паржавець.
Перерождаться, переродиться—перараджацца, перарадзіцца; адраджацца, адрадзіцца.
Перерождение—перараджэньне, адраджэньне.
Переронять—паўпуськаць, параскідаць, пагубіць.
Перерослый, сший—перарослы.
Переростать, расти—перарастаць, перарасці.
Перерубание—перасяканьне, перацінаньне.
Перерубать, бить—перасякаць, перасячы; перацінаць, перацяць; перарубаць, перарубіць.
Перерубка—перасяканьне, перарубаньне, перацін.
Переругать—пералаіць, злаіць, вылаіць, палаіць.
Перерыв—пярэзва; пярэйма; перакон; перапынак; *на перерыв*—навыперадкі, на пярэймы.
Перерывание—1) пераконваньне; 2) *см.* **Перерыв**.
Перерывать, рыть—перакопваць, перакапаць; *вещи*—ператрушваць, ператрусіць; пераварушваць, пераварушыць; ператрыбушваць, ператрыбушыць.
Перерывать, перервать—перарываць, перарваць; *дорогу*—перасякаць, перасячы; *работу*—перапынаць перапыніць; *разговор*—перабіваць, перабіць.
Перерываться, перерваться—перарывацца, перарвацца; перапынацца, перапыніцца.
Перерывчатый—перарыўны, перапынны
Перерывать—перахліпаць, перарумзаць.
Переряжать, рядить—пераўбіраць, пераўбраць; перастройваць, перастроіць.
Переряжаться, рядиться—пераўбірацца, пераўбрацца; перастройвацца, перастроіцца.

Пересадка—*деревьев*—перасаджаньне; 2) *на жел. дороге*—перасадка.
Пересаживание—перасаджаньне.
Пересаживать, пересадить—перасаджаць, перасадзіць.
Пересаживаться, пересесть—перасаджацца, перасядаць, перасесці.
Пересаливание—1) перасальваньне; зашмальцаваньне; 2) перасольваньне.
Пересаливать, пересалить—перасальваць, перасаліць; зашмальцоўваць, зашмальцаваць.
Пересалчивать, пересолить—перасольваць, перасоліць; *перен.*—перабіраць, перабраць мэрку; *-солёный*—перасолены.
Пересвистываться—перасьвіставацца.
Пересдавать, дать (*карты*)—пераздаваць, пераздаць.
Пересев, вание—перасяваньне, перасеў.
Пересевать, пересеять—перасяваць, перасеяць; *на решете*—падсяваць, падсеяць.
Переседание—перасяданьне.
Переседать, пересесть—перасядаць, перасесці.
Пересек—перасёк, перацін; *на пересек*—на пярэймы.
Пересекать, пересечь—1) перасякаць, перасячы; перацінаць, перацяць; 2) перапынаць, перапыніць; пераймаць, пераняць.
Переселенец—перасялёнец, высялёнец.
Переселение—перасялёньне, пераходзіны, пярэбары.
Переселенка—перасялёнка.
Переселенческий—перасялёнчы.
Переселять, лить—перасяляць, перасяліць; высяляць, выселіць.
Переселяться, литься—перасяляцца, перасяліцца; пераходзіць, перайсці; перабірацца, перабрацца; пераносіцца, перанесціся.
Пересечение—перасёк, перацін; пярэймы.
Пересеченный—перасечаны, ператнуты, перацяты, пасечаны (г.-к. т.).

Пересердиться—перасёрдзіцца, перагнёвацца.
Пересиделый—перасядзёлы, адсядзёлы.
Пересиживать, пересидеть—перасёджаць, перасядзець; адсёджаць, адсядзець.
Пересиливать, лить—перамагаць, перамагчы; перасільваць, перасіліць; перадужваць, перадужаць; пераважваць, пераважыць.
Пересинивать, нить—перасіняваць, перасініць.
Перескабливать, перескоблить—пераскрабаць, пераскрабці; пераскобліваць, пераскабліць.
Пересказ—пераказ.
Пересказчик—пераказчык.
Пересказывание—пераказваньне.
Пересказывать, -зять—пераказваць, пераказаць, наказваць, наказаць.
Перескакивание—*см.* Перепрыгивание.
Перескакивать, перескакать—выпярэджаць, выперадзіць.
Перескакивать, перескочить, перескакнуть—*см.* Перепрыгивать.
Переслать—*см.* Пересылать.
Переслашивать, сластить—перасалоджаць, перасаладзіць.
Переслаивание—перапластаваньне.
Переслаиваться, переслоиться—перапластоўвацца, перапластацца.
Переследование—паўторнае сьлёдзтва.
Переследовать (дело)—перагледзець справу; **ванный**—перагледжаны.
Переслушивать, шать—пераслухоўваць, пераслухаць; выслухаць.
Пересмаливать, пересмолить—перасмольваць, перасмаліць.
Пересматривание—перагляд, перагляданьне.
Пересматривать, пересмотреть—перагледваць, пераглядаць, перагледзець; **смотренный**—перагледжаны; **смотренный много раз**—перагляданы.
Пересмотр—перагляд.
Пересмотрщик—пераглядач, пераглядчы.
Пересмотрщица—пераглядчыца.

Пересмеиваться, меяться—перасьмейвацца, перасьмяяцца; перасьмяхацца, перасьміхнуцца; перарагатаць.
Пересмешить—перасьмяшыць, надзівіць.
Пересмешка—перасьмешкі, жарты.
Пересмешник—перасьмешнік, жартаўнік.
Переснимать, нять—пераздымаць, перазьняць; **нятый**—перазьняты.
Пересоветовать—перара́дзіць, адра́дзіць.
Пересоздать—ператварыць.
Пересолить—*см.* Пересаливать.
Пересол—перасол.
Пересортировать—перасартаваць.
Пересохлый, -хший—перасохлы.
Пересохнуть—*см.* Пересыхать.
Переспать—*см.* Пересыпать.
Переспоривать, рить—пераспоруваць, пераспоруць; перамагаць, перамагчы ў спрэчцы.
Переспрос, спрашивание—перапытваньне, пырэпыты.
Переспрашивать, переспросить—перапытваць, перапытаць; **рошенный**—перапытаны.
Перессоривать, рить—перасварваць, перасварыць; падбіваць, падбіць на сварку.
Перессориваться, риться—перасварвацца, перасварыцца; пераспрачацца, перагрызьціся, перабрахацца, перала́яцца.
Переставание—пераставаньне.
Переставать, -стать—пераставаць, перастаць; **-ставать бояться**—перабаяцца; **-стать лаять**—перабрахацца; **-стать хотеть**—перахацець; **-стать цвести**—адкрасаваць, перакрасаваць; **ветер перестал**—вэцер сьціх; **не переставая**—бесперастанку; **перестать сердиться**—перасёрдзіцца; перазлавацца; **-стать горевать**—перагараваць, перанудзіцца, перажурыцца.
Переставка—перастаўка, перастава, перастаноўка.
Переставлять, -вить—перастаўляць, пераставіць; перасоўваць, перасу́нуць; перастанаўляць, перастанава́ць.

Перестаивать, перестоять—перастойваць, перастаяць; **-стояться**—перастаяцца, застаяцца
Перестановка—перастаноўка, перастаўка.

Перестараться—перастарацца.

Перестарелый—перастарэлы.

Перестёгивать, перестегать, перестегнуть—перасьцёбваць, перасьцябаць, перасьцёбаць; перацягваць, перацягнуць (дубцом).

Перестилание—перасьціла́ньне, перасла́ньне.

Перестилать, перестлать—перасьціла́ць, перасла́ць; перакладáць, перакла́сьці; *мостовую*—перабрукоўваць, перабрукаваць; *пол*—перамошчваць, перамасьціць.

Перестирать белье—перапраць, перамяць.

Перестрагивать, рогать—перастру́гваць, перастругаць; перагаблё́ваць, перагабля́ць; **-роганный**—перастру́ганы, перагаблёваны, перагабляваны.

Перестрадать—перацярпе́ць, адпакўтаваць, пераму́чыцца, перабале́ць; **-давший**—перацярпéлы, перабалéлы.

Перестраивание—перабудаваньне, перастроиваньне.

Перестраивать, роить здание—перабудоўваць, дава́ць; *ряды войск*—перастройваць, перастроіць; перастаўля́ць, пераставі́ць; *дом*—перасыпа́ць, перасыпа́ць ха́ту.

Перестраиваться, роиться о здании—перабудоўвацца, перабудава́цца; *о войсках*—перастройвацца, перастроіцца.

Перестреливать, лять—перастрэ́льваць, перастраля́ць; *пастрелять*; **-ливаться**—перастрэ́львацца; **-ливаться глазами**—перакіда́цца вачы́ма.

Перестрелка—перастрэ́лка, перапáлка, страля́ньне.

Перестройка—перабудаваньне.

Переступ (бот. Bryonia alba L.)—перасту́п, пераступні́к (Fed.)

Переступание—пераступа́ньне, перасяга́ньне.

Переступать, -пить—пераступа́ць, пераступі́ць; перасяга́ць, перасягну́ць; **-пать границы**—перабіра́ць ме́рку.

Пересуды—раздаба́ры, плёткі, абмова, перагу́ды.

Пересудчик—перагу́д.

Пересуживать, пересудить—перасу́джаць, перасудзі́ць; перагу́джаць, перагу́дзіць; **-диться**—перасудзі́цца.

Пересучивать, -чить—перасу́кваць, перасука́ць; **-ченный**—перасу́каны.

Пересучка—перасу́кваньне.

Перезушивание—перасу́шваньне, правётрыва́ньне.

Пересушивать, -шить—перасу́шваць, перасушы́ць; правётрываць, правётры́ць.

Пересчитывание—пералі́чваньне.

Пересчитывать, -тать—пералі́чваць, пералічы́ць, перарахоўваць, перарахава́ць; *палічы́ць*.

Пересыление—перасыла́ньне.

Пересылать, -слать—перасыла́ць, перасла́ць.

Пересылка—перасыла́ньне, перасы́лка.

Пересыльный—перасы́льны.

Пересыпание—перасыпа́ньне.

Пересыпать, переспать—перасына́ць, пераспа́ць.

Пересыпа́ть, пересыпа́ть—перасыпа́ць, перасыпа́ць.

Пересыпка—перасы́пка.

Пересыпной—перасыпны́, перасы́паны.

Пересыпь—пярэспа.

Пересыхать, сохнуть—перасыха́ць, перасохну́ць; павысы́хаць, адсохну́ць.

Переталкивание—ператоўхваньне, перашту́рхваньне.

Переталкивать, перетолкнуть—ператоўхва́ць, ператаўхну́ць; перашту́рхваць, пераштурхну́ць.

Перетанцовать—пераскака́ць, ператанчы́ць; **-ваться**—пераскака́цца, ператанчы́цца.

Перетапливание—перато́пліваньне.

Перетапливать, перетопить 1) *жир, воск*—перато́пліваць, ператапи́ць; 2) *печь*—перапа́льваць, перапа́ліць.

Перетаптываць, перетоптаць—таптаць, ператаптаць, патаптаць.
Перетаскиваць, перетащить—перацягваць, перацягнуць; перавалакаць, перавала(к)чыць.
Перетасовываць, совать—ператасоўваць, ператасаваль; *карты*—перакартоўваць, перакартаваць; перамешваць, перамяшаць.
Перетачиваць, точить—перавострываць, перавастрыць.
Перетекать, перетечь—перацякаць, перацячыць; пералівацца, пераліцца.
Перетерпеть—перацяярпець, сцяярпець, перабэдкаваць.
Перетерять—пастрэціць, пагубіць.
Перетёсывать, перетесать—перачосваць, перачасаць.
Перетирать, перетереть—пераціраць, перацёрці; перашмуляць, перашмуліць; перашмульгаць, перасморгаць; *посуду*—перашараваць; **тёртый**—перацёрты, перашмульганы, перасморганы.
Перетискать—пераціскаць.
Перетлевать, леть—ператляваць, ператлэць; спаракнець.
Перетлелый, вший—ператлелы, спаракнелы.
Перетолкование—ператлумачэнне.
Перетолковывать, ковать—ператлумачваць, ператлумачыць; пераварочваць, перавярнуць; перакручваць, перакруціць.
Перетолочь—ператаўчыць, патаўчыць.
Перетопить—ператапіць.
Перетопки—шкваркі, скваркі; вяткі.
Переторговывать, говать—перакупляць, перакупіць; перапрадаваць, перапрадаць; перабіваць, перабіць цану.
Переторжка—пярэкуп.
Перетравить—ператруціць, павітруціць; *кислотой*—перапаліць; **вленный**—ператручаны; перапалены.
Перетревожиться—ператрывожыцца, затрывожыцца, перапалохацца, пературбавацца.
Перетрёпывание, перетрёпка—ператру́ска.

Перетрёпывать, перетрепать—ператропваць, ператрапаць; пераціраць, перацёрці; ператру́сваць, ператрусіць; адлупцоўваць, адлупцаваць.
Перетрескиваться, перетреснуться—трэскацца, патрэскацца; *покацца, папокацца*.
Перетрещать—ператрашчаць; перасакатаць.
Перетрусить, ться—перабаяцца, пералякацца, перапалохацца, набрацца страху, зазнаць страху.
Перетряска—ператру́ска.
Перетрясывание—ператру́шванне.
Перетрясывать, сти—ператру́шваць, ператрусіць, ператрэсьці.
Перетыка, тычка—ператычка.
Перетыкать, переткать—ператыкаць, ператкаць.
Перетыкать, перetyкать—ператык-ваць, ператыкаць; пазатыкаць.
Переть—пёрці, пнуць.
Перетягивание—перацягванне; *поясом*—падпярэзванне.
Перетягивать, перетянуть—перацягваць, перацягнуць; перавяжваць, перавяжыць; **тянутый**—перацягнуты.
Переубеждать, бедить—пераконваць, пераканаць на іншае; **жденный**—пераконаны на іншае.
Переузить—пераву́зіць, зву́зіць.
Переулок, лочек—перавулак, завулак; *очень узкий*—сўткі, сўтачкі.
Переукладывать—перакладаль.
Переумирать—паўміраць, паўмерці.
Переумничать—перахітываць, перамудраваць.
Переуступать, пить—пераўступаць, пераўступіць; адступаць.
Переуступка—пераўступка.
Переутомление—ператамлённе.
Переутомленный—ператамлены, перамардаваны, занўраны.
Переутомлять, мить—ператамляць, ператаміць; **миться**—ператаміцца; перапасьціся.
Переутюживать, жить—перапрасоўваць, перапрасаваль; перагладжаць, перагладзіць.
Переучивать, чить—перавучваць, перавучыць; панавучваць, панавучыць.

Переучиваться, -читься—перавуч-вацца, перавучыцца.
Перефразировать—перамаўляць (л. т.), пераказць.
Перехаживать, переходить—пераходжваць, пераходзіць.
Перехваливать, -лить—перахвальваць, перахваліць.
Перехват—перахоп, пярэўмы; стан.
Перехватчик—перахопнік.
Перехватывание—перахопванье, перайманьне.
Перехватывать, -тить—перахапляць, перахопваць, перахапаць, перахапіць; пераймаць, пераніць; залучаць, залучыць; *деньги*—пазычаць, пазычыць; **ценный**—перахоплены, перайманы.
Перехворать—перахварэць, выхварэць.
Перехитрить—перахітравіць, перахітрыць, перамудраваць.
Переход—пераход, пярэўсьце; *в новый дом*—пераходзіны, уладзіны, пярэбары.
Переходить, перейти—пераходзіць, пераходзіць, перайсьці; перабрацца, перабрацца; абхадыць, абыйсьці; **перейти границы**—перабраць межку; **переходить по наследству**—спадасьць, даставацца.
Переходный—пераходны.
Переходящий—пераступны, зьмённы, нястальны.
Перехождение—пераход, пераходзіны.
Перехожий—перахожы.
Перехолодить—перахаладзіць, застудзіць.
Перехотеть—перахацець; **-теться**—пераруціцца, перакарцець.
Перехулить—пераганіць, пераганьбіць, зганіць.
Перецарапать—перадрапаць, падрапаць, абадраць.
Перец—пэрац, пэрыч; *зернышко* → **перца**—пярычка.
Перецеживать, перецедить—перацэджваць, перацэдзіць.
Перецеловать—перацалаваць, вьцалаваць.
Переоценка—перацэнка, перацэньваньне, ператаксаваньне.
Переоценивать, -нить—перацэнь-

ваць, перацаніць; ператаксоўваць, ператаксаваць.
Перечеплять—перачапляць.
Перечеканивать, -нить—перабіваць, перабіць (манэту).
Перечень—пералік, сьпіс.
Перечеркивать, -кнуть—перачырк-ваць, перачыркніць; перакасоўваць, перакасаваць; **-кивать крестиком**—перакрэсьліваць, перакрэсьліць.
Перечернить—заचारніць, пачарніць, вычарніць.
Перечёсывать, -чесать—перачосваць, перачасаць.
Перечет—пералік; *на перечет*—цалком, да аднаго.
Перечинить—пералатаць; *карандаши*—пазавострываць.
Перечинка—пералатаньне; направа.
Перечисление—пералічэньне, пералік.
Перечислять, -лить—1) пералічваць, пералічаць, пералічыць; 2) перапісваць, перапісаць.
Перечистка—перачышчэньне.
Перечитывание—перачытваньне.
Перечитывать, -тать (книгу)—перачытваць, перачытаць.
Перечить—пярэчыць, супярэчыць, супрацівіцца.
Перечищать, перечистить—перачышчаць, перачысьціць; *-стить песком*—перашараваць.
Перечник (бот. *Lepidium ruderales* L.)—клапоўнік (б. т.).
Перечница—пэрыца.
Перечный—пэрцавы; *чная трава*—см. **Перечник**.
Перешагивать, -гнуть—пераступіць, пэраступіць; пераходзіць, перайсьці.
Перешаривать, -рить—перашукваць, перашукаць; перашарваць, перашарыць.
Перешвырять—перашвыраць, параскідаць, пажбурляць.
Перешеек—пярэсмык (г.-к. т.).
Перешелушить—палўскаць.
Перешептывание—перашэпты.
Перешептываться—перашэптывацца.
Перешибать, -бить—1) перабіваць, перабіць; пераломліваць, пераламаць; 2) перамагаць, перамагчы.

Перешивание—перашы́ваньне.
Перешивать, перешить—перашы-
 ваць, перашы́ць; *на изнанку*—
 пераніцоўваць, пераніцава́ць.
Перешеголять—перафарсіць, пера-
 ка́саваць, за́касаваць.
Перешипывание—пераскўбаваньне.
Перешипывать, -пать—пераскўбавць,
 пераскўбці.
Перешупывать, -пать—перама́цваць,
 перама́цаць; абла́паць, абма́-
 цаць; *курей*—перашчўпаць.
Переекзаменовка—пераэкзаміна́ўка.
Переекзаненовывать, -новать—пе-
 раэкзаміна́ўваць, пераэкза́ми-
 нава́ць.
Перила—бі́ла, бі́льцы, балясы, по-
 ручы.
Периметр—абвод (м. т.).
Перина—пяры́на, пярна́т.
Период—пяры́яд, кругабе́г, круга-
 ход (л. т.), паўторнасьць
 (м. т.).
Периодически—пярыяды́чна.
Периодический—пэрыяды́чны,
 —кругабэ́жны; *ская дробь*—
 паўторны дроб (м. т.).
Перистый (*лист*)—перкава́ты (б. т.).
Периться—пэры́цца, абраста́ць
 пэ́р'ем.
Перка (*в бурава*)—джа́ла.
Перкаль—парка́ль.
Перл—пэ́рла.
Перламутр, -ровый—пэ́рламў́т, -тавы.
Перловник (*бот. Melica nutans L.*)
 —пэ́рлаўка (б. т.).
Перловый—пэ́рлавы; *-вый суп*—
 панса́к, крў́пнік.
Пернатый—пэ́рысты.
Перо—пяро, пэ́рка, пярцо.
Перочинный ножик—цызорык,
 скла́даны́к, скла́даны́ ножык.
Перпердикуляр—пэ́рпэ́рдыкуля́р,
 (м. т.), проста́стаўні́к, сторч;
-ляр восстановить (к прямой)—
 проста́стаўну́ю ўзвэ́сьці; *-ляр*
опустить (на прямую)—про-
 ста́стаўну́ю зьвэ́сьці (м. т.).
Перпердикулярно—ста́рчма́, про-
 ста́стаўна́, стро́мка.
Перпердикулярный—про́стастаўны́
 (м. т.), ста́рчаковы́; стро́мкі,
 простапа́дны.
Перс—пэ́рс.
Персидский—пэ́рсы́дзкі.

Персик (*бот. Persica vulgaris DC.*)
 —пэ́рсік.
Персия—Пэ́рсія.
Персона—пэ́рсона, а́соба.
Персонал—аса́бовы́ скла́д.
Персонально, -ный—*см. Лично,*
-ный.
Перспектива—пэ́рспэ́кты́ва, празор,
 далягла́д (Я. Кол.).
Перспективный—пэ́рспэ́ктыўны,
 далягла́дны.
Перст—па́лец.
Перстенёк—пя́рсьце́начак.
Перстень—пэ́рсьце́нь, абру́ч, пя́р-
 сьце́нак, жуко́віна; *с печатью*
сыгнё́т.
Персть—прах, тло.
Перхать, перхнуть—пы́рхаць, пы́рх-
 нуць.
Перхота—пы́рханьне.
Перхоть—кашў́та.
Перцовка (*водка*)—пя́рцоўка.
Перчатка—па́льча́тка, рукаві́чка.
Перчаточная мастерская—май-
 стэ́рня па́льча́тата.
Перчаточница—па́льча́тні́ца.
Перчаточный—па́льча́тны.
Першить (*в горле*)—дзэ́рці.
Перышко—пя́рцо.
Пёс—пэ́с, саба́ка (м. р.); *маленький*
 —цёўца́, цёўці́к.
Песельник—пэ́сельні́к (л. т.).
Песенник 1) *сборник песен*—сьпеў-
 ні́к; 2) *автор песен*—пя́сьня́р,
 сьпява́ка.
Песенница—сьпява́чка.
Песенка—пэ́сенька.
Песенный—сьпе́ўны.
Песец (*зоол.*)—пясак.
Песий—псі́ны, саба́чы.
Песик—цёўца́, цёўці́к.
Пескарь—пячкў́р, піскў́р, келб.
Песнопевец—сьпява́ка.
Песнопение—сьпеў (ца́ркоўны).
Песнь—пэ́сьня, сьпеў.
Песня—пэ́сьня, сьпеў; *весенняя*—
вясьня́нка; запеть песню—
засьпява́ць пэ́сьню.
Песок—пясок; *крупный*—жві́р.
Пессимизм—пэ́сімі́зм, смутнагла́д
 (л. т.).
Пессимист—пэ́сімі́сты, смутнагла́дні́к.
Пестик (*бот. pestillum*)—слупок
 (б. т.), таўка́чык, мажджэ́р;
для растирания—ма́ла.

Пестовать—пэставаць, пэсьціць, кукобіць, пелегаваць.
Пестредь, -дина—плацэнка.
Пестрединный—плацэнкавы, рабь.
Пестреть—рабіць, стрыкаціць.
Пестро—стрыка́та, пярэста, раба.
Пестрота—стрыка́тасьць, пярэстасьць, рабізна.
Пестрый—стрыка́ты, пярэсты, рабь.
Пеструшка (*Mus Lemmus*)—стрыка́тка.
Пестун—пясту́н.
Пестунья—пясту́ха, пясту́нка.
Песчаник—пескавік.
Песчанка (*бот. Arenaria L.*)—пяскоўніца (б. т.).
Песчаный—пясчаны, пескаваты, пескавіковы, жвіровы.
Песчинка—пясчынка.
Петарда—петарда.
Петелька—пяцелька.
Петельный—пяцельны.
Петиция—пэтыцыя, просьба.
Петлица—пятліца, пяцелечка; *на воротнике*—гафтка.
Петля—пятля; гафтка; *в рубахе*—засьсежка; *капкан*—сіло; *в чулочной работе*—вочка; *ля дверная (оконная)*—завёса.
Петр—Пятро, Цётра.
Петров крест (*бот. Lathraea Squamaria L.*)—таёмнік лускаваты (б. т.); **ров пост**—пятроўка; *это было в Петров день*—гэта было на Пятра.
Петролеум—газа.
Петрография—пластазнаўства (г.-м. т.).
Петрушка (*бот. Petroselinum sativum Hoff.*)—пярэўшка.
Петух—пэвень, пярэўн, пярэўх; **п. индийский**—індык.
Петуший, -шинный—пэўневы, пярэновы, пярэушыны.
Петушиться—індычыцца; гарачыцца.
Петый—сьпяваны, пярэны.
Петь—сьпяваць, пярэць, высьпэўваць; **ть басом**—басаваць; **ть приму**—перваваць; *о петухе*—кукарэкаць; *перестать петь*—адсьпяваць; *теперь он другое поет*—цяпер ён іншае сьпявае.
Пехота—пяхота (в. т.), драбы.
Пехотинец—пяхотнік (в. т.), драб.

Пехотный—пяхотны, драбавы.
Печалить—смуціць, засмучаць, маркоціць.
Печалиться—смуціцца, сумаваць, засмучацца, смуткаваць, журыцца, маркоціцца, журбаваць, нудзіцца (*ср. Грустить, Скучать, Скорбеть, Тужить*).
Печаловаться—ска́ржыцца, жа́льбіцца, бедкавацца; клапаціцца, апекавацца.
Печаль—смўтак (пс.-л. т.); сум, маркота, журба́, жалё, нуда́, туга́; *журба; ль глубокая*—засмучэньне.
Печальник—гаротнік, гарэўн, маркотнік.
Печально—смўтна, сўмна, маркотна, тужліва, журбліва, нудасна.
Печальный—смутны, засмучоны, сўмны, маркотны, тужлівы, журблывы, нўдны, жаласьлівы.
Печатание—дру́к, друкава́ньне.
Печатанный—друкаваны.
Печатать, -ться—друкаваць, друкавацца.
Печатник—друкар.
Печатный—друкарскі; **-ное дело**—друкарства.
Печатня—друкарня.
Печать 1) *печатание, пресса*—дру́к, пісьмэ́нства; 2) *штемпель*—пярэ́тка; **ть Соломонова (раст.)**—купэ́на; *отдать в печать*—падаць да дру́ку; *выйти из печати*—вы́йсьці з дру́ку; *приложить печать*—пры́ціснуць пярэ́тку; *наложить печати*—пры́пякатаць.
Печение 1) *процесс*—пярэ́ньне, выпя́каньне; 2) *продукт*—см **Печенье**.
Печенка—пярэ́нка.
Печеночный—пярэ́нкавы.
Печёный—пэ́чаны.
Печень—пэ́чань, пярэ́нка, вантробы.
Печенье—пярэ́стае, хвораст.
Печера—пярэ́рка.
Печка—пэ́чка; *голландская*—грэ́бка.
Печник—мўля́р, пярэ́кур, грэ́бар.
Печной—пэ́чны, грэ́бны; **-ная труба**—ко́мін.
Печурка—пярэ́колак, пярэ́рка.
Печь—пэч; *банная*—ка́менка; *гончарная*—го́ран; *доменная*—

гмах-печ, гісэрневая печ (г.-к. т.), *комнатная*—гру́ба, гру́бка; *кухонная (русская)*—кухенная печ; *плавильная*—гу́та; *место под печью*—падпéчак, кўрнік; *место за печью*—запéчак; *лежанка при печи*—прыпек, прыпéчак; *место, куда сгребают угли*—я́мка; *устье печи*—чалёсьнік; *низ печи*—чарэн.

Печь, чься—1) пячы́, пячы́ся; сква́рыць, сквары́цца; сма́жыць, сма́жыцца; пра́жыць, пра́жыцца; 2) апекава́цца, клапаці́цца.

Пешеход—хада́к, пешаход.

Пешеходный—пéшы.

Пешехождение—хажджэньне пехатою.

Пеший—пéшы.

Пешéчком, пешком—пéша, пéшы, пехатою, пяхтуром.

Пешка (в шре)—пéшка.

Пéшня—пéшня, пéчня.

Пещера—пячора, пэчэра.

Пешерный—пячорны, пэчэрны.

Пещись—дбаць, клапаці́цца, апекава́цца.

Пианиссимо (муз.)—як мага́ ці́ха.

Пиано, нино—пія́на, піяні́на.

Пивная—піўні́ца, піўна́я.

Пивной—піўны́.

Пиво—пі́ва.

Пивовар-браварнік, бравар, пивавар.

Пивоварение—браварніцтва.

Пивоваренный—браварны; **ный завод**—бровар.

Пивоварня—браварня.

Пигалица (птица Fringa vanellus)—кні́гаўка.

Пигмей—нізьмёнак (Jaz. Cich.), пігмэй, курдупель.

Пьеса, пьеса—п'э́са, дзеятвор (л. т.), сцэнічны твор.

Пиетизм (ист)—піе́тызм.

Пиетист—піе́тысты.

Пижма (бот. Tanacetum L.)—пі́жма (б. т.).

Пизолит (минер.)—на́цёк зёрневы (г.-м. т.).

Пика—пі́ка, дзі́да.

Пикет, тный—піке́т, піке́тны.

Пики (масть в картах)—ві́ны.

Пикнуть—піснуць; *не смей мне и пикнуть*—апі́шкі.

Пиковый—ві́новы (у картах).

Пикульник (бот. Galeopsis L.)—зя́бер (б. т.).

Пила—пі́ла, пі́лка.

Пиление—пі́лаваньне, пілоўка.

Пилигрим—пілі́грым.

Пиликанье—ці́ліканьне.

Пиликать—ці́лікаць.

Пилить—пі́лаваць; *в перен. смысле*—гры́зці.

Пилка—пі́лка.

Пилообразный, подобный—пі́лава́ты.

Пильный—пі́ловы; **-ная мельница**—тарта́к.

Пильщик—пі́льшчык.

Пилюк—ка́ня.

Пилюля—пігу́лка; *проглотить пилюлю*—моў́чкі сы́цярэ́ць, моў́чкі пракаў́тну́ць што.

Пилястра—пі́лястар, прысы́ценны слуп.

Пингвин—веслакры́л (з. т.).

Пинок—штурхане́ц, вы́сіпятак, нога́; *давать пинки*—бі́ць ногце́м. штурха́ць наго́ю.

Пинск—Пі́нск; **-ский уезд**—Пі́ншчы́на.

Пион (бот. Paeonia L.)—пі́вонія (б. т.).

Пионер—піяне́р.

Пионерский—піяне́рскі; **-ский отряд**—піяне́рскі разьдзё́л; **-ское движение**—піяне́рскі рух.

Пир—банкéт, ба́ль, вучта, бясéда, пагуля́нка; *давать пир*—спраўля́ць банкéт.

Пирамида—піра́міда; **п. усеченная**—піра́міда сы́цітая (м. т.).

Пирамидально—на вы́гляд піра́міды.

Пирамидальный—падобны да піра́міды.

Пирамидка—піра́мідка.

Пирамидный—піра́мідавы.

Пират—піра́т, морскі банды́т.

Пирит (минер.)—і́скра́к зялё́зны (г.-м. т.).

Пирование—банка́таваньне, балява́ньне.

Пировать—банка́таваць, балява́ць, гуля́ць.

Пирог—піро́г, кныш.

Пирожник—піро́жнік.

Пирожница—піро́жніца.

Пирожное—пéчы́ва, ма́рцыпа́ны, цéста.

Пирожок—піражок.
Пиротехник—піратэхнік.
Пиротехника—піратэхніка.
Пирушка—банкецік, пагулянка, гульня.
Пиршество—см. **Пир**.
Пиршествовать—1) см. **Пировать**; 2) раскашаваць; вovať на ярмарке—кірмашаваць.
Писака—пісака.
Писание—пісаньне, пісаніна; *священное-ние*—святное пісьмо.
Писаный—пісаны, маляваны; *ная красавица*—дзёўка, як лялька; *дураку закон не писан*—дўрню ў рот палца не кладзі, а то адкўсіць.
Писарский—пісарскі.
Писарь—пісар, падпісак; *сын писаря*—пісарчўк; *дочь писаря*—пісароўна, пісаранка.
Писатель—пісьмённік.
Писательница—пісьмённіца.
Писательский—пісьмённіцкі.
Писать—пісаць; *картину*—маляваць; *-сать стихами*—вершаваць; *-сать каракулями*—грымзольць; *пиши пропало*—лічы прапала.
Писец—падпісак, пісар.
Писк—піск, пісканьне; *птиц*—ціўканьне.
Пискарь—см. **Пескарь**.
Пискать, кнуть—піскаць, піснуць.
Пискливо, вость—піскліва, пісклівасьць.
Пискливый—пісклівы.
Пискотня—піскатня, пісканіна, пішчаньне.
Пискун—піскун.
Пискунья—піскўха.
Пистолет—пісталёт.
Пистоль—пістоль.
Пистон—пістон.
Писчебумажный—папяровы; *ная фабрика*—папэрня.
Писчий пісоўны, пісальны.
Письмена—напісы (л. т.).
Письменно—на пісьме, на папэры, пісьменна.
Письменность—пісьмёнства (л. т.).
Письменный—пісьменны, пісьмовы, пісоўны (л. т.); *-ный стол*—пісьмовы стол.
Письмецо—лісточак, пісўлька.

Письмо—ліст, пісьмо; *заказное*—заказны ліст (ю. т.); *застрахованное*—забяспечаны ліст; *открытое*—паштовая картка, адкрытка; *ответное*—ліст з адказам, адпіс; *заёмное*—пазычальны ліст; *поздравительное*—віншавальны ліст; *письмо-циркуляр*—абёжнік.
Письмовник—лістоўнік.
Письмоводитель—пісьмавод, дзелавод.
Письмоводство—пісьмаводства.
Письмоносец—паштальён, паштэр, лістаноша.
Питание—жыўленьне спажывеньне, кармленьне, пасіленьне, сычэньне, гадаваньне, харчаваньне (б. т.).
Питательно—пажыўна, уедна, сытна.
Питательность—пажыўнасьць, уеднасьць, сытнасьць.
Питательный—пажыўны (б. т.), уедны, страўны, сытны, пасільны, харчоўны.
Питать, ться—жывіць, жывіцца; карміць, карміцца; харчаваць, харчавацца; сыціць, сыціцца; гадаваць, гадавацца; сілкавацца; *питаться о птицах*—жыраваць; *-тять расположение падабаць; привязанность*—быць прыхільным; *отвращение*—брыдзіцца; *надежду*—спадзявацца, пакладаць надзею; *вражду*—нянавісьць мець (да каго).
Питейный—піцьцёвы; *-ное заведение*—шынок, карчма.
Питие—пітво, напой.
Питомец—гадаванец, выхаванец, гадунец.
Питомица—гадаванка, выхаванка.
Питомник—садзіба; завод.
Питух—пітун.
Пить—піць; *с жадностью*—пугаць, жлўкціць, цўдзіць; *рюмками*—чаркаваць; *пить мёртвую чашу*—бяз проспы піць; *пить за кого*—піць да каго.
Питьё—1) піцьцё; 2) пітво, напой; 3) пойла (для быдла).
Питьевой—пітны.
Пифагор—Пітагор.

Пифия—Пітыя.

Пихание—піханьне, пханьне.

Пихать, хнуть—пхаць, пхнуць, піхаць, піхнуць.

Пихта (*бот. Abies Tourn.*)—эльніца (б. т.).

Пихтовый—эльніцавы (б. т.).

Пичкать—пхаць, піхаць.

Пичуга, жка—птушка, птушачка.

Пища—эжа, яда, пажыва, пакорм, харч, харчы, страва, патрава; *употреблять в пищу*—спажываць.

Пишаль 1) *оружие*—пішчаль;

2) *муз.*—пішчык, дудка.

Пищать—пішчаць, піскаць, піскаець; *о поросятах*—кігікаць; *о птенцах*—ціўкаць.

Пищеварение—траўленне, страваванне; *органы-ния*—стрававальныя органы.

Пищеварительный—стрававальны, траўны.

Пишевод—страваход (ан. т.).

Пищевой—харчовы.

Пиявка—п'яўка.

Пиявочный—п'яўкавы.

Плавание—плаванне, плаў.

Плаватель—плывец, плывун, пльвак, плаўнік.

Плавательный—плавальны, што належыць да плавання.

Плавать—плаваць, плысьці.

Плавающий—плыўкі.

Плавень—плавень, плаў.

Плавильный—тапільны, літавальны; *-ный завод*—гамарня.

Плавильня—гамарня.

Плавильщик—гамарнік, літоўнік.

Плавить, -ться—тапіць, тапіцца; *плавить лес*—сплаўляць, гнаць вадою.

Плавка—таплёныне, літаваньне.

Плавкий, -кость—топкі, топкасьць.

Плавление—см. Плавка.

Плавник—плаўнік.

Плавно—плаўна, роўна; *но говорить*—гладка мовіць; *но идти*—роўна ісьці.

Плавность—плаўнасьць.

Плавный—плаўны; *-ный спуск курка*—роўны спуск курка (в. т.); *-ная речь*—гладкая мова; *-ная походка*—лёгкая хада; *-ные (сонорные) звуки*—плаўныя гукі.

Плавунец (*зоол.*)—плывунец.

Плавщик—літоўнік.

Плагнат—плягіят, крадзеж з літаратурных твораў.

Плагнатор—плягіятар, творакрадца (л. т.).

Плакальщик—плакун, плаксун.

Плакальщица—плакуха, плаксуха, плачка.

Плаkanie—плаканьне, плач, румзаньне, кныханьне.

Плакат, -тный—плякат, тны.

Плакать—плакаць, румзаць, кнйхаць, хліпаць; *-кать навзрыд*—плачма плакаць; *рыдма рыдаць*; *плакаць, аж заходзіцца*; *-кать (сетовать)*—наракаць.

Плакаться—плакацца, жальбіцца, бедкавацца, наракаць.

Плакса—плакса, плаксун, плаксуха, румза, выцкі, кнйхала, віскун, віскунья.

Плаксивый—плаклівы.

Плакун (*бот. Lythrum Salicaria L.*) чальчак звычайны (б. т.).

Плакущий—плаклівы; *-чая ива*—ніцая вярба.

Пламенеть—палымець, паланець, палаць.

Пламенеющий—распалены.

Пламенно—палка, горача, з палам.

Пламенный—палкі, гарачы, агністы.

Пламень, пламя—полюмя.

План—плян.

Планета—плянэта.

Планетарий—плянэтэр.

Планетный—плянэтавы.

Планиметрический—плянімэтрыйны.

Планиметрия—плянімэтрыя.

Планирование—плянаваньне.

Планировать—плянаваць.

Планировка (*местности*)—плянаваньне.

Планка—плянка, планка, ліштва.

Плановой—пляновы.

Планомерность—пляновасьць.

Планомерный—пляновы.

Плантатор—плянтатар.

Плантация—плянтацыя.

Пласт—пласт (г.-к. т.), пласцёнь, поклад (Ц. Гар.); *-стом*—плазам.

Пластание—плытаньне.

Пластать, -ться—плытаць, плытацца; *пластаць, пластацца.*

Пластика—плѣстыка.
Пластинка—пласток; *металлическая*—бляшка; *нка* мѣду—скрыль.
Пластический, -чный—плѣстычны.
Пластичность—плѣстычнасьць.
Пластование—пластаваньне.
Пластовать, -ться—пластаваць, пластаватца; *пляйстраваць, пляйстравацца*.
Пластовой—пластовы, *пляйстраваны*.
Пластырный—пляйстровы.
Пластырь—пляйстар.
Плата—плѣта, выплата, аплѣта, заплѣта; *та сдельная*—плѣта ўгаворная.
Платан—явар.
Платѣж—выплат (м. р.), плѣта.
Платѣжный—плѣтны; *ная квитанция*—квиток на выплат.
Плательщик, -щица—плѣтнік, плѣтніца.
Платина—плѣтына.
Платиновый—плѣтынавы.
Платить—плаціць, выплачваць, сплѣчваць; *тить чистоганом*—плаціць гатоўкаю.
Платно—за плѣту, за грошы.
Платный—плѣтны, за плѣту.
Плато—плято (г.-к. т).
Платок—хўста, хўстка, хўстачка; *п. из простого холста*—шырынка; *п. носовой*—насьтка, насьтк; *п. шейный*—хўстка на шыю; *п. головной*—хўстка на галаву.
Платон—Плятон.
Платонический—плятанічны.
Платочек—хўстка, хўстачка.
Платочный—хўсткавы.
Платформа—плячформа.
Платье—адзѣнне, адзѣжа; *верхнее*—вопратка; *тье женское*—сукѣнка, сўкня; *тье свадебное*—шлюбная сўкня.
Платьице (женское)—сукѣначка.
Платяной (шкаф)—адзѣжны.
Плаун (бот. Lycopodium L.)—вілак (б. т.), бабі-мур; *ун булавовидный (Licopodium clavatum L.)*—дзераза (б. т.).
Плаунный, -новый—дзеразовы.
Плафон—пляфон.
Плаха—плѣшка.

Плац—пляц.
Плац-парад—пляц-парад.
Плач—плач, галашэньне, рўмзаньне, хліпаньне, плак; *в плачь*—у плач, у сьлёзы; *юдоля плача*—даліна плачу.
Плачевно—плакліва, жаласна, жаласліва, смўтна.
Плачевный—плаклівы, жаласны, жаласлівы, смўтны.
Плачливый—плаклівы.
Плашкотный (мост)—плывўчы мост.
Плашмя—плѣжма, плѣзам.
Плащ—плашч, накідка, бязрукаўка, балахон, насоў.
Плащаница—плашчаніца.
Плещевой—плашчовы.
Плебей, -йка—плѣбэй, плѣбэйка.
Плебейский—плѣбэйскі.
Плебисцит—плѣбісцйт, паспольнае галасаваньне.
Плева—плява, плѣўка, плѣвачка, балонка; *девственная-ва (pu-dendum)*—дзявочая балонка; *-ва семян*—плюска.
Плевака—плявака, плювака.
Плевание—пляваньне, плюваньне.
Плевать, -ться—пляваць, плявацца; *плюваць, плювацца; вать, отхаркиваясь*—кархаць.
Плевательница—плявалка, плювалка, плявальніца.
Плевательный—плявальны, плювальны.
Плевелы—зельле, кўкаль, плѣвы; палова, мякіна.
Плевельный—зельлевы.
Плевок—плѣў, плявок, кархавіньне.
Плеврит (мед.)—плѣўрыт.
Плѣвый—пляваны, нікчэмны; *вое дело*—наўда вялікая, дурніца.
Плед—плѣд.
Плезиозавр (палеонтол.)—яшчардоўгашы (г. м. т.).
Племенник—плѣмнік.
Племенной (скот)—заводзкі, завадзкі.
Племя—плѣмя, плямѣ, род, пакалѣньне, калѣна, кодла.
Племянник—плѣмѣньнік.
Племянница—плѣмѣньніца.
Племянный—плѣмѣнны.
Плен—палон, няволя; *забрать в плен*—паланіць.

Пленение—паланёныне, запаланёныне.

Пленительно—чароўна, павабна, прынадна.

Пленительность—чароўнасьць, павабнасьць, прынаднасьць.

Пленительный—чароўны, вабны, прынадны.

Пленник—палонны, нявольнік.

Пленница—палонная, нявольніца.

Пленный—палонны, нявольнік.

Плёнка—плёўка, шкурка.

Пленять, нить—паланяць, паланіць, браць, забіраць у палон, у няволю; чараваць, зачараваць; захапляць, захапіць; прывабліваць, прывабіць.

Плеоназм, -настический—многаслоўе, многаслоўны (л. т.).

Плес—плёс (г.-к. т.).

Плесень—плёсьня, бросьня, цвьіль, тля.

Плеск—плёк, пелеск, плёскаць.

Плескание—плёсканьне, плясканьне, плёсканьне.

Плескать, -ться—пляскаць, пляскацца, плёскаць, плёскацца; хлюпаць, хлюпацца; **кать ладо-нями**—пляскаць.

Плесна—плюсна.

Плесневатый—плясьнявы, зацьвілы, забрасьнёлы.

Плесневелый—плясьнёлы, забрасьнёлы, цвьіль.

Плесневеть—плясьнець, брасьнець, цвьісьці; *хлеб плесневет*—хлеб цвьіце; *вода-веет*—вада брасьнее.

Плести—плёсьці, плясьці; **-сти лап-ти** (в перен. см.)—чаўпсыці, плявўзгаць, вярзыці.

Плестись—дэбаць, цяляпацца, шкандэбаць, паўзыці; павівацца, віцца (каля чаго).

Плетение—пляцёныне.

Плетенка—пляцёніца, пляцёнка; кош.

Плетеный—плёцены.

Плетень—пераплат, плот, паркэн, тын.

Плетнёвый сарай—плетнёўка.

Плётка, плеть—пўжка, гарапнічак.

Плетушка (корзинка)—кошык, кошычак.

Плеть—пўга, гарапнік.

Плечевой—плёчны, раменьны; **-вая кость**—раменьак.

Плеченогие (зоол.)—плечаногія.

Плечико—плёчка.

Плечистый—плячысты, прысадзісты.

Плечо—плячо, рамя; лапátка; **плечо с плечом**—плячо ў плячо, поплеч; *пожимать плечами*—паціскаць плячым; *говорить с плеча*—гаварыць не падумаўшы; **плечо телятины**—лапátка цяляціны.

Плешиветь—пляшывецць, лысець.

Плешивый—пляшывы, лысы.

Плешь—плех, плеш, пляшок, лёсіна.

Плеяды (созвездие)—Стажар'е (г.-к. т.), Рашато (Fed.).

Пли! (команда)—палі!

Плинтус—плінтус; ліштва; вянец.

Плис—пліс.

Плиски (зоол.)—плісіца.

Плита—пліта; *у изразцовой печи*—кахля.

Плитка—плітка.

Плитняк (собир.)—плітняк.

Плиточка—плітка, плітачка.

Пловец—плывец, плывак, плаву́к.

Пловучий—плыву́чы.

Плод—плод; *двойной*—спарыш, спарышык; **-ды садовые**—садовіна; **-ды огородные**—гародніна.

Плодить, -ться—пладзіць, пладзіцца, множыць, множыцца, чэрыць.

Плодовито—плодна, пладзіо́ча, ураджайна.

Плодовитость—плоднасьць, пладзіо́часць, ураджайнасьць, уродлівасьць, сямейнасьць.

Плодовитый—плодны, пладлівы, пладзіо́чы, ураджайны, уродлівы, радзіо́чы, сямёны; буйны.

Плодоводство—садоўніцтва; гародніцтва.

Плодовый—плодовы.

Плодогонный (мед.)—плодагонны.

Плодоносны—урадлівы на плады.

Плодоношение—плоданахёныне.

Плодопеременный (о хозяйстве)—плодазмёныны.

Плодородие—плоднасьць, урадліва́сьць, ураджайнасьць.

Плодородный—плодны, урадлівы, ураджайны.

Плодосменность—плодазьмён-насьць.
Плодосменный—плодазьмённы;—ное *поле*—палёткавае поле.
Плодотверный—плодатворны, карысны, пажытачны;—ное *влияние*—памысны ўплыў.
Плодоядный—плодаёдны.
Пложение—пладжэньне, роспад.
Пломба—плёмба.
Пломбир—плямбiр.
Пломбирование—плямбава́ньне.
Пломбировать—плямбава́ць.
Пломбировщик—плямбава́льнік.
Плюский—плюскі, плюскаты, расплёснаны, роўны;—ское *лицо*—плюскаты твар;—ская *шутка*—недасьціпны жарт;—ская *тарелка*—плыткая талёрка.
Плюско—плюска, плюската, роўна.
Плюскость—роўніца (м. т.), роўнядзь, раўніна, плаз.
Плюскотный—роўнічны (м. т.), роўніцавы.
Плюскогорье—плюскаўзвышша (г.-к. т.).
Плюсконный—роўнадонны.
Плюскогрудый—з упалымі грудзьмі.
Плюскоклюв—плюскатая дзьоба.
Плюсконогий—плюскатаногі.
Плюсконосыый—плюскатаносы, шланосы.
Плот—плыт; паром.
Плотва (зоол. *Cyprinus idus*)—плотка, плоць.
Плотик—плыток.
Плотина—грэбля, гаць, стаў.
Плотинный—грэблевы.
Плотица—см. Плотва.
Плотнеть—шчыльнэць, шчытнэць; мацнэць, гладчэць.
Плотник—цесьля, цясьляр, дойді, плотнік.
Плотничество (промысел)—цясьлярства, плотніцтва.
Плотничий, ческий—цясьлярскі, цесьельны, плотніцкі.
Плотничать—цесьляваць, цясьліць, быць плотнікам.
Плотничный—цясьлярскі, плотніцкі.
Плотно—шчыльна, шчытна;—но *сложенный*—шчытны;—но *наестся*—добра пад'есьці.
Плотновато, тый—шчыльнава́та, ты; шчытнава́та, ты.

Плотность—шчыльнасьць, шчытнасьць.
Плотный—шчыльны, шчытны, сьціслы.
Плотовое—перавоз (пλάта).
Плотовой—перавозны.
Плотогон—плытнік, плытагон.
Плотоядный—мясажэрны (з. т.).
Плотски—цялэсна, у цэле.
Плотской—цялэсны;—кое *воздействие*—корць, юр, юрлівасьць, слашота.
Плоть—цэла, мяса; плоць.
Плохо—блага, дрэнна, кепска, пагана, нядобра, абы-як.
Плоховато—кепскава́та, дрэннава́та.
Плоховатый—кепскава́ты, дрэннава́ты.
Плохой—благі, дрэнны, кепскі, паганы, нядобры;—хия *дела*—кепскія справы.
Плохенький—благённы, дрэньненькі, паганенькі.
Плочение—граблява́ньне, гачэньне.
Площадь, сплощать—хібіць, схібіць; пудлаваць, спудлаваць; памыляцца, памыліцца; гаршаць, пагоршаць; кепсьціцца, скепсьціцца; блажэць, зблажэць; *на бога надейся, а сам не плошай*—божа памажы, а ты, нябожа, не ляжы.
Плоше—горш, гарэй, блажэй.
Плошечка—каганьчык.
Плошечный—каганьцовы.
Плошка—каганец.
Плошадка—пляцок, плашчак; *на крыльце*—узганак;—дка *детская*—пляцоўка.
Плошадной—пляцовы, плошчавы;—ная *брань*—мацерна лаянка, лаянка мацюкамі, лаянка парўску.
Площадь—пляц, плошча; рынак, базар.
Плуг—плуг.
Плуговидный—плугаваты, падобны на плуг.
Плуговой—плугавы.
Плугодержка (бот. *Ononis spinosa* L.)—ваўчуг калючы (б. т.).
Плужка (у *скрипки*)—шыйка.
Плужник—лямеш.

Плут—махляр, круцель, абармот, латруга, шалапұт, ашұст, ашуканец, шальбёр, шалыга, латруга, пралотр, гэрц, гэрцык, гіцаль, хітрэц, шальмёц, падшывальнік, падшывала.

Плутать—блўкаць, блўтаць.

Плутішка—круцельшыч, ашуканчык, гіцлік, гэрцык, хітрўнчык.

Плутня—крутня, ашуканства, шальмоўства.

Плутоватый—махляваты, шальмаваты, хітраваты.

Плутовать—махляваць, круціць, хітраваць, шальмаваць, маталяжнічаць, банкруціць; банкруціцца.

Плутовка—круцелька, банкрутка, хітрўха, хітрўнка, баламўтка, абармотка, ашуканка.

Плутовски—хітра, памахлярску, паашуканску, пашальмоўску.

Плутовской—махлярскі, круцельскі, ашуканскі, лайдацкі, шальмоўскі, хітрэцкі, шахрайскі.

Плутовство—махлярства, махляваньне, круцельства, крутня, ашуканства, шальмоўства, абармоцтва, шахрайства, шахір-махір.

Плутократія—улада багатыроў.

Плутон (миф.)—Плютон.

Плутонический (геол.)—плутанічны, старавыбуховы (г.-м. т.)

Плыть—плысьці, плыць; *вниз по реке*—плысьці за вадой, уніз; *-ть против течения*—плысьці сўпроць вады, угору.

Плюгавец—плюгавец, поскудзь.

Плюгавость—плюгаўства, паскўдзтва.

Плюгавый—плюгавы, паскўдны.

Плюнуть—см. Плевать.

Плюс (мат.)—больш (м. т.).

Плюсна (анат.)—плюсна, ступня.

Плюсневой—плюснавы.

Плюсник (бот. *Sticta pulmapasea* L.)—расходнік.

Плюхаться, хнуться—плўхацца, плўхнуцца; чубоўкацца, чубоўкнуцца.

Плюха—аплявўха, плўха, поўх, поўха.

Плюш—плюш.

Плюшевый—плўшавы.

Плющ (бот. *Hedera Helix* L.)—плюшч, павой, павоя, павойнік.

Плюшевый—плюшчовы, павойны.

Плющение—плўшчэньне.

Плющик—плўшчык.

Плющильный—плўшчўльны.

Плющильня—плўшчўльня.

Плющить, щиться—плўшчыць, плўшчыцца; пляскаць, пляскацца.

Пляс—скокі; *пуститься в пляс*—заскакаць, пусьціцца ў скокі.

Плясанье—скаканьне.

Плясать—скакаць, танчыць, танцаваць; *-сать по чужой дудке*—ісьці ў каго на павадку.

Пляска—скокі, танцы.

Плясовой—да скокаў, да танцаў.

Плясун—скакўн, танцор.

Плясуня—скакўха, скакўня, танцорка.

Пневматика—пнэўматыка.

Пневматический—пнэўматычны; *-ская машина*—помпа павётраная (ф. т.).

Пнуть—пнуць, упнўць.

По мест.—па (чым); *времен.*—па (чым), па (што), пасья (чако) да (чаго); *распред.*—па (чым); *в значении согласнo*—паводле, водлуг, паводлуг; *по взгляду*—на гляд; *по вкусу*—смакам; па гўсту; да смаку, да гўсту; *по глупости*—з-дўру; *по дигоналям*—наўкасяк; *по временам*—часамі, часам; *по два раза*—падвойчы; *по истине*—дапраўды; *по виду*—на ўзрок; *по несколько*—па колькі; *по обе стороны*—паабпал, абпал; *по прежнему*—як даўней; *по мне, по нем*—як мне (ямў) здаецца; *по правде*—папраўдзе; *по пустому*—марна; *по смерти*—па сьмерці; *по его совету*—як ён радзіў; *по сердцу*—да спадобы; да смаку; *по шем*—па патыліцы, у каршэнь; *по смерти*—дажывоцця; *по гроб*—павёкі; *по своей*

ошибке—самадур; *по крайней мере*—прынамсі, прынаймней; *по примеру*—прыкладам, на ўзор; *по вашей милости*—з вашае ласкі; *итти по следам*—ісьці сьлёдам; *по сей час, по сие время*—пасюль; *итти по полю*—ісьці полем; *по моему мнению*—на мой погляд; *выстрелил по зайцу*—выстраліў на зайца; *сохнет по любви*—марнее з каханьня; *он бывает дома по праздникам*—ён бывае ўдому ў свята; *по исполнению обязанностей*—выканаўшы, скончыўшы абавязкі; *по это место*—да гэтага месца; *по колени в воде*—да калён у вадзе.

Поалеть—пачырванець, счырванець.
Поахать—паахаць, павохаць, павойкаць.

Побагроветь—пачырванець, счырванець.

Побаиваться—пабойвацца, трохі байца.

Побаливать—балець, трохі недамагаць, няздолець.

Побаловать—пабалаваць, пагуляць, падурець, пажартаваць.

Побалтывать, поболтать—пабоўтваць, пабаўтаць; **поболтать языком**—пабаўтаць, палапатаць.

Побарабанить—пабарабаниць, падаарабаниць.

Побарствовать—папанаваць, адпанаваць.

Побарски—папанску.

Побарышничать—пагандляваць, пабарышаваць.

Побасенка—баечка, прымоўка.

По-батальённо—батальёнамі, па батальёнах.

Побаюкать—пакалыхаць, палюляць.

Побег 1) *из тюрьмы*—уцёкі, уцёчка, уцяканьне, зьбегі; 2) *растения*—пара́стак, пасынак, пучок (б. т.), атожылак.

Побегать—пабэгаць.

Побегушки—пабягушкі, пабягункі;
быть на-шках—быць за паліхача.

Победа—адоля (Бабр. акр.), перамога, пабе́да, звыццства (стар.); *одержать-ду*—перамагчы.

Победитель—адольнік, пераможнік, перамагальнік; пабе́днік, звыццяжнік (стар.).

Победительница—адольніца, пераможніца, перамагальніца.

Победить—см. Побеждать.

Победный, дительный, доносный—аольны, пераможны.

Победоносец—адольнік.

Победоносно—адольна, пераможна.

Побежалость минералов—пабежнасьць мінералаў (г.-м. т.).

Побежать—пабегчы; *с топотом*—затупаець.

Побеждать, победить—адаляваць, адалець; перамагаць, перамагчы; пабіваць, пабіць; здольваць, здолець; зваёўваць, зваяваць.

Побежденный—пераможаны, здолены, зваёваны.

Побежка (у лошади)—хада, бяга.

Побелевший, лететь—збялялы, збялялец.

Побеливать, лить—пабяляць, пабяліць.

Поберегать, речь—пільнаваць, папільнаваць; сьцерагчы, пасьцерагчы; хаваць, пахваваць, захаваць; шанаваць, пашанаваць; ашчаджаць, ашчадзіць.

Побережный—узьбярэжны.

Побережье—узьбярэжжа.

Побеседовать—пагу́тарыць, пагукіць, пагамініць, паразмаўляць, пазюзюкаць.

Побесить—пазлаваць, расьпячы, разьюшыць.

Побесноваться—пашалець, разьюшыцца, пазлавацца, пагневацца.

Побеспокоить—патурбаваць.

Побивать, побить—пабіваць, пабіць; *стекла*—выбіваць, выбіць; *патаўчы*; *талачыць*, *паталячыць*; *побиться об заклад*—закла́сьціся.

Побирать, побрать—пабіраць, пабраць, забраць; **бираться (милостыней)**—жабраваць, жабракаваць, старцаваць; *чорт тебя*

побери—няхай цябё чэрці возьмуць; каб цябё кадўк узяў.
Побирушка—жабрачка, старчыха, убогая.
Поблаговестить—пазваніць.
Поблагодарить—падзякаваць.
Поблагоприятствовать--паспрыяць, пашчасыць, пагодзіць, пашэнціць.
Поблажать—патураць, патворыць, лагодзіць.
Поблаженствовать--параскашаваць, параяваць.
Поблажить—падурэць, папуставаць.
Поблажка—патураньне, патвора, патворства, аслабка; *без поблажки*—без патураньня; *делать поблажку*—патураць.
Поблевать—пабляваць, паванітаваць.
Поблёклый, -кий—зьблёклы, збляклы, зьвялы.
Поблекнуть—зблёкнуць, зблякнуць, змарнець.
Поблескивать—пабліскваць.
Поблестеть—паблішчаць.
Побледневший, -нет—зьбялёлы, зьбялёць; зблёдлы, збяднёць; зрабіцца бёлым, як палатно.
Поблуждать, -диль—пабадзяцца, паблўкаць, паблўкацца, блудзіць, паблудзіць.
Побогатеть—збагацець, пабагацець.
Побожиться—пабажыцца, забажыцца, запырыгацца.
Побои—біццё, пабіццё, знакі ад біцця.
Побоище—бой, бойка (вялікая).
Поболее, побольше—пабольш, як магі больш, як болей.
Поболеть—пахварэць, пабалёць, панядужаць.
Побор—наклад, падатак; **поборы**—здзірства, хабары, даніна.
Поборение—перамога, здужаньне.
Побормотать—памармытаць, пабуркатаць, пабурчаць.
Поборник—абаронец.
Поборница—абароньніца.
Поборонить—пабаранаваць, паскародзіць.
Побороть—пабораць, перамагчы, змагчы, здалець, здужаць, пабораць, пасіліць; **-тсья**—паборацца, пабарукацца, падужаць-

ца; *начал бороться*—уступіў уборкі.
Побочный—пабочны, прыдатковы;
-ный доход—пабочны прыбытак; **-ное дитя**—самасейка, байстрўк.
Побояться—пабаяцца, пастрашыцца; пасьцерагчыся.
Пображничать—пагуляць, пап'янстваваць.
Побранивать, -нить—сварыцца, пасварыцца (на каго); палайваць, палаяць; ганіць, паганіць.
Побраниваться, -ниться (с кем)—сварыцца, пасварыцца (з кім).
Побранка—лаянка, сварка, звада.
Побрасывать, побросать—пакідваць, пакідаць; **-санный**—пакіданы; пакінуты.
Побрататься—пабратацца, пасябраваць.
Побратим—пабрацім.
Побратимство—пабрацімства.
Побратски—пабрацку, пабратэрску, пасяброўску.
Побрать—см. **Побирать**.
Побрезгать—пагрэбаваць, пагідзіцца.
Побренчать (на гитаре)—пабрынкаць, патрынкаць.
Побрить—пагаліць, пабрыць; **-тый**—паголены, пабрыты.
Побродить—пабадзяцца, павалачыцца, паблўкацца, пашвэндаць, папашвэндаць.
Побродяга—бадзяка, туліга, валацўга.
Побрызгивать, -згать—папырскваць, папырскаць.
Побрызжать—памармытаць, пабурчаць.
Побрякивать, -кать—пабразкваць, пабразкаць, пабражджаць, пабражчаць.
Побрякушка—бражджотка, брындзюлька; **-ки**—дзындзікі, брындзікі.
Побудитель—пабўднік.
Побудительный—пабўдны, пабўдлівы; заахвочваючы; **-ная причина**—галоўная, канечная прычына.
Побуждать, побудить—пабуджаць, пабудзіць; падбіваць, падбіць; заахвочваць, заахвоціць; **-ждать**

к ссоре—падбіваць на свάρку, выцўкваць.
Побуждение—пабўдка (пс.-л. т.); падбіваньне.
Побуйствовать—пабуяніць, пашалёць.
Побурелый, -вший—парудзёлы, пабурэлы.
Побуреть—парудзець, пабурэць, выцьвісьці.
Побучить—пазаліць, пажлўкціць; -чenniй—пазолены, пажлўкчаны.
Побывать, побыть—пабываць, пабыць; адвёдаць, наведаць; *побудьте здесь*—пачакайце тут.
Побывка—пабыўка, побыт.
Побыть—см. Побывать.
Повадиться, -живаться—уна́дзіцца, уна́джвацца, пана́дзіцца, пана́джвацца, разна́дзіцца; прызвыча́йвацца, прызвыча́іцца; ула́савацца.
Повадка—уна́да; звы́чка.
Повадливость—уна́длівасьць, уна́д-насьць; звы́класьць.
Повадливый, -дный—уна́длівы, уна́д-ны, пана́длівы; прызвыча́ены, звы́клы.
Повадно—уна́дна, пана́дна, звы́кла; *чтобы не повадно было*—каб ня на́дзіла.
Повадчик—уна́днік.
Повадчица—уна́дніца.
Поважничать—зафанабэрыцца, на-пшыцца.
Поваксить—паваксаваць, пашма-раваць.
Повал—1) падзе́ж (бы́дла); повал—ушчэнт; *убить на повал*—на сьмерць забіць.
Поваливать, повалять—валяць, паваляць; ля́ться—паваля́цца.
Повалить—паваліць, зваліць; *в борьбе*—збораць, здўжаць.
Повалиться—паваліцца, зваліцца; *к ногам*—прыпа́сьці.
Повалка—покат, лоск; *в повалку*—покатам, котам.
Повально—пагалоўна, агўльна.
Повальный—пагалоўны, агўльны; -ная *болезнь*—пошасьць, паморак, паля́ндра.
Повар—кўхар.
Поваренный—кухённы; -ное *искус-*

ство—кўхарства; -ная *соль*—кухённая соль.
Поварёнок—кўхцік, кўхарчык.
Поварить—куха́рыць, кухарава́ць.
Повариха—куха́рыха; куха́рка.
Поварской—кўхарскі; -ское *искусство*—кўхарства.
Поварня—кўхня; пяка́рня.
Повевать, повеять—падыха́ць, падыхну́ць; павява́ць, павея́ць; падува́ць, паду́ць; падзьмў́х-ваць, падзьмў́хнуць.
Поведать—ана́вяда́ць, расказа́ваць.
Поведение—трыма́ньне (пс.-л.т.), абыходжа́ньне, паводжа́ньне.
Поведёрно—ве́драмі.
Повезти—павезы́ці, павязы́ці; *повезло (в безл. зн.)*—пашан-цава́ла, пашэ́нціла, патала́-ніла, пашча́сьціла.
Повелевать, -леть—зага́дваць, за-гада́ць; на́казаваць, на́каза́ць; пры́казаваць, пры́каза́ць; вер-хаводзі́ць, ару́даваць, па-нава́ць.
Повеление—зага́д, на́каз.
Повелитель—валада́р.
Повелительница—валада́рка.
Повелительно, -ный—валада́рна, валада́рны.
Повенчать, -ться—звянча́ць, па-вянча́ць, павянча́цца, па-шлюбава́ць, пашлюбава́цца; -чанний—павенчаны, пашлю-баваны.
Повергать, повергнуть—кіда́ць, кіну́ць; ва́ліць, зва́ліць; -га́ться *к ногам*—па́даць да ног.
Поверенный—павэ́раны, ве́рнік, паўнамо́чны.
Поверие—забабоны; пада́ньне.
Поверить—см. Поверять.
Поверка—павэ́рка, перавэ́рка.
Повернуть—павярну́ць, завяр-ну́ць, кру́тну́ць; *в бок*—збо-чыць, збочы́цца.
Поверочный—павэ́рачны.
Повёрстно—ад вярста́.
Повёрстывать, -верстать—раўнава́ць, параўнава́ць.
Повертеть, -ться—пакруці́ць, па-круці́цца; закру́ціць, закру́ціцца.
Повёртывать, -вернуть—пакру́чва́ць, па-кру́ціць; *с дороги*—павяр-ну́ць, збочы́ць.

- Поверх**—на, над, по (па), верх, поверх (чаго).
- Поверхностно**—павярхоўна, легкадўмна
- Поверхностность**—павярхоўнасьць; легкадўмнасьць.
- Поверхностный**—павярхоўны; легкадўмны, няглыбокі, нягрунтоўны.
- Поверхность**—павёрхня (м. т.).
- Поверхье**—см. Поверье.
- Поверять, поверить**—1) правяраць, правярыць; зьявляць, зьявляць; здавацца, здацца; (на каго) 2) даручаць, даручыць.
- Повеса**—вісус, шыбельнік, галіна, абўзнік, басалай, гультай.
- Повеселеть**—павесялёць, развясялёць; левший—павесялёлы, развясялёлы.
- Повеселиться**—павесяліцца, пагуляць.
- Повесить**—павесіць, зачэпіць, пачэпіць; *ходить, повеся голову*—хадзіць, спусьцішы голаў.
- Повеситься**—павесіцца, засіліцца.
- Повесичание**—бусаваньне, абўза, сваволя, распўста.
- Повесничать**—бусаваць, балавацца, гарэзаваць, свавольць, пуставаць, бібікі біць.
- Повесничество**—бусаваньне, абўза, шалы, сваволя, распўста, гультайства.
- Повествование**—апавяданьне (л. т.), расказваньне.
- Повествователь**—апавядальнік.
- Повествовательница**—апавядальніца.
- Повествовательный**—апавядальны.
- Повести**—павёсьці, павясць; *это ни к чему не поведет*—з гэтага нічога ня будзе.
- Повестить**—см. Повешать.
- Повестка**—абвэстка; *стка о приводе в суд*—позва; *стка заседания*—праграма (парадак) пасяджэньня.
- Повесть**—повесьць (л. т.), аповесьць, апавяданьне.
- Поветренный**—пошасны, паморкавы.
- Поветрие**—пошасьць, паморак.
- Повечерие**—вячэрніца.
- Повечереть**—зьвечараць, павечараць.
- Повешенный**—павешаны; *висельник, шибельник*.
- Повзводно** (*воен.*)—па разьдзёлах (в. т.).
- Повздорить**—пасварыцца (з кім), паспрачацца.
- Повздыхать**—паўздыхаць.
- Повивальный**—спавівальны; *ная бабка*—баба, бабка, павітуха, пупарэзіца.
- Повивать, повить**—спавіваць, спавіць; бабіць, пабабіць.
- Повидать, ться**—пабачыць, пабачыцца; забачыць, забачыцца.
- Повидимому**—як відаць, як здаецца, відочна.
- Повизжать**—паскавытаць, павіскатаць, паскуголіць.
- Повилика** (*бот. Convolvulus arvensis L.*)—павітуха (б. т.), павойка.
- Повилять**—павіляць (хвостом), пакруціць, памалоць.
- Повинить**—абвінавдаць.
- Повиниться**—прызнацца (у віне).
- Повинная**—прызнаньне (у віне), пакўта; *принести -ную*—прызнацца ў віне.
- Повинность**—павіннасьць, пада-так; цяжар; пакорлівасьць; паслухмянасьць; *воинская -ность*—вайсковая павіннасьць.
- Повинный**—вінаваты, вінны; пакорны; паслухмяны; падлёглы; *-ная голова*—пакорная галава.
- Повиноваться**—слўхаць, слўхацца, пакарацца, падлягаць.
- Повиновение**—паслуханьне, паслухмянасьць, пакора.
- Повинтить**—1) пашрубаваць; 2) *в картах*—павінціць.
- Повирать**—пахлўшваць, пабрэхваць, падбрэхваць.
- Повисать, снуть**—павісаць, павіснуць; пачапляцца; зьвісаць, зьвіснуць; спадаць, паспадаць.
- Повисеть**—павісець.
- Повислый**—зьвіслы.
- Повитуха**—см. Повивальная бабка.

Повить—см. Повивать.
Повладеть—паваладаць, патрымаць, папанаваць.
Повладычествовать—паваладарыць, папанаваць.
Повластвовать—см.— Повладычествовать.
Повлечь, -чься—пацягнуць, пацягнуцца; павалачы, павалачыся; *-чь последствия*—мець вынікам.
Повлиять—уплыць, зрабіць уплыў.
Повод 1) *причина*—повад, прычына, зачэпка; 2) *часть бруги*—повад; *вести лошадей за повод*—вёсці каня на повадзе; *подать повод*—к чэму—быць прычынай чаго; *по поводу*—з прычыны; *он ищет только повода*—ён шукае толькі зачэпкі; *без всякого повода*—бяз дай прычыны, бяз усякае прычыны.
Поводянуть—павадзянець, зваднець.
Повоевать—паваяваць, зваяваць.
Повоёвывать—паваяваць.
Повозить, -ться—павазіць, -цца; паваяўтэзіцца, пабарукацца.
Повозка—калёсы, воз, павозка, калямажка, фурманка; *с верхом*—бўда.
Повой (бот.)—павоя.
Повойник (бот. Althaea officinalis L.)—праскурнік.
Поволока—накрыўка, павалака.
Поволочить—павалачыць, пацягнуць; *-ться (за кем)*—павалачыцца, пацягацца, пазалачацца.
Повольничать—пасваволіць, падурэць.
Повопить—пагаласаваць, палементаваць, пагаласіць.
Поворачивать, -ротить—паварочваць, паварачаць, павярнуць; *повернуть с дороги*—звярнуць з дарогі.
Поворачиваться, -ротиться—паварочвацца, паварачацца, павярнуцца; *зварочвацца, звярнуцца*.
Поворашивать, -рошить—паварушаваць, паварушыць; *-ворашивать сено*—паварочваць, раскідаць, разбіваць (сена).

Поворковать—патуркатаць, пабуркатаць.
Поворовать—пакрасыці.
Поворовски—пазладзейску.
Поворожить—паваражыць.
Поворот—зварот, паварот, заварат; *рот дороги*—паваротка, паваратка, аб'езд, -ка, растані, растанцы.
Поворотить—см. Поворачивать.
Поворотливо—крўтка, паваротна.
Поворотливость—крўткасьць, паваротнасьць.
Поворотливый—крўткі, паваротны.
Поворотный—паваротны (м. т.).
Поворчать—пабурчаць, памамытаць; *о собаке*—пагіркаць; *о кошке*—пабўркаць.
Повострить—павастрыць.
Повошить—паваскаваць; *-щенный*—паваскаваны.
Повреждать, -редить—псаваць, папсаваць; *шкодить, пашкодзіць, ушкодзіць, зашкодзіць; вадзіць, завадзіць; верадзіцца, уверадзіцца*.
Повреждение—псота, псаваньне; *школа, пашкаджэньне, ушкаджэньне; -ние телесное*—пакалёчаньне, калéцтва.
Поврежденный—пашкоджаны, папсэты; *пакалёчаны*.
Повременить—пачакаць, перачасаваць, пагадзіць.
Повременность—пэрыядычнасьць, часовасьць.
Повременный—пэрыядычны, часовы; *-ное издание*—часопіс.
Повсегодно—штогодна.
Повседневно—штодзённа, аб'ядзенна, штодня.
Повседневный—штодзённы, аб'ядзённы.
Повсеместно—паўсюды, паўсюдна, усюды, скрозь.
Повсеместный—паўсюдны, усюдны; *агульны*.
Повскочить—паўскачыць, паўсхапіцца.
Повстречаться—спаткацца, спаткнуцца; *стрэцца, сустрэцца*.
Повсюду—усюды, паўсюды, скрозь.
Повторение—паўтарэньне; *пераказ*.
Повторенный—паўтораны.
Повторительно, -рно—паўторна.

Повторительный,-рный— паўторны.
 Повторяемость—паўторнасць.
 Повторяемый—паўторны.
 Повторять,-рить—паўтараць, паўтарыць; пазнаўляць, пазнавіць.
 Пovyбегать, пovyбежать—павыбгаць, павыбегчы; аббэгаць, аббэгчы.
 Пovyбросить—павыкідаць, павыштурхаць.
 Пovyвезти—павывозіць, папавывозіць.
 Пovyвести—павыводзіць, папавыводзіць, пазводзіць.
 Пovyдергать—павырываць, павысмыкаць, павыдзерці, павыскубаць, павышмаргаць.
 Пovyнести—павыносіць.
 Пovyменять—павыменьваць.
 Пovyрубить—павысякаць, павырубаць.
 Пovyсказать—выказаць, павыказваць.
 Пovyсмотреть—павыглядаць, павыгледжваць; -ренный—павыгледжваны.
 Пovyшать, пovyсить—падвышаць, падвысіць; падносіць, паднёсьці; -сить *цену*—набіць, надбіць, нагнаць цану.
 Пovyше—трохі вышэй, як вышэй.
 Пovyшение—падвышэнне, падвышка; паднясёне, падняцце.
 Пovyзка—павязка; *головная*—тканка.
 Пovyзывать,-зять—абвязваць, абвязаць; завязваць, завязаць; павіваць, павінуць.
 Пovyлить—пасушыць на сонцы.
 Пogaдывать,-дать—пагадваць, пагадаць, паваражыць.
 Пoganец—паганец, паскўда, плюгавец.
 Пoganить—паганіць, паскўдзіць, плюгавіць.
 Пoganка (*зоол.*)—нёрчык, смярдзюк.
 Пoganый—паганы, паскўдны.
 Пoganь—погань, поскудзь, брыдота.
 Погасать, погаснуть—згасаць, згаснуць; патухаць, патўхнуць;
 Погасший—згаслы.

Погашать, погасить—гасіць, пагасіць, загасіць; тушыць, патушыць.
 Погашение—пагашэнне; *долгов*—касаванне.
 Погибать, погибнуть—пагінаць, пагінуць; згінаць, пазагінаць, гінуць, згінуць, загінуць; прападаць, прапасьці, запрапасьці; галавою налажыць, запавётрыцца; *все* погibli—усё пагінулі; *он* погib *неизвестно где*—ён згінуў невядома дзе.
 Погибающий—гіблы.
 Погибель—пагібель, згўба, загўба, згінёне; страта, прападзь; сьмерць; *быть на краю* погibели—быць на валаскў ад сьмерці; *согнуть кого в три* погibели—сагнуць, як качарэжку.
 Погибельный—згўбны.
 Погибший—згіблы, прапашчы.
 Поглядывать, поглотать (*кость*)—грызці, пагрызці.
 Поглаживание—пагладжванне.
 Поглаживать, погладить—пагладжваць, пагладзіць; погладить *бельё*—памаглаваць, папрасаваць, пакачаць.
 Поглазеть—падзівавацца (з чаго), паразьзяўляцца.
 Поглохнуть—паглўхнуць.
 Поглощательный—уцягальны, паглынальны.
 Поглощать, поглотить—паглынаць, паглынуць; каўтаць, пракаўтнуць; убіраць, убраць (у сябе), уцягваць, уцягнуць.
 Поглощающий—см. Поглощательный.
 Поглощение—паглыннанне, каўтанне, убіранне, уцягванне.
 Поглощённый—паглынуты, уцягнены.
 Поглумиться—паглуміцца, пазьдэквацца, пакпіць (з каго, з чаго).
 Поглупеть—падурнець; -певший—здурнелы, падурнелы.
 Поглядывание—паглядванне, пазіранне.
 Поглядывать,-деть—паглядваць, паглядаць, паглядзець; пазіраць, рнуць, зазіраць, рнуць; наглядаць, назіраць.

- Погремушка**, — тарахцёлка, бразкаўка, бражджотка.
- Погрести веслом** — паграбці, павеславаць.
- Погреть, тся** — пагрэць, цца; **реть дыханнем** — пахўкаць.
- Погрешать, шить** — хібіць, схібіць; памыляцца, памыліцца; паграшаць, рабіць грэх.
- Погрешение** — хіба, памылка, грэх.
- Погрешимость** — хібнасьць, паграшальнасьць.
- Погрешимый** — хібны, паграшальны.
- Погрешность** — хіба, памылка, абмылка; прарўха; **носьць пры паханьні** — агрэх.
- Погрожать, зить** — пагражаць, пагразіць; сагражаць, сагразіць.
- Погром** — пагром, зьнішчэньне, спусташэньне, зруйнаваньне.
- Погромный** — пагромны, зруйнавальны.
- Погромлять, погромить** — граміць, паграміць; нішчыць, зьнішчыць; спусташаць, спустошыць; бурьць, разбурьць; руйнаваць, зруйнаваць;
- Погроmlенный** — зьнішчаны, спусташаны, разбўраны, зруйнаваны.
- Погромщик** — пагромшчык.
- Погромщица** — пагромшчыца.
- Погрохотать** — пагрўкаць, пагрукаць, патарахцець.
- Погрубелый, вший** — згрубэлы, пагрубэлы, сьцьвярдзэлы, закалянэлы.
- Погрубение** — пагрубэньне, сьцьвярдзэньне, закалянэньне.
- Погрубеть** — згрубэць, пагрубэць, пагрўнуць; зацьвярдзэць, сьцьвярдзэць; зашурпацець, закалянець.
- Погрубить** — пагрубіініць.
- Погружалность, емость** — апускальнасьць.
- Погружать, погрузить в воду** — апускаць, апусьціць (у вадў); панураць, панурыць; **на воз** — класьці, накладаць, накласьці.
- Погружаться, погрузиться** — апускацца, апусьціцца (у вадў); панурацца, панурыцца.
- Погружение** — апусканьне; накладаньне (на воз).
- Погружённый** — затоплены (вадою) апушчаны (у ваду) накладзены (на воз).
- Погрузка** — накладаньне, накладзіны.
- Погрустить** — пажурыцца, пасумаваць, пасмуткаваць.
- Погрызть** — пагрызыці.
- По-грядно** — ад градў, градамі.
- Погрязать, погрязнуть** — пагрузаць, пагрўнуць; апускацца, апусьціцца (у грязь, балота); **корова погрязла** — карова загрўзла, затапілася.
- Погрязнуть** — пабруднець, пабрудзянець.
- Погубитель** — згўбнік.
- Погубительный** — згўбны.
- Погублять, бить** — губіць, загубіць, згубіць; траціць, страціць; нішчыць, зьнішчыць; зьвёсьці.
- Погоуливать** — гуляць, пагульваць, гультаяваць, латраваць; выпіваць.
- Погоулять** — пагуляць.
- Погустеть** — пагусьцець.
- Под 1) чем** — пад (пад); 2) **что** — пад (пад), над, з; **под вечар** — над вёчар; **под гору** — з гары; **под ряд** — зраду; **взять под арест** — заарыштаваць; **под пьяную руку** — сп'яна; **взять под мышки (при борьбе)** — узіць пад сілу; **под редакцией** — за рэдакцыяй, пад рэдакцыяй; **под окнами** — папад воканьню; **сесть под окном** — сесьці каля вакна.
- Подавание** — падаваньне.
- Подаватель (патронов)** — падавач, падавальнік.
- Подавать, подать** — падаваць, падаць; **голос** — гукіць, гукнуць; **голоса** — галасаваць, пагаласаваць; **дать жалобу в суд** — пазваць у суд; **дать совет** — парадзіць; **дать помощь** — паратаваць; **подать повод** — папрычыніцца.
- Подаваться, податься** — падавацца, падацца; **вперед** — пасоўвацца, пасўнуцца (уперад); **назад** — адсоўвацца, адсўнуцца (назад); адступаць, адступіць; падаляцца, падаліцца.

Подавление—прыдушэньне, прытлумленьне.
Подавлять,-вить—падаўляць, падавіць; душыць, падушыць, прыдушыць; прыгнятаць, прыгнёсьці; уціскаць, уціснуць; **-влять возмущение**—прытлумляць; **-виться**—падавіцца.
Подавленность—прыгнёчанасьць, прыдушанасьць.
Подавленный—прыгнёчаны, прыдушаны; **ное настроение**—сумны настрой.
Подавляющий—вялізны, пераважны; **-щее большинство**—пераважная большасць.
Подавно—пагадове, а злашча, тым больш.
Подагра—падагра.
Подагрик—падагрык.
Поданный—пададзены, паданы.
Подарить—падаравіць, даравіць; **-ренный**—падараваны; **-ренное**—даршчына.
Подарок—падарунак, дарунак; гасьцінец; **ярмарочный**—кірмашо-вае.
Податель—падавальнік, падаўца, падавіч.
Подательница—падавальніца, падавічка.
Податливо—уступна, уступчыва, пакладзіста, падатна.
Податливость—уступнасць, уступчывасьць, пакладзістасьць.
Податливый—уступны, уступчывы, падатны, пакладзісты.
Податной—падатковы, чыншавы.
Подать—см. **Подавать**—.
Подать—подаць, пада́так, да́ніна; *хлебная, дорожная*—дзякло; *подушная*—пагалюшчына; *п. паземельная*—чынш, падатак ад зямлі.
Подача—падаваньне, даваньне; *помощи*—ратаваньне, паратаваньне.
Подающий—падавіч, падавальнік.
Подаяние—падаваньне, міласьці-на(я).
Подбавлять,-вить—падбаўляць, падбавіць; дадаваць, дадаць; прыдаваць, прыдаць; наддаваць, наддаць; накінуць.
Подбалочник—прыпусьніца,

Подбалтывать, подболтать—падбоўтваць, падбаўтаць; падмешваць, падмяшаць,
Подбегать, подбежать—падбягаць, падбегчы; надбягаць, надбегчы; надбліжацца, надбліжыцца.
Подбел (*бот. Tussilago farfara L.*)—імшарніца (б. т.), маташнік(Нс.)
Подбеливание—падбэльваньне.
Подбеливать,-лить—падбэльваць, падбляіць; забэльваць, забляіць; **лённый сметаной**—забелены.
Подбелка (*сметаной*)—забэльваньне, прыбэльваньне, прыкрэса.
Подбивать, подбить—падбіваць, падбіць, падшываць, падшыць; падбухторваць, падбухторыць; намаўляць, намовіць; падушчаць, падусыціць; *пальто мехом*—падхутраваць, выхутраваць; **подбить под себя**—падтаптаць.
Подбиться (*к кому*) падыйсьці, падлэзьці, падсыпацца, паддобрыцца, падкінуцца.
Подбивка (*мехом*)—хутраваньне; падшыўка.
Подбирание—падбіраньне, дабіраньне, падбірка.
Подбирать, подобрать—падбіраць, падабраць, адабраць; дабіраць, дабраць (да колеру); збіраць, пазьбіраць; падтыкаць, падаткнуць; падкаскваць падкасаць (штаны); **-ть ключ**—дабраць ключ; **подобрать паруса**—звыніць парусы.
Подбираться, подобраться—падбірацца, падабрацца; падтыкацца, падаткнуцца; падкасвацца, падкасацца; падлязаць, падлэзьці; падкрадвацца, падкрасьціся; падцікацца; **-обранный**—падабраны; падкасаны; пазьбіраны.
Подбитый—падбіты, падбухтораны, намоўлены.
Подблюдный—падпаўміскавы; **-ная песня**—якую сьпяваюць варожачы над паўміскай.
Подбодрять,-рить—надаваць, надаць духу; асьмэльваць, асьмяляць, асьмеліць; бадзёрыць.

Подбой—падбіваньне; подшыўка, подбіўка.

Подбойка—бабка (кавадлачка ў шаўцоў).

Подболтать—*см.* Подбалтывать.

Подбор—выбар, дабор; падбор, абсац; *на подбор*—на выбар.

Подбородок, дочек—падбародак, падбародачек.

Подбородочный—падбародачны.

Подбочиваться, ниться—падбочвацца, падбочыцца; брацца, узяцца ў бокі.

Подбрасывание—падкідваньне.

Подбрасывать, подбросить—падкідваць, падкідаць, падкінуць; падштўрхваць, падштурхнуць, падтаўхнуць.

Подбрасываться, подброситься—падкідвацца, падкінуцца; сіцца *от толчка ногой*—падгоцнуцца.

Подбривать, рить—падгольваць, падгалиць; падбрываць, падбрыць.

Подбрюшина—пахвіна, падчарэўе.

Подбрюшник—папруга; падбрушнік.

Подбрюшный—пахвінны, падчарэўны.

Подбрюшье—падчарэўе, падчаровак.

Подвал—склеп, сутарэньне, лёх.

Подвалец—склёпик.

Подваливание—падвільваньне.

Подваливать, лить—падвільваць, падвалиць; падкочваць, падкаціць; падсоўваць, падсўнуць.

Подваливаться, литься—падвільвацца, падвалицца; падкочвацца, падкаціцца; падсоўвацца, падсўнуцца.

Подвалина—падвaліна, падру́ба.

Подвальный—склёпавы; *ный этаж*—сутарэньне.

Подваривание—падвaрваньне, давaрваньне.

Подваривать, рить—падвaрваць, падварыць; давaрваць, даварыць; навaрваць, наварыць.

Подвариваться, риться—падвaрвацца, падварыцца; давaрвацца, даварыцца.

Подведение—падвядзeньне; *итогов*—падрахаваньне.

Подведомственность—падвeдамнасьць, падлeгласьць, падзагaднасьць.

Подведомственный—падвeдамны, падлeглы, падуладны, падзагaдны.

Подвезти—*см.* Подвозить.

Подвенечный—шлюбны, падшлюбны; *ное платье*—шлюбная сўкня.

Подвергать, гнуть—наражаць, наразіць, падвадзіць, падводзіць (пад што); падпадаць, падпасьці; *гать поношению*—пляміць, ганьбіць; *гать мукам*—катаваць, мардаваць.

Подвергаться, гнуться—наражацца, наразіцца; падлягаць, падлeгчы (чаму), падпадаць, падпасьці (пад што).

Подвергнутый, гшийся—падлeглы, падпaлы, наражаны.

Подверженный, чаму—падлeглы; *все люди подвержены смерти*—усe людзi падлягаюць сьмeрці.

Подвeртка—падкладка, падстаўка.

Подвeртывание—падгортваньне, падкладваньне.

Подвeртывать, подвернуть, повертеть—падгортваць, падгарнуць; падсоўваць, падсўнуць; падкладаць, падкласьці; падкасваць, падкасаць.

Подвернуться—падгарнуцца, апынуцца; налучыцца, трапіцца, наскочыць; *он подвернулся очень к стати*—ён трапіўся, налучыўся ў самы час.

Подвеселиться—падвeсяліцца, падпіць.

Подвеска—падвeсак, навeсак.

Подвесный—прычэплены.

Подветренный—падвeтраны.

Подвешивать, повесить—падвешваць, падвeсьці; прычэпліваць, прычапіць.

Подвздошный (анат.)—падуздўшны.

Подвздошье—падуздўхі; *ударить в область подвздошья*—даць пад уздўхі.

Подвизание, вка—падвiвaньне, закручваньне.

Подвизать, подвить—падвiваць, падвiць; закручваць, закруціць.

Подвижной—падкручаны, закручаны.

Подвиг—труд, вялікі ўчынак; гэроіства, афёра.

Подвигать, подвинуть—падсоўваць, падсунуць; парушаць, парўшыць; кратаць, крануць.

Подвигаться, подвинуться—падсоўвацца, падсунуцца, падавацца, падацца; парушацца, парўшыцца; кратацца, крануцца; гаться *назад*—адступаць.

Подвинуть, -ться—крануць, крануцца; рўшыць, рўшыцца; нахіліць, нахіліцца.

Подвид (subspecies)—падвід (м.г.т.).

Подвижник—трўжнік, афёрнік, цярылівец; гэрой.

Подвижность—рухавасьць, спрытнасьць, жывавасьць.

Подвижный, -ной—рухавы, рухлівы, спрытны, жывавы; **-ный мальчик**—жэўжык.

Подвизаться—трудзіцца, працаваць.

Подвинчивание—падшрубаваньне.

Подвинчивать, -нтить—падшрубавать, падшрубавать.

Подвить—см. Подвигать.

Подвластность—падуладнасьць, падлегласць.

Подвластный—падуладны, падлеглы.

Подвода—падвода, фурманка.

Подводить, подвести—падвадзіць, падводзіць, падвёсьці; падманьваць, падманіць; паддурваць, паддурываць; **-сти фундамент под дом**—падмураваць; **-доть под ответственность**—упякаць; **-сти итог**—падрахаваць, падсумаваць; **в переносном смысле**—абвіннуць, абакфульціць; **-доть что-нибудь под цвет**—надаваць чаму які колер.

Подводный—1) фурманачны, фурманкавы; 2) падводны; **-ная лодка**—падводны човен.

Подводчик—падводнік, фўрман, ваза́к, возьнік.

Подвое—падвойчы.

Подвоз—падвоз, прывоз.

Подвозить, подвезти, подвезть—падвазіць, падвозіць, падвёзьці; прывозіць, панавозіць, панавазіць.

Подволакивать, подволочь—падвала́(о)кваць, падвалачы́; падця́гваць, падцягну́ць.

Подворачивание—падварочваньне, падгортваньне; падкасьваньне.

Подворачивать, подворотить—падварочваць, падвярну́ць; падгортваць, падгарну́ць; *поля одежды*—падка́сваць, падкаса́ць.

Подворный—падворны, ад двара́.

Подворотня—падваротніца, падваротня.

Подворья—заезд; гасыці́ніца.

Подворянки—пашляхэцку.

Подвох—падход, падкоп, падкопваньне, подступ.

Подвыпить—падпіць.

Подвышать, -сить—падвыша́ць, падвы́сіць, падвы́шыць.

Подвязка, -зочка—падвя́зка, падвя́зачка; падпяра́зка.

Подвязочный—падвя́зкавы.

Подвязывание—падвя́званьне.

Подвязывать, -зять—падвя́зваць, падвя́заць; прывя́зваць, прывя́заць; *поясом*—падпяра́зваць, падпера́заць.

Подвязываться, -заться (поясом)—падпяра́звацца, падпера́зацца.

Подвязь (техн.)—подвяз (м. р.).

Подгадить—падга́дзіць, напаску́дзіць.

Подгиб—падгін.

Подгибание—падгінаньне; падка́сьваньне.

Подгибать, подогнуть—падгінáць, падагну́ць; загіна́ць, загну́ць; падхі́льваць, падхі́ліць; падка́сваць, падкаса́ць (рука́вы, падо́л).

Подглагольный, -зный—падвочны.

Подглазье—ямка пад вока́м.

Подглядчик—падглядч.

Подглядывание—падгледжваньне, падгледаньне.

Подглядывать, -деть—падгледва́ць, падгледáць, падгледзе́ць; вы́сочваць, вы́сачыць.

Подгнивание—падгні́ваньне.

Подгнивать, -нить—падгні́ваць, падгні́ць.

Подговаривание—падмаўле́ньне, падмо́ва, намаўле́ньне, падбухто́ваньне, падбі́ваньне.

Подговаривать, говорить—падмаўляць, падмовіць; намаўляць, намовіць(на што); падбухторваць, падбухторыць; падбіваць; падбіць; падгаво(а)рваць, падгаварыць.

Подговор—см. Подговаривание.

Подговорщик—см. Подстрекатель.

Подголовок—прыгалоўе, узгалоўе.

Подгонять, подогнать—падганяць, падагнаць.

Подгорать, реть—падгараць, падгарэць; падпальвацца, падпаліцца; прыпальвацца, прыпаліцца.

Подгорелый, ревший—падгарэлы, падпалены.

Подгородный—прыгародны, які знаходзіцца пад горадам.

Подготовка—падрыхтоўка, падрыхтаваньне, падгатаваньне.

Подготовительный—падрыхтавальны, падрыхтоўчы.

Подготовленный—падрыхтаваны, падгатаваны.

Подготовлять, вить—падрыхтоўваць, падрыхтаваць; падгатаўляць, падгатаваць; прыгатаўляць, прыгатаваць.

Подгребать, подгрести—падграбаць, падграбіць; падгортваць, падгарніць; падхапваць, падхапаць.

Подгрудный—падгрудны.

Подгрудок—падгрудзьдзе; вальлё.

Подгрызать, зть—падгрызаць, падгрызьці.

Подгулять—падпіць, падгуляць.

Подгустить—згусьціць, трохі загусьціць.

Поддавание—паддаваньне.

Поддавать, поддать—паддаваць, паддаць.

Поддаваться, поддаться—паддавацца, паддацца; падпадаць, падпасьці; *цскушению*—спакушацца, сціцца, пайсьці на ваб; *это место не поддается переводу*—гэтае месца не надаецца перакладу.

Поддакивание—падтакваньне.

Поддакивать, кнуть—падтакваць, падтакнуць.

Поддалбливать, поддолбить—паддзёўбаць, паддзяўбаць.

Подданная—падданая.

Подданический—падданскі; *находиться в-ческой зависимости*—падданстваваць.

Подданный—падданы.

Подданство—падданства.

Поддвигать—см. Пододвигать.

Поддевать, поддеть—1)падапранаць, падапрануць; 2)зачапляць, зачাপіць; ушкўльваць, ушкўліць; падакпіць, падкпіць; *вещь*—красьці, украсьці; *дзёбіць*, *зьдзібіць*.

Поддевка—ватоўка.

Поддевать, подбить—падробка.

Подделывание—падробляньне, фальшаваньне.

Подделыватель—падробнік, фальшывец, фальшавальнік.

Подделывать, лать—падрабляць, падрабіць; фальшаваць, сфальшаваць.

Подделываться, латься—падкочвацца, падкаціцца; падмошчвацца, падмасьціцца; падсыпацца, падсыпацца; *под тон*—лаціцца, падлаціцца; падладжвацца, падладзіцца.

Поддельный—падроблены, фальшаваны, непраўдзвы.

Поддёргивание—паторгваньне, дрыжэньне; падскўбваньне; падтўзваньне.

Поддёргивать, рнуть—паторгваць, патаргнуць; паддры́ваць, паддры́гнуць; падсмы́кваць, падсмы́каць; падскў́баць, падскў́бсьці.

Поддерживать, жать—падтрымоўваць, падтры́мліваць, падтры́маць; *он его поддерживает*—ён трымае яго рукў; *он его поддержал в несчастные дни*—ён яму дапамог у бядзе.

Поддержка—падтрыманьне, падмога.

Поддёрнуть—см. Поддёргивать.

Поддразнивание—падра́жніваньне.

Поддразнивать, нить—падра́жніваць, падражніць.

Поддувание—паддзьмуханьне, паддуваньне.

Поддувало—паддува́ла.

Поддувать, поддуть—паддзьмухаць, паддзьмухнуць, паддму́хнуць; паддуваць, падду́ць.

Подавать, подеть—падзяваць, падзець; задзяваць, задзець; закідаць, закінуць.

Подействовать—зрабіць уплыў.

Поделать—зрабіць, парабіць, нарабіць.

Поделить,-ться—падзяліць, падзяліцца; разьдзяліць, разьдзяліцца.

Поделом—па заслўзе, вярта яму!

Поделочный (материал)—абробны, абробчы.

Поделывать—рабіць, парабляць.

Подёнка—(зоол. Ephemera)—паддэнка.

Поденный—паддённы.

Подённый—паддённы.

Подёшница—паддённыца.

Подёргать—пасморгаць, паскубаць, паскубсьці (за валасы), паторгаць.

Подёргивание—пасморгваньне, паскубваньне, паторгваньне.

Подёргивать, подернуть—пасморгваюць, пасмаргнуць; паскубваюць; паторгваюць; **-ться** пакрыцца; **-ца** пачыгнуцца; завалакчыся; **-нуцься** *льдом*—зьледзянець; **-нуцься** *влагой*—абвільжаць; **подернуться** *дымом*—зачыгнуцца дымам.

Подержание—патрыманьне.

Подержанный (о вещах)—ужываны, паношаны.

Подержать—патрымаць, падзяржаць.

Подетски—падзіічаму, падзяцінаму, як дзіця.

Подешевение—падзешавеньне, патаненне.

Подешеветь—падзешавець, патанець.

Подешевле—падзешавей, патаней.

Под'егорить—падашукать.

Под'едать, под'есть—пад'ядаць, пад'ебсьці; падсілкуюцца, падсілкаюцца; *много*—нажырацца, нажрацца.

Под'езд—пад'езд, над'езд, ганкі.

Под'езжать, под'ехать—пад'яджаць, пад'ехаць; над'яджаць, над'ехаць.

Под'ем—уздым, падойм, уздойм; падніманьне, падняцьце, узь-

няцьце; *он тяжел на под'ем*—яго цяжка зрушыць з месца.

Под'емный—уздымны, падоймавы, паднімальны; *ные деньги*—грошы на падарожжа, падарожныя грошы.

Поджаривание—падсмажваньне, падскварваньне, падпаканьне.

Поджаривать,-рить—падсмажваць, падсмажыць; падскварваць, падскварыць; падруме(я)нваць, падруме(я)ніць; падпякаць, падпяць; **-ренный**—падсмажаны, пражаны, падруме(я)нены.

Поджаристый—заруме(я)нены, падсмажаны, падпечаны.

Поджарый—сухарлявы, хударлявы, шчуплы.

Поджелудочный—паджалудкавы, падкіндзюковы, падшлункавы.

Подживотный—падчарэўны, падбрушны.

Подживотье—падчарэўе, падчарэ(о)-вак, падбрушша, пахвіны.

Поджигание—падпальваньне.

Поджигатель—падпальнік; падбухторшчык.

Поджигательница—падпальніца; падбухторшчыца.

Поджигательство—падпал; падбухторваньне.

Поджигать, поджечь—падпальваць, падпаліць; прыпальваць, прыпаліць; падсмальваць, падсмаляць; падбухторваць, падбухторыць; **поджечь** *шинель*—ліса злавіць.

Поджидание—чаканьне, пачаканка.

Поджидать—чакать.

Поджилки—жылкі; *лки затряслись*—душа ў пяткі зайшла.

Поджимать, поджать—падціскаць, падціснуць; шчаміць, падшчаміць; падгортваць, падгарнуць; падгінаць, падагнуць; падкручваць, падкруціць.

Поджог—падпал, падпальваньне; *он сделал поджог избы*—ён падпаліў хату.

Подзаголовок—падзагаловак.

Подзадоривание—паддражніваньне, пацкоўваньне, падбіваньне, падбухторваньне.

Подзадоривать,-дорить—паддражніваць, паддражніць; пацкоў-

ваць, падцкаваць; падбўрваць, падбурьць; падбіваль; падбійць; падбухторваць, падбухторыць.

Подзатылочный—падпатылічны, падкаркавы.

Подзатыльник—карак, каршэнь, патыліца; *даць-ка*—даць у патыліцу (у каршэнь).

Подземелье—падзямэльье.

Подземны—падзёмны, падзямэльны; -ный *ход*—лэх.

Подзолистый—падзольны (г.-к. т.); падзольсты; *тая местность*—узолішча.

Подзол—падзол, падзольная глёба, луг.

Подзорный, -ная труба—падзорная труба.

Подзывать, подозвать—клікаць, паклікаць; зваць, пазваць, падазваць, прызваць.

Поди! (*прочь*)—адыйдзі!

Подивизионно—па дывізіёнах.

Подивиться (*чему*)—падзівавацца падзівіцца (з чаго).

Подирать, подрать—падзіраць, падраць, падэ́рці; разьдзіраць, скўбіць, гўбіць; *в клочья*—шматаць, пашматаць; *подрать за волосы*—паскубаць; *мороз подирает по коже*—мурашкі па шкуры бэгаюць, цыганскі пот бярэ.

Под'итоживать, -жить—пад'агульняць, пад'агульняць.

Подкалывание—подколваньне; прышпільваньне.

Подкалывать, подколоть—подкалваць, падкалоць; *булавку*—прышпільваць, прышпільць.

Подкапывание—подкопваньне, падкопы.

Подкапывать, подкопать—подкапваць, падкапаць.

Подкапываться, подкопаться—падкапвацца, падкапацца; падлязаць, падлэзць.

Подкарауленный—падвартованы, падпільнаваны.

Подкарауливать, -лить—*см.* Подстергать, -речь.

Подкармливать, подкормить—падкармливаць, падкарміць; падгадоўваць, падгадаваць; пры-

кармливаць, прыкарміць; прына́джваць, прына́дзіць.

Подкатывать, -тать, -тить—падкочваць, падкаціць.

Подкашивать подкосить—подкошваць, падкасіць.

Подквашивать, подквасить—падквашваць, падквасіць; падкісьляць, падкісьліць.

Подкидной—падкі́дны падкі́даны

Подкидывание—падкі́дваньне, падкі́даньне.

Подкидывать, подкинуть—падкі́дваць, падкі́даць, падкі́нуць; падносіць, падна́сіць, падне́сьці; падсоўваць, падсо́ўнуць; -нуть *подметки под сапоги*—палажыць падноскі на боты.

Подкидыш—знайдыш, знайда, падкі́дак, багдан; *о девочке*—багданка.

Подкладень—поклад.

Подкладина—падрубіна, падва́ліна.

Подкладка—подкладка; *в одежде*—подшыўка, подбіўка, подкладка.

Подкладывание—падкладваньне.

Подкладывать, подложить—падкладваць, падкладьці, падлажыць; падсоўваць, падсо́ўнуць; падва́льваць, падва́ліць; *заплату*—падла́плываць, падла́піць; *подкладку*—падшы́ваць, падшыць.

Подкласс—падкля́са.

Подклевать—паддзяўбаць, паддзю́баць.

Подклеивание, -клейка—падклéйваньне.

Подклеивать, -ить—падклéйваць, падклéіць; падлéплываць, падля́піць.

Подклеть—падклéцьце.

Подкова—падкова.

Подкованный—падкованы, падкўты.

Подковка, -ковывание—падкоўваньне.

Подкова, -вочка—падкоўка, падковачка.

Подковывать, -ковать—падкоўваць, падкаваць, падкўць.

Подковыривать, -рять, -рнуть—падка́лупваць, падкалупаць, падкалупнуць; падкорпваць, падкарпнуць.

Подкожник (бот.)—падскўрка (б. т.).
Подкол—надкол, падкол,
Подкожный—падскўрны, пад-
 шкўрны; **-ный зуд**—асца.
Подколачивать, подколотить—пад-
 біваць, падбіць.
Подколдовать—падваражыць, пад-
 чараваць.
Подколенный—падкалённы.
Подколodный—падкалодны.
Подкомиссия—падкамісія.
Подкоп—падкоп; подступ.
Подкопать—см. Подкапывать.
Подкопный—падкопны.
Подкормить—см. Подкармливать
Подкоренный, -ная величина (мат.)
 —падкарэнная велічыня (м. т.)
Подкорник (зоол.)—падкорнік.
Подкос—1) падпора; 2) падкос.
Подкосить—см. Подкашивать.
Подкостный—падкосткавы.
Подкрадкою—ціхачом, маўчком,
 крадучыся.
Подкрадывание—падкрадваньне.
Подкрадываться, -растся—пад-
 крадвацца, падкрадацца, пад-
 красьціся; на́дзіцца, падна́дзіц-
 ца; пика́ць, падціка́цца.
Подкрашенный—падфарбаваны,
 падмаляваны.
Подкрашивать, -расить—падфарбоў-
 ваць, падфарбаваць; падма-
 лёўваць, падмаляваць.
Подкрепа—падпора, падстава.
Подкрепление—падмацаваньне, пад-
 мога, дапамога, пасілак; *пи-
 щей*—пасілкаваньне, пасілень-
 не, пажыўленьне.
Подкреплять, -пить—падмацоўваць,
 падмацаваць; дапамагаць, да-
 памагчы; падпіраць, падпёрці;
 пасіляць, пасіліць; пажыўляць,
 пажывіць.
Подкрепляться, -питься *пищей*—
 падмацоўвацца, падмацавацца;
 пад'ядаць, пад'ёсьці; пасіляцца,
 пасілкавацца; **-ленный** *пищей*
 —пасілены.
Подкрепляющий—падмацаваль-
 ны, да пасіленьня.
Подкручивать, подкрутить—пад-
 крўчаць, падкруціць.
Подкрыльный—пад крыльлямі, пад-
 крыльны.

Подкузьмить—падвёсьці, падакпіць,
 падманіць.
Подкуп—подкуп, падкупляньне, за-
 куп.
Подкупающий—прывабны, прынад-
 ны.
Подкупать, -пить—падкупляць, пад-
 купіць; закупаляць, закупіць;
 задарваць, задарыць; задобры-
 ваць, задобрыць; дакупаляць,
 дакупіць.
Подкупный (свидетель)—падкуп-
 ны, падкуплены, падлжны.
Подкуривание—падкўрваньне.
Подкуривать, -рить—падкўрваць
 падкурываць.
Подлагать—см. Подкладывать.
Подлаживание—падладжваньне,
 прыстасоўваньне.
Подлаживать, -ладить—падладж-
 ваць, падладзіць; прыстасоў-
 ваць, прыстасавать.
Подлаживаться—падладжвацца, пад-
 бівацца (да каго).
Подлаза—падлаз.
Подлазить, -подлезть—1) падлазіць,
 падлэзьці, пападлязаць; 2) пад-
 лазіць, падлабўнывацца, падла-
 бўніцца; падлізвацца, падлі-
 зацца.
**Подламывать, подломать, подло-
 мить**—падломліваць, падла-
 маць, падламіць; заламіць.
Подласкаться—падлашчыцца, пад-
 каціцца.
Подле (чего)—побач, вобак, збоку,
 вакол, навокала.
Подлежать—падлягаць, належаць;
-жать *сомнению*—быць няпэў-
 ным.
Подлежащее (грам.)—дзейнік.
Подлежащий—падлэжны, налжны,
 залжны, належаць; уласьці-
 вы.
Подлезать, подлезть—падлазіць,
 падлэзьці.
Подлекарь—доктарскі памочнік,
 падлёкар.
Подленький—подленькі.
Подлеплять, -пить—падляпляць,
 падляпіць.
Подлесник (бот.)—*Sanicula Europaea*
 L.)—трапéчнік (б. т.).
Подлесок—прылесак, узьлесак, за-
 варот.

Подлесничий—лоўчы.
 Подлесье—*см.* Опушка.
 Подлетать; теть—падлятаць, падляцець.
 Подлец—падлец, падлюга, падлюка, паганец, паскўда.
 Подливание—падліваньне.
 Подливать, подлить—падліваць, паліць; падсыпаць; вать *масло в огонь*—падбухторваць.
 Подливка—падліва, падліўка, поліўка; падліваньне.
 Подлиза—падлізьнік.
 Подлизывание—падлізваньне.
 Подлизывать, зать—падлізваць, падліваць.
 Подлизываться—падлізвацца, падлабўнявацца, падкочвацца, падмазвацца.
 Подлинник—аўтэнтны, першаўзор, першатвор.
 Подлинно—дапраўды, запраўды, аўжо-ж, у самай рэчы.
 Подлинность—аўтэнтчнасьць (л. т.), запраўднасьць, пэўнасьць.
 Подлинный—аўтэнтчны, запраўдны, праўдзвы; істотны, пэўны; с *подлинным верно*—з аўтэнтным згодна.
 Подлипало—падлаз, падлізьнік, лізун, падхлёбнік.
 Подлипать, подлипнуть—прыліпаць, прыліпнуць; падліпнуць.
 Подлистница (*бот.*)—падлісьніца.
 Подличание—паскўдства, подлыя ўчынікі.
 Подличать—рабіць подлыя ўчынікі, рабіць што подла, ганёбна.
 Подло—подла, гідка, паскўдна, ганёбна.
 Подлобие—падлоб'е; *смотреть из подлобия*—глядзець спадлоба.
 Подлобный—падлобны.
 Подлог—фальш, фальшаваньне; падлог.
 Подложенный—падкладзены, падвалены; *мехом*—падфутраваны.
 Подложечный (*анат.*)—падложачны.
 Подложно—фальшыва, падложна.
 Подложность—фальшывасьць, падложнасьць.

Подложный—фальшывы, падложны.
 Подлокотный (*анат.*)—падлокцевы.
 Подлом—надлом.
 Подлопаточный (*анат.*)—падлапатаквы.
 Подлость—подласць, паскўдства, ганёбнасьць.
 Подлунный—падмесьячны.
 Подлый—подлы, паскўдны, ганёбны.
 Подляшье (*геогр.*)—Падляшша.
 Подмазка—подмазка, помаз; шмараваньне.
 Подмазчик—шмаравоз.
 Подмазывание—падмазваньне.
 Подмазывать, зать—падмазваць, падмазаць; падшмароўваць, падшмараваль.
 Подмазываться (*к кому*)—*см.* Подлизываться.
 Подмалёвывать, левать—падмалёваць, падмаляваць.
 Подманивать, нить—вабіць, падвабіць; прынаджаць, прынадзіць; прыманьваць, прыманіць.
 Подмаренник (*бот. Galium L.*)—марўна (б. т.), падвіліца (Нс), урочнік (Fed.); *ник мягкий* (*g. Mollugo L.*)—урочнік болы; *ник настоящий* (*G. verum*)—урочнік жоўты (Fed).
 Подмасливание—падмасьліваньне.
 Подмасливать, слить—падмасьліваць, падмасьліць.
 Подмастерье—падмайстар, чаладнік, вучань.
 Подмахивание—падмаханьне.
 Подмахивать, хнуть—падмахваць, падмахнуць.
 Подмачивание—падмочваньне.
 Подмачивать, мочить—падмочваць, падмачыць.
 Подмачивать, подмостить—падмошчваць, падмасьціць; *намошчваць, намасьціць*.
 Подмачиваться—*см.* Подлаживаться.
 Подмена—падмэна.
 Подменивать, нять, нить—падмэньваць, падмяняць, падмяніць.
 Подмененный—падмэнены.
 Подмерзать, знуть—падмярзаць, падмэрзнуць, падмэрзці.

Подмерзший - падмёрзлы.
 Подмесить - см. Подмешивать.
 Подмесь—примешка, падмешка, подбаўць; падмешваньне; без подмеси (*фарм.*)—чысты, непадмешаны.
 Подмести см. Подметать.
 Подметальщик - падмятáч.
 Подметальщица—падмятáчка.
 Подметание—падмятáньне.
 Подметать, подмести—падмятáць, падмесьці, падмясьці.
 Подметенный—падмёцены, памёцены.
 Подмётки (*у сапог*)—падноскі.
 Подметнуть - см. Подмётывать.
 Подмётный, ное *письмо*—падкідны ліст.
 Подмётывание - падкідваньне.
 Подмётывать, подметнуть—падкідваць, падкінуць; фастрыгаваць, прыфастрыгаваць.
 Подмечать, подметить—заўважаць, заўважыць; прымячаць, прымеціць; уцўміць, падцўміць; спанатрываць, спанатрыць; спасьцерагаць, спасьцярэгчы.
 Подмеченный—заўважаны, прымечаны, падцўмлены, спанатраны, спасьцярэжаны.
 Подмешивание—падмешваньне, падбоўтваньне.
 Подмешивать, шать, сить—падмешваць, падмяшаць, падмясьціць; падбоўтваць, падбаўтаць; прымешваць, прымяшаць.
 Подмигивание падміргваньне.
 Подмигивать, гнуть—падміргваць, падміргнуць.
 Подминать, подмять—падтоптаць, падтаптаць.
 Подмокать, -кнуть—падмакаць, падмокнуць; падмякаць, падмякнуць.
 Подмолодить, ться—падмаладзіць, падмаладзіцца.
 Подмороживание падмарожваньне.
 Подмороживать, -розить—падмарожваць, падмарозіць; *вает*—падмярзае.
 Подмостить—см. Подмашивать.
 Подмостки—рыштўнак, рыштаваньне, вышкі.
 Подмочить—см. Подмачивать.

Подмывание—падмываньне.
 Подмывать, подмыть—падмываць, падмыць; *его подмывает*—ямў аж карціць, яго аж цягне.
 Подмышка—падпáха.
 Подмышковый—падпáхавы.
 Подмять—см. Подминать.
 Поднадзорный—паднадзорны.
 Поднадуть—падашукáць, паддурыць.
 Подначалие—падуладнасьць, падпарадкаванасьць.
 Подначальный—падуладны, падпарадкаваны.
 Поднебесная—сьвёт, зямля.
 Поднебесный—паднябёсны.
 Поднебесье—паднябесьсе.
 Поднёбье, -бный—паднябённе, паднябённы.
 Подневольный—паднявольны, нявольны, прымусовы.
 Поднесение—паднясённе.
 Поднести - см. Подносить.
 Поднесь—дасягоньня, дагэтуль.
 Поднимание—пады(й)маньне.
 Поднимать, поднять—пады(й)маць, падняць; узды(й)маць, узьняць; падносіць, паднёсьці; падвышаць, падвысіць; *вопрос*—высоўваць, высунаць, пытаньне; *на смех*—браць, узяць на кпіны; *ссору*—распачынаць, распачаць свáрку; *завадзіць*, *завесыць* свáрку, засварыцца; *-нять рычагом пень*—падважыць; *цену*—набіваць, набіць цану; *бунт, восстание*—паўставаць, паўстаць; *-нимать нос*—пышыцца, задзіраць нос; *-нять юбку (высоко)*—загаліцца; *-нять зверя*—рушыць зьверя.
 Подниматься, подняться—пады(й)-мацца, падняцца; узьнімацца, узьняцца; усходзіць, узыйсьці; несьціся, паднёсьціся; *павысачыць; против кого с оружием*—паўставаць, паўстаць; *товар*—маецца *в цене*—тава́р ідзе ў гору, тавáр даражэе; *поднялась буря*—падхапілася б́ура; *время-няться в дорогу*—час рушыць у дарогу.
 Подновление—аднова, паднаўленьне.

Подновлять, -вить—аднаўляць, аднавіць; паднаўляць, паднавіць.
Подноготная, он знает всю-ную—ён ведае ўсё чыста.
Подножие—падножжа, падножак; горы—падгор'е (г.-к. т.).
Подножный—падножны; -ный корм паша, папас.
Подножка—падножка; прыступка, ступіца; при венчании—кабэрац.
Поднос—паднос, таца.
Подносить, поднести—падносіць, паднасіць, паднёсьці; отраву—падаваць, паддаць атруты.
Подносчик (патронов)—падавец (в. т.).
Поднятие—падыманьне, узняньце, падняньце, паднясэнне, падвышэнне.
Подо (что)—см. Под.
Подобае (гл. безл.)—налёжыцца, налёжыць, гадзіцца, след.
Подобие—падобнасьць, падабенства; на-бие—на ўзор, на манёр, на кшталт.
Подоблачный—падхмарны, падвоблачны.
Подобно—падобна, на кшталт, так як, таксама, няйначай; но зверю—як зьвер.
Подобный—падобны, роўны, такі самы; в подобном случае—у гэтакім выпадку; быть подобным—прыдавацца.
Подобострастие—падлыжнасьць, лисьлівасьць, запабганьне.
Подобострастный—падлыжны, лисьлівы, запабэглівы.
Подобранный—падобраны; (о платье)—падкасаны.
Подобрать—см. Подбирать.
Подобреть—падабрэць; очень—раздобрыцца.
Подовик—цэгла на чарэн у пэчы, чарановая цэгла.
Подовый вой—чарановы.
Подогнать—см. Подгонять.
Подогнуть—см. Подгибать.
Подогревание—падаграваньне, разграваньне.
Подогревать, -реть—падагравать, падагрэць; разагравать, разагрэць.

Пододвигать, пододвинуть—падсоўваць, падсунуць (пад што).
Пододвигаться, пододвинуться—падсоўвацца, падсунуцца.
Под'одеяльник—насоўка на коўдру.
Подождать—пачакаць.
Подозвать—см. Подзывать.
Подозревать 1) кого в чем—падазраваць; 2) что—здагадвацца аб чым.
Подозрение—падазрэньне, здагадка.
Подозрительно—падазрона, няпэўна.
Подозрительный—1) падазроны; 2) няпэўны.
Подой—удой.
Подойник—даёнка, дайніца.
Подойный—удойны.
Подойти—см. Подходить.
Подойть—падайць, пацёркаць.
Подоконник—падваконьне, падваконьнік.
Подоконный—падваконны.
Подолбить—см. Подалбливать.
Подол—прыпол, прыполье, падол.
Подольчик—прыполік.
Подольщаться, льститься—падлэшчвацца, падлесьціцца; падлашчвацца, падлашчыцца; падлазіць, падлэзьці; падсыпацца, падсыпацца.
По-домашнему—пахатнему, падамоваму.
Подонки—фуз, буза, падскробкі, поскрабкі, адонкі, выліўкі, бурда.
Подоплёка—1) подшыўка, спод; 2) подбіўка.
Подопревать, -реть—падправаць, падапрэць, запрэць.
Подорешник (бот. Asarum europaeum L.)—капыцень.
Подорожание, -жать—падаражэньне, падараждаць.
Подорожная—падаражная.
Подорожник (бот. Plantago L.)—трыпўтнік.
Подорожный—спадарожны, прыдарожны.
Подосадовать—пашкадаваць, панакараць.
Подосинович (гриб)—падасінавік, асавяк.

Подосина (*в оси*)—падосак.
 Подосланный—падасланы.
 Подослать—*см.* Подсылать.
 Подостланный—падасланы.
 Подостлать—*см.* Подстилать.
 Под'отдел—пад'аддзел.
 Подоткнуть—*см.* Подтыкать.
 Подотчетный—падрахунковы, пад-
 рахўны, які падлягае спра-
 вздачы.
 Подохлый, хший—здохлы.
 Подохнуть—здохнуть, павыдыхаць.
 Подоходный—ад прыбытку, пры-
 бытковы; *ный налог*—пада́так
 ад прыбытку.
 Подошва—падошва, падэшва; *горы*
 —падста́ва гары.
 Подовывенный—падашвыны.
 Подпадание—падпада́ньне, падля-
 га́ньне.
 Подпадать, подпасть—падпадаць,
 падпа́сьці; падлягаць, падлёг-
 чы; наража́цца, наразі́цца; пры-
 падаць, прыпа́сьці.
 Подпаивать, подпоить—падпой-
 ваць, падпайць; *много*—папад-
 пойваць.
 Подпаивать, подпаять—прылітоў-
 ваць, прылітаваць.
 Подпалзывание—падпоўзвань-
 не.
 Подпалзывать, подползти—падпаў-
 заць, падпаўзы́ці.
 Подпаливать, лить—падпальваць,
 падпаліць; падсвольваць, пад-
 смаліць.
 Подпалина—падпаленае месца.
 Подпаривание—падпа́рваньне.
 Подпаривать, рить—падпа́рваць,
 падпа́рыць.
 Подпарывать, подпороть—падпор-
 ваць, падпароць; адпорваць,
 адпароць.
 Подпахивать, хать—падворваць, па-
 дараць.
 Подпевание—падсьпе́ўваньне, пад-
 пая́ньне.
 Подпевать—падсьпе́ўваць, падпяаць,
 падсьпяваць.
 Подпекание—падпяка́ньне.
 Подпекать, подпечь—падпякаць,
 падпячы.
 Подпереть—*см.* Подпирать.
 Подпёрка (*в мельничом колесе*)—
 лапаце́нь.

Подпечек, чник—падпéчча, падпé-
 чак.
 Подпивать, пить—падпíваць, пад-
 піць.
 Подпиливание—падпілоўваньне.
 Подпиливать, лить—падпілоўваць,
 падпілаваць.
 Подпилок—напілак, напі́льнік.
 Подпираание—падпіра́ньне.
 Подпирать, подпереть—падпіраць,
 падпéрці; *про многих*—папад-
 піраць.
 Подписавший, шийся—падпіса́ны.
 Подписание—падпіса́ньне.
 Подписка—подпіс, падпіска; (*або-*
немент)—перадплáта.
 Подписной—падпісн́ы; (*о цене*)—
 перадплáтны.
 Подписчик—перадплáтнік.
 Подписчица—перадплáтніца.
 Подписывание—падпісваньне.
 Подписывать, сать (*фамилию*)—
 падпісваць, падпісаць.
 Подписываться, саться (*на жур-*
нал)—рабіць, зрабіць перад-
 плáту; падпісвацца, падпіса́н-
 ца, даць подпіс.
 Подпись—подпіс (м. р.).
 Подплывание—падплы́ваньне.
 Подплывать, лить—падплы́ваць,
 падплы́ць, падплы́сьці.
 Подплясывание—падско́кваньне,
 падскокі.
 Подпоясывать—падско́кваць, пад-
 танцоўваць.
 Подпоить—*см.* Подпаивать.
 Подполковник—падпалкоўнік.
 Подполье—месца пад падлогай,
 яма, лёх; *партия ушла в*
подполье—па́ртыя вы́шла з
 лега́льнага ста́ну.
 Подпольный—які знаходзіцца пад
 падлогай; *ная литература*—
 забароненая літарату́ра.
 Подпора—падпора, падста́ва.
 Подпорка—падпорка, падпорына.
 Подпороть—*см.* Подпарывать.
 Подпоручик—падпару́чник.
 Подпочва—падгле́ба, грунт.
 Подпочвенный—падгле́бавы.
 Подпояска—падпяра́зка; паясок, ма-
 тузок.
 Подпоясанный—падпяра́заны, пад-
 пасаны.
 Подпоясывание—падпяра́званьне.

Подпоясываться, -саться—падпярэзацца, падперазацца, падпасацца.

Подправка (к пище)—забэльваньне.

Подправлять, -вить—падпраўляць, падправіць; *пишу*—забэльваць, забяліць.

Подпорщик—падхарўнжы.

Подруга—папрўга.

Подпрыгивание—падскá(о)кваньне, падскокі, падскок; падбры́кваньне.

Подпрыгивать, -гнуть—падскá(о)к-ваць, падскакну́ць, падскачыць; *лошадь-гивает*—конь падбры́к-вае; *-вать на доске*—гоцацца.

Подпрягать — см. Припрягать.

Подпуск—пры́пуск; падпусканьне.

Подпускание—падпусканьне.

Подпускать, -ститъ—падпусkáць, падпушчаць, падпусы́ць; прыпушчаць, прыпусы́ць.

Подпущенный—падпўшчаны, прыпўшчаны.

Подпяток—пята́ка ў абўтку або панчосе.

Подравнивание—падраўнаньне.

Подравнивать, подровнять—падраўноўваць, падраўнаць, падраўняць; **-ровненный**—падраўнаны, падроўнены.

Подражание—пераймáньне, насьлёдаваньне.

Подражательность—пераймáльнасьць (л. т.).

Подражательный—пераймáльны (л. т.).

Подражатель—пераймáльнік (л. т.).

Подражательница—пераймáльніца (л. т.).

Подражать (кому)—перайма́ць (каго), насьлёдваць (кэмў).

Подразделение—падпадзёл.

Подразделять, -лить—падпадзяляць, падпадзяліць; перападзяляць, перападзяліць.

Подразнивание—падра́жніваньне.

Подразнивать, -нить—падра́жніваць, падражніць.

Подразниваться—дражніцца, пацыка́цца.

Подразумевать—падразумяваць, нага́дваць, прыпускаць, мець у думках

Подрастание—падраста́ньне.

Подрастать, подрасти—падраста́ць, падрасьці; павысачэць, па-большаць.

Подрать — см. Подирать.

Подраться—1) пабіцца; 2) аб одежде—падра́цца, паша́р-ла́цца.

Подреберный—падрабе́рны.

Подрез—надрэз, падрэз.

Подрезка, -зывание—падрэзваньне.

Подрезывать, -зять—падрэзваць, падрэзаць.

Подрезь—падрэз (у санях).

Подрема́ть—падрама́ць

Подрешето—падсітак.

Подри́зник—падры́знік.

Подробно—падраба́зна, па дра́бні-цах; *но расспросить*—дакладна распытаць.

Подробность—падраба́знасьць, драбні́ца.

Подробный—падраба́жны, дакладны, дробны, падробны.

Подровнять — см. Подравнивать.

Подростать — см. Подрастать.

Подросток—падлётак, подрастак.

Подрубание—падсяка́ньне, падруба́ньне, падціна́ньне.

Подрубать, -бить—падсяка́ць, падсячы; падруба́ць, падрубіць; падціна́ць, падціць.

Подруга—тава́рышка, сяброўка, прыяцелька, дру́жка, тайка, гейка.

По-другому—іна́кш, іна́чай.

По-дружески—паяброўску.

Подружить, -ться—паябрава́ць, паябрава́цца; пабра́тацца; падружы́ць, пакампа́наваць, папрыяцелі́цца, паябры́цца.

Подружка — см. Подруга; ка невесты—прыда́нка.

Подрумяненный—падруме́(й)нены.

Подрумянивать, -нить—падру-м(й)е́ньваць, падрум(й)е́ніць.

Подручник, -ница—памочнік, памочні́ца.

Подручно—зру́чна, выгодна

Подручный—падру́чны, падбочны, выгодны.

Подрыв—1) падкопваньне; 2) падрыва́ньне, вы́бух; 3) шкода, збы́ткі.

Подрывание—падкопваньне.

Подрывать, подрыть—падкопчаць, падкапаць.

Подрывать, подорвать *порох*—падрываць, падарваць; **рывать** *здоровье*—надвераджацца, парушаць; *благополучие*—выходзіць; *доверие*—зьянявервацца.

Подрягивать, рягать—падрыгваць, падрыгаць.

Подряд сущ.—падрад, дастава, кантракт на даставу.

Подряд нар.—урад, адзін за адным.

Подрядный—падрадны, дастаўны, згоджаны.

Подрядческий—падрадчы, дастаўніцкі.

Подрядчик—падрадчык, дастаўнік.

Подряжать, подрядить—наймаць, наняць; гадзіць, згадзіць; кантрактаваць, законтрактаваць.

Подряжаться, подрядиться (*на что*)—наймацца, наняцца; згаджацца, згадзіцца; законтрактавацца.

Подряжник—падрасьнік.

Подсадка, саживание—падсаджваньне.

Подсаживать, посадить—падсаджаваць, падсадзіць; падсабляць, падсобіць (сесьці).

Подсаживаться—падсёджацца, прысусёджацца.

Подсаливать, подсалить—падсальваць, падсальць.

Подсаливать, подсолить—падсольваць, падсальць.

Подсвечник—падсвэчнік, ліхтар.

Подсвечный—падсвэчны, ліхтарны.

Подсвистывать, тать—падсввістваць, падсввістаць.

Подсевание—падсяваньне, скружваньне.

Подсеять, подсеять—падсяваць, падсеяць; скружваць, скружыць; **сеенный**—падсеяны, скружаны.

Подсева—падсяваньне, падсеў.

Подсесть, подсесть—падсядаць, падсесьці; масьціцца, прымасьціцца, падмасьціцца.

Подсудельник—церазьсядзельнік, напруга.

Подсудельный—церазьсядзельны.

Подсекание—падсяканьне, падцін, падцінаньне.

Подсекать, подсесть—падсякаць, падсячы; падцінаць, падціаць; падрубачь, падрубіць.

Подсигивать, подсидеть—падсьцерагаць, падсьцерагчы; **выведать, выведаць**; **высочаць, высачыць**; падходзіць, падыйсьці.

Подсинивание—падсіньваньне.

Подсинивать, нить—падсіньваць, падсініць.

Подскабливать, подскоблить—падскрбваць, падскрабаць, падскрэбсьці; падскобліваць, падскабліць.

Подскабливание—скрабаніна, падскобліваньне.

Подсказчик—падказчык, падказьнік (*ср. Суфлёр*).

Подсказчица—падказчыца, падказьніца.

Подсказывание—падказваньне, надказваньне.

Подсказывать, зать—падказваць, падказаць; надказваць, надказаць.

Подскакивание, вать—*см. Подпрыгивание, вать*.

Подскок—падскок.

Подскребать—*см. Подскабливать*.

Подслащенный—падсалоджаны; *-ная вода*—сыта.

Подслащивать, подсластить—падсалоджаць, падсаладзіць.

Подслеповатый—падсьлёпаваты, недабачлівы.

Подследить—падсачыць.

Подслуживание—падслўжваньне.

Подслуживаться, житься—падслугоўвацца, падслўжвацца, падслужыцца, прыслужыцца.

Подслужливый—прыслўжлівы; падлўжны.

Подслушанный—падслўханы.

Подслушивание—падслўхваньне.

Подслушивать, шать—падслўхваць, падслўхаць.

Подсматривание—падгледжваньне, падгляданьне, шчэленьне, падшчэльваньне, загляданьне.

Подсматривать, подсмотреть—падгледжваць, падглядаць, падгледзець; заглядаць; падсоч-

ваць, падсачыць; шчэліць, пад-шчэліць; цікаць, падцікаць, прыцікаць; назіраць; **ривая скрытно**—прыглядам; *итти* **ривая**—ісьці назіркам.

Подсмеиваться, смеяться—пад-сьмейвацца, падсьмяяцца (з ка-го), кпіць, падакпіць (з каго); паддўрваць, паддурьць (каго).

Подсмотр—подгляды, падглядань-не, падгляд.

Подсмотренный—падгледжаны, падсочаны, падшчэлены.

Подсмотреть—см. **Подсматривать**.

Подсмотрщик—падглядач, сачўн, сачок.

Подсмотрщица—падглядачка.

Подснежник (*бот. Anemone hepatica L.*)—пралёска.

Подснежный—падсьнежны.

Подсоблять, бить—дапамагаць, дапамагчы; падмагаць, пад-сабляць.

Подсобный—дапаможны, пабочны (заробак).

Подсовывание—падсоўваньне.

Подсовывать, подсунуть—падсоў-ваць, падсўнуць.

Подсовываться, подсунуться—падсоўвацца, падсўнуцца.

Подсознательный—падсьвядомы.

Подсолнечная—сўсвёт.

Подсолнечник (*бот. Helianthus annuus L.*)—сонечнік (б. т.) пад-сонечнік, сланечнік; насёньне.

Подсолнечниковый—сонечнікавы, сланечнікавы.

Подсолнечный—падсонцавы.

Подсохлый, хнуть—падсохлы, пад-сохнуць.

Подспаривать, рить—памагаць, да-памагаць, падмагаць; прыспо-рыць.

Подспорье—падмога, помач; дада-так.

Подстава—падстава.

Подставка—падстаўка, падпорка; *в скрипке*—кабылка.

Подставлять, вить—падстаўляць, падставіць; прыстаўляць, пры-ставіць; падсоўваць, падсў-нуць; **вить** *численное значение*—падставіць лікавае значэнь-не (м. т.); **вить кому ногу**—заचाпіць каго.

Подставной—падстаўны, падстаў-лены; фальшывы, непраўдзвы.

Подстановка—замена.

Подстегивать, гать—1) сьцэбаць, сьцэбануць; падганяць, пада-гаць пўгаю; 2) падшываць, фастрыгаваць.

Подстерегание—падсьцярага, спа-сьцярага, падсочваньне.

Подстерегать, речь—падсьцерагаць, падсьцярэгчы; спасьцерагаць, спасьцярэгчы; падсочваць, пад-сачыць; падгледжваць, падгля-даць, падгледзець; падпіль-ноўваць, падпільнаваць; пры-пільноўваць, прыпільнаваць; прывартоўваць, прывартаваць.

Подстиание—падсьціланьне.

Подстилать, подостлать—падсьці-лаць, падаслаць.

Подстилка—подсьціл, подсьцілка; *у сапог*—вўсьцілка, усьцілка, *под стог*—адонак, алаёнак,

Подстой—сухастой.

Подстойный—сухастойны (лес).

Подсторожить—падпільнаваць, пад-вартаваць, падсьцерагчы.

Подстраивать, подстроить—пад-стройваць, падстроіць; *ить штуку*—удраць штуку.

Подстрекание, кательство—падбух-торваньне, паджыганьне, пад-біваньне, падвўчваньне, пад-юджваньне, падцкоўваньне.

Подстрекатель—падбухторнік, пад-бурхторшчык, паджыгала, пад-моўнік.

Подстрекательница—падбухтор-ніца, торшчыца, падмоўніца.

Подстрекать, кнуть (*к чему*)—пад-бухторваць, падбухторьць (на што); падбіваць, падбіць (на што), падвўчваць, падвучыць; пад'юджваць, пад'юдзіць; пад-цкоўваць, падцкаваць; падмаў-ляць, падмовіць.

Подстреливать, лить—падстрэль-ваць, падстрэліць.

Подстрелина—см. **Подпора**.

Подстригание—падстрыганьне.

Подстригать, ричь—падстрыгаць, падстрыгчы; *низко*—падголь-ваць, падгалиць.

Подстропильник (*техн.*)—пад'рог-веньнік.

Подстропильный—подкроквен-
ны.

Подстрогать—падстругаць, падгаб-
ляваць.

Подстрожный—падрадковы (л. т.)

Подступ—подступ, прыступ; на-
пад.

Подступать, -пить—падступаць, пад-
ступаіць; набліжацца, набліжыц-
ца; прыступаць, прыступаіць.

Подсудимый—подсудны, абвінавача-
ны, абвінавачаны.

Подсудность, -ный—падсуднасьць,
падсудны.

Подсупонивать, -нить—подсупонь-
ваць, падсупоніць.

Подсумок (воен.)—ладунак (в. т.)

Подсушивание, подсушка—падсуш-
ваньне, падсушка.

Подсушивать, -шить—падсушваць,
падсушыць.

Подсылание—падсыланьне, падсыл-
ка.

Подсылать, подослать—падсылаць,
падаслаць.

Подсыпание, -пка—падсыпаньне,
падсыпка.

Подсыпать, подсыпать—падсыпаць,
падсыпаць.

Подсыхать, подсохнуть—падсы-
хаць, падсохнуць.

Подсчет—падлік, падлічка, падра-
хоўка, падрахунак.

Подсчитывание—падлічваньне, падр-
ахаваньне, падрахоўваньне.

Подсчитывать, -тать—падлічваць,
падлічыць; падрахоўваць, падр-
ахаваць.

Подтаивать, подтаять—патрохі ра-
ставаць, растаць.

Подталкивать, подтолкнуть—пад-
тоўхваць, падтаўхнуць; пад-
штурхваць, падштурхнуць; пад-
піхваць, падапхнуць.

Подтапливать, подтопить—падпаль-
ваць, падпаліць (у пёчы); пад-
цёпліваць, падцёпліць; *водою*—
—падтопліваць, падтапіць.

Подтапывать, подтоптать—пад-
топтаваць, падтаптаць.

Подтяги́вать, подтяги́ть—падцяг-
ваць, падцягнуць; падвалакаць,
падвалакчы.

Подтасовка, -ывание—падтасоўка,
падтасоўваньне, падбіраньне.

Подтасовывать, -совать—падтасоў-
ваць, падтасаваць; падбіраць,
падабраць.

Подтачивание—падточваньне (пад
што); падвостриваньне (чаго);
падшываньне (ботаў).

Подтачивать, подточить—падвостры-
ваць, падвастрыць, падтачыць.

Подтачивать, подточить—падшы-
ваць, падшыць (боты).

Подтвердительный, -жающий—
пацвярджальны, сьцьвяр-
джальны.

Подтверждать, -рдить—пацвяр-
джаць, пацвярдзіць; пацвяр-
дзіць; сьцьвярджаць, сьцьвер-
дзіць, сьцьвярдзіць; *этот*
слух не-дился—гэтая чётка ня
спраўдзілася.

Подтверждение—пацвярджэньне,
сьцьвярджэньне.

Подтёк (мед.)—падцёк; сіняк.

Подтекать, подтечь—падцякаць,
падцячы; падплываць, пад-
плыць.

Подтелок—падцёлак.

Подтереть—см. Подтирать.

Подтёсывать, подтесать—падчос-
ваць, падчасаць.

Подтибровать, -рить—красьці, ук-
расьці, падчапіць; дзібіць,
зьдзібіць.

Подтирать, подтереть—падціраць,
падцёрці.

Подтирка—падціраньне; сьцірка.

Подтолкнуть—см. Подталкивать.

Подтопить—см. Подтапливать.

Подтопка—падпал, распал.

Подтравливать, -вить—падцикоўваць,
падцакаваць, нацкаваць

Подтропитеский—падзваротніка-
вы (г.-к. т.)

Подтрунивать—падсьміхацца, кпіць
(з каго).

Подтыкать, подоткать—падтыкаць,
падаткаць.

Подтыкать, подоткнуть—падты-
каць, падаткныць; падпіхаць,
падапхнуць.

Подтягивание—падцягваньне; су-
понью—падсупоньваньне

Подтягивать, подтянуть—падцяг-
ваць, падцягнуць; *супонью*—
падсупоньваць, падсупоніць.

Подтяжки—шлёйкі.

Подтяпать, -пнуть—падцяць, зачапіць.
Подувать, подуть—дыхаць, падмўхаць; падыхаць, падыхнуць.
Подумать—падумаць, памысьліць, паразважаць, пагадаць, параваць, памеркаваць.
Подумывать—падўмаць, раздўмаць, мець замер, замераваць.
По-дурачки—як дўрань.
Подурачить—падурэць, пачмуціць, падураваць, пажартаваць, паштукарыць.
Подурачиться, -рить—падураваць, паблазнаваць, падурэць.
Подурнелый, -вший—здурнелы, памізарнелы.
Подурнеть—здурнець; пагоршаць, памізарнець.
Подуститель—см. Подстрекатель.
Подучивать, -чать, -чить—падвучваць, падвучаць, падвучыць; намаўляць, намовіць.
Подушечка—падўшачка.
Подушечный—падўшачны.
Подушка—падўшка; *пуховая*—пухоўка; *под головой*—ясік.
Подушный (сбор)—ад душы, пагадоўны, падўшны.
Подушать, подустить—падушчаць, ладусыць.
Подхалим—падхалім.
Подхватывание—падхопваньне, падхопваньне, падхва́тваньне.
Подхватывать, -тить—падхопаць, падхопліваць, падхапіць; падхва́тваць, падхваціць; падчалаць, падчапіць.
Подхваливать—падхва́льваць.
Подхвостник—падхвосце.
Подход—падход, падыход, падступ.
Подходить, подойти падхадзіць, падходзіць, падыходзіць, падыйсьці; надыходзіць, нздыйсьці; набліжацца, набліжыцца; падступацца, падступіцца; *подойти с ласкою*—падлашчыцца.
Подходчивый—см. Лстивый.
Подходящий—адпаведны, падобны (л. т.), прыдатны, слўсны.
Подхомутник—лямец.
Подхребетный—падхрыбтовы.
Подцапать—падчапіць, падчапіць.
Подцепка—падчэпліваньне, прычэпка.

Подцеплять, -пить—падчапляць, падчапіць; зачапляць, зачапіць.
Подчаливание—падплываньне.
Подчаливать, -лить—падплываць, падплысьці.
Подчас—часамі, часам.
Подчасок—падвартавы (в. т.).
Подчасечка (бот.)—падвяночак (б. т.).
Подчелюстный—падсківічны.
Подчеретный—падчаротны.
Подчеркивание—падчыркаваньне, падкрэсьліваньне.
Подчеркивать, -кнуть—падчыркаваць, падчыркнуць; падкрэсьліваць, падкрэсьліць.
Подчернивать, -нить—чарніць, па-чарніць.
Подчинение, -нность—падглёгласьць, залёжнасьць, падпарадкаванасьць, падуладнасьць.
Подчиненный—падглёглы, залёжны, падпарадкаваны, падуладны.
Подчинять, -нить—ставіць, паставіць у падглёгласьць (залёжнасьць); падпарадкоўваць, падпарадкаваць.
Подчиняться, -ниться—падлягаць, падле́гчы; паддавацца, паддацца; падпадаць, падпа́сьці.
Подчистка—падчыстка.
Подчищать, подчистить—падчышчаць, падчысьціць; падскрабаць, падскрэ́бці.
Подчеревной—падчароўны, падчарэўны.
Подшейный—падшыйны.
Подшерсток—пух пад шэрьсю.
Подбивать, -бить—падбіваць, падбіць.
Подшивание—падшываньне.
Подшивать, -шить—падшываць, падшыць; *одежду мехом*—падфутроўваць, падфутраваць; *гвоздями доску*—шалаваць, падшалаваць.
Подшивка—падшыйка, подшыйка, падбіўка; *меха*—футроўка.
Подштанники—штаны споднія, споднікі.
Подштукатурить—падтынкаваць.
Подшучивать, подшутить—жартаваць, паджартаваць, зажартаваць, злўдзіць.
Подыгрывать, -рать—падыйграваць, падыйграць.

Подымать—см. Поднимать.
 Подыскивать,—скать—падшўкваць, падшукаць; прышўкваць, прышукаць.
 Подыхать—падыхаць.
 Подюжинно—тўзінамі, на тўзіны.
 Поединок—паядынак, палтацы.
 Поезд—поезд.
 Поездить—паёзьдзіць.
 Поездка—паёздка; язда, падарожжа.
 Поёмный луг—пойма, поплаў.
 Поение—паённе.
 Поерепениваться—пафардыбачыцца, паўпа́рціцца.
 Поехать—паехаць.
 Пожадничать—паскв́а́ліцца, паква́ліцца.
 Пожалеть—пашкадаваць, пажалкаваць, пажалець.
 Пожалить—пакусаць (жа́лам).
 Пожалование—абдарава́ньне, нада́ньне, падару́нак, водпіс.
 Пожаловать—1) абдарава́ць, нада́ць; падарава́ць, алпіса́ць; 2) адве́даць, завіта́ць.
 Пожаловаться—пажа́ліцца, паска́р-жыцца, нажа́ліцца.
 Пожалуй—бада́й, няха́й так, будзь ла́скаў.
 Пожалуйста—про́ша, ка́лі ла́ска, бу́дзьце ла́скавы, зрабе́це ла́ску.
 Пожалуйте—про́ша.
 Пожар—пажа́р.
 Пожарить—пасма́жыць, папачы́ць, папра́жыць.
 Пожарник, ный—пажа́рнік.
 Пожарный—пажа́рны ;ная *труба*—смок.
 Пожарище—вогні́шча, попелі́шча.
 Пожатиё—сьці́ска́ньне, паці́ска́ньне.
 Пожать—см. Пожимать и Пожинать.
 Пождать—пачака́ць, пачасава́ць, пажд́аць.
 Пожевывать, пожевать—пажоўваць, пажава́ць, пажв́якаць, пажмя́каць.
 Пожелание—пажада́ньне, зы́чэньне.
 Пожелать—пажа́дць, пазы́чыць; добра—паспры́аць.
 Пожелтый,-вший—пажоўклы, жоўклы, ажоўклы.
 Пожелтеть—пажоўкнуць, пажаўце́ць, жоўкнуць, ажоўкнуць.

Пожелтить—пажаўці́ць.
 Пожеманиться—1) пафі́гурава́цца; памане́жыцца; 2) пакрасава́цца.
 Пожеить—пажани́ць, ажані́ць, адружы́ць.
 Пожениться—пажани́цца, ажані́цца, пабра́цца, адружы́цца, аба́біцца, узя́ць шлю́б (з кі́м).
 По-женски—пажаноча́му, як кабе́та, пажано́цку.
 Пожертвование—а́фярава́ньне, а́фяра, на́да́ньне.
 Пожертвовать—а́фярава́ць, на́даць, адказа́ць.
 Пожестеть—пажарсы́цець, скаляне́ць, скара́вецць.
 Пожива—пожы́ў, пажы́ва, нажы́ва, зыск, кары́сьць, набы́так.
 Поживать—ме́цца; *как вы поживаете*—як ма́ецеся?
 Поживиться—пажы́віцца (з чаго); скары́стаць.
 Пожигать, пожечь—палі́ць, папалі́ць; пасмалі́ць.
 Пожидеть—парадче́ць, парадзе́ць.
 Пожидоветь—пажы́дзець.
 Пожизненно—дажывотна, пажывотна, даве́ку.
 Пожизненный—дажывотны, пажывотны ;ное *владение*—дажыво́цьце.
 Пожилой—ста́лы, немалады́, паджы́лы, падста́ркаваты.
 Пожимание—паці́ска́ньне.
 Пожимать, пожать—паці́скаць, паці́снуць.
 Пожинать, пожать—зжына́ць, эжа́ць, пажа́ць.
 Пожирание—пажыра́ньне, паяда́ньне.
 Пожирать, пожрать—пажыра́ць, паже́рці, пажра́ць; паяда́ць, пае́сьці; патрэ́скаць, палопа́ць.
 Пожиреть—патлусьце́ць, пагладче́ць, пасы́цець.
 Пожитки—манаткі́, скарб, жыва́ты, ба́бахі, здабы́так.
 Пожить—пажы́ць; *долго*—нажы́цца, набы́цца; *немного*—перажы́ць, перабы́ць; *в свое удовольствие*—параява́ць, параскашава́ць; *здоровым*—пакры́аць.
 Пожня—пожня.
 Пожужжать—пагусы́ць, пазы́каць.
 Пожурить—пасвары́цца, папрабі́раць, пала́аць.

Пожурчать—пацурчаць, пагурчаць, пабурчаць.

Поза—пастава, постаць, поза.

Позабавіць, -цца—пазабавіць, пазабавіцца; пацешыць, пацешыцца.

Позабіць—пазабіваць.

Позаболеть—пахварець, пазанядужаць.

Позаботіцца—паклапаціцца, патурбавацца, падбаць, прыстарацца.

Позабраць—пазабіраць.

Позабросаць—пазакідаць.

Позабрызгаць—пазабрызкаць.

Позабываць, позабываць—пазабываць, забываць (на што).

Позавести—пазаводзіць.

Позавесіць—пазавешваць, пазапіннаць.

Позавідаваць—пазайздросьціць, паквапіцца. пазавідаваць.

Позавінціць—пазашрубоўваць.

Позавіць—пазавіваць, пазаплятаць.

Позаврацца—забрахацца.

Позавтракаць—пасьнедаць.

Позавчора—пазаўчора, заўчора.

Позавязаць—пазавязваць.

Позавянуць—завяць, павяць.

Позагадзіць—пазагаджаваць, запаскудзіць, запаганіць.

Позагібаць—пазагінаць.

Позагнаць—пазаганяць.

Позагореть—пазагарваць.

Позагостіцца—загасьцявацца.

Позагатаваць—пазагатаваць, назапласіць.

Позадвінуць—пазасоўваць, засьнуць.

Позадэргаць—см. Задэргаць.

Позады—ззаду, адзаду, пазаду; *ит-ти позади кого*—ісьці сьлёдам (за кім).

Позадолжаць—запазычыцца.

Позаделать—пазарабляць; *камнем*—пазамуроўваць.

Позадумацца—прызадумвацца, замысьліцца.

Позадуть—пазадзімаць, пазадмухваць, пазадуваць.

Позажечь—пазапальваць, пазасьвечваць.

Позаимствование—запазычаньне.

Позаимствовать—запазычыць.

Позаклеить—пазаклёйваць, пазалепляць.

Позаклініваць—пазакліньваць.

Позаконопатіць—пазаканалачваць, пазашпаклёўваць.

Позакопачаць—пазакопваць, паўкопваць.

Позакопцець—пазакўрвацца, пазадымляцца, пазакопчвацца.

Позакопціць—пазасмольваць, пазакўрваць.

Позакрыць—пазаслоньваць, пазакрываць, пазачыняць, пазатуляць.

Позакупіць—пазакупляць.

Позакупоріць—пазакаркоўваць, пазатыкаць.

Позакутаць—пазакўтваць, паахўтваць.

Позалежацца—пазалёжвацца.

Позалезць—пазалазіць.

Позаленіцца—разьленавацца.

Позаложіць—пазакладаць.

Позамазачаць—пазамазваць, паўмазваць.

Позамараць, -цца—пазапэчкаваць, пазапэчкавацца; пазамўрзаваць, пазамўрзацца.

Позамашіваць—пазамашчываць, павысыцілаць.

Позамерзнуць—пазамярзаць.

Позамкнуць—пазамыкаць.

Позамешкаць—пазабавіцца, зама-рудзіцца.

Позаняць—пазаймаць; *денег*—запазычыць.

Позапачкаць—пазапэчкаваць, пазамўрзаваць.

Позапереть, -цца—пазачыняць, пазачыняцца; пазамыкаць, пазамыкацца.

Позапечатать—пазапечатаваць.

Позаплесневеть—пазацьвіць, пазабрасьнець.

Позапропастицца—пазапрапащвацца, пазапавётрывацца.

Позапрошлый—пазапрошлы, залёташні (год); *в позапрошлом году*—залётась.

Позапустеть—запусьцець.

Позапутать, -цца—пазаблытваць, пазаблытвацца; пазаплўтваць, пазаплўтвацца.

Позапылить—пазапыльваць, пазацяршваць.

Позапятнаць, -цца—папаляміць, папаляміцца.

Позаріцца—пагэліцца, паквапіцца, панэдзіцца, пагліцца,

Пазарыць—пазакопваць.
Пазарядзіць—панабіваць.
Пазасадзіць—пазасаджаць.
Пазасесць—пазасядаць.
Пазасеяць—пазасяваць.
Пазаснуць—пазасынаць, паснуць.
Пазасаліць—пазасальваць, пазашмальцоўваць.
Пазасоваць—пазасоўваць, пазасуваць.
Пазасоліць—пазасольваць.
Пазасоріць—пазаяцярўваць, пазасьмечваць.
Пазасохлыі, хшыі—засохлы.
Пазасохнуць—пазасыхаць, пасхнуць.
Позастроіць—забудаваць, пазабудоўваць.
Позастылыі, вшыі—застылы.
Позастыць—пазастываць.
Позасыпаць—пазасыпаць.
Позасыпаць—пазасынаць, заснуць.
Позатаскаць—пазаяцтваць; *платье*—паабшарпаць.
Позатвердзец—пазаяцвярдзец.
Позатворіць—пазачыняць.
Позаткнуць—пазатыкаць.
Позачеркнуць—пазачыркаваць, пазакрэсьліваць.
Позашыць—пазашываць.
Позаштопаць—пазачыроўваць.
Позваніваць—пазвоньваць, дзылінкаць.
Позваць—паклікаць, пагукаць, гукнуць.
Позвенеть—пазьвінець.
По-зверски—пазьвярынаму, як звер, тыграм.
Позволение—дазвол, дазваленне; *даць позволение*—дазволіць; *получить п.*—дазволіцца.
Позволительно—дазволена, вольна, дапушчальна.
Позволительность—дазвольнасць, вольнасць, дапушчальнасць.
Позволительный, ленный—дазволены, вольны, дапушчальны.
Позволять, позволить—дазваляць, дазволіць; *позвольте*—калі ласка, проша; *если позволит время*—калі буду мець час; *работая, как позволяет здоровье*—працую, як сілы стаё.
Позвоніць—пазваніць.
Позвонек—вужлак.

Позвоночный—вужлаковы, хрыбётны; *ные животные*—хрыбётныя жывёлы, хрыбётнікі.
Позвучаць—пагучаць, пазычэць, пабразкаць.
Позднёний, новатый—позьненскі, запозны, пазнаваць.
Позднёний; новато—позьненска, ка, запозна, пазнаваць, трохі пазна.
Позднёхонько—запозьненска.
Позднее, позже—пазьней; *как можно позднее*—як найпазьней.
Познейший—пазьнейшы.
Поздный—позны, позны.
Поздно—позна; нярана, запозна.
Поздоровевший—паздараваць.
Поздороветь—паздараваць, памацнець, падужэць.
Поздороваться—паздараўкацца, павітацца, даць дзень (вечар) добры.
Поздоровиться, не-вится—ня будзе добра, ня стане лягчэй, бокам вылезе.
По-здорову—добра, шчасліва; *уходи подобру, поздорову*—ідзі пакўль цэлы.
Поздравитель—віншавальнік, павіншавальнік.
Поздравительница—віншавальніца, павіншавальніца.
Поздравительный—віншавальны, павіншавальны.
Поздравление—віншаванне, павіншаванне, павітанне, павітанне.
Поздравлять, поздравить—віншаваць, павіншаваць; вітаць, павітаць, прывітаць.
Позевывание, вота—зяванне, пазіханне, пазіхачка.
Позевывать, позевать—зяваць, пазываць; зіхаць, пазіхаць.
Позеленелый, вший—пазелянелы, зьзеленелы.
Позеленение—пазеляненне, зьзелененне.
Позеленеть—пазелянець, зьзеленець.
Позеленить—пазеляніць.
Поземельный—паземельны.
Позже—см. Позднее
Позирование; вка—удаванне (л. т.), пазаванне

Позировать—удаваць; пазаваць, пастаўляцца у позу.
Позитив—пазытыў (дадатнік).
Позитивизм—пазытывізм.
Позитивист—пазытывісты.
Позитивный—пазытыўны, дадатны, дакладны (аб ведах).
Позитура—пастава.
Позиционный—пазыцыйны.
Позиция—пазыцыя, постаць, пастава, становішча.
Позлащать, латить—пазалачаць, пазалаціць.
Позлащённый—пазалочаны.
Позлить, ться—пазлаваць, пазлавацца; пасердаваць, пасердавацца.
Позлодейски—пазладзёйску, як злодзей.
Позлословить—паганьбіць, пачарніць.
Познавательный (псих.)—пазнавальны (пс.-л. т.).
Познавать, познать—пазнаваць, пазнаць.
Познакомиться—пазнаёміцца, пазнакоміцца, спазнацца.
Познакомленный—пазнаёмлены, пазнакомлены.
Познание—пазнаньне (пс.-л. т.).
Позолота—пазалота; пазалочваньне.
Позолотить, -ченный—см. Позлащать, -щённый
Позолотчик—злотнік, залатар.
Позор—ганьба, няслава, сора, бясчэсьце.
Позорить—ганьбіць, няславіць, бясчэсьціць, бэсьціць.
Позорище—відавiшча.
Позорно—ганебна, сарамотна, няслаўна.
Позорный—ганебны, агідны, няслаўны, сарамотны.
Позорящий—ганебны.
Позудоскалить—пакпіць (з каго), парагатаць.
Позубрить—пашчарбіць; урок—павучыць.
Позудеть—пасьвярбець.
Позумент—галун; сухазлота.
Позументовый—галуновы, сухазлотны, шмуклерскі.
Позументщик—шмуклер.
Позыбать—пакалыхаць, пазыбаць.

Позыв—позыў, позва, заклік, імплэ, хоць; к *рвоте*—ваніты.
Позывать, позвать—пазываць, пазваць; заклікаць, заклікаць; гукаць, гукнуць; вае к *рвоте*—цягне, ванітэ, нудзіць.
Позябнуть—памёрзнуць.
Поиграть—пагуляць, пацацкацца; на муз. інструменте—пайграць.
Поигрывать—патрохі гуліць, іграць.
Поизбить—зьбіць, пазьбіваць.
Поизгадить—паласкўдзіць, папаганіць.
Поизвести—пазводзіць, павыводзіць, павынішчаць.
Поизгрысть—пазгрызаць.
Поиздержать, -ться—патраціць, патраціцца; павывадаць.
Поиздыхать, -дохнуть—павыдыхаць, паздыхаць, падохнуць.
Поизломать—паламаць.
Поизмарать—павыпэцкваць, пазамўрзаць.
Поизмоклый, -кий—змоклы, зьмяклы.
Поизмокнуть—зьмокнуць, змякнуць.
Поизмочить—вймачыць, павымочваць.
Поизмять—памяць.
Поизносить—пазношваць; об обуви—стаптаць.
Поизноситься—пазношвацца; стаптацца.
Поизогнуть, -ться—пазгінаць, пазгінацца.
Поизодрать—падзёрці, пашарпаць, падраць.
Поизорвать, -ться—парваць, парвацца.
Поизрубить—павысякаць, папавырubaць.
Пойло—пойла.
Пойма—пойма, поплаў.
Поймать—злавіць, схапіць, спаймаць, злапаць.
Пойманный—злоўлены, спойманы, злапаны.
Поименно—паймённа.
Поименный—паймённы; -ное голосование—паймённае, пэрсанальнае галасаваньне.
Поименование—пайменаваньне, назва.

Поименовать—пайменаваць, на-
эваць па ймя.
Поимка—спайманьне.
Поимщик—лавёц.
Поинтересоваться—пацікавіцца.
Поиск—пошук, пошукі, шуканьне.
Поискать—пашукаць.
Поисковать—сказіць, пакалё-
чыць.
Поискривить—пакрывіць.
Поискрошить—пакрышыць.
Поиспакоштить—запакасыць,
папаскудзіць.
Поиспачкать, -ться—павыпэцкваць,
павыпэцквацца.
Поисправить, -ться—паправіць, па-
правіцца.
Поиссохлый, -хий—ссохлы.
Поиссохнуть—ссохнуць, пассы-
хаць.
Поисписать—пасьпісваць, папісаць.
Поистине—запраўды, дапраўды, па
праўдзе.
Поистолочь—патаўчы.
Поистратить—патраціць.
Поистребить—павытрэчваць, павы-
нішчваць, пазводзіць, павы-
губляць.
Поисцарапать—пападрапаць.
Пойти—пайсьці, пайці; пойти в
пляс—пайсьці ў скокі; пойти
в кого—удацца ў каго, калачкі
падабраць чые; пошло в прок
—прыгадзілася, прынесла ка-
рысьць; пойдём—хадзём; по-
шел кричать—пачаў крычаць;
пошли домой—пайшлі да хаты.
Поить—паіць.
Пока—пакўль, покуль, дакўль;
до тех пор, пока—аж пакўль.
Покадить—покадзіць, падыміць.
Показ—показ, паказ, выстава; вы-
ставляют на показ—паказваць
Показание—паказаньне; свидетель-
ское—сведчаньне.
Показатель—паказальнік (м. т.);
свётка.
Показательный—паказальны.
Показной—паказны, выстаўны.
Показывание—паказваньне, выстаў-
леньне.
Показывать, -зять—паказваць, па-
казаць; выстаўляць, выстаіць;
выяўляць, выявіць; высуваць,
высунуць (што) сьведчыць,

пасьвэдчыць; -ть язык—выса-
лупляцца; -ть фокусы—штука-
рыць.
Показываться, -заться—паказвацца,
паказацца; выстаўляцца, выста-
віцца; выяўляцца, выявіцца;
-заться с виду—спазрыцца;
показалось—здалося, убачы-
лася, пабрэдзілася.
Покаковски—як, па якому.
Покалечить—пакалёчыць, скалё-
чыць.
Покалывать, поколоть—поколваць,
покалоць.
Покалякать—пабалакаць, пагама-
ніць.
Покамест—пакўль што, тым часам.
Покапать—пакапаць, накрапаць.
Покапывать, покопать—капаць, па-
капаць.
Покарать—пакараць, накараць.
Покараулить—павартаваць, папіль-
наваць, пасьцерагчы, пакала-
вўрыць.
Покатать—пакатаць; -тять белё—
пакачаць.
Покатить, -ться—пакаціць, пака-
ціцца.
Покато—спадзіста, пахіла, паката.
Покатость—спадзістасьць, адхон,
пахіласць, пакатасьць.
Покатывать, -ться—покачваць, -цца;
-ваться со смеху—рагатаць,
аж заходзіцца.
Покатый—спадзісты, адхоны, па-
хілы, пакаты.
Покачать, -ться—пакачаць, пакача-
цца; пахістаць, пахістацца; па-
гойдацца; -чать ребенка—паго-
даць.
Покачивание—хістаньне.
Покачивать—хістаць, калыхаць.
Покачиваться—хістацца, калыхацца,
гойдацца.
Покачнуть—пахіснуць, пакалыхнуць.
Покачнуться—пахіснуцца, пакалых-
нуцца, пахінуцца.
Покашивать—пакошваць.
Покашливание—пакашліваньне,
кахіканьне.
Покашливать—пакашліваць, кахі-
каць.
Покашлять—пакашляць.
Покаяние—пакўта, каьяньне.
Покаянная—адпакўтная.

Покаянник—пакўтнік.
Покаянница—пакўтніца.
Покаянный—пакўтны.
Покаяться—пакаяцца.
Поквасить—паквасіць.
Поквашенный—паквашаны.
Поквитаться—паквітацца.
Покивать—паківаць.
Покидать, покинуть—пакідаць, пакінуць; занябдаць; нутый—пакінуты, занябданы.
Покипеть—пакіпець, пагатавацца.
Покипятить—пакіпяціць, пагатаваць.
Покипятиться, — 1) пакіпяціцца; 2) (*посердиться*)—пасердавацца, пазлавацца.
Покиснуть—пакіснуць.
Покладисто—пакладзіста, падатна.
Покладистый—пакладзісты, падатны.
Поклажа—паклажа, кладзь, пакўнкі; манаткі.
Покланяться—пакланяцца; *много*—папакланяцца.
По-классно—па клясах.
Покласть—пакласьці, напакаваць.
Поклёвывание—падзеўбваньне.
Поклёвывать, поклевать—падзеўбваць, падзяўбаць, падзюбаць.
Поклеить—паклеіць.
Поклёп—паклёп, абмова, напасьць.
Поклепать (*что*)—пакляпаць; *на кого*—абмовіць (каго).
Поклёпный—абмоўны, паклёпны.
Поклёпщик—абмоўнік, паклёпнік.
Поклёпшица—абмоўніца, паклёпніца.
Покликивать, кать—клікаць, паклікаць; гукаць, пагукваць, гукнуць.
Поклон—паклон, уклон; *земной*—дзёмны паклон.
Поклонение—ухваленьне, пашана; адданьне паклону.
Поклонник, -ница—прыхільнік, прыхільніца.
Поклонный—паклонны.
Поклоняться, -ниться—хваліць, ухваліць (каго) пакланіцца.
Поклясться—паклясьціся, прысягнуцца.
Покняжески—пакняжаму, пакняжацку.

Покняжить—пакняжыць, пакняжаваць.
Покобениться—пакапрызіць, паўпярціцца.
Поковать—пакаваць.
Поковылять—пакліпаць, пашкандыбаць, пакульгаць.
Поковырять—пакалупаць.
Покозырять—паказыраць.
Покой—спакой, супакой; *комната*—пакой; *вечный ему покой*—царства яму нябэснае; *жить в покое*—жыць спакойна; *удалиться на покой*—адыйсьці ад пасады; *не иметь покоя*—турбавацца, трывожыцца; *не давать покоя*—турбаваць, трывожыць; *оставить в покое*—даць спакой.
Покойник—нябожчык, нав. ц.
Покойница—нябожчыца.
Покойническая—пакой нябожчыкаў, трупярня.
Покойно—супакойна, ціха, ціхадзісна, лагодна.
Покойный—супакойны, ціхі, ціхадзісны, лагодны; *как существ.*—нябожчык.
Покоить—спакоіць, заспакойваць.
Покоиться—спачываць.
Пококетничать—паманёрнічаць, пабаламўціць.
Поколачивание—пабіваньне.
Поколачивать, поколотить—пабіваць, пабіць, набіць; забіваць, забіць.
Поколебать, бнуть—пахіснуць, хістануць; зрушыць.
Поколебаться, бнуться—хістануцца, здрыгануцца, пахіснуцца, зрушыцца.
Поколенный—пахіснуты, зрушаны.
Покोलение—пакаленьне, род; *ниже подростающее*—подлеткі.
Поколеть—акачурыцца, паздыхаць.
Поколотить—см. Поколачивать.
Поколоченный—пабіты, набіты, адлупцованы.
Покомиссарить—пакамісараваць.
Поколыхать—пакалыхаць, пагутаць, пагоцаць.
Покомандовать—пакамандаваць.
Поконопатить—паканапаціць, пашпакляваць.

Покончєнный—скончаны, пакончаны.
Покончить—скончыць, пакончыць; -чить *самоубийством*—засіліцца.
Покопать—см. Покапывать.
Покопить—пазьбіраць, пазапásiць.
Покопѣть—пакапцєць, пасмаліцца.
Покопѣть—пакапцїць, пасмалїць, пакурїць.
Покорєние—перамога, адоленье.
Покоритель—пераможнік, адольнік.
Покорить—см. Покорять.
Покорливость—пакорлівасьць, пакора.
Покормить—пакарміць, пагадаваць, пахарчаваць; мить на *подножном корму*—папásiцьвіць.
Покорнейше—найпакорна, найпакорней.
Покорнейший—найпакарнєйшы, найпїжєйшы.
Покорно—пакорна, з пакораю.
Покорность—пакора, пакорлівасьць, вїннасьць, прыклоннасьць, паслухмянасьць.
Покорный—пакорны, пакорлівы, вїнны, павїнны, прыклонны, паслухмяны.
Покоробить, ться—пакарабацїць, пакарабацїцца; пагарбацїць, пагарбацїцца.
Покоробленный, бившийся—пакарабацаны, пагарбацаны.
Покорять, рить 1) *укрощать*—пакараць, пакарыць; 2) *одолевать*—перамагаць, перамагчы; адольваць, адалєць.
Покоряться, риться—пакарацца, пакарыцца, скарыцца; вїніцца, павїніцца; прыкланяцца, прыкланїцца; паддавацца, паддацца.
Покос—пакос; *полоса покоса*—пракос; **сы**—сенажаць.
Покосить—пакасїць.
Покоситься—скасїцца, скрывїцца, скасавўрыцца.
Покосматеть—пакашлацєць, пакасмацєць.
Покосный—сенажатны.
Покочевать—павандраваць, пабадзяцца.
Покража—крадзєж.

Покрапывать, -пать—пакра́пваць, пакра́паць.
Покрасоваться—пакрасавацца, пахарашыцца.
Покраснелый, -вший—пачырванєлы.
Покраснеть—пачырванєць, зачырванєць, пабрусьнєць.
Покрасть—пакра́сьці.
Покрахмалить—пакрухмалїць.
Покрашивать, покрасить—фарбаваць, пафарбаваць; маляваць, памаляваць.
Покрепить—памацаваць.
По-крестьянски—пасяялінску, памужычаму.
Покриѣть, ться—пакрывїць, пакрывїцца; скрывїць, скрывїцца.
Покривляться—1) пакрыўляцца, 2) паламацца, пафігуравацца.
Покриводушничать—пакрывїць душою.
Покрикивание—пакры́кванье, пагў́кванье.
Покрикивать—пакры́кваць, пагў́кваць.
Покритиковать—пакрытыкаваць.
Покричать—пакрычаць, пагаласїць, пагукаць.
Покров—накрыцьцє, апона; *ров ледяной*—насьціл лёдавы; *ров растительный*—ша́та расьлінная (г.-к. т.); *праздник 1 окт.*—Пакровы.
Покровец—пакрывєц.
Покровитель—апякўн, пратэктар, абаронєц.
Покровительница—апякўнка, пратэктарка, абароньніца.
Покровительственный—апекава́льны; пратэктарскі; *-ная система (полит.)*—сыстэма пратэктарату.
Покровительство—абарона, апэка, апекаваньне, застўпніцтва, ласка, пратэ́кцыя; *быть под покровительством*—карыстаць з ласкі, мець апэ́ку, абарону.
Покровительствовать—рабіць ла́ску (да каго), апекаваць, абараняць (каго), быць прыхільным (да каго), пратэктаваць.
Покровный—пакрыўны.
Покрой—пакрой; *все на один покров*—усе на адзін капыл.

Покроіць—пакроіць.
 Покрома, мка—крайка, акрайка.
 Покропіць—папырскаць, пабрыз-
 каць, пакарапіць, папліскаць.
 Покрошыць—пакрышыць, падраб-
 ніць.
 Покруглеть—пакруглеть.
 Покружыць, ться—пакружыць, па-
 кружыцца; пакрыжыць, пакры-
 жцца.
 Покруціць—пакруціць, круціць.
 Покручынисься—патурыць, пасума-
 ваць, пажурыцца.
 Покрывало—навалака, пакрыццё,
 накрывка; *на галаве*—намітка;
на краваті—капа.
 Покрыванне—пакрыванне, па-
 крыццё.
 Покрывать, покрыть—пакрываць,
 пакрыць; накрываць, накрывіць;
 акрываць, акрывіць; агортаць,
 агартніць; *завесою*—засыцілаць,
 заслаць; *карту*—біць, пабіць
 карту; *рыць издержки*—адшка-
 даваць (наклад); *рыць себя*
славою—набіць славы; *рыць*
цветами—акваціць (Я. Куп.).
 Покрываться, покрыться—крыцца,
 акрыцца; накрывацца, накрыві-
 цца; ахінацца, ахініцца; *рыцца*
заплатамі—аблапіцца; *-рыцца*
мохам—замшыцца; *-рыва-*
цца плесенью—зацвітаць; *-ры-*
вацца опухолью—апухаць; *-ры-*
цца струнямі—зашалудзі-
 вець, узяцца ў струны; *глаза* *по-*
крыліся слезамі—вочы налілі-
 ся сьлёзамі; *небо* *покрылось*
тучамі—неба нахмарыла; *по-*
ле *покрылось лесом*—поле ўзя-
 лося лесам; *щеки* *покрылись*
румянцем—шчоки заружавелі.
 Покрытие—акрыццё, пакрыццё,
 крыццё.
 Покрытосеменные (бот.)—акрыта-
 насенныя.
 Покрышка—пакрывачка, пакрыўка;
 века, вёчка.
 Покряхтеть—пакрактаць.
 Покуда, покудава—см. Пока.
 Покумиться—пакуміцца.
 Покупание—купальне.
 Покупатель—купец, пакупнік, паку-
 пец, таргавец, таржнік.
 Покупательница—пакупніца.

Покупательный—пакупны.
 Покупать, купить—купляць, ку-
 піць; *пач на чистые деньги*—
 купляць на гатоўку.
 Покупать—пакупаць, скупаць (у
 рэчцы).
 Покупка—купля, покуп, скупка.
 Покупки—справкі.
 Покупной—куплены.
 Покупщик, щница—см. Покупатель,
 -льница.
 Покуролесить—пакуламесіць.
 Покуривание—пакурваньне.
 Покуривать, рить—пакурваць, паку-
 рыць.
 Покусывать, сать—пакусваць, па-
 кусаць.
 Покутить—пагуляць, пабанкета-
 ваць, пап'янстваваць.
 Покупивать—пагульваць.
 Покушать—пад'есці, наесціся.
 Покушаться, покуситься—замаха-
 вацца, замахніцца; памыкацца,
 памкніцца; замеравацца, заме-
 рыцца; рабіць, зрабіць замах.
 Покушение—замах, замер.
 Пол 1)—падлога, памост, мост, дол;
 2) род—род.
 Пола—крыса, пала; *свернутая*—
 прыпол; *из полы в полу*—з рук у
 рўкі; *продавать из под полы*—
 прадаваць з-пад палы.
 Полавливать, половить—палаўляць,
 палавіць.
 Полагать, положить 1) класть—
 класці, пакладаць, пакласці;
 2) думать—падумаваць, паду-
 маць; гадаць, пагадаць; мець
 на думцы; меркаваць; 3) счи-
 тать за что—уважаць, ува-
 жыць за што; лічыць, палічыць
 за што; 4) назначать (жало-
 ванне)—вызначаць, вызначыць;
 5) находить (счастье в чем)—
 знаходзіць, знайсці; *как вы*
полагаете?—як вы думаете;
положим, что—дапусцім што;
положить дело под сукно—ад-
 класці справу; *полагать на-*
чало—пачаткаваць; *надо* *пола-*
гать—трэба думаць.
 Полагаться, положиться (на кого)—
 пакладацца, пакласціся; зьяв-
 рацца, зьявіцца; спадзявацца,
 паспадзявацца; удавацца, удад-

ца; здавацца, здацца; *жало-ванья* не *полагается*—пэнсіі ня дадзена; *курить не полагается*—курый нельга, курый не дазволена; *полагается*—прыпадзе.

Поладзіць (*с кем*)—пагадзіцца, пагадзіць (з кім).

По-лакейски—як лакей (лёкай).

Полакировать—палакіраваць.

Полакомить, ться—паласаваць, паласавацца, паласіцца.

Поласкать—полашчыць, папесьціць, пагалубіць, пакукобіць.

Полати—палаці, пол, палок.

По-латыни—палацінску.

Полаять—пабрахаць, пагаўкаць.

Поларшина—паўаршына.

Полба—палавіца; 2) (*бот. Triticum monosocum L.*)—*см. Оркнш.*

Полбутылка—паўбутэлка, паўкварта; паўчвэртка.

Полгода—паўгода.

Полграмма—паўграма.

Полдень—паўдні, полудзень, поўдзень, паўдзёньне; *до полудня*—да паўдні; *по-полудни*—паслы поўдня; *на полдень*—на поўдзень, на паўдні; *за куска (обед) в полдень*—полудзень.

Полдесятины—паўдзесяціны.

Полдневной—паўдзённы.

Полдник—полудзень.

Полдничают—палўднаваць.

Полдюжины—паўтўзіна.

Поле—поле; *пахотное*—раляля; *паровое*—папар; *вспаханное на весну*—зяб; *нераспаханное*—цаліна; *оставленное для отдыха*—аблога; *из под ржи*—жытнішча, іржышча; *из-под овса*—аўсянішча; *из-под маку*—макавішча; *плодосменное*—палётак, зьмяня; *ле зрения*—поле зроку; *унаваживать-ле*—угнойваць поле; *поле отдыхает*—поле аблагуе, гуляе; *одного поля ягода*—адзін чорт; *в открытом поле*—на голым полі; *поля у книги*—край, бэраг.

Полевица (*бот. Agrostis vulgaris L.*)—мятліца, мятлюжок.

Полеводство—рольніцтва, хлеба-робства.

Полеводный, дческий—рольніцкі, рольнічы.

Полевой—польны, палявы; **вой** *цветок*—краска; **вой шпат**—палявік (м.-г. т.).

Полегоньку—лёгенька, патрохі, павольна.

Полегчать—палягчыць, зальжэць; **-чало**—палэгчала.

Полегче—лягчэй (трохі).

Полегчить—палэгчыць, паласьвіць.

Полежать—паляжаць, адпачыць.

Полеживание—палёжваньне.

Полеживать—палёжваць.

Полезно—карысна, пажытачна, спажытачна.

Полезность—карыснасьць, пажытачнасьць, спажытачнасьць.

Полезный—карысны, пажытачны.

-ное употребление—спажытак.

Полезть—палезьці.

Полей (*бот. Mentha arvensis L.*)—мята палявая (б. т.).

Полелеять—папесьціць, пакукобіць.

Полемизировать—весьці палеміку, спрачацца.

Полемика—палеміка, супрэчка, спрэчкапіс (л. т.).

Полемист—палемісты, спрэчкапісец (л. т.).

Полемический—палемічны, спрэчкапісны (л. т.).

Полениваться—палёньвацца.

Полениться—паленавацца.

Поленише—вялікае палёна.

Поленный—палённы.

Полено—палёна; *короткое, но толстое*—цялэш, цяльпэш.

Полеразделение (*агрон.*)—падзёл поля.

Полеска (*бот. Mercurialis perennis L.*)—сіневароць (б. т.).

Полесовщик—палясоўшчык.

Полесский—палескі.

Полесье—палесьсе.

Полёт—лёт; *на полёте*—у лёт; *вид на птица по полёту*—відаць пана па халывах; *с птичьего полёта*—звысака.

Полетать, теть—палятаць, паляцець.

Полечить, дься—палячыць, палячыцца.

Полечь—палэгчы.

Полжизни—паўжыцця.

Ползание—поўзаньне.
 Ползать—поўзаць.
 Ползающие (зоол.)—паўзуны.
 Ползком—паўзком, поўзкам, пры-
 паўзкам.
 Ползти—паўзьці.
 Ползун—паўзун.
 Ползучий (о растениях)—поўзкі.
 Поливание—паліва́ньне.
 Поливать, полить—паліва́ць, паліць.
 Поливка—паліва́ньне.
 Поливной—палі́ўны.
 Полигамия—паліга́мія, многажэ́н-
 ства.
 Полигон, -ный—палігон, -навы.
 Полиграфический—паліграфі́чны.
 Полизать—паліза́ць.
 Поликарп—Паліка́рп.
 Полиморфизм (минер.)—палімар-
 фізм, многапасьтацьцёвасьць
 (г.-м. т.).
 Полиморфный—паліморфны, многа-
 пасьтацьцёвы (г.-м. т.).
 Полина—Палі́на.
 Полинный, -нявший—палі́налы,
 збля́(ё)клы.
 Полинять—палі́наць, зьлі́наць,
 збля́(ё)кнуць.
 Полип—палі́п, нарост у носе.
 Полировальный—палірава́льны,
 гля́нсавальны.
 Полировальная—палірава́льная, гля́н-
 савальная.
 Полирование—палірава́ньне, гля́н-
 саваньне.
 Полировать—палірава́ць, гля́нса-
 ва́ць, ласкава́ць.
 Полировщик—палірава́льнік, палі-
 ро́ўнік, гля́нсавальнік.
 Полис—полі́с.
 Политеизм—многобожжа, палітэ́изм.
 Политеист—многобожнік, палі-
 тэ́істы.
 Политехник—палітэхні́к.
 Политехнический—палітэхні́чны.
 Политик—палі́тык.
 Политика—палі́тыка.
 Политикант—палітыка́нт, бала-
 му́тнік.
 Политический—палі́тычны; *ское пре-
 ступление* — палі́тычнае зла-
 чынства, злачынства супроць
 улады; *-ская экономия* — палі-
 ты́чная эканомія, наву́ка аб
 дзяржаўнай гаспадарцы; *-ское*

просвещение — палі́тычная ась-
 ве́та
 Политичный—палі́тычны; палі́ты-
 ка́нт.
 Политура—паліту́ра.
 Политурный—паліту́рны.
 Полить—см. Поливать.
 Полицейский—палі́цыйны; *как су-
 ществ.*—палі́цыйа́нт, палі́цэйскі.
 Полицемерить—пакрыві́ць душой.
 Полиция—палі́цыя.
 Полицмейстер—паліцмэ́йстар, на-
 ча́льнік палі́цыі.
 Поличное—доказка, довадка; *пой-
 мать с-ным*—злаві́ць на сьвё-
 жым учы́нку.
 Поличный— доказы, довадны.
 Полишинель—шпег, шпіён.
 Полк—полк.
 Полка—1) палі́ца; *у ружья*—полак; *в
 бане*—палок; 2) *сорняков*—
 пола́ва.
 Полковник—палкоу́нік.
 Полковница—палкоу́нічы́ха
 Полководец—нача́льнік войска, гэт-
 ман.
 Полковой—палкавы.
 Поллитра—паўлі́тра.
 Полметра—паўмэ́тра.
 Поллюция (мед.)—паллю́ция.
 Полминуты—паўміну́ты, паўхвілі́ны.
 Полнеть—1) паўне́ць; 2) таўсьце́ць,
 гладзе́ць, сыце́ць.
 Полнёхонький—поўненькі; паўні́т-
 кі.
 Полно—поўна; *в значении межд.*—
 годзі! даволі! досыць! *полно,
 как селёдок в бочке*—так це́с-
 на, што па́льца не праткне́ш.
 Полновластие—поўнаўла́днасьць.
 Полновластный—поўнаўла́дны.
 Полновесно—поўнай вагой.
 Полновесный—поўнава́жны.
 Полноводие—паводка; разьводзь-
 дзе, верхаводка.
 Полногласие—поўнагало́сьсе.
 Полногласный—поўнагало́сны.
 Полнокровие—поўнакро́ўе, крыві-
 ста́сьць.
 Полнокровный—поўнакро́ўны,
 крыві́сты.
 Полнолицый—з поўным тва́рам.
 Полнолуние—поўня, поўні́к.
 Полномочие—паўнамо́цтва.
 Полномочно—у поўнай моцы.

Полномочный—поўнамо́цны.
Полноправность, -ный—поўнапраў-
насьць, поўнапраўны.
Полносочие—сачы́стасьць.
Полносочный—сачы́сты.
Полностью—см. Вполне.
Полнота—поўнасьць, паўната.
Полночный—паўночны.
Полночь—поўнач; в полночь—
поўначы, апоўначы.
Полный—1) поўны, цэлы; 2) *тол-
стый*—гладкі, поўны; *пол-
ным полно*—паўнюсенька,
паўнютка.
Половик—ходнік, мата.
Половина—палова, палавіна, пала-
віца, поў; *на охалка*—паў-
ахалачак; *на месяца*—падпоў-
нае; *пользоваться половиной*
—карыстаць з палавіны; *три,
четыре, пять, шесть с поло-
виной*—паўтраця, паўчварта,
паўпята, паўшаста.
Половинка—палавінка, паловачка.
Половинный—у палову, палавінны,
палавічны.
Половинчатость—палавіннасьць,
няцэльнасьць.
Половинчатый—палавінны, няцэль-
ны, неазначаны; *надвае падзё-
лены*.
Половинщик—супольнік, палавінш-
чык, палавіннік.
Половица—памасьнічына.
Половодье—разводзьдзе, паводка,
верхаводка.
Половой 1) *существ.*—чаляднік,
хланец, афіцьянт; 2) *прил.*—
падлогавы; *родавы; -вые ор-
ганы*—сарамачёныне (Нс.); *-вая
зрелость*—прыродная дасьпё-
ласьць.
Половый—падлогавы.
Полог—полаг, заслона.
Пологий—адхонны, плыткі.
Положение—палажэньне, постаць,
стан, становішча; *тэза, за-
цьвярджэньне; стáтут, устáва;
мирное-ние*—мірны стан (в. т.);
военное-ние—ваённы стан
(в. т.); *в стоячем-нии*—стойма,
стаячком, стоячы; *в сидячем
-нии*—лёжма, лёжачы; *войдите
в мое положение*—мэйце на
мянэ ўвагу; *она в интересном*

положении—яна ў паважным
стане.
Положительно—пэўна, проста; да-
дátна, станавіта.
Положительность—стана́вітасьць.
Положительный—просты, дадátны
(м. т.), станоўчы (пс.-л. т.);
пэўны; *-ное число*—дадátны лік
(м. т.); *-ный-человек*—стана́віты
(чалавék).
Полоз—полаз; *лозья*—палазы.
Полозовой—полазавы.
Полокать—пахлябтаць, пажлак-
таць.
Полольщик—палольнік, палоцька.
Полсдыщица—паляя.
Полом—палом.
Поломать—паламаць, патрўшчыць.
Поломаться—паламацца, патрўш-
чыцца.
Полонизация—палянізацыя, абпа-
лячаньне, спольшчваньне.
Полонизировать—палянізаваць, аб-
палячваць, спольшчваць.
Поломка—паломка.
Полонить—паланіць, забраць у
палон.
Полонизм—палянізм.
Полопаться—патрэскацца.
Полоса—палоса; *пас; -са металла*—
штáба; *резать -сами*—кроіць
на палосы; *-са земли*—палоса,
шнур, загон.
Полосатый (о масти)—перапялясы.
Полоска—палоска.
Полоскальщик—паласкач.
Полоскание—паласканьне.
Полоскательница—паласкальніца.
Полоскательный—паласкальны.
Полоскать, -ться—паласкаць, пала-
скацца; плёскацца; плёскацца,
хлюпацца, боўтацца (у вадзе).
Полосной—палосны; *о металле*—
штáбавы.
Полоснуть—разануць.
Полосовать—рабіць палосу.
Полость—паражніна, дўціна.
Полотенце—ручнік, уціральнік; *на
иконах*—набожнік.
Полотёр—націральнік падлогі.
Полотнище—полка.
Полотно—палатно; *тонкое*—кужэль-
нае; *грубое*—зрэб'е; *сверток*
-на—трубка палатна.
Полотняный—палатняны, цённы.

Полоть—палоць.
 Полотьё—поліва.
 Полоумие—прыдўркаватасць.
 Полоумный—прыдўркаваты, дурна-
 ваты, аніякаваты; *он-ный*—у
 яго ня ўсе клёпкі ў галаве.
 Полоцк—Полацак.
 Полоцкий—полацкі; *кий округ*—По-
 лаччына.
 Полочка—палічка.
 Полочный—палічны.
 Полошить, -ться—палохаць, пало-
 хацца.
 Полслова—паўслова; *понимает с*
полуслова—адразу разумее.
 Полсотни—паўсотні, паўсоткі.
 Полсть (*у драпа*)—поўсьць.
 Полтакта—паўтакта.
 Полтина—паўрубля.
 Полтинник—паўрублёвік.
 Полтора—паўтара, паўдвай.
 Полтора́ста—паўтара́ста.
 Полуаршинный—паўаршыновы.
 Полуатлас, -сний—паўатлас, -сны.
 Полубайка—тонкая байка.
 Полубархат, -тний—паўаксаміт, паў-
 аксамітны; паўмошаст, паўма-
 шастовы.
 Полубог—паўбог.
 Полубогиня—паўбагіня.
 Полуботинок—туфель.
 Полубочка—паўбочка.
 Полубумажный—паўбаваўняны.
 Полубутылка—паўбутэлька, паў-
 пляшка.
 Полувал—паўвал.
 Полувалик—паўвалік.
 Полуведёрный—паўвядзёрны.
 Полүведро—паўвядро.
 Полувзвод (*воен.*)—паўразьдзел
 (в. т.).
 Полугласный (*звук*)—паўгалосны.
 Полуглухой—паўглухі; той, хто не-
 дачувае.
 Полугодие—паўгодкі.
 Полугодичный, -довой—паўгодні,
 паўгадовы.
 Полуграмотный—малапісьмённые.
 Полугран—паўгран.
 Полуда—пабёл, пабёлка.
 Полуденник—палудзёньнік.
 Полудённый—паўднёвы, палудзён-
 ны.
 Полудикарь—паўдзікін.
 Полудикий—паўдзікі.

Полудить—пабяліць, палўдзіць.
 Полудничать—палўднікаваць.
 Полудольный—паўдоўльны.
 Полудоля—паўдоля.
 Полуживой—напаўжывы, ледзь
 жывы.
 Полукафтан, -танье—паўкаптан.
 Полукопна—паўкапа.
 Полукруг—паўкру́г.
 Полукруглый—паўкру́глы.
 Полукружный, -ные каналы (*анат.*)
 --паўкру́жныя каналы (пс.-л. т.).
 Полудист—паўаркуш.
 Полулунной—напалову ільняны.
 Полумера—паўмёра.
 Полумёртвый—ледзь жывы.
 Полумесяц—паўмёсяц.
 Полумесячный—паўмёсяцавы.
 Полумрак—паўзмрок.
 Полунагой—паўголы.
 Полуночник—паўночнік.
 Полүночный—паўночны.
 Полуношница (*церк.*)—паўночная
 служба.
 Полубезьяны (*зоол.*)—лемўры,
 прамалчы (з. т.).
 Полуоборот—паўзварот.
 Полуодетый—ня зусім адзёты,
 паўадзёты.
 Полуокружность—паўакру́жина
 (м. т.).
 Полуосвещение—ня поўнае ась-
 вятлёньне.
 Полуостров—паўвостраў, паўвспа
 (г.-к. т.).
 Полуостровной—паўастраўны.
 Полуоткрытый—прыдчынены, тро-
 хі адкрыты.
 Полуофициальный—паўафіцыйны,
 паўафіцыйны.
 Полупериметр—паўабвод (м. т.).
 Полупирамида—паўпіраміда.
 Полуплоскость—паўроўніца (м. т.).
 Полупрозрачность—паўпразры-
 стасьць.
 Полупрозрачный—паўпразрысты.
 Полупроцент—паўпроцант.
 Полупроцентный—паўпроцантавы.
 Полупудовый—паўпудовы.
 Полупьяный, *он* полупьян—ён
 падвыпіўшы.
 Полурота—паўрота.
 Полусапожки—паўбоцікі.
 Полусвет—паўсвятло, паўсвёт.
 Полусгнивший—паўзгнілы.

Полусерьезно — паўсур'ёзна, жар-
туючы.
 Полуситок — падсітак.
 Полусонный — паўсонны, заспа-
ны.
 Полусон — паўсон.
 Полусотня — паўсотня, паўсотка.
 Полустиие — паўвёрш.
 Полусумма — паўсума (м. т.).
 Полусфера — паўсфера.
 Полусуточный — паўсутачны, паў-
дзённы.
 Полутень — паўцень.
 Полутёс — ачосак.
 Полутон — паўтон.
 Полуторааршинный — паўтараар-
шыновы.
 Полуторавершковый — паўтара-
вяршковы.
 Полуторадюймовый — паўтара-
цалёвы.
 Полутораметровый — паўтарамёт-
ровы.
 Полуторапроцентный — паўтара-
процантавы.
 Полоторный — паўдвойны, паў-
двойны.
 Полутьма — паўцёмра.
 Полуучёный — недаўк; недапёка,
недапечаны.
 Полуформа — паўформа.
 Полуфунт — паўхунт.
 Полуфунтовый — паўхунтовый.
 Полуфут — паўфут.
 Полуцилиндрический — паўцылінд-
рычны.
 Получасовой — паўгадзінны.
 Получатель — атрымальнік, атрымач.
 Получательница — атрымальніца.
 атрымачка.
 Получать, -чить — атрымоўваць, ат-
рымліваць, атрымаць; здабы-
ваць, здабыць; набываць, на-
быць; даставаць, дастаць;
прыймаць, прыняць; палучаць,
палучыць; -чить *возможность* —
мець магчымасць; -чить *на-
следство* — адабраць спадчыну;
-чить *направление* — накіра-
вацца; -чить *службу* — дастаць
пасаду.
 Получение, -чка — атрыманьне, прый-
маньне, даставаньне, палу-
чэнне.
 Полученный — атрыманы, палучаны.

Получше — лепш, лёпей, ляпэй.
 Полушарие — паўкўля.
 Полушелковый — паўшоўкавы, на
палову ядвобны.
 Полушка — шэлег.
 Полуштоф — паўштоф, паўкварт.
 Полуштрих — паўштрих.
 Полушубок — кароткі кажух, кажу-
шок.
 Полушутя — жартуючы.
 Полфунта — паўхунта.
 Полфута — паўфута.
 Полчаса — паўгадзіны.
 Полчище — гібель (шмат) войска.
 Полный — парожні; дўты; лая вода —
верхаводка.
 Полный — палыновы; -ная на-
стойка (водка) — палыноўка.
 Полынь (бот. *Artemisia vulgaris* L.)
— палын, падарожнік (Fed.).
 Полынья — палонка, лўнка.
 Польза — карысьць, пажытак, спа-
жытак, інтарэс, інтэрас, ужы-
ваньне, ужытак; *извлекать-з*
карыстацца, вызьскаваць; *при-
носить пользу* — даваць ка-
рысьць; *с пользой употре-
бить* — добра спажыць.
 Пользование — карыстаньне, спажы-
ваньне, ужываньне, ужытак.
 Пользоваться (чем) — карыстаць-
(з чаго), карыстацца (чым),
ужываць, ужыць; жыўіцца,
пажывіцца; лячыцца.
 Польша — полька, ляшка; *танец* —
полька.
 Польский — польскі, ляскі.
 Польшть — палёсьціць, пайль-
сьціць, палісьціць, пахлёбіць.
 Польштисься (на что) — пагалицца,
павабіцца, паласіцца, паягліц-
ца, паквэліцца.
 Польша — Польшча.
 Полюбезничать — памілавацца, па-
жартаваць; пазаляцацца, па-
жанихацца.
 Полюбить — пакахаць, закахацца,
палюбіць, замілаваць, уміла-
ваць, упадабаць, спадабаць.
 Полюбиться — пакахацца, палю-
біцца, зьлюбіцца, замілавацца,
упадабацца, спадабацца.
 Полюбоваться — палюбавацца, па-
мілавацца, пацешыцца.

Полюбовник—палюбоўнік, каха-
нак, улюбёнец.
Полюбовница—палюбоўніца, ка-
ханка, каханачка, улюбёнка.
Полюбовно—палюбоўна, па згодзе.
Полюбовный 1) *о песне*—лю-
боўны; 2) *о сделке*—па-
любоўны, дабравольны,
згодны.
Полюбопытствовать—пацікавіцца.
Полюс—канцавосьсе (г.-к. т.), по-
люс.
Полюсный—канцавосны, полюсны.
Полягаться—пабрыкацца.
Поляк—палёк, лях.
Поляна—палёна, палёнка; гала.
Поляризация—палярызацыя.
Поляризованный—палярызаваны.
Поляризовать—палярызаваць.
Поляризуемый—палярызавальны.
Полярность—канцавоснасьць
(г.-к. т.), палярнасьць.
Полярный—канцавосны, палярны.
Помада—памáда.
Помадить—напамáджваць.
Помазание—мазаньне, памáзаньне.
Помазанник—памáзанец, памáзань-
нік.
Помазок—квач, вёхцік.
Помазанный—памáзаны.
Помазывание—памáзваньне.
Помазывать, зать—памáзваць, па-
мазаць.
Помакивание—памочваньне.
Помакивать, кать—памочваць, па-
мачаць.
Помаленьку—памалёньку, патрош-
кі, патрохі, пакрысе.
Помалу—патрохі, пакрыху; *мало-
по-малу*—трохі-па-трохі.
Помалкивать, помолчать—памоўч-
ваць, памаўчаць.
Поманивание—павабліваньне, па-
на́джваньне.
Поманивать, нить—павабліваць,
павабіць; пана́джваць, пана́-
дзіць; памáньваць, паманіць
(сабаку).
Помаргивать—паміргваць.
Помарка—плэмка (на пісьме).
Помарывать, рать—плáміць, паплá-
міць; гáдзіць, пага́дзіць; за-
ма́зваць, зама́заць.
Помасливать, лить—ма́сьліць, па-
ма́сьліць; алéіць, паалéіць.

Поматывать, помотать—памотваць,
паматаць; *имение*—мантачыць,
памантачыць; *мотаться*—па-
матацца, павіляцца; *пакруціцца*.
Помахивание—памáхваньне.
Помахивать, хать—памáхваць, па-
махаць; *хвостом*—віляць, па-
віляць.
Помачивать, помочить—памочваць,
памачыць; *читься*—памачыцца.
Помедлить—забавіцца, замару́-
дзіцца.
Помелеть—памяльчэць, папмытчэць
Помелить—пабяліць (мёлам).
Помело—памяло.
Помелькать—памільгаць.
Поменьше—трохі менш.
Поменять—памяняць, пагандля-
ваць.
Поменяться—памяняцца.
Помереть—*см.* Помирать.
Померещиться—здацца, прывары-
цца, памятусіцца, прыбрэ-
дзіцца, памарыцца.
Померзать, знуť—памярзаць, па-
мэрзнуць, памэрзыці.
Померзлый—памэрзлы.
Померкать, померкнуть—памяр-
каць, памэркнуць, зьмэркнуць;
цьмець, зацьмець.
Помертвелый, -вший—зьмярцьвё-
лы.
Помертветь—зьмярцьвёць.
Поместительность—ёмістасьць,
ёмкасьць.
Поместительный—ёмісты, ёмкі,
просторны; упакоўны.
Поместить—*см.* Помещать.
Поместно—мясцамі.
Поместный—мясцовы, краёвы.
Поместье—двор, маёнтak.
Помесь—мешаніна.
Помесечно—памёсячна, штомесяц;
ад мёсяца.
Помесячный—памёсячны, штоме-
сячны.
Помёт—1) гной, кал; 2) плод.
Помётывать, пометать—пакідваць,
пакідаць; пашвы́рваць, па-
швыраць.
Пометаться—пакідацца, памяту-
сіцца.
Пометка—знак, адзнака, мётка.
Помеха—зава́да, перашко́да, замі-
наньне; за́мінка.

- Помечать, пометить**—значыць, па-значыць; памячаць, памёціць.
- Помечтать**—памарыць, палятуець, павярозіць, пабрэдзіць.
- Помешанный**—вар'ят, дурны, шалёны, крўчаны.
- Помешательство** 1) *психическое* — вар'яцтва, звар'яваньне, шалёства; 2) — *см.* Помеха.
- Помешать**—1) заперашкодзіць, завадзіць; 2) *см.* Помешивать.
- Помешаться**—звар'яець, звар'яваць, сшалёць, скруціцца; абязглузьдзець, з глуздоў зьехаць, здурець.
- Помешивать, шать**—памешваць, памяшаць.
- Помешкать**—забавіцца, запазыніцца, памарўдзіць.
- Помешать, поместить**—змяшчаць, умяшчаць, змясьціць, умясьціць, памясьціць; укладаць, укладьці, улажыць; упакоўваць, упакаваць.
- Помешаться, поместиться**—месьціцца, змясьціцца.
- Помещение**—месца; памяшканьне; *денег в банк*—укладаньне, узносы.
- Помещик**—абшарнік, пан.
- Помещица**—абшарніца, пані.
- Помещичий**—абшарніцкі, панскі.
- Помигивать, гать**—паміргваць, паміргаць; памігваць, памігаць; палыпаць (вачыма).
- Помилование**—памілаваньне, дараваньне (камў вінь).
- Помиловать**—зьмілавацца, зьлітавацца, памілаваць, зрабіць ласку, дараваць (вінў); **помилуйте**—зьмілуйцеся, зьлітуйцеся; **помилуй бог**—крыў божа; **барані божа, хавай божа**.
- Помиловать**—пагалубіць.
- Помилосердствовать**—зьміласьцівіцца, зьміласэрдзіцца.
- Помимо**—міма, апроч, апрача.
- Помин**—спомін, успамінка; *легок на не*—пра воўка памоўка, а воўк тут; *и в не нет*—і сьлед прастыў.
- Поминальный, льщик**—памінальнік.
- Поминальщица**—памінальніца.
- Поминание**—памінаньне, памінкі.
- Поминальный**—памінальны; *праводны, жалобны; ный обед*—жалобны стол.
- Поминать, помянуть**—памінаць, памянўць; уссамінаць, успомніць; помніць, папомніць; **нутый**—памянёны, памянуты; **най, как звали**—шукай вётра ў полі; *не тем будь помянут*—даруй ямў божа; ня пры ім будзь казана.
- Поминки**—памінкі, хаўтўры, дзяды.
- Поминование**—памінкі; задўшкі.
- По-минутно**—штомінўты, штомінўтна, раз-у-раз.
- Помирать, помереть**—паміраць, памёрці; каначь, сканачь; *пренебр.*—здырдіцца, акачўрыцца, здохнуць; **рать со сме-ху**—лопацца ад сьмеху.
- Помирить, ться**—памірыць, памірыцца; пагадзіць, пагадзіцца.
- Помнить**—помніць, памятаць, ціміць, памятаваць; **нится**—(*безлич.*)—здаецца; *дать пом-нить*—памятнага даць.
- Помногу**—пабагата, зашмат.
- Помножать, жить**—множыць, памнажаць, памножыць.
- Помножение**—множаньне, памнажэньне.
- Помноженный**—памножаны.
- Помогать, помочь**—памагаць, памагчы; дапамагаць, дапамагчы; *пасабляць, пасабіць, падсабіць; -чь в беде*—выратаваць з бяды.
- Помои**—памыі, выпаласкі.
- Помойный**—памыйны; *ная яма*—памыйнік; **ный ушат**—памыйніца.
- Помокать, помокнуть**—памакаць, памокнуць; памаякнуць.
- Помоклый**—памоклы, памаяклы.
- Помол**—памол, мліва, меліва.
- Помолачивать, помолотить**—памалочваць, памалаціць.
- Помолвка**—1) памоўка; 2) змовіны, запоіны, памовіны.
- Помолвливать, вить**—змоўліваць, змовіць; рабіць, зрабіць запоіны; заручыць.
- Помолвленный**—змоўлены; зарўчаны, запіты.
- Помолиться**—памаліцца.
- Помолоделый, вший**—памаладзельны

Помолодzenie—памаладзёньне.

Помолодеть, диться, жаветь—памаладзёць, памаладзіцца, падмаладзіцца.

Помолодецки—зухавата, адважна, малайцом.

Помолотить—см. **Помолачивать**.

Помолоть—памалоць.

Помолчать—памаўчаць.

По-монастырски—паманаастырску.

По-монашески—пачарнёцку, пана-наску.

Помор—паморак, пошасьць.

Поморгать—паміргаць, памаргаць.

Поморец—паморац.

Поморозить—памарозіць.

Поморосить—паймжыць.

Поморский—паморскі.

Поморщить, ться—паморшчыць, зморшчыць, зморшчыцца; пахмұрыць, пахмұрыцца; замамыліцца.

Поморянин—паморац.

Поморянка—паморка.

Поморье—памор'е.

Помост—памост, масткі.

Помотать—см. **Поматывать**.

Помочи—шлэйкі.

Помочить, ться—памачыць, памачыцца; пабруіць, пабруіцца.

Помошенничать—памахляваць, пабанкрутаваць, пайшальмаваць.

Помощник—памочнік, памагальнік, памагаты, памагач; **ник па-стуха**—падпасаіч, падпасака.

Помощница—памочніца, памагальніца, памагатая.

Помощь—помач, дапамога, падмога; *в беде*—паратўнак; *с помощью*—за дапамогаю, з дапамогаю; *бог на помощь*—памагай бог; *при посеве*—зарадзі божа; *при веянии*—спор божа.

Помпа—помпа, цмок; *качать помпою*—пампаваць; *отпраздновали с великой помпой*—адсвяткавалі з вялікай цырамоніяй.

Помпон (воен.)—пампон.

Помрачать, ться—зацямяняць, зацямяніць; цьміць, зацьміць; туманіць, затуманіць; засьляпляць, засьляпіць; засланяць, засланіць, засьцяніць (святло);

тлуміць, затлуміць; марочыць, замарочыць.

Помрачение—марока, памарока, вомрак, маня, засьляплёньне.

Помраченный—зацямянены, зацьмёны, затуманены, засланены (ад сьвятла).

Помудрить—памудраваць, пахітраваць, памудрагеліць.

По-мужики—памужычаму, памужыцку.

Помуравить—паліць, навесьці паліву.

Помуравленный—паліваны.

Помурчать—пагірчаць.

Помутить, ться—памуціць, памуціцца; скаламўціць, скаламўціцца; пабунтаваць, пабунтавацца.

Помутневший—памутнёлы.

Помутнение—памутнёньне.

Помутнеть—памутнёць.

Помучить—памўчыць, памардаваць; *пытками*—пакітаваць.

Помчать, ться—паймчаць, паймчацца; пагнаць, пагнацца.

Помывать, помыть—памываць, памыць.

Помыкать—папіхаць; **каемый**—папіханы.

Помыкать (лен)—пачасаць.

Помыливать, лить—памыльваць, памыліць; паціраць, нацёрці мылам.

Помысел, мысл—помысел, дўмка, замер.

Помычать—парыкаць, памўкаць.

Помышление—дўмка, памышлёньне.

Помышлять, помыслить—памышляць, памысьліць; памяркоўваць, памеркаваць; падўмаць, пададаць.

Помянуть—см. **Поминать**.

Помять, ться—пакамёчыць, пакамёчыцца; паміць, памяцца, пазьмінацца.

Помяукать—пакур няўкаць.

Понабить—панабіваць.

Понабрать—панабіраць.

Понабросать—панакідаць.

Понавезти—панавозіць.

Понавести—панаводзіць.

Понавострить—панавострываць.

Понаворовать—панакрадаць.

Понавыкаць, -кнуць—панавыкаць, папрына́джвацца.
Понаготовіць—назапásiць, панага-тоўваць.
Понаграбіць—панарабаваць, пана-грабляць.
Понагрузіць—панакладаць, пана-вальваць.
Понадаваць—панадаваць.
Понадараіць—панадараваць, пана-дароўваць.
Понадвигаць, -нуць—панасоўваць, пана-сунуць.
Понадзелаць—панавырабляць, пана-рабіць.
Понадзец—панадзяваць, папра-наць.
Понадзецся—абнадзе́іцца, спусь-ціцца на каго.
Понадзёбіцца—спатрэ́біцца; прыга-дзіцца, згадзіцца; *если-біцца*—калі трэба будзе.
Понадорваць, -цца—панадвярэд-жаць, панадвера́дзіцца.
Понадрэзаць—панадразіць.
Понае́цца—панаяда́цца.
Понажарыць—панасма́жваць, пана-пжа́ць.
Понажечы—панапальваць.
Понаіграцца—нагуля́цца, най-гра́цца.
Понакла́сьць—панаклада́ць.
Понакликать—панаклі́каць, пана-зва́цца.
Понаклоніць—панахі́ляць, пасхі-ля́ць.
Понако́лоты—панако́лваць.
Понако́паты—панако́пваць.
Понако́піць—паназьбі́раць, паназа-пашваць.
Понако́сіць—панако́шваць, нака-сі́ць.
Понакрасіць—панафарбо́ўваць.
Понакрахмаліць—панакрухма́ль-ваць.
Понакроіць—панакры́ваць.
Понакро́шыць—панакры́шваць.
Понаку́піць—панаку́пляць.
Понаку́рыць—панаку́рваць.
Поналгаць—панахлѣ́шваць, пана-брэ́хваць.
Поналетець—паналята́ць.
Поналіпнуць—паналі́паць.
Поналіць—паналі́ваць.
Понамаріха—панамары́ха.

Понамарскі—панамарскі.
Понамары у *правосл.*—панамар; у *катол.*—аўтары́сты.
Понамокнуць—панамакáць.
Понамо́лотыць—панамало́чваць.
Понамо́лоты—панамолваць, пана-ме́льваць.
Понанесці—пананасі́ць, паназнош-ваць.
Понанізаць—панані́зваць.
Понапако́сціць—панапага́ньваць, панапаскѣ́джаць.
Понапачкаць—панапэ́цкваць.
Понапечы—панапжа́ць.
Понапічкаць—панапі́хваць.
Понаплываць—панаплѣ́ваць.
Понапойць—панапойваць.
Понаползіць—панапаўза́ць.
Понапо́лніць—панапаўня́ць.
Понапра́сну—задарма́, дарма́, да-рэмна, нізавошта.
Понапра́сьць—панапрада́ць.
Понапрятаць—панахо́ўваць.
Понапус́каць—панапус́каць, пана-пу́шчаць.
Понапы́ліць—панапы́льваць.
Понарываць—панарыва́ць.
Понаса́дзіць, са́жаты—панаса́дж-ваць, панасаджа́ць.
Понасе́ліць—панасе́льваць.
Понасе́яць—панасе́йваць.
Понаска́заць—панакáзваць.
Понаслаць—панасыла́ць.
Понаслу́шацца—панаслу́хацца.
Понасме́шыць—панасмя́шыць.
Понасмотре́цца—панаглядзе́цца, панадзі́віцца (з чаго).
Понасо́ліць—панасо́льваць.
Понасо́рыць—панакі́даць сьме́цця.
Понасо́саты, -цца—панасы́саць, па-насы́сацца, панасса́цца.
Понаста́віць—панастаўля́ць.
Понастра́шыць—панастра́шваць.
Понастрэ́ляць—панастрэ́льваць, панабі́ваць (з стрэльбы).
Понастро́іць—панабудо́ўваць.
Понастры́паць—панагата́ваць.
Понасу́нуць—панасо́ўваць.
Понасу́шыць—панасу́шваць.
Понасы́паць—панасы́паць.
Поната́скаць—панаця́гаць.
Понатере́ць, -цца—панаці́раць, панаці́рацца.
Понате́чы—панаця́каць.
Понато́лочы—пана́таўчы.

Понато́пить—панапальваць.
Понаторенный—навычны.
Понатореть—панавыкаць, запрывычаіць.
Понаточить—панавострываць.
Понатужиться—напну́цца.
Понаты́кать—панаты́кваць.
Понаты́нуть—панаця́гваць.
Понахватать—панахопваць, панахватаць.
Понацедить—панацэджваць.
Понацепить—паначапляць.
Поначать—паначынаць.
Поначесьть—паналічваць.
Понашататься—панашвэндацца, панавешацца.
Понашить—панашываць.
Понашуметь—панашумець, панагаласаваць.
Понашипать—панаскубаць, пандзіраць пёр'я.
Поневоле—мімаволі, панявольна, супроць волі.
Понедельник—панядзелак; *поститься по понедельникам*—панядзелкаваць.
Понедельничный—панядзелкавы.
По-недельно—што-тыдня, што тыдзень.
Понедельный—што-тыднёвы.
Понеживаться—папэшчвацца, кукобіцца, галубіцца.
Понежить—папэсьціць, пакукобіць, пагалубіць.
Понездоровиться (безл.)—панядужацца, паняўздоліцца, панездаровіцца.
Понемецки—панямэцку.
Понемногу—патроху, патрохі, патрошку, пакрысе, звольна.
Понести—панэсьці, панясьці; *перацярпець; сти чушь (околесичу)*—залухціць; *сти наказание адцярпець* кару.
Пони—поні.
Понижать, понизить—паніжаць, панізіць, абнізіць, зьніжыць; *спускаць, спусьціць; зьмяншаць, зьменшыць (цану); вода понижается*—вада спадае.
Пониже—1) ніжэй; 2) ніжэйшы.
Понижение—зьніжэньне, спусканьне.
Пониженный—зьніжаны, паніжаны; *-ная цена*—зьменшаная цана.

Поникание—паніканьне, схіленьне.
Поникать, поникнуть—нікнуць, панікнуць; *схільца, схіліцца*.
Пониклый, -кий—ніклы, паніклы, схілены, пахілы.
Понимание—разуменьне; *взаимное*—паразумеьне.
Понимать, понять—разумець, зразумець; *цяміць, сыцяміць, уцяміць; імаць, няць; кэміць, скэміць; панімаць, паняць; няць с трудом*—расшалопаць.
По-нищенски—пажабрацку, пажабрачаму, як старац.
Поноветь—аднавіцца.
Поновление—аднаўленьне, аднова, паднаўленьне.
Поновлять, -вить—аднаўляць, аднавіць; *паднаўляць, паднавіць*.
Поножовщина—разаніна.
Пономарь—см. Понамарь.
Поноровить—пагадзіць.
Понос—мыт, мытўха, ганячка, гнётка, вольнасьць; *кровавый*—кываўка.
Поноситель—абмоўнік, ганьбі-цель.
Поносительница—абмоўніца, ганьбіцелька.
Поносить (от нести)—панасіць.
Поносить (бесчестить)—абмаўляць, ганьбіць, няславіць, зьневажаць; *сечь на все лады*—усе костачкі перамываць.
Поносно—ганёбна, сорамна.
Поносный—ганёбны, сорамны.
Поношение—ганьба, зьнявага, плама.
Поношенный (о платье)—паношаны, пашарапны.
Понравиться—упадабацца, пападабацца, спадабацца, прыйсьці да спадобы; *он ей понравился*—яна яго ўпадабала.
Понтёр—пантэр.
Понтон—пантон.
Понтонёр—пантанёр.
Понтонный—пантонны; *-ный мост*—пантонны мост, пływучы мост.
Понудитель—прысільнік, прымўс-нік.
Понудительный—прымусовы.
Понуждать, понудить—прымусаць, прымўсіць; *прысільваць, прысіліць; прынукаць*.

Понуждэньне—прыму́с, прыну́ка.
 Понукальшчык, шчыца—ну́кала.
 Понуканьне—ну́каньне.
 Понукаць—ну́каць, паганя́ць.
 Понуры́—пану́ры, хму́ры.
 Пончкі—пампу́шкі.
 Поньне—дагэту́ль.
 Поньраць—паньра́ць.
 Понюхиваньне—паню́хваньне.
 Понюхиваць, хать—паню́хваць, па-
 чю́хаць.
 Понява—поя́ўка.
 Поняньчыць—паня́ньчыць, папэсь-
 ць.
 Поняцьне—паня́цьце (пс.-л. т.); *как*
понимание—разуме́ньне; *ён об*
этом не имеет никакого по-
нятия—ён на гэтым нічога
 ня ця́міць.
 Понятливо—зразумéла; ця́мліва.
 Понятливост—зразумéласць; ця́м-
 лівасць.
 Понятливы—зразумéлы; ця́млівы,
 ця́мкі.
 Понятно—зразумéла, ця́мка, вы-
 ра́зна.
 Понятност—зразумéласць, ця́м-
 касць.
 Понятный—зразумéлы, ця́мки, вы-
 ра́зны.
 Понятой—паняты́.
 Пообвесить на весах — паабва́ж-
 ваць; *чем-нибудь*—паабвеш-
 ваць.
 Пообвиснуть—паабві́саць.
 Пообглодаць—паабгры́зці (косць),
 паабгры́заць.
 Пообгоревший, лый—паабгарэлы.
 Пообгореть—паабгарэ́ць.
 Пообгрызть—паабгры́зці, пааб-
 гры́заць.
 Пообдарить—паабдарава́ць.
 Пообдэргаць—паабторгва́ць, пааб-
 смы́кваць; паабскуба́ць.
 Пообдумать—паабду́мваць, пааб-
 меркава́ць.
 Пообедать—паабéдаць.
 Пообещать—паабя́цаць, падакляра-
 ва́ць, панасулі́ць, падме́ца.
 Пообжеч—паабпа́льваць.
 Пообжиться—паджа́цца, зажа́цца,
 разжа́цца.
 Пообзавестись—паабза́водзіцца.
 Пооблезть—пааблэ́зці, паабла-
 зі́ць.

Пообленицца—заленава́цца.
 Пооблизать—пааблі́зваць.
 Пообломать—паабломва́ць.
 Пообметать—паабмята́ць; *нитками*
 —паабкі́даць, паабфастрыга-
 ва́ць.
 Пообнищать—зубожа́ць.
 Пообнадежить—паабнадэ́іць.
 Пообносить, ться—паабнасі́ць, па-
 абнасі́цца.
 Пообнюхать—паабню́хваць.
 Пообогреть, ться—сагрэ́ць, са-
 грэ́цца.
 Поободрат, ться—паабдзіра́ць, па-
 абдзіра́цца.
 Пообождаць—см. *Обождаць*.
 Пообрезать—паабраза́ць.
 Пообрубать—паабціна́ць, паадся-
 ка́ць, паабруба́ць.
 Пообсохнут—паабсыха́ць.
 Пообсушить—паабсу́шваць.
 Пообстричь—паабстры́гаць.
 Пообтереть, ться—паабціра́ць, па-
 абціра́цца.
 Пообтесать—паабчосва́ць.
 Пообчистить—паабчы́шчаць.
 Пообшарить—паабшукáць, пааб-
 шны́парыць, паабма́цаць.
 Пообшипать—паабскуба́ць, пааб-
 дзіра́ць.
 Поодаль—зда́ля, вода́ль, павода́ль;
про строение—на водшыбе.
 Поодичать—пазды́зічаць.
 Поодиначке—па адным, паасобна,
 паасобку.
 Поопериться—паўбіра́цца ў пёр'я.
 Поопустеть—пазапусьце́ць.
 Поопьянеть—пазахмяле́ць, падвы-
 лі́ць.
 Поораторски—красамо́ўна.
 Поорать—пагарла́ць, пагарла́ніць.
 Поослабить—паасла́біць.
 Поостудить—паастуджа́ць.
 Поостынуть—паастыва́ць.
 Поотворить—паадчы́няць.
 Поотвыкнуть—паадвы́каць.
 Поотдрать, поотдрать—пааддзі-
 ра́ць, пааддэ́рці.
 Пооткинуть—паадкі́даць.
 Пооткопать—паадко́пваць.
 Поотнимать, нять—паадбіра́ць, па-
 адабра́ць.
 Поотобрать—паадбіра́ць.
 Поотогреть—паадаграва́ць.
 Поотпилить—паадпі́льваць.

Поотрезать—паадразаць.
 Поотстать—паадставаць.
 Поотсырелый, вший — адсырэлы, павільжэлы.
 Поодсыреть—паадсырэць, павільжэць.
 Поохотиться—папаляваць, паахвопіцца.
 Пооттолкнуть—паадтаўхаць, паадпіхаць.
 По-охотничьи—як паляўнічы, паахвотніцку.
 Поотцовски—пабацькаўску.
 Поочередно—па чарзэ, пачародна, чаргою.
 Поощрение—заахвочваньне.
 Поощритель—заахвотнік.
 Поощрять, рить—заахвочваць, заахвоіць; падахвочваць, падахвоіць; дадаваць, дадаць дўху.
 Поп—поп; бацюшка, сьвятар.
 Попада́ть, попасть—трапляць, трапіць, патра́піць, натра́піць; налучаць, налучыць; паляць, нацэліць; *сть на встречу*—стрэнуцца, спатка́цца; *сть впросак*—пашы́цца ў дўрні; *попасть на дорогу*—тра́піць на дарогу; *сть в беду*—зазна́ць ліха; *не попадать в цель*—хі́біць; *как попало*—абы́-як, чядба́ла, нядба́йна, няшчы́ра; *кому попало*—абы́-камў.
 Попада́ть—папа́даць, пазва́львацца, пака́цца.
 Попадате́сь, попасться—папада́цца, папа́сьціся; тра́пляцца, налуча́цца, спатыка́цца, сустрака́цца; *на глаза*—кіда́цца (на вочы); *-да́ться на удочку*—да́цца абду́рыць; *на глаза не-дайся*—на вочы не пака́звайся; *-да́ться в краже*—пракрада́цца.
 Попадья́—пападзьдзя́, папі́ха, папа́дз'і́ха.
 Попаивать, попоить—папойваць, папаіць.
 Попаливать, -лить—папальваць, папаліць.
 Попарно—па́рамі, ўцот; *но сопряженные*—па́рамі зьвяза́ны (м. т.).
 Попарный—па́рны, цотны.
 Попархивать—папы́рхваць, пералята́ць.

Попасти—папа́сьвіць, папа́сьціць.
 Попахивать (*издавать запах*)—папа́хваць, трохі́ тхнуць.
 Попахивать, хать—паворваць, паара́ць.
 Попекать, попечь—папяка́ць, пап'я́ць.
 Попённый—ад пня.
 Попенять—панарака́ць, пажалі́цца.
 Поперебить—паперабіва́ць.
 Поперёк—упоперак, наўпоперак.
 Попеременно—папераме́нна, упераме́нку.
 Попеременнолистный (*бот.*)—папераме́нналісты.
 Попеременный—папераме́нны.
 Поперемышь—паперамы́ваць.
 Поперерезать—паперарэ́зваць, папераціна́ць; павыра́заць.
 Поперётъ—паперці́.
 Поперечеркивать—паперачы́ркаваць, паперакрасы́ляць.
 Поперечина—папярочы́на; у *ножки стола*—суно́жка.
 Поперечить—папярэчы́ць, пасупрэчы́ць.
 Поперечник—папярочні́к.
 Поперечно—упоперак.
 Поперечный—папярочны́.
 Поперхнуться—папырхну́цца.
 Попечалиться—пасму́ціцца, пасумава́ць, пасмуткава́ць, патужы́ць.
 Попечатать—падрукава́ць.
 Попечение—апе́ка, апекава́ньне, клопат; *иметь попечение*—апекава́цца, клапаці́цца, дбаць.
 Попечитель—апякў́н, апекава́льнік; кура́тар.
 Попечительница—апякў́нка, апекава́льніца; кура́тарка.
 Попечительный—апякў́нскі, апякў́нчы, апекава́льны; дбайлі́вы, старанны́.
 Попечительство—апе́ка, апекава́ньне.
 Попечь, -чься—пап'я́чы, -чыся.
 Попешись—паклапаці́цца, падба́ць.
 Попивание—папіва́ньне.
 Попивать, попить—папіва́ць, папі́ць.
 Попиливать, -лить—папілоўваць, папілава́ць.
 Попирать, попрать—1) тапта́ць, патапта́ць, падтапта́ць; 2) перама́гаць, перамагчы́.

Попировать—пабанкетаваць, пабалаваць.
 Пописывание—папісваньне.
 Пописывать,-сать—папісваць, папісаць.
 Попихивать,-хать,-хнуть—папихваць, папихаць, папхнуць.
 Попищать—папішчаць, папіскаць.
 Поплавать—паплаваць.
 Поплавок—плаваўк, паплавец.
 Поплакать—паплакаць, парумзаць, пагаласіць.
 Поплатить—пазаплачваць, паплаціць; *титься жизнью*—налажыць галавою.
 Поплёвывать, поплевать—паплёўваць, папляваць, паплюваць.
 Поплести—паплёсьці, паплясьці; *-сти вздор*—пачаўпсьці.
 Поплестись—папаўзьці, пашкандыбаць, пацеляпацца.
 Поплотнеть—пашчыльнёць.
 Поплотничать—пацесьляваць.
 Поплыть—паплысьці, паплыць.
 Поплясывать,-сать—скакаць, па-скакаць, патан(ь)чыць.
 Попович—паповіч.
 Поповна—папоўна, пападзянка.
 Поповник (*бот. Leucanthemum vulg. L.*)—рамонак, рамон.
 Поповский—папоўскі.
 Поповство—папоўства, папы.
 Поповщина—папоўшчына.
 Попойка—папойка, гулянка.
 Попоить—*см.* Попаивать.
 Пополам—папалам, напалам, абapolна, сўпал, наперак; *с грехом* пополам—абь-як.
 Пополаскивать—папалоскваць.
 Пополдничать—папалўднаваць.
 Поползать—папоўзаць.
 Поползень (*зоол.*)—глінянка (з. т.)
 Поползновение—памыканьне, схільнасьць.
 Поползти,-зть—папаўзьці.
 Пополнение—папаўненьне.
 Пополнеть—папаўнёць, пагладчэць.
 Пополнять, пополнить—папаўняць, папоўніць.
 Пополоскать,-ться—папаласкаць, папаласкацца.
 Пополосно—па палосах.
 Пополосный—папалосны.
 Пополоть—папалоць.
 Пополудни—папоўдні, апоўдні.

Пополуночи—папоўначы.
 Попользовать (*больного*)—палячыць, памагчы.
 Попользоваться—пакарыстаць (з чаго), пакарыстацца (чым), зажыць, ужыць.
 Попомнить—папомяць, папамятаваць.
 Попона—папона, гўнька, апона (*Cich.*).
 Попороть (*наказать*)—пасёкці, пасьцёбаць.
 Попортить—папсаваць, папсуваць, паглуміць, пагвалтаваць, папаскўдзіць, пагадзіць, папаганіць.
 Попортиться—папсаватца, паглуміцца.
 Попорченный—папсаваны, папсўты.
 Попоститься,-стничать—папасьціцца, папосьнікаваць.
 Попотеть—папацець.
 Попотчивать—пачаставаць.
 Поправеть (*в полит. см.*)—зрабіцца правым, перакінуцца да правых.
 Поправка,-поправление—папраўка, папраўленьне, паправа; паляпшэньне.
 Поправлять, поправить—папраўляць, паправіць; наладжваць, наладзіць; паляпшаць, паляпшыць; *немного*—падпраўляць, падправіць.
 Поправляться, поправиться—папраўляцца, паправіцца; паляпшацца, паляпшыцца; ачўньваць, ачуняць; *дела* поправляются—справы наладжваюцца.
 Попраздновать—пасвяткаваць.
 Попрание—патаптаньне, таптаньне.
 Попрать—*см.* Попирать.
 Попрежнему—як даўнэй, падаўнэйшаму.
 Попрек—папіка, дакор, упіка; *-рёки* папікі, дакоры, згрызоты.
 Попрекать,-кнуть—папікаць, папікнуць; упікаць, упікнуць; дакараць, дакарыць; наракаць.
 Попрепятствовать—пазавадзіць, заперашкодзіць, паперашкодзіць.
 Поприбавить—трохі дадаць, прыкінуць.

Поприманить—папрынаджаць, папрыманьваць.
Поприодеть, -ться—панадзяваць, панадзявацца; папрыбіраць, папрыбірацца.
Поприще—стан, шлях, поле; *вышел на -ще литературной деятельности*—выйшаў на шлях літаратурнай працы.
По-приятельски—пасяброўску, папрыйцельску.
Попробовать—паспрабаваць, папробаваць; *пищу*—паспытаць, пакаштаваць.
Попросить—папрасіць.
Попросту—папросту, папростаму.
Попрошайка—цыган, цыганка, папрасяка, канькала.
Попрошайничать—цыганіць, канькаць, жабраваць.
Попрошаться—папрашчацца, разьвітацца.
Попрыгивание—паска(о)кваньне, пацмыгваньне.
Попрыгивать, -гать—паска(о)кваць, паскакаць; пабрыкваць, пабрыкаць; пацмыгваць, пацмыгаць.
Попрыгун—скакун, скакунец, цмыгун.
Попрыгунья—скакунья, скакуня.
Попрыскивание—попрыскаваньне.
Попрыскивать, -прыскать—папрыскваць, папрыскаць.
Попрямить—выпрастаць.
Попрятать—пахаваць.
Попрятаться—пахавацца.
По-птичьи—як птушка, паптушынаму.
Попугай—папуга.
Попугать—папужаць, папалохаць, пастрашыць.
Попудно, -ный—ад пуда, пудамі.
Попудрить, -ться—папудрыць, папудрыцца.
Популяризатор—пашыральнік (л. т.) папулярызаатар.
Популяризация—пашырэнне (л. т.) папулярызацыя.
Популярность—папулярнасьць, агульнадаступнасьць (л. т.), пашыранасьць.
Популярный—папулярны, агульнадаступны (л. т.), пашыраны.
Попури (муз.)—мешаніна (мз. т.).

Попускать, -стить—папускаць, папушчаць, папусьціць; патураць.
Попуститель—патуральнік.
Попустительница—патуральніца.
Попустительство—патуральне, попуск.
Попусту, -тому—марна, дарма, бяздай прычыны.
Попутать—паплутаць; *лошадей*—папўтаць; стрыножыць.
Попутешествовать—павандраваць.
Попутник (бот. Plantago major L.)—бабка, бабін цвет (Fed.).
Попутно—па дарозе.
Попутный—спадарожны.
Попутчик—спадарожнік.
Попутчица—спадарожніца.
Попушение—см. **Попустительство**.
Попылить—папыліць.
Попытать—пакатаваць, памучыць, памардаваць.
Попытаться—паспрабаваць, заспрабаваць.
Попытка—спроба, замер; *попытка не пытка, а спрос не беда*—хто пытае, той ня блўдзіць.
Попьянствовать—пап'янстваваць, пагуляць.
Попятить—адапхнуць, пасунуць назад; *-ться*—адступіцца, падацца, зрачыся.
Попятнать—папляміць.
Попятный—адступны; *итти на попятный двор*—адступаць, адмаўляцца.
Пора—пара, час, часіна, гадзіна; *ранняя пора*—раньне; *до каких пор*—дакўды, дакўль; *до сих пор*—дасюль, да гэтага часу; *до поры, до времени*—покуль што, да якогася часу; *в пору*—у парў, у самы час; *порою*—парою, часам, часамі; *с тех пор, как*—ад таго часу, як; *от поры до времени*—ад часу да часу; *он еще в поре*—ён яшчэ у моцы; *с давних пор*—ад даўняга часу, здаўна; *с которых пор*—ад якога часу; *п. жатвы*—жніво; *п. косбы*—касавіца; *п. пахания*—ворыва; *п. метания икры*—час нерасту; *п. расцвета*—час красавання.
Пора—сітавінка (б. т.), сітавіна, шпар.

Поработать—папрацаваць, паработаць.
Поработитель—зьянявольнік.
Порабошць, ботить—зьянявольваць, зьянявольці.
Порабошчье—зьянявольенне, зьянявольваньне.
Порабошчый—зьянявольны.
Поравну—нараўна, пароўнаму.
Поравняць—параўняць, паабраўняць, параўнаваць.
Порадеть—пазычыць, зрабіць ласку, пашчырыць, паспагадаць.
Порадовать, ться—парадаваць, парадавацца; пацешыць, пацешыцца; *ть* **множественно**—папацешыць.
Поражать, поразить—1) паражць, паразіць; пабіваць, пабіць; 2) *удивлять*—здзіўляць, здзіўніць; 3) *ударать, ударыть*; *поразил в сердце*—ударыў у сэрца; *поражен красотою*—здзіўлены красою.
Поражающий—паражны, паражлівы, *дзіўны*.
Поражение—паражка, паражэньне (в. т.), перамога; *нанести-ние*—паразіць, перамагчы, пабіць (ворага); *потерпеть-ние*—быць пабітым; *шуточно*—скулі зьёсьці, ушчаміць хвост.
Пораженный—паражоны, пабіты; *здзіўлены*.
Поразбежаться—паразбягацца, паўцякаць.
Поразбиться—паразбівацца.
Поразбрестись—паразбрысьціся, паразыйсьціся.
Поразбросать—параскідаць.
Поразведать—павывёдаць, дазнацца, даведацца.
Поразвесить—паразвэжваць, *Поразвешать*—паразвэшваць.
Поразвязать—паразвэзваць.
Поразглядеть—паразглядаць.
Поразговориться—разгаварыцца, разгаварыцца.
Пораздумать—перадумаць.
Поразительно—паразліва, *дзіўна*, надзвычай.
Поразительность—паразлівасьць, *дзівота*.
Поразительный—паразлівы, *дзіўны*, *дзівосны*, надзвычайны.

Поразлакомиться—паразласавацца.
Поразлететься—паразлятацца.
Поразложить—параскладаць.
Поразломать—паразламаць.
Поразместить—паразмяшчаць, паразмяркоўваць.
Поразметать—параскідаць.
Поразнести—паразносіць, паразбурваць.
Поразобратить—паразбіраць.
Поразогнать—паразганяць.
Поразойтись—разыйціся, парасхадзіцца.
Поразослать—парасылаць.
Поразорвать—паразраўнаваць.
Поразростись—паразрасьціся.
Поразрезать—паразрэзваць.
Поразрыть—параскопваць.
Поразузнать—павывёдваць.
Поранить—параіць, зраіць.
Пораскласть—*см.* **Поразложить**.
Порасковать—параскоўваць, параскаваць.
Порасколиться—пакалоцца, пашчэліцца, пашчэміцца.
Пораскопать—параскопваць.
Пораскрасть—параскрасьці, параскрадаць.
Пораскупить—параскупляць.
Порасплести—парасплятаць, паразвэзваць.
Порасплодить—параспладняць.
Пораспороть—параспорваць.
Порасправить—павыпроставаць.
Пораспродать—паспрадаць, паспрадаваць.
Пораспросить—параспытваць.
Пораспрямить—павыпроставаць.
Пораспуть—параспушчаць.
Пораспутать—паразблы(у)тваць.
Пораспухнуть—параспухаць.
Порассудить—паразвэжыць.
Порастаскать—парасыягаць.
Порастерять—пагубляць, патраціць.
Порастить—парасыць.
Порастолкать—парастаўхаць, параспіхаць.
Порастолстеть—растаўсьцець, пагладчэць.
Порастоптать—парастоптваць.
Порастопырить—парастапіраць.
Порастревожить—парастрывожваць, развэтрыць (рану).
Порастрескаться—патрэскацца, папокацца.

Парастрясці—парастрасáць.
Порасхватать—парасхопваць.
Порасходиться—парасходзіцца, паразыйсціся.
Порасчистить—парасчышчаць.
Порасшатать—парасхістваць.
Порасширить—пашырыць (трохі).
Порвать—парваць; *волоса, пер'я*—паскўб(сь)ці.
Порваться—парвацца, падрацца, папароцца.
По-ребячески—падзяцінаму, падзіцячаму, як дзіця.
Пореветь—парўмзаць, параў(сь)ці.
Поревновать—пазайздросьціць.
Поредельй, девший—парадзёлы.
Поредеть—парадзёць.
Порезать, ться—парэзаць, парэзацца.
Порез—парэз.
Порезветь—пажвавець, паспрытнець.
Порезвиться—пабэгаць, пагуляць, пагойсаць.
Порей (*бот. Allium porrum L.*)—парэй.
Порекомендовать—парэкамендаваць, парáць.
Порешить—задўмаць, замéрыцца, наважыцца.
Порисковать—парызыкаваць.
Порисовать—парысаваць; **ться**—пафігуравацца, паўдавацца.
Пористость—сітавіннасьць (б. т.), мяжджэрыстасьць.
Пористый—сітавінны (б. т.), мяжджэрысты; **-стое**—мяжджэра.
Порицание—ганьбёньне (л. т.), гáньба; *выразить-ние*—зрабіць вымову.
Порицатель—ганьбіцель (л. т.), ганёбнік.
Порицательный—ганёбны.
Порицать—ганіць, ганьбіць, ганьбаваць, гўдзіць.
Порка—цввчэньне, сьцёбаньне, хляста́ньне; *дать-ку*—даць бярозавай кашы.
Порнограф—парнаграф.
Порнографический—парнаграфічны.
Порнография—парнаграфія.
Поровну—*см.* **Поравну**.
Порог—парог.
Порода—парода, гатўнак (г.-к. т.), завод; пакалёньне, род; *да*

горная—парода зёмная; *да осадочная (слоистая)*—парода пластовая (г.-к. т.).
Породистость—заводзкасьць (аб б́ддле), урода.
Породистый—завадзкі, уродны.
Породнить, ться—парадніць, парадніцца, зрабіцца сваякамі.
Порождать, породить—1) раджаць, радзіць, спарадзіць; 2) утвараць, вытвараць.
Порождение—род, плод, плéмя, кодла.
Порожек (муз.)—парожак.
Порожистый (о реке)—парогавы (г.-к. т.), парожысты.
Порожнём—паражняком.
Порожний—парожні.
Порожнить—спаражняць.
Порознично—ураздроб.
Порознь—розна, паасобку, асобна, парозну, апычна, паапыч.
Пороиться—параіцца.
Порок—ва́да, зава́да, зага́на, хіба; **-рок сердца**—хвароба сэрца.
Поронять—пагубляць, паўпускаць.
Пороптать—панаракáць.
Поросёнок—парася, пар(а)сёк; сьвінтўх, сьвінтўшка; *взрослый*—подсві́нак.
Пороситься—парасіцца.
Пороскошествовать—параскашавацца.
Порослый—парослы.
Поросль—адросьткі, атожылкі (б. т.), па́раснык, па́сынкі, маладняк.
Порост—*см.* **Подоросль**.
Поросятина—парасяціна.
Поросячий—парасячы.
Поротно—па ротах.
Поротозейничать—палавіць (па-страляць) варон.
Пороть—пароць; *хлыстом*—біць дубцом, даваць бярозавай кашы; **роть дичь**—лапці плясці, плявўзаць.
Поротье—пароцьце.
Порох—порах.
Пороховница—парахоўніца.
Пороховой—парахавы; **-вой погреб**—парахавы склеп (в. т.), парахоўня.
Порочение—ганьбёньне, агўда.
Порочить—ганьбіць, няславіць, гўдзіць.

Порочно—ганэбна.
 Порочность—ганэбнасьць, сапсў-
 тасьць.
 Порочный—ганэбны, нячысты,
 сапсўты, грэшны.
 Пороша—пароша.
 Порошинка—парашынка.
 Порошить—парошыць.
 Порошок—парашок; *от перегнив-*
шего дерева—парахня; *шок*
слабительный—парашок на
 вольнасьць; *обратить в-шок*—
 сьцёрці ў парашок.
 Порою—см. Пора.
 Порт—прыстань, порт (г.-к. т.).
 Порта—Порта.
 Портал—партал.
 Портвейн—партвэйн.
 Портер—портэр.
 Портерный—портэрны.
 Портерная—партэрная.
 Портник—портык, прысэнак.
 Портить—псавать, псуваць, глу-
 міць, гадзіць, плюгавіць, па-
 ганіць, партачыць.
 Портиться—псаватца, псуватца,
 глуміцца, паганіцца.
 Портки—нагавіцы, парткі, парткі,
 сподні, штаны, майткі.
 Портмоне—партманэт, калітка,
 гамэтка.
 Портниха—швачка, краўчыха.
 Портной—кравец, крэўчык.
 Портняжить—краўцаваць.
 Портняжничество—кравецтва.
 Портняжный—кравецкі.
 Портмошня—пральня.
 Порто-франко—парта-франка.
 Портрет, тец—партрэт, патрэт.
 Портретист—партрэтысты.
 Портретный—партрэтны.
 Портсигар—партабак.
 Португалец—партугалец.
 Португалия—Партугалія.
 Португальский—партугальскі.
 Портулак (*бот. Portulaca oler-*
acea L.)—партулака.
 Портулачный—партулачны.
 Портупоя—пасак ад шпэгі.
 Портфель—партфэль.
 Портьера—заслона, запона.
 Портянка—анўча, парцінка.
 Портяной—пอร์ตывы.
 Порубежный—парубэжны, паўзь-
 мэжны, пагранічны.

Порубить—парубіць, пасячы.
 Порубка—поруб, паруб.
 Порубленный—парублены, пасе-
 чаны.
 Порубщик—парубнік.
 Поругание—парўга, нарўга, нару-
 ганьне, глум, эздэк, зьянага,
 ганьба.
 Поругатель—ганьбіцель.
 Поругать—палаяць, злаяць (каго),
 пасварыцца (на каго).
 Поругаться—палаяцца, пасварыцца
 (з кім); *-ться в споре*—пагрызь-
 ціся.
 Порука—парўка, ручаньне; *ка кру-*
говая—супольная парўка; *взять*
на поруки—паручыцца (за
 каго), узяць на парўкі.
 Поруководить, дствовать—пакіра-
 ваць (кім).
 Поруманить, -ться—парумя(е)ніць,
 парумя(е)ніцца.
 Порусеть—парусець, парусавець.
 По-русски—парасійску, парўску,
 памаскоўску.
 Поручать, -чить—даручаць, дару-
 чыць; прыпаручаць, прыпару-
 чыць; зьявляць, зьявляць; да-
 вярць, давярць.
 Поручение—даручэньне,
 Порученный—даручаны.
 Поручик—парўчнік.
 Поручитель—дарўчнік, парўчнік.
 Поручительница—дарўчніца, па-
 рўчніца.
 Поручительство—парўка, зарўка.
 Поручиться—паручыцца.
 Поручни—поручы.
 Порфир (*мин.*)—парфір (г.-м. т.),
 багранец.
 Порфира—баграніца, пурпўра.
 Порфиновый—парфіровы.
 Порх! пырх!
 Порхание—пырханьне.
 Порхать—пырхаць.
 Порцион—парцыён.
 Порционно—порцыямі, парцыённа
 Порционный—парцыённы.
 Порция—порцыя, пайка, дзель.
 Порча—псота, шкода, глум, па-
 глум, глумлёньне, сказа, пса-
 ваньне, нявечаньне; *-ча сено-*
коса скотом—патрава, траўля.
 Порченный—псўты, псуваны, папса-
 ваны.

Поршень—таўкач (ф. т.), штурхач, саўгач (Ласт.).

Поршневый—таўкачовы, штурхачовы.

Порыв—парываньне, імпэт, рапт.

Порываться—імкнуцца.

Порывисто—імпэтна, парыўча.

Порывистость—імпэтнасьць, парыўчасць.

Порывистый—імпэтны, парыўчы.

Порыдать—парыдаць, пагаласіць.

Порыжелый, -вший—парудзёлы.

Порыжеть—парудзёць.

Порыхлеть—зрабіцца пухкім, мяккім.

Порычать—парыкаць.

Порябеть—парабёць, зрабіцца рабым.

Порядить—см. Подрядить.

Порядковый (о числах)—парадкавы (м. т.), чарговы; **вые имена числительные**—парадкавыя лічэбнікі.

Порядком—парадкам; ладна, даволі, досыць, дужа.

Порядок—парадак, лад, чын; *военный*—шых, строй; *в порядке вещей*—як водзіцца; *привести в порядок*—упарадкаваць; *по порядку*—адно па адным; *никакого порядку*—ніякага ладу.

Порядочно—парадкам, досыць, даволі, ці мала.

Порядочность—прыстойнасьць.

Порядочный—ладны, значны, ці малы; прыстойны; **-ная цена**—немалая цана.

Посад—прадмесьце, пасад (г.-к. т.).

Посадить—пасадыць, пасаджаць.

Посадка—саджэньне; *ка деревьям вдоль дорог*—прысады.

Посадник (ист.)—паса́днік.

Посадница (ист.)—паса́дніца.

Посадский—паса́дзкі.

Посажено, -ный—сажнімі, на сажні.

Посажённый отец—пасаджоны бацька.

Посаливать, пасалить—пасальваць, пасаліць.

Посаливать, посолить—пасольваць, пасаліць.

Посасывать, пососать—сысаць, пасысаць, пассаць; пасмоктаць, пасмактаць.

Посбавить—пазбавіць; **-вить спеси**—пазбавіць гонару.

Посватать, -ться—пасва́таць. **Пасва́тацца.**

Посвежий, -вший—паядранёлы, пасвяжэлы.

Посвежить (о погоде)—паядранёць, пасвяжэць.

Посветить—пасвяціць.

По-светски—пасвёцку.

Посвидетельствовать—пасвёдчыць, засвёдчыць.

Посвист—посвист.

По-свински—пасві́нску, як сві́ньня.

Посвистывание—пасвистваньне.

Посвистывать, -стать—пасвистаць, пасвістаць.

По-свойски—пасвойску.

Посвящать, посвятить—пасвячаць, пасвяціць; прысьвячаць, прысьвяціць; высьвячаць, высьвяціць; афяраваць кнігу).

Посвящающий—пасвячальнік, афяравальнік.

Посвящение—пасвячэньне, афяраваньне (л. т.).

Посвященный—пасвёчаны, прысьвёчаны, афяраваны.

Посев—сяўба; **-вы восхождение**—рунь.

Поседелый, -вший—пасі́вёлы, сьсі́вёлы.

Поседей—пасі́вёць, сьсі́вёць, вы́сі́вёць.

Посекать, посечь—пасякаць, пасячы; пасьце́баць, пасьця́баць.

По-секрету—сакрэ́тна, пад сакрэ́там.

Поселенец—пасельнік, пасялёнец, аса́днік.

Поселение—пасе́лішча (г.-к. т.), па́сялёньне.

Посёлок—вы́села́к, засьце́нак, аса́да.

По-сельски—павясковаму, пасельскаму.

Поселянин—селянін.

Поселянка—сяля́нка.

Поселянский—сяля́нскі, васьня́цкі.

Поселять, -лить—пасяля́ць, пасялі́ць.

Поселяться, -литься—пасяля́цца, па́сялі́цца; асяля́цца, асялі́цца; асяда́ць, асе́сьці; аста́лёўва́цца, асталя́вацца.

По-семейно—сём'я́мі.

Посемейный—па́сяме́йны.

Посему—дзеля гэтага, таму.
 Посерд^іть—пасердаваць, пасердавацца.
 Посеребр^{ен}ный—пасярэбраны.
 Посеребр^ять—р^ить—пасерабраць, пасерабрыць.
 Посерет^ь—пашарэць.
 Посетитель—даведнік, наведнік, госьць.
 Посетительница—даведніца, наведніца, госьця.
 Посетоват^ь—патужыць, пабедкавацца, панаракаць.
 Посещать, посетит^ь—даведвацца, даведацца; адведваць, адведаць; наведвацца, наведвацца; візытаваць, завізытаваць, завітаць.
 Посещение—даведваньне, даведзіны, доведкі; адведзіны, наведваньне, наведзіны, водведкі, зьведкі.
 Посивет^ь—пасівець.
 Посиделки—вячоркі, вечарніцы, вечарўшкі, супрадкі, попрадкі; *ки до рассвета*—досьвіткі.
 Посидеть—пасядзець, пабавіцца.
 Посиживать—пасёдджаць.
 Посильно—па сіле, па змозе.
 Посильный—пасільны.
 Посинелый, невший—пасінелы, сьсінелы.
 Посинет^ь—пасінець, сьсінець.
 Посинить—пасініць.
 По-сиротски—пасірочаму, як сірата.
 Поскабливание—паскробваньне, паскобліваньне.
 Поскабливать, поскаблит^ь—паскробваць, паскрабаць; паскобліваць, паскабліць.
 Поскакать—пасакаць.
 Поскитаться—пабадзіцца, наблўкаць.
 Поскользнуться—пакаўзніцца, пасьлізніцца, каўзаніцца.
 Поскольк^у—па(с)колькі.
 Посконник (*бот. Eupatorium L.*)—рэпik (б. т.).
 Посконный—пасконны, плосканны; *-ная нить*—порт.
 Посконь—пасконьне, плоскані; зрэб'е.
 Поскорее, *-рей*—баржджэй, хутчэй, хўдзенька.
 Поскрёбки—паскробкі, поскрабкі.

Поскрёб^ыш—паскробак.
 Поскрежетать—паскрыгатаць.
 Поскромнеть—пазьмірнець.
 Поскучать—панўдзіцца.
 Послабеть—паслабнуць, пакволіць.
 Послабление—аслаба, попуск, патураньне.
 Послаблять, послабить—патураць, патурыць; папускаць, папусьціць.
 Посланец—пасланец, пасол.
 Послание—пасланьне, ліст.
 Посланник—пасол.
 Посланнический—пасольскі.
 Посланный—пасланы.
 Послать—*см. Посылать*.
 После (*чего*)—пасьля, посьле (чаго), па (чым); напасьля; *на после*—на потым; *после обеда*—па абедзе.
 Послед—посьлед, рэшта; пазадзьдзе.
 Последки—паскробкі, пасьлёдкі.
 Последний—апошні, астатні; *до последнего*—дазваньня, дашчэнту, дарэшты.
 Последователь—пасьлёдавальнік, (л. т.), пасьлёднік, прыхільнік.
 Последовательница—пасьлёдавальніца, пасьлёдніца, прыхільніца.
 Последовательно—паступова, пасьлядоўна, крок за крокам; *делать но несколько раз*—рабіць некалькімі наваратамі.
 Последовательность—паступовасьць, пасьлядоўнасьць.
 Последовательный—паступовы, пасьлядоўны.
 Последок—паскробак (Нс.), пасьлёдак.
 Последовать—пайсьці, ступаць сьлёдам, рўшыць.
 Последствие—вынік.
 Последующий—наступны, патомны, чарговы.
 Послезавтра—пазайтра.
 Послезавтрашний—пазайтрашні.
 Послеобеденный—паабедны.
 Послесловие—пасьляслоўе (л. т.).
 Пословица—прыказка.
 Послужить—паслужыць, паслугаваць, дапамагчы; *ть во вред*—зашкодзіць.
 Послужной (*список*)—паслужбовы.
 Послушание—паслушанства, послух, слухмянасьць, слўханьне.

Послушать—паслѹхаць.
Послушаться—паслѹхацца.
Послушливо, -шно—слухмяна, паслѹжна.
Послушливость, -шность—слухмянасьць, паслѹшнасьць.
Послушливый, -шный—слухмяны, паслухмяны, паслѹшны, лагодны.
Послушник (монастырский)—слѹжка.
Послышать—пачуць, учуць.
Послышаться—пачуцца, здацца.
Послюнить—паслѹніць, паслѹніць.
Посматривание—паглѣджваньне.
Посматривать, посмотреть—паглѣджаць, паглядзець, зірнуць, глянуць, пацікавіцца, падзівіцца, папільнаваць; **посматривая**—назіркам.
Посмеиваться—пасьмѣйвацца.
Посмелее—сьмялѣй, адважней.
Посмелеть—пасьмялѣць, асьмѣліцца.
Посменно—наперамѣну.
Посмертный—пасьмяротны.
Посметь—адважыцца, пасьмѣліцца, асьмѣліцца.
Посмешить—пасьмяшыць, насьмяшыць.
Посмешище—паглѹмішча; *делать себя-щем*—сьмѣх з сябе рабіць; *выставлять себя на-ше*—выстаўляць сябе на сьмѣх.
Посмеяние—посьмѣх, паглѹм, на-рѹга.
Посмеяться—пасьмяяцца, паглуміцца (з каго).
Посмолкнуть—пазмаўкаць.
Посмотреть—см. **Посматривать**.
Пособие—дапамога, падмога; *бие учебное*—пасобнік.
Пособлять, -бить—дапамагаць, дапамагчы; падмагаць, падмагчы; пасабляць, пасабіць.
Пособник—памагаты, дапамагальнік, пасобнік.
Пособничество—дапамаганьне, помач.
Посовести—сумлѣнна, совесна.
Посовеститься—пасуміцца, усуміцца, пасароміцца.
Посоветовать—параіць, парадзіць; даць раду.
Посоветоваться—параіцца, парадзіцца (з кім).

Посозвать—пасклікаць.
Посодействовать—дапамагчы, зрабіць дапамогу.
Посократить—паскарочваць.
По-солдатски—пасалдацку, як жаўнѣр, як салдат.
Посол—пасол.
Посолить—см. **Посаливать**.
Посоловельй, -вевший—пасалавѣлы.
Посоловеть—пасалавѣць, самлѣць.
Посольский—пасольскі.
Посольство—пасольства; *в собир.* см.—паслѹ.
Посопеть—пасапці.
Пососать—см. **Посасывать**.
Посотенно—сотнямі, соткамі.
Посох—кій, качарэжка, ляска.
Посохнуть—пасохнуць, пасохці.
Посошок—кіѣчак.
Поспасть—паспадаць.
Поспать—паспаць.
Поспевать, поспеть—пасьпяваць, пасьпѣць.
Поспешать, поспеть—сьпяшацца, пасьпяшацца; прыскарацца, прыскорыцца.
Поспешение—посьпѣх, пасьпѣх.
Поспешествовать—дапамагаць, спрыяць, шѣніць, таланіць.
Поспешливо, -шно—сьпѣхам, сьпѣшна, сквапна, похапам.
Поспешливость, -шность—сьпѣх, сьпѣшнасьць, сквапнасьць, пахапліваць.
Поспешливый, -шный—сьпѣшны, прыскораны; сквапны, пахаплівы.
Поспилить—пасьпілаваць, пасьпілоўваць.
Поспить—пасьпіваць.
Поспособствовать—дапамагчы, даць раду.
Поспрыгнуть—пасаскокваць.
Посрамление—сорам, ганьба, няслава, абняслава, бясчѣсьце.
Посрамлять, -мить—сароміць, асароміць; ганьбіць, зганьбіць; няславіць, абняславіць.
Посреди—сярод, пасярод.
Посредник—пасярэднік, фактар.
Посредница—пасярэдніца, фактарка.
Посреднический—пасярэдніцкі, фактарскі.

Посредничество—паярэ́дніцтва, фактарства.
Посредственно—паярэ́дна, звычайна, так сабе.
Посредственность—паярэ́днасьць, звычайнасьць.
Посредственный—паярэ́дны, звычайны.
Посредством (чего)—праз (што), з дапамогаю (чаго).
Посрочно—тэрмінамі, ратамі.
Поссорить—пасварыць.
Поссориться—пасварыцца, наляяцца, пагрызьцця, пагыркацца.
Пост—1) пост; 2) *воен.*—варта, старожа, пост; 3) паса́да; *пост Рождественский* — Піліпаўка; *п. великий* — вялікі пост; *п. Петров*—Пятроўка.
Постав в мельницах—за́стаўка, млыновы ка́мень; *ткацкий*—кросны.
Поставец—макаце́р; ша́фка.
Поставка—даста́ва.
Поставление—пастаўле́нне; дастаўле́нне.
Поставлять, поставить—пастаўля́ць, паста́віць, пастана́віць; дастаўля́ць, даста́віць; *-влять во священники*—высьвяча́ць на па́па; *-вить вопрос*—вы́сунуць пыта́ньне; *-вить банки*—кінуць кроў; *-вить что в зину*—абвінава́ціць у чым; *-вить на сид*—зьявну́ць ува́гу; *-вить в необходимость*—эмсы́ць; *-вить в обязанность*—абавязва́ць; *-вить на своем*—даі́сьці свайго; *-вить кого в известность*—паве́даміць, даць да ве́дама; *-вляю себе за счастье*—уважа́ю за шча́сьце.
Поставщик—дастаўнік.
Постадно—ста́дамі.
Постамент—паста́мэнт.
Постановка (пьесы)—пастаноўка (л.т.); (*вопроса*)—высоўваньне.
Постановление—пастанава, ухва́ла.
Постановлять, -вить—пастанаўля́ць, пастана́віць; ухваля́ць, ухвалі́ць; *-вить приговор*—скла́сьці вы́рак.
Постараться—пастара́цца, пада́баць.
Постарелый, -вший—пастара́лы, сапсе́лы, згрыбе́лы.
Постареть—пастара́ць, вы́псець, са́лсець, згрыбе́ць.

По-стариковски—пастара́чаму.
Постатейно—па арты́кулах, артыкула́мі.
Постегать—пасы́цебаць.
Постель—ложак, пасы́целя, пасы́цель.
Постельный—пасы́цельны.
Постепенно—паступова, паво́лі, спа́квалі.
Постепенность—паступова́сьць, павольна́сьць.
Постепенный—паступовы, спа́квольны, павольны, ступя́нёвы.
Постереть—пасы́ціраць.
Постеречь—пасы́церагчы́, папі́льнава́ць, павартава́ць.
Постеречься—пасы́церагчы́ся, папі́льнава́цца, засы́церагчы́ся.
Постесняться—пасаро́міцца.
Постигать, -стичь, -стигнуть—1) спа́тыка́ць, спа́тка́ць; засы́пява́ць, засы́пець; напа́даць, напы́сьці; 2) разу́мець, зразу́мець; ця́міць; уця́міць; ке́міць, ске́міць; кме́ціць, расшалопа́ць (што). ня́цца (чаго); *постигла болезнь*—зда́рылася хвароба.
Постижение—разу́ме́нне, зразу́ме́нне.
Постижимо, -мый—зразу́мела, -лы.
Постилать, постлать—1) пасы́ціла́ць, пасла́ць; 2) масы́ціць, памасы́ціць; *-стилатъ на стол*—накры́ваць стол.
Постилка—подсы́ціл; *у свиней*—бярлог.
Постирать—папра́ць, памы́ць (бя́лізну).
Поститься—пасы́ціцца, посьні́каваць, пасы́ціць; *по понедельникам*—пая́дзёлкаваць; *по средам*—се́радзіць.
Постник—посы́нік, крупе́нік.
Постница—посы́ніца.
Постничать—посы́нікаваць.
Постный—посны; *-ное масло*—але́й; *-ное кушанье*—нішчы́мая стра́ва.
Постой—пастой (вайсковы).
Постоянный—пастойны.
Постонать—пастагна́ць, пае́нчыць.
Посторожить—павартава́ць, пастара́жыць, папі́льнава́ць.
Посторониться—саступі́ць з даро́гі, адхі́нуцца, збочы́ць.

Посторонний—старонні, пабочны, чужы: прападковы.
Постоялец—см. Квартирант.
Постоялица—см. Квартирантка.
Постоялый—заезны; лый двор—заезд.
Постоянно—ста́ла, пастайнна, заўсёды, бязупынна, статэчна.
Постоянный—ста́лы, пастайнны, статэчны; *ное пребывание*—ста́лы побыт; *ные гости*—нявыводныя госьці.
Постоянство—ста́ласць, статэчнасьць, нязьмённасьць.
Постоять—пастаяць; **постояй!**—пачакай!
Пострадать—пацяярпець, перацяярпець, пабалець, папакўтаваць.
Постранично—па старонках, старонкамі.
Постранствовать—павандраваць, папаездзіць.
Постращать—пастрашыць, папужаць, папалохаць, задаць страху.
Пострел—1) см. **Пострелёнок**; 2) удар, апаплексія; 3) (бот. *Alethone patens* L.)—сон-трава.
Пострелёнок—шыбенік, жэўжык, няўрымсыцік.
Пострелять—пастраляць.
Постриг, женіе—пострыг.
Постригать, ричь—пастрыгаць, пастрыгчы.
Построгать—пастрогаць.
Построение 1) *здания*—пабудова, пабудава́ньне, збудаваньне; 2) *роты*—пастрае́ньне (в. т.).
Постройка—будоўля, будынак; *большая*—будыніна.
Построить—1) пабудаваць збудавать, памураваць, паставіць будынак; 2) *роту*—пастроіць (в. т.), пашыхаваць.
Постромка—пастро́нак.
Постромочный—пастро́нкавы.
Построчно (платить)—ад радка.
Построчный—адрадковы (л. т.).
Постряпать—пагатаваць.
Постряхнуть—струсіць, пастрўшваць.
Постудить—пастудзіць.
Постукивание—пастўкваньне, пагрукваньне.
Постукивать—пастўкваць, пагрукваць.

Постулат—пастуля́т, вымога.
Поступательный—паступовы.
Поступать, пить куда—паступаць, паступіць; уступаць, уступіць; *как*—абыходзіцца, абысьціся; *чыніць, учыніць*; *-пить на службу*—стаць на слўжбу.
Поступаться, питься (чем)—адмаўляцца, адмовіцца (ад чаго).
Поступление—паступле́ньне, уступ.
Поступок—учынак.
Поступь—хадзі.
Постучать—пастўкаць, пагруккаць.
Постыдить—пасараміць, пастыдзіць.
Постыдно—гане́бна, сора́мна, агідна.
Постыдность—гане́бнасьць, сора́м, агіда.
Постыдный—гане́бны, сора́мны, агідны.
Постылость—абры́дласць, пасты́ласць.
Постылый—абры́длы, пасты́лы; *стать постылым*—абры́дзець, абры́днуць, апасты́лець.
Постынуть—пасты́нуць.
Посуда—посуд, начы́ньне; *да для меда*—ла́жня; *одна*—пасу́дзіна.
Посудачить—пасудосіць, папляткарыць.
Посудина, нка—пасу́дзіна, нка.
Посудить о чем—памеркаваць, па́разважаць; *кого*—пасудзіць, пагудзіць.
Посуетсяя—памяту́сіцца.
Посул—посул, абяца́нка.
Посулить—пасуліць, паабяцаць.
Посунуть—пасу́нуць, папхну́ць.
Посуточно—ад сўтак, сўткамі.
Посуляжить, ничать—пацяга́цца па судох.
Посуху—па сухому, сухадо́лам.
Посучить—пасука́ць.
Посушить, ться—пасушы́ць, пасушы́цца.
Посchaftливиться, вилось—пашча́сьціцца; пашча́сьціла, пашча́нціла, патала́ніла, прывала́ла.
Посчитать—палічы́ць, парахава́ць.
Посчитаться—палічы́цца, паквіта́цца, здава́цца (на каго).
Посылание—пасыла́ньне.
Посылать, послать—пасыла́ць, пасла́ць; *кого часто*—ганя́ць.

Посылка—пасылка, пасылянка; *служить на-ках*—служыць на пабягушках.

Посылочный—пасылачны.

Посыльный—пасланец, пабягач.

Посыпать, посыпать—пасыпаць, пасыпаць.

Посыпаться—пасыпацца.

Посыхать, посохнуть—пасыхаць, пасохнуць; усыхаць, усохнуць.

Посягание, гательство—замах, памыканьне.

Посягатель, ница—памыкальнік, памыкальніца.

Посягать, нуть—замахвацца, замахнуцца; памыкацца, памкнуцца; чыніць, учыніць замах; ваżyцьца, наваżyцца.

Пот—пот; *п. кровавый*—кывавы пот.

Потаенно—потай, тайна, сакрэтна.

Потаенный, йной—таёмны, тайны, патайны.

Потайник—скрытка.

Потайть—патаіць, утаіць, захаваць.

Потакальщик—патуральнік.

Потакание—патураньне, папусканьне.

Потакать—патураць, папускаць.

Поталкивать, потолкать—паштурхваць, паштурхаць; патоўхваць, патоўхаць; пхаць, папхнуць.

Потанцовать—паскакаць, патанцаваць, патан(ь)чыць.

Потапывать, потоптать—патоптаваць, патаптаць; **таться**—патупацца.

Потарашить—патарашчыць, паказе́ліць вочы.

Потаскаться—павалачыцца, патуляцца, пабадзіцца, пацягацца.

Потаскивать, -скать—пацягваць, пацягаць; **-скать за волоса**—пачу́біць, пацягаць за гіры.

Потасуха, кушка—кўрва, шлёндра шлёха, плёха, вяхотка.

Потасовка—пачоска, тузаніна, чос; бойка, лупцоўка; **дать потасовку**—даць чосу.

Потатуйка (зоол. Урира ерорс)—удод.

Потатчик—патуральнік, патурайла.

Потатица—патуральніца.

Потачка—патвора, патворства, патураньне, попуск; *давать потачку*—патворыць.

Поташ—паташ.

Поташный—паташовы.

Поташить—павалачы, пацягнуць.

Потаять—растаць.

Потворство—см. Потачка.

Потворствовать—см. Потакать.

Потекать, потечь—пацякаць, пацячы.

Потёмки—поцёмкі, прыцёмкі.

Потемнелый, -невший—пацямнелы, сцяймнелы,

Потемнение—пацямненьне.

Потемнеть—пацямнець, сцяймнець, зацьміцца.

Потемнять, нить—зацямяць, зацьміць.

Потекие—пацёньне, патнёньне.

Потенциал—патэнцыял.

Потенциальный—патэнцыяльны, магчымы.

Потенция—патэнцыя, магчымасьць.

Потеплеть—пацяплець.

Потеребить—пацерабіць, пасмыкаць; *за волосы*—паскўбсьці, падраць.

Потереть, -ться—пацёрці, пацёрціся; пашмуляць, пашмуляцца.

Потерпевший 1) *убыток*—пашкоджаны; 2) *поражение*—пабіты.

Потерпеть—1) пацярпець, зры́мсьціць; 2) *убыток, из'ян*—панёсьці шкоду, страту; 3) *поражение*—быць пабітым.

Потеря—стра́та, шкода, згўба, загўба (Нс.).

Потерянный—згўблены, загўблены, страчаны.

Потерять—згубіць, загубіць, страціць, патра́ціць, утра́ціць; **-рать веру**—зня́верыцца; **-рать надежду**—абезна́дзе́цца; **-рать зрение**—сасьлё́пнуць; **-рать разум**—заглу́зьдзіцца, з розуму зы́сьці; **-рать время**—змарнаваць час; **-рать расположение**—стра́ціць ласку.

Потеряться—згубіцца, загубіцца, стра́ціцца; прапа́сьці, назпрапа́сьці.

Потеснить, -ться—паці́снуць, паці́снуцца.

Потёсывание—пачосваньне.

Потёсывать, потесать—пачосваць, пачасаць.

Потеть—пацець, патнець.

Потеха—пацёха, бава, забáva, камэдыя.

Потешать, потешить—пацяшаць, пацёшыць; забáўляць, забáвiць.

Потешаться, потешиться над кем—пацяшацца, пацёшыцца; забáўляцца, забáвiцца.

Потешливый—пацёшны, забáўны, пракўдлывы.

Потешник—забáўнік, пракўднік, камэднік.

Потешно—пацёшна, забáўна.

Потешный—пацёшны, забáўны.

Потир (церк.)—патыр, чаша.

Потира́ние—паціра́ньне.

Потирать, потереть—паціраць, цёрці, пацёрці.

Потискивать, скать—паціскаць, паціснуць, ціскануць; папіхаць, папхнуць.

Потихоньку—ціхенька, ціхўтка, паціхеньку, памалу, цішком.

Потише—цішэй; зьлёгка, павольна.

Поткать—паткаць.

Потливость, -вый—патлівасьць, патлівы.

Потный—потны, спатнёлы.

Потовой—патавы.

Потогонный (мед.)—патагонны, што даюць на поты.

Поток—струмень, патак, цеча.

Потолкать—см. Поталкивать.

Потолковать—пагўтарыць, пагама́ніць, пабала́каць.

Потолок—столь.

Потолочина—стольніца.

Потолочный—стольны; *ная перекладина*—цары́к; *ная доска*—стольніца.

Потолочь—патаўчы.

Потолстеть—патаўсьцець, пагладчэць.

Потоль—датўль.

Потом—потым, заты́м, пасля таго, а да́лей, напасьлёдак.

Потомно—тама́н, ад тому.

Потомок—патомак, нашчадак.

Потомственный—патомсьцьвены, патомны, нашча́дны, спрадвечны.

Потомство—патомкі, патомства, род, нашча́дкі; *пренебр.*—кодла.

Потому—таму́, заты́м, дзеля таго, з таё прычыны, што; *му што*—бо; *потому-то*—то-бо-то.

Потонеть—пата́нчэць; пада́лікатнець.

Потонуть—пата́нуць, зата́піцца.

Потоп—пата́п, вя́лікая паводка.

Потопление—пата́пленьне, зата́пленьне.

Потоплять, -пить—пата́пляць, пата́піць; зата́пляць, зата́піць.

Потопный—пата́пны.

Потопорщить—пата́пырыць.

Потоптать—см. Потапывать.

Поторопиться—прысьпёшыцца, прыскорыцца.

Поторапливать, -пить—прысьпяшаць, прысьпёшыць.

Поторговать—пагандляваць, пата́ргаваць.

Поторжествовать—палікаваць.

Потормозить—пата́рмасіць, пату́заць.

Поторчать—патырчаць.

Потосковать—пату́жыць, пасумаваць, пажуры́цца.

Поточить—павастры́ць, патачы́ць.

Поточник (бот. *Veronica Beccabunga* L.)—варо́ніка балотная (б.т.)

Потошило—знўдзіла.

Потрава—пата́ва, траўля.

Потравить (*сенокос*)—пата́ваць, зьбіць, здра́савачь, сплю́ндраваць.

Потратить—пата́раціць, паглу́міць.

Потрафлять, -фить—пата́рапляць, пата́рапіць; гадзі́ць, дагадзі́ць; *на него трудно потрафить*—ямў ця́жка дагадзі́ць.

Потребитель—спажыве́ц, спажыва́ч.

Потребительница—спажыва́чка.

Потребительный, -льский—спажыве́цкі.

Потребление—спажыўле́ньне, ужыва́ньне, ужы́так, спажы́так.

Потреблять, -бить—спажыва́ць, спажы́ць.

Потребно—трэ́ба, патрэ́ба.

Потребность—патрэ́ба.

Потребный—патрэ́бны.

Потребовать, -ться—пата́рабаваць, пата́рабава́цца; зага́даць, заклі́каць (да сябе), каза́ць пры́сыць; *ть самовар*—загада́ць самава́р; *это-ет много времени*—гэта зойме́ шмат ча́су.

Потревоженный—пату́рважаны, пату́рбава́ны, папало́ханы.

Потревожить—патривожиць, патурбаваць, стурбаваць, папалохаць; *о ране*—уразіць, разьятрыць.
Потревожиться—патривожицца, патурбавацца.
Потрепаць—патрапаць; *об одежде*—панасіць, пашарпаць.
Потрепацца—патрапацца; *об одежде*—панасіцца, пашарпацца.
Потрескацца—патрэскацца, пашчапацца, папокацца, палопацца, паскяпіцца.
Потрескивать—патрэскаваць.
Потрешаць—патрашчаць.
Потрогивать, гать—парушаць, парўшыць; чапаць, зачапіць; займаць, заняць; датыкацца, да-ткнуцца; *не трогай*—ня руш! не чапай!
Потроха—вантробы, бэбахі, кіндзюкі, трыбухі.
Потрошение—патрашэньне, трыбушэньне.
Потрошить—патрашыць, трыбушыць.
Потрудиться—папрацаваць, парабіць, пагараваць (працуючы).
Потрунить—пакпіць, пазьдэквацца, насмьяцца (з каго).
Потрясать, сти—трэсьць, патрэсьці; страсаць, страсьці; трусіць, патрусіць; збурыць, узрушыць.
Потрясение—страсэньне, збурэньне, узрушэньне.
Потряхивать (что чем)—патрушваць, трусіць.
Потуги—парывы, хваткі.
Потуда—да туль, патуль.
Потужить—патужыць.
Потузить—набіць, адлупцаваць.
Потупленный (о лице)—панўрысты; *о топоре*—затўплены, утўплены.
Потуплять, пить лицо—нурыць, панўрыць; *топор*—тупіць, затупіць.
Потупиться 1) *о лице*—панўрыцца; 2) *о топоре*—затупіцца.
Потускнелый, невший—сацьмёлы.
Потускнеть—сацьмёць.
Потухание—патуханьне, згасаньне.
Потухать, потухнуть—патухаць, патгхнуць; згасаць, згаснуць.
Потухлый, хший—патухлы, згаслы.
Потушить—патушыць, загасіць; заслакоць, уціхамірыць.

Потчивание—частаваньне, трактаваньне, пачастунак.
Потчивать—частаваць, трактаваць.
Потщиться—пашчырыць, пастарацца.
Потысячно—тысячамі, ад тысячы.
Потягаться—пацягацца.
Потягивание—пацягваньне, пацягўшкі; поцягі.
Потягивать, потянуть—пацягваць, пацягнуць; павалачы, шмаргануць; *гивать (водку)*—смактаць.
Потягиваться, потянуться—пацягвацца, пацягнуцца.
Поубавить—збавіць, зьмёншыць.
Поубрать—1) пахаваць; 2) прыбраць (хаць).
Поубыть—збыць, зьмёншыцца.
Поудержать, ться—паўстрымаць, паўстрымацца.
Поудобнее—пазручней.
Поудобрить—паўгнойваць.
Поужинать—павячэраць.
Поукрыть—паўкрываць, пазатуляць.
Поумирать—паўміраць.
Поуложить—паўкласьці, паўкладаць.
Поумнеть—паразумець, пазмысьлёць.
Поумничать—памудраваць.
Поунять—паўспакойваць.
Поупрямиться—паўпярціцца, паўпірацца, панатўрыцца.
Поусмирить—паўзьміраць, паўгамоўваць, паўціхаміраваць.
Поусердствовать—пастарацца, пашчырыць.
Поусесться—паўсядацца.
Поуспокоить—паўспакойваць, паўгамоўваць.
Поустарелый, ревший—прыстарэлы.
Поустареть—прыстарэць, пастарэць.
Поустать—змарыцца, стаміцца.
Поустроить—панарабіць, пабудаваць.
Поутекать—паўцякаць.
Поутихнуть—пасьціхаць, паўгамавацца, паўцішыцца.
Поутоптать—паўтоптаваць.
Поутратить—паўтрачваць.
Поутру—зраньня, зрана, зранку, раніцаю.
Поутюжить—папрасаваць.
Поуцелеть—ацалёць, захавацца.

Поучать, -чить (*кого чему*) — навучаць, навучыць; настаўляць.
Поучение — навучаньне; *церковное* — казаньне.
Поучительно — навучальна.
Поучительный — навучальны.
Пофантазировать — пафантазіяваць, памарыць.
Пофрантить — пафарсіць.
Похабник — сарамнік, сарамотнік, бясстыднік.
Похабность — бессаромнасьць, сарамотнасьць.
Похабный — бессаромны, сарамотны, бясстыдны, скаротны; *-ные слова* — брыдкае словы.
Похабничать, -бствовать — сарамотна трымацца (паводзіцца).
Похаживание — паха(о)джваньне.
Похаживать, походить — паха(о)джваць, пахадыць; *-диль, прогуливаясь* — паппацыраваць.
Похаркивать, -кать — пахаркваць, пахаркаць, пакархаць.
Похвала — хвала, хвальба, выхваля, пахвала.
Похваливание — пахвальваньне.
Похваливать, -лить — пахвальваць, пахваліць; *вывальваць, выхваліць*.
Похвальба — хвальба, выхвадка.
Похвально — пахвальна.
Похвальный — пахвальны.
Похваляться — пахваліцца, выхваляцца.
Похварывать — часта хварэць.
Похвастать — пахваліцца, пахвастацца.
Похватать — пахапаць, пахватаць.
Похватывать — хапаць.
Похворать — пахварэць (на што), панядужаць.
Похерить — скасаваць, закасаваць.
Похититель — хапун, злодзей.
Похитительница — хапунха, зладзейка.
Похитрить — пахітраваць.
Похищать, похитить — хапаць, пахапаць; адбіраць, адабраць; красьці, пакрасьці.
Похищение — хапанка, крадзёж.
Похищенный — ухоплены, пакрадзены.
Похлёбка — поліўка, юшка; *п. мучная* — зацірка.
Похлёбывание — сёрбаньне, хлябаньне.

Похлёбывать, -хлебасть — сёрбаць, пасярбаць; хлятаць, пахлятаць.
Похлёстывание — пасьцёбваньне, пахлёстаньне.
Похлёстывать, похлестать — ласьцёбаць, пасьцябаць, пахлястаць.
Похлопотать — паклапаціцца.
Похлопывать, -пать (*бичем*) — паласкваць, паляскаць.
Похмелье — пахмэльле.
Похмельный — пахмэльны.
Похмурить — пах(г)мўрыць.
Поход — паход, рух, выправа.
Походить (*на кого*) — быць падобным (да каго), удавацца (у каго); *-диль до капли* — капачкі падабраць.
Походить (*по чему*) — *см.* Похаживать.
Походка — хада.
Походный — паходны.
Похода — хадзьма, хадзчы.
Похождение — прыгода, авантура.
Похожий — падобны; *быть похожим* — *см.* Походить.
Похозийничать — пагаспадарыць, пагаспадарваць.
Похолодеть — пахаладнэць, пасцюдзянэць, пазімнэць, паядранэць.
Похороненный — пахаваны.
Похоронный — пахавальны, хаўтўрны; *-ная процессия* — хаўтўры.
Похороны — пахоў, пахаваньне, хаўтўры.
Похоронять, -нить — хаваць, пахаваць; спраўляць, справіць хаўтўры.
Похорошеть — папрыгажэць, пахарашыць, папакнэць, паладнэць.
Похотеть — захацець, пажадаць.
Похотливо — юрліва, жадліва, маркатліва.
Похотливость — юрлівасьць, жадлівасьць, маркатлівасьць.
Похотливый — юрлівы, жадлівы, маркатлівы.
Похотник — юрлівец, жадлівец, маркатун.
Похоть — юр, жадлівасьць, маркатлівасьць, корць, похаць.
Похохотать — парагатаць.
Похрабриться — пахрабрыцца, асьмеліцца.
Похрапывать, похрапеть — храпіць, пахрапіць.

Похристасоваться—пахрыстоса-
вацца.
Похромать—пакульгаць, пашканды-
баць, пачыкіляць.
Похудевший—схудалы, худы, змар-
нелы.
Похудеть—схудаць, змарнець; *на*
теле—спасьці з цела.
Похулить—паганіць, пагўдзіць, па-
лаяць; **ленный**—паганены, па-
гўджаны, палаены.
Похулка—пагўдка, лаянка.
Почарапать, -ться—падрапаць, па-
драпацца; паскробаць, паскро-
бацца.
Почарствовать—пацараваць, пака-
раляваць.
Почвести—пацьвісьці.
Почеловать, -ться—пацалаваць, па-
цалавацца.
Почелуй—пацалўнак; бўса (*детское*).
Почеплять—пачапаць, пачапляць.
Почеремониться—пацырамоніцца.
Почавкать—пажвйкаць.
Початой—пачаты.
Початок (*бот.*)—булаўка, кіёўка,
кіях (*б. т.*).
Почище—часыёй.
Почва—глеба, грунт; *ва нетрону-*
тая—цаліна; *ва солончаковая*
саланчэк; *ва истощенная*—
ялавіна (*г.-к. т.*); *истощать*
почву—высіляць глебу.
Почваниться—пафанабэрыцца, па-
пышыцца, пазадавацца.
Почвенный—глебавы, грунтавы.
Почвовед—глебазнаўца.
Почвоведение—глебазнаўства.
Почвоведческий—глебазнаўчы.
По-человечески—палюдзку.
Почем—пачым.
Почему—чаму, чаго, нашто, зачым,
пачым, павошта; *почему-то*—
чамусь.
Почерк—почырк, характар, пісьмо.
Почернелый, -вший—пачарнелы,
пабруднелы.
Почернеть—пачарнець, прычарнець,
учарнець, пабруднець, збруд-
нець.
Почерпать, -пнуть—чарпаць, чарп-
нуць; зачарпнуць.
Почерствелый—пачарсьцьвёлы.
Почерствесть—пачарсьцьвёць, за-
чарсьцьвёць.

Почертить—пачыркаць, пакрэсь-
ліць, пачырыць.
По-чертовски—пачартоўску.
Почесать—пачасаць, паскробаць,
пачўхаць.
Почесуха—кароста.
Почесть—*см.* Почитать..
Почесть—пашана; *оказывать по-*
честь—ушаноўваць.
Почёсывать, -ться—пачосваць, па-
чосвацца; чўхацца, пачўхацца;
-ется—съярбіць.
Почет—пашана, чэсьць, гонар.
Почетный—ганаровы, пачэсны,
шаноўны, паважаны; **ный**—
член—ганаровы член.
Почечка—лучочак (*б. т.*); нырка.
Почечный—ныркавы.
Почечуй, -йная трава (*бот. Poly-*
gonum Persicaria L.)—драсён
звычайны (*б. т.*).
Почечуйный—драсёнавы.
Почивать—спачываць, адпачы-
ваць.
Почин—пачын, зачын, пачатак.
Починать, почать—пачынаць, па-
чаць, зачаць.
Починка—папраўка, паправа, на-
права, рапараваньне; *одежды*
—латаньне.
Починок—пачынак.
Починять, -нить—папраўляць, па-
правіць; напраўляць, напра-
віць; рапараваць; **-нять запла-**
тами—латаць, лапіць, па-
лапіць.
Почистить—пачысьціць; **-тить не-**
ском—пашараваць.
Почитай (*наречие*)—*см.* Почти.
Почитание—паважаньне, пашана,
вялічаньне, пахваленьне.
Почитатель—шанавальнік.
Почитательница—шанавальніца.
Почитать, почтить—шанаваць,
ушанаваць, пашанаваць, пава-
жаць, пахваляць.
Почитать (*книгу*)—пачытаць; *по*
складам—пасьлібізаваць.
Почитать, почесть (*за что*)—лі-
чыць, палічыць; уважаць, ува-
жыць (*за што*).
Почитывать—пачытваць, чытаць
сабэ патроху.
Почихать—пачхаць, пачмыхаць.
Почище—чысьцёй.

Почка 1) *бот.*—пучок (б. т.), пупышка; 2) *анат.*—нырка; *ка блуждаючая*—залатнік.
Почкование—шчаплёныне.
Почковатый, ковидный—ныркаваты.
Почкопускание (*бот.*)—пучкаванне.
Почкосложение (*бот.*)—склад пучкоў.
Почмокать—пацмокаць.
Почта—пошта; *-та кольцовая*—акружная пошта.
Почтальён—паштар, паштальён (*ср. Письменосец*).
Почтамт—пошта.
Почтение—павага, паважаньне, пашана, чэсьць.
Почтенный—паважаны, шаноўны.
Почти—амаль, блізка што, бадай, безмала, за малым, ледзь; *почти что*—мала што, трохі не.
Почтительно—пачціва, з пашанай, уважна.
Почтительность—пачцівасьць, уважнасьць.
Почтительный—пачцівы, уважны, уважлівы.
Почтмейстер—начальнік пошты.
Почто?—нашто? зачым? навошта?
Почтовый—паштовы; **вый ящик**—паштовая скрынка; **вая дорога**—тракт; **вая бумага**—ліставаа папэра, паштовая папэра.
Почувствовать—пачуць, учуць, адчуць, зазнаць.
Почудиться—здацца, памарыцца.
Почуять—пачуць, зьняхаць.
Почуяться—здацца.
Пошагать—пашагаць, пасігаць, пахадзіць.
Пошालивать, лить—дураваць, падураваць, падурэць; пасвавольць.
Пошарить—пашукаць, парыцца, пашыпаць.
Пошаркать—пашорхаць.
Пошататься по свету—пабадзяцца, пабасьцяцца.
Пошатывание—хістаньне, пахістаньне.
Иошатывать, тать, тнуть—хістаць, пахіснуць; кратаць, пакратаць; пакалыхаць; паварухнуць

Пошатываться, тнуться—хістацца, пахіснуцца; пакрануцца, пашаснуцца, паварухнуцца.
Пошвырять—пашвыраць, пашпурляць, пажбурляць, пакідаць.
Пошевеливание—варушэньне.
Пошевеливать, лить—варушыць, паварушыць, пашавольваць, пашавяліць; варочаць, паварочаць (*сэна*).
Пошевні—санкі.
Пошелестеть—зашамаць, зашамацець.
Пошелушить—палушчыць, палузаць.
Пошептать, ться—пашаптаць, пашаптацца.
Пошершавить—пашурпаціць.
Пошиб—спосаб, роб.
Пошивать, пошить—пашываць, пашыць; нашиваць, нашыць.
Пошивочный—швальны.
Пошинковать—пашаткаваць.
Пошипеть 1) *о жирах*—пасква-рыцца; 2) *о гадюке*—пасіпэць; 3) *о гусях*—пасыкаць.
Пошире—шыршы; шырэй.
Пошколить—памуштраваць, пацывічыць.
Пошлина—мыта; *с воза*—павознае; *за перевоз*—перавознае, паромнае.
Пошлинный—мытны.
Пошло—брыдотна, нікчэмна (л. т.).
Пошлость—брыдота, нікчэмнасьць (л. т.), плюгаўства.
Пошлый—брыдотны, нікчэмны (л. т.); бессаромны, паскўдны, плюгавы, плюгавец.
Пошляк—см. **Пошлый**.
Пошляться—па(ш)лындаць, пабадзяцца.
Пошпионить—пашпегаваць, пашпіёніць.
Поштопать—пацыраваць.
Поштофно—пляшкамі.
Поштукатурить—патынкаваць.
Поштучно, ный—ад штўкі, штўкамі.
Пошуметь—пашумець, пашамацець; пагаласаваць, пагармідараваць, падурэць.
Пошутить—пажартаваць.
По-шутовски—як блэзен, паблазэнску.

Пошухацца—пашаптацца.
Пошада—зблываньне, міласць, памілаваньне, ласка.
Пошадзіць—зблывацца (над кім), памілаваць (каго).
Пошебетать—пашчабтаць.
Пошеголяць—пафарсіць.
Пошекотать—паласкатаць, паказытаць, пашлакатаць.
Пошэлкаваць, катэ зубамі—паліскаваць, паліскаць; *семечкі*;—палўскаваць, палўскаць;
-катэ шэлкаваць—пстрыкаць.
Пошэпаць—пашчапаць, паскапаць.
Пошэпаць—поўха, аплываць, пашчока.
Пошываньне—паскўбаньне.
Пошываць, патэ—паскўбаць, паскубаць; пашываць, пашчыпаць, пашчыкаць.
Пошываньне—мацаньне.
Пошываць, патэ—мацаць, памацаць; *куруць*—шчыпаць, пашчыпаць.
Поэзія—паэзія; *зія дыдактычная*—паэзія навучальная.
Поэкзаменаваць—паэкзамінаваць.
Поэкономіць, мніць—пазапаціць, паащчадзіць, паащчаднёць.
Поэкономнее—паащчадней.
Поэма—паэма.
Поэскадронна—па эскадронах.
Поэт—паэта.
Поэтэса—паэтка (л. т.).
Поэтыка—паэтыка.
Поэтычэска—паэтычна.
Поэтычэскі—паэтычны.
Поэтому—таму, праз тое, дзеля таго, дзеля гэтага, з прычыны таго.
Поюць—пакруціцца.
Появление—зьяўленьне, зьява; вынікненьне, надыход.
Появляцца, вілься—зьяўляцца, зьявіцца; аб'яўляцца, аб'явіцца; паказвацца, паказацца; вынікаць, вынікнуць; наставаць, настаць; перападацца, перапасціся; надходзіць, надыйсць; прыходзіць, прыйсць; *откуда он - вілься*—адкуль ён узься.
Поягніцца—акаціцца.
Поярковы—ваўняны.

Поярок—воўна з яркі.
Пояс—пояс, пас, падпярэзка; *из обрешка*—акравак; *с обрыва*—матузок.
Поясаць—падпярэзаць.
Поясненне—тлумачэньне, паясьненьне.
Пояснительный—тлумачальны, паясьняльны.
Поясница—паясьніца, сярэдзіна, крыж, хресты.
Поясничны—паясьнічны, сярэдзінны, крыжовы.
Поясной—у пояс, да пояса.
Пояснятэ, нить—тлумачыць, вытлумачаць, вытлумачыць; паясьняць, паясьніць.
Поясок—паясок, пясак, падпярэзка матузок.
Прабабка, бушка—прабабка.
Правда—праўда, праўдачка; *суцья правда*—істотная праўда; *как нар.*—слўшна; *по правде*—папраўдзе, запраўды.
Правдиво—праўдзіва, шчыра.
Правдивость—праўдзівасьць, шчырасць.
Правдивый—праўдзівы, шчыры.
Правдолюбивый—праўдалюбны.
Правдоподобие—праўдападобнасьць, магчымасьць.
Правдоподобно—праўдападобна, падобна да праўды, магчыма, блізу таго.
Правдоподобный—праўдападобны, падобны да праўды, магчымы.
Праведник, ница—праведнік, праведніца.
Праведный—праведны, справядлівы.
Правёж—кіраваньне.
Правило—1) стырно; 2) грунтавага; 3) капыл.
Правило—правіла; *ло тройное (мат.)*—патройнае правіла (м. т.).
Правільно—правільна, слўшна.
Правільность, ный—правільнасьць, правільны.
Правільный—стырновы, капыловы.
Правитель—кіраўнік, адміністратар, начальнік.
Правительница—кіраўніца, адміністратарка, начальніца.

Правительственный—урадовы.

Правительство—урад.

Правительствующий—кіруючы, гаспадарны.

Править—правіць; арудаваць, верхаводзіць; гаспадарыць; кіраваць, урадаваць, адбываць (абавязкі); *телегою*—хураваць; **-ть корректуру**—папраўляць карэктур; **-ть именины**—спраўляць імяніны; **-ть бритву**—вастрыць брытву.

Правление в см. действия—кіраваньне, арудаваньне; *в см. ад-министр.*—кіраўніцтва, праўленьне.

Правнук—праўнук.

Правнучка—праўнучка.

Право—права; *собственности*—права на ўласнасьць; *государственное*—дзяржаўнае права; *обычное*—звычайнае; *отстаивать, защищать свое право*—стаяць за сваё права; *он в праве*—ён мае права; *наука права*—правазнаўства; *право, я не был*—запраўдзі я ня быў.

Правобережный—правабярэжны.

Правовед—правазнаўца, прававэд, праўнік.

Правоведение—правазнаўства, прававяданьне.

Правоверие—правая вера.

Правоверный—прававерны.

Правовой—праўны, прававы.

Правомочие—правамоцтва.

Правомочный—правамоцны.

Правонарушение—зламаньне, парушэньне права.

Правонарушитель—праванарушыцель.

Правописание—правапіс.

Православие—праваслаўе, благачэсьць.

Православный, -ная—праваслаўны, -ная.

Правоспособность, -ный—праваздольнасьць, праваздольны.

Правосудие—правы суд, праўдзівы суд; *находит-дие*—знаходзіць управу.

Правосудно—правасудна.

Правосудный—правасудны.

Правота—правасьць.

Правый—правы, праўдзівы, справядлівы; *вая рука*—правіца; *по правую сторону*—правабоч; *лежащий на правой стороне*—правабочны; *вы правы*—вы маеце рацыю; *ты прав*—твая праўда.

Правящий—кіруючы.

Прага *гов.*—Прага.

Прагматический (ист.)—прагматычны.

Прадед—прадзед.

Прадедовский—прадзедзёўскі, прадзедзёў.

Пражский—праскі.

Празднество—святая, сьвяткаваньне, урачыстасьць.

Праздник—святая, фэст; *п. Воздвижения*—Зьвіжаньне; *п. Вознесения*—Ушэсьце; *п. Благовещения*—Зьвеставаньне; *п. Рождества*—Коляды, Каліды; *п. Крещения*—Вадохрышча; *п. Ивана Крестителя 24 июня*—Купальле; *п. Ивана Крестителя 29 августа*—Галаварэз; *п. Пасхи*—Вялікдзень, Вялікадне; *п. Покрова (1 окт.)*—Пакровы; *п. Сретения*—Грамніцы; *п. Троицы*—Сёмуха; *п. Успения*—Першая Прачыстая; *п. Куцей (евр.)*—Кўчкі; *п. св. Василия (1 янв.)*—Васілье; *п. Введения (21 нояб-ря)*—Уводзіны; *п. св. Николая*—Мікольшчына; *п. Рождества богор. (8 сент.)*—Другая Прачыстая; *п. великом. Георгия (23 апр.)*—Юрай; *п. Преображения*—Спас; *на праздники*—у святых; *будет и на нашей улице-ник*—загляне сонца і ў наша ваконца.

Праздничный—сьвяточны.

Праздно—бяз працы, упўсьце, гуляючы, сьвяткуючы; *но проводить время*—гуляць, паражнаваць, лінды біць, бінды біць; *но шататься*—туляцца, валындацца.

Празднование—сьвяткаваньне, ние субботы у евреях—шабас.

Праздновать—сьвяткаваць, спраўляць святая; гуляць; *-вать субботу*—шабасаваць.

Празднолюбивый—гультайва́ты.
Празднолюбие—гультайва́ньне.
Празднословие, -вний—марнасло́уе, марнасло́уны (л. т.).
Празднословить—марнасло́виць, гавары́ць на вей ве́цер, плявѹ́згаць, ла́пці плясьці.
Праздность—гу́лі, дзяньгу́бства, гульта́йства, гуля́ньне.
Праздношатающийся—ва́лында, ві́сус, га́ліна.
Праздношатательство—ва́лынданьне, швэ́нданьне.
Праздный 1) *о человеке*—гуля́шчы, бяз пра́цы; 2) *о месте*—вольны.
Практик—пра́ктык.
Практика—пра́ктыка.
Практикант, -тка—пра́ктыка́нт, -тка.
Практиковаться—пра́ктыкава́цца.
Практически, -ский—пра́ктычна, пра́ктычны.
Праматерь—прама́ці.
Праотец—праа́йце́ц.
Прапор—пра́тэса.
Прапорщик—пра́паршчык (пе́ршы афіце́рскі чын).
Прапрадед—прапра́дзе́д.
Породитель—пра́родзі́ч.
Прасол—пераку́пнік.
Праславянский—пра́славянскі.
Прах—пыл, прах, порах; труп; -хом (*нар.*)—пра́хам, наглу́м; *мир праху твоему*—хай бу́дзе табе́ зямлі́ пұ́хам; *до праху, в пух и прах*—дашчэ́нту, ушчэ́нт, дазв́аньня.
Прачечная—пра́льня, пра́чка́рня.
Прачечный—пра́льны; -ный *валек*—пра́нік.
Пракча—пра́чка.
Праща—пра́шча, пуска́льня.
Прашур—пра́шчур.
Преблагий—прадо́бры, поўны ла́скі.
Пребойкий—за́на́дта спры́тны.
Пребольшой—ба́льшэ́нны, а́грома́нысты, са́мы вялі́кі.
Пребывание—п(е)рабыва́ньне, пра́жыва́ньне, мя́шка́ньне; -ние *в заключении*—а́дсе́дка.
Пребывать, пребыть—п(е)рабыва́ць, п(е)рабы́ць; пра́жыва́ць, пра́жы́ць; мя́шка́ць, памя́шка́ць; ве́кава́ць, пра́векава́ць; *век пребыть*—ве́к пра́векава́ць.
Превеликий—за́на́дта вялі́кі.

Превзойти—*см.* Превосходить.
Превозмогать, превозмочь—перама́гаць, перама́гчы; здоле́ць, зду́жаць; перасі́льваць, перасі́ліць.
Превозможение—перамо́га.
Превозносить, превознести—выхваля́ць, выхва́ліць; па́днасі́ць, па́днёсьці; услу́ляць, услу́віць; увя́льбіць, увя́льбі́ць; па́дыйма́ць, па́днёсьці; узды́маць, узьне́сьці.
Превозноситься, превозвестись—выхваля́цца, выхва́ліцца; па́днасі́цца, па́днёсьці́ся; вы́сока не́сьці́ся; пы́шыцца, напы́шыцца; фанабе́рыцца, за́фанабе́рыцца; задава́цца, за́да́цца.
Превосходительный—яснавя́льможны.
Превосходительство—яснавя́льможнасьць, дастойнасьць.
Превосходить, превзойти—перавы́шаць, перавы́шыць; перава́жаць; узя́ць го́ру; *зойти в ла́яніи*—перабра́хаць; *зойти в ме́ре*—перабра́ць ме́рку; *зойти в пени*—пераспя́ваць; **зойденный**—перавы́шаны.
Превосходно—выда́тна, даскана́ла, даскана́льна.
Превосходный—выда́тны, даскана́лы, даскана́льны; -ная *степень (грам.)*—найвы́шэйшая ступе́нь.
Превосходство—перава́га.
Превратимость, -шаемость—зьмяна́льнасьць.
Превратимый, -шаемый—зьмяна́льны.
Превратно—зьме́нна, няста́ла.
Превратность (судьбы)—зьме́насьць, няста́ласць.
Превратный—зьме́нны, няста́лы; фальшы́вы.
Превращать, превратить—перакі́даць, перакі́нуць (у што); перава́рачаць, перавярну́ць; пера́йна́чваць, пера́йна́чыць; перамя́няць, перамя́ніць; **-тись** *число*—замя́ніць лі́к (м. т.).
Превращаться превратиться—перакі́дацца, перакі́нуцца; аба́рача́цца, абярну́цца; зьмя́няцца, зьмя́ніцца; **-тись** *в пепел*—узя́цца ў по́пел.

Превращение—перавярненне (пс.-л. т.), замена (м. т.), скіданне, перамена, адмена.

Превыспренний—узынёслы, найвышні.

Превыспренность—узынёсласць.

Превышать, превысить—перавышаць, перавышыць.

Превышение—перавышка;-ние власти—надужыцье ўлады.

Преглупо—зусім падурному, кепска.

Прегордо—занадта горда.

Прегордый—занадта горды.

Преграда—перагарода, загарода; перашкода, завада.

Преграждать, преградить—пераграджаць, пераградзіць; перапінаць, перапнуць; перашкаджаць, перашкодзіць; заступаць, заступіць (дарогу).

Преграждение—перагароджванне; загарода; перашкода.

Прегрешение—вялікі грэх, праграшэнне.

Прегрешать, шить—вельмі грашыць, саграшыць; праграшаць, праграшыць.

Прегрубый—занадта грубы, вялікі грубіян

Пред (перед, предо)—прад, перад (чым); над (чым), проці, супраць, супроць (чаго); да (чаго); *он пред ним дурак*—ён супраць яго дурань; *я даю ей предпочтение пред всеми остальными*—я даю ёй перавагу над усімі іншымі.

Предавать, предать 1) *что*—перадаваць, перадаць; аддаваць, аддаць; 2) *кого*—зраджаць, зрадзіць (каму); *вать анафеме*—выклінаць; *вать гласности*—агалашаць; *дать богу дух*—хаўкнуць; *дать забвению*—адшкадаваць, пусыць у няпам'яць, у нябыт; *дать себя воле божией*—здацца на бога.

Предаваться, предаться—аддавацца, аддацца; зьвярацца, зьве-рыцца; здавацца, здацца; *-ваться печали*—маркоціцца, у тугу ўдавацца.

Предание 1) паданне (л. т.); 2) *суду*—адданне; *измена*—з(д)рада; *по преданию*—як кажа паданне.

Преданность, -ный—адданасць, адданы.

Предатель—з(д)раднік, юда.

Предательница—з(д)радніца, юдашка.

Предательски—паз(д)раднічку, пад-стўпна;-ски *льститъ кому*—пад'ю(д)жваць;-ски *посоветовать*—пад'юдашыць.

Предательский—з(д)радніцкі, з(д)радны, юдаскі.

Предательство—з(д)рада.

Предать—см. Предавать.

Предбудущий—прадбўдучы, прад-патомны.

Предбрачный—перадшлюбны.

Предварение—папераджэнне; перасьцярога.

Предварительно—перад тым, да таго, заўчасу, загадзя.

Предварительный—папярэдні, заў-часны.

Предварять, -рить—папераджаць, папярэдыць, выперадыць; за-пабягаць, запабэгчы; перасьце-рагаць, перасьцярэгчы.

Предведение—прадвяданне.

Предвестие—пракаанне, прад-чўцце.

Предвестник—вяшчўн, праракальнік.

Предвечно—справдэку, адвэку, спаконвэку.

Предвечный—справдэчны, адвэчны, спаконвэчны.

Предвещать, предвестить—вешчаваць, правешчаваць; праракаваць.

Предвещатель—вяшчўн, праракаль-нік, варажбіт.

Предвзятость—прадузятасць, ста-роннасць.

Предвзятый—прадузяты, старонні.

Предвидение—прадбачанне.

Предвиденный—прадбачаны.

Предвидеть—прадбачыць, забачыць.

Предвкушать, предвкусить—напэ-рад смакаваць, засмакаваць; прачуваваць, працўць.

Предвкушение—засмакаванне; пра-чуванне (прыёмнасці).

Предводитель—правадёр, верха-вод, вож; атаман; маршалак.

Предводительница—правадёрка, верховодка.

Предводительский—правадёрскі, маршальскі.

Предводительство—атаманскі провад, правадыраваньне, верховодства.

Предводительствовать—праводзіць, правадыраваць, вёсьці рэй, верховодзіць, атаманаваць.

Предводительша—маршалаха.

Предвозвещать, -вести—вешчаваць, правешчаваць; праракаваць, напранакаваць; абвяшчаць, абвёсьціць (наперад).

Предвозвещение—вешчаваньне, праракаваньне, прароцтва.

Предгорие—прыгор'е (г.-к. т.).

Предгорный—прыгорны.

Преддверие—прыдзьвер'е, прысенкі.

Предел—граніца (м. т.), край, мяжа, руб, рубёж.

Предельный—гранічны (м. т.), рубёжны.

Предерзкий—занадта дзёрзкі, настырлівы, гарэзны.

Предерзко—занадта дзёрзка, настырліва, гарэзна.

Преднаменование—азнака, вешчаваньне.

Преднаменовывать, -новать—адначаць, азначыць; вешчаваць, правешчаваць, праракаваць.

Предначать, -чить—прызначаць, прызначаць.

Предназначение—прызначэньне.

Пред'идущий—см. Предыдущий.

Предикат—см. Сказуемое.

Предисловие—прадмова, уступнае слова.

Предки—дзяды, прэдкі.

Предлагаемый—прапанаваны.

Предлагать, предложить—прапанаваць, запрапанаваць; *вопрос*—запытаць.

Предлежать—прылягаць, надыходзіць.

Предлог 1) *причина*—повад, прычына; 2) *грам.*—прыёмнік, прыйма, прыназоўнік; *под предлогом*—з таго поваду, што; *нашел предлог*—знайшоў адмоўку.

Предложение—1) прапанова, прапавіцыя; 2) *грам.*—сказ (пс.-л. т.); *выказ, выслоўе* (л. т.); *сделать предложение*—прапанаваць; пасватацца.

Предложенный—прапанованы, наваны.

Предложный(*надеж*)—месны(склон)

Предмет—прадмёт (пс.-л. т.), рэч, мэта; *быть предметом разговора*—абгаворвацца; *иметь в предмете*—мець на мэце.

Предметный—прадмётны.

Предмесье—прадмесьце.

Предместник—см. Предшественник.

Предмостный—прадмосны.

Предназначение—прызначэньне, наканаваць, кон, нарок.

Предназначенный—прызначаны, наканаваны.

Предназначать, -чить—прызначаць, прызначаць; *наканюваць, наканаваць*.

Преднамереваться—замышляць, замёрвацца.

Преднамеренно—наўмысьля, наўмысна.

Преднамеренность—наўмыснасьць.

Преднамеренный—наўмысны.

Предначертание—пярэдні нарыс, плян.

Предначертывать, -тать—наперад нарысоўваць, нарысавачь; прадакрэсьліць.

Предобрый—вельмі добры.

Предок—прадак; *предки*—дзяды.

Предопределение—см. Предназначение.

предопределять, -лить—см. Предназначать, -чить.

Предорога—занадта дарага.

Предорогой—занадта дарагі.

Предоставлять, -вить—аддаваць, аддаць; застаўляць, заставаць; здаваць, здаць; *вляю на ваше усмотрение*—здаюся на вашу ласку; *ляется право*—маеце права; *вьте мне это сделать*—дазвольце мне гэта зрабіць; *вляю на ваше суждение*—здаюся на ваш суд.

Предостерегать, -речь—засьцерагаць, засьцярэгчы; перасьцерагаць, перасьцярэгчы; прысьцерагаць, прысьцярэгчы.

Предостережение—засьцерага, засьцераганьне, перасьцераганьне, высьцераганьне, прысьцераганьне, прысьцерага

- Предостереженный**—засьцеражоны, перасьцеражоны, высьцеражаны.
- Предосторожность**—перасьцярога, асьцярога, асьцярожнасьць, абачлівасьць.
- Предосторожный**—асьцярожны, абачлівы.
- Предосудительно**—ганэбна, нягожа, няпрыстойна.
- Предосудительность**—ганэбнасьць, нягожасьць, няпрыстойнасьць.
- Предосудительный**—ганэбны, нягожы, благі, няпрыстойны.
- Предотвращать, ратить**—адхіляць, адхіліць; адсоўваць, адсунуць; папярэджаць, папярэдзіць.
- Предотвращение**—адхіленьне, адсுவаньне.
- Предохранение**—забясьпэка.
- Предохранитель**—забясьпечіік.
- Предохранительный**—забясьпечны; **-ный взвод (воен.)**—забясьпечны ўзвод (в. т.).
- Предохранять, нить**—забясьпечваць, забясьпечыць; ахоўваць, ахаваць; засьцерагаць, засьцярагчы.
- Пред'обеденный**—даабедны, прадабедны.
- Предписание**—прадпісаньне; наказ, загад.
- Предписывать, сать**—прадпісваць, прадпісаць; наказваць, наказваць; загадваць, загадаць.
- Предплечие**—прадплечча.
- Предплечный**—прадплечны.
- Предполагаемый**—дапушчальны.
- Предполагать, ложить**—дапушчаць, дапусьціць; гадаць, дагадавацца, здагадацца.
- Предположение**—дапушчэньне (пс.-л. т.), згодадка, домysel.
- Предположительно**—дапушчальна, здагадна.
- Предположительный**—дапушчальны, праўдападобны, здагадны; няпэўны.
- Предпоследний**—прадапошні.
- Предпосылать, слать**—пасылаць, паслаць напэрад; прадпасылаць, прадпаслаць.
- Предпосылка**—прадпасылка (пс.-л. т.).
- Предпочитать, честь**—уважаць, уважыць за лепшае; аддаваць, аддаць перавагу.
- Предпочтение**—перавага, прышынство.
- Предпочтительно**—пераважна.
- Предпочтительный**—пераважны, лепшы.
- Предприимчиво**—прадпрыёмна, сьмэла, адважна.
- Предприимчивость**—прадпрыёмнасьць, сьмэласць, адвага.
- Предприимчивый**—прадпрыёмны, сьмэлы, адважны, прамысловы.
- Предпринимание**—прадпрыманьне.
- Предприниматель**—прадпрыемец, прамысловец.
- Предпринимательский**—прадпрыёмчы.
- Предпринимать, нять**—брацца, няцца, узяцца за што; распачаць, распачаць што; прадпрымаць, прадпрыняць.
- Предприятие**—прадпрыемства; **тис рискованное**—авантюра.
- Предпятие (анат.)**—прадпясьце.
- Предпятный**—прадпясны.
- Предрасположение**—схільнасьць, нахіл (пс.-л. т.).
- Предрасположенный**—схільны, з нахілам; **ный к болезням**—хваравіты.
- Предрасполагать, ложить**—мець, даць схільнасьць; схіліць, схіліць (на свой бок).
- Предрассветный**—досьвітны.
- Предрассудок, дки**—забабоны, прыміхі, прыхамаць.
- Предрекать, речь**—праракаць, вешчаваць.
- Прдросток (бот.)**—прадростак (б. т.).
- Предрешенный**—загадзя вырашаны (разьвязаны).
- Предрешать, шить**—загадзя вырашаць, вырашыць (разьвязваць, разьвязаць).
- Председатель, льница**—старшыня.
- Председательский**—старшыньскі.
- Председательство, вование**—старшыняваньне.
- Председательствовать**—быць за старшыню, старшыняваць, мець першае месца.
- Предсердие (анат.)**—прадсэрдзе, прысардак (В. Ласт.).
- Предсказание, зывание**—прараканьне, прароцтва.

Предсказатель—прапракальнік, прарок.

Предсказательница—прапракальница.

Предсказывать, зать—прапракаць, напрапракаваць.

Предсмертный—перадсмяротны; **-ные стоны**—пішчыкі; **-ная агония**—кананьне.

Предсказать, тать ставаць, ста(ну)ць перад (кім); зьяўляцца, зьявіцца.

Представитель—прадстаўнік.

Представительница—прадстаўніца.

Представительность—самавітасць, паважнасьць.

Представительный 1) *человек*—самавіты; **2)** *образ правления*—прадстаўнічы.

Представительство—прадстаўніцтва.

Представление—1) прыстаўленне, падаваньне; 2) *псих. процесс*—уяўленне (пс.-л. т.); 3) *в театре*—прадстаўленне, прыстаўленне; 4) *по началству*—яўка; **-ние к награде**—выстаўленне да нагароды.

Представлять, вить 1) *в уме*—ўяўляць, уявіць; выябражаць, выябразіць; 2) *пьесу*—ставіць, паставіць; прыстаўляць, прыставіць; 3) *что-либо*—прыстаўляць, прыставіць; падаваць, падаць; даставляць, даставіць; 4) *в смысле рекомендовать*—знаёміць, пазнаёміць; **-вить к награде**—выставіць да нагароды; **-вить свидетелей**—паставіць сьведкаў; **-вите себе**—уявіце сабе.

Представляться, виться 1) *в уме*—уяўляцца, уявіцца; здавацца, здацца; 2) *по началству*—зьяўляцца, зьявіцца; 3) *кем*—удавацца, удацца; **-вляться дурачком**—удаваць з сябе дурня; **представляется случай**—выпадае; **-ться во сне**—сьніцца; **мне-лось**—мне здалася.

Предстатель—абаронец, заступнік.

Предстательница—абароньніца, заступніца.

Предстательство—абарона.

Предстательствовать—абараняць, адстойваць (каго).

Предстоять—1) стайць перад;

2) *мёцца; мне предстоит поездка*—неўзабаве маюся ехаць; *ему предстоит опасность*—яму пагражае небяспэка; *предстоит большой труд*—будзе (прыпадае) шмат працы.

Предстоящий—наступны.

Предсуживание—папярэдняе існаваньне, перадіснаваньне.

Предтеча—папярэднік.

Предубеждать, бедить—настройваць, настроіць супраць каго; нахіляць, нахіліць; перацягваць, перацягнуць (на свой бок).

Предубеждение—прадузіты погляд (на каго).

Предупедомление—заведамленьне.

Предупедомлять, домить—заведамляць, заведаміць.

Предугадывать, дать—угадваць, угадаць, згадаць наперад; прачуваць, прачуць.

Предуготовлять, вить—прыгатоўваць, прыгатаваць.

Предузнавать, нать—пазнаваць, пазнаць наперад.

Предумышленно—наўмысна, наўмысьля.

Предумышленный—наўмысны.

Предупредительно—абыходліва.

Предупредительность—абыходлівасьць.

Предупредительный 1) абыходлівы; 2) перасьцярожлівы.

Предупреждать, предить—папераджаць, папярэдзіць; перасьцерагаць, перасьцярагчы.

Предупреждение—папераджэньне, перасьцярога.

Предурной—прагадкі, прадрэчны, нафта благі.

Предусматривать, предусмотреть—прадбачваць, прядбачыць; прадуглядаць, прадугледзець.

Предусмотрительно—абачліва, бачна, празорна.

Предусмотрительность—абачлівасьць, празорнасьць.

Предусмотрительный—абачлівы, бачны, прадугадлівы, празорны.

Предустановлять, вить—устаауляць, устанавіць наперад; укладаць, укласьці.

Предутренний—дараньні, досьвітны.

Предчувствие—прадчу́цьцё, пра-
ваньне, учу́цце.
Предчувствовать—прадчува́ць,
прадчу́ць, прачу́ць.
Предшественник—папярэднік.
Предшественница—папярэдніца.
Предшествовать—папераджа́ць,
ісьці ўперадзе.
Предшествующий, предыдущий—
папярэдні.
Пред'явитель—пака́зчык, пада́ўца.
Пред'явительница—пака́зчыца, па-
да́ўца.
Пред'явление—пака́званьне, пада-
ваньне; **-ние** *иска*—позва.
Пред'являть, -вить—пака́зваць, па-
каза́ць; падава́ць, пада́ць; **-лять**
иск—запавыва́ць.
Преемник—настўпнік; насьлёднік.
Преемница—настўпніца; насьлёд-
ніца.
Преемственно—настўпна, пераемна.
Преемственность—*см.* **Преемство**.
Преемственный—настўпніцкі, пера-
ёмны.
Преемство—настўпніцтва, пера-
ёмнасьць.
Прежалкий—на́дта мізэрны.
Прежде—перш, сьпярша, наперад,
уперад, даўней, раней, перад
тым, напёрш; **-де** *всего*—насам-
пэрад, пэрад усім, перш за ўсё;
перш-на-перш; **-де, нежели**—
перш, як.
Преждевременне—перадчасна, да
часу, перад часам, заўчасу,
загадзя, ня ў часе, да пары
Преждевременность—заўчаснасьць,
дачаснасьць.
Преждевременный—заўчасны, да-
часны, перадчасны.
Преждеосвященный—напэрад ась-
вечаны.
Прежний—пярэдні, ранейшы, даў-
нейшы, калішні, стары, міну-
лы; *пошло по прежнему*—
пайшло на стары лад; павя-
лося, як даўней; *в прежнее*
время—за даўнейшыя часі;
лучше прежнего—горш, як пэ-
рад тым, як (раней).
Презабавно, -ный—вельмі, пацеш-
на, ны.
Презент—падару́нак, гасьцінец,
бра́зэнт.

Презентабельно—замашліва.
Презентабельность—замашлі-
васьць.
Презентабельный—замашлівы.
Презентовать—дава́ць гасьцінца,
дарава́ць.
Презерватив—забясьпэчнік.
Президент—прэзыдэнт, прэзас,
старшыня, маршалак.
Президентский—прэзыдэнцкі, стар-
шынскі.
Президиум—прэзыдыя.
Презирать, презреть—пагарджа́ць,
пагардзі́ць (кім); грэбава́ць,
пагрэбава́ць; гідзі́цца, пагі-
дзі́цца; зьневажа́ць, зьнява-
жы́ць (каго).
Презирающий—пагарджальны,
зьневажальны.
Презло—зана́дта зло.
Презлой—зана́дта злы.
Презрение—пага́рда, пагарджэньне,
зьнява́га.
Презренный—гідкі, агідны, бры́дкі,
абры́длы, пагарджоны, ганеб-
ны; **-ная** *тварь*—поскудзь,
бры́да.
Презрительно—з пага́рдай, пагард-
ліва.
Презрительность—пага́рднасьць,
пагардлівасьць.
Презрительный—пага́рдны, пага́рд-
лівы, зьневажальны.
Преизбыток, -изобилие—падлішак,
раскоша.
Преизбыточно, -изобильно—вельмі
раскошна, багата, збытна.
Преизбыточный, -изобильный—
вельмі раскошны, багаты,
збытны.
Преизобиловать—вельмі раскаша-
ва́ць, збыткава́ць.
Преимущественно—перава́жна,
са́ма больш.
Преимущественный—перава́жны,
са́ма большы.
Преимущество—перава́га, тя-
ры́нства; кары́сьць, прыві́лей;
давать преимущество—да-
ва́ць перава́гу.
Преимуществовать—пераважа́ць,
мець перава́гу, браць гору.
Прейс-курант—цэньнік.
Прейсподняя—пэкла, тхлань, апра-
мётная; *в-нюю*—на той сьвет

Препспалняць, препспалніць—перапаўняць, перапоўняць.
Преклоненне—схіленне, скланенне.
Преклоннасць (*лет*)—пастарэласць.
Преклонны—стары, пастарэлы.
Преклоняць, ніль—схіляць, схіліць; скланяць, скланіць; нахіляць, нахіліць; нагінаць, нагнуць; *-ніль колена*—прыклэнчыць.
Преклоняцца, нілься—схіляцца, схіліцца; скланяцца, скланіцца; нахіліцца, нагнуцца, уклэнчыць.
Прекословіе—пярэчанне.
Прекословіць—пярэчыць, супярэчыць, спрачацца, гаварыць насуперакі, аскірэцца.
Прекословны—супярэчны, аскірэчны.
Прекраснейшы—напрыгажэйшы, напьякнейшы.
Прекрасна—прыгожа, пекна, хараша.
Прекрасны—прыгожы, пекны, харошы; *ное*—хараство.
Прекрашаць, прекратіць—спыняць, спыніць; прыпыняць, прыпыніць; пераставаць, перастаць; канчаць, скончыць; перарываць, перарваць.
Прекрашчэнне—спыненне, канец, пярэра.
Прекрашчэнны—спынены, скончаны.
Прелагаць, преложіць—змяняць, змяніць; перакладаць, перакласць.
Прелестнік—вабнік, прывабнік, звод, спакуснік.
Прелестніца—вабка, вабніца, зводніца, спакусніца.
Прелестна—вабна, павабна, прывадна, прынадна, чароўна.
Прелестны—вабны, павабны, прывабны, прынадны, чароўны.
Прелесть—вабнасць, прывабнасць, прынада, пекната.
Прелімінары—прэлімінары.
Преложэнне—змена, перакладанне.
Преложіць—*см.* Прелагаць.
Преломленне—пераламленне, залом.
Преломляемасць, мый—пераламлівасць, вы.

Преломляць, міль—пераламліваць, пераламляць, пераламіць.
Прель—прэласць, прыхласць.
Прельститель—*см.* Прелестнік.
Прельстительніца—*см.* Прелестніца.
Прельстительны—прывабны, прынадны, спакусны.
Прельшаць, прельсціць—вабіць, прывабіць; надыць, прынадыць; азяляць, азяліць; спакушаць, спакусіць; зводзіць, зывесці; зачараваць.
Прельшацца, прельсціцца—вабіцца, павабіцца; спакушацца, спакусіцца; зачаравацца.
Прельшэнне—ваба, прываба, прынада, звод.
Прелый—прэлы, прыхлы.
Прелюбодей—блуднік, бахур, чужаложнік.
Прелюбодейка—блудніца, курва, чужаложніца.
Прелюбодейны—блудніцкі, курвэнскі, чужаложны.
Прелюбодейства—блудадзяць, курвадзяць.
Прелюбодеяне, дзейства—блудніцтва, курвэнства, чужаложніцтва.
Прелюдія—прэлюдзія.
Преміла—нада міла.
Преміласердны—наміласэрны.
Премілы—намілышы, нада мілы.
Премінуты—прамінуты, абыйсці, ня звяжыць, занядаць.
Преміраваць—прам'яваць, даць прэмію, вызначыць нагароду.
Премія—прамія, нагарода (л. т.).
Премнога—зашмат, забавата, замнога.
Премножства—вялікае мноства, цыма.
Премудро—вельмі мудра, прамудра.
Премудрасць—вялікая мудрасць, прамудрасць.
Премудры—вельмі мудры, наймудрэшы, прамудры.
Премьер—прам'ер, першы.
Премьера (*театр.*)—прам'ера, першая пастаюка п'есы.
Премьер-міністр—першы міністар.
Пренаивно, ный—вельмі наўна, на (прастакавата, ты).

Пренебрегать, речь—грэбаваць, па-
грэбаваць; пагарджаць, па-
гардзіць; зьневажаць, зьнява-
жаць; папіхаць, папіхнуць,
занядбаць.

Пренебрежение—грэбаваньне, па-
гарджэньне, зьлеважэньне.

Пренебреженный—грэбаваны, па-
грэбаваны, зьняважаны, адкі-
нуты, занядбаны.

Пренебрежительно—зьняважліва,
грэбліва, пагардліва.

Пренебрежительный—зьняважлівы,
грэблівы, пагардлівы.

Пренеприятно—вельмі прыкра.

Пренеприятный—вельмі прыкры,
дужа няпрыёмны.

Прение—запаваньне, гніцьцё,
Прения—спрэчка.

Преобидно—вельмі крыўдна.

Преобидный—вельмі крыўдны.

Преобладание—перавага, пана-
ваньне.

Преобладать—мець перавагу, пера-
важаць, панаваць.

Преобладающий—пераважны.

Преображаться, преобразиться—
зьмяняць, зьмяніць від, выгляд;
пэракідацца, пэракінуцца.

Преображение (праздник)—спас.

Преобразование—перамэна; ператва-
рэнне (л. т.), перарабленне,
рэформа.

Преобразователь—рэфарматар, пе-
ратворнік.

Преобразовательный—рэфарматар-
скі, ператворны, рніцкі.

Преобразовывать, зовать—ператва-
раць, ператварыць; перарабляць,
перарабіць; рэфармаваць.

Преодолеть, леть—перамагаць,
перамагчы; перасіляваць, пера-
сіліць; пераборваць, перабо-
раць; падўжаць; ходаць, схо-
даць; адольваць, адолець; **леть**
болезнь—пэраківацца, перахва-
рць.

Преодоление—перамога, перасі-
леньне.

Преодолимый—пераможны.

Преосвященный, нейший—правя-
лёбны, нейшы.

Преосвящение—правялёбнасьць.

Преотвратительно—прагідка, вельмі
агідна (брыдка).

Преотвратительный—прагідкі, вель-
мі агідны.

Препарат—прэпарат.

Препаратор—прэпаратар.

Препарировать—прэпараваць.

Препинание (грам.)—прыпынак.

Препинатель—перашкоднік

Препинать—прыпынаць, перашка-
джаць.

Препирательство—сьпіраньне,
спрэчка, супярэчка.

Препираться—сьпірацца, спрачацца.

Преподавание—выклад, выкладань-
не (навукі).

Преподаватель—выкладчык, выкла-
дальнік.

Преподавательница—выкладчыца,
выкладальніца.

Преподавательский—выкладчыцкі,
выкладальніцкі; **-ская долж-**
-ность—пасада выкладчыка.

Преподавать, -дать науку—выкла-
даць, выкласці; **совет**—радзіць,
парадзіць; **указание**—паказваць,
наказаць; даваць, даць пака-
заньне.

Преподобие, -бный—вялёбнасьць,
-бны.

Преполование (праздник)—Пера-
пліўная серада.

Препона—перашкола, перапона, за-
вада.

Препоручать—см. Поручать.

Препоясывать, -сать—падпяразваць,
падперазаць.

Препроводительный, -ная бумага—
дасылальная папэра (в. т.)

Препровождаемый—дасыланы, які
дасылаецца.

Препровождать, -водить—права-
джаць, праводзіць; дасылаць,
даслаць (папэру).

Препровождение—праваджэньне, да-
сланьне (папэры); **праздное**
-ние времени—паражнаваньне,
марнаваньне часу.

Препровожденный—дасланы.

Препятствие—перашкола, завада,
замін, замінаваньне, запінаваньне.

Препятствование—перашкаджэньне.

Препятствовать—перашкаджаць, пе-
рашкодзіць; вадзіць, завадзіць.

Препятствующий—перашкодны.

Прервание—пярэва.

Прерванный—перарваны.

Пререкание—супярэчка, сьпіраньне.
Пререкаться—спрачацца, сьпірацца, пярэчыць.

Прерии—прэрыі.

Прерыватель—перарывальнік.

Прерывание—перарываньне, перапынак, перабіваньне.

Прерывать, прервать—перарываць, перарваць; перапынаць, перапыніць; прыпынаць, прыпыніць; перабіваць, перабіць.

Прерывистый, вчатый—перарываны, перарыўны, перапынны.

Пресветлый—найяснейшы.

Пресвитер—святшчэньнік, прасьвітар.

Пресвитерианство—прасьвітар'янства.

Пресвитерский—прасьвітарскі.

Пресвятой—найсьвяцейшы.

Пресекать, пресечь—прыцінаць, прытнуць; прыпынаць, прыпыніць; пераймаць, пераніць, перагарадзіць (дарогу).

Пресечение—прыцін, прыпын, перайманьне.

Пресильно, -ный—вельмі моцна, -ны.

Прескверно—найгорш, вельмі кепска, пагана.

Прескупой—вельмі скупы, скупярды, жмінда.

Прескучный—вельмі нудны, вельмі скучны.

Преследование—перасьледаваньне, ганьне, пагоня.

Преследователь—перасьледнік, перасьледавальнік.

Преследовательница—перасьледніца, перасьледавальніца.

Преследовать 1) *кого*—перасьледаваць, уціскаць, гнаць; 2) *цель*—імкнўца да мэты.

Пресловутый—1) сьлыны, добра вядомы; 2) з дрэннай славай.

Пресмешно, -ной—вельмі сьмешна, -ны.

Пресмыкание—поўзаньне.

Пресмыкаться—поўзаць (гадам).

Пресмыкающийся—плазаваты; *как суц.*—гад; *щиея* (зоол.)—гады (з. т.)

Пресный—прэсны.

Преспокойно—найспакайней.

Преспокойный—найспакайнейшы, найцішэйшы.

Пресс—прас, ціскач, прыціскач.

Пресса—друк.

Прессование—прасаваньне.

Прессовать—прасаваць.

Прессованный—прасаваны.

Пресс-папье—*см.* Прижиматель.

Преставившийся—памёрлы.

Преставление—кананьне, паміраньне.

Преставляться, виться—канаць, сканаць; паміраць, памёрці.

Престарелость—застарэласьць, згрыбэльасьць.

Престарелый—вельмі стары, састарэлы, згрыбёлы, старадаўні.

Престиж—гонар.

Престол—паса́д, трон; *в церкви*—прастол.

Престолонаследие—насьледаваньне пасаду (трону).

Престолонаследник—насьледнік пасаду (трону).

Престольный—пасадавы; *-ный праздник*—фэст чупрынынік.

Преступать, -пить—пераступаць, пераступіць; пераходзіць, перайсці; *закон*—ламаць, зламаць; *нарушаць*, *нарушыць*.

Преступление—злачынства, злы ўчынак; *-ние уголовное*—карнае злачынства; *застать на месте -ния*—злавіць на гарачым учынку.

Преступник—злачынца.

Преступница—злачынніца.

Преступно—злачынна.

Преступность—злачыннасьць.

Преступный—злачынны.

Пресуществование—зьме́на істоты.

Пресуществовать, -вить—зьмяняць, зьмяніць істоту.

Пресыщать, пресытить—перасычаць, перасыціць.

Пресыщение—перасычэньне, перасыць, пярэсыць.

Пресыщенность—п(е)расычанасьць.

Пресыщенный—перасычаны.

Прёт (безлич. гл.)—падпірае, прэ.

Претворение—ператварэньне (*ср.* Пресуществование).

Претворять, -рить—ператвараць, ператварыць (*ср.* Пресуществовать).

Претендент—прэтэндэнт.

Претендовать—прэтэндаваць, дамагацца (чаго).

Претензия—прэ́тэнзія, вымога, да-маганьне, пры́кась (*В Ласт.*), скарґа.

Претенциозный—прэ́тэнцыйны, да-магальны, пры́касны.

Претерпевать, -петь—цярпе́ць, пера-цярпе́ць; прыйма́ць, прыня́ць бяду́; зазнава́ць, зазна́ць гора.

Претит (*безл.*)—гідзі́ць, ва́дзіць.

Преткновение—перашко́да, зава́да, прыты́ка; ка́мень-ния—ка́мень спатыка́ння.

Претор—пра́тор.

Преторианец—пра́тар'янец.

Преторский—пра́тарскі.

Преть—прэ́ць, гні́ць.

Преувеличенный—пераўвялічаны, надме́рны.

Преувеличение—пераўвялічэ́ньне.

Преувеличивать, -чить—пераўвяліч-ваць, пераўвялічы́ць.

Преудивительно, -ный—прадзі́ўна, прадзі́ўны.

Преумно, -ный—во́льмі разу́мна, -ны.

Преуспевание, -пеание—пасьпе́х.

Преуспевать, -петь—ме́ць пасьпе́х, рабі́ць, зрабі́ць пасьпе́хі; вы-дава́цца, выда́цца; пасьпява́ць, пасьпе́ць.

Префект—пра́фэкт.

Префектура—пра́фэкту́ра.

Преферанс (*игра в карты*)—пра́фэ-ранс.

Префикс—прыста́ўка, пра́фікс.

Преходящий—міну́чы, мімаходны.

Прецедент—папярэ́дні выпа́дак, пра́-цэда́нт.

При—пры (кім, чым), за (каго, што), над (чым), з (чым); **при жизни**—за жыццё; **при короле Саксонском**—за караля́ Са́са; **при реке**—над рэчкаю; **при всем том**—з усім тым, не ўважаючы на ўсё тое; **быть при месте**—бы́ць на пася́дзе; **при помощи**—пры дапамо́зе, за дапамо́гаю; **при первом слове**—на пер́шым сло́ве.

Прибавка, -вление—дада́так, прыда́-так, надда́так, прыбаў́ка, над-ві́шка, прыточка; **ка в цене**—пры́дача, прыпла́тка.

Прибавлять, -вить—дадава́ць, дада́ць; прыдава́ць, прыда́ць; прыкла-да́ць, прыкла́сці; наддава́ць,

надда́ць; прыкі́даць, прыкі́нуць; прыбаўля́ць, прыба́віць.

Прибавочный—дадатковы́, прыдат-ковы; **-ная стонмость**—дадат-ковая ва́ртасць.

Прибаутка—прымоў́ка, пры́казка, прыгае́рка.

Прибегать, прибегнуть (*к кому*)—звара́чацца, зьвярну́цца (да каго); удава́цца, уда́цца.

Прибегать, прибежать—прыбяга́ць, прыбе́гчы.

Прибежище—прыту́лак.

Приберегание—прыхоўва́ньне.

Приберегать, -речь—прыхоўва́ць, прыхава́ць; захоўва́ць, заха-ва́ць.

Прибережный—паб́ярэжны, надб́ярэжны.

Прибывание—прыбі́ва́ньне.

Прибывать, -бить—прыбі́ваць, пры-бі́ць.

Прибывной—прыбі́ваны.

Прибирание—прыбі́ра́ньне.

Прибиральщик—прыбі́ральнік.

Прибиральщица—прыбі́ральніца.

Прибирать, прибрать—прыбі́раць, прыбра́ць; дабі́раць, дабра́ць; па́радкаваць, упара́дкаваць; прыстро́іць; схава́ць; ра́ць *к рукам*—прыу́ласціць.

Приближать, приблизить—прыблі-жа́ць, прынаблі́зіць, наблі́жыць; па́дгортаваць, па́дгартну́ць.

Приближаться, -зиться—прыбліжа́-цца, наблі́жацца, наблі́жыцца; надыходзі́ць, нады́сці; па́д-ходзі́ць, па́дыйсці; па́дгорта-вацца, па́дгартну́цца.

Приближение—наблі́жэ́ньне, па́д-ход, нады́ход.

Приближенность—прыблі́жанасць

Приближенный—прыблі́жаны, блі́з

Приблизительно—прыблі́зна, б́яз ма́лу, блі́зу таго, б́язма́льна больш-менш.

Приблизительность—прыблі́знасць

Приблизительный—прыблі́зны.

Приблудиться—прыблудзі́цца (да чаго).

Приблудший—прыблудны́.

Прибойна—пла́нка.

Прибой (*волн*)—прыбой.

Прибойный—прыбойны́.

Приболотный—прыбалотны́.

Прибор—начынне, снасьць, струмант; *накрыць стол на два прыбора*—накрыць стол на дзве асобы.

Приборка—прыбіраньне.

Прибачніцца—узяцца ў бокі.

Прибрать—см. **Прибярать**.

Прибрежне (*рэкі*)—узьбярэжжа, па-дол.

Прибрежны—узьбярэжны, надбярэжны.

Прибresti—прыбрысьці, прыбадзяцца, прывалачыцца, прыблудзіцца.

Прыбыванне—прыбываньне.

Прыбывать, прыбыць—прыбываць, прыбыць; пабольшвацца, пабольшаць.

Прыбылой—прыбылы.

Прыбыль—прыбытак, карысьць, зыск, пажытак, дабытак, спор.

Прыбылы—з прыбыткам, пажытачна, карысна, спорна.

Прыбылы—прыбытны, пажытны, пажытоўны, зыскоўны, карысны, спорны.

Прыбытие—прыбыццё, прыезд.

Прыважываць, -дзьць—прынаджваць, прынадзіць; прывабляваць, прывабіць; прызвачыць.

Прывал—прывал.

Прываливаць, -ліць—прываляваць, прываліць; навалявацца, наваліцца; *-ліць коладу*—прыкаціць.

Прывариванне—прыварваньне.

Прывариваць, -рыць—1) прыварваць, прыварыць; 2) прылітоўваць, прылітаваць.

Прыварка—прыварак, варыва.

Прыварны, -рочны—прываркавы.

Прыварок—прыварак.

Прыват-доцент—прыват-дацэнт.

Прыватны—прыватны.

Приведение—прывод, прывядзеньне; дапасаваньне; *-ніе в порядок*—упарадкаваньне.

Привезти, -зць—см. **Привозить**.

Привередливый—вярэдлівы, пераборлівы.

Привередничать—верадаваць, перабіраць, мудраваць.

Приверженец—прыхільнік, староннік, супольнік.

Приверженность—прыхільнасьць.

Приверженный—прыхільны, адданы.

Привёртыванне—прышрубаваньне, прыкручваньне.

Привёртываць, привернуть—прышрубаваль, прышрубаваль; прыкручваль, прыкруціць; прыварочваль, прыварнуць.

Привес—даважка.

Привести—см. **Приводить**.

Привет, -тствие—прывёт, прывітаньне.

Приветливо—вётліва, прывётна.

Приветливость—вётлівасьць, прывётнасьць, ласкавасьць, людзкасьць.

Приветливый—вётлівы, вётлы, прывётны, ласкавы, людзкі.

Приветствование—вітаньне, павітаньне, прывітаньне.

Приветствовать—вітаць, прывітаць, павітаць, віншаваць.

Привешивание—прывешваньне, навешваньне.

Привешивать, привесить—прывешваць, прывесіць; навешваць, навесіць; прычапляць, прычапіць.

Прививальный—прышчэпны.

Прививальщик—прышчэпнік.

Прививание, -вка—прышчэпліваньне, шчапліваньне.

Прививать, привить—прышчэпліваць, шчапліваць, прышчапіць.

Прививок—прышчэпка; *дерево*—шчэпа.

Прививочный—прышчэпны.

Привидение—здань, мара, сыцень, патароча.

Привидеться—здацца, прывярэцца; прысьніцца.

Привилегированный—прывілейны.

Привилегия—прывілей.

Привинчивание—прышрубаваньне.

Привинчивать, -нтить—прышрубаваль, прышрубаваль.

Привирать, приврать—прыхлўшваць, прыхлусіць.

Привкус—прысмак.

Привлечение—прыцягваньне; прывабліваньне, прынаджваньне.

Привлекательно—вабна, вабка, прывабна, павабна, прынадна.

Привлекательность—вабнасьць, ваблівасьць, прывабнасьць, прынаднасьць.

Привлекательный—вабны, вабкі, ваблівы, прывабны, павабны, прынажны.

Привлекать, привлечь—прыцягваць, прыцягнуць; прывалакаць, прывалачы; вабіць, прывабіць; на-дзіць, прына́дзіць; гарнуць, пры-гарнуць; *кать к судебной от-ветственности*—запазываць, прыцягваць да суду; *кать на свою сторону*—перацягваць на свой бок.

Привлечение—прыцягнёньне.

Приводить, привести—прывадзіць, прыводзіць, прывёсьці; *в поря-док*—упарадкоўваць, упарадка-ваць; наладжваць, наладзіць; *в чувство*—ачульваць, ачуліць; *что-н. в исполнение*—выкон-чаць, выканаць; *в беспорядок (замешательство)*—бунтаваць, пабунтаваць, забунтаваць; *к со-глашению кого-н.*—пагаджаць, пагадзіць; *сти в ужас*—пера-страшыць, задаць жаху; *сти в ярость*—разьюшыць; *сти (дро-би) к одному знаменателю*—прывёсьці дробы да супольнага назоўніка (м. т.); *доть доказа-тельства*—падаваць довады (доказы); *не-ди бог-ня дай божя, хавай божя*; *лось побы-вать*—давалася пабываць; *к че-му это приведет*—што з гэ-тага будзе.

Приводка—прывадзёньне, прыводка.

Приводный—прыводны.

Приводчик—прыводнік.

Приводящий (мускул)—прыводны.

Привоз—прывоз.

Привозить, привезти—прывозіць, прывазіць, прывёзьці, прывязь-ці; *много*—папрывозіць.

Привозный—прывозны.

Приволачивать—см. Привлекать.

Приволочиться—прыбядзіцца, пры-валачыся, прыблудзіць.

Приволье—раскоша, выгода, пры-волье.

Привольно—выгодна, раскошна, прывольна, раздольна.

Привольный—выгодны, раскошны, прывольны, раздольны.

Привораживание—поычарава́ньне, приварот.

Привораживать, приворожить—прычароўваць, прычараваць, прывярнуць.

Приворачивать, приворотить—пры-варочваць, прывярнуць; гар-нуць, прыгарнуць.

Приворотный—прываротны, пры-бра́мны.

Привратник—бра́мнік, бра́мны вар-таўнік.

Привратница—бра́мніца, прыварот-ніца.

Приврать—см. Привирать.

Привставать, -тать—прыўставаць, прыўстаць; прыпадаймацца, прыпадняцца.

Привходящий—прыходны.

Привыкание—прывыка́ньне, навы-ка́ньне, прывыча́ньне.

Привыкать, -кнуть—прывыкаць, пры-выкнуць; навыкаць, навыкнуць; прызвыча́йвацца, прызвыча́іцца, спразвыча́іцца (да чаго); звыкаць, звыкнуць; абыкаць, абыкнуць.

Привычка—прывычка, навічка, звыч-ка, абычка (Нс.), налог, звык-ласць; павадка.

Привычно—звыкла, навікла

Привычный—звыклы, звычны, на-выклы, прывыча́ены.

Привязанность—прывязаньне, запа-дабаньне, прыхільнасць.

Привязанный—прывязаны, пры-хі́льны.

Привязка—прывязка, прычэпка.

Привязной—прывязны.

Привязчивость—прывязьліва́сць, прычэпліва́сць.

Привязчивый—прывязьлівы, пры-чэплівы.

Привязывание—прывязва́ньне, прычэпліва́ньне.

Привязывать, -зять—прывязваць, пры-вязаць; зачапляць, зачапіць прычапляць, прычэпліваць, прычапіць.

Привязываться, -заться—прывязва-ца, прывязацца; прычапляцца прычапіцца; прыліпаць, прыліпнуць.

Привязь—см. Привязка.

Привянуть—завяць, прывяць.

Пригарки—прыга́ркі.

Пригвождать, гвоздить—прыгвож-джаць, прыгвазды́ць; пры-біваць, прыбіць гвазды́ (цвікі)

Пригвождение—прыгважджэ́ньне.

Пригибать, -гнуть — прыгінаць, прыгнуць; прыхільваць, прыхіліць.

Приглаживание — прыгладжваньне; прымагляваньне.

Приглаживать, пригладить — прыгладжаць, прыгладзіць; *белье* — прымаглёўваць, прымагляваць, замагляваць, адпрасаваць.

Пригласительный — запрашальны (білет).

Приглашать, пригласить — прасіць, запрашаць, прасіць; клікаць, заклікаць; зазываць, зазваць; *-сить* *многих* — пазапрашаць.

Приглашение — запрашэньне, запросіны.

Приглашенный — запрошаны, закліканы, зазваны, званы.

Приглушать, -шить — прыглушаць, прыглушыць.

Приглядка — возірк.

Приглядывать, приглядеть — прыглядваць, прыглядаць, прыгледзець; назіраць, назіраць.

Приглянуться — спадабацца, спазрыцца, прыгледзецца.

Пригнать — см. Пригонять.

Пригнетать, -гнести — прыгнятаць, прыгнечваць, прыгнасьці.

Пригну — гамзатасць.

Пригнушивать — гамзаць, гугнявіць.

Пригнутый — прыгнуты, прыхілены, пахільны.

Пригнута — см. Пригибать.

Приговаривание — прымаўляньне.

Приговаривать что — прымаўляць, прыгаварваць.

Приговаривать, приговорить кого к чему — прысуджаць, прысудзіць; асуджаць, асудзіць.

Приговор (судебный) — вырак, прысуд, пастанова; *постановить -вор* — выдаць вырак, абвесьціць прысуд, судовую пастанову.

Приговоренный — прысуджаны.

Приговорка — прымоўка, прыговорка, прыказка.

Приговорный — выракавы, прысудны.

Пригодиться — спатрэбіцца, здацца, надацца, прыдацца (на што).

Пригодно — прыдатна, патрэбна, да ўжытку.

Пригодность — прыдатнасьць.

Пригодный — прыдатны, патрэбны.

Пригожий — прыгожы, хорошы, пёкны.

Приглубивать, -бить — мілаваць, галубіць, прыгалубіць.

Пригонка — прыгонка, нагонка, дапасаваньне, прытарнаваньне.

Пригонять, пригнать — прыганяць, прыгнаць; *быстро* — турыць, прытурыць; *к чему* — прытарноўваць, прытарнаваць; прыста-соўваць, прыстасаваць; дапа-соўваць, дапасаваць.

Пригораживать, -родить — прыгароджаць, прыгарадзіць.

Пригорание — прыгараньне.

Пригорать, -реть — прыгараць, прыгарэць; прыпальвацца, прыпаліцца.

Пригород — прыгарад, прадмесьце.

Пригородный — прыгарадны.

Пригорок — пагорак, узгорак.

Пригоршни — прыгаршчы.

Пригорюниться — засмуціцца, зажурыцца, замаркоціцца.

Пригатавливать, -товлять, -товить — рыхтаваць, нарыхтаваць; прыгатоўваць, прыгатаваць; ла-дзіць, наладзіць.

Приготовительный — падрыхтоўчы, падгатоўчы.

Приготовление — рыхтаваньне, гатаваньне, прыгатаваньне, ладжаньне; *-ние в путь* — зборы.

Приготовленный — нарыхтаваны, прыгатаваны, згатаваны, наладжаны.

Пригребание — прыграбаньне, прыгортваньне.

Пригребать, пригрести — прыграбаць, прыграбіць; гарнуць, прыгортаваць, прыгарнуць.

Пригревать, -пригреть — прыграваць, прыгрэць.

Пригрезилось — здалося, забрэдзілася, замарылася, прысьнілася.

Пригрозить — прыгразіць, прыстрашыць, застрашыць.

Пригульный — прыблудны.

Придавание — дадаваньне, надаваньне.

Придавать, -дать — дадаваць, дадаць; надаваць, надаць; *-дать смело-сти* — асьмеліць.

Прадавланне—прыцісканьне, прыдушэньне.

Прадавливать, -вить—прыціскаць, прыціснуць; душыць, прыдушыць; прыгнятаць, прыгнясьці; прыдавіць.

Придание—наданьне.

Приданный—наддзены.

Приданое—пасаг.

Придаток (*анат.*)—прыдатак, дадатак, наддатак.

Придаточный—дадатковы; *ное предложение*—даданы сказ.

Придача—прыдача, дадатак.

Придверный—прыдзвёрны.

Придвигание—прысоўваньне, прысуваньне.

Придвигать, придвинуть—прысоўваць, прысунуць; прыгортваць, гарнуць, прыгарнуць.

Придвигаться, придвинуться—прысоўвацца, прысунуцца; прыгортвацца, прыгарнуцца.

Придворный—прыдворны, дворскі.

Придел (*в церкви*)—пабочны аўтар.

Приделанный—прыроблены, прыпраўлены, прымаістраваны.

Приделка—прыробка, прыпраўка.

Приделывание—прыробліваньне.

Приделывать, -лать—прырабляць, прырабіць; прыпраўляць, прыравіць; прымаістраваць.

Придерживание—прытрымліваньне.

Придерживать, -жать—прытрымліваць, прытрымоўваць, прытрымаць, прыдзяржаць; *жать язык*—прыкусіць язык.

Придерживаться—прытрымлівацца, прытрымоўвацца; прыдзёржвацца; стаць на чым.

Придира—прычэпа, зьявга.

Придираться, придраться—прычапляцца, прычапіцца; прылазіць, прылезці.

Придирка—прычэпка, прычэпка, зачэпка.

Придирчивость—прычэплівасць, зьяглівасць.

Придирчивый—прычэплівы, зьяглівы.

Придиришник—прычэпнік.

Придирищица—прычэпніца.

Придорожник (*бот.*)—*см.* Припутник.

Придорожный—прыдарожны.

Придаться—*см.* Придираться.

Придывать, придуть—прыдз(ь)мухаць, прыдз(ь)мухаць.

Придумывание—прыдумваньне, прыгадваньне.

Придумывать, -мать—прыдумваць, прыдумаць; прыгадваць, прыгадаць; мудраваць, вѣмудраваць; вымышляць, вымысьляць.

Придурь—дур, дўрасць; *придурью*—прыдўркаваты.

Придушить—прыдушыць.

Придыхание (*грам.*)—прыдыханьне.

Придыхательный—прыдыхальны.

Придыхать—1) уцѣгваць у сябе; 2) вымаўляць з прыдыханьнем.

Приедать, приесть—прыядаць, прыесьці; пераядаць, пераесьці.

Приезд—прыезд.

Приезжать, приехать—прыяжджаць, прыехаць; надзяжджаць, над'ехаць.

Приезжий—прыезны, прыезджы.

Приём—1) прыём, прыманьне, прыняццё; 2) спосаб, зыхады; *в два приема*—двума наваратамі; *за один прием*—за адзін раз.

Приёмка—прыманьне.

Приемлемо—эносна, прыймальна, прынятна.

Приемлемость—прыймальнасць, прымятнасць.

Приемлемый—эносны, прыймальны, прынятны (*В Ласт.*).

Приемник—прыймальнік, прыймач.

Приёмный—прымовы.

Приёмщик—прыймальнік.

Приёмщица—прыймальніца.

Приёмыш—прымыш, гадаванец.

Прижаривание—прысмажваньне, прыпаканьне.

Прижаривать, -рить—прысмажваць, прысмажыць; прыпакіць, прыпакіць.

Прижатый—прыціснуты, прытулены.

Приживание—прыжываньне.

Приживалка—нахлѣбніца, дармаѣдка.

Приживать, прижить—прыжываць, прыжыцца; прыгойваць, прыгаіць (*аб рана*).

Прижигание—прыпальваньне, прыпаканьне.

Прижигатель—прыпальнік.

Прижигательный—прыпальны.

Прижигать, прижечь—прыпальваць, прыпаліць; прыпакць, прыпачыць; прысмальваць, прысмаіць; **жённы**—прыпалены, прыпечаны, прысмалены.

Прижим—прыціск.

Прижимание—прыцісканьне, прыпіраньне.

Прижиматель—прыціскач.

Прижимать, жать—1) прыціскаць, прыціснуць; прытуліць, прытуліць; гарнуць, прыгарнуць; 2) прыпіраць, прыпёрці; 3) уціскаць, уціснуць.

Прижиматься, жаться—1) прыціскацца, прыціснуцца; гарнуцца, прыгарнуцца; прытуліцца; 2) скупіцца, паскупіцца; бедкавацца.

Прижимисто—з прыціскам.

Прижимистость—прыцісклівасць, натурыстасць.

Прижимистый, мчивый—прыцісклівы, цяжкі, натурысты, жмінда.

Прижимка—прыціск, дадзяваньне.

Прижиться—прызвычаіцца.

Прижмуривать, рить (*глаза*)—прыгмурваць, прыгмурыць (вочы); прыплюскаць, прыплюшчыць, прыплюснуць.

Приз—прыз, нагарада.

Приздумываться, маться—задўмвацца, задўмацца; замысьлівацца, замысьліцца.

Призатворить—прычыніць, прызачыніць.

Призатихнуть—прыцішыцца, сыцішыцца.

Призвание—заклік, закліканьне; здатнасьць, нахільнасьць, прызначэньне.

Призванный—закліканы.

Призвать—заклікаць, прызваць.

Приземистый—прысадзісты, прынізісты, карчукаваты.

Призирать—даглядаць, апекаваць (каго).

Призма—прызма.

Призматический—прызматычны.

Признание—пазнаваньне, прызнаваньне.

Признавать, признать—1) *кого, что*—пазнаваць, пазнаць; 2) *за кого, что*—лічыць, палічыць; вызнаваць, визнаць; уважаць, уважыць; **нать вину**—павініцца.

Признаваться, наться—прызнавацца, прызнацца.

Признак—азнака, прымета, знак.

Признание—прызнаньне, вызнаньне.

Признанный—пазнаны, дасьведчаны.

Признательно—удзячна.

Признательность—удзячнасьць.

Признательный—удзячны.

Призовой—прызавы.

Призор—дагляд, догляд.

Призрак—здань, мара, мана, аблўда.

Призрачно—зданьнёва, аблўдна.

Призрачный—зданьнёвы, аблўдны, фантазіжны.

Призреть, реть—даглядаць, дагледзець, апекаваць (каго).

Призыв—1) заклік; 2) набор (в. т.), прызываньне.

Призывание—закліканьне, прызываньне.

Призывать, призвать—заклікаць, заклікаць; прызваць, прызваць.

Призывной—прызыўны (в. т.); *он имеет-ной возраст*—ямў ўжо пара ў армію.

Призывный—прызыўны.

Прииск—капальня; *золотые прииски*—капальня золата.

Приисковый—прышуканы, прыпытаны, вынайдаваны.

Приискание—прышукваньне, прыпытваньне, вынайдаваньне.

Приискать, скать—прышукваць, прышукваць; прыпытваць, прыпытаць; вынайдаваць.

Приказ—загад, наказ; суд, канцылярыйя.

Приказание—загад, наказ; *по приказанию*—па загаду, паводле загаду.

Приказанный—загаданы, казаны, абвешчаны ў загадзе.

Приказной—пісар, канцылярыйсты.

Приказчик—прыказчык; прыганяты.

Приказчица—прыказчыца.

Приказчи́й—прыказчыцкі.

Приказывание—загадывание.

Приказывать, зать—загадваць, загадаць (што); наказваць, наказаць; зал *долго жить*—казаў доўга жыць.

Прикалывание—приколывание; **ние** *булавкою*—прышпільваньне.

Прикалывать, приколоть—приколаваць, прыкалоць; вать *булавкою*—прышпільваць, прышпіліць; прыпінаць, прыпнуць.

Приканчивать, прикончить—дабіваць, дабіць, забіць.

Прикарауливать, лить—прыпільноўваць, прыпільнаваць, дапільнаваць; прывартаваць.

Прикармливать, нить—прыбіраць, прыбраць да кішэнi.

Прикармливание—прынаджваньне; падкормліваньне.

Прикармливать, прикормить—
1) прынаджаваць, прынадзіць;
2) падкормліваць, падкарміць.

Прикасание—датыканьне, датырканьне.

Прикасаться, прикоснуться—датыкацца, дагніўца; прыторквацца, прыторкнуцца, дата(ы)ркнўца.

Прикатывание—прыкочваньне.

Прикатывать, тать, тить—1) прыкочваць, прыкачаць, прыкаціць; 2) прыгладжваць, прыгладзіць; 3) прыяжджаць, прыехаць, прыкаціць.

Прикашивать, прикосить—прыкошваць, прыкасіць.

Прикидка—прыкіданьне.

Прикидывание—прыкідваньне, меркаваньне.

Прикидывать, прикинуть—прыкідваць, прыкінуць; падкідваць, падкінуць; прымеркаваць, памеркаваць; прымерваць, прымераць.

Прикидываться, прикинуться—прыкідвацца, прыкідацца, прыкінуцца; удаваць, удаць (за каго).

Прикипать, прикипеть—прыкіпаць, прыкіпець.

Приклад—дадатак, прыдача; *на костюм*—даклад; *у ружья*—прыклад.

Прикладка (воен.)—прыкладка.

Прикладной—пратычны (л. т.); даданы, прыкладны.

Прикладывание—прыкладваньне, прыкладаньне

Прикладывать, приложить—прыкладваць, прыкладаць, прыкладзіць, прылажыць; дадаваць, дадаць; дакладваць, дакладзіць; **-жить руку**—падпісаць; **ума не приложу**—розуму не прыбярэ, рады ня дам.

Прикладываться, приложиться—прыкладвацца, прыкладацца, прыкладзіцца, прылажыцца; **-дываться ко кресту**—знаймавацца, цалаваць крыж.

Приклеивание—прыклёйваньне, прылёпліваньне.

Приклеивать, ить—прыклёйваць, прыклёіць; прылёпліваць, прыляпіць.

Приклейка—прыклёйка.

Приклёпывание—прыклёпваньне.

Приклёпывать, приклепать—прыклёпваць, прыкляпаць; накляпаць, набрахаць.

Приклонение—прыхіленьне, прыгінаньне.

Приклоненный—прыхілены, прыгнуты, прыкленчаны.

Приклонять, нить—прыхінаць, прыхіліць; прыгінаць, прыгнуць; **-нить колени**—прыкленчыць.

Приключаться, читься—здарэцца, здарыцца; трапіцца, трапіцца; выпадаць.

Приключение—здарэньне, прыгода (л. т.), авантюра, аказія

Приковывание—прыкоўваньне.

Приковывать, приковать—прыкоўваць, прыкаваць, прыкуць.

Приколачивание—прыбіваньне.

Приколачивать, приколотить—прыбіваць, прыбіць; прыгваздаць; прыпётваць, прыпэтаць; **-лоченный**—прыбіты, прыпэтаваны.

Приколдовывание—прычараваньне, прычароўваньне.

Приколдовывать, довать—прычароўваць, прычараваць.

Приколоть—см. Прикалывать.

Прикомандированный—прыкамаандыраваны, прылўчаны.

Прикомандировывать, ровать—прыкамаандыроўваць, прыка-

мандыраваць; прылучаць, прылучіць.

Прикопѣть—прызапасаць, назьбіраць.

Прикорм, -мка—прынада.

Прикормник—прынаднік.

Прикорнуць—прыкархнуць, задрамаць.

Прикосновение—дотык, датыканьне, дотырк, датырканьне; дачыненьне.

Прикосновенно—датычна.

Прикосновенность—датычнасьць, датыкальнасьць, удзельнасьць.

Прикосновенный—датычны, датыкальны, прылёглы, удзельны, удаўлянік.

Прикоснуться—см. **Прикасаться**.

Прикочевать—прывандраваць, прысхаць.

Прикраивание—прыкройваньне.

Прикраивать, прикроить—прыкройваць, прыкроіць.

Прикраска—аздоба.

Прикрашивание—падмалёўваньне, прыфарбаваньне, аздабленьне.

Прикраивать, прикрасить—падмалёўваць, падмаляваць; прыфарбаваць; аздабляць, аздобиць.

Прикрепление—прымацаваньне.

Прикрикивать, кнуть—крычаць, закрычаць.

Прикреплять, пить—прымацоўваць, прымацаваць.

Прикрой—прыкройваньне.

Прикручиниться—затужыць, засмуціцца, зажурыцца.

Прикрывание—накрываньне, засланьне, затуленьне, прычыненьне (дзвьярэй).

Прикрывать, прикрыть—накрываць, накрываць; прыкрываць, прыкрыць; затульваць, затуліць; засланяць, засланіць; прычыняць, прычыніць (дзвьяры).

Прикрываться, прикрыться—накрывацца, накрывацца, прыкрывацца; затульвацца, затуліцца; засланяцца, засланіцца; прычыняцца, прычыніцца (аб дзвьярах); хавацца, схавацца.

Прикрытие—накрывацце, прыкрывацце; заслона, затулак.

Прикуп—прыкуп.

Прикупание—прыкупляньне.

Прикупать, пить—прыкупляць, прыкупіць; дакупляць, дакупіць.

Прикупка—прыкупка.

Прикупной—прыкуплены, дакуплены.

Прикупочка—прыкупачка.

Прикуска—прыкуска.

Прикусывать, сить—прыкусаваць, прыкусаць, прыкусиць.

Прикушивать, шать—смакаваць, пасмакаваць; пробаваць, паспрабаваць; каштаваць, пакаштаваць; спытаць, паспытаць.

Прилавок—прылаўка, стойка.

Прилагательное (имя)—прыметнік.

Прилагать—см. **Прикладывать**.

Прилаженный—прыладжаны, прыстасованы, дастасованы, прытарнаваны.

Прилаживание—прыладжваньне, прыстававаньне, прытарнаваньне.

Прилаживать, приладить—прыладжваць, прыладзіць; прысаджваць, прысадзіць; прымайстроўваць, прымайстраваць; прыстасоўваць, прыстасаваць, прыгнаць.

Приласканный—прылашчаны, прыласкаўлены.

Приласкивать, скать—прылашчваць, прылашчыць, прыгалубіць, прыласкавіць; скацца—прыласціцца, прыгарнуцца, падкаціцца.

Прилегать, прилечь—прылягаць, прылёгчы.

Прилегающий—прылёглы, сумежны.

Прилежание—старá(э)ннасьць, рўпнасьць, пільнасьць, гарлівасьць, працавітасьць, улёглівасьць.

Прилежно—старá(э)нна, рўпна; пільна, гарліва.

Прилежный—старá(э)нны, рўпны, пільны, гарлівы, працавіты, улёглівы.

Прилежащий—прылёглы, сумежны.

Прилежать—прылягаць (да чаго), межавацца (з чым).

Прилезать, прилезть—прылазіць, прылезці.

Прилепка, пление—прыляпленьне.

Прилеплять, пить—прыляпляць, прыляпіць.

Прилепляться, питься—прыляпляцца

ца, прыляпіцца; гарну́цца, прыгарну́цца; лі́пнуць, прылі́пнуць.

Прилепок—прылёпак.

Прилесок—прылеса́к, узылесьсе.

Прилет—прылё́т.

Прилетать, -теть—прылята́ць, прыляце́ць.

Прилечь—*см.* Прилегать.

Прилив—наплы́ў (г.-к. т.), прыплы́ў, прылі́ў.

Приливание—прыплыва́ньне, прыліва́ньне.

Приливать, прилить—прыплыва́ць, прыплы́сьці, прыплы́ць; прыліва́ць, прылі́ць.

Приливной—прыплы́ўны, прылі́ўны.

Прилизанный—прылі́заны, аблі́заны.

Прилизывание—прылі́званьне.

Прилизывать, -зять—прылі́зваць, прылі́заць.

Прилипало—*см.* Подлипало.

Прилипание—прыліпа́ньне.

Прилипать, -пнуть—лі́пнуць, прылі́паць, прылі́пнуць, падлі́паць, падлі́пнуць; прыстава́ць, прыста́ць; чапля́цца, прычапі́цца.

Прилиплый, -пший—прылі́плы, прыста́лы.

Прилипчивость—лі́пучасьць, прыкі́длівасьць, заразы́лівасьць.

Прилипчивый—лі́пучы, прыкі́длівы, заразы́лы.

Прилистник (*бот.*)—прылі́сьнік.

Прилитие—прыплы́ў, прыліва́ньне.

Прилить—*см.* Приливать.

Приличествовать—гадзі́цца, быць прыстойным, адпавяда́ць, падыходзі́ць.

Приличие—прыстойнасьць, гожа́сць, даліка́тнасць.

Прилично—прыстойна, гожа, па́лэдзку, даліка́тна.

Приличный—прыстойны, го́жы, даліка́тны.

Приловчиться—злаўчы́цца, прытарнава́цца.

Приложение—дада́так; *в см. применение*—прыстасава́ньне, прыгонка, ужыва́ньне.

Приложенный—дада́ны.

Приложить—*см.* Прикладывать.

Прилыгать, -лгать—прыхлу́шваць, прыхлу́сьці; браха́ць, прыбраха́ць.

Прильнуть—*см.* Прилипать.

Прима (*муз.*)—пры́ма, пер́шая скры́пка.

Примадонна—прымадо́на, пер́шая сьпява́чка.

Примазка—прыма́зка, подма́зка.

Примазавшийся—прыста́лы.

Примазывание—прыма́званьне, падма́званьне.

Примазывать, -зять—прыма́зваць, прыма́заць; падма́зваць, падма́заць; шма́раваць, на́шма́раваць.

Примазываться, -заться—прыма́звацца, прыма́зацца; прыся́бры́цца, прысу́сэди́цца.

Прималывать, примолоть—прыме́льваць, мо́лваць, прыма́лоць.

Приманивание—вабле́ньне, прыва́бліваньне, прына́дджва́ньне.

Приманивать, -нить—ва́біць, прыва́біць; зва́бліваць, зва́біць; прына́дджаць, прына́дзіць; лі́біць; прыма́няваць, прыма́ніць (*саба́ку*).

Прыманка—ва́б(а), прыва́ба, прына́да, лі́біла; *-ка для пту́ц*—ва́бік.

Приманный—ва́бны; *-ный свисток*—ва́бік.

Приманчиво—ва́бна, прыва́бна, пава́бна, прыва́бліва, прына́дна, прына́дліва.

Приманчивость—ва́бнасьць, ва́блівасьць, прыва́бнасьць, пава́бнасьць, прыва́блівасьць, прына́днасьць, прына́длівасьць.

Приманчивый—ва́бны, ва́блівы, прыва́бны, прыва́блівы, пава́ны, прына́дны, прыва́блівы.

Приманщик, -щица—прыва́бнік, прыва́бніца.

Примас—пры́мас.

Примастерить—прыма́йстрава́ць.

Приматывание—прымотва́ньне.

Приматывать, примотать—пры́мваць, прымата́ць.

Примачивание—прымочва́ньне.

Примачивать, примочить—пры́мваць, прымачы́ць; адмоча́ адмачы́ць.

Примочка—прымочка.

Примащиваться, примоститься—прымо́шчвацца, прыма́сьціла́дзіцца, прыла́дзіцца, па́бу́ніцца.

Примежываць, -жеваць – прырэзваць, прырэзаць зямлі.
Примелькацца – намазоль вочы.
Применение – ужываньне; дапасаваньне.
Применимый – ужывальны, дапасавальны.
Применительно – у дапасаванні да чаго, стасоўна.
Применяемость – ужывальнасьць, дапасавальнасьць.
Применяемый – ужывальны, дапасавальны.
Применять, -нить – ужываць, ужыць; дапасоўваць, дапасаваць; стасаваць, прыстасаваць.
Применяться – см. Приспособляться.
Пример – прыклад, узор; *на пример* – прыкладам; *показать мер* – даць прыклад.
Примерещиться – см. Померещиться.
Примерзлый, -зший – прымерзлы.
Примерзание – прымярзаньне.
Примерзать, примерзнуть – прымярзаць, прымерзаць, прымерзнуць.
Примеривание – прымерваньне.
Примеривать, -рять, -рять – прымерваць, прымяраць, прымерыць.
Примерка – прымерка.
Примерно – прыкладам, мэрам.
Примерность – прыкладнасьць, узорнасьць.
Примерный – прыкладны, узорны, прымерны.
Примесь – прымешка, падмешка, дамешка.
Примётка – фастрыга.
Примётывать, приметать – фастрыгаваць, пафастрыгаваць.
Примета – пры(к)мэта, азнака, знак.
Приметливо – цямка, цямлива, уважна.
Приметливость – цямкасьць, цямлівасьць, уважнасьць.
Приметливый – цямкі, цямлівы, уважны.
Приметно – пры(к)мётна, уцяма, значна.
Приметность – пры(к)мётнасьць, значнасьць, адзначнасьць.
Приметный – пры(к)мётны, значны, адзначны, выдатны.
Примечание – увага, прыпіска, паметка.

Примечательно – значна, прыцямна, годна ўвагі, выдатна.
Примечательность – рэдкасць, выдатнасьць, цікавасьць.
Примечательный – значны, прыцямны, выдатны, годны ўвагі, цікавы.
Примечать, приметить – заўважаць, заўважыць; цямаць, сьцямаць, прыцямаць, уцямаць; спаглядаць, спагледзець, спанатрыць, спасьцерагчы; пры(к)мячаць, пры(к)мецаць; памячаць, памецаць.
Примешивать, -шать – прымешваць, хрымяшаць, дамяшаць; уплўтаць, ублўтаць.
Приминать, -мять – мяць, змяць, прымяць; таптаць, прытаптаць; лён – цёрці, пацёрці.
Примирение – прымірэньне, паяднаньне, пагаджэньне.
Примиренный – прыміраны, паяднаны, пагоджаны.
Примиритель – прымірыцель, прымірнік, паяднальнік, пагаджальнік.
Примирительница – прымірыцелька, паяднальніца, пагаджальніца.
Примирительный – прымірны, лагодны; паяднальны, пагаджальны.
Примирять, -рять – мірыць, памірыць, прымірыць, замірыць; гадзіць, пагадзіць; лагодзіць, палагодзіць.
Примитив – прымітыў.
Примолаживаться, -лодиться – падмалоджаваць, падмаладзіцца, прымаладзіцца.
Примолачивать, примолотить – прымалочваць, прымалациць.
Примолкнуть – змоўкнуць, замоўкнуць.
Примолот – прымалот.
Примолоть – см. Прималывать.
Примораживать, приморозить – прымарожаваць, прымарозіць.
Приморский – прыморскі.
Примотать – см. Приматывать.
Примочить – см. Примачивать.
Примочка – прымочка.
Примочный – прымочны.
Примус – прымус.
Примывание – прымываньне.

Примывать, примыть—примываць
примыць.

Примыкание—далучэньне.

Примыкать, примкнуть—1) далучацца, далучыцца; 2) межавацца, прылягаць, прылёгчы; 3) прымыкаць, прымкнуць (хату).

Принадлежать—належаць, належаць (да каго). прыналежаць.

Принадлежащий—уласьцівы, належаны, належачы.

Принадлежность—прыналежнасьць (пс.-л.т.), уласьцівасьць; **-ность хозяйства**—манаткі, спрат; **-сти**—справы, начынне; **по -сти**—каму належаць.

Принарять, принарядить—1) прыбіраць, прыбраць; прыстройваць, прыстроіць; прычапурыць, прыздобиць; 2) см.—Наряжать.

Принарженный—прыбраны, прыстроены, прыздоблены.

Приневоливание—прынявольваньне, прымўс

Приневоливать, -лить—прынявольваць, прыняволіць; прымушаць, прымўсіць.

Принесение—прынясёньне; **-ние при-сяги**—прысяганьне.

Принести—см. Приносить.

Приникать, приникнуть—прытуляцца, прытуліцца; гарніцца, прыгарніцца; прыпадаць, прыпасці.

Приниматель—прыймальнік, прыймач.

Принимать, принять—прыймаць, прыняць; браць, узяць, няць; пускать, пусціць (да каго); **-нять во внимание (в расчет)**—узяць на ўвагу; **-нять под покровительство**—прытуліць; **-нять к сведению**—прыняць да ведама; **-нять решение**—наважыцца (на што); **-нять намерение**—замерыцца; **-ется за работу**—бярэцца да працы; **-нять в шутку**—пераварнуць у жарт; **-мая во внимание**—зважачы (на што).

Приниматься, приниматься—прыймацца, прыняцца; брацца, узяцца, няцца за што; распачынаць, распачаць (што).

Приноравливание—прыладжваньне, прыстасоўваньне.

Приноравливать, приноровить—ладзіць, прыладжваць, прыладзіць; прыстасоўваць, прыстасаваць; дапасоўваць, дапасаваць.

Приноравливаться, приноровиться—прыладжвацца, прыладзіцца; прыстасоўвацца, прыстасавацца; дапасоўвацца, дапасавацца; падходзіць, падыйці.

Приносить, принести—прынасіць, прыносіць, прынесці; **о доходах**—даваць, даць; **о воде**—прыбіваць, прыбіць; **-нести благодарность**—падзякаваць; **в дар что-либо**—падараваць; **жало-бу**—падаць скаргу, паскардзіцца; **в жертву**—ахвяраваць; **повинную**—павінаваціцца, павініцца.

Приносный—прынесены.

Приношение—прынашэньне, прыносіны; дар, падарунак, ахвіра.

Принудительно—прымусова, за прымўсам, сілком, прынявольна.

Принудительный—прымусовы, прымўсны; **дом-ных работ**—дом прымусовае працы.

Принуждать, принудить—прымушаць, прымўсіць, вымушаць, змўсіць; зьнявольваць, зьняволіць; прысільваць, прысіліць; гвалціць, згвалціць.

Принуждение—прымўс, прымўка, зьневалёньне, прысілёньне, няволя, мус; **делать по принуждению**—рабіць зьнехаця.

Принужденно—з прымўсам, вымушана, знавалу; ненаaturalна.

Принужденный—прымўшаны, вымушаны, прыслены; ненаaturalны.

Принц—прынц.

Принцесса—прынцэса.

Принцип—прынцып.

Принципиально—прынцыпова.

Принципиальность—прынцыповасьць.

Принципиальный—прынцыповы.

Принятие—прыняцьце, прымы, прыймо.

Принятый—прыняты.

Принять—см. Принимать.

Приобретание—набыванье, здабы-
ванье, прыдбаванье.

Приобретатель—набывальник.

Приобретательный (*юрид.*)—набы-
вальные, набытковы.

Приобретать, приобрести—набы-
ваць, набыць; здабываць, зда-
быць; нажываць, нажыць; **-сти**
старанием—прыдбаць; **-сти**
много—панабываць; **-сти рабо-**
тою—запрацаваць; **-сти тяже-**
лую работою—загараваць.

Приобретение—набытак, набыццё,
здабытак, нажытак, карысць.

Приобретенный—набыты, здабыты;
прыдбаны, нажыты.

Приобщать, щить—прылучаць, пры-
лучыць; далучаць, далучыць;
в церк. смысле—прычашчаць,
прысасць.

Приобщение—1) далучэнне;
2) *церк.*—прычасьце.

Приобыкать, приобыкнуть—пры-
звычайвацца, прызвычайца;
звыкацца, звякнуцца.

Приобыкий—прызвычайны, звык-
лы.

Приодевание—прынадзяванье; ча-
пурэнне, прыбіранне.

Приодеваться, деться—прынадзя-
вацца, прынадзецца; чапурыц-
ца, прычапурыцца; прыбірацца,
прыбрацца; прыстройвацца,
прыстроцца.

Приор—прыёр.

Приосаниться—пастатнёць.

Приостанавливать, новить—прыпы-
няць, прыпыніць; стрымліваць,
затрымаць, паўстрымаць; за-
станаўляць, застанаўіць.

Приостановка—прыпын, прыпынак,
прыпыненне, затрыманне.

Приострить—падвастрыць.

Приотворять, рить—трохі адчыняць,
адчыніць; адхіліць.

Приоткрывать, рить—трохі адкры-
ваць, адкрыць; трохі адчыняць,
адчыніць.

Приохочивание—заахвочванне.

Приохочивать, хотить—заахвоч-
ваць, заахвоціць.

Припадать, припасть—прыпадаць,
прыпасць; прытуліцца, пры-
туліцца; занепадаць, заняпась-
ці; занядўжаць; даць *к груди*—

туліцца; *к ногам*—упадаць; *на*
ногу—кульгаць.

Припадок—кіданне, кідун, падўчка,
прыпадак.

Припаздывать, поздать—прыпозьні-
вацца, прыпазьніцца.

Припаивание, пайка—прыліта-
ванне.

Припаивать, припать—прылітоў-
ваць, прылітаваць,

Припалывать, приползти—пры-
паўзаць, прыпаўзыці.

Припаливать, лить—прыпальваць,
прыпаліць.

Припаривать, рить—прыпярваць,
прыпярэць.

Припарка—прыпярванне, пры-
пяр.

Припас—прыпасы, запас.

Припасать, сти—запасаць, запасіць,
назапасіць, прызапасіць; дбаць,
прыдбаць.

Припахивать, хать—прыворваць,
прыраць.

Припахивает—тхне, сьмярдзіць.

Припашка—прыворванне.

Припев—прыпеўка.

Припевание—прыпяванне.

Припевать—прыпяваць; *живет при-*
певаючы—жыве сабе ані гадкі.

Припёк—прыпёк; *с боку-припёку*—
прышый кабыле хвост.

Припекание—прыпяканне.

Припекать, припечь—прыпякаць,
прыпячы.

Припечатывать, тать—прыпячаць-
ваць, прыпячацца.

Припечек—прыпечак.

Припечный—прыпечны.

Припирать, припереть—прыпіраць,
прыпёрці, прыціснуць; прычы-
няць, прычыніць.

Приписка—прыпіска (в. т.), да-
піска.

Приписной—прыпісны (в.т.), запіса-
ны, упісаны.

Приписывание—прыпісванне, да-
пісванне.

Приписывать, сать—прыпісваць,
прыпісаць; дапісваць, дапісаць.

Приплавка—дагтопванне.

Приплавливать, вить—далітоўваць,
далітаваць; дагтопваць, дата-
піць.

Приплата—прыплата, даплата.

Приплачивать, приплатить—1) пры-
плачваць, прыплаціць; даплач-
ваць, даплаціць; 2) латаць,
прылатаць.

Приpletать, приплести—прыпля-
таць, прыплёсьці, прыплясьці.

Приплестись—прывязацца; пры-
дыбаць, прыпхацца, прышкан-
дыбаць.

Приплод—прыплод.

Приплодный—прыплодны.

Припложивать, -дить—прыплодж-
ваць, прыпладзіць.

Приплывать, приплыть—прыплы-
ваць, прыплыць, прыплысьці.

Приплющивание—прыплюскваньне.

Приплющивать, -щить—прыплюск-
ваць, прыплюшчыць; прыпля-
скаць.

Приплясывание—прыскокваньне.

Приплясывать, -сать—прыскокваць,
прыскакнуць.

Приподнимание—прыпадыманьне,
прыподыйм, паднясеньне.

Приподнимать, -нять—прыпадымаць,
прыпадняць; падносіць, пад-
нёсьці.

Припазывать, -зти—прыпаўзаць, пры-
паўзьці.

Припоминание—прыпамін, прыпа-
мінаньне.

Припоминать, припомнить—пры-
памінаць, прыпомніць; прыпа-
мятаваць, прыпамятаць; пры-
гадваць, прыгадаць.

Припорошить—прыцярушыць, пры-
парашыць.

Приправа (к пище)—прыправа, пры-
краса; *ва с жирами*—заўка.

Приправление—прыпраўленьне.

Приправленный—прыпраўлены.

Приправлять, приправить—пры-
праўляць, прыправіць; запраў-
ляць, заправіць; *лять смета-*
ню—забяляць.

Припрыгивание—прыскокваньне.

Припрыгивать, -гнуть—прыскок-
ваць, прыскачыць, падскачыць;
падцыгнуць.

Припрыжка—падскок; *ходить в при-*
прыжку—хадзіць падскакам.

Припряганіе—прыпраганьне.

Припрягать, -рять—прыпрагаць,
прыпрэгчы; падпрагаць, пад-
прэгчы.

Припрядовать, -рять—прыпрадаць,
прыпрасыць; *-вать ушами*—
стрыгчы.

Припряжка—прыпражка.

Припряжной—прыпрэжаны; *-ной*
конь—на ворчыку.

Припрятывание—прыхоўваньне.

Припрятывать, -тать—прыхоўваць,
прыхаваць, схавачь; *-ный*—пры-
хованы.

Припугивать, -гнуть—прыстрашваць,
прыстрашыць, настрашыць; па-
пужаць, задаць жаху, страху.

Припудривать, -рить—прыпудры-
ваць, прыпудрыць.

Припускание—прыпусканьне.

Припускать, припустить—прыпу-
скаць, прылушчаць, прыпусь-
ціць, падпусціць; спускаць,
спусціць.

Припутывание—прыплўтваньне,
прыблытваньне.

Припутывать, -тать—прыплўтваць,
прыплўтаць; прыблытвачь,
прыблытаць.

Припухание—прыпуханьне, набра-
каньне.

Припухать, припухнуть—прыпу-
хаць, прыпўхнуць, падпўх-
нуць; набракаць, набракнуць.

Припухлость—прыпўхласць, пух-
ліна.

Припухлый, -хший—прыпўхлы, на-
браклы.

Прирабатывать, -тать—прырабляць,
прырабіць.

Приравнение—прыраўнаньне.

Приравнивание—прыроўніваньне

Приравнивать, приравнять—пры-
роўніваць, прыраўняць, пры-
раўнаць; выроўніваць, выраў-
няць, зраўняць.

Прирастание—прырастаньне.

Прирастать, прирости—прыра-
стаць, прырасці.

Приращать, прирастить—прырошч-
ваць, прырасціць; прымно-
жаць, прымножыць (грошы).

Приращение—прырашчэнне, пры-
множэнне (грошай).

Приревновать—пазайздросціць,
пазайздросціцца.

Прирезка—прырэзка.

Прирезывать, -зять—прырэзваць,
прырэзаць, дарэзаць.

Природа—прырода, натўра; *от природы*—зроду.
Природный—прыродны, натуральны; *ное свойство*—уро́да, на́тўра; *ный житель*—тубы́лец.
Прирожденный—прыраджоны, прыродны.
Прирослый, -сший—прырослы.
Прирост—прырост.
Приросток—прыростак, па́ростак, па́сынак.
Прирубать, -бить—прыруба́ць, прыру́біць, прысячы.
Прирубейный—паўземежны, прырубейны, пагранічны.
Прирумянивать, -нить—прырумя́(е)н'ваць, прырумя́(е)ніць.
Приручать, -чить—асвойваць, асвоі́ць; прыла́шчваць, прыла́шчыць.
Приручение—асвойванне, прыла́шчванне.
Прирученный—асвоены, свойскі.
Присаживание—прыса́джванне.
Присаживать, -садить—прыса́джваць, прыса́дзіць; заса́джваць, заса́дзіць.
Присаживаться—прыса́джвацца.
Присаливать, присолить—прысольваць, прысали́ць.
Присасывание—прысыса́нне, прысмоктванне.
Присасывать, присосать—прысыса́ць, прысса́ць; прысмокта́ць, прысмакта́ць.
Присватывать, -тать—прысва́тваць, прысва́таць.
Посвистывание—прысвьі́стванне.
Присвистывать, -тать—прысвьі́стваць, прысвьі́стаць.
Присвоение—прысвае́нне, прыула́шчанне, прыула́шчэнне.
Присвоенный—прысвоены, прыула́шчаны.
Присвоивать, -ять, -ить—прысвойваць, прысвоі́ць; прыула́шчваць, прыула́сьціць.
Присевать, присеять—прысява́ць, прысе́аць.
Приседание—прысяда́нне; *с реверансом*—выдыга́нне, ды́гі.
Приседать, присесть—прысяда́ць, прысе́сць; *при реверансе*—выдыга́ць, выдыгну́ць; выдыга́цца, выдыгну́цца.

Присекать, присечь—прысяка́ць, прысячы́; прыціна́ць, прыця́ць.
Присёлок—прысе́лак, вы́селак.
Присказка—пры́казка (л. т.), прымоўка.
Присказывать—прыка́зваць, прымаўля́ць.
Прискакать—прыскака́ць.
Прискок—падско́к.
Прискорбие—жа́ль, сму́так, засмучэ́нне, туга́, сум; *к прискорбию*—на жа́ль.
Прискорбно—смутна́, сума́на, прыкра́ра.
Прискорбный—смутны́, сумны́, прыкры́.
Прискочка—*см.* Припрыжка.
Прискучивать, -чить—надаку́чаць, надаку́чыць; набы́даць, набы́днуць.
Прислать—*см.* Присылать.
Прислонять, -нить—прысла́няць, прысла́ніць; прыхі́ляць, прыхі́ліць; прыту́ляць, прыту́ліць; прыста́ўляць, прыста́віць.
Прислуга 1) *в собир. см.*—чэля́дзе, служ́ка; 2) пасл́уга, усл́уга.
Прислуживание—прыслужва́нне, слугава́нне.
Прислуживать—прыслужва́ць, прыслуго́ўваць, слугава́ць, прыслугава́ць.
Прислуживаться, -житься—прыслужва́цца, прыслуго́ўвацца, прыслужы́цца.
Прислужник—паслуга́ч, чала́днік, служ́ка, служэ́бнік.
Прислужница—паслуга́чка, чала́дніца, служэ́бніца.
Прислушиваться, -шаться—прыслухва́цца, прыслухо́ўвацца, прыслуха́цца.
Прислышаться—пачу́цца.
Присматривание—прыгледжва́нне, прыгляда́нне, дазіра́нне.
Присматривать, присмотреть—прыгледжва́ць, прыгляда́ць, прыгледзе́ць; нагляда́ць, нагле́дзець; дагляда́ць, дагле́дзець; дазіра́ць; пільнава́ць, упільнава́ць; сьцерага́ць.
Присматриваться, присмотреться—прыгляда́цца, прыгледзе́цца; *в даль*—це́міцца, прыце́міцца.

Присмирелый, -ревший—прыціхлы, пазьмірнэлы.
Присмиреть—прыціхнуць, пазьмірнець.
Присмотр—догляд, дагляд, дазор, нагляд, дагляданьне, нагляданьне.
Присмотренный—дагледжаны, прыгледжаны, упільнаваны.
Присмотрщик—дазорац, даглядчык.
Присниться—прысьніцца.
Приспомятний—векапомны.
Присносуший—векасны.
Присный—кроўны, крэўны.
Присовокупление—прылучэньне, дадатак.
Присовокупленный—прылучаны, даданы.
Присовокуплять, -пить—прылучаць, прылучыць; дадаваць, дадаць.
Присоветовать—прыраіць, нараіць, прырадзіць, прызычыць.
Присовывать, присунуть—прысоўваць, прысуваць, прысунуць.
Присоединение—прылучэньне, далучэньне, прыяднаньне.
Присоединенный—прылучаны, далучаны, прыточаны, прыяднаны.
Присоединять, -нить—прылучаць, прылучыць; далучаць, далучыць; прытачаць, прытачыць; прыварнуць, прыяднаць.
Присоединяться, -ниться—прылучацца, прылучыцца; далучацца, далучыцца; прыставаць, прыстаць; прыяднацца; падсёсьці, падсябрыцца.
Присесться—прысусэдзіцца, падсёсьці, падсябрыцца.
Присохлый, -хий—прысохлы, прыкарэлы.
Присохнуть—прысохнуць, прыкарэць.
Приспешник—сябар, таварыш.
Приспешница—сяброўка, таварышка.
Приспешничать—таварышаваць.
Приспичить, -чило *гл. безл.*—закарце́ла.
Приспособление—прыстасаваньне, дапасаваньне, прытарнаваньне; снасьць, прылада.
Приспособленность—прыстасаванасьць, дапасаванасьць, прыладжанасьць.

Приспособленный—прыспасоблены, прыстасаваны, дапасаваны, прытарнаваны, прыладжаны.
Приспособляемость—прыстасавальнасьць, дапасавальнасьць.
Приспособляемый—прыстасавальны, дапасавальны.
Приспособлять, -бить—прыспасабляць, прыспасобіць; прыстасоўваць, прыстасаваць; дапасоўваць, дапасаваць; прытарноўваць, прытарнаваць; прыладжваць, прыладзіць.
Приспособляться, -биться—прыстасоўвацца, прыстасавацца; дапасоўвацца, дапасавацца; прытарноўвацца, прытарнавацца; прыладжвацца, прыладзіцца.
Приспускать—прыспускаць, прыспушчаць (сьцяг).
Присрочивать, -чить—адносіць, аднесьці да пэўнага тэрміну.
Пристав—прыстаў; *становой пристав*—станавы.
Приставание—прыстаўаньне, прычэпка, чапляньне.
Приставать, пристать—прыставаць, прыстаць; прывальваць, прываляць; чапляцца, прычапіцца; кара́скацца, прыкараскацца; прыкідацца, прыкінуцца; каса́цца, прыкасацца, накасацца; прыблўдзіцца, прывязацца; прылучацца, прылучыцца; *тавать с лесьцю*—падкочвацца; *тавать усиленно*—налягаць; *тавать надоедливо*—дазайць; *пристал, как банный лист*—прычапіўся, як смала.
Приставка (грам.)—прыстаўка.
Приставление—прыстаўленьне.
Приставлять, приставить—прыстаўляць, прыставіць; падсоўваць, падсунуць; дадаваць, дадаць.
Приставной—прыстаўлены; прышыты.
Приставший—прыстаўлы, прыблўдны.
Пристально—пільна, бачліва, уважліва.
Пристальность—пільнасьць, бачлівасьць, уважлівасьць.
Пристальный—пільны, бачлівы, уважлівы, праніклівы.

Пристанище—прыста́нішча, прыста́ньне; прыту́лак.
Пристань—1) прыстань, рум; 2) прыту́лак.
Пристать—*см.* Приставать и Утомиться.
Пристёгивание—прышпільваньне.
Пристёгивать, пристегать—прышпільваць, прышпільць.
Пристегнуть—прыпрэгчы, захапіць; прысьцябнуць.
Пристенный—прысьценны.
Пристойно—прыстойна, гожа.
Пристойность—прыстойнасьць, гожасьць.
Пристраивать, пристроить—прыбудоўваць, прыбудаваць; *кого*—прымасьціць, умясьціць, прытуліць; *нарядами*—прыстройніць, прыстроіць.
Пристрастие—староннасьць; уна́да.
Пристраститься—звыкнуць, прыахвоціцца, закахацца, уна́дзіцца.
Пристрастка—прыгроза, выгрозы, нагонка, прачуханка.
Пристрастно—старонна.
Пристрастный—старонны.
Пристращать, прирастать—прыгражаць, прыгразіць; страшыць, прыстрашыць, настра́шныць, напалохаць.
Пристрел—прыстрэл (в. т.).
Пристреливание—прыстрэльваньне.
Пристреливать, лять, лить—прыстрэльваць, прыстраляць, прыстрэліць.
Пристрелка—прыстрэлка.
Пристроенный—прыбудованы; *нарядом*—прыстроены.
Пристройка—прыбудоўля, прыбудоўка.
Приступ—прыступ (л. і в. т.); па-чэтак; *пу нет*—недаступіцца.
Приступать, пить—прыступаць, прыступіць; падступаць, падступіць; *к работе*—распачынаць, распачаць.
Пристыжать, пристыдить—сароміць, засароміць; прысароміць, асароміць.
Пристыженный—засаромлены, прысаромлены.
Пристяжка—1) прыпражка; 2) ворчык, арчак.

Пристяжной (о коне)—ворчыкавы, сўпражны.
Присуждать, присудить—прысуджаць, прысудзіць; асуджаць, асудзіць (на што); засуджаць, засудзіць.
Присуждение—прысуд, судовы вы́рак.
Присужденный—прысуджаны, асуджаны.
Присутственный—прысутны, урадовы, службовы; працоўны (дзень).
Присутствие—прысутнасьць, бытнасьць; *вие духа*—прытомнасьць; *в моем присутствии*—за маёй прысутнасьцю, пры мне.
Присутствовать—быць, знаходзіцца, быць прысутным, прысутнічаць.
Присутствующий—прысутны.
Присучивать, -чить—прысукваць, прысукаць.
Присушивать, -шить—прысушваць, прысушыць, падсушыць.
Присущий—уласьцівы.
Присущность—уласьцівасьць.
Присчитывать, -тать—прылічваць, прылічыць; прырахоўваць, прырахаваць.
Присылавать, прислать—прысылаць, прыслаць; дасылаць, даслаць; *о нескольких*—папрысылаць, падасылаць.
Присылка—прысылка, дасылка.
Присыпать, присыпать—прысыпаць, прысыпаць; дасыпаць, дасыпаць.
Присыпка—прысыпка, дасылка.
Присыпной—прысыпны.
Присыхание—прысыханьне.
Присыхать, присохнуть—прысыхаць, прысохнуць.
Присяга—прысяга, прысяганьне.
Присягать, -гнуть, -ся—прысягаць, -цца, прысягнуць, -цца,
Присядка—прысядка; *в присядку*—упрысядкі.
Присяжный—прысяжны; прысяглы.
Притаивать, притаить—прытойваць, прытаіць, утаіць; захоўваць, захаваць.
Притаиваться, -таиться—прытойвацца, прытаіцца; захоўвацца, захавацца; зашыцца.

Приталкивать, притолкать—при-
ліхаць, прыпхнуць, прытаўхаць.

Притаптывание—прытоптваньне;
прытўпваньне.

Притаптывать, притоптать—пры-
топтаваць, прытаптаць; пры-
тўпваць, прытўпаць.

Притаскивание—прыцягваньне.

Притаскивать, притащить—пры-
цягваць, прыцягаць, прыця-
гнуць; прывалакаць, прыва-
ла(к)чы.

Притачивание—прыточваньне, пры-
штукоўваньне.

Притачивать, притачать—прышы-
ваць, прышыць; падшываць,
падшыць.

Притачивать, приточить—прыточ-
ваць, прытачыць, надтачыць;
прыштукоўваць, прыштукаваць.

Прिताять—растаць, растапіцца.

Притвор (в церкви)—бабінец.

Притворно—прытворна, няшчыра,
фальшыва, прыкідліва.

Притворный—прытворны, няшчы-
ры, фальшывы, уданы, аблудны.

Притворство—прытворнасьць, ня-
шчырасьць, фальшывасьць.

Притворчивый—прыкідлівы, фаль-
шывы.

Притворщик—прытворнік, прыкі-
дака.

Притворять, рить (дверь, окна)—
прычыняць, прычыніць.

Притворяться, риться—прытва-
рацца, прытварыцца; удавацца,
удацца; прыдавацца, прыдацца;
прыкідвацца, прыкінуцца.

Притекать, течь—прыцякаць, пры-
цячы; прыплываць, прыплыць,
прыплысці.

Притереть—см. Притирать.

Притёсывание—прычосваньне.

Притёсывать, притесать—прычос-
ваць, прычасаць.

Притеснение—ўціск, прыціск, гнёт,
прыгнёт.

Притеснитель—уціскач, уціскальнік,
прыгнатацель, напасьнік.

Притеснительный—уціскны, уці-
скальны, напасны.

Притеснять, нить—уціскаць, ўціс-
нуць; прыціскаць, прыціснуць;
насядаць, насёсці (на каго);
прыгнатаць, прыгнасці.

Притирание—прыціраньне, націрка.
Притирать, притереть—прыціраць,
прыціраць; націраць, націраць.

Притискивать, притиснуть—пры-
ціскаць, прыціснуць; прыдаў-
ліваць, прыдавіць; зашчэмли-
ваць, зашчэміць.

Притихать, тихнуть—прыціхаць,
прыціхнуць; заціхаць, заціх-
нуць.

Приткнуть—см. Притыкать.

Приткнуться—прыткнуцца, дакра-
нуцца.

Приток—прытока (г.-к. т.).

Притолока—пэравалока (В. Л а с т.).

Притолочь—прытаўчы.

Притом—прытым.

Притон—прыстанішча (пэраважна
злачынцаў), кубло, зладзёйскае
гняздо.

Притопывать, пнуць—прытўпваць,
прытўпнуць.

Приторговывать, говать—прыганд-
лёўваць, прыгандляваць; пры-
таргоўваць, прытаргаваць;
прыцаніць.

Приторно—прыкра.

Приторность—прыкрасьць.

Приторный—прыкры.

Притрава (на зверей и птиц)—
прываба.

Притравлять, вить—прынаджваць,
прынадзіць; ядом—прытрэч-
ваць, прытруціць.

Притронуться—прыкрануцца, пры-
ткнуцца, даткнуцца.

Притужить—прытужыць, замаца-
ваць (лс. т.).

Притулиться—прытуліцца.

Притупление—прытупленьне.

Притуплять, пить—прытупляць,
прытупіць; пить зрение—па-
сьляпіць вочы.

Притти—см. Приходить.

Притча—прыповесьць (л. т.), зда-
рэньне, байка.

Притыкать, приткнуть—прытыкаць,
прыткнуць.

Притягательность—панаднасьць.

Притягательный—панадны, прыця-
гальны, захопны.

Притягивание—прыцягваньне.

Притягивать, притянуть—прыцяг-
ваць, прыцягаць, прыцягнуць;
прывалакаць, прывала(к)чы.

Притязательный (*грам.*)—прына-
лёжны.
Притяжение—прыцяганьне, прыцяг.
Притязание—вымога, дамагацьне;
прычэпка, чапляньне.
Притязательный—вымагальны, да-
магальны.
Притязать на что—вымагаць (чаго),
дамагацца (чаго), чапляцца
(да чаго).
Прибратся—прыбрацца, прыча-
пурыцца, прыстроіцца.
Приготовлять—см. **Приготовлять**.
Приударить—моцна ўдарыць;
ушкварыць; *дождь*—дарил—
сыпнуў дождж.
Приукрашение—прыздоба, упры-
гожаньне.
Приукрашать, приукрасить—азда-
бляць, аздобіць; упрыгажаць,
упрыгожыць.
Приумножать, ножить—намнажаць,
намножыць, прымножыць.
Приумножение—намнажэньне, пры-
плод.
Приумолкнуть—змоўкнуць.
Приунылый—засмучоны.
Приунуть—засмуціцца, засумаваць.
Приурочивать, чить—прыстасоў-
ваць, прыстасаваць; адносіць,
аднёсьці да пэўнага тэрміну.
Приутихать, приутихнуть—заці-
хаць, заціхнуць.
Приучать, чить—прывучаць, пры-
вучыць; *чить к упрямству*—
панатэрыць.
Приучаться, читься—прывучацца,
прывучыцца; прызвычайвацца,
прызвычайца (да чаго); на-
дзіцца, налягацца (на што).
Прихварывание—заядўжваньне.
Прихварывать—заядўжваць, неда-
магаць, часта хварэць.
Прихвастывать, стнуть—выхваляць,
цахвастваць, прыхваснуць.
Прихватывание—прыхопваньне,
прыхватваньне.
Прихватывать, тить—прыхопваць,
рыхпаіць; прыхватваць, пры-
хваціць.
Прихворнуть—трохі захварэць.
Прихвостень—рыхвасьцень, пры-
шый-хвост.
Прихлебатель—прысербак, падхлеб-
нік.

Прихлёбывание—прысёрбваньне.
Прихлёбывать, прихлебнуть—пры-
сёрбваць, прысербваць.
Прихлёстывать, прихлестать—хля-
стаць, хля(ё)снуць.
Прихлопывать, пнуть 1) *дверями*—
грукаць, грукнуць; 2) *кнутом*
—ляскаць, ліснуць.
Приход 1) приход, прысьце; 2) *де-
нег*—приход, прыбытак; 3) *цер-
ковный*—парафія.
Приходить, прийти—прихадзіць,
приходзіць, прысьці; *-ти в
брожение*—забушаваць, зашу-
маваць, запузэрыцца; *-ти в
гнев*—агнявіцца, разьбіцца;
-ти в восторг (восхищение)—за-
хапіцца; *-ти в изумление*—заді-
віцца; *-ти в себя*—апрытомніць
(К. Буйло), ачухацца, працуха-
цца; *-ти в чувство*—ачуліць; *-ти
в упадок*—заянапасьці; *-ти в ни-
щету*—зубожаць, зьмізарнець,
згалець; *-ти в омерзение*—аб-
рыднуць, абрыдзець; *-ти в не-
годование*—абурэцца; *с чем
пришел, с тем и ушел*—як
прышоў, так і пайшоў.
Приходиться, прийти—приха-
дзіцца, прысьціся; прыпадаць,
прыпасці; давадзіцца, давесь-
ціся; *приходится отцом*—да-
водзіцца бацькам; *пришлось
ехать*—выпала ёхаць; *Пасха
приходится на 1 апреля*—
Вялікадне прыпадае на 1 кра-
савіка; *приходится два рубля*
—належыць два рублі; *это
придется слишком дорого*—гэ-
та будзе каштаваць занадта
дарага.
Приходный—приходны, прыбыт-
ковы.
Приходорасходный—приходна-рас-
ходны, прыбытковы-выдатковы.
Приходский—парафіяльны.
Прихожанин—парафіянін.
Прихожанка—парафіянка.
Прихожая—прадпакой, сэнцы, сё-
нечкі, прысенак.
Прихорашиваться—харашіцца, ча-
пурыцца.
Прихотливо—хціва, унадна, жадлі-
ва; пераборліва, павабна, ка-
прызна.

Прихотливость—хцівасьць, уна́д-насьць, жадлівасьць; перабор-лівасьць, капрызнасьць.

Прихотливый—хцівы, уна́дны, жад-лівы; капрызны, пераборлівы, паваблівы, вярэдлівы.

Прихотник—хцівец, ласу́н, капрыз-нік.

Прихотничать—перабіраць, ласа-ваць, верадаваць.

Прихоть—капрыз, жадоба, перабор-лівасьць; **прихоти**—выгады, пры́мхі.

Прихрабриться—прыхрабрыцца.

Прихрамывание—прыхромваньне, кульганьне, кльпаньне, шкан-дыба́ньне.

Прихрамывать—прыхромваць, куль-гаць, кльпаць, шкандыбаць.

Прихрапывать—прыхра́пваць.

Прицветник (*бот.*)—прыквётнік.

Прицел (*у ружьзя*)—прыцэльнік (в.т.), прыцэл; мэ́та, цэль.

Прицеливание—прыцэльваньне, на-цэльваньне, цяля́ньне.

Прицеливаться, литься—прыцэль-вацца, прыцэліцца, нацэльвац-ца, нацэліцца, цяляцца; мэ́ціць, намэ́ціцца; налучаць, налучыць.

Прицельный—цэльны́кавы, прыцэль-ны́-ная да́льнясьць—прыцэль-ная далячы́ня (в.т.); *ное от-верстие*—дзірка прыцэ́льніка.

Прицениваться, ниться—прыцэнь-вацца, прыцаніцца; пыта́цца, спыта́цца аб цане́.

Приценка, нивание—прыцэньваньне

Прицепка—прычэ́пка, прыча́пка.

Прицеплять, пить—прычэ́пліваць, прыча́пляць, прыча́піць; *много*—папрыча́пляць.

Прицепной—прычэ́пны, прычэ́п-лены.

Причал—прыва́л.

Причаливание—прыва́льваньне, прыстава́ньне.

Причаливать, лить—прыва́льваць, прыва́ліць; прыстава́ць, пры-ста́ць.

Причастие 1) *грам.*—дзеяпрыме́т-нік; 2) *церк.*—прыча́сьце (у права́сл.); сакра́мэнт (у като-лікаў).

Причастник—прыча́сьнік.

Причастница—прыча́сьніца.

Причастный (*к чему*)—да́тычны, прына́лежны.

Причащать, причастить—прыча-шча́ць, прыча́сьціць; дава́ць, даць сакра́мэнт.

Причащаться, причаститься—пры-ча́шча́цца, прыча́сьціцца; бра́ць, узя́ць сакра́мэнт.

Причащение—прыча́шчэ́ньне, сакра́-мэнт.

Причёска—прычо́ска, зачо́ска.

Причёсывание—прычо́сваньне, за-чо́сваньне.

Причёсывать, чесать—прычо́сваць, прыча́саць; зачо́сваць, зача́-саць; ма́гляваць, прыма́гляваць.

Причёт—*см.* Причт.

Причетник—алта́рысты, дзя́к, дзячо́к.

Причина—прычы́на, ві́на; ра́цыя, по-ва́д; *по причине*—з прычы́ны; *без всякой причины*—бя́з да́й прычы́ны; *ні за то́й, ні за сее́, ніза́вошта*; *по этой причине*—з гэ́тай прычы́ны; *по различ-ным причинам*—за ро́знымі прычы́намі.

Причинение—учы́нёньне, прычы-нё́ньне.

Причинность—прычы́ннасьць.

Причинный—прычы́нны; *ное отно-шение*—прычы́нны ста́суна́к (пс.-л.т.).

Причинять, нить—учы́ніць, учы-ні́ць, прычы́ніць; задава́ць, за-да́ць; *нять досаду*—наза́ліць; *-нить вред*—пашко́дзіць; *-нить обиду*—пакры́ўдзіць; *-нить не-приятность*—зрабі́ць пры́-краса́ць.

Причисление—прылі́чэньне.

Причисленный—прылі́чаны.

Причислять, причислить—прылі-ча́ць, прылі́чыць; прылуча́ць, прылучы́ць.

Причитание—прычыта́ньне, ле́-ме(а)нт, гала́шэньне па ня́-чыку.

Причитать (*по покойнику*)—пры-чы́тваць, прычыта́ць; лем(а)-тава́ць, галасі́ць.

Причитываться, таться—прылі-вацца, прылі́чацца; *ва́еця*—нале́жыць, нале́жыцца.

Причитать, причесть—прылі́чы-прылі́чыць.

Прычмоківаць—прыцмокваць.
Прычт—духавенства.
Прычудзіцца—здацца, прывярэцца.
Прычудліва—дзівосна, дзівачна, вычварна, капрызна.
Прычудлівасць—дзівота, вычварнасць.
Прычудлівы—дзівосны, дзівачны, вычварны, капрызны, павабны.
Прычуднік—пракўднік, дзівак.
Прычуднічаць—дзівачыць, пракўдзіць.
Прычуды—вымудры, вычуды, прымхі.
Прышагаць—прысігаць.
Прышелец—прыхадзень, прышлец, чужак, чужаніца, чуж-чужаніца, прыблуда.
Прышпёўваць—трохі шапляць.
Прышэсце—прыісьце, прыход, прыбійце, прышэсце.
Прышэбанне—прыбіваньне.
Прышэбаць, -біць—прыбівачь, прыбіць (каго).
Прышыванне—прышываньне, прыточваньне.
Прышываць, прышыць—прышываць, прышыць; прыточваць, прытачыць.
Прышивка—прышыўка, прыточка.
Прышивной—прышыўны.
Прышлося—давялося, прывялося (ср. **Прыходзіцца**).
Прышлы—прышлы, зайшлы (ср. **Прышелец**).
Прышпільванне—прышпільваньне, прыпінаньне, уплканьне.
Прышпільваць, -ліць—прышпільваць, прышпільваць, прышпільваць; прыпінваць, прыпінваць; уплкваць, уплкнуць.
Прышпоривание—прышпорваньне.
Прышпоривать, -рить—прышпорваць, прышпорыць.
Прышчэлкаванне—лясканьне.
Прышчэлкаваць, -кнуць—ляскаць, ляскнуць; зашчапляць, зашчапіць (клямку).
Прышчэчэньне—прышчэчэньне.
Прышчэчэць, -міць—прышчэчэць, прышчэчэць, прыгнясьці, прышчыкнуць.
Прышчэчэць—прышчэчэць.
Прышчэчэць—прышчэчэць.

Прышуривание—прыплюскваньне.
Прышуривать, -рить (глаза)—прыплюскаць, прыплюсчыць, прыплюснуць, прыгнуць.
Прыют—прытулак, атулак, прыстаішча.
Прыютіць, -цца—прытуліць, -ліцца; даць прытулак, знайсці прытулак; прытуліць.
Прыютскі—з прытулку.
Прыязненне—прыязна, прыязліва.
Прыязненны—прыязны, прыязлівы.
Прыязнь—прыязнь, спрыяньне.
Прыяцель—прыяцель, сябар.
Прыяцельніца—прыяцелька, сяброўка, дружка.
Прыяцельскі—папрыяцельску, пасяброўску.
Прыяцельскі—прыяцельскі, сяброўскі.
Прыятно—прыёмна, міла, любя, да спадабы, уцешна.
Прыятнасць—прыёмнасць, любяга.
Прыятны—прыёмны, мілы; любя, уцешны.
Прыятстваваць—спрыяць, гадзіць, зычыць.
Про (что)—пра (што), аб (чым), для (чаго); **про домашний обиход**—для хатняга ўжытку; **он што-то думает про себя**—ён штось думае сам сабе; **вот и всё про всё**—вось, і ўсё чыста; **сказать про себя**—сказаць да сябе.
Проахат—правохаць, прастагнаць.
Проба—спроба, проба, спробаваньне; **взять на пробу**—паставіць на спробу; **сделать пробу**—выпрабаваць, спрабаваць.
Пробавляться, -бавиться (чем)—перакідвацца, перакінуцца; перабывацца, перабывацца (з чаго).
Пробалтывать, проболтать—прабаўтаваць, прабаўтаць, перабаўтаць; **татъ языком**—прагаварыцца, прабаўтацца, разгалаціць; **невнятно сказать**—прамармытаць; **скоро сказать**—прабалбатаць, адбарабаниць.
Пробарабанивать—прабарабаниць, пратарахцець (аб калёсах).
Пробарахтаться—прабаўтузіцца.
Пробег—прабег, перабег.

Пробегать, пробежать—прабягаць, прабегчы; перабягаць, перабегчы; **жать** *быстро*—праджгаць; *с топотом*—пратупацець.

Пробегать—прабэгаць.

Пробел—пропуск, прагаліна.

Пробелённый—прабелены.

Пробеливать, -лить—прабэльваць, прабяліць; выбэльваць, выбеліць, пабяліць.

Пробелка, -ливание—прабэльваньне, выбэльваньне.

Пробеседовать—прагўтарыць, прагаманіць, прабяседаваць.

Пробивальник—прабівальнік, прабівач.

Пробивание, -бивка—прабіваньне, прабіўка.

Пробивать, пробить—прабіваць, прабіць; **пробило** *три часа*—выбіла трэцяя гадзіна.

Пробиваться, пробиться—прабівацца, прабіцца; праціскацца, праціснуцца; **биться** *на что-л. острое*—прапароцца; *кое-как* **пробивается**—сяк - так перакідаецца, перабіваецца.

Пробирание—прабіраньне, перабіраньне.

Пробирать, пробрать—1) перабіраць, перабраць; 2) *кого*—прабіраць, прабраць, вымаўляць, вымавіць; 3) прадзяляць, прадзяліць (валасы); 4) палоць, прапалоць.

Пробираться, пробраться—прабірацца, прабрацца; праціскацца, праціснуцца; закрадацца, закрасьціся.

Пробирер—прабір.

Пробирный—прабірны; *ная палатка*—прабірня.

Пробирщик—прабірнік.

Пробитый—прабіты.

Пробка—пробка, корак, шпунт, затычка; *глуп, как-ка*—дурны, як пень.

Пробковый—пробкавы, коркавы.

Проблема—праблёма.

Проблематически, -чно—праблематычна, здагадна.

Проблематический, -чный—праблематычны, здагадны.

Проблеск—пробліск, проблісь, промень сьвятла.

Проблескивать, -снуть—прабліскаваць, прабліснуць.

Проблудить—праблудзіць, праплўтаць, прабадзяцца.

Пробный—спробны.

Пробование—спробаваньне; *-ние пищи*—каштаваньне.

Пробовать—справаваць, спробаваць; *-вать пищу*—каштаваць, смакаваць.

Прободать, пробости—праколваць, пракалоць; пароць, прапароць; прастрэмліваць, прастраміць, прабадаць.

Пробой—прабой.

Пробоина—прабоіна.

Пробойный—прабойны.

Пробоить—прахварэць, перахварэць, адхварэць; *левый*—прахварэлы.

Проболтать—*см.* Пробалтывать.

Проболтаться—*см.* Пробалтываться.

Пробор *в волосах*—прадзел.

Проборка—нагонка, прачуханка.

Пробормотать—прамармытаць, прамыркнуць.

Пробороздить—прабаразыніць.

Проборонить—прабаранаваць, паскародзіць.

Пробочка—пробачка, корачка, шпўнцік.

Пробочник—пробачнік, шныпар, грэйцар, глейцар, трыбушон.

Пробочный—пробачны, коркавы.

Прображничать—прагуліць, прап'янястваваць.

Пробрасывать, пробросить—пракідваць, пракідаць, пракінуць.

Пробрасывать, пробросать—пракідваць, пракідаць.

Пробрать—*см.* Пробирать.

Пробривать, -рить—прагольваць, прагаліць; прабрываць, прабрыць; пралысьць.

Пробродить—1) прашэўндаць, прабрындаць, праплўтаць; 2) прабушаваць, прашумаваць, пераіграць, перабрызнуць.

Пробст—пробст.

Пробуждать, пробудить—абуджаць, абудзіць; пабудзіць, разбудзіць.

Пробуждаться, пробудиться—абуджацца, абудзіцца; ачынацца, ачнуцца; прачынацца, працнуцца; прахапіцца.

Пробуждение—абуджэньне, пабуджэньне.
Пробуравливание, ление—прасьвідраваньне, прасьвёрдліваньне, пракручваньне.
Пробуравливать, равить—прасьвідроўваць, прасьвідраваць; прасьвёрдліваць, прасьвярдліць; пракручваць, пракруціць.
Пробыть—прабыць, перабыць, -ца; *-ть в ожидании*—прачасавачь, перачакаць, -ца; *лето*—пералётаваць; *зиму*—перазімаваць; *долго-ли пробудете*—ці доўга забавіцеся.
Проваживать—справаджаць, вытўрваць.
Проваландаться—пралындаць, прашвэндаць.
Провал—правал, правальле, праруха, прорва, дзірка.
Проваливать, лить—правальваць, праваліць; увальваць, уваліць; *проваливай*—ідзі сабе.
Проваливаться, литься—правальвацца, праваліцца; увальвацца, уваліцца; прарухацца, прарухнуцца; западаць, запасыць; *куда он-лился*—дзе ён падзеўся.
Провалина—праваліна, запалзіна.
Провалять—праваліць, правалькаваць, пракачаць.
Проваляться—праваліцца, пракачацца.
Прованс—Праванс.
Прованский—праванскі; *ское масло*—праванскі алей.
Проваривать, рить—уварваць, уварыць; абсмольваць, абсмаліць (човен).
Проваживать, провощить—васкаваць, праваскаваць.
Провевать, провеять—правейваць, правёяць; *на ветре*—аполваць, апалоць.
Проведение—правод, праводзіны, правядзеньне.
Проведенный—праведзены.
Проведывание—водведкі, адвэдзіны.
Проведывать, дать кого—адвэдвацца, адвэдацца (да кого); даведвацца, даведзіцца; *о чем*—выведваць, выведаць, правэдваць; правэдаць; прапытваць,

прапытаць; *дать исподтишка*—вышныпараць.
Провезение—правоз.
Провезти—см. Провозить.
Провеивание—правейваньне.
Провеивать, провеять—см. Провевать.
Проверивать, рить—правёрваць, праяраць, правёрыць; выверыць, перавёрыць.
Проверка—правёрка, павёрка.
Провертывать, повертеть—пракручваць, пракруціць, прапоркаць; *сверлом*—прасьвярдліць, прасьвідраваць.
Проверченный—пракручаны; прасьвёрдлены, прасьвідраваны.
Провес—недаважка.
Провеселиться—правесяліцца, прагуляць.
Провести—см. Проводить.
Проветренный—правётраны, правёяны, выпетраны.
Проветривание—правётрываньне, выпятрэньне.
Проветривать, рить—правётрываць, правётрыць; правейваць, правёяць; выпетрыць.
Провешанный—недаважаны.
Провешивание на весах—недаважваньне; *линии*—апусканьне; *белья*—прасушваньне.
Провешивать, провесить—*на весах*—недаважваць, недаважыць; *линию*—апускаць, апусьціць; *белю*—прасушваць, прасушыць.
Провиант, тский—правіант, -нці.
Провидение—лёс, промысел; прызначэньне.
Провидение—прадбачваньне, прадбачанасьць.
Провидеть—прадбачыць, прадбачаць.
Провизжать—правішчаць, правіскатаць, праскуголіць.
Провизия—правізія, харч, жыўнасьць.
Провизор—правізар.
Провинка—правінка.
Провинтить (играя в карты)—правінціць; *винтом*—прашрубавачь.
Провинциал—вясковец, правінцыял.

Провінцыялізм—правінцыялізм, паветалізм.
Провінцыяльны—правінцыяльны; вясковы.
Провінцыя—правінцыя, краіна, акруга; вёска.
Провінчваць, провінтить—прашрубавать, прашрубавать.
Провінчаться, ниться—правінчацца, правінчацца; правінаваціцца; праштраф(п)іцца, завінаваціцца.
Провисать—пэравісаць.
Провисеть—пэравісець.
Провислый—пэравіслы.
Провладеть—прадзяржаць, праваладць.
Провластвовать—прапанавать, прагаспадаравать, праўладць, праваладць.
Провлачить—правала(к)чы, працягнуць; *чить жизнь*—прамадзець, прагібець, прамарнець,
Провод—правод.
Проводимость (физ.)—праводнасьць.
Проводимый—праводны.
Проводить, провести—праводзіць, правадзіць, правёсьці, правясьці; *сти день*—перадняваць; *-дить лето*—лётаваць; *зиму*—зімаваць; *праздник*—сьвяткаваць; *Рождество*—калядаваць; *-дить время*—бавіць, бавіцца; *провести в лени*—прагультаіць; *сти жизнь*—зьвёкаваць; *-сти бедственно жизнь*—прапакўтаваць, прагараваць; *сти время в разговоре*—празюкаць; *провести кого (обмануть)*—абшукаць, абакўліць, надўць.
Проводка (электричества)—праводка.
Проводник—праваднік, павадыр.
Проводной—правадны.
Проводы, -вождение—праводзіны.
Провожать, проводить—праваджаць, правадзіць; выпраўляць, выправіць.
Провожатый—см. Проводник.
Провоз—правоз, пэравоз; *плата за провоз*—пэравознае.
Провозвещать, провозвестить—правяшчаць, абвяшчаць, абвясьціць; агалашаць, агаласіць.
Провозвещение—абвяшчэньне, агалашэньне.

Провозглашать-ласить—агалашаць, агаласіць, выгаласіць.
Провозглашение—агалашэньне, выгалашэньне.
Провозглашенный—агалошаны.
Провозить, провезти—правозіць, правозіць, правязьці, правёзьці; пэравозіць, пэравёзьці.
Провозиться—праваўтузіцца, прамарўдзіць, правалаводзіцца, прамарокацца.
Провозка—пэравозка.
Провокатор—правакатар.
Провокационный—правакацыйны.
Провокация—правакацыя.
Проволакивать, проволочить—правалакаць, правала(к)чы; працягаць, працягнуць.
Проволноваться—прахвалявацца, пранарвавацца.
Проволока—дрот, драціна.
Проволочка—правалока, цяганіна, мароканьне.
Проволочный—правалочны, марудны.
Проволочный—драціны, дротавы; *-ное заграждение*—драціная загарода (в. т.).
Провонялый—прасьмярдзёлы, прасьмёрдлы, праванёлы.
Провонять—прасьмярдзець, прасьмеднуць, праванець; *о яйцах*—спрытхнуць.
Проворно—жвава, спрытна, хўтка, зухліва, рухава.
Проворный—спрытны, жвавы, хўткі, зухлівы, хіжы, рухавы, паваротны.
Проворваться—пракрасьціся.
Проворство—спрыт, спрытнасьць, жвавасьць, хўткасьць, зухлівасьць, рухавасьць, паваротнасьць.
Проворчать—прабурчаць; *о собаке*—прагірчаць.
Провоцировать—правакаваць.
Провошить—праваскаваць, правашчыць.
Провыть—правыць, прагаласіць.
Провыливать, лить—прасушваць, прасушыць на сонцы.
Прогадывать, -дать—прагадваць, прагадаць.
Прогалдеть—прагаласаваць, прагаманіць.

Проголина—прага́лина.
 Прогарина—прага́рына.
 Прогимназия—прагімна́зія.
 Проглаживание—прагла́джванье;
белья—прасаванье.
 Проглаживать, прогладить—пра-
 гла́джаць, прагла́дзіць; *белье*
 —прасаваць, вы́прасаваць.
 Проглазеть—праглядзець, варон
 злавіць.
 Проглатывать, проглотить—пра-
 глынаць, праглынуць.
 Проглоченный—праглынуты.
 Прогляд—прагляд.
 Проглядывать, проглядеть—пра-
 гледжаць, прагледзець; не-
 дагледжаць, недагледзець.
 Проглядывать, проглянуть—пра-
 глідваць, праглянуць; пака́з-
 вацца, паказацца.
 Прогнатизм—прагнаты́зм.
 Прогневлять, -вить—прагна́ўляць,
 прагна́віць, угня́віць.
 Прогнивать, прогнить—прагни́ваць,
 прагни́ць, спаракнець, спрух-
 нець, струхлець.
 Прогнивший—згноены, трухлявы,
 трупёхлы, спрухнелы, прухкі.
 Прогнусаить—прагугніць, пра-
 гамзаць.
 Проговаривать, -ворить—прамаў-
 ляць, прамовіць; прака́зваць, пра-
 казаць; *скороговоркою*—прапа-
 татаць; *непонятно*—прагерга-
 таць; *невнятно*—прамармытаць.
 Проговариваться, -вориться—абмаў-
 ляцца, абмовіцца, прагавары́цца.
 Проговеть, -ться—прагаве́ць, прага-
 ве́цца, прапасы́цца.
 Проголодать—прагалада́ць, прага-
 ладава́ць, згаладнець.
 Прогон—прагон, пагон; *леса по*
реке—сплаў.
 Прогонный 1) *о деньгах*—прагон-
 ны; 2) *о дереве*—сплаўны.
 Прогоны (денежные)—прагоны.
 Прогонять, прогнать—праганя́ць,
 прагна́ць; туры́ць, пратуры́ць;
лес по реке—сплаўля́ць, спла-
 віць.
 Прогорание—прагаранье, прапа́ль-
 ванье.
 Прогорать, -реть—прагара́ць, пра-
 гаре́ць; прапа́львацца, прапа-

ліцца; *в перен. смысле*—банк-
 кру́ціцца, збанкру́ціцца, збан-
 крута́цца.
 Прогоревать—прагарава́ць, прабе-
 дава́ць.
 Прогорелый, -ревший—прагарэ́лы,
 прапа́лены.
 Прогорклый, -кий—прагорклы;
о масле—зьялчэлы—*отдает*
-клым—гарэніць.
 Прогорнуть—прагоркнуць, згар-
 че́ць, згара́вець, зьялче́ць.
 Прогостить—прагасы́цаваць.
 Программа—прагра́ма.
 Программный—прагра́мны.
 Прогребание—прагра́банье, раз-
 граба́нье.
 Прогребать, прогresti—прагра-
 ба́ць, прагре́бі; разграба́ць,
 разгре́бі.
 Прогреть, -реть—праграва́ць,
 прагре́ць.
 Прогреть—прагрыме́ць, прагру-
 каце́ць.
 Прогресс—прагрэс, поступ (л. т.).
 Прогрессивно, -ный—паступова, -вы.
 Прогрессировать—рабіць поступ,
 паступа́ць (напéрад).
 Прогрессист—паступовец, прагрэ-
 ссы́сты.
 Прогрессия (мат.)—прагрэ́сія.
 Прогахотать—прагрука́цець; *о*
телеге—прагарахце́ць.
 Прогрызать, -зть—прагрыза́ць, пра-
 гры́зці; праяда́ць, прае́сці;
-зенное место (в бочке)—
 прое́зь.
 Прогул—прагу́л.
 Прогуливать, -лять—прагу́льваць,
 прагуля́ць.
 Прогуливаться, -ляться—прагу́ль-
 вацца, прагуля́цца; шпацыра-
 ва́ць, прашпацырава́ць.
 Прогулка—гуля́нье, гуля́нка, па-
 гуля́нка, шпацы́р, шпацыра-
 ванье.
 Прогульный—прагу́льны.
 Продавание—продаж.
 Продавать, продать—прадава́ць,
 прада́ць; *все разом*—спрада́ць.
 Продавец—прадаве́ц, гандля́р.
 Продавливать, -вить—праціска́ць,
 працісну́ць; прагна́таць, пра-
 гна́сьці; прада́ўліваць, прада-
 віць.

Продавщица—прадаўчыха.
Продажа—продаж (м. р.); *мелочная* —у раздроб; *оптовая*—продаж гўртам.
Продажно—прадажна.
Продажность—прадажнасьць.
Продажный—прадажны; збыўны, збытны (тавар).
Продалбливание—прадзёўбаньне.
Продалбливать, продолбить—прадзёўбаць, прадзёўбаць.
Продвигание—прасоўваньне.
Продвигать, продвинуть—прасоўваць, прасуваць, прасьнуць.
Продвижение—прасоўваньне.
Продевать, продеть—прасоўваць, прасьнуць; зацягваць, зацягнуць (іголку); *дети обору лапте*—забарсаць.
Продежурить—прадзяжурьць.
Проделка штўка, выбрык.
Проделывать, лать—прарабляць, прарабіць; выкідваць, выкідаць штўкі; прасякаць, прасячы (вакно).
Продергивать, продёрнуть—1) па лоць, прапалоць; 2) працягваць, працягнуць (у газэце); 3) пралупляць, пралупіць (вочы).
Продёргивать, продёргать—пра-торговаць, праторгнуць; тўзаць, пратўзаць; прасмыкваць, прасмыкаць; *продёргать ногами*—прадрываць; *перье*—праскўбіць.
Продерживать, жать—патрымліваць, патрымаць; прадзэржваць, прадзяржаць.
Продержанный—патрыманы, прадзэржаны.
Продерзостно—вельмі дзёрзка.
Продерзостный—вельмі дзёрзкі, нахабны, настырлівы.
Продерзость—вялікая дзёрзкасьць, нахаба.
Продешевить—прадзешавіць.
Продиктовать—прадыктаваць.
Продирать, продрать—прадзіраць, прадраць, прадзёрць; *глаза*—прадзіраць, пралупляць вочы.
Продираться, продраться—прадзірацца, прадрацца; *праціскацца, праціснуцца*.
Продление—прадаўжэньне, працяг.

Продленный—прадоўжаны, працягнены.
Продлить, ться—прадоўжыць, прадоўжыцца; *працягнуць, ца*.
Продневать—прадняваць.
Продовольственный—харчовы, спажывны; *ная лавка*—харчовая крама.
Продовольствие—харч, харчы, прыпасы, жыўнасьць; *вне натуральное*—ардынарыя.
Продовольствовать, ться—харчаваць, харчавацца; *жывіць, жыцца*; дастаўляць харчы.
Продолговато—прадоўжна.
Продолговатость—прадоўжнасьць.
Продолговатый—прадоўжны, падоўжны; *тый мозг*—прадоўжная мазгі (пс.-л. т.).
Продолжитель—прадоўжнік, працягальнік.
Продолжительница—прадоўжніца, працягальніца.
Продолжать, продолжить—прадаўжаць, прадоўжыць; *працягаць, працягнуць*.
Продолжение—працяг, прадаўжэньне; *в ние*—на працягу, у працягу, усьцяж.
Продолжительно—доўга, доўгачасна, правалочна.
Продолжительность—доўгасць, даўгата.
Продолжительный—доўгі, доўгачасны, працяглы, працяжны.
Продольно—уздоўж.
Продольный—уздоўжны.
Продорожить—прадаражыць.
Продразнить—прадражніць.
Продрать—см. **Продирать**.
Продремасть—прадрамаць.
Продроглый, гший—прадрыжэлы, перамёрзлы, азызлы.
Продрогнуть—прадрыжаць, прадрываць, перамёрзнуць, азызнуць.
Продувание—прадмуханьне, прадуваньне.
Продувать, продуть—прадмухваць, прадмухаць; *прадуваць, прадуць*.
Продуваться, продуться—прадмухавцца, прадмухацца; *прадувацца, прадуцца*; *дуться в карты*—прагуляцца.

Продувной—хітры, прайдзі-сьвет;
-ная *бестия*—жўлік, шэльма.
Продукт—прадўкт, вы́раб, вы́твар.
Продуктивно—прадукцыйна.
Продуктивность—прадукцыйнасьць.
Продуктивный—прадукцыйны.
Продукция—прадўкцыя, вытвор-
часьць; *конкретно*—вырабы,
вытвары.
Продумать—прадўмаць, абмерка-
ваць, разважыць.
Продурачить—абдурьць, ашукаць;
-ся—прадурэць, праблазнаваць.
Продутый—прадмўханы, прадўты.
Продушина—прадўха, продух, ад-
туліна.
Продыравить—прадзіра́віць, падзір-
каваць.
Продыравленный—прадзіра́ўлены,
падзіркаваны, дзірчасты.
Проедать, проесть—1) праядаць,
прае́сьці, прахарчавать; *на ла-
комства*—паласаваць; 2) пра-
ядаць, прагрызаць, прагрызы́ці.
Проезд—праезд, пераезд.
Проездить—прае́зды́ць.
Проездной—праезны́.
Проездом—па дарозе, праездам.
Проезжать, проехать—1) праяж-
джаць, праехаць; 2) *в см.
об'ездить*—аб'яжджаць, выяж-
джаць, вы́езды́ць.
Проезжий—прае́джы, пераезны
(дарога); падарожны.
Проект—праэ́кт.
Проектирование—праектава́ньне.
Проектировать—праектаваць.
Проектный—праектовы.
Проекция—прае́кцыя.
Проём—прахон, скро́зная дзірка.
Проёмный—прахо́ны, скрозны.
Прожаривание—прасма́жваньне,
прапяка́ньне.
Прожаривать, -рить—прасма́жваць,
прасма́жыць; прапякаць, пра-
пячы; выпражыць (гарох).
Прождать—прачакаць, праждать.
Прожёвывать, прожевать—пра-
жоўваць, пражаваць.
Прожег—прапа́ліна, прапал.
Прожектор—пражэ́ктар.
Прожелобить—вы́жалабіць.
Проживание—пражыва́ньне; пражы-
ва́ньне, мяшканьне.
Проживать, прожить—пражываць,

пражы́ць; пражыва́ць, пражы́ць;
мяшкаць, прамяшкаць; *целый
век*—правекаваць; *в см. про-
пустить*—пражы́ць, прамарна-
ваць.
Прожигатель *жизни*—марнатра́вец.
Прожигать, прожечь—прапа́льваць,
прапаліць; прапякаць, пра-
пячы; *жизнь*—марнатра́ваць.
Прожилина, лок—пражы́ліна.
Прожимать, прожать—праці́скаць,
праці́снуць.
Прожинать, прожать—пражы́скаць,
пража́ць.
Прожитие—пражы́цце.
Прожора—пражора, ненажора.
Прожорливо—пражорлі́ва, жарлі́ва,
ненажэрна.
Прожорливостъ—пражорлі́васьць,
жарлі́васьць, не́я́жэрнасьць.
Прожорливый—пра́жорлі́вы, жар-
лі́вы, ненажэрны, ненае́дны.
Прожорство—*см. Прожорливость*.
Прожужжать—прагудзе́ць; жаць
в ухо—нату́ркаць у вўха;
-жало *уши*—наму́ляла вўшы.
Проза—проза.
Прозаик—праза́ік.
Прозаический—праза́ічны.
Прозвание—прозьві́шча, наймь.
Прозвенеть—празвѣ́ніць.
Прозвонить—празвані́ць, перазва-
ніць.
Прозевать—празява́ць, праваро-
ніць.
Прозектор—празэ́ктар.
Прозелит—празэ́літ, новакшчэнец.
Прозелитизм—празэ́літы́зм.
Прозимовать—перазі́маваць.
Прозирать, прозреть—празіра́ць,
празе́рыць, адчыні́ць вочы.
Прозорливец—празарлі́вец.
Прозорливо—празарлі́ва.
Прозорливость—празарлі́васьць.
Прозорливый—празарлі́вы.
Прозрачно—празры́ста, празорна.
Прозрачность—празры́стасьць, пра-
зорнасьць.
Прозрачный—празры́сты, празорны.
Прозрение—празіра́ньне.
Прозубривать, -рить—зубі́ць, пра-
зубі́ць (серп), вы́шчарбі́ць
(нож).
Прозудеть—прасьвя́рбець.
Прозывание—пражыва́ньне.

Прозываць, прозвать—зваць, празываць, празваць; наймяноўваць, найменаваць.

Прозябаемое—расьліна.

Прозябание 1) *растения*—рашчэньне, буцэньне; 2) *в перен. см.*—мадзэньне, гібэньне; 3) *прамярзаныне*.

Прозябать, прозябнуть (*о растениях*)—расьці, буцець, усходзіць; *в пер. см.*—мадзець, гібець; *от холода*—прамярзаць, прамёрзнуць.

Прои́грывать, рать—прагу́льваць, прагу́ляць; пра́йграваць, пра́йграць.

Прои́грыш—пройгра, прои́грыш.

Прои́грышный—прои́грышны.

Пройдо́ха—пройда, прайдзі-сьвет, праніра.

Произведение 1) *автора*—твор; 2) *изделие*—вы́твар, вы́раб; 3) *мат.*—здабы́так (м. т.)

Производитель—1) вытворач; 2) *мат.*—сумно́жнік (м. т.)

Производительница—вытворніца.

Производительность—вытворчасць, прадукцыйнасьць.

Производительный—вытворчы, прадукцыйны; *ная почва*—урадлівая глеба.

Производить, произвести—1) тварыць, вы́тварыць, стварыць; 2) *во что, в кого*—падвы́шаць, падвы́сіць; 3) выводзіць, вы́весці (род); *дитя постройку*—рабіць, выстаўляць будынак; *выстрел*—рабіць стрэл; *угар*—ча́дзіць; *шорох*—ша́маць; *-вести на свет*—парадзіць.

Производный (*мат. и грам.*)—выводны, вытворны.

Производственный—вытворны, вытворчы.

Производство—вы́твар, вы́раб.

Производящий—вытворчы.

Произвол—самавольства, самаволя, сваволя.

Произволение—пры́звалэньне.

Произвольно—самавольна, самохаць.

Произвольный—самавольны, адвольны (пс.-л. т.), самахотны.

Произнесение—вымаўленьне, вымова.

Произносимый—вымоўны.

Произносить, произнести—вымаўляць, вы́мавіць; вы́гаворваць, вы́гаварыць; вы́слаўляць, вы́славіць.

Произношение—вымова, вымаўленьне.

Произрастание—выраста́ньне.

Произрастать, -сти—выраста́ць, вы́расьці.

Произрождать—пладзіць, нараджаць.

Пройма́ть—прайма́ць, пратыка́ць.

Происк, -ски—забегі, падходы, падкопы, подступы; пошукі.

Пронскивать, -скать—прашў́кваць, прашука́ць; вышў́кваць, вы́шукаць.

Пронстекать, пронстечь—выні́каць, вы́нікнуць; вы́цякаць, вы́цячы; вы́плываць, вы́плыць; вы́ходзіць, вы́йсці.

Пронстечение—вы́цяканьне, вы́плыва́ньне; вы́нікнэ́ньне.

Пронсходит, произойти—адбы́вацца, адбы́цца; рабі́цца, тва́рыцца, дзе́яцца, чы́ніцца; *из чего*—выні́каць, вы́нікнуць; *от кого*—параджа́цца, паха́дзіць, пайс́ці (з роду).

Пронсхождение—пача́так; паха́джэньне (з роду), род; *хорошее -ние*—добрая ў́рода.

Пройти—*см.* Проходіць.

Пройтись—прагу́ляцца, пра́шпацырава́ць.

Пронсшествие—пры́года, здарэ́ньне, пра́йва, падзе́я, вы́падак, а́кцыя, ака́зія.

Прок—кары́сьць, пажы́так, пу́цьцэ.

Прокаженный—пракажэны.

Проказа—прака́за, трупёхласьць.

Проказить, -зничать—праку́дзіць, збро́дзіць, збро́даваць, аванту́рыць, дурэ́ць, блазнава́ць.

Проказливый—пракў́длівы, збро́длівы.

Проказник, -ница—пракў́да; пракудні́к, -ні́ца; збро́дні́к, -ні́ца; аванту́рні́к, -ні́ца; свавольні́к, -ні́ца.

Проказы—аванту́ры, збро́ды, штў́кі.

Прокаймить—аблямава́ць, абрамава́ць.

Прокальвание—гартáváньне.

Прокаливать, -лить— прагартоўваць, прагартваць, выгартваць.
Прокалывание— прокалваньне.
Прокалывать, проколоть—пракол-ваць, пракалоць; пратыкаць, праткнуць; прастраміць (нагу).
Прокалякать—прабалакаць, прагута-рыць, празюкаць, прагама-ніць.
Прокапчивать, прокоптить—пра-копчваць, пракапціць; прадым-ляць; прадыміць.
Прокапывание—пракопваньне.
Прокапывать, прокопать—пракоп-ваць, пракапаць.
Прокарауливать, -лить—вартаваць, правартаваць; прапільнаваць, пракалавурыць пэўны час; не давартаваць, не дапільнаваць.
Прокармливать, прокормить—пра-кормліваць, пракарміць; гада-ваць, выгадаваць; харчываць, прахарчываць.
Прокат—наём, пазычка; *взять на -кат*—наняць, узяць на час.
Прокатка—плюшчаньне (мэталаў).
Прокатный— 1) наняты, найманы; 2) о *металлах*—плюшчаны.
Прокатывание—перакачваньне.
Прокатывать, -тать, -тить—1) пера-качваць, перакачаць, перака-ціць; 2) плюшчыць, сплюшчыць.
Прокачивать, -чать (воду из нососа)—пампавать, перапампавать.
Прокачаться—пракалыхацца, пра-гойдацца, прахістацца.
Прокашливать, прокашлять—пра-кашліваць, пракашляць, ад-кашляць.
Проквашенный—праквашаны, пра-кісьлены.
Проквашивание—праквашваньне.
Проквашивать, проквасить—пра-квашваць, праквасіць; пракісь-ляць, пракісьліць.
Прокидывать, прокидать—1) пра-кідваць, пракідаць; 2) схібіць (кідаючы).
Прокипать, -петь—перакіпаць, пера-кіпець, -скіпець.
Прокипятить—нагрэць, згатаваць.
Прокипяченный (о воде)—згата-ваны.
Прокишать, прокинуть—пракісаць, пракіснуць, сквасьнець.

Прокислый, -сший—пракіслы, сквасьнелы.
Прокладина—перакладзіна.
Прокладка—пракладка, закладка, застаўка.
Прокладывание—пракладваньне.
Прокладывать, прокласть, проложить—пракладваць, пракла-даць, пракласці; *дорогу лесом*—працерабіць дарогу.
Прокламация—праклямацыя, адозва.
Прокламировать—праклямаваць, абвяшчаць.
Проклёванный—прадзёўваны.
Проклёвывание—прадзёўваньне.
Проклёвывать, проклевывать—пра-дзёўваць, прадзяўбаць, пра-дзюбаць.
Проклёсанный—праклёсены.
Проклеивание—праклёйваньне.
Проклеивать, -ить—праклёйваць, праклёіць.
Проклейка—праклёйка.
Проклинаять, проклясть—праклі-наць, праклясьці; выклінаць, выклясьці.
Проклинивать, -нить—убіваць, убіць клін.
Проклятие—праклён; -тия—кляцьба.
Проклятый—праклёты, выклёты.
Прокняжествовать, -жить—пракня-зяваць.
Проковыривать, -рять—пракалуп-ваць, пракалупаць.
Прокозырять, -ться—праказыраць, праказырацца.
Прокол—пракол.
Проколачивать, проколотить—1) прабіваць, прабіць; 2) вы-біваць, выбіць.
Проколоть—см. Прокалывать.
Проконопаченный—праканапачаны.
Проконопачивание—праканапач-ваньне.
Проконопачивать, -патить—прака-напачваць, праканапачіць; за-шпаклёўваць, зашпакляваць.
Проконсул—праконсул.
Прокопать—см. Прокапывать.
Прокопаться (с чем, над чем)—пракарпацца, пракапашыцца.
Прокоптить—см. Прокапчивать.
Прокоптель, -тевший—пракап-цёлы, прадымёлы.

Прокоптеть—пракапцець, прады-
мець.
Прокормить—*см.* Прокармливать.
Прокорпеть—прасядзець крўкам
(за працай).
Прокос—пракос.
Прокосить—пракасіць.
Прокофий—Пракоп.
Прокочевать—правандраваць.
Прокрадываться, прокрасться—
пракράдвацца, пракрадацца,
пракрасьціся; пацікаць.
Прокрашивание—прафарбаваньне.
Прокрашивать, покрасить—пра-
фарбоўваць, прафарбавать;
прамалёўваць, прамаляваць.
Прокричать—пракрычаць; крýк-
нуць, прагукнуць; прагалё-
каць.
Прокуковать—пракукаваць.
Прокуратура—пракурату́ра.
Прокуривать, -рить—пракўрваць,
пракурыць.
Прокурор—пракурор.
Прокурорский—пракурорскі; *-ский*
надзор—пракурорскі нагляд.
Прокурорша—пракурорыха.
Прокусывание—пракўсваньне.
Прокусывать, -сить—пракўсваць,
пракусіць; *жалом*—пра-
джгнуць.
Прокутить—прагуяць, прапіць,
прамантачыць.
Прокучивание—мантачаньне.
Пролагать, проложить—*см.* Про-
кладывать.
Пролаз—1) *см.* Пройдоха; 2) пера-
лаз (у плоце).
Пролазить—пралазіць.
Проламывание—праломліваньне.
Проламывать, проломить—пралом-
ліваць, праламіць; миться
—праламіцца, уварвацца; за-
валіцца.
Пролачивать, пролощить—ласка-
ваць, праласкаваць, праглян-
савать, адпаліраваць.
Проляять—прабрахаць, прагаўкаць.
Пролегать—пралягаць.
Пролежалый—зьлёглы, праляжалы.
Пролежать—праляжаць.
Пролежни (*мед.*)—пролежні.
Пролезание—пралязаньне.
Пролезать, пролезть—пралазіць,
пралёзці.

Пролениться—праленавацца, пра-
гультаіць.
Пролеска (*бот.* Mercurialis L.)—сі-
невароць (б. т.), пралёска.
Пролесок—*см.* Просека.
Пролёт—пралёт, пералёт
Пролетание—пралятаньне.
Пролетариат—пралетар'ят, бядота,
убоства.
Пролетарий—пралетар, бядак,
бабыль.
Пролетарка—пралетарка, бядачка.
Пролетарский—пралетарскі, бя-
дацкі, немажжны.
Пролетать, -теть—пралятаць, праля-
цець; пералятаць, пераля-
цець.
Пролётка—таратайка, лёгкая кала-
мážка.
Пролечивать, -чить—пралечваць,
пралячыць; страціцца на лёкі.
Пролив—патока (г.-к. т.)
Проливание—праліваньне, плі-
сканьне.
Проливать, пролить—праліваць,
праліць; пераліць, разьліць;
пліскаць, прапліснуць.
Проливать, пролиться—пралі-
вацца, праліцца, разьліцца,
прапліснуцца.
Проливной—заліўны; *-ной дождь*
--улёва; идет -ной дождь
--лье, як з вядра (з лёбу).
Пролитие—праліцьце, разьліў.
Проловить—пералавіць.
Пролог—прадмова, прадслоўе (л. т.)
Проложение—*см.* Прокладка.
Проложенный—пракладзены, пра-
цярэблены.
Пролом—пралом.
Проломить—*см.* Проламывать.
Проломленный—праломлены.
Промалчивание—прамоўчаньне.
Промалчивать, промолчать—пра-
моўчаць, прамаўчаць, змаў-
чаць.
Промалывать, промолоть—пра-
мельваць, прамолваць, прама-
лоць.
Промариновать—прамарынаваць.
Промаршировать—прамаршаваць.
Проматывание—прамотваньне.
Проматывать, промотать—пра-
мотваць, праматаць; *состояни*
—мантачыць, прамантачыць,

прасьвістаць, пралатраваць, пралайдачыць, рышыць.
Прамах—пахіба, абма́х, абма́шка, памы́лка; *при выстреле*—пўдла; *при паханні*—агрэх.
Прамажывацца, хнуцца—хібіць, схібіць; абма́хвацца, абма́хнуцца; пудлаваць, спудлаваць.
Промачивание—прамочваньне.
Промачивать, промочить—прамочваць, прамачыць.
Промаяцца—стаміцца, праму́чыцца.
Промаячыць—прамадзёць.
Промедление—ба́ва, ба́веньне, правало́ка.
Промедлить—заба́віцца, прама-ру́дзіць.
Промежду—праме́ж.
Промежность—праме́жнасьць.
Промежуток—праме́жак, пераме́жка, пярэ́рва, перапы́нак; *среди строений*—сўтачкі.
Промежуточный—праме́жны, пераме́жны, сярэ́дні.
Промелькать, кнуть—прамі́льгаць, пра́мільгнуць.
Проме́н, -на—праме́на; *плата за мен*—праме́ннае.
Променивать, нять—праме́ньваць, пра́мяняць; гандляваць, пра́гандляваць.
Проме́р—праме́р.
Промерзание—прамярза́ньне.
Промерзать, промерзнуть—прамярзаць, пра́мерзнуць.
Проме́рзлы, -зшы—праме́рзлы.
Промеривать, рить—праме́рваць, пра́мерыць.
Проме́таць, промести—прамята́ць, пра́мясьці; вымята́ць, вы́месьці.
Проме́тываць, прометать, промет-нуть—пракі́дваць, пра́кідаць, пра́кінуць, пра́фастрыгаваць.
Промечать—прама́рыць, праляту́цець.
Промешанный—вы́мешаны.
Промешивание—вы́мешваньне.
Промешивать, шать—вы́мешваць, вы́мешаць, пра́мяшаць.
Промешкивать, -кать—ба́віцца, заба́віцца; ма́ру́дзіць, зама́ру́дзіць.
Проминать, промять—прамі́наць, пра́мяць; праціра́ць, праце́рці.
Проминка—прамі́н.

Промозглый—пры́тхлы, ё́лкі, сту́хлы.
Промоина—прамо́іна, рау́чак, прорва.
Промокание—прамака́ньне, прамака́ньне.
Промокательный, -ная бумага—прама(я)ка́льная папе́ра, прамака́тка, бі́була.
Промокать, промокнуть—прамака́ць, прамокну́ць; пра́мякаць, пра́мякну́ць.
Промоклый, -кий—прамо́клы, прама́клы.
Промолачивать, промолотить—прамалочваць, прамала́ціць.
Промолвить—прамо́віць, вы́мавіць.
Промолвиться—прамо́віцца.
Промолиться—прама́ліцца.
Промолотить—*см.* Промолачивать.
Промолоть—*см.* Промалывать.
Промолчать—*см.* Промалчивать.
Проморазивать, -розить—праморо́зваць, прама́розіць.
Проморить—прама́рыць, вы́марыць.
Промотанный—прамотаны, прама́н-та́чаны.
Промотать—*см.* Проматывать.
Промочить—*см.* Промачивать.
Промудрить—праму́драваць.
Прому́чить, -ться—праму́чыць, -цца, зму́чыцца.
Промчать, -ться—пра́ймчаць, -цца.
Промывальный—прамыва́льны, па-ласка́льны.
Промывальщик—прамыва́льнік, па-ласка́льнік.
Промывание—прамыва́ньне, па-ласка́ньне.
Промывальное—прамы́ўнае, пра́мыўка.
Промывать, промыть—прамыва́ць, пра́мыць; пра́палоскваць, пра́паласка́ць.
Промывка—прамыва́ньне, пера́мы-ва́ньне, па́ласка́ньне.
Промысел—промы́сел (г.-к. т.); *извозный*—возны (г.-к. т.), ра́мізьні́цкі; *отхожий*—адходны (г.-к. т.).
Промыслитель—прамы́сьліцель, а́пякўн.
Промыслительный—прамы́сьлі-цельны, а́пякў́ны.
Промысл (божій)—промы́сел.
Промышленник—прамы́словец.

Промышленность—прамысло-
васць; *горная*—нетракапаль-
ная; *горнозаводская*—гісэрнё-
вая; *добывающая*—здабываль-
ная; *обрабатывающая*—апра-
цоўчая; *фабрично-заводская*—
фабрычная (г.-к. т.).

Промышленный—прамысловы.

Промышлять, промыслить—пра-
мышляць, прамысьліць; здабы-
ваць, здабыць.

Промякнуть—см. Промокать.

Промять—см. Проминать.

Пронашивание—праношваньне.

Пронашивать, проносить—пранош-
ваць, пранасіць; зношваць,
знасіць.

Пронзание—праколваньне.

Пронзать, зить—праколваць, пра-
калоць; пранізваць, прані-
заць.

Пронзительно, -ный—праразьліва,
-вы; **ный стон**—ёкат.

Пронизывание—пранізваньне.

Пронизывать, зать—пранізваць,
пранізаць.

Пронизывающий—ёдкі.

Проникание—праніканьне.

Проникать, проникнуть—1) прані-
каць, пранікнуць; уядацца,
уёсьціся; 2) пераймаць, пера-
наць, зразумець.

Проникновенно—пранікліва, унік-
ліва.

Проникновенность—праніклівасьць
уніклівасьць.

Проникновенный—праніклівы, уні-
клівы.

Принимать, нять—праймаць, пра-
наць (ср. Пронизывать).

Проницаемость—прапушчаль-
насьць.

Проницаемый—прапушчальны.

Проницательность—праніклі-
васьць.

Проницательный—праніклівы.

Проносить, пронести—пранасіць,
пранёсьці; **проносить слух**—
дзёйкаць.

Проныра—праніра, пралаза, пройда.

Пронырливость—пранозаватасьць,
пранірлівасьць.

Пронырливый—пранозаваты, пра-
нырлівы.

Пронырнуть—пранырнуць.

Пронырство—пранірства, спрыт,
подступы, забегі.

Пронюхивать, -хоть—праніюхваць,
праніюхаць.

Проняньчить, -ться—праняньчыць,
праняньчыцца.

Прообедать—праабёдаць.

Прообраз—азнака.

Проорать—прагараць.

Проохать—правохаць, правойкаць.

Пропавший—прапалы, згіблы.

Пропаганда—прапаганда.

Пропагандист—прапагандысты.

Пропагандистка—прапагандыстка.

Пропагандировать—прапаганда-
ваць.

Пропадать, пропасть—прападаць,
прапасьці; гінуць, загінуць,
згінуць; чэзнуць, счэзнуць;
запавётрывацца, запавётрыцца;
у меня пропала охота мянэ
адахвоціла; пропасть без
вести—запрапасьціся.

Пропажа—стра́та, згу́ба.

Пропаивать, пропойть—прапойваць
прапаіць.

Пропалзывать, проползти—пра-
паўзаць, прапаўзыць; праля-
заць, пралёзці.

Пропалывание—праполваньне.

Пропалывать, прополоть—прапол-
ваць, прапалоць.

Пропаривать, пропарить—прапар-
ваць, прапарыць.

Пропархивать, пропорхать—пра-
пярхваць, прапярхаць.

Пропарывание—прапорваньне.

Пропарывать, пропороть—прапор-
ваць, прапароць, распароць.

Пропасти—прапасьвіць, прапасьціць.

Пропасть—1) правальле, прорва,
бяздоньне, прадоньне; 2) про-
пасць, гібель, безьліч, цьма.

Пропасть—см. Пропадать.

Пропахивать, -хоть—праворваць,
праараць.

Пропахивать, -хнуть—прапахваць,
прапахнуць; набірацца, на-
брацца паху, дұху; прасьмярд-
зець, прасьмёрднуць.

Пропашка—праворваньне.

Пропащий—прапашчы, згіблы, за-
павётраны.

Пропевать, пропеть—прасьпяваць,
прапяаць; прапываць, прапець.

Пропедевтика—прапэдэўтыка.
Пропекание—прапеканьне.
Пропекать, пропечь—прапякаць, прапечы.
Пропелер—прапэлёр, ветрагоньнік.
Пропереть—*см.* **Пропирать**.
Пропечатать—прадрукаваць, вядрукаваць.
Проплесневеть—зацвьісьці.
Пропивать, пропить—прапіваць, прапіць.
Пропиливать, лить—прапілоўваць, прапілаваць, прапіліць.
Пропирать, пропереть—прапіраць, прапёрці; прапхнуць, прасьнуць.
Пропировать—прагуляць, прабанкетаваць.
Прописание—прапісаньне.
Прописать—*см.* **Прописывать**.
Прописка—прапіска; упіс.
Прописной, сная буква—вялікая літара.
Прописывание—прапісваньне.
Прописывать, сать—прапісваць, прапісаць; **прописать ижицу**—прышчаміць хвост.
Пропись—узор да пісьаньня; **написать -сю**—напісаць літарамі (лічбу).
Пропитание—жыўленьне, харч, харчы, хлеб; **зарабатывать на-тание**—зарабляць на хлеб.
Пропитывание—пражыўленьне; **ние влажностью**—набраканьне, насыканьне.
Пропитывать, тать—пражыўляць, пражывіць; гадаваць, вьгадаваць; харчаваць, прахарчаваць; напускаць, напусьціць чым.
Пропить—*см.* **Пропивать**.
Пропихивать, хнуть—прапихваць, прапхнуць, прасьнуць.
Пропищать—прапішчэ(а)ць.
Проплывать—праплаваць.
Проплакать—праплакаць, прарўмаць.
Проплетать, проплести—праплятаць, праплёсьці.
Проплевать—прапляваць, праплюваць.
Проплутать—праблытаць, праблўкаць, прашвэндацца.
Проплывать, проплыть—праплываць, праплысьці.

Проплясать—праскакаць, пратанчыць, прайсьціся ў скоках.
Проповедание, дывание—казаньне.
Проповедник—казальнік.
Проповеднический—казальны.
Проповедывать, дать—казаць, мець казаньне, навучаць, апавядаць, правяшчаць.
Проповедь—казаньне.
Пропой—перапой, прапой.
Пропойск (гор.)—Прапойск.
Прополаскивание—прапалоскаваньне.
Прополаскивать, лоскать—прапалоскаваць, прапаласкаць.
Проползать—*см.* **Пропалзывать**.
Пропороть—*см.* **Пропарывать**.
Пропорхнуть—прапёрхнуць.
Пропорционально—прапарцыянальна, у мэру, адносна.
Пропорциональный—прапарцыянальны, памёрны, адносны.
Пропорция—прапорцыя.
Пропоститься—прапосьнікаваць, прапаставаць, спаставаць; *в понедельник*—прапанядзелкаваць; *в среду*—прасерадзіць.
Пропотевший—прапацёлы, прапатнёлы.
Пропотеть—прапацёць, прапатнёць.
Пропраздничать—прасьвяткаваць.
Пропрыгать—праскакаць, працмьгаць.
Пропрысть—прапрасьці.
Пропуск—пропуск, пярэпуск, перапўск; прагаліна.
Пропускание—прапушчаньне, прапусканьне.
Пропускать, стить—1) прапушчаць, прапускаць, прапусьціць; 2) перапускаць, перапусьціць; працэдзваць, працэдзіць; 3) прамінаць, прамінуць (пры чытаньні); **пропустить мимо ушей**—занябдаць; **пропустить слух**—пусьціць чўтку, пагалоску.
Пропускной—прапускны; **-ная**—*бумага*—прамакальная папэра, прамакатка, бібула.
Пропутешествовать—правандраваць, праездзіць.
Пропущенный—прапўшчаны, занябданы.
Пропырнуть—праткнуць, пранізаць.

Проп'яняствоваць—прагуліць; пра-
п'янястваць, прапіць (грошы).
Проработка—апрацаваньне.
Проработываць, тать—апрацоў-
ваць, працаваць; прароблі-
ваць, прарабіць.
Прорастаніе—прараста́ньне.
Прорастваць, прорасти—прараста́ць,
прарасьці.
Проращываць прорастиць—пра-
росьліваць, прарасьліць.
Прорва—прорва (ср. Пропасьць).
Прорвать—см. Прорываць.
Проревець—пра́рэмзаць.
Проредзець—пра́радзэць.
Прорез—пра́рэз.
Прорезываніе—пра́рэзваньне.
Прорезываць, зать—пра́рэзваць, пра-
рэзаць; *много*—папра́рэзваць;
прачы́кваць, прачы́каць (ножы-
кам).
Прорезь (воен.)—пра́рэз (в. т.)
Проректор—пра́рэктар, намёсьнік
рэктара,
Прореха—пра́рэх, дзі́рка.
Проржавець—пра́ржавець.
Проржаць—пра́ржаць, пра́рэзаць.
Прорисоваць—пра́рысаваць, прама-
ляваць.
Прорицаніе—пра́рака́ньне, пра́ра-
кава́ньне, вешчава́ньне.
Прорицатель—пра́рок, пра́ракаль-
нік; варажбі́т.
Прорицательница—пра́ракальні́ца,
варажбі́тка.
Прорицаць—пра́рака́ць, вешчава́ць
Пророк—пра́рок
Пророніць—у́пусьціць; *нить слово*
—вы́мавіць слова; *слова не*
-нит—ані́ рэ́кме (Бабр.).
Проростаніе—см. Прорастаніе.
Проросьць—пра́расьць.
Пророческий—пра́роцкі.
Пророчество—пра́роцтва.
Пророчествоваць, чить—пра́рака́ць,
вешчава́ць.
Пророчица—пра́рочыца.
Прорубаніе—пра́рубаньне, пра́ся-
ка́ньне.
Прорубаць, бить—пра́рубáць, пра-
рубі́ць; пра́сяка́ць, пра́сячы;
пра́ціна́ць, пра́ціць, пра́цю-
ка́ць.
Прорубка—пра́рубаньне, пра́сяка́нь-
не, пра́цін.

Прорубленный—пра́рў́лены, пра-
сэчаны
Прорубь—палонка, са́жалка, лу́нка,
палы́нны.
Прору́ха—пра́ру́ха, абмы́лка, абма́х,
агрэх; *и на старуху бывает*
-ха—ко́нь на ча́тырох на́гах,
ды́й то спаты́каецца.
Прорыв—1) пра́рыў; 2) ра́ўча́к,
прорва.
Прорываніе—1) пра́копваньне;
2) пра́рываньне.
Прорываць, прорыць—пра́копваць,
пра́капа́ць.
Прорываць, прорвать—пра́рыва́ць,
пра́рва́ць; пра́дзі́ра́ць, пра́дра́ць,
пра́дзі́рці.
Прорыдаць—пра́рыда́ць, пра́рэмзаць,
пра́хлі́паць.
Прорыскаць—пра́гойсаць, пра́га-
са́ць.
Прорытие—пра́копваньне, пра́-
коп.
Прорыць см.—Прорываць.
Прорычаць—за́рыка́ць, пра́рыча́ць,
пра́гірча́ць.
Просаживаць, просадить—пра́са́дж-
ваць, пра́сая́дзіць.
Просак—ве́раўча́ная фабры́ка; *впро-*
сак—ні́ туды́, ні́ сюды́; по
насться впросак—па́шчы́ца ў
ду́рні, уле́зці ў ба́лота,
Просаливаніе—1) пра́сальваньне;
2) пра́сольваньне.
Просаливаць, просалить—пра́саль-
ваць, пра́сали́ць.
Посаливаць, просолить—пра́соль-
ваць, пра́салі́ць.
Просасываніе—пра́сыса́ньне, пра́-
смо́ктваньне.
Просасываць, прососаць—пра́сы-
са́ць, пра́саса́ць; пра́смо́ктаваць,
пра́сма́ктаць.
Просачиваніе—пра́цяка́ньне, пра́-
соча́ньне.
Просачывацца, просочиться—пра́-
соча́вацца, пра́сачы́цца; пра́ця-
ка́ць, пра́цячы; пра́точвацца,
пра́тачы́цца.
Просватываць, тать—пра́сва́тваць,
пра́сва́таць.
Просвежаць, жить—асьвяжа́ць, ась-
вяжа́ць (паве́тра).
Просверкаць—пра́мігце́ць, пра́-
блі́снуць.

Просверливать, -ить—прасьвёрдліваць, прасьвярдліць; прасьвідроўваць, прасьвідраваць.

Просвет—прасьвет, прагал.

Просветитель—асьветнік, асьвячальнік (л. т.).

Просветительница—асьветніца, асьвячальніца,

Просветительный—асьветны, асьвячальны.

Просветить—см. Просвещать.

Просветление—прасьветласць.

Просветляться, -леть—праясняцца, праясьнёць, віясьніцца, разьясьніцца.

Просвечивание—прасьвэчваньне.

Просвечиваться—прасьвэчвацца.

Просвещать, просветить—асьвячаць, асьвяціць; адукоўваць, адукаваць.

Просвещенец—асьветнік.

Просвещенка—асьветніца.

Просвещенческий—асьветніцкі.

Просвещение—асьвэта, прасьвэта, адукацыя.

Просвещенность—асьвэчанасьць, адукаванасьць.

Просвещенный—асьвэчаны, адукаваны, адукованы.

Просвира, -рка—проскура, проскурка.

Просвирик (бот. Malwa)—мальва (б. т.), проскурнік, гарадавіца.

Просвирица, -ня—проскурніца.

Просвирный—проскурны.

Просвистывать, -тать—прасьвіставаць, прасьвістаць.

Просевание—прасяваньне.

Просеивать, просеять—прасяваць, прасеяць; падсяваць, падсеяць.

Просеивочный—прасявальны.

Просеянный—прасеяны; *многократно*—прасяваны.

Проседать, просесть—прасядаць, прасесяць.

Проседь—сівізна; *волосы с -дью*—валасі з сівізною.

Просеивать—см. Просеивать.

Просека—прасека; поцераб.

Просекание—прасяканьне, прарубаньне.

Просека, просечь—прасякаць, прасячы; *дорогу*—працярэбліваць, працерабіць.

Просёлок—выселак

Просёлочный, -ная *дорога*—бочная, селавая, палявая дарога.

Просиживать, просидеть—прасэджаваць, прасэдзець, прасядзець.

Просинить—прасініць.

Проситель—прасьбіт.

Просительница—прасьбітка.

Просительный—прасьбітны.

Просить—прасіць, маліць; *сильно*—благаць; *неотвязчиво*—канькаць; *-сильно прощения*—прасіць выбачэньня, перапрашаць; *-сильно милостыни*—жабраваць, старцаваць; *-сильно позволения*—пытання дазволу.

Проситься—прасіцца.

Просиять—празьяць, разьясьніцца, прасіяць, засьвяціцца.

Проскабливание—праскрабаньне.

Проскабливать, проскоблить—пра-скрабаць, праскрэбці, праскаб-ліць.

Проскакать—праскакаць.

Проскакивание—праскокваньне.

Проскакивать, проскочить, про-скакнуть—праскокваць, праскочыць, праскакнўць.

Проскользнуть—прасляізнўць, пра-каўзнўць, прамкнўцца.

Проскребать, проскресть—пра-скрабаць, праскрэбці, прашкрабаць.

Проскрипеть—прапрыпець.

Проскучать—пранўдзіць, пранў-дзіцца.

Прослабить—прачысьціць живот, пранесьці, прамкнўць.

Прославление—выслаўленьне, ус-лаўленьне.

Прославлять, прославить—выслаў-ляць, выславіць; услаўляць, ус-лавіць; *-виться*—выславіцца.

Проследить—прасачыць, прысачыць.

Проследовать—прайсці, праехаць.

Прослезиться—праслязіцца, рас-плакацца.

Прослойка—прапластаваньне, пра-слаенне.

Прослоняться—см. Прошататься.

Прослуживать, -жить—праслужваць, праслужыць.

Прослушивать, -шать—1), праслўх-ваць, праслўхоўваць, праслўх-аць; прачуваць, прачуць; не-дачуваць, недачуць; *-шанный*—

праслѹханы, прачѹты; недачѹты.

Прославлять, -лить—услаўляцца, уславіцца.

Прослышивать, -шать—дачувацца, дачѹцца (чаго).

Просматривание—прагляд, праглядваньне.

Просматривать, просмотреть—1) праглядваць, праглядаць, прагледзець; 2) *опускать из очей*—недаглядаць, недагледзець; *недабачваць, недабачыць, прасьяпіць.*

Просмаливать, просмолить—прасмольваць, прасьмаліць; *высмольваць, высмаліць.*

Просменывать, просмеять—прасьмейваць, прасьмяяць.

Просмеяться—прасьмяяцца.

Просмотр—1) прагляд; 2) *недагляд.*

Проснуровать—*см. Прошнуровать.*

Проснуться—*см. Просыпаться.*

Просо—проса; *черное*—бор.

Просовидный—падобны на проса.

Просовище—прасянішча.

Просовка—прасоўваньне.

Просовывать, просунуть—прасоўваць, прасу́нуць; *нуть веревку в лапте*—забарсаць.

Просовый—прасяны; *вая солома прасянка.*

Просодический—прасадычны.

Просодия—прасодыя.

Просолить—*см. Просаливать.*

Просольный—трохі прасолены.

Просонки, с просонья, в просонках—спрасонку.

Просообразный—*см. Просовидный.*

Просопеть—праспаці.

Прососать—*см. Просасывать.*

Просохлый, -хий—прасохлы, правялы.

Просохнуть—*см. Просыхать.*

Просочиться—*см. Просачиваться.*

Проспать—праспаць.

Проспект—1) праспэкт, шырокая вуліца; 2) праспэкт, праграма.

Проспорить с кем—праспрачацца; *что*—прайграць у спрэчцы.

Проспрягать—праспрагаць.

Просроченный—прапу́шчаны ў тэрміне.

Просрочивать, -чить—1) прапускаць, прапусьціць тэрмін; 2) *пазыніцца, спазыніцца.*

Просрочка—пропуск тэрміну.

Простаивание—прастойваньне.

Простаивать, простоять—прастойваць, прастайць; *ять на колесах*—праклёнчыць.

Простак—праста́к, прасьці́ні, прасьце́ча, прастэ́ча.

Простачка—праста́чка, прасьці́на, прасьце́ча.

Простегивание—прасьце́бваньне; *прашыва́ньне.*

Простегивать, простегнуть—прасьце́бваць; *прасьцябну́ць, прашыва́ць, прашы́ць.*

Простец—просты, праста́к, прасьці́на.

Простенок—міжвако́ньне.

Простейший—найпрасьце́йшы.

Прости—дару́й.

Простирание—прасьціра́ньне.

Простирать *бельё*—прапра́ць (бялі́зу).

Простирать, простереть—прасьціра́ць, прасьце́рці; *расьціла́ць, разасла́ць; праця́гваць, працягну́ць; раться*—прасьціра́цца, расьціла́цца, сяга́ць, дасяга́ць, дахадзі́ць.

Простительно—выба́чна, выба́чальна, праба́чальна.

Простительность—выба́чнасьць, выба́чальнасьць, праба́чальнасьць.

Простительный—выба́чны, выба́чальны, праба́чальны.

Проститутка—прастыту́тка, вяхотка, прада́жная кабе́та.

Проституция—прастыту́цыя.

Простить—дарава́ць, выбачы́ць, праба́чыць.

Проститься—разьвіта́цца.

Просто—проста, папроста́му, шчы́ра.

Простовато—папраста́ку.

Простоватость—праста́цкасьць.

Простоватый—праста́цкі, праста́кваты, аніякава́ты, недарэ́ка.

Простоволосый, -сая—бяз ху́сткі.

Простодушие—прастаду́шнасьць.

Простодушно—прастаду́шна, папроста́му, шчы́ра.

Простодушный—прастаду́шны, шчы́ры.

Простой—просты, звычайны, прастацкі.

Простой суц.—простой.

Простойны—простойны.

Простокваша—сыраквашка, кіслае малако.

Простолюдин—просты чалавек.

Простолюдінка—простая жанчына.

Простонародны—простанародны.

Простонародье—простыя людзі, просты народ.

Простонаць—прастагнаць, праёнчыць.

Простор—прастора, гала, раскоша, абшар, разьлёгласць.

Просторно—прасторна, раскошна, вольна.

Просторны—прасторны, раскошны, разьлёглы, вольны; *дэ-лацца прасторнее*—прастарнець.

Просторечие—простая мова; *в просторечьи*—папростаму.

Простосердечие—шчырасць, прастадушнасць.

Простосердечно—шчыра, ад душы.

Простосердечны—шчыры, прастадушны.

Простота—прастэца.

Простофиля—дурань.

Простотканый—зрэбны.

Пространно—шырока, разлога, разложыста, прасторна.

Пространный—шырокі, разлогі, разложысты, прасторны.

Пространственный—просторавы (м. т.).

Пространство—прастора (м. т.), гала, разлога, абшар.

Пространствовать—правандраваць.

Прострачивание—прафастрыгаваньне.

Прострачивать, прострочить—фастрываць, прафастрыгаваць.

Прострел (бот. Pulsatilla Tourn.)—сон (б. т.), сон-травя.

Простреливать, лить—прастрэльваць, прастрэліць.

Прострелина—прастрэл.

Простригать, ричь—прастрыгаць, прастрыгчы.

Простряпать—прагатаваць, прапоркацца.

Простуда—прастуда, застуда, падвэй

простудливый—прастудлівы.

Простудный—прастудны.

Простужать, простудить—прастуджаць, прастудзіць; застуджаць; выхалоджаць, выхаладзіць (хату), праябіць; *-дзіцца*—прастудзіцца, застудзіцца; *от ветру*—падвэяцца.

Проступок—правіна, правінка, віна, учынак.

Простучать—прастучаць, прастукаць, прагрукаць, прагрукаць.

Простушка—прастэчка, прастуха.

Простывание—прастываньне.

Простывать, стынуть, стыть—прастываць, прастынуць; выстыць, прахаладзец; *в печи*—прачахнуць, вычахнуць.

Простывший—прастылы, выстылы, працэхлы.

Простынный—посыцількавы, прасцынны, дзяржны.

Простыня, нь—посыцілька, прасцыня, павалака, прасцырадла; *ерубая*—дзяржга.

Простяк—прастак.

Простячок—прастачок.

Просуетиться—праматуціцца, прахлапаціцца.

Просуживать, просудить—прасуджаць, прасудзіць.

Просучить—прасукаць.

Просунуть—см. Просовывать.

Просушивание—просушваньне; *на ветре*—праветрываньне.

Просушивать, шить—прасушваць, прасушыць; *на ветре*—праветрываць, праветрыць.

Просушка—прасушка, прасушваньне.

Просфора—проскура.

Просфорный—проскурны.

Просчет—палік, пралічка.

Просчитывать, тать—палічваць, пралічыць; аблічвацца, аблічыцца (у чым).

Просыпать, просыпать—1) прасыпаць, прасыпаць; пратрушваць, пратрусіць; 2) рассыпаць, рассыпаць.

Просыпать, проспать—прасынаць, прасыпаць; *спатся*—праспацца, працухацца.

Просыпаться, проснуться—прачынацца, працніцца; абуджацца,

абудзіцца; нутся *вдруг* — прахапіцца, пракінуцца.
Просып, *спать без просыпу* — спаць без проспы.
Просыхаць, просохнуць — прасыхаць, прасохнуць, прасхнуць.
Просьба — просьба; с *плачем* — вяканьне; *усиленная* — благаньне; *назойливая* — каньканьне.
Просяkanie — прасяканьне.
Просякаць, прасякнуць — прасякаць, прасякіць, прасякнуць.
Просяной — прасяны; *-ная солома* — прасянка.
Протаиваць, протаяць — пратайваць, пратаяць; раставаць, растаць; распушчацца, распусьціцца; растоплівацца, растапіцца.
Проталина — праталіна, тал, лапіна, лапкіла.
Проталкивание — пратоўхваньне, праштўрхваньне, прапіханьне.
Проталкиваць, протолкнуць — пратоўхаць, пратаўхнуць; праштўрхаць, праштурхнуць, прапіхаць, прапхнуць.
Проталкиваться — пратоўхвацца, прадзірацца.
Протанцоваць — праскакаць, пратанчыць.
Протапливание (печи) — прапальваньне, працёплваньне; *жиров* — пратоपліваньне.
Протапливать, протопить (печь) — прапальваць, прапаліць; працёпліваць, працёпліць; *жир* — пратопліваць, пратапіць, вытапіць; **топленый** — прапалены, працёплены; пратоплены, вытаплены.
Протапывать, протоптать — пратоптаць, пратаптаць; стаптаць (лапці).
Протаскивание — працягваньне
Протаскивать, протаскать — працягваць, працягнуць; права-лакаць, правалаць.
Протасовать (карты) — пракартаваць, протасавать.
Протачивание — праточваньне.
Протачивать, проточить — 1) праточваць, пратачыць; 2) наводзіць, навастрэць.
Протаять — *см.* Протаиваць.

Протверживать, рдить — завучваць, завучыць на памяць.
Протезирование — *см.* Покровительство.
Протезный — пратэзны; *-ная мастерская* — майстэрня пратэзаў.
Протеин (хим.) — пратэін.
Протекание — працяканьне.
Протекать, протечь — працякаць, працячы.
Протектор — пратэктар.
Протекторат — пратэктарат.
Протекторский — пратэктарскі.
Протекторша — пратэктарка.
Протекционизм — пратэкцыянізм.
Протекционист — пратэкцыяніст.
Протекция — пратэкцыя, заручка.
Протекший — працёклы; *год* — мінулы.
Протербливать, бить — працярэбліваць, працерабіць.
Протереть — *см.* Протирать.
Протерпеть — выцерпець, працярпець, сыцярпець.
Протертый — працёрты, прашмўлганы.
Протест — пратэст.
Протестант — пратэстант.
Протестантка — пратэстантка.
Протестантский — пратэстанскі.
Протестантство — пратэстанства.
Протестовать — пратэставаць.
Протестующий — пратэстант.
Протёсывать, протесать — пра-чосваць, пра-часаць, папрачосваць.
Протечь — *см.* Протекать.
Против — супраць, супроць, проці, наўпроці, супраціў.
Противень — 1) блыха для пэчыва; 2) сыліс.
Противеть — абрыдаць, брыдзець, апыркацца.
Противительный (грам.) — супраціўны.
Противиться — праціўляцца, супрацівіцца, спрацівіцца, упірацца, пярэчыць.
Противление — праціўнства, супраціўленьне, упіраньне.
Противник, -ница — супраціўнік, супраціўніца; праціўнік, -ніца, капасьнік, -ніца.
Противно — праціўна, гідасна, гідка, брыдка, абрыдна, прыкра, ня-

- люба; супраціўна; **но чести**—ганебна.
- Противность**—праціўнасьць; гідаснасьць. абрыдласьць; брыдкасьць; супраціўнасьць.
- Противный**—праціўны, абрыдлы, адваротны (чалавék), гідасны, прыкры, гідкі, брыдкі, абрыдны, супраціўны.
- Противовес**—процівага.
- Противоборствовать**—змагацца.
- Противодействие**—спраціўленьне, процідзеянне, перашкода, завада.
- Противодействовать**—спраціўляцца, процідзеяць, перашкаджаць.
- Противодействующий**—процідзейны.
- Противозаконно**—процізаконна, няпраўна.
- Противозаконный**—процізаконны, беззаконны, няпраўны.
- Противолежачий**—процілэглы, сўпрацьлэглы.
- Противопоказание**—проціпаказаньне.
- Противопологать, положить**—процістаўляць, проціставіць.
- Противоположение**—проціпалажэньне (пс.-л. т.), процілэгласьць.
- Противоположно**—процілэгла, насўпраць.
- Противоположность**—процілэгласьць, сўпрацьлэгласьць, супраціўнасьць.
- Противоположный**—процілэглы, сўпрацьлэглы, супраціўны.
- Противопоставление**—проціпастаўленьне.
- Противопоставлять, ставить**—проціпастаўляць, проціпаставіць.
- Противорвотный, ный порошок**—парашок на ваніты.
- Противоречивый, чаший**—супярэчны, супярэчлівы.
- Противоречие**—супярэчнасьць, супярэчлівасьць, пярэчаньне.
- Противоречить**—супярэчыць, пярэчыць.
- Противостояние (луны с солнцем)**—процістаянне (г.-к. м.).
- Противостоять, стать**—процістаяць, процістаць.
- Противостоящий**—супраціўны.
- Противоядие**—проціатрута,
- Противоядный**—проціатрутны.
- Противу**—см. **Против**.
- Противуестественный**—ненатуральны, процінатуральны, надзвычайны.
- Противящийся**—які супрацівіцца, супрацівец.
- Протирать, протереть**—праціраць, працёрці; **рать одежду**—прашмаргаць, прашмуляць, прашмўльваць; **рать песком**—прашараваць; **рать глаза**—прадзіраць, пралупляць вочы.
- Протискивание**—працісканьне, пратіханьне.
- Протискивать, снуть**—праціскаваць, праціскаць, праціснуць; пратіхаць, пратхнуць.
- Протисты (зоол.)**—пратысты.
- Проткнуть**—см. **Прокалывать**.
- Протоиерей**—пратапоп, пратаярэй; *ксьёндз*—пробашч.
- Проток**—пратока; *небольшой*—раўчак; *в широком месте*—плёса.
- Протокол**—пратакол.
- Протоколист**—пратакалісты.
- Протокольный**—пратакольны.
- Протолкать**—см. **Проталкивать**.
- Протолковать**—прагаманіць, пражуюкаць, прадудукаць, прабалакаць.
- Протолкаться**—праціснуцца, пралёзыці, прадрацца.
- Протомить**—прамўчыць, прамарыць.
- Протопать**—пратупаць, пратупацець.
- Протоплазма**—пратаплязма, першазгўстак.
- Протоплазмический**—пратаплязмичны, першазгўсткавы.
- Протопить**—см. **Протапливать**.
- Протопоп**—пратапоп.
- Протопопица**—пратапопіха.
- Протоптать**—см. **Протаптывать**.
- Проторговать, ться**—пратаргаваць, цца; прагандляваць, цца.
- Проторённый (путь)**—1) біты шлях, убитая дарога, пратопаная сьцёжка; 2) звыклы, знаёмы.
- Протори**—страты, выдаткі.

Проторить—праклáсьці (дарогу), уцёрці, убіць, пратаптаць (сьцэжку).
Протосковать—пражурýцца, прасумаваць, прамаркоціцца.
Прототип—першаўзор.
Проточина—праточына (у дрэве); пратока, раучак.
Проточный—праточны, цякúчы.
Протравливать, протравить *кислотой*—прапáльваць, -лiць.
Протрезвлять, -вить—працьвярожваць, працьвярозiць; -звiсь—прачúхайся.
Протрубить—пратрубiць, разгаласьць, раззванiць.
Протрясывать, -сти—пратрасаць, пратрэсьцi.
Протряхивать, -хнуть—пратрúшваць, пратрусiць.
Протурить—пратúрыць, прагнаць.
Протурчать—пратúркаць, пратуркацець.
Протухать, протухнуть—пратухаць, пратúхнуць, пратхнiць, прасьмярдзець.
Протухлый, -хий—пратúхлы, стúхлы, прытхлы, прасьмёрдлы.
Протыкать, проткнуть—пратыкаць, пратнiць, прасаджваць, прасадзiць, прастрамiць; -тыкать *полотно*—затыкаць.
Протягивать—прадзúкаць.
Протягать—працягáць.
Протягивать, протянуть—працягваць, працягнуць; -нуть *в длину*—выпрастаць; -гивать *ноги перед смертью*—дýрдзiцца; -нувшись—плáзам.
Протяжение—працяг; *в -ние*—наўсьцяж.
Протяженный—працяглы, працяжны.
Протяжно—працягла, працяжна, з працягам.
Протяжный—працяглы, працяжны.
Проудить—правúдзiць.
Проужинать—правячэраць.
Проулок—завúлак, закавúлак.
Проумствовать—прамудраваць.
Проучивание—правúчваньне.
Проучивать, -чить—правúчваць, правучыць, выцьвiчыць.
Проушина—дзiрка ў сякёры.
Профан—прафáн, нэвук.

Профанация—прафáнацыя.
Профанировать—прафáнаваць, пагáнiць, касьцiць.
Профессионал—прафэсiянал.
Профессиональный—прафэсiянальны; -ный *Союз*—Прафэсiянальны Саюз.
Профессия—прафэсiя, фах.
Профессор—прафэсар.
Профессорство—прафэсарства.
Профессура—прафэсура.
Профессорша—прафэсарыха.
Профилактический—прафiляктычны.
Профилактика—прафiляктыка, прадасьцярога.
Профиль—профiль, перарэз (г-к. т).
Профильный—профiльны, перарэзны.
Профильтровать—працадзiць, прачысьцiць.
Профинтить—прамантáчыць, прапстрыкаць.
Проформа—праформа.
Прохаживание—праха(о)джваньне.
Прохаживать, проходить—праха(о)джваць, прахадзiць.
Прохаживаться—праха(о)джвацца, шпáцiраваць, сноўдацца.
Прохватывание—праймáньне; праколваньне.
Прохватывать, -тить—1) праймаць, праняць; 2) праколваць, пракалоць; прастрамiць; 3) лаяць, злаяць, насварыцца (на каго).
Прохвортать—прахварэць, перахварэць.
Прохвост—прахвост, шальмёц, пройда.
Прохлада—прахалода, прохаладзь, халадок.
Прохладительный—ахалоджваючы.
Прохладить—прастудзiць, прахаладзiць.
Прохладно—прахалодна, халаднава.
Прохладный; в-ном месте—у халадкú.
Прохлаждать, -ладить—ахалоджваць, ахаладзiць; прахалоджваць, прахаладзiць, выхаладзiць; астудзiць.
Прохлаждающий—см. Прохладительный.
Прохлаждение—ахаладжэньне, ахалода.

Прохлестать—праляскаць, прасьцебаць; *деньги*—прасьвістаць.

Прохлопотать—праклапаціцца.

Прохлапывать—прахлапаць, пракныхаць.

Проход—праход, прарэйсьце, пражём, ход; -п. *между зданиями*—сўткі. *в заборе*—лаз; -п. *задний* (анус) —кўтнічнае выйсьце.

Проходимец—прайдзі-сьвёт, валацўга.

Проходить, пройти—праходзіць, праходзіць, прайсьці; прамінаць, прамінуць; -диль *курс учения*—быць у навўцы; *прошел сквозь огонь и воду*—пабыўаў на кані і пад канём; *это ему даром не пройдет*—гэта яму так ня мінецца; гэта яму бокам вылезе.

Проходной—праходны, скразны.

Проходящий—пераходны.

Прохождение—праход, праходзіны прахаджэньне.

Прохожий—праходы, падарожны, праходзень, хадзяка, хаджалы.

Прохожийничать—прагаспадаравать.

Прохлаживать, лодить—прахаладжаваць, прахаладзіць; астўджаваць, астудзіць.

Проохотать—праагатаць.

Прохрапеть—прахрапіць.

Прохромать—пракульгаць, прашкандыбаць.

Процарапанный—прадрапаны, прашкрабаны.

Процарапывать, пать—прадрапваць, прадрапаць; шкрабаць, прашкрабаць, прадраць.

Процарствовать—працараваць.

Процветание—росквіт, расквітэньне

Процветать, процвести—працьвітаць, працьвісьці; расквітаць, расквісьці.

Процедура—працэдура.

Процеживание—працэджваньне.

Процеживать, процедить—працэджваць, працадзіць, адцадзіць.

Процент—процант, адсотак (м. т.).

Процентный—процантавы, адсоткавы.

Процесс—працэс, справа, суд.

Процессуальный (юрид.)—працэсуальны.

Процессия—працэсія.

Прочахнуть—1) прасмагнуць;

2) зьмізарнець (ад сухотаў).

Прочеркивать, кнуть—прачыркаваць, прачыркнуць.

Прочернить—прачарніць.

Прочёсывание—прачосваньне.

Прочёсывать, прочесать—прачосваць, прачасаць.

Прочёт—пралік, пралічка, памылка ў рахўбе.

Прочётный—пралічны.

Прочий—іншы, астатні; *между-чим*—між іншым; *и прочее*—і іншае; *двух поймал, а прочие убежали*—двох злавіў, а рэшта ўцяклі.

Прочистка—прачыстка; прачышчэньне.

Прочитанный—прачытаны.

Прочитывать, тать—прачытваць, прачытаць; *тать по складам*—прасьлібізаваць.

Прочить—прызначаць.

Прочихать—прачхаць; *хаться*—прачхацца.

Прочищать, прочистить—прачышчаць, прачысьціць.

Прочно—цвёрда, грунтоўна, моцна, трывала.

Прочность—цвёрдасьць, грунтоўнасьць, моцнасьць, трываласьць.

Прочный—цвёрды, грунтоўны, моцны, трывалы.

Прочтение—прачытаньне.

Прочувственный—прачўлы.

Прочувствовать—прачўць.

Прочь!—прэч, вон; *я не прочь*—я не ад таго; *пойти прочь*—пайсьці ўпрочкі.

Прошалить—праблазнаваць, прасваволіць.

Прошататься—прашвэндацца, прабадзяцца, правэшцацца, праваляндацца.

Прошва—абшўка.

Прошедшее—мінўлае, мынўшчына, бытае; *шее время (грам.)*—мінўлы час.

Прошедший—прошлы, мінўлы.

Прошелестеть—прашамаць.

Прошение—просьба, прашэньне, заява.

Прошептать—прашаптаць.

Прощенье—прыйсць; *по* -ствии *времени*—з працягам часу.
Прошибать,-бить—1) прабіваць, прабіць; 2) пудлаваць, спудлаваць, схібіць; **бать слезу**—выклікаць сьлёзы.
Прошивание—прашываньне.
Прошивать, прошить—прашываць, прашыць.
Прошивка—прашываньне.
Прошивной—прашываны.
Прошипеть—прасіпець, прасычэць.
Прошкollenный—прамуштраваны, выцьвічаны.
Прошкollen—прамуштраваць, выцьвічыць.
Прошлогодний—лёташні, таголётны; тагогодні; **запрошлогодний**—пазалеташні.
Прошлый—мінўлы; **лое**—мінўлае, мінўшчына.
Прошнуровать—прашнураваць,
Прошмыгнуть—прашмыгнуць.
Прошпиковать—прашпікаваць.
Прошуметь—прашумець; прагала-саваць.
Прошутить—пражартаваць.
Прошущукать—прашаптацца, прашушўкаць.
Прощальный—прашчальны, разьвітальны, адходны; **ное угощение**—адходнае, ад'эзнае.
Прощание—прашчаньне, разьвітаньне.
Прощать, простить—прашчачь, прасьціць, дараваць; праба-чачь, прабачыць; **я ему этого не прощу**—я гэтага яму не дарую; **-стить преступника**—памілаваць злачынца; **-шай**—бывай здароў, прашчай.
Прощаться, проститься (с кем)—разьвітацца, разьвітацца; прашчачца, папрашчачца.
Проще—прасьцей; **-ще всего**—най-прасьцей.
Прощеголять—прафарсіць.
Прощелыга—см. **Пройдоха**.
Прощение—дараваньне, выбачэньне, прабачэньне, спуск; **просить прощения**—перапрошваць, прасіць выбачэньня.
Прощенный—1) памілаваны; 2) дараваны, прабачаны, выбачаны; **-ная неделя**—сырніца.

Прошипнуть—прашчыкнуць.
Проекзаменовать—праэкзамінаваць.
Проявление—праява.
Проявитель (в фотографии)—пра-яўнік.
Проявлять,-вить—праяўляць, праявіць; выяўляць, выявіць; **паказваць, паказаць; откуда ты -вился**—адкуль ты ўзійся.
Прояснение—праясненьне, выясь-неньне, распагоджваньне.
Прояснить,-ниться—выясніцца, праясьнець, праясьніцца, распа-годзіцца.
Прояснять,-нить—выясняць, вы-ясняць.
Прояснять,-ниться—выясняцца, выясьніцца; распагоджвацца, распагодзіцца.
Пруд—сжалка, копанка, стаў.
Прудить—1) гаціць, тамаваць; 2) б'рыць, пускаць мацў.
Прудовик (зоол.)—балацяннік (з. т.).
Прудовой—сжалкавы, стававы;
Пружение реки—гачаньне, та-маваньне.
Пружина—спружына, пружына; **на боевая (войск.)**—іглічная **спру-**жына (в. т.).
Пружинный—спружынавы, пружы-навы.
Прусак (зоол.)—прусак, прус.
Прусс—прус, шваб.
Пруссия—Прусія, Прусы.
Прут—прут, пруток, дубец; **в ре-**шетке—крата; **железный для проколов**—жыгала.
Прутик—пруток, дубчык.
Прутковый—прутковы.
Прыг—скок, гоц, цмыг.
Прыгание—скаканьне, гоцаньне, цмыганьне.
Прыгать, прыгнуть—скакаць, скак-нуць; гоцаць, цмыгаць, сігаць; **-гая**—скокам, подскокам.
Прыгун—скакун, цмыгун.
Прыгунья—скакуня, цмыгуня.
Прыжок—скок, падскок.
Прыскалка—пырскаўка.
Прыскание—пырсканьне, брыз-каньне.
Прыскаць,-снуть—пырскаць, пырс-нуць; брызкаць, брызнуць; **-снуть со сьмеху**—пырхнуць.

Прыткіі—пру́дкі, порсткі, шпа́ркі, жва́вы, спры́тны.
Прыткось—пру́дкасьць, порст-касьць, шпа́ркасьць, жва́васьць, спры́тнасьць.
Прыть—пру́дкасьць, шпа́ркасьць, спры́т; *бежасьць во всю прыть*—бегчы, як д́ху хапа́е.
Прыш—прышч, скў́лка, болька.
Прышавый, -щеватый—прышчава́ты, скулава́ты.
Прышчеват—прышчаве́ць.
Прышчик—прышчы́к, скў́лка, болька; *от холода*—мура́шкі, цыга́нскі пот.
Прюнель—прунэ́ль.
Прядать—стры́гчы вуша́мі.
Прядение, как материал—прадзі́ва; *как действие*—прадзё́ньне.
Прядильный—прадзі́льны; *-ная машина*—кросны.
Прядильня—прадзі́льня.
Прядильщик—прадзі́льнік.
Прядильщица—прадзі́льніца, па-прад́ха, пра́ха, пра́дка, пра́льля.
Прядь 1) *волос*—па́сма; 2) *льну*—мы́чка.
Пряжа—прадзі́ва, пра́жа, кудзе́ля; *тонкая*—ку́жаль; *грубая*—зрэ́бе.
Пряжка—спра́жка.
Прялка—пра́сьніца, пра́сьліца; *машинная*—самапра́дка, калава-рот.
Пряменький—просьце́нькі.
Прямехенько—просьце́нька.
Прямизна—проста́сьць.
Прямик (дорога)—пра́сьце́нь, просьць.
Пряником, напрямик—напра́сьцікі; наця́нькі.
Прямление—праста́ньне, выпро-сцьваньне.
Прямо—проста, пра́ма; шчы́ра, бес-пая́рэдна.
Прямодушие—шчы́расць, праста-ду́шнасьць.
Прямодушно—шчы́ра, бяз хі́тры-каў.
Прямодушный—шчы́ры, прасты, прастаду́шны.
Прямозубый (зоол.)—проста́зубы.
Прямой—прасты, пра́мы, шчы́ры, праўдзі́вы; *-мой начальник*—

беспая́рэчны нача́льнік; *-мой угол*—прасты кут (м. т.); *-мые налоги*—прасты пада́ткі.
Прямокрылый (зоол.)—проста-кры́лы.
Прямолинейность—проста́ліне́й-насьць.
Прямолинейный—проста́ліне́жны.
Прямостоящий (бот.)—проста-стойны.
Прямота—проста́сьць; праўдзі́-васьць, шчы́расць.
Прямоугольник—простаку́тнік (м. т.).
Прямоугольный—простаку́тны.
Прямь—проста́сьць; прама́та.
Пряник, -чек—пе́рнік, пе́рнічак.
Пряничник—пе́рнічнік.
Пряничный—пе́рнікавы.
Пряность, -сти—пе́рнасьць, карэ́нь-не.
Пряный—пе́рны, карэ́нны, востры.
Прясельник (бот.)—каля́плотнік.
Прясло—пра́сла.
Прясть—пра́сьці; *-сть ушами (о ло-тади)*—стры́гчы вуша́мі.
Прятание—хава́ньне, захоўкі, ухоўкі.
Прятать, -ться—хава́ць, хава́цца, за-шы́вацца.
Прятки—хованкі, хоўкі; *играть в прятки*—гуля́ць у хованкі.
Пряха—пра́льля, папрад́ха.
Псалмопение—пса́льмава́ньне, пя-я́ньне пса́льмаў.
Псалом—пса́лом, пса́льм.
Псаломщик—дзячо́к.
Псалтирь—пса́льты́р.
Псарный—пса́рны.
Псарня—пса́рня, сабака́рня.
Псарь—пса́р, пса́рнік, сабака́р.
Псевдоним—псеўда́нім, займе́ньне (л. т.)
Псина—псі́на, саба́чына.
Психиатр—псыхі́ятар.
Психиатрия—псыхі́ятрыя.
Психоанализ—псыхаа́наліз.
Психоз—псыхоз.
Психолог—псыха́лёг.
Психологический—псыхаля́гіч-ны.
Псовый—псі́ны, пса́чы, саба́чы.
Псора (мед.)—шолудзі́, па́рхі.
Пташка, -щечка—пта́шка, пта́шка.
Птенец, -чик—пта́шаня́, не́, піськлё-нак, галапу́пак.

Птица—птўшка, пташка; *ца большая*—птах; *ца райская* (зоол. Paradisea)—райптўшка (з. т.); *-цы певчие*—пјавуны (з. т.); *-цы в соб. см.*—птаства; *домашния* *-цы*—дамовае птаства.

Птицеводство—птўшніцтва, гадоўля птўшак.

Птицелов—птушкалоў, лавец птўшак.

Птичий—птушыны; *-чий двор*—птўшня, птўшнік.

Птичка—птўшка, пташка, птўшачка.

Птичник—птўшнік.

Публика—пўбліка, грамадзянства, грамадзяне.

Публикация—апавяшчэньне (л. т.), публікацыя.

Публиковать—агалашаць, апавяшаць, публікаваць.

Публицист—публіцысты.

Публицистика—публіцыстыка.

Публицистический—публіцыстычны.

Публично—публічна, пры людзях.

Публичный—публічны.

Пуга—пуха (у яйцы).

Пугало—пўжала, пўдзла, страшыдла, палохала.

Пугание—пужаньне, палоханьне.

Пугать, -ться—пужаць, пужацца; *палохаць, палохацца; лякаць, лякацца; страшыць; пўдзіцца* (аб конях).

Пугач—см. Филин.

Пугачёвщина (ист.)—пугачоўшчына.

Пугливо—пужліва, палахліва, лякліва, жакліва.

Пугливость—пужлівасьць, палахлівасьць, ляклівасьць, жаклівасьць.

Пугливый—пужлівы, палахлівы, ляклівы, жаклівы.

Пугнуть—спужаць, спалахнуць, напалохаць, настрашыць.

Пуговица, -вка—гўзік, гўзічак; *коштыная*—кастыга.

Пуд—пуд.

Пудель—пўдзель.

Пудинг—пўдынг.

Пудовик—пудавік.

Пудовой—пудовы.

Пудра—пўдра.

Пудрение—пудраваньне.

Пудреница—пўдзерніца.

Пудренный—пудраваны, напудраваны.

Пудрить, -ться—пудраваць, пудравацца.

Пузан—пузач, брухаль, чараваль.

Пузастый, -затый—пузасты, чараваты, брухаты.

Пузище—вялікае пўза.

Пузо—пўза, чэрава, брўха.

Пузырёк на воде—бўрбалачка, бўлька; *посуда*—слоічак, пляшачка, бутэлечка; *на теле*—пузырок, пухірок.

Пузыриться—пузырыцца, пухірыцца; *пускаць бўрбалкі, бўлькі.*

Пузырный—пузырны, пухіровы.

Пузырчатка (бот. Urticularia L.)—плывунец (б. т.).

Пузырчатый—пузырчаты, пузыркаваты, пухірасты.

Пузырь—пухір, пўзір; *мочевой*—пухір; *на воде*—бўрбалка, бўлька.

Пук—пук, пучок; *веревок*—жмут; *льну*—жмёнька.

Пукать, пукнуть—пўкаць, пўкнуць; *трэснуць, лўснуць.*

Пукалка—пўкаўка.

Пулемёт—кулямёт.

Пулеметный—кулямётны.

Пулеметчик—кулямётнік.

Пульвелизатор—пўрскаўка.

Пульвелизировать—пўрскаць, брызкаць.

Пулька—кўлька.

Пульс—пульс; *щупать п.*—мацаць пульс.

Пульсировать—пульсаваць.

Пульсирующий—пульсавальны.

Пульсовый—пўльсавы.

Пульт—пульт.

Пуля—кўля; *лить пули* (в перен. см.)—брахаць.

Пулярда—пулярда, маладая і тлўстая кўрка.

Пўма (зоол.)—пўма.

Пункт—1) пункт, артыкул; 2) мёсца, пункт, постаць; *сборный п.*—зборня, зборны пункт.

Пунктир—пунктыр.

Пунктирный—пунктырны.

Пунктировать—пунктаваць.

Пунктуально—пунктуальна, дакладна.

Пунктуальный—пунктуальны, дакладны, спраўны (чалавек).

Пунктуация—пунктуацыя, пунктуацыяныс.

Пунцовый—пунцовы, ясна-чырвоны, ірджыны.

Пунш, шевой—пунш, шовы.

Пуп—пуп, пупок, пупавіна.

Пулавка (бот. *Anthemis* L.)—пупок (б. т.).

Пупковидный—пупаваты.

Пупок—пупок.

Пупырь—скульле, кароста.

Пурга—завіруха, завёя.

Пуризм, -ст—пурызм, рысты.

Пуританин—пурытанін.

Пурка (агрон.)—пурка.

Пурпур—багра, пурпур.

Пускай, пусть—няхай, хай, бадай, ану; **пусть-бы**—каб.

Пускание—пусканьне, пушчаньне.

Пускать, пустить—пускаць, пушчаць, пусьціць; удавацца, удацца; кідаць, кінуць; шпурляць, бурляць; **скать на привязи лошадь**—навязаць; **скать свободнее**—павольць; **скать пыль в глаза**—ману напускаць; напускаць туману ў вочы; **-скать лошадь во весь дух**—пускаць каня ўчвал; **скатся в бегство**—пусьціцца наўцёкі, задаць драпак; **-стигь огласку**—разгаласіць; **-стигь корни**—укараніцца; **-стигь молву**—пусьціць погаласку.

Пустельга (зоол. *Falco tinnunculus*) шулячок (з. т.), пустальга.

Пустеть—пусьцець, бязьлюдзец, пуштаець.

Пусто—пуста.

Пустоватый—пуставаты.

Пустовать—пуставаць, паражняваць.

Пустоголовый—дурань, дурніца, пустальга.

Пустодом—пустадом, нядбаліца, гультай.

Пустозвон—см. **Пустомеля**.

Пустой—пусты, парожні, нішчымны; **стой человек**—пустальга; **с-стыми руками**—галаруч.

Пустомеля—марнаслоў, балбатун, болбат, лапатун, талалай, багтра, дабара.

Пустоплод—пустаплод.

Пустопорожний—парожні.

Пустосвят—пустасвят.

Пустословие—марнаслоўе, балбатаньне, лапатаньне, дабараньне.

Пустослов—см. **Пустомеля**.

Пустословить—марнаслоўіць, лапатаць, балбатаць.

Пустословный—марнаслоўны, лапатлівы, балбатлівы.

Пустота—пустасць, пустата, паражніна, паражнёча.

Пустотелый—пуштацель.

Пустоцвет—пуштацвёт.

Пустошь—1) пўстка, пўстэча, пўсто́та; 2) драбніца.

Пустошка (зоол. *Urops* urops)—удод.

Пустынник—пустэльнік, адлюдок.

Пустынница—пустэльніца.

Пустыннический—пустэльніцкі.

Пустынничество—пустэльніцтва.

Пустынно—глу́ха, бязьлюдна, пўсты́нна, пўста.

Пустынножитель—см. **Пустынник**.

Пустынный—глухі, бязьлюдны, пўсты́нны.

Пустынь церк.—пўстынь.

Пустыня—пўсты́ня. пўстка, пўстэ́льня.

Пустырьник (бот. *Leonurus Cardia* L.)—сардэчнік (б. т.).

Пустырь—пўстка.

Пустяк, -ки, -ковина—драбніца, глупства, дрэнь, наўда

Пустяковенный, -стячный—нязначны, няважны, дробны, абыякі, нікчэмны

Путаница—блы(у)тані́на, пўтані́ца, бунтані́на.

Путание—1) пўтаньне 2) блытаньне, плўтаньне.

Путанный—блытаны, пераблытаны, пўтаны

Путать, -ться—1) пўтаць, пўтацца; 2) блытаць, блытацца; плўтаць, плўтацца.

Путеводитель—праводнік.

Путеводный—праводны; **-ный огонек**—бліскаўка.

Путевой—дарожны, падарожны.

Путейский—дарожны.

Путешественник—падарожнік, падарожны, вандровец.

Путешественница—падарожніца, вандроўніца.
Путешествовать—падарожнічаць, вандраваць.
Путешествие—падарожжа, вандроўка.
Путинка—сьцежачка, дарожка.
Путник—падарожны, падарожнік.
Путный—путны, годны.
Путо—пўта; **-ты**—пўты, ланцугі.
Путь—шлях, дарога, пуціна, пуць; **-ти сообщения**—шляхі зносін; **дальний п.**—далёкая дарога; **готовишься в п.**—рыхтавацца ў дарогу, зьбірацца ў дарогу; **Млечный путь**—Птушыная дарога; **отправиться в п.**—рушыць, выехаць ў дарогу; **сбиться с пути**—загубіць дарогу; **в пути**—у дарозе; **по пути**—па дарозе; **водным путём**—вадою; **сухим путём**—сухадолам; **на обратном пути**—поваратам; **что в том пути**—якая з таго карысьць; **без пути**—бяз пуцця; **его путём побранили**—яго добра палаялі; **устать с пути**—здарожыцца.
Пух—пух; **разорить в п.**—зруйнаваць дашчэнту.
Пухленький—пўхленькі, глэдзенькі.
Пухлина—пўхліна.
Пухлый—пўхлы, распўхлы; пўхкі.
Пухнуть—пўхнуць, распаўхаць.
Пуховик—пухавік, пярна́т.
Пуховый—пуховы.
Пучеглаз—зірка́ч.
Пучеглазый—лупа́ты, вірлавокі; зірка́ты.
Пучение—1) пучэньне, пушэньне; 2) вытарашчваньне (вачэй).
Пучина—вір, бязьдоньне, прорва.
Пучить—надзімаць, пўчыць, пўшыць, пўрыць; **-чить глаза**—вылупляць, вытарашчваць вочы.
Пучок—пучок, жмуток.
Пушечка—пўшачка, гарма́тка.
Пушечный—пўшачны, гарма́тны.
Пушина, -нка—пушы́на, -нка.
Пушистый—пушы́сты, пўхкі, пухлявы.
Пушить—абшываць, аблямоўваць хўтрам.
Пушка—пўшка, гарма́та.

Пушкарский—гарма́тніцкі.
Пушкарь—гарма́тнік.
Пушнина—хутра́віна.
Пушной (*зверь*)—хутровы.
Пушок—пушок.
Пуца—пўшча, нётра.
Пуше—больш, горш; **-ше всего**—больш за ўсё.
Пчела—пчалá, пшчала́, *ла рабочая*—рабочая пчалá.
Пчелиный—пчаліны.
Пчеловидный—падобны да пчалы, пчалава́ты.
Пчеловод—зяме́ц, бортнік, пчалі́р.
Пчеловодный—зяме́цкі, бортні́цкі, пчалі́рскі.
Пчеловодство—зяме́цтва, бортні́цтва, пчалі́рства, пчалы́нства.
Пчельник—пчалы́нік.
Пшеница—пшані́ца; **п. озимая**—зі́мка; **п. яровая**—я́рка.
Пшеничный—пшані́чны.
Пшённы—пшаня́ны, пшонны; **-ное зерно**—пшані́на.
Пшено—пшано.
Пыж—клéптух, клок, пыж.
Пыжик 1) (*зоол.*)—гату́нак кні́гавак; 2) малады лось; 3) кўцы, курдўпель.
Пыл—пал, запал, захаплéньне.
Пылание—пала́ньне, шуга́ньне.
Пылать—пала́ць, шуга́ць, палі́цца.
Пылинка—пылі́нка, парашы́нка, засурка.
Пылить—пылі́ць, парашы́ць, куры́ць.
Пылкий—пáлкі, пламяні́сты; гара́чы, агні́сты, газардоўны, апрысклі́вы.
Пылко—пáлка, горяча, апрысклі́ва.
Пылкость—пáлкасьць, гара́часць, апрысклі́васьць.
Пыль—пыл (*род. п.*—пы́лу), пылю́га; **пустить п. в глаза**—ачму́ціць, ма́ну (тума́ну) пусьці́ць; **п. после метения**—амéціны (Cich.)—**п. цветения**—краска.
Пыльник (*бот. anthera*)—пы́льнік (б. т.).
Пыльниковый—пылко́вы (б. т.).
Пыльно—пы́л(ь)на, кўрна.
Пыльный—пы́л(ь)ны, кўрны.
Пыльца—пылок (б. т.).
Пыльцевый—пылко́вы (б. т.).
Пырей (*бот. Agropyrum L.*)—пы́рнік.

Пырейный—пырнікавы.
 Пырнуть (*рогами*)—капырнуць, пар-
 нуць, варсануць; штурхануць.
 Пырнуть—пырснуць, пырскануць.
 Пырь—тырк.
 Пытать—катаваць, мардаваць, му-
 чыць.
 Пытаться—пробаваць, спакушацца.
 Пытка—катаваньне, мардаваньне,
 мучэньне.
 Пытливость—дапытлівасьць, цікаў-
 лівасьць.
 Пытливый—дапытлівы, цікаўлівы,
 цікавіты.
 Пыхтение—пыханьне, сопаньне.
 Пыхтеть—пыхаць, сопаць.
 Пышать, пыхнуть—пыхаць, пых-
 нуць; сопаць, сапці, сапнуць;
 -шит *гневом*—палае гневам.
 Пышка—пампўшка.
 Пышно—пышна; гўчна.
 Пышность—пышнасьць, гўчнасьць,
 помпа.
 Пышный—пышны, гўчны; *стать*
 пышным—папышнёць.
 Пьедестал—падстава, падножжа.
 Пьеса—сцэнічны твор, п'еса.
 Пьющий—п'ючы, півак.
 Пьянёхонек—п'яносьенькі.
 Пьянеть—п'янець, хмялёць.
 Пьяница—п'яніца, піяка, прапойца.
 Пьянство—п'янства.
 Пьянствовать—п'янстваваць.
 Пьянчуга—п'янога.
 Пьяный—п'яны; *мертвецки* пьян—
 п'яны, як зямля; *в пьяном со-*
стоянии—п'яным; *с пьяных*
глаз—сп'яна.
 Пьянящий—апойны.
 Пэр—пэр.
 Пюпитр—пюпітар.
 Пюре—пюрэ.
 Пядь—пядзь, корх.
 Пяление—выпіваньне, вылупляньне,
 вытарашчваньне (вачэй).
 Пялить (*глаза*)—выпінаць, вылуп-
 ляць, вытарашчваць (вочы).
 Пяльцы—красёнкi.
 Пыстный (*анат.*)—пясны.
 Пысье (*анат.*)—далоньне (ан. т.).
 Пысь (*анат.*)—пясьць.
 Пята—пятá; *в косе*—пятака.
 Пятак—пятак.
 Пятачок—пятачок.
 Пятерик—пяцярэк.

Пятериковый—пяцярковы.
 Пятерицею—упяцера.
 Пятёрка—пяцёрка.
 Пятёрной—пяцярны.
 Пятёрня—пяцярня.
 Пятёро—пяцера; *в пятером*—
 упяцёх.
 Пятиатомный (*хим.*)—пяціатамны.
 Пятивёрстный—пяцівёрставы.
 Пятиглавый—пяцігаловы.
 Пятигранник (*мат.*)—пяцісьцен-
 ник.
 Пятигранный—~~п'яц~~сьценны.
 Пятидесятилетие—пяцідзсяці-
 лёцьце, пяцідзсяцігодзьдзе.
 Пятидесятница—Сёмуха.
 Пятидесятый—пяцідзсяты.
 Пятидневный—пяцідзённы.
 Пятикнижие—пяцікніжжа.
 Пятикопеечный—пяцікапеечны.
 Пятилетие—пяцігодзьдзе, пяці-
 лёцьце.
 Пятилетний—пяцігадовы, пяцілетні.
 Пятимесячный—пяцімёсячны.
 Пятна—пцяна.
 Пятиполье—пяціполье.
 Пятипольный—пяціпольны.
 Пятипроцентный—пяціпроцантавы.
 Пятирублёвый—пяцірублёвы.
 Пятисложный (*грам.*)—пяціскла-
 довы.
 Пятисотый—пяцісоты.
 Пятистопный—пяцімёрны.
 Пятиструнный—пяціструнны.
 Пятитысячный—пяцітысячны.
 Пятить, ться—пасоўвацца, пасу-
 нуцца назад; адступаць, ады-
 ходзіць, цопацца.
 Пятиугольник—пяцікутнік (м. т.).
 Пятиугольный—пяцікутны.
 Пятифунтовый—пяціфунтовы.
 Пятичертный (*муз.*)—пяцірысны.
 Пятка—пятака.
 Пятнадцатый—пятнаццаты, пят-
 нанцаты.
 Пятнадцать—пятнаццаць, пятнан-
 цаць.
 Пятнать, ться—пляміць, пляміцца.
 Пятнистость—плямістасьць, пляма-
 ватасьць.
 Пятнистый—плямісты, плямяваты,
 рабёнкі.
 Пятница—пятака.
 Пятничный—пятнічны.
 Пятно—пляма, пляміна.

Ятнышко—плярка, капка.
Пяток—пяток.
Пяточный (*анат.*)—пятавы.
Пятый—паты; *в* **пятых**—папятае.

Пять—пять; *пять с половиной*—
 паўшаста.
Пятьдесят—пятьдзясят.
Пячение—адступаньне, адсоўваньне,
 адход, цопаньне.

Р.

Раб—нявольнік, раб, прыгоньнік.
Раба—нявольніца, раба, прыгонь-
 ніца.
Раболепие—падлыжнасьць, уля-
 ганьне, упады.
Раболепно—падлыжна, улёглава,
 упадліва.
Раболепный—падлыжны, улёглівы,
 упадлівы, папаўзлывы, дагод-
 лівы.
Раболепство—см. Раболепие.
Раболепствовать—упадаць, уні-
 жацца, рассыпацца.
Работа—праца, праца; *работа бес-*
платная—дарэмшына; *ка-*
торжная—катаржная, сібірная
 праца.
Работать—работаць, працаваць,
 рабіць, гавараць.
Работишка—работка.
Работник—работнік, рабоцька, пра-
 цаўнік; *парабак*, *чаляднік*,
найміт.
Работница—работніца, працаўніца;
парабчанка, *чалядніца*, *най-*
мічка.
Работничий—работніцкі.
Работный—работны, працоўны.
Работодатель—работадавец.
Работоспособность—працаздоль-
 насьць; здольнасьць да працы,
 працавітасьць.
Работоспособный—працаздольны,
 працавіты.
Работяга—рабацяга, рабоцька.
Работящий—працавіты, старанны.
Рабоче-крестьянский—работніцка-
 сялянскі, рабоча-сялянскі.
Рабочий 1) *сущ.*—работнік;
 2) *прил.*—працоўны; *-чий день*
 —працоўны дзень.
Рабски—як нявольнік, падлыжна.
Рабский—нявольнічы, падня-
 вольны.
рабство—няволя, нявольніцтва.
рабыня—нявольніца.
раввинист—рабіністы.

Раввин—рабін.
Равелин—равэлін.
Равенство—роўнасьць.
Равнение—раўненьне (направа, на-
 лёва і г. д.).
Ровнёхонько—раўнюсенька.
Равнина—роўнядзь, раўніна, роў-
 ніца.
Равнинный—раўнінавы, раўнінны.
Равно—роўна; *все равно*—усё роўна.
Равноапостольный—роўны апо-
 сталам.
Равнобедренный (*треугольник*)
 —роўнаплёчы (м. т.).
Равнобочный—роўнабёкі.
Равновеликий—роўнавялікі.
Равновременность—роўначас-
 насьць.
Равновременный—роўначасны.
Равновесие—роўнавага.
Равновесно-ный—роўнаважна-ны.
Равногранный—роўнасьценны.
Равноденственный—роўнадзённы.
Равноденствие—роўнадзённе
 (г.-к. т.).
Равнодушие—абыякасьць, бязу-
 важнасьць, спакойнасьць.
Равнодушный—абыякі, бязуважны,
 спакойны.
Равнодействующий—роўнадзейны.
Равнозначный—роўназначны,
 таго-ж самага значэньня.
Равнокрылый—роўнакрылы.
Равнолепестный (*бот.*)—роўнапя-
 лёсткавы.
Равнолетний—адналетні, равесь-
 нік.
Равномерно—роўнамерна, у роўнай
 мэры.
Равномерность—роўнамернасьць,
 аднакасьць.
Равномерный—роўнамерны, роўнай
 мэры, аднакі.
Равнообразный—аднастайны.
Равноотстоящий (*мат.*)—роўна-
 адлеглы.
Равнопеременный—роўназьменны.

Равноправие—роўнапраўе, раўнапраўнасьць.
Равноправный—роўнапраўны.
Равносилие—роўнасільнасьць, роўнаважнасьць, роўназначнасьць.
Равносильный—роўнасільны, роўнаважны, роўназначны.
Равносторонний—роўнабачны.
Равность—роўнасьць.
Равноугольный—роўнакутны.
Равноценно—роўнай цань, роўнацэнны.
Равноценность—роўнацэннасьць, роўнакаштоўнасьць.
Равноценный—роўнацэнны, роўнакаштоўны.
Равночасный—роўначасны.
Равночисленный—роўналікі.
Равный—роўны, аднакавы; глэдкі.
Равняние—раўнаваньне.
Равнять—раўнаваць, раўня(а)ць.
Равняться—раўнацца, раўняцца.
Рагу—рагў, сяканка.
Рад—рады, рад.
Радёшенек—радзюсенкі.
Раджа—раджэ.
Ради—дзеля, з прычыны (чаго); з-за (чага).
Радиво—см. Радетельно.
Радение—1) зычэньне, дбаныне; 2) *сект. собрание*—сход, збор.
Радетель—зычлівец.
Радетельница—зычлівіца.
Радеть—зычыць (камў), дбаць, спрыяць.
Радиант (*астр.*)—радыянт.
Радиальный—радыяльны.
Радикал—радыкал.
Радикально—радыкальна, рашуча.
Радикальный—радыкальны, рашучы.
Радиус (*геом.*)—радыус, прамень (м. т.); **ус вектор**—прамень рухомы (м. т.).
Радование—радаваньне, радасьць.
Радовать—радаваць, пацяшаць, цешыць.
Радоваться—радавацца, пацяшацца, цешыцца (з чаго).
Радоница—Радаўніца, Веснавія дзяды.
Радостно—радасна, пацешна.
Радостный—радасны, пацешны, вясёлы.

Радость—радасьць, радаваньне, радашчы; *от-сти*—з радасы.
Радуга—вясёлка, вясёлуха, смок.
Радужный—вясёлкавы.
Радухи—прывётнасьць, вётлінасьць, зычлівасьць, шчырасць.
Радухный—прывётны, вётлівы, зылівы, сардэчны, шчыры, гасцінны.
Раёк—1) аптычнае шкёлца; 2) вясёлкавая балонка (у воку); 3) галёрка (ў тэатры).
Ражий—гожы, харошы.
Раз—раз; **раз-за-разам**—раз-па-разу; *в другой раз*—іншым разам; *два, три раза*—двойч тройчы; *как раз*—сёма раз; *каждый раз*—што разу; *сва зать что-либо в два раза*—зьявязаць у дзьве столкі.
Разахаться—развохацца.
Разбавление—разьвадзеньне.
Разбавлять, разбавить—развадзіць, разводзіць, разьвесьці; распускаць, распусьціць; разбаўляць, разбаўіць.
Разбазаривать, рить—размантаваць, размантачыць.
Разбаливаться, разболеться—разбольвацца, разбалэцца; разьндужвацца, разьндужыцца, расхварэцца.
Разбаловать—разбаляваць, распусьціць, распесьціць.
Разбаловаться—разбалявацца, распусьціцца, распесьціцца, разьязіцца, разбазылець.
Разбегаться, разбежаться—разьбгацца, разьбегчыся; расьспіпацца, уцякаць, паўцякаць.
Разбегаться—разьбегачца, усядзіцца.
Разбег—разьбег, разгон; *с-гу*—наскокам.
Разбередить (*рану*)—разьятрыць.
Разбивание—разьбіваньне.
Разбивать, разбить—разьбіваць, разьбіць; таўчы, патаўчы; *би физиономию*—расквасіць твар; *-бить лагерь*—стаць лягерам; *-бить в дребезги*—здрушчыць сашчэнціць.
Разбиваться, разбиться—разьбівацца, разьбіцца; забівацца,

избивка — разбиванье; *продать* — в **разбивку** — на раздроб.
избивной — разбиваны.
избинтовывать, -товать — разбинтовуваць, разбинтаваць; развязаць, развязаць.
избираемый — выбіраны.
избирание — выбіраньне, разбор, раскладанье.
избиратель — выбіральнік.
избирательство (дела) — разбор, разгляд.
избирать, разобирать — выбіраць, разабраць; разбурваць, разбурьць, развалиць; раскладаць, раскласьці; разглядаць, разгледзець; разважаць, разважыць (справу); распакоўваць, распакаваць.
избрататься — разбрататца.
избрестись — разбрысьціся, разысьціся.
изброд, в -род — уроссып, розна, паасобку, хто куды.
изброс — роскід; **в-рос** — уроскідку.
избросанность — раскіданасьць.
избросанный — раскіданы.
избрызгивать, -згать, -знуть — разбрызкваць, разбрызгаць; распырскваць, распырскаць, распырснуць.
избрызжаться — разбурчэцца.
избужать, разбудить — абуджаць, абудзіць; разбуджаць, разбудзіць; *дить толчками* — растурхаць, расторкаць.
избурлиться — расклекататца, разбушавацца.
избухание — разбраканье.
избухать, разбухнуть — разбракэць, разбракнуць, набракнуць; разбрузаць, разбру́знуць; распухаць, распу́хнуць.
избухлый, -хший — набраклы.
избушеваться — разбушавацца, расхадзіцца.
избуяниться — разбуяніцца.
изважничаться — разважнець, расфанабэрыцца.
изважживать, развозжать — развэйцаваць, развэйацца.
извал — развал, разбурэньне.
изваливание — развальваньне.
изваливать, лить — развальваць, разра́ліць; разбурваць, разбурьць,

Развалина — руіна, разва́ліна, кру́шня.
Развалистый — разложысты; перакідзісты.
Развар — разва́р.
Разваренный — разва́раны, распа́раны.
Разваривать, -рить — разва́рваць, разварыць; распа́рваць, распа́рыць.
Разварной — разварны́.
Разведение 1) на племя — расплод, развод; 2) *водою* — развядзеньне, распусканьне.
Разве — ці, хіба, ці-ж, няўжо, або-ж.
Разведёнка — разводка.
Разведриваться, -риться — распагоджавацца, распагодзіцца; разьясьнівацца, разьясьніцца.
Развевать, развезать — развываць, развёяць, развэдзьмухаць; раскідаць, раскінуць; **-вающий** — развёйны.
Разведка — выведка, розведка.
Разведочный, -довательный — выведны.
Разведчик — выведнік (в. т.).
Разведывать, -дать — выведваць, выведаць; дапытвацца, дапытацца; дахадзіць, дайсьці (чаго).
Развезть — см. **Развозить**.
Развенчивание — развэнчваньне.
Развенчивать, -чать — развэнчваць, развянчаць.
Развёрстка — падзел, разьмеркаваньне.
Развёрстывать, -верстать — падзяляць, падзяліць; разьмяркоўваць, разьмеркаваць.
Развес — важаньне, зважваньне, разважваньне.
Развесистый — развёіслы, гальлісты, разложысты.
Разветвление — галінаваньне.
Разветвлять, -вить — галінаваць, разгалінаваць.
Разветвляться, -виться — галінавацца, разгалінавацца, распускаць вёцьце.
Развешанный — разважаны; развёшаны.
Развешивать, развесить 1) на весах — разважваць, разважыць; 2) *бельё* — развёшваць, развёсіць; 3) *ветви (о дереве)* — распускаць, распусьціць.

Разверзати, зь-—раскрываць, раскрываць; расчыняць, расчыняць.

Развёртываць, развернуць—разгортаць, разгарнуць; развінаць, развінуць; рассьцілаць, разаслаць.

Развернутый строй (воен.)—развінуты строй.

Развертывающая (линия)—развінальная лінія.

Разверчивать, развертеть—раскручваць, раскруціць.

Развеселять, лить—развеселяць, развеселяць; распацяшаць, распацешыць.

Развеселяющий—пацешны.

Развивание—развінаньне, развінаньне.

Развивать, вить—развінаць, развінуць; развіваць, развіць.

Развивка—см. Развивание.

Развизжаться—развішчацца, раскавытацца.

Развилаина—вілавіна, развіна.

Развилистый—вілаваты, разгаты.

Развинченный—расшрубаваны.

Развинчивание—расшрубаваньне.

Развинчивать, нить—расшрубавваць, расшрубавваць; раскручваць, раскруціць.

Развитие—развіццё, развой.

Развитой—развіты.

Развить—см. Развивать.

Развлекать, лечь—1)забаўляць, забавіць; пацяшаць, пацешыць; 2) развалакаць, развалаць; рассяцягаць, рассяцягнуць.

Развлекающий—баўны, забаўны, пацешны.

Развлечение—забаўка, гульня, гульня; пацеха; развалаканьне, рассяцяганьне, разрываньне.

Развод—развод; р. караула (военн). развод варты.

Разводить, развести—разводзіць, развёсці; растаўляць, раставіць; разбараняць, разбараняць, разняць; распускаць распусціць; разлучаць, разлучыць, развянчаць; на племя—расплоджаць, распладзіць; -сти огонь—раскласці цяпло; -сти караул—растаўляць варту; -сти мост—распусціць мост; -сти дерущихся—разбараняць.

Разводиться, развестись—разводзіцца, развёсціся.

Разводка—см. Разведёнка.

Разводная (зипсы)—разводная.

Разводный—разводны.

Разводчик (караула)—разводнік (в. т.).

Развоз—развоз.

Развозить, развезть—развазіць, развазіць, развёзці.

Развозиться—задурэць.

Развозка—развоз, развезаньне.

Развозный—развозны.

Разволакивать, лочь—развалакаць, развала(к)чы, рассяцягнуць.

Разволноваться—усхваляцца.

Развопиться—разгаласіцца, разэлементавцца.

Развороживать, разворожить—адварожваць, адваражыць.

Развороченный—разгорнуты, развінуты.

Разворачивание—разгортванне, развінаньне.

Разворачивать, ротить—1) разгортаць, разгарнуць; разварочваць, развярнуць; 2) раскідаць, раскінуць, параскідаць, перавярнуць.

Развораживать, рошить—разварушваць, разварушыць.

Развороваться—зрабіцца злодзеем.

Разворовывать, ровать—раскрадаць, раскрасці, параскрадаць.

Разворчаться—разбурчацца.

Разврат—распусьце, распуст, бахурства.

Развратитель—згаршальнік, зводнік, спакуснік.

Развратительница—згаршальніца, зводніца, спакусніца.

Развратник—распусьнік, бахур.

Развратница—распусьніца, бахурка.

Развратничать—распусьнічаць, бахураваць, распусна жыць.

Развратно—распусна.

Развратный—распусны.

Развращать, ратить—псаваць, сапсаваць; рабіць распусным, згаршаць.

Развращающий—псуўчы, згаршальны.

Развращение—згаршаньне, псаваньне.

Развращенность—згоршанасьць, распўста, распўснасьць.
Развращенный—згоршаны, сапсўты, распўшчаны.
Развиться—развыцца, разгала-сцца.
Развыючивание—расклўняваньне.
Развыючивать, -чить—расклўняць, расклўніць; эдымаць, зняць клўнкі.
Развязка—разьвязка.
Развязно—вольна, бяз прымўсу.
Развязность—вольнасьць, бяспры-мўснасьць.
Развязный—вольны, бяспрымўсны.
Развязывание—разьвязваньне.
Развязывать, -зять—разьвязваць, разьвязаць; *пояс*—расьпяра́з-ваць, расперазаць; *супоню*—рассупоньваць, рассупоніць.
Разгавливание—розгавіны.
Разгавливаться, -говеться—разгаў-ляцца, разгавецца.
Разгадка—разгадка.
Разгадчик—разга́днік, разга́дчык.
Разгадывание—разга́дваньне.
Разгадывать, -дать—разга́дваць, разга́даць; адга́дваць, адга-да́ць.
Разгар—распал, распалёньне.
Разгиб—разгін, расхіл.
Разгибание—разгінаньне, расхі-лёньне.
Разгибать, разогнуть—разгінать, разагнуць, паразгінать; расхі-ляць, расхіліць, парасхіліць; выпростаць, выпрастаць, па-выпростаць.
Разгибной—разгінаны.
Разгильдяй, -ка—нядбаліца, раскі-доха, цяляпень.
Разгильдяство—нядбалства, рас-кідонства.
Разглагольствование—гамані́на, размаўлёньне, доўгія размовы, раздабарваньне.
Разглагольствовать—многа размаў-ляць, раздабарваць.
Разглаженный—разгладжаны; *о белье*—адпрасаваны.
Разглаживать, разгладить—раз-гладжаць, разгладзіць; адпра-соўваць, адпрасавать.
Разглазеться—задзі́віцца, вўтараш-чыцца.

Разгласка—розгалас.
Разглашатель—разглаша́льнік, вастўн.
Разглашать, разгласить—разгала-шаць, разгаласіць.
Разглашение—розгалас, разга-лашэньне.
Разгляд—разгляд.
Разглядывание—разглядваньне, разгляданьне.
Разглядывать, -деть—разглядваць, разглядаць, разгледзець.
Разгневать—разгне́ваць, разгня́віць, угня́віць, раззлаваць.
Разгневаться—разгне́вацца, разгня-віцца, угня́віцца, раззлава́цца.
Разговарить—размаўляць, гамані́ць, гўтарыць; *о пустяках*—разда-барваць, зюзюкаць.
Разговляться, -веться—разгаўля́цца, разгавецца.
Разговор—размова, гўтарка, гамон-ка, гавара́.
Разговориться—разгаварі́цца, раз-гамані́цца, разгўтары́цца; *о пустяках*—раздабары́цца, раззьюзюка́цца.
Разговорный—размоўны; *ный язык*—звычайная мова.
Разговорчиво—гаварлі́ва, гутар-лі́ва, гаманлі́ва.
Разговорчивость—гаварлі́васьць, гутарлі́васьць, гаманлі́засьць.
Разговорчивый—гаварлі́вы, гаваркі́, гутарлі́вы, гаманлі́вы.
Разгон—разгон.
Разгонисто—разгоні́ста.
Разгонистый—разгоні́сты.
Разгонять, разогнать—разганя́ць, разагнаць; *многих*—паразга-ня́ць.
Разгораживание—разгароджваньне.
Разгораживать, -родить—разгародж-ваць, разгарадзіць, перага-радзіць; разабраць агарожу.
Разгордиться—загардзі́цца, зафа-набэрыцца.
Разгораться, -реться—разгара́цца, разгарэ́цца; распальвацца, *ра*спалі́цца; заня́цца полымем.
Разгореваться—зажуры́цца, зану-дзі́цца.
Разгорячать, -чить—распаля́ць, рас-палі́ць; расьпякаць, расьпяча́ць, разжа́рваць, угня́віць.

Разгорячэнне—распаленне.
Разгорячэнны—распалены, запалены.
Разгостіцца—разгасцявацца, загасцявацца.
Разграбленне—разрабаванне.
Разграбленны—разрабаваны.
Разграбляць, бить—рабаваць, рабаваць, разграбляць, разграбляць.
Разгранічэнне—размежаванне.
Разгранічэнны—размежаваны.
Разгранічываць, чыць—размяжоўваць, размежаваць; адмяжоўваць, адмежаваць.
Разгранічальны—размежавальны.
Разграфленне—разлінаванне.
Разграфленны—разлінаваны.
Разграфляць, філь—разліноўваць, разлінаваць.
Разгребать, разгрести—разграбаць, разгрэбіць.
Разгрымецца—разгрымецца; *о посуде*—раззвінецца; *об экипаже*—растархнецца.
Разгром—зруйнаванне, знішчэнне.
Разгромляць, мить—руйнаваць, зруйнаваць; нішчыць, знішчыць; пустошыць, спустошыць.
Разгружаць, разгрузить—выкладваць, выкладаць, выкладзіць; выладоўваць, выладаваць.
Разгружэнны—выкладзены, выладаваны.
Разгрузка—выкладанне, выладаванне.
Разгрызаць, зць—разгрызаць, разгрызці.
Разгул—гульба, гульні.
Разгуліваць—гуляць, разгульваць.
Разгульна—гульліва, распўсна.
Разгульны—гульлівы, распўсны.
Разгуляцца—разгуляцца, загуляць.
Раздаванне—раздаванне.
Раздавальнік—раздавальнік.
Раздаваць, раздаты—раздаваць, раздаць; *много*—параздаваць; *раздаваць в долг*—пазычаць, распазычаць; *лишь бы кому*—тыкаць, растыкаць.
Раздавацца, раздатыся—раздавацца, раздацца; расцягвацца, расцягнуцца; расступіцца,

расступіцца; раззлягацца, раззлечыцца.
Раздавливание—расціскаанне, раздушванне, раздаўліванне.
Раздавливать, вить—расціскаць, расціснуць; раздушваць, раздушыць; раздаўліваць, раздавыць.
Раздаблівать, раздолбить—раздзёўбаць, раздзяўбаць, раздзюбаць; *бить смысл*—расшалопаць.
Раздаривать, рить—раздарваць, раздарыць, параздароўваць.
Раздаточный—раздавальны.
Раздатчик—раздатнік.
Раздать—*см.* Раздавать.
Раздача—раздаванне, раздача.
Раздваивать, раздвоить—раздвойваць, раздваіць; паддваіць, падвоіць.
Раздвигание—рассоўванне, рассуванне.
Раздвигать раздвинуть—рассоўваць, рассуваць, рассўнуць; расхіляць, расхіліць; распахіць, разпахнуць.
Раздвигаться, раздвинуться—рассоўвацца, рассувацца, рассўнуцца.
Раздвижка—рассуванне.
Раздвижной—рассувальны.
Раздвоение—раздваенне, раздвой, падваенне; *дороги*—раздарожжа, растані.
Раздвоить—*см.* Раздвоять.
Раздвоенность—раздвоенасць, двайчастасць.
Раздвоенный—раздвоены, двайчасты.
Раздевание—раздзяванне, распрананне.
Раздевать, раздеть—раздзяваць, раздзёць; распранаць, распрануць; разбіраць, разабраць; скідаць, скінуць.
Раздеваться, раздеться—раздзявацца, раздзёцца; распранацца, распрануцца; разбірацца, разабрацца; раскрывацца, раскрывацца.
Раздел—падзел; дзяльба, раздзел; *жить в разделе*—жыць на адзеле.
Разделать—*см.* Разделять.

Разделение—падзёл, падзялённе, разьдзёл.

Разделимость—падзельнасьць.

Разделимый, -лительный—падзельны, разлучальны (пс.-л.т.).

Разделитель—падзельнік.

Разделявание—разраблённе.

Разделявать, -лать—разрабляць, разрабіць; выплываць, выплаціць; размалеўваць, размалаваць; *-лать кого*—даць чосу; *-лытаться с кем*—расплачвацца з кім.

Раздельно—паасобку, асобна, разьдзельна.

Раздельнолепестный (*бот.*)—падзельнапялёсткавы.

Раздельнопопый (*бот.*)—падзельнародавы.

Раздельность—раздзельнасьць, падзельнасьць, асобнасьць.

Раздельный—раздзельны, падзельны, асобны.

Разделять, -лить—разьдзяляць, разьдзяліць; падзяляць, падзяліць; *кого с кем*—разьнімаць, разьняць; разводзіць, разьвёсці, разбараніць.

Раздеть—см. Раздевать.

Раздёргивать, -рнуть—разрываць, разарваць, расшарпаць; *завязанное*—расшморговаць, расшморгнуць.

Раздирать, разодрать—разьдзіраць, разьдэ́рці, разадраць; *в кло-чья*—расшматаць.

Раздирающий (*крик*)—праразьлівы.

Раздобреть—1) раздобрыцца; 2) раздабрэць, пасыцець, пагладзець, патаўсыцець.

Раздобрить—раздобрыць, задобрыць.

Раздобывать, -быть—раздабываць, раздабыць, прыдбаць (што), расстарэцца.

Раздолье—раздолье, прыволье, раскоша, воля, выгода, выго́дзьдзе.

Раздольный—раздольны, прывольны, выгодны.

Раздор—нязгода, бязгодзіца, нялад, сварка, калатня, грызня, разлад.

Раздосадовать—раззлаваць, расьсёрдзіць, разгневаць, дадзець.

Раздражаемость, -жимость—раздражняльнасьць.

Раздражать, -жить—дражніць, раздражняць, раздражніць; уражаць, уразіць; уцывляць, уцывляіць; *рану*—разьятрываць, разьятрыць.

Раздражающий—дражлівы, раздражняльны.

Раздражение—раздражнённе (пс.-л. т.), запал, расьцывялённе, абурэньне.

Раздражимый—дражлівы, раздражлівы.

Раздражитель—раздражняльнік.

Раздражительность—дражлівасьць, раздражлівасьць.

Раздражительный—дражлівы, раздражлівы.

Раздраживать, -знить—дражніць, раздражняць, раздражніць; раздрочваць, раздрочыць.

Раздробление—раздраблённе, крышэньне.

Раздроблять, -бить—раздрабляць, раздрабіць; падрабняць, падрабіць; крышыць, пакрышыць; трушыць, патрушыць.

Раздувание—раздуханьне, раздуваньне.

Раздувальный, -вательный—раздухальны, раздувальны, кавальскі (мех).

Раздувать, раздуть—раздухаць, раздмухаць, раздуваць, раздўць.

Раздумчивость—раздўмлівасьць, няпэўнасьць, нерашучасьць, ваганьне.

Раздумчивый—раздўмлівы, няпэўны, нерашучы.

Раздумывание—раздўманьне, разважаньне; перадўманьне.

Раздумывать, -мать—1) раздўмаць, раздумляць, раздўмаць; размышляць, размысьляць; разважаць, разважыць; 2) перадўмаць, перагадаць.

Раздумье—раздўм'е, розмысел, ваганьне.

Раздурачиться, раздуриться—раздурэцца, разблазнавацца, рассваволіцца.

Раздутость—адўтасьць, апўхласьць.

Раздутый – адуты, апухлы; раздуты, раздмұханы.

Разевать, разинуть – раззьяўляць, раззьявіць; *их много* – параззьяўляць.

Раз'единение – раззьяднаньне, разлученьне.

Раз'единенный – раззьяднаны, разлучаны.

Раз'единять, -нить – раззьяднаць, раззьядніць; разлучаць, разлучыць; разразыняць, разрозныць.

Раз'едание – раззьяданьне.

Раз'едать, раз'есть – раззьядаць, раззьесяці.

Раз'едаться, раз'есться – раззьядацца, раззьесяцца (*ср.* Разжиреть).

Раз'езд – раззье́зд, раззми́н; раззми́нка; *угощение при раз'езде* – раззье́знае.

Раз'ездить, -ться – раззье́здиць, раззье́здицца.

Раз'ездной – раззье́зны.

Раз'езжать – раззьяжджаць.

Раз'езжаться, раз'ехаться – раззьяжджацца, раззье́хацца; раззми́нуцца; *о матери* – расцьягвацца, расцьягнуцца; раззье́ззіцца.

Разжалобить – разжа́ліць, расчу́ліць, узру́шыць.

Разжалобиться – разжа́ліцца, расчу́ліцца, раззье́давацца, разжалкавацца.

Разжаловать – зы́няць, ссадзіць, скі́нуць з наса́ды, пазба́віць годнасьці.

Разжаловаться – заска́рдзіцца, разжа́ліцца.

Разжать – *см.* Разжимать.

Разжёвывать, разжевать – разжоўваць, разжаваць, разжвья́каць, разжмя́каць.

Разжеманиться – размане́жыцца, зафі́гуравацца.

Разженный – распалены.

Разжечь – *см.* Разжигать.

Разжива – разжыва, карысьць, набы́так.

Разжениться – раззье́сзіцца, разжа́ніцца.

Разживаться, разжиться – разжыва́цца, разжы́цца; расстарáцца; разбагаце́ць.

Разжигание – распалéньне, распáльваньне.

Разжигать, разжечь – распáльваць, распáляць, распáліць; расзья́каць, расзья́чыць.

Разжижать, разжидить – разрэ́дзваць, разра́дзіць; разво́дзіць, раззье́сці; распус́каць, распусы́ць.

Разжижающий – разра́джа́льны.

Разжижение – разрэ́джваньне.

Разжиженный – разрэ́джаны.

Разжимание – расзья́сканьне, раззье́німаньне.

Разжимать, разжать – расзья́скаць, расзья́снуць; раззье́маць, раззье́няць.

Разжиреть – раздабрэ́ць, растлусы́ць, раззье́сціся.

Разжиться – *см.* Разживаться.

Раззадоривать, -рить – раздрочваць, раздрочыць; падб́іваць, падб́іць; пад'ю́джваць, пад'ю́дзіць, падцка́ваць.

Раззнакомиться – спы́ніць знаёмства, раззье́міцца.

Раззолотить – раззалаці́ць; -лоченный – раззалочаны.

Раззеваться – распазі́хацца, раззья́віцца, задзі́віцца (з чаго).

Раззудеться – засьвярбе́ць.

Разик – разок, разочак.

Разиня – разыва́ка, раззья́ва, зыва́ка.

Разительный – ура́злівы, дзі́ўны.

Разить – уража́ць, зазье́дзіляць.

Разлагать, разложить – раскла́даць, раскла́сці, разлажы́ць, параскла́даць, параскла́дваць; ра́б́іраць, разабра́ць.

Разлад – разла́д, бязла́дзье, нягзо́да, няла́д, свáрка.

Разлаживание – разла́джваньне.

Разлаживать, разладить – разла́джваць, разла́дзіць; расстро́іць (скры́пку).

Разлакомиться – разласава́цца.

Разламивать, разломить – разломлі́ваць, разламі́ць.

Разламывание – разлом, разломаньне.

Разламывать, разломать – разломваць, разлама́ць, паразломваць.

Разлаяться – разбраха́цца, разга́ўкацца.

азлэживаться, жаться—разылёж-вацца, разыляжацца; вылёж-вацца, вылежацца; расхва-рэцца.

азлезать, зть—разылязаць, разы-лэзыць, распаўзыцца.

азлениваться, ниться—разылён-вацца, разыляніцца, разылена-вацца; разгультайвацца, раз-гультайца.

азлетаться, теться—разылятацца, разыляецца, паразылятацца.

азлечься—разылёгчыся.

азлив—паводка, верхаводка, раз-водзьдзе; разылю.

Разливаемый, вательный—разылі-вальны.

Разливание—разыліваньне.

Разливать, разлить—разыліваць, разыліць, паразыліваць.

Разливаться, разлиться—разылі-вацца, разыліцца; расплывацца, расплысьчыцца.

Разливка—разыліваньне.

Разливной, -ная ложка—апалонік, палонік.

Разлинение—разылінаваньне.

Разлинёвывать, -невать—разыліноў-ваць, разылінаваць.

Разлитие—разыліваньне; *-тие рек* — паводка.

Разлить—*см.* Разливать.

Различать, -чить—адрозьніваць, адрозьніць, разрозьніць; рас-пазнаваць, распазнаць; адзна-чаць, адзначаць.

Различение—адрозьнёньне.

Различествовать—розьніцца, адрозьнівацца; адзначацца.

Различие—розьніца.

Различительный—распазнавальны, адрозьняльны.

Различно—розна, па рознаму, уся-ляка.

Различный—розны, усялякі.

Разлобызать—*см.* Расцеловать.

Разлог—разлог.

Разлогий—разлогі, разложысты.

Разложение—расклад, распад; *-ние органических веществ*—гніцьдэ.

Разложимый—раскладаны.

Разложить—*см.* Разлагать.

Разлом—разлом.

Разломать—*см.* Разламывать.

Разломить—*см.* Разламивать.

Разломка—разлом, развал, збу-рэньне.

Разлопываться, -паться—растрэ-сквацца, растрэснуцца, рас-покнуцца.

Разлука—разлўка, расстаньне.

Разлучать, -чить—разлучаць, раз-лучыць, паразлучваць.

Разлучение—разлучэньне.

Разлучник, -ница—разлўчнік, -ніца.

Разлюбить—разылюбіць, распада-баць.

Размагничить—размагнасаваць.

Размазня—размазны, цюхцёй.

Размазывание—размазваньне.

Размазывать, -зять—размазваць, размазаць, паразмазваць; на-квэцаць.

Размалевать—размаляваць.

Размалывание—размельваньне, размолваньне.

Размалывать, размолоть—раз-мельваць, размолваць, разма-лоць.

Размарывать, -рать—размазваць, размазаць, распэчкаць.

Размасливать, -лить—масьліць, на-масьліць; алёіць, наалеіць; па-фарбаваць

Разматывание—размотваньне (нітак).

Разматывать, размотать—1) раз-мотваць, разматаць, паразмот-ваць; 2) мантачыць, праман-тачыць, размантачыць (маё-масьць).

Размах—разма́х, разгон.

Размахивание—разма́хваньне.

Размахивать, -хнуть—разма́хваць, размахаць; паразма́хваць.

Размачивание—размочваньне.

Размачивать, размочить—размоч-ваць, размачыць.

Размашисто—шырока, раскошна; *-сто жить*—раскашаваць, жыць папанску.

Размашистый—шырокі, сьмэлы.

Размашка—маха́ньне, разма́хвань-не (рукамі).

Размежевание—размежава́ньне; памёр (зямлі).

Размежывать, -жевать—размя-жоўваць, размежаваць; памё-раць (зямлю).

Размельчать, размельчить—драбніць, падрабніць; крышыць, пакрышыць.

Размельчение—драбнёньне, крышэньне.

Размельченный—падробнены, пакрышаны.

Размен—разьмён, мэна, вы́мен, мяня́ньне.

Разменивать, -нять—разьмёньваць, разьмяняць; вымёньваць, выменяць.

Разменный (*о ден. знаках*)—разьмённы.

Размер—разьмёр, мэра; разьмёрваньне.

Размеренный—мэрны; *итти-ным шагом*—ісьці мэрна, вагам.

Размеривание—разьмёрваньне, вымёрваньне; *-ние на участки*—пляцава́ньне.

Размеривать, -рить—разьмёрваць, разьмёраць; вымёрваць, вымераць; *ривать на участки*—пляцаваць.

Размесить—*см.* Размешивать.

Размеска—разьмёшваньне.

Разместить—*см.* Размещать.

Размёт—роскід, раскіданьне.

Разметание—разьмята́ньне.

Разметать, разместить—разьмятаць, разьмясьці.

Размётывать, разметать—раскідаць, параскідаць.

Разметаться—раскінуцца.

Разметить—*см.* Размечать.

Разметка—мэчаньне, значаньне.

Размечать, разметить—значыць, пазначыць; мэ́ціць, памэ́ціць.

Размеченный—пазначаны, памэчаны.

Размешивание—разьмёшваньне.

Размешивать, -шать—разьмёшваць, разьмяшаць, паразьмёшваць.

Размешивать, размесить—разьмёшваць, разьмясьціць; *грязь*—разгрэ́ціць.

Размещать, разместить—разьмяшчаць, разьмясьціць; разьмяркоўваць, разьмеркаваць; расстаўляць, расста́віць.

Размещение—разьмяшчэньне, разьмеркава́ньне, расстаўле́ньне.

Разминать, -мять—разьмінаць, разьмяяць, расьцэ́рці, пакаме́чыць.

Размножать, размножить—разнажаць, разнажыць, намножыць; распладжаць, распладзіць; разводзіць, разьвёсьці.

Размножение—разнажэньне, распладжэньне.

Размозжать, жить—мажджыць, размажджыць, растрўшыць.

Размозжение—размажджэньне.

Размокать, размокнуть—размакаць, размокнуць, паразмакаць; разьмякаць, разьмякнуць.

Размоклый, -кий—размоклы, разьмя́клы.

Размол—мліва.

Размолачивать, лотить—размалочваць, размалаціць.

Размолвка—нязгода, размоўка, зва́дка, спрэчка.

Размолотить—*см.* Размолачивать.

Размолоть—*см.* Размалывать.

Размотка—размотваньне.

Размотать—*см.* Разматывать.

Размочаливать, -лить—разьбіваць, разьбі́ць на валокны.

Размочить—*см.* Размачивать.

Размыв—размы́ў; *на дороге*—кал-добіна.

Размывать, размыть—разьмываць, размы́ць, паразьмываць; расплёскаць, распляскаць.

Размыкать—раскідаць; разагнаць, распу́дзіць.

Размыкать, разомкнуть—разьмякаць, разамкну́ць; расчына́ць, расчыні́ць (дзьверы); расплюскаць, расплю́шчыць (вочы).

Размышление—разва́га, разважэ́ньне, разьмышле́ньне.

Размышлять, размыслить—разважаць, разва́жыць; разьмышля́ць, разьмы́сьліць, паразьмышля́ць; раздумля́ць, разду́маць.

Размягчать, -чить—разьмякчаць, разьмякчы́ць.

Размягчение—разьмякчэ́ньне.

Размягченный—разьмя́кчаны.

Размякать, размякнуть—разьмякаць, разьмя́кнуць (*ср.* Размокать).

Размяклый, -кий—разьмя́клы (*ср.* Размоклый).

Разнашивание—разношваньне.

Разнашивать, разносить (*обувь*)—разношваць, разнасі́ць.

Разнежэны—расьпэшчаны, зда-
лікачаны.

Разнежываць, жыць—расьпэшчваць,
расьпэсьціць; здалікачваць,
здалікаціць.

Разнесение—разнясёньне.

Разнести—*см.* Разносіць.

Разнізваць, затаць—вынізваць, вы-
нізаць; распушчаць, распусь-
ціць (нанізанае).

Разнімаць, няць—разнімаць, раз-
няць; разводзіць, разьвёсьці;
рашчапіць, разбараніць.

Разніцца—розьніцца, адрозьні-
вацца.

Разніца—розьніца, адмэна.

Разно—розна, паасобку, усяк, на
ўсялякі спосаб.

Разновідность—адмэна (б. т.);
рознастайнасьць.

Разновідны—адмэнны, розна-
стайны.

Разноглазый—рознавокі.

Разногласіе—разгалосьсе, розна-
галосьсе; нязгода, нялад.

Разногласіца—*см.* Разногласіе.

Разногласны—рознагалосы, су-
пярэчны.

Разнозначы—з розным значэнь-
нем, рознага значэньня.

Разноименный—рознаймэнны.

Разнокалиберный—рознакалібравы

Разнокрылы—рознакрылы.

Разнолестный (бот.)—рознапя-
лэсткавы.

Разнолистный—розналісты.

Разномыслие—рознадумства, розна-
мысьнасьць.

Разномыслящий—рознадумны,
рознамысны.

Разноногий—рознаногі.

Разнообразие—рознастайнасьць.

Разнообразить—даваць розны вы-
гляд, розьніцу.

Разнообразно—парознаму, розна-
стайна.

Разнообразный—рознастайны.

Разнопалый—рознапальцы.

Разноплеменный—рознаплямэнны.

Разнополый—рознароды, рознага
роду.

Разнораздельный (бот.)—розна-
падзельны.

Разноречиво—супярэчліва, ня-
згодна.

Разноречивый—супярэчлівы, ня-
згодны.

Разноречие—супярэчнасьць, ня-
згод.

Разноречить—супярэчыць, гавя-
рыць насуперак, не згаджацца.

Разносіць, разнести—разносіць,
разьнёсьці, абнёсьці; параз-
носіць; **сіць** *вести*—дзейкаць,
разгалашаць; **нести в безліч.**
см.—расьпэціць,

Разноско—*см.* Разнашыванне.

Разносный—разносны.

Разностный—розьніцавы, розь-
нічны (пс.-л. т.).

Разносторонний—рознабочны, роз-
набокі.

Разносторонность—рознабоч-
насьць.

Разностопный (о стихе)—розна-
стопны (л. т.).

Разность (мат.)—розьніца (м. т.),
рознасьць; *разные* -сти—роз-
ныя рэчы.

Разносуставчатый—рознасуштаўны.

Разнощик—разносьнік.

Разнотычковый—рознатычач-
кавы.

Разноцветность—рознакалёрнасьць,
рознакаляроваць, стрыка-
тасьць.

Разноцветный—рознакалёрны, роз-
накаляровы, стрыкаты.

Разноцветочный (бот.)—розна-
кветкавы.

Разночинец—разначынец (*русизм*),
няшляхціц.

Разношёрстный—рознамасны, роз-
нашэсты, стрыкаты, пярэсты.

Разноязычие—рознамоўнасьць.

Разноязычный—рознамоўны.

Разнузданность (в моральн. см.)—
разбэшчанасьць, распушча-
насьць.

Разнузданный о коне—раскілзаны;
(в мор. см.)—разбэшчаны, рас-
пушчаны.

Разнуздывание—1) раскілзаные;
2) разбэшчаные.

Разнуздывать, дать—1) раскілз-
ваць, раскілзаць; 2) разбэшч-
ваць, разбэсьціць; распуш-
чаць, распусьціць.

Разный—рожны; в -ные стороны—
розна, хто як.

Разнюхивать, -хать — разнюхваць, разнюхаць; вышныпарыць.
Разняtie — разняцце.
Разнять — см. Разнимать.
Разобидеть — укрыўдзіць, скрыўдзіць, уразіць, абразіць.
Разоблачаць, -чить — 1) распранаць, распрануць; здымаць, зняць шаты; 2) выяўляць, выявіць; даказаць, даказаць; вывесці на сьвет.
Разоблачение — 1) распрананьне, здыманьне шат; 2) выяў, выява, доказ, даказ.
Разобрать — см. Разбирать.
Разобшачь, -щить — разьяднаць, разлучаць, разлучыць.
Разобшение — разьяданьне, разлучаньне.
Разобшённы — разьяданы, разлучаны.
Разовой — аднарабовы, што на адзін раз.
Разогнанны — разагнаны.
Разогнать — см. Разгонять.
Разогнуть — см. Разгибать.
Разогорчить — засмуіць; зрабіць вялікую прыкрасьць.
Разогревание — разаграваньне, расьпяканьне.
Разогревать, -реть — разаграваць, разагрэць, разжаўраць; расьпякаць, расьпячы; паразаграваць.
Разогреты — разгрэты, распечаны.
Разодевать, -деть — адзяваць, адзець хоруша; убіраць, прыстройваць.
Разозлённы, -лившийся — раззлаваны, расьсёрджаны, разьюшаны.
Разозлить, -ться — раззлаваць, раззлавацца; расьсёрдзіць, расьсёрдзіцца, разьюшыць, разьюшыцца.
Разойтись — см. Расходиться.
Разок — разок, разочак.
Разом — разам, зараз, ураз, узапар; адным разам (махам, хватам).
Разомлеть — разамлець, разварыцца.
Разопревать, -реть — разаправаць, разапрэць, увапрэць; разаўрэць; разбухнуць.
Разопрелый, -вший — разапрэлы, увапрэлы, разаўрэлы.

Разорвание — разарваньне, порва.
Разорвать — см. Разрывать.
Разорение — руйнаваньне, зруйнаваньне, збурэнне, разбурэнне, спусташэнне, знішчэнне, разор.
Разоренный — зруйнаваны, разбураны, спустошаны, знішчаны.
Разоржаться — разыржацца, разыржацца.
Разоритель — руйнавальнік.
Разорительно — стратна.
Разорительный — стратны; зруйнавальны, знішчальны.
Разорище — руіна, крушня.
Разоружать, -жить — разбройваць, разброіць, абязбройваць, абязброіць.
Разоружение — разбраенне, абязбройванне.
Разоруженный — разброены, абязброены.
Разорять, -рить — руйнаваць, зруйнаваць; разбурваць, разбуріць; нішчыць, знішчыць; убожыць, зубожыць; спусташаць, спустошыць.
Разоряться, -риться (в комм. см.) — абанкручвацца, абанкруціцца.
Разослать — см. Рассылать.
Разоспаться — разаспацца, заспацца.
Разостлать — см. Расстлать.
Разохаться — развохацца, развохацца.
Разохочивать, -хотить — 1) пазбаўляць, пазбавіць ахвоты; адахвоваць, адахвоіць; 2) заахвоваць, заахвоіць, падахвоіць.
Разочарование — расчараваньне.
Разочарованность — расчараванасць.
Разочарованны — расчараваны.
Разочаровывать, -ровать — расчароўваць, расчароваць; пазбавіць надзеі.
Разочек — разочак.
Разрабатывание — распрацоўванне, разрабленне.
Разработка — распрацоўка, разробка.
Разрабатывать, -тать — распрацоўваць, распрацаваць; разрабляць, разрабіць.
Разравниение — разроўніванне.

Разравняваць, разровняць—разроўніваць, разраўнаць, разраўнаць.

Разражацца, разразіцца (*о буре, грозе, войне*)—выбухаць, выбухнуць; зіцца *плачам*—зарўмаць; зіцца *гневам*—распаліцца гнёвам; зіцца *смяхом*—пырснуць ад сьмеху.

Разрастанне—зрастаўне.

Разрастатся, разростись—зрастацца, зрасьціся.

Разреветься—разраўцца, разрумацца, расплакацца, разгалаціцца.

Разрежаемость—зрадажальнасьць.

Разрежати, разредить—зраджаваць, зрадзіць, зрадзіць.

Разрежение—зрадажэньне.

Разреженный—зрадажаны, рэдкі; **-ный воздух**—рэдкае паветра (г.к. т.).

Разрез—разрэз, распорка; **разразьне**; *в разрез*—у самую сярэдзіну.

Разрезание—зразаўне.

Разрезвиться (*о детях*)—разьбёгацца, раздурэцца.

Разрезка—разрэзка, зразаўне.

Разрезной—зразаны.

Разрезывание—зразваньне, зразаўне.

Разрезывать, зать—зразваць, зрэзаць, паразразаць; раскройваць, раскроіць, параскройваць.

Разрешать, шить 1) *кому что*—дазваляць, дазволіць; 2) *вопрос*—разьвязаць, разьвязаць, вырашыць; 3) *от чего*—вызваляць, вызваліць; **шить от грехов**—адпусьціць грахі; **дараваць грахі; шиться от бремени**—абрадзіцца, рассыпацца.

Разрешение—1) дазвол; 2) разьвязаньне, вырашэньне (пытаньня); 3) *от бремени*—рады.

Разрешимость—разьвязальнасьць.

Разрешимый—разьвязальны.

Разрешительный—адпущальны.

Разровнять—см. **Разравняваць**.

Разрисовка, вывание (*красками*)—размалёваньне.

Разрисовывать, совать—разрысоў-

ваць, разрысаваць; *красками*—размалёваць, размалываць.

Разрозненный—разрозьнены, разьяднаны, разлучаны.

Разрознивание—разрозьніваньне, разьяднаньне.

Разрознивать, -нить—разрозьніваць, разразьняць, разрозьніць; разьяднаць, разлучаць.

Разронять—павыпускаць.

Разроптаться—пачаць наракаць.

Разростись—см. **Разрастаться**; **-шийся**—разрослы.

Разруб, -бка—разруб, расьцін.

Разрубать, бить—разрубаць, разрубіць; расьсякаць, расьсёкчы, расьцяць.

Разрубленный—разрублены, расьсечаны, расьцяты.

Разругать—разлаіць, злаіць.

Разругаться—разлаіцца, палаяцца, пасварыцца.

Разрумянивать, -нить—разруме(я)наваць, разруме(я)ніць (твар); размаглёваць, размагляваць.

Разрушаемость, -шимость—нятрываласьць, падлёгласьць руйнаваньню.

Разрушаемый, -шимый—нятрывалы, падлёглы руйнаваньню.

Разрушать, разрушить—руйнаваць, зруйнаваць; разбурваць, разбурьць; валіць, разваліць; зьнішчаць, зьнішчыць; *дом разрушился*—ха́та разбурылася; *время разрушает*—час нішчыць; *здоровье-шается*—здараўе псуецца.

Разрушение—руйнаваньне, разбурэньне

Разрушитель—руйнавальнік.

Разрушительный—руйнавальны.

Разрыв—разрыў, разорва, разарваньне.

Разрывание 1) *материи*—разрываньне; 2) *земли*—раскопваньне.

Разрывать, разорвать—разрываць, разарваць; разьдзіраць, разадраць, разьдэраць; расшарпаць, расшматаць (адзеньне); **разорвать сношения**—спыніць зносіны; **знакомство**—разнаёміцца.

Разрываться, разорваться—разры-

вацца, разарвацца, разьдзірацца, разадрацца, разьдзецця; падрацца; шарацца, пашарацца; *о почках на деревьях*—покацца, распокацца, папокацца.

Разрывать, разрыть—раскопваць, раскапаць.

Разрывной—разрыўны, разрывальны.

Разрыв-трава—см. Каменоломка.

Разрыдаться—разрыдацца, разрыцца.

Разрыхление—пушэньне, крахкаваньне (г.-м.т.).

Разрыхленный—распушаны, раскрахкаваны.

Разрыхлять, лить—пушыць, распушыць; крахкаваць, раскрахкаваць, зрабіць крохкай (зямлю).

Разряд—1) ранга, чын, парадок, ступень; 2) аддзел; 3) *ружья*—разладаваньне.

Разрядный—парадкавы, рангавы; -ные *единицы (мат.)*—дзясятковыя адзінкі (м.т.).

Разряжать, разрядить—1) разладоўваць, разладаваць; выкрушыць, выняць набор; 2)—см. Разодевать.

Разряжаться, разрядиться—прыстройвацца, прыстроіцца; чапурыцца, прычапурыцца.

Разряжение—разладаваньне, выйманьне набояў з стрэльбы.

Разряженный—разладаваны.

Разубеждать, разубедить—пераконваць, пераканаць (на іншае).

Разубирать, разубрать—убіраць, прыбраць; строіць, выстройваць; прычапурыць.

Разуважить—ушанаваць, уважыць (камў).

Разувать, разуть—разуваць, раззўць, паразуваць.

Разуваться, разутся—разувацца, раззўцца, паразувацца.

Разуверение—упэўненне; перакананне (у іншым).

Разуверять, разуверить—упэўніваць, упэўніць (у іншым); пераконваць, пераканаць (на іншае).

Разузнавание—выведы, распытваньне, роспыт.

Разузнавать, разузнать—выведаваць, выведаць; распытваць, распытаць; даведацца, даведацца; распазнаваць, распазнаць.

Разукрашать, расить—аздабляць, аздобиць; прыадабляць, прыаздобиць; прыхарошваць, прыхарошыць.

Разум—розум; *пренебрежительно*—глузды.

Разумник—разумнік, разумны.

Разумный—разумны, мудры.

Разумение—разумёньне.

Разуметь—разумець, цяміць, кёміць; *само собою-ется*—само сабою зразумела.

Разутуженный—распрасаваны.

Разутуживать, жить—распрасоўваць, распрасавач; разгладжваць, разгладзіць.

Разухабистый—калдобісты; *человек*—шырокая натура.

Разучивание—вывучваньне.

Разучивать, чить—вывучаць, вывучваць, вывучыць; -*ться*—1) вывучыцца; 2) адвыкнуць, забыцца.

Разыграться—разыйграцца, разгуляцца, разжартавацца.

Разыгрывание—разыйгрываньне.

Разыгрывать, рать—разыйгываць, разыйграць; -*рачься*—разыйграцца, разгуляцца.

Разыскание—пошукі, выведы, дасьледзіны.

Разыскивать, скать—вышўкваць, вышўкаць; дашўквацца, дашўкацца; даходзіць, дайсьці (чаго); выведваць, выведаць.

Раз'яренный—раздражнёны, разыюшаны, азьвярэлы.

Раз'ярять, рить—дражніць, раздражніць; разыюшваць, разыюць; -*ться*—раздражніцца, разыюшыцца, азьвярэць.

Раз'яснеть, ниться (*о небе*)—распагодзіцца, выясьніцца, стаць на пагоду.

Раз'яснение—разьясьненьне, тлумачэньне, растлумачэньне.

Раз'яснительный—разьясьняльны, тлумачальны.

Раз'яснять, нить—разьясьняць, разьясьніць; выясьняць, выясьніць;

тлумачыць, растлумачыць, вы-
тлумачыць.
Раз'ятне—разнянцье.
Раз'ять—*см.* Разнимать.
Рай—рай.
Райграсс—(*бот.* *Lolium perenne* L.)
—жыццк трывалы (б. т.).
Рай-дерево (*бот.* *Populus balsami-
fera* L.)—залатая вярба.
Район—раён; *землі*—вобруб.
Районировать—раянаваць.
Районный—раённы.
Райский—ра́йскі; *ская птуца* (*зоол.*
Paradisea oroda)—ра́йская
птушка.
Рак—рак (у розных сэнсах).
Рака (*для моцэй*)—труна, дама-
віна.
Ракалія—бэстыя.
Ракета—раке́та, сапу́ха.
Ракетный—раке́тны.
Ракита (*бот.* *Salix fragilis* L.)—вярба
кро́хкая (б. т.).
Ракитник (*бот.* *Cytisus* L.)—зяновец
(б. т.).
Ракитовый—вярбовы.
Раковидный—падобны на рака,
ракава́ты.
Раковина—чарапа́шка, чарапа́шы-
на; *на ушная (анат.)*—вуш-
ніца.
Раковинный—чарапа́шкавы.
Раковый—ракавы; *вые шейкі* (*бот.*
Polygonum Bistorta L.)—драсе́н
вужоўнікавы (б. т.).
Рак-отшельник (*зоол.*)—хава-
нец.
Рама—ра́мка; аса́да, апра́ва.
Рамазан (*магом. пост*)—рамаза́н.
Рамка, мочка—ра́мка, аса́дка.
Рамочный—ра́мачны, аса́дкавы.
Рампа (*теат.*)—ра́мпа, рад ля́мпак
пе́рац сцэнай.
Рана—ра́на; *на сквозная*—скразна́я
ра́на.
Ранверс—ранве́рс.
Ранг—ра́нга.
Ранговый—ра́нгавы.
Рандеву—ме́сца спатка́ння;
сустрэ́ча.
Ранее—ра́ней, раньш.
Ранение—ра́ненне.
Раненый—ра́нены, паранены.
Раненько—ра́ненька, за́ра́на,
за́ра́ні.

Ранет—ранэ́т.
Ранетовый—ранэ́тавы.
Ранёхонько, шенько—раню́сенька,
раню́тка.
Ранец—ра́нец; торба.
Ранжир—ранжы́р, пара́дак, лад.
Ранжировать—ранжы́раваць.
Ранить—ра́ніць (*сов.*—зра́ніць, па-
ра́ніць).
Ранка—ра́нка.
Ранний—1) ра́ньні, досьві́тны; 2) заў-
ча́сны; *нее утро*—досьві́ткі, па-
за́ранак; *няя весна*—прадвесьне.
Рано—ра́на, ра́нкам, ура́нку; заўча́с-
на, за́гадзя; *очень р.*—за́ра́на;
рано утром—досьві́ткам, на-
свѝта́ннѝ.
Рановато—ранава́та, за́ра́на, за́ра́ні.
Рант—рант, беражок.
Ранункул (*бот.*)—*см.* Лютик.
Ранцовый—ра́нцавы.
Рань—ра́нь, ра́ньне, ра́ніц
Раньше—*см.* Ранее.
Рапира—рапи́ра, дзі́да
Рапирный—рапи́рны, дзі́давы.
Рапорт—ра́порт.
Рапортичка—рапа́ртичка.
Рапортовать—рапа́ртаваць.
Рапс (*бот.* *Brassica rapus* L.)—
бру́чка, рапс (б. т.), свѝрэ́піца.
Рапсод—рапсод, ле́рнік.
Рапсодия—рапсоды́я.
Рапункул (*бот.* *Campnula rapun-
culoides* L.)—званкі аднабо-
кія (б. т.).
Раса—ра́са.
Раскаиваться, раскаяться—раска́й-
вацца, раска́яцца; ка́яцца, па-
ка́яцца, за́ка́яцца.
Раскаление—распа́леньне, распя-
ка́нне.
Раскаленный—распа́лены, расьпе́-
чаны.
Раскалывать, лить—распа́льваць,
распа́ліць, расьпя́каць, расьпя́чы
Раскалывание—расколва́нне.
Раскалывать, расколоть—раскол-
ваць, раскало́ць; шчапа́ць, рас-
шчапі́ць, пашчапа́ць, пасьяпа́ць.
Раскалякаться—разгама́ніцца, зага-
ма́ніцца, задуджа́цца.
Раскапризничаться—раскапрѝ́зіцца.
Раскапывание—раскопва́нне.
Раскапывать, раскопать—раскоп-
ваць, раскапа́ць, параскопваць.

Раскармливание—раскармливанне, гадоўля.

Раскармливать, раскормить—раскармливаць, раскарміць; гадаваць, выгадаваць.

Раскаряка—раскірэка.

Раскарячивать, -чить—раскірэчваць, раскірэчыць.

Раскат—раскат, покат; *грома*—грукат.

Раскатать—*см.* Раскатывать.

Раскататься—раскатацца, разьездзіцца.

Раскати́стый—раскоцісты, закатны (сьмех).

Раскатный—покатны, спадзісты.

Раскатывание—раскочванне.

Раскатывать, -тать, -тить—раскочваць, раскачаць, раскаціць; разьвінаць, разьвінуць (палатно).

Раскачивание—раскачванне.

Раскачивать, -чать—раскаліхваць, раскалыхаць; раскачваць, раскачаць; разгойдаць, расхістаць.

Раскашляться—раскашляцца.

Раскаяние—каянне.

Раскаяться—*см.* Раскаиваться.

Расквартирование (*войск*)—раскватэраванне; размяшчэнне па кватэрах.

Расквартировывать, -ровать—раскватэроўваць, раскватэраваць; размяшчаць, размесьціць па кватэрах.

Расквасить физиономию—разьбіць, расквасіць твар.

Расквитаться—расквітацца.

Раски́дистый—вілаваты, разложысты, разгаты.

Раскидной—раскідны.

Раскидывание—раскідванне, раскіданне.

Раскидывать, раскидать—раскідваць, раскідать, параскідать.

Раскидывать, раскинуть—раскідваць, раскінуць; раскинуться (*о месте*)—разьлёгчыся; (*о дереве*)—разьвіснуць.

Раскисать, раскиснуть—раскісаць, раскіснуць, параскісаць.

Раскисление—уквашванне.

Раскислый, -сший—раскіслы, уквашаны.

Раскислять, -лить—уквашваць, уквашіць; раскісляць, раскісліць.

Раскладка—раскладка, разьмеркаванне.

Раскладывание—раскладванне, раскладанне.

Раскладывать, раскласть, разложить—раскладваць, раскладаць, раскласьці, разлажыць; распальваць, распаліць (агонь); разгортваць, разгарнуць (кнігу).

Раскланиваться, -няться—вітацца, павітацца; прашчацца, папрашчацца.

Расклёванный—разьдзеўбаны.

Расклёвывать, расклевать—разьдзеўбаць, разьдзеўбаць, разьдзеўбаць; выдзеўбаць, выдзеўбаць.

Расклеивание—расклёйванне, разьлёплванне.

Расклеивать, -ить—расклёйваць, расклёіць; разьлёплваць, разьляпіць; -іться—расклёіцца.

Расклёпывать, расклепать—разьнітоўваць, разьнітаваць.

Раскли́нивать, -нить—раскліньваць, расклініць.

Расковеркать—паперакручваць, параскідаць, папераварочваць.

Расковка—раскаванне.

Расковывать, расковать—раскоуваць, раскаваць, раскуць.

Расковыривание—раскалупванне.

Расковыривать, -рять—раскалупваць, раскалупаць; разварочваць, разьвянуць.

Раскозыряться—расказырацца.

Раскол—раскол, схізма; адшчапэнства; рошчэп.

Расколачивать, расколотить—разьбіваць, разьбіць.

Расколеба́ть, -ться—расхістаць, -цца, разгойдаць, разгойдацца.

Расколка (дерева)—расколванне.

Расколоть—*см.* Раскалывать.

Расколупать—раскалупаць.

Расколыхать, -ться—раскалыхаць, раскалыхацца; разгойдаць, разгойдацца.

Раскольник—раскольнік, старавэ, схізматык, адшчапенец.

Раско́льница—раскольніца, старавёрка, схізматычка, адшчапэнка.

Раско́льнический, -чий—раскольніцкі, старавёрскі.

Расконопачивание—расканапачванье.
Расконопачивать, -патить—расканапачваць, расканапачіць.
Раскопать—*см.* Раскапывать.
Раскопка—раскопка.
Раскормить—*см.* Раскармливать;
-мленный—раскормлены, разжыраваны.
Раскоряка, -чить—*см.* Раскаряка, -чить.
Раскосина—распорка (косая).
Раскосый—касавакі, касавуры.
Раскошелиться, -литься—раздобывацца, рыцца (на грошы).
Раскрадывание—раскрадванье, раскраданье.
Раскрадывать, раскрасть—раскрадваць, раскрадаць, раскрасьці, параскрадаць.
Раскраивать, раскроить—раскройваць, раскройць, параскройваць; разьбіваць, разьбіць (гаву).
Раскрасавица—красўня, красўля.
Раскраска—*см.* Раскрашивание.
Раскраснелый—зачырванёлы.
Раскраснеть, -ться—расчырванець, расчырванецца.
Раскрасть—*см.* Раскрадывать.
Раскрашивание—размалёванье.
Раскрашивать, раскрасить—размалёваць, размалываць; **-рашенный**—размалёваны.
Раскритиковать—раскрытыкаваць, ахацяць, агудзіць.
Раскрычаться—раскрычацца, разьлемантавацца.
Раскроить—*см.* Раскраивать.
Раскромсать—падраць, парваць, парэзаць.
Раскрошенный—раскрышаны, расцярушаны.
Раскрошивать, -шить—раскрышваць, раскрышыць, параскрышваць; расцярушваць, расцярушыць, парасцярушваць.
Раскрученный—раскручаны, разьвінўты.
Раскручивание—раскручванье, разьвінанье.
Раскручивать, раскрутить—раскручваць, раскруціць, параскручваць; разьвінаць, развінўць, паразьвінаць.

Раскручиниться—затужыць, зажурыцца, засмуц.цца, засумаваць.
Раскрывать, раскрыть—раскрываць, раскрыць; расчыняць, расчыніць (дзвёры); расхінаць, расхінуць (адзеньне); **выяўлять, выявлять** (дўмку); **-рыть рот**—разьзявіць; **-рыть грудь**—расхлістацца.
Раскрытие—раскрыцье, расчыненье, расхінанье, выява, выяўленье.
Раскудахтаться—раскудактацца.
Раскупание—роскуп, раскуплянье.
Раскупать, -пить—раскупляць, раскупіць, параскупляць.
Раскупоривать, раскупорить—раскаркоўваць, раскаркаваць; **ящик**—распакоўваць, распакаваць.
Раскупорка—раскаркоўванье, распакаванье.
Раскуражиться—расфардыбачыцца.
Раскуривать, -рить—раскурваць, раскурыць; запальваць, запаліць (лёльку).
Раскусывание—раскусванье.
Раскусывать, -сать, -сить—раскусваць, раскусаць, раскусиць, параскусваць.
Раскутывание—раск(х)ўтванье, разгортванье, размотванье.
Раскутывать, -тать—раск(х)ўтаць, раскутаць; размотваць, разматать; разгортваць, разгарнуць; расхінаць, расхінуць.
Распад—распад.
Распадаться, распасться—распадацца, распасьціся, параспадацца; развальвацца, развалицца, паразвальвацца.
Распаянный—адлітаваны.
Распаявать, распоить—распойваць, распаіць, параспойваць.
Распаявать, распаять—адлітоўваць, адлітаваць, паадлітоўваць.
Распаковка—распакоўка, распакаванье.
Распаковывание—распакоўванье.
Распаковывать, -ковать—распакоўваць, распакаваць, параспакоўваць.
Распазывание—распаўзанье.

Распалывацца, расползацца—распаўзацца, распаўзыцца, параспаўзацца; разьлязацца, разьлёзыцца, паразлазіцца.

Распаліваць, -ляць, -ліць—1) распальваць, распаліць, распаліць, параспальваць; 2) выстрэльваць, выстраліць, павыстрэльваць.

Распаріванне—распарванне.

Распаріваць, -рыць—распарваць, распарыць, параспарваць; -рыцца—распарыцца.

Распарыванне—распорванне.

Распарываць, распаротць—распорваць, распаротць, параспорваць.

Распасоваць (карты)—распасаваць.

Распасовка—распасаванне.

Распахіванне, -шка—раз(в)орванне, разворка, уз(в)орванне, ворыва; *одежды*—расхінанне, росхрыст.

Распахіваць, -хатць (землю)—раз(в)орваць, разараць; уз(в)орваць, узараць, параз(в)орваць; *одежду*—расхінаць, расхінуць; разгортваць, разгарнуць; -хнуцца—расхінуцца, расхрыстацца, расхлістацца.

Распашка—*см.* Распахіванне (*ср.* Нараспашку).

Распашнік—араты.

Распаяць—*см.* Распаіваць.

Распев—сьпеў; *говорить на распев*—гаварыць з працігам, высьпеўваючы.

Распеванне—расьспяванне, высьпеўванне.

Распеваць—расьпяваць, высьпеўваць.

Распеканне—расьпяканне; нагонка, нагана, вымова.

Распекать, распечь—расьпякаць, расьпячы, парасьпякаць; *в перен. см.*—даваць, даць чосць; вымаўляць, зрабіць нагану.

Распелёнываць, -ленать—распавіваць, распавіць, параспавіваць.

Расперэць—*см.* Распіраць.

Распечатанне, -тыванне—расьпячыванне.

Распечатываць, -татць—расьпячываць, расьпячатаць, парась-

пячываць; зьнімаць, зьняць пячаткі.

Распется—расьпяцца, расьспявацца.

Распетушыцца—разындычыцца, разгарачыцца.

Распешчраць, распестрыць—стрыкаць, расстрыкаць.

Распіванне—расьпіванне.

Распівать, распіць—расьпівач, расьпіць; -тый—расьпіты.

Распівочны, -ная *продажа*—прадаж чаркамі, на месцы.

Распіленне, -ліванне—расьпілаванне.

Распіліваць, -ліць—расьпілоўваць, расьпілаваць; парасьпілоўваць; расьпільваць, расьпіліць; **-ленны**—расьпілаваны.

Распілка—расьпілаванне.

Распінанне—крыжаванне.

Распінаць, распіць—крыжаваць, укрываваць.

Распінаць, розпінаць—расьпінаць, разпінаць, парасьпінаць.

Распіраць, расперэць—расьпіраць, расьперці, парасьпіраць; **пірыць, распірыць**.

Распісанне—расклад (лёкцый, паяздоў).

Распіска—1) росьпіска; 2) *см.* Разрыска.

Распісноты (патолак)—размаляваны.

Распісочка—расьпісачка.

Распісыванне—расьпісванне.

Распісываць, -сатць—расьпісваць, расьпісаць, парасьпісваць; размалёўваць, размаляваць, паразмалёўваць.

Распіць—*см.* Распівать.

Распіхиваць, -хатць, -хнуць—расьпіхваць, расьпіхаць, расьпіхнуць, разাপхнуць, парасьпіхаць.

Расплавка (металлов)—тапленне.

Расплавляць, расплавіць—тапіць, растопліваць, растапіць.

Расплавляцца, расплавіцца—тапіцца, растоплівацца, растапіцца.

Расплакацца—расплакацца, расхліпацца, разру́мзацца, разгалаціцца.

Расплавляваць—расплавляваць.

Расплавляванне—расплавляванне.

Распластать, -ся—расплѣтаць, расплѣтацца; расплѣжыць, расплѣжыцца; **-станный**—расплѣтаны, расплѣжаны.

Расплата—расплѣта, выплѣта, адплата.

Расплатный—расплѣтны.

Расплачиваться, латиться—расплѣчвацца, расплѣцца; квѣтацца, расквѣтацца.

Расплеваться—расплѣвацца.

Расплёскивать, расплескать—расплѣ(ё)скаць, расплѣ(ё)скаць; расплѣрскаць, расплѣрснуць; расплѣпаць, расплѣпаць.

Расплетать, расплести—расплѣтаць, расплѣсьці, расплѣсьці; **-тѣнный**—расплѣцены.

Расплод—расплод; *на* расплод—на завод.

Расплодиться—расплѣдзіцца, расплѣдніцца.

Распложать, лодить—расплѣджаць, расплѣдзіць, парасплоджаць.

Расплывание—расплываньне.

Расплываться, лыться—расплывацца, расплывсьціся, парасплывацца.

Расплывчатость—расплывчасьць, расплывістасьць, расьцягненасьць.

Расплывчатый—расплывчы, расплывісты, расьцягнены, многаслоўны.

Расплывчивость, вый—плывчасьць, плывікі.

Расплюснутый, лощенный—расплюснуты, расплѣснаны; **люснутый нос**—кірка, шлапанос.

Расплющивание—расплюшчваньне, расплѣшчваньне.

Расплющивать, расплющить, расплюснуть—расплюшчваць, расплюшчыць, расплѣснуць, парасплюшчваць; расплѣшчваць, расплѣшчыць.

Расплясаться—расскакацца, растанчыцца.

Распознавание—распазнаваньне, распазнаньне.

Распознавать, распознать—распазнаваць, распазнаць; угадваць, угадаць; *по вкусу*—рассмакаваць.

Располагать, положить 1) *что*—ра-

зьяркоўваць, разьмеркаваць; парадкаваць, упарадкаваць; раскладаць, раскласці; рас-таўляць, расставіць; 2) *кого к себе*—заміляць, вабіць, прывабіць; гарніць, прыгар-нуць; 3) *чем*—арўдаваць, кіраваць; 4) *кого к чему н.*—за-ахвочваць, заахвоціць (да чаго); нахіляць, нахіліць, прыхіліць (да чаго); 5) *душу на изв. лад*—настройваць, настроіць; **-гать в см. намереваться**—замервацца, замерыцца; мець на думцы, мець замір, мецца; *он к вам не расположен*—ён да вас ня-прихільны; *я не расположен работать*—я ня маю ахвоты да працы, **-гать временем**—мець час.

Располагаться, ложиться—размяшчацца, разьмесьціцца; раскладацца, раскласціся; садзіцца, сесьці; **житься лагерем**—стаць лягерам; *он жил на диване*—ён ўсёўся на каньпе.

Расползаться—см. Распалзываться.

Расползаться—распоўзацца.

Расположение—1) разьмяшчэньне, расклад, стан, пазыцыя, парад-ак; 2) ахвота; 3) *к кому*—прихільнасьць (да каго), пада-баньне (каго), ласка, любасьць (да каго); *к чему*—здатнасьць, нахіл (да хваробы); **-ние к делу**—гарлівасьць да справы; **-ние духа**—настрой духа, гўмар; **иметь к кому-ние**—падабаць каго, быць прыхільным да ка-го; *в хорошем - ложении*—у добрым гуморы; **приобрел-ло-жение**—упаў ў ласку.

Расположенный—1) разьмешчаны, разьмеркаваны, расставлены; раскладзены; упарадкаваны, 2) *к кому*—прихільны, ласкавы; 3) *к чему*—нахільны (да чаго), ахвотны, ахвочы, памаўз-лівы (на што)

Располосовать—1) разьдэрці, расшматаць; 2) пабіць, разрэзаць на палосы (зямлю).

Распорка—1) распорка; 2) распор-ваньне.

Распороть—см. Распарывать.

Распорядитель—распара́дчык, кіраўнік спра́вы, зага́дчык.

Распорядительность—распара́дчасы́ць.

Распорядительный—распара́дчы.

Распорядок—пара́дак, распара́дак.

Распоряжаться, -рядиться—распа́раджа́цца, распа́радзі́цца; па́радкаваць, распа́радкаваць; кірава́ць спра́вай; дава́ць, даць зага́д; зага́дваць, загада́ць; гаспа́дарава́ць, ару́даваць, верха́водзі́ць.

Распоряжение—распара́джэ́нне, распа́радак, зага́д; на́каз, ару́дава́нне; *быць в чьём-н*—быць пад чы́м зага́дам.

Распотешать, -тешить—пацяша́ць, распаце́шыць; смя́яшыць, расьсмя́яшыць; разьвесьля́ць.

Распоясанный—расьпяра́заны.

Распояска—расьпяра́зка.

Распоясывать, -сать—расьпяра́зваць, расьпераза́ць, парасьпяра́зваць.

Расправа—распра́ва, суд; ка́ра; *ко́роткая-ва*—нядоўгі суд.

Распрвление—выпроста́ванне, разраўне́нне.

Расправлять, расправить—выпростава́ць, вы́прастаць; разраўня́ць, разроўня́ць; разгля́дзіць, упара́дкаваць.

Расправляться, расправиться (*с кем*)—распраўля́цца, распра́віцца, (*з кім*); чыні́ць, учыні́ць распра́ву (*над кім*); кара́ць, пакара́ць (*каго*).

Распрашивание—роспы́ты, распы́тванне.

Распрашивать, распросить—распы́тваць, распыта́ць, параспы́тваць; дапы́твацца, дапыта́цца, вы́пытаць.

Распределение—разьмеркава́нне, раскла́д.

Распределенный—разьмеркава́ны.

Распределитель—разьмеркава́льнік.

Распределительный—разьмеркава́льны.

Распределять, -лить—разьмярко́ваць, разьмеркава́ць; распа́рдкаваць; раскла́даць, раскла́сьці (*падаткі*); вызнача́ць, вызначы́ць.

Распродавать, -дать—распрадава́ць, распрада́ць, параспрадава́ць.

Распродажа—распродаж.

Распрос—роспы́т, роспы́ты, вы́пыт,

Распросить—*см.* **Распрашивать**.

Распростертый—расьцягну́ты, распасьце́рты, расплыта́ны; *встречать с-тими объятиями*—сустрака́ць з ра́дасью.

Распростирать, -стерть—расьцягва́ць, расьцягну́ць; распасьціра́ць, распасьце́рці.

Распроститься—разьвіта́цца, распрашча́цца.

Распространение—пашырэ́нне, распаўсю́джанне.

Распространенный—пашы́раны, распаўсю́джаны.

Распространитель—пашыра́льнік.

Распространительный—пашыра́льны.

Распространять, -нить—пашыра́ць, пашы́рыць; распаўсю́джаць, распаўсю́джыць.

Распрыгаться—расскака́цца, расцмы́гацца.

Распрыскивать, -прыскать—распы́рскваць, распы́рскаць, параспы́рскваць.

Распря—сва́рка, нязго́да, спрэчка, зва́да, калатня́, разьмі́р'е.

Распрягать, распрячь—распрага́ць, распрэ́гчы, параспрага́ць; выпрага́ць, вы́прагчы.

Распряженный—распрэ́жаны, вы́пражаны.

Распрявление—выпроста́ванне.

Распрямливать, -мить—выпростава́ць, вы́прастаць, павыпростава́ць.

Распугивать, -гать—распу́жваць, распужа́ць; распу́джаць, распу́дзіць; распало́хваць, распа́лохаць.

Распукиваться—распу́квацца, пу́кацца.

Распускание—распуска́нне, раслушча́нне.

Распускать, -стить—распуска́ць, распушча́ць, распусьці́ць; разьвіна́ць, разьвіну́ць; расчы́няць, расчыні́ць; *стить мо́лау*—прадзёйка́ць; *стить почки*—распу́кнуцца.

Распускаться, -ститься—распуска́цца, распушча́цца, распусьці́цца;

разбэсьціцца; *о почках*—пўкаца, папўкаца; разьвівацца, разьвіцца.

Распутне—растані, растанцы, раздарожжа.

Распутица—бэздараж (ж. р.), бездарожжа.

Распутник—распўсьнік, блўднік, валацўга.

Распутница—распўсьніца, блудніца, лярва, абўзьніца, валацўшая.

Распутно—распўсна, блўдна, абўзна.

Распутничать—удавацца ў распўсту, жыць распўсна, бахураваць.

Распутный—распўсны, блўдны, абўзны.

Распутство—распўста, блуд.

Распутывание—распўтваньне, разблўтваньне.

Распутывать, тать—распўтваць, распўтаць; разблўтваць, разблўтаць; расплўтваць, расплўтаць.

Распухание—распуханьне, набраканьне.

Распухать, распухнуть—распухаць, распўхнуць, параспухаць; набракаць, набракнуць, панабракаць.

Распухлый, -хий—распўхлы, набраклы.

Распучивать, -чить—распўшваць, распўшыць; расьпіраць, расьпёрці (живот, пўза).

Распушать, -шить—распушаць, распушыць; зрабіць пўхкім.

Распущенность—распўста, распўнасьць.

Распущенный—1) распўшчаны; 2) распўсны.

Распылаться—распалацца, захапіцца пылеме.

Распяливать, -лить—расьцягваць, расьцягнуць; расьпінаць, разапнуць.

Распятие—расьпінаньне, крыжаваньне.

Распятый—укрыжаваны, раскрыжаваны.

Распять—см. Распинаць.

Рассада—ра(с)сада.

Рассада—расаджваньне.

Рассадник—рас(с)аднік, асяродак.

Рассадный, -ной—ра(с)адны.

Рассаживание—расаджваньне.

Рассаживать, рассадить—расаджваць, рассадзіць, парасаджваць; высаджваць, высадзіць.

Рассаривать, рассорить—рассыпаць, рассыпаць; раскідаць, параскідаць (сьмецьце); расьцярушваць, расьцярушыць.

Рассаливать, рассолить—расольваць, рассаліць.

Рассасывать, рассосать—рассысаць, разассаць; рассмоктаць, рассмактаць.

Рассверливать, -лить—расьсьвёрдліваць, расьсьвярдліць, расьсьвідраваць.

Рассвирепелый, -вший—разьбішаны, разьлютаваны, азьвярэлы.

Рассвирепеть—разьбішыцца, разьлютавацца, азьвярэць, звар'яець.

Рассвет—сьвітаньне, досьвітак, золак, узраньне; *на-рассвете*—на сьвітаныні, досьвіткам.

Рассветать, рассветь—сьвітаць, расьсьвітаць; на сьвет займацца; разьвідніць, разьвіднець, днець, шарэць.

Рассев, -вание—расьсяваньне.

Рассевать, засеять—расьсяваць, расьсяець, парасьсяваць.

Расседаться, рассесться—1) расьсядацца, расьсесься; парасьсядацца; 2) распадацца, распасься.

Расседывать, -лать—расьсёдлываць, расьсядлаць; раскульбаць, раскульбачыць.

Рассекание—расьсяканьне, расьцінаньне.

Рассекать, рассечь—расьсякаць, расьсячыць; разрубачць, разрубіць; расьцінаць, расьцяць; раскройваць, раскроіць.

Расселение—расьсяленьне.

Расселять, -лить—расьсяляць, расьсяліць.

Расселина—прасэліна, шчыліна, расколіна.

Рассердить—расьсёрдзіць, разлаваць, азьліць, разгневаць, разздрочыць.

Рассердиться—расьсёрдзіцца, раз-
злавацца, разгнёвацца, раз-
здрычыцца.
Рассерженный—расьсёрджаны,
раззлаваны, разгнёваны.
Рассечение—расьсячэньне, расьцін,
расьцінаньне.
Рассеченный—расьсэчаны, рась-
цаты, раскроены.
Рассеянно—бяз увагі, бязуважліва.
Рассеянность—бязуважлівасьць,
раскідлівасьць.
Рассеянный—1) бязуважлівы, рас-
кідлівы; 2) расьцярушаны,
расьсёяны.
Рассеять—см. Рассеивать.
Рассиживаться, сидеться—рась-
сэдзвацца, расьсёсьціся.
Рассказ—апавяданьне, расказ; *пу-
стыс-зы*,—байкі, плёткі.
Рассказывание—апаведзь, расказ-
ваньне.
Рассказывать, зать—апавядаць,
апавёдаць; расказваць, раска-
заць.
Рассказчик—апавядальнік (л. т.),
апавядач.
Рассказчица—апавядальніца.
Расслабление—аслаба, расслаб-
леньне.
Расслабленность—аслабнасьць.
Расслабленный—аслаблы, расслаб-
лены.
Расслаблять, расслабить—аслаб-
ляць, аслабіць; расслабляць,
раслабіць.
Расслабнуть, беть—аслабнуць, рас-
слабнуць, занядужаць, паду-
пасьці.
Расславлять, расславить—расслаў-
ляць, расславіць; разгалашаць,
разгаласіць, раззваніць.
Расслащивать, стить—рассалодж-
ваць, рассаладзіць.
Расслоивать, ить—расслойваць,
расслаіць, распластаваць.
Расслойка, лоение—расслаёньне,
распластаваньне.
Расследование—расьсьлёдзіны,
росьсьлед, дазнаньне, даха-
джэньне (чаго).
Расследовывать, довать—расьсьлё-
джваць, расьсьлёдзіць; дазна-
вацца, дазнацца; дайсьці
(чаго).

Расслушанный—расслуханы, выслу-
ханы.
Расслушивать, шать—расслухваць,
расслухаць; выслухаць, выслу-
хаць.
Расслышать—пачуць, учуць.
Рассматривание—разгляд, разгляд-
ваньне, разгляданьне.
Рассматривать, рассмотреть—раз-
глядваць, разглядаць, разгле-
дзець, паразглядаць.
Рассмешить—расьсьмяшыць, на-
сьмяшыць.
Рассмеяться—расьсьмяяцца, за-
сьмяяцца.
Рассмотрение—разгляд, разгледзі-
ны.
Рассмотренный—разгледжаны;
много раз—разгляданы.
Расснашивать, раснастить—пры-
біраць, прыбраць ліны з ка-
рабля.
Расснуровывать, ровать—расшну-
роўваць, расшнураваць, парас-
шнуроўваць.
Рассобачиться—рассабачыцца, ра-
запсэць.
Рассоветовать—адрэдзіць, ад-
раіць.
Рассовывание—рассоўваньне, рас-
суваньне.
Рассовывать, рассовать, рассунуть
—рассоўваць, рассуваць, рас-
сунуць, парассоўваць.
Рассол—расол.
Рассольник (суп)—расольнік.
Рассольный—расольны.
Рассопеться—распапціся.
Рассорить—см. Рассаривать.
Рассориться—паспрачацца (з кім),
палаяцца.
Рассортировка—рассартаваньне,
разьмеркаваньне па гатўнках
(сартох).
Рассортивывать, ровать—рас-
сартоўваць, рассартаваць; разь-
мяркоўваць, разьмеркаваць па
гатўнках (сартох).
Рассоха (у сохи)—разгаціна, віз-
ваціна.
Рассохлый, хшийся—рассохлы.
Рассохнуться—см. Рассыхаться.
Расспесиваться, виться—фанабэ-
рыцца, зафанабэрыцца; высо-
ка несьціся.

Распрашыванне—роспыты, распытванне.
Распрашываць, распросить—распытваць, распытаць; распытвацца, распытацца.
Распрос—роспыт, роспыты.
Рассрочиваць, чить—раскладаць, расклáсьці на раты.
Рассрочка (платежа)—рата; *купить с-кой платежа*—купіць на раты, на вы́плат.
Расставанне—расста́нне, разлучэ́нне.
Расставаться, расстаться (с кем)—расстава́цца, расста́цца; разлуча́цца, разлучы́цца.
Расставлять, расставить—расстаўля́ць, расста́віць, парастаўля́ць.
Расстана́вливать, новить—расстанаўля́ць, расстана́віць, парастанаўля́ць.
Расстановка—расстанаўле́нне, расстаноўка; перапы́нак, пераста́нак; адпачы́нак.
Расстаться—см. Расставаться.
Расстегай—гату́нак пірага.
Рассте́гивание—расшпільванне. ваць, ра(с)шпільва́ць; *гнуть рубашу*—расхрыста́цца, расхліста́цца.
Рассте́гивать, растегнуть—расшпільваць.
Рассти́лание—расьціла́нне, разасла́нне.
Рассти́лать, разостла́ть—расьціла́ць, разасла́ць, парасьціла́ць; разгартáць, разгартну́ць.
Рассти́латься, разостла́ться—расьціла́цца, разасла́цца; разьляга́цца, разьлёгчыся.
Рассти́лающий (корень—бот.)—паўзу́чы.
Расстонаться—расстагна́цца.
Расстояние—адле́гласьць, водда́ль, далячы́ня; *на расстоянии всей дороги*—на працягу цэлай дарогі; *на небольшом-нии*—на валоў рык; *на-нии удара камнем*—як кінуць каменем; *на-нии пушечного выстрела*—на гарма́тны стрэл.
Расстраи́вать, расстрои́ть—расстройва́ць, расстроі́ць; разла́джваць, разла́дзіць; паруша́ць, парушы́ць; псава́ць, сапсава́ць.

Расстраи́ваться, расстрои́ться—расстройва́цца, расстроі́цца, разла́дзіцца.
Расстрел—расстрэл.
Расстрели́вать, лять—расстрэ́ліваць, расстраля́ць, парасстрэ́льваць.
Расстри́га (поп)—растры́га.
Расстри́гать, -ричь—расстры́гаць, расстры́гчы, парастры́гаць.
Расстри́жение—расстры́жэ́нне, росстры́г.
Расстри́женный—расстры́жаны.
Расстрой́ство—расстрой́ства, замяша́нне, непара́дак, няла́д, нязгода; *во желудка*—вольнасьць.
Расступаться, -питься—расступа́цца, расступі́цца; раздава́цца, разда́цца; расхадзі́цца, разыйсьці́ся.
Рассудите́льно—разва́жна, разва́жліва, рассу́дна, рассу́дліва.
Рассудите́льность—разва́жнасьць, разва́жлівасьць, разва́га, рассу́днасьць, рассу́длівасьць.
Рассудите́льный—разва́жны, разва́жлівы, рассу́дны.
Рассудок—разва́га, рассу́дак, глуды́; *лишиться-ка*—з глудоў зьеха́ць.
Рассудочный—змысловы.
Рассуди́ть (кого)—разва́жыць, рассу́дзіць (чыю спра́ву).
Рассужда́ть, рассу́дить (о чем)—разважа́ць, разва́жыць; абгаворва́ць, абгавары́ць; меркава́ць, абмеркава́ць, рассу́дзіць.
Рассужде́ние—разважа́нне, меркава́нне.
Рассуну́ть—см. Рассовывать.
Рассупони́вать, -нить—рассупо́н-ваць, рассупо́ніць.
Рассучива́ние—рассуква́нне.
Рассучи́вать, -чить—рассу́кваць, рассу́каць, парасу́кваць.
Рассче́т—разьлі́к, разраху́нак.
Рассче́тливо—см. Расчетливо.
Расчы́тывание—разьлі́чванне.
Расчы́тывать, -тать (кого)—разьлі́чваць, разьлічы́ць, паразьлі́чаць; *на што*—спадзява́цца; *-таться (с кем)*—расквіта́цца, разьлічы́цца.

Рассылание, лка—рассыланье, разсыланье.

Рассылать, разослать—рассылать, разаслать, парассылать.

Рассылный—пасланец.

Рассыпать, рассыпать—рассыпать, рассыпать, парассыпать; трусить, раструсить; рассыярушваць, рассыярушыць, распарышыць; **-ться**—рассыпацца, рассыпацца; **-паться** *лестью*—разыльсьцяцца, запабгачаць: *паецца мелким бесом*—аж сыццельца; *ружыё-паёт*—стрэльба раскідзе.

Рассыпающийся (геол.)—прухкі.

Рассыпка—рассыпанье.

Рассыпной—рассыпны; **в-ную**—узроссып, хто куды.

Рассыпчатый, чивый—рассыпчисты, сыпкі, прухкі, крохкі; **-чатый (картофель, яблоко)**—сонкі.

Раставать, растаять—раставаць, растаць, параставаць.

Растаковский—такі-сякі; перагэткі.

Расталкивать, растолкать, растолкнуть—растаўхваць, растаўхаць, растаўхнуць, парастаўхваць; расштўрхваць, расштўрхнуць, парасштўрхваць.

Растапливание 1) *печи*—распальванье; 2) *жира*—растопливанье, тапленье.

Растапливать, растопить 1) *печь*—распальваць, распаліць, параспальваць (у печи); 2) *жир*—растопліваць, растапіць.

Растапывание—растоптванье.

Растапывать, растоптать—растоптваць, растаптаць, парастоптваць; мясіць, размясіць; разгружваць, разгрузіць (балота); **растоптаться**—растаптацца, раступацца.

Растаскивание—расыцягванье.

Растаскивать, растащить—расыцягваць, расыцягнуць, парасыцягваць; развалакаць, развала(к)чы; раскрадаць, раскрасьці, параскрадаць.

Растаять—см. **Раставать**.

Раствор—ро(ш)счына, мешаніна; *мёда*—сыта.

Растворение—расчыненье, распусканье.

Растворимость, ряемость—распускаянасць.

Растворимый, ряемый—распускальны.

Растворять, рить—1) распускаяць, распусціць; 2) *дверь, тесто*—расчыняць, расчыніць.

Растекать, растечь—расыцякацца, расыцячыся; распывацца, распысься, распыцца.

Растение—расьліна; **-ния** *выющиеся*—расьліны ўюнцовыя (б. т.); *полезные-ния*—карысныя расьліны; *р. двудомные*—р. рознапнёвыя; *р. однодомные*—р. аднапнёвыя (б. т.).

Растеребливать, бить—смыкаць, пасмыкаць; шэпаць, расшэпаць.

Растереть—см. **Растирать**.

Растерзание—разарваньне, разадранье.

Растерзанный—разарваны, разадраны, расшматаны.

Растеривать, рять—губляць, пагубляць, разгубляць, разгубіць; растрэчваць, растраціць; **-ряться**—замышацца, зьбянтэжыцца.

Растерянность—замышанье.

Растерянный—1) разгублены, растрэчаны; 2) замышаны, зьбянтэжаны.

Растеряха—раскідоха, які або чкая ўсё губіць.

Растечь—см. **Растекать**.

Растешиться—развесяліцца, усьцешыцца.

Расти—1) расьці, вырастаць, гадавацца; 2) павялічацца, бальшэць; *роскошно* **р.**—буяць; *быстро-растущий*—гонкі.

Растиение—расьціранье.

Растирать, растереть—расьціраць, расьцёрці, парасьціраць.

Растискивать, снуть—расыцкаваць, расыцснунь, парасыцскаць.

Растительно-животный (мир)—расьлінна-жывёлінны.

Растительно-минеральный—расьлінна-мінэральны.

Растительность—расьліннасць.

Растительный (зоол.)—расьліннаедны.

Растительный—расьлінны; -ная
область—расьлінная краіна;
 -ное *масло*—алей; -ное *со-*
общество—расьліннае згурта-
 таваўне (б. т.).

Растить—расьціць, выросьліваць,
 вырошчваць, гадаваць.

Растлевать, растлить—гвалтаваць,
 згвалтаваць, згвалціць; пса-
 ваць, сапсавать.

Растление—згвалтаваўне, псота.

Растленный—згвалтаваны, згвал-
 чаны, сапсўты.

Растлеть—сапсаватца, згоршыцца.

Растлитель—гвалтаўнік.

Растолкать—см. **Расталкивать**.

Растолкование—тлумачэньне, вы-
 ясьнэньне.

Растолковать—растлумачыць, вы-
 тлумачыць.

Растолковаться—разгўтарыцца,
 разгаманіцца.

Растолочь—растаўчы.

Растолстелый,-вший—растаўсьце-
 лы, пагладчэлы, гładкі.

Растолстеть—растаўсьцець, па-
 гладчэць, зрабіцца тоўстым
 (гładкім).

Растопить—см. **Растапливать**.

Растопленный (жир)—растоплены.

Растопка—распáлка, распáль-
 ваньне; падпáл.

Растоптать—см. **Растаптывать**.

Растопыренный—раскірэчаны.

Растопыривание—растапýрваньне,
 кірэчаньне (ног).

Растопыривать,-рить—растапýр-
 ваць, растапýрыць; кірэчыць,
 раскірэчыць (ногі).

Растопыря—раскірэка.

Расторгать, расторгнуть—зрываць,
 разрываць, разарваць; ламаць,
 зламаць (умову).

Расторговываться, говаться—рас-
 таргоўвацца, растаргаватца;
 загагаць ад гандлю.

Расторжение—разрыў, разарваньне,
 злом (умовы); развод (шлóбу).

Расторженный—разарваны, зло-
 маны.

Расторжка—пашырэньне гандлю.

Растормозить—растармазіць.

Растормошить—растармашыць, раз-
 варушыць; *спящего*—растýр-
 каць, растýрхаць.

Расторопно—спрытна, жвава, пра-
 кідка, растаропна.

Расторопность—спрыт, жвавасьць,
 пракідкасьць, растароп-
 насць.

Расторопный—спрытны, жвавы,
 пракідкі, разьбітні, раста-
 ропны.

Растосковаться—разнўдзіцца, за-
 журыцца.

Расточать, чить—марнаваць, мар-
 натраціць, змарнаваць; шы-
 каць, прашыкаць; мантачыць,
 прамантачыць, прасьвістаць
 (грошы).

Расточение—марнатраўства, ман-
 тачаньне.

Расточитель—марнатравец, марна-
 траўнік, марнатраўца, стратнік,
 мантач.

Расточительница—марнатравіца,
 мантачка, раскідоха.

Расточительно—марнатраўна, рас-
 кідліва.

Расточительность—марнатраўства,
 раскідонства.

Расточительный—марнатраўны,
 роскідлівы, раскідонлівы, не-
 эканóмны, неашчадны.

Расточить—см. **Расточать**.

Растравливать,-влять,-вить—1) ве-
 радзіць, разьверадзіць; разь-
 ятрываць, разьятрыць; 2) драж-
 ніць, раздражніць, удражніць.

Растранжирить—змарнаваць, пра-
 мантачыць, параскідаць, пра-
 шастаць.

Растрата—растрáта.

Растрачивание—растрáчваньне.

Растрачивать,-ратить—растрáч-
 ваць, растрáціць, парастрач-
 ваць; марнаваць, змарнаваць.

Растрачиваться,-ратиться (на что)
 —стрáчвацца, стрáціцца.

Растребушить—растрыбушыць.

Растревоживание—растрывож-
 ваньне, турбаваньне, занепа-
 койваньне.

Растревоживать,-жить—растры-
 вожваць, растрывожыць; тур-
 баваць, стурбаваць; непакойць,
 занепакойць.

Растрёпа—лахўдра, кудлáч, кўдла.

Растрёпанный—растропаны; *о во-*
лосах—раскудланы.

Растрёпывать, растрепать—рас-
тропваць, растрапаць; пара-
стропваць; *волосы*—раскуд-
лачваць, раскудлачыць, ускуд-
лачыць.

Растрескиваться, снуться—рас-
трэскацца, растрэснуцца; ло-
пацца, лопнуць; луснуць;
папокацца.

Растроганный—расчўлены, узва-
рушаны.

Растрогивать, гать—расчўльваць,
расчўліць; узварушваць, узва-
рушыць; раздражніць, раз-
дражніць (пчол).

Раструб (*бот*)—розьверць (б. т.).

Раструска, шивание—раструш-
ваньне, расьцярушэньне.

Раструшивать, раструсить—рас-
трушваць, раструсьць; расьця-
рушваць, расьцярушыць.

Растрясать, сти—растрасаць, рас-
трэсьці; *сти деньги*—раскідаць,
прамантачыць.

Растушовка, вывание—растуша-
ваньне, растушоўваньне.

Растушовывать, шевать—расту-
шоўваць, растушаваць.

Растущий—які расьце.

Растыкивать, кать—растыкаць,
растыкаць, парастыкаць.

Растягаться—разгаўкацца, разь-
дзяўкацца.

Растягивание—расьцягваньне.

Растягивать, растянуть—расьцяг-
ваць, расьцягнуць; распрост-
ваць, распрастаць; расьпінаць,
раззапнуць; *ться на чем-либо*
—расплытацца.

Растяжение—расьцяг, расьцяг-
неньне.

Растяжимость—расьцягласьць,
расьцяжнасьць.

Растяжимый—расьцяглы, рась-
цяжны.

Растяжка—расьцягненьне; *в жку*—
уздоўж.

Растянутость—расьцягненасьць.

Растянутый—расьцягнены, рась-
цягнуты.

Расформирование—расфарма-
ваньне.

Расформировать—расфармаваць.

Расфрантиться—расфарсыцца,
выстрацца.

Расфуфыриться—см. Расфран-
титься.

Расфыркаться—распырскацца, рас-
пыркацца, распорскацца.

Расхаживание—расхаджаньне,
шпацыраваньне.

Расхаживать—расхаджаць, паха-
джаць, шпацыраваць.

Расхаивать, раехаять—гўдзіць,
згўдзіць.

Расхапывать, пать—расхопваць,
расхапаць; пахапаць, парас-
хопваць.

Расхваливание—расхвальваньне,
выхвалёньне.

Расхваливать, лить—расхвальваць,
расхвалиць; выхваляць, выхва-
ляць.

Расхвастаться—расхвастацца, рас-
хваліцца.

Расхват—расхоп; *на-ват*—нарасхоп.

Расхватывать, тать—расхопваць,
расхапляць, расхаіць, парас-
хопваць, парасхапляць; рас-
хватаваць, расхватаць.

Расхвораться—расхварэцца, разь-
нядужацца.

Расхититель—рабаўнік, зьдзірца,
зłodзей.

Расхитительница—рабаўніца, зла-
дзейка.

Расхищать, расхитить—раскра-
даць, раскрасьці, параскра-
даць; рабаваць, зрабаваць;
расхопваць, расхапаць.

Расхищение—раскраданьне, кра-
дзёж, рабаваньне, расхоп-
ваньне.

Расхлёбывать, расхлебать—сёр-
баць, высьербаць; хлябаць,
выхлебтаць; *бать кашу*—разь-
вязаць справу.

Расхлёстывать, расхлестать—рас-
хлёстваць, расхлястаць; рас-
хрыстваць, расхрыстаць.

Расхлопывать, пать—ляскаць, разь-
ляскаць.

Расхлябанность—апушчэнства,
нядба́льства.

Расхлябанный—апушчэнны, ня-
дба́лы.

Расхлябаться—расхістацца, апусь-
ціцца.

Расхныкаться—расхныхацца, разь-
рўмзацца.

Расход—выдатак, расход, страта, кошт.

Расходиться, разойтись—разыходзіцца, разыйсьціся; расступіцца, расступіцца; разьмінацца, разьмінуцца; *лiтiцца во мнени*—ня мець згоды ў думцы; розьніца ў поглядах; *-дiтiцца в перен. см.*—распаляцца, разьёшыцца.

Расходившийся—разьёшаны.

Расходный—выдатковы, расходавы, расходны; *-ная квитанция*—квіт на выдатак.

Расходование—выдаваньне, выдаткаваньне, расходваньне.

Расходовать—выдаваць (грошы), выдаткаваць, расходваць, траціць.

Расходящийся—разьбёжны (б. т.), расступны.

Расхождение—разыходжаньне; *во мнени*—нязгода, розьніца.

Расхожий—збытны (тавар), звычайны.

Расхалаживать, лодить—расхаладжаць, расхаладзіць; астуджаць, астудзіць.

Расхомутать—зьняць хамут.

Расхохориться—расхарахоніцца.

Расхохотаться—разрагатацца.

Расхотеться—адхацецца, адкарцецца

Расхрабриться—расхрабрыцца, набрацца адвагі.

Расхрюкаться—разрохкацца.

Расхулить—*см.* Расхаять.

Расцарапанный—раздрапаны.

Расцарапывать, пать—раздрапваць, раздрапаць, параздрапваць.

Расцвет—росквіт, красаваньне.

Расцветание—зацвітаньне.

Расцветать, расцвести—расьцьвітаць, расьцьвісьці, парасьцітаць; красавіць, закрасаваць (аб жыце).

Расцветивать, цветить—размалёўваць, размалываць.

Расцеловать—выцалаваць, абцалаваць.

Расценивание—расцэньваньне, атаксаваньне.

Расценивать, нить—расцэньваць, расцаніць; атаксоўваць, атаксаваць; вызначаць, вызначыць кану.

Расценка—расцэнка, таксадыя.

Расценщик—расцэншчык, таксоўшчык.

Расцепление—адчапленьне.

Расцеплять, пить—адчапляць, адчапіць, паадчапляць; расчапляць, расчапіць.

Расчваниться—зафанабэрыцца, заамбіціцца.

Расчеркнуться—расчыркнуцца.

Расчерпывать, пать—расчэрпваць, расчэрпаць, парасчэрпваць.

Расчерстветь—зачарсьцьвець.

Расчёска—1) расчосваньне; 2) грэбень, грабянец.

Расчёсывать, расчесать—расчосваць, расчасаць, парасчосваць; чухаць, расчухаць.

Расчёт—1) разьлік, рахунак, разрахунак, рахуба; 2) інтарэс, выгода, карысьць; 3) замёр, думка; *обмаінуцца в-те*—памыліцца на рахунку; *принять в-чёт*—палічыць, узіць на ўвагу; *брак по-чэту*—шлюб з інтарэсам.

Расчётливо—эканомна, рахубна, ашчадна.

Расчётливость—эканомнасьць, рахубнасьць, ашчаднасьць.

Расчётливый—эканомны, рахубны, ашчадны.

Расчисление—разьлічэньне, разрахунак.

Расчислять, расчислить—разьлічваць, разьлічаць, разьлічыць; разрахоўваць, разрахаваць, паразрахоўваць.

Расчистить—*см.* Расчищать.

Расчистка—расчышчэньне; *леса*—поцераб (лс. т.).

Расчитывать, расчесть—разьлічваць, разьлічаць, разьлічыць; разрахоўваць, разрахаваць; *-тывать на что*—пакладацца, спадзявацца; *-таться (с кем)*—расквітацца, паквітацца.

Расчитывать, тать—расчытваць, расчытаць (напісанае).

Расчихаться—разачхацца, распорскацца, распырскацца.

Расчищать, расчистить—расчышчаць, расчысьціць; расчырабляваць, расчырабіць (лес); карчаваць, выкарчаваць (піні).

Расчленение—разрозньенне.
Расчленять, нить—разрозняваць, разрозняць.
Расчувствоваться—расчуліцца.
Расчудачиться раздзівачыцца, задзівачыць, распракўдзіцца.
Расшагивать—хадзіць, шагаць, крочыць, шнураваць (С. Ц. Гарт.).
Расшалиться—раздурэцца, заблазнаваць, рассваволіцца, разьюрыцца, разжартавацца.
Расшатанность—расхістанасць.
Расшатанный—расхістаны, развіханы, накратаны.
Расшатывать, тать—хістаць, расхістаць; віхаць, развіхаць; кратаць, накратаць; киваць, расківаць, расчапаць.
Расшвырять—расшвыраць, расшпурляць, параскідаць.
Расшевеливать, лить—разварушваць, разварушыць; расшавольваць, расшаволіць.
Расшибать, бить—разбіваць, разбіць.
Расшива (*вид волжской барки*)—крытая барліна з шчоглай.
Расшивать, расшить—расшываць, расшыць; *узорами*—гафтаваць, выгафтаваць.
Расшивка—расшываньне, гафтаньне.
Расширение—пашырэнне.
Расширенный—пашыраны.
Расширитель—пашыральнік, пашыроч.
Расширяемость—пашыральнасьць.
Расширяемый—пашыральны.
Расширять, рить—расшыраць, пашыраць, пашырыць; рассягаць, рассягнуць; **ренный**—пашыраны, рассягнены.
Расшитый—расшыты, расшываны, вышыты, выгафтананы.
Расшить—см. **Расшибать**.
Расшотать—расщераваць.
Расшуметься—разгаласавацца, разьюрыцца.
Расшифровывать, -ровать—расшыфроўваць, расшыфраваць; **-рованный**—расшыфраваны.
Расшнуровывать, -ровать—расшнуроўваць, расшнураваць; **-рованный**—расшнураваны.

Расшутиться—разжартавацца.
Расшебетаться—расшчабятцца, рассакатацца.
Расшедриваться, риться—добрыцца, раздобрывацца, раздобрыцца; шчодрыцца, расшчодрыцца.
Расщелина—шчыліна, праселіна, шпара.
Расщеливаться, -литься—трэскацца, растрэснуцца; шчэліцца, расшчэліцца.
Расщеп—роскеп, росщап.
Расщепление—раскёпка, расщапленне.
Расщеплённый—раскёпаны, расшчэлены.
Расщепывать, расщепать, расщепить—раскёпываць, рассяпіць; шчапаць, расщчапіць.
Расшиповать, -пать—расскўбавць, расскубаць, расскубіць, параскубаць.
Ратификация (*мира*)—ратыфікацыя, замацаванне.
Ратифицировать—ратыфікаваць, замацоўваць, ззцьвярджаць.
Ратник—ратнік, ваяк, вайсковец.
Ратный—ратны, вайсковы.
Ратоборец—ваяўнік.
Ратоборство—бойка, барацьба, змаганьне.
Ратоборствовать—ваяваць, біцца, змагацца.
Ратовать (*за что*)—стаяць (за што), бараніць (што).
Ратуша—ратуша.
Рать—войска; вайна; *не хвались, едучи на рать*—не кажы гоп, покуль не пераскочыш.
Рафинад—рафінад, ачышчаны (цвёрдды) цўкер.
Рафинация, -нирование—рафінаваньне.
Рафинировать—рафінаваць, ачышчаць.
Рахитизм (*мед.*)—рахітызм, пакрыўленне касьцёў.
Рахитический—рахітычны.
Рацея—рацыя, сэнс.
Рацион—рацыён, порцыя, пайка.
Рационализм—рацыяналізм.
Рациональный рацыянальны; *ное число* (*мат.*)—вымерны лік (м. т.).

Рационный—рацыённы.
Рачёк—рачок.
Рачитель—см. **Радетель**.
Рачительно—старá(э)нна, зычліва, дбáла, пільна, шчы́ра.
Рачительность—старá(э)ннасьць, зычлівасьць, дбáласць, пільнасьць, шчы́расць.
Рачительный—старá(э)нны, зычлівы, дбáлы, шчы́ры.
Рашпиль—рашпіль, шоргіль (В. Ласт.).
Рвануть, ся (о лошади)—рвану́ць, рвану́цца, кіну́цца.
Рвануть (что)—шарпану́ць, скубану́ць.
Рвань—рызьё, лахмань, шкумацьцё.
Рваный—см. **Оборванный**.
Рвать—1) (і)рва́ць, драць, дзе́рці, ша́рпаць, вырыва́ць, выдзіра́ць; 2) за волосы—чۇ́біць, скуба́ць; 3) безл.—ва́нітаваць, блява́ць, рыга́ць; стало рвать—узванітава́ла; его рвет—ён блю́е, ваніту́е.
Рваться—(і)рва́цца, парыва́цца; о платье, материи—ша́рпацца, дра́цца.
Рвение—старá(э)ннасьць, гарлі-васьць.
Рвота—ваніты, ванітава́ньне.
Рвотина—см. **Блевотина**.
Рвотное—на воніты.
Рдест (бот. *Potamogeton* L.)—урэ́чнік (б. т.).
Рдеть—ірдзе́ць, чырване́ць.
Реабилитация—рэабілітава́ньне, аднова́ чэсьці.
Реабилитировать—рэабілітава́ць, аднові́ць чэсьць.
Реагировать—рэагава́ць, адка́зваць дзе́яннем.
Реактив (хим.)—рэакты́ў.
Реакционер—рэакцыянер.
Реакционный—рэакцыённы.
Реакция—рэакцыя.
Реализация—рэаліза́цыя, ажыццяўле́ньне.
Реализировать—рэалізава́ць, ажыццяўля́ць.
Реализм—рэалі́зм.
Реалист—рэалі́сты.
Ребенок—дзіця́, дзіця́ня; внебрач-ный—байстру́к, бэнцаль; вести себя, как-нок—дзяці́ніцца.

Ребёрный—рабровы; ная *сты́ мя-са*—рабры́на.
Ребристый—рабры́сты.
Ребро—рабро, руб, кант; *поставить ребром*—паста́віць рý-бам.
Рёбрышко—рабе́рца.
Ребус—рэбус.
Ребята—дзе́ці, дзе́ткі; в соб. см.—блазnota; *при обращении*—хлопцы.
Ребятишки—дзятва́, блазnota, дзе-цяня́ты.
Ребяческий—дзяці́нскі, блазе́нскі.
Ребячество—дзяці́нства, блазе́нства.
Ребячиться—дзяці́ніцца, блазна-ва́ць.
Рев—рык, рэў.
Реванш—адплата́.
Ревень (лек. раст. *Racini* L.)—рэ-ба́рбар (Нс.).
Реверанс—ды́гі, выдыга́ньне; *де-лать р.*—ды́гаць, выды́гаць, прысяда́ць.
Реветь—рыка́ць, раўці́; *плакать*—ру́мзаць, галасі́ць, раўці́.
Ревизия—рэві́зія.
Ревизионный—рэві́зійны.
Ревизовать—рэві́зава́ць, павяра́ць.
Ревизор—рэві́зор.
Ревматизм—рама́туз, касталом.
Ревматический—рама́тузны, каста-ломны.
Ревнивец—зайздросьнік.
Ревница—зайздросьніца.
Ревниво—зайздросна.
Ревнивый—зайздросны, зайздрось-лівы.
Ревнитель—гарлі́вец, абароне́ц.
Ревнительница—гарлі́віца, абаро́нь-ніца.
Ревновать кого—зайздросьці́ць (каго да каго); *о чем*—дба́ць, стара́цца, рýпіцца.
Ревностно—гарлі́ва, стара́нна, шчы́ра; *но принятыся за работу*—завіну́цца.
Ревностный—гарлі́вы, стара́(э)нны, шчы́ры.
Ревность—1) зайздрасьць; 2) *усер-дие*—гарлі́васьць, стара́(э)насьць, рупатлі́васьць, рупота́.
Револьвер—рэвальвэр.
Революционер—рэвалю́цыянер.

Рэвалюццонерка—рэвалюцыянерка.
Рэвалюццонны—рэвалюцыйны;
-ны *трибунал*—рэвалюцыйны
 трыбунал.
Рэвалюцыя—рэвалюцыя; *произо-
 шла-цыя*—адбылася, выбухла
 рэвалюцыя.
Рэвалюцыянізаваць—рэвалю-
 цыянізаваць.
Рэвун (*зоол. Mucetes*)—равун.
Рэгаліі (*вості*)—кляйноды.
Рэгент—рэгент, кіраўнік хору; на-
 меснік трону.
Рэгентавать—рэгентаваць, кіраваць
 хорам.
Рэгентства—рэгентства.
Рэгентна—рэгентка.
Рэгістратар—рэгістратар.
Рэгістратарша—рэгістратарка.
Рэгістратура—рэгістратура.
Рэгістрацыя—рэгістрацыя, запіс.
Рэгістраваць—рэгістраваць, за-
 пісваць.
Рэгламент—рэгламент.
Рэгламентацыя—рэгламентацыя.
Рэгламентіраваць—рэгламента-
 ваць.
Рэгрэс—рэгрэс, водступ.
Рэгрэсываць—рэгрэсываць, адсту-
 пова.
Рэгрэсывны—рэгрэсывны, адсту-
 повы.
Рэгрэсываць—рэгрэсываць, ад-
 ступаць.
Рэгуліраваць—рэгуляваць, уладж-
 ваць, парадкаваць.
Рэгуліраванне—рэгуляванне, ула-
 джанне, упарадкаванне.
Рэгулы—аплавы, жаноцкае, месяч-
 нае.
Рэгулярна—рэгулярна, правільна,
 раз-у-раз.
Рэгулярнасць—рэгулярнасць, пра-
 вільнасць.
Рэгулярны—рэгулярны, правіль-
 ны.
Рэгулятар—рэгулятар.
Рэдактыванне—рэдактаванне,
 рэдагаванне.
Рэдактаваць—рэдактаваць, рэда-
 гаваць.
Рэдактар—рэдактар; *жэніца*—
 рэдактарка.
Рэдактарскі—рэдактарскі.
Рэдакцыйны—рэдакцыйны; *-ная*

калегія—рэдакцыйная калё-
 гія.

Рэдакцыя—рэдакцыя.
Рэдис, ска (*бот.*)—радыс, радыска.
Рэдзенькі—рэдзенькі.
Рэдзень—рэдзень, радзень.
Рэдзіна—рэдзіна, радзіна, рэдзь.
Рэдзіць—рэдзіць, прарэдзжаць.
Рэдына (*лес*)—рэдкалесье (лс. т.).
Рэдкі—рэдка, нягусты, нячасты;
 выдатны, нязвычайны.
Рэдка—рэдка, ня часта, калі-ні-
 калі; *очень -ко*—зарэдка.
Рэдковаты—рэдкаваты, рэдзенькі.
Рэдковалосы—рэдкавалосы.
Рэдкостны—рэдка, выдатны.
Рэдкость—рэдкасць, рэдкая рэч.
Рэдзь—рэдзь.
Рэдут—рэдут.
Рэдыка (*бот. Raphanus Tourn.*)—сві-
 рэпка; *ка-огородная* (*Raphanus
 sativus L.*)—рэдыка (б. т.).
Рэдыкавы—рэдыкавы.
Рэестр—рээстар, спіс, рэчасьпіс.
Рэжэ—рэжэ.
Рэжым—рэжым, парадак, уклад.
Рэжысёр—рэжысёр.
Рэжысёрскі голас—прапарэжысёрскі.
Рэзак—рэзак, сякач; *у плуга*—ля-
 мёш.
Рэзака—рэзака.
Рэзанне—рэзанне, кроенне.
Рэзаць—рэзаць, кроіць; *хлеб лом-
 тиками*—чыкрыжыць; *капу-
 сту*—шаткаваць; *свеклу*—кры-
 шыць; *на дрэве, меди*—рыта-
 ваць.
Рэзвіцца—бэгаць, скакаць, гуляць;
о лошадах—падбрыкваць.
Рэзвон—рэзвон, спрытна; порстка.
Рэзвонсць—рэзвонсць, спрыт; порст-
 касць.
Рэзвы—рэзвы, спрытны; *о коне*—
 порстка.
Рэзэда (*бот. Reseda odorata L.*)—
 рэзэда (б. т.).
Рэзэдовы—рэзэдовы.
Рэзэрв—рэзэрва (в. т.), захоў.
Рэзэрвны—рэзэрвавы, захоўны.
Рэзэрвуар—рэзэрвуар; *р. ламповы*
 —магастын; *р. воды*—вадаём.
Рэзэц—рэзэц; *для рубкі*—сякач.
Рэзідэнт—рэзідэнт, намеснік.
Рэзідэнцыя—рэзідэнцыя, гаспода
 (г.-к. т.).

Резина—гума, гумілястык.
Резинка—гумка; *для стирания*—сьцірачка, сьцірка.
Резиновый—гумаваы.
Резкий—рэзкі, востры, жорсткі, ядраны (мароз); праразьлівы (голос).
Резко—рэзка, жорстка, востра, прыкра, праразьліва, ушчыпліва.
Резкость—рэзкасьць, вострасьць, праразьлівасьць.
Резник—разьнік.
Резной—рэзаны, выразаны, разьбяны, разьбярны.
Резня—разаніна.
Резолюция—рэзалюцыя, пастанова.
Резонанс—рэзананс, водгалас, водгук.
Резонатор—рэзанатар, галасьнік.
Резон—рацыя, слўшнасьць.
Резонёр—рэзанёр.
Резонно—слўшна.
Резонный—слўшны.
Результат—вынік, рэзультат, скўтак.
Резчик—разьбяр, рытнік.
Резь (*в желудке*)—разачка, разанка.
Резьба—разьба; разьбярства.
Резюме—абагульненьне (л. т.), вывад, рэзюмэ.
Резюмировать—абагульняць (л. т.), выводзіць, рэзюмаваць.
Рей—рэя.
Рейграс—см. Райграс.
Рейд—рэйд.
Рейка—ла́та.
Рейн (*река*)—Рэн.
Рейнвейн—рэнівэйн.
Рейнграф—рэнгграф.
Рейс—рэйс.
Рейтузы—рэйтўзы, штаны для язды.
Река—рака, рэчка, рачўлка; *ка порожистая*—рака парожыстая; *ка сплавная*—рака сплаўная; *ка судоходная*—рака суднаходная (г.-к. т.); *вверх по реке*—проці вады, угору; *вниз по реке*—за вадой, уніз, наниз.
Рекapи́туляция—рэкапітуляцыя, аднаўленьне.
Реквизиционный—рэквізыцыйны.
Реквизиция—рэквізіцыя, адабраньне.

Реквизировать—рэквізаваць; адбіраць, адабраць.
Реклама—рэкліама.
Рекламировать—рэкліамаваць.
Рекламный—рэклімны.
Рекогносцировка—рэкагнасьцыроўка, вывядваньне, выведы.
Рекомендательный—рэкамендацыйны.
Рекомендация—рэкамендацыя.
Рекомендовать—рэкамендаваць, знаёміць; раіць, радзіць.
Реконструкция—рэканстру́кцыя, адбудова.
Рекорд—рэко́рд.
Рекреационный (*зал*)—для адпачынку, адпачынкавы.
Рекреация—адпачынак.
Рекрут—рэкрут, навабра́нец; *понуляр*—некрут.
Рекрутский—рэкру́цкі.
Рекрутчина—паборшчына.
Ректификация—рэкты́фікацыя, перагонка (сьпірытусу).
Ректор—рэктар.
Ректорский—рэктарскі.
Ректорша—рэктарыха.
Религиозно—рэлі́гійна, набожна.
Религиозность—рэлі́гійнасьць, набожнасьць.
Религиозный—рэлі́гійны, набожны.
Религия—рэлі́гія, вера, вызнаньне.
Рельеф—рэлье́ф, абрыс.
Рельефно—рэлье́фна, абрысоўна, выразна.
Рельефный—рэлье́фны, абрысоўны, выразны, пукаты.
Рельса—рэйка.
Рельсовый—рэйкавы.
Ремарка—адме́тка (л. т.), адзнака.
Ременный—раме́нны.
Ремень—раме́нь; *для опоясывания*—папру́га, дзя́га; *машинный*—пас; *в лапте*—абора, аборына.
Ременьщик—ры́мар.
Ремесленник—раме́сьнік.
Ремесленница—раме́сьніца.
Ремесленный—раме́сьніцкі.
Ремесло—рамяство; *ло портновское*—кравецтва; *сапожное*—шавецтва; *ткаческое*—тка́тва; *кузнечное*—кава́льства.
Ремешок—раме́нчык.
Ремиз (*в картах*)—рэміз, недабор.

Ремонт—рэмонт, папра́ва, панаў-
ле́нне.
Ремонтёр—рэмантёр.
Ремонтировать—рэмантава́ць, ра-
біць рэмонт, папраўля́ць, па-
наўля́ць.
Ремонтировка—рэмантава́нне.
Ремонтировочный—рэмантава́льны.
Ремонтный—рэмантавы.
Ренегат—адшчапéнец, перакі́нчык,
пярэкру́т, з(д)ра́днік.
Ренегатство—адшчапéнства, з(д)ра́-
да.
Ренессанс—см. **Возрождение**.
Ремонс—рэнонс, адсу́тнасьць пэў-
най мэсьці ў картах.
Ренсковой, вой погреб—віньніца,
вінны склеп.
Рента—рэнта; та *поземельная*—
чы́нш.
Реомюр (Reaumur)—Рэамюр.
Реорганизация—рэарганіза́цыя.
Реорганизовать—рэарганізава́ць;
-заванна́й—рэарганізава́ны.
Реостат (*физ.*)—рэаста́т.
Рэпа (*бот.* Brassica чара L.)—рэпа.
Репейник (*бот.* Agrimonia Eupato-
ria L.)—дзядкі, лапúх (*сп.* Чер-
тополох).
Репейниковый—дзядковы, лапу-
ховы.
Репертуар—рэпэ́ртуар.
Репертуарный—рэпэ́ртуарны.
Репетитор—дарэ́ктар, бакаля́р, хат-
ні настаўнік; *быть-ром*—бака-
лярава́ць.
Репетировать—вучы́ць.
Репетиция—проба, паўтарэ́нне
(л. т.); -цыя *генеральная*—га-
лоўна́я проба.
Репица—рэпка.
Репища—рэпіна, вялі́кая рэпа.
Реплика—пададка́з (л. т.), адка́з.
Реповник (*бот.* Barbarea vulgaris
L.)—свьярбі́га (б. т.).
Реполов (*зоол.* Acanthis cannabina)—
чачотка-канапля́нка (з. т.).
Репортёр—вястун (л. т.), рэпа́ртёр.
Репрессивный—рэпрэ́сіўны, уці-
ска́льны, прыгнята́льны, жор-
сткі.
Репрессия—рэпрэ́сія, ўціск, прыгня-
чэ́нне.
Рептилии (*зоол.* Reptilia)—см. **Пре-**
смыкающиеся.

Репчастый, чатый—рапаваты.
Репродукция—см. **Воспроизведе-**
ние.
Репутация—рэпута́цыя; сла́ва; хо-
ро́тая-цыя—добрая сла́ва;
потерять-цию—абнясла́віцца.
Рескрипт—рэскры́пт, грамата.
Рескрипционный (*ист.*)—рэскры́п-
цыйны.
Ресница—расьні́ца.
Ресничный—расьні́чны.
Ресничка—расьні́чка.
Респектабельный—паважны, сама-
віты.
Республика—рэспу́бліка.
Республиканец—рэспу́бліканец.
Республиканка—рэспу́бліканка.
Республиканский—рэспу́бліканскі.
Рессора—рэсора.
Реставратор—адбудава́льнік.
Реставрация—адбудо́ва, адбуда-
ва́нне.
Реставрированный—адбудава́ны.
Реставрировать—адбудо́ўваць.
Ресторан—рэстарáн, рэстарáцыя.
Ресторанный—рэстарáнны.
Ретиво—заўзя́та, гарлі́ва, старáнна,
руплі́ва.
Ретивость—заўзя́цце, заўзя́тасць,
гарлі́васць.
Ретивый—заўзя́ты, гарлі́вы, руплі́-
вы, старáнны; *о коне*—порсткі.
Ретирад—см. **Нужник**.
Ретирада (*воен.*)—водступ.
Ретироваться—адступа́ць, адыйсьці,
пада́цца наза́д.
Реторика—см. **Риторика**.
Реторта—рэто́рта.
Ретроград—рэтрагра́д, адступовец.
Ретуш, шовка—рэтушава́нне.
Ретушировать—рэтушава́ць, па-
ча́рняць.
Реферат—рэфэра́т, даклад.
Реферировать—рэфэрава́ць, даклад-
ва́ць.
Рефлекс—рэфлэ́кс.
Рефлексолог—рэфлэксалё́г.
Рефлексология—рэфлэксалё́гія, на-
вў́ка аб рэфлэ́ксах.
Рефлексивный—рэфлэксі́ўны.
Рефлектор—рэфлэ́ктар, адбіва́льнік,
адбіва́ч.
Рефлекторный—рэфлектóрны.
Реформа—рэформа, пера́мена.
Реформатор—рэфарма́тар.

Рэформацыйны—рэфармацыйны.
Рэфармацыя—рэфармацыя.
Рэформіраваны—рэфармаваны.
Рэформіраваць—рэфармаваць.
Рэфрактор—рэфрактар.
Рэфракцыя—пераламленне (г.-к. т.), рэфра́кцыя.
Рехнуцца—звар’яваць, з глуздоў збэхаць, з розуму сыйсці; памяшацца.
Рецензент—рэцэнзэнт.
Рецензироваць—рэцэнзаваць.
Рецензия—рэцэнзія, разбор.
Рецепт—рэцэпт.
Рецептор (*фізіол.*)—рэцэптар, прымальнік.
Рецептура—рэцэптура.
Рецептурны—рэцэптурны.
Рецидив—рэцыдыв, паварот, зварот.
Рецидивист (*о зоре*)—рэцыдывісты, непапраўны злодзей.
Речение—выказ, выслоўе.
Реченный—сказаны, вымаўлены.
Речитатив (*муз.*)—рэчытатыў, аднастайны голас.
Речистость—моўнасць.
Речистый—моўны, гаварлівы, гаваркі, красамоўны.
Речица (*гор.*)—Рачыца.
Речка—рэчка, рачулка.
Речной—рачны; *ное устье*—гарлавіна (г.-к. т.); *ное дно* (*пересохшее*)—рэчышча.
Речь 1) *язык*—мова; 2) *оратора*—прамова; 3) *беседа*—размова, гутарка, гамонка; 4) *в см. про изношения*—вымова; *произнести р.*—сказаць прамову; *завести о чем речь*—распачаць гаварыць; *о чем речь*—пра што гавораць; *ваша р. впереди*—за вамі яшчэ будзе слова.
Речение—выраз, выслоўе.
Решать, -шить 1) *задачу*—развязаць, развязаць; рашаць, рашыць; 2) *ухваляць, ухваліць*; 3) *замервацца, замерыцца*; *наважвацца, наважыцца*; **решить дело**—скончыць справу.
Решаться, -шиться на что—асьмёльвацца, асьмеліцца; адважвацца, адважыцца; *замервацца, замерыцца*; **шиться рассудка**—з глуздоў збэхаць, памяшацца.

Решение 1) *задачи, вопроса*—развязак, развяза́ньне; 2) *судебное*—вы́рак, паста́нова, прысуд.
Решетина—ла́та, ла́ціна (на кроках).
Решетить—ла́ціць; рашатаваць.
Решётка—кра́ты, кра́ткі; *в самова-ре*—дно; *в монете*—рэшка.
Решётник (*сортимент*)—ла́нны́к (лс. т.).
Решето—рэшата.
Решёточка—кра́ткі.
Решетчатый—кра́тчасты, дзі́рчасты.
Решимость—адва́га, рашу́часць.
Решитель—развяза́льнік, разва́жнік.
Решительно—рашу́ча, цвёрда, пэўна; цалком, цалкам, зусім, усё чыста.
Решительность—рашу́часць, цвёрдасць, пэўнасць.
Решительный—рашу́чы, адважны, цвёрды, пэўны.
Решить—см. Решать.
Решиться—см. Решаться.
Рея—см. Рей.
Реять—1) *лунаць*; 2) *шугаць*.
Ржа—іржа, ржа, ржаўка.
Ржавистый—іржавісты, іржавы.
Ржавить—іржавіць, ржавіць.
Ржавчина—іржавіна.
Ржаветь—іржавець, ржавець.
Ржавый—іржавы, ржавы.
Ржание—іржаны́е, іржаны́е.
Ржанка (*зоол. Charadrius*)—сявёц.
Ржаной—жы́тны, жы́тні, аржа́ны; *-ное поле*—жы́тнішча, іржы́шча.
Ржать—іржаць, іржаць, гі́ікаць.
Рига (*город*)—Ры́га.
Рига (*постройка*)—гумно.
Ригоризм—рыгары́зм.
Ригорист—рыгары́сты.
Ригорический—рыгары́чны.
Рижский—ры́скі.
Ридикюль—рыдыку́ль, торбачка.
Риза—ры́за, ша́та.
Ризница—ры́зьніца.
Ризолит (*мин.*)—рыза́літ.
Рикшет—адско́к (в. т.); *-том*—адско́кам.
Рим—Рым.
Римлянин—ры́млянін.
Римский—ры́мскі.

Рымско-каталіцескі—каталіцкі;
-ская *цэрковь*—касьцёл.
Ринуться—рынуцца, кінуцца.
Рипида—рыпіда.
Рис (*бот. Oryza sativa L.*)—рыс,
рыж (б. т.).
Риск—рызыка, няпэўнасьць, не-
бясьпёка.
Рискованный—рызыкаўны, няпэў-
ны, небясьпёчны.
Рисковать, рискнуть—рызыкаваць,
рызыкнучь; азардаваць;
адважвацца, адважыцца.
Рисовальный—рысавальны.
Рисовальщик—рысавальнік.
Рисовальщица—рысавальніца.
Рисование—рысаваньне.
Рисовать—рысавать.
Рисоваться—фігуравацца, уда-
вацца.
Рисовка—фігураваньне, удаваньне.
Рисовый—рысавы, рыжовы.
Рисообразный—падобны на рыс.
Ристалище—бегавішча, пляц для
беганья.
Ристалищный—бегавішчны.
Ристание—беганьне, вьсьцігі.
Ритм—рытм.
Ритмика—рытміка.
Ритмический—рытмічны.
Ритор—рытар, прамовец, аратар.
Риторика—рыторыка, навук а б
красамоўстве.
Ритуал—рытуал, абрад, цырамонія.
Ритуальный—рытуальны, абрадны.
Риф—рыф, падводная скала
(г.к. т.).
Рифма—рытма, склад.
Рифмованный—рытмаваны.
Рифмовать—рытмаваць.
Робеть—палохацца, баіцца.
Робкий—палахлівы, боязкі, ня-
сьмёлы.
Робко—палахліва, боязка, ня-
сьмёла.
Робость—палахлівасьць, бояз-
касьць, нясьмёласьць.
Ров—роў; *небольшой*—раўчак.
Ровесник—равесьнік, адналётак,
аднагодак, пагодак.
Ровесница—равесьніца, адналётка,
аднагодка, пагодка.
Ровик—раўчак, раўчачок.
Ровно—роўна; сама ўраз, як раз,
зусім, цалком; гładка.

Ровность—роўнасьць.
Ровный—роўны, гładкі, аднакавы,
аднастайны; *ная дорога*—гład-
кая дарога; *ная езда*—мёрная
язда; *ным счетом*—нагўл.
Рог—рог (*мн. ч.*—рогі); *сбить*
-га—зьбіць пыху; *согнуть*
в бараний рог—сагнуць у тры
пагібелі, сагнуць у дугу.
Рогастый—рагаты, рагасты, віла-
ваты.
Рогатина—рагўля, рагўліна, вілы.
Рогатка—рагатка, рагўлька; *рыба*
(*Gasterosteus aculeatus*)—ка-
лўчка.
Рогатый—рагаты.
Рогач (*лось*)—рагач, рагаль.
Роговидный—рагаваты.
Роговик (*мин.*)—рагавік.
Роговой—рагавы.
Роговица (*оболочка глаза*)—рага-
віца.
Рогожа—рагожа, ма́та.
Рогожка—рагожка.
Рогожник—рагожник.
Рогожный—рагожны.
Рогоз (*бот. Typha Latifolia L.*)—
пухоўка.
Рогозуб—см. Нарвал.
Рогоклюв (*зоол.*)—рагадзюб.
Роголистник (*бот. Ceratophyllum L.*)
—рагалісьцік.
Роголистый—рагалісьцікавы (б. т.).
Рогонос, носец—рагаль, раганосец,
абдураны муж.
Рогулина, ля—см. Рогатина.
Рогульки—козьлікі (в. т.).
Рогульник (*бот. Tropa natans L.*)
—вадзяны арэх (б. т.).
Род—род, радзіна, плéма; паха-
джэньне; урода, ураджай; *от*
роду—з роду; *в роде*—як-бы,
на кштáлт; *род занятый*—фах;
хорошего роду—добрай
уро́ды.
Родильница—радзі́ха, парадзі́ха.
Родильный—радзі́льны; *ный дом*—
радзі́льны дом.
Родимец, мчик—дзяцінец.
Родимый—радзі́мы; *мая сторона*—
айчы́на, радзі́ма; *мое пятно*—
радзі́мка.
Родина—радзі́ма, бацькаўшчына,
айчы́на.
Родинка—радзі́мка.

Родинаведение—радзімазнаўства.
 Родины—радзіны, радзі́нкі, рады́.
 Родители—бацькі.
 Родитель—бацька, айцец.
 Родительница—радзіцелька, маці.
 Родительный (*падеж*)—родны (склон).
 Родительски—пабацькаўску
 Родительский—бацькавы, бацькаўскі; *ская суббота*—дзяды.
 Родить—радзіць, нараджаць, нарадзіць.
 Родиться—радзіцца, нараджацца.
 Родич—родзіч, сваяк, родны.
 Родник—крыніца.
 Родниковый—крынічны.
 Родной—родны, кроўны; *ной язык*—родная мова.
 Родня—сваяк, кроўны, родзіч; *радзіна*, род.
 Родовой—радавы, дзядзічны; *вое имя*—дзядзізна.
 Родовспомогательный—родапапаможны, родапаможны.
 Родонаследственный—дзядзічны.
 Родоначальник—пачынальнік роду, прабацька.
 Родонит (*мин.*)—ружавік (г.-м. т.).
 Родословие—радавод (л. т.).
 Родословная—радаводны запіс.
 Родословный—радаводны.
 Родственник—сваяк, родны, родзіч.
 Родственница—сваячка, родная, родзічка.
 Родственный—кроўны, сваяцкі.
 Родство—сваяцтва, кроўнасьць; *быть в родстве*—прыхадзіцца сваяком, быць родным.
 Роды—рады.
 Роёвка—лўбка для рою.
 Роение—райба.
 Рожа—1) морда, хара, мўрзы, морзы, мўрла; 2) *болезнь*—рожа.
 Рожать—см. Рожать.
 Рождаемость—нараджа́льнасьць.
 Рожать—раджаць, радзіць, нараджаць, выплоджаць, вытвараць, утвараць.
 Рождаются—раджацца, радзіцца, нараджацца; *вынікаць*, *вытварацца*.
 Рождение—раджэньне, нараджэньне, радзі́ны, нарадзі́ны; *от рождения*—з роду.

Рождённый—нараджэнец; *нараджоны*, *раджоны*.
 Рождественский—ражэсьцьвенскі, *калі́дны*; *ский сочельник*—багітая куцьця.
 Рождество (*празд. 25 дек.*)—Коляды, *Калі́ды*, *Раство́;ство богородицы (8 сент.)*—другая Прачыстая, *Бага́чка;ство Ивана Крестителя (24 июня)*—Купальле; *собирать в-во подания*—калядаваць.
 Роженица—радзі́ха, нараджа́ха.
 Рожечка—мордка; *у свиньи*—лычка; *у лошади*—храпка.
 Рожистый (*мед.*)—рожысты.
 Рожки—рожкі.
 Рожок—ражок.
 Рожон—ражон; *лезть на р.*—лезьці на ражон, пёрці напралом.
 Рожочек—ражочак.
 Рожь (*бот. Secale cereal L.*)—жыта, жытцо *рожь яровая*—яры́ца.
 Роза (*бот. Rosa L.*)—рожа, рўжа.
 Розвальни (*сани*)—розвальні, шырокія санкі.
 Розга—розка, дубец, прўіік, лэзіна.
 Розговенье—розгавіны.
 Розговеться—розгавецца.
 Розданный—разда́дзены, разда́ны.
 Роздых—адпачынак.
 Розетка *листьев*—акру́жак лісьцяў (б. т.).
 Розмарин (*бот. Rosmarinus officinalis L.*)—размар'ян (б. т.), размарын, разма́й.
 Рознить, ться—розы́ньць, розы́ніцца; *адрозьніваць*, *адрозьнівацца*.
 Розница, *торговля в розницу*—гандаль у раздроб, дробны гандаль.
 Розничный—дробны, раздробны.
 Розно—розна, паасобку, асобна.
 Рознь—розы́ница; разброд; *сва́ры*, *калатня*.
 Розоватый, видный—ражаваты, ружаваты.
 Розовый—рожавы, ружовы.
 Розоцветные (*бот. Rosaceae*)—рожавыя (б. т.).
 Розыгрыш—розы́йгрыш, розыйгра.
 Розыск—вы́шукі, по́шукі, шука́ньне, пярэшукі, сле́дства; *р. уголовный*—ка́рны вы́шук.

Рой—рой; *первый*—пяршак; *другой*—другак.

Роистый—раісты.

Роиться—раіцца.

Рок—лёс, доля, прызначэньне, кон, наканаваьне.

Роковой—неадхільны, прызначаны, наканаваны.

Рокот—гром, грўкат, тарахценьне.

Рокотать—грукатаць, грывець, тарахцець, гучаць, разлягаться.

Роль—роля.

Ром (le rhum)—ром.

Роман—раман, повесть (л. т.).

Романист—раманісты повестьцяпісец (л. т.).

Романический—раманічны, любойны (л. т.).

Романский—раманскі.

Романс—романс.

Романтизм—рамантызм.

Романтик—рамантык.

Романтика—рамантыка.

Романтический—рамантычны.

Ромашка (*бот. Matricaria L.*)—рамонак (б. т.), румянак, румянка, рамон.

Ромашковый—рамонкавы, румянкавы.

Ромб (*геом.*)—сукосьнік (м. т.), ромб.

Ромбический—сукосны, рамбічны.

Ромбоид—рамбоід.

Ромбоидальный—рамбаваты.

Рондо (*муз.*)—рандо.

Ронять—упускаць (з рук); скідаць губіць (пёр'е); шкодзіць (кам'ф), зьніжаць.

Ропот—нараканьне, мармытаньне, бурчаньне.

Ропотливый, тный—нароклівы, наракаючы, бурклівы.

Роптание—нараканьне, бурчаньне.

Роптать—наракаць, жаліцца, мармытаць, бурчаць.

Роса—раса; *покрываться росой*—расіцца; *умочиться росой*—ураіцца.

Росинка—роска, расінка, парасінка.

Росистый—росны, расісты.

Росить—расіць (*сов.*—абрасіць).

Росказни—байкі, раздабары, дзэйкі.

Роскошество—раскашаваньне, раскоша.

Роскошествовать—раскашаваць, раскашаватца.

Роскошник—раскошнік.

Роскошно—раскошна, пышна, багата.

Роскошный—раскошны, пышны, багаты.

Роскошь—раскоша, пышнасьць, багачце.

Рослый—рослы, высокі; буйны, гонкі (аб расьліне).

Росной ладон—сьмірна.

Росписание—расклад.

Росписной—расьпісаны.

Роспись—росьпіс.

Роспуск—ропуск.

Россомаха (*зоол. Mustela gulo*)—расамаха.

Россиец—расіец, расіянін, масковец, маскаль.

Российский—расійскі, расейскі, маскоўскі; *в пренебр. см.*—кацапскі.

Россия—Расія, Расея, Маскоўшчына, Расейшчына; *в пренебр. см.*—Кацапшчына.

Россыпи—пяскі; *в россыпь*—хто куды.

Рост—1) узрост, рост; 2) фігура, урода; *ростом*—на ўзрост; *деньги отданы на рост*—грошы аддадзены на процанты.

Рости—*см.* Расти

Ростить—*см.* Растить.

Ростепель—адлёга, адліга.

Ростковый—парасткавы.

Ростовой—роставы (б. т.).

Ростовщик—працэнтшчык, квотнік.

Ростовщина—працэнтшчыца, квотніца.

Росток—парастак (б. т.), плёнчык, адростак.

Ростральный—растральны.

Росчерк—росчырк.

Росянка (*бот. Drosera rotundifolia L.*)—расіца, расічка; загардушка (Fed.).

Рот—рот, вусны; *в пренебр. см.*—халыва; *хлопот полон рот*—хлопату поўна галава.

Рота (*воен.*)—рота.

Ротик, ток—раток, раточак.

Ротище—вялікі рот.

Ротмистр—ратмістар.

Ротный—ротны.

Ротозей, -йка — раззъява, раззъявяка, салапяка.

Ротозейничать — раззъяўліцца, вара́н лавіць.

Ротозейство — раззъяўляньне, раззі́нькі.

Роток — см. **Ротик**.

Ротонда — ратонда.

Рохля — рохля, марўдзка, пы́пля.

Роша, -щица — гай, гаёк.

Рошение — выро́сьляваньне,

Роялизм — раялі́зм.

Роялист — раялі́сты.

Рояль — рая́ль.

Ртище — см. **Ротище**.

Ртутный — жывасрэ́браны, з жывога срэбра (серабра́).

Ртуть — жывое срэбра.

Рубака — рубач.

Рубанок — гэбелъ; -ком *выглажива́ть* — габлява́ць.

Рубаночный — гэблевы.

Рубаха, -шка — кашу́ля, сарочка, лёля (дзіцячае).

Рубашечка, -шонка — кашу́лька, сарочачка, лёлечка.

Рубашечный — кашу́льны, сарочкавы.

Рубеж — рубёж, гра́ніца, мяжа́, кардон.

Рубежный — рубёжны, гра́нічны, паўзме́жны, кардонны.

Рубец — рубец (у сарочкі); -бцы *от ран* — зажывы, шрамы; -бец *у коровы* — чапёц.

Рубикон (ист.) — Рубі́кон.

Рубин — ру́бін (г.-м. т.), лал (Сіх.).

Рубиновый — рубі́навы.

Рубить — рубі́ць, сячы́, сёкці; -ть *капусту* — шаткава́ць; -ть *поросль* — церабі́ць; **рубить платок** — абру́ляць хустку; -біть *избу* — ста́віць ха́ту.

Рубище — лахмані́, рызьзе́, руб'ё́, тра́нты.

Рубка лесу — ва́лка, вы́сечка, вы́руб.

Рублёвка — рублёўка.

Рублёвый — рублёвы.

Рублик — рублё́вік.

Рубль — рубё́ль.

Рубрика — рубры́ка.

Рубцеватый — рубча́сты, шрамава́ты.

Рубцевать — рабі́ць рубцы́.

Рубчатый — карбава́ны.

Рубчик — рубчы́к.

Ругание — ла́еньне.

Ругань — ла́чка, лайба́.

Ругатель — ла́яльня.

Ругательница — ла́яльніца.

Ругательный — зьневажа́льны (сэнс), ла́яльны, ла́йлы, лаё́ны.

Ругательство — ла́янка.

Ругать — ла́яць, сва́рыцца (на каго).

Ругаться (с кем) — ла́яцца, сва́рыцца (з кім); -ся *по-матерному* — мацюга́цца.

Ругнуть — зла́яць, абла́яць.

Руда — руда́.

Рудимент — рудыме́нт.

Рудиментарный — рудыме́нтарны.

Рудник — рудня́, капа́льня.

Рудный — рудны́; -ные *месторождения* — рудны́я месцазаля́жніні (г.-м. т.).

Рудовый — руды́, рудны́.

Рудокop — рудакоп, капа́льнік.

Рудоносный — руданосны́.

Рудопромысловый — рудапрама́ўны, рудапрамы́вальны.

Ружейный — стрэльбавы, ружжо́вы.

Ружьё — стрэльба, ружжо́; -жье *двухствольное* — дубальтоўка; *одноствольное* — паяды́нка; *пистолетное* — пістаноўка; *центрального боя* — лама́нка.

Руина — см. **Развалина**.

Рука — рука́, пяце́рыца; -ка *левая* — ляўша́; *большой руки плут* — вялі́кі круце́ль; *обеими руками* — абэру́ч; *с голыми (пустыми) руками* — галару́ч; *держать чью руку* — цягну́ць за каго; *из рук вон плохо* — зусім пага́на; *набить руку* улама́цца; *наложить на себя руки* — засі́ліцца; *на скорую руку* — абы-я́к; *нечист на-ку* — зла́дзейкаваты; *под веселую руку* — у добрым гумору́; *под пьяную руку* — спі́яна; *пожать кого за руку* — паці́снуць за ру́ку; *приложить руку* — падпіса́цца; *рука об руку* — у па́ры, згодна; *сбыть что с рук* — пазбы́цца чаго; *по правую, по левую руку* — права́руч, лева́руч; з пра́вай, лева́й ру́кі; *сидит, сложа руки* — па́лец аб па́лец ня вь́тне; *с легкой руки* — у до́бры час; *с рук* — зру́чна, на

руку; с *первых* **рук**—з першае
рукі; *тяжел на руку*—цяж-
кую руку мае; *узнать что из*
верных рук—даведацца аб чым
з пэўнай крыніцы; *у него на*
руках пять душ детей—у
яго на шыі пяцера дзяцей;
это ему сошло с рук—гэта
яму так мінулася.

Рукав—рукаў; **р реки**—адтока, ра-
мкі ракі (г.-к. т.); кішка (па-
жарная); **спустя -ва**—нядбайна,
нядбалла, абы-як.

Рукавец—рукаўчык.

Рукавица—рукавіца.

Рукавичка—рукавічка, пальчатка,
сподка.

Рукавный—рукаўны.

Рукавчик—рукавок, рукаўчык.

Рукобитье—рукабіцце.

Рукоблудие—рукаблудзьдзе.

Рукоблудный—рукаблудны.

Руководитель—кіраўнік.

Руководительница—кіраўніца, кі-
раўнічка.

Руководительство—кіраваньне.

Руководительствовать, -дить—см.
Руководствовать.

Руководственный, -дящий—кіраў-
нічы.

Руководство—1) кіраваньне;
2) *учебник*—дапаможнік, пад-
ручнік; *взять под свое-ство*—
узяць пад сваю руку.

Руководствовать, -ться—кіраваць,
кіравацца.

Руководящий—кіраўнічы.

Рукоделие—рукадзельле, рука-
мяство, самадзель.

Рукодельница—рукадзельніца, ру-
камесьніца.

Рукодельничать—рабіць што-не-
будзь рукамі.

Рукодельный—рукадзельны, сама-
дзельны, рукамесны, саматужны.

Рукокрылые (зоол. Chiroptera)—
кажаны (з. т.).

Рукомойник—рукамыйнік, мыйніца,
умывальнік.

Руконожка (зоол. Chiromys)—ру-
камышка (з. т.).

Рукопашный бой—ручны бой (в. т.).

Рукописный—рукапісны.

Рукопись—рукапіс (м. р.); *ориги-
нальная*—першатвор.

Рукоплескание—воплескі, пляс-
каньне ў ладкі.

Рукоплескать—пляскаць (плёскаць)
у ладкі.

Рукополагать, -ложить—высьвячаць,
высьвяціць (на папá, дзякана).

Рукоположение—высьвячэньне.

Рукоположенный—высьвячаны.

Рукоприкладство—падпіс; рука-
біцце.

Рукотворный—рукатворны.

Рукоятка, -ть—ручка; пелесьць, ца-
вейка; **ка ножа**—дзяржальна,
тронак; **ка косы**—касьсё, ка-
сільна; **ка плети**—пугаўё; **ка**
топора—тапарышча; **ка граб-
лей**—грабильна; **ка цепа**—ца-
пільна.

Рулада (муз.)—руліда.

Рулета—рулёта.

Рулетка—рулётка.

Рулевой—стырнік.

Руль—стыр, стырно, руль.

Румын, -нка—румын, -нка.

Румыния—Румынія.

Румяна—румяны.

Румянец—румянец, руме́нец.

Румянить, -ться—фарбаваць, -цца;
руме́(а)ніць, -цца.

Румяный—румяны, руме́ны.

Рундук—рундук, стойка.

Рунистый—руністы.

Рунический—рунічны.

Руно—руно, воўна.

Рупор—рупар; гаворная труба́
(Ласт.)

Русак (*заяц*)—шарак.

Русалка—русáлка, казы́тка.

Русалкин—русáльчын.

Русальный—русáльчы.

Русло (*реки*)—рэчышча (г.-к. т.),
сьцёк, рочаць; *старое*—стара-
рэчышча.

Русобородый—русабароды.

Русская—расійка, рúская, маскаль-
ка, маскоўка.

Русский—расійскі, рúскі, маскаль-
скі, маскоўскі; маскаль.

Руссификатор—русіфікатар.

Руссификация—русіфікацыя, аб-
маскальваньне.

Руссифицировать—русіфікаваць,
абмаскальваць.

Руссизм—русізм.

Русый—русы, русавалосы.

Рута (*бот.* *Ruta graveolens* L.)—
ру́та.

Рутений (*хим.*)—рутэн.

Рутина—руты́на, абыдзёншчына.

Рутинёр—рутынёр.

Рутинный—руты́нны.

Рухлядь—зава́ль, манаткі.

Рухляк (*камень*)—ма́ргель.

Рухнуть, ться—завалі́ць, завалі́цца,
упа́сьці, разбуры́цца.

Ручательство—руча́ньне, зару́ка,
пару́ка, запару́ка.

Ручаться—руча́цца, запаруча́цца.

Ручеёк—раўча́к, раўчачок, цурок.

Ручей—руча́й; **чьём** (*течет*)—цур-
ком цяча́; цяча́, аж цурчы́ць.

Ручейник (*зоол.* *Phryganea* L.)—
ашы́тка.

Ручища—вялі́кая рука́, ла́па.

Ручка—ру́чка; *для пера*—аса́дка;
у дверей—ду́жка.

Ручной—ручны́, асвоены, свойскі.

Рушить—бу́рыць, лама́ць, руйна-
ва́ць, нішчы́ць.

Рушиться—руйнава́цца, разбу́р-
ва́цца, разва́льва́цца, ні-
шчы́цца.

Рыба—рыба́; **ба летучая** (*зоол.*
Echsoetus)—ры́ба-ляту́чка
(з. т.).

Рыбак—рыба́к, рыбалоў.

Рыбачий, цкий—рыба́цкі, рыба-
лоўны.

Рыбёшка—ры́бка.

Рыбий—ры́бі; **бий клей**—кару́к.

Рыбина—ры́біна.

Рыбинск (*город*)—Ры́бінск.

Рыбистый—ры́бны.

Рыбица—ры́бка, ры́біца.

Рыбка—ры́бка, рыба́чка; **ка золо-
тая**—зала́тая рыба́.

Рыбный—ры́бны; **ный промы-
сел**—рыба́цтва; **ный ряд**—
ры́бныя я́ткі.

Рыболовство—гадоўля́ ры́бы
(г.-к. т.).

Рыболов—рыбалоў.

Рыболовный—рыбалоўны, ры-
ба́льскі; **ные снаряды**—раба́ц-
кія прыла́ды (вэнцёр, кры́га,
жак, не́рат, тапту́ха і інш.).

Рыболовство—рыба́цтва, рыба-
лоўства.

Рыбоядный—рыбаедны.

Рыбоящер—рыбаяшчар.

Рыгание—рыга́ньне.

Рыгать, гнуть—рыга́ць, рыгну́ць

Рыдание—рыда́ньне, румза́ньне,
галаше́ньне.

Рыдать—рыда́ць, румза́ць, гала-
сі́ць.

Рыдван—калама́жка.

Рыжебородый—рыжабароды, руда-
бароды.

Рыжеватость—рыжавата́сьць, руда-
вата́сьць.

Рыжеватый—рыжаваты, рудаваты.

Рыжеволосый—рыжавалосы, руда-
валосы.

Рыженький—рыжа́нкі.

Рыжеть—рыжа́ць, рудзе́ць.

Рыжик (*бот.* *Agaricus deliciosus* L.)
—рыжок.

Рыжиковый—рыжковы.

Рыжий—ры́жы, ру́ды.

Рык—рык.

Рыкание—рыка́ньне.

Рыкать, кнуть—рыка́ць, рыкну́ць.

Рыкающий—рыклі́вы.

Рыло—ры́ла; *у свиньи*—ры́ла, лыч;
у лошади—хра́па; *у коровы*—
морда́; *у собаки, кошки*—пы́са;
дать в рыло—даць па мор-
дзе.

Рыльце—ры́льца, ры́лка, лы́чык, мор-
дка, мордачка, пы́ска, хра́пка.

Рынок—ры́нак, база́р, торг; *ярко-
ро́чный*—кірма́ш; **нок толку-
чий**—тандэт.

Рыночный—ры́начны, ры́нкавы,
база́рны, кірмашовы.

Рысак—рыса́к, бягу́н.

Рысий—рысі́ны.

Рысистый—рысі́сты, борзды.

Рыскание—гойса́ньне, гаса́ньне,
перабе́гі, ніканьне.

Рыскать—гойса́ць, гаса́ць, пера-
бяга́ць, ніка́ць.

Рысца, цюю—см. **Рысю.**

Рысь 1) *зоол.* *Felix Linx* - рысь
(м. р.); 2) *бег лошади*—бяга́,
трушок; **рысю**—бягою,
трушком.

Рытвина—калдобі́на, калю́жына,
яміна́.

Рыть что—капа́ць, рыць; *в друго́й
раз*—перакопва́ць.

Рыться в чем—капа́цца, порка́цца,
шны́пары́ць, ператру́шваць.

Рыхлеть—рыба́цца пухкі́м.

Рыхліць—пушыць, рабіць, пухкай, м'яккай (зямлю).
 Рыхло—пухка, м'якка.
 Рыхловатость—пухкаватасць.
 Рыхловатый пухкаваты.
 Рыхлость—пухкасьць, м'яккасьць.
 Рыхлый—пухкі, м'яккі.
 Рыцарский—рыцарскі; *вульгарное*—лыцарскі.
 Рыцарство—рыцарства.
 Рыцарь—рыцар; *вульг.*—лыцар.
 Рычаг—падважнік, вага, вагяр, рагач, бома; *чаг коленчатый*—падважнік каленкаваты.
 Рычажный—падважнікавы, вагарны
 Рычажок—вагярчык, бомка.
 Рычание—рыканьне, рык.
 Рычать—рыкаць.
 Рыано—з запалам, горача, заўзіта.
 Рыаность—запальнасьць, заўзітасьць, стараннасьць.
 Рыаный—запальны, гарачы, заўзіты, старанны.
 Рюмьць—хліпаць, румзаць.
 Рюмка—чарка, кілішак, келіх.
 Рюмочка—чарачка, кілішачак.
 Рюмочный—чаркавы, кілішаквы.
 Рябенский—рабенькі, рабенькі.
 Рябеть—рабіцца рабём.
 Рябина (*бот. Sorbus aucuparia L.*)—рабіна (б. т.), верабіна, гарабіна.
 Рябинник (*дрозд*)—рабіннік.
 Рябиновка (*водка*)—рабінаўка.
 Рябиновый—рабінавы, верабінавы.

С (*предл.*)—з, ад, каля, блізка (чаго); *со страха*—ад страху; *с отчаяния*—з роспачы; *с чего начать*—ад чаго пачаць; *с тех пор*—ад таго часу; *с неделю тому назад*—блізка (каля) тыдню да таго.

Сабезизм—зоркахваўства.
 Сабелька—шабелька.
 Сабельник (*бот. Potentilla palustris Scop.*)—дуброўка балотная (б. т.).
 Сабельный—шабельны.
 Саблеvidный—падобны на шаблю.
 Сабля—шабля.
 Саботаж—сабатаж.
 Саботажник—сабатажнік.

Рябить (*в глазах*)—мітусіцца, мітусіць.
 Рябоватый—рабаваты, стрыкаты.
 Рябой—рабы.
 Рябок (*зоол. Pterocles*)—пустыньнік (з. т.).
 Рябчик (*зоол. Bonasa canescens*)—рабок, арабок, рабёц.
 Рябь—мітусеньне, мітусня.
 Ряд—рад, шэраг; чарада; *без промежутков*—шчыт; *ряд-под-ряд*—запар; дом—поплич, поруч, побач, паблізу; *в ряд*—покатам; *мясной р.*—мясныя яткі; *рыбный р.*—рыбныя яткі.
 Рядить кого—наймаць; *о чем (судить да рядить)*—дзейкаць, размаўляць.
 Рядиться—1) наймацца; 2) убірацца (ува што).
 Рядком—побач, вобак.
 Рядная запись (*юрид.*)—наймальны запіс.
 Рядовой как суш.—радавы, ша-ранговы, чарговы; *как прил.*—звычайны, прсты.
 Ряжение—убіраньне, прыстройваньне.
 Ряженный—убраны, прыстроены.
 Рядчик—наймальнік.
 Рядчица—наймальніца.
 Ряса—1) у священников правосл.—раса; 2) у ксендзов—сутана.
 Ряска (*бот. Lemna L.*)—раска (б. т.).
 Рясофорный—расаносны.

С

Саванна (*геогр.*)—савана.
 Саван—саван, пакроў, пакрывец, сьмяротная кашўля.
 Саваоф—Саваоф.
 Савва-ка—Сава, Саўка.
 Савраска—буланка.
 Саврасый—буланы, буланенькі.
 Сага—сага, паданьне.
 Сад—сэд, садок; *д плодовый*—фруктовы сад; *д вишневый*—вішаньнік, вішняк, вішнёвы сад
 Садик—садок, садочак.
 Садить—см. Сажать.
 Садиться—сэдзіцца, сядаць; *тесь*—сядайце; *диться о доме*—асядаць, асёсьці; *об одежде*—зьбягацца, зьбэгчыся.

Садка—сadjаньне.
 Саднеть—шчымець.
 Саднить—намўльваць, рабіць сі-
 някі.
 Саднящий (*мед.*)—мўлкі.
 Садовник—садоўнік.
 Садовничать—быць за садоўніка.
 Садовничество,-водство—садоў-
 ніцтва.
 Садовый—садовы, садковы.
 Садок (*для рыбы*)—сadjалка, ко-
 панка.
 Садочек—садочак.
 Саечка—бўлачка.
 Сажа—сáжа, копаць; жа в трубе—
 сопуха.
 Сажалка—калок, якім робяць імкі
 ў зямлі.
 Сажальщик—сadjальнік.
 Сажальщица—сadjальніца.
 Сажание—сadjаньне.
 Сажальный—сadjальны.
 Сажать—сadjаць, сadjаць.
 Саженец—сadjанка.
 Сажённый—сажнёвы.
 Сажень—сáжань (м. р.; *род.*—сáжня).
 Сазан (*зоол.* *Surpinus Carpio*)—
 карп сазан (з. т.).
 Сайга (*зоол.* *Sajqa*)—сáйга.
 Сайка—гатўнак бўлкі.
 Сак—1) сёткавы мяшок; 2) сак,
 кашэль, мяшок.
 Саквояж—сак, сакваяж, торба, да-
 рожны мяшок.
 Сакля—сáкля (халўпа на Каўказе).
 Сакраментальный—сакраменталь-
 ны, таямнічы.
 Саксонец—саксонец, сас.
 Саксония—Саксонія.
 Саксонский—саксонскі, сáскі.
 Салазки—сáнкі.
 Салака,-кушка (*зоол.* *Gluppea sprat-*
tus)—сардэля, сардэлька.
 Саламандра (*зоол.* *Salamandra*)—
 саямáндра.
 Саламата (*блюдо*)—саламáха.
 Салат,-ный—салáта, салáтны.
 Салатник—салáтнік.
 Салить—сáліць, шмальцаваць.
 Сало—сáла, саланіна; тук, тлушч;
внутреннее—здор; *баранье*
(овечье)—лой; *гусинное*—шмá-
 лец; *заячье*—скром.
 Салон,-ный—салён,-салённы.
 Салоп—салоп.

Салотопенный—салатопны, сала-
 тапільны.
 Салотопня—салатопня, салата-
 пільня.
 Салфетка—сурвэтка, сарвэта (*ср.*
фр. la serviette).
 Салфеточный—сурвэтны.
 Сальз (*геол.*)—сальз.
 Сальник—сáльнік, чапéц.
 Сально—сáльна.
 Сальность,-сти—няпрыстойныя,
 скаромныя словы.
 Сальный—сáльны, лоевы;-ные
слова см.—Сальность.
 Салют—салют.
 Салютовать—салютаваць, даваць
 салют.
 Сам, самá, самó—сам, самá, само.
 Самец—самéц.
 Самка—саміца, сáмка, сáмачка;
самка на приплод—мáтка;
самка неплодная—ялаўка,
 ялавіца.
 Самобичевание—самакáтаваньне.
 Самобытно—самабýтна.
 Самобытность—самабýтнасьць.
 Самобытный—самабýтны.
 Самовар—самавáр.
 Самоварный—самавáрны.
 Самоварчик—самавáрчык.
 Самовидец—навочны сьвёдка, са-
 мавідзец.
 Самовидный—відавочны, навочны.
 Самовластие—самáўладства.
 Самовластный—самáўладны.
 Самовнушение—саманамова.
 Самовозгорание—самазапаленьне.
 Самоволие—самаволя, сваволя,
 свавольства.
 Самовольничать—сваволиць.
 Самовольно—самавольна, сваволь-
 на, сваёю волею, самохаць.
 Самовольный—самавольны, сва-
 вольны.
 Самовольство—*см.* Самоволие.
 Самовосхваление—самавыхваленьне.
 Самовоспитание—самавыхаваньне.
 Самоговорящий—самамоўны.
 Самодвижущийся—самарушны.
 Самодельный—самаробны, сама-
 дзельны, саматужны.
 Самодержавие—самáўладства, са-
 мадзяржаўе.
 Самодержавный—самáўладны са-
 мадзяржаўны.

Самодержец—самаўладнік, самаўладца, самадэргац.
Самодеятельность—самадзейнасць, самадзейльнасць.
Самодеятельный—самадзейны, самадзейны.
Самодовлеющий—самагодны.
Самодовольство—самадавольнасць; заразумеласць.
Самодовольный—самадавольны; заразумелы.
Самодур—самаволец, сваволец, кручаны.
Самодурство—самаволя.
Самозабвение—самазабыццё.
Самозарождение—самазапладненне.
Самозащита—самаабарона.
Самозванец—самазванец.
Самозванный—самазваны.
Самозванство—самазванства.
Самокат—самакат.
Самокатный—самакатны.
Самокатчик—самакатнік.
Самолёт—самалёт.
Самолично—асабіста сам, пэрсанальна.
Самоличный—самаасабісты, пэрсанальны.
Самолюбец—самалюб, самалюбец.
Самолюбивый—самалюбны, ганарысты.
Самолюбие—самалюбства, ганарыстасць.
Самомалейший—наймалейшы, найдрабнейшы.
Сомнение—заразумеласць.
Сомнительный—заразумелы.
Сомноблюдение—саманагляданне, самаспасцярога.
Соморавный—см. **Своеравный**.
Сомонадеянность—саманадзейнасць, самапэўнасць.
Сомонадеянный—саманадзейны, самапэўны.
Самообвинение—самаабвінавачанне.
Самообладание—самаўладанне.
Самообложение—самаабкладанне.
Самообман—самападман, самаашуканства.
Самообожание—самаабажанне.
Самообольщение—самаспакўса, самаашуканства.
Самооборона—см. **Самозащита**.

Самообразование—самаасвёта, самаадукацыя.
Самоограничение—самаабмежаванне.
Самоотверженность—самаафіра.
Самоотверженный—самаафірны.
Самоотравление—самаатрута.
Самоопределение—самаазначэнне, самавызначэнне.
Самоопыление—самазапылкаванне (б. т.).
Самопал—самапал.
Самопишущий (прибор)—самапісны.
Самопожертвование—самаафіра.
Самопознание—самапазнанне.
Самопомощь—самадапамога, самапомач.
Самопроизвольно—самавольна, адвольна, па сваёй волі.
Самопроизвольный—самавольны, адвольны.
Самоприлка—самапράдка, калаўрот.
Саморазвитие—самаразвіццё.
Саморассеивание (бот.)—самарасьсяванне.
Самородный—самародны.
Самородок—самародак.
Самосадка (сол.)—самасадка (г.-к. т.).
Самосейка (мак)—самасейка.
Самоскорейший—найхутчэйшы, найскарэйшы.
Самосожжение—самапаленне.
Самосознание—самасьведомасць.
Самосохранение—самазахаванне.
Самостоятельно—самастойна, незалежна.
Самостоятельность—самастойнасць, незалежнасць.
Самостоятельный—самастойны, незалежны.
Самосуд—самасуд.
Самосушка (рыба)—плытанка.
Самоубийца 1) *мужчина*—самагуб, -бец; 2) *женщина*—самагубка.
Самоулюбительство—самагубства, засіленне.
Самоуважение—самапавага.
Самоуверенно—самаўпэўнена, саманадзейна.
Самоуверенность—самапэўнасць, самаўпэўненасць, саманадзейна.
Самоуверенный—самапэўны, са-

маўпраўнены, саманадзёйны,
пэўны ў сабе.

Самоудовлетворение—самазада-
валенне.

Самоувечение—самазьнявечаньне,
самакалечаньне.

Самоунижение—самазьнявага, са-
маўніжэнне.

Самоуничтожение—самазьнішчэн-
не.

Самоуправно—самаўпраўна.

Самоуправный—самаўпраўны.

Самоуправство—самаўпраўства.

Самоуправление—самаўрад.

Самоуправствовать—рабіць сама-
ўпраўства.

Самоуслаждение—самаасалода.

Самоусовершенствование—самаў-
дасканаленне.

Самоучитель—самавучыцель.

Самоучка—самавук, самавучка.

Самохвал—самахвал.

Самохвальство—самахвальства.

Самоохотный—самаахвочы, дэбра-
вольны.

Самоцветный, -ный *камень*—са-
мацвёт.

Самочинно—самавольна.

Самочинный самавольны, сва-
вольны.

Самочинство—самавольства, сва-
воля.

Самочувствие—самапачуццё.

Самуил—Самуіс.

Самум (*ветер*)—самум.

Самый—самы; *тот же самый*—
той самы; *в самом деле*—
запраўды; *самый лучший*—
найлепшы; *самый красивый*—
найпрыгажэйшы; *самый пло-
хой*—найгоршы.

Сан—годнасьць.

Санаторий—здараўніца, санаторыя.

Сангвиник—сангвінік.

Сангвинический (*темперамент*)—
сангвінічны.

Сандалии—сандалі.

Сандальный—сандальны.

Сани—саны, вазок; *не в свои сани
не садись*—не ў сваё проса ня
тыч носа.

Санитар, -рка—санітар, -рка.

Санитария—санітарыя.

Санитарный—санітарны.

Санки, -ночки—сankі; кaры.

Санкционировать—зацьвёрдзіць,
санкцыянаваць.

Санкция—зацьвярджэнне, сак-
цыя.

Санкюлот—санкюлёт, бясштаннік,
галаштаннік.

Санный—санны; *-ный* *путь*—зімнік.

Сановито—паважна.

Сановитость—паважнасьць.

Сановитый—паважны.

Сановник—см. Вельможа.

Сановный—см. Вельможный.

Санскрит—санскрыт.

Сантиграмм—сантиграм.

Сантилитр—сантилітар.

Сантиментализм (*лит.*)—сантимэн-
талізм.

Сантиментально—сантимэнтальна,
чульліва (л. т.).

Сантиментальный—сантимэнталь-
ны, чульлівы (л. т.).

Сантиметр—сантимэтар.

Сап—сап, дыхавіца, залозы, кон-
ская хвараба.

Сапер—сапэр.

Саперный—сапэрны.

Сапный—хворы на сап, дыхавічны
(конь).

Сапог—бот, чобат.

Сапожище—вялікі бот.

Сапожник—шавец, шэўчык.

Сапожничать—быць шаўцом, шыць
боты.

Сапожнический, -ный—шавецкі;
-жны *промысел*—шавецтва.

Сапрофиты (*бот.*)—расьліны-гні-
лаёды (б. т.).

Сапфир—шафір.

Сапфирный, -ровый—шафіровы.

Сарай—хлеў; *для сена*—адрына,
адрынец, пўня; *для ржи*—гум-
но, клўня; *для повозок*—вазоў-
ня, павець, павётка; *для дров*
—дрывотнік; *для коров*—ка-
роўнік; *для лошадей*—канюш-
ня, стайня; *для овец*—аўчар-
нік; *для свиней*—сьвінушнік;
большой для скота—ста-
дола.

Сарайчик—хлявок, хлявушок, ад-
рынка; *о трех стенах*—тры-
сьцен.

Саранча—саранча.

Сарафан—сўкня без рукавоў.

Сардина, -нка—сардына, -нка.

Сарказм—злосъмех (л. т.), кпiны, саркaзм.

Саркастический—злосъмешливы, злосъмешны, саркастычны, кплiвы, ушчыплiвы.

Саркома (мед.)—саркома.

Саркоматозный—саркамазаты.

Саркофаг—надгробак.

Сарпинка—паркaль сарпiнка.

Сарторит (мин.)—сартарыт.

Сатана—сатанa, шaтан, чорт, дзiй-в(б)ал, бес.

Сатанинский—сатaнскi, шатaнскi.

Сатанёнок—чарцянi.

Сатин (материя)—сатын.

Сатир (миф.)—сатыр.

Сатира—сатыра.

Сатирик—сатырык.

Сатирический—сатырычны.

Сатисфакция—адшкадаваньне, за-давальнeньне.

Сатрап—сатрап.

Сатурн (планета)—Сатiрн.

Сатурналии (ист.)—сатурнaлiі, ко-ляды

Саул—(авiл.

Сафлор (бот. Carthamus tinctorius L.)—кракос (Fed).

Сафьян—сап'ян.

Сафьянный, -новый—сап'янавы.

Сахар—цiкер, сахар.

Сахарин—сахарын.

Сахаристый—цукраваты; **-стые ве-щества**—цукраватая матэрыя.

Сахарница—цiкeрница; **-цы (зоол. Lepismidae)**—цукроўнікавыя (з. т.).

Сахарный—цукровы, цукерны; **-ная болезнь**—цукровiца ; **-ный тростник**—цукровы чарот, цукроўник; **-ный завод**—цукроўня, цукраварня.

Сахаровар—цукравар.

Сахароварение—цукраварeньне.

Сахароварный—цукраварны.

Сахарометр (хим. le saccharimètre)—сахарамeр.

Саше—матузок, сашэ.

Сбавка—збаўлeньне, спусканьне, зьмяншeньне, зьнiжeньне (ца-ны).

Сбавлять, сбавить—збаўляць, зба-вiць; спускаць, спусьцiць, зьмяншаць, зьмeншыць; зьнi-жаць, зьнiзiць (цану); скiдаць, скiнуць (з цаны).

Сбег (воды)—сьцяканьне.

Сбегание—зьбяганьне, зьбeгi.

Сбегать (куда)—зьбeгаць.

Сбегать, сбежать (с чего)—зьбя-гаць, зьбeгчы; (из чего)—уця-каць, уцячы; *в воде*—зьбягаць, сьцякаць, спадаць.

Сбегаться, сбежаться—зьбягацца, зьбeгчыся, пазьбягацца.

Сбежалый—зьбeглы, уцeклы.

Сбежистый (ствол)—захвоставаты, зарышты (лс. т.).

Сберегание, -режение—шчаджeньне, ашчада, захаваньне, захавi-ласць.

Сберегательный, -ная касса—каса ашчаднасьцi.

Сберегать, сберечь—шчадзiць, ашчаджаць, ашчадзiць; захоў-ваць, захаваць; ацалаць, аца-лiць.

Сбережение—ашчада, захаваньне.

Сбивание—зьбiваньне.

Сбивать, сбить—зьбiваць, зьбiць; скалочваць, скалацiць; *сенокос, пашню*—талачыць, сталочваць, сталачыць, здрасаваць; *цену*—зьнiжаць, зьнiзiць, *кого-л. с толку*—бянтэжыць, зьбянтэ-жыць; тлумiць, затлумiць; зьбiваць, зьбiць з панталыку; *сбить с ног*—звалiць з ног.

Сбиваться, сбиться—зьбiвацца, зьбiцца; *сбиться с дороги*—заблудзiць; *с толку*—зьбян-тэжыцца, зьбiцца з панталыку, затлумiцца, з розуму сыйсьцi.

Сбивчиво—бязладна, заблытана, тлiмна, баламiтна, цeмна, ня-выразна.

Сбивчивость—бязладнасьць, заблы-танасьць, тлiмнасьць, бала-мiтнасьць, нявыразнасьць.

Сбивчивый—бязладны, заблытаны, тлiмны, баламiтны, цeмны, нявыразны.

Сбирать—см. Собирать.

Сбитень—зьбiцeнь.

Сближать, сблизить—зблiжаць, зблiзiць, зблiжыць; прыблi-жаць, прыблiзiць.

Сближаться, сблизиться—зблiжац-ца, зблiжыцца, зблiзiцца.

Сближение—зблiжeньне, прыблi-жeньне.

Сбой, -ина—мак'уха.

Сболтнуть—прамовіцца, ляпнуць.

Сбоку—вобак, вобач.

Сбор—збор, зьбіраньне; пабор.

Сборище—на́таўп, грамада, на́грамаджэньне.

Сборка—зьбіраньне; *ки у плятья*—фальбаны.

Сборник—зборнік.

Сборный—зборны; *ный пункт*—зборны пункт, зборня; *ные деньги*—складка, складчына.

Сборщик—зьбіральнік, зборца, паборац, паборца.

Сборщица—зьбіральніца, зборца, паборніца.

Сборы (*в путь*)—выправа, зборы.

Сбрасывание—скідваньне.

Сбрасывать, сбросать—скідаць, паскідаць.

Сбрасывать, сбросить—скідваць, скідаць, скінуць; зва́льваць, зва́ліць, пазва́льваць; *-ситься* скінуцца, зры́нуцца.

Сбрести—збрысьці.

Сбривать, сбрить—згольваць, згаліць, пазгольваць; збрываць, збрыць; *-тый*—зголены, паголены, збрыты.

Сброд—зграя, зброд.

Сброс—скід.

Сбросить—*см.* Сбрасывать.

Сбруя—набэдры, набэдрыкі, паўшоры.

Сбрызгивать, знуть—пырскаць, папырскаць, пакрапіць.

Сбывание—збываньне.

Сбывать, сбыть (*с рук*)—збываць, збыць; пазбываць, пазбыць (што); збывацца, пазбыцца (чаго); *о воде*—спадаць, спасьці.

Сбываться, сбыться—спраўджацца, спраўдзіцца.

Сбывной (*товар*)—збытны.

Сбыт—збыт.

Свадебка—вясэльлейка.

Свадебный—вясэльны, шлюбны, *-ный пирог*—каравай.

Свадьба—вясэльле, шлюб; *сыграть-бу*—справіць вясэльле; *шкарпан-ба*—гучнае вясэльле.

Сваечка—палька.

Сваживать—*см.* Свозить.

Свайный—палевы, на палях.

Свайка—швайка.

Свал—звал.

Сваливание—зза́льваньне.

Сваливать, лить—зза́льваць, зва́ліць, пазва́ліць; *скідваць, скінуць, паскідаць; -лить винтовку* (*воен.*)—схіліць стрэльбу (в. т.); *жар свалил*—спя́ка спа́ла; *лился с лошади*—упаў з каня.

Сваливать, лять—зза́льваць, зва́ляць; лямчыць, зья́мчыць.

Свалка—1) зза́льваньне; 2) сьме́тнік; 3) на́таўп, ціск; 4) ва́лка, бойка, калатнёча.

Сварганить—спартачыць.

Сваренный—звара́ны, згатава́ны; *о металле*—зья́тава́ны.

Сваривание—звара́ваньне, гатава́ньне; *о металах*—ля́тава́ньне.

Сваривать, -рить—звара́ваць, зва́рыць; гатаваць, згатаваць; *металлы*—ля́таваць, зья́таваць.

Сварка—1) сва́рка; 2) зья́тава́ньне (мэ́талаў).

Сварливость—сварліва́сьць, брахліва́сьць, звадліва́сьць, зыкліва́сьць, зьявгліва́сьць.

Сварливый—сварлі́вы, брахлі́вы, звадлі́вы, зыклі́вы, зьявглі́вы.

Сварной—зья́тава́ны.

Сварочный—ля́тоўны.

Сват—сват.

Сватание—сва́таньне.

Сватать, -ться—сва́таць, сва́тацца.

Сватья, -юшка—сва́цця, сва́цейка.

Сватын—сва́шын.

Сваха—сва́ха, сва́дця.

Свая—па́ля, ба́йда; *завивать* сваи—заганяць па́лі.

Сведать (*о чем*)—даве́дацца.

Сведение—ве́дамасьць, ве́стка, зьве́стка; *дошло до-ния*—ста́ла вядома; *принять к-нию*—прыняць да ведама, мець на ўва́зе.

Сведение—зьявдзеньне; *-ние счетов*—падраху́нак.

Сведёный—сьве́дзены.

Сведущий—сьвядомы, дасьве́дчаны (у чым), спрактыкава́ны; *-щий человек*—зна́вец.

Свежевание—абельва́ньне.

Свежевать—абельваць, лупіць.

Свеженький—сьве́жанькі.

Свежепросольный—сьвежасалоны.
Свежесть—сьвѣжасьць; *о погоде*—сьцюдзёнасьць, ядранасьць.
Свежець—сьвяжэць, халадзэць, зімнэць, ядранэць.
Свежѣхонькі—сьвяжѣсенькі.
Свежий—сьвѣжы; *о погоде*—ядраны, сьцюдзёны.
Свежина—сьвяжымі.
Свезение—звоз, зьвязэньне.
Свезти—*см.* Свозить.
Свеивать, свейть—зьвѣйваць, зьвѣяць; *на ветре, подбрасывая*—адпалваць, адпалоць.
Свекла (*бот. Beta vulgaris L.*)—буракі, бурачкі.
Свекловица—цукровыя буракі.
Свекловичный—бурачны;—вичная *ботва*—бурачнік.
Свековать—зьвекаваць.
Свекольный—бўрачны, бурачковы.
Свѣкор—сьвѣкар.
Свекровь—сьвякрѣха, сьвякрова.
Свекровин—сьвякрѣшын.
Свербѣж—сьвярбѣж, драп, чос.
Свербежница, бига (*бот. Bunias L.*)—сьвярбігуз (б. т.).
Свербеть—сьвярбѣць.
Свергать, свергнуть—скідаць, скінуць; зрынаць, зрынуць; сьпіхаць, сапхнуць.
Свергнутый, рженный—скінуты, зрынуты, сапхнуты.
Свержение—скіданьне, зрынуцьце.
Сверка—зьвѣрка.
Сверкание—блісканьне, мігаценьне.
Сверкать, кнуть—бліскаць, бліснуць; мігаць, мігць.
Сверкающий—бліскучы.
Сверление—сьвідраваньне, сьвярдлёньне.
Сверлильный—сьвідравальны.
Сверлильщик—сьвідравальнік.
Сверлина—прасьвѣрдленая дзірка.
Сверлит—сьвідраваць, сьвідраваць, пракрўчаць.
Сверло—сьвѣрдзел, сьвідар; *небольшой*—сьвярдзёлак.
Сверловка—сьвідроўка.
Сверлящий—сьвідроўны.
Свѣрнутый—згорнуты, зьвінуты, скрўчаны.
Свернуть—*см.* Свѣртывать.
Сверстать—*см.* Свѣрстывать.

Сверстник—равѣсьнік, адналётак, аднагодак.
Сверстница—равѣсьніца, адналётка, аднагодка.
Свѣрстывание—раўнаваньне, раўнаваньне.
Свѣрстывать, сверстать—раўнаваць, зраўнаваць, зраўнаць.
Свѣрток—скрўтак, сувой, пакунак, жмут, жмуток, клўнак.
Свѣртывание—згортваньне, скрўчваньне, зьвінаньне, зьвіваньне.
Свѣртывать, свертеть, свернуть—згортваць, згартваць, згарнуць; скрўчаць, скруціць; зьвінаць, зьвіваць, зьвінуць; зьвярнуць; —*нуть в бок*—збочыць, зьвярнуць; —*тываться (о молоке)*—сьсядаць, скісаць.
Сверх—над, звыш, назвыш, зьліш, па-над; з коптурам; —*х ожидания*—неспадзявана, нечакана; —*х меры*—над-мѣру, надмѣрна, праз верх. цѣраз край; —*х того*—апроч таго; —*х сил*—над сілу; *сверх чаяния*—неспадзявана.
Сверхдолжный—большы, чымся трэба.
Сверхестественно—надпрыродна, звыш натуры.
Сверхестественность—надпрыроднасьць.
Сверхестественный—напрыродны, надзвычайны.
Сверхкомплектный—звышкамплектны.
Сверхмерный—надмѣрны.
Сверхпродукт—звышпрадукт; звышак (т. гр.).
Сверху—зьвѣрху, згары, поверх, па версе.
Сверхурочный—нявѣзначаны.
Сверхчеловеческий—надлюдзкі.
Сверхчувственный—надпачуцьцёвы.
Сверхштатный—пазаштатны.
Сверчание—цёрканьне, цвѣрчаньне.
Сверчать—цёркаць, цвѣрчаць.
Сверчок (*зоол. Gryllus domesticus*)—цёркун, цвѣркун.
Свертать, шить—выконваць, *выка*наць; дакончваць, дакончыць; —*шить стог*—зьвяршыць, *вы*вершыць; —*шить жизненный путь*—прайсці шлях жыцця.

Свершилось—ста́лася.

Сверять, сверить—звьяраць, зьвёрыць.

Свести—см. Сводить.

Свесить—см. Свешивать.

Свет—1) сьвятло, свет; 2) *мир*—свет; *издавать* с.—вылучаць сьвятло; *до света*—досьвіта, досьвіткам; *при дневном-те*—у дзень; *увидеть* с.—нарадзіцца на свет; *оставить* с.—сьйсць ся сьвету; *отправить на тот свет*—на той свет загнаць; *издать книгу в свет*—пусьціць кнігу ў свет; **свет мой!**—саколік мой; **большой свет**—магна́ства, вялікапа́нства; *он из большого света*—ён з вялікіх паноў.

Светание—сьвітаньне, досьвіткі, зараньне.

Светать—сьвітаць, днець, зорыць, займацца на зару́.

Светёлка—сьвятліца.

Светец—дзед.

Светик (*ласкат.*)—саколік.

Светило—сьвяцла.

Светильник—каганец, сьвѣтач, ліхтар.

Светильный—сьвяцільны.

Светильня—кнот.

Светить—сьвяціць, сьвяціцца, праменяць.

Светиться—сьвяціцца, мігаець, мігнець.

Светлейший—найяснейшы.

Светленький—сьвѣтленькі, ісьненькі.

Светлеть—яснѣць, выясняцца, разьвідняцца, сьвятлець.

Светлѣхонький—сьвятлюсенькі, ясьнюсенькі.

Светлѣхонько—сьвятлюсенька, ясьнюсенька, ясьнютка

Светлица—сьвятліца.

Светло—сьвѣтла, ясна, відна.

Светловатый—трохі сьвѣтлы (ясны).

Светлоглазый—яснавокі, белазоры.

Светлоголубой—нябескі, яснаблакітны.

Светложелтый—яснажоўты.

Светлозелёный—ясназялёны.

Светлокаштановый—яснакаштанавы.

Светлокоричневый—рудаваты.

Светлокрасный—ясначырвоны.

Светлорозовый—яснаружовы.

Светлорусый—бялявы.

Светлосерый—белашэры.

Светлосиний—яснасіні.

Светлый—сьвѣтлы, ясны, відны; -лое *воскресенье*—вялікдзень, вялікадне.

Светляк, чок (*зоол. Lampyrus noctiluca* L.)—бліскунчык, купальскі чарвячок, сьвятляк купальскі (з. т.).

Световой—сьветлавы.

Светобоязнь—баязьнь сьвятла.

Светозарно—прамяніста, прамѣнна-ясна.

Светозарный—прамяністы, прамѣнна-ясны.

Светоноска (*зоол. Fulgora lateralis* L.)—сьветланоска (з. т.).

Светоносный—сьветланосны.

Светописный—сьветлапісны.

Светопись—сьветлапіс (м. р.).

Светопреставление—канѣц сьвету.

Светорассеяние (*опт.*)—рассяваньне сьвятла.

Светотень—сьветлацень.

Светоч—сьвѣтач, паходня.

Светски—пасвѣцку.

Светский—сьвѣцкі, далікатны, шляхѣтны.

Светскость—сьвѣцкасьць; далікатнасьць, шляхѣцкасьць.

Свеча—сьвѣчка; *ча Сретенская*—грамніца; *ча палительная*—сьвѣчка палільная; *сальная*—сьвѣчка лоевая.

Свечение—сьвячѣньне.

Свеченосец—сьвѣчнік.

Свечка—сьвѣчка.

Свечной—сьвѣчкавы, сьвѣчны; *ной завод*—сьвячарня.

Свешивать, свесить на *весах*—звѣжаць, звѣжыць; *сверху вниз*—зьвѣшваць, зьвѣсціць; апускаць, апусьціць.

Свешиваться, свеситься—1) звѣжвацца, звѣжыцца; 2) зьвісаць, зьвіснуць; апускацца, апусьціцца.

Свесившийся—зьвіслы.

Свивальник—спавіва́ч.

Свивальный—зьвіва́льны, спавіва́льны.

Свивание — зьвіваньне, сплятаньне, скручваньне, спавіваньне.
Свивать, свить — зьвіваць, зьвіць; сплятаць, сплесьці, сплясьці; скручваць, скруціць; *ребенка* — спавіваць, спавіць,
Свидание — пабачэньне, спатканьне; *до свидания* — бываіце (будзьце) здаровы.
Свидетель, ница — сьвэд(т)ка; *брать свидетелем* — браць за сьвэдку.
Свидетельство — сьвэдчаньне; па-сьвэдчаньне.
Свидетельский — сьвэдкавы; *ское показание* — сьвэдкавы доказ.
Свидетельствование — сьвэдчаньне, атаяд.
Свидетельствовать — сьвэдчыць, пасьвядчаць, даказваць.
Свидеться — пабачыцца, убачыцца, спаткацца.
Свидина (*бот. Cornus sanguinea L.*) — сьвізіна.
Свилеватость — зьвіляватасьць, задорыстасьць (лс. т.).
Свинарный — сьвінўшны, сьвіна́рны.
Свинарня — сьвінўшнік, сьвіна́рнік.
Свиноводство — гадоўля сьвіньняў, сьвіна́рства.
Свинец — волава.
Свинина — сьвініна.
Свинка — сьвінка, подсьвінак; *мед.* — завушніца; *ка морская* (*Cavia*) — грызўха (з. т.).
Свиной — сьвіны, сьвінячы.
Свинопас — сьвінапас.
Свински — пасьвінску, пасьвінячаму.
Свинский — сьвінскі, сьвінячы.
Свинство — сьвінства, сьвінскі звычай.
Свинтус — сьвінтўх.
Свинуха (*гриб*) — сьвінўха.
Свинцовый — валавяны.
Свинчивание — сашрубоўваньне.
Свинчивать, нтить — сашрубоўваць, сашрубаваць.
Свинья — сьвіньні; *самец* — кныр, кнораз; *выволощенный* — кабан, вапёр; *с. небольшая* — подсьвінак; *дикая* — дзік; *совершенная* — *нья* (*при ругании*) — як ёсьць сьвіньня
Свинячий — сьвінячы.
Свирель — жалейка, дўдка, сьвісьцёлка.

Свирепеть — рабіцца лютым.
Свирепо — люта, акрутна.
Свирелость — лютасьць, акрутнасьць.
Свирепствовать — лютаваць, бушаваць.
Свирепый — люты, акрутны, жорсткі.
Свиристель (*зоол. Ampelis*) — амялушка (з. т.).
Свисать, снуть — зьвісаць, зьвіснуць.
Свислый — зьвіслы.
Свист — сьвіст.
Свистание — сьвістаньне.
Свистать, стеть — сьвістаць, сьвісьціць.
Свистнуть — сьвіснуць.
Свисток — сьвісток, сьвішчык, сьвістўшка; *приманный* — вабік.
Свистулька — сьвісьцёлка, сьвістўлька.
Свистун — сьвістўн.
Свистунья — сьвістўха.
Свистящий (*звук*) — сычачы.
Свита — 1) сьвіта, сярмяга; 2) дружба́на.
Свиток — скру́так, сувой.
Свитский — дру́жынны.
Свить — *см.* **Свивать**.
Свих — зьвіх, вы́вх.
Свихивать, хнуть — зьвіхваць, зьвіхнуць, вы́вхнуць; *хнуться* — 1) зьвіхнуцца; 2) сшалець, звар'яваць, сыйсьці з розуму, з глуздоў зьехаць.
Свищ — сьвішч, сьвіршч.
Свищеватый — сьвішчаваты, сьвіршчаваты.
Свияз (*зоол. Anas penelope L.*) — кáчка-сьвістўнка (з. т.).
Свобода — воля, вольнасьць, свабода, слабода; *о месте* — раскоша, прастора; *да вероисповедания* — вольнась веры; *да совести* — вольнасьць сумленьня; *да печати* — вольнасьць дру́ку; *дать-ду* — даць свабоду, вы́зваліць, пусьціць на волю; *лишить-ды* — заняволіць.
Свободнее — вальнэй, лягчэй.
Свободно — вольна, павольна, свабодна; раскошна, прасторна; *но завязано* — сла́бка.
Свободный — вольны, павольны, свабодны, слабодны; раскош

ны, прасторны, улёжны; **ное время**—незаняты час; **ное произношение**—лёгкая вымова; **-ные деньги**—гуляшчыя грошы.

Свободолюбивый—вольналюбны.

Свободомыслие—вольнадумства.

Свободомыслящий—вольнадумны, вольнадум.

Свод—скляпёнье; **с. в печи**—паднябёнье; **с. небесный**—небаскляпёнье; **с. законов**—збор законаў; **делать свод**—скляпiць.

Сводить, свести—зводзіць, звадзіць, зьвёсьці, зьвясьці; **коня вывадзіць, вывёсьці, пакрысьці; счеты**—падрахоўваць, падрахаваць; **зьявляць, зьявіць; счеты с кем-л.**—квітацца, паквітацца; **свелю руку**—скўрчыла руку; **свести знакомство**—зазнаёміцца; **свести дружбу**—пасябравацца; **свести с ума**—пазбавіць розуму (клёку).

Сводка—падрахунак, абагульнёньне.

Сводник—звод, зводнік.

Сводница—зводніца, бандарша.

Сводничать—зводзіць.

Сводничество—зводніцтва.

Сводный—звёздзены, зборны.

Сводня—см. Сводница.

Сводообразный—склепаваты.

Сводчатый—скляпёністы.

Свое—см. Свой.

Своевластие—самаўладства.

Своеволие, льство—сваволя, свавольства.

Своевольник—свавольнік.

Своевольничать—сваволіць.

Своевольно—свавольна, па сваёй волі.

Своевольный—свавольны.

Своевременно—сваячасна, у час, у свой (самы) час, у часе.

Своевременность—сваячаснасьць.

Своевременный—сваячасны.

Своекорыстие—хцівасьць.

Своекорыстный—хцівы; **он человек-ный**—ён усё горне пад сваю руку.

Своекоштный—на сваім кошце.

Своенравие—наравістасьць, прымхі, капрызы

Своенравничать—натўрыцца, прымахаваць, капрызіць.

Своенравно—наравіста, натўрыста, прымхліва, капрызна.

Своенравный—наравісты, натўрысты, прымхлівы, капрызны.

Своеобразие—асабістасьць, арыгінальнасьць.

Своеобразно—арыгінальна, на свой спосаб.

Своеобразный—асабісты, свой асаблівы, арыгінальны.

Своеручно—уласнаручна.

Своеручный—уласнаручны.

Своз—звоз, зьвязэньне.

Свозить, свезти—звозіць, звазіць, зьвёзьці, зьвязьці.

Свой, своя, своё—свой, свая, сваё; **видеть своими глазами**—на сваё вочы бачыць.

Свойственник—сваяк.

Свойственница—сваячка.

Свойственный—уласьцівы, прыроджаны, свойскі.

Свойство—свайцтва, сваякі.

Сво́йство—уласьцівасьць, прырода, натўра.

Сволакивать, svolóчь—звалакцаць, звала(к)чы; **сьцягваць, сьцягнуць, пасьцягваць.**

Сво́лочь—зброд, збродзень, шваль, брыда, маталыга.

Свора—зграя.

Сворачивать, своротить—зварочваць, зьварнуць; **в бок**—бочыць, збочыць.

Сворный—зграйны.

Своровать—скрасьці, украсьці.

Свороченный—звёрнуты; **в бок**—збочаны.

Свояк—швагер.

Свояченица—швагёрка.

Свыкаться, свыкнуться—звыкацца, звыкнуцца (*з чым*); **прывыкаць, прывыкнуць, запрашывацца, запрашывацца** (да чаго).

Свысока—звысака, пагардна.

Свычка—звычка.

Свыше—звыш, над, зьліш, зьверху; **-ше меры**—над-мэру; **-ше сил**—над сілу, не пад сілу; **-ше дано**—з неба дадзена.

Связанный—зьвязаны, злучаны.

Связка 1) *грам.* (сopula)—злучнік, злучок; 2) *анат.*—зв'язка, вяззало; 3) *пучок*—в'язка, пак, пучок, бунцік, в'ясла; 4) *баран*

ков—нізка, нізанка; 5) *в снопе*—пярэвясла, перавясла.
Связно—зв'язла, злўчана, злўчна, складна да ладу.
Связность—з в'язласць, злўчана-насць, злўчнасць; *склад-*
насьць.
Связный—зв'язлы, злўчаны, злўчны; складны.
Связочка—в'язачка, бўнцік, пучочак.
Связочный—в'язкавы.
Связующий—злучальны.
Связывать, зать—зв'язваць, зв'язіць; злучаць, злучыць; сплятаць, сплясьці; *волов за рога*—лыгаць, злыгаць.
Связываться, заться с кем—зв'язвацца, зв'язіцца; хаўрусаваць, сцапляцца.
Связь—сўвязь, в'язка, зв'язка, злуч; *анат.*—в'яз.
Святейший—найсьвяцейшы.
Святейшество—сьвятасць.
Святилище—сьвятыня.
Святитель—сьвяціцель.
Святить—сьвяціць, асьвячаць; ша-наваць.
Святки—сьвяты; *рождественские*—коляды, каляды.
Свято—сьвятэ.
Святой—сьвятэ; *тая неделя*—вялікодны тйдзень.
Святость—сьвятасць.
Святотатец—сьвятакрадца, дзец.
Святотатственный—сьвятакрадны.
Святотатство—сьвятакрадства, сьвятакрадзеж.
Святочный—сьвяточны, калядны.
Святоша—бажона, сьвяцёц.
Святцы—сьвятцы.
Святыня—сьвятыня.
Священник—сьвяшчэньнік, поп.
Священнический—сьвяшчэньніцкі, папоў, папоўскі.
Священнодействие—набажэнства.
Священнодействовать—правіць слўжбу, адпраўляць набажэнства.
Священнослужитель—поп або дыякан, сьвятар (Ласт.).
Священнослужительский—папоўскі, сьвятарскі.
Священный—сьвятэ; *ное писание*—сьвятэе пісьмо.

Священство—сьвяшчэнства, сьвятарства, папоўства.
Священствовать—папаваць.
Сгарать—см. **Сгорать**.
Сгиб—згін, загінка, перагіб (ан. т.).
Сгибание—згінаньне, згібаньне.
Сгибать, согнуть—згінать, сагнуць; згібаць, сагбаць; скрыўляць, скрывіць.
Сгибать, согнуться—згінатца, сагнуцца; схіляцца, схіліцца.
Сгибной—гнўткі, згібны, згібасты.
Сгинуть—згінуць, пагінуць, запрапасьці, запаветрыцца, знікнуць.
Сглаживание—згладжваньне, выроўніваньне.
Сглаз—урок, урокі.
Сглаживать, сгладить—згладжваць, згладзіць; выроўніваць, вьраўняць; *рубанком*—выгаблёўваць, вьгаблеваць.
Сглазить—сурочыць, уракнуць.
Сглодать—згрызьці.
Сглупа—здўру, з дурнога розуму.
Сглупить—зрабіць глўства, здурьць.
Сгнаивать, сгноить—згноиваць, згнаіць.
Сгнетать, сгнести—сьціскаць, сьціснуць, згнясьці.
Сгнивать, сгнить—згниваць, згніць; *о дереве*—трухлёць, струхлёць; спархнёць, спрухнёць, струпэхнуць.
Сгнивший—гнілы, стрўхлы, трухлявы, струпёхлы.
Сговаривать, ворить—змаўляць, змовіць; заручаць, заручыць.
Сговариваться, сговориться—умаўляцца, умовіцца; радзіцца, нарадзіцца.
Сговор—1) змова, змовіны; 2) зарўчыны, запоіны.
Сговорчиво—згодліва, падатліва.
Сговорчивость—згодлівасьць, падатлівасьць.
Сговорчивый—згодлівы, падатлівы.
Сгон, нка—згон.
Сгонять, согнать—1) зганіць, сагнаць; 2) адганяць, адагнаць.
Сгораемость—згаральнасць.
Сгораемый—згаральны.
Сгорание—згараньне.
Сгорать, реть—згараць, згарэць;

паліцца, спаліцца; смаліцца, сасмаліцца; *рать от нетерпения*—карцець; *рать любовью*—палаць каханьнем.

Сгорбить—згорбіць, згарбаіць.

Сгорбиться—згорбіцца, згарбаіцца.

Сгорбленный—згорблены, згарбачаны.

Сгорелый, вший—згарэлы.

Сгоряча—згарача, спопрыску.

Сгребание—зграбаныне, згортваньне.

Сгребать, сгрести—зграбаць, згрэбіць; згортаць, згарнуць.

Сгрёбки—выграбкі.

Сгромождать, моздить—зграмаджаць, зграмадзіць; накладаць, накласьці.

Сгрубить—нагрубіяніць.

Сгружать, сгрузить—выкладваць, выкласьці; выладаваць, распакаваць.

Сгруппировать—згрупаваць, згрутаваць.

Сгрызать, сгрызть—згрызаць, згрызьці.

Сгубить—згубіць, знішчыць.

Сгуститель—згушчальнік.

Сгусток—згустак.

Сгустелый, вший—згусьцёлы.

Сгушаемость—згушчальнасьць.

Сгушаемый—згушчальны.

Сгушать, сгустить—згушчаць, згусьціць.

Сгушаться, сгуститься—згушчацца, згусьціцца; гўснуць, згўснуць.

Сгушение—згушчэньне.

Сгушённость—сгўшчанасьць.

Сгущенный—згўшчаны.

Сдабривать, сдобрить *кушанье* *жиром*—засквараць, зас(ш)кварыць; *сметаной*—забэльваць, забяліць; *человека*—задобрываць, задобрыць.

Сдавание—здаваньне.

Сдавать, сдать—здаваць, здаць; аддаваць, аддаць; *сдать дела*—здаць справы.

Сдаваться, сдать—здавацца, здацца; аддавацца, аддацца; падавацца, паддацца.

Сдавливание—сьцісканьне, здаўліваньне.

Сдавливать, сдавить—сьціскаць,

сьціснуць; здаўліваць, здавіць; прыдушаць, прыдушыць; **вленный**—сьціснуты, прыдушаны.

Сданный—здадзены.

Сдаточный—прызначаны на здачу, выдадзены.

Сдатчик—здаўца, аддавальнік.

Слача—здача; *с денег*—рэшта.

Сдваивание—падваеньне.

Сдваивать, сдвоить—падвойваць, падваяць, падвоіць.

Сдвиг (геол.)—зрушша, зрушэньне.

Сдвигание—зрушэньне, крatanьне, ссоўваньне.

Сдвигать, сдвинуть *что с места*—зрушваць, зрушыць, зварушыць; кратаць, крануць; ссоўваць, ссўнуць; схіснуць; *что с чем*—прысоўваць, прысўнуць (што да чаго).

Сдвинуться—крануцца, падацца, зрушыцца.

Сдвижной—ссоўны.

Сделать—зрабіць, учыніць, выканаць, справіць; *глупость*—здурнець; *ошибку*—схібіць, абмыліцца, памыліцца; *предложение*—прапанаваць; *промах*—спудлаваць; *скверно* згнюсіць; *вред*—нашкодзіць; *лишь бы как*—зьляпаць; *ть кого несчастным*—абяздоліць; *в см. докончить*—дарабіць.

Сделаться—зрабіцца, учыніцца; *ся выше*—падвысіцца; *ся горким*—згаркавецць; *ся добрым*—падарэць; *ся хуже*—пагаршэць, пагоршыцца; *ся нищим*—згалёць, пайсьці ў старцы; *ся паном*—запанець.

Сделка—згода, умова, кантракт.

Сделочный—умоўны, кантрактовы.

Сдельный, -ная *плата*—плата па ўмове.

Сдёргивание—сьцягваньне, зрываньне.

Сдёргивать, сдернуть—сьцягваць, сьцягнуць; зрываць, сарваць.

Сдержанность—стрыма(ль)насьць.

Сдержанный—стрыма(ль)ны

Сдирание—зьдзіраньне.

Сдирать, содрать—зьдзіраць, зьдэраць, садраць; злупліваць, злупіць.

Сдирка—зьдзіраньне.

Сдичать—здыдзічаць.
Сдоба—прыправа да ядзі (стравы).
Сдобный—скаромны.
Сдобрить—см. Сдабриваць.
Сдобровать, вам не-вать—вам ня мінуць ліха, гэта вам так ня пройдзе.
Сдохлый—здохлы, падохлы.
Сдохнуть—см. Сдыхаць.
Сдружиться—пасябраваць, здружыцца.
Сдувание—здуханьне, здуваньне.
Сдувать, сдут, сдунуть—здухаць, здухнуць; здуваць, здуць, здунуць.
Сдуру—здору, з дурнога розуму.
Сдыхаць, сдохнуть—здыхаць, здохнуць; паздыхаць.
Сеанс—сэанс.
Себя, себе, собою—сябэ, сабэ, сабою; *ничего себе*—нічога сабэ, нішто сабэ; *так себе*—так сабэ; *выйти из себя*—распаліцца, разгневацца, разьюшыцца; *вывести из себя*—распаліцца, разгневаць, разьюшыць; *мне как то не по себе*—мне моташна, мне якась някавата.
Себялюбец—см. Эгоист.
Себялюбие—см. Эгоизм.
Сев—сяўба.
Север—паўночча (г.-к. т.), поўнач.
Северный—паўночны; **ный ветер**—сівер; **ное сияние**—пазарніца.
Северо-восток—паўночны ўсход (г.-к. т.).
Северо-восточный—паўночна-ўсходні.
Северо-запад—паўночны заход (г.-к. т.).
Северо-западный—паўночна-заходні.
Севец—сязец, сыйбіт.
Свооборот—зьмяна, зьмэна, палёткі.
Севрюга (зоол. *Acipenser stellatus*)—асяцёр-пярэсьцік (з. т.).
Сегмент—сэгмэнт, адрэзак.
Сегментация (зоол.)—сэгмэнтацыя.
Сегодня—сягоньня, сёньня, сёньні, сядзёдня.
Сегодняшний—сягоньняшні, сёньняшні, сядзёдняшні.
Седалище—сядальна, крэсла.
Седалищный (нерв)—сядальны; **ная**

кость—сядальніца, сядальная косць.
Седёлка—сядзёлка, кульбака.
Седельник—сядляр, кульбачнік, рымар.
Седельный—сядзельны.
Седельце—сядзельца.
Седенький—сівенькі, сівусенькі.
Седеть—сівець.
Седина—сівізна.
Седлание—сядланьне, кульбачаньне.
Седлать—сядлаць, кульбачыць.
Седло—сядло, кульбака.
Седловатый, образный—сядлаваты, кульбакаваты.
Седлозина—лагавіна (на гары).
Седмерица—семярыца.
Седмичный—семярычны.
Седобородый—сівабароды.
Седоватый—сіваваты.
Седовласый—сівавалосы.
Седоголовый—сівагаловы.
Седой, дый—сівы, сівак.
Седок—сядак, сядок.
Седмица—см. Неделя.
Седьмой—сёмы; *в седьмом часу*—а сёмай гадзіне; *в седьмых*—пасёмае.
Сезон—сэзон, пара году.
Сенд—сэід.
Сей, сия, сие—(вось) гэты, гэта(я) гэта(е); *сию минуту*—зараз.
Сейм, мовый—сойм, соймавы.
Сейсмометр—сейсмомэтар.
Сейчас—зараз.
Секанс (геом.)—сэканс.
Секвестр—сэквэстар.
Секвестровать—сэквэстраваць.
Секира—сякэра, сакэра.
Секрет—сакрэт; таямніца.
Секретариат—сакратарыят.
Секретарский—сакратарскі.
Секретарь—сакратар.
Секретец—сакрэцік.
Секретничать—мець сакрэты, таіцца.
Секретно—сакрэтна, патаёмна, потай.
Секретный—сакрэтны, патаёмны.
Секреция—сэкрэцыя, зарастальнік (г.-м. т.).
Секста (муз.)—сэкста.
Секстант (астр.)—сэкстэнт.
Секта—сэкта, схізма.

Сектант, -тка — сэкта́нт, -тка.
Сектантский — сэкта́нцкі.
Сектантство — сэкта́нцтва.
Сектор (*мат.*) — сэктар, адцінак, кругавыраз (м. т.).
Секуляризация — сэкулярызацыя.
Секуляризовать — сэкулярызаваць.
Секунда — сэкунда.
Секундант — сэкунда́нт.
Секущий — сяку́чы.
Секция — сэкция, аддзяленьне.
Селадон — см. Бабник.
Селёдка — селядзец.
Селедочный — селядцовы; *ный рас-сол* — лёк; *ная бочка* — селядцоўка.
Селезёнка — селязёнка.
Селезёночный — селязёначны.
Селезеночник (*бот. Chrysosplenium L.*) — міну́шкі (б. т.).
Селезень — качур, сёлах, сёлезень.
Селение — сяліба, сёлішча, сяло, пасёлішча.
Селитра — салітра, салётра.
Селитренный, -ровый — салітравы.
Селитровар — салітравар.
Селитроварня — салітраварня.
Селитроватый — салітраваты.
Селиться — сяліцца, асядаць, залюдняць.
Село — сяло, вёска.
Сельдевый — селядцовы.
Сельдерей (*бот. Apium L.*) — сялёра (б. т.).
Сельдь (*зоол. Glupea harengus*) — селядзец.
Сельдяной — селядцовы.
Сельский — сёльскі, вясковы; *-ский совет* — сёльскі савет (рада); *-ский житель* — вясковец, вальасцянін.
Сельтерский, -ская вода — зэльтэрская вада.
Сельцо — вёсачка, сьляцо.
Селянин — селянін.
Селянка — сялянка.
Семафор — сэмафёр.
Сёмга (*зоол. Salmo salar*) — сёмга.
Семейка — сямейка.
Семейный — сямейны.
Семейство — сям'я, радзіна, сям'яіство, фамілія, кодла.
Семена — насеньне; *на овощей* — высадкі; *льна* — сёмя.

Семенение — засяваньне, абсяваньне.
Семенистый — сямяністы.
Семенить, -ться — засяваць, -цца, абсяваць, -цца; *нить ногами* — перабіраць (дробні).
Семенник (*анат.* — насёньнік (б. т.).
Семенной — насёны (б. т.).
Семеносушка — насённая сўшня (лс. т.).
Семенчатка — см. Семянка.
Семерик — семярык.
Семериковый — семярыковы.
Семерка — сямёрка.
Семеро — сёмера; *всемеро* — усёмера.
Семестр — сэмастар.
Семестровый — сэмастрывы.
Семиаршинный — сяміаршыновы.
Семибашенный — сямібэжавы.
Семивершковый — сяміваршковы.
Семиглавый — сямігаловы.
Семидесятилетие — сямдзсятлетьце.
Семидесятилетний — сямдзсятлётні.
Семидесятый — сямдзсяты.
Семидневный — сямідзённы.
Семик — сёмы чацьвэр па Вялікадню.
Семикратный — сяміразовы.
Семилетие — сямілетьце, сямігодзьдзе.
Семилетка — сямігодка, сямілётка.
Семимесячный — сямімесячны.
Семинарист — сэмінарысты.
Семинариум — сэмінары.
Семинария — сэмінарыя.
Семинарский — сэміна́рскі.
Семинедельный — сямітыднёвы.
Семиполье — сяміполка.
Семипольный — сяміпольны.
Семипудовый — сяміпудовы.
Семисаженный — сямісажнёвы.
Семит — сэміт.
Семитический — сэмітычны.
Семитысячный — сямітысячны.
Семиугольник — сяміку́тнік.
Семизатный — сяміпавёрхавы.
Семнадацый — семна́ццаты, семна́нцаты.
Семнадаць — семна́ццаць, семна́нццаць.
Семь — сем; *семь с половиной* — паўвасьма.
Семьдесят — сёмдзсят.
Семьсот — сёмсот.
Семья — сям'я.
Семьянин — сям'янін.
Семя — насёньне, сёмя.

Семяход (*бот.*)—ваконца (б. т.).
 Семядоля (*бот.*)—лісьцэнь (б. т.).
 Семязачаток, почка (*бот. ovulum, gemmula*)—семязавязь (б. т.).
 Семянка (*бот.*)—сёмечка (б. т.).
 Семяножка (*бот.*)—семяножка
 > (б. т.).
 Семяносец (*бот. placenta*)—семя-
 ложак (б. т.).
 Семяпочка—*см. Семязачаток.*
 Сенат—сэна́т.
 Сенатор—сэна́тар.
 Сенаторский—сэна́тарскі.
 Сенатский—сэна́цкі.
 Сенбернард (*порода собак*)—сан-
 бэрна́рд.
 Сени—сэні, сэнцы, прысэнак.
 Сенник—сяньнік.
 Сенной—сэнны, сянны.
 Сённый—сэнны, сэнцавы.
 Сено—сэна, сянцо; *потертое*—
 труха́.
 Сеновал—пўня, клўня, адрўна.
 Сенокос—сенакос, касавіца.
 Сенокосец (*зоол. Phalangium*)—
 стрыгўн (з. т.).
 Сенокосный—сенакосны; **сний**
 участок—сенажаць, сена-
 жатка, сынажаць.
 Сенокосение—касавіца, касьба́.
 Сенсационный—сэнса́цыйны, дзі-
 восны (л. т.).
 Сенсация—сэнса́цыя, дзівота
 (л. т.).
 Сенсиализм (*филос.*)—сэнсуа́лізм.
 Сентенциозный—навуча́льны (л. т.)
 Сентиментально—*см. Сантимен-*
 тально.
 Сентиментальность—*см. Санти-*
 ментальность.
 Сентиментальный—*см. Сантимен-*
 тальный.
 Сентябрь—вэрасень.
 Сентябрьский—вэрасенскі, вэрась-
 невы.
 Сэнцы—сэ́нцы.
 Сень—це́нь; буда́н.
 Сепаратизм—сэпа́раты́зм.
 Сепаратно—сэпа́ратна, розна,
 з-асобку, па-асобку.
 Сепаратор—сэпа́ратар, адлуча́ль-
 нік.
 Сера—сэ́рка.
 Сераделла (*бот. Ornithopus L.*)—
 сэраде́ля (б. т.).

Сераскир—сэраскі́р.
 Серафим—Сарахві́м.
 Серафима—Сарахві́на.
 Серб—серб, сярбія́нін.
 Сербка—сэ́рка, сярбія́нка.
 Сербия—Сэ́рбія.
 Сервиз—сэ́рвіз.
 Сервировать—накрыва́ць на стол.
 Сервитут—сэ́рвіту́т.
 Сергей—Сярге́й, Сярге́та.
 Сердечко—сэ́рдцайка.
 Сердечник (*бот. Leonurus Carda-*
 mine L.)—бу́йлiна (б. т.).
 Сердечно—шчы́ра, сардэ́чна, ад
 душы́.
 Сердечный—сардэ́чны, шчы́ры.
 Сердито—сярдзі́та, зло, гнёўна, са
 злосьцю́, злосна.
 Сердитый—сярдзі́ты, злы, гнёўны,
 зайдлы, ліхі́.
 Сердить—сердава́ць, злава́ць, ура
 жа́ць, гняві́ць.
 Сердиться—сердава́цца, злава́цца,
 гнева́цца, уража́цца.
 Сердоболіе—жа́ласьлівасьць.
 Сердобольный—жа́ласьлівы.
 Сердолик (*мин.*)—крыва́вец.
 Сердоликовый—крыва́вічны.
 Сердце—сэ́рца; *це каменное*—сэ́рца
 як ка́мень; *це бьется*—сэ́рца
 бе́еца (тэхкае); *принимать*
 к-цу—браць да сэ́рца; *приттись*
 по-цу—спадаба́цца; *в сердцах*,
 —у злосьці; *от всего-ца*—ад
 душы́; *отлегло от-ца*—палэг-
 чала на душы́; *это ему не по*
 сэрди́цу—гэта яму́ не да спа-
 добы, не па душы́.
 Сердцебиение—біцьцё сэ́рца.
 Сердцевидный—сэ́рцаваты (б. т.),
 падобны на сэ́рца.
 Сердцевина—ася́родкавіна (б. т.),
 ася́родак, стры́жань.
 Сердцевинный—ас-ро́дкавы (б. т.)
 стры́жнёвы.
 Сердцеед—ва́бнік.
 Серебрение—серабра́ньне, пасраб-
 ра́ньне.
 Серебристый—серабра́сты.
 Серебристь—серабра́ць, пасраб-
 ра́ць.
 Серебриться—серабра́цца.
 Серебро—серабро, срэбра; *по на-*
 кладное—накладное серабро.
 Сереброносный—срэбра́носны.

Серебряник—срэбнік.
 Серебряный—срэбраны, срэбны.
 Середа—серада; *поститься по-дам*
 --серадзіць.
 Середина—сярэдзіна.
 Серединка—сярэдзінка.
 Серёда—сяродак, асяродак.
 Середний—сярэдні; -ний сын—сера-
 дольшы.
 Серёжечка, -жка—завушнічка; -ки на
 деревьях—коцікі.
 Серенада—сэрэнада.
 Сереть—шарэць.
 Сержант—сэржэнт.
 Серiously, -рьёзно—сур'ёзна, па-
 важна.
 Серiously, -рьёзность—сур'ёз-
 насыць, паважнасьць.
 Серiously, -рьёзный—сур'ёзны,
 паважны.
 Серия—сэрыя, чарга, чарада; *огонь*
сериями—агонь чаргамі (в. т.)
 Сермяга—святка, сярмяга.
 Сермяжный—святкавы, сярмяжны.
 Серна (зоол. *Antilope turicagra*)—
 сярна.
 Сернистокислая соль (хим.)—серка-
 ватакислая соль, сярчак.
 Сернистый—серкаваты.
 Сернокислый—серкаватакислы.
 Серный—сэркавы; -ная кислота—
 сэркавы квас.
 Сero—шэра.
 Сerобурый—шэрабурый.
 С-роватый—шараваты.
 Сerоглазый—шэравокі.
 Сerожолтый—шэражобуты.
 Сerозеленый—шэразялёны.
 Сerопепельный—шэрапепельны.
 Серый—шэры; -рый заяц—шарак.
 Сerп—сerp.
 Сerpентин (мин.)—вужняк (г.-м. т.)
 Сerpентинный, -новый—вужняковы.
 Сerpовидный, -образный—падобны
 на серп, серпаваты.
 Сerpянка—сарпінка.
 Сerчать—см. Сердиться.
 Серьги—завушніцы, падвёскі.
 Сerьёзно, -ный—см. Сeriously, -
 ный
 Сerянка—смолка (лс. т.).
 Сессия—сэсія.
 Сестра—сястра; сестра мужа—
 залвіца; -ра милосердия—міла-
 сэрная сястра.

Сестрёнка—сяструхна.
 Сестрин—сёстрыны, сястрычыны.
 Сестрица, -чка—сястрыца, сястрыч-
 ка, сяструхна.
 Сестроубийство—забойства сястры.
 Сестроубийца—забойца сястры.
 Сесть—сэсыці; сесть широко—рась-
 сэсыціся, раскап'усыціца; дом
 сел—ха́та асёла.
 Сетка—сётка.
 Сетование—нараканьне, жалка-
 ваньне, гараваньне, бедка-
 ваньне.
 Сетовать—наракаць, жалкаваць,
 гараваць, бедкаваць, бедзіцца
 (з чаго), плакацца.
 Сеточка—сэтачка.
 Сеточный—сёткавы.
 Сетчатка (анат.)—сеткавіца
 (пс.-л. т.).
 Сетчатый—сеткаваты (б. т.).
 Сетчатокрылый, -лые (зоол.)—сетка-
 крылыя.
 Сеть—сётка; для ловли рыбы—
 брэдзень, жак, невад; для сена
 —пяхцёр, рэдзьгіны.
 Сеча—сеча, разаніна.
 Сечение—сячэньне; розгами—цві-
 чэньне, хвастаньне, сыцёбаньне;
 кнутом—лупцаваньне.
 Сечка—1) рэзь, рэзка; 2) инстру-
 мент—сякач.
 Сечь кого—сячы, сёкці; розгами—
 цвічыць, сыцёбаць, хвастаць;
 кнутом—бізу́ніць, лупцаваць;
 ремнём—дзяжыць, пліжыць;
 бато́жьем—пелесаваць; хворо-
 стино́й—пярэсьціць.
 Сеялка—сяўнік, сявалка.
 Сеянец—сёянка.
 Сеяние—сяўба.
 Сеятель—сяйбіт, сёйбіт, сявец.
 Сеятельница—сяйбітка, сёйбітка.
 Сеять—1) сёяць, засяваць; 2) про-
 севать—прасяваць, адполваць
 (на ветры).
 С'едать, с'есть—зьядаць, зьёсьці;
 сажраць.
 С'едание—зьядзэньне, зьяданьне.
 С'едобность—ядомасьць, страў-
 насыць.
 С'едобный—ядомы, страўны,
 ужыўны.
 С'еживание—скручваньне, зьві-
 ваньне.

С'ежывацца, с'ежыцца—скру́чвацца, скруціцца; зьві́вацца, зьві́цца.
 С'езд—зье́зд.
 С'езжаць, с'ехаць, с'ездзіць—зьяжджаць, зьехаць; с'ездзіць *по затылку*—заехаць па па-тыліцы (па каршані).
 С'езжая—халодная, ка́за, рага́тка, арыштоўня.
 С'ёмка—здыва́ньне.
 С'ёмный—здыва́льны.
 С'ёмшик—1) здыва́льнік; 2) ~~май~~-ма́льнік (кватэры).
 С'естной—яда́льны, зьёсны, ё́мінны-ныя *продукты*—харчбы.
 Сжаліцца—зжа́ліцца, зьлітава́цца.
 Сжатие—сьціск, сьціска́ньне; *тие землі*—сьціснутасьць зямлі (г.-к. т.).
 Сжато—сьцісла.
 Сжатость—сьцісласьць, сьціснутасьць.
 Сжаты—сьціслы, сьціснуты; *кулак*—сашчэплены.
 Сжать—см. Сжымаць, Сжынаць.
 Сжевать—зжва́каць, зжвья́каць.
 Сживать, сжить (*кого со свету*)—збыва́ць, збыць; пазбыва́ць, пазбыць; вы́куруць, вы́жыць.
 Сжигание—спальва́ньне.
 Сжигать, сжечь—спальва́ць, спаліць, спопеліць.
 Сжимаемость—сьціска́льнасьць.
 Сжимаемый—сьціска́льны.
 Сжимание—сьціска́ньне, сашчап-лёньне, сашчамлёньне.
 Сжиматель—сьціска́льнік.
 Сжимательный—сьціска́льны.
 Сжимать, сжать—сьціска́ць, сьціс-нуць; *кулак*—сашчамля́ць, сашчамі́ць, сашчапі́ць; *сжать в кулак*—пад рэ́кі падабра́ць.
 Сжигать, сжать—зжына́ць, зжа́ць, пазжына́ць.
 Сзади—зза́ду, адза́ду, паза́ду.
 Сзывать—склі́каць, згў́кваць.
 Сибарит—сыбары́т, раскошнік.
 Сибаритка—сыбары́тка, раскош-ніца.
 Сибаритство—сыбары́цтва, раска-шаваньне.
 Сибаритствовать—раскашава́ць.
 Сибирский—сібі́рскі.
 Сибирь—Сібі́р, Сыбі́р.

Сиби́ряк—сібі́ра́к.
 Сиве́нький—сіве́нькі.
 Сивехо́нький, ше́нский—сівџсе́нькі.
 Сиве́ть—сіве́ць.
 Сивец (*бот. Succisa pratensis* Aschers)—кама́нішнік (б. т.).
 Сиві́зна—сівіна́, сіві́зна.
 Сівка—сіўка.
 Сивоворо́нок (*зоол. Coracias garuda*)—сівагра́к, сівакра́ка, сівараро́нка.
 Сивола́пый—сівала́пы, сівала́п.
 Сиву́ха (*вино*)—сівџ́ха.
 Сиву́ч (*зоол. Otaria*)—сіва́к.
 Сиву́шный—сівџ́шы, гарэла́чны.
 Сивы́й—сівы.
 Сиг (*зоол. Coreodon*)—сялі́ва (з. т.), сі́г.
 Сига́ра—цыга́ра.
 Сига́рета—цыга́рка.
 Сига́рный—цыга́рны.
 Сига́рочница—цыга́рачніца.
 Сигна́л—сыгна́л, знак.
 Сигнали́зовать—сыгналі́зава́ць, дава́ць сыгна́л.
 Сигнали́зация—сыгналі́за́цья, па-дава́ньне сыгна́лаў.
 Сигнали́ст—сыгналі́сты.
 Сигна́льный—сыгна́льны.
 Сигна́тура—сыгна́ту́ра.
 Сигна́турка—сыгна́ту́рка.
 Сигна́турный—сыгна́ту́рны.
 Сиделе́ц—сядзё́лец.
 Сиделка́—сядзё́лка.
 Сиде́ние—сядзё́ньне; *под арестом*—адсе́дка.
 Сиде́нь—сядџ́н; дама́ту́р; *сиднем сидеть*—се́дма сядзё́ць.
 Сиде́нье (*место*)—сядзё́ньне, ся-дзё́ньне, се́дала.
 Сиде́рит (*мин.*)—сыде́ры́т, карба́нат.
 Сиде́рический—сыде́ры́чны, зор-кавы.
 Сиде́ть—сядзё́ць; *ть дома* тры-ма́цца ха́ты; *сидя, в сидячем положении*—се́дма, се́дзячы; *ть в тюрьме*—адсе́джаць; *сидит, сложя руки*—па́лец аб па́лец ня вы́тне.
 Сиде́ться, не-диде́ться—ня хо́цацца сядзё́ць, ня мо́жна вы́седзе́ць.
 Сидя́чий—сядзџ́чы.
 Сидмя́—се́дма, се́дзячы.
 Сидо́р—Сіда́р, Сідо́р..
 Сидр—цы́дар, сіда́р.

Сиживать—пасэджваць.

Сижок—сіжок.

Сизенький—шызенькі.

Сизёхонький, шенький—шызё-сенькі.

Сизоворонка—см. Сивоворонка.

Сизокрылы—шызакрылы.

Сизость—шызасць.

Сизый—шызы.

Сила—сіла, моц (ж. р.), змога, дужасьць; *жизненная с.*—клёк; *центробежная с.*—даасяродкавая сіла; *с. тяготения (физ.)*—сіла цяжэньня; *вооруженные силы*—ўзброеныя, збройныя сілы; *быть в-лах*—магчы, здолець; *нет-лы*—сілы няхва́т, сілы бра́кце; *выбится из сил*—зьнясіліцца, прыстаць; *по мере сил*—як ма́га, колькі хопіць сілы; *по силе*—па змо́зе; *сверх (свыше) сил, через силу*—над сі́лу, надме́рна; *со всех сил, всеми силами*—як ма́га, з усёй сі́лы; *силою*—жы-васі́лам, гва́лтам, гвалто́уна; *с силою*—мо́чна; *собственными силами*—самат́у́гам; *в силу закона*—у мо́цы зако́ну; *войти в силу*—узя́ць сі́лу, мо́ц; *получить, приобрести силу*—зда-бы́ць сі́лу, мо́ц, узма́цніцца; *собраться с силами*—знат́-жы́цца; *общими силами*—су-польна, грамадо́ю; *упадок сил*—заныпа́д сі́л, зьнясі́ленне, зьняд́ужа́ньне; *соотношение сил*—суадно́сіны сі́л; *лошадиная сила (мех.)*—конская сі́ла; *единица силы*—адзі́нка сі́лы; *он еще в силе*—ён яшчэ д́ужы, ён яшчэ ма́е сі́лу; *большая сила*—стра́шэнная сі́ла; *сила звука*—мо́ц ѓуку (мз. т.).

Силач—асілак, дужа́к, волат.

Силачка—асілак-жанчы́на.

Силён—дуж, крэ́пак.

Силёнка—сілка, сілачка.

Силикат—сіліка́т, кра́мняк (г.-м. т.).

Силикатный—сіліка́тны, кра́мнёвы.

Силиться—д́ужацца, сілкава́цца, мацава́цца, пну́цца.

Силаба—склад (л. т.).

Силлабический—сылябі́чны, скла-довы (л. т.).

Силлогизм—сылягі́зм.

Силлогистический—сылягі́стычны.

Силок—сі́ло, пяце́лька; *ки*—плё́нкі.

Силочек—сі́лок, плё́нка.

Силурийский (геол.)—сылюры́йскі.

Силуан—Сільва́н.

Силуэт—це́няры́с (л. т.), абры́с.

Сильван (мин.)—сі́льва́н.

Сильвин, вит (мин.)—см. Хлори-стый калий.

Сильно—д́ужа, мо́чна, сі́льна, б́уйна; бага́та, ве́льмі, стра́х, шма́т, цыма́; *но морозит*—я́драны ма-роз; *ветер-но дует*—ве́е (дзы́ме) буйны́ веце́р; *но пахнет*—д́ужа тхне; *но настаивать на чем*—мо́чна напіра́ць на што; *но расти*—б́уйна расы́ці, бу́яць; *но любить*—д́ужа (па́лка, ша́лёна) каха́ць; *но ошибаться*—д́ужа (ве́льмі) памы́ляцца; *но чувствовать*—жы́ва (па́лка) адчува́ць; *но пить (вино)*—над ме́ру пі́ць; *но захотелось*—зака́рце́ла, зары́мсьці́ла; *но сказано*—мо́чна ска́зана; *он сильно разбогател*—ён стра́х як забагаце́ў; *нее*—дужэ́й, ма́ц-не́й, сі́льнэ́й, буйне́й; *делаться*—нее—дужэ́ць, кра́пчэць.

Сильно-действующий—мо́чны, мо́чнага дзе́яння.

Сильновато—зад́ужа, замо́чна.

Сильный—д́ужы, мо́чны, сі́льны; ма́гутны, замо́жны; здра́вы, здра́венны; бага́ты, буйны́, вялі́кі; *ный человек*—д́ужы ча-лавё́к; *ный ветер*—мо́чны (буйны́) веце́р; *ный мороз*—я́драны мароз; *ный характер*—мо́чны ха́рактар; *ный рост*—буйны́ рост, бу́яньне; *ный враг*—ма́гутны враг; *ная буря*—вялі́кая бура; *ная лошадь*—д́ужы, здра́вы ко́нь; *-ная любовь*—па́лкае (ша́лёнае) каха́ньне; *-ная ненависть*—вялі́кая (мо́чная) няна́вісьць; *-ная вера*—вялі́кая (мо́чная, цвёрдая) ве́ра; *-ная страсть*—га́рачы пал; *-ная радость*—вялі́кая ра́дасьць; *-ная засуха*—вялі́кая су́ша (сухме́нь); *-ная речь*—па́лкая мо́ва; *-ное выражение*—мо́чны сказ; *-ное государство*—

мощная (магутная) дзяржава;
-ное доказательство—моцны
 довад;**ное желание**—карцённе,
 корць;**ное лекарство**—
 моцнае лякарства;**ное сожа-**
ление—вялікі жаль;**ное сред-**
ство—моцны сродак;**ное чув-**
ство—моцнае (палкое, гарачае)
 пачуццё;**ное наводне-**
ние—вялікая паводка;**ные лю-**
ди—уладныя людзі;**ные упре-**
ки—нязюсныя папікі; *этот*
человек силен в обществе—
 гэты чалавек мае павягу ў
 грамадзянстве; *более-ный*—
 дужэйшы, мацнейшы, сільней-
 шы, буйнейшы; *самый силь-*
ный—найдужэйшы, наймацней-
 шы, найсільнейшы, найбуйней-
 шы.

Сильфида—сильфіда.

Символ—сымбаль, знак.

Символизм—сымбалізм.

Символист—сымбалісты.

Символически—сымбалічна.

Символический—сымбалічны.

Симметрически—сымэтрычна, су-
 разьмерна, супольнамерна.

Симметрический—сымэтрычны, су-
 разьмерны, супольнамерны.

Симметрия—сымэтрыя, суразьмер-
 насьць, супольнамернасьць.

Симон—Сымон, Сёмка.

Симония—сыманія (продаж царкоў-
 ных пасадаў).

Симпатизировать—сымпатызаваць,
 спрыяць, спагадаць, спачуваць.

Симпатически—сымпатычна, спа-
 гадліва, спагадна.

Симпатический—сымпатычны, спа-
 гадлівы, спагадны;**ский нерв**
 —сымпатычная нерва.

Симпатичный—сымпатычны, міла-
 зрочны.

Симпатия—сымпатыя, спагада,
 прыхільнасьць, спачуваньне.

Симптом—сымптом, азнака.

Симптоматический—сымптама-
 тычны, азначны.

Симулировать—сымуляваць, уда-
 ваць.

Симулянт—сымулянт, удавальнік.

Симулянтка—сымулянтка, уда-
 вальніца.

Симуляция—сымуляцыя, удаваньне.

Симфонический—сымфанічны.

Симфония—сымфонія, сугучча.

Синагога—школа, сынагога.

Синагогальный—школьны, сынаго-
 гальны.

Синдикат—сындыкат.

Синдикатский—сындыкацкі.

Синдикализм—сындыкалізм.

Синева—сінь, блакіт.

Синевато—сінява, сінявата.

Синеватость—сінявасьць, сіня-
 ватазьць.

Синеватый—сінявы, сіняваты.

Синеголовый—сінягаловы.

Синедрион—сынэдрыён.

Синекура—сынэкўра.

Синение—сіненьне.

Синенький—сіненькі, сінюткі.

Синеть, ться—сінець, сінецца.

Синёхонький—сінюсенькі.

Синец (зоол. *Abramis brama* L.)—
 лешч-сінец (з. т.).

Синий—сіні.

Синильник 1) бот. (*Isatis tinctoria* L.)
 —сінільнік; 2) см. **Синиль-**
щик.

Синильный—сінільны.

Синильщик—сінельнік.

Синить—сініць.

Синица (зоол. *Parus*)—сініца.

Синичка—сінічка.

Синод—сынод.

Синодальный—сынадальны.

Синоним—блізказначнік (л. т.),
 падобназначнік, сынонім.

Синонимический—блізказначны
 (л. т.), падобназначны, сына-
 німічны.

Синонимия—блізказначнасьць (л. т.),
 падобназначнасьць, сына-
 німія.

Синоп (геогр.)—Сыноп.

Синтаксис—сынтакс.

Синтаксический—сынтаксычны.

Синтез—сынтэз, суклад.

Синтетический—сынтэтычны,
 сукладальны.

Синус (геом.)—сынус.

Синхронический—адначасны.

Синь—сінь; с. *медная* (мин.)—
 сінь мядзяная, крамняквасная
 медзь.

Синька—сінька.

Синюха (мед.)—сінюха.

Синюшка (бот.)—см. **Василёк.**

Сіняк—сіняк.
Сіпай—сіпайла.
Сіпeть—сіпeць.
Сіпло—сіпата.
Сіплость—сіпaгасць, асіпка.
Сіплы—сіпаты, асіплы, хрыплы.
Сіпнуть—сіпнуць, асіпнуць, хрып-
 нуць.
Сіповка—дўдка (з чароту).
Сіповшчк—дудар.
Сіпoтa—сіпласць, сіпка, асіпка.
Сіпуха (зоол. Strix)—сава.
Сирена—сырэна.
Сиреневый—бэзавы.
Сирeнь (бот. Syringa vulgaris L.)—
 бэз.
Сирeч—гэта значыцца.
Сіріeц—сырыец.
Сірыйскі—сырыйскі.
Сірыя (геогр.)—Сырыя.
Сірыус (астр.)—Сырыус.
Сіроkkо—сырока.
Сіроп—сыроп.
Сіропный—сыропавы.
Сіротa, тина—сірата, сіраціна;
круглы та—кругом сірата.
Сіротінка—сірацінка.
Сіротіть—сіраціць, асірочваць.
Сіротлівы—сіратлівы; неда-
 лужны, адзінокі.
Сіротo-воспiтaтeльный, ный дом
 дзіцячы дом.
Сіротскі—сіроцкі, сірочы.
Сіротствo—сіроцтва.
Сіротствoвaть, рoтeть—сірацець,
 пасірацець.
Сіры—1) сіраціна; 2) беспарадны,
 пакінуты.
Сістeмa—сыстэма, уклад, парадак,
 лад; с. *дeсятiчнaя*—дзeсяткo-
 вaя сыстэма; с. *зeмлeдeлiя*—
 спoсaб зeмлярoбствa; с. *мiрa*
 —сыстэма сьвeту; с. *мeтpичe-
 скaя*—сыстэма мeтpычнaя; с.
нeрвнaя—нeрвoвaя сыстэма;
 с. *coлнeчнaя*—coнцaвaя cы-
 стeмa.
Сістeмaтiзaтop—сыстэматызaтap,
 уклaдaльнiк (л. т.).
Сістeмaтiзaцiя—сыстэматызaцiя,
 сыстэматызaвaньнe, уклa-
 дaньнe, упaрaдкaвaньнe (л. т.).
Сістeмaтiзiрoвaть—сыстэматызa-
 вaць, уклaдaць, упaрaдкoўвaць
 (л. т.).

Сістeмaтiчeскі—сыстэматычнa,
 пaступoвa.
Сістeмaтiчeскі—сыстэматычны,
 пaступoвы.
Сітeц—пapкaль, цыт, сіцeц.
Сітeчкo—сітцa.
Сітнік (бот. Scirpus lacustris L.)—
 мiлiцa, сітняк (б. т.), сіт.
Сітный (*хлeб*)—сітны.
Сітo—сітa.
Сітoвiдный (бот.)—сітaвaты
 (б. т.).
Сітoчный—сітaвы.
Сітцe—сітцa.
Сітцeвий—пapкaлeвы, цытoвы,
 сітцaвы.
Сіфіліс—пpанцы, сiфiлiс.
Сіфілітiк—пpанцaвaты, пpанцiк,
 сiфiлiтiк.
Сіфілітiчeскі—пpанцaвaты,
 пpанцaвы, сiфiлiтiчны.
Сіфoн—сiфoн.
Сіянiнe—зiянiнe, зiх(а)цeнiнe;
сeвepнoe c.—зiянiнe кaнцa-
 вoнaе (г.-к. т.), пaзapнiцa.
Сіятeльный, нeйшый—нaнiясь-
 нeйшы, вiяльмoжны.
Сіятeльствo, вaшe-ствo—вaшa
 iнaсaнь, iнaвaнiяльмoжнaсь
Сіятi—зiянiць, зiх(а)цeць, пpамeн-
 вaць, aгнiцa, блiскaць.
Сіянiющый—зiянiльны, зiхaцiчы, пp-
 мiяністы, aгнiсты, блiскучы,
 iсмy.
Скaбioзa (бот. Scabiosa Colum-
 baria L.)—кyпнiцa (б. т.),
 кyпiнa, пepaпaлiчнiк, вiрeднiк
 (Fed.).
Скaбрeзный—нaпpистoйны.
Скaз, вoт тeбe и вeсь скaз—вoсь
 тaбe i нa.
Скaзaнiе—aпaвядaньнe (л. т.).
Скaзaтeль—кaзaльнiк (л. т.).
Скaзaть—см. Сказывать.
Скaзкa—кaзкa, бaйкa; *бaбi-зкi*—
 дзeйкi, плeткi.
Скaзoчкa—кaзaчкa, бaечкa.
Скaзoчнoсть—кaзaчнaсьць, бaеч-
 нaсьць.
Скaзoчный—кaзaчны, бaечны.
Скaзoчнiк—кaзaчнiк, бaчнiк, бaй.
Скaзoчнiцa—кaзaчнiцa, бaечнiцa.
Скaзyемoe (*гpам.*)—кaзьнiк, скa-
 зoўнiк, выкaзьнiк.
Скaзывaть, скaзaть—кaзaць, скa-

заць; апавядаць, апавядаць;
мовіць, прамовіць; баяць, на-
баяць; *между нами будь ска-
зано*—няхай паміж намі за-
станецца; *короче сказаць*—ка-
рацей кажучы; адным словам;
так сказаць—гэтак кажучы,
да прыкладу; *нечего сказаць*
—нямá што казаць; *сказано
сделано*—што сказаў, тое й
зробіў; *ловко сказано*—сказаў,
як звязваў.

Сказываться, сказаться—казацца,
сказацца, быць казаным; аб-
яўляцца, аб'явіцца; уда-
ваць, удаць з сябе каго; на-
звацца, назвацца; *он ска-
зался больным*—ён аб'явіўся
хворым, ён удаў з сябе хво-
рага; *последствия сказались*
—вынікі выявіліся; *сказы-
вается комиссаром*—выдае сябе
за камісара.

Скакание—скаканьне, цмыганьне;
гайсаньне, гоцаньне; *на ло-
шади*—гарцаваньне.

Скакать—скакаць, цмыгаць; гай-
саць, гоцаць; *на лошади*—
гарцаваць.

Скакнуть—скакнуць, цмыгануць.

Скаковой—скакавы.

Скакун—скакун; *зоол.* (*Cicindela*)—
скакунчык (з. т.).

Скакунок—скакунок, стрыгунчык.

Скакунья—скакуха.

Скала́—скала́.

Скала́ 1) *физ.*—скала́; **2)** *муз.*—
га́ма.

Скалистый—скалісты.

Скалить—шчэрыць, вышчараць
(зубы); *лить над кем зубы*—
кпіць з каго, высьмяхацца
з каго.

Скалка (*для раскатывания теста,
беля*)—кача́лка.

Скалозуб—насьмешнік, рагатун.

Скалозубы (*зоол.*)—голазубы,
скалазубы.

Скалывать, сколоть—сколваць,
скалоць; сыцінаць, сыцяць; ад-
скёпліваць, адскяпіць.

Скальп—скальп (сыцяты чэрап).

Скальпировать—скальпаваць, сыці-
наць чэрап.

Скальпель—скальпéль (сыцінач).

Скамеечка—ла́вачка, заслончык,
зэдлік.

Скамеечный—ла́вачны; зэдлікавы.

Скамейка, скамья—ла́ва, заслон,
услон, зэда́ль.

Скандал—сканда́л; *сделать кому
скандал*—нарабіць сора́му.

Скандалёзный—сканда́льны.

Скандалист—сканда́лісты, буян

Скандалить, льничать—сканда́ліць,
буяніць.

Скандално—сканда́льна.

Скандальный—сканда́льны.

Скандинавия—Скандына́вія.

Скандирование, дование—сканда-
ва́ньне.

Скандировать, довать—скандава́ць.

Скапливать, скопить—зб́іраць,
назб́іраць, назапа́шваць, на-
запа́сіць; прымнажа́ць, пры-
мно́жыць; намнажа́ць, намно́-
жыць.

Скапливаться, скопиться—зб́і-
ра́цца, назб́іра́цца; намна-
жа́цца, намно́жыцца; нато́ўплі-
ва́цца, нато́ўпі́цца

Скапывание—скопва́ньне.

Скапывать, скопать—скопва́ць,
скапа́ць.

Скарабей (*зоол.*)—скарабе́й.

Скарб *домашний*—дабро, збожжа,
манаткі.

Скаред—скна́ра, гары́да, жм́інда,
н́йднік, крупéньнік; бры́да.

Скаредничать—скна́рыць, жм́ін-
дзі́ць, на крупáх жыць.

Скаредно—скнарлі́ва; бры́дка.

Скаредность—скнарлі́васьць;
бры́дкасьць.

Скаредный—скнарлі́вы; бры́дкі.

Скарлатина—шкарляты́на.

Скарлатинный—шкарляты́навы.

Скармливать, скормить—скормлі-
ва́ць, скармі́ць; патраўля́ць,
патраві́ць; выдава́ць, вы́даць
на спажывéньне.

Скат—1) *возвышенности*—спад, па-
ка́т; 2) *колес*—стан; 3) *рыба*
(*зоол. Raja clarata*)—пластун
(з. т.); *с. электрический* (То-
гредо)—тарпэ́днік (з. т.).

Скатерть—абру́с, настольнік, ска́-
церка.

Скатистый—пака́цісты, спáдзісты.

Скатка—скру́тка.

Скатыванне—скочваньне; скрўчаньне, зьвітаньне; спусканьне, ссоўваньне.

Скатываць, скатаць—скочваць, скачаць; выкочваць, выкачаць (бялізну); скрўчваць, скруціць; зьвінаць, зьвіць; **-таньны**—скочаны, скрўчаны, зьвінуты.

Скатываць, скачваць, скатіць—скачваць, скаціць; спускаць, спускаць, спускаць; спускаць; ссўнуць.

Скатывацца, скатіцца—скачвацца, скаціцца; спускацца, спускацца, спускацца; спускацца; ссўнуцца.

Скачка—1) скаканьне, скокі, гарцаваньне; 2) выперадкі.

Скачок—скок, скачок, цмыг; **-чкамі бежаць**—скокам, подскакам.

Скачущыя (зоол.)—скопкі (блохі).

Скачць, в-скачць—учвал, наўзавады.

Скашыванне—скошваньне (травы); скрыўленьне (вачэй).

Скашываць, скасіць (траву)—скошваць, скаціць; выкошваць, выкасіць; сіць *глаза*—скрывіць вочы, скасавурыцца.

Скважина—шчыліна (г.-к. т.), шпар, дзіра, дзірка, зяўра.

Скважінка—шчылінка, дзірка.

Скважистасьць—дзірчастасьць, дзіркаватасьць, сітаватасьць.

Скважистый—дзірчасты, дзіркаваты, сітаваты.

Сквалыга—см. Скрыга.

Сквалыжнічаць—см. Скрыжнічаць.

Сквашыванне—скашваньне.

Сквашываць, скасіць—скашваць, скасіць; скісьляць, скісьляць; **-шэньны**—скашаны, скісьлены.

Сквер—сквэр, садок.

Скверна—погань, поскудзь, агідзьдзе.

Сквернавец—паганец, паскўднік, плюгавец, агіднік, брыда.

Сквернавка—паганка, паскўдніца, плюгаўка, агідніца, брыда.

Скверніць—паганіць, паскўдзіць, плюгавіць, пляміць.

Скверно—пагана, паскўдна, блэга, кэпска, плюгава, гнёсна, брыдка.

Сквернослов, -вец—няпрыстойнік.

Сквернословіе—брыдкія словы, няпрыстойная мова, лаянка.

Сквернословіць—вымаўляць брыдкія словы, няпрыстойна гаварыць, плявузгаць.

Сквернословный—брыдкі, няпрыстойны.

Скверность—погань, паскўдства, плюгаўства, гнёснасьць, брыдота.

Скверный—паганы, паскўдны, плюгавы, гнёсны, брыдкі, агідны; *благі, кэпскі*.

Сквітаться—см. Поквітаться.

Сквозистый—дзірчасты; празрысты.

Сквозить 1) *о ветре*—правяваць наскрозь, дзьмаць; 2) *о лучах света*—прасьвэчваць, праходзіць.

Сквозной—скразны; **ной ветер**—цяга, падвэй; **ной двор**—праходны двор; **ная дыра**—дзіра наскрозь.

Сквозняк—скразнік, цяга, падвэй.

Сквозь—скрозь, праз, цэраз, наскрозь; *смотрыць на што* **сквозь пальцы**—глядзець праз пальцы, ня дбаць.

Скворец (зоол. Sturnns)—шпак.

Скворечник, -шня—шпакоўня.

Скворка—шпацыха.

Скворцовый—шпаковы.

Скелёт—шкілёт, касьцяк.

Скелетный—шкілётавы.

Скептик—скептык, сумнявальнік (л. т.).

Скептицизм—скептыцызм, сумняваньне, сумненьне.

Скептический—скептычны, сумнявальны (л. т.).

Скидаць, скидываць, скинуць—скідаць, скідваць, скінуць; *с ценy*—зьменьшваць, зьмяншаць, спускаць, спускаць; зьніжаць, зьнізіць цану.

Скидка—скіданьне, скідка.

Скидыванне—скідваньне; *с ценy*—зьменьшваньне, зьніжэньне, спусканьне.

Скиня—скіня.

Скинуць—см. Скидаць.

Скипевший, -пелый—скіпэлы, адкіпэлы.

Скипаться, скипеться—скіпацца, скіпэцца, адкіпэць; сьсядаць, сьсесьці, згўснуць.

Скипетр—бэрла; *с. цар ский (бот.*

Verbascum nigrum L.)—дзіва́на, па́нна-дзіва́нна.
 Скипідар—шкіпіна́р, шпікіна́р.
 Скипідарны́й—шкіпіна́равы, шпікіна́равы.
 Скірда́—тарпа́, скірта́.
 Скисание—скіса́ньне, сква́шваньне.
 Скиса́ть, скісна́уть—скіса́ць, скіс-ну́ць; сква́шва́цца, сква́сіцца.
 Скислы́й, -сшы́й—скісла́ы, сква́шаны́.
 Скит (цeрк.)—скіт.
 Скиталец—бадзя́га, туля́га, бесхаці́нец, галя́йстра.
 Скиталица—бадзя́чка, бесхаці́нка.
 Скитание—бадзя́ньне, туля́ньне, блука́ньне, вандрава́ньне.
 Скита́цца—бадзя́цца, туля́цца, блука́цца, вандрава́цца.
 Склад—склад, уклад; сў́вязь, па́радак, ла́д; с. *товаро́в*—склад, мага́зын; с. *ума́*—кіру́нак ду́мка́; с. *речи́*—па́радак мовы́; *чита́ць па-да́м*—сьлібі́зава́ць: *тут не́т ні скла́ду, ні ла́ду*—ні да скла́ду, ні да ла́ду.
 Складень—скла́дзень.
 Складка—1) скла́дка, зморш́чка, зморш́ч (г.-к. т.); 2) скла́дваньне, скла́да́ньне; *дки на пла́цье*—фа́льбоны.
 Складно́—скла́дна, gláдка (гавары́ць), ла́дна, у ла́д (пець), да ла́ду.
 Складной—скла́даны́; *ной нож*—скла́да́нчык.
 Складно́сть—скла́днасьць, ла́днасьць, да́ла́днасьць.
 Складны́й—скла́дны, ла́дны, да́ла́дны́; *ная речь*—гла́дка́я мо́ва.
 Складочка—ма́ленька́я скла́дка, зморш́чка.
 Складочны́й о де́ньгах—скла́дкавы́; *-ное помеще́ние*—склад.
 Складчатый—зборы́сты, фа́льбоны́сты, у фа́лды.
 Складчик—скла́да́льнік, скла́дач.
 Складчина—скла́да́нка, скла́дчы́на.
 Складчи́ца—скла́да́льні́ца, скла́да́чка.
 Склады́вание—скла́дваньне, скла́да́ньне.
 Склады́вать, скла́сть, сло́жить—скла́два́ць, скла́да́ць, скла́сьці́, зла́жыць; *ды́ваць стихы́*—верша́ваць; *жыць с се́бя до́лж-*

но́сть—вы́звалі́цца ад па́сады; *-жыць голо́ву*—нала́жыць гала́вою; *-жыць кнігу́*—зго́ртаваць, зга́рнуць; *де́ньги*—скла́даць; *сло́жить вину́ на друго́го*—зья́рнуць віну́ на дру́гога.
 Склё́вывать, склева́ть—склё́ваць, скля́ваць, па́клява́ць; па́дзяўба́ць.
 Склеивание—склё́йваньне, зьлё́плі-ва́ньне.
 Склеива́ть, склеи́ть—склё́йваць, склё́іць; зьлё́пліваць, зья́ліць; *-енны́й*—склё́ены, зьлё́плены.
 Скле́йка—с.м. Склеивание.
 Склеп—склеп.
 Склепны́й—склё́павы.
 Склё́пка, -пы́вание—склё́пваньне, зьлі́тава́ньне.
 Склё́пыва́ть, склепа́ть—склё́пваць, скля́паць; зьлі́тоўваць, зьлі́тава́ць.
 Склероз (мед.)—склероз, за́цьвяр-дзе́ньне.
 Склеши́вание—склёшчваньне.
 Склеши́ваться, -щи́ться—склёшчва́цца, склёшчы́цца.
 Слизкий—с.м. Слизкий.
 Скликание—скліка́ньне, згу́кваньне.
 Склика́ть, склика́ть, скли́кну́ть—скліка́ць, склі́каць, склі́кну́ць; згу́кваць, згу́каць, згу́кну́ць.
 Скли́чка—склі́к, склі́ка́ньне.
 Скло́ка—гры́зня́, калатня́, калатне́ча.
 Склон (горы́)—схі́л, спа́д, спа́дзі́на.
 Склонение—схі́ле́ньне; *астр.*—нахі́л, збаче́ньне; *грам.*—скла́не́ньне.
 Склоненны́й—схі́лены, пахі́лы; ні́цы, па́ні́клы.
 Склонно́сть (псих.)—нахі́л (пс.-л. т.). нахі́льнасьць.
 Склонны́й—нахі́льны, ла́сы (да ча́го); *-ны́й к а́лчності́*—ска́п-лі́вы; *-ны́й к осу́ждению́*—язы́ка́ты; *-ны́й к у́прямству́*—на́раві́сты.
 Склоняе́мость—скла́ня́льнасьць, зьме́ннасьць у скла́нах.
 Склоняе́мый—скла́ня́льны, зьме́ны ў скла́нах.
 Склоня́ть, склоні́ць—схі́ляць, схі́ліць; нахі́ляць, нахі́ліць; на-

варочваць, наварнуць; пад-
маўляць, падмовіць; няць *сло-
во* (грам.)—скланяць слова.

Склоняться, ниться—схіляцца, схі-
ліцца; нахіляцца, нахіліцца;
нікнуць, панікнуць; гарнуцца,
прыгарнуцца; *на бок*—збоч-
вацца, збочыцца; *к упадку*—
занепадаць, заняпасьці; няцца
о словах (грам.)—скланяцца,
зьмяняцца ў склонах; *день*
склоняется *к вечеру*—вечарэе;
склонившись—схіліўшыся,
ніца.

Склоняющийся квадрат (физ.)—
нахільны квадрат.

Скочить (*волоса*)—склічыць, скуд-
лачыць.

Склянка—шклёнка, слоік, пля-
шачка.

Скоба—скаба, скабка; *ба у двери,*
спусковая (у ружья)—клёмка.

Скобель—скрабач, скобля, скабёл-
ка, струг.

Скобка—дўжка, клёмка; *у оси*—
падоска.

Скобление—скрабаньне, скаблень-
не, струганьне.

Скоблить—скрабаць, скробаць,
скабліць, стругаць; *ленный*—
скробаны, струганы.

Скобочный—скабкавы.

Скобяной, ной товар—дзераўніна.

Сковать—см. Сковывать.

Сковеркивать, кать—см. Исковер-
кать.

Сковка—скаваньне, скуваньне.

Сковорода, дка—скаварада, па-
тэльня.

Сковородник—чапляла, чапляя, ёмка,
ёмачнік.

Сковородный—скавародны, па-
тэльны.

Сковывание—скоўваньне.

Сковывать, сковать—каваць, скоў-
ваць, скаваць, скуваць, скуць;
-*ванный*—скаваны, скўты.

Сковыривать, рять, рнуть—скалуп-
ваць, скалупаць, скалупнуць;
карпаць, скарпаць.

Скок—скок.

Скоком—скокам, прыскакам, под-
скакам.

Сколачивание—зьбіваньне.

Сколачивать, сколотить доски—

зьбіваць, зьбіць; *деньги*—зьбі-
раць, назьбіраць, назапасіць;
расстарацца.

Сколка—зьбіваньне.

Сколок (*с чего*)—падабнік, почат,
узор.

Сколотить—см. Сколачивать.

Сколоть—см. Скалывать.

Сколупывать—см. Сковыривать.

Сколь—колькі, як; *ль возможно*—
як мага.

Скольжение—коўзаньне, сьлізгань-
не, сьлізгаценьне.

Скользить, знуть—коўзацца, каўза-
нуцца; сьлізгаець, сьлізгацца,
сьлізгануцца; соугацца, сауга-
нуцца.

Скользкий—коўзкі, сьлізкі, склізкі.

Скользо—коўзка, сьлізка, склізка.

Скользкость—коўзкасьць, сьліз-
касьць, злызота, сьлізгата.

Сколький—які.

Сколько—колькі, колькі, як; *ко
нибудь*—колькі-небудзь, як-
хаця, трохі, трошачкі; *ко угод-
но*—колькі хочаце; *ко возмож-
но*—як мага; *сколько живу,*
не видел этого—як жыву, ня
бачыў гэтага.

Скомандовать—скамандаваць, даць
каманду, загадаць.

Скомкивать, кать—мяць, зьмяць,
зьмінаць; камечыць, скаме-
чыць; *волоса*—клічыць, склі-
чыць, скудлачыць.

Скоморох—скамароха, сьмешнік,
камеднік, блазен.

Скоморошество—скамароства, бла-
зэнства.

Скоморошествовать—блазнаваць,
дураваць, сьмяшыць.

Скомпрометировать—скампрамэ-
таваць, абняславіць, зганьбіць.

Сконфузить—засароміць, зьбянтэ-
жыць.

Скончание—сканчэньне, канец; *до
ния века*—да канца сьвету.

Скончаться—сканаць, скончыць
жыццё, памёрці.

Скопа (зоол. Pandion)—скаба (з т.)

Скопать—см. Скапывать.

Скопец—скапёц, лягчәнец, спакла-
даны.

Скопеческий—скапёцкі.

Скопечество—скапёцтва.

Скопидом, -мка—скнара, скупяндзя.
Скопидомство—скнарасьць; ашчэ-
насьць.

Скопировать—скап'яваць, зьняць
копію.

Скопить—*см.* Скапливать и Оскоп-
лять.

Скопище—нагаўп, грамада, тлум.

Скопка—скопваньне.

Скопление—1) зграмаджэньне,
нагаўп; намнажэньне, згрупа-
ваньне; 2) лягчэньне, спакла-
даньне.

Скопляться—*см.* Скапливаться.

Скопом—грамадою, кагалам.

Скорбеть—тужыць, сумаваць, ну-
дзіцца, журыцца.

Скорбно—тужліва, сўмна, журбліва,
смўтна.

Скорбный—тужлівы, сўмны, смут-
лівы, засмучоны, журблівы;
-ный *лист (в больнице)*—ар-
куш хваробы.

Скорбут (*мед.*)—скарбўт, гнілец.

Скорбу—туга, сум, смўтак, засму-
чэньне, жаль, журба.

Скорда (*бот.*)—*см.* Скерда.

Скорее—хутчэй, скарэй, баржджэй,
шпарчэй.

Скоренький—хўценькі, борзьдзенькі.

Скоренько—хўценька, борзьдзенька.

Скорлупа картофеля—лушпайка,
лупіна, лушпіна; *твердая*—
шкарўпа, шкарўпіна, скарўпа;
у рыбы—луска.

Скормить—*см.* Скармливать.

Скорняк—кушнёр, рымар.

Скорняжный—кушнёрны, рымарскі.

Скорнячество—кушнёрства, ры-
марства.

Скорнячить—кушнераваць.

Скоро—хўтка, скора, борзда, шпар-
ка, шыбка, швўдка, пахапна;
за́раз, неўзаба́ве; *на-скоро*—
насьпэх, абь-як.

Скоробить, -ться—скараба́ціць, ска-
раба́ціцца; **-бленный**—скараба́-
чаны.

Скороговорка—скарагаворка.

Скорозрелый—*см.* Скороспелый.

Скоромить, -ться—скароми́ць, ска-
роми́цца.

Скоромник—скаромнік.

Скоромное—скарам, скаромнае.

Скоромный—скаромны.

Скоропалительно—раптоўна, ра́п-
там, імпэтна, без разважання.

Скоропалительный—раптоўны,
імпэтны.

Скорописец—скарапісец.

Скорписный—скарапісны.

Скоропись—скарапіс (м. р.).

Скоропостижно—ра́птам, раптоўна.

Скоропостижный—раптоўны.

Скоропреходящий—нядоўгачасны,
нядоўгатрывалы, які хўтка
мінае.

Скорорастиющий—скарарослы.

Скороспелка—скарасьпелка; *бот.*
Primula officinalis Jacq.—*см.*

Первоцвет.

Скороспелость—скарасьпеласьць.

Скороспелый—скарасьпелы.

Скорострельный—скарастрэльны.

Скорость—хўткасьць, скарасьць,
борздасьць, шпаркасьць, швўд-
касьць, шыбкасьць.

Скоротать век—зьвекаваць, пра-
жыць.

Скоротечно—кароткачасна.

Скоротечный—кароткачасны.

Скороход—скараход, бягўн.

Скорпион (*зоол. Scorpio europaеus*)—
скарпіён; *с. водяной* (*Nepa*
cinerea)—плашчак вадзяны
(з. т.).

Скорпионный, -новый—скарпіёнавы.

Скорчивание—скў(о)рчваньне,
скрыўлёньне (тва́ру).

Скорчивать, -чить—кў(о)рчыць,
скў(о)рчваць, скў(о)рчыць;
-чить *гримасу*—скры́віцца.

Скорчиться—скў(о)рчыцца, скры-
віцца; **-чившись**—карчаком;
-ченный скў(о)рчаны, скрыў-
лены.

Скорый—скоры, хўткі, шпаркі,
борзды, швўдкі, шы́бкі, жвавы,
пахопны; **-рый на под'ем**—
парўхлівы; **-рый поезд**—скоры
(прысьпешаны) поезд; *в -ром*
времени—неўзаба́ве, памалым
ча́се; *на-рую руку*—сьпэхам

Скорячить—скірэчыць.

Скос травы—скос; *откос*—спад.

Скоса—скрыва (глядзець).

Скосить—*см.* Скашивать.

Скостить—вылічыць, скінуць з
костак.

Скот—скаціна, жывёла, ста́так;

крупный рогатый—быдла, гавяда; худоба, тавар; *племенной*—заводзкі, завадзкі; *как ругательство*—быдляр, скаціна, бэстыя.

Скотинка—быдлё, скацінка.

Скотник—быдляр; скотнік.

Скотный—скацінны, быдлярчы, таварачы; **ный двор**—абора, стадола.

Скотобойня—разьніца.

Скотовод—гадоўнік быдла, жывёлавод, скотнік.

Скотоводство—гадоўля быдла, жывёлаводства.

Скотоврачебный—ветэрынарны.

Скотоложство—скоталёства (т. пр.).

Скотоподобный—падобны да скаціны.

Скотопригонный двор—быдлярчы базар.

Скотопромышленник—гандляр скацінай.

Скотски—пабыдлярчаму, як быдляр.

Скотский—быдлярчы, скацінны; **ский падеж**—падзёж, паморак на скаціну.

Скотство—быдлярства, быдлярчы ўчынак.

Скочить—с.м. Скакнута.

Скошение—скашэньне, скос.

Скрадывание—скара́ньне, скара́дваньне.

Скрадывать, скрасть—скара́ць, скара́дваць, скара́сьці; **-дывать логи**—кулдыячыць; **-дывать дыхание**—затойваць дух.

Скраивать, скроить—скаро́ваць, скаро́іць, пакро́іць.

Скрашивание—прыяздоба, прыкраса.

Скрашивать, скрасить—прыяздабляць, прыяздобіць; прыкрасьваць, прыкрасіць.

Скребель (зоол.)—скрэбель.

Скребло, бница—скарэбло, скрэбла, скарэбніца, грабніца.

Скрежет—скрыгат, скрогат.

Скрежетание—скрыгата́ньне, скрыгігата́ньне.

Скрежетать—скрыгата́ць, скрыгігата́ць, скрыга́ць.

Скресть—скара́баць, шкрабаць, чаза́ць.

Скрепа, скрепление—1) змацава́нь-

не, за́шчапка; 2) подпіс, за-сва́дчаньне.

Скреплять, пить—змацо́ваць, змацава́ць; шчапі́ць, сашчапі́ць, зашчапі́ць; *бумагу подписью*—засва́дчаць, засва́дчыць; **скрепя сердце**—сва́існаўшы сэ́рца.

Скрестить—с.м. Скрешивать.

Скрешивание—скарыжава́ньне.

Скрешивать, скрестить—скарыжава́ць, скарыжава́ць; скла́даць, скла́сьці на́крыж; парава́ць, спарава́ць; **-шенный**—скарыжаваны.

Скривление—скарыўле́ньне.

Скривлять, вить—скарыўля́ць, скарыва́ць; **выкряулять, выкрявлять, -ленный**—скарыўлены.

Скрижаль—табліца, дошка.

Скрип—рып, рыпаньне; скрип.

Скрипач—скарыпач, музы́ка, музыкант.

Скрипеть, скрипнуть—рыпа́ць, ры́пнуць; скары́паць, скары́пнуць.

Скриление—ры́паньне, скары́паньне.

Скрипка—скары́пка.

Скрипня, потня—рыпані́на, скарыпані́на.

Скрипун—ры́пун, скары́пун.

Скрипунья—ры́пуха, скары́пуха.

Скрипучий—ры́плівы, ры́пучы, скары́плівы.

Скроить—с.м. Скаивать.

Скромник—скаро́мнік.

Скромница—скаро́мніца.

Скромничать—быць скаро́мным, сва́іска́ца.

Скромно—скаро́мна, сва́іпла, сва́іпна, рахма́на; небага́та, папроста.

Скромность—скаро́насьць, сва́іпл(н)асьць, лагоднасьць.

Скромный—скаро́мны, сва́іпл(н)ы, ціхі, рахма́ны, лагодны; прасты.

Скропать—зла́таць, склё́іць, зьялі́ць; спарта́чыць.

Скруглять, лить—скаругля́ць, скаругля́ць.

Скручивать, скрутить—скару́чваць, скару́ціць; зва́інаць, зва́іць; **-тить кого**—акару́ціць.

Скрученость—скару́чанасьць.

Скрученный—скару́чаны, зва́іты.

Скрывание—хава́ньне, скары́ва́ньне

завесой—засланёныне; *в углу*—туляныне.

Скрывать, скрыть—хаваць, схаваць, захаваць; *скрываць, скрыць; за завесой*—засланяць, засланіць; *в укромном месте*—туляць, затуліць; *-вать в сердце*—таіць у душы, мець у сэрцы.

Скрываться, скрыться—хаватца, схаватца, захаватца; *крыцца, скрыцца; за завесой*—засланяцца, засланіцца; *в укромном месте*—туляцца, затуліцца; *зашывацца, зашыцца; из очей*—зьнікаць, зьнікнуць, пазьбікаць; *чэзнуць, счэзнуць; -ваться под чужим именем*—удаваць з сябе каго; *солнце лось за тучею*—сонца зайшло за хмару; *тут что-то-ваётся*—тутака штось ёсьць.

Скрыпица (бот.)—см. Шампиньон.

Скрытничество—таённыне, хаваньне.

Скрытничать—таіцца, хаваць думкі, крыцца.

Скрытно—сукрыта, патаёмна, потай, цішком, няшчыра.

Скрытность—скрытасьць, сукрытасьць, няшчырасць, таёмнасьць.

Скрытный—скрыты, сукрыты, няшчыры, таёмны.

Скрытоголовые (зоол.)—акрытагаловыя.

Скрытожаберные (зоол.)—акрытазябравыя.

Скрытосеменный, -ные (растения)—акрытанасенныя (б. т.).

Скрытый—скрыты, сукрыты, прыкрыты, схаваны, захаваны, патаёмны, нябачны, сакрэтны, патайны.

Скрючивать, -чить—згінаць, сагнуць у крук.

Скряга—см. Скарעד.

Скряжничать—см. Скарעדничать.

Скудель (цэрк.)—гліна, чарапок.

Скудельный—чарапковы, крохкі, ломкі, нятрывалы.

Скуденый, -новатый—мізэрны, небагаты.

Скудно—бедна, убога, нішчымна, мізэрна, пажабрацку.

Скудность—беднасьць, убоства,

нястатак, нішчымнасьць, мізэрнасьць, злыбеда.

Скудный—бэдны, убогі, нішчымны, мізэрны, жабрачы, злыбедны.

Скудоумие—беднасьць розуму, аніякаватасьць, недаўства.

Скудоумный—бэдны на розум, аніякаваты, недаўжны, недапечаны; *он-ный*—у яго ня ўсе клёпкі ў галаве, у яго ня ўсе дома.

Скука—нуда, маркота; *ка одолела*—нуда напала.

Скула, -лы лица—сківіцы, ягадкі.

Скулить—лементаваць, галасіць, скуголіць.

Скульптор—разьбяр (л. т.), скульптар!

Скульптура—разьбярства, разьба (л. т.), скульптура.

Скульптурный—разьбярскі, скульптурны.

Скумбрия—(зоол. Scomber scombrus)—скўмбрыя.

Скупание—скупляньне, скупаваньне.

Скупать, скупить—скупаваць, скупляць, скупіць.

Скупенько—скупенька.

Скупердзай, -йка—скупяндзя, скупярдзя, скупярдыка.

Скупец—скупы, скупяндзя, жмінда, скнара.

Скупиться—скупіцца, шчадзіцца, скнарыцца.

Скупка—скупляньне, скупаваньне.

Скупной—скупаваны.

Супо—скўпа, ашчадна.

Суповато—скупава́та, трохі скўпа.

Суповатость—скупава́тасьць.

Суповатый—скупава́ты, трохі скупы.

Супой—скупы, ашчадны; *сделаться-пым*—паскупець; *-пой на слова*—маўклівы.

Супость—скўпасць, ашчаднасьць.

Супщина (сербский парламент)—скўпшына.

Супщик—скўпнік, перакўпнік.

Супыщина—скўпніца, перакўпніца.

Скусывание—адкўсваньне.

Скуывать, скусить—адкўсваць, адкусіць.

Скуфейка, фья—падкапак, папоўскі каптур, ярмолачка
Скучать—нудзіць, нудзіцца, маркоціцца.
Скученность—густасьць, зграмаджасьць.
Скучивание—награмаджэньне, намнажэньне, накладаньне.
Скучивать, скучить—награмаджаць, награмадзіць; намнажаць, намножыць; звальваць, зваліць; збіраць, сабраць у кучу.
Скучивость—нудлівасьць.
Скучивой—нудлівы, нудосны.
Скученький—нуднаваты, трохі нудны.
Скученько—нуднавата, трохі нудна.
Скучно—нудна, маркотна, млосна (на сэрцы).
Скучный—нудны, маркотны.
Скушать—зьесьці, паесьці.
Слабенький—слабенькі, слабыхны, кволенькі.
Слабеть—слабнуць, кволіць, млець, рабіцца слабым (кволым).
Слабёхонький—слабюсенькі, слабыхны.
Слабительное (средство)—лякарства на вольнасьць.
Слабит, его слабит—у яго вольнасьць.
Слабнуть—см. Слабеть.
Слабо—слаба, слабка, павольна, нямоцна, нядужа, памалу, мала, пацху.
Слабовато—слабавата, трохі слаба.
Слабоватый—слабаваты, трохі слабы.
Слабоволие—малая (слабая) воля.
Слабоголосый—слабы на голас.
Слаборудый—з слабымі грудзямі.
Слабодушие—маладушнасьць, боязкасьць.
Слабодушно—маладушна, боязка, баязьліва.
Слабодушный—маладушны, боязкі, баязьлівы.
Слабосилie—малая сіла, нядужасьць, нёмач, кволасьць.
Слабосильный—маласільны, нядужы, недалужны, кволы, нёмачны; хілы, здыхляк, вахляк.

Слабость—слабасьць, кволасьць, недалужнасьць, млявасьць, млосьць.
Слабоумие—слабасьць (брак) розуму, недалужнасьць, аніякаватасьць, прыдуркаватасьць.
Слабоумный—слабы на розум, недалужны, аніякаваты, прыдуркаваты, недарэка, недапэка.
Слабый—слабы, нямоцны, нядужы, някрэпкі, недалужны, кволы, крохкі; млявы; слабы (вўзел).
Слава—1) слава, хвала, гонар; 2) чўтка, погаласка; *худая с.*—няслава; **слава богу**—хваліць бога.
Славильщик—валачобнік.
Славист—славiсты.
Славить—славіць, выслаўляць, распускаць славу, хваліць, выхваляць, вялічаць; *на рождестве*—калядаваць; *на пасхе*—валачобнічаць.
Славиться чем—слынуць, быць слаўным.
Славка серая (зоол. Sylvia)—валасянка, лёска (з. т.).
Славение—выслаўленьне, калядаваньне.
Славливать, словить—злоўліваць, злавіць.
Славно—слаўна, хвальна, слынна, пачэсна; добра.
Славный—слаўны, хвальны, слаўты, слаўтны, слынны; **ный малый**—добры хлопец.
Славолюбец—славалюб.
Славолюбивый—славалюбны.
Славолюбие—славалюбства.
Славословие—выхвала, вялічаньне, увяльбеньне, выслаўленьне.
Славословить—выхваляць, вялічаць, увяльбляць, славіць, выслаўляць, выхваляць.
Славянизм—славянiзм.
Славянин—славянін.
Славянка—славянка.
Славянофил—славянафіл, славяналюб, прыхільнік славян.
Славянский—славянскі.
Славянство—славянства.
Слагаемое (мат.)—складнік (м. т.).
Слагатель—складальнік; *тель стихов*—вершавальнік.

Слагать, сложить—складаць, скласьці, паскладаць, злажыць; укладаць, укласьці, улажыць.
Сладенький—салодзенькі.
Сладехонький—саладзюсенькі.
Сладить (*с кем*)—зладзіць, пагладзіцца, памовіцца (з кім), даладзіць (камў).
Сладить—саладзіць, падсалоджваць.
Сладкий—салодкі; **кий рожок** (*бот. Johannis-Brot*)—салодкі струк.
Сладко—салодка.
Сладковатость—саладкавасьць.
Сладковатый—саладкавы, трохі салодкі.
Сладкогласие, звучие—мілагучнасьць.
Сладкогласный, звучный—мілагучны.
Сладко-горький—салодка-горкі.
Сладко-кислый—салодка-кіслы, салодка-квасны.
Сладостно—салодка, міла, лёба, прыёмна, пяшчотна.
Сладостный—салодкі, мілы, лёбы, прыёмны, пяшчотны.
Сладострастие—юр, пажадлівасьць, слашнота.
Сладострастно—юрліва, з запалам.
Сладострастный—юрлівы, пажадлівы, маркатлівы.
Сладость—слодыч (ж. р.), салодкасьць; **дости**—*см. Сласти*.
Слаживать, сладить—ладзіць, наладзіць; угаджваць, угадзіць; згоджваць, згодзіць, зладжваць, зладзіць.
Слазить—1) зладзіць (на што); 2) злэзці (з чаго).
Сламывать, сломать, сломить—зломліваць, зламаць, зламіць; пераломліваць, пераламіць; *в перен. см.*—перамагаць, перамагчы.
Сланец (*минер.*)—лупняк; *с. слюдистый*—лупняк лушчакowy.
Сланцеватость—лупнякаватасьць.
Сланцеватый—лупнякаваты.
Сланцевый, цовый—лупняковы.
Сластёна—ласўн, ласоха, ласўха, сласьцёха.
Сласти—ласўнкі, прысмакі, канфітўры; марцыпаны.
Сластолюбец—ласўн, раскошнік.

Сластолюбивый—ласы, сласны.
Сластолюбие—слашнота.
Сласть—*см. Сласти*; **всласть**—да смаку, да спадобы.
Слать (*шлю*)—пасылаць, адсылаць.
Слатся на кого—*см. Ссылаться*.
Слаще—саладзёй.
Слева—злёва, з лёвага боку.
Слегать, слечь—злягаць, злэгчы.
Слегаться, слеживаться, слежаться, слечься—злэжвацца, зляжцца, злэгчыся, пазлягацца.
Слегка—злэгка, звольна, лёгенька, памалу, трохі, лёдзье (*ср. Поверхностно*); **ка заболеть**—прыхварнуць.
След—сьлед, троп, трапа; **итти следом**—ісьці сьлёдам, утруп; **попасть на след**—трапіць на сьлед; **не след туда ходить**—ня гожа, не гадзіцца, не выпадае туды хадзіць; **и след простыл**—і сьлёду няма.
Следить—1) сачыць, асочваць, падсочваць; назіраць, наглядаць, спасьцерагаць, цікаваць; 2) сьлядзіць, пакідаць сьлед, крочыць; **дить на полу**—забрўджваць падлогу, нарабіць сьлёду.
Следование—ход, прахаджэньне; **чему**—насьледаваньне (чамў), перайманьне (чаго).
Следователь (*юрид.*)—сьледчы.
Следовательно—выходзіць, значыць, значыцца; **вось жа**.
Следовать 1) *за кем*—ісьці сьлёдам за кім; 2) *после чего*—наступіць, прыходзіць; 3) *чему* насьледаваць (чамў), пераймаць, кіравацца (чым); 4) *из чего*—вынікаць, выходзіць; 5) *в безлич. см.*—належаць, выпадаць, гадзіцца; **после весны-дует лето**—за вясною наступае лёта; **мне-дует 5 р.**—мне належаць пяць рублёў; **что из этого-дует?**—што згэтага выходзіць? **сделано, как-дует**—зроблена, як трэба, як належаць; **как-дует быть**—як мае (належаць, мўсіць, павінна) быць; **не-довало этого**

делать—ня трэ́ было гэтага рабіць.

Следок—сялядок.

Следом—сьлёдам, усьлёд, утруп, на́зіркам, на́глядам.

Следопыт—вывёднік.

Следственно—см. **Следовательно**.

Следственный—сьлёдчы.

Следствие 1) *логич.*—вы́нік, скў-так; 2) *юрид.*—сьлёдства, да-зна́ньне; *производить-ствие*—рабіць сьлёдства; *нарядить-ствие*—прызначаць сьлёдства; *дополнительное-ствие*—да-датковае сьлёдства; *предварительное-ствие*—папярэдняе сьлёдства; *вследствие*—з пры-чы́ны.

Следуемый—нале́жны, нале́жачы.

Следующий—настў́пны, пры́шлы, другі; *на-ший день*—на другі дзень; *на-шей неделе*—на тым ты́дні; *были-щие*—былі вась хто.

Слежаться—см. **Слегаться**.

Слеза—сьляза́ (мн. ч.—сьлёзы); *просить со слезами*—пла́чма прасіць; *исторгать-зы*—аж да-водзіць да сьлёз; *заливаться-ми, утопать в-зах*—сыхо-дзіць сьляза́мі; *притворные-зы*—няшчы́рыя сьлёзы.

Слезание—зьляза́ньне.

Слезать, слезть—зьляза́ць, зля́зіць, зьлё́зці; спуска́цца, спусь-ці́цца.

Слезинка—сьлязі́нка.

Слезиться (о *глазах*)—сьлязі́цца; плака́ць.

Слезка—сьлёзка, сьлязі́нка; *кукушкины-зки* (бот. *Orchis maculata* L.)—зязю́лька пля́містая(б.т.)

Слезливость—плаклі́васьць.

Слезливый—плаклі́вы.

Слезно—сьлёзна, са сьляза́мі, пла́чма.

Слёзный—сьлёзны.

Слезотечение (мед.)—сьлезаци́к, сьлёза́ццэньне.

Слепая—сьляпая, нявіду́чая, цёмная.

Слепень (зоол. *Tabanus bovinus*)—сьляпё́нь.

Слепенький—падсьлёпаваты.

Слепец—сьляпё́, сьляпак. сьляпё́ц, цёмны, нявіду́шчы, нявіду́шчы.

Слепить—1) сьляпи́ць, засьляпля́ць, асьляпля́ць; 2)—см. **Слеплять**.

Слепка—зьлёпли́ваньне.

Слепливать, слеплять, слепить—зьлёпли́ваць, зьляпля́ць, зьля-пи́ць.

Слепнуть—сьлёпну́ць.

Слепо—сьлёпа, навосьлеп; нераз-ва́жна.

Слеповатость—сьлепавата́сьць, не-даба́члівасьць.

Слеповатый—сьлепаваты́, недаба́ч-лівы.

Слепой—сьляпё́, цёмны, нявіду́шчы.

Слепок—зьлёпак.

Слепокурник (бот. *Cornus sanguinea* L.)—см. **Спиж**.

Слепорожденный—з роду сьляпё́.

Слепота—сьлепата́, сьлёпасьць; ця́мнота.

Слепыш (зоол. *Spalax tybhlus*)—сьляпак, сьляпун.

Слесарная (мастерская)—сьляса́р-ня.

Слесарный—сьляса́рны.

Слесарский—сьлёсараў, сьлёсарскі́.

Слесарство—сьляса́рства.

Слесарша—сьлёсарыха.

Слесарь—сьлёсар.

Слет—зьлё́т.

Слетание—зьлята́ньне.

Слива (бот. *Prunus* L.)—сьлі́ва.

Сливание—зьліва́ньне.

Сливать, слить—зьліва́ць, зьлі́ць, пазьліва́ць.

Сливаться, слиться—зьліва́цца, зьлі́цца; супада́ць, супа́сьці.

Сливіна—сьлі́віна.

Сливка—1) сьліўка; 2) зьліва́ньне, зьліў.

Сливки—вяршкі́, сьмята́нка.

Сливной—зьліва́ны.

Сливный—сьлі́вавы.

Сливняк, -ный кустарник—сьліўнік.

Сливочник—малочнік.

Сливочный—сьмята́нкавы; -ное *масло*—сьмята́нкавае ма́сла.

Сливянка (наливка)—сьліва́віца.

Слизень (зоол. *Limax*)—смоўж (з. т.), сьліма́к, сьлізёны́к.

Слизетечение (мед.)—сьлізязца́.

Слизистый—сьлізьява́ты, сьлізья́вы, сьлізкава́ты.

Слизкий—сьлізкі́, склізкі́.

Слизковатый—сьлізкава́ты.

Слизкость—сьлізкасьць, скліз-касьць.
Слизняк (*бот. Althaea officinalis L.*)—*см. Алтей.*
Слизывание—зьлізваньне.
Слизывать, -зять, -знуть—зьлізваць, зьлізаць, зьлізнуць; **-занный, -знутый**—зьлізаны.
Слизь—сьлізь, склізь.
Слинять—зьліняць, паліняць; **-нявший**—зьлінялы.
Слипаться, слипнуться—зьліпацца, зьліпнуцца.
Слитие—зьліццё.
Слитно—зьліта, укўпе, разам, злучна.
Слитный—зьліты, злучаны; **-ное предложение (грам.)**—злучаны сказ.
Слиток—зьлівак, зьлітак, вьлівак.
Слить—*см. Сливать.*
Сличать, -чить—параўноўваць, параўнаваць; зьвяраць, зьвёраць; **-ченный**—параўнаваны, зьвёраны.
Сличение—параўнаваньне.
Сличительный—параўнавальны, параўнаўчы.
Слишком—на́дта, за́надта, за́лішне, з каптуром, праз ме́ру, це́раз край, це́раз сі́лу.
Слияние—зьліццё, супаданьне; *рек*—сутока (г.-к. т.).
Слобода—слабада́.
Слободка—слабодка.
Слободский, -ской—слабодзкі.
Слобожанин—слабодчанін.
Слобжанка—слабодчанка.
Словарик—слоўнічак.
Словарный—слоўнікавы.
Словарь—слоўнік.
Словесник—настаўнік літаратуры.
Словесность—пісьмённасьць, пісьмёнства, літарату́ра (л. т.).
Словесно—на словах, вусна.
Словесный—слоўны; **-ное приказание**—зага́д на словах.
Словечко—слоўца.
Словить—*см. Славливать.*
Словно—бы́ццам, як бы́ццам, ні́бы, ні́быта, маўля́ў, ме́рам, ня́йна-чай.
Слово—слова; *ораторское*—прамо-ва; *проповедника*—каза́ньне; *дар слова*—моўнасьць; *пустые,*

вздорные -ва ма́рныя словы; *честное-во*—ганаровае слова; *дать с.*—даць слова, абяца́цца; *исполнить, содержать с.*—спраў-дзіць слова, датрыма́ць слова; *к слову*—да рэчы; *нарушить с.*—злама́ць слова; *полагаться на с.*—зьвяра́цца на слова; *замолвить с.*—за́кінуць слова; *быть верным слову*—дадзе́рж-ваць (датры́мліваць) слова; *одним словом*—адным словам, каротка ка́жучы; *производное с. (грам.)*—вытворнае слова; *односложное с.*—аднаскладо-вае слова; *бранное слово*—ля́йка; *похабные слова*—бры́д-кія словы; *скупой на слова*—маўклівы; *много слов, а мало дела*—з вялікага грому ма́лы дождж.
Словоизвержение—многаслёўе, слоўны вы́бух.
Словолитня—гі́серня дру ка́рскіх значкоў.
Словом—адным словам.
Словообразование (грам.)—слова-ўтварэ́нне.
Словоохотливость—гаварлівасьць, балбатлівасьць, гутарлівасьць, гаманлівасьць.
Словоохотливый—гаваркі, балбатлівы, гутарлівы, гаманлівы, гаманкі.
Словопрение—спрэчка (на словах).
Словопроизведение (грам.)—слова-вытварэ́нне.
Словопроизводный—словавыт-ворны.
Словосочинение—*см. Синтаксис.*
Словотолкование—тлумачэ́нне слоў.
Словотолкователь—тлу́мач слоў.
Словоударение—на́ціск.
Словцо—слоўца; *красное с.*—пры-гожае слоўца.
Слог—склад, стыль (мовы).
Слоговой—складовы.
Слоеватость—пластава́тасьць, слая-ва́тасьць.
Слоеватый—пластава́ты, слаява́ты.
Слоевщик (бот. thallus)—паросьля (б. т.), слаяві́на.
Слоение—пластава́ньне, слаява́ньне.
Слоёный—слаісты.

Сложение—складаньне; *тела*—склад, пабудова.
Сложенный—складаны, складзены.
Сложить—см. Складывать.
Сложно—складана, завіла, многалучна.
Сложность—складанасьць, завіласць, многалучнасьць; *в-сти*—у злучэньці, наагул.
Сложноцветный (*бот.*)—складанаквётны.
Сложный—складаны, завілы, многалучны.
Слой—пласт, рад, слой; с. *годи́чный* (*бот.*)—слой гадавы (б. т.).
Слоистость—пластаватасьць (г. к. т.), *слаістасьць* (б. т.).
Слоистый—пластаваты, слаісты.
Слоиться—пластавацца, слаіцца.
Слом—злом.
Сломанный—зламаны, зломаны.
Сломать, мить—зламаць, зламіць; *бежать сломя голову*—уцякаць ва ўсё застаўкі.
Сломка—злом.
Слон—слонь.
Слонник (*зоол.*)—см. Долгоносик.
Слоновый—сланёвы.
Слоняться—сनावать, сноўдацца, туляцца, сланяцца, шлындаць, вёшацца.
Слопать—злопаць, пажраць.
Слопец—пастка.
Слуга—слуга, слўжнік, служэбнік, чаладнік, найміт; *ваш покорнейший слуга*—ваш найпакарнейшы слуга.
Служака—служака, шчыры слуга.
Служанка—служанка, слўжка, служэбніца, прыслўжніца, чаладніца, наймічка.
Служанкин—служанчын, найміччын.
Служащий—служачы (Я. Кол.), службовец.
Служба—слўжба, наймы, абавязак; *военная с.*—вайсковая слўжба; *государственная с.*—урадовая слўжба; *действительная с.*—запраўдная слўжба; *товарищ по-бе*—супрацоўнік; *получить службу*—дастаць слўжбу (пацаду).
Службы—прыбудовы.
Служебник (*церк.*)—служэбнік.
Служебный—службовы, служэбны.

Служение—служэньне, паслужэньне, слўжба.
Служивый (*о солдате*)—маскаль.
Служилый—служылы, слўжны.
Служитель—паслугачы, паслугач, паслўжнік, служэбнік; *тель религиозного культа*—паслугачы рэлігійнага кўльту.
Служительница—паслугачка, прыслўжніца, паслўжніца, служэбніца.
Служительский—служэбнічы.
Служить кому—служыць, прыслўжаваць, слугаваць, быць за слугу, быць на слўжбе; *чем*—быць за што, зьяўляцца, прыдавацца; *-жить обедню*—адпраўляць (правіць) абедню; *жить помехой (препятствием)*—замінаць, перашкаджаць; *-жить предлогом*—даваць повад; *это ни к чему не-жит*—гэта ні да чаго не вядзе.
Служка—слўжка.
Слукавить—схітраваць, сфальшыць.
Слупать, плять, пить—злупліваць, злупляць, злупіць; зьдзіраць, зьдэраць, садраць, пазьдзіраць.
Слух—слух, слых, вўха; чўтка, погаласка; *-хи*—чўткі, галасы, дзейкі; *иметь плохой слух*—недачуваць; *разнесся слух*—прайшла чўтка (погаласка); *ходят слухи*—дзейкаюць; *ходзяць чўтки; лишиться слуха, потеряет слух*—аглўхнуць.
Слуховой—слу(ы)хавы; *-вое окно*—дымніца, аддўха.
Слуцк (*гор.*)—Слўцк.
Слуцкий—слўцкі.
Случай—выпадак, прыпадак, прыгода, здарэньне, случай, аказія; *непредвиденный с.*—неперадбачаны выпадак; *неприятный с.*—прыкры выпадак; *удобный с.*—зручны (добры) выпадак; *в этом-чае*—у гэтым разе; *в подобном, таком-чае*—у такім (гэтакім) выпадку (разе); *во всяком-чае*—у кожным выпадку (разе); *в крайнем-чае*—у апошнім разе; *в противном-чае*—у іншым выпадку (разе); *на всякий-чай*—на кожны вы-

падак; *при-чае*—пры аказіі; *по случаю чего* з прычыны чаго; *купить по-чаю*—купіць з аказіі; *пользоваться чаем*—карыстацца з аказіі; *представился чай*—надыйшоў выпадак; трапілася аказія; *потерять чай*—упусціць выпадак.

Случайно—выпадкам, выпадкова, з аказіі, прыпадкам.

Случайный—выпадковы, прыпадковы, неспадзяваны.

Случать, чить—спускаць, спусціць; прыпускаць, прыпусціць; спарваць (самца з саміцай); *-ться (о коровах)*—паляваць, бэгаць; *(о лошадях)*—біцца; *(о свиньях)*—гукацца; *(о собаках, волках)*—ганяцца; *(о кошках)*—марцаваць.

Случаться, читься—трапляцца, трапіцца; выпадаць, выпасці; здарацца, здарыцца; прыпадаць, прыпасці; прыдавацца, прыдацца; прыходзіцца, прысціся; прыгаджацца, прыгодзіцца; адбывацца, адбыцца; бываць, быць; даводзіцца, давесціся; лучацца, лучыцца; *что с ним случилось?*—што з ім сталася?

Случка—спарванне, прыпуск, прыпусканне.

Случной пункт—пункт для спарвання; **ной бык**—стаднік, бугай; **-ной жеребец**—заводзкі жарабец, вогер; **-ной кабан**—кныр, кнур, кнораз.

Слушай! (*команда*)—слухай!

Слушание—слуханне.

Слушатель—слухач.

Слушательница—слухачка.

Слушать—слухаць.

Слушаться (кого)—слухацца.

Слыть (чем)—слынуць, быць вядомым (за што), славіцца.

Слыхать—чуваць, чуць; **-ный**—чуваны, чуты.

Слышать чуць; плохо (нехорошо) -шать—недачуваць.

Слышимый—чутны.

Слышно—чуваць, чутно: *что-но?*—што чуваць?

Слышный—чутны; **-шен**—чуцен.

Слюбляться, биться—кахацца,

пакахацца, закахацца; зьніхвацца, зьніхацца; спадабацца, упадабацца.

Слюда—лушчак.

Слюдистый—лушчакаваты.

Слюдяный—лушчаковы.

Слюна—сьліна, сьлюна.

Слюнить, -ться—сьлініць, -цца, сьлюніць, -цца.

Слюнка—сьлінка.

Слюнный—сьлінны.

Слюногонный (*мед.*)—сьлінагонны.

Слюнотечение—сьлінацёча.

Слюняй—салапёка.

Слюнявый—сьлінявы.

Слякотный—слотны.

Слякоть—халепа, хлюпа, пляга, слота, слата, балота, негадзь.

Смазать—*см.* Смазывать.

Смазка—змазка; змазванне, мазаньне, шмараванне.

Смазливость—гожасьць.

Смазливый, -венький—гожы, гожанькі, прыгожанькі.

Смазной—змазаны.

Смазочный—змазачны, шмаравальны.

Смазывание—змазванне, мазаньне, шмараванне.

Смазывать, смазать—мазаць, змазваць, змазаць, намазаць; *шмараваць, нашмараваць, вышмараваць; гусиным жиром*—шмальцаваць, нашмальцаваць, вышмальцаваць; *коровым маслом*—маслыць, намасылыць; *раст. маслом*—алеіць, наалеіць; *кистью*—квэцаць, паквэцаць, уквэцаць.

Смазь—мазіла, шмаравіда.

Смаковать—каштаваць.

Смалчивать, смолчать—змоўчваць, змаўчаць.

Сманивание—звábліваньне, перавábліваньне, перанаджваньне; зма́ньваньне.

Сманивать, -нить—звábліваць, звábіць; перавábліваць, перавábіць; перанаджваць, перанаджіць; зма́ньваць, зманіць.

Смарагд—*см.* Изумруд.

Смарка, -рывание—сьціраньне; *все пошло на-рку*—усё пайшло прахам.

Смарывать, рать—сьціраць, сьцёрці.
Смастачить, смастерить—змай-страваць, удраць штўку.
Сматывать, смотать—змогваць, зматаць.
Смахивать, смахнуть—змахваць, змахнуць; скідаць, скінуць.
Смаху—адразу, адным разам.
Смачивание—змочваньне.
Смачивать, смочить—змочваць, змачыць.
Смежать, жить (глаза)—прыплюскаваць, прыплюснуць; стуляць, стуліць.
Смежно—сумежна.
Смежность—сумежнасьць, суседзтва.
Смежный—сумежны, суседні, прылёглы.
Смекалка—кемкасьць, цямкасьць, клёк, дагадка.
Смекать, кнуть—кеміць, цяміць, сьцяміць; дагадавацца, дагадацца.
Смело—сьмёла, адважна.
Смелость—сьмеласьць, адвага, бязбоякасьць.
Смелеть—асьмелявацца, асьмяляцца, адважвацца, набірацца адвагі (сьмеласьці).
Смелый—сьмёлы, адважны, бязбоязкі.
Смельчак—сьмёлы (чалавек), смяляк, смяльчак.
Смена—зьмена.
Сменный—зьменны.
Сменяемость—зьмяняльнасьць.
Сменяемый—зьмяняльны, зьменны.
Сменять, нить—зьмяняць, зьмяніць; зьнімаць, зьняць; скідаць, скінуць (з пасады).
Сменяться—зьмяняцца.
Смеривать, рять, рить—зьмёрваць, зьмяраць, зьмераць.
Смерд—чаляднік.
Смердеть—сьмярдзець, тхнуць.
Смердящий—смуродны.
Смерзание—зьмярзаньне.
Смерзать, смерзнуть—зьмярзаць, зьмёрзнуць, зьмёрзці.
Смёрзлый, смерзший—зьмёрзлы.
Смеркаться, кнутыся—зьмяркацца, зьмёркнуцца; змрочыць, змрочыцца.

Смертельно—насьмёрць.
Смертельный—сьмяротны; *ный враг*—заядлы вораг.
Смертность—сьмяротнасьць.
Смертный—сьмяротны; *ная казнь*—кара сьмёрцю.
Смертоносный—сьмяротны, умірушчы.
Смертоубийственный—забойны, згубны.
Смертоубийство—забойства, душэзгубства.
Смертушка—сьмёртухна, смяротка.
Смерть—сьмерць, скананьне, садухі, капўт; *насильственная с.*—гвалтоўная сьмерць; *скоропостижная с.*—раптоўная сьмерць; *спасті от смерти*—выратаваць ад сьмёрці; *по смерти*—да сьмёрці.
Смерч—віхраслуп (г.к. т.).
Смесить—см. Смешивать.
Сместить—см. Смещать.
Смесь—сумесь, мешаніна; *сь мелких частиц*—трушанка.
Смета—каштарыс; *составить-ту*—скласці каштарыс.
Сметана—сьмятана.
Сметание—зьмятаньне.
Сметать, смести—зьмятаць, зьмясціць, зьмесьці.
Сметанник—посуд на сьмятану.
Сметанный—сьмятанавы.
Сметенный—зьмёцены.
Сметище—сьмётнік, сумётнік.
Смётка—цямкасьць, кемкасьць, клёк.
Смётки—сьмёцце; *зерна*—амёці, амёціны.
Сметливость—цямкасьць, кемкасьць.
Сметливый—цямкі, кемкі, здагадавы.
Сметный—каштарысны, вызначаны.
Смётывание—скідваньне; *ниток*—фастрыгаваньне.
Смётывать, сметать, сметнуть—скідаць, скідаць, скінуць (стог сена); *нитки*—фастрыгавы, сфастрыгавы.
Сметь—адважвацца, важыцца, асьмелявацца.
Смех—сьмех, сьмешкі, жарты;

громкий—рогат; **с. иронический**—с. высьмешлівы, кплівы; *поднимать себя на с.*—рабіць з сябе сьмех; *надрываться от -ха*—рагатаць аж заходзіцца.

Смешенный—мяшаны, зьмешаны.

Смешение—зьмяшэньне.

Смешивание—зьмешваньне.

Смешивать, шать—мяшаць, зьмешваць, зьмяшаць; плутаць, заплутваць, заплутаць, заблытаць; **шаться**—замяшацца, зьбянтэжыцца.

Смешить—сьмяшыць, дзівіць.

Смешки—сьмешкі, жартачкі.

Смешливость—сьмешлівасьць.

Смешливый—сьмешлівы.

Смешно—сьмешна, пацешна, пракудна.

Смешной—сьмешны, пацешны, фатэтны, пракудны.

Смешать, смешить—зьмяшчаць, зьмясьціць; зьмяняць, зьмяніць; скідаць, скінуць; зьнімаць, зьняць (з пасады), **щаться**—зьмяшчацца, саступаць; **ститься в сторону**—збочыць.

Смещение—зьмяшчэньне, саступаньне; **ние в сторону**—збачэньне; **с должноты**—скіданьне.

Смеяться—сьмяяцца, дзівіцца (з каго); *громко*—рагатаць; *зло*—кпіць (з каго).

Смиловаться—зьмілавацца, злітавацца.

Сминать, смять—мяць, зьмяць; *волоса*—кудлачыць, скудлачыць; *глину*—камечыць, скамечыць; *траву*—здрасаваць, здратаваць, патаптаць.

Смирение—пакора, пакорнасьць, ціхамірнасьць.

Смиреник, ница—пакорнік, ніца, ціхі, хая, сьмірны, ная.

Смирено—пакорна, з пакорай, ціхамірна, спакойна, ціха, сьмірна.

Смиренность—пакорлівасьць, пакорнасьць, ціхамірнасьць.

Смиранный—пакорлівы, пакорны, ціхамірны, сьмірны.

Смиреть—ціша(э)ць, заспакойвацца, сьмірнець (*ср* Присмиреть).

Смиритель—сьмірыцель.

Смирительный—сьмірыцельны.

Смирить—см. Смирять.

Смирна—сьмірна.

Смиренький—ціхенькі, лагодненькі, спакойненькі, сьмірненькі.

Смирно—ціха, спакойна, лагодна, ціхамірна, сьмірна; *команда*—зважай! (в. т.).

Смирный—ціхі, спакойны, лагодны, ціхамірны, рахманы, сьмірны.

Смирять, рить—сьміраць, сьмірыць, спакорыць; *судакойваць, супакойць; заспакойваць, заспакойць; уціхамірваць, уціхамірыць; угамоўваць, угамаваць; уцішаць, уцішыць.*

Смиряться, риться—сьмірацца, сьмірыцца, скарыцца; спакорвацца, спакорыцца; заспакойвацца, заспакойцца; уціхамірвацца, уціхамірыцца, угамавацца.

Смогать, смочь—змагаць, змагчы; здольваць, здолець; прымець.

Смоква (*бот. Ficus carica L.*)—фіга, хвіга.

Смоквенный—фігавы, хвігавы.

Смоклый, кший—змоклы, зьмяклы, змакрэлы.

Смокнуть—змокнуць, зьмякнуць, змакрэць.

Смоковница—фігавае дрэва.

Смола—смаля, смолка; *древесная (канифоль)*—жывіца; **с. горная**—смолка зэмная (г.-м. т.).

Смолевзтый, левой, листый—смалисты, смолены, смаляны; **-стое полено**—смаляк.

Смолёвка (*бот. Silene vulgaris. Garske*)—ляскатуха (б. т.).

Смоление—смалёньне.

Смоленск (*гор.*)—Смалёнск.

Смоленский—смалёнскі; *ская губерния*—Смалёншчына.

Смолильщик—смаляр.

Смолильный—смалярны.

Смолистый—см. Смолеватый.

Смолить, ться—смаліць, смаляцца.

Смолка—(*бот. Viscaria vulgaris Röhl.*)—смолка.

Смолкание—змаўканьне.

Смолкать, смолкнуть—змаўкаць, змоўкнуць; **-кший**—змоўклы.

Смоловар, кур—смаляр.

Смоловарня, курня—смалярня.

Смолоду—змоладу, зза́маладу.
 Смолоносный—смаланосны.
 Смолотить—змалаціць.
 Смолоть—змалоць; *-ть чушь*—счаўп-сьці.
 Смолчать—*см.* Смалчивать.
 Смоль—смоль.
 Смольный—смольны, смаланы.
 Смолянка (*бот.*)—*см.* Смолёвка.
 Смоляной—смаланы.
 Смorkание—смарканые.
 Смorkать, *-ться*—смаркаць, смаркацца.
 Смorkун—смаркач.
 Сморо́дина (*бот. Ribes L.*)—смуродзіна, парэчкі; *с. красная* (*R. rubrum L.*)—парэчкі чырвоныя; *с. черная* (*R. nigrum L.*)—парэчкі чорныя (*б. т.*).
 Сморо́динный—смуродзінавы, парэчкавы; *-ные растения* (*бот. Grossulariaceae*)—агрэставыя (*б. т.*); *-ная настойка*—парачкоўка
 Сморчковый—смаржовы.
 Сморчок (*гриб*)—сморж.
 Сморщивание—зморшчваньне; *бровей*—насу́пліваньне.
 Сморщивать, *-шить*—зморшчваць, зморшчыць; *брови*—су́піць, насу́піць; *-щенный*—зморшчаны.
 Смотание, *-тка*—зматаньне.
 Смотать—*см.* Сматывать.
 Смотр—агляд, аглядзіны.
 Смотрение—глядзёньне (*пс.-л. т.*), ба́чаньне; догляд, дагляд, дагляданьне, даглядзіны.
 Смотренный—агляданы.
 Смотреть—глядзе́ць (на што), ба́чыць (што); *пристально в даль*—це́міць, це́міцца, зіркаць; *за кем, чем*—дагляда́ць (каго, што), нагляда́ць, назіра́ць, дазіра́ць (што); *в см. производить* *смотреть*—агляда́ць; *-реть за домом*—дагляда́ць хаты;
*а -реть на кого, как на отца—*уважа́ць каго за ба́цьку; *-реть на что сквозь пальцы*—патура́ць каму́ ў чым; *-реть в оба*—пільнава́цца, сыцерагчы́ся, *высыцерага́цца*; *-реть с изумлением*—дзівіцца (на што); *-реть на кого косо*—кыві́ць вочы, *гасаву́рыцца*; *на него нечего*

-реть—з ім няма́ чаго лічы́цца; *смотря по...*—гледзячы на..., уважа́ючы на...; *не смотря на то, что*—ня гледзячы на тое, што..., не з(у)важа́ючы на тое, што...; *того и смотри, что он обманет*—так і пільну́йся, што ён абшукáе.
 Смотреться—глядзе́цца, дзівіцца (на сябе).
 Смотрины (*невесты*)—су́глады.
 Смотритель—дазорац, дасорца, назорац, нагляднік, дагля́дчык, дагляда́ч.
 Смотрительница—наглядніца, даглядчыца, дагляда́чка, дазіра́чка.
 Смотрительский—наглядчы.
 Смотрительный—даглядны, наглядны.
 Смочить—*см.* Смачивать.
 Смошенничать—змахлява́ць, збанкрутава́ць, зжу́льць.
 Сморд—смурод, смора́д, тха.
 Смордно—смуродна, сьмярдзю́ча.
 Смордность—смуроднасьць, сьмярдзю́часць.
 Смордный—смуродны, сьмярдзю́чы, пры́тхлы, тухлявы.
 Смугловатый—смугля́вы, чарна́вы.
 Смуглолицый—смугля́к; *-цая*—смугля́нка.
 Смуглость—смугля́сць.
 Смуглый—смуглы.
 Смудрить—змудрава́ць, схітрава́ць, змайстрава́ць.
 Смута—непакой, бунта́ніна, замяшаньне, калатнё́ча, калатні́, зму́ста.
 Смутитель—змусьні́к, баламу́т, калатні́к, бунтаўні́к.
 Смутительница—змусьні́ца, баламу́тка, бунтаўні́ца.
 Смутить—*см.* Смущать.
 Смутки—плёткі, намовы.
 Смутно—1) непакойна, бунтаўлі́ва; 2) цьмя́на, цёмна, му́тна, няясна, нявыра́зна, неазна́чана.
 Смутность—1) непакойнасьць, бунтаўлі́васьць; 2) цьмя́насьць, му́тнасьць, няяснасьць, нявыра́знасьць.
 Смутный—1) непакойны, бунтаўлі́вы, бунтоўны, трывожны; 2) цьмя́ны, цёмны, му́тны, няясны, нявыра́зны, неазна́чаны.

ны; **ное время**—ліхалёцце, ліхая гадзіна, безгалоўе.

Смущки—смўшак.

Смутьян—*см.* Смутитель.

Смутьянка—*см.* Смутительница.

Смутьянничать—баламўціць, бунтаваць, змушчаць, падбухторваць.

Смущать, смутить—1) баламўціць, збаламўціць, скаламўціць; бунтаваць, узбунтаваць; змушчаць, змусьціць; 2) турбаваць, устурбаваць; трывожыць, устрывожыць; бянтэжыць, збянтэжыць; сароміць, засароміць.

Смущаться, смутиться—мяшацца, замяшацца; бянтэжыцца, збянтэжыцца; сароміцца, засароміцца.

Смущение—замяшаньне, трывога, непакой, калатнёча, засарамлёньне.

Смущенный—1) збаламўчаны, скаламўчаны, узбунтаваны; змушчоны; 2) замяшаны, устрывожаны, устурбаваны; збянтэжаны, засаромлены.

Смывальный—змывальны.

Смывание—змываньне.

Смывать, смыть—змываць, змыць.

Смык—смык.

Смыкание—1) злучэньне, змыканьне; 2) зьвяздзеньне, прыплюскваньне (вачэй).

Смыкать, сомкнуть—1) злучаць, злучыць; змыкаць, самкнуць; 2) зводзіць, зьвёсьці; прыплюскаваць, прыплюснуць (вочы).

Смыкаться, сомкнуться—1) злучацца, злучыцца; змыкацца, самкнуцца; 2) зводзіцца, зьвёсьціся; прыплюскацца, прыплюснуцца; мжыцца, самжыцца.

Смысл—сэнс, значэньне, змысел (*род.*—змыслу), розум, клёк; *с. разделительный*—сэнс падзельны; *с. собирательный*—сэнс зборны (пс.-л. т.); *в буквальном-ле*—літаральна; *в стро-гом-ле*—сыцісла; *здравый с.*—здоровы розум.

Смыслить—разумець, цяміць, кёміць, змысьліць.

Смыть—*см.* Смывать.

Смычка—сўвязь, злучнасьць, злучэньне, злучка; стычка.

Смычок—смычок.

Смышлённость—цямкасьць, кёмкасьць.

Смышлённый—цямкі, кёмкі, змыслны, разўмны.

Смягчаемый—зьмякчальны.

Смягчать, -чить—зьмякчаць, зьмякчыць; памякчаць, памякчыць.

Смягчение—зьмякчэньне.

Смягчительный—зьмякчальны.

Смятение—замяшаньне, трывога, перапалох, мі(я)тусэньне, гвалт, вярхал.

Смятенный—замяшаны, патурбаваны, занепакоены.

Смятка, в-ку—усьмятку (пра яйцо).

Смять—*см.* Сминать.

Снабжатель, -бдитель—дастаўнік, забесьпячальнік.

Снабжать, снабдить—дастаўляць, даставіць (што); забесьпячаць, забясьпечыць (чым); заспасабляць, заспасобиць (нс.).

Снабжение—дастава, забесьпячэньне, заспасабэньне (нс.).

Снадобиться—спатрэбіцца.

Снадобье—зэльле, прыправа.

Снаружи—знадворку, звонку, зьверху.

Снаряд—гарматны набой, знарад (в. т.), начынне, прылада.

Снаряжать, снарядить—узбройваць, узброіць; рыхтаваць, прырыхтаваць; ладзіць, наладзіць; спраўляць, справіць; *в дорогу*—выпраўляць, выправіць.

Снаряжение—узбраеньне, прырыхтаваньне, наладжваньне, выпраўленьне.

Снасть—снасьць, прылада, інструмант.

Сначала—спачатку, сьпярша, перш, напэрад.

Снашивать, сносить—зношваць, знасіць, пазношваць.

Снег—сьнег; *с. первый*—пароша; *как с. на голову*—зьнячэўку, зьнянацку, неўспадзёўкі.

Снегирь (зоол.)—*см.* Снегирь.

Снедать—грызці.

Снедь—эжа, яда, страва.

Снежинка—сьняжынка.

Снежистый—сьняжысты.

Снежно—сьнежна.

Снежный—сьнежны, сьнегавы.

Снежок—сьняжок; **жжи**—сьнежкі.

Снесение—знясеньне.

Снести—см. **Сносить**.

Снигирь (зоол. *Loxia pyrrhula*)—гіль (з. т.), сьнягір.

Снизойти—см. **Снисходить**.

Снизу—зьнізу, сысподу, здолу.

Снизывание—зьнізваньне.

Снизывать, зать—зьнізваць, зьнізаць.

Снимание—здыманьне, зьніманьне.

Снимать, снять—здымаць, зьнімаць, зняць, пазьнімаць; складаць, скласьці; скідаць, скінуць; **снять кожицу** (с *картофеля*)—абабраць; **снимать кожу**—злупліваць скўру; **мать голову**—сьцінаць галаву; **мать хлеб** (с *поля*)—убіраць збожжа; **снять пояс**—адперазаць; **мать квартиру**—наймаць.

Сниматься, сняться—здымацца, зьнімацца, зняцца; **сняться с места**—рушыцца, крануцца.

Снимка—здымка, здыманьне, зьніманьне.

Снимок—здымак, зьніма.

Снискивать, скать—знаходзіць, знаходзіць, знайсць; набываць, набыць; жываць, жыць (славы, чэсьці); **скать расположение, милость**—увайсьці ў ласку.

Снисходительно—ласкава, лагодна, выбачна.

Снисходительность—ласка, лагоднасьць, выбачнасьць, спагадлівасьць.

Снисходительный—ласкавы, лагодны, выбачны, спагадлівы.

Снисходить, снизойти—рабіць, зрабіць ласку; уважыць, заўважыць (каму); выбачаць, выбачыць; **сверху вниз**—саступаць, саступіць.

Снисхождение—ласка, прыхільнасьць, выбачэньне; патураньне.

Снить—сьніць; см. **Сныть**.

Сниться—сьніцца.

Снова—зноў, ізноў, нанова.

Сновалка—асноўніца.

Снование—снаваньне.

Сновать—1) снавась, класьці аснову; 2) сноўдацца, туляцца, швэндаць.

Сновидение—сон, сьненьне.

Сноп—сноп; *ржаной, вымолоченный*—якалот; *нижний конец-па-гузёр, гуз*; с. *соломы для крыш*—куль.

Снопик, пок—снапок.

Снопище—вялікі сноп.

Сноповидный, образный—падобны на сноп.

Сноровка—звычайка, абычка, прывучаньне.

Снос—знос, знясеньне.

Сносить, снести—знасіць, зьнесць, знясьці; аднасіць, аднесць; вынасіць, вынесць; цярпець, сцярпець (крыўду); скідаць, скінуць (карты); эрываць, сарваць (пра вёцер).

Сноситься, снести (с кем)—зносіцца, зьнесьціся.

Сноска—зноска, вынаска.

Сносливость—выносьлівасьць, цярплівасьць.

Сносливый—выносьлівы, цярплівы.

Сносно—зносна, цярпець можна.

Сносный—зносны.

Снотворный—снатворны.

Снотолкование—тлумачэньне сноў.

Снотолкователь—тлумач сноў.

Сноха—сыновая, нявэстка.

Сношение—зносны, стасунак; *иметь-ния*—зносіцца, быць у зносінах.

Снурок—см. **Шнурок**.

Сныть (бот. *Aegorodium Podagria* L.)—сьнітка (б. т.).

Снятие—здыманьне.

Снять—см. **Снимать**.

Сняток (зоол. *Salmo siperianus*)—сьнітка.

Со—см. **С**.

Соавтор—суаўтар.

Собака—сабака (м. р.), сабачка, пес, псюк, цюця, цюцік; *английская*—брытан; *борзая*—хорт; *гончая*—ганчак; *лягавая*—выжал; *дворовая*—дварняк; *косматая*—кўндзель.

Собачиться—сабачыцца, грызціся, сварыцца, ляцца.

Собаколов—гіцаль.

Собачий—сабачы, сабацкі, песьці;
-чья голова (раст.)—с.м. Но-
ричник.

Собачина—сабачына, псіна.

Собачник—сабачнік, псярнік.

Собачка—сабачка (м. р.), пёсік,
ццюцька; у ружья—цынгель.

Собачонка—ццюцька, пёсік, псюк.

Собеседник—размоўнік, бясёднік.

Собеседница—размоўніца.

Собеседование—размова, гутарка,
бясёда.

Собеседовательный—размоўны,
бясёдны.

Собеседовать—размаўляць, гута-
рыць, гаманіць, бясёдаваць.

Собирание—збіраньне, збор, згур-
таваньне.

Собиратель—збіральнік, збірач.

Собирательница—збіральніца,
збірачка.

Собирательный—зборны, збі-
ральны.

Собирать, собрать—збіраць, са-
браць, назбіраць; гуртаваць,
згуртаваць; складаць, скласьці;
-бierać милостыню—жабра-
ваць; -бierać подаяния на
святках—калядаваць, вала-
чобнічаць; -раць грибы, лён—
браць.

Собираться, собраться—збірацца,
сабрацца, пазбірацца; ска-
дзіцца, сыйсьціся; -бярэцца
к чэму—рыхтавацца; -бярэцца
с мыслями—надумацца;
-бярэцца с силами—намаг-
чыся.

Соблаговоление—ласка.

Соблаговолить—зрабіць ласку,
рачыць.

Соблазн—спакўса, спакушэньне,
звядка, змўста, звод.

Соблазнение—спакушэньне.

Соблазнитель—спакўсьнік, зводнік.

Соблазнительница—спакўсьніца,
зводніца, увядзёнка.

Соблазнительно—спакўсна, звабна,
прывабна.

Соблазнительность—спакўснасьць,
звабнасьць, прывабнасьць.

Соблазнительный—спакўсны, спа-
кўсьлівы, звабны, прывабны.

Соблазнять, -нить—спакушаць, спа-

кусьціць; зводзіць, зьвёсьці; ва-
біць, звабіць; змушчаць, зму-
сьціць; -нённы—спакўшаны,
звёздзены, зваблены, змуш-
чоны.

Соблюдать, соблюсти—захоўваць,
захаваць; пільнавацца, дапіль-
навацца (чаго); сьцерагчы;
глядзець, даглядзець; выкон-
ваць, выканаць (закон, наказ);
-даць достоинство, приличие
—шанавацца; -дённы—захо-
ваны, захаваны, дапільнаваны,
выкананы.

Соблюдение—захаваньне, выкон-
ваньне, дапільнаваньне, сьце-
ражэньне.

Собой—с.м. Себя.

Соболезнование—спачуваньне, жаль.

Соболезновательный, -нующий—
спачувальны.

Соболезновать—спачуваць (камў),
выказаць жаль; шкадаваць
(аб чым).

Соболий, линый—сабалёвы.

Соболь (зоол. *Mustela zibellina*)—
саболь (з. т.), собаль

Собор—1) збор; 2) прав.—сабор;
катол.—катэдра; земский с.—
зёмскі збор (сойм).

Соборный—зборны, саборны, ка-
тэдральны.

Соборовать—рабіць апошнія па-
мазаньне.

Собою—с.м. Себя.

Собрание—збор, сход; сабраньне,
грамада, натаўп; общее с.—
агульны сход; общественное с.—
грамадзкая зборня; учреди-
тельное с. (государственное)
—устаноўчы сойм; (обществ.)
устаноўчы сход; место, где
происходит-ние—зборня.

Собрать—сябар, пабрацім.

Собратство—сяброўства, пабра-
цімства.

Собрать—с.м. Собирать.

Собственник—уласьнік, гаспадар.

Собственница—уласьніца.

Собственно—уласна.

Собственноручна—уласнаю рукою.

Собственноручный—уласнаручны.

Собственность—уласнасьць, улас-
нае дабро; общая с.—суполь-
ная ўласнасьць.

Собственный—уласны; *ное имя* (грам.)—уласнае імё; **ними силами**—саматўгам; *по-ному желанию*—самахоць, самохаць, па сваёй волі.

Собутыльник—кампа́ньнік, таварыш па бутэльцы.

Событие—падзе́я, прайва, здарэньне; *произошло-тие*—адбылася (ста́лася, зда́рылася) падзе́я.

Сова (зоол. Strix)—савá; *с. белая* (зоол. Nyctea)—беласоўка (з. т.); *с. ушастая* (Asio)—вуша́нка (з. т.).

Сование—са(у)ва́ньне, піха́ньне.

Совать, сунуть—са(у)ва́ць, с́унуць; піха́ць, піхну́ць, пхну́ць; уты́каць, уткну́ць; уты́ркаць, уты́ркну́ць; *-вать нос*—уты́каць нос.

Соваться (*туда и сюда*)—сова́цца, савáцца, штў́рхацца.

Совершать, шить—рабі́ць, зрабі́ць; чыні́ць, учыні́ць; даконва́ць, дакана́ць; выконва́ць, вы́канаць; канча́ць, скончы́ць; адпраўля́ць, адпра́віць (набажэ́нства).

Совершение—учыне́ньне, выканáньне, заканчэ́ньне, спаўне́ньне, спраў́джаньне, адпра́ва.

Совершенно—зусі́м, цалком, суздром; дарэ́шты, дашчэ́нту, ушчэ́нт; *но ничего*—ані́звáньня, ані́калі́ва; ані́парашы́нкі.

Совершеннолетие—поўны́я гады́, поўнале́цьце, даросласьць.

Совершеннолетний—поўных гадоў, поўнале́тні, дарослы.

Совершенный—1) дакана́ны, вы́кананы, зроблены, закончаны, споўнены, зроблены; 2) даскана́лы, л́ьны; 3) цэлы, поўны; **ный вид глагола**—закончанае трыва́ньне дзеяслову; **ный дурак**—дурны́, як пень.

Совершенство—даскана́ласць, даскана́льнасьць, даскана́льства; *в-стве*—даскана́ла.

Совершенствоваться—удаскана́льваць, даводзі́ць да даскана́ласьці.

Совершенствоваться—удаскана́львацца, даходзі́ць да даскана́ласьці.

Совершитель—выкана́вец, вы́канаўца.

Совершить—см. Совершать.

Совершиться—адбы́цца, зрабі́цца, споўні́цца, зда́рыцца, ста́цца.

Совестить—сарами́ць, узруша́ць сумле́ньне, стыдзі́ць, совесьці́ць.

Совеститься—сарами́цца, стыдзі́цца.

Совестно—сора́мна, совесна.

Совестный—сумле́нны, чэ́сны, цнотны, совесны.

Совесь—сумле́ньне, совесьць; *по чистой -сти*—ад душы́.

Совет 1)—ра́да, пара́да, дара́да; 2) *совещание*—нара́да; *С. Народных Комиссаров*—Са́ве́т Наро́дных Каміса́раў; *педагогический с.*—шко́льная ра́да; *учебный с.*—наву́ковая ра́да; *обращаться к кому за-том*—про́сіць сабе́ ра́ды, ра́дзі́цца (з кі́м); *отказать в-те*—ня да́ць ра́ды; *совет держать*—ра́ду ра́дзі́ць; *спрашивать-та*—шука́ць сабе́ ра́ды; *жить в-те (о супругах)*—жы́ць у згодзе (згодна); *тайный совет*—пата́ёмная ра́да, змова.

Советник—ра́днік, пара́днік, ра́дца, ра́йца.

Советница—ра́дніца, пара́дніца.

Советование—рае́ньне, ра́джаньне.

Советовать—ра́дзіць (*сов.*—пара́дзіць), ра́іць (*сов.*—пара́іць).

Советоваться—ра́дзіцца, ра́іцца (з кі́м).

Советский—ра́давы, саве́цкі.

Советчик—см. Советник.

Совещание—нара́да, пара́да.

Совещательный (*голос*)—дара́дчы.

Совещаться—ра́дзіцца, ра́іцца; ра́біць нара́ду.

Совка капустная (зоол. Mamestra brassicae L.)—капуста́жэ́рка (з. т.); *с. озимая* (Agrotis segetum Hülk.)—но́чнік азі́мы (з. т.); *с. сосновая* (Panolis piniperda Panz.)—хво́яжэ́рка шко́дная (з. т.); *совки* (Noctuidae)—но́чнікі (з. т.).

Совладать, деть (*с кем, с чем*)—здóлець, перамагчы́, змагчы́, паду́жаць (каго).

Совладелец—супольнаўласнік.
Совладелица—супольнаўласніца.
Совладение—супольнае ўладанне, суполка.
Совлекать, совлечь—звалакаць, звалачы; сьцягваць, сьцягнуць; скідваць, скідаць, скінуць.
Совлечение—звалаканне, сьцягванне, скіданне.
Совместимость—сумяшчальнасць.
Совместимый, тельный—сумяшчальны.
Совместительство—сумяшчальнасць, сумесьніцтва.
Совместитель—сумяшчальнік, сумесьнік.
Совместить—см. Совмещать.
Совместничать—сумесьнічаць.
Совместно—сумесна, супольна, абапольна, паспал, укўпе,
Совместность—сумеснасць, супольнасць, абапольнасць.
Совместный—сумесны, супольны, гуртавы, абапольны.
Совмещать, совместить—сумяшчаць, сумясыць; пагаджаць, пагадзіць.
Совмещение—сумяшчэнне.
Совок—шўфлік; для веяння—вэялка.
Совокупление—злучэнне, спалучэнне; спарванне; о собаках склэшчванне.
Совокупляться, питься—злучацца, злучыцца; спалучацца, спалучыцца; спарвацца, спарыцца; о собаках—склэшчвацца, склэшчыцца.
Совокупно—злучна, укўпе, супольна, сумесна, разам.
Совокупность—злучнасць, супольнасць; ность чисел (мат.)—збор лікаў (м. т.).
Совокупный—злучны, супольны, сумесны.
Совпадать, совпасть—супадаць, супацьці; прыпадаць, прыпацьці; прыходзіцца, прыйсціся да чаго; збывацца, збегчыся.
Совпадение—супаданне, прыпаданне, збег.
Совратитель—зводнік, спакусьнік, пагаршальнік, баламўтнік.
Совратительница—зводніца, спакусьніца, пагаршальніца, баламўтка.

Совратительный—зводны, пагаршальны, баламўтны.
Соврать—збрахаць, склўсіць, зманіць.
Совращать, совратить—зводзіць, зьвесьці; спакушаць, спакусіць; псаваць, сапсаваць; пагаршаць, пагоршыць; абарачаць, абярнуць (на што); уцягваць, уцягнуць (у што).
Совращающий—см. Совратитель.
Совращение—звод, спакуса, пагаршэнне, псота.
Современем—з часам.
Современник—сучасьнік.
Современница—сучасьніца.
Современность—сучаснасць.
Современный—сучасны.
Совсем—зусім, сусім, саўсім, суздром, цалком.
Согбенность—пахіласць, сагну́тасць.
Согбенный—пахілы, сагну́ты, прыгну́ты.
Согласие—згода, згоднасць, лад, лагода; *жить в-сии*—жыць у згодзе; *дать свое-сие на что*—згадзіцца на што.
Согласительный—пагаджальны.
Согласить—см. Соглашать.
Согласно—згодна, у згодзе (жыць), у ладзе; *как предлог*—паводле, паводлуг, водле, водлуг (чаго); згодна (з чым).
Согласность—згоднасць.
Согласный—згодны; **ный звук** (грам.)—зычны або сугалосны гук (зык).
Согласование—узгадненне, пагаджэнне.
Согласовать—узгадняць, пагаджаць, згоджваць, дапасаюваць.
Согласоваться—быць згодным з чым, згоджвацца, адпавядаць чаму, дапасаювацца да чаго.
Согласованный—узгоднены, пагаджаны, дапасаваны.
Соглашатель—згоднік.
Соглашательница—згодніца.
Соглашательский—згодніцкі.
Соглашательство—згодніцтва.

Соглашать, согласить—згаджаць, згадзіць; пагаджаць, пагадзіць; яднаць, паяднаць; рабіць, зрабіць згоду (паміж кім).

Соглашаться, согласиться—гадзіцца, згаджацца, згадзіцца; пагаджацца, пагадзіцца; паразумявацца, паразумецца; рабіць, зрабіць згоду (з кім).

Соглашение—згода, угода.

Соглядатай—выведнік, сок, шныпар.

Соглядайка—выведніца, шныпарка.

Соглядать—выведваць, высочваць, шныпараць.

Согнать—см. Сгонять.

Согнутый—сагну́ты, пахілы.

Согнуть—см. Сгнать.

Согражданин—суграмадзінін.

Сограничный—сумёжны.

Согревательный—сагравальны.

Согреть, согреть—сагравяць, сагрэць; аграваць, агрэць; ацёпліваць, ацяпліць.

Согрешать, шить—грашыць, саграшаць, саграшыць.

Согрешение—грэх.

Сода—сода.

Содействие—дапамога, помач.

Содействовать, оказать содействие—дапамагчы, зрабіць дапамогу.

Соделывать, соделать, содеять—рабіць, зрабіць; выконваць, выканаць.

Содержание книги—зьмест; *юрид.*—утрыманьне, кошт; *на своем*—сваім коштам; *быть на*—быць на чым кошце.

Содержанка—1) утрыманка; 2) палюбоўніца, бонка, бахурка.

Содержатель—утрымальнік, гаспадар (чаго-небудзь); *ль корчмы*—рандар; *книжного магазина*—кнігар.

Содержательница—утрымальніца; *льница корчмы*—рандарка.

Содержательно—зьмястоўна, са зьместам, каштоўна.

Содержательность—зьмястоўнасьць.

Содержательный—зьмястоўны, багаты зьместам, каштоўны.

Содержать—1) трымаць, утрымліваць, ут)мыюваць; 2) ранда-

ваць, мець на пасэсіі, дзяржаць; 3) ме́сьціць, зьмяшчаць, **-жащий**—які зьмяшчае.

Содержаться—зьмяшчацца (у чым).

Содержимое—зьмест, зьмесьціва (В. Ласт.).

Содовый—содавы.

Содом—1) Садом; 2) галас, гармідар, гвалт, вярхал.

Содомить—галасавяць, гармідараваць.

Содрат—см. Сдирать.

Содрогание—здрыг, здрыганьне.

Содрогаться, гнутья—здрыгацца, здрыгануцца; **страсацца**, **страса(я)нуцца**.

Соединение—зьяднаньне, злучэньне, спалучэньне, спалўка, сўвязь.

Соединенно—зьяднана, злучана.

Соединенный—зьяднаны, паяднаны, злучаны, спалучаны; **-ные Американские Штаты**—Злучаныя Амэрыканскія Штаты.

Соединитель—злучальнік, злучнік.

Соединительный—злучальны.

Соединять, нить—яднаць, зьяднаць, паяднаць, аб'яднаць; **лучаць**, **злучаць**, **злучыць**, **спалучаць**, **гуртаваць**, **згуртаваць**; **-нять сводом** склёпліваць; **-нять тисками**—склёшчваць; **собак для драки**—зводзіць, склычваць.

Соединяющий—злучальны.

Сожаление—жаль, жалкаваньне; **шкадаваньне** (аб чым); *к великому-нию*—на вялікі жаль; *к величайшему-нию*—на найвялікшы жаль.

Сожалеть—мець жаль (да каго), жалкаваць, шкадаваць.

Сожжение—спалэньне.

Сожженный—спалены, папалены, спелены.

Сожигать, сожечь—паліць, спаліць, папаліць, спопеліць.

Сожитель—1) сужывец, сумяшканец, сукватэрнік, хаўрусьнік, кашнік; 2) палюбоўнік.

Сожительница—1) сумяшканка, сукватэрніца, хаўрусьніца, кашніца; 2) палюбоўніца.

Сожительство—сужыццё, сумяшканьне.

Сожительствовать—1) жыць (мяш-

каць) сумёсна (супольна, ра-
зам, у хаўрусе) з кім; 2) мець
родавыя (цялесныя) зносіны.

Сожитие—сужыцце, супольнае
(сумёснае) жыццё, сужы-
вецтва.

Сожраць—сажраць, зжэрці, па-
жэрці.

Созвание—скліканьне, склік, згу-
каньне.

Созвать—см. Созывать.

Созвездие—сузор'е (г.-к. т.).

Созвучие—сугучнасьць (л. т.), су-
гучча.

Созвучный—сугучны.

Создавать, создать—тварыць, ства-
раць, стварыць; утвараць, ут-
варыць; вытвараць, вытва-
рыць; будаваць, збудаваць.

Создание—твор, стварэньне, збу-
даваньне.

Создатель—тварэц, творца, ства-
рыцель, будаўнік.

Создательница—стварыцелька, бу-
даўніца.

Созерцание—спагляданьне, спазі-
раньне, сузіраньне, бачаньне;
раздумваньне.

Созерцатель—спаглядальнік, спа-
глядач, спазіральнік.

Созерцательница—спаглядальніца,
спазіральніца.

Созерцательный—спаглядальны,
спазіральны, сузіральны.

Созерцать—спаглядаць, спазіраць,
сузіраць, бачыць, раздумляць.

Созидание—будаваньне, збудаваньне.

Созидатель—будаўнічы, будаўнік,
тварэц.

Созидательный—будоўны, творчы.

Созидать, создать—будаваць, збу-
даваць, пабудаваць; тварыць,
стварыць; стаўіць, выстаўіць
(будынак).

Сознавать, сознать—прызнаваць,
прызнаць; сузнаваць, сузнаць;
усьведамляць, усьвядоміць.

**Сознаваться, сознаться в своей
вине**—прызнавацца, прызнацца;
сузнавацца, сузнацца; вініцца,
павініцца.

Сознание 1) *как псих. процесс*—
сьвядомасьць; 2) *как состоя-*
ние—прытомнасьць; 3) *вины*—

прызнаньне, сузнаньне; *быть
в-нии*—быць прытымным; *ли-*
шиться-ния—зьняпрытомнець;
притти в-ние—апрытомнець,
ачунаць.

Сознательно—сьвядома.

Сознательность—сьвядомасьць.

Сознательный—сьвядомы, пры-
томны.

Сознать—см. Сознать.

Созревание—дасьпяваньне.

Созревать, созреть—дасьпяваць,
дасьпéць; высьпéльваць, высь-
пéліць.

Созрелый, -вший—дасьпéлы.

Созыв—склік, скліканьне, згу-
каньне.

Созыватель—склікальнік, склікач.

Созывательный—склікальны.

Созывать, созвать—склікаць, склі-
каць, пасклікаць; згукіць; зы-
ваць, сазваць.

Соизволение—воля, прызвалéньне,
згода.

Соизволять, соизволить—прыва-
ляць, прыво́ліць; даваць, даць
згodu; згаджацца, згадзіцца.

Соизгнанник—таварыш па вы-
гнанні.

Соизмеримость—супольнаме́р-
насьць (м. т.).

Соизмеримый—супольнаме́рны.

Сойка (зоол. *Garrulus*)—сойка, ка-
роза.

Соименник—цэзка, аднайме́ннік.

Соименница—цэзка, аднайме́н-
ніца.

Соименный—аднайме́нны.

Соискание—запабяга́ньне, запабéгі.

Соискатель—запабяга́льнік.

Соискательница—запабяга́льніца.

Соискательный—запабяга́льны.

Соискать—запабяга́ць, запабéчы;
дамагацца, дамага́чыся.

Сойти—см. Сходить.

Соитие—см. Совокупление.

Сок—сок (*род. соку*); *с. березовый*
—бярозавік; *с. кленовый*—
кляновік.

Соковой—сакавы.

Сокол (зоол. *Falco gentilis*)—сакол,
сокал.

Соколёнок—сакаля (н. р.), сака-
лянятка (н. р.).

Соколик—саколік.

- Соколий, -линый**—сакаловы, сака-
ліны; **-лий** *перелет* (бот. *Gentiana cruciata* L.)—гарычка
крыжавая (б. т.).
- Сокольник**—сакольнік; *растение*
(бот. *Hieracium Pilosella* L.)—
ястрабок калматы (б. т.).
- Сокольница** (бот.)—см. Соколий
перелет.
- Сократ**—Сакрат.
- Сократившийся**—скарацёлы.
- Сократитель**—скарачальнік.
- Сократительный**—скарачальны.
- Сократический** (*метод*)—сакра-
тычны.
- Сокращать, сократить**—скарачаць,
скараціць, пакараціць; змян-
шаць, зьмэншыць.
- Сокращение**—скарачэнне, пакара-
чэнне.
- Сокращенно**—каротка, скарочана.
- Сокращенный**—скарочаны, зьмён-
шаны.
- Сокровенно**—сукрыта, патаёмна, за-
хавана, сакрэтна.
- Сокровенность**—сукрытасць, па-
таёмнасць, захаванасць, са-
крэтнасць.
- Сокровенный**—сукрыты, патаёмны,
захаваны, сакрэтны.
- Сокровище**—скарб.
- Сокровищница**—скарбніца.
- Сокрутина** (*в нитках*)—закрутка.
- Сокрушать, -шить**—1) крышыць,
скрышыць; разьбіваць, разь-
біць; руйнаваць, зруйнаваць;
трэшчыць, патрэшчыць; ла-
маць, зламаць; бурзіць, разбу-
рыць; 2) засмучаць, засму-
ціць.
- Сокрушаться душою**—скрушацца,
смуціцца, журыцца, тужыць.
- Сокрушение**—крышэнне, разьбі-
ванне, зруйнаванне, растрэшч-
ванне, разбурванне; *душев-
ное*—скрушэнне, скрўха, туга,
журба, засмучэнне.
- Сокрушенный**—скрўшаны, разьбі-
ты, зруйнаваны, разбураны;
душою—скрўшаны, засмучоны.
- Сокрушительный**—скрышальны,
знішчальны, зруйнавальны.
- Сокрутить**—см. Скрывать.
- Сокрутие**—сукрыцце, скрўткі,
сховы.
- Солгать**—схлусіць, саўгаць, збра-
хаць.
- Солдат**—салдат (в. т.), жаўнёр;
русской службы—маскаль
(народное); *Красной армии*—
чырвонаармеец.
- Солдатык**—салдацік, жаўнэрык,
маскалік.
- Солдатина**—салдаціга, маскаліга.
- Солдатка**—салдатка, жаўнэрка,
маскалька, маскоўка.
- Солдатский**—салдацкі, жаўнёр-
скі, маскальскі.
- Солдатовство**—салдацтва, жаўнэрства.
- Солдатчина**—салдатчына.
- Солевар**—сальр, сальвар.
- Солеварение**—сальрства, саль-
варства.
- Солеваренный**—сальрны, саль-
варны.
- Соление**—салёныне.
- Солёность**—салонасць.
- Солёный**—салоны; *ное сало*—сала-
ніна.
- Солецизм** (*лит.*)—салецізм, проста-
слоўе.
- Солея** (*церк.*)—салея.
- Солидарно**—згодна, у згодзе (з кім).
- Солидарность**—згоднасць, пара-
зумеласць.
- Солидарный**—згодны, паразумёлы;
быть-ным—згаджацца.
- Солидно**—паважна, станоўча; *вести
себя-но*—паважна трымацца.
- Солидность**—паважнасць.
- Солидный**—паважны, грунтоўны,
умеркаваны.
- Солищик**—сальнік.
- Солист**—салісты.
- Солитер** (*зоол.* *Taenia*)—салітэр,
тасёмнік.
- Солить**—саліць; *в перен. см.*—на-
заяць, дадзяваць.
- Солка**—см. Соление.
- Солнечник** (*зоол.* *Heliozoa*)—сонца-
вік (з. т.).
- Солнечный**—сонечны; *на-ной сто-
роне*—на прыпёку.
- Солнопёк**—прыпёк.
- Солнце**—сонца, слонца; *по-цу*—за
сонцам; *против-ца*—сўпраць
сонца; *с. закатывается*—сон-
ца заходзіць; *солнце на за-
кате*—сонца на заходзе.
- Солнцевый**—сонцавы.

Солнцегляд (*бот.* *Euphorbia helioscopia* L.)—малачай мёсячны (б. т.).

Солнцестояние (*астр.*)—сонцава-рёт (г.-к. т.).

Солнышко—сонейка, сонечка.

Соловей (*зоол.* *Luscinia philomela*)—салавэй, салавёйка; *птенец*—салавёйчык.

Соловеть—салавёць.

Соловка, вушка—салавёйчык, сала-вёйка.

Солод—солад, брага; *кушанье*—саладۇха.

Солоделый—саладзёлы.

Солодеть—саладзёць.

Солодить—саладзіць.

Солодковатый—саладкаваты, са-ладкавы.

Солодовня—саладоўня.

Солодовый—саладовы.

Солодуха—саладۇха,

Солома—салома; *мелкая*—атора; *в снопах вымолоченная*—акалот; *перетертая*—труха; *порезанная на корм*—сёчка; *овсяная*—аўсянка; *просяная*—пра-сянка; *гречневая*—грачанка; *гороховая*—гароховіны, гаро-шыны.

Соломенник—саломенік.

Соломенный—саломены.

Соломина, -нка—саломіна, сало-мінка.

Соломка—саломка.

Соломон—Саламон.

Соломонида—Салоха.

Соломорез—сячка́р.

Соломорезка—сячка́рня, сячка́рка.

Солонина—салонае мяса.

Солонка—салья́нка.

Солоно—салона.

Солоночка—салья́начка.

Солончак—саланча́к.

Солончаковый—саланчаковы.

Соль—соль; *с. выварочная*—соль выва́рная; *с. каменная*—соль каме́нная; *с. поваренная*—соль кухе́нная; *с. самосадочная*—самаса́дка (г.-к. т.).

Соль (*муз. нота*)—соль.

Солянка (*кушанье*)—салья́нка.

Соляной—сальяны́; со́льны.

Сом (*зоол.* *Silurus glanis*)—сом.

Сомкнуть—*см.* **Смыкать**.

Сомлеть—самлёць; **левший**—сам-лёлы.

Сомневаться—сумнява́цца, сум-ні́цца, вага́цца, быць няпэў-ным, ня мець пэўнасьці.

Сомнение—сумнё́нье (*пс.-л. т.*), сум, няпэўнасьць, вага́нье; *без-ния*—напэўна; *возбуждать-ние*—выкліка́ць сумнё́нье.

Сомнительно—няпэўна, сумнё́нна.

Сомнительность—няпэўнасьць, сум-нё́ннасьць.

Сомнительный—няпэўны, сум-нё́нны.

Сомовина—самові́на.

Сомовый—самовы́.

Сон—сон, сьне́нье; *непробудный с.*—вёсны сон; *сна нет*—сон не бярэ; *видеть, увидеть сон*—сьніць, прысьніць сон; *сон сбылся*—сон спра́ўдзіўся.

Сонаследник—сунасьлё́днік, судзе-дзіч.

Сонаследница—сунасьлё́дніца, судзе́дзічка.

Сонаследовать—ра́зам (з кім) пе-райма́ць (атрыма́ць) спад-чыну.

Соната (*муз.*)—сана́та.

Сонет (*лит.*)—санэт.

Сонливец санлі́вец, санлі́вы, сонька.

Сонливо—санлі́ва.

Сонливый—санлі́вы.

Сонм, мише—сход, збор, грамада́, на́таўп.

Сонник—*см.* **Снотолкователь**.

Сонно—сонна, аспа́ла.

Сонный—сонны, аспа́лы.

Сон-трава (*бот.* *Pulsatilla patens* Mill.)—сон звычайны (б. т.).

Соня—соня, сонька.

Сообвиняемый—суабві́наваны.

Сообитание—сужы́цьце, сумяш-ка́нье.

Сообитать—жыць (мяшка́ць) су-польна з кім.

Соображать, сообразить—мерка-ва́ць, разьмеркава́ць, памер-кава́ць, вы́меркаваць; да-ходзіць, дайсьці́ (розу-мам); ця́міць, сы́цяміць; ке́міць, скё́міць; куме́каць, рас-куме́каць; уга́дваць, угада́ць; кмё́ціць, скме́ціць; дамы́сьлі-

- вацца, дамысьліцца; разважаць, разважыць, расшалопаць.
- Соображаться с чем**—уважаць на што, лічыцца з чым, стасавацца, прыстаёўвацца да чаго.
- Соображение**—1) меркаваньне, клёк, развага; 2) погляд; *принять в-ние* узяць на ўвагу, палічыць; *без-ния*—неразважна; *по моему-нию*—на мой погляд (пагляд), на маю думку, як я думаю (мяркую).
- Сообразительность**—цямкасьць, цямлівасьць, кэмкасьць, кмётлівасьць, угадлівасьць, дасьціпнасьць.
- Сообразительный**—цямкі, цямлівы, кэмкі, кмётлівы, угадлівы, дасьціпны, разважны.
- Сообразно (с чем)**—адпаведна (чаму), згодна (з чым), паводле, водлуг, паводлуг (чаго), памяркоўна (чаму), стасоўна (да чаго).
- Сообразность**—адпаведнасьць, згоднасьць.
- Сообразный**—адпаведны (чаму), згодны (з чым), памяркоўны, стасоўны.
- Сообща**—супольна, разам, укупе, гуртам.
- Сообщать, щить**—1) *что чему*—надаваць, надаць; надзяляць, надзяліць; 2) *что кому*—паведамляць, паведаміць (каго аб чым); перадаваць, перадаць; перакізаць, перакізаць (на словах); адпісваць, адпісаць (на пісьме).
- Сообщаться с кем**—зносіцца, мець зносіны, таварышаваць; спалучацца, яднацца.
- Сообщение** 1) *чего*—паведамленьне, абвяшчэньне, абвэстка; 2) *с кем*—зносіны; *пути-ния*—шляхі зносін.
- Сообщество**—згуртаваньне (б. т.), таварыства, кампанія, суполка, сябрыня.
- Сообщительность**—таварыскасьць, людзкасьць, удзельнасьць.
- Сообщительный**—таварыскі, людзкі, удзельны.
- Сообщник**—супольнік, таварыш, хаўрусьнік, удзельнік.
- Сообщница**—супольніца, таварышка, хаўрусьніца, удзельніца.
- Сообщничество**—супольніцтва, удзельніцтва.
- Сооружать, соорудить**—будаваць, збудаваць, пабудаваць; выстаўляць, выставіць (будынак).
- Сооружение**—будыніна; будаваньне.
- Соответственно**—адпаведна, згодна.
- Соответственность, -вие**—адпаведнасьць.
- Соответственный**—адпаведны, згодны.
- Соответствовать**—адпавядаць, быць адпаведным (чаму).
- Соотечественник**—адназемец (т.г.), зямляк, суродзіч.
- Соотечественница**—зямлячка, суродзічка.
- Соотечественный**—зямляцкі, родны, адназёмны.
- Соотносительность**—суадноснасьць.
- Соотносительный**—суадносны.
- Соотношение**—суадносіны, залёжнасьць (м. т.), стасунак.
- Соотчик**—зямляк, суродзіч.
- Сопелка, пель**—дудка, сьвісьцёлка.
- Сопение**—сапэньне, сопат, сопаньне, сапаньне.
- Сопеть**—сапці, сопаць, сапаць; сапящий—сапаты.
- Соперник**—сўпар, супраціўнік.
- Соперница**—сўпарка, супраціўніца.
- Соперничать с кем**—сўпірацца з кім, змагацца з кім.
- Соперничество**—сўпарства.
- Сопка (геогр.)**—сопка.
- Соплеменник**—аднаплямёньнік.
- Соплеменница**—аднаплямёньніца.
- Соплеменный**—аднаплямённы.
- Соплетать—см. Сплетать.**
- Сопли**—смаркач, смаркавіньне, соплі (*ед. ч.*—сопель).
- Сопливец**—смаркач, смаркаты, саплівец.
- Сопливица**—смаркачка, саплівица.
- Сопливість**—смаркацасьць, саплівасьць.
- Сопливый**—смаркаты, саплівы.
- Сопля—см. Сопли.**
- Сопляк**—смаркач, сапляк.

Соподчиняцца—супадлягаць.
 Соподчиненный—супадлеглы, пад-
 залёжны.
 Сопоручитель—сударучнік.
 Сопоставление—параўнаванне,
 супастава.
 Сопоставлять,-вить—параўноўваць,
 параўнаваць; супастаўляць,
 супастаўіць.
 Соправитель—суўладар, сукіраўнік.
 Соправление—суўладанне, суполь-
 нае кіраванне.
 Сопрано (муз.)—сапрана.
 Сопредельно—сумёжна, пры-
 лёгла.
 Сопредельность—сумёжнасьць,
 прылёгласьць, спарубёж-
 насьць.
 Сопредельный—сумёжны, пры-
 лёглы, спарубёжны.
 Сопревать, сопреть—прэць, сапра-
 ваць, сапрэць.
 Соприкасание—датыканне, сты-
 канне.
 Соприкасаться,-коснуться (с чем)—
 датыкацца, даткнуцца; датыр-
 кацца, датыркнуцца; сты-
 кацца, саткнуцца; прылягаць
 (да чаго), межавацца (з чым).
 Соприкосновенность—датычнасьць,
 удзел.
 Соприкосновенный—датычны, да-
 тыкальны, стычны; удзельны.
 Соприсутствие—супрысутнасьць.
 Сопричастие, стность—удзель-
 насьць.
 Сопричастник,-ница—удзельнік;
 -ніца; суўдзельнік,-ніца.
 Сопричастный—удзельны.
 Сопричислять—см. Причислять.
 Сопровождать,-водить—права-
 джаць, праводзіць; ісьці,
 прайсці сьледам з кім,
 таварышаваць (камў).
 Сопровождение—праваджэнне,
 ваджэнне з кім, таварыша-
 ванне; *он явіўся в-нии сво-
 его слуги*—ён зьявіўся разам
 з сваім слугою.
 Сопровождающий—праважаты.
 Сопротивительный—супраціўны,
 адпорны.
 Сопротивление—супраціўленне,
 адпор.
 Сопротивляемость—адпорнасьць.

Сопротивляться,-виться—супраціў-
 ляцца, супрацівіцца; даваць,
 даць адпор; упінацца, сьпі-
 рацца, спрачацца; стаць су-
 праць каго; змагацца з кім.
 Сопротивник—супраціўнік.
 Сопротивница—супраціўніца.
 Сопротивно—супраць, насуперакі.
 Сопротивный—супраціўны.
 Сопрягать, сопрячь—спрагаць,
 спрагчы; лучаць, злучаць. злу-
 чыць; зьвязваць, зьвязаць.
 Сопряжение—супражэнне, злучка,
 сувязь, зьвязак.
 Сопун—сапун.
 Сопутник—см. Спутник.
 Сопутствовать—ісьці разам, тава-
 рышаваць (камў) ў дарозе.
 Сопутствующий—наступны; спада-
 рожны.
 Сор—сьмьёце, сьмяцьцё, трус, сур
 (НС.).
 Соразмерно—суразьмерна, спамер-
 на, прыроўнена, памерна, у
 мёру; *но силам—пасільна; но
 заслугам—па заслуге*.
 Соразмерность—суразьмернасьць,
 спамернасьць, прыроўненасьць,
 памернасьць.
 Соразмерный—суразьмерны, памер-
 ны, прыроўнены, памерны.
 Соразмерять,-рять—суразьмяраць,
 суразьмёрыць; спамяраць, спа-
 мёраць; узгадніць, узгодніць;
 прыроўніваць, прыраўняць.
 Соратник—таварыш на вайне,
 камрат.
 Сорванец—вырвас, басалай, вісус,
 шывенік, галіна, прайдзі-сьвет.
 Сорванье,-ние печати (юрид.)—
 зрыў, сарванне пячаткі.
 Сорванный—сарваны; адарваны.
 Сорвать—см. Срывать.
 Сорви-голова—см. Сорванец.
 Сорадоваться—супацяшацца, спа-
 цяшацца.
 Соревнование—спаборніцтва, вы-
 парэдніцтва (л. т.), выперадкі,
 убегі, супарства; *в бегах—*
высьцігі.
 Соревнователь—спаборнік, выпя-
 рэднік; *член-соревнователь—*
член-дапамагальнік.
 Соревновательница—спаборніца,
 выпярэдніца.

Соревновать кому (с кем)—ісьці на выперадкі; *чэму*—дапамагаць, спамагаць.

Соренне—сьмечаньне, цярушэньне, сурэньне (Нс.).

Соринка—сьмяцінка, парашынка, цярушынка, сурынка.

Сорит (лог.)—сарыт (скарочаны сылагізм).

Сорить—сьмечыць, насьмечваць, накідваць сьмяшчы; цярушыць, сурыць (Нс.); *-рить деньгами*—сыпаць грашыма, мантачыць грошы.

Сорный—засьмечаны, нячысты, брудны, сурны (Нс.); *-ная яма*—сьмётнік, сьмётнішча; *-ная трава*—зэльле, пустазэльле (б. т.).

Сорок—сорак.

Сорока—сарока.

Сорокарублевый—саракарублёвы.

Сорокодневный—саракадзённы.

Сороколетний—саракагадовы, саракалётні.

Сороколетие—саракагодзьдзе, саракалёцце.

Сороковка—саракоўка.

Сороковой—саракавы.

Сороконожка (зоол. Lithobius forticatus)—станожка (з. т.).

Сорокопут (зоол. Lanius)—грычун (з. т.), саракўш.

Сорокоуст—саракаўсты.

Сорочий—сарочы, сарочын.

Сорочины—саракавіны.

Сорочка—кашўля, кашўлька, сарочка; лёля (*детское*); *родиться в-ке*—радзіцца шчаслівым.

Сорт—сорт, гатўнак.

Сортирование—сартаваньне.

Сортировать—сартаваць, разбіраць па сартох (гатўнках).

Сортировка 1) *см. Сортирование*; 2) *сельско-хоз. машина*—сартыроўка.

Сортировщик—сартавальнік.

Сортировщица—сартавальніца.

Сорубежный—сумёжны, парубёжны, пагранічны.

Сосальце (бот. haustoria)—сысок (б. т.).

Сосальщики (зоол. Trematodes)—сысальнікі (з. т.), сысунь, смактунь.

Сосание—ссаньне, сысаньне, смактаньне.

Сосать—ссаць, смактаць, цмокаць, сўсьліць.

Сосватывать, тать—сасватваць, сасваць.

Сосед—сусед.

Соседка—суседка.

Соседний—суседні, сумёжны.

Соседский—суседзкі, суседаў.

Соседство—суседства.

Соседушко—суседка.

Сосенка—хваінка, сасонка.

Сосец (бот.)—сысок, цыцачка.

Сосиска—каўбаска.

Соска—сусолка.

Соскабливание—саскрабаньне.

Соскабливать, соскоблить—саскрабаць, саскрэбці, саскабліць; *-бленный*—саскробаны, саскоблены.

Соскакивание—*см. Спрыгивание*.

Соскакивать—*см. Спрыгивать*.

Соскальзывать, соскользнуть—сасльізваць, сасльізаць, сасльізнўць; сасклізаць, сасклізнўць.

Соскоблить—*см. Соскабливать*.

Сосковатый—пупышкаваты, бародаўчаты.

Сосковый—сысковы, пупышкавы.

Соскочить—*см. Спрыгнуть*.

Соскрёвывать—*см. Соскабливать*.

Соскучиваться, читься—нудзіцца, занудзіцца; маркоціцца, замаркоціцца.

Сослагательный, -ное *клонение (грам.)*—умоўны лад.

Сослание—сасланьне.

Сослать—*см. Ссылать*.

Сословие—стан; *высшее с.*—найвышэйшы стан; *нисшее с.*—ніжэйшы стан.

Сословность—ста́навасьць (т. гр.).

Сослуживец—тава́рыш па слў́жбе.

Сослуживица—тава́рышка па слў́жбе.

Сослужить службу—паслужыць, прыслужыць, зрабіць паслў́гу, ста́цца ў прыгодзе.

Со-сна—спрасонку.

Сосна́ (бот. Pinus silvestris L.)—хвоя, сасна́.

Соснина—хва́йна, сасьні́на.

Сосновка (зоол. Fringilla coccythraustes)—сасноўка.

Сосновы́й — хваёвы, сасновы; -вы́й
лес—хвайня́к, бор.

Сосну́ть—пераспа́ць, кры́ху па-
спа́ць.

Сосок—сысок, пупышка, музок
(В. Ласт.).

Сосредоточение, -точивание—
згрупава́ньне, сабра́ньне, збор.

Сосредоточенный—згрупава́ны,
сабра́ны.

Сосредоточива́ть, -чи́ть—групава́ць,
згрупава́ць; грамадзі́ць, згра-
маджа́ць; гуртава́ць, згуртава́ць;
збіра́ць, сабра́ць (капіта́л,
ду́мки).

Состав—склад, укла́д; *в см. хим.*—
зьмест; *в см. медиц.*—зе́льле,
мешани́на; *наличный состав*
(*в администр. см.*)—дзе́йны
(на́яўны) склад.

Состави́тель—укладальні́к, скла-
да́льнік, а́ўтар.

Состави́тельница—укладальні́ца,
склада́льніца, а́ўтарка.

Составле́ние—укладаньне, скла-
да́ньне, апрацава́ньне.

Составля́ть, состави́ть с чего—
састаўля́ць, саста́віць; ссоў-
ваць, ссу́нуць.

Составля́ть, состави́ть из чего—
склада́ць, скласьці́; уклада́ць,
укласьці́, улажы́ць (слоўні́к);
рабі́ць, зрабі́ць (ляка́рства);
штукава́ць, саштукава́ць.

**Составля́ть что (в см. явля́ться,
дава́ть в результате)**—зьяў-
ля́цца, стана́віць, бы́ць, да-
ва́ць, вытвара́ць; *поступок
этот не составляет преступ-*
ления—у гэтым учы́нку няма
злачы́нства; *богатство не*
-вля́ет счастья—у бага́чці
няма́ шча́сьця; *это -вля́ет сто*
рублей—гэта дае́ 100 рублёў;
это для меня ничего не -вля́ет—
гэта для мяне́ нічо́га ня ва́рта.

Составля́ющий, -щие силы (физ.)—
склада́льныя сі́лы.

Составно́й—складны́, склада́ны.

Составно́й—сустаўны.

Состаре́ться—пастарэ́ць, састарэ́ць,
састарэ́цца, сапсе́ць, згрыбе́ць;
-ревшийся—пастарэ́лы, сапсе́-
лы, згрыбе́лы; **ревшийся гриб**
—пясля́к.

Состояние—1) стан, станові́шча;
2) маё́масьць, дабро; *о скоте*
—худо́ба, ста́так; *быть в-нии*
—здоле́ць, зджу́жаць, магчы́;
люди разного-ния—людзі́ роз-
нага ста́ну; *нажить себе -ние*
—прыдба́ць дабро.

Состоя́нние—маё́нтачак.

Состоя́тельность—заможнасьць.

Состоя́тельный (человек)—замож-
ны, грашаві́ты.

Состоя́ть из чего—склада́цца з чаго;
где—бы́ць, знаходзі́цца.

Состоя́ться—адбы́цца, ста́цца, споў-
ні́цца.

Сострагива́ть, сострога́ть—састрю́г-
ваць, саструга́ць.

Сострада́лец—спачува́льнік, жа́лась-
лівец.

Сострада́лица—спачува́льніца, жа́-
ласьлі́віца.

Сострада́ние—спачува́ньне, жаль,
лі́тасьць, міласэр́дзе, жалка-
ва́ньне.

Сострада́тельно—спачува́льна, жа́-
ласьлі́ва, лі́тасна, міласэр́на,
чу́ла, жалкю́чы.

Сострада́тельность—жа́ласьлі́-
васьць, лі́тасьць, міласэр́-
насьць, чу́ласьць.

Сострада́тельный—спачува́льны,
спага́длівы, жа́ласьлі́вы (тон);
лі́тасны, міласэр́ны, чу́лы (ча-
лаве́к).

Сострада́ть—спачува́ць, спагада́ць,
жалкава́ць, мець жаль.

Сострига́ть, состри́чь—састры́гаць,
састры́гчы.

Состроива́ть, сострои́ть—будава́ць,
збудава́ць; паста́віць.

Состря́пыва́ть, -па́ть—гатава́ць, зга-
тава́ць; майстрава́ць, змайстра-
ва́ць.

Соступа́ть, соступи́ть—саступа́ць,
саступи́ць; *в бок с дороги*—
збочва́ць, збочы́ць.

Состяза́ние—спаборні́цтва, сў-
парства, выпя́рэдніцтва;
спрэ́чка.

Состязате́ль—сўпар, спаборнік, вы-
пя́рэднік; спрэ́чнік

Состязате́льница—сўпарні́ца, спа-
борні́ца, выпя́рэдні́ца; спрэ́чніца.

Состязате́льный—сўпарні́цкі, спа-
борні́цкі; спрэ́чны.

Состязаться—сўпарнічаць. змагацца; спрачацца, сьпірацца.
Сосуд—судзіна, пасўдзіна, начыньне.
Сосудец—судзінка.
Сосудистый—судзінкавы.
Сосудисто-волокнистый (бот.)—судзінкава-валакняны (б. т.).
Сосулька—сусолка, сопель, сўсла; -ка *ледяная*—лядзёнь, лядзік, бірулька.
Сосун—сысун, сўсьлік.
Сосуществование—існаваньне з кім, суіснаваньне.
Сосуществовать—існаваць з кім, суіснаваць.
Сосцевидный—пупышкаваты, цыцкаваты.
Сосцы—цыцкі.
Сосчитывание—зьлічваньне, вылічэньне, вырахаваньне.
Сосчитывать, тать—лічыць, зьлічваць, зьлічыць, вылічыць; рахаваць, зрахаваць, вырахаваць.
Сотворение—стварэньне.
Сотворить—стварыць.
Сотенный—соткавы, сотны.
Сотерн (*вино*)—сатэрн.
Сотка—сотка.
Соткать—выткаць, саткаць.
Сотник—сотнік.
Сотня—сотня, сотка.
Сотоварищ—сутаварыш, хаўрусьнік, прымяцель.
Сотоварищеский—сутаварыскі, сяброўскі.
Сотоварищество—сутаварыства, таварыскасьць, сяброўства; хаўрус.
Сотовариществовать—сутаварышаваць, сябраваць, калегавачь.
Сотрудник—супрацоўнік, палёчнік.
Сотрудница—супрацоўніца, палёчніца.
Сотрудничать—супрацоўнічаць, працаваць разам (супольна) з кім.
Сотрясатель—страсальнік, узрушальнік.
Сотрясательный—страсальны, узрушальны.
Сотрясать—трэсьці, страсаць, узрушаць (*ср.* Колебаць).

Сотрясение—страсэньне, узрухі, здрыг.
Сотский—соцкі.
Соты—соты.
Сотый—соты, сотны.
Соумышленник—супольнік (злачынства), аднамысьнік.
Соумышленница—супольніца (злачынства), аднамысьніца.
Соумышлять, соумыслить—разам (супольна) з кім наважвацца, наважыцца (на што).
Соус—падліва, падліўка.
Соусник—падліўнік.
Соусный—падліўны.
Соучаствовать—мець (браць) удзел (разам) з кім; быць удзельнікам (у чым).
Соучастие—удзел, удзельніцтва.
Соучастник—удзельнік, супольнік, дольнік.
Соучастница—удзельніца, супольніца.
Соучастный—супольны.
Соученик—школьны таварыш, калёга.
Софа—канάпа.
Софизм—сафізм.
Софист—сафісты.
Софистический—сафістычны.
Софистика—сафістыка.
София, -фья—Зося.
Софроний—Сапрон.
Соха—саха.
Сохатый (*зоол.* Cervus alces)—*см.* Лось.
Сохнуть—сохнуць, сохці, чаўрэць, смагнуць (на сонцы), пятрэць; марнець.
Сохранение—захаваньне, заховы, сховы, уховы, схованка.
Сохранять, нить—захоўваць, захаваць; хавачь, схавачь; ухоўваць, утаваць; крыць, сукрыць; сьцерагчы, усьцерагчы; **сохрани боже**—крый божа, барані божа, хай бог бароніць.
Сохранно—захавана, сукрыта, цэла.
Сохранность—захаванасьць, цэласьць.
Сохранный—захаваны, сукрыты, цэлы.
Соцветие (бот.)—суквэцьце (б. т.).

Социал-демократический, -ская партия—сацыял-дэмакратычная партыя.

Социализм—сацыялізм.

Социалист—сацыялісты.

Социалистка—сацыялістка.

Социалистический—сацыялістычны.

Социальный—сацыяльны.

Социолог—сацыялёг.

Социологический—сацыялягічны, грамадазнаўчы.

Социология—сацыялёгія, грамадазнаўства.

Сочевница—сачыўка

Сочевичник (*бот.* *Oxobus L.*)—звьярэц (б. т.).

Сочельник рождественский—багатая куцця; **крещенский**—галодная куцця.

Сочение (*сока*)—сачэньне.

Сочетание—спалучэньне, злучэньне, звязак, сьвязь; **браком**—пабраньне.

Сочетаемый—спалучальны; **-мые браком**—маладыя.

Сочетать—спалучаць, спалучыць; злучаць, злучыць; звязаць; -тять **браком**—пашлюбаваць; -таться **браком**—пабрацца, узяць шлюб.

Сочинение—твор, праца; складаньне, укладаньне.

Сочинитель—аўтар, пісьменьнік, укладальнік.

Сочинительница—аўтарка, пісьменьніца, укладальніца.

Сочинять, нить—тварыць, стварыць; укладаць, укласыць; складаць; скласьці; вымышляць, вымысльць.

Сочить цадзіць, тачыць; -ться—сачыцца, выцякаць, вылівацца, тачыцца.

Сочлен—сучлён.

Сочленение—сучлянёньне.

Сочленовный—сучляноўны.

Сочно—сочна, сакавіта, сачыста.

Сочность—сакавітасьць, сочнасьць.

Сочный—сакавіты, сакавы, сочны, сачысты.

Сочтённый—злічаны.

Сочувственно—спачувальна, спагадліва, спагадна, чула.

Сочувственный—спачувальны, спагадлівы, спагадны.

Сочувствие—спачуваньне, спачуццё, спагада, спрыяньне.

Сочувствовать—спачуваць, спагадаць, спрыяць.

Сочувствующий—спачувальны, спагадлівы; *как существ.*—спачувальнік.

Сошествие—сход.

Сошка—сошка, падпорка.

Сошник—сашнік, нарог, лямёш.

Сошипывать, пать—сошчыпваць, сашчыпаць; саскубаць, саскўбці; адшчэкваць, адшчыкаць.

Союз—саюз, хаўрус, суполка; *грам.* злучнік; *с. брачный*—шлюб;

Союз Советских Социалистических Республик (СССР)—Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік (СССР).

Союзник—саюзьнік, хаўруснік.

Союзница—саюзьніца, хаўрусніца.

Союзнический—саюзьніцкі, хаўрусніцкі.

Союзный—саюзны, хаўрусны.

Соя (*зоол.* *Corvus glandarius*)—сойка

Спадание—спад, спаданьне.

Спадать, спасть—спадать, спасьці; звалывацца, зваліцца; зьмяншацца, зьменшыцца; **-сть с лица**—змарнець, схуднець; **-вший**—спалы.

Спадение—спаданьне, зьмяншэньне.

Спазм—спазма; **-мы**—корчы.

Спаивание—1) зьлітаваньне, зьнітаваньне; 2) спойваньне.

Спаивать, спаять—літаваць, зьлітаваць; нітаваць, зьнітаваць.

Спаивать, спойть—спойваць, спайць.

Спайка—1) літ, зьлітаваньне, зьнітаваньне; 2) злука, злучнасьць, згода; 3) *бот.*—звязка, злучка (б. т.).

Спайность—луплівасьць (г.-м. т.).

Спайный—луплівы.

Спаленка—бакоўка, спаленька.

Спалзывание—споўзваньне.

Спалзывать, сползать, сползти—споўзаць, спаўзаць, спаўзыць.

Спалить—спаліць, спапяліць.

Спальный—спальны.

Спальня—спальня, спачывальня, бакоўка, лажніца.

Спанне—спаньне.
Спаржа (*бот.* *Asparagus officinalis* L.)—шпарэг.
Спаржевы—шпараговы.
Спариванне—спарваньне.
Спариваць, спаріць—спарваць, спарыць.
Спарыванне—спорваньне.
Спарываць, споротць—спорваць, спароць.
Спас—спас.
Спасанне—ратаваньне.
Спасатэльны—ратавальны.
Спасаць, спаці—ратаваць, выраваць, адратаваць, уратаваць; збаўляць, збавіць; выбаўляць, выбавіць; вызваляць, вызваліць; **спасіце!**—ратуйце!
Спасацца, спацісь—ратавацца, выратавацца, адратавацца, уратавацца.
Спасенне—атунак, паратунак, выратаваньне, збавенне, вызваленне, спасенне.
Спасібо—дзякуй.
Спасіцель—ратаўнік, збаўца; *церк.*—спасіцель, збавіцель.
Спасіцельніца—ратаўніца, збавіцелька.
Спасіцельна—спасэнна, збавіцельна.
Спасіцельнасць—спасэннасць, збавіцельнасць.
Спасіцельны—спасэнны, збавіцельны, ратаўнічы.
Спасоваць—спасаваць (у картах); адступіць.
Спасов—спасаў.
Спаці—*см.* **Спасаць**.
Спаць—*см.* **Спадаць**.
Спаць—спаць;—*тсья*—спяцца; *мне што-то не спіцца*—сон мяне не бярэ.
Спахіваць, спыхаць—узворваць, узараць, паараць.
Спахіваць, спыхнуць—здмұхаць, здмұхнуць, здуць, змахнуць.
Спаянны—злітаваны, зьнітаваны, злучаны.
Спевацца, спеться—1) сьпявацца, сьпяяцца; 2) змовіцца.
Спелка—сьпёўка.
Спекатся, спечыцца (*о кроўі*)—запекатся, запякчыся.
Спектакль—спэтакль.

Спектр—спэктар.
Спэктральны—спэктральны.
Спэктроскоп—спэктраскоп.
Спекуліраваць—спэкуляваць, махляваць.
Спекулянт—спэкулянт, махляр.
Спекулянтка—спэкулянтка, махлярка.
Спекулятыўны—спэкулятыўны, махлярскі.
Спекуляцыя—спэкуляцыя, махлярства.
Спеленаць—спавіць;—**нанны**—спавіты, спавінуты.
Спеласць—сьпеласць, дасьпеласць.
Спелы—сьпелы, дасьпелы.
Сперва—сьпярша, сьпёрша, перша-на-перш, напэрад.
Спэреді—сьпэраду, адпэраду.
Спэрець—*см.* **Спіраць**.
Сперма—сёмя, насенне, сперма.
Спэрмін—спэрмін.
Спёртасць—сьціснутасць, цяжкасьць (павётра).
Спёрты—сьціснуты, цяжкі (дух).
Спесівец—амбіт, фанабэрысты.
Спесівіца—амбітка, фанабэрыстая.
Спесіветь, віцца—амбіціца, пшыцца, фанабэрыцца, высока нёсьціся, задавацца.
Спесіво—амбітна, напшыліва, фанабэрна.
Спесівосць—амбітнасьць, напшылівасьць, фанабэрнасьць, фанабэрыстасць.
Спесівы—амбітны, напшылівы, фанабэрны, фанабэрысты; пшышка.
Спесь—амбіцыя, пыха, фанабэрыя, задаваньне.
Спех—спых, паспяшаньне; *не к спеху*—няма чаго сьпяшацца.
Спэц—спэц, док, мэт.
Спэцыялізацыя—спэцыялізацыя.
Спэцыялізаваны—спэцыялізаваны.
Спэцыяліст—спэцыялісты, фаховец.
Спэцыялістка—спэцыялістка, фахоўка.
Спэцыяльна—спэцыяльна, выключна, нарэчна.
Спэцыяльнасьць—спэцыяльнасьць.
Спэцыяльны—спэцыяльны, выключны.

Специи (фармац.)—спэцыі, зэльле.
Специфический—спэцыфічны, асабісты.
Спечь—см. Испечь.
Спешивать, спешить—сьпэшваць, сьпэшыць; **ваться (с коня)**—сьпэшвацца, сьсядаць.
Спешить—сьпяшацца, хапацца; прыскарацца.
Спешно—спэшна, сьпэхам, похапам, хапапліва.
Спешность—спэшнасьць, прысьпэшанасьць, прыскоранасьць.
Спешный—спэшны, прысьпэшаны, прыскораны, пільны.
Спивать, спить—сьпіваць, сьпіць; **-спиться**—сьпіцца.
Спиж (бот. Cornus sanguinea L.)—сьвѣзіна чырвоная (б. т.).
Спиливать, лить—сьпілоўваць, сьпілаваць, сьпіліць.
Спина—сьпіна, хрыбэт.
Спинка—сьпінка; плечкі.
Спинной—сьпінны, хрыбтовы; **-ной мозг**—хрыбтовы мазгі (пс.-л.т.)
Спираль—сьпіраль.
Спирально—пакручаста.
Спиральный—пакручасты (б. т.).
Спирать, спереть—сьпіраць, сьпёрці; сьціскаць, сьціснуць; душыць, здушыць.
Спирея (бот. Spiraea L.)—сьпірэя (б. т.), сьпірнік, сьпірэй (Fed.).
Спиридон—Сьвірыд, Сьпірыдон.
Спирит—сьпірыт.
Спиритизм—сьпірытызм.
Спиритический—сьпірытычны.
Спиритуализм—сьпірытуалізм.
Спирохета (зоол. Spirochaeta)—сьпірахэта.
Спирт—сьпірт, сьпірытус; **с. древесный**—сьпірытус дрэўны.
Спиртовый—сьпіртавы, сьпірытусовы.
Спиртомер—сьпіртамер.
Списание—сьпісваньне.
Списанный—сьпісаны.
Список—сьпіс, попіс, сьпісак, копія; **внести в с.**—запісаць у сьпіс; **выключить из с-ка**—зьняць з сьпісу.
Списывание—сьпісваньне.
Списывать, сать—сьпісваць, сьпісаць; перапісваць, перапісаць.
Спить—см. Спивать.

Спихивать, спихнуть—сьпіхваць, сьпіхаць, сьпіхнуць.
Спица вязальная—пруток; **в коле-се**—сьпіца.
Спичечница—запалачніца.
Спичка—запалка, сёрнічка.
Сплав леса—сплаў.
Сплавка металлов—стапленьне, стоп.
Сплавливать, влять, вить 1) **лес**—сплаўляць, сплавіць; **загнаць**; 2) **металлы**—стопляваць, стапляць, стапіць.
Сплавной—сплаўны.
Сплавщик—плётнік, сплаўнік
Спланировать—сплянаваць.
Сплачивать, сплотить—шчыльна зьвязваць, зьвязаць; гуртаваць, згуртаваць; яднаць, аб'яднаць; сплічваць, спліціць (лес).
Сплёскивать, сплеснуть—сплёскаваць, сплёснуць; спліскаваць, спліснуць.
Сплетание—сплятаньне.
Сплетённый—сплечены.
Сплетать, сплесть—сплятаць, сплесьці.
Сплетение—сплячэньне.
Сплетни—плёткі, зводны, пераводы, брахня.
Сплетник—пляткар, плётнік, зводнік, зводзень, язычнік, брахун.
Сплетница—пляткарка, плётніца, пахатуха, зводніца, язычніца, брахуха.
Сплетничать—пляткарыць, плёткі рабіць, зводзіць, брахаць, мўціць, плявузгаць.
Сплетня—плётка.
Сплин (англ. spleen)—сплін.
Сплотить—см. Сплачивать.
Сплоховать, сплошать—схібіць, спудлаваць, памыліцца, скёпсьціць.
Сплошной—суцэльны, незарваны, непарыўны, шчытны.
Сплошь—скрозь, усьцяж, бяз вынятку, чыста; **с. да рядом**—скрозь і ўсёды.
Сплутовать—змахляваць, збанкрутаваць, сшахраваць.
Сплыв—сплыў.
Сплывание—сплываньне.
Сплывать, сплыть—сплываць, сплыць, сплысьці.

Сплюснутый, -шеный — сплюснуты, сплюсчаны.
Сплюснутость — сплюсчанасць, сплюснутасць.
Сплюснуть, -шить — сплюсчваць, сплюсчыць.
Сподвижник — таварыш у падзёях, сутрудоўнік.
Сподличать — зрабіць подласць.
Сподоблять — учыняць годным.
Сподручно — з рукі, споруч, выгодна.
Сподручность — выгода, выгодынасьць.
Сподручный — зручны, спаручны, выгодны.
Спознавать, -нать — спазнаваць, спазнаць.
Споить — см. Спаивать.
Спокойно — спакойна, супакойна, ціхамірна, рахмана; **но от ветра** — зацішна.
Спокойный — спакойны, супакойны, ціхамірны, рахманы; **ный от ветра** — зацішны; **ное от ветра место** — зацішак.
Спокойствие — спакой, супакой, рахманасць; зацішша.
Спокон — см. Испокон, Искони.
Сполатория — паўбяды.
Споласкивать, сполоскать, сполоснуть — спалоскваць, спаласкаць, спаласнуць.
Сползание — спаўзаньне.
Сползать — см. Спалзывать.
Сполна — споўна, цалком.
Сполоскать — см. Споласкивать.
Сполох — сполах, трывога.
Сполошить — см. Всполошить.
Спольстит — см. Сольстит.
Спондей (лит.) — спандэй.
Спондеический — спандэйчны.
Спор — спрэчка, супрэчка, супярэчка, спорка; **ру нет** — бясспрэчна.
Спора (бот.) — зароднік (б. т.), спора.
Спорангий (бот.) — зародня (б. т.), спарангі.
Спорить — спрачацца (з кім), пярэчыць (камú), сьпірацца (з кім), спорыць, гыркацца.
Спориться — пасоўвацца (напéрад), падавацца, спорыцца.
Спорливость — супярэчлівасць, сварлівасць, брахлівасць.

Спорливый — супярэчлівы. пярэчлівы, сварлівы, брахлівы.
Спорный — спрэчны.
Споро — спорна.
Споровой — зароднікавы (б. т.).
Спороть — см. Спарывать.
Спорт — спорт.
Спортсмен — спартсмен, аматар спорту.
Спорщик — супярэчнік.
Спорщина — супярэчніца.
Спорый — спорны.
Спорыньистый — галаўнёвы.
Спорынья (во ржи) — галаўня.
Спорыш (бот. Polygonum aviculare L.) — драсён птушыны (б. т.) спарыш.
Спорящий — удзельнік спрэчкі.
Способ — спосаб. чын, парадак, манёр; **таким способом** — такім чынам (робам, ладам, парадкам, спосабам, родам).
Способность — здольнасць, здатнасць, прыдатнасць.
Способный — здольны, здатны, прыдатны; **он на всё способен** — ён да ўсяго здатны.
Способствовать — дапамага, спамаганьне, спасабленьне, заспа-сабленьне (Нс.).
Способствовать — дапамагаць, спамагаць, спасабляць, заспа-сабляць; **-ствует** — годзіць, шэнціць.
Споспешествовать — дапамагаць, спамагаць, спрыяць; **-вующий** — дапаможны.
Спотыкаться, споткнуться — спатыкацца, спатыкнуцца, спаткнуцца; **о коне** — скапыціцца.
Спотыкач (на ливка) — спатыкач.
Спохватываться, -титься — спахопвацца, спахаціцца, схамянўцца.
Справа — справа, справаруч.
Справедливо — справядліва, праўдзіва, праведна, папраўдзе, бяз крўды, бяскрўдна.
Справедливость — справядлівасць, праведнасць, бяскрўднасць.
Справедливый — справядлівы, праўдзівы, праведны, бяскрўдны.
Справка — доведка (л. т.), даведка; **наводить-ку** — браць даведку, даведвацца.
Справлять, справить — 1) спраўляць, справіць; выконваць, выка-

наць; рабіць, зрабіць; 2) спростваць, спрастаць, выпрастаць; -вляць *свадьбу*—гуляць вяселье.

Справляться, справиться 1) *с чем*—спраўляцца, справіцца; *асільваць, асіліць*; 2) *о чем*—даведвацца, даведацца; **-виться** *с подлинником*—зверыць з аўтэнтыкам; *я с ним не-влюсь*—я з ім ня дам рады.

Справочка—см. **Справка**.

Справочный—даведачны; **-ное бюро**—бюро даведак.

Спрашивание—запытваньне.

Спрашивать, спросить—пытаць, спытаць; пытацца, спытацца (каго); запытваць, запытаць, запытацца; **-ситься**—спытацца, папытацца.

Спринцовка—пырскаўка, сікаўка (Нс.)

Спроваживание—выправоджваньне.

Спроваживать, водить—выправоджваць, выправадзіць; пратурваць, пратурыць.

Спрос—попыт, патрабаваньне; **без спросу**—без дазволу, ня спытаўшыся.

Спроста—спросту, попрасту.

Спрошенный—спытаны, запытаны.

Спрут (зоол. *Octopus vulgaris*)—васьміног (з. т.).

Спрыгивание—саска(о)кваньне.

Спрыгивать, гнуть—саска(о)кваць, саскочыць.

Спрыскивать, spryskati, spryskati—спырскваць, спырскаць, спырсуць.

Спрягаемый (грам.)—спрагальны.

Спрягать (грам.)—спрагаць.

Спряжка (бот.)—зв'язка, зв'язак.

Спряжление—спростваньне, выпростваньне.

прямять, спрямить—спроставаць, спрастаць; выпроставаць, выпрастаць.

прясть—спрасьці.

прят—схоў, хованка.

прятать—схаваць, захаваць, ухваць.

пугивать, спугнуть—спужваць, спужаць, спудзіць; палашыць, спалашыць, перапалашыць.

луд, под спудом—сукрыта.

Спуск 1) *с горы*—спуск; 2) *жидкости*—спуск, спусканьне; 3) *в см. послабление*—дараваньне, папусканьне, попуст; *от спуска не даст*—ён не дарэ.

Спускальный—спускальны, спускальны.

Спускание—спусканьне, спускаваньне.

Спускать, спустить—спускаць, спускаць, спусьціць; апускаць, апускаць, апусьціць; *вину*—дараваць, падараваць; **выбачаль, выбачыць; -щенный**—спущаны, апушчаны.

Спусковой—спускавы; **-вая собачка** (*-вой крючок у ружья*)—цыгнэль.

Спустя—скакаўшы, паслыі, потым.

Спутник—спадарожнік.

Спутница—спадарожніца.

Спутывание—сплутваньне, сплутваньне, зблытваньне; *лошади*—сплутваньне, стрыножваньне; *волос*—склычваньне.

Спутывать, тать—сплутваць, сплутваць; зблытваць, зблыгаць; *лошадь*—сплутваць, сплутать; стрыножваць, стрыножыць; *волосас*—клычваць, склычыць.

Спутываться, таться—сплутвацца, сплутвацца; зблытвацца, зблытацца; мяшацца, замяшацца; *о волосах*—склычвацца, склычыцца.

Спяна—сп'яну, пад чаркаю.

Спячивать, спятить—адходзіць, адыйсьці назад; **тит с ума**—зглуздоў (-ду) зьехаць (сыйсьці).

Спячка—спаньне.

Спящий—сонны; **щие глазки (бот.)**—сонныя вочкі.

Сработанный—зроблены, змайстраваны.

Сработать—зрабіць, змайстраваць, выштукаваць; выпрацаваць, адпрацаваць.

Сравнение—параўнаньне, параўнаваньне, прыраўнаньне.

Сравнивать, нить—раўнаць, параўнаць, параўнаваць, прыраўнаваць, прыраўнаваць; **-ненный**—параўнаны, параўнаваны.

Сравнивать, сравнять (срознять)

—раўнаць, раўняць, зраўна(я)ць;
раўнаваць, эраўнаваць; выроў-
ніваць, выраўна(я)ць.

Сравнительно—параўнаўча, параў-
нальна, у параўнаньні (з чым);
сўпраць, супроць, проці.

Сравнительный—параўнаўчы, па-
раўнальны;—ная *степень (грам.)*
—вышэйшая ступень.

Сражать, сразить—збіваль, збіць;
—ть *красотою*—уражаць, ура-
зіць.

Сражаться, сразиться—біцца, па-
біцца; змагацца, схапіцца
(біцца).

Сражение—бой, бітва, бойка;
ожесточенное с.—заўзятая
бітва.

Сразу—зразу, адразу, ураз; зраз, разам, раптам.

Срам—сорам, сарамота, страм,
ганьба.

Срамить—сараміць, ганьбіць, га-
ніць, гўдзіць; стыдзіць;—ться—
сараміцца.

Срамник—сарамнік, страмнік,
сарамотнік.

Срамница—сарамніца, сарамотніца.

Срамно—сорамна, саромна, сара-
мотна, стыдна.

Срамность—саромнасьць, сарамот-
насьць, стыд.

Срамный—саромны, сарамотны;
—ные *части (тела)*—сарама-
цёньне (Нс.);—ные *слова*—
брэйдкія словы.

Срамословие—см. Сквернословие.

Срамота—см. Срам.

Сравнивать, сронить—упускаць,
упушчаць, упусьць.

Срастание—зрастаньне.

Срастаться, срастись—зрастацца,
зрошчвацца, зрасьціся; *о ране*
—гаіцца, загаіцца.

Сращение—зрашчэньне.

Сращивание—зрошчваньне.

Сращивать, срастить—зрошчваць,
зрасьціць.

Сребрянник—срэбранік.

Сребровидный—срэбраваты.

Сребролюбец—срэбралюб, гроша-
люб.

Сребролюбивый—срэбралюбны.

Сребролюбие—срэбралюбства.

Сребролюбница—срэбралюбка.

Среда—асяродзішча (т. гр.), сяро-
дак, сярэдзіна; *день недели*—
серада; *в среде чего (кого)*—
пасярод.

Среди,—дь—сярод, пасярод (чаго,
каго); між, паміж, спаміж.

Средиземный—міжземны;—ное *море*
—Міжземнае мора.

Средина—сярэдзіна, сяродак.

Срединный, ный лист (бот.)—ся-
родкавы ліст (б. т.);—ное *госу-
дарство*—см. Китай.

Средневековый—сярэднявечны.

Средневековье—сярэднявечча, ся-
рэдняя вякі.

Средний—сярэдні, пасярэдні; *по
возрасту*—серадольшы;—ний
глагол (грам.)—сярэдні дзея-
слоў або дзеяслоў непера-
ходнага стану;—ний *род (грам.)*
—ніякі род;—ним *числом*—ся-
рэднім лікам;—них *лет*—ся-
рэдняга веку, паджылы.

Средостение (анат.)—перагародка;
в общем зн.—перашкода.

Средоточие—асяродак

Средство—спосаб, спрамога, сро-
дак;—ства—кошт, наклд;—ства
воздействия—спосабы ўплы-
ву; *книга издана на-ства ав-
тора*—кніга выдадзена кош-
там (накладам) аўтара; *не най-
ти-ства*—ня даць сабе рады.

Средь—см. Среди.

Срез—зрэз.

Срезывание, зание—зрэзваньне,
зразаньне, сьцінаньне, адці-
наньне.

Срезывать, зать—зрэзваць, зрэзаць
сьцінаць, сьцяць; адцінаць,
адцяць; адчыкрываць, адчы-
крываць.

Сретение—стрэча, сустрэча; *празд-
ник*—Грамніцы.

Сретенский—грамнічны.

Срисовывать, совать—зрысоўваць
зрысаваль.

Сровнять—см. Сравнивать.

Сродник—родзіч, сваяк, кроўны;
—ки—радзіма, родзічы.

Сроднить—парадніць.

Сродница—родзічка, сваячка, кроў-
ная.

Сродность—роднасьць.

Сродный—родны, свойскі.
Сродство—раднѣ, роднасьць, сваяцтва, спараднёньне; *он с ним в-ве*—ён яму сваяк.
Срок—тэрмін; *ком—на тэрмін; к тому-ку—да таго тэрміну; в срок—у тэрмін, у свой час.*
Сронить—см. Сранивать.
Сростись—см. Срастаться.
Сростноголовый (зоол.)—зрослагаловы (з. т.).
Сростнолепестный—зрослапалёсткавы (б. т.).
Сростнолистный—зрослалісты.
Сростнопыльниковый (бот.)—зрослапыльнікавы.
Сростночелюстный (зоол.)—зрослаківічны (з. т.).
Сросток—зростак.
Сросшийся—зрослы, прырослы.
Срочно—тэрмінова.
Срочность—тэрміновасць.
Срочный—тэрміновы.
Сруб—зруб; *нижний в колодце*—скрыня.
Срубание—зрубаньне, сыцінаньне.
Срубать, бить—зрубачь, зрубичь; сыцінаць, сыцяць; адцінаць, адцяць; сысякаць, сысячць; *бить голову*—сыцяць галаву.
Срубка—сыцінаньне, сысяканьне.
Срубленный—зрублены, зрубаны, сыцянты.
Срыв—1) зрыў; 2) скопваньне.
Срывать, сорвать—зрываць, сарваць; здрапваць, здрапаць (скўру); шчыкаць, сашчыкаць (плады).
Срывать, срыть—скопваць, скапаць.
Срываться, сорваться—зрывацца, сарвацца; (*упасть*)—зрынуцца.
Срытие—скапаньне.
Сряду—з чарады, наўсыяж, без пярэрвы, без перапынку.
Сряжать, срядить—убіраць, убраць; адзяваць, адзёць; апранаць, апрануць; гатаваць, прыгатаваць.
Ссадина—сіняк, задзірына, намўліна, нагнёт.
Ссаднивать, ссаднить—рабіць сіякі; задзіраць, задраць (скўру); мўліць, намўліць; *ненный*—задзёрты, саскробаны, намўлены.

Ссаживание—ссаджваньне.
Ссаживать, ссадить—ссаджваць, ссадзіць; высаджваць, высадзіць.
Ссасывание—сасмоктваньне, высысаньне.
Ссасывать, ссосать—сасмоктаць, сасмактаць; высысаць, выссаць.
Ссовывание—ссоўваньне, ссуваньне; сыпіханьне.
Ссовывать, ссунуть—ссоўваць, ссуваць, ссу́нуць; сыпіхаць, сапхнуць.
Сседаться, ссесться об одежде—збѣгацца, збѣгчыся; *о молоке*—ссыдацца, ссысыцяся.
Ссекание—ссыканьне, сыцінаньне.
Ссекать, ссечь—ссыкаць, сысячць; сыцінаць, сыцяць.
Ссора—свар, свара, сварка, звада, звадка, спорка, спрэчка, грызьня, калатня, перамоўка; *начинать-ру*—заводзіць сварку.
Ссорить—сварыць, пасварыць, заводзіць, пазводзіць; перасварыць (аб некалькіх).
Ссориться—сварыцца (паміж сабою), грызціся, калаціцца, лаяцца, сыпірацца.
Ссохнуться—см. Ссыхаться.
Ссорливость—см. Сварливость.
Ссуда—пазыка, пазычка, дача.
Ссудный—пазычальны, пазычковы; *-ная касса*—пазычальная (пазычковая) каса.
Ссужать, ссудить—пазычаць. пазычыць (камў што).
Ссужение—пазычаньне.
Ссученный—ссу́каны.
Ссучивание—ссу́кваньне.
Ссучивать, чить—ссу́кваць, ссукаць.
Ссучка—см. Ссучивание.
Ссылать, сослать—ссылать, саслаць; засылаць, заслаць.
Ссылаться, сослаться на что, кого—пасылацца, спасылацца; здавацца, здацца (на што, каго).
Ссылка—сасланьне, засланьне, выгнаньне; *на что, кого*—спасылка, спасыланьне.
Ссылыние—сасланы.
Ссыпание—ссыпаньне.
Ссыпать, сыпать—ссыпаць, ссыпаць, пассапаць.
Ссыпка—ссыпка.

Ссыпной—ссыпны.

Ссыхание—ссыханье.

Ссыхаться, ссохнуть—ссыхацца, ссохнуцца, пассахаць.

Ставать, стать (*хватать*)—выстарчаць, вьстарчыць, стаць; *на место*—стаць.

Ставень у окна—вакёньніца, акяніца; *у иллюза*—застаўка.

Ставец—цёрла.

Ставить—ставіць, прыстаўляць, станаўляць; *ть во священники*—высвьячаць на папá; *ть свидетелей*—выстаўляць сьведкаў; *ть на вид*—рабіць увагу, дапінаць, заўважваць; *ни во что не-ть*—за нівошта мець, не зважэць; *ть леса*—рабіць рыштаваньне.

Ставка—стаўленьне, пастаўленьне; *военная*—стаўка; *поставить на очную ку*—звысьці адзін на адзін.

Ставленник—стаўленік; *духовный*—высвьячэнец.

Ставленный, *наз грамота*—высвьячальны акт.

Ставролит (*минер.*)—крыжавік (камень).

Стадиться—збірацца ў стаду.

Стадия—стадыя, прабег.

Стадион—бегавішча.

Стадник—1) ста́днік; 2) пастух.

Стадный—ста́дны, гуртавы, табуновы.

Стадо—ста́да (ж. р.), ста́так, гурт; ата́ра (авёчак), табу́н (коняй).

Стаивание—раставаньне.

Стаивать, стоять—раставаць, растаць, растапіцца.

Стайный (*о птицах*)—ста́дны.

Стакан—шклёнка.

Стаканище—вялікая шклёнка.

Стакановидный—падобны на шклёнку.

Стаканчик—шклёначка.

Стакиваться, кнуться—змаўляцца, змовіцца; зьніхвацца, зьніхацца; пагаджацца, пагадзіцца.

Стакхато (*муз.*)—стаката.

Сталаглит—нака́пак (г.-м. т.).

Сталактит—наце́к (г.-м. т.).

Сталелитейный завод гіэ́рня.

Сталистый—ста́лісты, сталяваты.

Сталить—см. **Сталь**.

Сталкивание—сьпіханьне, стоўхваньне.

Сталкивать, столкнуть—сьпіхаць, сьпіхнуць; стоўхваць, стаўхнуць; **киваться**—стыкацца.

Стало быть—выходзіць, значыцца.

Сталпливаться, столпиться—стоўпляцца, стоўпіцца, згуртавацца, збірацца, пазбірацца (грамадой).

Сталь—сталы; *наваривать-лью*—ста́ліць, сталяваць.

Стальник (*бот. Ononis spinosa* L.)—ваўчуг калючы (б. т.).

Стальной—сталёвы.

Стамезка—долатца.

Стан—стан, постаць, пастава, фігу́ра, склад; *уезд*—раён; *в топографии*—прас.

Стандарт—станда́рт, прыме́рнік.

Стандерс—станде́рс.

Станица—ста́ніца.

Станичник—ста́нічнік.

Станичный—ста́нічны.

Становиться, стать на что—ста́па-віцца, стаць; *чем*—рабіцца, зрабіцца; *о движении*—стана-віцца, стаць; *спыняцца, спыніцца, супыніцца; становиться вкуснее*—смачнёць; *горьким*—гарчэць; *крупнее*—буйнёць; *мельче*—драбнёць; *больше*—большаць; *меньше*—зьмёншацца; *ниже*—зьніжацца, нізець; *выше*—падвышацца, вышэць; *смирнее*—рахманець; *виться в порядок (о солдатах)*—строіцца, шыхавацца; *виться со фронт*—стаць фронтам; *стать лагерем*—выставіць ля́гер; *оч стал пить*—ён пачаў піць; *ему стало хуже*—ямў пагоршала; *мне стало скучно*—нудá на мяне напала; *мне стало страшно*—страх на мяне напад; *я не стану туда ходить*—я ня буду туды хадзіць; *стало знон-но*—прыпа́рыла; *стало лучше*—палёпшала; *стало холодно*—пахаладнёла, пазімнёла; *стало горячо*—пагара́чэла; *новится холодно*—бярэцца на холад; *это дорого станет*—гэта будзе ба́гата каштаваць; *во что-бы*

то *ли* *стало*—чаго-бы то ні каштавала; *речка стала*—рэчка замёрзла; *часы стали* гадзіннік спыніўся, стаў; *з чым дело стало?*—што шкодзіць (заздзіць) справе?

Становой пристав—станавы.

Станок—варс(ш)тат; для сучення ниток—сукала; для терки льна—цёрніца, мяліца; для тканья—кросны; для пилки дров—козлы; для пилки досок—сталюга.

Станковый (пулемет)—станковы.

Станочный—варс(ш)татны.

Станс (лит.)—станс.

Станционер—станцыянер.

Станционный—станцыйны.

Станция—станцыя.

Стапель (морск.)—стапэль.

Стапливать, стопить—стопляваць, стапіць.

Стаптывание—стоптванье.

Стаптывать, стоптать—стоптаваць, стаптаць, патаптаць.

Старание—стараньне, стар(э)на-насьць, дбаньне; **ния**—захады, забегі; *употребить все ния*—ужыць усе спосабы; *приобрести-нием*—расстарэцца.

Старательно—стар(э)нна, пільна, уважліва, дбайна.

Старательность—стар(э)ннасьць, шчырасьць, пільнасьць, уважлівасьць, дбайнасьць.

Старательный—стар(э)нны, шчыры, пільны, уважлівы, улеглівы, рупны, дбайны.

Старательство—захады.

Стараться—старэцца, дбаць, улягаць, завіхацца, увіхацца.

Старейший—старэйшы.

Старейшина—старшыні, правадыр.

Стареть—старэць, друзлёць, грыбець, псець.

Старенький—старэнькі.

Старёхонький—старўсенькі, рэнечкі.

Старец, -рик—стары, старык, дзед; **-рик беззубый**—шаўкун; **-рец монах**—чарнец.

Старикашка—дзядок, пясляк.

Стариковатый—прыстаркаваты.

Стариковатый—дзёдаўскі, старыкоўскі,

Старина—старына, даўніна, старасьветчына, старажытнасьць;

при обращении (эх ты, старина!)—дзёдка; *в рину*—за даўнейшыя часы.

Старинный—даўні, старадаўні, старасьвецкі, старажытны.

Старить—старыць.

Стариться—см. Стареть.

Старица—старая; *монаш.*—чарніца

Старичка—см. Старикашка.

Старичок—дзядок.

Старобытный—старабытны, старадаўні.

Староватый—стараваы, прыстаркаваты.

Старовер—старавер, сталавер; *рускі пренебр*—кацап.

Староверка—стараверка, сталаверка *пренебр.*—кацапка.

Староверческий—стараверскі, старой веры, кацапскі.

Стародавний—старадаўні, старавёчны.

Стародуб (гор.)—Старадуб.

Стародубка (бот. Gentiana Amarella L.)—гарычка горкая (б. т.)

Старожил—тубылец, тутэйшы.

Старожилка—тубылка, тутэйша.

Старообразне—стараваысьць, прыстаркаватасьць.

Старообразный—стараваы, прыстаркаваты.

Старообрядец—см. Старовер.

Старопечатный—старадрукаваны, старога друку.

Староста—стараства; *с. сельский (устарелое)*—войт.

Старостиха—старасьціха.

Старость—старасьць.

Старуха—старая, баба, бабуня; *беззубая*—шаўкуха.

Старушёнка—бабка.

Старушечий—бабскі.

Старушка—старэнькая, бабуня, бабўся.

Старушкин—бабін, бабчын.

Старческий—1) старэчы; 2) чарнецкі; **-ский возраст**—глыбокі век. старэчы век.

Старчество—1) старэчы век; 2) чарнэцтва,

Старше—старэй.

Старший—старэйшы, старшы, большы; **-ший из средних**—серадольшы; **-ший сын**—бальшун; **-шая дочь**—бальшуха.

Старшина—старшыня.
Старшинство—старшы́нства; по-
 ству—як старэйшы.
Старшинствовать—старшынаваць,
 быць за старшыню.
Старшой—старшы, камандзі(ё)р.
Старый—стары, даўні; *рая водка*—
 старка; *по старому*—як раней,
 як даўнэй, як было.
Старьё—1) старызна, старыя рэчы,
 транты; 2) старыя людзі.
Старьёщик—стары́знік.
Старьёщица—стары́зніца.
Стаскивание—сьцягваньне.
Стаскивать, стащить—сьцягваць,
 сьцягнуць, пасьцягваць; звала-
 каць, звалакчы, пазвалакаць;
 зносіць, пазношваць; **-скивать-**
 ся—злазіць, зьлязаць; **-скан-**
ный—сьцягнены, зношаны; *об*
обуви—стоптаны.
Стасовать (карты)—скартаваць,
 зьмяшаць карты.
Статейка—артыку́льчык.
Статика—ста́тыка.
Статист—ста́тысты.
Статистик—ста́тыстык.
Статистика—ста́тыстыка.
Статистический—ста́тыстычны.
Статический—ста́тычны.
Статно—ста́тна, уродна, скля́дна,
 ла́дна, згра́бна, прыгожа.
Статность—ста́тнасьць, урода, урод-
 насць, скля́днасьць, ла́д-
 насць, прыгожасьць, пры-
 госта.
Статный—ста́тны, уродны, скля́дны,
 ла́дны, згра́бны, прыгожы.
Статочность—магчы́масць, мажлі-
 васьць.
Статочный—магчы́мы, мажлі́вы.
Статский—цыві́льны, грама́дзкі.
Статуйка, туэтка—ста́туйка.
Статут—ста́тут.
Статуя—ста́туя.
Стать существ.—1) постаць, скля́д
 (цэла); 2) ра́цыя, рэзо́н, сэ́нс;
под стать—да па́ры; *с какой*
стат—з якой ра́цыі; *какая*
стать была вам это делать?—
 які сэ́нс быў вам гэтак рабіць?
Стать гл.—*см.* Становиться.
Статься—ста́цца, тра́піцца, зрабі́цца,
 зда́рыцца.
Статья—арты́кул.

Стахий—Стась.
Стачивание—сшы́ваньне; сточ-
 ваньне.
Стачивать, стачать—сшы́ваць,
 сшыць.
Стачивать, сточить—сточваць,
 стачыць.
Стачка—змова, згода; забастоўка.
Стащить—*см.* Стаскивать; *в см.*
своровать скра́сьці, зьдзі-
 біць, сцýбіць.
Стая птиц—ста́да, чарада́, ключ;
волков, собак—згра́я.
Стаять—*см.* Стаивать.
Ствол дерева—ствол; *в нижней*
части—каме́ль; *в верхней ча-*
сти—шчы́т; *с ружья*—ру́ля.
Стволовый—стваловы.
Ствольный—ствольны; ру́льны, ру́-
 левы.
Створаживаться, створожиться—
 сьсяда́цца, сьсёсьціся.
Створ, -рка—палаві́нка (дзэ́вярэй).
Створчатый, -тые двери—дзэ́веры на
 дзэ́ве палаві́ны.
Стеарин—стеа́рына.
Стеариновый—стеа́рынавы.
Стеатит (минер.)—стеа́тыт, тлушча́к
 (г.-м. т.).
Стебелёк—сьцяблінка, былінка,
 цыба́лка.
Стебель—сьцябло, былі́на; *сухой у*
травы—бады́ль; *стебли сухие*—
 бады́льля; *ли, выходящие из*
корня—це́ціва; *лилуку*—цыбу́лі-
 на; *маку*—мачы́на; *овощей*—на-
 цна; *лозы*—лазі́на.
Стебельный—сьцябловы.
Стебельчатый, -листый—сьцебла-
 ва́ты.
Стегание—сьцяба́ньне, пераза́ньне;
 штабнава́ньне.
Стегать, стегнуть—1) сьце́баць,
 сьце́бнуць; пераза́ць, пераз-
 ну́ць; хляста́ць, шлёга́ць;
 2) штабнава́ць.
Стегно—сьцягно, ля́жка.
Стежка—штабок.
Стезя—сьце́жка, троп, тор.
Стёк—сьце́к.
Стекание—сьцяка́ньне, сплыва́н-
 не.
Стекать, стечь—сьцяка́ць, сьцячы́;
 сплыва́ць, сплы́сьці, сплыць;
о воде—спада́ць, спа́сьці.

Стекаться о реках — зьлівацца, сплываць; *о народе* — схадзіцца, стоўплівацца, зграмаджацца.

Скло — шкло; *оконное* — шыба (уменьш. — шыбка), балона, балонка; *зажигательное с.* — запальнае шкло; *вставлять стекла* — шкліць.

Стекловатость — шклістасьць.

Стекловатый — шклісты.

Стекловать — шкліць.

Стекловидный — падобны на шкло.

Стеклодел — шкляр.

Стеклоделие — шклярства.

Стёклышко — шкёлца.

Стекланница (зоол.) — шклянік (з. т.).

Стекланистый — шклісты.

Стекланный — шкляны; *новый завод — гута (шклёная); —ная банка* — слоік.

Стекольный — шклярны.

Стекольник — шклір, балоначнік.

Стекший — сьцёклы.

Стелаж — рыштаваньне.

Селька — усьцёлка; *пьян как-ка-п'яны*, як зямля.

Сельная корова — цёльная.

Стемнеть — сьцямнець.

Стена — сьцяна; *каменная — мур; обносить стеной* — абмураўваць.

Стенание — стагнаньне, войканьне, ёнканьне.

Стенать — стагнаць, войкаць, ёнкаць.

Стенка — сьцёнка.

Стенной — сьцённы; *—ная газета* — насыцённая газета; *идти стеною* — лаваю ісьці.

Стенобитный — сьценабітны, мураломны.

Стенограф — скорпісец (л. т.), стэнограф.

Стенографировать — запісваць скорпісам; стэнаграфаваль.

Стенографистка — стэнаграфістка.

Стенографический — скорпісны, стэнаграфічны.

Стенография — скорпіс (л. т.), стэнаграфія.

Стенолом — таран.

Стенописный — сьценапісны.

Стенопис — сьценапіс.

Стеньга (морск.) — стэньга.

Степан — см. Стефан.

Степениваться — сталець.

Степенник — стэлы чалавек.

Степенничать — трымацца стэла (паважна).

Степенно — стэла, станавіта, зважна, паважна.

Степенность — стэласць, станавітасьць, зважнасьць, паважнасьць.

Степенный (человек) — стэлы, станавіты, зважны, паважны; *—ное количество (мат.)* — ступяньная велічыня.

Степенство, ваше-ство (обращение к купцу) — ваша, вашаць.

Степень — ступень, стан, калёна (сваяцтва); *положительная с. (грам.)* — першая ступень; *сравнительная с.* — вышэйшая ступень; *превосходная с.* — найвышэйшая ступень; *возводит на высшую с.* — прамаваць; *возвышать в с. (мат.)* — ступеняваць (м. т.).

Степной — стэпавы.

Степь — стэп (род. п. — стэпу).

Стерва — сьцёрва, падла, лярва.

Стервенеть, ниться — зьвярэць, азьвярацца, лютávaць, разьёшвацца, сатанець.

Стервоядный (зоол.) — падлаэдны, сьцэрважэрны.

Стервятин — сьцярвэціна, падла.

Стервятник (зоол. Neorhron) — падлаэд (з. т.), сьцярвэтнік.

Стережение — сьцеражэньне, пільнаваньне, вартаваньне.

Стереометрический — стэрэамэтрычны.

Стереометрия — стэрэамэтрыя.

Стереоскоп — стэрэаскоп.

Стереоскопический — стэрэаскапічны.

Стереотип — стэрэатып, адлівак.

Стереотипный — стэрэатыпны, адліўны; *в перен. см.* — зьбіты, звычайны.

Стереотипщик — стэрэатыпнік, адліўнік.

Стереть — см. Стирать.

Стеречь — сьцерагчы, пільнаваць, вартаваць, даглядаць.

Стеречься — сьцерагчыся, высьцерагацца, пільнавацца, шанавацца.

Стержень—стрыжань, шпень.
Стержневый—стрыж(а)нёвы.
Стерилизатор—стэрылізатар.
Стерилизация—стэрылізацыя.
Стерилизованный—стэрылізаваны.
Стерилизовать—стэрылізаваць.
Стерлядь (зоол. *Acipenser ruthenus*)—чачўга (з. т.).
Стерляжина—чачўжина.
Стерляжий—чачўжы.
Стерпеть—сьцярпець, сьнёсьці.
Стерпимый—сьцёрпны, зносны.
Стёршийся—сьцёрты, пацёрты.
Стеснение—сьціск, ўціск, здушэньне; *в средствах*—брак, недахоп; *ние дыхания*—задушша.
Стеснённый—сьціснуты, уціснуты, здўшаны; *ное положение*—цяжкі стан.
Стеснительно—цяжка, абцяжліва; няёмка, някавата, сарамліва.
Стеснительность—цяжкасьць, няёмкасьць, някаватасьць, сарамлівасьць.
Стеснительный—цяжкі, абцяжлівы, няёмкі, някаваты, сарамлівы, сьцісклівы.
Стеснять, нить—сьціскаць, сьціснуць; уціскаць, уціснуць; здўшваць, здушыць; абцяжаць, абцяжыць; *няться*—1) сараміцца, сьціскацца; 2) ціснуцца, таўпіцца, таўчыся.
Стёсывать, стесать—счосваць, счасць.
Стетоскоп (мед.)—стэтаксёп.
Стефан—Сьцяпан.
Стефанида, ния—Сьцёпаніда, Стёфа.
Стечение—зьбег, сплыў, наплыў; *народу*—натаўп, зграмаджэньне; *ние рек*—сутока.
Стечь—см. **Стекать**.
Стибрить—зьдзібіць, сьцібіць.
Стилет—штылёт.
Стилист—стылісты.
Стилистика—стылістыка, навўка аб стылю.
Стиль—стыль; *высокий с.*—акадэмічны стыль; *изящный с.*—прыгожы стыль.
Стильбит (минер.)—стыльбіт.
Стильно—стыльна, стылёва.

Стильный—стыльны, стылёвы (л. т.).
Стимул—стымул.
Стипендиальный—стыпэндыйны.
Стипендиат—стыпэндыйт.
Стипендия—стыпэндыя.
Стиралка (резинка)—сьцірка.
Стиральный—1) пральны; 2) сьціральны.
Стирание—1) сьціраньне; 2) *белья*—праньне.
Стирать белье—праць (сов.—віпраць); мыць (сов.—вымыць).
Стирать, стереть—сьціраць, сьцёрці; расьціраць, расьцёрці (фарбы); *рать кожу*—прамўльваць; *реть с лица земли*—са сьвету зжыць (зьнішчыць).
Стирка—праньне, мыцьцё.
Стискивать, стиснуть—сьціскаць, сьціснуць; сашчамляць, сашчаміць (кулак); *клещами*—склёшчваць, склёшчыць.
Стих—верш; *белые стихи*—бэлыя вёршы; *писать (слагать) стихи*—вершаваць; *слагатель-хов*—вершавальнік.
Стихарь—стыхарь; *у католиков*—далмата.
Стихание—сьціханьне, прыціханьне.
Стихать, стихнуть—сьціхаць, сьціхнуць; прыціхаць, прыціхнуць; сьціхаміровацца, сьціхамірыцца.
Стихийно—навальна.
Стихийность—навальнасьць.
Стихийный—навальны.
Стихия—1) першапачатак; 2) *нава́ла, стихія*.
Стихнуть—см. **Стихать**.
Стихотропание—вершаплячэньне.
Стихотропатель—вершаплёт.
Стихосложение—вершаваньне (л. т.).
Стихотворение—верш.
Стихотворец—паэта, вершатворац.
Стихотворный—вершаваны.
Стихотворство—паэзія.
Стихотворческий—паэтычны.
Стишок—вёршык.
Стлание—слаьне.
Стать—слаць, насыцілаць, пасьцілаць; *пол*—масьціць.
Статься—слацца, распаўзацца, разьлягацца.

Сто—сто.

Стоглав (*истор.*)—стаглаў.

Стоглавый—стагаловы.

Стогна—вўліца.

Стог—стог; *настил для стога*—адонак, адзёнак; *шест для скрепы стога*—сьцёжар; *метать стог*—кідаль стог.

Стоговый—стогавы.

Стоголовник (*бот. Carduus acanthoides L.*)—*см.* Чертополох.

Стоградусный—стаградусны.

Стожище—вялікі стог.

Стожок—стажок.

Стой!—стой!

Стоик—стоік.

Стойка—стойка, падпора.

Стойкий—трывэлы, цвёрды, непахісны, станоўкі, упарты, заўзяты.

Стойко—трывэла, цвёрда, непахісна, станоўка, заўзята.

Стойком—стойма, устаячку.

Стойкость—трывэласць, цвёрдасць, непахіснасць, заўятасць.

Стойло—стойла.

Стоимость—вартасць, цана, кошт, каштоўнасць; *прибавочная с.*—дадатковая вартасць.

Стоить—каштаваць (чаго), быць вартым; *стоит в безлич. см.*—вэрта; *не стоит благодарности*—няма за што дзякаваць; *вам стоит только приказать* вам трэба толькі загадаць.

Сток (*воды*)—сьцёк, сток, капэж.

Стократно—стакроць, старазова.

Стократный—стакротны, старазовы.

Стол—стол; харчый.

Столб—слуп; *в заборе*—ушўла; *для подвешивания ворот*—верая; *с. позвоночный*—хрыбтовы слуп; *вольтов с. (физ.)*—вольтаў слуп.

Столбенеть—слупянець.

Столбец—слупок.

Столбик—слупок; *в ограде*—баляса.

Столбище—вялікі слуп.

Столбняк (*мед.*)—аслупянёньне.

Столбовой—слуповы; *вая дорога*—шлях, гасьцінец, бальшак (Дабр.).

Столбчатый—слупаваты.

Столетие—стагодзьдзе, сталёцце.

Столетний—стагадовы, стагодні, сталётні.

Столечник—настольнік, абрус.

Столик—столік, столічак.

Столиственный, -стный—сталісты

Столица—сталіца.

Столичный—сталічны.

Столище—вялікі стол.

Столкновение—сутычка, с/тыка.

Столкнуть—*см.* Сталкивать.

Столковаться—паразумецца, пагадзіцца.

Столваться—сталавацца, харчаватца.

Столовая—сталавая, лоўня, страўня ядальня.

Столовка—сталоўка, харчоўня.

Столовник—сталаўнік, нахлёбнік.

Столовый—сталовы.

Столоначальник—начальнік сталы (у канцыляры).

Столочь—стаўчы.

Столпиться—стоўпіцца, згуртавацца, пазьбірацца, зграмадзіцца.

Столпление—натаўп, зграмаджэньне.

Столпотворение (*в перен. см.*)—гармідар, разгардзіш, калатнёча, вархал.

Столь, -ко—столькі, гэтак, таксама; *он столь же благоразумен, как и я*—ён такі самы разважны, як і я.

Стольский—такі самы.

Стольник—стольнік.

Стольчак—стульчак.

Столяр—сталяр, стальмах.

Столярная—сталярня.

Столярничать—сталярываць, стальмахаваць.

Столярный—сталярны; *ное ремесло*—сталярства, сталярка.

Столярский—сталярскі.

Стон—стогн, энк, ёкат; *-ние*—стагнаньне, екатаньне.

Стонать—стагнаць, екатаць, ёнчыць.

Стоног (*зоол. Oniscus murarius*)—станог.

Стоногий—станогі.

Стоп!—стой!

Стопа у ноги—ступы; *след*—сьлед, троп, тор; *бумаги рэза; литер.*

—мэра, стапа; *итти по-пам*— ісьці па сьцэжках, ісьці сьлёдам за кім; *припадать к-пам*— падаць да ног.

Стопин (*артил.*)—кляітўх.

Стопор—*см.* Штопор.

Стоптать—*см.* Стаптывать.

Стора—*см.* Штора.

Сторговать—старгаваць, прытаргаваць.

Сторица—сто; цеою—стакроць, у сто рэдзей.

Сторичный—*см.* Стократный.

Сторож—стараж, вартаўнік, дазорац; *с. при скотном дворе*—стадольнік.

Сторожевой—вартаўнічы.

Сторожить—вартаваць, пільнаваць, быць на варце, старажыць.

Сторожиха—старажыха, вартаўніца.

Сторона—старана, бок, край, бэраг; *лицевая-на*—чалю; *в -ну*—у бок, на бок; *с левой -ны*—леварўч, з лёвага боку; *с правой -ны*—праварўч, з правага боку; *с другой -ны*—з другога боку, адтамтўль; *со всех -рон*—адусюль, з усіх бакоў; *-ною*—вобач, бокам, збоку; *по обе -ны*—абапал; *по этой -не*—на гэтым бакў, тутака; *на той -не*—на тым бакў, тамака; *живущий на той -не реки*—тагобóчы; *свернуть в -ну*—збочыць; *шутки в -ну*—бяз жартаў; *в нашей -не*—у нашым краю (старонцы); *держатъ себя в -не*—ухіляцца; *в разные -ны*—уразброд, уроскід, розна; *смотреть по -нам*—варон лаўіць; *мое дело сторона*—мая хата з краю; *бранить кого стороною*—ляць каго па-за вочы; *на все четыре -ны*—на ўсе чатыры бакі; *держатъ чью -ну*—цягнуць чью рукў.

Сторониться—ухіляцца, трымацца ў бакў, даліцца, усувацца, цурацца.

Сторонний—чужы, убочны.

Сторонник—прыхільнік, сябар.

Сторонница—прыхільніца.

Сторонушка—старонка.

Стосильный—стасільны.

Стосковаться—замаркоціцца, знуздзіцца.

Стоустый—ставўсны.

Сточить—*см.* Стачивать.

Сточный, -ная труба—рышт.

Стоящий—варты (чаго).

Стоя—стойма, стоячы.

Стоязычный—стаязкі, стамоўны.

Стоялый—стаялы.

Стояние—стаянне.

Стоянка—стан, становішча; *зимняя*—зімоўля.

Стоять—стаяць, быць, знаходзіцца; *в стороне*—трымацца ў бакў; *долго*—трываць, выстойваць; *за кого (что)*—стаяць за каго (што), адстойваць, бараніць (каго, што); *на квартире*—жыць на кватэры, мяшкіць; *на своём*—упірацца; *на часах*—быць на варце; *на коленях*—клэнчыць; *на слове*—дадзёржваць, датрымліваць слова; *жары стояли всё лето*—сьпёка была ўсё лета.

Стоячий, -ший—стаячы.

Стоящий—*см.* Стоящий.

Страбизм—*см.* Косоглазие.

Стравливать, -вить 1) *тразу*—страўліваць, стравіць, зьбіць, сталачыць; 2) *вынішчаць, вынішчыць; зводзіць, пазводзіць, павыводзіць.*

Страда—пакўта.

Страдалец—пакўтнік, трўднік, мўча(ль)нік, гаротнік, цярплівец.

Страдалица—пакўтніца, трўдніца, мўча(ль)ніца, гаротная, цярпліца.

Страдальческий—пакўтны, гаротны, няшчасны.

Страдание—пакўта, мўка, цярпёньне, гора.

Страдательный залог (грам.)—залёжны стан.

Страдать—пакўтаваць, мўчыцца, цярпёць, гараваць, бедаваць; *-дать чем*—хварэць на што; *-дать зубами*—хварэць на зўбы.

Страдающий—*см.* Страдалец.

Страдный—пакўтны; *-ное время*—час жнівá і касавіцы.

Страж—*см.* Сторож.

Стража—старожа, варта; *стоять на -же*—быць на варце.

Страждущий—пакўтуючы, гаротны.
 Стражник—стражнік (*руссизм*).
 Страмонит (*зоол.*)—страманіт (малюск).
 Страна—край, краіна, старана, старонка; ны *света*—бакі круга-віду (Г.-К. Т.).
 Страница—старонка, бачына, ба-лонка (В. Ласт.).
 Страничный—належаць да старонкі.
 Странник—вандроўнік, падарожнік.
 Страница—вандроўніца, падарож-ніца.
 Страничать, нствовать—вандра-ваць.
 Страннический—вандроўнічы.
 Странно—дзіўна, дзівачна, наподзіў.
 Страннолюбец—гасьцінянік.
 Страннолюбивый—гасьціняны.
 Страннолюбие—гасьціннасьць.
 Страннопримный—гасьцінны; ный *дом*—гасьцініца, шпіталь.
 Страннопримство—гасьціннасьць.
 Странность—дзіўнасьць, дзівач-насьць; *человек со* -стями—дзівак, дзівасей.
 Страннохвост (*зоол.* Paradoxurus)—дзіўнахвост (З. Т.).
 Станный—дзіўны, дзівачны.
 Станствование—вандраваньне, вандроўка.
 Станствователь—вандроўнік.
 Станствовать—вандраваць, пада-рожнічаць.
 Станствующий—вандроўны.
 Страстно—палка, з запалам, ша-лёна, горяча.
 Страстность—палкасьць; гара-часць, юрлівасьць.
 Страстный—палкі; гарачы, юрлівы; -стная *любовь*—шалёнае каханьне.
 Страстотерпец—мўча(ль)нік.
 Страстотерпица—мўча(ль)ніца.
 Страсть—пал (пс.-л. Т.), хоць; *поло-вая*—юр, корць; *в см. наречия*—страх, страшэнна, аж;
 -сти *Христовы*—мўкі Хрысто-вы; *мне страсть как хочется*—мне страшэнна карціць; *он имеет страсть к водке*—ён уцёся піць гарэлку.
 Стратегема—стратагэма.
 Стратег—стратэг.
 Стратегический—стратэгічны.

Стратегия—стратэгія.
 Страус (*зоол.* Strucio camelus)—страўус.
 Страусовый—стравусовы.
 Страх—страх, жах, торап, сполах, гас; *нар.*—страх, страшэнна, дўжа, вельмі, надта; *нагонять с.*—задаваць страху; *принять на свой с.*—узяць на сваю ад-казнасьць; *под* -хом *наказа-ния*—пад пагрозай кары; с. *панический*—пэрапалах; *со* страху—з пэрапалаху, ад жаху
 Страхование—страхаваньне, за-бесьпячэньне.
 Страхователь—страхавальнік, за-бесьпячальнік.
 Страховательница—страхавальніца, забесьпячальніца.
 Страховать—страхаваць, даваць (прымаць) на забясьпэку (маёмасьць).
 Страховка—страхаваньне, забясь-пэка.
 Страховой—страхавы, страхаваль-ны, забесьпячальны; *вое об-щество (товарищество)*—стра-хавальнае (забесьпячальнае) таварыства (суполка).
 Страшилище—страшydла, пўжала, пўдзіла.
 Страшить—страшыць, страхаць, пужаць, пўдзіць, лякаць, пало-хаць; ться—страшыцца, лякаць-ца, пужацца, палохацца.
 Страшливо—страхатліва, боязка, лякліва.
 Страшливый—страхатлівы, боязкі, ляклівы.
 Страшно—страшна, страшэнна, боязна, жўдасна.
 Страшный—страшны, страшэнны, жўдасны.
 Страшание—страшаньне, грозьба.
 Стращать—страшыць, страхаць, гразіць.
 Стрекоза (*зоол.* Locusta verruci-voга)—стрэлка.
 Стрекотание—цвьірканьне, сака-таньне; ние *сороки*—шчокат.
 Стрекотать—цвьіркаць, сакатаць, ласкатаць.
 Стрекотун—цвьіркун, цыркун, сакатун.
 Стрекотунья—цвьіркўха, сакатўха.

Стрела—страла.
 Стрелец—стралец, стралок.
 Стрелецкий (*ист.*)—стралёцкі.
 Стрелка—стрэлка.
 Стрелковый—стралковы.
 Стреловидный—стралкаваты, падобны на стралу.
 Стрелок—стралок, стралец.
 Стрелолоист (*бот. Sagittaria L.*)—стрэліца (б. т.).
 Стрелолоистный—стрэлкалісты (б. т.).
 Стрелообразный—см. Стреловидный.
 Стрелочка—стрэлачка.
 Стрелочник—стрэлачнік.
 Стрельба—страляніна.
 Стрельнуть—стральнуць, стралянуць, даць стрэл.
 Стрельбище—стрэльбішча.
 Стрельчатый (*архит.*)—сьпічасты.
 Стреляние—страляньне.
 Стреляный—стрэланы, абстрэланы.
 Стрелять—страляць; ляць *глазами* зіркаць; ться—страляцца.
 Стремглав—старчком, стрымгалоў, потырч, торчма; кўльма, кулём;—в *броситься*—рыною|рынуцца.
 Стремительно—імпэтна, парыўча.
 Стремительность—імпэт.
 Стремительный—імпэтны, парыўчы, імклівы, навальнічы.
 Стремиться—імкнуцца, парывацца.
 Стремление—імкненьне, парываньне.
 Стремнина—строма, страмніна, крўча.
 Стреля—стрэмя, страмяно.
 Стремянка—стрэмечка.
 Стремянный—страмянны.
 Стреножанный—стрыножаны.
 Стреноживать, жить—стрыножваць, стрыножыць.
 Стрепет (*зоол. Otis tetrax*)—дропцеярўнік (з. т.).
 Стрескать (*пищу*)—пажраць, злопаць.
 Стречок, *дать стречка*—даць драла.
 Стригун—стрыгун.
 Стрижка—стрыжка, стрыжэньне.
 Стриж (*зоол. Cypselus*)—грун (з. т.), стриж, сьвіргуль.
 Стрихнин—стрыхніна.
 Стричь—стрыгчы, абстрыгаць; женный—стрыжаны, абстрыжаны.

Строгальный—стругальны.
 Строгание—струганьне; *рубанком*—габляваньне.
 Строгать—стругаць; *рубанком*—габляваць.
 Строгий—строгі, сярдзіты.
 Строго—строга, сярдзіта; *строгонастрого*—найстражэй.
 Строгость—строгасьць.
 Строевой (*о лесе*)—будаўляны; *о войске*—страявы, шыхавы.
 Строение—будоўля, будова, будынак; будаваньне.
 Строй—лад, парадак; *в воен. см.*—строй (в. т.), шых.
 Стройка—будаваньне.
 Стройно—складна, стройна, у лад, згодна, у парадку.
 Стройность—складнасьць, стройнасьць, парадак, лад, згода.
 Стройный—складны, стройны, згодны;—ная *девица*—ладная дзяўчына.
 Строитель—будаўнік, дойд.
 Строительница—будаўніца.
 Строительный—будоўны, будаўляны.
 Строительский—будаўнічы.
 Строительство—будаўніцтва, будаваньне.
 Строить здание—будаваць: *войска*—строіць, шыхаваць; *муз. инструмент*—настройваць; *ить из камня*—мураваць, вымураваць; *ить козны (куры)*—падсядаць, падкопвацца.
 Строиться о войсках—строіцца, шыхавацца; *в см. возводить постройку*—будавацца.
 Строка—радок, строчка; *красная с.*—новы радок; *приказная с.*—пісак.
 Стронциан (*хим.*)—странцыян.
 Стронций (*хим.*)—стронцы.
 Стропило—кроква; *ставить ла*—класьці кроквы.
 Стропильный—кроквены.
 Стропиво—непакорна, няслухмяна, перакорліва.
 Стропивость—непакорнасьць, няслухмянасьць, перакорлівасьць.
 Стропивый—непакорны, няслухмяны, перакорлівы.
 Строфа—зваротка (л. т.), страфа.

Строчение—штабнава́нье, штры-
хава́нье.
Строчить—штабнава́ць, штры-
кава́ць; *при письме*—скора
(борзда) пісаць.
Строчка (*в шитье*)—штабнава́нье.
Строчный—радковы, строчны; ные
буквы—малыя літары; ные
знаки—радковыя знакі.
Струг—струг.
Стружка—стру́жка; струга́нье.
Стружковый—стру́жковы.
Струйка (*воды*)—бруй, цурчок,
струме́нчык.
Струйный—бруёвы.
Струистый—бруісты.
Струиться—цурча́ць, бруі́цца, цячы́,
лі́цца.
Струк—струк.
Структура—структу́ра, будова.
Струна, -нка—струна́, стру́нка.
Струнный—стру́нны.
Струп—струп, скула́; *струп*
на губах—вогнік; *пья на*
голове—шолудзі; *покрываться*
-пьями—струпя́нсьць, шалудзі-
вець.
Струпик—strupok, скўлка.
Струпный—strupавы.
Струсить, струхнуть—зьялка́цца,
спужа́цца, збая́цца.
Стручковатый—струкава́ты.
Стручковый—струковы.
Стручок—стручок; *бот.* (siliqua)—
лу́скаўка (б. т.).
Струя—бруй, цурок, струме́нь.
Стряпанье, -пня—гатава́нье, ва-
рэ́нье.
Стряпать—гатава́ць, вары́ць ёжу.
Стряпуха—куха́рыха.
Стряпчий—см. Адвокат.
Стрясать, стрясти—страса́ць, стра-
сану́ць, стрэсы́ць; стись—стра-
сану́цца, стрэсы́цца; *над ним*
-слась большая беда—на яго
навалілася вялікая ліха.
Стрясенный—стрэсены.
Страхивание—стру́шванье.
Страхивать, стряхнуть—стру́шваць,
стру́сіць; *хнуться*—абтрусі́цца.
Студенистый—дрыгвя́ністы.
Студёно—ядрана, зімна, студзёна.
Студёность—ядранасьць, зімнасьць.
Студенеть—ядране́ць, студзяне́ць.
Студент, -тка—студэнт, -тка.

Студенческий—студэ́нцкі.
Студенчество—студэ́нцтва, сту-
дэ́нты.
Студёный—студзёны, сыцюдзёны,
ядраны, зімны.
Студень (*жушанье*)—дрыгва́, хала-
дзе́ц, кваша́ніна, студзень.
Студийный—студыйны.
Студить—студзі́ць.
Студия—студы́я.
Стужа—сыцю́жа, холад, халаднёча.
Стук—стук, сту́кат, грук, гру́кат.
Стукальце—бра́зкала.
Стукание—стуканье, гру́канье,
бра́зканье.
Стучать, -кнуть—сту́каць, сту́кнуць;
гру́каць, гру́кнуць; бра́зкаць,
бра́знуць; *нуться лабами*—бук-
нуцца; *ему стукнуло сорок*
лет—яму́ міну́ла сорок год.
Стукотня—стукатня́, стукані́на,
грукатня́, грукані́на, грывані́-
на, бразкагня́, бразкані́на;
ног—тупатня́; *колес*—тарах-
це́нье.
Стул—крэсла.
Стульный—крэславы.
Стульчик—крэселка.
Ступа—сту́па, мяжджэр.
Ступание—ступанье.
Ступа́ть—ступа́ць, дыба́ць, шкан-
дыба́ць; *пить*—ступі́ць, ступа-
ну́ць; *ступай!*—ідзі!
Ступальный, -ная мельница—тапчак.
Ступенный—прыступкавы, сходавы.
Ступень—ступе́нь, стопе́нь, пры-
ступка; *стоять на одной -ни*—
стая́ць на адным роўні.
Ступенька—прыступка; -ки—сходкі;
прыгана́к.
Ступеньчатый—прыступкавы.
Ступица (*в колесе*)—тру́бка.
Ступка—сту́пка, мяжджэр.
Ступня—ступня́, плюсна́.
Ступочка—сту́пачка.
Стуча—сту́кам, сту́каючы.
Стучание—сту́канье, гру́канье,
грукатня́, грукатанье́, ляпанье́-
не, лясканье́, бра́зканье.
Стучать—сту́каць, гру́каць, грука-
це́ць, ляпа́ць, бра́зкаць, браз-
ката́ць; *зубами*—ля́скаць; *то-*
пором—цё́каць; *ногами*—ту́-
паць, гопа́ць; *глухо*—бу́хаць;
колесами—тарахце́ць.

Стушеваться—зыікнуць, счэзнуць.
Стыд—сорам, стыд, сарамота, ганьба; *вводить в с.*—сараміць;
к моему ду—на мой сорам;
ложный с.—беспадстаўны сорам.

Стыдить—сараміць, засаромліваць, стыдзіць.

Стыдиться—сараміцца, стыдзіцца.

Стыдливо—сарамліва, сарамяжна, сарамяжліва.

Стыдливость—сарамлівасць, сарамяжнасць, сарамяжлівасць.

Стыдливый—сарамлівы, сарамяжны, сарамяжлівы.

Стыдно, новато—сорамна, саромна, сорам, стыдна, навіта, нейк сорамна.

Стык—стык, стыканьне.

Стыкать, соткнуць—стыкаць, саткнуць; прытыкаць, прыткнуць.

Стынуть, стыть—стынуць, стыць.

Стычка—сутычка, сварка, бойка.

Стяг—сцяг; тўша (скаціны).

Стягивание—сцягваньне, сцяганьне.

Стягивать, стянуть—сцягваць, сцягаць, сцягнуць; *нуть в см. украсть*—сцягнуць, зьдзібіць; *нутый*—сцягнены, сцягнуты.

Стягивающий—сцягальны.

Стяжание—прыдбаньне, набываньне; хцівасць, прагавітасць.

Стяжатель—набывіч; хцівец, жапун.

Стяжательница—набывачка, прыдбаха; хцівіца.

Стяжательный—хцівы, жадлівы.

Стяжать—прыдбаць, набіць.

Стянуть—см. **Стягивать**.

Су (*фран. монета*)—су.

Суббота—субота; *справлять боту (об евреях)*—шабасаваць.

Субботний—суботні.

Субботник—суботнік.

Сублимат (*хим.*)—сублимат.

Сублимировать—сублимаваць.

Субординация—см. **Соподчинение**.

Суб'ект—суб'ект, асаба; дзейнік.

Суб'ективно—суб'ектыўна, асабова.

Суб'ективность—суб'ектыўнасць, асабовасць, асабістасць (л. т.).

Суб'ективный—суб'ектыўны, асабовы, асабісты.

Субретка—субрэтка, пакаёўка.

Субсидировать—выдаваць субсідыю, дапамагаць грашым.

Субсидия—субсідыя, грашовая дапамога.

Субстанция—субстанцыя.

Субтильный—кволы, далікатны.

Суверен—сувэрэн.

Суверенный—сувэрэнны.

Суглинистый—сугліністы, глейны.

Суглинок—суглінак, глей.

Сугроб—гўрба, гўра, сумёт.

Сугробистый—гўрбісты.

Сугубить—падваяць, падвойваць, пабольшваць.

Сугубо—падвойна, удвай.

Сугубый—падвойны, узмоцнены.

Суд—суд; с. *гражданский*—суд грамадзкі; с. *коммерческий*—суд камерцыйны; с. *уголовный*—суд крымінальны (карны); *верховный с.*—найвышэйшы суд; *окружной с.*—акруговы суд; *потребовать к суду*—запавяць да суду, пацягнуць у суд; *ходить по судам*—цягацца; *страшный суд* (*миф.*)—страшны суд; *суд божий* (*ист.*)—боскі суд.

Судак (*рыба*)—судак.

Судаковый—судаковы.

Сударик—васпанчык, панічок; каханак.

Сударинька—васпанічка, імостачка.

Сударчик—паніч, васпанчык.

Сударыня—дабрадзейка, васпані, пані.

Сударь—дабрадзей, васпан, пан, ваша, вашаць.

Судачий—см. **Судаковый**.

Судачить—судосіць, гўдзіць, пляткарыць.

Судачище—вялікі судак.

Судачок—судачок.

Судебный—судовы; *ным порядком*—праз суд; *ный приговор, ное решение*—пастанова суда, *судовы вырак, прысуд*; *-ная медицина*—судовая медыцына; *-ные издержки*—судовыя выдаткі.

Судейский—судзейскі, судовы.

Судейша—судзьдзіха.

Суденышко—судэнца.

Судилище—сўдзішча.

Судимость—бытнасць пад судом.

Судить кого—судзіць; *о чем*—меркаваць, разважаць (аб чым), абгаворваць (што); *что в см. назначать*—прызначаць, накіноўваць.

Судиться—судзіцца, цягацца.

Судно—карабэль, барліна, човен; судно, судзіна.

Судный—судны; *-ное дело*—судовая справа.

Судовой—суднавы, караблёвы.

Судовщик—аснач, карабэльнік.

Судок,-дки—місачкі з вўшкамі для стравы.

Судомойка—пасудамыя, хвашчанка (для мыцця пасуды).

Судомойный—пасудамыйны.

Судопроизводственный—судаводны.

Судопроизводство—судаводства, судавуіцтва.

Судопромышленник—суднапрамысловец.

Судорога,-ги—сўт(д)аргі, корчы, кіданьне.

Судорожно—сўт(д)аржна.

Судорожный—сўт(д)аржны

Судостроение—суднабудаваўне.

Судостроительный—суднабудаўнічы.

Судоустройство—судовы парадак.

Судоходный—суднаходны.

Судоходство—суднаходства (г.-к.т.).

Судохозяин—гаспадар судна.

Судьба,-бина—доля, лёс, кон, накінаваўне, талань, плянэта; *злая* -ба—ліхая доля; *роптать на бу*—наракаць на долю; *не судьба*—ня суджана, ня выпала; *какими -бами вы okazались тут?*—як вы тутака, апынўліся; *якім ветрам вас занёсла сюды?*

Судья—судзьдзя.

Суеве́р—забабоньнік, прыхамотнік.

Суеве́рие—забабон (*употребляется обыкновенно в множ. ч.*—забабоны), прымха, прыхамаць.

Суеве́рка—забабоньніца, прыхамотніца.

Суеве́рно—забабонна, прыхамотліва, прымхліва.

Суеве́рный—забабонны, прыхамотлівы, прымхлівы.

Суеве́рство—забабоны, прымхі.

Суеслов—марнаслоў.

Суесловие—марнаслоўе.

Суесловный—марнаслоўны.

Суета—марнасьць, мітусяніна, матанна, таўканіна, таўкатні.

Суетиться—мітусі(шы)цца, матацца, клапаціцца, калаціцца.

Суетливо—мітусьліва, сумятліва, хапатліва, клопатна, неспакойна, трывожна.

Суетливость—мітусьлівасьць, сумятлівасьць, хапатлівасьць, клопатнасьць, трывожнасьць.

Суетливый—мітусьлівы, сумяглівы, хапатлівы, хаплівы, клопотны, неспакойны, трывожны.

Суетно—марна, дарэмна.

Суетность—марнасьць, дарэмнасьць.

Суетный—марны, дарэмны.

Суждение—суджэньне (пс.-л. т.), суд, меркаваньне, разважаьне, думка.

Сужение—звужэньне.

Суженый—звужаны.

Сужёный—суджаны, накінаваны, прызначаны; *как суц.*—суджанік.

Суживание—звужваньне.

Суживать, сужить—звужваць, звўзіць.

Сук—сук, гук; *галіна*; *-чья от дерева*—рагаччо.

Сука—сука, сўчка.

Сукин—сўчын.

Сукно—сукно, саёт.

Сукновал—сукнава́л.

Сукновальный—сукнава́льны; *-ный промысел*—сукнава́льства.

Сукновальня—сукнава́льня, ва́люш.

Сукноделие—выраб сукна́.

Суковатый—сукава́ты, саха́ты, каржакава́ты; рага́ты.

Суконка—суконка.

Суконный—суконны.

Суконце—суконца.

Суконщик—суконьнік, гандля́р сукном.

Сукровица—па́сака, сўкравіца, мўсака; *из мертвого тела*—ропа.

Сулема—суліма.

Суление—посул, сулёньне, абаца́ньне, абаца́нка.

Сулея—пляска́тая пля́шка.

Сулить—суліць, абаца́ць.

- Султан**—султа́н.
Султанат—султа́нат.
Султанский—султа́нскі.
Султанша—султа́ніха.
Сульфат (*хим.*)—сульфа́т.
Сума—торба, кайстра, кашэль; *де-нежная*—каліта; *с. патронная ладаўніца*; *ходить с мою*—жабраваць, старцаваць; *пустить с -мою*—у старцы пусьціць.
Сумасброд—вар'ят, шалёны, дзівак.
Сумасбродка—вар'ятка, шалёная, дзівачка, дзіўная.
Сумасбродный—шалёны, крўчаны, дзівачны.
Сумасбродство—шалёнства, дуронства, дзівацтва.
Сумасбродствовать—шалець, вар'яваць, дзівачыць.
Сумасшедший—вар'ят, крўчаны, шалёны; *шая*—вар'ятка, крўчаная; *дом -ших*—вар'яцкі дом.
Суматоха—сумя́ціца, гармідар, завіру́ха.
Сумашествие—вар'яцтва, шалёнства, шал.
Сумашествовать—вар'явацца, шалець.
Сумбур—бязладзіца, лўхта, бяссэнсіца.
Сумбу́рный—бязладны, недарэчны, бязглу́зды.
Сумеречный—змрочны, змрокавы.
Сумерки *вечерние*—змрок, зьмерк, зьмярка́ньне, прыцемкі; *утренние*—сьвітаньне; *в сумерки*—зьмеркам, змрокам, на зьмярка́ньні.
Сумерничать—змрочыць, сутуняць.
Суметь—прымець, здолець, патрапіць.
Сумка—торбачка, кайстрачка; *кожанная у пояса*—шабёта.
Сумма—сума.
Суммирование—сумава́ньне.
Суммировать—сумаваць.
Сумочка—торбачка, кайстрачка, тайстрачка; *для табаку*—капшук.
Сумочник (*бот. Capsella Bursa pastoris Moench.*)—стрэлкі (б. т.).
Сумочный—торбачны.
Сумрак—змрок, прымрок.
Сумрачно—хмўра, пахмўрна, невясёла.
Сумрачность—хмўрнасьць, пахмўрнасьць, невясёласьць.
Сумрачный—хмўрны, пахмўрны, невясёлы.
Сумчатый, -тые животные (*зоол.*)—торбанόшы.
Сумятица—*см. Суматоха.*
Сундук—скры́ня, кўфар; *ящик в сундуке для мелких вещей*—прыскры́нак.
Сундучище—вялікая скры́ня.
Сунуть—*см. Совать.*
Суп—крупнік, крупёна, ёшка; *постный (бульон)*—поліўка.
Супесь, сок—супясок.
Супец—крупнічак.
Супин (*грам.*)—сўпін.
Суновой—крупнікавы.
Супонить—супоніць.
Супонь—супоня.
Сўпоросный—паросны.
Супостат—супраціўнік, вораг, непрыяцель.
Супротивник—супраціўнік.
Супротивный, -ные листья—процілежныя лісты (б. т.).
Супротив—сўпраціў, сўпраць, супро́ць.
Супруг—муж, чалавёк.
Супруга, ружница—жонка, дружка́на.
Супружеский—шлюбны.
Супружество—шлюб; муж і жонка.
Сургуч—ляк.
Сургучный—лякавы.
Сурдина, -нка (*муз.*)—сурды́на, глушнік (мз. т.); *под сурдину*—цішком, крадком.
Суре́пица (*бот. Barbarea R. Br.*)—сьвярбі́га (б. т.), сьвірэ́пка.
Сурик (*хим.*)—сўрык.
Суриковый—сўрыкавы.
Сурковый—байбаковы.
Сурово—сурова, жорстка, люта, няўмольна.
Суровость—суровасьць, жорсткасьць, лютасьць.
Суровый—суровы, жорсткі, люты, стро́гі, няўмольны.
Сурок (*зоол. Arctomys marmota*)—байба́к.

Суррогат—сурага́т, падме́ньнік.
 Сурьма (*хим.*)—антымон.
 Сурьмить—падчэрніваць, чарніць.
 Сурьмяной—антымонавы
 Сусак (*бот.* *Butomus umbellatus* L.)
 банцўшнік парасонавы (б. т.)
 Сусала—морзы.
 Сусаль,-ное золото—сухазлота.
 Суслик—сўсьлік, суслак.
 Сусликовый—сўсьлікавы.
 Суслить—сўсьліць, масоліць.
 Сусло—бра́га, салама́ха.
 Сустав (*анат.*)—сустаў, суста́ва.
 Суставный—сустаўны.
 Суставчатый—сустаўчасты.
 Сутана—сутана.
 Сутки—су́ткі (г.-к. т.), доба, пара́.
 Сутолока—сумя́іца, куламе́са, ка-
 латня́, гармі́дар, бегані́на.
 Суточный—су́ткавы, добавы, дзе́нны.
 Сутулина—горб, крыві́зна.
 Сутулиться—горбі́цца, суту́ліцца.
 Сутуловатость—суту́ласць, пахі-
 ласьць, гарба́тасьць.
 Сутуловатый—суту́лы, пахі́лы, гар-
 ба́ты.
 Суть—су́тнасьць, і́стота.
 Сутяга—ама́тар судзі́цца, су́тыр
 (В. Ласт.), калатні́к.
 Сутяжничать—любі́ць судзі́цца,
 цяга́цца па судох.
 Сутяжничество—цяга́ньне па су-
 дох.
 Суффикс—су́фікс.
 Суфлёр—падка́зьнік (л. т.), суфле́р.
 Сухарик—суха́рык.
 Сухарище—вялі́кі суха́р.
 Сухарный—суха́рны.
 Сухарь—суха́р, асу́шак.
 Сухо—су́ха.
 Суховато—сухава́та, трохі су́ха.
 Суховатый—сухава́ты, трохі сухі́.
 Суховой—сухаве́й.
 Суходол—сухадол.
 Сухожиле (*анат.*)—сухажы́лье.
 Сухожильный—сухажы́льны.
 Сухой—сухі́;-хое время—сухме́нь;
 -хим путем—сухадо́лам; хой
 лес на корню—сухастой.
 Сухолистник (*бот.*)—сухалі́сьнік.
 Сухонький—сухе́нькі.
 Сухопарый—сухарля́вы.
 Сухоподстойный,-ное дерево—су-
 хастой, сушня́к.
 Сухопутный—сухазе́мны, сухапў́тны

Сухопутье—сухазе́м'е, сухапў́цце.
 Сухорукий—сухару́кі.
 Сухостой—сухастой, сушня́к
 Сухость—су́хасьць, сухата́, суш.
 Сухотка (*мед.*)—см. Чахотка.
 Сухощавость—сухарля́васьць, ху-
 дарля́васьць.
 Сухощавый—сухарля́вы, хударля́вы.
 Сухоядение—суха́я е́жа (яда́), су-
 хоўры́ца.
 Сучение—суканьне.
 Сучёный—сука́ны.
 Сучий—су́чы, су́чны.
 Сучильный—сукальны́.
 Сучильщик—сукальні́к.
 Сучить—сукáць, круці́ць.
 Сучка—су́чка.
 Сучковатый—сучкава́ты, гальча́сты.
 Сучок—сучок, гучок, галі́нка.
 Суша—сухазе́м'е, суха́я зямля́, су-
 хадол.
 Суше—сушэ́й.
 Сушение—сушэ́ньне.
 Сушеница (*бот.* *Gnaphalium* L.)—
 су́шніца (б. т.).
 Сушеный—су́шаны.
 Сушильный—сушы́льны.
 Сушильня—су́шняя, сушы́льня.
 Сушить—сушы́ць;-ться—сушы́цца.
 Сушка—см. Сушение.
 Сушь—су́ш, сухме́нь.
 Сушественно—і́стотна.
 Сушественность—і́стотнасьць.
 Сушественный—і́стотны.
 Сушественительный,-ное имя (*грам.*)
 іме́ньнік, імя́, назоўні́к.
 Сушество—і́стота, стварэ́ньне.
 Сушествование—існава́ньне.
 Сушествовать—існава́ць, быць,
 жыць.
 Сушествующий—і́снўючы, жывы́.
 Суший—і́сны, і́стотны, су́тны;-шая
 пра́вда—шчы́рая праўда.
 Сушность—і́снасьць, і́стотнасьць,
 су́тнасьць, а́снова; в -сти го-
 воря—у са́май рэчы ка́жучы.
 Сфальцевать—сфальцава́ць.
 Сфальшивить—сфальшы́віць, скры-
 віць.
 Сфен (*мин.*)—сфэн.
 Сфера—сфе́ра, абсја́г.
 Сферически—сфе́рычна.
 Сферический—сфе́рычны.
 Сфероидальный—сфе́рава́ты, ку-
 ля́сты.

Сфигмометр—сфігмómэтар.

Сфинкс—сфінкс.

Сформировать—сфармаваць, утварыць.

Схapatь, схapнуть—схапаць, схопіць, схаліць.

Схватка (*воен.*)—сутычка, бойка; *-ки* (*мед.*)—болі.

Схватывать, -тять—схопваць, схаліць, падхаліць; *-лись драгься*—шчапіліся біцца.

Схема—схэма, нарыс.

Схематически—схематычна, нарысоўна, у агільных рысах.

Схематический—схематычны, нарысоўны.

Схизма—схізма, адшчапэнства.

Схизматик—схізматык, адшчапёнец.

Схизматический—схізматычны.

Схима—схіма.

Схимник—схімнік, адлюдак.

Схитрить—схітраваць, скруціць.

Сходень—*см.* Сходни.

Схлёбывать, схлебать, схлебнуть—ссьёрбваць, ссьярбнуць, ссьярбаць, схлябтаць.

Схлынуть—сплысці.

Сходить, сойти—схадзіць, сыйсці; саступаць, саступіць; *это ему так не сойdet*—гэта яму дарам ня мінецца; *сойти с ума*—звар'яваць, з глуздоў сыйсці, здурэць, шалёць; *сойти с квартиры*—перабрацца, пераехаць.

Сходиться, сойтись—схадзіцца, сыйсціся, пасхадзіцца; зьбірацца, сабрацца; *с кем-л. в пути*—спаткацца, спаткнуцца; *в см. согласия*—гадзіцца, пагадзіцца; злучыцца, пазлучацца; *концы с концами не сходятся*—канцоў нельга стачыць.

Сходка—сход, рада, грамада.

Сходни—сходкі.

Сходно—1) падобна; 2) памяркоўна (аб цане), нядорага, сходна.

Сходный—падобны, сходны, адпаведны; *-ная цена*—памяркоўная, сходная цана.

Сходственность—падобнасьць, стасоўнасьць.

Сходственный—падобны, стасоўны, адпаведны, сходны.

Сходство—падобнасьць, падабенства, сходнасьць; *иметь -во*—капачкі (кропачкі) падабраць, быць падобным, удавацца.

Сходствовать—быць падобным, пахадзіць, удавацца, адпавядаць.

Сходящийся (*ряд, — мат.*)—зьбёжны (м. т.).

Схождение—схаджэньне, саступаньне.

Схожий—*см.* Похожий.

Схоластик—схалістык.

Схоластика—схалістыка.

Схоластический—схалістычны.

Схоронить—пахавачь; *в см. спря-тать*—схаваць.

Схорониться—схавацца, зашыцца.

Сцапать—сцапаць, злапаць.

Сцарапывать, -пнуть—здрапваць, здрапаць.

Сцеживание—сцэджваньне.

Сцеживать, сцедить—сцэджваць, сцадзіць, пасцэджваць; зліваць, пазьліваць.

Сцена—сцэна; *явление*—зь'ява (л. т.).

Сценический—сцэнічны.

Сцепка, пленение—с(ш)чэпліваньне.

Сцеплять, -пить—с(ш)чапляць, сас(ш)чапіць, злучыць.

Сцепной—счэпны.

Сцепщик (*вагонов.*)—счэпнік.

Счастье, -тье—шчэсьце, талань, добрая доля; лёс, доля, кон.

Счастливец—шчасьлівец.

Счастливить—шчэсьціць, шчасьліваць.

Счастливица—шчасьлівіца, ліўка.

Счастливо—шчасьліва, шчасна.

Счастливчик—шчасьліўчык.

Счастливый—шчасьлівы, шчасны, таланьлівы.

Счесть—*см.* Считать.

Счёсывание—счосваньне.

Счёсовать, счесать—счосваць, счасачь, пасчосваць.

Счѣт—лік, лічэньне, зьлічэньне; рахунак, раху́ба; кошт; *текущий с.*—бягучы рахунак; *без-та*—бяз ліку, бэзыліч; *выплатить по -ту, оплатить -т*—выплаціць рахунак; *на -т*—што да; *жить на чужой -т*—чужым коштам жыць; *быть на хорошем -ту*—лічыцца добрым;

поставить в счет—палічыць, залічыць; *сказал на мой -т—* сказаў пра мяне.
Счѣтныѣ—рахунковы.
Счетовод—рахаўнік, рахункавод.
Счетоводство—рахаўніцтва, рахункаводства.
Счетоводныѣ—рахаўнічы, рахункаводны.
Счетчик—лічыльнік.
Счеты—косткі, лічыльнікі.
Счисление—зьлічэнне, лічэнне.
Счислять, счислить—лічыць, зьлічыць.
Считать, счесть—лічыць, зьлічыць; рахаваць, вырахаваць, зрахаваць; палічыць (за што), уважыць (за што).
Считаться с кем—лічыцца, рахавацца, квітацца; *за што (кого)* лічыцца за што (каго), быць уважаным (за каго).
Счищать, счистить—счышчаць, счысціць.
Сшибать, сшибить—зьбіваць, зьбіць; валіць, зваліць (з ног); *баться с чего*—збочыць, схібіць, спудлаваць.
Сшивание—сшыванне.
Сшивать, сшить—сшываць, сшыць, пасшываць; шыць, пашыць.
Сшивка—сшыванне.
Сшивной—сшываны.
Сыворотка—сыроватка.
Сывороточный—сыроваткавы.
Сыграть—сыйграць, адыграць; *ть свадьбу*—справіць вясельле; *ть шутку*—пажартаваць, пашуткаваць.
Сыгрываться, сыгратся—сыйгравацца, сыйграцца.
Сызмала—змалку, змаленства, змалку дзён.
Сызнова—зноў, ізноў, нанова.
Сын—сын (мн. ч.—сыны).
Сыновний—сйнаў, сыноўскі.
Сынок—сынок, сыночак.
Сыпанье—сыпаньне.
Сыпать—сыпаць; *мелкими крошками*—трусіць, цярушыць; *деньгами*—раскідаць, мантачыць.
Сыпной (мед.)—сыпны.
Сыпучесть—сыпкасць.
Сыпучий—сыпкі, сыпучы.

Сыпь—сыпка, высыпка.
Сыр—сыр.
Сырець—сырэць, макрэць, вільжэць, валчэць.
Сырец—сырэц.
Сырник—сырнік.
Сырныѣ—сырны; *ная неделя*—сырніца.
Сыро—сыра, волка, вільготна, вох(г)ка.
Сыровар, сыродел—сыравар, пактар.
Сыроежка (*гриб Agaricus ruber*)—суравэжка, сыраежка.
Сырой—1) сыры, мокры, волкі, вільготны, вохі; *-рой мате-риа-л*—сырызна; *-рой хлеб*—глэйкі, недапечаны хлеб; *-рой воздух*—вільготнае павётра; *-рые нитки*—суровыя ніткі.
Сыромятник—кажамяка, гарбар.
Сыромятный, ная кожа—сырыца.
Сыромятня—гарбарня.
Сырость—сырасць, волкасць, вільгаць, вільготнасць, вохкасць.
Сырьё—сырызна.
Сыроядный—сыраёды.
Сырцовый—сырцовы.
Сыск—пошукі, вышукі, выведы, сок, сачэнне.
Сыскивать, сыскать—вышукваць, вышукаць; *вынаходзіць, вынайсьці; спаганяць, спагнаць (грошы); он свое сыскивает—ён свайго даходзіць.*
Сыскной—вышукны, вышукальны, вывёды, высочны.
Сыта—сыта.
Сытенький, тѣхонький—сыценькі, сыцёненькі, глэдзенькі.
Сытный—сытны, уежны; *о человеке*—тоўсты, глэдкі.
Сыто—сыта.
Сытость—сытасць, сыць.
Сытый—сыты, насычаны; *я сыт по горло*—я пад'оў па горла.
Сыч (зоол. *Strix scops*)—сыч.
Сычуг (у свиней)—кіньдзёк.
Сыщик—вывёднік, вышукальнік, сок, закўтнік, шпег.
Сюда—сюды, сюдою.
Сюжет—аснова, прадмёт (л. т.), сюжэт.
Сюзерен (ист.)—сюзэрэн.

Сюита (муз.)—сюіта.
 Сюрприз—неспадзяванка.
 Сюртук—сурдút.
 Сюртучный—сурдútны.

Сюрма́ (хим.)—см. Сурьма.
 Сюрюкать—гаварыць з прысьвістам.
 Сяк, так и сяк—сяк-так.
 Сям, там и сям—там-сям.

Т.

Та—см. Тот.
 Табак (бот. *Nicotiana tabacum* L.)—тутún (б. т.), цюцún; *курительный*—табака; *тёртый*—цяртúха.
 Табакерка—табакёрка; из *березовой коры*—таўлінка.
 Табакерочный—табакёркавы, таўлінкавы.
 Табанить (морск.)—тарнаваць.
 Табачник продавец—табачнік; *курильщик*—курэц, табакёр.
 Табачный—тутуновы, цюцюновы, табачны.
 Табачок—цюцúnок, табачка.
 Табель—табэль.
 Табельный—табэльны.
 Таблица—табліца; т. *умножения*—табліца множанья.
 Табличный—таблiчны.
 Табор—табар.
 Табу́—табу́, забарона.
 Табун—табу́н.
 Табунный—табуновы.
 Табунщик—табу́ннік.
 Табурет, тка—табурэтка, столак.
 Таверна—тавэрна, карчма́.
 Таволга (бот. *Filipendula Ulmaria* L.)—вятроўнік вязалісны (б. т.).
 Таврить—таўраваць.
 Тавро—таўро.
 Тавтограмма—адналітарнік (л. т.).
 Тавтология—таўталёгія, тожслóўе (л. т.).
 Таган—тага́н, трыножак.
 Тагуан (зоол.)—ляця́га.
 Тае́жный—тае́жны.
 Тае́ние—утойваньне.
 Таз медный—мядні́ца; *анат.*—лагво; *полость таза*—логвішча (ан. т.).
 Тазик—мядні́чка.
 Тазобедренный, -ные *кости*—клубы́.
 Тазовый (*анат.*)—лагвовы.
 Тайга́—тайга́.
 Тайком—потай, утайку́, спатайка́, тайма, цішком, патаёмна, неўзамёткі, крадком.
 Тайна—таямні́ца, таёмнасьць, тайна, тайба́; в -не—патаёмна, са-

крэтна; тайны *святые* (в церк. см.)—сакраме́нт, прыча́сьце.
 Тайник—таёмнік.
 Тайно—таёмна, патаёмна, потай, тойма, сукры́та.
 Тайнобрачный (бот.)—бясквёткавы.
 Тайность—таёмнасьць.
 Таинственно—таямні́ча, таёмна, сукры́та.
 Таинственность—таямні́часць.
 Таинственный—таямні́чы, таёмны, сукры́ты.
 Таинство—см. Тайна.
 Тайный—таёмны, патаёмны, сукры́ты, захаваны, сакрэ́тны, непакáзны; -ное *передержание*—перахоўка; -ный *ход*—патайнік.
 Таить—тайць, хаваць, утойваць.
 Таиться—тайцца, хаватца, утойвацца, не прызнавацца.
 Тайфун (геогр.)—тайфу́н.
 Так—так, дык, дак; *так вот*—вось жа; *так как*—бо, таму што; *так-ли?*—хіба так?; *так или иначе*—ці так, ці іна́чай (іна́кш); *так что даже*—ажно; *так называемый*—так зва́ны; *так и быть*—няхай (хай) так будзе; *так сказать*—прыме́рна кажу́чы; *так-то*—ато-ж; *так точно*—такса́ма.
 Такальщик—патака́ч.
 Такать—та́каць, падта́кваць.
 Такелаж (морск.)—такеля́ж.
 Такелажный—такеля́жны.
 Также—такса́ма, адна́кава.
 Таков—такі́, гэтакі́; *все они таковы*—усе́ яны́ такія́; *и был таков*—даў дра́ла.
 Таковóй—такі́.
 Таковский—такоўскі́, вóсь такі́.
 Такой, -кая, -кое—такі́, така́я, такое́; -ким *образом*—такі́м чы́нам (спосабам, парáдкам, робам, родам); -ким же *образом*—такса́ма; в -ком *случае*—у та́кім ра́зе.
 Такса—та́кса; *собака* (*Canis vertagus*)—та́кса.

Таксатор—таксатар, таксоўнік.
Таксационный—таксацийны.
Таксация—таксаваньне.
Таксировать—таксаваць, вызначаць цану.
Такт—такт; *у него много такту*—ён вельмі тактоўны (палітычны); *в такт*—у лад; *играть в такт при танцах*—іграць пад ногу.
Тактик—тактык.
Тактика—тактыка.
Тактический—тактоўны, тактычны.
Тактично—тактоўна, тактычна, палітычна.
Тактичность—тактоўнасьць, тактычнасьць, палітычнасьць.
Тактичный—тактоўны, тактычны, палітычны.
Тактный (муз.)—тактовы.
Тал—см. Тальник.
Талант—талент, талань.
Талантливость—таленавітасьць, талэнтнасьць, таланьлівасьць.
Талантливый—таленавіты, талэнтны, таланьлівы, здольны, здатны.
Талвег—см. Тальвег.
Талер—талер.
Талисман—талісман, зачур.
Талия—стан; *карт*—талія, калода.
Талмуд—тальмуд.
Талмудист—тальмудысты.
Талмудический—тальмудычны.
Талон—талён.
Талый—талы, расталы, адлэплы.
Тальвег (геол.)—тальвэг.
Тальк (мин.)—тальк, тлушчак.
Тальковый—талькавы, тлушчаковы.
Тальник (бот. Salix rosmarinifolia L.)—лаза ніцая (б. т.), вербалоз.
Тальниковый—вербалозны.
Там—там, тамака, тудою.
Тамара—Тамара.
Тамаринд (бот. Tamarindus indica)—тамарынд.
Тамарис (бот. Tamarix)—тамарыс.
Тамбур—тамбур.
Тамбурный—тамбурны.
Таможенный—мытны; **-ный чиновник**—мытнік; **-ная пошлина**—мыта.
Таможня—мытніца.
Тамошний—тамтэйшы.

Танец—танец, танок; **танцы**—скокі
Танин (хим.)—таніна.
Танк—танк, паўзун.
Танцмейстер—настаўнік танцаў.
Танцкласс—школа скокаў (танцаў).
Танцовальный—танцавальны, для скокаў; **-ный вечер**—ігрышча.
Танцовать—танцаваць, тан(ь)чыць, скакаць.
Танцовщица, цорка—танцорка, танцоўка, скакўха.
Танцор—танцоршчык, скакун.
Тара—тара.
Тарабарский—незразумёлы.
Тарабарщина—бясээнсіца, лўхта.
Тарабары—шўлды-бўлды.
Таракан прусак—прус, прусак; **чорный**—таракан чорны (з. т.).
Тараканий—прусовы, прусаковы.
Таран—таран, муралом.
Тарантас—тарантас, каламажка.
Тарантул (зоол. Lycosa Tarantula)—тарантул.
Тарань (рыба)—таран.
Таратайка—см. Двуколка.
Таратора—раздабара, лапатун, лапатўха, таратун.
Тараторенье—раздабарваньне, лапатаньне.
Тараторить—раздабарваць, лапатаць, таратарыць.
Тараторка—лапатўха, таратўха.
Тарахтеть—тарахцець.
Тарашение—тарашчаньне, выпінаньне вачэй.
Тарашить—тарашчыць, выпінаць, вылупляць вочы.
Тарелка—талёрка; *он не в своей тарелке*—ён ня ў добрым гуморы.
Тарелки (муз.)—цымбалы.
Тарелочный—талёркавы.
Тарель (арт.)—дно гарматы.
Тариф—тарыф.
Тарифный—тарыфны; **-ная сетка**—тарыфная сётка.
Тароватый—шчодры, гасьцінны; дасьціпны.
Тартар—тартар, пэкла.
Тартинка—лўстачка, скрылёк.
Таска, кание—цяганьне, тўзаньне; *дать кому -ску*—начўбіць, даць чосу.
Таскаты—цягаць, вала(к)чы, тўзаць; *за волосы*—чўбіць.

Таскацца—цягацца, вала(к)чыся, швэндацца, бадзійца, талызьнічаць; *-цца за жанщинами*—заляцацца.

Таскотня—цяганіна, тузаніна.

Тасованне, -ва карт—картаванне.

Тасоваць карты—картаваць; *-ван-ны*—картаваны.

Татарёнок—татарчук.

Татарин—татарын.

Татария—Татарыя.

Татарка—татарка.

Татарский—татарскі.

Татуіраваць—татуяваць.

Татуіровка—татуяванне.

Тать—см. Вор.

Татьяна—Тацяна.

Тафта—кітайка.

Тафтыны—кітайкавы.

Тафья—ярмолка.

Тахистоскоп (псих.)—тахістаскоп.

Тачанне—шыцыць, штукаванне.

Тачаць—шыць шовам, штукаваць.

Тачечны—тачкавы.

Тачка—тачка.

Ташціць—цягнуць, вала(к)чы.

Ташціцца—цягнуцца, вала(к)чыся, паўзці, плёсціся, брысці.

Таяненне—раставанне, тапленне.

Таяць—раставаць, тапіцца.

Тварь—стварэнне; *презренная т.*—поскудзь, брыда.

Твердзеньскі—цвёрдзеньскі.

Твердзец—цвёрдзец, калянец, камянец.

Твердзехонек—цвёрдзёхонек.

Твердзіць—вывучаць на памяць; дзяўбі.

Твёрда—цвёрда, моцна, трывала, стала, нязьменная.

Твердоватасць—цвёрдаватасць.

Твердоваты—трохі цвёрды, цвёрдаваты.

Твёрдокоркавы (бот.)—цвёрдакоркавы.

Твердолобы—цвёрдалобы.

Твёрдосць—цвёрдасць, цвёрдын, цвёрдзь.

Твёрды—цвёрды, моцны, трывалы; сталы, нязьмённы; топкі (аб дне ракі); *быть*—дым в слове—дапрымаваць слова.

Твердыня—цвёрдыня.

Твердь—сухая зямля.

Тверзый—см. Трезвый.

Тверже—цвёрдзей.

Тверь (гор.)—Цвер.

Тверяк—цвярак.

Твой, твоя, твоё—твой, твая, тваё.

Творенне—стварэнне, твор.

Твореніца—стварэнка.

Творец—тварэц, творца, стварыцель.

Творило—вапнірка.

Творильны—тварільны.

Творительны (надеж)—творны (склон).

Творить—тварыць, вытвараць, ствараць; учыніць, дзеяць; *-рить молитву*—маліцца, малітваваць; *-рить тесто*—расчыняць цеста.

Творитьца—тварыцца, вытварацца, дзеяцца.

Творог—тварог.

Творожистый—тварожысты.

Творожный—тварожны.

Творожник (кушанье)—сырнік.

Творчество—творчасць.

Творческий—творчы.

Театр—тэатр, тэатр; т. *военных действий*—месца ваенных дзеянняў.

Театрал—аматар тэатру; тэатрал.

Театральны—тэатральны.

Тебе—табё.

Тебя—цябё.

Тевтон—тэўтён, німец, шваб.

Тевтонский—тэўтёнскі.

Тезис—тэза, тэзіс, палажэнне (пс.-л. т.).

Тёзка—цёзка.

Теизм (филос.)—тэізм.

Теин (хим.)—тэіна.

Текст—тэкст.

Текстиль—тэкстыль, валакно.

Текстуальный—літаральны (л. т.).

Текущее—цякучасць, плыўкасць, плыннасць.

Текущий—цякучы, плыўкі, плыжны, бягучы.

Текущий—бягучы (рахунак); гэты (год).

Телега—калёсы, драбіны, драбы, воз; для *перевозки снопов и соломы*—кары.

Телеграмма—тэлеграма.

Телеграф—тэлеграф.

Телеграфировать—тэлеграфавалі, даваць (адбіваць) тэлеграму.

Телеграфія—тэлеграфія.
 Телеграфист—тэлеграфісты.
 Телеграфистка—тэлеграфістка.
 Тележка—вазок, калёскі, драбінкі, каламэжка.
 Тележник—стальмах.
 Тележный—калёсны, вазовы.
 Теление—цялёньне.
 Телёнок—цяля, цялятка; *перезимовавший*—пярэзімак.
 Тепелатия—тэлепатыя.
 Телеса (*иронически*)—гладкасьць.
 Телескоп—тэлескоп, даляггляд.
 Телескопический—тэлескапічны, даляггладны.
 Телесно—цялёсна, у цэле, матар'яльна.
 Телесность—цялёснасьць, матар'яльнасьць.
 Телесный—цялёсны, цольны, матар'яльны; *наказание*—цялёсная кара.
 Телефон—тэлефон.
 Телефонировать—тэлефанаваць.
 Телефонграмма—тэлефанаграма.
 Телец—цяля; *знак Зодиака (астр.)*—Бык (г.-к. т.).
 Телиться—цяліцца.
 Телица, тёлка—цёлка, цяліца.
 Тело—цела.
 Телогрейка—кабат.
 Телодвижение—рух цела, целарух.
 Телосложение—склад цела, целасклад, постаць.
 Телохраниль—прыбочны вартаўнік.
 Телочка, телушка—цёлачка, цялушка.
 Тельный—цельны.
 Тельце—цельца, цёлка.
 Телятина—цяляціна.
 Телятник—цялятнік.
 Телячий—цялячы.
 Тем—тым; *тем временем*—тым часьсам; *тем самым*—тым самым.
 Тема—тэма, прадмёт, заданьне (л.т.).
 Темник—тэмнік, заданьнік (л. т.).
 Тембр—тэмбар.
 Темень—см. Темнота.
 Темляк—кутас.
 Тёмненький—цёмненькі.
 Темнёхонький, нек—цямніосенькі, цямніоткі.
 Темнеть—цямнець, цёмець, змрочыць, зьмяркацца, шарэць.

Темнить—цямніць, цьміць.
 Темница—цямніца, астрог, турма.
 Темничный—цямнічны, астрожны.
 Темно, тёмно—цёмна, цьмяна; нявыразна, незразумела.
 Темнобурый—імшары, цёмнабўры.
 Темновато—цёмнавата, поцемна, прыцемна, трохі цёмна, цьмяна.
 Темноватость—цёмнасьць.
 Темноватый—цёмнаваты, поцемны, прыцемны, трохі цёмны, цьмяны.
 Темноволосый—цёмнавалосы.
 Темногной—цёмнагнай.
 Темноглубой—цёмнаглубойны.
 Темножёлтый—цёмнажёлты.
 Темнозелёный—цёмназялёны.
 Темноокрасный—цёмначырвоны, бурачковы.
 Темнорусый—цёмнарўсы.
 Темнорыжий—цёмнарўды.
 Темносиний—цёмнасіні.
 Темносерый—цёмнашэры.
 Темнота—цёмната, цямнота, цёмра, цёмрадзь, цем, поцемкі, змрок; няяснасьць, нявыразнасьць, незразумеласьць; *в те*—упоцему, прыцемкам,
 Темнофиолетовый—цёмнафіялкавы.
 Темноцветный—цёмнага колеру, цёмнакаляровы.
 Тёмный—цёмны, цьмяны; няясны, нявыразны, забытаны, незразумелы; *тёмный человек*—цёмны (неасьвёчаны) чалавек; *тёмная душа*—няшчыры чалавек; *тёмная личность*—нязнаная (невядомая) асоба.
 Темп—тэмп.
 Темперамент—тэмпэрамент, удача.
 Темперировать (*муз.*)—тэмпэраваць.
 Температура—тэмпэратура, стан цяпла.
 Температурный—тэмпэратурны.
 Темь—см. Темнота.
 Темя—цёмя.
 Темянной—цемянны; *ная кость*—цемянніца (ан. т.).
 Тенденциозно—тэндэнцыйна.
 Тенденциозность—тэндэнцыйнасьць.
 Тенденциозный—тэндэнцыйны.
 Тенденция—тэндэнцыя, імкненьне, нахіл, нахільнасьць.
 Тендер—тэндэр.

Тенево́й—цянявы́.
 Тене́та—цянёты, сілкі.
 Тенетить—лавіць цянётамі.
 Тенётный—цянётны.
 Тенор (*муз*)—тэно́р.
 Тенорный—тэнаровы.
 Тенистый—цяністы; тое *место*—
 халадок.
 Тенить—цяніць, зысьцяняць.
 Тень—цень (м. р.), сыцень, халадок.
 Теогония—тэаго́нія.
 Теодолит—тэадаліт.
 Теодор—Тодар.
 Теократический—тэакраты́чны,
 богаўла́дны.
 Теократия—тэакра́тыя, бога-
 ўла́дзьдзе.
 Теолог—*см.* Богослов.
 Теология—*см.* Богословие.
 Теорема—тэа́рма.
 Теоретик—тэа́ротык.
 Теоретически—тэа́рэты́чна.
 Теоретический, чный—тэа́рэты́чны.
 Теория—тэо́рыя, наву́ка.
 Теософия—тэа́зофія.
 Теперешний—цяпе́рашні.
 Теперь—цяпе́р, цяпе́рака, цяпе́рачка.
 Теплеть—цяпле́ць.
 Тёпленький—це́пленькі.
 Теплѣхонек, шенек—цяплѣ́сенькі.
 Тёплиться—це́пліцца, мігаце́ць,
 мігце́ць.
 Теплица—цяплі́ца.
 Тепличный—цяплі́чны.
 Тепло—цяпло, цяплы́ня.
 Тепло *нар.*—це́пла.
 Тепловатость—це́плава́тасць.
 Тепловатый—це́плава́ты, трохі
 це́плы.
 Тепловой—це́плавы́.
 Теплоёмкость (*физ.*)—це́плазѣ́мс-
 ь насць.
 Теплоиспускание—вылучэ́нне
 ця́пла.
 Теплокровный—це́плакро́ўны.
 Тепломер—це́пламе́р.
 Тепломерный—це́пламе́рны.
 Теплопроводность (*физ.*)—це́пла-
 праводна́сць.
 Теплопроводный—це́плаправодны.
 Теплород (*физ.*)—цяплѣ́ц.
 Теплота—це́плата́, цяплы́ня, це́-
 ласць.
 Тёплый—це́плы; пагодны; лые *края*
 (*для птиц*)—вы́рай.

Теплынь—цяплы́ня.
 Терапевт—тэрапе́ўт.
 Терапия—тэра́пія.
 Теревить—ту́заць, торго́аць; *за воло-*
са—смы́каць, скѣ́бсьці, драць.
 Теревление—ту́заньне, торго́аньне,
 смы́каньне, скуба́нне.
 Терем—це́рам.
 Терентий—Цярэ́шка, Цэ́рах.
 Тереть—це́рці, шморга́ць, шму́ляць;
посуду—шарава́ць; *краски*—
 расьціра́ць; *скользким*—коў-
 заць; *дегтем*—шмарава́ць;
сапог трет—бот му́ляе.
 Тереться—це́рціся; *около кого-либо*
 —мата́цца.
 Терзание—разьдзіра́нне; мучэ́нне,
 катава́нне, тыра́нства, марда-
 ва́нне.
 Терзать—драць, дзе́рці, разьдзі-
 ра́ць, ша́рапаць; му́чыць, ката-
 ва́ць, тыра́ніць, мардава́ць.
 Терзаться—му́чыцца, пакѣ́таць,
 мардава́цца, ёнчы́цца.
 Терзатель—кат, тыра́н.
 Терзательница—тыра́нка.
 Тёрка—та́рка, дра́чка.
 Термин—тэрмі́н, на́зва.
 Терминологический—тэрміна́ля-
 гі́чны.
 Терминология—тэрміна́легія.
 Термит (*зоол. Termites*)—тэрмі́т.
 Термический—тэрмі́чны.
 Термодинамика—тэрмадына́міка.
 Термометр—тэрмо́мэтар, це́пламе́р.
 Термометрический—тэрмаме́трый-
 ны, це́пламе́рны.
 Термоскоп (*физ.*)—тэрмаско́п.
 Термостат—тэрмаста́т.
 Термотропизм—тэрматрапі́зм, зва-
 ротна́сць да ця́пла.
 Термозлектричество—це́плава́я
 электры́чнасць.
 Термы—рымскія ла́зьні.
 Тернистый—ця́рністы.
 Тёрн (*бот. Prunus spinosa L.*)—це́рн.
 Терние—це́рнь.
 Терновник—ця́рноўнік.
 Терновый—ця́рновы, ка́лючы.
 Тёрочка—*см.* Тёрка.
 Тёрочный—та́ркавы.
 Терпеж, не в -пеж—не да сы́церлу.
 Терпентин—тэрпэ́нтына, тарпа́тына.
 Терпеливо—ця́рпліва.
 Терпеливость—ця́рпліва́сць.

Терпеливыі—цярплівы.

Терпение—цярпёньне, датрыманьне, трудаваньне; *выходит из -ния*—нецярплічка бярэ.

Терпеть—цярпёць, зносіць, трываць, вытрымліваць; *время не терпит*—час не чакіае; *дело не терпит отлагательства*—справы адкладзі нельга; *-петь нужду*—гараваць.

Терпящий—цярплівец.

Терпимость—зноснасьць, цярплі-
васьць; *дом-сти*—дом распусты.

Терпимый—зносны.

Терпкий—даўкі, сядкі, востры,
шчыпкі.

Терпкость—даўкасьць, сядкасьць,
вострасьць, шчыпкасьць.

Терпнуть—дзервянец, дубець,
мярцьвец.

Терпуг—рашпіль, напільнік.

Тёртый—цёрты, пацёрты; *-тый ка-
лач (перен.)*—прайдзі-сьвёт,
бывалы.

Терракота—тэракота.

Терраса—тэраса, прыступка.

Террасовый—тэрасавы, прыступкавы

Территориальный—тэрытарыяльны,
мясцовы, краёвы.

Территория—тэрыторыя, абшары.

Террор—тэрор, застрашэньне.

Терроризировать—тэрарызаваць,
застрашаць.

Террорист—тэарысты.

Террористка—тэарыстка.

Террористический—тэарыстычны,
застрашальны.

Тёрщик (*красок*)—расьцірач.

Терцет (*муз.*)—тэрцэт.

Терция—тэрцыя.

Теряние—губляньне, трачаньне.

Терять—губляць, губіць, траціць,
страчваць; *-рять по-пустому
время*—марнаваць час; *из виду*
—спускаць з вачэй; *голову*—
губіць розум; *терпение от
боли*—заходзіцца.

Теряться—губляцца, губіцца, тра-
ціцца; *-ться в догадках*—ро-
зуму не знаходзіць; *-ться в
обстановке*—мяшацца, бянтэ-
жыцца.

Тёс—цёс, дошкі.

Тесак (*воен.*)—часак

Тесание—часаньне, брусаваньне

Тесать—часаць, брусаваць; *-санный*
—чосаны, брусаваны.

Тесёмка—тасёмка.

Тесёмочный—тасёмкавы.

Тёска—*см.* Тесание.

Теснение—сьцісканьне, цісканьне;
уцісканьне, сьціскі.

Тесенький—цёсьненькі.

Теснина—цясьніна, сўткі.

Теснить—ціснуць, ціскаць, сьці-
скаць, гнясьці, уціскаць.

Тесниться—ціснуцца, ціскацца.

Тесно—цёсна, зацёсна; вўзка, шчыль-
на, шчытна; натоўпна.

Тесновато—трохі цёсна, цеснавата.

Тесноватый—трохі цёсны, цеснаваты

Теснота—цесната, сьціск, ціжма,
даўка.

Тесный—цёсны, вўзкі; *в -ном смыс-
ле*—у сьціслым сэнсе; *-ные
обстоятельства*—цяжкія аб-
ставіны; *быть с кем в-ной
дружбе*—быць шчырымі прія-
целямі.

Тесовый—цясовы.

Тесто—цёста; *остатки -та в квати-
не*—поскрабкі.

Тестообразный—падобны на цёста.

Тесть—цесьць.

Тестюшка—цёсьцечка, цёсьцейка.

Тесьма—тасьма.

Тесьмяный—тасёмкавы.

Тет-а-тет (*tête-à-tête*)—сам-на-сам.

Тётенька—цётачка, цётухна.

Тетерев (*Tetrao tetrix*)—цецярўк; т.
глухой—глушэц.

Тетеренок—цецераня.

Тетерька—цяцэра, цяцэрка.

Тетива—цяціва, струна.

Тётка цётка, дзяд(зі)на.

Тетрадка, дь—сшытак.

Тётушка—цётухна.

Тетя—цётка.

Техник—тэхнік.

Техника—тэхніка.

Технический—тэхнічны.

Технолог—тэхналёг.

Технологический—тэхналягічны.

Технология—тэхналёгія.

Течение—цёча, цячэньне, цечаё,
плынь, бег; працяг (часу), ход
(сьвяціла); *-ние воды*—бег ва-
ды; *в -ние(промежутка вре-
мени)*—у працягу часу; *с -нием
времени*—з часам; *плывть по*

-нию—плысьці за вадою;
плыць против -ния—плысьці
 супроць вады.

Течка—ганьні.

Течь *гл.*—цячы, цякці, ліцца, плысь-
 ці, плынуць, бруйца, тачыцца,
 плюшчэць; *струй*—цурчэць;
время течет—час мінае (плыве).

Течь *сущ.*—цэча.

Тёща—цёшча.

Тиара—тыяра, папёская мітра.

Тибр (*река*)—Тыбар.

Тибрить—см. Подтибровать.

Тигель (*тех.*)—тыгель.

Тигельный—тыглёвы.

Тигр (*зоол. Felix tigris*)—тыг(а)р,
 тыгра.

Тигрёнок—тыграня.

Тигрица—тыгрыца, тыгра.

Тигровый—тыгравы.

Тикать—чыкаць, тышкаць.

Тик-тик (*о сердце*)—тых-тых.

Тимол (*хим.*)—тымол.

Тимоловый—тымолавы.

Тимофеевка (*бот. Phleum pratense*
L.)—цімафэйка (б. т.).

Тимофей—Цімох.

Тимпан—тымпан, цымбалы.

Тимьян (*бот. Thymus L.*)—чабор,
 мацярдушка.

Тина—твань, багавіны.

Тинистый—тваністы, тваньлівы,
 багнавы.

Тинкал (*хим.*)—тынкаль.

Тинктура—тынктура.

Тиноватый—тваністы.

Тип—тып.

Типический, -ный—тыповы.

Типичность—тыповасьць.

Типограф—друкар, друкарнік.

Типография—друкарня.

Типографский—друкарскі.

Типолитография—тыпалітаграфія.

Типун (*у курицы*)—пыпля, пыпаць,
 ціпец.

Тир—тыр, стрэльбішча.

Тирана (*лит.*)—доўгаслоўе (л. т.),
 тырада.

Тираж—тыраж.

Тиран—тыран, кат.

Тиранить—тыраніць, катаваць.

Тирания (*форма правления*)—ты-
 ранія.

Тиранка—тыранка.

Тиранство—тыранства.

Тире (*грам.*)—працяжнік, рыска.

Тиrolит (*мин.*)—тыраліт.

Тис (*бот. Taxus L.*)—ціс.

Тискание—цісканьне.

Тискать—ціскаць, гнясьці, пхаць,
 упіхаць.

Тиски—клёшчы, кляшчотка, прас,
 ціскаўка, лісіца.

Тиснение—выцісканьне, адбітак,
 штампаваньне, друкаваньне.

Тиснить, тиснуть—выціскаць, вы-
 ціснуць; адбіваць, адбіць у
 друкарні, выдрукаваць; штамп-
 паваць.

Тит—Ціт.

Титан—волат, асілак; металл—
 тытан.

Титанит (*мин.*)—тытаніт, сфэн
 (к.-м. т.).

Титанический—тытанічны.

Титло—надпісак (л. т.), цігла.

Титечный—цічкавы.

Титул—тытул; *книги*—загалолак.

Титулованный—тытулаваны.

Титуловать—тытулаваць.

Титульный—тытульны; -ный *лист*—
 загалоўны аркуш.

Титька—цічка, ціца.

Тиун (*ист.*)—ціўн.

Тиф—тыфус.

Тифозный—тыфозны.

Тифон—тыфон, страшэнны вихор.

Тихий—ціхі, ціхмяны, спакойны,
 рахмяны, лагодны, ціхамірны,
 ціхамірлівы; -хий *океан*—Ціхі
 акіян; -хая *походка*—паволь-
 ная хада.

Тихнуть—сьціхаць, уціхаць, сьці-
 шацца.

Тихо—ціха, паціху, лагодна, паволь-
 на, паволі, зволі, спаквалі.

Тихомолком—цішком, сьціха..

Тихон—Ціхон.

Тихонравие—ціхамірнасьць, рахмя-
 насьць, лагоднасьць.

Тихонравный—ціхамірны, рахмяны,
 лагодны.

Тихонький—ціхенькі, ціхусенькі.

Тихонько—ціхенька, ціхусенька,
 ціхутка.

Тихоня—ціхі, ціхая.

Тихость—ціхасьць, ціхмянасьць,
 спакойнасьць, рахмянасьць,
 лагоднасьць, ціхамірнасьць.

Тихоход (*зоол. Bradypus*)—лянівец

Тыхохонько — ціхусенька, ціхутка.
 Тише — цішэй; *межд.* — ша!; *как можно* тише — найцішэй.
 Тишина, тишь — ціша, цішыня, ціх-мён, заціш (ж. р.), пакой.
 Тканеобразный — тканкаваты.
 Тканье — тканьне.
 Ткань — тканіна, тка́нка.
 Ткать — ткаць.
 Ткакая (*мастерская*) — тка́льня.
 Ткацкий — тка́цкі; -кий *станок* — кросны.
 Ткач — ткач.
 Ткачество — тка́цтва.
 Ткачиха — тка́ха, тка́льля, ткачы́ха.
 Ткнуть — *см.* Тыкать.
 Тлен — тлень, гной, гнільлё, збуць-вёласьць.
 Тление — тленье, гніцьцё, буць-венье, трухленье.
 Тленность — тлєннасьць.
 Тленный — тлєнны.
 Тлетворный — шкодны, згубны.
 Тлеть — тлєць, гніць, буцьвєць, трух-лєць, паракнець.
 Тло, до тла — дашчэнт, ушчэнт, у прах, дазваньня.
 Тля — 1) іржа; 2) (*зоол.* Psylla) — тра-вяная вош, траўніца (з. т.).
 Тмин (*бот.* Sagittaria L.) — кмі(е)н.
 Тминный — кмі́нны, кміновы; -ная *настойка* — кміноўка.
 Тмить — цьміць, зацьмяваць, зацьмя-няць.
 Тмуший, тьма тмушая — бэзыліч.
 То союз — то, дык, дак; *то тут, то там* — і тутака і тамака; *то и дело* — раз-у-раз; *то то и есть* — ато-ж; *что-то* — штось; *то-то же* — то-ж бо то, то-бо-то-што.
 То мест. — *см.* Тот.
 Тобой, бою — табаю.
 Товар — тавар, крам, крамліна; *по-казывать товар лицом* — па-казваць тавар, як ён ёсьць.
 Товаришко — таварчык, тандэт.
 Товариш — таварыш, (*р.п.* — (тавары-ша; *женск.* — таварышка).
 Товарищески — як таварыш, пата-варыску.
 Товарищеский — тавары́скі; -ское *отношение* — тавары́скасьць.
 Товарищество — тавары́ства, супол-ка; -во *торговое* — гандлёвае

тавары́ства.
 Товарный — таварны.
 Товароведение — таваразнаўства.
 Тога (*ист.*) — тога.
 Тогда — тады; *тогда же* — у той са-мы час, сама тады; *тогда то* — тадысь; *тогда, как* — тады, як.
 Тогдашний — тады́шні, тагочасны.
 Того — *см.* Тот.
 То-есть — гэта значыць, гэта зна-чыцца (г. зн.).
 Тождественно — таксама, зусім ад-нолькава.
 Тождественный, тожественный — той самы, тожсамы, зусім аднолькавы, аднакі.
 Тожество, тожество — тожса-масьць, тоясамасьць.
 Тоже — таксама, тож.
 Ток — 1) ручай, раўчак, струмень; 2) бег, цечай; 3) ток (у гумне).
 Токайское (*вино*) — така́йскае.
 Токарная (*мастерская*) — такар́ня.
 Токарный — такар́ны; -ный *про-мысел* — такарства.
 Токарь — токар.
 Токать (*о тетеревах*) — такаваць.
 Токсин (*физиол.*) — таксы́на.
 Толика, дать малую толику — даць кры́ху (кры́шачку).
 Толикий — толезны.
 Толико — толезна.
 Толк — сэнс, розум, толк; лад, пуцьцё, глузд, панталы́к; *т. раскольниковый* — сэкта; *т. модские голки* — дзе́йкі, перагуды; *взять что в т.* — зразумець, скэміць; *говорить толком* — га-варыць да ладу (з сэнсам); *без толку* — бяз ладу, бяз сэ-су; *что в этом толку* — якія тут карысьць; *сбиться с толку* — зьбіцца з панталы́ку; *знать толк в чем* — разумецца на чым; *сбить с -ку* затлуміць.
 Толк *межд.* — тоўх! таўхель! штоўх! штурх! піхель!
 Толкание — штурха́ньне, піха́ньне, пха́ньне, таўха́ньне.
 Толкать, толкнуть — таўха́ць, таў-хну́ць, таўхану́ць; штурха́ць, штурхну́ць; піха́ць, піхну́ць; пха́ць, пхну́ць; турну́ць; -ка́ться — таўха́цца, штурха́цца, пі-ха́цца, пха́цца, таўца́цца.

Толкач—таўкач.
 Толкование—тлумачэньне.
 Толкователь—тлумач.
 Толковательница—тлумачка.
 Толковательный—тлумачальны, вытлумачальны.
 Толковать *что*—тлумачыць, вытлумачваць; *выясняць*; *о чем*—гўтарыць, гаманіць, размаўляць.
 Толковник—тлумач.
 Толковый—1) разўмны, разважны, спрытны; 2) *см.* Толковательный.
 Толкотня—таўханіна, штурханіна, тузаніна.
 Толкучка (*рынок*)—тандэт.
 Толкушка—таўкачык, цэрах.
 Толмач—тлумач.
 Толока—талака.
 Толокно—талакно.
 Толокнянка (*бот. Arctostaphylos Uva ursi Spr.*)—мучанік (б. т.).
 Толокняный—талакняны.
 Толочь—таўчы, таўкці; *-чыся*—таўчыся, таўкціся; *-чыся на месте*—гўпацца.
 Толпа—таўпа, натаўп, натоўп, тлум, грамада, гурба, галда.
 Толпиться—тоўпіцца, таўпіцца, ціснуцца, грамадзіцца.
 Толстенький—тоўсьценькі.
 Толстеть—таўсьцець, гладзець, грубець, тлусьцець.
 Толстенный—таўшчэнны, дўжа тоўсты.
 Толсто—тоўста, грўба.
 Толстобрюхий—тоўстапўзы, глэдкі, чарава́ты, пуза́ты.
 Толстоватый—таўставаты, трохі тоўсты, грубаваты, трохі грўбы.
 Толстоголовый—тоўстагаловы.
 Толстогубый—губаты, грыбаты, грыбазвон.
 Толстозадый—крыжа́сты.
 Толстоклювый—тоўстадзю́бы.
 Толстокожий—грубаску́ры.
 Толстокрылый—грубакры́лы.
 Толстолистный—грубалі́сты.
 Толстомордый—тоўстаморды, марда́сты, мурла́сты, рыла́ты.
 Толстоногий—тоўстаногі.
 Толстопузый—*см.* Толстобрюхий.
 Толсторожий—*см.* Толстомордый.

Толстосум—багаты́р, багаце́й.
 Толстота—тоўстасьць, грўбасьць, глэдкасьць.
 Толстуха, тушка—таўстўха.
 Толстый—тоўсты, таўсты, грўбы, глэдкі.
 Толстяк—таўстўн, тоўсьцік, глэдўн; *иронически*—шўла, туз, апўцак, бары́ла.
 Толчение—таўчэньне.
 Толчений—тоўчаньне.
 Толчая—*см.* Толкотня.
 Толчок—удар, штурханьне, штурх, штуршок.
 Толща—тоўшча, таўшчы́ня.
 Толще—таўсьце́й, грубе́й.
 Толщина—таўшчы́ня, грубі́ня; *в ну*—угру́бі.
 Толь—толь, да́хавы кардон.
 Только—толькі; *только-что*—як толькі; *вось только*, ма́ла-што; *лишь-бы только*—абі́ толькі; *только-бы*—абі́-б.
 Том—том, кні́жка.
 Томат, ты (*бот. Solanum Lycopersicum L.*)—памідоры (б. т.), таматы; *томат-пюре*—тамат-пю́рэ.
 Томик—тамок.
 Томительно—ну́дна, нудосна, млосна; *от зноя*—ва́дна.
 Томительный—ну́дны, нудотны, нудосны, млосны, ця́жкі.
 Томить—тамі́ць, ну́дзіць, му́чыць; *-мить сталь*—гартава́ць.
 Томиться—тамі́цца, ну́дзіцца, му́чыцца, мардава́цца; *от жажды*—сма́гнуць.
 Томление—нуда́, нудота, млосьць; тамле́ньне, уто́ма.
 Томпак—тамба́к.
 Томпаковый—тамбаковы.
 Тому—*см.* Тот.
 Томно—мля́ва, млосна.
 Томность—мля́васьць.
 Томный—мля́вы.
 Тон—тон; *задавать тон*—рэ́й ве́сьці.
 Тональность (*муз.*)—тана́льнасьць.
 Тональный (*муз.*)—тана́льны.
 Тоненький—тоненькі.
 Тоненько—тоненька.
 Тонёхонек, шенек—таню́сенькі.
 Тонзура—танзўра, плеш у кся́ндзоў.

Тонизна—таніня.
 Тонический (*мед.*)—танічны.
 Тонкий—тонкі; *в обращении*—далікатны;—кий *слух*—востры слух.
 Тонко—тонка, далікатна, востра.
 Тонкокожий—тонкаскўры.
 Тонконогий—тонканогі.
 Тонкорунный—тонкавоўны.
 Тонкость—тонкасьць, ценькасьць, далікатнасьць.
 Тонкошерстный—тонкашэрысты.
 Тонкошоя—тонкашый.
 Тонна—тона.
 Тоннель—тунэль.
 Тонус (*мед.*)—тонус, напруджэньне.
 Тонуть—танўць, залівацца (*вадой*).
 Тончавый—шчўплы, худы.
 Тончайший—танчэйшы.
 Тоньше—таней.
 Тоня—затон.
 Топ *межд.*—туп!
 Топаз—тапáz.
 Топазовый—тапázавы.
 Топание—тўпаньне, опаньне.
 Топать, топнуть—тўпаць, тўпнуць; гопаць, гопнуць.
 Топильный—тапільны.
 Топить *печь*—паліць (*у пёчы*); *в воде*—таніць.
 Топка *печи*—палёньне; *жиров*—таплёньне; *в см. печь*—печ, грўба.
 Топкий—грўзкі, багністы;—кое *место*—багна, грузавіна.
 Топко—грўзка, багніста.
 Топление *печи*—палёньне; *жиров*—таплёньне.
 Топливо—паліва, апál.
 Топнуть—*см.* Топтать.
 Тополевый—тапалёвы.
 Тополя (*бот. Populus*)—таполя; т. *чорный* (*P. nigra L.*)—ясакар.
 Топограф—тапограф.
 Топографический—тапаграфічны.
 Топография—тапаграфія.
 Топор—сякэра, сакэра, тапор, сякач; т. *тупой*—тупіца.
 Топорик, рок—сякёрка, сакёрка, тапорчык.
 Топорище—тапарышча.
 Топорный—сякёрны; *в перен. см.*—нязграбны, лапёзны.
 Топорщить—*см.* Топырить.

Топот—тўпат.
 Топотня—тупаніна, тупатні, тупацёньне.
 Топтание—таптáньне, тўпаньне; талачэньне.
 Топтать—таптаць, тўпаць; талацьць, драсаваць (*тразў*), мясіць (*гліну*).
 Топтаться (*на месте*)—таптацца, тўпацца.
 Топырить—тапырыць; *руки*—расстаўляць, выцягаць; *ноги*—кірэчыць; *глаза*—тарашчыць, выпінаць; *уши*—настаўляць, на-вострываць.
 Топь—твань, багна, багніна, багнішча, дрыгва, алёс.
 Тор (*цветоложе*)—дно квёткі, кветадоньне (*б. т.*).
 Торба—торба, кайстра, тайстра.
 Торг—торг, рынак, гандаль; *торги*—кірмаш.
 Торгаш—гандляр, таргач, махляр.
 Торгашество—гандлярства.
 Торгашеский—гандлярскі.
 Торгование—таргавáньне, гандляваньне.
 Торговать—таргавáць, гандляваць, купавáць.
 Торговаться—таргавáцца, сьпірацца за цанў.
 Торговец—таргоўнік, гандляр, купец.
 Торговка—таргоўніца, гандлярка, перакўпніца.
 Торговлишка—дробны гандаль.
 Торговля—таргоўля, торг, гандаль; *оптовая т.*—гуртавы гандаль; *розничная т.*—гандаль ураздроб; *внешняя т.*—замежны гандаль; *внутренняя т.*—нутраны гандаль; *оптово-розничная т.*—гандаль гўртам і ўраздроб; *меновая т.*—памённы гандаль.
 Торговопромышленный—гандлёва-прамысловы.
 Торговый—тарговы, гандлёвы, купецкі;—вый *дом*—гандлёвы дом;—вый *народ*—гандляры, гандлярства (*збор.*);—вые *дела*—гандлёвыя справы.
 Тореадор—тарэадор.
 Торжество—урачыста.
 Торжественность—урачыстасьць.

Торжественный—урачысты.
Торжество—урачыстасьць, сьвята.
Торжествование—урачысты абход.
Торжестковать—сьвяткаваць, спраўляць урачыстасьць, радавацца; перамагаць.
Торжествующий—радасны, вясёлы.
Торжище—рынак, кірмаш, базар.
Торжишный—рынкавы, кірмашовы, базарны.
Торица (*бот. Spargula arvensis L.*)—сьвінакроп (б. т.).
Торк—тырк! піх!
Торкать, торкнуть—тыркаць, тыркнуць, торкнуць; піхаць, піхнуць.
Тормашки, упасть, полететь вверх-ками—паляцець дагары нагамі, торчма, тарчмаком.
Торможение—тармажэньне, тарнаваньне, запінаньне, заперашкоджаньне.
Тормоз—тормаз, тарнач.
Тормозить—тармазіць, тарнаваць, запінаць, заперашкодзваць.
Тормошение—тармашэньне, тарганіна.
Тормошить—тармасі(шы)ць, торгаць.
Торный (*о дороге*)—біты (шлях).
Торовато—спрытна, дасьціпна; шчодро.
Тороватость—спрыт, досьціп; шчодрасьць.
Тороватый—спрытны, дасьціпны; шчодры, гасьцінны.
Торока—тарака.
Торопеть—палохацца, лякацца, жахацца.
Торопить—сьпешыць, прысьпешваць, скорыць, падганяць.
Торопиться—сьпяшацца, хапацца, пахапляцца, увіхацца; *не торопясь*—паволі, павольна, паціху, спакваля.
Торопкий—спрытны; жаклівы.
Торопливо—пахапліва, хапатліва; хапаючыся, сьпёхам, пасьпешна; жакліва.
Торопливость—пахаплівасьць, хапатлівасьць, сьпех, пасьпешнасьць; жаклівасьць.
Торопливый—пахаплівы, хапатлівы, сьпешны, жаклівы, палахлівы.
Торопыга—хапатун.

Торопь, в торопях—хапаючыся, спосьпеху, спопрыску.
Торочение—1) аблямоўваньне; 2) прывязваньне да таракоў.
Торочить—1) аблямоўваць; 2) прывязваць да таракоў.
Торс—торс, тўлава.
Торт—торт.
Торф—торп, торф.
Торфяник—тарпнішча.
Торфяной—тарпніны.
Торцы—калодачкі для брукаваньня вўліц.
Торчание—тырчаньне, стырчаньне.
Торчать—тырчаць, стырчаць.
Торчком, чмй—сторч, старчма, спотырч, (с)тарчмаком.
Торчок—старчак.
Тоска—нуда, нудота, туга, маркота, журба, смутак, сум; *наводит тоску*—нўдзіць.
Тосканский—тасканскі.
Тоскливо—нўдна, нудотна, нудосна, тужліва, маркотна, невясёла, сўмна, журбліва.
Тоскливость—тужлівасьць, маркотнасьць, нудота, журбліваць.
Тоскливый—тужлівы, маркотны, нудотны, нудосны, невясёлы, сўмны, журблівы.
Тосковать—нудзіцца, тужыць, маркоціцца, сумаваць, журыцца.
Тост—тост, заздараўніца.
Тот, та, то—той (таго, таму, таго, тым, аб тым), тая (тэй, тую, тэй, аб тэй), тое (таго, таму, тое, тым, аб тым); *множ. ч.—тыя; тот же самый*—той самы; *в ту пору (в то время)*—тым часам; *ни то, ни сё*—ні тое, ні сёе; *ни с того, ни с сего*—ніадкўль, ніадсюль, так сабё, бяз дай прычыны; *тем более*—тым больш, а злёшча; *тем менее*—тым менш; *тем лучше*—тым лепш (ляпэй); *тем хуже*—тым горш; *при том*—пры тым; *к тому (к тому же)*—апроч таго; *два дня тому назад*—два дні пэрад тым; *тот именно*—той самы.
Тотализатор—таталізатар, лічальнік на бегавішчы.
Тотемизм—татэмізм.

Тотчас—за́раз, ура́з, адным ма́хам адным ќивам.

Точение—тачэ́нне, вастрэ́нне, брусава́нне.

Точечка—кропачка; *с точечками*—у кропки; крапа́сьце́нькі.

Точечный (*бот.*)—пунктовы.

Точило—тачы́ла.

Точильный (*станок*)—тачы́льны, така́рскі; *-ный камень* (*продолговатый*)—брус, брусок

Точильня (*-ная мастерская*)—тачы́льня, така́рня, бруса́рня.

Точильщик—тачы́льнік, бруса́р.

Точить на станке—тачы́ць, выточва́ць; *топор*—тачы́ць, вастры́ць; *дерево* (*о червяках, мышах и проч.*)—тачы́ць, грызы́ць; *воду*—тачы́ць, выліва́ць, выпуска́ць; *-чить лясы*—вярзы́ць, чаўпсы́ць, лухту не́сьці.

Точиться—тачы́цца, выцяка́ць.

Точка (*знак*)—кропка; (*геом.*)—пункт; *точка с запятой* (*грам.*)—кропка з коскай; *т. зрения*—погляд; *т. касания* (*геом.*)—пункт дотыку; *т. опоры*—апорны пункт; *исходная т.*—выходны пункт.

Точнёхонько, -шенько—дакладнёнька, так са́менька.

Точно—дакладна, дапраўды, запраўды; спраўна, акура́тна, паўна; *в см. как-бы—нібы, быццам, мэрам, моў, маўляў, няйна́чай; точно так*—як раз так.

Точность—дакладнасьць, спраўнасьць, акура́тнасьць; *в -сти, с -стью*—дакладна.

Точный—дакладны; праўдзівы, паўны, падобны, істотны, непамы́льны; *о человеке*—спраўны, акура́тны; *-ные науки*—дакладныя навукі.

Точь-в-точь—дакладна, як-раз, акура́т, рыхці́к, ушчы́т, у тое-ж слова, даскана́ла, ады́стар; *камни точь-в-точь*—камень у камень; *точь-в-точь похожий*—як дэ́зве кропки падобны.

Тюшнить—ну́дзіць, гідзі́ць.

Тюшно—млосна, ну́дна, гідка, моташна.

Тошнота—млосьць, млоснасьць, нудота.

Тошнотворный порошок—парашок на ваніты.

Тошный—млосны, ну́дны, моташны, гідкі.

Тошадь—худзе́ць, марне́ць; сла́б-нуць.

Тощий—худы́, слабы́, шчу́плы, сухарлявы; замора́к; *-щий желудок*—пусты́ (парожні) живот.

Трава—трава́; *сорная*—зе́льле; *т. выросшая после сенокоса*—ата́ва; *богородичная трава* (*бот. Thymus Serpyllum L.*)—чабор; *воловья т.* (*бот. Ononis spinosa L.*)—ваўчу́г; *донная т.* (*Melilotus coeruleus Desr.*)—баркун блакітны; *почечуйная т.* (*бот. Polygonum Persicaria L.*)—драсён звычайны (*б. т.*); *травы*—зе́льле (*б. т.*); *травы лекарственные*—зе́лкі, зе́льле, тра́вы ле́кавыя.

Травенеть—травяне́ць.

Траверс (*мор.*)—травэ́рс, заслона (*в. т.*).

Травинка—траві́нка, былі́нка, зе́лка.

Травистый—бага́ты на траву́, траві́сты.

Травить траву скотом—траві́ць, выпаса́ць, спасва́ць; *ядом*—труці́ць, труі́ць, атру́чваць; *металл*—паліва́ць; *кого-либо собаками*—цкава́ць.

Травка—траўка, траві́нка, былі́нка, зе́лка.

Травление скотом—траўле́нне, спасва́нне; *ядом*—атру́чванне, труе́нне; *металла*—паліва́нне; *собаками*—цкава́нне.

Травля (*собаками*)—цкава́нне.

Травма—паране́нне.

Травник—*см. Гербарий.*

Травосейный—травасе́ўны.

Травосеяние—травасе́ў.

Травоядный—травае́дны, травае́д.

Травянистый—травяні́сты, зельява́ты (*б. т.*).

Травяной—травяны́, траўны́; *-ные семена*—зе́ліва.

Трагедия (*лит.*)—траге́дыя.

Трагизм—трагі́зм.

Трагик—трагі́к, актор на трагі́чныя ро́лі

Трагикомедия—трагікамэдыя.
Трагически,-чно—трагічна.
Трагический,-чный—трагічны.
Трагичность—трагічнасьць.
Традиционный—традыцыйны, паданьнёвы (л. т.).
Традиция—традыцыя, паданьне (л. т.), парáдак.
Траектория (*геом.*)—траекторыя.
Тракт²—шлях, гасьцінец, тракт.
Трактат 1) *филос.*—трактат, разважаньне; 2) *юрід.*—дзяржаўная ўмова.
Трактир—шынок, карчма.
Трактирный—шынковы, карчомны.
Трактирщик—шынкар, карчмар, рандар.
Трактирщица—шынкарка, карчмарка, рандарка.
Трактование—разважаньне.
Трактовать (*о чём*)—разважаць.
Трамбование,-вка—убіваньне.
Трамбовать—убіваць, утоптаць.
Трамбовка—1) баба, доўбня; 2) *см.* Трамбование.
Трамвай—трамвай.
Трамвайный—трамвайны.
Трамплин—трамплін.
Транжирить—мантачыць (грошы).
Транжирство—мантачаньне (грошай).
Транжирка—раскідоха.
Транзит—транзыт, перавоз.
Транзитный—транзытны; тная *торговля*—транзытны гандаль.
Трансатлантический—трансатлянтчны.
Транскрипция—транскрыпцыя, напісаньне, пісаньне.
Транспорант—транспарант.
Транспорт—транспарт, перанос, перавоз.
Транспортир (*мат.*)—кутамёр-пераноснік (м. т.), транспартыр.
Транспортировать—транспартаваць, перапраўляць, перавозіць.
Транспортный—транспартавы.
Трансформация—трансфармацыя, адмёна, перайначваньне.
Трансформировать—трансфармаваць, адмяняць, перайначваць.
Трансцендентный—перастўпны, трансэндэнтны (м. т.).

Траншенный—траншэйны.
Траншея—траншэя.
Трап (*морск.*)—трап, сходкі.
Трапеза—стол, сьнеданьне.
Трапезный—сталовы.
Трапезия (*мат.*)—трапэз (м. т.).
Трасировать—трасаваць, выдаваць вэксаль.
Трасировка—выдаваньне вэксалю.
Трасировщик—выдавец вэксалю.
Трасирующий,-щая *пуля*—дымасьледная кўля (в. т.).
Трата—тра́та, стра́та, выда́так.
Тратить—1) выдаваць, рабіць выдаткі, тра́ціць; 2) тра́ціць, губіць, марнаваць.
Тратта (*комм.*)—пераводны вэксаль.
Траур—жалоба; *носить т.*—быць у жалобе.
Траурный—жалобны, хаўтўрны.
Трафарет (*худ.*)—трафарэт, узор.
Трафаретный (*худ.*)—трафарэтны, узорны; *перен.*—збы́ты (л. т.), звычайны.
Трафить—тра́піць, патра́піць.
Трах—трах! лясь! шарах!
Трахея (*анат.*)—трахэя.
Трахит (*минер.*)—трахіт.
Трахома *мед.*—трахома.
Трачение—тра́чаньне, выдава́ньне, марнава́ньне.
Треба (*в церк. см.*)—трэба.
Требник—трэбнік, патрэбнік.
Требование—1) патрабава́ньне, вымога, вымага́ньне, дамага́ньне; 2) позва (у суд).
Требователь—патрабава́льнік, вымага́льнік, дамага́льнік.
Требовательный—патрабава́льны, вымага́льны, дамага́льны, зыскоўны; *ная ведомость*—росяпі на грошы.
Требовать—патрабава́ць, вымага́ць, дамага́цца; клі́каць, зазыва́ць да сябе; **требуется**—трэба, патрэбна.
Требуха,-бушина—трыбу́х, трыбу́х, вантробы, шлу́ньне.
Требушинный—трыбуховы.
Тревога—трывога, сполах, непакой, гвалт, парўха; *душевная -га*—узварушэньне; *ударить -гу* (*воен.*)—забіць на трывогу; *на-делать -ги*—нарабіць клопату.

Тревожение—трывожаньне, парушэньне, турбацыя.

Тревожить—трывожыць, турбаваць, парушаць, непакоіць, клапаціць, мітрэнжыць.

Тревожиться—трывожыцца, парушацца, узрушацца, узварушвацца, палохацца, турбавацца, клапаціцца, непакоіцца.

Тревожно—трывожна, непакойна, клапацліва.

Тревожный—трывожны, непакойны, клапацлівы, турботны, бунтаўлівы, калатлівы.

Треволнение—паруха, трывога, клопаты.

Треглавый—трохгаловы.

Трегранный—трохкантовы.

Трегубый—трыгубы.

Трезветь—цъверазэць.

Трезво—цъвяроза, разважна.

Трезвон—трызвон.

Трезвонить—трызвоніць, званіць ва ўсе званы.

Трезвость—цъвярозасць.

Трезвучие (муз.)—трыгучнасьць (мз. т.).

Трезвый—цъвярозы, разважны.

Трезубец—трызубец, трыгубіца, восьці.

Трезубка овсяничная (бот. *Graphocephalum arundinaceum* Asch.) — троска чаротавая (б. т.).

Трезубый—трызубы.

Треклятый—пракляты.

Трек—трэк.

Трель (муз.)—трэля.

Тренгование (мор.)—трэнгаваньне.

Тренговать—трэнгаваць.

Трение—цярцё (ф. т.), шмуляньне, ш(с)морганьне,

Тренировать—трэнаваць.

Тренировка—трэнаваньне.

Треногий—трыногі.

Треножить—трыножыць.

Треножник—трыножак.

Треножный—трыножны.

Трепак (танец)—драпак.

Трепалка, трепало—трапач, трапло.

Трепальный—трапальны; *ная машина*—трапачка.

Трепанация (хир.)—трэпанаваньне, расьцінаньне чэрапа.

Трепанье—трапаньне, трапаніна.

Трепанировать (хир.)—трэпанаваньне, расьцінаць чэрап.

Трепать—трапаць; *за волоса*—скўбаць, чўбіць; *одежду*—шарпаць, драць, *калашмаціць*.

Трепаться—трапацца; *об одежде*—шарпацца, драцца.

Трепет—троп, тропат, трапятаньне.

Трепетание—трапятаньне, дрыгацённе, трымцённе.

Трепетать—трапятаць, дрыжа(э)ць, дрыгацець, трымцець, трэсьціся.

Трепетный—трапятлівы, дрыжачы, тропаткі.

Трёпка—трапаніна, нагонка, прахуханка; *задать кому-ку*—даць чосу.

Тресировать (тех.)—трэсаваць.

Треск—трэск, трасканіна, ляск.

Треска (рыба)—трэска.

Трескание—трэсканьне.

Трескать пищу—см. Жрать.

Трескаться—трэскацца, лопацца, покацца, шчарбіцца, шчэліцца.

Тресковый—трэсковы.

Трескотня—трэсканьне, трасканіна, ляскатня, лёска.

Трескучий (мороз)—трэскучы, трэскўн.

Треснувший—на(д)трэснуты, на(д)шчэрблены, прасёлы.

Треснуть—трэснуць, лўснуць, покнуць, на(д)шчарбіцца.

Треснуться *обо что*—стўкнуцца, хропнуцца, тропнуцца, пляснуцца.

Тресь!—трэсь! лусь! хрусь! хруп!

Третейский—пасярэдніцкі; *ский суд*—палюбоўны суд.

Третины—траціны.

Третий—трэ(й)ці; *в третьих*—па-трэйцяе; *тыи лица*—трэйція асобы, трэйці бок; *в-тьем часу*—а трэйцяй гадзіне; *тыя четверть луны*—трэйцяя квадра мёсяца (г.-к. т.), гнілая квадра (Fed.).

Третировать—гнібіць.

Третичный (палеонт.)—трацьцёвы (г.-м. т.), трацінны.

Третной—трацінны.

Треть—трэць, траціна.

Третьягодишний—пазалэташні.

Третьяго дня—пазаўчора.

Треугольник—трыку́тнік (м. т.), трохвугольнік; т. *прямоугольный*—трыку́тнік простаку́тны; т. *равнобедренный*—т. роўнаплёчны; т. *равносторонний*—роўнабачны; т. *равноугольный*—т. роўнаку́тны; т. *разносторонний*—т. рознабачны; т. *тупоугольный*—т. тупаку́тны (м. т.).

Треугольный—трыку́тны, трохвуго́льны.

Треух—1) каплялюш; 2) поўха.

Трефовый—хростовы.

Трефы—(*масть*) хрэсты, крэсьці, жыры.

Трехатомный (*хим.*)—трохатамны.

Трёхгнездный (*бот.*)—трыгнезны.

Трёхгранный—*см.* Трегранный.

Трёхдневный—трохдзённы.

Трехлепестковый (*бот.*)—трохпалёсткавы.

Трехлопастный (*бот.*)—трохлопасны.

Трехлетие—трохгодзьдзе, трохлёцце.

Трёхлетний—трохгадовы, трохлётні; *о животных*—трацяк, трацячок.

Трёхмачтовый—трохшчоглавы.

Трёхместный—трохмясцовы, на тры месцы.

Трёхмесячный—трохмесячны.

Трёхнедельный—трохтыднёвы.

Трёхполка, лье—тропалятоўка, трохполка.

Трёхпольный—трохпалёткавы, трохпалятковы, трохпольны.

Трёхрублевка—трайчка.

Трёхсложный—трохскладовы.

Трёхсотый—трохсоты.

Трёхсторонний (*стих.*)—трохмёрны.

Трёхсторонний—трохбочны.

Трёхструнный—трохструнавы.

Трёхфунтовый—троххунтовы.

Трохцветный—трохкаляровы.

Трехчлен (*мат.*)—трохчлэн (м. т.).

Трёхэтажный, трёх'ярусный—трохпавёрхавы, на тры павэрхі.

Трёх'язычный (*словарь*)—на трох мовах.

Трешница—*см.* Трехрублёвка.

Трещание—трашчаныне, трэскаць.

Трещать, треснуть—трашчаць,

трэснуць; трахаць, трахнуць; *свойственно лягушке*—крактаць; *кузнечикам*—цёркаць, цвёркаць.

Трещина—шчыліна, расколіна, шчэрба, нашчарбка, прасёліна.

Трещинка—шчылінка, расколінка, шчэрбка.

Трешотка—браджотка, клякотка, ляшчотка, ляскаўка.

Три—тры (трох, тром, трыма, трох); *три с половиной*—паўчвάρта; *три раза*—трыкроць; *в три приема*—трыма наваратамі.

Триба (*ист.*)—трыба.

Трибун—трыбу́н.

Трибуна—трыбу́на.

Трибунал—трыбуна́л.

Тривиально—брыдотна, брыдка.

Тривиальность—брыдота (л. т.).

Тривиальный—брыдотны (л. т.), брыдкі, брыдлівы.

Тригональный—*см.* Треугольный.

Тригонометрический—трыганамэтрычны.

Тригонометрия—трыганамэтрыя.

Тридевять—тройчы дзевяць.

Тридесатый—*см.* Тридцатый.

Тридневно—трыднёва.

Тридневный—трохднёвы, трохдзённы.

Тридцатилетний—трыццацілётні, трыццацігадовы, трыццаці год.

Тридцатый—трыццаты.

Тридцать—трыццаць.

Триединый (*богосл.*)—трыадзіны.

Трижды—тройчы, трожды, трыкроць.

Триженство—трыжэнства.

Тризевный—трызеўны.

Тризна (*ист.*)—трызна.

Триклиний (*ист.*)—трыклініум.

Трико—трыко.

Трикирий (*церк.*)—трысьвёчнік.

Триковый—трыковы.

Трикотаж—трыкатаж.

Трикратно—трыкроць.

Трилистник (*бот.* *Menyanthes trifoliata* L.)—бабоўнік (Нс.), кіцёк, кіток (*Fed.*) (*сп.* Вахта).

Трилистный—трылісты.

Триллион—трыльён.

Трилогия—трылёгія.

Триместр—трымэстар.

Триместровый—трымэстрóвы.
 Тринадесятый—см. Тринадцатый.
 Тринадцатый—трына́дцаты, трына́дцаты; в -тых—паты́на́дцатэ.
 Тринадцать—трына́дцатэ, трына́дцатэ.
 Трио (муз.)—трыё.
 Триола (муз.)—трыё́ля.
 Триолет (лит.)—трыялё́т.
 Триостренник (бот. *Triglochin palustre* L.)—трынасе́ньнік балотны (б. т.).
 Триппер—тры́пэр, шы́нцы.
 Трипс (зоол. *Thrips*)—тры́пс.
 Трираздельный (бот.)—трыпа́дзельны.
 Трисвещник—см. Трикирий.
 Трисвятый—тройчы сьвяты́.
 Триста—тры́ста.
 Тристишие—трохве́рш.
 Триумф—трыу́мф, урача́стасьць.
 Триумфальный—трыумфа́льны.
 Трихина—трыхі́на.
 Триумфатор—трыумфа́тар.
 Триярусный—см. Трёхэтажный.
 Троакар (хир.)—трака́р (ср. фран. *le trocart*).
 Трогание—чапа́ньне, кра́таньне; пальца́мі—датырка́ньне, датыка́ньне; с места́—рушэ́ньне.
 Трогательно—чульлі́ва, звару́шліва, жа́ласьліва.
 Трогательный—чульлі́вы, звару́шлівы, жа́ласны, жа́ласьлівы, жалобны.
 Трогать, тронуть вообще—чапа́ць, зачапі́ць, чапну́ць; займа́ць, заня́ць; кра́таць, кра́нуць; рука́мі (пальца́мі)—даты́ркаваць, даты́ркну́цца; с места́—руша́ць, рушы́ць, зруша́ць, зрушы́ць, пару́шыць, парухну́ць; за се́рдце—узвару́шваць, узварушы́ць; расчу́льваць, расчулі́ць; дадзява́ць, дадзе́ць; не трога́й!—не чапа́й, ня ру́ш; меня́ э́то ма́ло тро́гае́т—мяне́ гэ́та ма́ла абходзі́ць; трога́й!—руша́й.
 Трогаться, тронуться с места́—руша́цца, рушы́цца, зруша́цца, зрушы́цца, парухну́цца, парушы́цца; кра́тацца, кра́нуцца, скра́нуцца; здыма́цца, зьня́цца;

падава́цца, пада́цца; *сожале́нием*—расчу́львацца, расчулі́цца; трону́ться в см. со́йці с ума́—звы́хну́цца, звар’яце́ць, зглуздо́у зы́ехаць; ле́д трону́лся—кры́га пайшла́, ра́ка ў́знялася́.
 Троглодит (палеонт.)—трагля́дт.
 Трое—трое; втроем—у́трох.
 Троебрачие—трохшлю́бнасьць, троя́жэнства.
 Троебрачный—трохшлю́бны.
 Троеженец—троя́жэнец.
 Троеженство—троя́жэнства.
 Троекратно—трыкро́ць, трыкро́тна, патройчы.
 Троекратный—трыкро́тны, трохра́зовы.
 Троение—трае́ньне.
 Троечник—трое́чнік.
 Троечный—трое́чны.
 Тройка—тройка.
 Тройни—трайня́ты.
 Тройник—трая́к; *доска*—трохца́лёўка.
 Тройничный (нерв.)—трайча́сты.
 Тройной—тройны, трайны́, патройны́; -ное пра́вило (ариф.)—тройнае пра́віла (м. т.).
 Тройственно—траі́ста, патройчы.
 Тройственность—траі́стасьць, патройнасьць.
 Тройственный—траі́сты, патройны.
 Тройть (поле)—трай́ць, троі́ць.
 Тройться (в глазах)—трайца́.
 Троица—тройца.
 Троицкий—трае́цкі.
 Тройцын день—Тройца, Сёму́ха.
 Тройчатка—трайча́тка, трайня́ты.
 Тройчатый (лист)—патройны́ (б. т.), трайча́сты.
 Троичный—трае́чны.
 Тромбон (муз.)—трамбон.
 Трон—трон, паса́д.
 Тронный—тронны, трона́вы.
 Тронуть—см. Трогать.
 Троп (лит.)—троп.
 Тропа—сьце́жка, троп, сьлядзі́на.
 Тропарь (церк.)—трапа́р.
 Тропизм (бот.)—зваротнасьць (б. т.), трапі́зм.
 Тропик (геогр.)—зваротні́к (г.-к. т.), тропі́к; т. Козе́рога—зваротні́к паўднёвы; т. Ра́ка—зваротні́к паўно́чны (г.-к. т.); ле́жащый

между -ками—міжзваротні-
кавы.

Тропинка—сьцёжка, сьцёжачка,
тропка.

Тропический—зваротнікавы (г.-к. т.),
трапічны; пераносны.

Трос (мор.)—трос, карабёльная
вяроўка.

Тростина—трысьціна.

Тростить—трысьціць.

Тростник (бот. Phragmites commu-
nis L.)—чарот; сахарный т. (Sac-
charum officinarum)—цукровы ча-
рот; -ник в собир. см.—трысьцё.

Тростниковый—чаротавы, трысь-
цёвы.

Тросточка—трысьцінка, віцінка,
кіёчак.

Трость—трысьціна, віціна, кій,
ляска, мыліца.

Тротуар—тратуар, кладкі, ходнік,
масткі.

Тротуарный—тратуарны, кладкавы,
ходнікавы.

Трофей—трафэй, здабыча.

Трофим—Трахім.

Трохей (лит.)—трахэй.

Трохический—трахеічны (верш.).

Трошение (техн.)—трышчэньне.

Трошенный—трышчаны, патрыш-
чаны.

Троюродный—трохкалённы, у трэй-
цім калёне.

Троякий—трайкі, патройны.

Трояко—трайка, патройна.

Труба—труба, рўля; рўра, печная
дымоходная—комін; водосточ-
ная—смок; закрыть трубу—
зачыніць юшку; прошел огонь,
воду и медные трубы—пабы-
ваў на кані і пад канём.

Трубадур—трубадур, лёрнік.

Трубач—трубач.

Трубить—трубіць; -бить к атаке,
к отступлению (воен.)—тру-
біць на атаку, на адступленьне.

Трубка—трўбка, рўрка, рўлька;
муз.—дўдка; курит.—лёлька,
піпка; т. холста—сувой.

Трубовидный—трубкаваты, дуд-
каваты.

Трубный—трўбны.

Трубочка—трўбачка, рўрка дў-
дачка.

Трубочист—камінір.

Трубочник—лёлечнік.

Трубочный табак—табака для
лёлькі.

Трубчатка (зоол.)—трубчак.

Трубчатый—трубкаваты, рурка-
ваты.

Труд—праца, труджэньне, гавань-
не; с -дом—насілу, ледзь.

Трудиться—працаваць, гавань-
рабіць; слишком тяжело—
пэтавацца.

Трудненько—цяжэнька, трўдненька.

Трудно—цяжка, трўдна.

Трудновато—цяжкавата, трудна-
вата.

Трудноватый—цяжкаваты, трудна-
ваты, трохі цяжкі (трўдны).

Трудноплавкий—цяжкатопкі.

Трудность—цяжкасьць, трўднасьць.

Трудный—цяжкі, трўдны; мотар-
ны; -ный больной—дўжа хворы.

Трудовой—працоўны; -вая школа—
працоўная школа.

Трудолюбиво—працавіта.

Трудолюбие—працавітасьць.

Трудолюбивый—працавіты, раба-
цяшчы.

Трудоспособность—працаздоль-
насьць.

Трудоспособный—працаздольны.

Труженик—працаўнік, гаротнік, ра-
бачыга, трўднік.

Труженица—працаўніца, працавітка,
гаротніца, трўдніца.

Трунить над кем—жартаваць, вы-
сьмяхацца, кпіць, строіць кпіны
(з каго).

Труп—труп.

Трупный—трўпны.

Трупорассечение (анат.)—расьці-
наньне трўпа, трупарасьці-
наньне.

Трупосожигание—паленьне трўпаў,
трупаленьне.

Труппа—трўпа.

Трус—баязьлівец, палахлівец, трус-
тхор.

Трусить—баяцца, палахацца, стрі-
шыцца, жахацца, тхарыць.

Трусить—трूसіць, цярушыць.

Трусиха—баязьліўка, палахліўка,
тхарыха, трусіха.

Трусливо—баязка, боязна, пала-
хліва, пужліва, тхарліва.

Трусливый, -сватый—баязкі, бо-

- язны, палахлівы, пужлівы, страхатлівы, тхарлівы.
- Трусость**—боязкасць, боязнасць, палахлівасць, пужлівасць, страхатлівасць, тхарлівасць.
- Трут**—губка, цэра.
- Труть**—труцень.
- Трутовик** (*бот. polyporus*)—губка (б. т.)
- Труха**—труха, пацярўха, цяртўха; *от гнилого дерева*—парахня.
- Трухлявы**—трухлявы, струпёхлы, спарахнёлы, спрухнёлы.
- Трўхнуць**—трухлёць, парахнёць, трупёхнуць, трўхнуць.
- Трухнуць**—збаяцца, спалохацца.
- Трушэньне**—трушэньне, цярушэньне.
- Трушоба**—гушчар, нётра, нёмерач, ламарня, дзіра, закутак.
- Трын-трава**—тынь-трава; *ему все трын-трава*—ямў хоць-бы што; ён ні на што не ўважае.
- Трюк**—выкрут.
- Трюм**—спод карабля.
- Трюмо**—трумо, стаёчая люстра.
- Трюфель**—трўфля.
- Тряпица, тряпка**—анўча, анўчка, караўка, вяхотка, шкумат, ашмётка; *для стирания пыли*—сцьдрка.
- Тряпичник**—каравачнік, рызьнік, анўчнік.
- Тряпичница**—каравачніца.
- Тряпичный**—каравачны.
- Тряпё** (*собир.*)—рызьё, транты, лахманы, шкумацьцё, андрамоны.
- Трасение**—трасэньне.
- Трасина**—дрыгва, дрыгвіна, трасавіна.
- Траска** (*от езды*)—трушэньне, трасэньне.
- Траский**—дрогкі, трўскі, грўдны.
- Трасогузка жолтая** (*зоол. Budytes*)—пліска; *белая* (*Motocilla alba*)—сїтаўка белая.
- Трасти, тряхнуть**—трасьці, трэсьці, патрэсьці, страсанўць; *трусць*, *патрусць*; *тармасі(шы)ць*, *патармашыць*; *яблоню*—калаціць, атрусць.
- Трастись**—трэсьціся, страсьца, дрыжаць.
- Трасунка** (*бот. Briza media L.*)—
- дрыжнік (б. т.), балотная мятліца, мятлічка (*Fed.*).
- Трахнуть**—см. Трести.
- Туалет**—туалёт, убранные, уборы, строі.
- Туалетный**—туалётны, належаць да ўбранныя.
- Туберкулёз**—сухоты.
- Туберкулёзный**—сухотны; *как суц.*—сухотнік.
- Тубероза** (*бот. Tuberosa L.*)—тубэроба.
- Туго**—тўга, цяжка, трўдна, крўта, прўдка, прўга; *туго натягивать*—тўжыць.
- Тугой**—тўгі, цяжкі, прўдкі, прўгі; *-гой человек*—жмінда; *он-гой на ухо*—ён недачувае; *сделать-ся-гим*—патужэць.
- Туда**—туды, тудою, тудэй, там; *туда и обратно*—туды і назад; *туда и сюда*—туды і сюды.
- Тужить**—тужыць, журыцца, смуткаваць, сумаваць.
- Тужиться**—напру(д)жацца.
- Тужурка**—тужўрка.
- Туз**—туз; багатыр, тўмар; *дать туза*—даць тузанку.
- Туземец**—тубылец; *-мцы*—тубыльцы, тутэйшыя.
- Туземка**—тубыліца, лка.
- Туземный**—тубыльны, тутэйшы, мясцовы.
- Тузило**—тўзала.
- Тузить**—тўзаць, біць.
- Тукан** (*зоол. Rhamphastos*)—тукан, перцаёд (з. т.).
- Тула** (*гор.*)—тўла.
- Туловище**—тўлава.
- Туловищный**—тўлаўны.
- Тулуп**—кажўх.
- Тулупный**—кажуховы.
- Тулья**—донца, верх капялюша або шапкі.
- Тумак**—1) *рыба* (*зоол. Thyurus vulgaris*)—тунёц; 2) *удар*—каўхель, тумак, тузанка.
- Туман**—туман, парась, імгла, чмута.
- Туманить**—туманіць, затуманьваць; *чмуціць*; *-ться*—туманіцца, атуманьвацца, затуманьвацца; *нахмарвацца*, *цьмець*; *смуціцца*, *засмуцацца*.
- Туманно**—туманна, хмарна.

Туманность—туманнасьць.
Туманный—туманны; *в см. погоды*
 —золкі, хмарны; *о человеке*—
 хмурны, смутны; *в пер. см.*—
 цымяны, незразумёлы.
Тумба—слупок, баба, подстаўка.
Тунгуз—тунгүз.
Тундра—түндра.
Тундровый—тундравы.
Туне—*см. Напрасно*.
Тунель—*см. Тонель*.
Тунец—*см. Тумак*.
Тунеядец—дармаёд.
Тунеядка—дармаёдка.
Тунеядный—дармаёдны.
Тунеядство—дармаёдства.
Туника (*ист.*)—тўніка.
Тупей—чупрына.
Тупеть—тупіцца.
Тупик *нож*—тупіца; *улица*—глухі
 канец; *в-пик*—пнём, убэзвыхадзь;
в тупике—нітуды, ні сюды.
Тупеть—тупіць; *-ться*—тупіцца, за-
 тупляцца.
Тупица—тупіца, тупень, недарэка,
 дурница.
Тупо—тўпа; безгалова.
Туповато—тупавата.
Туповатость—тупаватасьць, аніяка-
 ватасьць.
Туповатый—тупаваты; аніякаваты.
Тупоголовый—тупагаловы, тупы
 на розум, аніякаваты, анікава-
 ты; недарэка.
Тупозубый—тупазубы.
Тупой—тупы; безгалова, ані(я)ка-
 ваты; *пая голова*—тупіца, дур-
 ница, недарэка; *пой на глаза*—
 недабачлівы.
Тупоносый—кірпаносы.
Тупость—тўпасць; *см. Тупоумие*.
Тупоугольный—тупакўтны.
Тупоумие—тупы розум, ані(я)кава-
 тасьць, дўрасць, бязглузды.
Тупоумный—тупы на розум, ані-
 (я)каваты, дурны.
Тур—тур.
Туран (*геогр.*)—Туран.
Туранский—туранскі.
Турбина—турбіна.
Турецкий—турэцкі.
Туризм—турызм.
Турист—турысты, вандровец.
Турить—турыць.
Туркестан (*геогр.*)—Туркестан.

Турмалин (*мин.*)—турмалін.
Турнепс (*бот.*)—турнэпс.
Турнир—турнір, выпярэдніцтва.
Турок—тўрак.
Турон—мяжджэрыца (г.-м. т.).
Турусы—недарэчнасьці, тўрусы
 (Нас.); *нести, рассказывать*
 турусы на колёсах—лапці
 плясыці, плявўзгаць.
Турухтан (*зоол. Puvoncella*)—бата-
 лён (з. т.).
Турция—Турэччына.
Турча (*бот. Hottonia palustris L.*)—
 вадапэрыца балотная (б. т.).
Турчёнок—турчаня.
Тускло—цьмяна, змрочна.
Тусклость—цьмянасьць.
Тусклый—цьмяны, змрочны, ня-
 відны, цёмны.
Тускнуть—цьмець, прыцьмяваць,
 цямнець.
Тут—тут, тўтака.
Тутовый—вое *дерево* (*Morus*
nigra L.)—шаўкоўніца, морва.
Тутошний—тутэйшы.
Туф—туф (г.-к. т.), мяжджэрыца
 (г.-м. т.).
Туфелька, туфля—пантопля.
Туфельный—пантоплены.
Тухлость—тўхласьць, прытхласьць;
доводить до-сти—пратухляць.
Тухлый—тўхлы, пратўхлены, гнілы,
 прытхлы; **лый** *запах*—тухлына.
Тухлятина—тухляціна, тухляцце.
Тухнуть—1) тўхнуць, тхнуць, гніць;
 2) тўхнуць, гаснуць.
Туча—хмара; *небо затянулось*
-чами—нахмарыла.
Тучевой—хмаравы.
Тучка—хмарка.
Тучнеть—гладчэць, тлусьцэць, тў-
 чыць.
Тучно—гладка, тлўста, сыта.
Тучность—гладкасьць, тлўстасьць
 сытасьць.
Тучный—гладкі, тлўсты, сыты.
Тучняк (*камень*)—тлушчак.
Туш—туш (на банкеце).
Туша—тўша, сыця.
Туше (*муз.*)—тушэ.
Тушевальный—тушавальны, ту-
 шоўны, чарнільны.
Тушевание, тушёвка—тушаваньне,
 чарненьне (алоўкам).
Тушевать—тушаваць, чарніць,

зачарняць (алоўкам).
Тушэньне—тушэньне, гашэньне.
Тушэньны, ное мяса—смажанае мяса.
Тушыць—тушыць, гасіць.
Тушканчык (зоол. *Dipus*)—тушканчык, земляны заяц.
Тушовка—см. Тушэвание.
Тушь—туш (ж. р.).
Тшэньне—дбэньне, старэньне, шчырасьць.
Тшэньна—старэ(э)нна, пільна, дакладна, акуратна, спраўна, шчыра, дбайна.
Тшэньнасьць—старэ(э)ннасьць, пільнасьць, дакладнасьць, акуратнасьць, спраўнасьць, шчырасьць, дбайнасьць.
Тшэньны—старэ(э)нны, пільны, дакладны, акуратны, спраўны, шчыры, дбайны.
Тшэньны, душны—нэмач, кволасць.
Тшэньны—кволы, недалужны, маласільны, хударлявы, шчуплы, дахляк, лячка.
Тшэньны—гонар, ганарлівасьць, фанабэрыя.
Тшэньны—ганарыцца, фанабэрыцца, высока нэсьціся, задавацца.
Тшэньны—ганарлівы, ганарысты, фанабэрысты.
Тшэньны—мэрнасьць.
Тшэньны—мэрна, дарэмна, дарма, дармо.
Тшэньны—мэрнасьць, дарэмнасьць.
Тшэньны—мэрны, дарэмны, надарэмны.
Тшэньны—дбаць, старэцца.
Ты—ты (табэ, цябэ, табою, аб табэ).
Тыканьне—тыканьне.
Тыкаць, тыкнуць—тыкаць, тыкнуць.
Тыкаць, ткнуць—тыкаць, тычкаць, ткнуць, уткнуць; торкаць, торкнуць; *на острое*—страміць, застраміць.
Тыква (бот. *Cucurbita Pepo* L.)—гарбуз.
Тыквенны (кушэньне)—гарбузовая каша (крўпнік).
Тыквенны—гарбузовы.
Тыквенны—гарбузаваты

Тыкнуць—см. Тыкаць.
Тыковка—гарбузок.
Тыл—зад, тыл, тул; *с тылу*—ззаду; *обратіцца в тыл*—пусьціцца наўцёкі.
Тыльны—тылавы, задні.
Тын—плот, паркэн, тын.
Тысяча—тысяча.
Тысячэньне—тысячалёцьце, тысячагодзьдзе.
Тысячэньны—тысячалётні, тысячагадовы.
Тысячэньны (бот. *Achillea Millefolium* L.)—кываўнік балотны; т. *благородны* (*Achillea popillilis*)—кываўнік шляхётны (б. т.).
Тысячны—тысячкі.
Тысячны—тысячы.
Тычына—тычка.
Тычынка (бот. *stamen*)—тычкачка (б. т.).
Тычыньны—тычкачавы; *вая нить* (бот. *filamentum*)—тычкачавая нітка (б. т.).
Тычок—тычок.
Тыма—цэма, тма, цэпра, цэпрадзь, цямнота; *тыма тмуца*—бэзліч; *тыма кромешная*—цэпрадзь лютая, цэпра пякельная.
Тыфу—тфу.
Тюк—пак, пакунак.
Тюканьне—цюканьне, тўканьне.
Тюкаць, тюкнуць—цюкаць, цюкнуць; тўкаць, тўкнуць.
Тюкаючы—тўкала.
Тюлевы—тўлевы.
Тюленевы, ний—нэпавы.
Тюлень (зоол. *Phoca vitulina*)—нэпра.
Тюль—туль.
Тюльпан (бот. *Tulipa* L.)—туліпан.
Тюльпановы, нны—туліпанавы.
Тюльпанчык—туліпанчык.
Тюрбан—турбан.
Тюрэмны—турэмны, астрожны, цямнічны.
Тюрэмны—турэмнік, цямнічнік.
Тюрьма—турма, астрог, цямніца, вязьня.
Тюра—рулі.
Тютюн—цюціён, тутун.
Тюфяк—тухляк, матарас; *с сеюм*—сяньнік; *с перьём*—пярат; *человек*—мяшок, пяхцёр.

Тявканьё—дзяўканьё.

Тявкать, тявкнуть—дзяўкаць, дзяўкнуць; яўкаць, яўкнуць.

Тяга—цяга, пройма (павётра);
даць-гу—пусьціцца на ўцёкі.

Тягание—цяганьне.

Тяга-ся (с кем)—цягацца, змагацца, спрачацца, судзіцца.

Тягло—цягло.

Тягостно—цяжка, цяжарна; моташна.

Тягостный—цяжкі, цяжарны, трудны; моташны.

Тягость, тягота—цяжкасьць, цяжар, труд.

Тяготение (физ.)—цяжэньне (ф. т.).

Тяготеть к чему—мець цяжэньне да чаго, цягнуцца, нахіляцца, імкнуцца, надыцца.

Тяготить—абцяжаць, абцяжарваць, утрудняць.

Тяготиться, он начинает-ся своей жизнью—яму пачынае абрыдаць яго жыцьцё.

Тягучесть—цягучасьць.

Тягучий—цягучы; працяглы.

Тяж—атоса, пастрон(м)ак, пастронка.

Тяжба—цяжба, цяганіна, валачба, суды, судовая спрэчка.

Тяжебник—цяжобеньнік (т. пр.) пазывач.

Тяжелее—цяжэй.

Тяжелеть—цяжэць.

Тяжело—цяжка, важка, трудна.

Тяжеловато—цяжкавата, трохі важка

Тяжеловатый—цяжкаваты, трохі важкі.

Тяжеловесный—вялікай вагі.

Тяжёлость—цяжкасьць, важкасьць.

Тяжёлый—цяжкі, важкі, трудны;
-лый на под'ём—цюхцёй; -лый человек—круты; -лая женщина—цяжарная; -лый запах—цяжкі дух.

Тяжесть—цяжар.

Тяжкий—цяжкі, важкі, вагі; -кий грех—вялікі грэх.

Тяжко—цяжка.

Тяжущийся—см. Тяжебник.

Тянуть—цягнуць, цягці, вала(к)чы;
-нуть канитель—валаводзіць;
-нуть лямку—цягнуць ярэмна (Як Кол.); -нуть в см. весить—важыць; -нуть чью сторону—цягнуць за каго; его тянуло—яму карцёла, яго вабіла.

Тянуться—цягнуцца, валак(ч)ыся.

Тяпание—цюканьне.

Тяпать, тяпнуть—цюкаць, цюкнуць; красьці, скрасьці; дзібіць, зьдзібіць.

Тяпка—сякач.

Тятенка, тинька—татка, татачка, татўся, татўля.

Тятенкин—таткаў, татўлін, татўсін.

Тятя—тата, татка.

У

У буква—у; после гласной—ў.

У предлог—у, каля (ля), побач, вобак, паблізу (чаго, каго);
сидеть у окна—сядзець каля вакна; *поле мое у самого леса*—маё поле паблізу самага лесу; *стоять у дверей*—стаяць перад дзвярмі; *у горы*—пад гарою; *спросить у кого*—спытацца каго.

Уат (физ.)—уат.

Убавка, вление—зьмяншэньне, зьніжэньне (цаны), умалэньне, збаўленьне, уймаваньне.

Убавлять, убавить—зьмяншаць, зьмэншыць; зьніжаць, зьнізіць

(цану); збаўляць, збавіць, адбаўіць; пазбаўіць (пыхі); уймаваць, уняць; адыймаць, адняць.

Убавленный—зьмэншаны, зьніжаны, збаўлены, пазбаўлены, уймаваны.

Убаюкивание—калыханьне, люлянне, баюканьне.

Убаюкивать, -кать—калыхаць, закалыхаць; люляць, залюляць; угамоўваць, угамаваць; баюкаць, забаюкаць.

Убегать, убежать—уцякаць, уцячы; унікаць, унікнуць; -гать порочных людей. ухіляцца злых людзей.

Убегаться—забѣгацца, прыстаць (бѣгаючы).
Убедительно—пераканальна, пераканавуча; *но прошу*—вельмі прашу, просьма прашу.
Убедительность—пераканальнасьць, пераканавучасьць.
Убедительный—пераканальны, пераканавучы.
Убежавший—уцѣклы, уніклы.
Убежать—*см.* Убегать.
Убеждаемый—той, каго пераконваюць.
Убеждать, убедить—пераконваць, пераканавць; упэўніваць, упэўніць; наварачаць, наварнуць (на што); намаўляць, намовіць.
Убеждаться, убедиться—пераконвацца, пераканавцца, даканавцца; упэўнівацца, упэўніцца.
Убежденный—пераконаны, упэўнены.
Убеждение—перакананьне, пераконаньне, пэўнасьць; намова; *сила-ния*—пераканавучая сіла.
Убежище—прытулак, прытулішча, прыстанішча, сховы.
Убелить, лять, лить—бяліць, убѣльваць, убяляць, убяліць.
Уберегать, уберечь—уховваць, ухавваць; пільнаваць, упільнаваць.
Уберегаться, уберечься—уховвацца, ухававцца; пільнавацца, упільнавацца; усьцерагацца, усьцерагчыся.
Убережённый—ухованы, упільнаваны, усьцеражоны.
Убивание—забіваньне, убіваньне.
Убивать, убить—забіваць, забіць; губіць, згубіць; *-вать землю*—утоптаваць, убівачь, раўнаваць зямлю.
Убиваться, убиться—забівацца, забіцца; убіцца, ударыцца.
Убиение—забіццё, забойства.
Убиенный—*см.* Убитый.
Убийственно—забойна, забойча, згубна.
Убийственный—забойны, забойчы, згубны; *ное впечатление*—найпрыкрэйшае ўражаньне.
Убийство—забой, забойства, душгубства.

Убийца—забойца, забіўца, душагуб.
Убирание—прыбіраньне, парадкаваньне; убіваньне, убраньне, уборы.
Убирать, убрать—прыбіраць, прыбраць; убіраць, убраць; парадкаваць, упарадкаваць; аздабляць, аздобиць; *убрать дом зеленью в троющын день*—умаіць; *убирать хлеб с поля*—прыбіраць збожжа з поля.
Убираться, убраться во что—убірацца, убрацца; прыбірацца, прыбрацца; прыстройвацца, прыстроіцца; *откуда*—адыходзіць, адыйсьці; выносіцца, вынесьціся, уцякаць; *убираться по добру по здорову*—уцякай, покуль цэлы.
Убитый—забіты, загублены.
Ублаговлять, -рять—задавалаць, задаваліць; схіляць, схіліць на ласку.
Ублажение—уласкаўліваньне, улагоджваньне.
Ублажать, улажить—уласкаўліваць, уласкавіць; улагоджваць, улагодзіць.
Ублюдок—мяшанец, байструк.
Ублюдочный—мяшаны.
Убогий—убогі, бедны, нішчымны.
Убого—убога, бедна, нішчымна.
Убожество—убоства, нэндза, элідні.
Убой—зарэз, забой, забіваньне, убой.
Убойна—мяса зарэзанага быдла (валовіна, бычына, ялавічына, бараніна).
Убойный скот—быдла, прызначанае на зарэз.
Убор, уборы—убор, уборы, убраньне, строі, аздаба, шаты, адзеньне; *головной убор*—галаўны ўбор.
Убористо (писать)—сьцісла.
Убористость—сьцісласьць.
Убористый—сьціслы, густы, звязлы.
Уборка—прыбіраньне, убіваньне; *волос*—прымагляваньне; *тозаров*—укладаньне.
Уборная—убіральных, прыбіральня, пакой для прыбіраньня.
Уборчивый—*см.* Убористый.
Уборщик—прыбіральнік, прыбірач.
Уборщина—прыбіральніца.

Убояцца—збаяцца, спалохацца.
Убранство—убраньне, строі, аздаба.
Убрус—ручнік.
Убывание—змяншэнне, спад.
Убывать, убыть—змяншацца, змяншыцца; убываць, убыць; *о воде*—спадаць, спасыці.
Убывающий, -щая прогрессия (мат.)—спадajúчая прагрэсія (м. т.).
Убылой—убытны.
Убыль—змяншэнне, спад, уцэчка, убытак, пражытак.
Убыток—стра́та, шкода, убытак, збытак.
Убыточить—наражаць на шкоду.
Убыточно—стра́тна.
Убыточность—стра́тнасьць.
Убыточный—стра́тны, нявыгодны.
Уважаемый—паважаны, шаноўны, важны.
Уважать (кого)—паважаць, шанаваць.
Уважение—пава́га, паважаньне, ува́га, уважлівасць, чэсьць, паша́на, ушанаваньне; *оказывать -ние*—паважаць; *сделать -ние*—ушанаваньне.
Уважительно—уважліва, уважна, зважліва, з павага́й.
Уважительность—уважлівасць, уважнасьць, зважлівасць.
Уважительный—уважлівы, уважны, зважлівы.
Уважить—уважыць, зважыць; ушанаваць.
Увал—вы́бай; грудаві́на; пахі́ласць, спадзі́стасць.
Увалень—ваву́ла, цюхце́й, мяжджу́ла, бамбі́за, лёжань.
Уваливать, увалять—1) выва́льваць, вы́валяць (воўну); 2) выме́шваць, вы́мешаць, вы́качаць (цэста).
Уваривать, уварить—вары́ць, уварваць, увары́ць; угатоўваць; угатава́ць; **-риться**—увары́цца, угатава́цца, згатава́цца; **-ренный**—ува́раны, угатава́ны, згатава́ны.
Уварка—ува́рванне, угатоўванне.
Уведение—увядзе́нне.
Уведённый—увядзе́ны.
Уведомительный—паведамляючы, паведамля́льны.

Уведомление—паведамле́нне, апавяшчэ́нне.
Уведомлять, уведомить—паведа́мляць, паведа́міць, павядомі́ць; на́казаць, апавясы́ць.
Увезение—увоз, увязе́нне.
Увезти—*см.* Увози́ть.
Увековечение—увэ́чніванне.
Увековеченный—увэ́чнены.
Увековечивать, -чить—увэ́чніваць, увэ́чніць.
Увеличение—павялі́чэнне, павы́шэнне, нараста́нне, падвы́шэнне (платы).
Увеличенный—павялі́чаны, павольшаны, падвы́шаны.
Увеличивание—павялі́чванне, павольшванне.
Увеличивать, -чить—павялі́чваць, павялі́чыць; павольшваць, павольшыць; падвы́шаць, падвы́сіць (плату).
Увеличиваться, -читься—павялі́чвацца, павялі́чыцца; павольша́ць, павольшаць, павольці́ць; буйне́ць, пабуйне́ць (у росьце).
Увеличительный, -чивающий—павялі́чальны; **-ное** *стекло*—павялі́чальнае шкло; **-ное имя (грам.)**—павялі́чальнае ім'я.
Увенчанье—увянча́нне, укаранава́нне.
Увенчаный—увенчаны, укаранава́ны.
Увенчивать, -чать—увенчваць, увянча́ць; укаранава́ць.
Уверение—запэўне́нне, заварэ́нне.
Уверенно—пэўна, упэўнена.
Уверенность—пэўнасьць, упэўненасць.
Уверенный—пэўны, упэўнены. **запэўнены, за́вераны, перакана́ны; будьте-рены**—ма́йце пэўнасьць; **я уверен в том, что**—я пэўны, што; **я маю пэўнасьць** (перакананьне), што.
Уверительный—запэўня́ючы, перакана́ўчы, даводны, засьвяда́льны.
Уверить—*см.* Уверя́ть.
Увёртка—1) уві́танне; 2) вы́крут, выкру(н)та́с, вываро́тка.
Увертливо—вы́крутна, вываротліва.
Увертливость—вы́крутнасьць, вываротлі́васць.

Увертливый—выкрутны, выварот-
ливы.

Увёртывание—увінаньне, укрўч-
ваньне, абгортваньне.

Увёртывать, увертеть, увернуть—
увінаць, увінуць; завінаць, за-
вінуць; укрўчваць, укруціць;
абгортваць, абгарнуць, за-
гарнуць.

Увёртываться, увертеться—1) укрўч-
вацца, укруціцца; 2) уві-
нацца, увінуцца; завінацца,
завінуцца; абгортвацца, абгар-
нуцца.

Увёртываться, увернуться (*от чего*)
—выкрўчвацца, выкруціцца
(з чаго); увільваць, увільнуць;
унікаць, унікнуць; ухіліцца,
ухіліцца.

Увертюра (муз.)—увэртўра, устўп
да опэры.

Уверять, уверить—пэўніць, упэўні-
ваць, упэўніць; запэўніваць,
запэўняць, запэўніць; перакон-
ваць, пераканаць; завяраць,
завэрыць.

Уверяться, увериться—пэўніцца,
упэўнівацца, упэўніцца; за-
пэўнівацца, запэўняцца, запэў-
ніцца; пераконвацца, перака-
нацца; завярацца, завэрыцца.

Увеселение—гульня, пагулянка,
забава, пацэха.

Увеселитель—жартаўнік, весялун.

Увеселительный—вясёлы, забаўны,
пацэшны.

Увеселять, лить—весаляць, павеса-
ляць, развесаляць; забаўляць,
забаўіць; пацяшаць, пацэ-
шыць; ляться—гуляць, веся-
ліцца, забаўляцца, цэшыцца.

Увесисто—важка.

Увесистый—важкі, вагкі, цяжкі.

Увечный—калёка, калёкі (прым.),
скалёчаны, пакалёчаны, абязь-
вечаны

Увечить—калёчыць, скалёчваць
абязьвэчваць.

Увечье—калёцтва, бязьвэчча.

Увешивать, сить—абвэшваць, абвё-
сіць; абчапляць, абчапіць,
паабчапляць, паначапляць.

Увешивать, щать—ушчўньваць,
ушчўнуць; настаўляць, наста-
віць на розум; перасьцерагаць,

перасьцярэгчы; напамінаць,
напомніць.

Увешание—ушчўнак, настаўленьне,
перасьцерага.

Увешатель—ушчўвальнік, перасьце-
рагальнік.

Увешательный—ушчўвальны, пе-
расьцерагальны, навучальны.

Увивать, увить—увіваць, увіць,
абвіць; укрўчваць, укруціць.

Увиваться (*около кого*)—увівацца
(калі каго), круціцца; *с лестью*
—падлэшчвацца, падсыпацца,
падлабўньвацца.

Увидать, увидеть—убачыць, па-
бачыць, абачыць, углэдзець,
спанатрыць; даць *издали*—за-
бачыць; даць *с кем*—уба-
чыцца, пабачыцца.

Увиливание—увільваньне, унікань-
не, ухіленьне.

Увиливать, увильнуть—увільваць,
увільнуць; унікаць, унікнуць;
ухіляцца, ухіліцца (чаго); вы-
круціцца (з чаго).

Увинчивать, нтить—зашрубоўваць,
зашрубаваць; ушрубоўваць,
ушрубаваць.

Увитый—увіты, укрўчаны.

Увить—см. Увивать.

Увлажать, увлажить—абвільгат-
няць, абвільгаціць, зрабіць
вільготным.

Увлажнение—абвільгаценьне (г.-к. т.).

Увлекательно—захопна, прывабна,
павабна, чароўна, прынадна.

Увлекательность—захопнасьць,
прывабнасьць, павабнасьць,
чароўнасьць, прынаднасьць.

Увлекательный—захопны, захоплі-
вы, прывабны, прываблівы,
павабны, чароўны, прынадны.

Увлечать, увлечь—захапляць, за-
хопліваць, захапіць; вабіць,
прывабліваць, прывабіць;
звабіць; зачароўваць, зачара-
ваць; на́дзіць, прына́джваць,
прына́дзіць; зводзіць, зьвёсьці;
уцягваць, уцягнуць.

Увлечаться, увлечься *чем, кем*—
захапляцца, захоплівацца, за-
хапіцца; прываблівацца, пры-
вабіцца (да чаго, каго); зача-
роўвацца, зачаравацца; на-
дзіцца; парывацца, убягацца,

Увлечение—захапленне, захоп.

Увлечь—см. Увлечать.

Увод—увод, вывад.

Уводить, увести, увести—адводзіць, адвёсці; выводзіць, вывесці (коняй); займаць, заняць (за сабою); захапляць, захапіць; забіраць, забраць.

Увоз—вываз, увязенне; захоп.

Увозить, увезти, увезти—увазіць, увозіць, увёзці; вывозіць, вывёзці; захапіць.

Уволакивать, лочь—увалакаць, увала(к)чы, пацягнуць.

Уволенный—звольнены; *от должности*—скінуты, зняты, ссджаны з пасады.

Увольнение—звальненне.

Уволнительный билет—білет на звальненне.

Увольнять, уволить—звальняць, звольці; скідаць, скінуць, зняць з пасады; *лить в отпущ*—пусціць на пабыўку, даць водпуск.

Уворовать—см. Украсть.

Уврачевать—см. Вылечить.

Увы—авохці (мне)!

Увядание—бляканне, засыханне.

Увядать, увянуть—вянуць, завянуць, завяць; засыхаць, засохнуць; блякнуць, блёкнуць, бл(я)экнуць; *нута о губах*—сасмагнуць.

Увядший—завялы.

Увядающий—які вяне (блёкне).

Увядший—завялы, блёклы, збляклы.

Увязать, увязнуть—груэнуць, угруэаць, угруэнуць, загруэнуць.

Увязка—увязванне; пакаванне.

Увязший—угруэлы, загруэлы.

Увязочный—пакавальны.

Увязчивый—уэдлівы, прычэплівы, звязлівы.

Увязывание—увязванне, укручванне, пакаванне.

Увязывать, зать—увязваць, увязаць; укручваць, укруціць; пакаваць, упакаваць.

Увязываться, заться за кем—прычапляцца, прычапіцца (да каго)

Угадка—угад.

Угадчик—угадчык, угаднік.

Угадчица—угадчыца, угадніца

Угадывание—угадванне, адгадванне.

Угадывать, -дать—угадваць, угадаць; адгадваць, адгадаць; эдагдвацца, эдагадацца (аб чым, пра што); **-данный**—угаданы, адгаданы.

Угар—чад; *издавать угар*—чадзіць.

Угарно—чадна.

Угарный—чадны.

Угасание—угасанне, згасанне.

Угасать, угаснуть—угасаць, угаснуць, згаснуць, загаснуць; патухаць, патухнуць; *выцьмываць, выцьмець; в перен. см.*—занепадаць, заняпасці, зачахнуць.

Угасший—згаслы, патухлы.

Угашать, угасить—гасіць, загасіць; тушыць, патушыць.

Угибать, угнуть—угінаць, угнуць, загнуць.

Углаживать, уладить—гладзіць, выгладжваць, выгладзіць, пазагладжваць.

Углый—вуглаваты, вугласты.

Углед (хим.)—вуглявод.

Углекислота (хим.)—вугляны квас.

Углекислый—вуглянаквасны.

Углекоп—вугалякоп, капальнік вугалю.

Углепромышленник—вугляр, вугляпрамысловец.

Углерод (хим.)—вуглярод, вуглёц.

Углесодержащий (геол.)—вугляваты.

Угловатость—1) вуглаватасць, кутаватасць; 2) няскладнасць, нязграбнасць.

Угловатый—1) вуглаваты, кутаваты; рагаваты; 2) *человек*—няскладны, нязграбны, лапэзны.

Угловой—вугольны, кутавы, рагавы, нарожны.

Угломер (мат.)—кутамер.

Углубление—паглыбленне.

Углублять, углубить—паглыбляць, паглыбіць.

Углубляться, углубиться—паглыбляцца, паглыбіцца.

Угледеть—убачыць, угледзець, спнатрыць; *за кем*—упільнаваць, дагледзець (каго).

Угнать—см. Угонять.

Угнестись—укараніцца; асёсці.

Угнетатель—уціскальнік.

Угнетательница—уціскальница.
Угнетать, угнести—уціскаць, уціс-
 нуць, прыціснуць; прыгнятаць,
 прыгнёсці; гнібіць, згнібіць.
Угнетение—ўціск, прыгнячэнне,
 гнібеньне.
Угнетенный—прыгнёчаны, уцісну-
 ты, згнібены.
Угобжать—см. Ублаготворять.
Уговаривание—уговорванье.
Уговаривать, уговорить—угово(а)р-
 ваць, угаварыць; умаўляць,
 умоўіць; намаўляць, намовіць
 (на што).
Уговариваться, уговориться—
 умаўляцца, умоўіцца; змаў-
 ляцца, змовіцца; пагаджацца,
 пагадзіцца.
Уговор—умова, умовіны, уговор, уго-
 да; *дать что с -ром*—даць што
 пад умоваю; **-ры**—уговоры, на-
 мовіны, намаўлёньне.
Уговорный—умоўны, умоўлены,
 налёжачы да ўмовы.
Угода—дагода, угода; *в -ду*—да спа-
 добы.
Угодить—см. Угождать.
Угодливо—дагодліва, услужна.
Угодливость—дагодлівасць, услуж-
 насць.
Угодливый—дагодлівы, услужны.
Угодник—угоднік, падлаз.
Угодничать—гадзіць, дагаджаць,
 падлазіць, падскакваць.
Угодничество—дагаджэнне, над-
 скокі.
Угодно—дагодна, ўгодна; пада-
 бляецца, да спадабы, да смаку,
 прыёмна; *как вам будет -но*—
 як вам будзе падабацца; *что*
вам -но—што вам трэба;
сколько -но—колькі хочаце,
 захаця.
Угодность—дагоднасць, ўгод-
 насць; *в -ность ему*—каб да-
 гадзіць яму.
Угодный—дагодны, ўгодны, прыём-
 ны, добры, жаданы.
Угодье—угодзьдзе (лс. т.), ужытак,
 выгода; *лесные -дья*—лясы;
полевые -дья—поле.
Угождатель—угоднік, дагаджальнік.
угождать, угодить кому—дага-
 джаць, дагадзіць; угаджаць,
 угадзіць; ладзіць, даладзіць

(кам?); лагодзіць, улагодзіць
 (каго); *куда*—трапіць, патра-
 піць; *дать праву*—унараўляць.
Угождение—дагаджэнне, угода,
 угоднасць.
Угол—кут (м т.), вугал, рог; *крас-*
ный у.—покуць; *на углу*—на
 рагу; *иметь свой угол*—мець
 свой кут; *угол леса, улицы*
и т. п.—рог вуліцы, лесу і г. д.
Уголёк—вугальчык.
Уголовность—крымінальнасць,
 крымінал.
Уголовный—крымінальны, карны.
-ное преступление, -ное дело
—см. Уголовщина.
Уголовщина—карнае (або крымі-
 нальнае) злачынства.
Уголок—куток, закутак; *тихий-лок*
—зацішак.
Уголь—вугаль; *соби́р.*—вугальле;
древесный—вугаль дрэўны; *у.*
каменный—вугаль каменны;
горячие угли—жар.
Угольник—нарожнік, вугольнік.
Угольный—см. Угловой.
Угольный—вугальны, вугляны.
Угольщик—вугляр.
Угольщикий—вуглярскі.
Угомон—угамон.
Угомонять, угомонить—угаманяць
 угаманіць; заспакойваць, за-
 спакойць; уцішаць, уцішаць;
 уціхамірваць, уціхамірыць.
Угонять, угнать—заганяць, за-
 гнаць, пазаганяць; заводзіць,
 завёсці (з сабою); забіраць,
 забраць; *-наться за кем*—да-
 гнаць каго, зраўнацца з кім.
Угораздить—умудрыць, ухітрыць,
 схіліць; *эк его -дило*—во на-
 рваўся.
Угорать, угореть—чадзець, уча-
 дзець; чмурэць, ачмурэць.
Угорелый—учадзелы, ачмурэлы,
 ачмураны; *мечется, как -лый*
—бэгае, як ашалёлы.
Угорь(зоол. *Muraena anguilla*)—вугар,
 вугер.
Уготавивать, уготовить—гатаваць,
 угатоўваць, угатаваць, прыга-
 таваць.
Уготовление—угатоўванне, прыга-
 таванне.
Угощать, угостить—частаваць.

почаставаць, участваць; трактаваць, патрактаваць; учыць.

Угощение—частаваньне, пачастунак, пачостка, почастка, почасьць, чэсьць, вучта; трактаваньне, трактунак; прыймацьне; *при торговой сделке*—барышы, магарыч.

Угреватость—прышчаватасьць.

Угреватый—прышчаваты.

Угри (*на теле*)—прышчы.

Угрёвый—вугровы.

Угрожать, угрозить—пагражаць, пагразіць; загражаць, загразіць; страшыць, пастрашыць.

Угрожающий—пагрозьлівы, пагражаючы, пагражальны, небяспечны.

Угроза—пагроза, грозьба, гражэньне, пастрашка.

Угрызать, угрызть—угрызаць, угрызыць, укусьць.

Угрызение совести—згрызота, згрыза, згрызаньне, скруха.

Угрюметь—хмурыцца, гмурыцца, сүпіцца.

Угрюмо—хмура, панура.

Угрюмость—хмурасьць, панурасьць.

Угрюмый—хмуры, пануры, пахмуры, няўзорысты.

Уда—вўда.

Удобривание (*почвы*)—гнаёньне, угнойваньне, пагнайваньне.

Удобривать, удобрить (*почву*)—угнойваць, угнаіць; пагнайваць, пагнаіць.

Удаваться, удаться—удавацца, удацца; прыдавацца, прыдацца; паходзіць (на каго); *безл.*—шчасьціць, таланіць, шэньціць.

Удав (*зоол. Python*)—удаў.

Удавка—пятля.

Удавление—задаўленьне, задушэньне.

Удавленник—задаўленьнік, задушэнец.

Удавленница—задаўленьніца, задушэніца.

Удавливать, удавлять, удавить—задаўліваць, задаўляць, задавіць, удавіць; душыць, задушыць, удушыць; **ленный**—задаўлены, задушаны.

Удаление—выдаленьне, падаленьне, аддаленьне, адсуваньне, адход.

Удалец—зух, зухвэл.

Удалой, удалый—зухаваты, прыдака; *-лой парень*—лаяголова—адважны; *зух; на -лую*—навосьлеп.

Удаль—зухвальства, адвага.

Удальство—зухаватасьць, адважнасьць.

Удалять, -лить—выдалаць, выдаліць; падалаць, падаліць; аддалаць, аддаліць; *от должности, на следствия*—адсоўваць, адсунуць; адпихнуць.

Удаляться, -литься—выдаліцца, выдаліцца; аддаліцца, аддаліцца; адсоўвацца, адсунуцца; адступіцца, адступіцца; адыходзіць, адысьці; уцякаць, уцячы; цурацца, выцурацца, вірачыся; *-литься от людей*—адлюдніцца, схаватца.

Удар—удар; *по затылку*—каршэнь; *по уху*—поўха, аплявўха; *ладонью*—пляскач; *линейкой*—палля; *громовой у.*—пярўн; *с ним случился у.*—яго разьбіла, *быть в ударе*—быць у добрым гуморы.

Ударение (*грам.*)—націск; *ставит*—**ние над словом**—класьці на слове націск; *говорит с -нием*—вымаўляць з прыціскам, з націскам.

Ударник (*у ружья*)—ігліца (в. т.).

Ударный—ударны, неадкладны.

Ударяемость (*грам.*)—націскальнасьць.

Ударяемый звук—націскны гук.

Ударять, ударить—удараць, ударыць; біць, набіць; цяць, **вйтнуць**, **вйцяць**, лупцаваць; **-рять лбом**—бўкаць; **-рять ладонью**—пляснуць, ляпнуць; **-рять лягая**—убрыкннуць; **-рять хлыстом (плетью)**—сьцебануць; **-рять по рукам**—парукацца; **-рять толкая**—штурхануць; **-рять ногою**—даць ногца; **-рять бросаю**—бразнуць, чмькнуць; **-рять острым**—цўкнуць.

Ударяться, удариться—ударацца, ударыцца; біцца, пабіцца; пляснуща, бразнуцца, чмькнуцца, гру(а)кнуцца, цўкнуцца; **удариться об заклад**—пабіцца ў

- заклад, залажыцца; -рится
назад—падацца.
- Удаться—см. Удаваться.
- Удача—удача, удака, талань,
шчасьце.
- Удачливо,-чно—удачна, удатна,
прыдачліва.
- Удачливый,-чный—удачны, удатны,
прыдачлівы, прыдатны, шчась-
лівы.
- Удвоение—падваёненне
- Удвоенный—падвоены
- Удвоивать, удвоять, удвоить—
двоіць, падвойваць, падваяць,
падвоіць.
- Удел—удзел; в см. судьба—доля,
лёс, кон; историч.—удзел.
- Удельный (истор.)—удзельны.
- Уделять, уделить—удзяляць, удзя-
ліць, узычыць; лить что-либо
перакінуць.
- Удерж, без-жу—бязупыну, бяз
стрыму.
- Удержание,-живание—затрымáньне,
прытрымáньне, стрымáньне,
сунімáньне.
- Удерживать,-жать—затрымліваць,
затрымаць; прытрымліваць,
прытрымаць, стрымаць, паў-
стрымаць; сунімаць, суняць;
задэжржаць, задзяржаць; -жать
из жалованья—вылічыць
з пэнсіі.
- Удерживаться,-жаться—трымацца,
затрымлівацца, затрымацца;
сунімацца, суняцца; задзяр-
жацца; высьцерагацца (чаго).
- Удесятятъ,-рить—удзесяцярэць,
удзесяцярэць.
- Удешевление—падзешаўлёньне,
зьдзешаўлёньне.
- Удешевлять,-вить—падзешаўляць,
падзешавіць; зьдзешаўляць,
зьдзешавіць; зьніжаць, зьні-
зіць пану.
- Удивительно—дзіўна, дзівосна, на-
дзіва, дзіўная рэч.
- Удивительный—дзіўны, дзівосны,
надзіўны.
- Удивление—зьдзіўлёньне, задзіў-
лёньне, дзіваваньне, дзівота,
падзіў, дзіва; привести в-ние
—задзівіць; прийти в-ние—
задзівіцца.
- Удивлять, удивить—дзівіць, зьдзіў-
- ляць, зьдзівіць; задзіўляць,
задзівіць.
- Удивляться, удивиться (чему, на
кого)—дзівіцца, зьдзівіцца;
дзівавацца, задзівавацца, па-
дзівавацца (з чаго або на
каго).
- Удивленный—зьдзіўлёны, задзіў-
лёны, зьдзіваваны.
- Удила—цўглі; закладывать-ла ло-
шаді—нуздаць, зануздаць.
- Удилище—вудзільна.
- Удильный—вудзільны.
- Удильщик—вудаль.
- Удирать, удрать—уцякаць, уцячы;
пускацца, пусціцца наўцёкі;
даваць, даць драла (драпакá,
уцёкача).
- Удить—вудзіць.
- Удлинение—падаўжэньне.
- Удлиненный—падоўжаны.
- Удлинять, удлинить—падаўжаць,
падоўжыць.
- Удобно—зручна, выгодна; не
удобно—ня зручна, не вы-
падае, няёмка.
- Удобный—зручны, выгодны, па-
мысны, ёмкі.
- Удобоваримость—страўнасьць.
- Удобоваримый—страўны.
- Удобоисполнимый—лёгка для вы-
каньня.
- Удобноосымый—зручны (лёгка) для
нашэньня.
- Удобопонятность—разумеласьць.
- Удобопонятный—разумёлы.
- Удобрение—гной, пагнаёньне, угна-
ёньне.
- Удобренный—угноены, пагноены;
-ная земля—пагной.
- Удобрительный—пагнойны.
- Удобрить—см. Удобривать.
- Удобство—выгода, зручнасьць.
- Удовлетворение—здавальнэньне,
здавальнэньне, удавальнэньне,
уісчаньне.
- Удовлетворенный—здаволены, за-
даволены, удаволены, уісчаны,
адквітаны.
- Удовлетворительно—здавальняюча,
даволі (досыць) добра.
- Удовлетворительность—здаваль-
няючасць.
- Удовлетворительный—здавальня-
ючы, даволі (досыць) добры.

Удовалстворыць, -рыць—задавальняць, задаваліць; здавальняць, здаваліць, удавальняць, удавольніць; загаджаць, загадзіць; заспакойваць, заспакоіць, уісчваць, уісьціць; адквітваць, адквітаць.

Удовалствіе—прыёмнасьць (пс.-л. т.), асалода, пацёха, упадабаньне; *в еде*—смак; *в свое-вие*—на сваю пацёху; *сделайте-вие*—збрабеце ласку; *с-вием*—з вялікаю ахвотаю, з прыёмнасьцю; *живаеш и-вия* не *знаеш*—жывэш і смаку ня чуюш.

Удовалствование—задавальваньне
Удовалствываць—см. **Удовалстворыць**.

Удод (зоол. Урира ерорс)—удод

Удой—выдай, удой.

Удойливый, -вая *корова*—карова, добрая на малако, удойная.

Удостоверение—засьвядчэньне, запэўненьне, доказ; **-ние доку-мент**—пасьвядчэньне.

Удостоверитель—засьвядчальнік.

Удостоверительница—засьвядчальніца.

Удостоверительный—засьвядчальны.

Удостоверять, удостоверить—засьвядчаць, засьвэдчыць; запэўніваць, запэўніць; даказаць, даказаць; **-рять личность**—пасьвядчаць, пасьвэдчыць.

Удостоенный—прызнаны годным, ушанаваны.

Удостоивать, удостоить—прызнаваць, прызнаць годным; уша-ноўваць, ушанававць.

Удосуживаться, -житься—знаходзіць, знайсці (выгадаць) час.

Удочка—вудачка.

Удрать—см. **Удирать**.

Удружить—удружыць, дагадзіць, узбчыць, услужыць.

Удручать, -чить—гнібіць, згнібіць; прыгнятаць, прыгнёсьці; засму-чаць, засмуціць.

Удручение—гнібеньне; засмучэньне.

Удрученность—гніблівасьць, прыгнёчанасьць; засмучонасьць.

Удрученный—гніблівы, прыгнёчаны; засмучоны.

Удушать, -шить—задушаць, задушыць, удушыць.

Удушающий—задушлівы.

Удушение—задушэньне.

Удушливо—задушліва.

Удушливость—задушлівасьць, дыха-вічнасьць.

Удушливый—задушлівы дыхавічны.

Удушие—задуха, дыхавіца, удуха, удуша.

Уединение—самота.

Уединенно—самотна, на самоце, адлюдна, у асобку, асобна.

Уединенность—самотнасьць.

Уединенный—самотны.

Уединяться, -ниться—адыходзіць, адыйсьці на самоту; аддальца, аддальца; уцякаць, цурацца людзей.

Уезд—павёт.

Уездить—см. **Уезживать**.

Уездный—павятовы.

Уезжать, уехать—ад'яжджаць, ад'ехаць; выяжджаць, вы-ехаць.

Уезживать, уездить—вы'езджаць, вы'ездзіць, аб'ездзіць (саня); у'езджаць, у'ездзіць (дарогу).

Уёмистый—ёмісты, пакоўны.

Уж—вуж, вужака.

Ужаление—укушэньне.

Ужаленный—укўшаны, уджгнуты.

Ужалить—укусіць. даць (д)жала, уджгнуць.

Ужаривание—усмажваньне.

Ужаривать, ужарить—усмажваць, усмажыць, упячы, ус(ш)ква-рыць.

Ужас—жах, страхата, пералёк, перапуд, пярэпуд; *в см. наречия*—страх; **ужас, как много**—страх багата.

Ужасать, ужаснуть—жахаць, жахнуць; страхаць, настрахаць; перастрашваць, перастрашыць.

Ужасаться, ужаснуться—жахацца, жахнуцца; перастрашыцца.

Ужасающий—жахлівы, страхатлівы.

Ужасно—страх, страшна, страшэнна, вельмі, дужа.

Ужаснуть—см. **Ужасать**.

Ужасный—страшэнны, страшны, страхатлівы.

Ужать—см. **Ужимать и Ужинать**.

Ужэ—ужо; уже *ли*—няўжо-ж.
 Уже *прил.*—вузэйшы, вўзшы; *нар.*—вузэй.
 Ужели—няўжо-ж.
 Ужение—лаўлёньне рыбы вудою.
 Уживаться, ужиться—ужывацца, ужыцца (з кім); жыць з кім у згодзе; доўга жыць у каго.
 Уживчивость—ужыўчасць, таварыскасць, лагоднасць.
 Уживчивый—ужыўчы, таварыскі, лагодны.
 Ужимать, ужать—уціскаць, уціснуць, угнясці.
 Ужиматься—крывіцца, строіць гіморы, рабіць крывыя міны.
 Ужимистый—крыўлясты, грывасны, гіморны.
 Ужимка—крыўляньне, грываса, гімора, крывая міна; мігі.
 Ужин—ужын.
 Ужин—вячэра.
 Ужинать, ужать (*буд.*—ужну)—ужынаць, ужаць.
 Ужинать, поужинать—вячэраць, павячэраць, вячоркаваць.
 Ужиться—*см.* Уживаться.
 Ужо—потым, пасля, пазьней.
 Ужовый—вужовы, вужакавы.
 Уза—вуза.
 Уза, узы—ланцугі, кайданы, зялёзы.
 Узаконение—узаканенне, устанаўленне законам.
 Узаконенный—узаконены.
 Узаконять, нить—узаконоваць, узаканяць, узаконіць; устанаўляць, устанаўліць законам; упраўняць, упраўніць.
 Узда, дечка—вузда, вуздэчка; *без уди*—аброць, абротка.
 Уздечный—вуздэчковы, абротны.
 Узел—1) вўзел; 2) клўнак, пакунак; *бот.*—калёнка; *узел петлей*—зашмарг.
 Узелок, лочек—1) вўзлык, вўзлычак; 2) клўнак, клўначак, пакуначак.
 Узельчатый—вузласты.
 Узенький—вўзенькі.
 Узик (*бот.* *Potentilla Tormentilla* *Nech.*)—дуброўка лесавая (б. т.).
 Узить—вўзіць, звўжваць, звужаць.
 Узкий—вўзкі, цёсны; *делать узким*—вўзіць.
 Узко—вўзка, цёсна.

Узковатый—вузкаваты, трохі вўзкі.
 Узкогорлый—з вўзкім горлам; *лы* *кувшин*—гляк.
 Узкоколейный—вузкакалейны.
 Узкоконечный—вузаконцы.
 Узколистый—вузкалісты.
 Узколобий—вузкалобы.
 Узконосный (*зоол.*)—вузканосны.
 Узкость—вўзкасьць.
 Узлистый—вузлаваты.
 Узлище—вялікі вўзел, вузлавіна.
 Узловатость—вузлаватасьць.
 Узловатый—вузлаваты.
 Узловидный—вузлаваты, на выгляд вузла.
 Узловой—вузлавы.
 Узнаваемый—пазнаваны.
 Узнавание—пазнаваньне.
 Узнавать, узнать *кого*—пазнаваць, пазнаць; *спазнаваць, спазнаць; об чем*—даведвацца, даведацца; *дазнавацца, дазнацца; по слухам*—прачуваць, працьць; *дачувацца, дачуцца*.
 Узнание—пазнаньне.
 Узнанный—пазнаны, спазнаны.
 Узник—вязень, нявольнік.
 Узор—узор, кшталт; мярэжа.
 Узорный, рчатый—узорны, узорысты; мярэжысты.
 Узость—вўзкасьць.
 Узреть—угледзець, убачыць.
 Узурпатор—узурпатар, захопнік улады.
 Узурпация—узурпацыя, захоп улады.
 Узурпировать—узурпаваць, захапляць, захапіць уладу.
 Узы—*см.* Уза.
 Уйма—плойма, бэзыліч, цьма.
 Уйти—*см.* Уходить.
 Указ (*юрид.*)—наказ, ука́з.
 Указание—паказаньне, паказ.
 Указатель—паказальнік, паказьнік, паказчык.
 Указательный—паказальны.
 Указка—паказка, ука́зка, стамбу́лка.
 Указный—наказны, ука́зны.
 Указчик—паказчык, паказьнік, дарадца.
 Указчица—паказьніца, паказчыца.
 Указывание—паказваньне.
 Указывать, зать—1) паказваць, паказаць, нараіць; 2) загадваць, загадаць.

Укальвать, уколоть—уколваць, укалоць; пакалоць; *лоть о пчеле*—ужгнѣць; *оскорбить*—ура́зіць, струганѣць.

Укатывание белья—укочваньне; магляваньне; *дороги*—убіваньне.

Укатывать, укатать белье—укочваць, укачаць; магляваць; *дорогу*—убіваць, убіць; раўна(я)ць зраўнаць.

Укатывать, укатить—ад'яжджаць, ад'ехаць; *тить лошады*—змардаваць.

Укачивание—калыханьне.

Укачивать, укачать—калыхаць, укалыхаць, закалыхаць.

Укашивать, укосить—уко(а)шваць, укасіць.

Уквашивать, -сить—уква́шваць, уквасіць.

Укипание—укіпаньне.

Укипать, -петь—укіпаць, укіпець; зьбѣгчы.

Укипелый—укіпелы.

Укисать, укиснуть—укісаць, укіс-нуць.

Уклад 1)—см. Система; **2)** загартаванае зялёза.

Укладистый—ёмісты, пакоўны.

Укладка—укладаньне, пакаваньне.

Укладочный—пакавальны.

Укладывание—укладваньне, укладаньне.

Укладывать, укласть, уложить—1)укла́дваць, укла́даць, укла́сьці, улажыць; упакоўваць, упакаваць; 2) укла́дваць, укла́сьці, пакла́сьці (спаць).

Укладываться, укласться, уложиться—укла́двацца, укла́дацца, укла́сьціся, улажыцца; упакоўвацца, упакавацца.

Укладываться, лечься спать—класьціся, пакласьціся, палёгчы.

Уклеивать, уклеить—уклёйваць, уклёіць, паўклёйваць; улёпліваць, уляпіць, паўлёпліваць.

Уклейка, уклёя (зоол. *Alburnus alburnus* L.)—верхаводка звычайная (з. т.).

Уклон—ухіл, адхіл, нахіл, схіл.

Уклонение—ухілёньне, адхілёньне, адхінаньне, зьвільваньне, збачэньне.

Уклонительный—ухільны.

Уклончиво—унікліва, надвай.

Уклончивость—уніклівасць.

Уклончивый—уніклівы, нявыразны, двузначны.

Уклонять—см. Отклонять.

Уклоняться, -ниться—ухіляцца, ухіліцца; уні́каць, уні́кнуць; адхіліцца; адхіна́цца, адхі́нуцца; увільваць, увільну́ць, зьвільну́ць; *в сторону*—збочваць, збочыць; *назад*—падавацца, падацца; *в перен. см.*—заянадабаць.

Уклонуть—уклі́нуць, дзеўбануць, дзюбануць.

Укокошить—забіць, прыціснуць.

Укол—укол, пакол.

Уколачивание—убіваньне.

Уколачивать, уколотить—убіваць, убіць, паўбіваць.

Укомплектование—укамплектаваньне.

Укомплектовать—укамплектаваць.

Уконопачивать, -патить—шпакляваць, ушпакляваць; канапа́ціць, уканапа́ціць.

Укор—дакор, дакора; **ры**—папі́кі, за́кіды.

Укорачивание—пакарочваньне.

Укорачивать, -ротить—караціць, скараціць, пакарочваць, пакараціць, укараціць.

Укоренение—укараненьне.

Укоренять, -нить—укарэньваць, укара́няць, укара́ніць.

Укореняться, -ниться—укарэньвацца, укара́няцца, укара́ніцца.

Укоризна—дакор, упі́каньне, папі́каньне, пры́красць.

Укоризненно—дакорліва; гане́бна.

Укоризненный—дакорлівы, пры́кры; гане́бны.

Укоритель—дакорнік, папі́кайла.

Укорительница—дакорніца.

Укорительный—дакорны; гане́бны.

Укорочение—пакарачэньне, скарачэньне, укарачэньне.

Укороченный—пакарочаны, скаро-чаны, укарочаны.

Укорять, -рить—кары́ць, дакара́ць, дакары́ць; папі́каць, папі́кнуць; *-рять друг друга*—перакорвацца.

Укос—укос, пакос.

Укоснительно—марўдна, заняхана.
Укоснительный—марўдны, заняханы.
Украдкою—крадком, цішком, потай.
Украина—Україна.
Украинец—українец; *насмешливо*—хахол.
Украинка—українка; *насмешливо*—хахлўшка.
Украинский—українскі.
Укрась—украсьці, пакрасьці, скрасьці, выкрасьці.
Украшать, украстить—аздабляць, аздобіць; прыаздабляць, прыаздобіць; прыстройваць, прыстроіць; убіраць, убраць.
Украшающий—аздобны.
Украшение—аздоба, прыаздоба, строі.
Украшенный—аздоблены, прыаздоблены.
Укрепление—умацаваньне; *ние пищей*—пасілкаваньне.
Укреплять, пить—умацоўваць, умацаваць; умацняць, умацніць, замацоўваць, замацаваць; узмацняць, узмацніць; *-пить проволокою*—удратаваць; *пить здоровье пицей*—пасіляць, пасілкаваць.
Укрепляться, питься—умацоўвацца, умацавацца, умацняцца; пасілкавацца.
Укрепляющий—умацняльны, пасілкавы.
Укромно—зацішна, прытульна.
Укромный—зацішны, прытульны; *-ное местечко*—зацішак, затўлак.
Укроп (*бот. Anethum graveolens L.*)—укроп, кроп.
Укропный—укропавы.
Укротитель—гамавальнік, усьмірцель.
Укрошать, укротить—гамаваць, угамоўваць, угамаваць; усьміраць, усьмірыць.
Укрошающий—гамавальны.
Укрошение—гамаваньне, усьмірэньне.
Укручивать, укрутить—укручваць, укруціць; увінаць, увінуць; абгортваць, абгарнуць.
Укрывание—укрывацьне, укрыцьцё, пакрывацьне; пераховы.

Укрыватель—укрываальнік, перахоўнік.
Укрывательница—укрываальніца, перахоўніца.
Укрывательство—сховы, пераховы.
Укрывать, укрыть—крыць, укываць, уквыць; пакрываць, пакрыць; атуляць, атуліць; затуляць, затуліць; засланяць, засланіць; укўтваць, укўтаць; ахінаць, ахінуць.
Укрытие—укрыцьце, сховы, схованка, ухоўка, затўлак, зацішак, засланёньне.
Укрытый—укрыты, накрыты, пакрыты, атулены, затўлены, засланёны, укўтаны.
Укус—воцат.
Укусница—пляшачка на воцат.
Укусный—воцатавы.
Укупоривание, рка—закаркоўваньне; затыканьне; пакаваньне.
Укупоривать, рить—закаркоўваць, закаркаваць; затыкаць, заткнуць; запакоўваць, запакаваць.
Укупорщик—каркавальнік; пакавальнік.
Укус—укўс.
Укусывать, сить—укўсваць, укусіць.
Укутывание—кўтаньне, укўтваньне, ахінацьне, абвінацьне, абгортваньне.
Укутывать, тать—кўтаць, укўтваць, укўтаць; ахінаць, ахінуць; абвінаць, абвінуць; абгортваць, абгарнуць.
Укушение—см. **Укус**.
Улавливать, уловить—лавіць, лавіць, спаймаць, схапіць.
Улажение—уладжаньне.
Улаживать, уладить—ладзіць, уладжваць, уладзіць; улагоджваць, улагодзіць.
Уламывание—уломліваньне.
Уламывать, уломать, уломить—уломліваць, уламаць, уламіць.
Улан (*воен.*)—улан.
Улегаться, улечься—укладацца, укласьціся, пакласьціся; палягчы; уцішацца, уцішыцца.
Улей—вўлей, калода; *стоячий*—стаяк, стаян; *лежащий*—ляжак; *в дереве*—борць.

Улейный—вульлёвы.
Улепётывать—петнуть—уцякаць, уцячы; даваць, даць драла.
Улепливать—пить—улёпливаць, уляпіць.
Улетание—адлятаньне, вылятаньне.
Улетать—теть—адлятаць, адляцець; вылятаць, вьлецець.
Улетучивание—выпарваньне; зьніканьне.
Улетучиваться—чыться—выпарвацца, выпарыцца; зьнікаць, зьнікнуць.
Улечся—см. Улегаться.
Уливать—см. Отливать.
Улизывать—улизнуть—уцякаць, уцячы, увільнуць.
Улика—доказ, даказ.
Улит (зоол. *Totanus*)—кулік.
Улитка (зоол.)—сьлімак, смоўж.
Улитковый—сьлімаковы, смаўжовы.
Улиткообразный—сьлімакаваты, смаўжаваты.
Улиточка—сьлімачок, смаўжок.
Улица—вўліца, вўлка.
Улицезреть—убачыць.
Уличать—уличить—выкрываць, вькрыць; вьяўляць, вьявіць; вьсьведчаць, вьсьведчыць; лавіць, злавіць (на чым); пераконваць, пераканаць.
Уличение—доказ, даказаньне, вьсьведчаньне, выкрываньне, перакананьне.
Уличитель—даказчык.
Уличительный—даказальны, вьсьведчальны.
Уличка—вўлічка, вўлка.
Уличный—вўлічны.
Улов—улоў.
Уловка—подступ, вькрут, падход; -ки—хітрыкі.
Уловлять—вить—см. Улавливать.
Уложение (юрид.)—улажэньне, устава, статут.
Уложенный—укладзены, упакаваны, уложаны.
Уломать—мить—см. Уламывать.
Улус—улус, вёска.
Улучать—чить—выгадваць, вьгадаць; знаходзіць, знайсці (час).
Улучшать—улучшить—паляпшаць, палёпшыць.

Улучшение—паляпшэньне.
Улучшенный—палёпшаны.
Улыбаться—улыбнуться—усьміхацца, усьміхнуцца; ухмыляцца, ухмыльнуцца.
Улыбка—усьме(і)шка, ухмылка.
Ультимативный—ультыматывны, вымагаьны.
Ультиматум—ультыматум.
Ультрафиолетовый (физ.)—ультрафіялкавы.
Улюлю *межд.*—агу! агату! *фони*
Улюлюкать—цвакаваць, агатукаць.
Ум—розум, мазгі, глузды; ума *палата*—розуму багата; *быть в уме*—быць у прытомнасьці; *сойти с ума*, *лишиться ума*—звар'яцець, сыйсьці (зьехаць) з глуздоў; *в уме ли ты?*—ці ты здурэў?; *задним умом крепко*—мўдры лях па шкодзе; *он не в своем уме*—у яго ня ўсе дома, у яго аднэй клёпкі ў галаве не хапае; *он без ума от нее*—ён шалее (дурэе) з-за яе; *сколько голов, столько умов*—што галава, то розум; *с ума не идет*—з галавы ня выходзіць; *ума не приложу*—розуму не дабарў; рады ня дам; *что на ум взбредет*—што ў галаву ўлёзе.
Умазывание—умазваньне.
Умазывать—зать—умазваць, умазаць, паўмазваць.
Умаивать—умаить—таміць, стаміць; мўчыць, змўчыць; мардаваць, змардаваць; яться—стаміцца, змўчыцца, змардавацца, зьябыцца.
Умаление—памаленьне, змаленьне, зьямяншэньне.
Умаленный—памалены, зьмёншаны.
Умалишенный—вар'ят, дурны; -ная—вар'ятка.
Умалчивание—змоўчваньне.
Умолчивать—чать (об чем)—змоўчваць, змаўчаць; недаказаць, недаказаць.
Умалывать—умолоть—малоць, замалоць, намалоць, умалоць.
Умалять—умалить—маліць, змаліць, умаліць.
Уман (бот. *Inula helenium* L.)—дзівасіл звычайны (б. т.).

Умарать—упэчкаць; ться—упэчкацца, убрўдзіцца.
Умасливание—умасьліваньне.
Умасливать, лить—масьліць, умасьліць; ушмальцаваць, зашмальцаваць; ушмаравать.
Уматывать, умотать—умотваць, уматаць.
Умачивать, умочить—умочваць, умачыць; читься—умачыцца, убрўіцца.
Умашать, умастить—масьціць, вымасьціць, нацёрці масьцю.
Умашивать, умостить—умошчваць, умасыць.
Умаять—см. Умаивать.
Умело—умёла, памастацку.
Умелый—умёлы, спрактыкаваны; *неумелый*—няўмека.
Умение—уменьне, умельства, умеласьць, спрактыкаванасьць.
Уменьшаемое (мат.)—зьмэншыва (м. т.).
Уменьшаемый—зьмяншальны, памяншальны.
Уменьшать, уменьшить—зьмяншаць, зьмэншыць; памяншаць, памэншыць; надмяншаць, надмэншыць; ма́ліць, зма́ліць.
Уменьшение—зьмяншэньне, памяншэньне.
Уменьшительный—зьмяншальны.
Умеренно—мэрна, памэрна, памяркоўна, у мэру, павольна.
Умеренность—мэрнасьць, памэрнасьць, памяркоўнасьць, павольнасьць.
Умеренный—мэрны, памэрны, памяркоўны, умяркованы, павольны.
Умереть—см. Умирать.
Умерять, умерить—стрымліваць, стрымаць; спыняць, спыніць; сыцішаць, сыцішыць; абмяжоўваць, абмежаваць.
Умертвитель—см. Убийца.
Умерший—памёрлы, зьмёрлы.
Умерщвление—умярцьвэньне, душажўбства, забойства.
Умерщвлять, твить—мярцьвіць, зьмярцьвіць; забіваць, забіць; губіць, згубіць.
Умерщвленный—забіты.
Умёт—1) гной, сьмецьце; 2) халўпа (зімовая або для падарожных).

Умётывать, уметать, уметнуть—1) укідваць, укідаць, укінуць (дровы); скідаць, паскідваць, паскідаць (сэна); 2) пасыпаць, пасыпаць (пяском).
Умиление—расчуленьне (пс.-л. т.).
Умиленный—расчўлены.
Умилительно—чульліва, чўла, расчўлена, пяшчотна.
Умилительность—чульлівасьць, чўласьць, расчўленасьць, пяшчотнасьць.
Умилительный—чульлівы, чўлы, пяшчотны, расчўлены, жаласны, жаласьлівы.
Умилить—см. Умилать.
Умилосердить—схіліць на ласку, уласкавіць; ться—зьмілавацца.
Умилостивительный—уласкаўліваючы.
Умилостивление—уласкаўленьне, заміленьне.
Умилостивлять, стивить—уласкаўліваць, уласкавіць; заміляць, заміліць; стывіцца—уласкавець, зьлітавацца, улитавацца.
Умильно—ласкава, салодка, пяшчотна.
Умильность—ласкавасьць, салодкасьць, пяшчота.
Умильный—ласкавы, салодкі, пяшчотны.
Умилять, лить—расчуляць, расчуліць.
Уминание—умінаньне.
Уминать, умять—умінаць, умяць; жраць, сажраць; лопаць, злопаць; спытляваць.
Умирание—паміраньне, уміраньне.
Умирать, умереть—паміраць, памёрці; уміраць, умёрці; каньць, сканьць; адыходзіць, адысьці; пераставіцца; *пре-небр.*—здэрдзіцца, скалёць, здохнуць, апруцянець, галавой налажыць.
Умирающий—умірушчы.
Умиротворять, рить—супакойваць, супакойць; уціхамірыць, уладзіць.
Умишка—малы розум.
Умище—вялікі розум.
Умненький—разумненькі.
Умненько—з розумам, з сэнсам.

Умнеть—разумнець, набірацца розуму.

Умник—разумнік, разумны.

Умница—разумніца, разумная.

Умничание—мудраваньне (л. т.), разумаваьне.

Умничать—мудраваць, разумаваць, віхрыць.

Умно—разумна, з розумам, з сэнсам.

Умножаемое (мат.)—множыва (м. т.).

Умножать, умножить—множыць, памнажаць, памножыць.

Умножение—множаньне (м. т.), памнажэньне.

Умноженный—памножаны.

Умный—разумны, багаты на розум, галаваты.

Умование—умываньне, мыцьцё.

Умозаключение (лог.)—вывод (пс.-л. т.).

Умозаключать—рабіць вывод, выводзіць.

Умозрение—тэорыя.

Умозрительно—тэарэтычна.

Умозрительный—тэарэтычны.

Умоисступление—шал, шалёнства.

Умок—см. Умишко.

Умол—мліва, памол.

Умолачивать, умолотить—умалочваць, умалаціць.

Умоление—упрашэньне, благаньне.

Умолимый—умольны, улітаваны.

Умолить—см. Умолять.

Умолк, без умолку—бязустанку, бязустаньня.

Умолкать, умолкнуть—змаўкаць, змоўкнуць.

Умолотить—см. Умолачивать.

Умолот—умалот.

Умолотный—умалотны.

Умолоть—см. Умалывать.

Умолчание—недаказ (л. т.), моўчкі, змаўчаньне.

Умолчать—см. Умалчивать.

Умолять, лить—упрашаць, упраціць; багаць; расчуліць.

Умопомрачение—затлумленьне, марока, помарака.

Умопомрачительный—тлўмны, марочны.

Умопомешательство—см. Сумашествие.

Умопредставление—уяўленьне.

Умора—пацёха, сьмех; *это просто* -ра—сьмех дый годзі.

Уморительно—пракўдна, пацёшна, сьмешна.

Уморительный—пракўдны, пацёшны, сьмешны, камэдны.

Уморить—замарыць, змарыць, вьмарыць, вьвесыць; зму́чыць, з(а)мардаваць.

Умориться—змарыцца, прыстаць, зму́чыцца, з(а)мардавацца, зьнясіліцца.

Умостить—см. Умашивать.

Умотать—см. Уматывать.

Умственно—разумова, у думках.

Умственный—разумовы.

Умствование—мудраваньне, разумаваьне, дўманьне.

Умствовать—мудраваць, разумаваць, дўмаць.

Умудрять, -рить—умудоўваць, умудраць, умудрыць; настаўляць, настаўіць на розум.

Умчать—умкнуць, занесьці, загнаць, запёрці.

Умчаться—умкнуцца, занесьціся, пагнацца.

Умывальник—рукамы́йнік.

Умывальный—рукамы́йны.

Умывальня—умыва́льня.

Умывание—умываньне, мыцьцё.

Умывать, умыть—умываць, умыць, памыць.

Умысел—замёр, намер, на́мысел, мэта; *с -лу*—см. Умышленно; *без -лу*—ненаўмысна, незнарок; *с умыслом*—наўмысна, наўмысьля.

Умыть—см. Умывать.

Умышленно—наўмысна, наўмысьля, сумысьня, знарока́м, знарочыста, з на́мерам, на́мыслам.

Умышленность—наўмыснасьць.

Умышленный—наўмысны, знарочны, знарочысты.

Умышлять, умыслить—задумляць, задўмаць; нава́жвацца, нава́жыцца; замышляць, замысьліць.

Умягчать, умягчить—зьмякчаць, зьмякчыць; памякчаць, памякчыць.

Умять—см. Уминать.

Унавоженный—угноены, пагноены.

Унавожываць, унавозіць—угнойваць, угноіць; пагнойваць, пагноіць.
Унаследованне—атрыманыя спадчыны, замацаваныя ў спадчыне
Унаследованный—атрыманы ў спадчыну.
Унаследоваць—атрымаць (дастаць, перамаць) у спадчыну; замацаваць у спадчыне.
Ундина (*миф.*)—русалка.
Унесение—занясенне, аднясенне.
Унести—*см.* **Уносіць**.
Универсальна—універсальна.
Универсальность—універсальнасць.
Универсальный—універсальны.
Униат—вуніят.
Униатка—вуніятка.
Униатский—вуніяткі.
Университет—універсытэт.
Университетский—універсытэцкі.
Унижать, унизить—зніжаць, знізіць, панізіць; пагарджаць, пагардзіць (*кім*); гнібіць, згнібіць;—*тсья*—гніцца, ламаць *ка*—*рак* (перад *кім*).
Унижение—зніжэнне, паніжэнне; гнібэнне, знявага, зневажэнне.
Униженно—зніжана, пакорна.
Униженность—зніжанасць, пакорнасць.
Униженный—зніжаны, пагарджаны, зняважаны, згнібены.
Унизительно—зняважліва, ганёбна, подла, нізка.
Унизительность—зняважлівасць, ганёбнасць.
Унизительный—зняважлівы, ганёбны, подлы, нізкі.
Унизывание—нанізванне, утыканне.
Унизывать, заты—нанізваць, нанізаць; утыкаць, уткнуць, паўтыкаць.
Унимание—суніманне, гамаванне, заспакойванне.
Унимать, унять—сунімаць, суняць; унімаць, уймаць, уняць; гамаваць, угамаваць; заспакойваць, заспакоіць.
Униматься, уняться—сунімацца, суняцца; уймацца, уняцца; гамавацца, угамавацца; заспа-

койвацца, заспакоіцца; сцішацца, сціхнуць.
Унимающий (*мед.*)—гамоўны, гавальны.
Унисон (*муз.*)—унісон, аднагучнасць (*мэ. т.*).
Унитарный—унітарны.
Уничжать, жить—зневажаць, зняважыць; гнібіць, згнібіць; ганьбіць, зганьбіць.
Уничжение—знявага, ганьба, ганьбэнне, згнібэнне; пакора
Уничженный—зняважаны, зганьбены, згнібены.
Уничжительный—зняважны, зняважальны, ганёбны.
Уничтожаемость—знішчальнасць, пераводнасць.
Уничтожаемый—знішчальны, пераводны.
Уничтожать, уничтожить—нішчыць, знішчаць, знішчыць; нівёчыць, знівёчыць; руйнаваць, зруйнаваць; выгубляць, выгубіць, павыгубляць; пераводзіць, перавёсці, папераводзіць; *в см. отменять*—касаваць, скасваць.
Уничтожающий—знішчальны, знівёчны, пераводны, згубны.
Уничтожение—знішчэнне, знівечанне, выгубленне, перавод; *юрид.*—касаванне (*права*).
Уничтожительный (*юрид.*)—касавальны.
Уния—вунія.
Уноравливать, уноровить—дагаджаць, дагадзіць, унаравіць.
Унос—унос, унясенне.
Уносить, унести—выносіць, вынесці; адносіць, аднесці; заносіць, занесці.
Унтер-офицер—ўнтэр-афіцэр.
Унтер-офицерский—ўнтэр-афіцэрскі.
Унцевый—ўнцавы.
Унция—ўнцыя.
Унывать, уныть—журыцца, зажурыцца; смуціцца, засмуціцца; тужыць, затужыць; панікаць, панікнуць.
Унывно, ный—*см.* **Заунывно, ный**.
Уныло—невясёла, пахмурна, смутна, сумна, нудна.

Унылость—невясёласць, пахмўр-насьць, смўтнасьць, нўднасьць.

Унылый—невясёлы, пахмўрны, смўтны, сўмны, нўдны.

Уныние—смўтак, сум, нудá.

Уныривать, рнуть—уныраць, уныр-нуць; *от чего*—унікаць, унікнуць.

Уняtie—уня́цце, уймава́ньне, уём, суніма́ньне.

Унять—см. Унимать.

Упад—упа́д; *хочет до упаду*—рагоча, аж памірае.

Упадание—па́даньне.

Упадать, упасть—па́даць, упада́ць, упа́сці; зва́львацца, зва́ліцца, ры́нуцца; зва́ліцца; *в см.*

приходит в упадок—занепа-да́ць, заняпасьці; *упасть в об-морок*—самле́ць, абамле́ць; *упасть и ударит ся*—ля́снуц-ца, ля́пнуцца, бра́ьнуцца, чма́к-нуцца, голнуцца; *всёда упала*—вада́ спáла.

Упадок—упа́д, заняпа́д; *у. сил*—зья́сілёньне; *находящийся в упадке*—падупа́лы.

Упаивать, упоить—упойваць, упай́ць.

Упаковка—пакава́ньне; запакоўка.

Упаковщик—пакава́льнік.

Упаковочный—пакава́льны.

Упаковывание—пакава́ньне.

Упаковывать, ковать—пакава́ць, упакоўваць, упакава́ць; запа-коўваць, запакава́ць, пазапа-коўваць.

Упалзывать—см. Уползать.

Упалый—заняпа́лы, падупа́лы.

Упамятовать—упа́мятаваць.

Упаривать, упарить—па́рыць; упар-ваць, упа́рыць; угра́ваць, угрэ́ць.

Упасать, упasti—хава́ць, ухава́ць; *упasi бoжe*—кры́й божа, ба-рані́ божа, хава́й божа!

Упасть—см. Упадать.

Упахивать, хать—заворваць, за-ара́ць, уварáць.

Упекать, упечь—пячы́, упячы́, за-праторы́ць; -ка́ть *под суд*—упя́каць пад суд.

Упеченный—упе́чаны, запэчаны.

Упелёнывание—спавіва́ньне.

Упелёнывать, упеленать—спаві-ва́ць, спаві́ць, увіну́ць.

Упениться—упе́ніцца, запе́ніцца.

Упереживать, опередить—выпя-рэджваць, выпераджа́ць, вы́пе-радзі́ць.

Упечь—см. Упекать.

Упещрять—стрыка́ціць.

Упиваться, упиться—упіва́цца, упі́цца, паўпіва́цца.

Упиливать, упилить—адпілоўваць, адпілава́ць, адпілі́ць.

Упирание—упіра́ньне, упіна́ньне.

Упирать, опереть—упіра́ць, упе́рці, падпе́рці; упіна́ць, упи́ць.

Упираться, опереться—упіра́цца, упе́рціся; абпе́рціся, падпе́р-ціся; упіна́цца, упи́нуцца; упáр-ціцца, заўпа́рціцца.

Уписывание—упісва́ньне.

Уписывать, сать—упісва́ць, упіса́ць, паўпісва́ць; *пишу*—паяда́ць, паё́сьці, пажэ́рці, палопáць.

Упитанность—тлў́стасьць, сы́тасьць.

Упитанный—тлў́сты, сы́ты, глáдкі.

Упитывать, тать—насыча́ць, насы́-ціць; адкармі́ць, загадава́ць.

Упиться—см. Упиваться.

Упихивание—упі́хваньне, упі́ханьне.

Упихивать, хать, хнуть—упі́хваць, упі́хаць, упхну́ць, паўпі́хаць.

Уплата—вы́плат, запла́та.

Уплоченный—вы́плачаны, запла́-чаны.

Уплачивать, уплатить—выпла́чваць, вы́плаці́ць; запла́чваць, запла-ці́ць.

Уплетание—уплята́ньне.

Уплетать, уплести—уплята́ць, упле́сьці.

Уплотнение—сьці́сканьне.

Уплотненный—сьці́снуты.

Уплотнить, нить—сьці́скаць, сьці́с-нуць; рабі́ць, зрабі́ць шчы́ль-ным (шчы́тным).

Уплывание—уплыва́ньне, адплы-ва́ньне.

Уплывать, уплыть—уплыва́ць, уплы́ць, уплы́сьці; адплыва́ць, адплы́ць.

Упование—надзе́я, спадзява́ньне.

Уповательно—з надзе́яй.

Уповать—спадзява́цца паклада́ць (мець) надзе́ю.

Уподобительный—параўна́льны, параўна́ўчы.

Уподобление—прыпадабле́ньне.

Уподобляць, уподобіць—прыпадабляць, прыпадобіць; прыраўноўваць, прыраўнаваць.
Уподобляцца, уподобіцца—рабіцца, зрабіцца падобным; прыпадабляцца, прыпадобіцца; прыраўноўвацца, прыраўнавацца.
Упоение—упой, упаёньне, захапленне.
Упоенный—упоены, захоплены.
Упоительный—захопны, чароўны.
Упоить—см. Упаивать.
Упокое—спачываньне, спачын, адпачынак, спакой.
Упокой—адпачынак, адпачнёньне, спакой.
Упокоивать, упокоить—даваць, даць адпачынак.
Упокоиваться, упокоиться—спачываць, спачыць, супачыць; успакойвацца, успакойцца.
Упокоительный—успакойваючы.
Уползать, уползти—спаўзаць, спаўзці.
Уполномочение—паўнамоцтва.
Уполномоченный—упаўнаважаны, паўнамоцны.
Уполномочивать, мочить—упаўнаважваць, упаўнаважыць; даваць, даць паўнамоцтва.
Уполномочие—см. Уполномочение.
Уполовник—(а)палонік.
Упоминание—спамінаньне, менаваньне.
Упомянуть, упомянуть—спамінаць, спамянуць; менаваць, паменаваць.
Упомнить—спомніць, папомніць.
Упор—упор, падпора; *выстрелить в упор*—выстрэліць, прываставіўшы рэлю.
Упорно—упарта, упорчыва, заўзята.
Упорный—упарты, упорчывы, заўзяты, заложны.
Упорство—упартасць, упорчывасць, заўзятасць, заўзяцце.
Упорствовать—упірацца, упірціцца.
Упорхать, упорхнуть—пырхаць, спырхнуць.
Упорядочение—упарадкаваньне, упарадкаваньне.
Упорядоченный—упарадкаваны, упарадкаваны, уладжаны.
Упорядочить—упарадкаваць, упарадчыць, уладзіць.

Употребительность—ужывальнасьць, ужыванасьць, ужытнасьць.
Употребительный—ужывальны, ужываны, ужытачны, ужытны.
Употребление—ужываньне, ужытак, спажываньне, спажытак, зажываньне; *быть в -нии*—ужывацца.
Употреблять, -бить—ужываць, ужыць; спажываць, спажыць; зажываць (чаго); *-бить с пользой*—спажыткаваць, скарыстаць; *-бить средства*—зрабіць захады.
Употребляемый—ужываны.
Употребленный—ужыты.
Употчевать—участаваць, начаставаць.
Управа—управа; *земская у. (ист.)*—зёмская ўправа.
Управитель—загадчык, кіраўнік.
Управительский—кіраўніцкі.
Управительство—кіраўніцтва.
Управление—кіраваньне, кіраўніцтва, управа.
Управлять (чем)—кіраваць (чым), правіць, загадваць (чым), арўдаваць.
Управляться, управиться (с чем)—спраўляцца, справіцца.
Управляющий—кіраўнічы, кіраўнік.
Упражнение—практыкаваньне.
Упражнять, няться—практыкаваць, практыкавацца.
Упразднение—касаваньне, скасаваньне.
Упразднённый—скасаваны.
Упразднять, нить—касаваць, скасаваць; зносіць, зьнёсці.
Упрашивание—упрошваньне.
Упрашивать, упросить—прасіць, упрошваць, упрасіць.
Упревать, упредить—управаць, упрэць.
Упреждать—см. Предупреждать.
Упрёк—дакор, закід, папіка, упіка, дамова, даніманьне, вымоўка дапінка.
Упрекание—дакарэньне, папіканьне, упіканьне, дамаўленьне, даніманьне, дапінаньне, нараканьне.
Упрекатель—дакаральнік, папікайла, папікач.

Упрекать, упрекнуть—дакараць, дакарыць; папікаць, папікнуць; упікаць, упікнуць; закідваць, закінюць (каму ў чым); вымаўляць, вымавіць; дапінаць, дапнуць; датыкаць, наракаць.

Упрэчны—дакорны, дакорлівы, закідлівы, упіклівы.

Упросить—см. Упрашивать.

Упрочение—усталенне, забеспячэнне.

Упрочивать, упрочить—усталіць, усталіць; зрабіць сталым (трывлым).

Упрощение—спрашчэнне, упрасчэнне.

Упрощенный—спрошчаны, упрошчаны.

Упростить, упростить—спрошчваць, спросыціць.

Упругий—прудкі, пругкі, пругі, тугі, непакорнік.

Упруго—прудка, пругка, туга.

Упругость—прудкасыць, пругкасыць, тугасыць,

Упрыгаться—заскакацца.

Упрыскивать, скать, снуть—упырскваць, упырскаць, упырснуць.

Упряжка, жь—збруа.

Упряжной—запрэжны.

Упрямец—упарты, упорнік, упорлівы, капрызны.

Упрямиться, мствовать—упарціцца, упартаваць, упірацца; натўрыцца, капрызіцца.

Упрямица—упартая, упорніца, капрыза.

Упрямо—упарта, упорчыва, упорліва,

Упрямоство—упартасць, упорчывасць, упорлівасць, натўрлівасць.

Упрямый—упарты, упорчывы, упорлівы, натўрлівы, натўрысты; *слишком* у.—заўпарты.

Упратывание—ухоўванне, захоўванне.

Упратывать, тать—ухоўваць, ухаваць; захоўваць, захаваць; запраторваць, запраторыць.

Упускание—упускаенне; ние *из виду*—занядбанне.

Упускать, упустить—упускаць, упущаць, упусыціць (шклянку); занядбаць (слова); пра-

пільнаваць, прагледзець (знамага).

Упутывать—см. Опутывать.

Упущение—упущэнне, занядбанне, недагляд, правіна.

Упырь—см. Вампир.

Упятерить—упяцярыць.

Ура!—хай жывё! вур! віват! слава!

Уравнение—раўнанне; ние *коэффициентное (мат.)*—зраўнанне (м. т.).

Уравненный—зраўнаны, зроўнены.

Уравнивание—раўнаванне.

Уравнивать, уравниать—раўнаваць, зраўнаваць, зраўнаць.

Уравнитель—параўнальнік, раўнавальнік.

Уравнительный—параўнальны, раўнавальны.

Уравновешенность—сталасць, разважнасць.

Уравновешенный—сталы, разважны (чалавек).

Уравновешивать, уравновесить—роўнаважыць, зроўнаважыць.

Ураган—гураган (г.-к. т.), навала.

Ураганный—гураганны, навальны.

Уразумевать, меть—зразумяваць, зразумець, выразумець; цяміць, сыцяміць; кёміць, скёміць; расшалопаць, раскумекаць.

Уразумение—зразумённе, выразумённе.

Урал (геогр.)—Урал.

Уральский—уральскі.

Уран (астр.)—Уран.

Уранит (минер.)—ураніт.

Урвать—см. Урывать.

Урегулировать—урэгуляваць, упарадкаваць, уладзіць.

Урезонивание—довады.

Урезонивать, нить—даводзіць, давёсці, угаварыць.

Урезывать, зать—урэзваць, урэзаць; уцінаць, уцяць.

Урильник—урынал.

Урина—мача.

Урна—ўрна, пахавальны гаршчок.

Уровень—рровень, грунтвага.

Урод—вырад, вырадак, пачвара.

Уродина—пачварына.

Уродить—см. Урожать.

Уродиться—урадзіцца, нарадзіцца; *в кого*—удайца.

Уродзішце—пачва́рына, страшы́дла.
Уродливо—выро́дліва, пачва́рна.
Уродливость—выро́длівасць, пачва́рнасць.
Уродливый—выро́длівы, пачва́рны, бры́дкі.
Уродовать—кале́чыць, нівэчыць; *вещь*—казіць, псава́ць.
Уродство—см. **Уродливость**.
Урожай—ураджа́й, уро́да, уро́д, ро́д, плён.
Урожайность—ураджа́йнасць, ура́длівасць.
Урожайный—ураджа́йны, уро́дны, ура́длівы, плённы, пло́дны; *-ный на хлеб*—хле́бны; *-ный на грибы*—гры́бны.
Урожденный—уро́джаны, нара́джоны, прыра́джоны.
Урожать, уродить—ра́дзіць, ура́дзіць, нара́дзіць, зара́дзіць; пла́дзіць, напла́дзіць; *-дился в отца*—уда́ўся ў ба́цку.
Уроженец—нара́джэнец, прыра́джэнец, ро́дам (скуль), тубы́лец.
Уроженка—нара́джэнка.
Урок—1) лэ́кцыя; 2) за́да́ньне.
Урон—стра́та, шко́да.
Уронить—упу́сцьціць; зы́нізіць.
Урочище—уро́чышча.
Урочный—вы́значаны, за́да́ны.
Урубать, бить—адруба́ць, адру́біць, адся́чы; уці́наць, уці́ць.
Урчание—бу́рча́ньне.
Урчать—бу́рчаць.
Урывать, урвать—уры́ваць, урва́ць, ада́рваць.
Урывка—уры́вак, во́льная часі́на.
Урывок—уры́вак.
Урывочный—уры́ўкавы.
Уряд, за-уряд—за-звы́чай.
Урядник—ву́ра́днік.
Ус—вус (*мн.*—вў́сы).
Усадебка—сядзі́бка, маё́нтачак.
Усадебный—сядзі́бны.
Усадка—см. **Посадка**.
Усадьба—сядзі́ба, садзі́ба, маё́нтак, дво́р, га́спода, сялі́ба.
Усаживание—уса́джва́ньне.
Усаживать, посадить—уса́джваць, уса́дзіць; садзі́ць, паса́дзіць; расся́джваць, расся́дзіць.
Усаливать, усалить—зашма́льцоўваць, зашма́льцава́ць, ушма́рава́ць.

Усатый—вуса́ты.
Усач—вуса́ч.
Усваивание—прыу́лашчва́ньне, прысвойва́ньне.
Усваивать, усвоить, усвоить—прыу́лашчва́ць, прыу́ласьціць; прысвойва́ць, прысвоі́ць.
Усвоение—прыу́лашчва́ньне, прысвае́ньне (б. т.).
Усвоенный—прыу́лашчаны, прысвоены.
Усвояемость—прыу́лашча́льнасць, прысвая́льнасць.
Усвояемый—прыу́лашча́льны, прысвая́льны.
Усевать, усеять—уса́ваць, усе́яць.
Усекать, усечь—уса́каць, уся́чы; уці́наць, уці́ць; адся́чы, адся́ць.
Усекновение—уця́цьце, сы́цяцьце; *праздн. 29 авг.*—Іва́н Га́лава-рэ́з.
Усердие—шчы́расць, гарлі́васць.
Усердно—шчы́ра, зычлі́ва, гарлі́ва, стара́(э)нна.
Усердный—шчы́ры, зычлі́вы, гарлі́вы, стара́(э)нны, паха́плівы.
Усердствовать—стара́цца, шчы́рыць, спры́ць, заві́хацца.
Усестся—усе́сьціся, се́сьці.
Усечение—уця́цьце, уці́н, адся́чэньне.
Усечённый—уця́ты, адсе́чаны.
Усидчиво—усе́дліва, вы́трыма́ла.
Усидчивость—усе́длівасць, вы́трыма́ласць.
Усидчивый—усе́длівы, вы́трыма́лы.
Усиживать, усидеть—усе́джваць, уся́дзец, усе́дзец.
Усик—вў́сік.
Усиление—пама́цнё́ньне, узма́цнё́ньне.
Усиливать, усилить—пама́цня́ць, пама́цніць; узма́цня́ць, узма́цніць.
Усиленный—памо́цнены, узмо́цнены.
Усилие—намо́га, на́ту́га, наляга́ньне, сілкава́ньне, забегі́.
Условно—пі́льна.
Уильный—пі́льны.
Ускакивать, ускакать—ска́каць, паска́каць; уця́каць, уця́чы.
Ускользать, ускользнуть—вы́сьлі́заць, вы́сьлі́знуць; вы́коў́з-

ваца, вйкаўзнуца; увіль-
ваць, увільнуць; унікаць,
унікнуць.

Ускоренне—прыспышэнне, пры-
скарэнне, паскарэнне.

Ускоренный—прыспешаны, пры-
скораны.

Ускоритель—прыспышальнік.

Ускорительный—прыспешны,
прыспышальны.

Ускорять, -рить—прыспешваць
прыспышаць, прыспешыць;
прыскараць, прыскорыць.

Услава—асалода.

Усладительно—саладка, салодка,
прыёмна.

Усладительность—салодкасць,
прыёмнасць.

Усладительный—салодкі, прыёмны.

Услаждать, усладить—асаладжаць,
асаладзіць; цешыць, паця-
шаць, пацешыць; надаваць,
надаць салодкасці.

Услаждение—асалода, пацеха,
прыёмнасць.

Услание—засланне.

Услать—см. Усылать.

Услащивать—см. Подслащивать.

Уследить—дасачыць, дапільнаваць,
дасцярэгчы.

Условие—умова, уговор, кантракт;
заклучить -вие—скласці
ўмову; *под* -вием—з умоваю;
по -вию—паводле ўмовы;
згодна ўмовы; *непременное*
-вие—канечная ўмова; *нару-*
шить -вие—зламаць умову.

Условленный—умоўлены, уговорны,
выгавараны, дагджаны.

Условливаться, условиться—умаў-
ляцца, умовіцца; дагаджацца,
дагадзіцца; пагаджацца, па-
гадзіцца; дагаворвацца, дага-
варыцца; угаворвацца, угава-
рыцца.

Условно—умоўна.

Условность—умоўнасць.

Условный—умоўны; -ное *наклоне-*
ние (грам.)—умоўны лад.

Усложнение—ускладненне, заві-
ласць.

Усложненный—ускладнены, завілы,
заблытаны.

Усложнять, нить—ускладняць,
ускладніць; заблытваць, за-

блытаць, заплўтаць.

Услуга—паслўга, услўга.

Услужение—паслўга, слўжба; *быть*
в -ним—служыць (каму); *по-*
ступить в -ние—пайсці на
слўжбу, наняцца.

Услуживание—прыслўжванне,
прыслугоўванне, дагаджэн-
не.

Услуживать, -жить—прыслўжаць,
прыслугоўваць, прыслужыцца;
услўжаць, услужыць; да-
гаджаць, дагадзіць; выдыгацца.

Услужливо—прыслўжна, услўжна,
дагодліва, улёгліва.

Услужливость—прыслўжнасць,
услўжнасць, дагодлівасць,
улёглівасць.

Услужливый—прыслўжны, услўж-
ны, дагодлівы, улёглівы, за-
пабягайла.

Услужник—прыслўжнік.

Услужница—прыслўжніца.

Услужничать—прыслўжацца
запабягаць (пэрад кім).

Услышание, во -ние *всех*—голасна,
чўтна.

Услышать—услўхаць, учўць, па-
чўць, дачўцца.

Усматривание—угляданне.

Усматривать, усмотреть—углядаць,
угледзець; згледжаць, згле-
дзець; забачваць, забачыць;
заўважваць, заўважыць; за-
пілююваць, запільнаваць.

Усмехаться, хнуться—усьміхацца,
усьміхнуцца.

Усмешка—усьме(і)шка, ухмылка.

Усмирение—усьмірэньне, заспа-
каенне, угамаванне, уціха-
міранне, паскрамленне.

Усмиренный—усьміраны, заспа-
коены, угамаваны, уціхамі-
раны, уцішаны.

Усмирять, -рить—усьміраць, усьмі-
рыць; заспакойваць, заспа-
койць, супакойць, гамаваць,
угамоўваць, угамаваць; уці-
хаміраваць, уціхамірыць; уці-
шаць, уцішыць; прыцішаць,
прыцішыць; скраміць, паскра-
мляць, паскарміць (Нс.)

Усмиритель—усьмірыцель, -ральнік.

Усмирительный—усьміральны,
гамоўны; карны.

Усмотрение—погляд; зданье; да-
бачнасьць (В. Ласт.); *по ва-
шему усмотрению*—як самі
знаёце, на ваш погляд.

Усмотренный—углёджаны, згле-
джаны, забачаны, заўважаны,
убачаны.

Усмотреть—см. Усматривать.

Уснащать—см. Оснащать.

Уснуť—заснуць, паснуць.

Усобица—усобица, нязгода, калатня.

Усовершенствование—удасканá-
леньне, паляпшэньне.

Усовершенствованный—удасканá-
лены, паляпшаны.

Усовершенствователь—удасканáль-
нік, паляпшальнік.

Усовершенствовать—удасканáль-
ваць, удасканáляць, удаска-
наліць; паляпшаць, паляпшыць.

Усовещивать, усовестить—даво-
дзіць, давесьці (да сумленьня);
усовесьціць.

Усол—усольваньне.

Усолить—усаліць, паўсольваць.

Усомніться—усумніцца, усуміцца.

Усопший—памёрлы, нябожчык.

Усохлый, -хший—усохлы.

Усохнуть—см. Усыхать.

Успение—скон, скананьне; *праздник
15 авг.*—Пёршая Прачыстая.

Успевать, успеть—пасьпяваць,
пасьпець; упраўляцца, упра-
віцца.

Успех—пасьпэх, посьпех, сьпех,
спор, упраўка, удача; *большой
у.*—значны пасьпэх.

Успешно—з пасьпэхам, пасьпешна,
спорна, упраўна.

Успешность—пасьпешнасьць, спор-
насьць, упраўнасьць.

Успешный—пасьпешны, спорны,
упраўны.

Успокоение—супакой, супакаеньне,
заспакаеньне, уціхаміраньне,
угамаваньне.

Успокоивание—супакойваньне, за-
спакойваньне, уціхаміраваньне,
гамаваньне.

Успокоивать, успокоить—супакой-
ваць, супакойць; заспакойваць,
заспакойць; успакойваць, успа-
койць; уціхаміраваць, уціхамі-
рыць, гамаваць, угамаваць,
замагаваць; -**иться**—супако-

іцца, заспакойцца; уціхамі-
рыцца, сьцішыцца, спачыць,
адыйсьці, адпусьціць, агоў-
тацца.

Успокоивающий (мед.) -ительный—
гамоўны, заспакойлівы.

Уста—вусны.

Устав—статут, устава.

Уставление—тамленьне, зморваньне,
прыставаньне.

Уставать, устать—таміцца, ста-
міцца; зморвацца, змарыцца;
мардавацца, змардавацца; пры-
ставаць, прыстаць; зьнясіль-
вацца, зьнясіліцца, зьнябыцца;
идя пешком—падбіцца; **устать
в пути**—здарожыцца, зьня-
быцца.

Уставка—устаўка.

Уставливать, уставлять, уставить
—устаўляць, уставіць; устанаў-
ляць, устанавіць (цану).

Уставный—статутовы.

Уставщик—устаўнік.

Устаивать, устоять—устойваць,
устаіць; выстойваць, выстаяць;
вытрымліваць, вытрымаць
(стоячы); -**яться**—адстаяцца.

Устало—стомлена, зморана.

Усталость—стомленасьць, змора-
насьць, зьнясіленьне, зьня-
мога.

Усталый, -вший—стомлены, змора-
ны, зьнясілены, змардаваны,
прысталы; *при ходьбе*—падбі-
ты; *в дороге*—здарожаны.

Усталь—утома; *без -ли*—няўтомна,
бязустанку.

Установливание—устанаўленьне,
азначэньне.

**Устанавливать, устанавливать, уста-
новить**—устанаўляць; устана-
віць; азначаць, азначыць, -но-
виться—стаць, устáліцца.

Установитель—устаноўнік

Установительный—устаноўчы; -ўны.

Установка—устаўляньне.

Установление—установа.

Установленный—устаноўлены, азна-
чаны, вызначаны.

Устарелость—застарэласьць, паста-
рэласьць, перастарэласьць.

Устарелый, -вший—застарэлы, па-
старэлы, перастарэлы, задáў-
нены.

Устареть—застарэць, пастарэць, перастарэць, задаўніцца.

Устать—см. Уставать.

Устерегать, устеречь—упільноўваць, упільнаваць, дапільнаваць; усьцерагаць, усьцярагчы; -гаться—пільнавацца, сьцерагчыся.

Устереженный—упільнованы, дапільнаваны.

Устилание—усьціланьне, высьціланьне.

Устилать, устлать—усьцілаць, услаць; высьцілаць, вьслаць; **устилать камнем**—брукаваць.

Устилка—см. Устилание.

Устно—вўсна, на памяць, з галавы.

Устин—Юстын.

Устинья—Юстына, Юста.

Устный—вўсны, на словах.

Устой в строении—падпора, слуп, падстава, аснова; *на молоке*—вяршок.

Устойчиво—ста́ла, цьвёрда, стойка, станоўка, устойліва.

Устойчивость—ста́ласць, цьвёрдасць, стойкасьць, станоўкасьць, устойлівасьць.

Устойчивый—ста́лы, цьвёрды, стойкі, станоўкі, устойлівы, няхісткі, непахісны.

Устоять—см. Устанавіць.

Устраивание—уладжаньне, упарадкаваньне, пабудаваньне

Устраивать, устроить—уладжваць, уладзіць; упарадкоўваць, упарадкаваць; ра́дзіць, ура́дзіць; будаваць, пабудаваць; рабіць, зрабіць; -ивать *потолок*—сталяваць; -ивать *подмостки*—рыштаваць; -ивать *свадьбу*—спраўляць вясьлёле.

Устраиваться, устроиться—уладжвацца; упарадкоўвацца; -іться *на службу*—дастаць службу.

Устранение—адхіленьне, адсуваньне, звальненьне, зьняцьце (з пасады).

Устранённый—адсўнуты, адхілены; *от должности*—звольнены, скінуты (з пасады).

Устранять, нить—адсоўваць, адсуваць, адсўнуць; адхіляць, адхіліць; -нить *от должно*

сти—звольніць, зьняць, скінуць (з пасады).

Устрашать, шить—застрашаць, застрашыць; страхаць, настрахаць; перастрашаць, перастрашыць; -шиться—жахнуцца.

Устрашение—застрашэньне, страхата́, грозьба.

Устрашенный—застрашаны, перастрашаны.

Устрашительный—застрашальны.

Устремление—накіроўваньне, зварот, імкненьне.

Устремлять, мить—кіраваць, накіраваць; зварачаць, зьвярнуць; пускаць, пусьціць; -мить *взор*—уста́віцца (вачыма), утал(р)ю́піцца.

Устремляться, миться—кідацца, кінуцца; пускацца, пусьціцца; рьнуцца, рўшыцца. шугнуць.

Устрица (зоол. *Ostrea*)—вўстрица

Устричный—вўстричны.

Устроение—уладжаньне, упарадкаваньне, ураджаньне.

Устроить—см. Устраивать.

Устройство—лад, парадак, уклад, пабудова; *государственное у.*—дзяржаўны ўклад (гр. т.).

Устроитель—см. Организатор.

Устроить—см. Устраивать.

Уступ—прыступка (г.-к. т.).

Уступание—уступаньне.

Уступать, пить—уступаць, уступіць; аддаваць, аддаць; паступацца, паступіцца; папускацца, папусьціцца; паддавацца, паддацца; -пать *с цены*—спускаць з цань.

Уступающий (*достоинством, числом*)—ніжэйшы.

Уступительный (*грам.*)—уступальны.

Уступка—устўпка, спуск.

Уступочный, -ная цена—спускная цана́.

Уступчиво—устўпчыва, падатліва, падатна.

Уступчивость—устўпчывасьць, падатлівасьць, падатнасьць.

Уступчивый—устўпчывы, падатлівы, падатны.

Устье—вўсьце (г.-к. т.), сутока; *печи*—чалёсьнік(і); *пушки*—вы́лет.

Устыце (*бот.*)—прадўшына гарлавая (б. т.).

Усугубление—падваенне, узмацненне.

Усугублять, бить—падваяць, падвоіць; узмацняць, узмацніць; пабольшваць, пабольшыць.

Усушивать, шить—засушваць, засушыць; усўшваць, усушыць, высушыць.

Усушка—усўшка, ўсха.

Усы—*см.* Ус.

Усчитывать, учесть—улічаць, улічыць.

Усылание—засыланне.

Усылать, услать—засылаць, заслаць; высылать, выслаць, паслаць.

Усылка—высыланне, засыланне.

Усыновитель—усынавіцель, названы бацька.

Усыновление—прыманьне за сына, усынаўленне.

Усыновленный—прыняты за сына, усыноўлены.

Усыновлять, вить—прыймаць, прыняць за сына; усынаўляць, усынавіць.

Усыпальница—грабніца.

Усыпание—усыпанне.

Усыпать, уснуць—засынаць, заснуць.

Усыпать, усыпать—1) пасыпаць, пасыпаць, высыпаць; 2) адсыпаць, адсыпаць.

Усыпительный—усыпляючы; *-ное лекарство*—лякарства на сон.

Усыпка—*см.* Усыпание.

Усыпляющий—*см.* Усыпительный.

Усыплять, пить—наводзіць, навесыць сон.

Усыхание—усыханне.

Усыхать, усохнуть—усыхаць, усохнуць, усохці.

Усыкание—цкаванне.

Усыкать, усыкнуть—цкаваць, пацкаваць.

Утаённый—утоены, перахованы.

Утаивание—утойванне.

Утаивать, утаить—тайць, утойваць, утаіць, затаіць.

Утайка—утойка.

Утайщик—утойнік.

Утайщица—утойніца.

Утапливать, утопить—уграваць, угрэць.

Утапывание—утоптваанне, убіванне (зямлі).

Утапывать, утоптать—утоптаваць, утаптаць; убіваць, убіць (зямлі).

Утаскивание—уцягванне.

Утаскивать, утащить—уцягваць, уцягнуць; *вещи*—цўпаць, цўпнуць, скрасыць, зьдзібіць.

Утварь—спрат, рэчы, начынне.

Утвердительно—зацьвярджальна, цьвёрда.

Утвердительный—зацьвярджальны.

Утверждать, утвердить—цьвярдзіць, пацьвярдзіць; зацьвярджаць, зацьвёрдзіць; умацняць, умацоўваць, умацаваць; *кого во мнении (вере)*—упэўніваць, упэўніць, запэўніць.

Утверждаться, утвердиться *на чем*—умацняцца, умацніцца; угрунтоўвацца, угрунтавацца; укараніцца; асталёўвацца, асталывацца; *в чем*—упэўнівацца, упэўніцца.

Утверждение—зацьвярджэнне, умацненне, замацаванне.

Утёк—уцёк; *пуститься на утёк*—пусьціцца наўцёкі, задаць уцекача.

Утекание—уплыванне, выцяканне, уцяканне.

Утекать, утечь—выцякаць, вычечы; уплываць, уплыць, уплысьці; уцякаць, уцячы.

Утекий—уцёклы.

Утёнок—качаня, качанятка, вучаня.

Утереть—*см.* Утирать.

Утерпеть—уцярпець, урымсьціцца.

Утерять—*см.* Потерять.

Утёс—строма, крўча, скала.

Утесать—*см.* Утёсывать.

Утёсистый—стромкі, круты, скалісты.

Утеснение—ўціск.

Утеснитель—уціскач, скальнік.

Утеснительно—з ўціскам.

Утеснительный—уціскальны.

Утеснять, нить—уціскаць, уціснуць; прыгнятаць, прыгнясыць; гнібіць, згнібіць; п(е)расьлёдаваць.

Утёсывание—учосванне.

Утёсывать, утесать—учосваць, учасаць, счасаць.

Утеха—пацёха, уцёха, (с)пацяшэньне, спацёха.

Утечка—выцек, уцёчка.

Утешать, утешить—пацяшаць, пацёшыць; спацяшаць, спацёшыць; уцяшаць, уцёшыць.

Утешаться, утешиться чем—цёшыцца, пацяшацца, пацёшыцца (з чаго).

Утешение—см. Утеха.

Утешитель—пацяшальца, пацёшнік.

Утешительно—пацёшна, спацёшна, прыёмна.

Утешительность—пацёшнасьць, спацёшнасьць.

Утешительный—пацёсны, спацёсны, прыёмны.

Утилизационный—утилізацыйны, выкарыстаьны.

Утилизация—утилізацыя, выкарыстаьне.

Утилизировать—утилізаваць, выкарыстоўваць.

Утилитаризм—утилітарызм, тэорыя карысьці.

Утилитарный—утилітарны.

Утиный—качынны, вуцёны.

Утиральник—ру(ш)нік.

Утирание—уціраьне.

Утирать, утереть—уціраць, уцёрці; выціраць, выцёрці.

Утискивание—уціскваньне, упіханьне.

Утискивать, утискать, утиснуть—уціскаць, уціскаць, уціснуць; упіхаць, упхнуць.

Утихание—сьціханьне.

Утихать, утихнуть—сьціхаць, сьціхнуць; паціхнуць, уціхнуць, пасьціхаць; сьцішацца, сьцішыцца; угаманіцца.

Утишать, утишить—цішыць, сьцішыць; уціхаміраваць, уціхамірыць; гамаваць, угамаваць.

Утишение—цішэньне, уціхаміраваньне, гамаваньне.

Утка (Anas)—качка, вўтка; у. дикая, кряковая (A. boschas L.).—крыжак, крыжня, крыжанка; у. домашняя (A. domestica)—качка свойская (з. т.); утка-чирок—чырок, чырка; у. серая (A. strepera)—качка-неразня; у. печанка (A. tadorna)—качка

пярэстая (з. т.), утка-самец—качур.

Уткнуть—см. Утыкать.

Утконос (зоол. Ornithorhynchus paradoxus)—качкадзюб дзіўны (з. т.).

Утлый—бутлявы, кволы.

Уток—уток.

Утолачивать, утолчить—уталочываць, уталачыць.

Утоление—заспакаеньне, спатоленне, угамаваньне.

Утолительный—спатольны, гамоўны.

Утолчить—см. Утолачивать.

Утолочь—утаўчы.

Утолять, утолстить—патаўшчаць, патаўсыць, пагрубіць; шагся—таўсыць, грубець.

Утощение—патаўшчэньне, пагрубэньне.

Утолять, лить—заспакойваць, заспакойць; спатольваць, спатольць; гамаваць, угамаваць.

Утолённый—заспакоены, спатолены, угамаваны.

Утомительно—утомна, мардоўна.

Утомительность—утомнасьць, мардоўнасьць.

Утомительный—утомны, мардоўны, нўдны, нудотны.

Утомление—утома, змора.

Утомленный—утомлены, стомлены; змораны, змардаваны.

Утомляемость—нахільнасьць да ўтомы.

Утомляемый—нахільны да ўтомы.

Утомлять, мить—таміць, утомляць, стамляць, угаміць, стаміць, змарыць; мардаваць, змардаваць; нўдзіць, знўдзіць; тамаваць, стамаваць.

Утомляться, миться—таміцца, утамляцца, угаміцца; стамляцца, стаміцца; мардавацца, змардавацца; нўдзіцца, знўдзіцца; тамавацца, стамавацца; прыставаць, прыстаць; **мить**ся *от ходьбы*—падбіцца, захадзіцца; *от дороги*—здарожыцца.

Утомляющий—см. Утомительный.

Утонение—патанэньне.

Утонить—см. Утонять.

Утончать, утончить—патаняць, патаніць; утоньваць, утаніць, утанчыць.

Утончение—патанчэньне.
 Утончённо—патончана; далікатна.
 Утончённость—патончанасьць, вострасьць; *о вкусе, обхождении*—далікатнасьць.
 Утончённый—патончаны, вѣтанчаны, востры; *о вкусе*—далікатны.
 Утонять, утонить—патаняць, утоньваць, утаніць.
 Утопание—таплёньне.
 Утопать, утопнуть, утонуть—тапіцца, утапіцца, затапіцца, патануць.
 Утопист—утапісты.
 Утопический—утапічны, незапраўдны.
 Утопия—утопія, нэбыль.
 Утопление—патаплёньне.
 Утопленник—(у)топленик.
 Утопленница—топленица.
 Утопленный—(у)топлены, патаплены.
 Утоплять, утопить—тапіць, утапляць, утапіць, патапляць, патапіць; *пить патрон (воен.)*—загнаць патрон.
 Утоптать—*см.* Утапывать.
 Уторговывать, говать—утаргоўваць, утаргаваць.
 Уточка—качачка, вѣтачка.
 Уточнение—удакладнёньне (т. пр.).
 Уточнённый—удакладнены.
 Уточнять, нить—удакладняць, удакладняць.
 Утрамбование—убіваньне, утаптваньне.
 Утрамбовывать, бовать—убіваць, убіць; утоптаць, утаптаць.
 Утрата—стра́та, утра́та, згуба, збы́так.
 Утрачение—стра́чаньне, утра́чаньне.
 Утрачивать, утратить—стра́чваць, стра́ціць; утра́чваць, утра́ціць; губіць, загубіць; *тять доверие к кому*—зьянявѣрыцца.
 Утренний—ра́нішні, ра́ньні, па́ранны.
 Утренник—цѣплік, прымаразак.
 Утренняя—бѣтраня.
 Утрированный—увыда́тнены (л. т.).
 Утрировать—увыда́тняць (л. т.).
 Утрировка—увыда́тнёньне (л. т.).
 Утро—ра́ніца, ра́ньне, ра́нак, ю́тра; *раннее у.*—за́ра́нак, досьві́ткі;

рано по утру—зранку; *с раннего утра*—спазаранку; *выходить на пастбище ранним утром скот*—ганяць на́ранкі.
 Утроба—вантроба, нутро, трыбухі.
 Утробистый—вантробісты.
 Утробный—вантробавы, нутраны.
 Утроение—патраёньне.
 Утроенный—патроены.
 Утроивать, утroyать, утroyить—партройваць, патрайць, партройць.
 Утром—ра́ніцаю, зранку, паранку, ра́на, ура́нку, ура́ньні; *утром и вечером*—ра́на і ўвѣчары.
 Утрудиться—запрацава́цца, спрацава́цца, вы́працава́цца, вы́матца́, вы́мерха́цца; стурбава́цца.
 Утруджать, утрудить—утрудня́ць, утрудні́ць; турбава́ць, стурбава́ць.
 Утруднение—утруднёньне, утруджэньне, турбота, турба́цыя.
 Утруднённый—утруднёны, струдава́ны, стурбава́ны.
 Утучнелый—гладкі.
 Утучнение—угна́еньне (зямлi); пагладчэньне.
 Утучнительный—пагно́йны.
 Утучнять, утучнить—утуча́ць, ут́чыць; *землю*—гна́іць, угна́іць.
 Утушать, шить—тушы́ць, затушы́ць; гасі́ць, загасі́ць.
 Утыкать, утыкать—утыка́ць, уты́каць; абтыка́ць, абты́каць; затыка́ць, паабтыка́ць.
 Утюг—прас, жалѣзка, пѣглік.
 Утюжение—прасава́ньне.
 Утюженный—прасованы, прасаваны.
 Утюжить—прасава́ць (*сов.* выпрасава́ць), глэдзі́ць.
 Утюжище—вялі́кі прас.
 Утюжный—прасовы.
 Утягивание—уця́гганьне.
 Утягивать, утянуть—уця́гваць, уця́гну́ць; заха́пляць, заха́піць; сы́цягваць, сы́цягну́ць (*укра́сьці*).
 Утячий—*см.* Утиный.
 Уфа (*гор.*)—Уфа.
 Ух!—ух!.
 Уха—ю́шка, ю́ха, полі́ўка.
 Ухаб—вы́бай.
 Ухабина—вы́баіна.

Ухабистый—выбоисты, выбайны, трўскі.

Ухаживание за больным—догляд, дагляданьне, уход; за женщи-
нами—залёты, убёгі, заля-
цаньне, убяганьне, умі́згі.

Ухаживатель—залётнік.

Ухаживать за больным—хадзіць, глядзець, даглядаць (каго), дбаць (аб кім); за женщинами—заляцацца, жаніхацца, пры-
вівацца (да каго), убягаць (за кім), упадаць (за кім).

Ухарь—зух, угар, вогер.

Ухатъ, ухнуть—вухаць, вўхнуць, вохнуць.

Ухват—вілкі, рагач; для сковороды (сковородник)—ёмка, чапаля, чапляя.

Ухватка—манэра; -тки—выкрутасы.

Ухватывать, ухватить—хапаць, сха-
піць, ухапіць; хватаць, уха-
ціць.

Ухвостный—пазадкавы.

Ухвостье—пазадкі.

Ухитряться, риться—ухітрацца.

ухітрацца; хітравацца, ухітра-
вацца.

Ухищение—хітрыкі, хітраваньне.

Ухищённо—хітра.

Ухищённый—хітры.

Ухищать—ухітраць, умудраць.

Ухлопать—забіць, убіць; *деньги*—
страціць, вытрусіць, уяляюш-
чыць.

Ухлябаться—ухлюпацца, задрў-
пацца.

Ухмыляться, лнуться—ухмыляцца,
ухмыльнуцца, усьміхнуцца.

Ухнуть—см. Ухатъ.

Ухо, уши—вўха, вўшы; *иметь хо-
рошее ухо*—добра чуць; *он
крепок (туг) на уши*—ён не-
дачувае; *слышать правым
(левым) ухом*—чуць на пра-
вае (левае) вўха; *держать ухо
остро*—быць на вярце, пільна-
вацца; *наострить уши*—на-
тапірыць вўшы; *пропустить
что мимо ушей*—недачуць;
он и ухом не ведет—ён ані
дбае, ён не шманае; *хватить
кого по уху*—даць камў поў-
ху; *с надрезанными ушами*—
кірнавўхі.

Уховёртка (зоол. *Forticula auricu-
laria* L.)—шчыкаўка звычайная
(з т.).

Уход—1) адыход, адход; 2) догляд,
пільнаваньне, уход.

Уходить, уйти—1) выходзіць,
вўйсць; адыходзіць, адхо-
дзіць, адыйсць; 2) уцякаць,
уцячы; *о времени*—прамінаць,
прамінуць; уплываць, уплыць;
уйти *от чего (кого)*—ухіліцца,
унікнуць (чаго, каго); *от суд-
бы не уйдёш*—сваёй долі ня
унікнеш (ня мінеш).

Уходитъ деньги—змарнаваць, зман-
тачыць; растрўнкаць; *кого*—
забіць, замардаваць, даканаль.

Уходиться—1) захадзіцца, прыстаць,
натўпацца; 2) сыцішыцца.

Ухоронить—ухаваць.

Ухочистка—вухачыстка, скарза
(В. Ласт.).

Ухудшать, ухудшить—гўршыць,
пагаршаць, пагоршыць; -шаю-
щий—пагаршальны; -шенный
—пагоршаны.

Ухудшение—пагаршэньне.

Уцеживание—уцэджваньне.

Уцеживать, уцедить—адцэджваць,
адцадзіць, выцадзіць.

Уцелеть—ацалёць, уцалёць, заха-
вацца.

Уцеливать, лить—уцэльваць, уцэ-
ліць; пападаць, папасьці ў мэ-
ту; улучаць, улучіць.

Уцеплять, уцепить—чапляць, уча-
піць; -питься—учапіцца, зача-
піцца.

Участование—удзельніцтва.

Участвовать—мець (прымаць) удзел,
удзельнічаць.

Участвующий—см. Участник.

Участие—1) удзел, учасьце; 2) см.
Участливость.

Участковый—вучастковы.

Участливо—спрыязьліва, спагад-
ліва.

Участливость—спрыяньне, спагад-
ласка.

Участливый—спрыязьлівы, спагад-
лівы.

Участник—удзельнік, учасьнік, доль-
нік, пайнік, супольнік, кампанік.

Участница—удзельніца, учасьніца,
дольніца, пайніца, супольніца.

Участок—дзялянка, дзель; *при постройке*—пляц; *полицейский*—вуча́стак.

Участь—доля, лёс, прызначэньне, кон, часьць.

Учашать, участить—учашча́ць, учасьці́ць, зачасьці́ць; *слишком*—уна́дзвацца, уна́дзіцца.

Учашение—учашчэньне.

Учащий—см. Учитель.

Учащийся—вучань, студэнт.

Учебник—падру́чник.

Учебный—навуча́льны, навучны, вучэбны; *-ная книга*—падру́чник; *-ное заведение*—навуча́льная ўстанова, школа.

Учение как процесс—вучэньне; *теория*—тэорыя, наву́ка.

Ученик—вучань, вучанік, школьнік,

Ученица—вучаніца.

Ученический—вучнёўскі.

Ученичество—вучнёўства.

Учёно—вучона.

Учёность—вучонасьць.

Учёный—вучоны; навуковы; *-ный секретарь*—навуковы сэкра́тар; *-ный совет*—навуковая рада; *-ное сочинение*—навуковы твор; *-ное общество*—навуковае тавары́ства.

Ученые—вучэньне, наву́ка, адука́цыя, паліраваньне, мўштра.

Учерпывать, пнуть—чарпа́ць, адчарпну́ць, зачарпну́ць.

Учёс—учос.

Учесть—см. Учитывать.

Учёт—падлік, залічка; *у. векселя*—адлічэньне з вэксалю (м. т.); *быть на учете*—быць на падліку.

Учётный—падліча́льны.

Учётно-ссудный, -ная касса—ка́са адлічэньняў і пазы́к.

Училище—школа, вучы́лішча.

Училишный—школьны.

Учинение—учыне́ньне, выкананьне.

Учинять, нить—учыня́ць, учыні́ць; выконва́ць, выкана́ць; *- ниться*—учыні́цца, зрабі́цца.

Учитель—настаўні́к, вучы́цель; *домашний*—бакаля́р, дарэ́ктар.

Учительница—настаўні́ца, вучы́целька.

Учительский—настаўні́цкі.

Учительство—настаўні́цтва.

Учительствовать—быць за настаўні́ка, вучы́целява́ць.

Учитывать, учесть—падлі́чаць, падлічы́ць; улі́чаць, улічы́ць; заўва́жваць, заўва́жыць; меркава́ць, абмеркава́ць; рахава́ць, абрахава́ць; **учтённый**—падлі́чаны, улі́чаны, заўва́жаны

Учить кого чему—вучы́ць, наву́чаць (каго чаму́); *что*—учы́цца, наву́чацца, вывуча́цца чаго (з чаго).

Учиться—вучы́цца, наву́чацца.

Учредитель—устаноўні́к, аснава́льнік, закла́дчык, фунда́тар.

Учредительница—устаноўні́ца, аснава́льніца, закла́дчыца, фунда́тарка.

Учредительный—устаноўчы; *-ное собрание (государственное)*—устаноўчы сойм.

Учредительский—устаноўнічы, фунда́тарскі.

Учреждать, учредить—устанаўля́ць, устанаві́ць; закла́даць, закла́сыць; фундава́ць, уфундава́ць; ура́дзіць.

Учреждение—установа, закла́д.

Учитиво—пачці́ва, учці́ва, вётла, вётлі́ва, даліка́тна.

Учивость—пачці́васьць, ў́чта, вётла́сьць, вётлі́васьць, даліка́тнасьць.

Учивый—пачці́вы, учці́вы, вётлы, вётлі́вы, даліка́тны.

Учуг—ез, яз.

Ушан (зоол. Plecotus)—вуша́н.

Ушастый—вуша́сты, вухла́сты, аблава́ўхі.

Ушат—цэбар; *для помоев*—памы́(й)-ні́ца.

Ушатный—цэбравы.

Ушестерять, рить—ушасьцяра́ць, ушасьцяры́ць.

Уши—см. Ухо.

Ушиб—уда́р; зьбі́тае ме́сца.

Ушибать, ушибить—1) зьбі́ваць, зьбі́ць, вь́тнуць, вь́цяць; ка́лэчы́ць, ска́лэчы́ць; 2) забі́ваць, забі́ць.

Ушивать, ушить—1) ушы́ваць, ушы́ць; 2) шы́ючы звужа́ць, звужы́ць.

Ушица—ў́шачка, полі́вачка.

Ушко—вў́шка; *в игле*—праём.

Ушковатый—вушкаваты,
Ушкуйник (*ист.*)—ушкүйнік.
Ушной—вушны; -ная *ракovina*—
 вушніца.
Ущелье—цясьніна (г.-к. т.), між-
 гор'е, пярэсмык, расколіна.
Ущемление—ушчамленьне, пры-
 шчамленьне.
Ущемленный—ушчэмлены, пры-
 шчэмлены, прыціснуты.
Ущемлять, мить—ушчамляць, ушча-
 міць; прышчамляць, прышча-
 міць; прыціскаць, прыціснуць.
Ущерб—стра́та, шкода; *месяца*—
 убываньне; *у. диска планет*—
 ушчэрбак дыску плянэт (г.-к. т.).
Ущербление—ушчарбленьне.
Ущерблять, бить—ушчарбляць,
 ушчарбіць; ушкодзіць.
Ущипывать, ущипнуть—ушчык-

ваць, ушчыкнуць, ушчыпнуць;
 скўбіць, скубануць.

Уют—утульнасьць, выгада,
Уютно—утульна, прытульна, вы-
 гадна, зацішна.
Уютность—утульнасьць, выгад-
 насьць.
Уютный—утульны, прытульны,
 выгадны, зацішны.
Уязвление—ураза.
Уязвимый—уражаальны.
Уязвленный—уражаны.
Уязвлять, вить—1) уражаць, ура-
 зіць, разьверадзіць, разьят-
 рыць; 2) кусаць, укусіць.
Уяснение—выясненьне, узразу-
 меньне.
Уяснять, нить—выясняць, выя-
 ніць; узразумляць, узразу-
 мець.

Ф

Фабиан—Фабіян.
Фабра—фабра, чарніла.
Фабрение—фабраваньне.
Фабрика—фабрыка; *ф. бумажная*
 —папёрня; *ф. конфектная*—
 цукэрня; *ф. обоев*—шпалёрня.
Фабрикант—фабрыкант.
Фабрикантский—фабрыканцкі.
Фабрикантша—1) фабрыкантка;
 2) жонка фабрыканта.
Фабрыкат—фабрычны выраб, кра-
 ніна.
Фабрикация—фабрыкацыя, выраб-
 леньне.
Фабриковать—фабрыкаваць, вы-
 рабляць.
Фабрить, ться—чарніць, чарніцца.
Фабричный—фабрычны; *ное произ-
 водство*—фабрычная прадук-
 цыя; *ные изделия*—фабрычныя
 вырабы.
Фабула—фабуля, аснова (л. т.).
Фавн (*миф.*)—фаўн.
Фавор—ласка, міласць.
Фаворит—улюбёнец, каханак.
Фаворитка—улюбёнка, каханка.
Фагоцит (*физиол.*)—фагацыт.
Фагоцитоз (*физиол.*)—фагацытоз,
 няўспрымальнасьць да хва-
 роб.
Фаза (*астр.*)—фа́за, адмёна.
Фазан (*зоол. Phasianus*)—бажан,
 базан, таўкун.

Фазанин—бажановы.
Фазанина—бажаніна.
Фазановый—бажановы.
Фазис—см. Фаза.
Факел—зубленка, паходня, сьвечня,
 лучніца; *лы солнечные (астр.)*
 —паходні сонцавыя.
Факельный—паходневы, зублен-
 кавы.
Факельший—паходнік, ліхтарнік,
 сьвечнік.
Факир—факір (*ср. Фокусник*).
Факсимиле—факсыміле.
Факт—факт, дзея.
Фактически—фактычна, запраўд.
Фактический—фактычны, запраўд-
 ны, рачавісты.
Фактор—1) фактар; 2) чыннік.
Фактория—факторыя.
Факторский—фактарскі.
Факторство—фактарства.
Фактура—фактура.
Факультативный—факультатывны.
Факультет—факультэт; *ф. меди-
 цинский*—факультэт мэды-
 цынскі; *ф. педагогический*—
 ф. пэдагагічны; *ф. права и
 хозяйства*—ф. права і гас-
 падаркі; *ф. физико-мате-
 матический*—ф. фізыка-
 матэматычны; *рабочий ф.*—
 рабочы факультэт.
Факультетский—факультэцкі.

Фаланга—фалінга, рад.
Фаланстер—фалянстэр.
Фалда—хвалда, зборка, крыса, палі.
Фаллиопиевый, ва труба (анат.)—фалёпіева трубка.
Фаллус (ист.)—фалюс.
Фальсификатор—фальшыўнік, паддробнік.
Фальсификация—фальшаваньне, паддробка.
Фальсифицировать—фальшаваць, падрабляць.
Фальцет (муз.)—фальцэт.
Фальцовать—фальцаваць.
Фальшь—фальш, ашуканства, маня.
Фальшивить—фальшаваць, в муз. см.—розьніць.
Фальшиво—фальшыва, няшчыра.
Фальшивость—фальшывасьць; няшчырасць.
Фальшивый—фальшывы, паддроблены; няшчыры.
Фамилия—1) фамілія, прозьвішча; 2) сям'я, род, радзіна.
Фамильный—фамільны, сямейны, радзінны.
Фамильярничать—быць за панібрата.
Фамильярно—за панібрата, бязцырамоніяў.
Фамильярность—панібратства.
Фамильярный—панібраткі.
Фанатизм—фанатызм.
Фанатик—фанатык.
Фанатический—фанатычны, заўзяты.
Фанера—фанэра.
Фанерный—фанэрны.
Фанерщик—фанэрнік.
Фант—фант, застава.
Фантазёр—фантазэр.
Фантазировать—фантазьяваць; муз.—імправізаваць.
Фантазия—фантазія, мэры, лютуцёньне.
Фантазмагорический—фантасмагарычны.
Фантазмагория—фантасмагорыя.
Фантастически, -чно—фантастычна.
Фантастический, -чный—фантастычны.
Фанфарон—фанфарон, фанабэр, хвалько.

Фанфаронада—фанфаранада.
Фараон—фараон.
Фарватер—фарватэр.
Фарисей—фарысэй.
Фарисейский—фарысэйскі.
Фармазон—фармазон.
Фармакология—фармакалёгія, лекарнаўства.
Фармацевт—фармацэўт.
Фармацевтика—фармацэўтыка.
Фармация—фармацыя.
Фарс—фарс, фёрса.
Фартук—хвартух.
Фартучек—хвартушок.
Фартучный—хвартуховы.
Фарфор—парцалян, -на.
Фарфоровый—парцалянавы.
Фарш—фарш, начынка.
Фаршированный—фаршаваны, з начынкай.
Фасад—фасад, пярэдні бок будынку.
Фасоль (бот. *Phaseolus vulgaris* L.) хвасолч (б. т.).
Фасон—фасон, почат, узор.
Фасонистый—фасоністы.
Фасонный—фасонны.
Фат—хлюст, ферт, фёрцік.
Фата—вэльмы, намітка.
Фата-моргана—міраж.
Фатализм—фаталізм, вера ў лёс, наканаваньне.
Фаталист—фаталісты.
Фатально—нямінуча.
Фатальный—нямінучы, наканаваны, прызначаны.
Фатум—фатум, лёс, кон, наканаваньне, прызначэньне.
Фауна—жывёльнасьць (г.-к. т.), фаўна.
Фация—адмёна (г.-к. т.).
Фашизм—фашызм.
Фашина-нка—фашына, -нка.
Фашинный—фашыновы.
Фашинник—фашыньнік.
Фашист—фашысты.
Фазтон—фазтон; зоол. (*Phaëton*)—фэзтён.
Фаянс—фаянс.
Фаянсовый—фаянсавы.
Февраль—люты.
Февральский—лютаўскі.
Февронья—Хоўра.
Федор—Тодар.
Федора—Тадора.

Федеративный—фэдэрацыйны.
Федерация—фэдэрацыя.
Феерический—фээрычны.
Феерия (*театр.*)—фээрыя.
Фейерверк—фээрвэрк.
Фельдмаршал—фэльдмáршал, гэтман.
Фельдфебель—фэльдфэбэль.
Фельдшер—фэльчар, фэршал.
Фельдшерский—фэльчарскі.
Фельд'егерь—фэльд'эгер, ганец.
Фельетон—фэльётон.
Фельетонист—фэльетаністы.
Фельетонный—фэльётонны.
Феникс—фэнікс.
Фенол (*хим.*)—фэноль.
Феноловый—фэнолёвы.
Феномен—фэно́мэн, зьява; выключнік.
Феноменально—выключна, надзвычай.
Феноменальный—выключны, надзвычайны.
Фенхель (*бот.* *Foeniculum officinale* L.)—фэ́нхель (б. т.).
Феода́л—фэўдал.
Феодализм—фэўдалізм.
Феодальный—фэўдальны.
Феодосий—Тадос, Хвядос.
Ферма—фэрма, фольварак.
Ферментация—см. Брожение.
Фермер—фэрмэр, фальварковец.
Ферт—фэрт.
Фестон—фэсто́н.
Фетиш—фэтыш.
Фетишизм—фэтышызм.
Фехтовальный—фэхтава́льны.
Фехтовальщик—фэхтава́льнік.
Фехтование—фэхтава́ньне.
Фехтовать—фэхтава́ць.
Фешенебельный—см. Изысканный.
Фея (*миф.*)—фэя.
Фиакр—фіякар.
Фиалка (*бот.* *Viola* L.)—бра́ткі (б. т.).
Фиалковый—бра́ткавы (б. т.), фіялкавы.
Фиаско—няўда́ча; *потерпеть-ско*—ску́лу зьёсьці, ушча́міць хвост.
Фибра (*анат.*)—валакно.
Фибрин (*физиол.*)—валакніна.
Фига—фіга; ду́ля; фіндос.
Фигляр—фігляр, камэднік.
Фиглярничать—фіглява́ць, фі́гли

строіць, штўкі выкі́дваць, лама́цца.
Фиглярский—фіглярскі.
Фиговый—фі́гавы.
Фигура—фігу́ра, постаць, паста́ва, вы́гляд, кшта́лт.
Фигурально—вобразна (л. т.), пераносна.
Фигуральный—вобразны, пераносны.
Фигурант—фігура́нт, лама́ка.
Фигурировать—фігурава́ць.
Фигурка—фігу́рка, штў́чка.
Фигурно—фігу́рна.
Фигурный—фігу́рны, аздаблены.
Фижмы—фальбоны.
Физик—фізык.
Физика—фі́зыка.
Физико-математический—фі́зыка-матэматы́чны.
Физический—фізі́чны.
Физический—фізі́чны.
Физиократ (*пол. экон.*)—фізіякρά́т.
Физиолог—фізіялёг.
Физиологический—фізіялягі́чны.
Физиология—фізіялёгія.
Физиономия—аблі́чка, твар.
Фиксатура—фікса́туар.
Фиксация—фікса́цыя, адзначэньне.
Фиксировать—фіксава́ць, адзнача́ць.
Фиктивно—незапраўдна.
Фиктивный—незапраўдны.
Фикция—фі́кцыя, незапраўднасьць, вы́мысел.
Филантроп—філянтроп.
Филантропия—філянтропія, дабрачы́ннасьць.
Филей—крыжаві́на.
Филейный—крыжаві́нны.
Филёнчатый—тахлява́ны.
Филиальный—філія́льны.
Филигран—філі́гран.
Филимон—Ха́лімон.
Филин (*зоол.* *Strix bubo*)—пу́гач.
Филипп—Пілі́п; *пов пост*—Пілі́паўка.
Филия—філія.
Филоксер (*зоол.* *Phylloxera vastatrix*)—філяксэ́ра (з. т.).
Филолог—філялёг.
Филологический—філялягі́чны.
Филология—філялёгія.
Философ—філёзаф, філязо́ф.
Философия—філязофія.

Філасофскі—як філэзаф.
 Філасофскі—філязофскі.
 Філасофствоваць—філязафаваць.
 Фільтр—фільтар.
 Фільтрацыя—фільтраваньне, пра-
 цэджваньне.
 Фільтраваць—фільтраваць, пра-
 цэджаваць.
 Фінал—заканчэньне, разьвязка
 (л. т.), канец, канчатак.
 Фінансавать—фінансавач, да-
 ваваць грошы.
 Фінансінст—фінансінсты.
 Фінансавы—фінансавы, грашовы,
 скарбовы.
 Фінансы—фінансы, грошы, скарб.
 Фінік—фінік.
 Фініковы—фінікавы.
 Фініш—фініш, канцовы пункт
 прабегу.
 Фінляндэц—фінляндзэц.
 Фінляндія—Фінляндыя.
 Фінляндскі—фінляндзкі.
 Фінн—фін.
 Фантіль—круціць.
 Фіалетовы—фіялкавы.
 Фіорд—фіёрд.
 Фірма—фірма.
 Фірн—зерналёд, фірн (г.-к. т.).
 Фісгармонія—фісгармонія.
 Фіск—фіск, скарб (т. гр.).
 Фіскал—шпіён.
 Фіскаліць—шпіёніць, удаваць.
 Фіскальны—фіскальны, скар-
 бовы.
 Фісташка—фісташка.
 Фісташковы—фісташкавы.
 Фістула муз.—фістэля; мед.—
 сьвішч.
 Фітіль—кнот.
 Фітільны—кнотавы.
 Фіфі (зоол. *Totanus glareola* L.)—
 кулік, бакасік (з. т.).
 Флаг—сьцяг, флаг.
 Флаконт—пляшачка на парфэму.
 Фламандія—Флямандыя.
 Фламандскі—флямандзкі.
 Фламініг (зоол. *Phoenicopterus*)—
 чырвонакрыл (з. т.).
 Фланг—крыло (в. т.).
 Фланговы—крыловы.
 Фланелевы—флянэлены.
 Фланель—флянэля.
 Фланёр—туляка.
 Фланіраваць—туляцца, сноўдацца.

Флегма (мед.)—фл(э)ягма.
 Флегматик—флегматык.
 Флегматический, -чный—флегма-
 тычны.
 Флейта—флэйта.
 Флейтист—флейтысты.
 Флексия (грам.)—флэксія.
 Флексур—згібіна (г.-к. т.).
 Флёр—флёр, крэп.
 Флёц—прапластак (г.-м. т.).
 Флигель—флігель, афіцына, крыло.
 Флирт—забегі, юр, флірт.
 Флиртовать—фліртаваць, юрыць.
 Флора—расьліннасьць (б. т.).
 Флорентийский—флярэнтыйскі.
 Флоренция (гор.)—Флярэцыя.
 Флот—флёт; ф. воздушный—па-
 вётраня флёт.
 Флотилия—флятылія.
 Флотский—флётскі.
 Флюгер—банджэра (г.-к. т.), ветра-
 чок, сьцяжок.
 Флюс (мед.)—флюс.
 Фляга, -жка—пляга, -шка.
 Фойе (театр.)—фаё.
 Фокус геом. и физ.—фокус; в
 обыкн. см.—штўка.
 Фокусник—штукар, чмут, чмур.
 Фокусничество—чмучэньне, чму-
 рэньне.
 Фокусничать—штукарыць, вытва-
 раць штўкі, чмуціць, чмурыць.
 Фокусничество—штукарства, чму-
 чэньне.
 Фокусный (физ.)—фокусны.
 Фольверк, верок, варок—фольва-
 рак.
 Фольга—сухазлота.
 Фольговый—сухазлотны.
 Фольклор—фальклёр.
 Фольклорист—фальклярэсты.
 Фольклорный—фальклёрны.
 Фома—Тамаш, Хамá.
 Фон—фон, грунт (малюнка).
 Фонарик—ліхтарок.
 Фонарище—вялікі ліхтар.
 Фонарный—ліхтарны.
 Фонарщик—ліхтарнік.
 Фонарь—ліхтар, ліхтарня; подста-
 вить кому -ри под глазами—
 падбіць каму вочы.
 Фонд—фонд, іста.
 Фонетика—фанэтыка.
 Фонетически—фанэтычна, на слух
 Фонетический—фанэтычны, гукавы

Фонограф (*физ.*)—фанограф.
Фонтан—фантан.
Форейтор—фарэйтэр.
Форель *ручьевая* (*зоол.* *Salmo trio*)—стронга прэстая; *озерная* *Salmo lacustris*)—стронга азёрная (з. т.).
Форма—форма, узор, прыклад, кшталт.
Формализм—фармалізм.
Формалист—фармалісты, прыхільнік формы.
Формалин—фармаліна.
Формально—фармальна.
Формальность—фармальнасьць.
Формальный—фармальны.
Формат—фармат, выгляд.
Формация (*геол.*)—фармацыя, зэмы пласт.
Форменно—паводле формы.
Форменный—форменны, належачы да формы.
Формирование—фармаваньне, утварэньне.
Формировать—фармаваць, утвараць.
Формовщик—фармоўнік.
Формула—формуля.
Формулирование, ровка—фармуляваньне, акрасьленьне (м. т.).
Формулировать—акрэсьліваць (м. т.), фармуляваць.
Формулировка—фармулёўка.
Формуляр, лярный список—паслужбовы сьпісак.
Форпост (*воен.*)—фарпост, перадавая вэрта, старожа.
Форс—форс.
Форсированный марш—узмоцнены марш.
Форсистый—фарсісты.
Форсить—фарсіць.
Форт—форт.
Фортепианный—фартап’яны.
Фортепиано—фартап’ян (мз. т.).
Фортификация—фартыфікацыя, узмацненьне.
Фортка-точка в окне—фортка, балонка; у *печи*—кватэрка.
Фортуна—фартуна, талань, лёс.
Форштат—см. Предместье.
Фосфат (*хим.*)—фасфат.
Фосфор—фосфар.
Фосфоризация (*хим.*)—фасфарызацыя.
Фосфорит (*геол.*)—фасфарыт.

Фосфорный—фосфарны.
Фотограф—фатограф.
Фотографировать—фатаграфавачь, здымаць.
Фотографический—фатаграфічны, сьветляпісны.
Фотография—фатаграфія, сьветлапіс; *как помещение*—фатаграфія, здымальная.
Фотометр (*физ.*)—сьветламер.
Фотосфера—фатасфэра, сьветлавая сфэра.
Фофан—дурань, ёлап, цяляпень.
Фрагмент—адрывак (л. т.).
Фрагментарный—адрыўкавы.
Фраза—фраза, сказ.
Фразеология—фразэалёгія.
Фразёр—марнаслоў.
Фрак—фрак.
Фракционный—фракцыйны.
Фракция—фракцыя.
Франк (*монета*)—франк.
Франкмасон—вольны масон.
Франкония—Франконія.
Франт—франт, фэрт, фігурант, фарсун.
Франтить—франціць, фарсіць, чапурыцца.
Франтиха—франціха, модніца, фігурантка, фарсұха.
Франтовство—форс.
Франциск—Францішак, Пранұс.
Франция—Францыя.
Француженка—францўжанка.
Француз—францўз.
Французский—францўскі.
Фрахт—фрахт, перавознае.
Фрахтовать—фрахтаваць.
Фрачный—фрачны.
Фрегат—фрэгат.
Френология—фрэналёгія.
Фреска—фрэска, налёпка.
Фресковый—фрэскавы, налёпкавы.
Фривольность—жартаўлівасьць.
Фривольный—жартаўлівы.
Фригийский (*ист.*)—фрыгійскі.
Фронт—фронт, чало.
Фронтальный—чолавы.
Фронтоник (*воен.*)—франтавік.
Фронтной—франтаві.
Фронтон—франтон.
Фрукт—фрукт, плод; -ты—садовіна.
Фруктовый—фруктовы, пладовы.
Фря иронич.—наўда.
Фуй!—фэ!

Фугас (*воен.*)—фугас.
Фугасный—фугасны.
Фукать, фукнуть—хўкаць, хўкнуць.
Фумарола (*геол.*)—дымніца (г.-м. т.).
Фундамент—падмўрак, падстава, падва́ліна, грунт; *подвести каменный ф.*—падмураваць.
Фундаментально—грунтоўна, трыва́ла.
Фундаментальный—грунтоўны, трыва́лы.
Функционировать—функцыянаваць, быць чынным, дзе́яць; **-рую-щий**—чы́нны.
Функция—фу́нкцыя; чы́ннасьць.
Фунт—хунт.
Фунтик—хўнцік.
Футовой—хунтовы.

Фура—хўра, фу́ра.
Фураж—фура́ж, корм.
Фуражир—фуражы́р.
Фуражировка—даста́ва фуражы́.
Фуражка—ша́пка.
Фургон—хўра, бу́да, фургон.
Фурия—яга́, юга́.
Фурьер (*воен.*)—фур'е́р.
Фут—хут.
Футляр—футара́л, похва.
Футовый—хутовы.
Фуфайка—фуфа́йка, капта́нік.
Фурлыга—валацўга.
Фыркание—порсканьне, пы́рханьне, чмы́ханьне.
Фыркаць, фыркнуть—порскаць, порснуць; пы́рхаць, пы́рхнуць; чмы́хаць, чмы́хнуць.

X

Ха, ха, ха!—гі-гі-гі! ха, ха, ха!
Хаживать—ча́ста хадзіць.
Хаз—канёц тканіны; хоз.
Хайлить—гарла́ць, галасава́ць.
Хайло—зя́па, ля́па, халы́ва, жарало; чале́сьнік (у пёчы).
Халат—халат.
Халатно—нядба́ла, абы-як.
Халатность—нядба́ласць, заня́дба́ньне.
Халатный—1) нядба́лы, нядба́йны; 2) халатны.
Халва—халва́.
Халдей—хальдэ́й.
Халиф—хали́ф.
Халифат—хали́фат.
Халуй—халу́й, грубі́ян, лагі́за, папіха́ч.
Халуйский—халу́йскі, подлы, падлы́жны.
Хальцедон (*мин.*) *см.*—Кварц.
Халькотрит (*мин.*) *см.*—Колчедан.
Хам—1) хам, хаму́т; 2) *и. соб.*—Хам.
Хамелеон (*зоол.* Chamaeleo)—хамэ́леон.
Хамиты—хамі́ты.
Хамский—хамскі, подлы.
Хамство—хамства.
Хан—хан.
Хандра—нуда́, маркота, нэ́марасьць; *нагонять ру*—ну́дзіць.
Хандрить—ну́дзіцца, нё́дзець, маркоці́цца.

Ханжа—бажона, сьвяце́ц; сьвяты́бяз розуму.
Ханский—ханскі.
Ханство—ханства.
Хаос—хаос, бязла́дзьдзе, гармі́дар, разгардзі́ш.
Хаотический, -чный—бязла́дны, пераблы́таны.
Хаотично—бяз ла́ду.
Хаотичность—бязла́днасьць, блы́тані́на.
Хап!—хап, цап!
Хапанье—хапа́ньне, хапані́на, ца́паньне.
Хапать, хапнуть—хапа́ць, хапнуць, ца́пнуць.
Хагун—хапў́н, хапў́га.
Хапунья—хапў́ха.
Характер—ха́рактар, прыро́да, на́ту́ра, уда́ча; *сильный х.*—мо́цны характар; *человек с упрямым характером*—на́турысты; *изменить-тер*—пераста́віць (злама́ць) на́ту́ру.
Характеризовать—характары́заваць, адзнача́ць.
Характеристика—характары́стыка; *мат. знак*—знак, сымбо́ль.
Характерно—характе́рна, адзна́чна, адме́тна, паказа́льна.
Характерный—характе́рны, адзна́чны, адме́тны, паказа́льны.
Харкание—ха́рканьне, ка́рханьне.

Харкаты, харкнуць—харкаць, харкнуць; кархаць, кархнуць.
Харкота—харкавіна.
Харкотина—харкавіньне, кархавіньне.
Харкун—харкун, кархун.
Харкунья—харкунха, кархунха.
Хартия—грамата, скрутак (л. т.), сувой, хартыя.
Харч—харч, харчы.
Харчевня—карчма, харчоўня.
Харчевой—харчовы.
Харя—хара, пыка, храпа, мурло, пыса, морда, мардасы.
Хата—ха́та.
Хатка—ха́тка.
Хаять—гудзіць, ганіць.
Хвала—хва́ла.
Хвалебный—выхва́льны.
Хваление—хваленне, выхва́ла.
Хвалёный—хвалёны.
Хвалитель—выхва́льнік; хвалько.
Хвалить—хваліць, выхваляць.
Хвалиться—хваліцца, выхваляцца, выслаўляцца.
Хвальба—хвальба́.
Хвастание—хвастанне, выхваленне, хвальба́.
Хвастать, тся—хва́стаць, хва́стацца; хваліцца, выхваляцца, вялічацца, узнасіцца.
Хвастливо—хвасьліва.
Хвастливость—хвасьлівасць.
Хвастливый, -стовской—хвасьлівы, выхва́льны.
Хвастовски—хва́лячыся.
Хвастовство—самахва́льства, хвасьць; хвальба́, выхва́лка.
Хвастунишка, -стун—хвастун, хваско, хвасьцень, хвалько, самахва́л.
Хвастунья—хвастунха, самахва́лка, хваська.
Хват—зух, маладзец, угар.
Хватание—хапанне, хватанне, лапанне, лапаніна, цапанне.
Хватанный—хапаны.
Хватать, хватить—хапаць, хапнуць; хватаць, хваціць; цапаць, цапнуць; лапаць, лапнуць; габаць; *в безлич. см.*—выстарчаць, выстарчыць; -тись *кого кулаком, палкою*—лупануць, габануць, зьездзіць; -тись *через край*—мёрку перабраць.

Хвататься, хватиться—хапацца, хапіцца; хватацца, хваціцца; чапацца, зачапіцца; ухопвацца, ухапіцца; брацца, узяцца за што; -тись *за ум*—паразумнець.
Хватка—1) хопка, хапанне; 2) дзюб (у птушак).
Хваткий—хопкі.
Хватом—ра́зам, ра́птам, похапам.
Хватски—зухавата, жва́ва.
Хватский—зухаваты, хіжы, жва́вы, маладзёцкі, адважны.
Хвать!—хоп, хап, цап, луп, троп, трах, сьвісь!
Хвойник—хвойнік.
Хвойный—хвоявы, хвойны, ігласты, шыльнявы (б. т.); -ный *лес*—бор.
Хворание—хваранне.
Хворать—хварэць, няўздолець, нялужаць.
Хворост—ламачча, гальлё, хвора́ст (лс. т.), хлуд, хруст, лом.
Хворостина—лазі́на, хлудзі́на, хлабазьдзі́на, хварасьці́на, дубец.
Хворостиночка, -нка—дубчык.
Хворость—хварасьць, хваравітасьць.
Хворый—хворы, хваравіты, нядужы.
Хворь—хвароба, хварасьць.
Хвост—хвост; *у рыбы*—плёс.
Хвостатый—хвастаты.
Хвостать—хвастаць, сыцебаць.
Хвостец (анат.)—гу́зна, гузно.
Хвостик—хвасток.
Хвостище—хвасьці́на.
Хвостник (бот. Hippuris vulgaris L.)—пярэлыцы.
Хвостовой—хвастовы.
Хвостцовый—гузновы.
Хвош (бот. Equisetum)—хвошч.
Хвошевый—хващовы; -вый *пучок для мытья посуды*—хващанка.
Хвоя—ігла, шыльнік (б. т.), хвоя.
Хедив—хеду́.
Херес (вино)—хэ́рес.
Херить—касаваць.
Херувим—херу́ім.
Херувимский—херу́імскі.
Херувимчик—херу́імчык.
Хи, хи, хи!—хі, хі, хі; гі, гі, гі; кі, кі, кі.
Хибарка, хижина—халупа, халупка, хаці́нка.

Хилеть—рабіцца кволым, занепадаць, хілець.
Хиленький—кволенькі, хіленькі, хваравіты, слабенькі.
Хилость—кволасьць, хіласьць.
Хилый—кволы, хілы, хіляк, слабаваы, хваравіты; -лая *жэнщина*—хілячка.
Химера—хімэра, пачва́ра.
Химерический, рично—хімэрычна, дзівачна.
Химерический, ричный—хімэрычны, дзівачны.
Химик—хі(э)мік.
Химический—хі(э)мічны.
Химия—хі(э)мія.
Хина—хіна.
Хинин—хініна.
Хинный—хінны, з хіны.
Хиросогия (*язык глухонемых*)—мова рук.
Хиреть—гібець, марнець, мадзёць.
Хиромантик—хірамант, варажбіт.
Хиромантия—хірамантыя.
Хиротонія—хіратонія, высьвячэньне (на папа, дзякана).
Хиротонісаць—высьвячаць на папа (дзякана).
Хирург—хіру́рг.
Хирургический—хірургічны; -ский *инструмент*—хірургічная прылада.
Хитон хітон, халамі́да, доўгая кашу́ля.
Хитренький—хітранькі, хітраваы.
Хитренько—хітранька, хітрава́та.
Хитреть—хітрэць, набірацца хітрасьці.
Хитрец—хітру́н, хітру́га, мудрагэль, пракура́т, круце́ль.
Хитрецький—хіру́нскі, мудрагэльскі.
Хитро́—мудра, вузлава́та.
Хитро—хітра.
Хитрить—хітраваць, мудрагэліць, віляць, круціць, махляваць.
Хитроваты́—хітраваы.
Хитросплетеніе—хітрыкі, вймудры, выкрунта́сы.
Хитро́стны́—см. Хитры́й.
Хитро́сть—хітрасьць.
Хитроумный—хітры на розум, хітрамудры.
Хитруня́—хітру́ха, хітру́нка, мудрагэлька, пракура́тка.
Хитрый—хітры, мудры; -рые *ласка-*

тэльства—падбегі; хитр—хіце́р, мўдзёр.
Хихиканіе—хіхіканьне, гігіканьне, кікіканьне, кіханьне.
Хихикаць—хіхікаць, гігікаць, кікікаць, кіхаць.
Хищение—крадзеж, грабёж, зьдзірства, расьцяг (т. пр.), хапаньне, хапані́на.
Хишник—драпёжнік.
Хишница—драпёжніца.
Хишничать—драпёжнічаць.
Хишнический—драпёжніцкі.
Хишнішество—драпёжніцтва.
Хишний—драпёжны, хіжы; -ные (*зоол. Carnivora*)—мясажэры; -ны́е *птицы* (Accipitres);—драпёжнікі (з. т.).
Хлад—см. Холод.
Хладнокровіе—халоднасьць, непарўхлівасьць, павольнасьць.
Хладнокровно—з халодным сэрцам.
Хладнокровный—з халодным сэрцам, халодны, вытываы, непарўхлівы; сьлядзёнік.
Хладный—см. Холодный.
Хлам—халўсьце, рызьзё, транты, бэбахі, грамазда, сьмецьце.
Хламида—халамі́да.
Хлеб—хлеб, бонда (Нс.), папа (дзіц.); *невыпеченный*—глёйкі, які ма́е зака́лец; *белый*—булка; *пеклеваний*—сітны; *горбушка хлеба*—акраец, акра́йчык *х. плоский, пресный*—корж; *ломтик х.*—скіба, скі́бка; *х. на корню*—збожжа; *х. насущный*—штодзённы хлеб; *х. озимый*—азіміна; *х. яровой*—ярына.
Хлебало—сярбайла.
Хлебаніе—сёрбаньне, сярбаньне, хлябтаньне.
Хлебать—сёрбаць, сярбаць, хлябтаць.
Хлебцец—хлябе́ц, хлябчык.
Хлебник—см. Хлебопёк.
Хлебный—хлебны; -ная *корка*—скары́нка; -ная *торговля*—хлебны гандаль; -ны́е *растения*—см. Злакі.
Хлебня—см. Хлебопекарня.
Хлебовидный—падобны на хлеб.
Хлебодар—ша́фар.
Хлебок—глыток, сёрб.

Хлебопашенный—хлебаробны, рольніцкі, ральніцкі.
 Хлебопашество—хлебаробства, рольніцтва, ральніцтва.
 Хлебопашец—хлебароб, рольнік.
 Хлебопёк—пёкар, хлебапёк.
 Хлебопекарня—пьякарня.
 Хлебопечение—пячэньне хлеба.
 Хлебородный—хлебны, хлебародны, ураджайны на хлеб.
 Хлебopодавец—гандляр хле́бам, прадавец хлеба.
 Хлеб-соль—хлеб і соль, проша.
 Хлебосол—гасьцінны чалавек.
 Хлебосольный—гасьцінны.
 Хлебосольство—гасьціннасьць.
 Хлеботорговец—см. Хлебopодавец.
 Хлеботорговля—хлебны гандаль.
 Хлев—хлеў; *большой для скота*—абора; *для овец*—кашара; *для свиней*—свынўшнік; *для коров*—кароўнік; *для волов*—ва-лоўня; *для лошадей*—канюш-ня, стайня; *для гусей*—гусят-нік; *при пост. дворе*—стадола.
 Хлевной—хлеўны.
 Хлевok—хлявок, хлявец, хлявушок, за́кўта, за́гарадка.
 Хлестание—хляста́ньне, сыцяба́ньне, хлыста́ньне, шлёба́ньне.
 Хлестать, хлестнуть, хлестнуть—хляста́ць, хля́снуць, хлеста-ну́ць; сыце́баць, сыцяба́ць, сыцебану́ць; хлыста́ць, хлыста-ну́ць; шлёба́ць, шлёбну́ць.
 Хлестко—хлестка, дасьціпна.
 Хлестский—хлесткі; зухаваты.
 Хлипание—хліпаньне, хіканьне.
 Хлипать—хліпаць, хікаць.
 Хлобыс(т)нуть—см. Хлестать.
 Хлоп!—лясь! плясь! пок! шчоўк!
 Хлопаніе—ляска́ньне, пляска́ньне; *глазами*—лы́паньне, лў́паньне.
 Хлопать, хлопнуть—ляска́ць, ляс-ну́ць; пляска́ць, пля́снуць; шчоўкну́ць; *хлопушкой*—хлё-паць, хлё́пнуць; пока́ць, пок-ну́ць; *глазами*—лы́паць, лы́пнуць; лў́паць, лў́пнуць; *дверями*—бра́зкаць, бра́знуць.
 Хлопнуться—шлё́пнуцца, лясну́цца, пля́снуцца, грў́мнуцца.
 Хлопок—бавоўна, баўна, бавэльна.
 Хлопотание—клапата́ньне, за́хады, забегі.

Хлопoпать—клапа́ціцца, клапата́ць, рў́піцца, дба́ць, стара́цца, рабі́ць за́хады.
 Хлопотливо—клапатлі́ва, рупатлі́ва, дба́йна, стара́нна.
 Хлопотливость—клапатлі́васьць, рупатлі́васьць, стара́ннасьць.
 Хлопотливый—клапатлі́вы, рупат-лі́вы, дба́йны, стара́нны.
 Хлоотно—клопатна, сумя́тліва.
 Хлопотный—клопатны, неспакойны, сумя́тлівы.
 Хлопотня—клапатні́на, мітусьня.
 Хлопотун—клапату́н, бяду́н.
 Хлопотунья—клапату́ха.
 Хлопоты—клопаты, клопат, за́хады; *вводит кого в-ты*—клапа́ціць, заклапочва́ць; *с ним не обе-решься* -пот—з ім шмат (ба-гата) клопату; *быть в боль-тих* -тах—вельмі клапа́ціцца; *живет себе без всяких* -пот—жыве сабе ані гадкі; *быть захопочным*—мець багата клопату.
 Хлопушка—хлёпаўка, покаўка, ляскаўка.
 Хлопчатник (*бот. Gossypium L.*)—бавоўнік (б. т.).
 Хлопчато-бумажный—баваўняны.
 Хлопье—клучча.
 Хлор (*хим.*)—хлёр.
 Хлорал (*хим.*)—хляра́ль.
 Хлористый—хлёрысты.
 Хлорит (*мин.*)—хляры́т (г.-м. т.).
 Хлорный—хлёрны.
 Хлороз—блёдніца (б. т.).
 Хлорофил (*бот.*)—хлярафі́л, ліста-зе́лень (б. т.).
 Хлорофильный, ные зерна—хляра-фі́льныя дробачкі (б. т.).
 Хлороформ—хляраформ.
 Хлынуть—хлыну́ць, рыну́ць; па-лі́цца.
 Хлыст, -стик—1) дубе́ц, прут; 2) пў́га; 3) хлюст, джынджык.
 Хлыстать—см. Хлестать.
 Хлыстовщина (*секта*)—хлыстоў-шчына.
 Хлыщ—джынджык.
 Хлябать—плю́хаць.
 Хлябь—бяздоньне, прорва.
 Хм!—гм!
 Хмелевод—хмелявод, хмяля́р.
 Хмелевой—хмялёвы, хмёльны.

Хмелёк—хмялёк; *он под хмельком*
—ён пад чаркаю, падвыпіўшы.

Хмелеть—хмялёць, п'янець.

Хмелина—хмяліна.

Хмель (*бот.* Humulus lupulus)—
хмель.

Хмельник—хмяльнік.

Хмурить—х(г)мўрыць, насўпліваць
(вочы, твар).

Хмуриться—х(г)мўрыцца, насўплі-
вацца; *о небе*—нахмэрвацца.

Хмурый—х(г)мўры, гмўра.

Хмыз—сўчча, ламачча (лс. т.).

Хныкание—хныханьне, вьканьне,
стэнканьне, зыканьне.

Хныкать—хныхаць, вькаць, рўм-
заць, стэнкаць, зыкаць.

Хобот—хобат.

Хоботовый—хобатавы.

Хоботок—хаботок, хаботочак;
сысальца.

Хоботоносный, -ные (*зоол.* Probos-
cidae)—хобатаносныя (з. т.).

Ход—ход, хадá; поступ, рух, бег;
уваход; *узкий ход*—сўткі;
быть в-ду—ужывацца; *ход*
часов верный—гадзіннік добра
йдзе.

Ходатай—пасярэднік, абаронец,
хада́к, хада́йнік.

Ходатайство—захады, клопаты,
просьба, пасярэдніцтва; за-
моўка, хада́йніцтва.

Ходатайствовать—рабіць захады,
прасіць (за каго), заступацца,
клапаціцца, хада́йнічаць.

Ходенем *ходит*—ходарам хадзіць.

Ходить—хадзіць; *в см. ухаживать*
—даглядаць; *в см. прогули-*
ваться—шпацыраваць; **х. на**
костылях—дыбаць; **ходит**
слух—ідзе чўтка; **ходит по**
миру—старцаваць, жабраваць;
-дить дозором—дазіраць.

Ходкий—збытны, пакупні, пашы-
раны.

Ходко—збытна, лёгка.

Ходкость—збытнасьць, пашыра-
насьць.

Ходовой—хадавы.

Ходок—хада́к.

Ходули—дыбы, хадакі.

Ходун—хадун, хада́к.

Хольба—хада́, хадзьба́.

Ходячий—хадзячы, абэжны, ужываны

Хожалый—хаджа́лы.

Хожение—хаджэньне, хажба́,
хадá, хадні́.

Хозяйка—гаспады́ня, пані, ха-
джайка.

Хозяйничание—гаспадараваньне.

Хозяин—гаспада́р, хаджа́ін, хадзя́ін,
хазя́й.

Хозяйничать—гаспадарава́ць, га-
спадары́ць, хадзя́інава́ць, ха-
дзя́ява́ць.

Хозяйский—гаспада́рскі.

Хозяйственник—гаспада́рнік.

Хозяйственно—гаспада́рна, ашча́-
дна.

Хозяйственность—гаспада́рнасьць.

Хозяйственный—гаспада́рны, га-
спадарчы.

Хозяйство—гаспада́рка, хадзя́йства;
домашнее -ство—хатняя га-
спадарка.

Хозяйствовать—см. Хозяйничать.

Хозяюшка—гаспады́нька, хадзя́-
ечка.

Холение—пэставаньне.

Холить—пэставаць, пэсыціць, куко-
біць.

Холера—халёра.

Холерик—халёрык.

Холерина (*мед.*)—халяры́на.

Холерический (*темперамент*)—
халяры́чны, агністы.

Холерный—халёрны.

Холка—чубок, грывка.

Холм—узгорак (г.-к. т.), пагорак,
груд; *высыпанный*—капе́ц.

Холмик—узгорачак, пагорачак,
грудок.

Холмистость—узгоркаватасьць,
пагоркаватасьць.

Холмистый—узгоркаваты, пагорка-
ваты.

Холмообразный—узгоркаваты, па-
добны на ўзгорак.

Холод—холад, халаднёча, хала-
дзёча, мароз, сьцю́жа, зім-
насьць, зімнота; зю́зя (дзіцяч.);
холода—халады́.

Холодать—халадзёць, ядране́ць,
бра́цца на мароз.

Холодеть—халадзёць, халаднёць,
зімне́ць.

Холодец—халадзёц, халадні́к;
шпа́раг.

Холодиты́й—халадзі́льнік.

Холодильный—халадзільны.
Холодильня—халадзільня.
Холодить—халадзіць, ахалоджваць, астуджаць.
Холодненько, новато—халадна-ва́та, трэ́хі холадна (зі́мна).
Холодненький, новатый—халадна-ва́ты, тро́хі халодны (зі́мны).
Холоднёхонький, хонек—халаднё-сенькі, зайдраны.
Холодно—холадна, зі́мна, я́драна, сы́юдзе́на, золка, ё́дка; *в перенос. см.*—няве́тліва, няпры-хі́льна, няла́скава.
Холодное (кушанье)—кваша́ніна.
Холоднокровный—халоднакро́ўны, з халоднай кро́ўю.
Холодность—халоднасьць, зі́м-насьць, сы́юдзе́насьць, зол-касьць.
Холодный—1) халодны, зі́мны, сы́юдзе́ны, студзе́ны, сі́веркі, я́драны, золкі, ё́дкі; 2) няве́т-лівы, няла́скавы; *-ное время*—халады́; *-ный климат*—халодны́ кліма́т.
Холодок—халадок.
Холожение—ахалоджваньне, хала-джэ́ньне.
Холоп—халоп, хлоп, падда́ны.
Холопка—халопка, падда́ная.
Холопский—халопскі.
Холопство—халопства, падда́-насьць, запабе́гі, выдыга́ньне.
Холопствовать—быць халопам; запабга́ць, выдыга́цца (пе́рад кі́м), упада́ць.
Холостёж—нежа́ні, кавале́ры, не-жа́на́тыя лю́дзі.
Холостильщик—канава́л, лягча́й, спакладач.
Холостить—лягча́ць, спаклада́ць, валашы́ць.
Холостой—нежа́на́ты, дзяцё́к, кавале́р; *-стой парень в летах*—марцовы кавале́р; *-стая жизнь*—бязжонства; *вести -стую жизнь*—жыць адзіно́кім; *-стой патрон*—пустастрэ́льны набой.
Холостьба—*см.* Холощение.
Холостяк—нежа́нь, нежа́на́ты, дзяцё́к, кавале́р, адзіно́кі; *х. пожилой*—марцовы ка-вале́р.

Холощение—лягча́ньне, спакла-да́ньне, валаша́ньне.
Холощенный—лягча́ны, вы́легчаны, спакладаны́, вы́валашаны.
Холст—палатно; *грубый*—рада-бодзе́дзе, радно́, дзяру́га; *льняной*—порт; *с набивными узорами*—набіва́нка; *сверток*—та—тру́бка, суво́й.
Холстина—палатні́на.
Холстинка—палаце́нка.
Холстинковый—палаце́нкавы.
Холстинный, холщёвый—палат-ня́ны, палаце́нны, з порту.
Хомут—хаму́т.
Хомутный—хамутовы.
Хомуток—хамуток.
Хомяк (зоол. Cricetus)—хамя́к.
Хор—хор.
Хорал (муз.)—хора́л.
Хоральный—хара́льны.
Хорда—сгруна́, хорда (м. т.).
Хордовый, -вые (зоол. Chordata)—стру́ньнікі (з. т.).
Хорёвый—тхаровы.
Хорей (лит.)—харэ́й.
Хорёк (зоол. Putorius foetidus Gr.)—тхор, тхарск, шашок.
Хорея (мед.)—харэ́я.
Хорист—хара́сты.
Хористка—хара́стка.
Хоровод—карагод.
Хороводиться (с кем)—тава́рыша-ва́ць, сябрава́ць.
Хороводный—карагодны.
Хоровой—хара́вы, гурта́вы.
Хоромы—драўля́ныя пала́цы, пако́і, хара́мы.
Хоронение—хаваньне.
Хоронить—хава́ць.
Хорохориться—харахоні́цца, і́нды-чы́цца.
Хорошее—добрае, дабро.
Хорошенький—добранькі, гожа́нькі, прыгожа́нькі, пе́кненькі, хара-шанькі.
Хорошенько—добра, хара́шэнька.
Хорошество—хара́ство, пе́кната́.
Хорошеть—прыга́жэць, пя́кнець, пы́шнець, хара́шэць.
Хороший—добры, дабра́чы, го́жы, ла́дны, пе́кны, хара́шы; *нахо-дить-шим*—ува́жаць за доб-рае.
Хорошо—добра, го́жа, ла́дна, пе́кна́;

ладам, хораша; шо, что—
✓ балазэ; не очень-шо—ня вельмі добра.

Хоругвь—пратэса, харўгва.

Хорунжий—харўнжы.

Хоры—хоры.

Хорь—тхор.

Хорьковый—тхаровы; вая шуба—
шўба на тхарох.

Хотение—хацёньне (пс.-л. т.), па-
хацёньне, бажаньне, жаданьне;
не, хоць; *сильное*—карцёньне;
на хотенье *есть терпенье*—
✓ на пахацёньне ёсьць пацяр-
пёньне.

Хотеть—хацець, жадаць, бажаць,
хцець; *тъя*—хацецца, рўпіць,
рўмсыціць; *сильно*—карцець;
перестать-ть—перахацець;
хочешь не хочешь—хочькі
ня хочькі; не живи, как хо-
чется, а как *может*ся—трэ-
бь жыць, як набяжыць.

Хотя, хоть—хаця, хоць.

Хохлатеть—чубацець.

Хохлатка (*бот.* Corydalis DC)—чу-
батка (б. т.).

Хохлатый—чубаты; кудлаты, каш-
латы.

Хохлач—см. Хохлатый.

Хохлик—1) чубок; 2) см. Украин-
нец.

Хохлиться—тапірыцца, стаўбур-
чыцца.

Хохлище—вялікі чуб.

Хохлушка—см. Украинка.

Хохол—1) чуб, чупрына, хахол;
2) см. Украинец.

Хохолок—чубок.

Хохот—рогат, рагатаньне, гігі-
каньне.

Хохотать—рагатаць, гігікаць.

Хохотливый—рагатлівы, рагатўн.

Хохотня—рагатня.

Хохотун—рагатўн.

Хохотунья—рагатўха.

Храбрец—сьмёлы, сьмяляк, адваж-
ны, храбры.

Храбреть—набірацца сьмёласьці
(адвагі), храбрыцца.

Храбрецкий—зухаўскі, адважны.

Храбриться—асьмэльвацца, вы-
сьмэльвацца, зўхаць, храб-
рыцца.

Храбро—сьмёла, адважна, храбра.

Храбрость—сьмёласьць, адвага,
храбрасць.

Храбрый—сьмёлы, адважны, храб-
ры, харобры (*ср.* Храбрец).

Храм—сьвятыня (т. гр.), храм.

Храмик—царкоўка, капліца.

Храмина—см. Хоромина.

Храмовник (*ист.*)—тампліёр.

Храмовой—царкоўны, што налё-
жыць да сьвятыні (царквы);
-вой *праздник*—фэст, зала-
жэньне, кірмаш, чупрыньнік.

Хранение—хаваньне, сховы.

Хранилище—хавальня.

Хранитель—хавальнік, вартаўнік;
ангел-хранитель—анёл-абарон-
ца.

Хранительница—хавальніца, вар-
таўніца.

Хранить—хаваць, захоўваць, піль-
наваць, сьцерагчы, шанаваць.

Храп, пёж, пение—хропат, храпак,
храпёньне.

Храпеть—храпці, храпець.

Храпнуть—1) храпануць, задаць
храпак; 2) храпнуць, вьцяць.

Храпун—храпўн.

Храпунья—храпўха.

Хребёт—хрыбёт; *х. горный* (*геогр.*)
—сьцяг горны (г.-к. т.).

Хребётный—хрыбтовы; -ная *кость*—
хрыбціна.

Хрен—хрэн.

Хреновый—храновы.

Хрестоматия—выпісы, чытанка.

Хризолит (*мин.*)—хрызаліт (г.-м. т.),
златакамень.

Хризотил (*мин.*)—хрызатыл,
вужняк златаждўты (г.-м. т.).

Хрипливо—хрыпліва.

Хрипливый—хрыплівы.

Хрипение—хрыпёньне, хрыпы.

Хрипеть—хрыпець.

Хрипло—хрыпла.

Хриплый—хрыплы.

Хрипнуть—хрыпнуць, хрыпці,
асіпнуць.

Хрипота—хрыпка, хрыпаўка, сіпка,
асіпка.

Хрипящий (*мед.*)—хрыпкі.

Хрипун—хрыпўн.

Хрипунья—хрыпўха.

Христарадничают—старцаваць,
жабраваць,

Христианин—хрысьціянін.

Христианка—хрысьціянка.
 Христиански—пахрысьціянску,
 Христианский—хрысьціянскі,
 кшчоны.
 Христианство—хрысьціянства.
 Христов—хрыстовы; тов *день*—
 Вялікдзень.
 Христолюбивый—хрыстальюбны.
 Христопродавец—хрыстапрадавец,
 юда.
 Христос—Хрыстос.
 Христосование—хрыстосаваньне.
 Христосоваться—хрыстосавацца.
 Хрия—хрыя, выпрацаваньне (л. т.).
 Хром (*кожа*)—хром.
 Хромание—кульганьне, калдыбань-
 не, (ш)кандыбаньне, кулянне,
 чыкілянне.
 Хроматизм (*физ.*)—храматызм.
 Хроматический—храматычны.
 Хромать—кульгаць, калдыбаць,
 (ш)кандыбаць, кривуляць,
 куляць, чыкіляць, храмаць;
 хромая *притти*—пры(ш)кан-
 дыбаць.
 Хромистый (*хим.*)—хромісты.
 Хромит (*мин.*)—храміт.
 Хромой—кульгавы, храмы, крывы
 (ср. Хромоногий).
 Хромоногий—кўльга, кульгавы,
 калдыба, калдыбайла, клыша-
 ногі.
 Хромоножка—кўльга, клыш, кан-
 дыба, калдыба.
 Хромоскоп (*физ.*)—храмаскоп.
 Хромота—кульгавасьць.
 Хроника—хроніка, кроніка.
 Хроникер—хранікёр.
 Хронически—хранічна.
 Хронический (*мед.*)—хранічны.
 Хронограф—хранограф, часанісец.
 Хронография—хранаграфія, часаніс.
 Хронология—храналёгія, часалі-
 чэньне.
 Хронологический—храналёгічны.
 Хронометр—храномётар, часамёр.
 Хроноскоп (*физ.*)—хранаскоп.
 Хрупкий—крохкі, крўхкі, кволы.
 Хрупко—крохка.
 Хрупкость—крохкасьць, кволасьць.
 Хрунуть—хрўснуць, храснуць,
 хрўпнуць, трўснуць.
 Хруст—хруст.
 Хрусталик (*анат.*)—крышталёк
 (пс.-л. т.).

Хрусталь—крышталь; чистый, как
 -ль—чысты, як сьляза.
 Хрустальный—крышталёвы.
 Хрустеть—хрусьцець, хрў(м)стаць,
 хрумцець, трашчаць.
 Хрущ (*зоол.* Melolontha)—хрушч;
 х. июльский (*пестрый*) (Po-
 lyphylla fullo)—хрушчак лётні
 (з. т.).
 Хрыч—стары дзед, грыб, пасьляк,
 выпса, псюк.
 Хрычовка—корга.
 Хрюканье—рохканье.
 Хрюкать—рохкаць.
 Хрящ—1) храшч, хросток; 2) жар-
 ства.
 Хрящеватый—храшчаваты.
 Хрящевина—храшчавіна.
 Хрящей—храшчовы, хростковы.
 Хрящик—хросток.
 Хрящеперые (*зоол.* Chondropterygii)
 хросткапёрыя (з. т.).
 Худенький—худзёнькі, хударлявень-
 кі.
 Худеть—худзець, худаць, марнець,
 мізарнець.
 Худо *суц.*—ліха, зло, злыбеда, злыд-
 ні, крўда, шкода.
 Худо *нар.*—блага, пагана, кёпска,
 нягожа.
 Худоба—1) хўдасьць, хударля-
 васьць, 2) манаткі.
 Худоватый—худаваты.
 Художественно—памастацку.
 Художественность—мастацкасьць.
 Художественный—мастацкі; *ная*
литература—прыгожае
 (краснае) пісьмэнства.
 Художество—мастацтва.
 Художник—мастак, маляр.
 Художница—мастачка; малярка.
 Художнический—мастаковы.
 Худой—1) благі, паганы, кёпскі,
 ліхі, нягожы, нядобры; 2) ху-
 ды, хударлявы, мізэрны, шчўп-
 лы, сухі, сухарлявы, худак;
 -дая *слава*—няслава; -дые *се-*
мена—пазядкі.
 Худородный—мізэрнай уроды.
 Худосочие—хўдасьць, храсьць.
 Худосочный—худы, хіры.
 Худошавость—сухарлявасьць, ху-
 дарлявасьць.
 Худошавый—сухарлявы, хударля-
 вы, худы, шчўплы, кашчавы.

Худший—горшы, падлэйшы.
Хуже—1) горш, горшы, горай, гарэй, горы; *хуже всего*—найгорш за ўсё; *как можно хуже*—як найгорш; *стало хуже*—пагоршала; *час от часу хуже*—усё горш ды горш; *делаться же*—хўжыць, хужэць, гаршэць; 2) худзёй, хударлявей.
Хула—агўда, ганьба, лаянка, нагана.

Хуление—ганеньне, ганьбенне.
Хулиган—хуліган.
Хулиганский—хуліганскі.
Хулиганство—хуліганства.
Хулитель—агўднік, перагўд.
Хулить гўдзіць, ганіць, ганьбіць.
Хутор—хўтар, фўтар, фольварак, засьцёнак.
Хуторянин—хутаранін, гаспадар хўтару, фальварковец.

Ц

Цап—хоп, цоп; **цап-царап**—цўпу-лўпу.
Цапание—хапаньне, хапаніна.
Цапать, цапнуть—хапаць, хапнуць, цопаць, цопнуць.
Цапаться—чапляцца (чаго), чўркацца.
Цапкий—хопкі.
Цаплин—чаплін.
Цапля (зоол. Ardea)—чапля.
Царапание—драпаньне, шкрабаньне.
Царапать, царапнуть—драпаць, драпнуць; шкрабаць, шкрабнуць, шкрабануць; скробаць, скробнуць; пісўжыць.
Царапаться—драпацца.
Царапина—драпіна, скрабіна, пісўга, пісўжына, пісўга.
Царапка—драпўн, драпўнчык.
Царевич—царэвіч, царані.
Царевна—царэўна.
Царедворец—царадворац.
Цареубийство—забойства царá.
Цареубийца—забойца царá.
Царить—цараваць, панаваць.
Царица—царыца.
Царски—цацáрску.
Царский—цáрскі, манáршы; *ское достоинство*—годнасьць царá; *-ские дети*—царанáты; *-ские кудри* (бот. Lilium Martagon L.)—ляля гаёвая; *-ские очи* (бот. Saxifraga Hirculus L.)—каменяломнік балотны; *-ский скипетр* (бот. Sceptum Carolinum L.)—увярэднік вялізны (б. т.).
Царственный—цáрскі; *-ный город*—сталіца.
Царствие, ство—цáрства, пánства, дзяржава; *-ствие небесное*—

цáрства нябёснае, той сьвет; *подземное-ство*—падзёмны сьвет (т. гр.); *-ство животных* (зоол.)—сьвет жывёлаў.
Царствование—царава́ньне, панавáньне; *-вание*—за царá.
Царствовать—царава́ць, панавáць.
Царствующий—панўючы; *-ствующий дом*—цáрскі дом, дына́стыя.
Царь—цар; *это было при царе*—гэта было за царá.
Царь-колокол (в Москве)—царзвон.
Царь-птица—цар-птах.
Цвести—цвёісьці, квёісьці, квітнець, красаваць.
Цветение—цвёіцэньне, красава́ньне.
Цвет (мн. цветы)—цвёт, квет, кра́ска.
Цвет (мн. цвета)—колэр, масьць; *-та дополнительные (псих.)*—колеры дадатковыя; *-та матовые*—колеры цьма́ныя; *те-рять цвет*—ліняць.
Цветик—см. Цветок.
Цветистый—квяцісты, цвьяцісты.
Цветник—квётнік, гародчык.
Цветной—каляровы; *-ная слепота* (мед.)—сьлепата на колэр.
Цветоводство—квятна́рства, сёянне квётак.
Цветоед яблоневый (зоол. Anthrenus pomorum L.)—кветкажэр яблыневы (з. т.).
Цветок—квётка, кра́ска, кра́сачка, цвьяток; *ц. бесполоый*—квётка бязродавая; *ц. женский*—квётка слуповая (жаночая); *ц. махровый*—квётка поўная; *ц. мужской*—квётка пылковая (мужчынская); *ц. непол-*

ный—квѣтка няцэлая; **венчик**—тка—вяночак квѣткі (б. т.),
Цветолистный (*бот.*)—кветалісты.
Цветоложе (*бот. gescertaculum*)—кветадоньне (б. т.).
Цветоножка (*бот. pedunculus*)—кветаножка (б. т.).
Цветоносный—кветаносны, цвѣтаносны.
Цветопад (*бот.*)—кветапáд, цвѣтапáд.
Цветорасположение (*бот.*)—кветастán.
Цветосеменник (*бот.*)—кветанасѣньнік.
Цветочек—квѣтачка, красачка.
Цветочница—квятнірка, прадаўчы́ха квѣтак.
Цветочный—квѣткавы, краскавы.
Цветояд—см. **Цветоед**.
Цветоядный—кветaeдны.
Цветущий—квітúчы, квітнѣючы.
Цевница—цѣўка, дўдка.
Цевіё—цаўѣ.
Цедильный—цадзільны.
Цедилка—цадзілка.
Цедить—цадзіць, тачыць.
Цежение—цѣджаньне, тачэнне.
Цеж—цѣд.
Цезарь—цѣзар.
Цезура—цѣзура, разрѣз (мз. т.), супынак.
Цейхгауз—чаха́вус, магазы́н.
Целебный—лѣкавы, гаёчы, гойны.
Целесообразность—мэтазгоднасць, дамѣтнасць.
Целесообразный—мэтазгодны, дамѣтны.
Целиком—цалком, цалкам, суцэльна, усуцэль, суздром.
Целина—цаліна.
Целитель—лѣкар, гойнік.
Целительный—см. **Целебный**.
Целиться—цэліцца, цалыць, лучаць, мэціць.
Целлулоза—абалоні́на (б. т.).
Целковый—рубѣль.
Целовальник—ранда́р, шынка́р, карчма́р.
Целовальница—ранда́рка, шынка́рка, карчма́рка.
Целование—цалава́ньне, цмоканьне.
Целовать, ться—цалава́ць, цалава́цца; цмокаць, цмокацца; б́у́сіць (*детское*).

Целое—цэлае.
Целокупный—цэлы, суцэльны.
Целомудренно—цнотна.
Целомудренность, рие—цнота, нявіннасць, чыстатá, непарушанасць.
Целомудренный—цнотны, нявінны, нечапаны, непарушаны.
Целостный—см. **Целый**.
Целость—цэласць, суцэльнасць.
Целотонный, -ная гамма (*муз.*)—цэлатонная га́ма (мз. т.).
Целый—цэлы, суцэльны, увесь; непашкоджаны.
Цель—мэта; *воен.*—цэль; *достигнуть своей-ли*—дайсьці свайго.
Цельба—цалы́нне.
Цельный—цэльны, суцэльны, поўны, аднаста́йны; чысты, шчыры.
Цемент—цэмэнт.
Цементовый—цэмэнтавы.
Цена—цана, кошт, вартасць.
Ценитель—цаніцель, знаўца.
Ценить—цаніць, шанаваць, уважаць.
Ценно—цэнна, каштоўна, дорага.
Ценность—цэннасць, каштоўнасць, вартасць; дарага́я рэч.
Ценный—цэнны, каштоўны, варты, вартоўны, дарагі́; *ные бума-ги*—цэнныя папѣры (т. пр.).
Ценз—цэнз; *ц. имущественный*—цэнз маёмасны; *ц. образовательный*—цэнз адукацыйны, асьвѣтны (т. гр.).
Цензор—цэнзар.
Цензура—цэнзу́ра.
Цензурный—цэнзу́рны.
Цент (*монета*)—цэнт.
Центавр—цэнтаўра.
Центнер—цэнтнер.
Центр—асяродак, цэнтар.
Централизация—цэнтраліза́цыя; асяродкаваньне.
Централизовать—цэнтралізава́ць, групова́ць у асяродак, асяродкаваць.
Центральный—цэнтра́льны, асяродкавы.
Центробежный—ад’асяродкавы (м. т.), адбѣжны.
Центростремительный—даасяродкавы (м. т.), прыбѣжны.
Центурион—цэнтурѣн.

Цеоли́т (*мин.*)—цэа́літ, кі́пняк (г.-м. т.).
Цеп—цэп; *рукоя́тка-па*—цапі́льна.
Цепенение—дрантэ́ньне.
Цепень (*зоол.*)—*см.* **Соли́тер**.
Цепенеть—дрантвэ́ць, дубэ́ць, пруща́нець, дэ́рвянець.
Цепкий—чэ́пкі, учэ́пісты.
Цепко—чэ́пка, нераза́рва́на.
Цепкость—чэ́пкасьць.
Цеплять, ться—чапля́ць, чапля́цца.
Цепной—ла́нцужны, ла́нцуговы; *-ная собака*—ла́нцужны саба́ка.
Цепочка—ла́нцужок.
Цепь—ла́нцуг; *ц. мерная*—ла́нцуг камо́рні́цкі.
Цербер—це́рбэр.
Церемониал—цырама́ніял, па́радак.
Церемониальный—цырама́ніяльны; *-ный марш*—па́ра́дны ма́рш в. т.).
Церемониться—цырамо́ніцца, ма́лімо́ніцца.
Церемония—цырамо́нія.
Церемонно—цырамо́нліва, цырамо́нна, ма́лімо́нна.
Церемонный—цырамо́нлівы, цырамо́нны, ма́лімо́нны.
Церера (*звезда*)—за́ра́нка.
Церковник—ца́ркоўні́к.
Церковнический—ца́ркоўні́чы, ца́ркоўні́цкі.
Церковно-славянский (*язык*)—ца́ркоўна-сла́вянскі.
Церковный—ца́ркоўны, ка́сьце́льны; *-ная папе́рь*—бабі́нец; *-ный приход*—па́рафі́я.
Церковь—це́рква, ца́рква; *католич.*—ка́сьце́ль; *лютер.*—кі́рха.
Церуссит—це́рузы́т, бе́лая ва́лава́ная ру́да (г.-м. т.).
Цесаревич—ца́рэві́ч.
Цесаревна—ца́рэўна.
Цесарка (*зоол. Numida meleagris*)—цаца́рка.
Цесарь—*см.* **Кеса́рь**.
Цех—цэх (г. гр.).
Цеховой—цэха́вы.
Цивилизатор—цывіліза́тар.
Цивилизация—цывіліза́цыя.
Цивилизованный—цывіліза́ваны.
Цивильный—цыві́льны, грама́дзкі.
Цикада (*зоол. Cicada*)—цыка́да.
Цикл—цы́кль, круг.
Циклический—цы́клічны, кругавы́.

Циклон—цы́клён.
Циклоп—цы́клёп, аднаво́кі.
Циклопический—цы́кляпі́чны.
Цикорий (*бот. Cichorium Jntybus L.*)—цы́корыя (б. т.), ма́чаўні́к (Fed.).
Цикорный—цы́корны.
Цикута—цы́ку́та (*ср. Вех.*).
Цилиндр—цылі́ндар, ва́ле́ц (м. т.), кругля́к.
Цилиндрический—цылі́ндры́чны.
Цимбалы—цымба́лы.
Цинизм—цыні́зм.
Циник—цы́нік, няпрысто́йнік, распу́сьнік, бяспы́днік.
Циничный—няпрысто́йны, бры́дкі, распу́сны, бесса́ромны.
Цинк—во́лава; *серно-кислый*—ні́кс.
Цинковый—ні́ксовы, ва́лава́ны.
Цирк—цы́рк.
Циркулировать—а́бяга́ць, цыркулява́ць.
Циркуль—цы́куль, цы́ркель.
Циркульный—цы́кульны.
Циркуляр—цы́кулья́р, абе́жні́к (т. пр.), наўко́льні́к (л. т.).
Циркуляция (*крови*)—абе́г, кругабег, цыркулява́ньне.
Цистерна—*см.* **Водо́ем**.
Цитадель—цытаде́ля, крэ́пасць.
Цитата—цыта́та, вы́нятка, вы́мятка.
Цитировать—цытава́ць, рабі́ць вы́няткі, вы́мяткі.
Цитра—цы́тра.
Циферблат—цыфе́рбля́т.
Цифра—цы́фра, лі́чба, лі́чбі́на (м. т.).
Цифрованный (*муз.*)—цыфрава́ны.
Цифровать (*муз.*)—цыфрава́ць.
Цифровка (*муз.*)—цыфро́ўка (мз. т.).
Цифровой—цыфровы, лі́чбавы.
Цицеро (*тип.*)—цы́цэра (шры́фт).
Цмин (*бот. Helichrysum aeneum DC*)—гры́мотні́к (б. т.), сухотні́к (Fed.).
Цоколь—цока́ль, па́дсьце́ньні́к.
Цугом—наўсы́дж, цу́гам.
Цыбик—цы́бік, скры́нка.
Цыган—цы́ган (*мн.*—цы́ганы).
Цыганёнок—цы́ганя́.
Цыганить—цы́гані́ць.
Цыганка—цы́ганка.
Цыганский—цы́ганскі.
Цымбалы—*см.* **Цимба́лы**.
Цынга—шка́рбё́нка (Fed.).

Цынготный—шкарбунковы;-ный
больной—хворы на шкарбунку.
Цыновка—мата.
Цыпочки—цыпки; *итти на чках*—
 ісьці на цыпках, дзёбцаць.
Цыплёнок—кураня курчана, курча,
 курчатка; піскля.

Чабан—пастух.
Чабёр (*бот. Satureja Rivin*)—сату-
 рэя (б. т.), чабор, чобрык.
Чавканье—жв(м)яканье, ч(в)мй-
 канье, ць(в)мйканье.
Чавкать, -кнуть—жв(м)йкаць,
 жв(м)якнуць; ч(в)мйкаць,
 ч(в)мйкнуць; ць(в)мйкаць,
 ць(в)мйкнуць.
Чало—дзіця, дзіятка.
Чадолубивый—дзеталюбы.
Чадолубие—дзеталюбства, кахань-
 не дзяцей.
Чаевой, -вые (*деньги*)—гасьцінец.
Чаёк—гарбатка.
Чаепитие—расьпіваньне гарбаты.
Чаемый—спадзяваны.
Чай—гарбата, чай; ч. *луговой* (*бот. Lysimachia nummularia L.*)—
 лазоўка-сьцялўха (б. т.).
Чай нар.—а можа, пэўна.
Чайка (*зоол. Larus*)—кнігаўка, чай-
 ка, чаіца, морская варона
 (Fed.), кірля (В. Ласт.).
Чайная—гарбатня, чайная.
Чайник—імбрычак, чайнік.
Чайничать—расьпіваць гарбату,
 чаяваць.
Чайный—гарбатны, чайны;-ное
дерево (*бот. Thea*)—гарбатнік
 (б. т.).
Чал—ліна для прывязваньня ка-
 рабля.
Чалма—чалма.
Чалопегий—стрыкаты.
Чалый, чалко—конь сівай мэсьці.
Чан—чоп, кадз, кадўшка, кўфа,
Чапрак—чапрак.
Чарка—чарка, кілішак, келіх.
Чародей—чараўнік, вядзьмак, чара-
 дзёй, варажбіт, знахар.
Чародейка—чараўніца, вядзьма,
 вядзьмачка, чарадзёйка, ва-
 ражбітка, знахарка, знахорка.
Чародейный, -йственный—чара-
 дзёйны, вядзьмачы.

Цыплятина—кураняціна.
Цыплятник—шуляк, шулячок.
Цыплячий—куранячы.
Цырюльник—цырулік, галёр.
Цырюльня—цырульня, галёрня.
Цытвар цытвар, глісьнік.
Цыц—акыш, кыш.

Ч

Чародейский—чараўніцкі, вядзь-
 мацкі.
Чародейство—чары, чараўніцтва,
 чараўство, варажба.
Чародействовать—чараваць, вядзь-
 мачыць, варажыць.
Чарочка—чарачка, кілішачак.
Чарующий—чараўны, прывабны,
 павабны.
Чары—чары.
Час—гадзіна; *в пятом часу*—а
 пятай гадзіне; *который час?*—
 якая гадзіна; *в час*—у пору,
 у самы час; *с часу на час*—
 вось-вось, што гадзіны; *под*
час—часам, калі-ні-калі; *час*
от часу—што раз; *битый*
час—цэльная гадзіна.
Часовенка—каплічка.
Часовенный—каплічны.
Часовня—капліца.
Часовой и. суц.—вартавы (в. т.).
Часовой прил.—1) гадзінны; 2) га-
 дзіннікавы;-вой *мастер*—
 майстар гадзіннікаў.
Часовщик—майстар гадзіннікаў,
 гадзіншчык.
Часок—гадзінка, гадзіначка.
Частенько, -стёхонько—часьцёнька.
Частить—учашчаць, часта хадзіць
 да каго; часта што-небудзь
 рабіць, драбіць.
Частица—часьцінка, частка, драбок.
Частичный—часьцінны, частковы.
Частью—часткова.
Частно—прыватна.
Частновладельческий—прыватна-
 ўласніцкі.
Частное (*мат.*)—дзель (м. т.).
Частность—паасобнасьць, частко-
 васьць; *в -сти*—паасобку.
Частный—1) паасобны, частковы;
 2) прыватны;-ное *лицо*—пры-
 ватная асоба;-ная *область зна-*
ния—спэцыяльная а іна вёды;
 -ным—*образом*—прыватна.

Часто—ча́ста.
 Частокол—частакол, вострако́л.
 Частота—ча́стасць.
 Частуха (*бот. Alisha L.*)—ша́льнік
 (б. т.), шале́нец (*Fed.*).
 Частуховый,-вые *растения (бот.)*—
 шальніковыя (б. т.).
 Частушка—дрындúшка (л. т.).
 Часть—часьць, часьці́на, ча́стка,
 дзель, дзялі́нка, до́ль, па́йка;
третья-сть—траці́на; *четвер-*
тая-сть—чвэ́ртка; *-сти речи*
 (*грам.*)—часьці́ны мовы; *-сти*
света (геогр.)—ча́сткі сьве́ту
 (г.-к. т.); *это по вашей части*
 —гэта вас да́тыча.
 Часы—гадзі́ннык, за́гара́к, ча́сы;
 -сы *карманные*—кіша́нёвы
 гадзі́ннык; *заводить -сы*—
 накру́чваць гадзі́ннык.
 Часы *воен.*—ва́рта; *стоять на ча-*
сах—ста́йць на ва́рце.
 Чахлый—змарне́лы, худы́, счау́рэлы,
 вы́схлы, мізе́рны.
 Чахнуть—марне́ць, чау́рыць, сох-
 нуць, худа́ць, міза́рнець.
 Чахотка—сухоты; *заболеть скоро-*
течной чахоткой—захва́рэць
 на га́лёпы.
 Чахоточный—сухотны; -*точный*
больной—сухотні́к.
 Чаша—ке́ліх, ча́ра, ча́ша.
 Чашевидный,-образный—ке́ліхава́-
 ты, падо́бны на ке́ліх.
 Чашелистик (*бот. sepalum*)—пад-
 вяночкавы лі́сток (б. т.).
 Чашечка—філіжа́начка; ч. *цветка*
 (*бот.*)—падвяно́чок (б. т.).
 Чашка—ча́шка, мі́ска, лату́шка;
чайная—філіжа́нка; ч. *у весов*
 —ша́лька, ша́ля; ч. *надколен-*
ная (анат.)—накале́ньніца
 (ан. т.).
 Чаща—гушча́р, гушча́рнік (лс. т.),
 гушчы́ня, гусьце́ж, не́тра.
 Чаше—часьце́й; *всего чаще*—най-
 часьце́й.
 Чайание—спадзява́ньне, спадзява́нка;
паче -ния—неўспа́дзеўкі, не-
 спа́дзява́на.
 Чайанный—спадзява́ны.
 Чайать—спадзява́цца, чака́ць.
 Чвакание—чва́каньне.
 Чвакать, чвакнуть—чва́каць, чва́к-
 нуць.

Чваниться—задава́цца, пы́шыцца,
 надзі́мацца, фанабэ́рыцца.
 Чванливость—задава́ньне, пы́ха,
 фанабэ́рыстасць.
 Чванливый,-ный—фанабэ́рысты,
 пы́шны, надзі́маны; за́панэ́лы,
 пы́шка.
 Чванство—пы́ха, фанабэ́рыя, зада-
 ва́ньне.
 Чебак (*рыба*)—чуба́к.
 Чего—чаго.
 Чеглок (*зоол. Falco subbuteo*)—са-
 кол-ка́ршачок (з. т.).
 Чей (чья, чье́)—чый (чья́, чье́);
 чей -то, чей-нибу́дь—абы́-чый,
 не́й)чый.
 Чек—чэк, кві́т.
 Чека́—за́гваздка.
 Чеканить—выбі́ваць (манэ́ту).
 Чеканка—выбі́ва́ньне (манэ́ты).
 Чеканный—бі́ты.
 Чеканщик—выбі́вач.
 Чекан-каменка (*зоол. Saxicola*)—
 е́рчык (з. т.).
 Чекан-мухоловка (*зоол. Placincola*)
 —іва́нчык (з. т.).
 Чековый—чэ́кавы.
 Чекист—ча́кісты.
 Чёлка—чу́б, грыва́ка.
 Чёлн—чо́вен.
 Челнок—чау́нок, чоўні́к.
 Чело—чо́ла, ча́ло, ло́б; *в печи*—
 ча́лэсьні́к.
 Челобитная,-битня—па́клонная.
 Человек—чалаве́к, *в см. прислуж-*
ник—чаля́днік; наймі́т; *сде-*
латься -ком—вы́йсці ў лю́дзі;
военный ч.—вайска́вец; *моло-*
дой ч.—хло́пец, маладзё́н.
 Человеколюбец—чала́векалю́б.
 Человеколюбие—чала́векалю́бства,
 лю́дкасьць.
 Человеколюбивый—чала́векалю́б-
 ны, лю́дзкі.
 Человеконенавистник—чала́века-
 ненаві́сьнік, враг лю́дзі,
 адлю́дак.
 Человекообразный—падо́бны на
 чалаве́ка.
 Человекоубийство—забойства ча́-
 ла́века, ду́шагубства.
 Человекоубийца—забойца чалаве́-
 ка, ду́шагуб, ду́шагубе́ц.
 Человечек—чала́вечак.
 Человеческий—палю́дзку, як лю́дз

Человеческий—чалавёчы, людзі;
-ское *достоинство*—годнасьць
чалавёка.
Человечество—чалавэцтва (т. гр.),
людства (г.-к. т.), людзкасьць.
Человечий—чалавёчы.
Человечина—чалавёчына.
Человечишко—чалавёчак, нікчэмны
чалавёчак.
Человечно—палюдску.
Человечность—людзкасьць.
Человечный—людзі, міласьцівы.
Челюстный—сківічны.
Челюсть, -сти—сківіцы, пашчанкі,
шчэляпы; у *рыбы*—зёбры.
Челядинец—чаляднік.
Челядинка—чалядка.
Челядь—челядзь.
Чем (*твор. п. от. что*)—чым; *чем-то*—чымсь; *болеет чем*—хва-
рэць на што.
Чем (*союз*)—чымся.
Чемерица (*бот. Veratrum L.*)—ча-
мырыца; ч. *Лобелиева* (*V. al-
bum L.*)—чамырыца бёлая (б. т.)
Чемодан—валіза, клўмак, чамадан.
Чемпион—чэмпіён, асілак, пера-
можца.
Чему—чаму; *к чему*—нашто, дзёля
чаго; *к чему это поведет*—
што з гэтага будзе.
Чепец—чапёц, каптур.
Чепрак—гўня, гўнька.
Чепура рыжая (*зоол. Ardea pur-
purea*)—чапля чырвоная.
Чепуриться—чапурьцца.
Чепуха—лўхта, чаўпня, недарэч-
насьць.
Чепчик—чэпчык.
Червиветь—чарвівець.
Червец (*род*—*Coccus*)—чарвёчнік;
-цы (*семейство*—*Coccidae*)—
чарвяцы (з. т.).
Червеязычные (*зоол. Hippoglossa*)
—чэрвеязычныя (з. т.).
Черви (*карт. масть*)—чырва; у
пчел—чырва.
Червивый—чарвівы.
Червлёный—см. Багряный.
Червонец—чырвонец.
Червонный—чырвоны.
Червообразный—чарвякаваты, па-
добны на чарвяка.
Червоточина—чырваточа, чырва-
точына.

Червоточный—чырваточны.
Червь—чарвяк, рабак; ч. *дождевой,
земляной* (*Lumbricus terrestris*)
—дажджавік земляны (з. т.);
ч. *шелковичный*—шаўкавічнік;
черви *ленточные* (*Cestodes*)—
істужнікі (з. т.).
Червяк—чарвяк, рабак; як *древя-
точец*—шашаль.
Червячок—чарвячок, рабачок; *Ива-
нов -чок*—сьветлячок; *замо-
рить -чка*—падсілкавацца.
Чердак—гарà, вьшкі, падстрэшша.
Чердачный—гаравы, падстрэшны.
Черво—см. Чрево.
Черёд—чарод, чаргà.
Череда—1) см. Черёд; 2) *бот. (Vi-
dens L.)*—ваўчкі (б. т.),
Чередной—чародны, чарговы.
Чередование—чаргаваньне.
Чередоваться—чаргавацца, чара-
давацца.
Через—праз, цэраз (што), скрозь,
за; *через год возвращусь*—за
год вярнуся.
Черезчур—занадта, над мэру, цэраз
мэру, ня ў мэру, цэраз край.
Черёмуха (*бот. Prunus Padus*)—
чарэмха (б. т.), чаромха, ця-
рэмха, цярэмшына, калака-
лўха.
Черемуховый—чарэмхавы, чаром-
хавы.
Черенок ножа—тронак, калодка;
бот.—зразок (б. т.).
Черенковый—тронкавы, зразковы.
Череп—чэрап; *лодки*—дно, спод.
Черепаша (*зоол. Chelonia*)—чара-
паха; ч. *наземная* (*Testudo*)—
шчытніца (з. т.).
Черепашовый—чарапахавы.
Черепаший—чарапашы.
Черепица—дахоўка, чарапіца.
Черепичный—чарапічны.
Черепной—чарапны.
Череповидный—чарапаваты, па-
добны на чэрап.
Черепок—чарапок, чарапёнь
Чересполосный—цераспалосны.
Чересседельник—церасьядзельнік.
Черешковый—зразковы.
Черешня (*бот. Prunus avium L.*)—
чарэшня, цярэшня.
Черешневый—чарэшневы, цярэш-
невы.

Черешок (*бот. petiolus*)—хвосток ліставы (б. т.).
Черкаты, черкнуть—чыркаць, чыркнуць, чыркнуць.
Черкес—чаркэс.
Черкешенка—чаркэска.
Черкнутыся—чыркнуцца.
Чермный—чырвоны; *ное море*—Чырвонае мора.
Чернавка—чарняўка.
Чернение—чарнэньне.
Чёрненький—чорненькі.
Чернеть—чарнець.
Чернёхонек—чарнёхонькі, чарнюткі.
Чернец—чарнец.
Черника (*бот. Vaccinium Myrtillus L.*)—чарніца.
Чернила—чарніла, атрамант.
Чернильница—чарнільніца, каламёр, каламёрніца.
Чернильный—чарнільны, атрамантавы; *-ные орешки*—галяс, земляная сажка (лс. т.).
Чернить—чарніць.
Черница—чарніца, чарнічка, чарнушка.
Черничный—чарнічны.
Черно—чорна.
Чернобродый—чарнабароды.
Чернобровый—чарнабрывы.
Чернобрюхий—чарнабрухі.
Чернобыльник, -быль (*бот. Artemisia vulgaris L.*)—чарнобель.
Черноватый—чарнявы, трохі чорны, цёмны, чмэры.
Черновик—чарнавік.
Черновой—чарнавы.
Черноволосый—чарнавалосы, чарнявы.
Черноглазый—чарнавокі.
Черноголовка (*бот. Brunella L.*)—брунэлька (б. т.).
Черноголовый—чарнагаловы.
Черногорец—чарнагорац.
Черногория—Чарнагорыя.
Чернозём—чарназём; *ч. тучный*—чарназём тлусты.
Черноземный—чарназёмны.
Чернозубый—чарназубы.
Черноклён (*бот. Acer tataricum L.*)—клён татарскі (б. т.).
Чернокнижник—чарнакніжнік.
Чернокорень (*бот. Cynoglossum officinale L.*)—касталом лекавы.

Чернокрылый—чарнакрылы.
Чернолесье—чарналесіца.
Черномазый—мурзаты, чарнявы.
Чернорабочий—чарнарабочы.
Черноризец—см. *Монах*.
Чернослив—чарнасьліў, сушаныя сьлівы.
Чернота—чарната.
Чернотал (*бот. Salix pentandra L.*)—вербалоз (б. т.).
Чернуха (*гриб Agaricus nicator Pers.*)—ваўнянка.
Чернушка (*бот. Nigella sativa L.*)—чарнушка.
Черный—чорны; брудны; *-ный народ*—простыя людзі; *-ная работа*—брудная праца; *-ные дни*—нешчаслівыя дні.
Чернь—чэрнь, прасталюдзьдзе, цямнота.
Черпак—чарпак, конаўка, карэц.
Черпало—чарпёны.
Черпальный—чарпальны.
Черпать, черпнуть—чарпаць, чарпнуць.
Черствець—чарсьцьвэць, карэць.
Чёрство—чорствасць.
Чёрствый—чорствы, закарэлы, сухі.
Чёрт—см. *Чорт*.
Черта—рыса, рыска, лінія, чырта; *-ты лица*—рысы твару; *соединительная черта* (*грам.*)—злучок; *пограничная ч.*—спарубежная лінія; *ч. оседлости* мяжы асёласці.
Чертёж—рысунак (м. т.), зарыс, плян.
Чертёжник—рысавальнік, зарысоўнік.
Чертёжный—рысавальны, рысоўны, зарысоўны; *-ная*—рысавальня.
Чертёнок—чорцік, чэрцік, чарцяня, чарцятка.
Чертильный—рысавальны.
Чертить—рысавать, зарысоўваць, крэсьліць, чырціць.
Чертовка—чартоўка, шатанка, чарціха.
Чёртовски—пачартоўску; надзвычайна.
Чертовский—чартоўскі, чортаў, чарцячы.
Чертовщина—чартаўня, чартавіна, ліха.

Чертог—пакой, заля; ги—палацы.
Чертополох (*бот. Carduus L.*)—
 чартапалох (б. т.), растроп (Нс.)
Черточка—рыска, рысачка, чыр-
 тачка.
Черчение—красьлѣнье (м. т.),
 чырчѣнье.
Чесалка—шчотка, грабѣнка, ча-
 салка.
Чесальщик—часальнік.
Чесание—часаньне, часаніна, скра-
 баньне, чўханьне.
Чесать, ться—часаць, часацца;
 с(ш)крабаць; с(ш)крабацца;
 чўхаць, чўхацца; *чешется*—
 сьвярбіць.
Чѣска—чос, часаніна, лупцоўка;
задать чѣску—чосу даць.
Чеснок (*бот. Allium sativum L.*)—
 чеснок.
Чесночный, -ная трава (*бот. Allia-
 ria officinalis*)—чеснотка лѣ-
 кавая (б. т.).
Чесота—сьверб, сьвярбѣж, сьвяр-
 бѣчка.
Чесотка—кароста.
Чесоточный—карасьлівы.
Чествование—ушанаваньне, ша-
 наваньне.
Чествовать—чціць, шанаваць; *уго-
 щать*—частаваць; *ванный*—
 ушанаваны.
Чествователь—ушанавальнік.
Честить—лаяць, бѣсьціць, шальма-
 ваць.
Честно—чэсна, цнотна, сумлѣнна,
 бяз крыўды.
Честной—сьвяты.
Честность—чэснасьць, цнота, сум-
 лѣннасьць.
Честный—чэсны, цнотны, сумлѣн-
 ны, праўдзівы, пабожны.
Честолюбец—ганарлівец, амбіт.
Честолюбивый—ганарлівы, амбітны.
Честолюбие—ганарлівасьць, амбі-
 цыя.
Честь—гонар, чэсьць, добрае імѣ;
считать за -сть—мець за го-
 нар; *ему все не в -сть*—ямў
 нічым не дагадзіць; *дорожить*
своею-стю—шанавацца; *надо*
и честь знать—ня трэба пе-
 рабіраць мэры.
Честь, почѣсть—лічыць, палічыць;
 уважаць, уважыць (за што).

Чѣт—цот, чот, пара; *в чѣт*—у цот.
Чета—пара, раўня.
Четверг—чацьвѣр (*род.*—чацьвярга).
Четверговый—чацьвярговы.
Четвереньки, *ходить на -ньках*—
 ракам хадзіць (поўзаць).
Четверик—чацьвярѣк.
Четвериковый—чацьвярыковы.
Четверицею—учэцьвера.
Четвѣрка—чацьвѣрка, чэцьверка;
 чацьвярѣк (коняі).
Четверни—чацьвярніты.
Четвертной—чацьвярнѣ, чвѣртны.
Четверня—чацьвярнѣ.
Четверо—чэцьвера.
Четвероконачный—чатырохкѣнцы.
Четвероместный—на чатыры месцы,
 чатырохмѣсны.
Четвероногий—чатырохногі, чаць-
 вераногі.
Четвероугольник—чатырохкутнік
 (м. т.).
Четверохолмие (*анат.*)—чатырох-
 пагор'е (пс.-л. т.).
Четвертак (*монета*)—чацьвяртѣк.
Четвѣртка—чвѣртка.
Четвертной—чвѣрткавы.
Четвертичный, -ная система (*па-
 леон.*)—апошні (чатырохкратны)
 ўклад (г.-м. т.).
Четвертование—чвѣртаваньне.
Четвертовать—чвѣртаваць.
Четвертушка—чвѣртка.
Четвѣртый—чацьвѣрты, чацьвѣрты.
Четверть—чвѣртка, чвѣрць; *месяца,
 луны*—квѣдра; *ч. дров*—
 шўрка.
Чѣтки—ружанец, пѣцёркі.
Чѣткий—чытэ(а)льны, выразісты.
Чѣтко—чытэ(а)льна, выразіста.
Чѣтны—цотны, чотаны.
Четочки—см. Чѣтки.
Четыре—чатыры; *дважды два*—че-
 тыре—двойчы два—чатыры.
Четырежды—чатыры разы.
Четырезубец—чатырохзубец.
Четырелистный—чатырохлісты.
Четырепалый—чатырохпалы.
Четыреста—чатырыста.
Четырестопный (*грам.*)—чатырох-
 мѣрны.
Четырѣхатомный—чатырохатамны.
Четырѣхатарейный—чатырохба-
 тарейны.
Четырѣхглазый—чатырохвокі.

Четырёхгранный—чатырохсьценны, чатырохкантовы.
Четырёхгранник (*тетраэдр*)—чатырохсьценнык (м. т.).
Четырёхдневный—чатырохдзённы.
Четырёхклассный—чатырохклясёвы.
Четырёхлетие—чатырохгодзьдзе, чатырохлёцце.
Четырёхлетний—чатырохгадо́вы, чатырохлё́тні.
Четырёхмесячный—чатырохмесячны.
Четырёхнедельный—чатырохтыднёвы.
Четырёхполка—чатырохпóлье.
Четырёхпольный—чатырохпóльны, чатырохпалёткавы, чатырохзьме́нны.
Четырёхраздельный—чатырохпадзе́льны.
Четырёхсотый—чатырохсо́ты.
Четырёхсторонний—чатырохбо́чны.
Четырехугольный—чатырохку́тны.
Четырёхчертный (*муз.*)—чатырохры́сны (мз. т.).
Четырнадцатый—чатырна́ццаты, чатырна́ццаты.
Четырнадцать—чатырна́ццаць, чатырна́ццать.
Чех—чэх.
Чехарда (*игра*)—ко́нь; куля́нне.
Чехия—Чэхія.
Чехлик—каптурок; ч. *корневой* (*бот. calyptra*)—каптурок каранёвы (б. т.).
Чехол—капту́р, чахол, футара́л.
Чехоня (*рыба Pelecus*)—каса́р (з. т.), чэшка.
Чечевница (*бот.*)—сачы́ўка, сачо́ўка (б. т.), сачаві́ца; ч. *с'едобная* (*бот. Ervum Lens L.*)—сачо́ўка праўдзі́вая (б. т.); (*зоол. Carpodacus*)—ча́ромашнік (з.т.).
Чечевичеобразный—сачы́ўкава́ты, падобны на сачы́ўку.
Чечевичка—сачы́вачка, сачаві́чка (б. т.).
Чечётка (*зоол. Acanthis linaria*)—чачотка.
Чешский—чэ́скі.
Чешуекрылый, лые насекомья (*зоол. Lepidoptera*)—маты́лі (з. т.).

Чешуеобразный, видный—лускава́ты.
Чешуйка—лу́сачка (б. т.), лу́скачка.
Чешуйница (*зоол. Lepisma saccharipia L.*)—цукроу́нік звычайны (б. т.).
Чешуйный—лусковы.
Чешуйчатник—1) *зоол. (Lepidosiren)* лускоу́нік; 2) *зоол. (Protopterus)*—двуды́хальнік (з. т.).
Чешуйчатый—лускава́ты.
Чешуя—лу́ска, лу́зга, шалуда́.
Чиби́с (*зоол. Vanellus*)—кні́гаўка.
Чиж, чи́жик—чы́жык.
Чи́жиковый—чы́жыкавы.
Чи́жовник—см. **Ракитник**.
Чик-чик—чы́к-чы́к.
Чикание—чы́каньне.
Чика́ть, кну́ть—чы́каць, чы́кнуць.
Чиликанье—цёві́ліканьне, ці́ліканьне.
Чилика́ть—цёві́лі́каць, ці́лі́каць, цёві́ркаць.
Чин—чы́н, годнасьць, стан, ра́нга; *церк.*—уста́ва, па́радак; *по чину*—у па́радку; *ни́жний чин*—жаўне́р, салда́т.
Чина (*бот. Lathyrus L.*)—га́рошак (б. т.).
Чина́р (*бот. Platanus orientalis L.*)—плята́н усходні (б. т.), чына́р.
Чи́ненный—папра́ўлены, ла́таны, па́ла́таны.
Чини́ть—чы́ніць, дзе́яць, рабі́ць; папра́ўляць, ра́парава́ць; *стара́рыя ве́щи*—ла́таць; *бомбу*—набі́ваць; *карандаш*—за́вострыва́ць.
Чини́ться—чы́ніцца, дзе́яцца.
Чинно—у па́радку, ла́дам, прысто́йна.
Чинный—прысто́йны.
Чи́новник—урадо́вец, чыно́ўнік.
Чи́новничий—нале́жачы ўрадо́ўцу.
Чи́новница—жо́нка ўрадо́ўца, чыно́ўніца.
Чи́новный—у чыно́х.
Чи́ноначалие—нача́льніцтва.
Чи́нополо́жение—см. **Хиротония**.
Чи́нопроизводст́во—нада́ньне ступе́ні годнасьці (чы́ну).
Чинш—чы́нш.
Чинше́вой—чы́ншавы́.
Чирей—ску́лка, скуля́нка, баля́чка, бо́лька; **-ры**—ску́льце.

Чырыканне—цiлiканьне, цьвiлiканьне, цьвiрканьне.
Чырыкаць—цiлкаць, цьвiлкаць, цьвiркаць.
Чырок (зоол.)—см. Утка.
Чырышэк—скулачка, балячка.
Чырьеваты—скулаваты, у скўльлі.
Чысленность—лiчба, колькасць, лiк.
Чысленны (прымер—мат.)—лiкавы (м. т.), лiчэбны.
Чыслитель (дробі)—лiчнiк (м. т.), лiчэбнiк.
Чыслительный, -ное имя (грам.)—лiчэбнiк, чысло.
Чыслить—лiчыць, рахаваць.
Чыслиться—лiчыцца.
Чысло—лiк, лiчба; чысло (мэсяца); ч. *двойственное* (грам.)—пiрны лiк; ч. *единственное, множественное* (грам.)—адзiнотны, множны лiк; ч. *отвлеченное*—бязымённы лiк (м. т.); ч. *именованное*—наймённы лiк; ч. *чётное, нечётное*—лiк цотны, няцотны; **числом**—лiкам, лiчма; *я был в -сле приглашенных*—я быў сярод запрошаных; *в том -сле*—у тым лiку.
Чыстенькiй—чысьценькi.
Чыстенько, -стёхонько—чысьценька, чысьцютка.
Чыстец (бот. *Stachys* L.)—чысьцiк (б. т.).
Чыстилище—чысьцец.
Чыстільня—чысьцiльня.
Чыстiльшiк—чысьцiльнiк.
Чыстiльшый—чысьцiльны.
Чыстыць—чысьцiць; *посуду песком*—шараваць; *металл до блеска*—лiхтаваць; *обувь ваксою*—ваксаваць; *ться о птицах*—абскубацца.
Чыстка—чышчэньне.
Чысто—чыста; *на чисто*—дазвiнiя, дарэшты.
Чыстоган—гатоўка.
Чыстокровны—чыстакроўны, немяшаны.
Чыстописание—прыгожае пiсьмо, прыгожапiс.
Чыстоплотно—ахайна.
Чыстоплотность—ахайнасьць.
Чыстоплотный—ахайны.
Чыстосердечие—шчырасць.

Чыстосердечный—шчыры.
Чыстота—чыстатá, чыстасьць; ахайнасьць; *на -стоту*—усё чыста, адкрыта, ня тоючыся.
Чыстотел (бот. *Chelidonium majus* L.)—падтыньнiк вялiкi (б. т.), чортава срэбра.
Чысты—чысты, бeлы; iсны, сьветлы; *о небе*—iсны; *в моральн. см.*—нявiнны, непарўшаны, нечапаны; *-стое золото*—шчырае золата; *от -стого сердца*—ад душы; шчыра; *платить -стыми деньгами*—плацiць гатоўкаю; **сты**, *как кристал*—чысты, як сьляза; *остался -стый*—выйшаў сухi з вады.
Чыстак—1) см. Чыстец; 2) чысьцiк.
Чытальня—чытальня; *изба-читальня*—хата-чытальня.
Чытальшiк—см. Чтец.
Чытальны—чытальны.
Чытанне—чытаньне; *по складам*—сьлiбiзаваньне.
Чытатель—чытач, чытальнiк.
Чытательница—чытачка, чытальница.
Чытаць—чытаць; *-тать лекции*—выкладаць; *-тать по складам*—сьлiбiзаваць; *-тать наставление*—навуцаць.
Чых—чох, чых; ачхi!
Чыханне—чыханьне, чыхаўка, чыханьне.
Чыхательный (порошок)—чыхальны.
Чыхаць, чыхнуць—чхаць, чхнуць; ачхаць, ачхiкнуць; чмыхаць, чмыхнуць.
Чычероне—павадыр.
Чыше—чысьцeй; *как можно -ше, всего -ше*—найчысьцeй.
Чыше *сравн. ст. прил.*—чысьцeйшы.
Чышeннe—чышчэньне; *песком*—шараваньне.
Член *тела*—члeн; *приятельского кружка*—сiбар, сiбра; *грам.*—член; *-ны дробі*—члeны дробу.
Членистый, -стоногий (зоол.)—суставаногi (з. т.).
Членовредительство—наўмыснае калeцтва.
Членораздельный—членападзeльны.
Членский—члeнскi, сяброўскi.
Чмок—цмок, плюсь, цмок.

Чмоканне—цмоканыне.

Чмокать, чмокнуть—цмокаць, цмокнуць; цокнуць, плюснуць;
-**ться**—цмокнуцца, цокнуцца.

Чок—цок.

Чоканне—чаркаванне.

Чокаться, чокнуться—чаркавацца, стўкацца, стўкнуцца чаркамі.

Чопорно—чапурна, чапурыста, напышліва; *одеваться* -но— чапурыцца.

Чопорность—чапурыстасць, напышлівасць.

Чопорный—чапурны, чапурысты, напышлівы.

Чорт—чорт, бес, д'ябал, ліхі, нячысьцік; кадук, хохлік, хахла-ты; *лесовой*—лясун; *домовой*—дамавік; *водяной*—вадзянік; *ч. сумчатый* (*Sarcophilus ursinus*)—зьяверажэр торбачны (з. т.); *ч. лесной (машина)*—дрэвавал (лс. т.); *ч. возьми, поberi*—няхай цябе чэрці возьмуць; *чем чорт не шутит*—чаго на гэтым сьвёце ня бывае; *загнать к чорту на кулички*—загнаць туды, куды Мака́р цяля́т не ганя́ў.

Чреватый—чараваты, брухаты, пузаты.

Чреватость—чараватасць.

Чреватый—чараваты, брухаты; -**тый событиями**—багаты на падзеі.

Чревный—чэраўны.

Чрево—чэрава, пўза, живот, лантухі.

Чревоугодие—абжорлівасць, дагаджэнне чэраву.

Чревоугодник—абжора, ласун.

Чреда—см. **Череда**.

Чрез—см. **Через**.

Чрезвычайно—надзвычайна, надзвычай; -но *нравится (по виду)*—вочы адбірае.

Чрезвычайность—надзвычайнасць.

Чрезвычайный—надзвычайны, нязвычайны, страшэнны.

Чрезмерно—над ме́ру, бяз ме́ры, непамёрна, праз верх.

Чрезмерность—надме́рнасць, непамёрнасьць.

Чресмерный—надме́рны, непаме́рны.

Чресплечный—церасплечны.

Чресполосица—цераспалосе.

Чресполосный—цераспалосны.

Чресла—крыжы.

Чтение—чытанне.

Чтец—чыта́льнік (л. т.).

Чтить—ціць, шанаваць, вялічаць, хваліць; *праздники*—сьвяткаваць.

Что *мест.*—што; **что-то**—штосьці, нешта, нештачка; **что-нибудь**, **что-либо**—абы-што, што-небудзь, што-коlechы, што-кольвек; *вот что*—вось што; **что до меня касается**—што на мяне; **что бы ни было**—як бы то ня вышла; *во что бы это не стало*—чаго-б гэта ні каштавала; *ему все не по чем*—яму ўсё дарма, ён ні пра што ня дбае; *мне что-то не по себе*—мне штосьці аніякавата; *для чего*—нашто; *не к чему*—ні на што; *чего-то*—чагось.

Что союз—што; *а что*—а вось жа; **что даже**—ажно.

Чтобы, чтоб—каб, што-б, абы, бадай.

Чу?—чўеш!

Чуб—чуб, чупрына.

Чубук—цыбук.

Чубурахнуться—чабоўкнуцца, плюснуцца; **чубарах!**—чабоўк! чабоўсь!

Чубучный—цыбуковы.

Чубушник (*бот. Philadelphus L.*)—язмін (б. т.).

Чувственно—пачуцьцёва, пажадліва, сластотна.

Чувственность—пачуцьцёвасць (пс.-л. т.), пажадлівасць, сластота.

Чувственный—пачуцьцёвы (пс.-л. т.), пажадлівы, сластотны; тклівы, датклівы.

Чувствительно—чульліва, чу́ла.

Чувствительность—чульлівасць, чу́ласць.

Чувствительный—чульлівы, чу́лы; зэходлівы; -ная *благодарность*—вялікая падзяка.

Чувство—пачу́цце, пачуцьцё; *органы внешних чувств*—органы знадворных адчува́нняў; *прийти в -ство*—ачуна́ць, апрытомнець.

Чуствование—пачува́нне (пс.-л. т., Нс.).

Чувствовательный—пачувальны, адчувальны (пс.-л. т.).
 Чувствовать—пачуваць, адчуваць;
 * -ть *расположение*—гарнуцца;
 -ть *отвращение*—гідзіць.
 Чугун—чыгун.
 Чугунка—чыгунка.
 Чугунный—чыгунны; -ный *горшок*—чыгунок.
 Чугунноплавильный завод—га-мэрня.
 Чудак—дзівак, чудасей, чудацк.
 Чудаковатый—дзівацны, чудацны.
 Чудачество—дзівацтва, чудацтва.
 Чудачить—дзівачыць, штукі выкід-ваць, пракўдзіць.
 Чудесник—пракўднік.
 Чудеса—чўды, чудэсы (Нс.).
 Чудесно—чудоўна, цудоўна, дзіўна, на дзіва.
 Чудесность—чудоўнасьць, цудоўнасьць, дзіўнасьць, дзівацнасьць.
 Чудесный—чудоўны, цудоўны, дзіўны.
 Чудить—дзівачыць, сьмех з сябё рабіць.
 Чудиться *безл.*—здавацца.
 Чудно—чудоўна, цудоўна, дзіўна.
 Чудо—чуд, чўда, цуд. дзіва; ч. из чудес—прадзіў, вялікае дзіва.
 Чудовище—пачвар, страшыдла.
 Чудовишный—пачварны, стра-шэнны.
 Чудодей—см. Чудак.
 Чудодействие—чуд, цуд.
 Чудодейственный—чудоўны, цудоўны.
 Чудодействовать—тварыць чўды.
 Чудотворец—чудатворэц, чудадзэй.
 Чудотворный—чудатворны, цудоўны, цудоўны.
 Чудское озеро—Чўдкае возера.
 Чудь—чудзь.
 Чужак—чужак, чужынец, чужаніца, чужы, чуж-чужанін.
 Чужбина—чужына, чужая старонка.
 Чуждаться—чужацца, цурацца, адкідацца.
 Чуждый—чужы; вольны (чаго).

Чужеземец, странец—чужаземец.
 Чужеземка, странка—чужаземка, чужачка, чужая.
 Чужеземный, странный—чужаземны, чужаземскі, чужы.
 Чужейдный—чужаэдны.
 Чужое—чужое.
 Чужой—чужы; жие *люди*—чужыны.
 Чулан—камора, каморка.
 Чуланний—каморны.
 Чуланчик—каморачка.
 Чулок—панчоха.
 Чулочник—панчошнік.
 Чулочница—панчошніца.
 Чулочный—панчошны.
 Чум—чум (г.-к. т.).
 Чума—чум, пошасьць, паморак, паландра, чорная сьмерць.
 Чумазый—мурзаты, мўрза, брудны, нячысты, неахайны, чурьла.
 Чумак—чумак.
 Чумный—чўмны, пошасны, паморкавы.
 Чуприна—чупрына.
 Чур (*меня*)—чур (мяне), чур.
 Чураться—цурацца, чурацца.
 Чурбан—цялеш, чурбак (лс. т.).
 Чурка—цўрка, цурбалка, аслапок.
 Чуткий—чўткі, чўйны, пільны, дбайны, чулавы.
 Чутко—чўтка, чўйна, пільна, дбайна.
 Чуткость—чўткасьць, чўйнасьць, пільнасьць, дбайнасьць, чукавасьць.
 Чуть—ледзь, лёдва, лёдзьве, залёдва, трохі, мала; чуть-чуть—ледзь-ледзь, мала што, бязмала, бязмал, насілу; чуть *держаться*—ліпёць.
 Чутьё—чуцьцё, нюх.
 Чухонец—чухонец.
 Чухонка—чухонка.
 Чухонский—чухонскі.
 Чучело—балван, пўжала, пўдала, патароча.
 Чушка—подсьвінак.
 Чушь—глўпства, лўхта, бяссэнсіца.
 Чуют—чуць.
 Чьё, чья—см. Чей.

Ш

Шабаш *сущ.*—шабас (сьвята).
 Шабаш *нар.*—шабаш.
 Шабашить—шабасаваць.

Шабашный—шабасовы.
 Шаблон—шаблён, прымёрнік (л. т.).
 почат; *перен.*—зьбіцьцё (л. т.).

Шаблонно—абыдзённа.

Шаблонность—абыдзёншчына.

Шаблонный—шаблённы, прымерні-
кавы (л. т.) *перенос.*—збыты
(л. т.), абыдзённы.

Шавка—кўндаль.

Шавкаты—шамкаць.

Шаг—крок, сіг, шаг, троп ступа,
хада; **шаг за шагом**—крок за
крокам, троп у троп, паступо-
ва; *ехать-гом*—ехаць ступою;
убавить шагу—зьменшыць ха-
дў; *делать большие шаги*—
дзўбаць, дзўгаць.

Шагание—ступаньне, сіганьне.

Шагаты, шагнуць—ступаць, ступіць;
сігаць, сігнуць, шагнуць.

Шагом—ступою.

Шагомер—крокамёр.

Шагреневый, риновый—шчыгрэневы

Шагрень, рин—шчыгрэнь.

Шаечка—ражачка.

Шайба (*тех.*)—шайба.

Шайка—1) ражка; 2) *разбойничья*—
банда, згряя, шайка.

Шайтан—шэтан.

Шакал (*зоол.* *Canis aureus*)—шакал.

Шаланда (*мор.*)—шаланда.

Шалаш—бўда, бўдка, будан, хала-
бўда, с(ш)алаш.

Шалевый—шалікавы.

Шалеть—шалець.

Шалить—дурэць, дураваць, сваво-
ліць, блазнаваць, круціцца,
броіць, бузаваць, галўзаваць,
балавацца, шалець, гарэза-
ваць, гармідараваць.

Шалнер—валец, завёска.

Шаловливость—свавольнасьць, рас-
пуснасьць, гарэзнасьць.

Шаловливый—свавольны, гарэзны,
распусны, раздўрны.

Шаловство—см. **Шалость**.

Шалопай—шалапай, басалай, баг-
лай, вісус, лодар.

Шалопайничать—бібікі біць.

Шалость—дур, дурэньне, дурон-
ства, сваволя, свавольства,
блазёнства, шалёнства, гарэ-
заваньне, бянехі.

Шалун—свавольнік, распўста, рас-
пусьнік, збродзень, балаўнік.

Шалунья—свавольніца, распўста,
распусьніца, раздўрніца, ба-
лаўніца, глўмніца, бязўля.

Шалфей (*бот.* *Salvia officinalis* L.)
—шалвёя.

Шалфейный—шалвёйны.

Шалыган—вісус, шўбенік, галўза.

Шаль—шаль, шалік.

Шальной—шалёны, ашалёлы, дур-
ны, няўстрыманы.

Шаман—цаман.

Шаманизм, нство—шаманізм, ша-
манства.

Шамая (*рыба*)—шамайка.

Шамкание—шамканьне.

Шамкаты—шамкаць.

Шампанское (*вино*)—шампанскае.

Шампиньон (*гриб* *Agaricus cam-
pestris*)—пяхурца.

Шамшить—шамшыць.

Шандал—свёчн к.

Шандра (*бот.* *Marrubium vulgare*
L.)—шанта; ш. *гребенчатая*
(*Elsholtzia Patrini Garcke*)—
псярка звычайная (б. т.).

Шанец—шанец, акуп.

Шанкер—шанкер.

Шанс—шанс.

Шансонетка—шансанэтка, пяхўшка

Шансонетный—шансанэтны.

Шантаж—шантаж.

Шантажировать—шантажаваць.

Шанцевать—шанцаваць, рабіць
шанцы.

Шанцевой, шанцевый—шанцавы.

Шапка—шапка; *меховая*—кўчма,
кўчонка; *войлочная*—магёрка;
шляпа—капялюш, брыль; *ски-
мать шапку*—шапкаваць.

Шапочник—шапкаў, шапачнік, ша-
павал.

Шапочный—шапкавы, шапачны.

Шар—гала, кўля; ш. *земной*—кўля
зёмная (г.-к.-т.) шар *воздушный*
—балён павётраны.

Шарабан—шарабан.

Шарада—шарада.

Шарахнуться—кінуцца, шарахнуць-
ца; браўнуцца.

Шарение—шуканьне, шараньне.

Шарж—шарж.

Шариж—навалок (г.-к.-т.).

Шарик—галька, кўлька.

Шарить—шукать, шарыць, пароцца,
поркацца.

Шарк—шарх! шорх!

Шаркание—шарханьне, шорханьне

Шаркаты, шаркнуть—шархаць,

шархнуць; шорхаць, шорхнуць.
Шаркотня—шарханіна, шорханьне.
Шарлатан—шалахвост, ашуканец, круцель, абармот, шальмёц.
Шарлатанскі—ашуканскі, шальмоўскі.
Шарлатанство—ашуканства, шальмоўства.
Шарманка—катарынка (мэ. т.), кацярынка.
Шарнир—см. Шалнер.
Шаровары—шаравары, шырокія штаны, нагавіцы.
Шаровидно—куліста, куляста.
Шаровидность (земли)—кулістасьць (г.-к. т.).
Шаровидный—кулісты, кулясты.
Шаровой—кулісты (м. т.), галкаваты (в. т.).
Шаромыжник—см. Шеромыжник.
Шарф—шалік.
Шастание—шастаньне.
Шастать—шастаць, шамацець.
Шасть—шась!
Шатание—хістаньне, віханьне, шастаньне, ківаньне.
Шатать, шатнуть—хістаць, пахіснуць, хістануць; віхаць, віхнуць; шастаць, шастануць; шатаць, шатнуць; рўшыць, парўшыць, зрушыць; кратаць, крагнуць, шалахнуць.
Шататься—хістацца, віхацца, ківацца, чапацца, шастацца; шатацца; *без дела*—бадзяцца, туляцца, сноўдацца.
Шатающийся—віхляй.
Шатёр—шацёр (ср. Шалаш).
Шатёрный—шатровы.
Шатко—хістка, шатка.
Шаткий—хісткі, шаткі; няцвёрды, нясталы, перакідлівы.
Шатковский—хісткасыць, шаткасыць; няцвёрдасыць, нясталасясыць, зьмённасыць.
Шатнуть—см. Шатать.
Шатровидный—падобны на шацёр.
Шатровый—шатровы.
Шатун—дзяньгуб, валацуга, латруга, бадзяка; *тех.*—хадун (в. т.).
Шафер—дружка, паджанішнік, шафір.
Шаферица—дружка, баёрка, шафірка.

Шафран (*бот. Crocus reticulatus L.*)—шафран.
Шафранный, -рановый—шафрана-вы.
Шах (*персидский*)—шах.
Шахматный—шахавы; *нашахматная*—шахоўніца.
Шахматы—шахі, шахматы; *іграць в-ты*—гуляць у шахі (шахматы).
Шахта—шахта.
Шахтер—шахтар.
Шашечница—шахоўніца, арцабніца..
Шашка воен.—шабля; *в игре* шашка; *шашки (игра)*—шашкі, арцабы.
Шашлык—шашлык.
Шашни—чэчні, шэпты, штўкі.
Шабра—памяло з лыка.
Шваб—шваб.
Шваль—поскудзь, брыда, зброд, шваль.
Швед—швэд.
Шведский—швэдзкі.
Швейка—см. Швее.
Швейный—кравецкі; *наша машина*—кравецкая машына; *наша мастерская*—швальня; *ное ремесло*—швацтва.
Швейцар—прыдзьвэрнік, швайцар.
Швейцарец—швайцарац.
Швейцария—Швайцарыя.
Швейцарская (помещение)—швайцарня.
Швейцарский—швайцарскі.
Швеция—Швэцыя.
Швее—швачка.
Швырок—кід.
Швыряние—кіданьне, швыр(г)аньне, шпурліньне, жбураньне.
Швырять, рнуть—кідаць, кінуць; швыр(г)аць, швыр(г)нуць; шпурляць, шпураць, шпурнуць; штурхаць, штурхнуць; жбураць, жбурнуць.
Шевеление—варушэньне, кратаньне, капашэньне, пашавольваньне.
Шевелить, лнуть—варушыць, паварушыць; капашыць, кратаць, шаваліць, пашавольваць.
Шевелиться—варушыцца, капашыцца, шаваліцца, пашавольвацца, кратацца.
Шевро—шаўро.

Шевровый—шаўровы.
 Шейка—шы́йка.
 Шейный—шы́йны.
 Шейх—шэйх.
 Шелест—шолох, шам.
 Шелестеть—шалохаць, шамацець, шасьцець.
 Шёлк—шоўк, ядвáb.
 Шелковидный—шаўкава́ты.
 Шелковина—шаўкови́на.
 Шелковистый—шаўкави́сты.
 Шелковица (*бот. Morus nigra* L.)—морва, шаўкоўніца
 Шелковичный—морвавы
 Шелковод—шаўкоўнік, шоўкавод.
 Шелководный, водственный—шаўкоўні́кі.
 Шелководство—шаўкоўні́цтва. (г.-к. т.).
 Шелковый—шаўковы, ядвábны.
 Шелкопряд *тутовый* (*зоол. Bombyx mori*)—папрад́жа шаўкоўная; *кольчатый* (*Gastropacha peustria* L.)—прадзі́льнік пярсьцёнкавы; *сосновый* (*Gastropacha pini* L.)—прадзі́льнік хвойны; *шелкопряд-монашка* (*Ospesia monacha* h.)—чарні́чка (з. т.).
 Шелкопрядильный—шоўкапрадзі́льны.
 Шелом—*см.* Шлем.
 Шелопай—*см.* Шалопай.
 Шелохнуть—*см.* Шелыхать.
 Шёлуди—шолудзі, па́рхі.
 Шелудиветь—шалудзі́вец, пархаве́ць, паршы́вец.
 Шелудивец—шалудзі́вец (*ср.* Паршивец).
 Шелудивица—шалудзі́вица, шалудзі́ўка (*ср.* Паршивка).
 Шелудивый—шалудзі́вы (*ср.* Паршивый).
 Шелуха *желудей, орехов*—лушпайка, шалупайка, шалупі́нне; *рыбья*—луска́, лузга́.
 Шелуховатый—лушпайкава́ты, лускава́ты.
 Шелушение—лу́зганьне, лу́сканьне, лушча́ньне.
 Шелушить—лу́згаць, лу́скаць, луза́ць, лушча́ць.
 Шелыхать, шелохнуть—шалохаць, шалохну́ць; варушы́ць, паварушы́ць.

Шельма, мец—шэ́льма, шальме́ц, бэ́стыя.
 Шельмовать—шальмава́ць, бэ́сціць.
 Шепелюн—шапяля́вы, шапяля́вец.
 Шепелявить—шапяля́ць.
 Шепелявость—шапяля́васьць.
 Шепелявый—шапяля́вы.
 Шепнуть—шапну́ць.
 Шёпот, шопот—шэ́пат, шэ́пт, шопат.
 Шептала (*фрукт*)—шапталá.
 Шептало (*спусковой пружины у ружья*)—за́чэпка (в. т.).
 Шептание—шапта́ньне, шэ́пты.
 Шептать, ться—шапта́ць, шапта́цца, шы́каць; шэ́пча—шэ́птам.
 Шептун—шапту́н, шопка.
 Шептунья—шапту́ха.
 Шеренга—шарэ́нга, шэ́раг, рад, шы́х; *строиться в-гу*—шы́хавáцца.
 Шеренговый—шарэ́нгавы, шараго́вы.
 Шериф—шэ́рыф.
 Шеромыжник—шарами́га (Нс.), дармае́д, багла́й.
 Шероховато—шурпа́та, шарша́ва.
 Шероховатость—шурпа́тасьць.
 Шероховатый—шурпа́ты, шарша́вы, шорсткі́.
 Шерстинка—валасок, паўсьці́нка.
 Шерстистый—ваўні́сты.
 Шерстобит, бой—шапавáл.
 Шерстобитье—шапавáльства.
 Шерстобитный—шапавáльскі́.
 Шерстобойня—шапавáльня, ва́люш.
 Шерстокрыл (*зоол. Galeorhynchus*)—шэ́рстакры́л (з. т.).
 Шерстоносный—воўнано́сны.
 Шерстопрядильный—воўнапрадзі́льны.
 Шерстопрядильня—воўнапрадзі́льня.
 Шерсточёс—воўначо́с.
 Шерсточка—шэ́рстачка, паўсьці́нка.
 Шерсть—воўна, шэ́рсьць; *на лошади*—поўсьць; *на свиньи*—шчаці́на; *древесная*—ва́та дрэ́ўная (лс. т.).
 Шерстяной—ваўня́ны, шарсьця́ны; *-ная юбка домашнего изделия*—андара́к.
 Шерхель—гэ́блік.
 Шершаво—шурпа́та, шарша́ва.

Шершавость—шурпáтасьць, шар-ша́васьць.
Шершавый—шурпáты, шарша́вы, шудра́вы.
Шершень (зоол. *Vespa crabra* L.)—шэ́ршань.
Шест—шост, жардзі́на; ш. у ко-ло́дца—асьве́р, жураве́ль.
Шестак—шаста́к.
Шествие—ход, паход, праце́сія, шэсьце.
Шествовать—ісьці, ступа́ць.
Шестерик—шасьцяры́к.
Шестериковый—шасьцярыковы.
Шестерицею—ушэсьцера.
Шестёрка—шасьце́рка.
Шестерной—шасьці́разовы.
Шестерня—шасьця́рня.
Шестеро—шэсьцера, шэсьцерка.
Шестигранник (гексаэ́др)—шасьці-сьце́ньнік (м. т.).
Шестигранный—шасьцісьце́нны.
Шестидесятилетний—шэсьцьдзе-сятгадовы, шэсьцьдзесят-ле́тні.
Шестидневный—шасьцідзё́нны.
Шестик—шасток, жэ́рдка.
Шестилетие—шасьціго́дзьдзе, шась-ціле́цьце.
Шестилетний—шасьцігадовы, шасьціле́тні.
Шестимесячный—шасьціме́сячны.
Шестиногий—шасьціно́гі.
Шестипалый—шасьціпа́л.
Шестипольный—шасьціпо́льны, шасьціпале́ткавы.
Шестисотый—шэсьцьсо́ты, шасьці-со́ты.
Шестисторонний—шасьцібо́чны.
Шестиугольник—шасьціку́тнік.
Шестиугольный—шасьціку́тны.
Шестнадцатый—шасна́ццаты, шас-на́нцаты.
Шестнадцать—шасна́ццаць, шас-на́нцаць.
Шестой—шосты; *в шестом часу*—а шостай гадзі́не; *в шестых*—пашостае; *стая часть*—шась-ці́на
Шесток—пры́печак.
Шесть—шэсьць; *шесть с половиной*—поўсяма́; *шесть—ю шесть*—шэсьць разоў шэсьць, шэсьць на шэсьць.
Шестьдесят—шэсьцьдзесят.

Шестьсот—шэсьцьсо́т.
Шеф—шэф.
Шея—шы́я; *анат. cervix*—шы́я; *по шеям*—уза́шый, па ка́рку, у па-ты́ліцу.
Шибануть—шуга́нуць.
Шибкий—шы́бкі, прудкі, шпа́ркі.
Шибко—шы́бка, прудка, шпа́рка.
Шиворот—шы́зарат; *-рот на выво-рот*—шы́варат на вы́варат, дага́ры нага́мі.
Шик—шы́к, шыко́ўнасьць.
Шикание—сы́каньне, шы́каньне.
Шикарничать—шыкава́ць.
Шикарно—шыко́ўна
Шикарный—шыко́ўны
Шикать—сы́каць, шы́каць.
Шиллинг—шы́лінг, шэле́г.
Шило—шы́ла, шва́йка; *для выжи-гания*—жы́гала; *для подплета-ния лаптей*—подплетка, кача-ды́к.
Шиловидный, -образный—шыла-ва́ты.
Шилохвост зоол. *Anas acuta* L.)—ка́чка-шылахвостка (з. т.).
Шильник (бот.)—см. Ча́стуха.
Шимпанзе (зоол. *Anthropopithecus*)—шы́мпанза (з. т.).
Шина—шы́на.
Шинель—шы́нэля.
Шинельный—шы́нэльны.
Шинковальный—шатко́ўны.
Шинковальня—шатко́ўніца.
Шинкование—шаткава́ньне.
Шинковать—шаткава́ць.
Шинок—шы́нок, карчма́.
Шиншилла (*Chinchilla*)—шы́ншы́ля (з. т.).
Шип—калю́чка, пыж, дзі́да; шы́п, чэ́п (на падкове).
Шипение гусиное—сы́каньне; *зме-инное*—сіпе́ньне.
Шипеть о гусях—сы́каць; *о гадзюке*—сіпе́ць; *о жирах при жа-рени*—сква́рыцца, вера́шчэць.
Шиповатый—калю́чкава́ты.
Шиповник (бот. *Rosa cinnamomea* L.)—шы́пшы́на; *куст*—шы́п-шы́ннік.
Шипучесть—пе́ністасьць.
Шипучий—пе́ністы (аб ві́не).
Шипящий (звук)—сы́чаць
Шире—шы́рэй; *как прилаг.*—шы-рэ́йшы, шы́ршы.

Шырина – шырынн, шырачынн, шырокасьць; **ноу**, **в-ну** – ушыркі.
Шыринка – шырынн.
Шырыцца – шырыцца, пашырацца.
Шырма – параван, заслона
Шырокий – шырокі; *жыць на кую ногу* – жыць папаныску.
Шыроко – шырока, шырака.
Шыроковатый – шыракаваты, трохі шырокі.
Шыроковещательный – шырока-авёсны.
Шырокоголовый – шырокагаловы.
Шырокогорлый – з шырокім горлам.
Шырокогрудный – шырокагруды.
Шыроколапый – шырокалапы.
Шыроколобий – лабасты.
Шыроколиственный – шырокалісты.
Шыроколиственный (лес) – шырокаліставы (лс. т.).
Шыроконосый – лапаносы, шылапанысы.
Шырокоплечый – плячкісты, шырокаплёчы.
Шырокополый – шырокапалы.
Шырокоротый – гарласты, шырокароты.
Шыроta – шырат, шырынн, шырокасьць; **ты** *геаграфічныя* – шыроты геаграфічныя (г.-к.т.).
Шырачайшы – найшырэйшы, найшыршы.
Шырь – шыр, шырокасьць.
Шыть – шыць.
Шытьё – шыцьцё, шытво.
Шыфер (мин.) – шыфэр, лупняк (г.-м.т.).
Шыферный – шыфэрны, лупняковы.
Шыфоньерка – шыфаньерка, шыфака для бялізны.
Шыфр – шыфар, умоўнае пісьмо.
Шыфровать – шыфравать.
Шыш – шыга, дўля, кўкіш, фіндос; *показать шыш* – шыгу даць.
Шышак – шышак.
Шышечка – шышачка (дрэва); *на лбу* – гузок.
Шышечник (бот. Arrhenthenum RB) – аўсянік (б. т.).
Шышка сосновая – шышка; *на лбу* – гуз.
Шышковатый, видный – шышкаваты, гузаваты.
Шыкалік – 1) кватэрка (гарэлкі); 2) каганчык.

Шкап, шыаф – шыафа.
Шыафчык – шыафа.
Шыатулка – шыатулка.
Шывал – шывал, вихор на моры.
Шыворень – шыворан.
Шыкіпер – шыкіпэр.
Шыкола – шыкола.
Шыколіць – муштравать, цвёчыць.
Шыкольник – шыкаляр, шыкольнік.
Шыкольниковый – шыкалярскі.
Шыкольниковство – шыкалярства, учынікі шыкаляр.
Шыкольный – шыкольны; **ный** *совет* – шыкольная рада.
Шыкура – с(ш)кўра.
Шыкурка – с(ш)кўрка.
Шыкурный – с(ш)кўрны.
Шылабаум – рагатка, каз, шылабон.
Шылак – жўжа, жўжал, шыгаркі, прысак.
Шылафрок – халат, шылафрок.
Шылейка – шылейка.
Шылейный – шылейны.
Шылейф – шылей, хвост (у сўкні).
Шылем – шылем (в. т.), шылом.
Шылемовый – шылемавы.
Шылёнда – шылёнда.
Шылёндать – шылёндаць, басыцца.
Шылёпанне *по гязі* – шылёпаньне, шылёпаньне; *рукой* – шылёпаньне.
Шылёпать, шылёпнуть *рукой* – шылёкаць, шылёнуць; *пать по гязі* – шылёпаць, шылёхаць; **пнуться** – шылёнуцца, шылёнуцца.
Шылепок – шылёкач.
Шылея – шыля, падўза.
Шыліф – шыліх, шыгляд (г.-м. т.).
Шыліфованный – шыліхавальны.
Шыліфовальня – шыліхавальня.
Шыліфовальщик – шыліхавальнік.
Шыліфовать – шыліхавать.
Шыліфовка – шыліхаваньне.
Шыліхтованне (тех.) – шыліхтаваньне.
Шыліхтовать – шыліхтаваць.
Шылюз – заштаўка, шылюз.
Шылюпка – шылюпка.
Шылюха – шылюха, шылюндра, шылюха, шылюшка, шылютка, шылюнда.
Шыляпа – капялюш, шыль.
Шыляпка – капялюшок; *у шыба* – шыпка (б. т.); *у шызда* – шылоўка, шылюшка; *ка шырона* – шытка шырона (в. т.).
Шыляпочнык – капялюшнік.

Шляпочны́й—капляюшны; чны
грибы—шапкаватыя грибы
 (б. т.).

Шля́ться—шлындаць; валындаць,
 швэндаць, валачыцца, вэшацца,
 сноўдацца, бакунацца.

Шляхетны́й, тскі́й—шляхётны, шля-
 хецкі, шляхоцкі.

Шляхта—шляхта.

Шляхтич—шляхціц.

Шмальта—шмальта.

Шмель (зоол. Bombs)—чмель.

Шмыг—шмыг, шась!

Шмыгание—шмыганьне.

Шмыгать, гнуть—шмыгаць, шмыг-
 нуць.

Шнур—шнур, мату́з.

Шнурование, ровка—шнураваньне.

Шнуровать—шнураваць, барсаць.

Шнуровой—шнуравы; *вая книга*—
 шнуравая кніга.

Шнурок—шнурок, матузок; *тол-
 стый, но короткий*—паўроз;
для стягивания брюк—учкёр.

Шныряние—шныраньне, шмыганьне.

Шнырять—шныраць, шмыгаць,
 лётаць.

Шов—шоў (р. п.—шову), шво, шык
 (Нс.).

Шовинизм—шавінізм.

Шовинист—шавіністы.

Шовинистический—шавіністычны.

Шовный—шоўны.

Шок (*хир.*)—шок.

Шоколад—чакаляда, шакалад.

Шолк—см. Шёлк.

Шомпол—штэмпэль (в. т.).

Шомпольный—штэмпэльны (в. т.);
ная муфта—штэмпельная
 мутэрка

Шопот—шэпат, шэпт, шопат.

Шорник—рымар.

Шорный—рымарскі; *ное дело*—
 рымарства.

Шорох—шолах, шам, шаманьне.

Шоры—шоры, паўшоры.

Шоссе—шаша, саша, шоса.

Шотландец—шатляндзец.

Шотландия—Шатляндзя.

Шпага—шпага.

Шпажник (*бот. Gladiolus L.*)—меч-
 нік (б. т.).

Шпаклевать—шпакляваць.

Шпалер—шэраг.

Шпалеры—см. Обои.

Шпалерный—шпалёрны; *ная фаб-
 рика*—шпалёрня.

Шпанский, ская муха (*Lytta vesica-
 toria*)—шпанская мушка.

Шпаргалка—нататка.

Шпат (*мин.*)—шпат; *ш. полевой*—
 палявік (г. м. т.).

Шпень—шпень.

Шпик—см. Шпион.

Шпиковать—шпігаваць, шпіёніць,
 сачыць.

Шпилечка—шпілечка.

Шпилька—шпілька, сьпіца; пры-
 тычка.

Шпинат (*бот. Spinacia oleracea*)—
 шпінат.

Шпиц—шпіль, сьпічак.

Шпион—шпіён, шпег, шпіг, сок.

Шпионка—шпіёнка

Шпионить—шпіёніць, шпігаваць,
 сачыць, высочваць.

Шпионский—шпіёнскі.

Шпионство—шпіёнства, шпёгі.

Шпонка—шпонка.

Шпора—шпора, банька, астрога.

Шпринцевание—шпрыцэваньне.

Шпринцевать—шпрыцэваць, пёр-
 скаць, папёрскаваць.

Шприц—шпрыц, пёрскаўка.

Шпулька—шпўлька, цэўка.

Шпунт—шпунт.

Шпунтовать—шпунтаваць.

Шпынять—калоць, кпіць з каго.

Шрам—шрам, рубец, пісўга, пісўга.

Шрапнель—шрапнэль.

Шрифт—шрыфт, друк; *мелкий ш.*
 —дробны шрыфт.

Штаб—штаб; *главный ш.*—галоўны
 штаб; *генеральный ш.*—генэ-
 ральны штаб.

Штабель—штабэль, пагон (дроў).

Штабной, ный—штабны.

Штамп—штамп.

Штамповальный—штампавальны.

Штамповать—штампаваць, класьці
 штамп.

Штандарт—штандар.

Штанина—калоша, штаніна.

Штанишки—порткі, штанці, што-
 нікі.

Штаны—штаны, нагавіцы, ганавіцы,
 споднія, майткі; *не имеющий*
 -нов—бясштанынік.

Штат учреждения—штат, вьзна-
 чаны склад; *государство*—

штат; *Соединенные Штаты* — Злучаныя Штаты.
 Штатив—сталюга, трыножнік (в. т.).
 Штатный—штатны, вызначаны.
 Штатский—цывільны.
 Штемпелевать—штампаваць, штэмпеляваць, кляйміць.
 Штемпель—штамп, штэмпэль, кляймо.
 Штилеты—камашы, паўбоцікі.
 Штиль—зацішша (на моры).
 Штифт, тик—штыфтык.
 Шток—шток; ш. *жильный*—шток (пень) жылавы (г.-м. т.).
 Штольня—штольня, ходня
 Штопальный—цыраваальны.
 Штопальщик—цыраваальнік.
 Штопание—цыраваньне.
 Штопать—цыраваць.
 Штопор—глейцар, грэйцар, каркоўнік.
 Штора—завеса.
 Шторм—шторм, морская бұра.
 Штормовой—штормавы.
 Штоф—штоп.
 Штофный—штопны.
 Штрайк—штрайк, забастоўка.
 Штраф—штраф.
 Штрафовать—штрафаваць.
 Штрафовой—штрафавы.
 Штрейкбрехер—штрайкбрэхер.
 Штрих—штрых, рыса.
 Штука—штўка; *сыграть с кем-ку* — выкінуць штўку.
 Штукатурение—тынкаваньне.
 Штукатуренный—тынкаваны.
 Штукатурить—тынкаваць.
 Штукатурка—тынк.
 Штукатурный—тынкаваальны.
 Штукатурщик—тынкар.
 Штурм—штурм.
 Штурман—стырнік.
 Штурмовать—штурмаваць.
 Штурмовой—штурмавы.
 Штуцер—карабін.
 Штучка—штўчка, цаца.
 Штык—штых, багнэт.
 Штыковой—штыкавы.
 Штырь (арт.)—штыр.
 Шуба—шуба, хутра; *мех шубы* — аблам; ш. *енотовая*—шопы; ш. *баранья*—кажух.
 Шубейка, бёнка, бишка—шўбка, кажущок.

Шубный—хутровы.
 Шуйца—лявiца.
 Шулер—шўлер.
 Шулерить—шулераваць, махляваць.
 Шулята (*анат. testiculi*)—шуляты, ядры.
 Шум—шум, гам, вярхал, галас, гармiдар, гоман, гвалт.
 Шуметь—шумець, галасаваць, гармiдараваць, гаманіць.
 Шумиха—пазалотка; *поднять -ху*—нарабіць вярхалу, шўму.
 Шумливо—шўмна, неспакойна.
 Шумливость—шўмнасьць, неспакойнасьць.
 Шумливый—шўмны, неспакойны, крыклівы.
 Шумно—шўмна, гўчна, клўмна, галосна.
 Шумный—шўмны, гўчны, клўмны, галосны, вярхальны.
 Шумок, *под-мок*—цішком.
 Шурин—швiгер.
 Шурўп—шрўба (в. т.).
 Шуршание—шўрханьне.
 Шуршать—шўрхаць, шамаець.
 Шустрый—шўстры, спрытны.
 Шут—блiзен; *играть -та*—дўрня клёць.
 Шутить—жартаваць, жарты строіць, шуткаваць; *-тить над кем*—браць на жарты; *зло*—кпіць з каго; *шутя*—жартам, на жарт.
 Шутиха—блiзьніца, жартаўніца.
 Шутка—жарт, жарты, шўтка; *-ки*—жарты, сьмешкі; *остроумная -ка*—дасьціпны жарт; *обратить в -ку*—абярнуць на жарт; *-ки в сторону*—бяз жартаў.
 Шутливо—жартаўліва.
 Шутливость—жартаўлівасьць.
 Шутливый—жартаўлівы.
 Шутник—жартаўнік, сьмяхўн, шабўня, забавнік.
 Шутница—жартаўніца, сьмяхўха, шабўня.
 Шутовски—паблiзёнску.
 Шутовской—блiзёнскі.
 Шутовство—блiзёнства.
 Шуточка—жартік, шўтачка; *-ки*—жартачкі, жартушкі.
 Шуточный—жартаўны; абм-які;

это не -ное дело—гэта табе не абы-што.

Шхеры (геогр.)—шхёры.

Шўшера—галайстра, шавель (Нс.), драбнота.

Ш

Щавелевый-льный—шчавелевы.

Щавель (бот. *Rumex Acetosa* L.)—шчавель, шчаўе (б. т.), шчавух.

Щадить—1) шчадзіць, хаваць, шанаваць; 2) мілаваць, рабіць ласку.

Щажение—ашчада, шанаваньне, мілаваньне.

Щара (река)—Шчара.

Щебенить (дорогу)—друзіць.

Щебёнка—засыпаньне друзам.

Щебень—друз, жарства, груз, трус.

Щебетание—шчэбет, шчабятаньне.

Щебетать—шчабятаць.

Щебетливый—шчабятлівы, сакатлівы.

Щебетун—шчабяту́н, сакату́н.

Щеглёнок—шчыглік, шчыгляр, шчыглярня.

Щегловка—шчыглица.

Щегол (зоол. *Carduelis cardu*)—шчыгол.

Щеголевато—чапурыста, фарсіста, фігурыста.

Щеголеватость—чапурыстасьць, фарсістасьць, фігурыстасьць.

Щеголеватый—чапурысты, фарсісты, фігурысты, вьстраены.

Щеголиха—фарсўха.

Щеголь—фарсун, фігурант, франт.

Щегольски—фарсіста.

Щегольство—форс.

Щеголять, льнуть—фарсіць, фарсануць.

Щедро—шчодро.

Щедролюбивый—шчодралюбны.

Щедрость—шчодрасьць.

Щедрый—шчодры, шчадротлівы.

Щека—шчака, палічка; *выпуклость*—ки—ягадка.

Щекастый—шчакаты, марда́ты.

Щеколда—закрутка, завала, кля́мка, зашчапка.

Щекотание—ласкатаньне, лоскат, козыт, казытаньне, казлытаньне, шлакатытаньне.

Щекотать—ласкатаць, казытаць, казлытаць, шлакатытаць.

Шушуканье—шўшканьне, шэпты, перашэпты, шаптаныне.

Шушукать, ться—шўшкаць, шўшкацца; шаптацца, перашэптацца.

Щ

Щекотка—лоскат, ласкотка, козыт, шлокат.

Щекотливо—ласкатліва, шлакатыліва; дражліва, ткліва.

Щекотливость—ласкатлівасьць, шлакатылівасьць; дражлівасьць, тклівасьць.

Щекотливый—ласкатлівы, шлакатылівы; дражлівы, тклівы, далікатны.

Щекотно—ласкотна, шлокатна.

Щекотный—ласкотны, шлокатны.

Щелеватый, шелистый—шчылісты.

Щёлк—см. Щолк.

Щёлка—шчёлка, шчылінка.

Щёлкание зубами—лясканьне, ляскатытаньне; *по носу*—пстрыканьне.

Щёлкать, щелкнуть—лузаць, лўзагаць, лўскаць, лузгануць.

Щелкать, щёлкнуть зубами—ляскаць, ляснуць; *по носу*—пстрыкаць, шчоўкаць.

Щелкопёр—пісака.

Щелкотня—ляскатня.

Щелкун посевный (*Agriotes segetis* L.)—кавалік засеўны (з. т.); **щелкуны** (*Elateridae*)—кавалі (з. т.).

Щелкушка—ляскотка.

Щёлок—луг, зала, шчолак.

Щелочение—залёньне, лужэньне.

Щелочить—залиць, лўжыць, жлўкціць.

Щёлочка—шчёлка, шчылінка, шчёлачка.

Щёлочный—лўжны, зольны.

Щелчок—пстрычка.

Щель—шчэль, шчыліна, шпар, шчэрба, вьскепка, скёпіна; *анат.* (gima) проразь.

Щемить—шчаміць, сыціскаць.

Щемление—шчамлёньне, сыцісканьне.

Щемло—прас.

Щенёнок—шчанятка.

Щениться—шчаніцца.

Щённая (сука)—шчэнная.

Шенок—шчаня(нэ), шчанюк.
 Щепа—шчапá, трэска, трус.
 Щепание—шчапаньне, сцяпаньне.
 Щепать—шчапáць, сцяпáць, калоць, драць, лупіць.
 Щепной—трэскавы.
 Щепетильно—далікатна, даткліва.
 Щепетильность—далікатнасьць, датклівасьць, хліпасьлівасьць.
 Щепетильный—далікатны, датклівы, хліпасьлівы.
 Щепка—трэска, скé(ё)пка, трўска, шчэпка.
 Щепотка, щепоть—дробка, дробачка, драбок, скрўпулка, нюх, нюшок; *на одну-тку*—як у кіпці ўзяць.
 Щепочка—трэсачка, скéпачка.
 Щербатый—шчарбаты.
 Щербина—шчэрба, шчарбіна; *на металле*—плёнка.
 Щетина—шчэць, шчаціна, поўсьць.
 Щетинистый—шчаціністы.
 Щетиниться—тапірыцца, стаўбурчыцца.
 Щетинка—шчацінка, паўсьцінка.
 Щетиник—шчаціньнік.
 Щетинный—шчацінавы.
 Щётка—шчотка.
 Щёточник—шчотачнік.
 Щённый—шчочны.
 Щи—капўста, капўсьнік.
 Щиколотка (*ноги*)—костачкі.
 Щипака—шчыпўн.
 Щипальный—шчыпальны.
 Щипание—шчыпаньне, шчыканьне, скубаньне.
 Щипать, щипнуть—шчыпáць, шчыпнўць, ушчыпнўць; шчыкаць,

ушчыкнўць; *за волосы*—скубаць, скубнўць, ускубнўць; *о перце*—пачы, запячы.
 Щипец—пыска, морда; *в строении* вільчык, шчыт.
 Щипок—ушчыпак.
 Щипун—шчыпўн.
 Щипцовый—абцуговы.
 Щипцы—абцугі, клэшчы, шчыпцы.
 Щипчики—абцужкі.
 Щит—шчыт, тарча; заслона.
 Щирица (*бот. Amaranthus Blitum L.*)—аксамітнік (б.т.), бор, васількі.
 Щитовидный (*анат.*)—шчытаваты, падобны на шчыт.
 Щиток (*бот.*)—шчыток.
 Щитошейный (*анат.*)—шчыташыйны.
 Щолк!—лусь! лясь! шчоўк!
 Щука (*зоол. Esox lucius L.*)—шчупак, шчўка; *маленькая*—шчучаня.
 Щуковый—шчупаковы.
 Щуп (*железный*)—шныпар, сьвідар.
 Щупало—мацўн.
 Щупание—мацаньне; *курей*—шчўпаньне.
 Щупать—мацаць, абмацаваць; *курей*—шчўпаць; *-пающий курей*—курашчўп.
 Щурить, -ться—плюшчыць, плюшчыцца, ж(г)мўрыцца.
 Щурка (*зоол. Merops*)—пчалаёдка (з. т.).
 Щучин—шчупаковы, шчўчын.
 Щучина—шчупачына.
 Щучка—1) шчупачок; 2) *луговой дернистый* (*Deschampsia caespitosa P. V.*)—вострыца дзёрная (лс. т.).

Э

Эва—о-го, ат, о-то глядзі.
 Эвакуационный—эвакуацыйны.
 Эвакуация—эвакуацыя.
 Эвакуировать—эвакуаваць.
 Эволюционный—эвалюцыйны.
 Эволюция—эвалюцыя, разьвіцьцё, развой.
 Эвфония—мілагучнасьць (л. т.).
 Эгоизм—эгаізм, самалюбства.
 Эгоист—эгаісты, самалюб.
 Эгоистический—эгаістычны, самалюбны.
 Эдем—рай.
 Эдикт—эдыкт.

Эзотерический—эзатэрычны.
 Эй!—гэй!
 Экватор (*геогр.*)—роўнік (г.-к. т.).
 Экваториальный—роўнікавы.
 Эквивалент—эквівалэнт, роўназначнік.
 Эквивалентный—эквівалэнтны, роўназначны.
 Эквилибрист—эквілібрысты.
 Эквилибристика—эквілібрыстыка, захаваньне роўнавагі.
 Экзальтация—экзальтацыя, запал, унясеньне, узрушэньне, захапленьне.

- Экзальтированный**—экзальтаваны, запальны, апысклівы.
Экзамен—экзамін, выпыты; *выдержать*—мен—здаць экзамін.
Экзаменатор—экзамінатар.
Экзаменационный—экзамінацыйны.
Экзаменовать—экзамінаваць, выпытваць.
Экзарх—экзарх.
Экзархат—экзархат.
Экзекутор—экзэкўтар.
Экзекуция—экзэкўцыя.
Экзема (*мед.*)—экзэма.
Экземпляр—экзэмпляр, паасобнік, прымернік.
Экзогенный (*геол.*)—назёмны (г.-м.т.).
Экзотерический—экзатэрычны.
Экипаж—экіпаж; каламажка.
Экипажный—экіпажны.
Экипировка—вопратка, адзёньне.
Экипировать—апранаць.
Эклектизм—эклэктызм.
Эклектик—эклэктык.
Эклектический—эклэктычны.
Эклога—эклёга, вінятка.
Экой—які, вось які.
Эконом—(э)аканом, аконам, клічнік.
Экономика—эканоміка.
Экономист—эканамісты.
Экономить—эканоміць, шчадзіць.
Экономически—эканамічна, ашчадна.
Экономический—эканамічны, ашчадны.
Экономия—эканомія, ашчада.
Экономка—(э)аканомка, ахмістрыня.
Экономно—эканомна, з ашчадай, ашчадна.
Экономный—эканомны, ашчадны.
Экономша—аканоміха, жонка аканомы.
Экран—экрэн.
Экс—экс, былы, быўшы.
Экскременты—выдзеліны, кал, лайно.
Экскурсант—экскурсэнт.
Экскурсия—экскурсія.
Экспедитор—экспэдытар, выпраўнік.
Экспедиционный—экспэдыцыйны, выпраўны.
Экспедиция—экспэдыцыя, выправа.
Экспектативный—надзёйны.
Эксперимент—экспэрымэнт, спроба, досьлед.
Экспериментальный—экспэрымэнтальны, спробівы, спрабавальны, досьледны.
Экспериментатор—экспэрымэнта-тар, спрабавальнік, дасьледчык.
Экспериментировать—экспэрымэнтаваць, спрабавачь, ставіць досьледы.
Эксперт—экспэрт, знавец, апрабатар.
Экспертиза—экспэртыза, апрабата.
Эксплуататор—эксплюататар, вызыскальнік, вызыскоўнік.
Эксплуататорский—эксплюататарскі, вызыскоўны.
Эксплуатация—эксплюатацыя, вызыск.
Эксплуатировать—эксплюатаваць, вызыскаваць, сабэ заграбаць.
Экспозиция—выклад (л. т.).
Экспонат—экспанат.
Экспорт—экспорт, вываз.
Экспортировать—вывозіць.
Экспрессия—экспрэсія, выразі-скасць (мз. т.).
Экспромт—экспромт.
Экспроприатор—экспрапрыятар.
Экспроприация—экспрапрыяцыя, высваёньне (гр. т.).
Экспроприровать—экспрапрыяваць, высваяць, адбіраць уласнасьць.
Экстаз—захват, запал, захаплёньне.
Экстенсивный—экстэнсыўны.
Экстерн—экстэрн.
Экстерриториальность—пазамежнасьць (гр. т.).
Экстерриториальный—пазамежны (гр. т.).
Экстирпатор (*агр.*)—драпач (лс. т.).
Экстравагантный—экстравагантны, нязвычайны, дзівак.
Экстракт—экстракт, выцяжка, варкі.
Экстраординарный—экстраардынарны, надзвычайны.
Экстренный—надзвычайны, пільны; *нужна необходимость*—пільная патрэба.
Эксцентриситет (*геом.*)—мімасяроднік (м. т.).
Эксцентрический—мімасяродкавы, эксцэнтрычны.
Эксцентричный человек—дзіўні, дзівак, чудасей; *о женщине*—дзіўная, дзівачка.
Эластический, чный—пруткі, гнуткі.

- Эластичность** — *ру́гкасьць, гну́ткасьць*.
Элеватор — *элева́тар*.
Элегантно — *элега́нтна, шыкоўна, прыгожа, чапу́рна*.
Элегантность — *элега́нтнасьць, шыкоўнасьць; чапу́рнасьць*.
Элегантный — *элега́нтны, шыкоўны, прыгожы, чапурны́*.
Элеги́ческий — *элегі́йны, жа́ласьлівы*.
Элегия — *элегі́я*.
Электризация — *электрыза́цыя, электрызава́ньне*.
Электризованный — *электрызава́ны*.
Электризовать — *электрызава́ць*.
Электрический — *электры́чны*.
Электричество — *электры́чнасьць, электры́ка*.
Электровозбудительный (физ.) — *электраўзбуджа́льны*.
Электрогальванический — *электрагальва́нічны*.
Электрод (физ.) — *электрòд*.
Электролит (хим.) — *электралі́т*.
Электромагнетизм — *электрамагнэ́тызм*.
Электрометр (физ.) — *электрамéтар*.
Электротехник — *электратэхнік*.
Элемент — *эле́мэнт, пярвэ́стак (л. т.), скля́днік (м. т.)*.
Элементарный — *эле́мэтарны, пачатковы, первястковы*.
Эликсир — *эліксі́р*.
Эллинский — *элі́нскі*.
Эллипс — *элі́пс*.
Эллипсоид (геом.) — *элі́псоід*.
Эллиптический — *элі́птычны*.
Эллювий (геол.) — *элю́ві, змы́так*.
Эмалевый — *эмалёвы*.
Эмалировать — *эмалява́ць, палі́ваць*.
Эмаль — *эма́ля, шклі́во (ан. т.), палі́ва*.
Эмансипация — *эманцыпа́цыя, вызвалéньне*.
Эмансипировать, -ться — *эманцыпава́ць, цца*.
Эмблема — *эмбле́ма, азна́ка*.
Эмблематический — *эмблематы́чны*.
Эмбриологии — *эмбрыялёгія*.
Эмбрион — *эмбрыён, зародак*.
Эмбриональный — *эмбрыяна́льны, зародаквы*.
Эмеритальный, -ная касса — *эме́рыта́льная ка́са*.
Эмеритура — *эме́рыту́ра*.
- Эмигрант** — *эмігра́нт, высялёнец*.
Эмиграция — *эмігра́цыя, высялё́ньне, вы́езд*.
Эмигрировать — *эміграва́ць, высяля́цца*.
Эмир — *эмі́р*.
Эмиссионный — *эмісі́йны*.
Эмиссия — *эмі́сія, выпуск грошай*.
Эмоциональный — *эмацыяна́льны, пачу́цьцёвы*.
Эмоция — *эмо́цыя, пачу́цьцё, пачува́ньне*.
Эмпирический — *эмпіры́чны, дасьвядча́льны (пс.-л. т.)*.
Эмү (зоол. Dromaeus) — *эмү́*.
Эмфизема лёгких (мед.) — *расьця́г лёгкіх*.
Эндотелий (анат.) — *нутратка́нка (ан. т.)*.
Энергически, -гично — *эне́ргічна*.
Энергический, -гичный — *эне́ргічны, мо́цны, заўзя́ты, дзе́йны*.
Энергия — *эне́ргія*.
Энтузиазм — *запа́л (л. т.)*.
Энтузиаст — *энтузыа́сты, запале́нец*.
Энциклика — *э́нцы́кліка*.
Энциклопедист — *э́нцыкляпэды́сты*.
Энциклопедический — *э́нцыкляпэды́чны*.
Энциклопедия — *э́нцыкляпэ́дыя*.
Эоловый (геол.) — *эо́левы, наве́йны (г.-м. т.)*.
Эоцен (геол.) — *эаце́н*.
Эпигенезис — *адраджэ́ньне*.
Эпиграмма — *эпігра́ма*.
Эпиграф — *на́дпіс (л. т.), на́піс*.
Эпидемический — *пошасны, паморкавы*.
Эпидемия — *пошасьць, паморак*.
Эпидермис — *ску́рка (б. т.), надску́рка*.
Эпизод — *выпа́дак (л. т.), падзе́я*.
Эпизодический — *выпадковы (л. т.)*.
Эпизоотия — *пошасьць на жывёлу, паморак, падзе́ж*.
Эпик — *эпі́к*.
Эпилепсия (мед.) — *падў́чка*.
Эпилептик — *хворы на падў́чку*.
Эпилог — *эпілё́г, дасказа́ньне (л. т.), даска́з*.
Эпистола — *лі́ст*.
Эпистолярный (стил.) — *лістоўны (л. т.)*.
Эпитафия — *надмагі́льны на́дпіс (л. т.)*.

Эпителий—канчатак; пакры́тніца (ан. т.).
 Эпитет (*грам.*)—присловак (л. т.).
 Эпитимия—пакўта; *отбыть* -мню—адпакўтаваць.
 Эпитрахиль—эпітрахі́ль.
 Эпифиты (*бот.*)—расьліны-жыва-росты (б. т.).
 Эпицентр—надасяродак (г.-к. т.).
 Эпициклы—надакрўжыны (г.-м. т.).
 Эпический—эпічны.
 Эполет—эпалёт.
 Эпопея—эпапэ́я.
 Эпос—эпас.
 Эпоха—эпоха; *составлять* -ху—рабіць эпоху.
 Эра—эра, часазьлічэньне.
 Эрекция (*физиол.*)—эрэкцыя, на-пружэньне.
 Эрмитаж—эрміта́ж.
 Эрозия—эрозія, выяда́ньне (г.-к. т.).
 Эрос (*миф.*)—Эрас, бажок каха́ньня.
 Эротический—эраты́чны, любоўны.
 Эротика—эроты́ка.
 Эрудиция—эруды́цыя, асьвэча-насьць, вучонасьць.
 Эскадра—эска́дра.
 Эскадрилья—эскадры́лія.
 Эскадрон—эскадрон.
 Эскадронный—эскадро́нны.
 Эскиз—на́рыс, рысу́нак.
 Эскимос—эскімо́с.
 Эскорт—эска́рт, канвой.
 Эспаньолка—бародка.
 Эспланада—эспляна́да.
 Эссенция—эсэ́нцыя, цымус.
 Эстамп—эста́мп.
 Эстафета—эстафе́та.
 Эстеziометр—чуламе́р (пс.-л. т.).
 Эстет—эстёт.
 Эстетика—эстэты́ка.
 Эстетический—эстэты́чны.
 Эстония—Эсто́нія.

Юбилей—юбіле́й, угодкі.
 Юбилейный—юбіле́йны.
 Юбиляр—юбіля́р.
 Юбилярша—юбіля́рка.
 Юбка—спадні́ца; *шерстяная до-машнего изделия*—андара́к.
 Юбочник—бабздыр.
 Юбочный—спадні́чны.
 Ювелир—юбэлі́р.
 Ювелирный—юбэлі́рны.

Эстонец—эсто́нец.
 Эстрада—эстра́да, узвы́шша.
 Этаж—павэрх; *дом в три -жа*—дом на тры павэрхі.
 Этажерка—этажа́рка.
 Этак—гэтак, вось так.
 Этакий, кой—гэтакі, такі.
 Этап—эта́п, прыпы́нак.
 Этапный—эта́пны.
 Этика—эты́ка, мараль.
 Этикет—этыке́т, прыдворны парада́к.
 Этил (*хим.*)—эты́л.
 Этимологический—этымалёгі́чны.
 Этимология—этымалё́гія.
 Этический—эты́чны, маральны.
 Этнический—этно́чны.
 Этнограф—этно́граф.
 Этнографический—этнаграфі́чны.
 Этнография—этнаграфі́я.
 Этнолог—этналёг, народавед.
 Этнологический—этналягі́чны, на-родаведны.
 Этнология—этналё́гія, народаве-даньне, народазна́ўства.
 Этот, эта, это—гэты, гэта(я), гэта; гэны, гэна(я), гэна(е); *этого года*—сэлета; *этою до-рогою*—суюдоу.
 Этиюд—на́рыс (л. т.).
 Эфемерный—зданьнёвы, нядоўга трыва́лы.
 Эфир—эфа́р.
 Эффект—эфе́кт, уража́ньне, дзе́янньне.
 Эффектный—эфекто́ўны.
 Эфиоп—му́рын.
 Эх—эх, ых, ат.
 Эхо—водгалас, водгук, водгулье, пошчак, рэхз; *эхо раздается*—разьлягаецца; *отдается*—адгукваецца.
 Эшафот—эшафо́т.
 Эшелон—эшалён, шалон.

Ю

Юг—поўдзень; *вырай (аб птуш-ках)*; *на юге*—на поўдні.
 Юго-восток—паўднёвы ўсход (г.-к. т.).
 Юго-восточный—паўднёва-усходні..
 Юго-запад—паўднёвы захад (г.-к. т.).
 Юго-западный—паўднёва-заходні.
 Юдоль—далі́на, падол.
 Южанин—паўднёвік, жыхар поўдня..
 Южный—паўднёвы.

Юла—турок, юрок, цыганчык;
жэўжык.
Юлианский—Юліянскі.
Юлий—Юлі, Юльян.
Юлия—Юля, Юлька.
Юлить—круціцца, запабгаць.
Юмор—гумар.
Юмореска—юмарэска.
Юморист—гумарысты.
Юмористический—гумарыстычны,
сьмешны, сьмяхотны.
Юнга—юнга.
Юнетъ—маладзецъ.
Юнец—юнак, маладзён, хлопец,
дзяцёк.
Юница—дзяўчына.
Юнкер—юнкер.
Юнкерский—юнкерскі.
Юнона (миф.)—Юнона.
Юность—юнацтва, маладосьць.
Юноша—юнак.
Юношеский—юнацкі, малады.
Юношество—юнацтва; юнакі.
Юпитер—Юпітэр.
Юридически—праўна.
Юридический—праўны, юрыдычны.
Юрий—Юры, Юрка, Юрась.
Юрисдикция—юрысдыкцыя.

Юрисконсульт—юрысконсульт,
праўны радца.
Юриспруденция—правазнаўства,
прававяданьне.
Юрист—праўнік, юрысты.
Юрк!—шмыг!
Юркать, юркнуть—шмыгаць, шмыг-
нуць.
Юркий—рухавы, жвавы, спрытны,
порсткі.
Юрко—рухава, жвава, спрытна.
Юркость—рухавасьць, жвавасьць,
спрытнасьць.
Юродивый—сьвятый бяз розуму,
блазнаваты, блазен, дурны,
недапечаны, бажавольны
(В. Ласт.).
Юродство—бажавольле.
Юрок (зоол. *Fringilla montifringilla*)
—юрок.
Юрский (геол.)—юрскі.
Юрта—юрта, шацёр.
Юстиция—юстыцыя, правасудзьдзе.
Ютиться—туліцца, знаходзіць пры-
тулак.
Ютландия—Ютляндия.
Юфть—юхта.
Юфтяный—юхтовы.

Я

Ябеда—набрэх, паклёп, каверза,
злосная намова.
Ябедник—брахун, паклёпнік, ка-
верзьнік, намоўнік, жыгун.
Ябедница—брахуха, паклёпніца, ка-
верзьніца, намоўніца, жыжка.
Ябедничать—набрэхваць, кляпаць,
рабіць паклёпы (каверзы).
Ябеднический—брахлівы, паклёпны,
каверзны, намоўны.
Ябедничество—браханьне, кляпань-
не, намаўляньне.
Яблоко—яблыка, яблык.
Яблонища—вялікая яблыня.
Яблонный—яблыневы.
Яблоня (бот. *Pirus Malus*)—яблыня,
яблына.
Яблонька—яблынька, яблынка.
Яблочко—яблычка, яблычак.
Яблочный—яблычны; -ная настой-
ка—яблыноўка.
Явка—яўля, паказ.
Явление—зьява, зьявішча, зьяўлень-
не, аб'яўленьне; *театр.* ява.

Явленный—яўлены, паказаны
Являть, явить,—выяўляць, выявіць;
яўляць, явіць; паказваць, па-
казаць.
Являться, явиться—зьяўляцца, зья-
віцца; яўляцца, явіцца; аб'-
яўляцца, аб'явіцца; паказва-
цца, паказацца; прыходзіць,
прыйсць; стаўіцца, стаць (пе-
рад кім).
Явно—яўна, уяве, уваваідкі, ва-
чавіста, нetaёмна.
Явноязычный, ные (зоол. *Phane-
roglossa*)—языкатыя (з. т.).
Явность—яўнасьць, відавочнасьць,
нетаёмнасьць, выразнасьць,
вачавістасьць.
Явный—яўны, відавочны, нetaёмны,
выразны, вачавісты.
Явор (бот. *Acer pseudoplatanus* L.)
—явар.
Яворина—яварына.
Яворовый—яваравы.
Явочный—явачны (т. пр.).

Явственно—вырэзна, выразьліва, ясна.

Явственность—вырэзнасьць, выразьлівасьць, яснасьць.

Явственный—вырэзны, выразьлівы, ясны.

Явствовать—выяўляцца, відаць з чаго; відаць, што.

Явь, в яве—уяве, на самай рэчы.

Яга—Яга, Юга.

Ягдташ—паляўнічая торбачка.

Ягель (бот.)—см. Лишайник.

Ягнение—акочваньне.

Ягнёнок—ягня.

Ягнёночек—ягнятка.

Ягниться—каціцца.

Ягнятник (зоол. Gypaëtos barbatus)—ягнятник.

Ягнячий—ягнячы.

Ягода—ягада; варенье из ягод—канфітуры.

Ягодица—галінка ягады.

Ягодицы (анат. Nates)—крумынкі (ан. т.), галы, ляжкі, гузно.

Ягодичный—крумянковы, гузновы.

Ягодка—ягадка.

Ягодный—ягадны.

Ягодообразный—падобны на ягаду.

Ягташ—см. Ягдташ.

Ягуар (зоол. Felis onca)—ягуар.

Яд—атрута, труцізна, труїзна, труць; *сильно-действующий яд*—моцная атрута.

Ядение—ядзеньне.

Ядерный—ядравы.

Ядовито—атрутна.

Ядовитость—атрутнасьць.

Ядовитый—атрутны, труйны.

Ядоносный—см. Ядовитый.

Ядреный—ядраны, моцны.

Ядристый—ядраны (аб збожжы).

Ядро 1) бот. nucleus—ядро, ко-стачка, зерне, зернейка; 2) *в пушке*—кўля, ядро; 3) *перенос.*—сўтнасьць, змест; *ядро древесины*—стрыжань (лс. т.).

Ядроносный (бот.)—ядраносны.

Ядрообразный (бот.)—ядраваты.

Ядрышко—ядзерка, ядзерца.

Язва—балаячка, рана, язва (нс.); шчарбіна, раскёпіна; мор, пошасьць.

Язвенник (бот. Anthyllis vulneraria L.)—пералёт (б. т.), пералётнік жоўты.

Язвенный—ранены.

Язвина—ранка; шчарбінка.

Язвительно—кусьліва, зласьліва, ушчўпліва, уразьліва.

Язвитель—кусьлівец, зласьлівец.

Язвительность—кусьлівасьць, зласьлівасьць, ушчўплівасьць.

Язвительный—кусьлівы, зласьлівы, ушчўплівы, уразьлівы.

Язвить—раніць, кусаць; уражаць.

Язык 1) анат.—язык; 2) *речь*—мова; 3) *в колоколе*—сэрца; *площадной язык*—брэдкава мова; *невоздержный на язык*—языкаты.

Языковед—мовазнавец.

Языковедение—мовазнаўства.

Языкознание—см. Языковедение.

Языкообразный—падобны на язык.

Язычески—папаганск(у)і, як паганя.

Языческий—паганскі.

Язычество—паганства.

Язычище—вялікі язык.

Язычковый—язычковы; **вый цветок (бот.)**—язычкаватая кветка (б. т.).

Язычник—паганы, паганін.

Язычица—паганя.

Язычный—язычны, языковы.

Язычок—язычок.

Язь (зоол. Idus melanotus)—язь.

Яйцевидный—яйкаваты.

Яйцевод (анат.)—яйцавод, мацічная труба.

Яйцепровод (анат.)—яйцаход.

Яйцеродный, ные животный (зоол. Monotremata)—птушказьверы (з. т.).

Яйцо—яйца, яйка; кока (дзіцяч.); *острый конец я.*—насок; *тупой*—пуха; *с крепкой скорлупой*—мацак; *с битой скорлупой*—бітка; *я. недоношенное*—вўлівак; *яйцо расписанное*—пісанка; *бить яйца на пасху*—гуляць у біткі.

Яичко—ячка.

Яичник (анат.)—ячнік.

Яичница—ячня.

Яичный—ячны.

Як (зоол.)—як.

Якание—яканьне.

Яко—як.

Якобинец (*ист.*)—якубінец.
 Якобинский—якубінскі.
 Яков—Якуб, Якаў.
 Якорный—якарны.
 Якорь—якар.
 Якут—якут.
 Якшаться (*с кем*)—зьягацца, вадзіцца з кім, знацца, калегаваць, сябраваць.
 Ялик—чоўнік.
 Яловая—ялаўка.
 Яловеть—ялавець.
 Яловый—ялавы.
 Яма—яма, яміна; яма *выкопанная с водой*—копанка; *где берут глину*—глінішча; *волчья*—ваўкаўня.
 Ямайский (*ром*)—яма́йскі.
 Ямб (*лит.*)—ямб.
 Ямбический—ямбічны.
 Ямина, ямица яміна.
 Ямка—ямка, ямачка; ямки *на лице*—рабізна.
 Ямской—фурма́нскі.
 Ямщик—фу́рман, вазак.
 Январский—студзенскі.
 Январь—студзень.
 Янки—я́нкі.
 Янтарный—бурштыновы, бруштыновы, янта́рны.
 Янтарь—бурштын, бруштын, янта́р.
 Янычар—яныча́р.
 Японец—японец.
 Япония—Японія.
 Японка—японка.
 Японский—японскі.
 Яр—яр, крўча.
 Яремны—ярмовы.
 Яриться—яры́цца, распаляцца, заядацца, разьёшвацца.
 Ярица—яры́ца, ярка.
 Яркий—яскра́вы, зы́ркі; бліскучы, ясны, я́ркі.
 Ярко—яскра́ва, зы́рка, ясна, я́рка.
 Яркость—яскра́васьць, зы́ркасьць.
 Ярлык—ярлы́к.
 Ярлычок—ярлычок.
 Ярмарка—кірма́ш, торг, я́рмарак; гуля́ть на ярмарке—кірмамашава́ць.
 Яморочный—кірмашовы, тарговы; *-ный подарок*—кірмашовае.
 Ярмо—ярмо.
 Яро—палка, шалёна гняўліва.
 Яровое—ярына́.

Яровой—яравы́.
 Ярослав—Яраслаў.
 Ярославль—Яраслаўль.
 Яростно—шалёна, у запале.
 Яростный—шалёны, гняўлівы, злосны.
 Ярость—ярасьць (*пс.-л. т.*), сказ, шал; *привести в ярость*—разьрыць, разьёшыць, распаляць.
 Ярус—павёрх; поклад (зямлі), шар.
 Ярусный—павярховы; пакладовы.
 Ярутка (*бот. Thlaspi arvense L.*)—торбачнік палявы́ (*б. т.*).
 Ярый—адважны, заўзяты; яры́й воск—чысты воск.
 Ярь—ярына́.
 Ясак—ясак, пада́так.
 Ясельный—ясьлевы.
 Ясеновый—ясяновы.
 Ясень (*бот. Fraxinus excelsior L.*)—я́сен.
 Ясколка (*бот. Cerastium arvense L.*)—рагаві́нка (*б. т.*).
 Ясли—ясьлі.
 Ясменник (*бот. Asperula odorata L.*)—дзёрачка пахучая (*б. т.*).
 Ясмин—см. Жасмин.
 Ясненький—ясьненькі.
 Ясненько—ясьне́йка.
 Яснетъ, ться—ясьне́ць, ясьне́цца, праясьня́цца, блішча́(э)ць.
 Яснѣхонький—ясьнѣсенькі.
 Яснѣхонько—ясьнѣсенька, ясьню́тка.
 Ясно *о погоде*—я́сна, паго́дна; *в общем см.*—я́сна, выра́зна; *ясно, что*—віда́ць, што.
 Ясновельможный—яснавяльможны.
 Ясновидение—яснавіду́часць.
 Ясновидящий—яснавіду́чы, празарлівы, прані́клівы.
 Ясность—я́снасьць, выра́знасьць, я́снота.
 Яснотка—(*бот. Lamium L.*)—яснотка.
 Ясный—я́сны, выра́зны; паго́дны; *делаться ясным (о погоде)*—разьясьня́цца, выпагоджва́цца, бра́цца на пагоду.
 Яства—патра́вы, стра́вы, яда́.
 Ястреб (*зоол. Astur*)—коршак, кура́тнік (*з. т.*), я́страб, шуля́к.
 Ястребинка (*бот. Hieracium L.*)—ястрабок (*б. т.*).

Ятаган—ятаган.

Ятрышник (*бот.* *Orchis* L.)—зя-
зблька (б. т.).

Ять—яць.

Яхонт—рубін, яхант.

Яхонтовый—рубінавы, яхантавы.

Яхта—яхта.

Ячейка—ячка, ячэйка, каморка.

Ячейный—ячкавы, ячэйкавы.

Ячея—ячая, ячка.

Ячменный—ячмённы.

Ячень (*бот.* *Hordeum* L.)—ячмень;
я. *толченый*—грўца.

Ячевый, ячный—ячны, груцовы.

Яшма—яшма, ясьпіс.

Яшмовый—яшмавы.

Ящер *палеон.*—яшчар, цмок (г.-м.т.);
зоол. (*Manis*)—лускавёц (з. т.).

Ящерица (*зоол.* *Lacerta*)—яшчарка.

Ящеричный—яшчаркавы.

Ящерогады (*зоол.* *Rhynchocephala*)
яшчарагады.

Ящик—скрыня, скрынка; я. *выдвиг-
ной в столе*—шуфляда,
прыстолак; я. *на мельнице*
—кош; я. *в сундуке*—пры-
скрынак; *отложить что*
в долгий я.—адкласьці на
доўгі час.

Ящичек—скрыначка.

Ящур (*вет.*)—яшчур.

ДАДАТКІ

Дадаткі да слоўніка зроблены на падставе „Віцебскага краёвага слоўніка“, выданага ў 1927 г. (скарачэнне—В. кр. сл.), „Практычнага вайсковага слоўніка“, выд. (1927 г.) Вайскавай Камісіі пры Інстытуце Беларускай Культуры (скар.—Пр. в. сл.), рукапісных слоўнікаў Шпілеўскага (скар.—Шп.) і Мядзведзкага (скар.—Мядз.), якія маюцца ў антэнтку ў Ленінградзкай Усесаюзнай Акадэміі Навук, „Слоўніка граматычна-лінгвістычнай тэрміналогіі“ XV в. Беларускай Навуковай Тэрміналогіі, Менск, 1927 г. (скар.—гр.-л. т.), а таксама выпускаў навуковай тэрміналогіі, скончаных апрацаваньнем ўжо пасыла друку адпаведных аркушаў слоўніка. Дададзены таксама словы, пропуск якіх наагул заўважаны аўтарамі.

А

Аббревиатура—скарачэнне (мз. т.).
Аборт—выкід.
Абрис—абрыс, абводак.
Авдотка (зоол. *Oedipnemus*)—палынік (з. т.).
Автократия—самаўладзьдзе (т. гр.).
Аглютинирующий (*строй языка*)—англютынацыйны.
Аграрий—абшарнік.
Агрессивный—захопны, зачэпны.
Азотистый—азатнава́ты.
Ай-ай (зоол. *Chiromys*)—рукамышка (з. т.).
Аистник (бот. *Erobium cicutarium* L.)—дажджоўнік (В. кр. сл.).
Акколада—дўжка (мз. т.).
Аккордный—акордавы.
Актиния (зоол. *Actinia*)—акты́нія.
Алименты—алі́менты, утрыма́ньне.
Альбатрос (зоол. *Diomedea*)—альба́трос.
Альбит (*полевой шпат*)—альбі́т, паляві́к (х. т.).
Альвеола (анат.)—місачка (зубна́я), пухі́рок (лёгачны) (ан. т.).
Альмикви (зоол. *Solenodon*)—шчылі́назуб (з. т.).
Амбарный—свьі́рнавы, свьі́ронны.
Амбарчик—свьі́ронак.
Аммиак—амані́к.
Аммиачный—аманяковы.
Аммоний (хим.)—амон.

Ампулла (анат.)—гарлачы́к (ан. т.).
Анимизм—анімі́зм, удухаўлё́ньне (т. гр.).
Аннексировать—анэксава́ць.
Аннексия—анэ́ксія.
Антабка (воен.)—стрэ́мечка (Пр. в. сл.).
Антенa—антэ́на.
Аорист (грам.)—ао́рыст.
Арендатор, -рка—пасэ́сар, -рка.
Арендный, -ная торговля молочным хозяйством—пакт (Мядз.).
Арыетта (муз.)—ары́ета, ма́ленькая а́рыя (мз. т.).
Аристократ—магна́т, пан (т. гр.).
Аристократия—можнаўла́дства, па́нства (т. гр.).
Аркан—за́хлыстка (В. Ласт.).
Артериальный—артэ́рыяльны, чырво́нажы́льны (ан. т.).
Аршинник (сортим.)—аршыно́вік (лс. т.).
Аскарида (зоол. *Ascaris*)—аска́рыда.
Ассенизатор—каўшур (В. кр. сл.).
Астрагал сладколистный (бот. *Astragalus glycyphyllos* L.)—авёчы́ гарох (В. кр. сл.), жу́равоў гарох (Мядз.).
Атлант (*первый шейный позвонок*)—атля́нт.

Б

Баба-Яга—Каргота-ба́ба (Мядз.).
Багор—бусак.

Бадяга (зоол. Spongila) — бадзіга.
Балочка (анат. trabecula) — кладачка (ан. т.).
Базилик — базылішак.
Баллотировка — лёсы (т. гр.).
Банний, пристал как банний лист — прычапіўся, як скулá, як марá.
Бант — бант.
Барабанщик — барабáньнік (Пр. в. сл.), барабáншчык.
Баржа — віцна (лс. т.).
Барка — лáйба, дуб (лс. т.).
Батрачка — маладчанка (В. кр. сл.).
Бегать от укуса оводов (о скоте) — гізаваць.
Беглый звук — выпадны гук (гр.-л. т.).
Бегом удирать — хадалá даваць (В. кр. сл.).
Бедренный — бядровы (ан. т.).
Бедро (анат. femur) — бядрыца (ан. т.), кульшá (В. кр. сл.).
Безбедный — бязбэдны (Шп.).
Безвершинник (лес) — безверхавіньнік (лс. т.).
Бездельничать — дындраваць (Шп.), бібікі біць.
Бездетный — бязьдзётнік.
Бездетная — бязьдзётуха.
Беззубки (зоол. Anodonta) — начовачкі (з. т.), бяззубкі.
Безработица — безработыце.
Безработный — безработны, беспрацоўны, бяспрацны.
Безыменный палец — персыцянец (ан. т.).
Бекеша — бякеша.
Белка — скакушка (В. кр. сл.).
Белоусый — сівавўсы.
Белоглазка (зоол. Abramis sapa. Pal-las) — лешч белавокі (з. т.), белавочка.
Белоглазый — белазоры.
Белокрыльник (бот. Galla palustris L.) — какошнік, гўска (В. кр. сл.).
Белокурая — бялінка.
Беломошник — беламшэньнік (лс. т.).
Бензол (хим.) — бэнзól.
Бензоловый — бэнзóлавы.
Белуха (зоол. Delphinapterus) — бялўха.
Берейтор (воен.) — аб'яжджачы (Пр. в. сл.).
Берест (бот. Ulmus suberosa L.) — бэраст.

Бесхозяйственность — безгаспадарнасьць.
Бесхозяйственный — безгаспадарны, негаспадарны.
Бесчерепный (зоол.) — бесчарэпны.
Бирюза — біруза.
Бить челом — чаломкаць.
Благородный — дабрародны.
Благоустроенность — дабраладнасьць (т. пр.).
Бликование — адсьвэчваньне (х. т.).
Блин пшеничный тонкий — налісьнік; **пресный толстый** — праснак.
Блок — кружала (ан. т.).
Блокада — замык (т. гр.).
Блоковый — кружальны (ан. т.).
Богиня — багавіца.
Богомол (зоол. Mantis religiosa L.) — багамол.
Богомолка — багамолка.
Боеспособность — баява здольнасьць (Пр. в. сл.).
Бой-баба — гой-баба (В. кр. сл.).
Боковой — бакавы; **-вая линия (родства)** — стрэчная лінія.
Бокс (спорт) — бокс.
Боксер — баксэр.
Болезнь желёз — зава́лка.
Болезь периодами (слегка) — прыхва́рваць.
Болт — ніт.
Большеберцовый (анат.) — вялікагалёнкавы (ан. т.).
Большой палец — адзінец, пёршы палец (ан. т.).
Борный, -ная кислота — борны квас (х. т.).
Бородавка — дзіч (В. кр. сл.).
Бороздник — баразэньнік (лс. т.).
Босиком — басыком, басычком.
Ботаника — расьліназнаўства.
Ботанический — расьліназнаўчы.
Боцман — боцман.
Бочевка (сортимент) — бачкоўка (лс. т.).
Бравурный — браву́рны, сьмелагучны (мз. т.).
Браконьер — браканьёр, самапраўны паляўнічы.
Браунинг — браўнінг.
Бревно нижнего венца в постройке — падруба.
Бредить — дрывіць.
Брикет — цагляна.

Бронза—мосенз.
 Бронх—дыхнік (ан. т.).
 Бронхиальный—дыхніковы (ан. т.).
 Бронхиолы—дыхнічкі (ан. т.).
 Бросать на произвол судьбы—пакідаць на самога сябе.
 Бросить (со звуком от падения)—бразнуць, грымнуць, чмякнуць.
 Брыжжейка—аточынка (ан. т.).
 Брюки, имеющий широкие обтrep-паннные брюки—калашман.
 Брюшина—брухавіна (ан. т.).
 Брюшко—жываток, чэраўца (ан. т.).
 Брюшной—жыватовы (ан. т.).
 Бугристость—грудаватасць.
 Бугристый—грудаваты.
 Будировать—узварушваць.
 Будра (бот. *Glechoma hederacea* L.)—разгон (В. кр. сл.).
 Буерак—роў (лс. т.).
 Быстрее—ганчэй (В. кр. сл.).
 Бюргерство—мяшчанства (т. гр.).

В

Вакантный, быть-ным—вакаваць.
 Вал в ткацком станке—навой.
 Валеж—павал.
 Валишь—вурганіць.
 Вальтись, у него работа из рук валиться—ён робіць (працё), як мокрае гарыць.
 Валька леса—павал лёсу (лс. т.).
 Ванчес (сортим.)—ванчас (лс. т.).
 Варакушка (зоол. *Cyanocitta*)—сіняшыйка (з. т.).
 Вдвое—удвай, удубальт.
 Вдребезги—уцўркі (В. кр. сл.).
 Ведьмина метла (лес)—віхрова мятла (лс. т.).
 Венозный—вэнёзны, сіняжыльны (ан. т.).
 Веретенник (зоол. *Limosa melanura*)—грыцўк чарнахвосты (з. т.).
 Веретенница (зоол. *Anguis frangilis*)—сьлівень звычайны (з. т.).
 Веретено с пряжей—пачынак, ручайка.
 Верк (инж.)—вэрк.
 Вермишель—мешаніна.
 Вероника щитковая (бот. *Veronica scutellata* L.)—вужоўнік (В. кр. сл.).
 Веротерпимость—веразносьлі-васьць (т. гр.).

Верещатник (бор)—верасньяк.
 Вертел (анат.)—крупяк (ан. т.).
 Вертлявый—увароткі.
 Верхушечный—вяршочны (ан. т.).
 Верхушка—вяршок, шчыт.
 Вершинник—верхаўё (лс. т.).
 Весло—грабля.
 Веснушка—ластавінка (Шп.).
 Ветер северный—сёўрук (В. кр. сл.).
 Ветроваль—вёварачь.
 Ветролом—ветралом (лс. т.).
 Ветроупорность—ветратрываласьць (лс. т.).
 Вешалка у одежды—гітліц, гіцаль.
 Вешка—тычка, точка (лс. т.).
 Вейлка—гарфа, арфа.
 Веяние—веянне, павёў, пады-ханьне
 Взрыхлитель—пухнач (лс. т.).
 Визирная линия—візірка, візір
 Вилия (река)—Вяльля.
 Виноградный сахар—глюкоза (х. т.).
 Височный, -ная кость—скроньніца, скроневае косць (ан. т.).
 Витиеватый—напышлівы
 Вица—вітка (лс. т.).
 Вколачивание—уклінэньне (ан. т.).
 Внебрачное дитя—крапіўнік, бансьюк.
 Вноска—дапіска.
 Водка хлебная—варанўха (Шп.).
 Водолюб (зоол. *Hydrophilus*)—вада-люб.
 Водоплавающий, -щие (зоол.)—плы-вунь (з. т.).
 Водород (хим.)—вадарод; перекись в.—надтлэньнік вадароду (х. т.).
 Водослой—вадаслой.
 Водоснабжение—забесьпячэньне вадою.
 Водянистый—вадзяністы.
 Возка (снопов)—важэньне.
 Войлочная шапка—магёрка.
 Воитель—ваёўнік, ваяў ік.
 Волны—валы (Мядз.).
 Волокнистый—валаконісты (ан. т.).
 Волокуша—каркі, падкаркі (лс. т.).
 Волосатик (зоол. *Gordius aquitanus*)—валасёнь вадзяні (з. т.).
 Волошить—см. Холостить.
 Воронка от снаряда—лейкавіна (Пр. в. сл.), ямка.
 Воротный, -ная вена—варотная вена.
 Ворсинка—паўсьцінка.

Ворсинчатый (*анат.*)—паўсьцёвы.
Воспламенитель—запальнік.
Восходящий—узнімны (*ан. т.*),
 узьбёжны.
Вотум доверия—выказ давер'я
 (Гр. в. сл.).
Всеобщий—усяагульны.
Всесоюзный—усесаюзны.
Второстепенный член предложения—даданы член сказа.
Втройне—утрай.
Выгарка жўжка (*х. т.*).
Выгачивать, выгачить—загачваць,
 загачіць.
Выдвиженец—вылучэнец.
Вызывной—выклікальны.
Выпалывать, выполоть—выпол-
 ваць, выпалаць.
Выращивать, вырастить—выга-
 доўваць, выгадаваць; узгадоў-
 ваць, узгадаваць, падгадаваць,
 загадаваць.
Вырубка—высечка, выруб, валка,
 выцераб; бленное место—па-
 сека.
Выспаться (*пренебр.*)—вытухнуцца.
Выступ (*анат. recessus*)—завараць.
Выходец—выхадзень, высялёнец.
Выщелачивание дерева—выпало-
 скваньне дрэва (*лс. т.*).
Вьюнок полевой или березка (*бот.*
Convolvulus arvensis L.)—паўзун,
 (В. кр. сл.).
Вьюрок (*зоол. Fringilla*)—юрок.
Вязанка—вясло, вязанка.
Вязаный, ный платок—вязёнка
 (В. кр. сл.).

Г

Гавиал (*зоол. Gavialis*)—гавіял.
Газоубежище—схованка ад газаў.
Гараж—гараж.
Гаял (*зоол. Bos frontalis*)—бык
 лабан (*з. т.*).
Гетры—калычы (*В. кр. сл.*).
Глазница (*анат. orbita*)—вакавіца
 (*ан. т.*).
Глазничный—вакавічны (*ан. т.*).
Глиняный, -ная чашка—глінянка.
Глисты—рабакі.
Гниловатый—гнілаваты.
Гниль—гніліна (*лс. т.*).
Гнусный—агідны.
Голенастый—падгалёністы; стые
 (*зоол.*)—цыбатыя (*з. т.*).

Голец (*зоол. Nemachilus Hasselt.*)—
 сьліж (*з. т.*).
Голик (*истрепанный веник*)—галень,
 дзяркач.
Головоногий, -гие (*зоол.*)—галава-
 ногія.
Голосоведение (*муз.*)—вядзёньне
 голасу (*мз. т.*).
Голубика (*бот. Vaccinium uligino-
 sum L.*)—п'яніца (*В. кр. сл.*).
Гомофония—гамафонія, аднага-
 лосьсе (*мз. т.*).
Гонтина—ганціна.
Гонщик плотов—плытнік.
Горихвостка (*зоол. Ruticilla*)—чар-
 нагрўдка (*з. т.*).
Горожаний—мястовец (*т. пр.*).
Гортанный—гарлячны (*ан. т.*).
Гортань—гарляк (*ан. т.*).
Горчак (*зоол. Bhodeus*)—гарчак.
Греметь (*о грома*)—перунаваць
 (Шп.).
Гриб черный (*Boletus s.aber*)—ляд-
 нік, ляднічок, абабак, пад-
 абабак.
Гривенник—грывня.
Гроб—гроб.
Гробница—магільня (*т. гр.*).
Грузила—патапёц (*В. кр. сл.*).
Грязевой—гразявы.
Грязный о дороге—гразкі.
Губа—вўсьніна (*В. кр. сл.*).
**Гумно, приспособление на гумне
 для просушки снопов**—азярод;
 место за-ном—загумёньне.
Гуртом—гуртам.
Густера (*зоол. Blicca björkna L.*)—
 цяроха (*з. т.*).
Густота—гусьцель (*В. кр. сл.*).

Д

Дама (*в картах*)—панфіль, дамка,
 краля.
Даман (*зоол. Nyraha*)—даман.
Двенадцатиперстный, -ная кишка—
 двана́стка, дванаццаціпала́я
 кішка (*ан. т.*).
Движущийся—рухомы.
**Двор, крытый, обнесённый надвор-
 ными постройками**—даржэнь,
 даржнік (*Мядз.*).
Двуокись (*хим.*)—двохтлэньнік
 (*х. т.*).
Двухсложный—двохскладовы.

Двуустка (зоол. *Distomum*)—маты-лица (з. т.).
Двухаршинный—двохаршыновы.
Двухчертный (муз.)—двурысны.
Двуязычие—двумоўнасьць (гр.-л. т.).
Дендрология—дэндралёгія, дрэва-знаўства.
Дендрометр—дрэвамёр.
Дентин—дэнтына, зубніца (ан. т.).
Деревянный—драўляны.
Дерзить—ёнзаць (В. кр. сл.).
Дернина—дзярніна.
Деряба (зоол. *Turdus viscivorus* L.)—дрозд шэры.
Десятка (в картах)—дыска.
Десять, более -ти—скольканаццаць.
Диапазон—дыяпазон, ахвát.
Диартроз (анат.)—сустава (ан. т.).
Диафрагма—перагародка (ан. т.).
Диафрагмальный—перагародачны (ан. т.).
Директива—дырэктыва, кіраўнічае паказаньне.
Дирижировать—дырыгаваць, дырыжаваць.
Дирижер—дырыжэр.
Дистальный (анат.)—далейшы (ан. т.).
Дока—мэт, док, дук.
Долинка—далінка, лажок.
Дом терпимости (публичный)—дом распўсты.
Доминанта—дамінанта.
Домоправитель—дамавэр, дамавэрнік.
Домоправительница—дамавэрка, дамавэрніца.
Донос—выказка (В. кр. сл.).
Доносчик—удава́ла.
Допризывник—дапрызыўнік.
Дощечка—дошчачка.
Дразниться—пацыкацца.
Дрань—дор, лучына (лс. т.).
Древообрабатывающий—дрэва-апрацоўчы.
Дрок (бот. *Genista tinctoria* L.)—чысьцік (В. кр. сл.).
Дубль-бемоль (муз.)—падвойны бэмоль (мз. т.).
Дубль-диез (муз.)—падвойны дыэз (мз. т.).
Дубонос (зоол. *Coccotraustes vulgaris* Pallas)—тоўстадзюб (з. т.).
Дубильный, -ное вещество—га́рбнік (х. т.).

Дубровка (бот. *Veronica chamaedrys* L.)—кандрацікі (В. кр. сл.).
Душегрейка (безрукавка)—шнуроўка (В. кр. сл.).
Душегубство—душагубства.
Душистый—духмяны (В. кр. сл.).
Дыхательный, -ное горло—дыхніца;
-ные бронхи—дыхнікі (ан. т.).
Дятел зелёный (зоол. *Geococcyx viridis* L.)—зялёная жаўна́.

Е

Единоплеменник—рада́к.
Еж, ежи морские (зоол. *Echinoidea*)—яжоўцы (з. т.).
Елец (зоол. *Leuciscus leuciscus*)—яльчык (з. т.).
Емельян—Амяля́ян, Амёлька.
Есть—гамаць (дзіцячае).

Ж

Жаба—варопаўка (з. т.), вярэпаўка.
Жаворонок хохлатый (зоол. *Alauda cristata* L.)—чуба́рык (В. кр. сл.).
Жажда—пра́га.
Жалобщик—жа́льбіт (т. пр.).
Жвачный, -ные (зоол.)—жу́йкавыя (з. т.).
Жгут из соломы для связки снопа—вяза́мо, вясло, прэ́вясла.
Жгутиконосцы (зоол. *Flagellata*)—бізў́ньнікі (з. т.).
Железа, болезнь -лѐз—за́валка (В. кр. сл.).
Желудок (ventriculus)—страўні́к (ан. т.).
Желудочек—страўнічо́к (ан. т.).
Желчный (анат.)—жаўце́вы (ан. т.);
-ный пузырь (анат.)—жаўця́к, жаўце́вы пухі́р (ан. т.).
Жемчужница (зоол. *Avicula*)—жа́м-чугоўка (з. т.).
Жердневый лес—жа́рдня́к (лс. т.).
Жереха (зоол. *Aspius Agassiz*)—бя́лізна (з. т.).
Жерлянка (зоол. *Bombina bombina* L.)—жа́рля́нка.
Жертвенник—ахвя́рны аўта́р (т. гр.).
Жестянка—ма́не́рка (В. кр. сл.).
Живая изгородь—жыва́плот (Пр. в. сл.).
Живучка (бот. *Ajuga reptans* L.)—разры́ўнік (В. кр. сл.).

Жыцьё—жытло, жытка.

Жница—пастацінка (В. кр. сл.).

Жук-олень (зоол. *Lucanus cervus* L.)
—рагалик-алень (б. т.).

Журавленник *кровокарасный* (бот.
Geranium sanguineum L.)—воўчая
ступня (В. кр. сл.).

З

Заболонина—абалона (лс. т.).

Заболонник—абалоньнік, шашаль
(лс. т.).

Забор *бревенчатый*—замёт, замёт
(В. кр. сл.).

Забронировать—забранаваць, зама-
цаваць, забяспечыць.

Заварка—запара.

Завершать, шить—завяршаць, за-
вяршыць.

Завирушка (зоол. *Accentor*)—тынаў-
ка (з. т.).

Завистник—заглоба (В. кр. сл.).

Завитушки *шерсти*—сўкры (Мядз.).

Заводчик—заводнік.

Загнаный—1) загнаны; 2) затўка-
ны, прытўканы.

Загорелый—загарэлы.

Заградительный (*огонь*)—заслонны
(Пр. в. сл.).

Загробный свет—(па)замагільны
сьвет (т. гр.).

Заделка семян—запашка (агр. т.).

Задерживший—зьдзірванёлы.

Задержеть—зьдзірванець.

Задышка—задышка.

Заедчивый—зайдлівы.

Заживляющий—гаўчы.

Зазнаться—разважэціцца (В. кр. сл.)

Закись (хим.)—падтлэньнік (х. т.).

Заклад—заклад, застава.

Заклёпка—заклепка.

Заколка *для волос*—тарканок
(В. кр. сл.).

Закоржаветь—закаржэць.

Закорина—зачос (лс. т.).

Закоулок—завугольле.

Залебезить—залісіць.

Заливное место у реки—абалоньне
(В. кр. сл.).

Залюбезничать—замілавацца.

Замедлитель (*воен.*)—затрымач
(Пр. в. сл.).

Замерещиться, лось—здалося, пака-
злася, прывярзлося.

Замужество—замўства.

Замысловатый—зацямісты (Шп.).

Запоминать—забыць, запамніць.

Запирательный (*анат.*)—заслонач-
ны (ан. т.).

Заповедник—зарочнік (лс. т.).

Запрессовать—запрасаваць.

Запятье (*анат.*)—прыдалоньне
(ан. т.).

Зарыскать—загойсаць, загайсаць.

Заряжающий (*ружье*)—набівальнік
(Пр. в. сл.).

Застрельщик—пачынальнік.

Затаить дыхание—прытаіць дух.

Затемненный—зацёмнены.

Затемнеть—зацямніць, сцямянець.

Затока—вотлынь (Калін. р.).

Затруднять—утрудняць.

Заусеница—заўшыца (В. кр. сл.).

Захламленность—заваленасьць ла-
маччам (лс. т.).

Захожий—заходзень, заходзень.

Захотеть *немного захотелось*—
заманўлася.

Зачелюстный (*анат.*)—засквічны.

Защитный лес—заслонны лес (лс. т.);
-ный *цвет*—табачковы колер.

Защищать—захішчаць (Слон. пав.).

Заявочный, ные знаки (*юрид.*)—
капцы.

Звезда, ды морские (зоол. *Asteroi-
dea*)—зорачніцы (з. т.).

Звездчатка (бот. *Stellaria graminea*
L.)—зоркаўка (лс. т.).

Звукоряд—гукарад (мз. т.).

Здравоохранение—ахова здароўя.

Зебу (зоол. *Bos indicus*)—бык ін-
дыйскі.

Зеленушка (зоол. *Chloris*)—зеля-
нушка.

Земляройка (зоол. *Sorex*)—земля-
рыйка.

Земноводный, ные (зоол. *Amphibia*)
—вадазёмнікі, амфібіі (з. т.).

Зеркало—глядзёлка (В. кр. сл.).

Зияние—розьзяў (гр.-л. т.).

Злой—пагань.

Змеевик (хим.)—зьмейкавік, вужаў-
нік (х. т.).

Знаменательный, ное слово (*грам.*)
—называльнае слова (гр.-л. т.).

Зобный, ная железа—вілавіца,
вілаватая залоза (ан. т.).

Зоологический—жывёлазнаўчы.

Зоология—жывёлазнаўства.

Зоркий—глядкі (Шп.).

Зорянка (зоол. *Erithacus rubecula*)—чырвоначыйка (з. т.).

Зуб мудрости—позьні зуб, зуб мудрасьці.

Зубной, -ная коронка (анат.)—зубны вяночак; -ная мякоть—зубны мякіш (ан. т.).

Зубоскалить—выскаляцца.

Зубчик—зубочак.

Зудеть (болезненно)—шчымець.

Зябнуть—зябнуць, зімнець.

И

Игрунка (зоол. *Parale*)—весялўшка (з. т.).

Избранник—выбраньнік (т. гр.).

Известковый раствор—вапна-мулярка (х. т.).

Известь белильная (хлорная)—хлёрка, хлёрная вапна; добывающий -сть—вапэньнік.

Изгородь поперек реки для рыбной ловли—яз, ез; и. живая (воен.)—жываплот (Іпр. в. сл.).

Излишек—замэрак.

Изморозь—аблой (В. кр. сл.).

Изреженный—прарэджаны.

Изреживать—прарэджаць.

Иконоборец (ист.)—вобразаборац.

Иконоборство, -борчество—вобразаборства (т. гр.).

Икра лягушачья—крокат.

Икроножный (анат.)—лыткавы (ан. т.).

Икс—ікс (літара х.).

Иммунитет—непарўснасьць, незацэпнасьць (т. гр.).

Иноплеменник—чужаплёмец (т. гр.).

Интродукция—інтрадўкцыя, уступ (мз. т.).

Инфузория, -рии—наліўнікі; -рии ресничные (зоол. *Ciliata*)—мігаўнікі (з. т.).

Искупать—пакапаць.

Испарина тела—воміг (Мядз.).

Испортить—згэдзіць, падгэдзіць, згнюсіць.

Истомиться от работы—уверадзіцца, спрацавацца; от хобби—падбіцца.

Итти на перерез—ісьці на пярэсьціг(кі).

К

Каблук—падбор.

Каверна (анат.)—пяхора (ан. т.).

Кавычки—лапкі (гр.-л. т.).

Кадка дубовая—дубоўка; из-под селенок—селядоўка.

Казуар (зоол.)—казуар.

Кайма—шляк (лс. т.).

Кайман (зоол. *Alligator*)—алігатар.

Калужница (бот. *Caltha palustris* F.)—лапўха, лапўх (В. кр. сл.).

Кальций—вапень (х. т.).

Камертон—камэртон.

Камышница (зоол. *Gallinula chloropus*)—зялёнаножка (з. т.).

Каналец (анат.)—ходзік (ан. т.).

Канун—канон.

Кап (лес.)—наплыў (лс. т.).

Капилярный сосуд—валасьнік (ан. т.).

Капуцин (зоол. *Cebus*)—капуцын.

Кипяток—укроп.

Касатик (бот. *Iris pseudacorus* L.)—кардоўнік (В. кр. сл.).

Катище (место склада)—рум (лс. т.).

Катушка (зоол. *Planorbis*)—скрутка (з. т.).

Качаться—гушкацца.

Кедровка (зоол. *Nucifraga*)—арэхаўка (з. т.).

Киви (зоол. *Apteryx*)—бяскрыл.

Кивсяк (зоол. *Iulus terrestris*)—тысячаношка (з. т.).

Кизил (*Cornus mas* L.)—кізыл, дрон.

Кислотность—кваснасьць.

Китообразный—кітаваты; ные (зоол.)—кітазвёры (з. т.).

Кишечнодышащий, -щие (зоол.)—нутрадышнікі (з. т.).

Кишечный—кішочны (ан. т.).

Кладбище—жальня (Шп.), мынка (Мядз.), валатоўкі (В. кр. сл.).

Клавиатура—клявіятўра.

Клапан—запанка (ан. т.).

Клевета—абёлка (В. кр. сл.).

Клеймо—адбой (лс. т.).

Клитор—ласкацень (ан. т.).

Ключица—раменьніца (ан. т.).

Кобчик (зоол. *Falco vespertinus*)—сакол-жулёнак (лс. т.).

Кое-что—тоё-сёе.

Кожеед (зоол. *Dermestes*)—скураёд (з. т.).

Кожух (у пулемёта)—халадзільнік (Пр. в. сл.).
Козлобородник (бот. *Tragopogon pratensis* L.)—казялок (В. кр. сл.).
Козодой (зоол. *Caprimulgus*)—ляляк (з. т.).
Кокарда—цэшка.
Колокольчики (бот. *Campanula*)—званочки, калбанычкі (В. кр. сл.).
Колос, сья вымолоченные—каласавіны.
Колыбель—таган (В. кр. сл.).
Кольцевидный—парсыцёнкаваты (ан. т.).
Кольчуга—кальчуга (Пр. в. сл.).
Колючеперый (зоол.)—калючапёры (з. т.).
Колючка—бадзюлька.
Комма—кома, коска.
Конёк (зоол. *Anthus*)—стрыкатка (з. т.).
Конечность—канцавіна (ан. т.).
Консультант—кансультант, дараднік.
Конфискация—заскарбаванне (т. гр.).
Конфисковать—заскарбаваць (т. гр.).
Кон'югата (анат.)—каньюгата, злучніца (ан. т.).
Копошиться—кэшкаць, кэшкацца, шалпатацца.
Копчиковый—хвастковы (ан. т.).
Копь *известный*—вапнішча.
Кора с молодого липового ствола—лўцце (лс. т.).
Корбат—вугляк (х. т.).
Корм из овса для лошадей—абрачок (Шп.).
Кормежка лошадей в дороге—папаска.
Корневые мочки—каранёвыя махрачыкі (лс. т.).
Коробейник—каробачнік.
Короед (жук)—швэд.
Король (в картах)—вышнік, кароль.
Коромысло—пачапень (В. кр. сл.); (зоол. *Aeschna grandis* L.)—бабка звычайная (з. т.).
Корыто, конец корыта—пелесьць.
Корюшка (зоол. *Osmerus*)—стынка (з. т.).

Космы—касьмацьцё.
Косогор—пакат.
Косослой—касаслой (лс. т.).
Костерь (бот. *Bromus arvensis* L.)—жыцца (В. кр. сл.).
Костномозговой, вая полость—шпікавішча, шпікавая поласьць (ан. т.).
Костный мозг—шпik.
Кость безыменная (ос сохас)—лягвіца, лагвовая (сыцягновая) косьць (ан. т.).
Косуля (*Cervus cabreolus* L.)—дзікая каза.
Котловина—катліна (лс. т.).
Кочерга—кулдыга (Шп.).
Кошачья лапка—бот. *Antennaria dioica*)—залатўшнік (В. кр. сл.).
Крайний, нья плоть (анат. *praeruptium*)—скуравінка (ан. т.).
Краснокрыл (зоол. *Phoenicopterus*)—чырвонакрыл (з. т.).
Крачка черная (зоол. *Hydrochelidon*)—рыбалка (з. т.).
Кремень—кразель (Мядз).
Кремневый, вое ружьё—скалкоўка.
Кремнезем—кразёнка (х. т.).
Крен (корабля)—нахіл.
Крепнуть—кразець.
Кресло—крэсла.
Крестины, другой день крестин—муравінкі.
Крестоносец (зоол. *Anisoplia crucifera* Herbst)—грачанік крыжавы (з. т.).
Кроншнеп (зоол. *Numenius*)—кулён.
Крот сумчатый (зоол. *Notoryctes*)—торбакрот (з. т.).
Крохоборствовать—1) збіраць па крупінцы; 2) жабраваць.
Крупномерный, ное дерево—тоўстае дрэва (лс. т.).
Крупнослойность (лес.)—буйна-слойнасьць (лс. т.).
Крушить—ламаць, руйнаваць, крушыць; на *мелкие части*—трушыць, дружыць, крышыць.
Крыжовник (бот. *Ribes grossularia* L.)—агрэст, агрэст, аграуст.
Крыша, место под крышей—падстрэшша.
Крючок—гак.
Кряж (сортимент)—каржак (лс. т.).
Кряква (зоол. *Anas boschas*)—качка-кряжанка (з. т.).

- Кувшинка белая** (*Nymphaea candida*. Press)—булдоўка (В. кр. сл.).
Кукушкин цвет (*бот.* *Lychnis Flos cuculi* L.)—смолка балацкая (В. кр. сл.).
Кукша (*зоол.* *Garrulus infaustus*)—сойка тайговая (з. т.).
Кулик болотный (*зоол.* *Limosa melanura*)—грыц (В. кр. сл.).
Кулички, пошел к чорту на кулички—пайшоў сабакам сена касіць.
Купальщик, -щица—купальнік, -ніца.
Купорос, -снос масло—вітрыэль (х. т.).
Курган—валатоўка (В. к.р. сл.).
Куролесник—бабадур.
Куропатка белая (*Tetrao Lagopus*)—пярдва.
Курытник—катух.
Кутор водяной (*зоол.* *Neomys*)—вадашчур (з. т.).
Куча древесного хлама—лоўж (лс. т.).
Кучность—гушчынй.
Кучный—густы.

Л

- Ладонный**—далонны (ан. т.).
Ладьевидный, -ная кость—чаўнавіца (ан. т.).
Лазоревка (*зоол.* *Cyanistes*)—блакітніца (з. т.).
Лазурь—лазурак (х. т.), лазурка.
Лакуна (*анат.*)—затока, западзіна, праход (ан. т.).
Ланцетник (*зоол.* *Amphioxus lanceolatus*)—лянцэтнік тонкі (з. т.).
Лань (*зоол.* *Dama*)—даніелька (з. т.).
Лапша—локшаны (Мядз.).
Ласка (*зоол.* *Mustela nivalis* L.)—белагрўдка (В. кр. сл.).
Ластоногий, -гие (*зоол.*)—плаўняногія (з. т.).
Лебеда свиная (*бот.* *Chenopodium hybridum* L.)—гусіньнік (В. кр. сл.).
Лесовозращение—лесаўзрашчэньне (лс. т.).
Лесозаготовительный—лесазагатоўчы.
Лесоматериал—лясны матар'ял.

- Лесопользование**—лесакарыстаньне
Лесопользователь—лесакарыстальнік.
Лесопотребитель—лесаспажывец.
Лесоразведение—загадаваньне лесу (лс. т.).
Лесорубочный (*билет*)—лесасечны (лс. т.).
Лесоупотребление—лесаўжываньне.
Лесоустройство—лесаўпарадкаваньне.
Лестница—лазілка (В. кр. сл.).
Лещина (*бот.* *Corylus Avellana* L.)—ляшчына.
Летяга сумчатая (*зоол.* *Petaurus*)—лятунец (з. т.).
Лимфа—пасака (ан. т.).
Лиственница—мудрадрэва (В. кр. сл.).
Лиственный лес—чарналэсіца, лісьцяны лес (лс. т.).
Листоблошка (*зоол.* *Psylla*)—лістаскочка (з. т.).
Листовертка дубовая (*Tortrix viridana* L.)—лістакрут дубовы (лс. т.).
Листоед (*зоол.*)—лістаед.
Лихорадка—калатуха.
Лицо, выражение лица—міна (добрая, благая).
Личинка (жука)—лярва (лс. т.).
Лишить жизни дитя во время сна матерью—прыспаць.
Ловкий—хіжы, лоўкі.
Логово—гайно.
Локтевой, -вой отросток—лакцень; -вая кость—лакцявіца (ан. т.).
Лопатка в сохе—наполак (В. кр. сл.).
Лососи (*семейство* *Salmo*)—стронга (з. т.).
Лоханка (*анат.*)—місачка (ан. т.).
Лука у седла—кульбака.
Луночка, зубные -чки—зубныя місачкі (ан. т.).
Луночковый (*анат.*)—місачкавы (ан. т.).
Лунь (*зоол.* *Circus*)—мышалоў (з. т.).
Лупа—люпа, павялічальное шкло.
Луч—каса.
Лучевая кость (луч)—праменьніца (ан. т.).
Лысуха (*зоол.* *Fulica*)—лысцуха.

Люди, сделаться подобным на людей—палюднэць.
Лютик ползучий (бот. Ranunculus repens L.)—зарўжа (В. кр. сл.).

М

Магия—чарнакніжжа (т. гр.).
Мазь—шмаравідла (х. т.).
Мак, ботва мака—макоўнік; *поле после снятого-ку*—макавішча.
Макака (зоол. Macacus)—макака.
Малоберцовый (анат.)—малагалёнкавы.
Мальчик надутый и упрямый—поўпрук.
Манжетка (бот. Alchemilla vulgaris L.)—гарнік, расічка (В. кр. сл.).
Манжеты—каўнярыцы (В. кр. сл.).
Маркий, это платье -кое—гэта сукенка хўтка пэцкаецца.
Маршрут—падарожня (т. пр.).
Маслобойка—яндоўка (В. кр. сл.).
Машина корчевальная—карчавалка (лс. т.).
Медведица Большая (созвездие)—Ільлэў воз (В. кр. сл.).
Медведка (зоол. Gryllotalpa vulgaris)—тўркаўка (Мядз.), мядзьвэдзік (з. т.).
Медляк-вещатель (зоол. Blaps mortisaga L.)—смуроднік чорны (з. т.).
Медовед (зоол. Indicator)—медавэд.
Медянка (зоол. Coronella austriaca. Laur.)—мядзьянка.
Междольковый—міждолькавы (ан. т.).
Междуселенный—міжпаселішчны.
Межкостный—міжкосны.
Межмышечковый (анат.)—міжгузовы (ан. т.).
Межхрящевой—міжхрастковы.
Межжелудочный—міжсківічны.
Мелеть—плытчэць.
Мелколепестник (бот. Erigeron canadensis L.)—калатоўка (В. кр. сл.).
Мелкослойность—дробнаслыйнасьць.
Мельничка ручная (небольшая)—млынок (Мядз.).
Мергель—глінавы вапняк (х. т.).

Мерный, -ная вилка—кльюба, мёрная вілка (лс. т.).
Мертвояд (зоол. Necrophorus vespillo L.)—хаўтўрнік (з. т.).
Мизинец—кокаць (Шп.).
Мило—міла, мілосна.
Миного (зоол. Lampetra planeri Bloch)—верацяніца (з. т.).
Митинг—мітынг, сход.
Молекула—малёкула (х. т.).
Молоко полузакисшее—абрызклое; *сладкое м.*—пастаялка (В. кр. сл.).
Молоть языком—мянціць, лэхціць, лўхціць.
Молочай (гриб - Agaricus subdulcis)—бялянка (В. кр. сл.).
Молчание в разговоре—прамоўчка.
Молюски (зоол. Mollusca)—мякуны (з. т.).
Морда острая—пыса, пыска.
Морковь, ботва моркови—маркоўнік.
Мороз в начале зимы до выпадения снега—галёц (Мядз.).
Морозобоина—марозная шчыліна, марозіна (лс. т.).
Моча, испускать мочу—бўрыць; *испускающий -чу* бруй, бруль.
Мочалка банная—рахотка (В. кр. сл.).
Мочеполовый—мачародавы, мачаплоцьцевы (ан. т.).
Мухоловка (зоол. Muscicapa)—валасяніца (з. т.).
Мухомор (бот. Amanita muscaria L.)—мухамора.
Мускул—цягліца (ан. т.).
Мыт—залога, за́лага; *болеет мытом*—залаваць (В. кр. сл.).
Мышечный—цяглічны (ан. т.).
Мышь—падмосьніца (В. кр. сл.).
Мышелок (анат. condylis)—узгўз.
Мямлить—мямліць.
Мямля—мямля.
Мятель—крутўха (В. кр. сл.).
Мяукать—курняўкаць.

Н

Набожность—набожнасьць.
Набожный—набожны.
Наборщик—наборнік.
Набухнуть—набрынаць.
Навиду—надзірку (В. кр. сл.).

Навскач—наўгрунь, наўскачка,
наўскапыта (В. кр. сл.).
Надгортанник—надгорлік (ан. т.).
Надгортанный—надгорлічны
(ан. т.).
Надкостница—накосьніца (ан. т.).
Надоедливый—агáзны, агáзьлівы
(В. кр. сл.).
Надпочечный—надныркавы.
Надхрящница—нахрасьніца (ан. т.).
Наловчиться—налажыцца, налаў-
чыцца.
Наперсток калéц (В. кр. сл.).
Нарвал (зоол. *Monodon monoceros*)
—шыланос (з. т.).
Насекомоядный, -ные (зоол.) —
казюлькаедныя (з. т.).
Насильно—сіламоцьцю (Калінін. р.)
Наследить—нарабіць сьлядоў.
Настеж—напіта (В. кр. сл.).
Натеребивать, -бить—смькаць,
насмькаць; рваць, нарываць;
драць, надраць.
Наохлиться—надубырыцца.
Негодяй—басалай.
Неделя *Фомина*—Задúшная нядзёля
(Шп.); *страстная*—бёлая
нядзёля (Мядз.).
Недоверие—бязьвэрыца.
Недоумевать—дзівіцца.
Недоумение—сумненьне.
Нейзильбер—новае срэбра (х. т.).
Некогда бывший—калішні.
Нелюдим—нелюдзь (В. кр. сл.).
Неолитический (*век*)—новакаменны,
нэалітычны.
Неотёса—неачосаны, грубіян.
Непогрешимость—неабмільнасьць
(т. гр.), непамільнасьць.
Непослушный—агúра, агúрлівы.
Неприглядный—няўзорысты.
Непьющий—няп'юшчы.
Неразвязный—сьцісклівы.
Нераспорядительный—нераспа-
радчы.
Несвязно—нязьвізла.
Нетопырь (зоол. *Pipistrellus*)—скур-
лат (з. т.).
Неудобный, ная *земля*—няўжытак,
няўдобіца (лс. т.).
Нехватка—брак, няста́ча.
Никотин—нікаты́на.
Нитка, *промокнуть до последней*
нити—прамокнуць да апош-
няга рубца́.

Нога, *длинные ноги*—цýблы.
Нож *тупой для грубых работ*—
чапéль (Мядз.).
Ноздреватый—прахонаваты.
Носитель—насіцель.
Носительница—насіцелька.
Носовой, -вая *кость*—насавáя
косьць, насавіца (ан. т.).
Носонебный—носападнябённы
(ан. т.).
Носослезный—носасьлёзны (ан. т.).
Нотопечение—нотадрукаваньне
(мз. т.).
Ночесветка (зоол. *Noctiluca*)—ноча-
сьвётлік (з. т.).
Нумеровщик—нумаравальнік.

О

Обвес—абва́жваньне.
Обжим (у *ружья*)—пры́ціск (Пр.
в. сл.).
Обзаведение—абзаводак.
Обзол (*необрезанная часть бруса*
доски)—абза́ (лс. т.).
Обиняки—бянякі; *говорить-ками*—
бянякаць.
Область, *в-сти живота* у абса́гу
жывата́.
Облегчение—у́льга.
Облесение—зальсэньне (лс. т.).
Облеченный, -ное *ударение (грам.)*—
дугавы́ на́ціск (гр.-л. т.).
Облический—ускосны (Пр. в. т.).
Обложение *налогами*—ападатка-
ва́ньне.
Ободочный, -ная *кишка*—абводніца
(ан. т.).
Оболонь—абалона (лс. т.).
Оболочка—балона (ан. т.).
Обруч *железный на втулке*—рэх-
ва.
Обрывистый *берег реки*—узва́льле
(В. кр. сл.).
Общественник (*учитель*)—грамада-
зна́вец.
Обязательство—заабавязаньне.
Овечье *мясо*—барані́на.
Овин, *пристройка к овину*—заё-
віньне, прысётак.
Овсянка (зоол. *Emberiza citrinella*)—
жаўтаўбру́шка (з. т.).
Овца *молодая*—я́рка.
Оглобля *в сохе*—вобжа, абжа́.
Огонь—бага́ч (*стар.*).

Однопалатный—аднапалатны.
Одобрение—апраба́та, апраба́цыя.
Одобрять, рить—апрабоўваць, апрабава́ць.
Одуванчик (бот. *Taraxacum officinale*)—пуха́р (В. кр. сл.).
Ожесточение, приходит в-ние—заяда́цца.
Окись (хим.)—тлэ́ньнік (х. т.).
Оковка—аку́цьце.
Околичиваться—агіна́цца, туля́цца, латрава́ць, гультаява́ць.
Окоченеть—азале́ць.
Олень северный (зоол. *Rangifer*)—рага́ль (з. т.).
Опамятаться—праглузда́цца.
Оптовщик—гурта́вік.
Оранжерея—сьпэ́кта (Шп.).
Ореховидный—арахава́ты.
Оружейник—збра́йр (Пр. в. сл.).
Освободить от обязанностей—звольні́ць; *помещение*—апа-ражні́ць.
Освобождение—вы́звал, вызвалё́нь-не; *выбаўлёньне*; *спаражнёнь-не*.
Оседлать (ногами)—ашла́піць.
Ослинник (бот. *Oenothera biennis* L.)—кава́льнік (В. кр. сл.).
Осмысление—азмышле́ньне, азмысьле́ньне.
Осоед (зоол. *Pernis apivorus*)—кар-ша́к асае́д (з. т.).
Остановка—запінка.
Остов станка (воен.)—дра́бы стан-ка́ (Пр. в. сл.); *телеги*—пана-ра́д.
Остистый—васьцява́ты (ан. т.).
Острогубец, бцы—куса́чкі (Пр. в. сл.).
Оступ—воступ.
Ость—асьцю́к (ан. т.).
Отверстие (анат. *hiatus*)—розь-верце́ (ан. т.).
Отжиреть—адтлусьце́ць (Шп.).
Отзыв адозьвіны (т. пр.), адзоў.
Отказ, получить отказ при свата-нии—гарбуза́ (гаршка́) ўзя́ць.
Отквакать—пераста́ць кўмкаць (кракта́ць).
Отродье—вёдулак.
Открытка, то-е письмо—паштоўка.
Отляяться—адга́ўкацца.
Отмель—бруякі (В. кр. сл.).
Отмечать место падения зерна при посеве—ляшы́ць.

Отмыкать, отомкнуть штык (воен.)—зьня́ць штых.
Относительно—да́тычна.
Отнять язык—заны́ць мову.
Отруби—вы́тачкі (В. кр. сл.).
Отсрочка—адлога́ (Бабр.).
Отступное (за найденную вещь)—пярэ́йма, пераймо.
Отсутствие (чего-либо)—прага́л.
Оценщик—вартоўшчык.
Очный, -ная ставка (юрид.)—навоч-ныя зводзі́ны (т. пр.).
Охват (загон при облове)—воступ.
Охлестывание ветвей—ашалёст-ваньне гальля́ (лс. т.).
Охота—палё́шня (В. кр. сл.).
Очёс льна первый—вярхо́е; *тре-тий*—вярхочы́сьце (В. кр. сл.).

П

Пазуха—суло́нь (Шп.).
Палеолитический (век)—старака-мённы, палеалі́тычны.
Палисада—балы́сіна.
Палка, -ки в собир. см.—палчо́е, па́калье (В. кр. сл.); *корот-кая, но толстая палка*—аха́-лак (В. кр. сл.).
Пальтишко—пальце́чка.
Папах—кучма́ (Пр. в. сл.).
Паренхима (анат.)—мязга́ (ан. т.).
Паркет—тафе́ль.
Партиец—парты́ец.
Партийный—парты́йны.
Пасека—пчэ́льня (В. кр. сл.).
Пастушка (зоол. *Rallus*)—вадаку́р-ка (з. т.).
Пачка—па́чак.
Пена в масле коровьем—ра́жанка.
Пеночка (зоол. *Phylloscopus*)—будаў-нічо́к (з. т.).
Переводимый, это место трудно-димое—гэта ме́сца не надаё́ц-ца перакла́ду.
Перегрузить, он перегружен рабо-тою—у яго няўпра́ўка.
Передопрос—перавы́пыт.
Переждать—перагадзі́ць.
Перезаклад—перазаста́ва.
Перекись (хим.)—надтлэ́ньнік (х. т.).
Перекладинка (анат. *trabecula*)—кля́дачка (ан. т.).
Перекладывать, переложить ло-шадь—перапрага́ць, перапрагчы́

- Переливание** из пустого в порожнее—пераліўкі, пярэліўкі.
- Перелить** *через край*—перабу́ты-рыць (Шп.).
- Перепелятник** (зоол. Accipiter)—карагольчык (з. т.).
- Переплав** (*монеты*)—параліцыцё.
- Перепончатый** (*анат.*)—балончасты (ан. т.).
- Перечница**—пярчоўка (В. кр. сл.); дярчанка.
- Переучот**—новы падлік.
- Перламутровый**—мацыцовы.
- Перстневидный** (*анат.*)—персьценяты.
- Песок** *желтый*—жаўтапёс, жаўтапёсак; *мелкий, сухой на дорогах*—жыгун, бягунок (Мядз.).
- Печь, верх печи**—каптур; *выемки в печи*—кўпкі, пячўркі.
- Печень**—пéчані (ан. т.).
- Пешком**—пéшкам.
- Пигмент**—пігмэнт, афарбоўнік.
- Пижма** (*бот. Tanacetum vulgare L.*)—дзікая рабінка (В. кр. сл.).
- Пион**—бажўр (Шп.).
- Пироксилін**—піраксыліна.
- Питомник**—гадавальнік, школка.
- Пищуха** (зоол. Certhia)—паўзунок (з. т.).
- Пишущий, шая машинка**—друкавальная машынка.
- Пластинка на крючках у двери**—завёса.
- Платежеспособность**—платаздольнасьць (т. пр.).
- Платок головной**—нагалоўнік.
- Плацентарный, ные** (зоол.)—месцаплодныя (з. т.).
- Плечевой, вая кость**—плéчніца, плечавая косць (ан. т.).
- Плеяды** (*созвездие*)—Валоскі, Валосны (В. кр. сл.).
- Плот**—ганок (В. кр. сл.).
- Плохонький**—дрэньненькі, пагáненькі, сьлімізàрненькі.
- Площадка зуба**—зубцовая ямка (ан. т.).
- Плюсна**—застўпак (ан. т.).
- Поведение**—паводзіны.
- Поганка большая** (Podiceps cristatus)—кавўр (В. кр. сл.), нўрчык.
- Погибельный**—пагібельны.
- Поглотитель**—паглынальнік.
- Погоньш** (зоол. Porzana maruetta)—кўрка вадзяная (з. т.).
- Податливость**—падáтлівасьць.
- Податливый**—падáтлівы.
- Подвздошный, ная кость**—клубавіца, клубавая косць (ан. т.).
- Подвисочный**—падскронева (ан. т.).
- Поджелудочный**—падсграўнічны; *ная железа*—падсграўніца, падсграўнічная залоза (ан. т.).
- Подзащитный**—падабаронны.
- Подколенок**—падкалёнак (ан. т.).
- Подлинник, сверять с-ком**—аўтэнтываваць.
- Подмаренник ручейный** (*бот. Galium uliginosum L.*)—гольнік (В. кр. сл.).
- Подметальщик, щипца**—падмятальнік, ніца.
- Поднос**—тац (Шп.).
- Подошвенный**—падашвовы (ан. т.).
- Подполье**—падмосьце (В. кр. сл.).
- Подробно**—дацўркі (Шп.), падробна.
- Подрост**—падрост, пámаладзь.
- Подследственный**—падсьлédны (т. пр.).
- Подурнелый, евший**—зблажэлы.
- Подурнеть**—зблажэць.
- Подчелюстной**—падсківічны.
- Подчиняться с покорностью**—карыцца.
- Позвоночник, ный столб**—хрыбёт, хрыбэтны слуп, хрыбэ́тніца (ан. т.).
- Позвонок**—хрыбэ́тка (ан. т.).
- Поздороваться посредством рукопожатия**—парука́цца.
- Поклонение**—пахвалéньне (т. гр.).
- Полагать (допускать)**—дапус́каць, дапушчаць, прыпус́каць.
- Полдник**—падвячорак (Шп.).
- Полдни́чать**—падвячоркаваць.
- Полено для щепок**—аганотак (В. кр. сл.).
- Полёйка** (зоол. Microtus)—палёўка.
- Полнодревесность дерева**—гонкасьць, поўнадрэўнасьць дрэва (лс. т.).
- Полночь**—глўпасць (Мазырск а.).
- Половик**—падно́жнік (В. кр. сл.).
- Половой**—пло́щцева (ан. т.).
- Полоз** (зоол. Coluber)—вужа́ка, полаз (з. т.).
- Полорогий, гие** (зоол. Bovidae)—быкавы́я (з. т.).

Полоскальщик—паласкальнік.
Полотенце на иконах—абразовік, абразьнік (В. кр. сл.).
Полотно с белыми узорами по цветному полю—набойка, набіванка.
Полуканал—паўход (ан. т.).
Полулунный—серпаваты; *-ная кость* (анат.)—серпавіца (ан. т.).
Полуторка—паўтарачка (лс. т.).
Полустроевой—напаўбудаўліны (лес).
Полутес—ачосак.
Полуученый—паўвучоны.
Получить службу—дастаць слўжбу.
Полый—дудчасты (Пр. в. сл.).
Полька—палячка.
Поминки пышные—багатыя клёцкі (Мядз.).
Понос—бягунка, ляксы; *страдать* -сом—ляксаваць.
Понятный—паняжны.
Поползень (*Sitta europaea* L.)—паўзўнчык (лс. т.), глінячка (з. т.).
Поправиться от болезни—акрыць.
Попуша—папуша.
Порабощение—заняволя (т. гр.).
Пороться (*искать*)—поркацца.
Посоветиться—пасовесьціцца.
Посредственно—серадова, сярэдне.
Постесняться—пасьціскацца.
Постоялец—пастаянец.
Потискать плечами—пацёпаць.
Потный—поткі (В. кр. сл.).
Потуги—натўгі.
Похищение—выкраданьне, хапаньне.
Почвозащитный—глебазаслонны.
Пояс для пеленания—спавівач.
Праязык—першамова (гр.-л. т.).
Предбанник—прылазьнік.
Предлюсна—ступак (ан. т.).
Предсердие (*atrium*)—прысёньне (ан. т.).
Предстательный, -ная железа (*pro-stata*)—падкарэньніца, падкарэнная залоза (ан. т.).
Преследователь—напасьнік.
Привкус—прымак.
Пригодный, эта вещь пригодна на...—гэтая рэч гадзіцца на...
Придаток яичника—над'яечнік (ан. т.).
Придаться—прыдацца, здацца.
Придувной, -ные согласные—павёўныя сугалосныя (гр.-л. т.).

Примкнуть штык—надзець штык (Пр. в. сл.).
Приправа из теста—закалотка.
Присваивать—прысабёчваць; за-свойваць (Калін. р.).
Присердие—прысёньне сэрца (ан. т.).
Присмиреть—згнібіцца.
Притолка (*дверная подставка*)—лўтка.
Притязание—прыкліка.
Приучиться с трудом—прыламацца.
Прихожая—ухожая.
Прицелиться—злажыцца.
Пришелец—захадзень.
Пробел—прагал.
Провеивать зерно—гарфаваць.
Провиниться—правініцца, праштрапіцца.
Продавание—прадаваньне.
Пройдоха—прашлёц, прашляк, прашлячка.
Прокучивание—прагўльваньне.
Промять—пракамёчыць.
Проницательный—гледкі (Шп.).
Пропасть—лўнуць.
Проращивать, -растить—прарошчаць, прарасыць.
Просвечивается—сьвіціцца.
Проститься—папрашчацца.
Простокваша—сырапоня (Мядз.).
Прощедить сквозь зубы—прамікнуць.
Прыш—прышч; *-щеватый*—прышчаваты, скулаваты.
Публичный, -ный дом—дом распўсты.
Пугливый—пудлівы.
Пудель—кўдла.
Пузыреногий, -гие (*зоол.*)—пухіраногія (з. т.).
Пузырный—пухировы.
Пускать пыль в глаза—бакі забіваць.
Пятиться—пйцца (*наст. в.*—пйчуся).
Пяточный, -ная кость—пятавіца (ан. т.).

Р

Разбитие—разьбіцьцё.
Разбитой—разьбітны, пракідкі, жвавы.
Разбогатеть—разбагацець, забагацець.

Разбодриться — набрацца сьмеласьці, адвагі.
Разбой — разбой, разбойства.
Разбойник — разбойнік, разбой.
Разбойница — разбойніца.
Разбойничанье — разбойства.
Разбойничать — чыніць разбой, рабавашь, разьбівацца.
Разбойнически — разбоем, паразбойнічку.
Разбойничество — разбойства.
Разбойничий, нический — разбойніцкі, разбойнічы.
Разбоletься — расхварэцца.
Разборка — 1) разбор, разьбіраньне; 2) сартаваньне.
Разборный — разборны, разьбіральны, складаны.
Разборчивость — разважнасьць, рассуднасьць; выразнасьць; чыта(э)льнасьць; пераборлівасьць, перабор.
Разборчивый — разважны, рассудны, выразны, чыта(э)льны; пераборлівы, прымхлівы.
Разборщик — разьбіральнік.
Разботелый — тлусты, гладкі.
Разботеть — патлусьцець, пагладчэць.
Разбравиваться, разбрестись — разбрыдацца, разбрысьціся; разыходзіцца, паразыходзіцца, парасыпацца.
Разбравиваться, разбродиться — шумаваць, расшумавацца, разбушавацца, забрузьнець.
Разбранить — вылаяць, злаяць; ться — пасварыцца.
Разбрасывать, бросать, бросить — раскідаць, раскінуць, параскідаць.
Разведчики-пчелы — скаль.
Разведывать, дать (о пчелах) — скаліць, паскаліць.
Разговорчивый — гаманкі (В. кр. сл.).
Раздружиться — рассябрыцца.
Разлучитель, тельница — разлучнік, ніца.
Разоднеть — абаднёць (В. кр. сл.).
Разруха — разбурэньне.
Раковые шейки (бот. Polypodium Bistorta L.) — рачыкі (Мядз.).
Рама вторая в окне — падвойнік (В. кр. сл.); рамы в краснах — набіліцы.

Расстояние — адскока (В. кр. сл.).
Рассылка — рассыланьне, разгон.
Растегивать, гнуть ра(с)шпільваць, рашпільць.
Реберношейный — рабровашыйны (ан. т.).
Ребра — скабы (В. кр. сл.).
Резать хлеб ломтями — скрыляць (В. кр. сл.).
Резцы (анат.) — секачы (ан. т.).
Решетчатый (анат.) — рашэтнічны (ан. т.).
Рожковидный — ражкаваты.
Розничный, ная торговля — раздробны гандаль (т. гр.).
Розноусый (зоол.) — рознавусы.
Рогозуб (зоол.) — рагазуб.
Ругатель — браха́ла.
Рудимент — зачаток (ан. т.).
Руны — рўны.
Ручной, ная кисть — ручніца (ан. т.).
Рыхлый — прахонны.
Рябок (зоол. Pterocles) — пустыньнік (з. т.).
Ряднина (холст) — радніна.
Ряды торговые — бромы (Віцебск).

С

Сабельник (бот. Comarum palustre L.) — рабіньнік (В. кр. сл.).
Саботаж — сабатаж.
Саботировать — сабатаваць.
Саднить — намўльваць; нит-шчыміць.
Садок (для рыбы) — баер.
Сальник (анат.) — чапёц.
Сальниковый — прычапцовы (ан. т.).
Самовар — самагрэй (В. кр. сл.).
Самоубийство — саматра́т (В. кр. сл.).
Сарай для повозок и упряжи — вазоўня (В. кр. сл.).
Сатурн-свинец (хим.) — волава (х. т.).
Сват, старший с. — камлёвы сват (Мядз.).
Сверхурочный — звыш заданья.
Свести на-нет — зьвесьці на быкі (Мядз.).
Светелка — грЫдня, грЫдніца (Шп.).
Свиной, ное логовище — гайно.
Связка дров — ры́нка (Шп.).
Себя, притти в себя — агоўтацца, ачу́хацца.
Седалищный, ная кость — сядальная косьць, сядальніца (ан. т.).

Селезенка—касіца, касà (ан. т.).
 Селезеночный—касічны.
 Сероводород—сярністы вадарод,
 сёркавы вадарод (х. т.).
 Сероуглерод—сёрка-вуглярод, сяр-
 чак вугляка (х. т.).
 Сеть *рыбная из двух конусов*—жак.
 Сидеть *сиднем*—карчом сядзець.
 Синартроз (*анат.*)—зрост (ан. т.).
 Синерод—сіярод (х. т.).
 Синильщик—сінільнік.
 Сироп *от сельдей*—лёк.
 Скабиоза (*бот. Scabiosa succisa L.*)—
 каманіца (Мядз.).
 Скаковой, вая *лошадь*—высыціговы
 конь.
 Сквозняк *ветер*—пройма.
 Склока—скліка.
 Сластолюбивый—ласы да жанок
 (дзяўчат).
 Слепой, пая *кишка*—сяляпніца (аль-
 бо галава абводніцы), сьляпая
 кішка (ан. т.).
 Слизистый—сьлізівы, сьлізісты.
 сьлізічны; *-стая оболочка*—
 сьлізіўніца, сьлізістая павалока
 (ан. т.).
 Слой, *первый слой дерева под его*
корой—абза (Мядз.).
 Снопы *в собир. см.*—сноп'е.
 Собака *летучая* (*зоол. Pteropus*)—
 крылан (з. т.).
 Сопротивление—спраціўенства.
 Сопрягать—спрагаць.
 Сорванец—гіцаль.
 Составлять *из частей что-л.*—
 штукаваць.
 Сосарить—састараваць (В. кр. сл.)
 Сосцевидный—сыскаваты.
 Спица, *костяная с. для плетения*
лаптей—навірак (В. кр. сл.).
 Спичка—жыранка (В. кр. сл.).
 Спорливый—выходны (аб жыцце)
 Спорынья—дзік (В. кр. сл.).
 Старожил—старажылец.
 Стол, *место за-лом*—застолье.
 Ставленник—пастаўленік.
 Сточный, ная *труба*—смок.
 Страсть—жарсьць (В. кр. сл.).
 Страшилище—пўдла (Калін. р.).
 Стриж (*зоол.*)—берагўлька (В. кр.
 сл.).
 Струна, *первая с. в скрипке*—
 рымка; *третья после баса с.*—
 падрымка.

Струя—пацёк, паток (Нс.).
 Сулить, *не сули журавля в небе, а*
дай синицу в руки—абяцанка—
 цацанка, а дурному радасьць.
 Суп—суп.
 Суперфосфат—пазём (В. кр. сл.).
 Супруги—малжэ(о)нства.
 Сурема—антымон (х. т.).
 Сутяга—валакітнік.
 Сухарь—корж, каржэнь.

Т

Таскание (*уворовывание*)—дзібань-
 не.
 Тиф—ціх.
 Топкое *место*—найма.
 Топор *тяжеловесный*—біндас
 (Мядз.).
 Тошнить—казлы драць.
 Транспорт—каракаса.
 Трезубка *овсяная* (*бот. Scolochlea*
f. stueacea Link.)—троська
 (В. кр. сл.).
 Трепать *языком*—лахціць, мянціць.
 Треплющая *языком*—лахта.
 Трястись—калаціцца.
 Тумак—кухталь, тухталь.
 Тутить—лўдзіць.
 Тяжебник—цяжбіт.

У

Убор *головной замужних жен-*
щин—завойнік.
 Углублять—глыбіць.
 Угрюмый—ваўкаваты.
 Уд—член; *корань; детский*—пéцiк.
 Удельный *вес*—адносная вага
 (х. т.).
 Удод (*Урира eorps L.*)—тўкаўка
 (В. кр. сл.).
 Умереть *пренебр.*—кырхнуць.
 Успевать, *не успеть*—няўцэаць.
 Успешно—пасьпяхова.
 Устарелый—удаўнены, задаўнены.

Ф

Фиброзный—валакністы.
 Фигляр—круцівёрць (Шп.).
 Фиолетовый—кубавы (В. кр. сл.).
 Флюгер—пéўнік.
 Фольга—фольга, мэталічная папэра
 (х. т.).
 Фронтон—залобак (В. кр. сл.).

Х

Хвоцц полевой (бот. *Equisetum arvense* L.)—гігель (В. кр. сл.).

Хлев, отделение-ва, маленькое и тесное—катух, катушок.

Холостой—дзявущы (В. кр. сл.).

Холст самотканый цветной—дрыліхі (В. кр. сл.).

Хрупкий—крохлы (В. кр. сл.).

Ц

Цвести об огурцах—гарэць.

Ч

Чашка—чарэпка (Дабр.).

Череда (бот. *Bidens* L.)—сўчкі, сабачкі (В. кр. сл.).

Чернильница—чарнілка (Калін. р.).

Чернить чернилами—атраментаваць (Шп.).

Черноголовка (бот. *Brunella vulgaris* L.)—гарлянка (Медз.).

Чина (бот. *Lathyrus pratensis* L.)—лётка (В. кр. сл.).

Ш

Шереспер (зоол. *Aspius garaх*)—жывасьцёр (В. кр. сл.).

Шип—гак.

Ширма—параван (Шп.).

Щ

Щелок, остатки щ.—азол кі (Дабр.).

Щелочь (хим.)—луг (х. т.).

Щепа боковая оттесанная от бруса—кляба.

Э

Экзема (болезнь)—водрыца (В. кр. сл.).

Эпилепсия—пераход, нязбытнік.

Этюд—этўд.

Я

Ястреб перепелятник—караголь (В. кр. сл.).

Стар.	Рад. зьв.	Рад. зьв.	На д р у к а в а н а:	Т р э б а:
113	2	„	Душегуство	Душегубство
„	3	41	ясачка	красачка
„	25	„	дыбом	дыбом (о волосах)
„	28	„	коросмыслом	коромыслом
114	17	„	эўрапеец	эўрапеец
„	18	„	эўрапейскі	эўрапейскі
„	„	19	ад іночны	адзіночны
115	„	18	каламашка	каламашка
116	21	„	зэбравы	зе(я)бравы
117	24	„	прысак	жар
118	23	„	чыгуначны	чыгуначны
„	24	„	лягнік	поезд
„	„	13	Янчыха	Янчыха
119	2	„	да жонак	да жанок
„	19	„	жараб'ё	жарабё
„	„	4	мўкасьць	мўлкасьць
„	„	15	порскі	порсткі
120	4	„	чаравэль	чараваль
„	7	„	кішкі	кішкі
„	„	13	гладыш	гладун
121	„	1	загўеаць	загукіаць
122	„	5	папярэджаць	папераджаць
„	„	26	карціць	карціць
123	12	„	забосыці	забасьці
„	24	„	закідаць	закідаць
„	„	14	жлуэціць	жлуэціць
124	„	21	вучэбная	навучальная
„	„	1	завартні	заварапень
125	27	„	у жыце	в животе
126	18	„	завойстрыць	завайстрыць
„	„	19	вытаращыцца	вытаращыцца
128	15	„	заварушыцца	заварушыцца
129	3	„	задымаць	задрамаць
„	23	„	сёрдэчны	сёрдэчны
130	23	„	выруніць	вырунець
131	„	17	зайнка	зайка
132	14	„	заклякатаць	заклекатаць
133	„	13	праэкт	праэкт
„	„	17	закраіць	закроіць
134	„	19	пазыцыя	пазыцыя
135	9	„	зяляцець	зяляцець
137	15	„	висячий	висячий (продолговатый)
„	25	„	не, дапёка	недапёка
138	7	„	зарыкаць	зарыкаць
141	2	„	заказнік	заказнік
142	„	4	зайржавець	зайржавець
146	„	27	засыпаць	засынаць
„	16	„	разъязвіцца	раз(ь)язвіцца
154	25	„	гадзіна	гадзіна
155	12	„	адзначачь	адзначаць
157	„	3	тоесамасьць	тоесамасьць
158	12	„	элупскі	элупскі

Стар.	Рад. звв.	Рад. звн.	На д р у к а в а н а :	Т р э б а :
257	„	28	панаплодзіцца	панаплоджацца
262	„	18	павыдумаць	павыдумляць
280	23	„	надме́ру	над ме́ру
284	10	„	апушчэны	апушчэнны
290	17	„	Новозэляндзя	Новазэляндзя
291	„	2	наравітасьць	наравістасьць
292	17	„	абва́раны	абва́раны
297	1	„	крыўдзіцелька	крыўдзіцелька
302	8	„	абагульнены	абагульнены
„	„	27	галадранец	галадранец
303	„	2	нахлусіць	нахлусіць
304	5	„	з абадвух	з абадвух
311	„	27	авады	авадзі
317	„	11	сьляць	акісьляць
320	„	28	агідзець	агідзець
322	„	6	спазьненне	спазьнёньне
324	8	„	вызначаць	вызначаць
„	3	„	Опросчика-пытальнік	Опросчик—апытальнік
327	11	„	спывяць	спывяць
„	„	24	асадляць	асядляць
334	„	4	адвала́к(о)ваць	адвола́(о)кваць
342	„	8	утаропленасьць	спалоханасьць
„	„	5	утаропіцца	спужацца
344	„	1	галу́за(вёды)	галі́за (вёды)
353	„	10	ліста́вая	ліста́вая
354	13	„	паскўднік	паскўднік
355	„	7	па́ршчык,-чыца	па́ршчык,-чыца
359	„	3	у па́ршыню	у па́ршыню
„	„	2	перга́мін	перга́мін
362	27	„	перава́лка	перава́лка
364	4	„	перамяркаваць	перамеркаваць
366	27	„	перакаме́чыць	перакаме́чыць
367	„	28	пераля́нка	пераля́нка
„	„	26	збля́клы	збля́(ё)клы
„	„	24	збля́квуць	збля́(ё)квуць
368	„	3	забру́цца	убру́цца
372	12	„	пазаха́вца	пазахо́вца
373	3	„	перася́дка	перася́дка
374	17	„	параскобля́ваць	пе аскобля́ваць
375	18	„	пастра́ціць	пастра́чваць
„	„	1	панавучыць	панавучаць
378	„	14	піскў́р	піскў́р
379	20	„	пета́рда	пета́рда
„	14	„	ту́жба	ту́жба
380	„	1	анішкы́	аві шкні́
„	„	30	ногцем	ногцам
383	„	18	Плятон	Платон
384	23	„	плёк	плёск
„	„	16	семе́йнасьць	семе́йнасьць
391	„	8	гаўскачыць, паўсхапіцца	паўско́(а)кваць, паўсхапі́цца
392	26	„	павыгляджа́ны	павыгледжа́ны
400	„	27	гу́біць	чу́біць

Стар.	Рад. зв.	Рад. зв.	На д р у к о в а н а:	Т р э б а:
566	25	„	<i>ўгодна</i>	<i>угодно</i>
567	19	„	скарастрэльны	скарастрэльны
„	„	9	памалым	па малым
570	5	„	зграмаджаць	зграмаджанасць
571	„	19	згодзіць	згадзіць
572	„	17	плакаць	плакаць
573	„	13	тлумач	тлумач
575	26	„	прыгодзіцца	прыгадзіцца
584	„	1	утрымоўваць	утрымоўваць
594	„	10	эдмухаць	эдмухаць
595	11	„	хапаплава	хапатліва
597	„	26	<i>воласас</i> —	<i>волоса</i> —с
600	13	„	сталіць	сталіць
601	„	4	Старикорский	Стариковский
610	18	„	грамадзі	грамадзянскі
617	12	„	танцоўшчык	танцоўшчык
625	25	„	опаньне	гопаньне
635	3	„	<i>мяса</i>	<i>мясо</i>
648	13	„	цкаваць	цкаваць
652	22	„	браўнуцца	браўнуцца
„	23	„	<i>взда</i>	<i>вода</i>
656	13	„	прыскорыць	прыскорыць
„	„	4	паскарміць	паскраміць
657	„	1	замаваць	загамаваць
660	„	19	утомляць	утамляць
664	21	„	Фазанин	Фазаний
686	„	5	Членовредитство	Членовредит ельство
689	„	1	глуміцца, бязуля	глуміцца, бязуля
702	15	„	язы-баты	языбаты
703	29	„	ясенька	ясенька